representaţiunile „Musei de Portici“ erau oprite, pentru-că aţitau poporul la revoltă contra autocratului.

Aceasta o putem vedè la noi chiar, unde şovinismul maghiar tremură de frică la singura cugetare a unui treatru naţional.

Aşa dară în frica asupritorilor de teatrul naţional se poate vedè foarte apriat influenţa lui asupra unui popor.

Şi despotismul are dreptate sĕ se teamă, căci poporului, în care doarme simţul naţional, i ajunge sĕ vadă umbrele strămoşilor sei glorioşi aparênd pe scenă, pentruca sufletul înjosit sĕ se ridice cu putere, amorul propriu naţional adormit prin batjocuri şi despreţ sĕ se redeştepte.

Eată Domnilor problema măreaţă a „societăţii pentru fond de teatru român“, carea a venit astădi la noi, ca sĕ punem încă o peatră fundamentală la edificiul măreţ, care înaintează încet dar înaintează sigur.

Cu astfel de idei aţi venit, domnilor, în sinul Sibiiului atât de iubitor şi cunoscĕtor de arte! Şi cu astfel de convingere Românii din Sibiiu vĕ salută prin mine: Bine aţi venit!“

După aceste adunarea 'şi-a început agendele despre care vom raporta în alt numĕr.

Varietăţi.

* (Dar împĕrătesc). Maiestatea Sa împĕrăteasa Maria Anna — dupăcum ne spune „Prager Abendblatt„ — s'a îndurat prea graţios, a dărui 200 fl. v. a. comitetului de femei din Sibiiu pentru ajutorarea copiilor sĕraci.

* (Din comitatul Sibiului). Sûnt denumiţi resp. transferaţi: Moise Branisce vice-pretor al cercului Tălmaciu transferat în aceeaşi calitate la cercul Sibiiului; Liviu Bran de Lemeni vice-notar-onorar comitatens ca vice-pretor al cercului Tălmaciu; au devenit cancelişti: Victor Bock şi Guido de Putkowsky; şi Gustav Binder denumit director de cancelarie.

* (Postal). În Gârbĕu (comit. Clujului) s'a înfiinţat cu 16 Oct. v. un oficiu nou postal, care stă în legătură cu trenurile, ce comunică pe linia Oradea-mare — Cluj resp. cu postele ambulante. De cercul acestui oficiu se ţin următoarele comune: Gârbĕu, Măcău, Şomtelec şi Tiurea.

* (Concertul) *Reuniunei române de cântări din Sibiiu*, anunţat în Nr. 116 al ţiariului nostru, după programa publicată, a avut loc la 5/17 Octomvre, începênd curênd după 7 oare seara.

Juna reuniune, activă şi conscie de chemarea sa frumoasă, a întrunit la această producţiune — cu puţine escepţiuni! — întreaga inteligenţă română din Sibiiu şi prea stimaţii membri esterni ai societăţii pentru înfiinţarea fondului de teatru român aflători in Sibiiu la adunarea generală a acelei societăţi precum şi o parte a inteligenţei din opidul Reşinari, ba şi un numĕr de amici ai artei musicale dintre concetăţenii nostrii neromâni.

Piesele singuratice din programa bogată a acestui concert, s'au esecutat cu precisiune, unele chiar cu multă desteritate.

Între cele din urmă, însemnăm cu deosebire:

„*Dimineaţa*“, chor de L. Lenz.

„*Cimpoieriul*“, melodie scotică pentru chor, arangiată de R. Weinwurm.

„*Viaţa Ţiganilor*“, chor de R. Schumann; Solurile pentru sopran.

„*Odată şi acum*“ de T. Georgescu.

„*De pe vêrful ăstui munte*“ de Mezetti, în cari din urmă, tinĕra domnişoară M. R. a dat o probă nouă despre talentul, vocea plăcută şi despre scoala cea bună, în care se cultivă în arta cântărei. În Trei chorurişi o arie din „Precioasa“ domnişora Br. E. P. din nou a delectat publicul cu vocea-i plăcută.

Cu deosebit efect s'a esecutat plăcutul Cuartet din opera „*Fluerul fermecat*“ de W. A. Mozart, la care, ca şi la cele de mai sus amintite, piese aplausele erau cele mai vii.

„*Tata moşu*“, de A. Flectenmacher, în urma aplauselor, şi cererei publicului, s'a repeţit.

Dăm espresiune dorinţei noastre călduroase, ca tinera reuniune română de cântări sĕ aibă perseveranţă şi succes şi mai departe întru deslegarea frumoasei probleme, ce 'şi-a propus-o.

* **(Calendariul** tipografiei archidiecesane**)** pe anul **1881** va eşi în ţilele aceste de sub tiparin. O perfecţionare remarcabilă făţă cu ediţia anului trecut este estinderea şematismului bisericei noastre dreptcredincioase, deoarece acela de astădată cuprinde şi consemnarea parochilor din archidiecesă după date oficiale. Preţul ca şi mai nainte: **30 cr.**

* (Sosirea principelui Carol şi soţiei sale principeasă Elisabeta în Bucuresci). A. A. L. L. Regale principele Carol şi princesa Elisaveta au sosit la 7 oare şi 10 minute, intr'un tren special, la gara Cotroceni, care au fost foarte bogat pavoasată şi iluminată. Sosirea trenului princiar a fost salutată cu un mare entusiasm de o mulţime formidabilă care se grămădia pe peronul gărei: uralele s'au prelungit, de mii de ori repetate, până în momentul când A. L. R. au părăsit vagonul salon pentru a descinde pe peron, unde Ele au primit felicitările respectuoase ale tuturor înalţilor demnitari ai statului şi a unui mare numĕr de dame, cari toate au oferit Prea graţioasei noastre Suverane buchete superbe. Sânţia Sa Metropolitul Primat, toţi ministri, Episcopul catolic, preşedintele senatului, guvernul Băncei, mai mulţi generali, preşedinţii Curţilor şi tribunalelor erau în întâiele ranguri; apoi în urmă se îmbulzia mulţimea de notabilităţi politice şi oficiale, vre o sută de oficeri superiori şi poporul foarte numĕros care, neputêndu se apropia de Alteţele Lor Regale, agita în aer batiste şi pălării şi strigau „ura.“ Principele şi principeasa păreau viu mişcaţi de această primire entusiastă, căreia A. L. au ridicat ori ce aspect oficial şi ceremonial prodigênd strîngeri de mână tuturor acelora, cari Le apropiau, şi cerênd fie-căruia noutăţi cu o mare bună voinţă. Principele, în mai multe rênduri, despica şirurile mulţimei spre a întinde mâna persoanelor prea departe de trecerea sa. Recepţiunea în salonul gărei a ţinut cel puţin două-ţeci minute. Călĕtoria A. L. R. dela Vĕrciorova la Bucuresci n'a fost de cât o lungă serie de ovaţiuni: în cele mai mici gări populaţiunile rurale se adunaseră şi aclamau pre Augustii călĕtori în trecerea lor. Trenul princiar nu s'a oprit decât la staţiunile principale ale liniei; acolo principele Carol descindea şi primia omagiele ce I se adresau, pretutindeni numeroase şi entusiaste; princesa primia din vagonul seu salon felicitările privilegiaţilor, cari se puteau apropia şi de departe ovaţiile mulţimei, căreia Ea respundea prin un suris continuu. D. I. Brătianu, preşedintele consiliului, d. Teriachiu, ministrul de interne şi d. colonel Fălcoianu se duseseră sĕ primească pre A. L. R. la gara fruntariă a României. D. Dimitrie Sturza se afla asemenea în trenul princiar.

* (Societatea carpatină) din Ardeal a primit până acuma un numer mare de membrii. Comitetul făcênd cunoscută această împregiurare se roagă totdeodată, ca toţi acei domni, cari n'au retrămis până acum listele de subscripţiune, sĕ binevoească, a le retrămite până în 25 Oct. n.

* (Manevrele române). Garnisoana întreagă din Iaşi, precum şi toate trupele staţionate în oraşele Moldovei superioare au plecat deja în lagĕrul dela Roman. Schimbânduse timpul deodată spre ploaie, viaţa trupelor din lagĕr firesce va fi împreunată cu multe neplăceri. Din această împregiurare fatală „Bucarester Tageblatt“ se teme, că timpul ploios va avè înrîurinţă foarte rea asupra manevrelor.

* (Băile (scaldele) dela Ogna) Sibiiului, cari după cum anunţasem erau sĕ se vêndă prin licitaţiune publică în 20 Oct.. s'au vêndut deja cu 22,000 fl. v. a. unei societăţi din Sibiiu, carea consistă din dd. fraţii Borger, Ferderber, Hufnagel, apoi Albrecht şi Ludovic Fronius.

* (Fapte naţionale.) Pentru actorii nemţesci din Budapesta Banca centrală de credit fonciar din Austria a dăruit 1000 fl. v. a., apoi societatea teatrală din Viena numită „Schröder“ a votat pentru ajutorarea actorilor nemţesci din Budapesta 300 fl., carea prin subscripţiuni între membrii societăţii s'a urcat la 500 fl.

* (Corăbii încărcate cu aur). Din porturile Hamburg, Havrei Liverpool, London ies vase încărcate cu 2—3,000,000 fr. cu destinaţiune pentru America. Aceasta este tributul Europei către industria nouei lumi. Astădi găsim în „Correspondance américane“ tabloul mişcărei monetare de importaţiunea şi esportaţiunea anrului şi argintului în decurs de şepte luni din anii 1880—79—78. Estragem din acest tablou numai diferinţa pentru anul curent asupra esportaţiunei de aur şi argint; diferinţa anului este până acum de 23,940,436; diferinţa argintului de 2,941,771.

Tabloul specifică diversele elemente ale acestei circulaţiuni în două date. Ecĕ-le: Aurul (30 Iunie 1879) 286,940,698; argintul (aceeaşi dată) 112,050,983; Aurul (20 Iunie 1880) 375,681,581; argintul (aceeaşi dată) 140,009,537.

Tesaurul american a încassat până acum 115,000,000 fr. proveniţi din Francia,

Bilanţul băncei francese s'a publicat,şi vedem că în această sĕptămână au eşit din banca Franciei 14,800,000 fr. în aur şi au întrat 3,000,000 fr. în argint. Astădi vedem că Banca Franciei a urcat la 3,50 la sută dobânda scomptul ei. Faptul se esplică prin sineşi.

„Din Londra aurul curge ca apa“ ţice „Correspondance americane“.

* (Călĕtoria reposatei.) Cadavrul soţiei bancheriului Morisson reposate în Viena era sĕ se transpoarte dela Viena la Minneapole în Statele-Unite. Mai curênd însĕ se poate espeda omul în lumea cealaltă decât în acea lume nouă, carea într'un cerc mai larg este cunoscută sub numele „America“. Ginerele reposatei, un medic, s'a încercat a transporta rĕmăşiţele ei pământesci preste apa cea mare. La toată staţiunea dela Viena până la Liverpool — de aceste sûnt vre-o câteva sute — trebuia şefului de staţiune respectiv sĕ se facă cunoscut, că trenul duce un cadavru şi afară de aceea dl ginere la fie-care junctiune nouă de tren trebuia sĕ francheze totdeauna biletul de transport al cadavrului. Această împregiurare cam greoaie i se arĕtă Americanului în sfêrşit prea incomodă şi aşa negoţiă cu administraţia călei de vest, cum s'ar putè da cinstea de pe urmă soacrei sale într'un numer mai mic de rate. Firma de esport Iac. Karpeles et. comp. din Viena găsì în sfêrşit mijlocul prin câştigaria unui deposit, ce acopere pe deplin francatura soacrei din Viena până la Liverpool şi aşa reposata de vre-o câteva ţile a întreprins călĕtoria îndepărtată, carea dela Liverpool încolo continuă preste Ocean şi costă întreagă la 4—5 mii de fl. Atunci i mai bine a călĕtorì în America ca om viu, pentrucă călĕtoria pentru acesta este cu mult mai lesne.

* (Soldaţi scutiţi de frig) Ministeriul comun de resboiu a ordinat, ca toate transporturile de militari, cari vor fi sĕ se efectuească în timp de earnă, deaici în colo sĕ fie provĕdute cu ţoale, cari sĕ scutească presoldaţii de frig. Feciorii bolnavi capĕtă câte un ţol, cei sănĕtoşi însĕ capĕtă doi inşi unul.

* (Serbarea desvĕlirei monumentului lui Bem). Pregătirile pentru serbarea monumentului lui Bem, din Murĕş-Oşorhei a pus în mişcare toată Ungaria. Comitatul Budapestei în congregaţiunea sa generală estraordinară ţinută în ţilele trecute a decis, a încunosciinţa pe cale telegrafică comisiunea festivităţii despre bucuria patriotică a comitatului. Studenţii şi societatea honveţilor din 1848/1849 din Budapesta au trimis câte o comisiune la serbarea aceasta din Murĕş-Oşorhei. Asemenea au primit pre studenţii poloni, cari spre acest scop vin din Polonia la Murĕş-Oşorhei. Univesitatea din Cluj fu representantă prin 7 profesori. Din toate părţile Ungariei şi Ardealului Ungurii sûnt entusiasmaţi pentru această ţi de serbătoare şi trămit de peste tot locul comisiuni şi telegrame de bucurie şi gratulare comitetului festivităţii.

(Dare de samă trimestrală) a „Institutului de credit şi de economii „Albina“ din 30 Septemvrie 1880.

	Suma fl. cr.	Schimbări din starea dela 31 Iunie 1880.
Active.		
Numerar . . .	62,306.—	+ 2,017.95
Escompt de schimburi	532,873.80	+10,660.19
Reuniuni de credit	32,966.31	— 490.23
Împrumuturi pe hipotece . . .	196,368.77	+39,921.15
Credite ficse . .	66,281.63	— 5,357.70
Împrumuturi pe effecte	2.865.—	— 240.—
Effecte	3.740.75	— — .—
Fondul de garanţiă al scrisurilor fonciari	212,718.82	+ 9,542.23
Realităţi . . .	44,776.81	+15,279.54
Alte active . .	121,180.77	+22,127,87
Total fl.	1·276,078.66	
Passive.		
Capital social *a*) 1000 acţiuni fl. 100,000.— *b*) 2000 acţiuni ca fond de garanţiă al scrisurilor fonciari fl. 200,000.—	300,000.—	
Fondul general de reservă	23,192.12	+ 100.—
Depuneri pentru fructificare . . .	721,606.44	+40,212.02
Scrisuri fonciari în circulaţiune . .	151,800.—	+43,000,—
Fondurile de garanţiă ale reuniunilor de credit	18,059.60	— 66.—
Fondurile de reservă ale reuniunilor de credit	408.81	—.—
Fondul de garanţiă al creditelor hipotecari	930.50	— 6.—
Fondul de pensiuni .	1,000.—	
Alte passive şi saldo .	59,081.19	+10,220.98
	1·276,078.66	

Sibiiu 30 Septembre 1880.

Direcţiunea.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Studiul religiunei în scoalele noastre.

I.

Fiind religiositatea şi moralitatea barometrul vitalităţei unui popor, vom

înţelege uşor serioasele îngrigiri, ce se arată tot mai mult pentru decăderea religiosităţei şi moralităţei la poporul nostru. Până acum însĕ ne-am mulţămit numai a constata esistenţa acestui primejdios morb social în toate păturile societăţei noastre, fără a ne lua ostenealĕ sĕ cercetăm cu seriositate provenienţa lui, spre a'l putè stirpì din fundament. Scriitoriul acestor rênduri şi-a propus a cerceta isvorul acestui reu, şi mijloacele, prin cari s'ar putè delătura.

* * *

Cu jumĕtatea a doua a acestui veac începe o viaţă nouă pentru Românі. Nemuritoriul Şaguna în primul sinod eparchial (1850) pune basa luminărei poporului român ortodocs din Ardeal, luând însuşi în puternica sa mână trebilele scolare (actele Soborului din 1850. §. 17), pe cari, în marele seu zel pentru cultura poporului le scie conduce cu aşa energie, încât 14 ani mai târdiu, la Sinodul din 1864, în cuvêntul seu de deschidere, poate raporta că, sub conducerea sa, din propriile mijloace ale credincioşilor sei, s'au înfiinţat 1 gimnasiu în Braşov, 4 scoale capitale, 600 scoale poporale şi în curênd se va înfiinţa încă un gimnasiu în Brad.

Faţă cu trecutul lipsit de binefacerile scoalei, generaţiunea dela 1850 încoace succesive s'ar putè numì generaţiunea cărturară, trecută prin scoale.

Este însĕ uşor de înţeles, că aceste scoale, înfiinţate ca din pămênt, au trebuit sĕ'şi aibă neajunsele lor, sĕ le lipsească la început chiar principalele condiţiuni de esistenţă: învĕţătorii destoinici, şi cărţile scolastice corespundĕtoare. Căci înainte de 1850 de causa scoalei se interesa numai după nume un anumit director scolar. Tot cu ce ne puteam mândrì era „o scoală clericală“ numită „curs“ in carea în timp de 6 luni de ḑile (!) cei ce sciau cetì şi scrie se pregăteau pentru a fi preoţi. De învĕţători şi cărţi scolare nici o îngrigire.

Şaguna, luând causa scolară a mână, se îngrigesce ca sĕ împle înspăimêntătoarea lacună, ce o făcea lipsa de învĕţători şi cărţi. Încă în citatul conclus al sinodului din 1850, dispune:

a) cu respect la învĕţători, ca: „scoala clericală a diecesei sĕ se prefacă într'un institut teologico-pedagogic şi sĕ se înzestreze întocma după cum sûnt întocmite alte seminarii“ spre a putè cresce în tr'ênsul pe fiitorii învĕţători. Şi, fiind că era de prevĕḑut, că pentru cariera învĕţătorească nu se vor putè pregătì în timp scurt atâţa tineri, de câţi avea trebuinţă— tot prin citatul conclus obligă pe fie care fiitoriu preot „a fi învĕţătoriu după stările împregiur“ ;

b) cu privire la cărţile scolare deocamdată prescrie tot ce în acele timpuri se putè folosì în lipsă de mai bune — până la alte dispositiuni.

Institutul teologico-pedagogic, cea mai de predilecţiune instituţiune a lui Şaguna, fu menit a fi focularul culturei pentru Românii ortodocsi. Din el aveau sĕ iese învĕţătorii bine pregătiţi şi profesorii de la acest Institut, crescuţi aproape toţi de Şaguna pe la universităţile cele mai renumite, aveau sĕ facă a dispărè lipsa de cărţi scolare. Spre acest scop Şaguna le făcu cele mai mari înlesniri şi avantagii, punêndu-le la dispositie tipografia, ce o înfiinţă deja la 1850. Tot ce a putut se facă un om pentru scoală, Şaguna a făcut *). Dar ori cât de mare a fost îngrigrea lui Şaguna pentru delăturarea lipsei de învĕţători cualificaţi şi cărţi corespundĕtoare, scoalele totuşi au remas în partea cea mai mare timp mai îndelungat lipsite de învĕţători destoinici, aşa în cât şi astăḑi, după o muncă de 30 ani încă lipsa lor este destul de simţită. Nici până astăḑi încă profesorii destinaţi de Şaguna a provedè scoalele cu cărţi corespundĕtoare, n'au fost în stare a da în mâna învĕţătorilor şi scoalelor din mai multe obiecte doritele cărţi corespundĕtoare.

Lipsind deci în decurs de 30 ani una sau alta din citatele doue condiţiuni de viaţă a scoalei, urmează de sine, că generaţiunea trecută prin aceste scoale a trebuit sĕ capete o instrucţiune, după împregiurări, mai mult sau mai puţin defectuoasă. Căci dacă nici cel mai destoinic învĕţătoriu, de cari trebue sĕ recunoascem, am avut şi avem puţini, nu este în stare a face progres îndestulitor avênd cărţi scolare necorespundĕtoare, şi fiind silit sĕ propună după un plan nepedagogic, — ce progres poate face acela, carele e pus învĕţătoriu numai ca de mărturie, fără pregătire îndestulitoare sau fără leac de pregătire pedagogică? !

Abstragem de la cele lalte obiecte de învĕţământ, şi ne restrîngem pe lângă unul singur, dar cel mai însemnat, carele trage în cumpĕnă aproape cât toate cele lalte: *Religiunea.*

(Va urma.)

*) Am înregistrat aceste fapte nu atât pentru ajungerea la scopul propus, cât mai vîrtos spre a nu fi înţeles rĕu în cele următoare.

Bursa de Viena şi Pesta

din 16 Octomvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	106.60	106.85
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	80.50	81.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	97.25	97.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	84.—	84.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.30	122.$^{5}/_{2}$
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pămêntului	95.25	95.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.—	94.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	93.50	93.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	92.75	92.50
Obligaţiuni urbariale transilvane.	94.—	93.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	93.25	93.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.20	71.—
Datorie de stat în argint . . .	72.70	72.50
Renta de aur austriacă	86.55	87.—
Sorţi de stat dela 1860 . . .	129.—	129.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	816.—	820.—
Acţiuni de credit austr. . . .	279.—	281.25
Acţiuni de bancă de credit ung.	245.25	247.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	108.50	107.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	108.—	109.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.64
Napoleon	9.39	9.40
100 marce nemţesci	58.15	58.10
London (pe poliţa de trei luni) .	118.—	118.—

Economic.

Sibiiu 15 Octomvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.40—8.40; grâu sĕcăreţ fl. 5.90—6.80; sĕcară fl 5.60—Orz fl. 4.10--4.50; Ovĕs fl. 1.90--2.30 Cucuruz fl. 4.60—5.; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.60--2.; Semênţă decânepă fl. 6—7; Mazere fl. 6—7; Linte fl. 9.—10; Fasole fl. 5—6. pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 6.; Slănină fl. 34—36; Unsoare de porc fl. 36.—40; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 15—17; Sĕu de luminări fl. 24—25; Luminări de sĕu 50 chilo fl. 23—25.; Săpun fl. 18—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 16-18. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.25 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 35—48 cr. carne de porc 46—48 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; ouă 10 de 20 cr.

Mediaş, 14 Octomvre n. Pro hectolitră: Grâu 7—7.50; Grâu sĕcăreţ fl. 6—.6.30; Sĕcară fl. 7.50—.6; Ovĕs fl 6—6.30; Cucuruz fl. 2.40—4.; Sĕmênţă de cânepă fl. —; Fasole fl. 5—5.50; mazere fl. —.—; Cartofi fl. 1.50—1.60; Fên fl. 1.—1.20; cel vechiu; cel nou fl. ---; Cânepă fl. 26—28; Slănină pro 100 chilo: fl. 60—66; unsoare de porc fl. —70; Sĕu de luminări fl. 36—46; Spirt pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 40 cr. carne de porc 48— cr. carne de viţel 44 cr.; carne de berbece 24 cr.; ouă 6 de 10 cr. Târgul fu bine cercetat.

(Miscarea portului Braila). Mişcarea comerciului cerealelor din portul Brăilei în cursul lunii Septemvre a fost mai inimată de cât în cele lalte luni. Pieţile din Germania de Nord ca şi cele din Francia s'au ţinut în reservă până acum; astăḑi însĕ nu se mai pot abţinè, şi scirile ce ne sosesc din Marsilia sûnt foarte favorabile cerealelor noastre.

Grâul s'a ridicat până la 110 lei chil. ghirca 120. Porumbul se ţine tot la preţul mediocru de 60 lei chl. din causă, că Italia nu'l mai cere şi în Anglia ne concurează America. Secara este prea mult căutată, preţul s'a ridicat până la 93 lei chi. şi stocul lipsesce cu desăvêrşire. Orzul asemenea este foarte căutat şi preţul s'a ridicat la 93 lei chil. Nu mai puţin este căutat şi meiu pentru Austria, preţul este destul de favorabil cu 40 lei chil.

Tendenţa este spre urcarea preţurilor, pentrucă stocurile lipsesc şi cerealele se măresc. Timpul încetării navigaţiunii se apropie şi cumpĕrătorii din pieţele Europei se grăbesc a se aprovisiona de cantităţile ce le trebue. Avem de remarcat recolta porumbului cincantina nou de 92 de libre, care s'a vêndut imediat ce a sosit în port 1000 chil. cu preţul de 69 de lei chil.

In genere recolta întreagă a anului curent de şi n'a fost aşa de abondentă, dar a fost de bună cualitate, ce ea a favorisat preţurile.

Iată şi statistica pe luna Septemvr. din anul curent şi anul trecut aceeaşi lună, din care resultă, că septemvr. anul curent a fost mult mai favorabil de cât anul trecut, ceea ce va conpensa stagnaţiunea din lunele trecute. dacă nu în totul, cel puţin în parte.

Productele exportate prin portul Brăila în luna Septemvr.

anul	1879	—	1880
Grâu chil.	31,000	—	66,900
Porum chil.	8.500	—	7,000
Orz chil.	14,000	—	27,000
Secară chil.	4,000	—	10,000
Diferite chil.	4,600	—	2,600
Total.	62,100	—	113,500

(Mesagerul Brăilei.)

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitaţiuni: în 2 Noem. şi 3 Dec. imob. Mariei şi Marişcuţei Dobrian în Rea (judec. cerc. Hatzeg) în 3 Noemvr. şi 6 Dec. imob. lui Ioan şi G. Muntean în Braşov (trib.) în 20 Oct. imob. lui George Oliginar în Feldioara (trib. Braşov) în 9 Noemvr. şi 9 Dec. imob. lui Iacob Kovacs în Gherla (judec. cerc.) în 15 Noemvr. şi 15 Dec. imob. remasului după Lobancz Adam şi Maria Costea în Pricas (judec. cerc. Orăştie); în 6 Noemvr. şi 6 Dec. imob. lui George Olariu în Săsăuş; în 4 Noemvr. şi 4 Dec. imob. lui Michail Gabel în Marpod (trib. Sibiu) în 3 Noemvr. şi 4 Dec. imob. remasului după Stefan Varady şi Ioan Varady în Peşteni (judc. cerc. Haţeg); în 3 Noemvr. imob. Evei Hersch născută Hersckovits în Mediaş (judec. cerc.); în 15 Noemvr. şi 15 Dec. imob. lui Michail Iacobi în Dras; în 15 Noemvr. şi 15 Dec. imob. remasului după Ioan Sajdel în Odorhei; în 10 Noemvr. imob. lui Ioan Balaszi şi Dominic Ciont în Măghĕruş (judec. cerc. Odorheiu); în 21 Oct. imob. remasului după Nicolau Ciontea în Brad (judec. cerc. Baia de Criş);

Nr. 88 pres. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din subsemnatele comune bisericesci protopopiatului gr. or. „Târnava superioară“ se escrie concurs până la 14 Octomvre a. c. st. v.

1. Pentru postul învĕţătoresc din „Alma“ cu salar anual de 100 v. a. şi lemne de foc.

2. Pentru postul învĕţătoresc din Dêrlos cu salar anual de 100 fl. v. a. şi lemne de foc.

3. Pentru postul învĕţătoresc din Boiu mare şi mic cu salar anual de 120 fl. şi lemne de foc.

4. Pentru postul învĕţătoresc din Jacul român cu salar anual de 100 fl. v. şi lemne de foc.

La concursele subsemnate se află cuartir liber pentru învĕţători, cari vor ocupa posturile amintite şi li se dau lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au de a'şi substerne suplicele instruite cu documentele recerute amĕsurat Stat. Org. şi regulamentului provisor din 1878 şi ale adresa oficiului ppresbiteral gr. or. al Târnavei superioare în Alma până la terminul indicat.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Târnavei superioare în conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Almăşan, m. p.,
ppresbiter.

Nr. 238. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresti la scoalele confesionale gr. or. din comunele: Cinade, Broşteni şi Păuca în ppresbiteratul Mercurii prin aceasta se escrie concurs cu terminul până la 14 Octomvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Cinade, 250 fl. v. a. trei stêngini de lemne, cortel natural în edificiul scoalei şi folosirea grădinei scoalei în mărime de 600 □°.

2. Broşteni, 160 fl. v. a. doi stêngini de lemne şi cortel natural.

3. Păuca 120 fl. v. a.

Concurenţii au a 'şi asterne suplicile lor instruite în sensul satutului organic şi al regulametului provisor din 1878 la subsemnatul oficiu ppresbiteral până la terminul prefipt.

Dela oficiul ppresbiteral al tractului.

Mercurea, 15 Septemvre, 1880.

În conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Droc m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 257. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a douĕ posturi de învĕţători la scoala capitală normală gr. or. din comuma Poiana protopresbiteratul Mercurii se escrie concurs cu terminul 13 Oct. a. c. st. v.

Dotarea acestor posturi este

unul cu 250 fl. v. a.

al doilea cu 300 fl. v. a.

Concurenţii 'şi vor adresa suplicile lor, instruite conform regulamentului congresual din anul 1878 subsemnatului oficiu până la terminul indicat.

Dela oficiul protopresbiteral al tractului.

Mercurea la 29 Septemvre, 1880.

Ioan Droc m. p.,
adm. prot.

Cancelaria advoctului şi fiscalului consistorial

Dr. Ioan Borcia,

se află în *strada Cisnădiei Nr. 27* (casa d-lui Conrad). [62] 1—3

Sz. 187. 1880 hagy. [61] 1—3

Hirdetmény.

Alólírt kir. közjegyző mint törvényszéki biztos részéről ezennel közhirré tétetik, miszerént f. é. October hó 28-án délelötti 9 órakor, helybéli néhai Andronic Demeter hagyatékához tartazó butor és házieszközökből álló ingóságok, készpénz lefizetés melett, nyilvános árverés utján, a hagyatéki házban, helyben disznodi utcza 36 h. sz. a. eladatni fognak, miről venni szándékozók ezennel értesitetnek.

Nagy-Szeben 1880 October 16-án.

Gundhart Frigyes m. p.,
nagyszebeni magy. kir. közjegyző.

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 119. Sibiiu, Joi 9 Octomvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 8 Octomvre.

Monument lui Bem, monument celor căduţi la Ogna şi aşa mai departe. Deputaţiuni, cununi, cuvêntări. Toate pentru şi în onoarea celor ce au luptat în şirurile taberei maghiare, care în cele din urmă decretase dinastia habsburgică lipsită de coroană şi tronul Ungariei.

Ne place foarte mult a fi loiali şi încă chiar şi cu inimicii nostri. Le respectăm totdeauna simţemintele, vehiculul, care entusiasmează pre indivíqi şi popoare la fapte estra-ordinare. Ţinem socoteală şi de posibilitatea rătăcirei cuiva.

Aşteptăm însĕ dela tot omul, care face pretensiunea de a fi în condiţiunile unei societăţi civilisate, ca cel puţin sĕ gândească, că şi alţi oameni vor fi avênd simţĕminte. Aşteptăm ca cel puţin sĕ le respecteze şi ei cum aşteaptă sĕ fie a le lor respectate şi sĕ nu vateme când se bucură. Bucuria răzimată de vătĕmarea deaproapelui este brutalitate.

Maghiarii au avut în 1848 şi 1849 vederile lor politice. Ei au vrut sĕ desfacă Ungaria cu totul de Austria, ca sĕ fie cu totul independentă. Spre sfêrşitul acesta au tras sabia contra împĕratului şi pe urmă şi a regelui şi a tot ce a fost împĕrătesc şi regesc.

Ei bine, au fost Românii, Saşii Sêrbii, Croaţii, care au vĕqut, că pornirea maghiară nu era sănĕtoasă. Acestia toţi vĕqênd, că uniunea Transilvaniei cu Ungaria se face în ruptul capului; vĕqênd că şi consultările câte s'au făcut în privinţa uniunei nu numai au emanat dela asupritorii ţerei de până acì, ci s'au făcut sub presiunea terorismului capetelor înferbêntate de fanatism naţional esclusiv; vĕqênd că toată agitaţiunea purcede dela devisa: *minden ember legyen ember és magyar;* vĕqênd că prin venirea la putere a fanatismului de feliul acesta se turbură ordinea lucrurilor în Orient şi dimpreună cu monarchia austriacă este periclitată individualitatea fie-căruia: s'au grupat toţi în giurul drapelului împĕrătesc. Era firesc lucrul acesta de oare ce numai acesta putea representa susţinerea ordinei de lucruri, pentrucă prin trecutul seu şi prin forţele sale numai el era în stare a oferì garanţii şi pre viitoriu.

Ce se atinge de cele ce s'au întêmplat în acei ani nu qicem nice un cuvênt de critică. Nici furcile, care se ridicase în toate părţile în primăvara anului 1848 ca mijloc de presiune terorisătoare, nici vărsările de sânge, cari au provocat represalii tot aşa de înfiorătoare numai încap în recensiunea qiaristicei, de oare ce timpul acela cu toate ale sale este al istoriei. De altă parte aşa este firea timpurilor, când spiritele sûnt turburate şi fac apel la ultima raţiune, a armelor.

Ne vine însĕ lucru foarte străin, cum Maghiarii, după ce au câştigat posiţiune favorabilă în monarchie, vin a identifica posiţiunea aceasta cu revoluţiunea din timpul, când rupsese legăturile cu monarchia, din care aqi fac parte. Ne vine lucru străin, când cu desconsiderarea simţemintelor naţiunilor nemaghiare nu că se ridică monumente acelor ce s'au luptat contra lor, dar se poartă toaste şi se scriu în albumuri lucruri, care vatĕma, cari revoaltă simţemintele acelor, ce în consciinţă sciu, că au luptat pentru ordine şi legalitate, pentru tron şi dinastie.

Sĕ ia cetitorii rapoartele ce le-a dus firul telegrafic dela Oşorheiul Mureşului din Transilvania în qiua de 9/17 Octomvre şi cari de sigur, că vor fi trecut prin censuri mai multe; sĕ ia mai departe a mână, nu alta, decât foaia cea mai moderată, a *Lloydului* de Luni şi sĕ cetească Foiţa intitulată „Vom Vater Bem“ şi acolo va găsì, că se vatĕmă generali şi conducĕtori de trupe austriace, precum şi părţi de armată.

Scim şi vor sci Maghiarii, că între Austria şi Italia a fost antagonismul cu mult mai mare decât între Austria şi Ungaria. Italia în cele din urmă a şi ajuns a fi independentă şi o putere mare în Europa, ceea ce Ungaria singură nu va putè fi nici odată. Acea Italie încă a ridicat monumente pentru morţii sei dela Navara, dela Solferino şi dela Custozza. Dar cum a decurs festivităţile consacrărei acelor monumente? Departe de a se atinge Italianii de simţemintele austriace, festivităţile au pntut fi asistate de oaspeţi din şirurile acelei armate austriace, care odinioară înaintea Italianilor era objectul urei şi persecuţiunei până la cuţit.

Aşa fac naţiunile nobile la semţeminte. După ce a trecut lupta, cei ce'şi încrucişau spadele 'şi dau mânile la festivităţi comune.

Maghiarii, cari nu sûnt putere mare independentă în Europa, ci sûnt numai cetăţenii unei Ungarie, care e a lor precum e şi a naţionalităţilor ce o locuiesc, şi care face parte din monarchia austriacă-ungurească a cărei armată este cea comună, cu pajura împĕrătească pe căciuli şi steaguri: — nu se mulţămesc numai cu ignorarea concetăţenilor lor şi cu a armatei, care este şi a lor astădi, nu, ci vatĕmă simţemintele unora şi a altora cu epitete necuviincioase, făcêndune pe unii resvrătitori şi pe alţii miserabili şi paşa.

Ce deosebire între Italieni şi Maghiari! Ceia mari, şi oameni gentili şi cavaleri totodată; ceştia prin posiţiunea geografică, materială şi chiar şi politică avisaţi la convieţuire cu noi cu nemaghiarii şi posează ca şi când n'ar mai fi nimenea nici printre dênşii nici în giurul lor.

Aceasta nu ne place. Şi că nu ne place li o spunem franc.

Când am începe şi noi ca dênşii sĕ ne folosim de aceleşi espresiuni dejositoare bună oară despre Bem, despre Hatvani despre Kemény, oare nu s'ar simţì ofensaţi şi dlor, Maghiarii?

Din ofensări reciproce se nasc frecările şi aşa mai departe.

Apoi bine, Maghiarii aşa vor se dovedească lumii, că sûnt chiemaţi a conduce popoare şi a propaga civilisaţiunea în Orient? Cu astfel de purtare vor sĕ îndeplinească ei rolul acesta?

Poate sĕ fie aşa de tari sĕ le lege pe toate în lanţul lor şi aşa sĕ le târască unde le place lor.

Dar lanţul lor e scurt şi subţire prin urmare slab şi înpulparea de a lega pe alţii cu el îi pune numai la asudoare zădarnică. In cele din urmă vor rîde cei „legaţi“ de obosiţii legători.

Maghiarii ar face foarte bine, când ar purcede în politica lor dela maxima creştină: „pe deaproapele teu ca însuţi pe tine“ şi atunci ar preţuì pe concetăţenii lor ca atari şi nu ca material de făcut Maghiari dintr'ênşii şi de esploatat la acoperirea bugetului, şi atunci Ungaria ar fi aceea, ce ar trebuì sĕ fie din firea ei.

Revista politică.

Sibiiu, în 8 Octomvre.

Pe când „patrioţii“ glorifică pe generalul *Bem* din 1848/49, Croaţii în dieta lor din Agram tind cu neobosită stăruinţă a delătura din administraţia lor ori ce ar putè numai de departe contribuì la maghiarisarea neamului lor. Într'o interpelaţie a deputatului Urbanics s'a pus regimului întrebarea, de ce căpitanii honvedimei croate în contra spiritului şi literei legei nu pot avansa la gradul de maior, decât numai dacă sciu limba maghiară. Rĕspunsul şefului de secţiune Zsikovics nu s'a luat la cunoscinţă de către maioritatea dietei croate. Foarte bătĕtoare la ochi este de altă parte atitudinea studenţilor dela universitatea din Agram, dintre cari ostentativ nici unul nu s'a înscris la cursul de limba *maghiară*

FOIŢA.

Corespondenţa Catarinei II şi a lui Josif II.

(Încheiere.)

Rĕspunsul lui Iosif II. la scrisoarea, ce precedă o repetăm, condamnă în întegritatea ei pe Turcia şi vorbesce de a reînvia Grecia. Acest respuns este foarte curios. 'L împrumutăm earăşi publicaţiunei lui de *Ruski Archive*:

Iosif către Caterina

Viena, 13 Noemvre 1782.

Înainte de toate 'mi voi permite de a reînnoì asigurarea, ce am dat Majestăţei voastre imperiale, asupra esecuţiunei punctuale a tuturor clauselor, ce sûnt cuprinse în tractatul, ce ne leagă mutual pentru binele celor două imperii ale noastre.

Maiestatea voastră imperială a binevoit sĕ represente cu atâta perfecţiune situaţia Poloniei, Danemarcei şi Suediei, încât găsesc tabloul fidel la circumstanţele politice actuale; dar cât privesce pe regele Prusiei şi al Franciei, cele două State singure puternice, cari ar avè posibilitatea de a se opune la realisarea vastului plan, ce ai conceput, voi cere o permisiune de a vĕ observa, că vêrsta înaintată a regelui Prusiei de o parte şi bună voinţa şi gratitudinea Franciei de alta, nu pot, după mine, fi suficiente spre a mĕ garanta de periculele, la cari sûnt susceptibile a fi espuse din parte-le atât posesiunile interne ale imperiului meu, cât şi acele ce sûnt isolate.

Această cugetare mĕ preocupă cu atât mai mult, cu cât sum convins, că cele două case ale Burbonilor sûnt în stare nu numai de a mĕ împedica pe mine sĕ lucrez, în concert cu Majestatea Voastră Imperială, prin ajutorul puternicelor forţe militare, dar încă a paralisa în total, seau cel puţin, de a împedica mĕsurile şi operaţiunile militare ale Măiestăţei Voastre Imperiale cu flotele, ce au în Mediterană cum şi cu corăbiile ce pot trimite în ajutorul Turcilor în marea Neagră, în Ţerile-de-jos şi Italia vor rĕmânè deschise invasiei armatelor lor de uscat.

Conchid că este imposibil de a conta pe succes fără a ne înţelege prealabil cu Francia, pe când din contra, cu adesiunea ei, se va putè fără a recurge la consimţimêntul rece al Prusiei, cumpĕrat cu mare preţ, a conţinè pe acest monarc, după cum o demonstrai cu multă justeţă, căci, şi în astfel de cas ne putem împărţì forţele. Deacă M. V. I. găsesce de cuviinţă a trimite un corp de 40 seau 50,000 oameni la frontiera Poloniei, de partea Prusiei, seau chiar, ceea ce ar fi mai bine, a cantona aceste trupe în Polonia în lungul Vistulei, spre a putè amerinţa chiar centrul posesiunilor prusiane şi a asigura în acelaş timp liniscea în Polonia şi nutrimêntul trupelor noastre, aşi putè atunci concentra în Moravia şi, afară de aceasta, trimite 60 seau 80,000 oameni pentru a lucra contra Porţei în punctul, ce va indica interesele noastre comune.

Indepedent de aceasta, ar trebuì sĕ se căsnească a deslipì Sasonia de Prusia, şi a se arangia astfel ca, chiemând sub drapele toate forţele sale, sĕ poată în acelaşi timp conta pre cooperaţiunea armatelor mele, în casul când Prusia ar ataca-o.

Această cugetare este singură, care mi pare înţeleaptă şi posibilă si cu atât mai preferibilă cu cât aşi crede — fără a pretinde cu toate aceste sĕ fie absolut justă,—că în acest cas ar fi posibil de a împinge pe Francia, dacă nu a cooperă, cel puţin a nu se opune planurilor noastre propunêndu'i condiţiuni avantagioase relativ la posesiunile Porţei şi în acest cas ar trebuì sĕ avem în vedere Egiptul.

Cât despre cooperaţinnile militare propriu qise, Majestatea Voastră Imperială a bine voit a declara, că ele trebuesc mai întâi a fi desbătute între noi. După condiţiunile situaţiunei mele geografice, scopul principal al mergerei mele înainte trebue sĕ fie eliberat de dominaţiunea şi fortăreţele turce ţermul drept al Danubiului; însĕ voi aştepta relativ la aceasta indicaţiunile ulterioare ale M. V. I. gata de a contribuì cu toate mijloacele, ce vor fi în puterea mea a realisa cea ce va decide spiritul vostru atât de

dar' mai toți ascultă prelegerile profesorului de limba rusească.

„Domnii“ se fac însĕ a nu vedè unele ca aceste: ei se arată grozavi numai față cu cei blânḑi cum sûnt d. e. și Slovacii. Sinodul protestantic ținut în ḑilele aceste în Budapesta a hotărît înființarea unei academii teologice în *Eperies* cu scopul învederat de a cresce viitoarea preoțime a Slovacilor într'un spirit cât mai „patriotic“.

Politica esternă cu anevoie va favorisa nisuințele „patrioților“ nostri. Cestiunea Dulcignului, care un moment părea aplanată, continuă a neliniști pe diplomații europeni. Șireții Turci declarând cu o frică afectată, că cedează de loc și necondiționat, au intenționat numai a desbina marile puteri, căci acuma din nou se telegrafează din Constantinopole dto 19 Octomvrie n.: „Muntenegru a pretins, ca fie care putere sĕ designeze câte un oficer, pentru a lua parte la pertractările despre convenția cu Riza Pașa în privirea Dulcignului.“ Ear' din Cetinie biroul de corespondență aduce următoarea scire tot cu data 19 l. c. n.: „Încă în 17 l. c. s'a tractat între Bedri-bey și delegatul muntenegrean asupra proiectului turcesc de convenție. În urma respingerei a duor puncte din partea Muntenegrenilor Bedri-bey a sistat pertractările declarând, că 'și vacere instrucțiuni.“ Va sĕ ḑică Turcul tot Turc poartă lumea de nas trăgănând mereu resolvarea cestiunei prin pertractări ilusorie. Unì-se-vor puterile din nou la concertul european, care s'a disolvat în timpul mai recent?

Principele Carol al României după sciri positive merge Mercuri în 20 l. c. n. la Rusciuc, pentru a se întâlnì cu principele Bulgariei. Se comunică din Rusciuc dto 18 Octomvrie n. următoarele în „Pol. Cor.“ „Se fac pregătiri mari pentru primirea principelui Carol al României, pe care voiesc a-'l primì acolo atât de splendid pecât permit raporturile mărginite ale Rusciucului.

Din Bucuresci se încunoscințează, că ministrul românesc are de cuget a convoca camerile încă pentru 1 Noemvrie.

Prefața lui Kossuth

la ediținea franceză a memorielor sale din ecsil.

La început Kossuth constată că nu ambițiunea de a se justifica înaintea posterității, ci numai simțul de datorință l'a îndemnat la publicarea memorielor sale din esil.

Inainte cu o jumetate de secul, continuă autorul, când am trecut preste pragul vieții publice, am vĕḑut în Ungaria, în aceasta țeară atât de puțin cunoscută multor francezi, o națiune cu putere de viață și cu un trecut mare, desteptându-se din amorțirea, în care căḑuse prin lupta de seculi contra unei puteri, care desconsiderând tractatele, pe cari se basează drepturile sale asupra Ungariei, stăruia necurmat de trei seculi a nimicì independența acestei țĕri. Am vĕḑut o națiune începênd de nou a'și validita individualitatea sa, o națiune, care pretindea sĕ i se dea locul, la care era îndreptățită prin geniul, întinderea teritoriului seu, numerul locuitorilor, istoria sa și prin interesele cele mari europene, de cari este legată esistența sa națională. Eu am aflat un astfel de organism politic și o astfel de stare socială, care avea încă urme de feudalism și în care posițiunea milioanelor de locuitori ce aveau numai datorințe, ear drepturi nici unul, devenise și mai netolerabilă prin acele clase sociale cari se bucurau de privilegie mostenite din timpurile trecute.

Pe atunci eu mĕ nesuiam a destepta spiritul național, — luptam și suferiam pentru a acuira concetățenilor mei libertatea cuvêntului și a penei, un mijloc de frunte acesta în progresul popoarelor ce renasc, — desvoltam și stimulam spiritul democratic, spiritul adevĕratei democrații, care diferă foarte tare de liberalism, pentrucă pretinde respectarea drepturilor altora în asemenea mesură ca și a drepturilor proprie. Mĕ siliam sĕ'mi scap patria de acel despotism, prin care guvernul din Viena o călcase în picioare, despotism ce împedeca progresul și desvoltarea industriei și comerciului și sugruma binele comun în nascere: o dovadă eclatantă aceasta pentru acea stare abnormală și ne mai pomenită în Ungaria, că bunastarea acestei țeri era combătută mai mult de însuși guvernul seu! Bogăția este o forță și un element al puterei; aceia însĕ, cari domniau pe atunci în Ungaria, aveau trebuință ca țeara sĕ remână în ignoranță și stagnațiune pentru ca sĕ'și uite de sine și sĕ fie uitată și de alții.

Când privesc astăḑi calea ce am percurs, când mĕ gândesc la milioanele de oameni eliberați, cari din iobagi s'au facut proprietari liberi, la remășițele de feudalism ce s'au delăturat, fără ca vre-un esces, vre-o crimă sau vre-o unică scenă dureroasă și regretabilă sĕ fi pângărit această prefacere mare, de care guvernul străin nu cuteza nici măcar sĕ se apuce; când mĕ gândesc la progresul ce s'a operat fără lacrimi și cu învoirea liberă a claselor privilegiate, de atunci, ale căror interese legitime au fost respectate și scutite deopotrivă cu drepturile naturale ale poporului; când mĕ gândesc la sublima învĕțătură a fraților, care remarcă acel fapt fără părechie, că toți urḑitori epocei celei nouĕ și toți atleții democrației și ai egalității au eșit dintre acei nobili cari au resignat la privilegiele lor, pentru a întemeia esistența națională și pentru a o consolida prin contopirea diverselor straturi sociale; când mĕ gândesc la noaptea ungară din 4 August, care nu a fost fapta nnei învăpăieri trecĕtoare, nu a fost precedată de ḑilele din Iulie și nu succedată de ḑilele din Octomvre — când mĕ gândesc la toate aceste, nu'mi pot suprima mulțemirea, că eu, care mĕ aflu la sfêrșitul vieții, am putut sĕ conlucru — fie'mi permis a ḑice, — într'o mĕsură atât de considerabilă pentru a face bine milioanelor mei de concetățeni, pentru a le procura o prosperitate conformă împregiurărilor și consciința drepturilor și datorințelor.

Despre silințele și luptele mele din această periodă a vieții mele cartea aceasta nu cuprinde nimic.

Mai târḑiu când aveam de cuget sĕ ne terminăm prefacerea fără se fi dorit câtuși de puțin delăturarea dinastiei, care.... fără sĕ ne fi gândit câtuși de puțin la o sguduire socială sau sĕ facem esperimente nouĕ în această direcțiune și sĕ decidem la moment acea problemă uriașe și complicată care e atât de vechie cât societatea omenească însași: problema socială; și când dinastia netolerând libertatea, care și în ḑilele sale cele mai glorioase s'a purtat cu dênsa într'un mod cruțător și chiar venerător, voia sĕ nimicească autonomia țĕrei și esistența națională cu cele mai nedemne mijloace, cu toate că această esistență națională a fost scutul dinastiei în ḑilele de nenorocire; când furăm surprinși, isolați de lume, părăsiți de toți, aruncați fără isvoară de ajutoriu ca nisce viotime in lupta de rasă, aținată într'un mod machiavelistic prin simțemintele de rivalitate, a cărei semĕnțe se puteau afla în toate țĕrile — fie ca ură de rasă, de religiune sau simplu numai ca rivalitate între vecini și ca o alipire esagerată la patria îngustă —; când am organisat acea apĕrare eroică, care va fi de a pururea una dintre cele mai frumoase pagini în istoria noastră; când am aruncat pe Austria învinsă, călcată în picioare și umilìtă la picioarele Rusiei, dela care a cerut împlorat și primit ajutoriu: — atunci am însuflat Ungariei acel simți de putere, energie și vitalitate, care trebuiau sĕ o apere de slăbiciunile viitoriului. Atunci am dovedit lumei, că Ungaria are dreptul de a esista ca stat și a trăì ca națiune, fiind că avea forța și vitalitatea ce se recerea pentru aceasta. Noi am învins în prima ḑi mare a acelui *Struggle for life*, a luptei pentru esistență, care este fundamentul și începutul desvoltării vieții; am botezat cu sângele martirilor nostri credința noastră națională, concordia cetățenilor și pretensiunea acestora, ca patria noastră în viitor sĕ fie independentă.

Despre această epocă strălucită, despre acest epos al nostru național, această carte de asemenea nu va cuprinde nimic.

Dar am fost sdrobiți. Europa indiferentă a permis sĕ se comită mai mult decât o crimă, a permis sĕ se facă o eroare. Ungaria independentă, învingĕtoare la 1849, tare și capabilă a'și împlinì cu bărbăție rola în Orientul Europei, ar fi sciut sĕ facă imposibile mai toate resboaiele, cari de 30 ani au turburat pacea și desvoltarea Europei. Intre astfeliu de împregiurări nouĕ celor ce am scăpat cu viața din naufragiul cel mare ne a remas o misiune, o misiune modestă față cu politica generală, dar cu atât mai însemnată pentru patria noastră. Misiunea noastră consistă în a pregătì viitoriul Ungariei. Ce mijloace am avut pentru aceasta? A lămurì opiniunea publică, a'i arĕta cari au fost drepturile, cari suferințele patriei noastre; a destepta simpatii, a desfășura ce elemente de vitalitate avem ca națiune de sine stătătoare, a dovedì că în mijlocul oceanului slav și german, esistența unei Ungarie independente este o necesitate pentru ecuilibrul și stabilitatea Europei; a forma un protest viu contra nimicirei noastre naționale, a concentra aspirațiunile ecuitabile, legitime, legale și năturale ale Ungariei; a stabilì o legătură între aceste aspirațiuni și între marele evenimente ce se operează pe continentul european,

Această rolă a luat-o emigrațiunea ungară asupra sa cu cutezare. Incât pentru mine, eu amintindu'mi încrederea ce mi-o dovedise concetățenii mei în momentul luptei celei mari, rădicându-mĕ prin voința representanților naționali în culmea puterei de stat, eu, ḑic, aveam datorința sĕ fiu pĕtruns de scopul nostru sublim mai bine decât ori care dintre compatrioții mei, aveam datorința ca aceasta sĕ o fac obiectul tuturor cugetărilor silințelor și tuturor forțelor mele.

Pământul, în care trebuia se aruncăm semĕnța într'adevĕr nu era priincios. In întreaga Europă continentală reacțiunea învingĕtoare, cuvêntul încătușat, scrierile oprite, posibilitatea de a călca pe continent, pentru mine și consorții mei esilați interḑisă cu totul; fie care națiune avea de lucru cu sanarea ranelor sale proprie, pentrucă fie care în particular 'și avusese revoluțiunea sau rescoala sa proprie.

Fie care dintre aceste revoluțiuni și rescoale, crease o categorie particulară de esilați și câte o asemenea categorie se mai formase din naufragiații marei cause a independenței poporului — o causă nobilă, pe care nime nu o poate pricepe mai bine decât francezul, — francezul, care și astăḑi după multe veacuri, venerează cu pietate amintirea eroicei țerênce din Domremy, ale cărei visiuni sublime, esemplu și martiriu pentru Francia au întemeiat independența, prima temelie a mărimei sale întregi.

O a doua categorie se compunea din mulți oameni trezi, dar avea și elemente turburătoare, nesce spirite ce'și perduse ecuilibrul, cari simțiau apesarea neegalității sociale și toată nedreptatea acestei neegalități, dar purcedeau dela credința, că împărțirea averei, neegalitatea posițiunei între bărbat și muiere, sporirea peste mĕsură a poporațiunei, cestiunea delictelor, și pedepsirea crimelor cualificate mai mult ca boale decât ca pĕcat, cu un cuvênt tot ce întimpină viața omului dela leagăn până la mormênt și tot ce străbate faptele lui se poate resolvì, regula și delătura mai bine, dacă se grĕmădesc petrii pe la cornurile stradelor și se aruncă cu ele în individii uniformați cari represêntă suprema putere. Ce străinie rătĕcire! Ca și când prefacerile cele mari ar fi opera unui moment și problemele matematice cele mai încurcate s'ar putè deslega cu o lovitură.

Intr'alte părți earăși nesce cetățeni cari se refugiaseră de volnicia unui funcționar al marei repulice, care se iadentific cu legea.

In acest mare concert de disonanțe Europa nu putea deosebì totdeauna pe patrioți de revoluționarii simpli, pe acei ce voiau sĕ'și elibereze patria de către cei ce visau regenerarea neamului omenesc și vestiau nesce teorii și recomândau nesce mijloace ce nu erau de natură a destepta simpatii și a cucerì aderenți. Emigrațiunea mamaghiară cu toate că putea fi amăgită prin esemple 'și-a conservat totdeauna și nestrămutat simțul situațiunei sale proprii. Ea nu a dat nici când vre-unui conspirator pumnalul sau bomba în mână, nu a vĕrsat nici când sau nu voia sĕ verse fără folos

---

luminat și esperiența voastră, care vĕ face sĕ reusiți tot deauna.

Cât despre avantagiele mutuale, ce am putè detrage din posesiunele Porței, cred de datoria mea de a spune franc M. V. I. și în toată confiența, relativ la ceea ce M. V. I. a bine voit a 'mi comunica.

Pentru Otchakoff și teritoriul seu ce M. V. I. socotesce a anecsa Imperiului seu, precum și câteva puncte în Archipelag, aceasta nu poate face nici o difilcutate.

Dar spre a crea o nouă Dacie sub guvernul unui principe hereditar de religiunea greacă și în fine de a pune pe nepotul vostru pre tronul Imperiului Grec la Constantinopol, nu mai soarta armelor va putè decide aceasta. In cas când resboiul ar avè un finit fericit, nu așì ridica din parte-mi nici o dificultate pentru a împlinì dorințele M. V. I. dacă ele se acordă cu comoditatea mea.

Relativ la aceasta, nu așì putè disimula M. V. I. că după ce am reflectat adênc la ceea ce poate mai bine corespunde interesului nostru mutual, pentru present și viitor, și în acelaș timp provoca mai puține incomodități și încurcături, cred că monarchia austriacă nu poate vedè ca avantagioase de cât următoarele frontiere: orașul Khotin cu micul teritor ce 'i aparține (frontierile ar putè fi delimitate mai ecsact la urmă, când va venì momentul) pentru a acoperì Galiția și Bucovina, apoi o parte din Valachia până la Olt și Nicopole, în sus, până la Belgrad, cele douĕ țĕrmuri ale Danubiului, la distanța de trei mile de amêndouĕ părțile, prin urmare orașele Vidin, Orsoff și Belgrad avan-post pentru a acoperì Ungaria; de la Belgrad s'ar putè trage linia cea mai directă și mai scurtă, conform condițiunilor terenului în direcțiunea mărei Adriatice, până la *Golfo della Driana* inclusiv; în fine posesiuni pre uscat, cum de ecsemplu Istria venețiană și Dalmația ar putè singure procura condițiuni favorabile esportațiunei productelor împeriului meu; și peninsula Moreei, insulele Candiei, Cypru. și alte deosebite insule din Archipelag ar putè despăgubì avantagios pe Republica venețiană, care, chiar parte prin perfidia ei, parte grație circumstanțelor și slăbiciunei momentane a Austriei sub predecesorii mei, i-a smuls, la diferite epoce, mai tot ce posedă ea astăḑi. Așì fi putut avè asemenea câte va corăbii, cu dênsa, și prin această, când ocasiunea s'ar fi presentat, alianța mea ar fi fost mai utilă Majestății Voastre Imperiale.

De sigur că supușii mei vor putè trafica liber pre Danubiu de acolo de unde el se aruncă în marea Neagră, precum și de-a lungul țĕrmului până la Dardanele, Nouele State Dacia și Grecia, cari sûnt chemate a se reconstituì, se vor angagia a nu ridica nici un imposit de la corăbiile mele și a nu pune nici un obstacol navigațiunei lor. Astfel, condițiunile păcei de la Techeneck, cum M. V. I. pare a o dorì, vor fi copletamente respectate, și pot ḑice că, am găsit prima cugetare a ipoteselor, ce ecsprimai în observațiunile, ce la diferite epoce le-am auḑit făcêndule Majestatea Voastră Imperială relativ la Italia, pe care M. V. I. după câte 'mi-a părut, vedea cu atâta justeță singura posibilitate a unei combinațiuni avantagioase pentru mine. „Pressa“.

In'tr'alte părți earăși nesce cetățeni cari se refugiaseră de volnicia unui funcționar al marei repulice, care se iadentific cu legea.

In acest mare concert de disonanțe Europa nu putea deosebì totdeauna pe patrioți de revoluționarii simpli, pe acei ce voiau sĕ'și elibereze patria de către cei ce visau regenerarea neamului omenesc și vestiau nesce teorii și recomândau nesce mijloace ce nu erau de natură a destepta simpatii și a cucerì aderenți. Emigrațiunea mamaghiară cu toate că putea fi amăgită prin esemple 'și-a conservat totdeauna și nestrămutat simțul situațiunei sale proprii. Ea nu a dat nici când vre-unui conspirator pumnalul sau bomba în mână, nu a vĕrsat nici când sau nu voia sĕ verse fără folos

sânge. Nu a întins mâna pentru pregătiri de revoluțiuni nebunesci.

Da, glasul unor emigranți s'a perdut prin sgomotul evenimentelor celor mari ce s'au succedat în Europa în cei 18 ani dela ḑilele noastre de nenorocire din 1849 până la încoronarea din 1867. Acești doi ani sûnt triști în istoria Ungariei, al doilea mai trist decât cel dintâiu pentrucă acest an din urmă a fost martorul renunțiării Ungariei la viitoriul seu, precând cel dintâiu vĕḑuse numai o învingere sângeroasă dar trecĕtoare a puterei.

Da, în mijlocul luptelor celor mari, cari în mici intervaluri se succedau prin manifestațiunile activității industriale și naționale economice provocată prin desvoltarea drumurilor de fer, — in mijlocul valurilor materialismului, ce se înălțase tot mai sus, o repet, rola noastră de sigur era grea ba chiar nemulțămitoare.

Și cu toate aceste noi nu am călĕtorit înzedar cu anii prin Anglia, Scotia și prin Statele unite ale Americei, ci am folosit călduroasa primire de care neam bucurat în aceste ţeri, pentru a pune în discusiune în sute de adunări causa patriei noastre pentru a'i face cunoscut caracterul, spiritul și drepturile sale, ne am folosit de bunavoința unei părți a presei europene pentru a perpetua într'ênsa amintirea patriei noastre. Ungaria nu mai esista pe atunci, dar cestiunea ungurească, în urma silințelor noastre, a încolțit, s'a desvoltat și a ajuns la maturitate. Partida revoluționară din Europa 'și identifică causa sa cu a noastră. Partida liberală vedea spiritul constituțional la noi în luptă cu tendențele absolutistice. Politicul vedea nedreapta și regretabila vătĕmare a dreptului internațional istoric, ale cărui victime eram noi. Cetățeanul indiferent vedea în Ungaria o problemă politică, care într'un moment hotărît putea sĕ'i turbure comoditatea și liniscea. Simțul că, esistă o cestiune ungurească, care trebue resolvită, se respândea din ce în ce mai mult și din straturile democrației petrunse în palaturile Regilor și Impĕraților.

In această periodă este un eveniment care va interesa pe cetitoriul francez, înțeleg momentul, când am convenit cu bărbatul dela 2 Decemvre, care a strălucit ca un meteor pe orisontul european și mai pe urmă s'a stins la Sedan. Acest om se afla atunci în culmea puterei sale. Europa întreagă atêrna de dênsul. Un singur cuvênt al Cesarului, o unică mișcare a sprâncenelor turbura spiritele, nelinistia capetele încoronate. In acea epochă el se arĕtă într'o lumină neîndatinată, se părea că dênsul va trebui sĕ fie premergătoriul independenții națiunilor, că ar fi destinat sĕ spriginească învingerea acelui mare principiu, că le stă națiunilor în voie a dispune de sine prin plebiscite, care se razimă pe sufragiul universal.

Tunurile dela Magenta și Solferino deșteptară popoare și pretutindenea în Europa, unde se afla o individualitate națională apĕsată, inimile se treḑiră la viață nouă, privirile se îndreptară spre puternicul domnitoriu, care luase a mână causa Italiei, causa acestui popor de martiri, care de șese veacuri se silia sĕ'și întemeieze unirea și prin unire puterea de a fi și remânè independent. (Va urma).

Varietăți.

* (Denumire). Majestatea Sa Împĕratul a denumit pe profesorul estraordinar Constantin Popoviciu *profesor ordinar* al dreptului canonic la facultatea teologică greco-orientală a universității din Cernăuți.

* (Virilistii români) din comitatul Sibiiului sûnt pe anul 1881 dd: Escelența Sa Miron Romanul; adv. Ioan de Preda, adv. Partenie Cosma, negustătoriul Antoniu Bechnitz, negustătoriul Gregoriu Mateiu, Dr. Demetriu Răcuciu, adv; negustătoriul Constantin Bugarsky; Dr. Stefan Păcurar adv.; Paul Dunca, cons. în pensiune; Ioan Popa adv.; Dr. Ioan Borcea adv.; Archim. și vicariul archiepp. Nicolau Popea, toți din Sibiiu; apoi Ioan Ohnitz negustător în Sebeș, și Teodor Vâlc din Rehĕu. Membrii suplenți DD: Dr. Ioan Nemeș adv. în Sibiiu și George Marcu Măcelar proprietarîn Mercurea.

(Postal.) Pre lûngă depunerea unei cauțiuni de 110 fl. v. a. este de ocupat în cercul direcțiunei postale din Sibiu un loc de servitor postal cu salariu anual de 300 fl. apoi 60 fl. bani de cortel și vesminte. Doritorii de a ocupa acest post au sĕ'și trămită rugările lor instruite în sensul articulului II de lege din anul 1873 în restimp de 6 sĕptĕmâni la direcțiunea postală din Sibiu.

* *(Însciințare.)* Conform hotărîrei luate de adunarea generală ținută în 8 Sept. a. c. în Alțina sub despărțĕmêntul IV al reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din ținutul Sibiiului 'și va ținè procsima sa adunare generală în 21 Octomvre (7 Noemvre) a. c. în opidul Agnita.

Se învită deci prin aceasta toți p. t. membri subdespărțĕmêntului acestuia, precum și toți iubitori de progres ai poporului român a lua parte la această adunare într'un numer cât se poate de mare.

Nocrichiu în 29 Septemvre 1880.

Nicolau Moldovan m. p.,
președinte.

Iosif Morariu m. p.,
notariu.

* (Însciințare). Direțiunea generală a călei ferate ungaresci occidentale aduce la cunoscința publică, că stațiunea din Ruba Szt. Mihaly, carea până acuma a fost construită numai pentru persoane și pachete, din 1 Noemvre a. c. încolo va fi deschisă și pentru mărfuri, cari au se ajungă de grabă la destinațiunea lor.

* (Necrolog.) *Emanoil Cioran* (născut în Reșinari), inginer al căilor ferate române în Galați (România), a încetat în 4 Octomvre după o scurtă suferință din viață în etate de 27 ani. Înmormêntarea a avut loc în 5 Octomvre în Galați. Întristatul frate dl Med. Dr. Petru Cioran din Brașov face cunoscut aceasta amicilor și cunoscuților rĕposatului, în numele mamei, fraților și surorilor. Fiĕ-i ţĕrîna ușoară acestui brav tinĕr român, care atât pentru familie, cât și pentru nația sa a apus mult prea timpuriu!

* (O defraudațiune mare) a comis în Lemberg un comtoarist de 19 ani, Henric Menteș, care — după cum anunță direcțiunea poliției din Lemberg — în 14 Octomvre n. a luat lumea 'n cap proveḑut cu 18,000 ruble în hârtie, apoi 5000 fl. note austriace și 150 de imperiali rusesci.

* (Statistica crimelor). Dela judecătoria criminală reg. din Budapesta se spune, că în anul acesta până în 15 Oct. n. arĕtările criminale se urcă la 22,000 va se ḑică cu 3000 mai multe, ca în acelaș period din anul trecut. Asemenea și prinșii sûnt în anul acesta cu 300 mai mulți ca în anul trecut.

* ((Stefan Miklos) un deputat în dieta Ungariei a făcut crida pentru datorii, cari trec peste 100,000. fl.

* (Reparatio rei publicae). La ministeriul de culte și instrucțiune reg. ung. au ajuns pe calea ministeriului de finanțe comun 54 medaile de bronz din Brodul turcesc în Bosnia. Ministrul de culte trămiţênd toate aceste medaile romane museului național ung. acesta lea esaminat pe toate și a statorit: că 23 dintre ele sûnt Grațiane, apoi 10 Valentiniane și alte 10 de pe timpul lui Teodosiu I.

Dintre aceste 24 sûnt topite în Siscia (aḑi Szisszeli) și toate poartă pe revers înscripțiunea: *Reparatio rei publicae.* Celelalte 11 sûnt roase de rugină și nu se pot cetì.

* (Bruma din tăiiu) și groasă a căḑut în Sibiiu și giur Duminecă dimineața. De atunci se vede brumă în toate dimineţele. Timpul e rece.

Loc deschis.*)

Caransebeș, 16 Octomvre 1880. Onorabilă Redacțiune! De 9 ani de ḑile mĕ aflu în serviţiul statului ca profesor de limba latină la scoalele civile de stat din Caransebeș.

În restimpul acesta trei atacuri înverșunate au fost îndreptate asupra persoanei și posiţiunii mele.

Din partea cui? și pentru ce?

Din partea a 3—4 indivizi, din partea unor adevĕrate esistențe. catilinare.

Pentru ce?

Pentru că ca Român și ca cetățean al orașului Caransebeș 'mi-am împlinit numai datorințele.

Pentru că cu rescarea sănĕtății și a postului în care mĕ aflu, mai mulți ani fără de a fi obligat am primit asupra mea câte 10 oare pre sĕptĕmână gratis spre a propune și limba română până în clasa a II-a poporală, pentru ca copilașii români sĕ învețe din limba mamei lor cel puțin a cetì și a scrie.

Pentru că vĕḑênd pre unii scolari români chiar și din Caransebeș, că nu'și pot procura cărțile necesare, le-am procurat eu, pentru că mai târḑiu sĕ vĕḑ chiar pre părinții acelora strigând: „ia'l, restignesce'l!“

Până acuma am fost descris de: Daco-Român, Dodaist, Babesian, de trădătoriu, de individul cel mai periculos al statului maghiar, de un atarele care de mult ar fi trebuit pus în furci.

Acum se ating de caracterul meu moral.

Pentru ce?

Pentru că ca cetățean ca proprietariu de casă, ca representant orășenesc am cutezat a spune un adevĕr neresturnaver.

Pentrucă am voit sĕ deschid ochii norcetățeni, cumcă într'adevĕr decoarea orașului și reputațiunea cetățenilor lui nu permite, a fi representați la acte solemne prin indivizi eșiți și din nou întrânḑi în temniță.

Nu te mira onorabile cetitoriu. Avem de a face cu esistențe catilinare.

Noi pe aici ne aflăm în stări anormale. Averea și onoarea ni se află în atari mâni. Nici măcar sanctuariul familiei nu ne este cruțat.

Și oare cine sûnt aceste esistențe de care se sfiesce, 'i e frică imensei majorități pacînice și de omenie din Caransebeș?

1. Un redactor jidan venit mai eri alaltăeri Dḑeu scie de unde în mijlocul nostru spre a ne descrie cu colorile cele mai urîte numindu-ne Indieni sĕlbatici, acel redactor despre care Escelența Sa Ministrul președinte Tisza în dieta ţĕrii a ḑis, sĕ nu'i dăm credĕmênt, de oare-ce a eșit mai eri alaltăeri din temniță, în care a fost aruncat, pentru furăciuni.

2. Un proto-notariu orășenesc suspendat de mai mulți ani, închis în temniță pentru defraudări și chiar în ḑilele aceste osîndit din partea tablei regesci la închisoare de 6 luni.

3. Un oficer degradat pentru trântitura căpĕtată în casina română din Lugoș, profesor de teologie delăturat și numai prelângă revers, că-'și va îndrepta purtarea, aplicat ca profesor la institutul pedagogic din Caransebeș.

Pe individul acesta 'l caracterează mai bine productele lui spirituale depuse în alăturata broșură.

4. Un individ, care 'și-a câștigat merite pe la Galați etc.

Eată cine domnesce în Caransebeș. Vai de acela, carele va cuteza a se opune planurilor lor.

Acestia ne-au adus în comitatul Severinului comisar regesc. Acestia ne-au îngropat comitatul.

*) Pentru cele de sub rubrica aceasta redacțiunea nu ia responsabilitatea. R.

Opt luni am fost în cercetare pentru ei. Patruspreḑece luni nu mi-am căpĕtat salariul întreg ca ceilalți colegi.

Resultatul se vede în broșura alaturată.

În urma atâtor denunțări, calumnieri, epistole anonime trimise prin case oare sĕ mĕ folosesc de lege? Nu.

Atari persoane nu le ţin capabile a-'mi macula caracterul meu moral.

„A puro pura defluit aqua“.

Ce me mângâe e cosciința, că până acum mi-am împlinit numai datorinta și că am avut și am ca inspector scol. o persoană plină de caracter, o persoană neparțială, carea poate servì de model funcționarilor statului nostru.

Primească Magnificența Sa dl consiliar regesc și inspector scol Francisc Suttág și pe calea aceasta deosebita mea mulțămire.

Primiți on. dle Redactor etc.

Vasilie Mandrean,
profesor de limba latină la scoalele civile de stat din Caransebeș.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Studiul religiunei în scoalele noastre.

(1 Urmare).

Din capul locului, ca o gravă sminteală observăm, că până la acest dat în institutul de pregătire a fiitorilor invețători nu s'a propus studiul „Metodica specială a Religiunei“, de unde urmează, că pentru propunerea religiunei în scoalele primare n'avem nici un învĕțătoriu anume cualificat. Învĕțătoriul deci este lăsat în voia sorței, ca sĕ'și facă însuși metod. Dar ce ḑic? Învĕțătoriul nici că are lipsă de metod, și prin urmare nu este nici lipsă de propunerea studiului negles în institut, câtă vreme studiul religiunei are sĕ se propună după planul și manualele prescrise.

Planul de propunere și cărțile cari au sĕ se dee în mâna elevilor se află prescrise în „Instrucțiunea pentru învĕțători“ din 1862, confirmată prin Sinodul archieresc din 1869, și prin aceasta devenită obligătoare pentru întreaga Metropolie.

După această instrucțiune § 20 pt. 4. §§ 25 și 26. în *Clasa* I, semestrul I. au sĕ se propună băeților din „Bucoavnă“: „rugăciunile de toate ḑilele, înainte și după prânḑ, și înainte și după cină, de dimineața și de seara“, semestrul II. „Istoria biblică — manual cu întrebări și propuneri; — *Clasa* a II. „Catechismul mic“ *Clasa* III și IV „Catechismul bogat“; ear' trecênd la gimnasii aflăm introduse în *Clasa* I și II. „Catechismul bogat“ în *Clasa* III și IV „Mărturisirea ortodocsă“.

Deși s'au ridicat atâtea plângeri motivate în contra acestui plan și acestor cărți, totuși sĕ ne fie permis a face o scurtă și imparțială dare de samă, carea ne va pune în posiție sĕ cunoascem rĕul în întreaga lui mărime.

1. Purceḑênd din greșita părere că cel ce scie mai multe rugăciuni, este mai bun creștin: s'a creḑut că nu se pot da băietului destul de timpuriu și destul de multe rugăciuni spre memorisare. De aceea s'au grăbit ca îndată ce a întrat elevul în scoală, în decursul celui dintâiu semestru sĕ se îndoape cu toate rugăciunile din „Bucoavnă“, fără considerare la aceea, că oare elevul prícepe ceva din acele s'au nu. Scopul este ca elevul sĕ învețe rugăciuni, și încă multe rugăcini. Acest scop se și ajunge dar *numai* acesta. Inima elevului remâne rece la recitarea acestor rugăciuni, pentru că el nu le înțelege, și

pe acele, pe carĭ, în urma unei esplicări acomodate, le-ar putè înțelege, nu le poate, fiind-că nu i se esplică; și nu i se esplică, fiind-că învĕțătoriul parte nu dispune de timp, parte nu este destoinic spre a și esplica aceste rugăciuni. Pentru învĕțătoriu este destul dacă elevii la esamen pot recita rugăciunile prescrise. Însumi am avut ocasiune a mĕ convinge la esamenile unor din scoalele cele mai bune ale Archidiecesei, că elevii sciu recita în chor toate rugăciunile din Bucoavnă, dar luându-i unul câte unul, și punêndu-i sĕ reciteze una s'au altă rugăciune, s'au sĕ spună înțelesul ei — elevul a remas mut. Dacă acesta este resultatul la scoale de cele mai bune, care va fi la maioritatea scoalelor noastre?!

Timpul cel mai prețios din viața scolară, începutul, putem cu drept cuvênt constata, că este perdut. Elevul înaintează cu un gol în inimă, ear' în minte cu un șir de cuvinte neînțelese.

2. Abia a ajuns nenorocitul elev sĕ scie cetì cu mare greu, și i se și impune aceea ce poate fi mai urîcios pentru un băiat: învĕțarea de rost — din Istoria biblică. Istoria biblică se dă în mâna băiatului după 4 sau 5 luni de ḑile dela prima lui întrare în scoală!! In cele mai multe casuri vedem pe învĕțătoriul, carele nu învĕțase nici un metod, ținêndu-se strict de carte, și silind pe nefericitul scolariu sĕ i-o reciteze. Elevul, de frica pedepsei, se supune torturei spirituale, dar fără ca din această tortură sĕ se aleagă cu alta, de cât cu ura în contra instrumentului de tortură, în contra cărței de religiune.

3. Semestrul al II din clasa I. este numai începutul durerilor pentru scolariu. Grosul acestora îl așteaptă în clasele următoare.

Elevul trebue sĕ învețe dogmatica și etica în doue edițiuni, în un Catechism mic din 1774 (!) și unul bogat, căci altmintrea n'are credință, n'are moralitate. Credința însĕ, ce i se propune în aceste Catechisme, este departe d'a face pe elev „binecredincios“, și moralul, ce'i memorisează, remâne literă moartă.

Asupra ambelor acestor Catechisme s'au ridicat atâtea voci, cari le-au condamnat cu atâta putere din punct de vedere metodic, în cât noi ne putem cruța osteneala d'a le supune unei recensiuni. Ne putem deci mulțămì cu a susținè, că în decurs de un an (clasa II) elevul trece prin purgatoriul Catechismului mic, spre a se supune unui alt chin de doi ani (clasa III și IV) al Catechismului bogat. Căci aceea ce elevul cu cea mai strașnică bătae de cap a învĕțat în un stil sec, neromânesc și neînțeles, a învĕțat numai ca sĕ poată recita la timpul seu, fără a înțelege, fără ca aceea, ce a învĕțat cu atâta amar, sĕ fi lăsat vr'o impresiune binefăcĕtoare asupra spiritului și inimei lui.

Trecênd în gimnasiu, ca o dovadă că aceea ce s'a învĕțat în scoalele elementare a evaporat, Catechismul bogat se ia de nou la mână, ca după doi ani sĕ se schimbe cu altă carte de dogmatică și moral: „Mărturisirea ortodocsă“, tot atât de puțin pedagogică, ca și Catechismele.

Prin urmare 7, ḑi șepte ani fără întrerumpere gimnasiștii nostrii învață dogmatică și moral. După timpul studiului mai că am aștepta dela dênșii ca sĕ fie Doctori în teologie; în faptă însĕ cei mai mulți n'au nici cele mai elementare cunoscințe despre credința bisericei de carea se țin. Ei n'au, pentru că nici odată n'au învĕțat ca sĕ scie și în viitoriu, pentrucă nici odată n'au înțeles aceea ce au învĕțat.

Dacă numai acesta ar fi resultatul torturei spirituale, la care supunem pe pruncii nostri pe contul religiunei, încă tot ne-am putè plânge numai cu aceea, că tortura a fost zadarnică. Dar fiind-că această tortură s'a făcut și se face asupra generațiunei tinere pe contul religiunei: Pecatul nostru se resbună amar în această generațiune tot prin religiune. Căci sila aceasta, ce se face asupra spiritului elevului, este natural sĕ întimpine resistență, carea se manifestează mai întâiu în neplăcere cătră studiul religiunei, cu timpul trece în disgust, și mai pe urmă se preface în ură formală. Ura aceasta în contra studiului religiunei nu se mărginesce numai la timpul scoalei. Ea își are influențele ei asupra întregei vieți. Căci din ea se nasce indiferentismul religios.

Nici acì însĕ nu se opresce resbunarea pĕcatului, ce'l facem cu scolarii. Este o parte a resbunărei, carea are urmări și mai triste. Elevul, fiind-că n'a înțeles nici odată din lungul și latul seu studiu teologic, ajungênd la maturitate, este natural sĕ vină la convingerea că acel studiu în faptă n'are nici un înțeles; că prin urmare toată credința este o nebunie și susținătorii și propagătorii ei sûnt nesce speculanți, cari trăesc din măestria de a imbeta cu apă rece pe cei naivi.

Ireligiositatea de o parte și disprețul preoțimei de altă parte — eată fructul studiului religiunei în scoalele noastre. Cel ce doresce dovedì n'are de cât sĕ privească la semidocții nostri din toate păturile societăței.

Fiind-că am amintit de preoțime, ca sĕ nu mi se ḑică, că vorbesc din interes de castă, observ: factorul principal din viața poporului nostru este preoțimea. Pierdêndu-și ea vaḑa, unde mai poate fi vorba de disciplină la Români, de disciplină, carea este sufletul popoarelor în grele împregiurări. A face ca preoțimea sĕ'și peardă autoritatea sa înaintea poporului, înseamnă a demoralisa poporul, în întregul înțeles al cuvêntului, a i pregătì perirea.

Așa dară scoalele noastre dela 1850 încoace, scoalele noastre, întemeiate de Șaguna au demoralisat o generațiune?

Durere! Cea mai sublimă instituțiune, administrată rĕu, poate avè urmările cele mai triste. Nu instituțiunea ca atare, nici institutorul ei se poate face respunsabil pentru urmările cele triste, ci reaua ei întrebuințare. Nu scoalele, ca atari, ci în linia primă metodul folosit în scoale la propunerea religiunei ne-a dus și ne duce și mai tare în ticăloșie.

Dar, se va reflecta, metodul și cărțile s'au impus de Șaguna, prin urmare el este responsabil. Ferească Dḑeu! Șaguna n'a fost pedagog de specialitate, el a fost archiereu, și a avut alte ocupațiuni și altă chemare mult de mai mare însemnĕtate decât a eda și cărți de scoală. Destul, prea destul dela dînsul, dacă, prelângă multele și grelele lui ocupațiuni a edat cărți de teologie. Ce a putut și ce a și făcut a fost ca sĕ provadă seminariul cu profesori destoinici, cărora sĕ le ḑică: soartea scoalelor o încredințez în mânile voastre, ca pedagogi specialiști; voi sĕ-'mi pregătiți învĕțători, cărora sĕ le dați cărți bune, spre care scop am întemeiat tipografia, pe care vi-o pun la dispositie. Nu Șaguna a impus planul și cărțile de învĕțămînt, ci bărbații de scoală ai acelui timp, consiliarii lui. Aceea ce ei i-au recomandat aceea dînsul și mai târḑiu Sinodul Archieresc a confirmat.

Ca Archiereu repețesc nu i-a fost chemarea, precum nu este a nici unui Archiereu în special a face Catechisme. Aceasta este chemarea învĕțătorilor, respective a profesorilor ca specialiști. Ce privesce pe Archierei este singur priveghierea ca în acele Catechisme sĕ nu se străcure doctrine heterodocse. Și numai în această privință cred eu, se recere autorisațiunea canonică Archierească. Consistoriul eparchial, resp. metropolitan, compus din somitățile scolare ale Eparchiei resp. Metropoliei, are sĕ se pronuncie asupra cărților de învĕțămînt religios, cu respect la metod.

Nu mi-a fost scopul a face pe nimenea responsabil pentru greșelele trecutului, ci numai a constata, că direcțiunea greșită în educațiune pe terenul religiunei a produs lipsa de religiositate, și prin aceasta decadența moralității în sinul naționalității noastre.

(Va urma.)

Bursa de Viena și Pesta

din 19 Octomvre 1880

	Viena	Pesta
Renta de aur	106.65	106.35
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	80.20	80.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	97.—	97.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	84.25	84.25
Împrumutul drumurilor de fer ung.	121.50	121.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	94.40	94.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	93.50	93.—
Obligațiuni urbariale temeșiane	92.75	92.75
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	92.75	92.75
Obligațiuni urbariale transilvane	93.25	93.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.75	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	93.25	93.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.15	71.—
Datorie de stat în argint	72.80	72.50
Renta de aur austriacă	86.35	86.40
Sorți de stat dela 1860	129.—	129.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	815.—	814.—
Acțiuni de credit austr.	273.80	272.30
Acțiuni de bancă de credit ung.	242.25	239.50
Sorți unguresci cu premii	106.75	107.—
Sorți de regularea Tisei	106.75	106.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.64
Napoleon	9.37	9.39½
100 marce nemțesci	58.10	58.25
London (pe poliță de trei luni)	117.80	117.90

Economic.

Brașov, 15 Octomvre n. Pro hectolitră Grâu fl 7—8; Grâusĕcăreț fl. 5.80 Sĕcară fl. 5.30--5.60. Orz fl 3.30—3.70; Ovĕs fl. 2.–2.20; Cucuruz fl. 4.50; Mălaiu fl 4.80.; Mazere fl. 6.; Linte fl. 10; Fasole fl. 4.40; Sĕmânță de in fl. 11.80 Sĕmânță de cânepă fl. 4.40— Cartofi fl. 1.20 pro chilo: carne de vită 48 cr. carne de porc 52 carne carne de viței — cr. de berbece 30 cr.; Sĕu de bovine proaspĕt fl. 35; (pro 100 chilo); topit 48 fl.

Făgăraș, 15 Octomvre n. Pro. hectolitră Grâu fl. 7.50—8.; grâu sĕcăreț fl. 7—7.20; sĕcară fl. 5—5.60; orḑ 4--4.60 ovĕs fl. 2--2.10; cucuruz (nou) fl. 4.60 (vechiu) fl. 5; mălaiu fl. —.; Sămânță de cânepă fl. —8; mazere fl. ——.; linte fl. ———; fasole fl. 5—6; cartofi (vechi) cu fl. 1.40.–2.—; (noi) per litră ——— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 70—80; sĕu brut fl. ——; sĕu de luminări fl. 40—42; unsoare fl. 80—; cânepă fl. 24—26; sĕmênță de in fl. săpun fl. 30.—34; fên fl. 1.80.—2.40 spirt pro grad fl. 10—11½ pro chilo: carne de vită 42 cr. carne de viței 36 cr.; carne de porc 44 cr carne de berbece 28 cr.; oauĕ 5 de 10 cr. Târgul de aḑi din pricina ruptului de cucuruze a fost foarte slab cercetat. Timpul e frumos și cald.

Sighișoara, 14 Octomvre n. Pro hectolitră: grâu fl. 6.80—7.50; grâu sĕcăreț fl. 5—5.70 sĕcară fl. 5.50—5.70—; ovĕs fl. 2—2.40; cucuruz fl. 4.40; cartofi fl. 1.50; per chilogr: sĕu brut 30 cr. carne de porc 40 cr. carne ostură bovină 80 cr unsoare de porc 80 cr. pro metru cubic: lemne vârtoase fl. 1.60.

Budapesta, 16 Oct. n. In sĕptĕmâna trecută timpul a fost mai mult frumos. Ici colea câte o stropitură dară mai mult caldă decât rece. Temperatura preste ḑi a fost caldă, pentru aceea sûnt rĕci sĕrile, nopțile și diminețile. Aceasta însĕ nu strică nimica fiindcă a sosit și timpul pentru astfel de împregiurări și oamenii sûnt mulțămiți, pentrucă toate lucrurile de câmp au putut înainta preste ḑi neîntrerupt. Arăturile sûnt gata, grânele toate semĕnate, cucuruzele rupte și grigite, viile culese și în mare parte și tăiate și îngropate tot pe timp frumos. Firesce nu ne bucură de loc resultatul culesului viilor, pentrucă mustul deo parte este preste așteptare puțin, apoi de altă parte mai că nu se poate numì must, pentrucă mai de jumĕtate este acru, de numai de oțet e bun. Avem noroc, că celelalte cereale sûnt mai îndestulitoare, căci dacă ar fi și aceste de cualitatea mustului din acest an, desnădĕjduirea poporului ar fi mare. Pășunile pentru vite sûnt frumoase și îmbucurătoare pentru bieții economi, cari acum constatânduse în toate direcțiunile ḑeu că n'au mare folos de lucrurile și nĕcazurile avute peste vară cu economia. Târgul din sĕptĕmâna trecută a fost bine cercetat și toate articlele deși au avut bună trecere totuși au fost cu 10—15 cr. mai ef. tine ca mai înainte. Așa notăm în deosebi:

Grâul la 100,000 m. m. a trecut cu fl. 11.85—11.90; sĕcara la 4000 m. m. cu fl. 10—10.15; orzul la 3000 m. m. cu fl. 6—6.30; ovĕsul fl. 6—6.25; cucuruzul la la 4000 m. m. cu fl. 6.37—8; făina mai cu seamă pela sfârșitul sĕptĕmânei a început a trece mai slăbuț; apoi păstăiosele trecură ca și mainainte; lânile cu fl. 2.15—3.75 Porcii în numĕr total per 67.580 au fost căutați ca și în rêndul trecut. Din Ungaria de jos au fost în târg peste 5000, din România vre o 40 și din Ardeal vre o 70 capete; unsoarea de porca trecut cu fl. 66—79; slănina cu fl. 66—72; sĕul cu fl. 47—48; spirtul *en gros* cu 33.50, *en detail* cu fl. 35.58; cartofii fl. 2.30—2.50;

Peile de bou cu fl, 108—110; de vacă cu fl. 105—108; de oaie cu fl. 145—170; de viței cu fl. 190—220; de miel cu fl. 95—110 (toate per 102 dărabe).

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 3 Noem. și 7 Dec. imob· lui Nicolau Munteanovici în Cluj (trib); în 5 Noemvr. și 6 Dec. imob. Zosiei lui George Părĕu în Creguis (judec. cerc. Hațeg); în 30 Noemre. și 30 Dec. imob. lui Alecsandru Cioranu în Bozieș; în 23 Noemvr. și 23 Dec. imob. lui Iosif Fekete în Orăștie; în 28 Oct. imob. lui Elie Pap și ale remasului după Elisa Pap în Orăștie (judec. cerc.); în 3 Dec. imob. soției baronului Carol Hussar in Negrilești (trib. Dej); în 23 Oct. imob. lui Teodor și Veronica Asbei în Gherla (judec. cerc.); în 22 Oct. imob. remasului după Vasilică Szypan în Agrebici (trib. Cluj).

Nr. 248. 1—3

CONCURS.

La scoala capitală gr. or. din Zernesci, este de a se istitui un post de învĕțătoreasă, pentru a cărui ocupare se escrie concurs cu termin până la 26 Octomvre a. c. st. v.

Salar pentru anul de probă e 120 fl. v. a. cuartir și lemne pentru foc 12 metri cub. cu prospect de a se imulți după întărirea definitivă.

Dela concurente se cere, atestat de botez, că sûnt gr. or., de moralitate, de cualificațiunea scientifică și a economiei de casă, atestat că posede cunoscința limbelor patriei, și dacă a mai fost învĕțătoreasă atestat de pracsă de până acum.

Suplicile istruite în sensul Stat. org. sûnt a se așterne oficiului presbiteral I. al Brașovului ca adm. al ppresbiteratului Branului.

Din ședința comitetului parochial gr. or.

Zernesci 3 Octomvre 1880.

Ioan Dan m. p.,
preot și președ. comt.

Cancelaria advocatului și fiscalului consistorial

Dr. Ioan Borcia,

se află în *strada Cisnădiei Nr. 27* (casa d-lui Conrad). [62] 2—3

Sz. 187. 1880 hagy. [61] 2—3

Hirdetmény.

Alólírt kir. közjegyző mint törvényszéki biztos részéröl ezennel közhirré tétetik, miszerént f. é. October hó 28-án délelötti 9 órakor, helybéli néhai Andronic Demeter hagyatékához tartazó butor és házieszközökből álló ingóságok, készpénz lefizetés melett, nyilvános árverés utján, a hagyatéki házban, helyben disznodi utcza 36 h. sz. a. eladatni fognak, miről venni szándékozók ezennel értesitetnek.

Nagy-Szeben 1880 October 16-án.

Gundhart Frigyes m. p.,
nagyszebeni magy. kir. közjegyző.

Redactor respundĕtor: Nicolau Cristea.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 120. Sibiiu, Sâmbătă 11 Octomvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 10 Octomvre.

Rieger corifeul Cechilor din Boemia și membru al delegațiunei se află în Budapesta. „N. W. Tagblatt" scie spune publicului seu multe minuni despre bărbatul politic al Cechilor. După „N. W. Tagblatt" steaua lui Taaffe, ar fi în apunere și frênele guvernului austriac are să le ia Rieger. Scopul presenței lui Rieger la Budapesta așa dară ar mai fi și sondarea, cum s'ar primì în Ungaria venirea lui Rieger la guvernul austriac.

Aceeași foaie spune, că Rieger este învoit, ba ar fi și asigurat pe acei ce au conversat cu dênsul, că el și dacă ar venì la putere ar respecta aspirațiunile naționalității germâne.

„D. Ztg." de altă parte spune, că Rieger în capitala Ungariei, umblă să mulcomească pe Maghiari, asigurându'i, că federalismul pus în perspectivă pentru Cislaitania, n'are să se atingă întru nimica de instituțiunile actuale ale Ungariei.

Nu vor fi toate cum le spune „N. W. Tagblatt". Una însă este învederat, că oamenii cari se interesează de soartea poporului, din care fac parte, caută și află modalități, prin cari după putință să o amelioreze. Lucru prea firesc dacă prin asociațiunea de idei, într'un timp când toate popoarele de ceva însemnătate, — până și Rutenii — se mișcă și spun în public ce vor — se venim de nou și noi la ideea esprimată cu vre-o câțiva numeri mai nainte, la idea unei conferențe.

Alegătorii de naționalitatea noastră din părțile ardelene, ungurene, și bănățene ar trebuì să cugete serios la o modalitate cum ar fi să se realiseze această idee. Aceiași ar trebuì să cugete serios la bărbații căror se le încredințeze realisarea acestei idei, pentruca să'și aibă și efectul asteptat.

Este adevărat, că din curenturile câte sûnt în pornire în ḑiua de astădi în întreaga monarchie austro-ungurească nu scie omul ce va să iese până în urma urmelor. Însă ca buni politici trebue să fim pregătiți pentru toate eventualitățile.

În decursul schimbărilor politice de patrusprădece ani încoace, am ḑis, nu odată, că nu trebuie să ne legăm soartea de sistemele cele schimbăciose, cari succed unele altora. Noi să avem înainte de toate interesul nostru național dinaintea ochilor și să căutăm ca acestui interes să'i facem loc ori în care sistem, ca să putem trăi conform demnității cuvenite unui popor, care ține la individualitatea sa națională.

Cumcă vom da de greutăți nu numai o credem, dară o și scim prea bine. Când n'au dat Românii de greutăți în decursul timpurilor? Am vḑut însă și timpuri de acele, unde greutățile prin o conlucrare armonică sau putut, cel puțin în parte, învinge.

Asteptăm așa dară să vedem în timpul cel mai scurt o porneală armonică din toate părțile patriei locuite de Români și sûntem convinși, că acea porneală va fi bine primită de toți concetățenii nostri, cari își iubesc patria în adevăr, și cari nu sûnt conduși numai de tendențe suprematisătoare.

Vaḑă dară acei chiemați ca timpul prețios să nu mai treacă în zadar pentru Români, ca reul de apoi să nu fie mai desilusionătoriu decum a fost trecutul.

Revista politică.

Sibiiu, în 10 Octomvre.

A venit timpul eară, ca acea instituție, care dă cu deosebire — abstracție făcênd adecă de identitatea persoanei monarchului, — espresiune comunității Austriei și Ungariei, înțelegem delegațiunile, să'și desvoalte activitatea lor constituțională. În anul acesta a ajuns rêndul la Budapesta a primì pe delegați. Delegațiunile s'au constituit și 'și-au ales pe președinți. În delegația austriacă s'a ales president contele Coronini și vice-president principele polonez Czartoryiski; ear' delegația ungurească a ales president pe Ludovic de Tisza, fratele ministrului și vice-president pe cardinalul și archiepiscopul Haynald. Problema ce delegațiunile vor avè de resolvat, și în anul acesta nu este chiar plăcută, căci și în anul acesta budgetul ministeriului de resboiu arată un plus de pretensiuni față cu budgetul anului trecut. Ministrul de rĕsboiu cere 109,767,824 florini, adecă cu 8,710,978 mai mult ca pentru anul 1880. Va să ḑică înarmăm mereu, ne pregătim pentru eventualități serioase.

Situația esternă în adevĕr este destul de încurcată, deoarece cestiunea orientală în loc de a se delătura sau și numai simplifica se complică pe ḑi ce merge. „Provincial-Korrespondenz", organul personal al principelui Bismarck ne spune (dto 20 Octomvre n.): „Nu esistă nici un motiv de a ne îndoì despre serioasa voință a Porții, a esecuta hotărîrea cesiunei Dulcignului. Se poate aștepta că Poarta să validiteze efectiv autoritatea sa, delăturând fără amênare obstacolele locale, ce s'ar opune împlinirei promisiunei sale." Însă în același timp o scire din Skutari (dto 20 Octomvre n.) comunică următoarele: „Avansamentul lui Hodo-bey la rangul de brigadier caracterisează starea de astădi a situațiunei. Deși Riza-pașa a împărtășit ligistilor albanezi hotărîrea, sultanului amenințându-i cu mĕsuri serioase, aceia totuși nu voiesc a ceda Muntenegrului Dulcignul fără luptă". Hodo-pașa vrea să încerce a liniști spiritele; dar' distingerea sa din partea padișahului Albanezii o interpretează ca o îndemnare a stăruì în opositia lor față cu pretențiunile muntenegrene.

În Francia după espulsiunea Iesuiților au ajuns și celelalte congregațiuni catolice pe lista proscripției, ce în ḑilele din urmă s'a sevêrșit cu toată energia, spărgêndu-se chiar porțile monăstirilor și alungându-se „părinții" de acolo.

Din Italia se signalisează o crisă ministerială.

Domnul României după reîntoarcerea sa de la Rusciuc va merge în tabăra dela Roman; și mai târḑiu va cerceta pe principele Sêrbiei în Belgrad.

Prefața lui Kossuth

la edițiunea franceză a memorielor sale din ecsil.

(1 Urmare).

In „Constituirea naționalităților" Kossuth nu vede decât un isvor de rĕtĕciri și încurcări de idei, un mijloc pentru promovarea ambițiunilor rusesci și a panslavismului, care va provoca un pericol foarte mare pentru libertatea și civilisațiunea Europei.

Naționalitate și națiune sûnt două lucruri deosebite. Cea dintâiu e o casualitate etnografică, cea din urmă opera istoriei. Aceeași naționalitate poate fi împărțită în diverse națiuni, pe când o națiune poate consista din diverse naționalități. Această tendență, numită necorect constituirea naționalităților, lucră într'adevĕr în două direcțiuni: deoparte pentru a reclama individualitatea politică a acelor popoare, pe care istoria le a înzestrat cu caracter de națiuni (aceasta tendență s'a ivit în Belgia și în Ungaria), ear de altă parte pentru a restabilì unitatea politică a acelor imperii, cari prin distrugere au perdut aceea comunitate a esistenții, armonie a progresului treptat și solidaritate a intereselor, cari deosebesc și formează națiunea; ele au căḑut și au devenit simple „noțiuni geografice". Aceasta tendență s'a ivit în aspirațiunile de unitate a Germânilor în viforul revoluționar din 1848. Aceeași idee a inspirat unirea principatelor dunărene; mai puternic ca ori unde a atras ea atențiunea Europei în Italia, leagănul culturei moderne, unde părțile singuratice, cu toată diversitatea factorilor, cu toate împărecherile seculare, tremurau de nerăbdarea de a alunga pe domnul străin și de a câștiga pentru peninsula italiană ce

---

FOIȚA.

Cum a terminat Bem rolul seu în Transilvania.

(Dintr'o notiță dela 1849.)

Bem a avut mai mult noroc cu diplomația din giurul curței vieneze, decât cu talentul seu strategic. El a putut fi superior numai unui Puchner, dar și acestuia numai când trebuia să fie așa.

Bem era inventios, iubia suprinderile adversariului, pe care prins îl trata cu o umanitate uneori sarcastică, care convenia numai soldaților de rênd și civililor.

După ce a întrat în Sibiiu la 11 Martie și a închis Turnul-roșu, a plecat la Brașov.

Brașovul n'a resistat de loc. Premersese o luptă fără scop la Codlea și când era să fie ceealaltă pentru apĕrarea Brașovului, trupele austriace cu 50 de tunuri și cu mica garnisoană rusească au trecut în Muntenia României.

Transilvania, afară de munții apuseni și Alba-Iulia era în mâna lui Bem. În stăpânirea aceasta a stat cam trei luni, când Bem printr'o proclamațiune dă de scire și Românilor, că au să vină Rușii. În proclamațiune Rușii erau înfățișați de inimic comun. Românii împușcați și aruncați prin temnițe, precum și cei din munții apuseni, cari stau cu armele în mână contra lui Bem, erau destulă dovadă ca să convingă, că este cum se ḑicea în proclamațiune.

Proclamațiunea cercula încă între oameni, dar Lüders cu armata rusească încredințată luișì întrase pe la Predeal și Tihuța în Transilvania.

Strategul și tacticul Bem a umblat să se joace și cu Lüders cum se jucà cu Puchner. Acum însă era cu totul altă situațiune.

După bătălia dela Sighișoara, în ultimele ḑile ale lui Iulie n., unde a căḑut generalul rusesc Scariatin, Bem își perde urma, Rușii trec alături de dênsul spre Secuime. Bem surprinde Sibiiul într'o Duminecă (4 August n.) pe la ameaḑi și după o luptă de patru oare întră în Sibiiu, ca să doarmă peste noapte într'ênsul. Aceasta a și fost noaptea cea din urmă, care a durmit-o ca comandant în fruntea unei armate.

Lüders n'a făcut ca Puchner. El n'a umblat mult căutând după Bem. Temêndu-se de vreme rea îndată ce a vḑut, că numai dă de inimic, s'a întors și el către Sibiiu. Când a ajuns Bem la Sibiiu Lüders era la Mediaș. Dar stafetele lui erau la Vestem, ca se dea de scire garnisoanei sibiane, care trebuì să se retragă, să nu se retragă mai departe decât până la Tălmaciu.

Adoua ḑi, Luni în 5 August n. pe la două oare după meḑ de noapte, era pe hotarul Șurei mari primul despĕrțământ de armată rusască, care s'a așeḑat într'o căldare din-spre Ogna. Mai în același timp a sosit al doilea despĕrțământ, care s'a tras spre Hamba. Aproape în făcutul ḑilei a venit al treilea despĕrțământ, care a înaintat până pe înălțimile deasupra șesului Sibiiului și de alăturea cu Șura mare. Cesti din urmă au avut rolul de a începe cearta cu Ungurii lui Bem. După vre o trei salve de tun, prin care Rușii deduse Ungurilor de scire, că sûnt ací, s'au pus să'i aștepte.

Bem cu trupele, care bivuacaseră pe stradele Sibiiului peste noapte și cu cele retrase dela Vestem vine să dea pept cu Rușii.

Era o dimineață de vară senină ca oul. Un soare cald se ridicase pe orizon, când se începură tunetele tunurilor.

Despĕrțământul rusesc, care a avisat pe Unguri despre sosirea lor, a primit lupta. El o a continuat retrăgênduse și ținênduse afară de distanța proiectilelor, până când trupa lui Bem era încleștată între cele două de mai nainte și între cel cu care la părere avea de a face.

Atunci, la un signal dat, toate trei despĕrțămintele caută să se concentreze, se înțelege pe socoteala Ungusilor. Concentrarea s'a sevêrșit. Ea nu mai era bătălie. Era măcelul acelor ce nu se mai scieau orienta și nu mai făceau resistență. Tunuri, care, steaguri, până și cancelaria, cassa și adjutanții lui Bem remân în mânile

devenise o noţiune geografică, rangul şi posiţiunea unui stat unit, liber şi independent.

Francia, ori care va fi forma sa de guvernare, remâne totuşi Francia: o naţiune mare, a cărei inimă e veĉnic deschisă sublimelor idei ce dau directiva în progresul omenesc.

Francia, este adevĕrat, din parteşi nu s'a bucurat de libertate sub imperiu, dar credem că admirabila sa vitalitate, care a scăpat ţeara de nenorocire atât de repede şi atât de minunat, i va da şi libertatea normală. E de mirat că nici o naţiune nu a făcut libertăţii atâtea serviţiuri ca Francia, şi ea totuşi s'a bucurat mai puţin de libertate. Ea a fost o făclie care lucesce, însĕ pentru sine remâne în întunerec. *„Non mihi sed luceo.“* Misiunea istorică a Franciei a fost şi este a fi campionul libertăţii.

Acest instinct al geniului naţional, această misiune naţională li s'a înpus şi guvernelor absolutistice. Acest geniu a şoptit şi lui Napoleon III sĕ tragă sabia pentru libertatea Italiei. Spre nenorocirea sa, acest om avea trăsetura caracteristică, că de şi voia ceva bine, o voia însĕ numai pe jumĕtate. El adoptà un principiu, nu voì însĕ sĕ primească consecuenţele lui logice. El voia o Italiă ca naţionalitate, dar nu voia o Italiă ca naţiune. Trei sau patru Italii — treacă ducă-se — dar una Italie nu o voia, şi după ce se puse în mişcare, se înspăimântà de neevitabilele consecuenţe ale succeselor sale şi cređu, că le va evita oprindu-se la jumĕtatea drumului. Cum s'a întêmplat de împĕratul nu înţelese că simţul naţional italian, căruia el i dăduse un avênt atât de puternic, nu se va lăsa se fie năbuşit, intimidat şi oprit, înainte de a'şi termina Italia opera cea mare a unirei sale, pentru care suferise atât de mult, cum s'a întêmplat, de recunoscinţa pentru sângele francez vărsat şiroae la Magenta şi Solferino s'a micşorat, ba mai nimicit prin amăgirile dureroase dela Villafranca? Cum s'a întêmplat de Imperatul nu înţelese că unitatea germână este şi trebue sĕ fie un corolar al celeì italiane, pentru că amêndoue se întemeiau pe aspiraţiuni ce isvoriau din asemenea isvoare şi unitatea în Germania — deşì în stare embrională — era înactivată deja prin confederaţiunea germână, uniunea vamală şi prin amintirea milenară a imperiului german?

Cum s'a întêmplat de Împĕratul nu înţelese, că acestor nesuinţe spre unitate ale Germaniei trebuia sĕ li se deschidă un drum? Trebuia creată, togma în interesul Franciei, o stare, care sĕ fi deschis unităţii germane puţinţa de a se forma nu pe socoteala Franciei — cu cucerirea a douĕ provincie, cari de veacuri nu se mai ţineau de Germania şi a căror inimă, spirit şi aspiraţiuni se identificaseră cu inima, spiritul şi aspiraţiunile patriei franceze. Trebuia sĕ se estradeze acestei unităţi germâne acele ţeri a le Austriei, cari prin situaţiunea lor etnografică, geografică şi istorică gravitează şi vor gravita neapĕrat spre Germania, din care a şi format o parte şi la care se vor reîntoarce în ziua, când Austria se va distruge definitiv — acea Austrie asupra căreia de mulţi ani Martin Henry 'şi pronunciase verdictul fatal prin cuvintele: „Austria nu este naţiune!“ Filosofia politică îi poate disputa şi îndreptăţirea la esistenţă! Noua organisare a Europei ar fi fost identică cu distrugerea acelei aglomeraţiuni fără sens, care s'a întemeiat nu atât prin cualităţile unei succesiuni feudale cât mai mult prin o lungă serie de usurpaţiuni — şi mormêntul, care a înghiţit sacrul imperiu roman, reclamă şi pe acest vampir, care şi-a încleştat tare ghiarele în trupul naţionalităţilor mutilate.

Cum s'a întêmplat, de Împĕratul nu înţelese, că era necondiţionat în interesul seu sĕ'şi câştige în Orient, în acea parte a Europei, unde de aproape douĕ veacuri se lucră pentru o străformare a situaţiunei politice între oceanul slav şi german, sĕ'şi câştige, zic, un amic credincios, un aliat devotat şi anume în persoana unui popor, care e renumit atât prin faptele şi jertfele sale, cât şi prin cavalerismul simţemintelor sale?

Ah! dacă împĕratul ar fi înţeles toate aceste, ce rolă sublimă 'i era reservată! ce urme putea sĕ lase în istorie şi ce amintire în inima acelor naţiuni, cari 'şi-ar fi redobêndit prin tr'ênsul independenţa! De câte jertfe mari ar fi scăpat pe Francia, câtă ruşine şi nenorocire ar fi abătut dela sine şi dela ai sei!

Căci, de ce avea sĕ se teamă el în cele din urmă? Anglia era dobândită pentru neutralitate, Rusia era pe timpul acela mai mult decât neutrală: era amicul guvernului francez; consimţemêntul seu era asigurat pentru ori ce resboiu, nu numai în interesul Italiei ci chiar şi în al Ungariei. Ea sângera încă din ranele ce le primise în resboiul oriental, era cuprinsă cu reforme interne colosale, cari'i făceau cu neputinţă purtarea unui resboiu mare. Şi chiar Germania, care nu se reculesese încă, al cărei organism militar era departe de perfecţiunea la care ajunse sub preponderanţa prusiană, Germania, a carei rociu de drumuri ferate, pe atunci încă foarte neperfect, nu ar fi oferit putinţa unei mobilisări şi concentrări uimitoare, care este cel mai eminent factor al puterei sale militare, Germania, care purta încă cătuşele vechei confederaţiuni, acest isvor pururea nesecat al gelosiei, urei, ce fusese causa principală a numeroaselor sale desastre de mai înainte, această Germanie: oare putea ea fi într'adevĕr o piedecă serioasă? Ba. Cu atâta mai puţin nu, cu cât Prussia declarase formal că nu se va lăsa sĕ fie tĕrîtă într'un resboiu, dacă Germania nu va fi ameninţată. Era o declaraţiune aceasta, pentru a cărei sinceritate garanta deja faptul hotărît, că dacă Germania trăgea sabia contra Franciei, Rusia se afla pe partea celei din urmă.

Fost'au Împĕratul orbit de nu a vĕđut toate aceste? Sau doară a fost mai mult o hotărîre a providenţii, un moment din marele şi tainicele ei mijloace, că Francia a trebuit sĕ sufere cumplitele catastrofe din anul 1870/1, pentru a ajunge în urmă la o situaţiune politică durabilă, ce o acceptase marea maioritate a cetăţenilor, care oferă libertate şi ordine, asigurează progresul fără esperimente neraţionale, respectul faţă cu autorităţile basate pe lege, şi care face sfêrşit deselor sguduiri?

Viitoriul este al democraţiei. Ordinea morală a lumei 'şi are şi ea legile sale ca şi ordinea materială.

A ajunge dela oligarchie prin monarchie la democraţie, adecă la selvguvernamentul poporului întreg — aceasta este acea lege mare, care o prescrie logica istoriei pentru desvoltarea graduală a societăţii europene. Maşina de vapor, telegraful, chemia industrială, toate aceste mijloace mari pentru transformarea materiei brute, cari servesc spre înmulţirea şi respândirea binelui între oameni: nu sûnt ele propagatorii puternici ai principielor de libertate, a progresului, cu un cuvênta democraţiei?

Marea şi puternica republică americană, la a cărei întemeiere Francia a avut o parte atât de considerabilă, este o dovadă, că principiul democratic se poate aplica şi fără de aşa numiţii „moderatori“, se împacă pe deplin cu ordinea, corespunde intereselor generale şi nu periclitează de loc siguranţa, binele economic al poporului.

(Va urma).

Rusilor. (Bem a scăpat apucênd prin părĕul din strada turnului, care întră pe sub zidul cetăţii în cetate).

Remăşiţele armatei unguresci umpluse şesul Sibiiului şi Turnişorului. În toate părţile se vedeau fugind soldaţi unguresci.

Ruşii însĕ nu se mulţămiră nici cu victoria aceasta atât de sângesoase pentru oastea lui Bem. Ei voiră sĕ o nimicească de tot. De aceea cât ţine drumul dintre Turnişor şi Cristian artileria rusească, din distanţă în distanţă, arunca proiectilele în grĕmada, ce o adunau cazacii de pe câmp.

Ajungênd la Cristian Ungurii lui Bem au dat foc celor douĕ case dintâiu, au umplut viile şi pădurea Cristianului şi de acì s'au resipit mai departe, care pe unde l'a dus ochii.

Varietăţi.

* **(Calendariul** tipografiei archidiecesane**)** pe anul 1881 a eşit de sub tipariu şi se află de vêndare în tipografia archidiecesană cu preţul de 30 cr.

* (Comitetul Asociaţiunei). On. comitet ne trimite spre publicare următoarele: Adunarea generală a asociaţiunei transilvane, ce s'a ţinut în Turda la 8 August a. c. a decis ca cu ocasiunea ţinerei adunărei generale în Sibiiu la a. 1881 în 27 August şi ţilele următoare sĕ se arangeze şi o esposiţiune naţională de agricultură şi industrie.

Comitetul Asociaţiunei, pentru esecutarea acelui conclus, şi respective pentru punerea în lucrare şi realisarea esposiţiunei de sub cestiune, a ales un „comitet de esposiţiune“ în persoanele domnilor: Br. D. Ursu, G. Baritiu, I. Popescu, P. Cosma, Vis. Roman, Al. Lebu, Eug. Brote, Dem. Comşa şi Dr. D. P. Barcianu.

Aceasta se aduce la cunoscinţa publică, şi se învită totodată întreaga poporaţiune română, ca sĕ participe cu productele sale de industrie şi agronomie, în numĕr cât se poate mai mare la viitoarea esposiţiune, a cărei necesitate si folos este de recunoscut.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane.

Sibiiu, 18 Septemvre 1880.

Bologa. m. p., *Dr. Ios. Hodosiu* m. p., secretariu.

* (Societatea „Petru Maior“ în Budapesta.) Dela această on. societate primim următoarele: Societatea literară „Petru Maior“ a junilor români din Budapesta 'şi-a re'nceput activitatea alegêndu-şi comitetul pe an. 1880/1 în umătoriul mod: preş. Georgiu Serbu, deputat dietal; vicepr. Dr. med. Georgiu Crenicean; secretar Niculau Mladin, jurist în a. IV; notar Aureliu Oprea şi M. Oreşan, jurist a. I; casariu: Emiliu Poruţ, technic în a. V; controlor Georgiu Vessa, medicin. în a. III; bibliot. Camil de Visniţ Negrilescu jur. a. III; redactor la foaia „Rosa cu ghimpi“; Constantin Groza, medicin. a. II. Cărui comitet când cerem a i se da loc în preţuituve ţiar — profitând de ocasiune — venim a ve mai ruga a aduce publicităţii şi mulţamita-ne profundă marinimoşilor contribuitori, cari binevoiră a mări — sub decursul vacanţei, — „fondul permanent al societăţii noastre; şi anume au donat dnii: G. Popovici, notariu în Aciuva 1 fl.; C. Copian preot în Almaş 3 fl,; N. Ardelean, esactor în Buteni 1 fl.; F. Lunca şi I. Groza teolog abs. câte 50 cr.

Recomandându-ne şi pentru venitor în spriginul binefăcĕtor al dniei vstre remânem cu toată stima

Budapesta la 18 Octomvre 1880.

Dr. *G. Crenicean*, vpres. *N. Mlanin*, secretar.

(Elisaveta Doamna României.) In ţiarul „Figaro“ găsim următorul studiu, ţice „Pressa“, relativ la graţioasa noastră Princesă, şi pe care cu plăcere 'l împărtĕşim lectorilor nostri:

Nu voi părăsì Orientul fără a vĕ oferì potretul Princesei României, făcut după natură de o tênĕră doamnă din corpul diplomatic.

Princesa reamintesce prin strălucirea frumseţei sale femeile lui Rubens. Este viuă, amabilă, de o sănĕtata robustă, riđênd mult şi arătând cu generositate dinţii sĕi, cari sûnt cei mai frumoşi din lume.

Cu toate aceste, sub această exuberanţă de forţă şi veselie, se ascunde un suflet poetic, extatic, după modelul eroinelor lui Goethe. Salonul unde 'şi primesce persoanele intime este un fel de seră, unde sbor în libertate paserile insulelor, cu vii culori. Palmieri, cactus, camelii, tot felul de plante verđi decorează salonul, ridicându-se d'asupra canapelelor rotunde. Un basin, de unde ţisnesce apă, dă acestui salon coloarea orientală. Cărţile lui Lamartine, Schiller, Goethe, Thomas Moore respândite pre mese, sûnt necontenit citite şi recitite.

Se vede prin aceste nume, că Princesa iubesce poesia în toate limbile.

Ea este asemenea mare musiciană, ca cea mai mare parte din Germania; melodiele lui Schumann şi lui Beethoven iau sub degetele ei un farmec visător.

Foarte caritabilă, princesa se ocupă mai cu seamă de sermanii ţĕrani, cărora resboiul le a distrus recolta. România a suferit teribil de trecerea trupelor ruse în anul trecut.

Ea a dat în favoarea săracilor un bal, unde toate damele trebuiau sĕ vină costumate ca ţerance.

Ea alese natural costumul naţional român, ale cărui colori vii, broderii, şi salbă, corsagiul roşu, ornat cu fir, ii arăta persoana sub un original şi nou aspect.

(Lista virilişti lor) din comitatul Făgăraşiului fiind statorită de adunarea generală din urmă conţine 87 virilişti, între cari cel dintâiu este advocatul Ioan Roman cu o contribuţiune de 796 fl 50 cr. şi cel de pe urmă Nicolae Şerban cu o contribuţiune de 73 fl. 47 cr. v. a.

* (Necrolog). Iosif Fűlep, comerciant în Têrgul-Mureşului ca consoţ Alecsandru ca fiu, Ecatarina, mar. Leontin Pop, jude la trib. reg. în Cluj, fiul şi fiicele acesteia şi Elena ca fice: Elisabeta, mar. Ioan Csato, tăbăcariu; Maria mar. Iosif Gerendi, jude la trib. reg. în Deva şi Sofia, mar. Demetriu Man, comerciant în Têrgul-Mureşului, ca surori, fii, fiicele şi nepoţii acestora: Daniil şi Georgiu Moldovan, ca veri; Iuliana Fűlep, mar. veduva Gramma, Anna Fűlep, mar. Pop şi Beniamin Fűlep ca cumnaţi, fii şi fiicele acestora cu inima sfăşiată de durere anunţă, că prea iubita consoaţă, cea mai bună mumă, credincioasă şi iubitoare soră, mătuşă şi cumnată, modelul de virtuţile casnice şi familiare *Anna Fűlep* născ. *Deac*, în etate de 60 ani şi 40 ani ai fericitei căsătorii, în urma unui morb scurt, a încetat din viaţă. Remăşiţele pământesci dela locuinţa ginerelui seu Leontin Pop din strada promenadei Nr. 5. Mercuri, în 20 Octomvre a. c. la 3 oare d. m. după îndeplinirea rugăciunilor s'au dus la gara din Cluj, de unde pe calea ferată s'au transportat la Têrgul-Mureşului şi acolo Joi, în 21 Oct. la 3 oare d. m. s'au înmormêntat în santeremul gr. cat. Fie'i ţerîna uşoară şi memoria eternă.

* (Regularea Oltului). Comitatul Făgăruşului în adunarea sa generală din Octomvre a adresat către guvern o petiţie cu rugarea, a încuviinţa suma de 120,000 fl. spre acoperirea cheltuelilor recerute cu lucrurile preparative precum este planul, trassarea atc. pentru regularea Oltului. Oamenii se ţice, că sûnt de bună credinţă. că guvarnul le va încuviinţa cererea avênd şi statul un mare interes la regularea Oltului.

* (Calea ferată vicinală) a Braşovului este deja trassata până la Sângiorz şi cu sĕptĕmâna viitoare se încep lucrurile pe linia către K. Oşorheiu, cari dela 25 Oct. n. încolo vor fi conduse de 2 ingineri.

*(Deputatul Bela Perczel), care din pricina datoriilor mari şi multe a fugit în America, a ajuns pe o corabie sudamericană în serviţiul unui Kellner superior şi a unui purtător de bucate cari, precum ţice „Függentlenség“ sunt mulţămiti cu purtarea deputatului servitor de Kellneri.

(Kossuth și Bem). Serbarea lui Bem a dat prilej la serbarea și a lui Kossuth. La banchetul festiv din Mureș-Oșorhei al treilea toast fu dedicat lui Kossuth și în Buda Pesta serbarea, arangiată pentru desvĕlirea statuei lui Bem s'a sfĕrșit cu un „sĕ trăească Kossuth!"

* (Viorele în Octomvre), Din Orăștie se scrie la „S. D. Tagblatt" din Sibiiu, că acolo în grădini cu o poziție mai favorabilă au crescut foarte multe viorele și se vênd în buchete mărișoare ca primăvara.

* (Deputațiunea polonă) trămisă la Mureș-Oșorhei pentru asistare la festivitatea lui Bem ținută în Dumineca trecută la reîntoarcerea ei către casă fu primită la gara din Cluj sĕrbătoresce de un public foarte numeros și bineventată de ascultătoriul de drepturi Gesza Dezsi. Magistratul din Cluj a asignat comitetului de primire 100 fl în numele cetății pentru acoperirea cheltuelilor de primire.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Studiul religiunei în scoalele noastre.

(2 Urmare).

II.

Recunoscênd causa rĕului, carea cresce pre ḑi ce merge, numai voința sinceră sĕ nu lipsească, și rĕul se poate de o cam dată împedeca în progresare, și cu timpul stĕrpi.

Ear dacă voim serios sĕ aflăm metodul cel mai practic pentru propunerea religiunei în scoalele primare, trebue sĕ ne ridicăm mai pre sus de preocupațiunile, susceptibilitățile și pasiunile, cu cari în timpul mai proaspet s'a ventilat această delicată și prea importantă cestiune.

Metodul, carele singur ne-ar putè duce la scop, este cuprins după noi în însuși scopul studiului religiunei.

Scopul studiului religiunei în scoalele primare trebue sĕ fie îndoit: a face ca elevii sĕ devină cu timpul a) *oameni religioși morali* și b) *creștini luminați.*

1. Partea primă și de căpetenie din scopul, ce trebue sĕ'l urmărească studiul religiunei în scoalele primare este: religiositatea și moralitatea.

Religiositatea și *moralitatea* nu se dobândesc prin învĕțarea religiunei. Căci poate cine-va sĕ fi învĕțat toate subtilitățile sciinței teologice, fără ca sĕ fie și om religios. Ea se însușesce numai prin desvoltarea simțului religios și moral.

Simțul religios și moral se poate desvolta earăși numai și numai prin stimulare.

Stimularea simțului religios se poate îndeplini numai prin esemple din viața omenească.

Aceste esemple s'ar putè reduce la trei soiuri: *intuițiunea* lucrărilor religioase și morale, *istorisiri* despre lucrări religioase și morale, și *tipuri caracteristice* din viața religioasă și morală.

a) Intuițiunea lucrărilor religioase morale începe în casa părintească și se continuă în scoală prin rugăciune și cântare, ordine și curățenie, și mai pre sus de toate prin ținuta esemplară a învĕțătoriului, cari toate îndeamnă pe elev spre imitare — exempla trahunt.

Dar lucrările religioase și morale din casa părintească nu se petrec sub privirile învĕțătoriului. Din astă causă ele nu se pot discuta în special, ci se pot lua în considerare numai la anumite ocasiuni binevenite, și în mod mai general. — Învĕțătoriul ar fi deci necesitat a se mărginì la lucrările religioase și morale din viața scolară. Aceste însĕ nu sûnt așa de bogate în cât din tr'însele sĕ se poată desvolta simțul religios și moral în mod omnilateral.

Din această causă învĕțătoriul trebue sĕ recurgă la intuițiuni mijlocite, la istorisiri.

b) Istorisirile despre lucrări religioase și morale au asupra băetului aproape aceeași influență, pre carea o are intuițiunea nemijlocită. Căci, dacă istorisirea espune cu evidență aceea ce în un cas anumit a făcut un om bun, elevul pătrunde cu ușurătate partea bună și se îndeamnă spre imitare.

Fiind chiemarea învĕțătorului a face ca elevul sĕ învețe a cugeta și lucra bine; esemplele despre lucrări bune au cu mult mai mare valoare, de cât acele, cari descriu rĕul. Esemplele cari descriu rĕul, față cu pruncii cei mici trebuesc evitate cu îngrigire. (Ca model ne poate servì Christos în necomparabilele sale asemenări, în cari descrie fapta bună).

Valoarea acestor istorisiri atârna singur dela cuprins și formă. Este apoi cu totul indiferent că aceea ce se istorisesce, este o întêmplare adevĕrată s'au o ficțiune. În casul din urmă însĕ istorisirea trebue sĕ fie în privința probabilității mai pre sus de ori ce îndoială, așa încât elevul la nici un cas sĕ nu poată sta în cumpĕnă despre adevĕrul ei. (Model în această privință ne pot servì earăși asemĕnările lui Iisus din Evangelii). Tot așa de indiferent este, că scoasă e istorisirea din Biblie s'au din viața de toate ḑilele. Căci este vorba numai de stimularea simțului religios și moral. De sine se înțelege însĕ că dacă în Biblie aflăm istorisiri tot așa de bune ca și cele din viața practică — avem sĕ preferim pe cele din Biblie.

c) Pre când intuițiunea și istorisirea lucrărilor religioase și morale au de scop în linia primă a desvolta simțul religios-moral, pre atunci *Tipurile caracteristice* din viața religioasă și morală au în linia primă scopul de a întărì religiositatea și a forma caracterul religios-moral. Aceste tipuri, cari cuprind biografii de ale oamenilor, cari prin viața lor religioasă-morală servesc de model, sûnt mai cu anevoe de înțeles de cât istorisirile despre fapte concrete. Aceasta provine de acolo, că ele înfățișează un șir de evenimente, cari adese se condiționează.

Avênd elevul sĕ pătrundă valoarea faptelor sĕvîrșite, ca sĕ'și poată propune a cugeta și lucra așa cum a cugetat și lucrat acela despre carele i s'a vorbit: elevul trebue sĕ aibă o deprindere oare care de a cugeta și combina. Prin urmare spre a înțelege tipurile caracteristice, elevul trebue sĕ fie pregătit prin istorisiri despre fapte concrete singuratice.

În tractarea tipurilor acestora caracteristice ficțiunea nu este permisă. Biblia și istoria bisericească ne dă în această privință material foarte bogat.

De aceste tipuri caracteristice, tot cu privire la scopul religiunei are sĕ se încopcie tractarea momentelor mai însemnate din istoria bisericească, în special din istoria bisericei naționale.

2. A doua parte din scopul ce trebue sĕ'l urmărească studiul religiunei este: a face din elev un *bun* și *luminat creștin*, va sĕ ḑică a nezuì într'acolo ca elevul, terminând anii scolari, sĕ fie în chiar cu credințele lui religioase: sĕ scie ce crede și pentru ce crede el așa și nu altmintrea, sĕ-'și scie da însuș seama despre temeinicia religiunei lui. Această parte nu se mai poate tracta numai prin istorisiri, ci trebue sĕ recurgem la carte, la Catechism. Dar, dacă recurgem la carte, apoi cartea trebue sĕ fie acomodată priceperei și limbei elevului. Căci dacă elevului nu'i este iertat sĕ învețe nimic fără ca sĕ și judece însuși și sĕ priceapă, apoi această lege trebue sĕ aibă valoare și în Catechism, al cărui material și așa este greu destul, dacă nu prea greu pentru elevii până la 12 ani, și carele, ori cum ne-am sbuciuma nu se poate preda de cât în mod abstract. Dogmele nu se pot concretiza, dar pentru aceea nu se pot elimina din scoalele noastre primare, câtă vreme nu sûntem indiferenți față cu religiunea noastră ortodocsă.*)

De acì se vede cât de mult trebue sĕ cerem de la un Catechism, carele ar face pretensiunea sĕ fie numai în câtva bun.

Trecênd preste greutățile metodului și limbei, un manual prea compendios este necorespunḑĕtoriu tocmai pentru voluminositatea sa; unul, carele ar tracta materialul prea pe scurt, bună oară numai unii anumiți Articuli ai Simvolului, și numai în câte 2—3 cuvinte, nu poate fi corespunḑĕtoriu pentru mancitatea sa. Un bun manual trebue sĕ espună întregul material de credință și moral, dar pe scurt, hotărît, și în limbagiul ușor al băieților de scoală.

* * *

La întrebarea cum sĕ se împartă materialul din studiul religiunei: din cele de până acì, respunsul este foarte simplu: priceperea elevilor este normativă. Prin urmare împărțirea materialului are sĕ se facă așa ca sĕ înceapă cu ce este mai ușor și sĕ se continue treptat cu ce este mai puțin ușor sau mai greu.

a) În scoalele primare.

Învĕțămêntul din religiune în scoalele primare, la cari se presupune un curs de 6 ani (dela al 6—12 an al etății), s'ar grupa mai natural în modul următoriu:

Anul I: prelângă intuițiunea nemijlocită și cele mai ușoare rugăciuni: istorisiri ușoare despre lucrări religioase și morale; apoi în mod intuitiv: despre Ḑeu în comparare cu părinții elevilor — tată al tuturor, bun, înțelept, puternic, a tot sciutoriu etc.

Anul II: continuarea cu istorisiri despre lucrări religioase și morale; repetirea rugăciunilor învĕțate în anul premers, dar însoțite de scurte esplicări, apoi învĕțarea altora noue. (nu din „Bucoavnă"). Continuarea instrucțiunei intuitive despre Ḑeu. Unele trăseturi din viața lui Christos, puse în legătură cu anumite serbători (Nascere, Botez, Înviere).

Anul III: Tipuri caracteristice din viața religioasă și morală, scoase din Testamentul vechiu și nou (istoria biblică). Despre viața lui Iisus Christos și învĕțăturile lui mai ușoare.

Anul IV: Tipuri caracteristice din viața religiosă și morală scoase din istoria bisericească. Momentele mai însemnate din istoria bisericească — special națională. Cetirea și esplicarea partiilor celor mai ușoare din Evangelii.*)

Anul V: Catechismul — partea dogmatică. Repetirea istoriei bisericesci cu amplificări. Continuarea cu cetirea și esplicarea Evangeliilor.

Anul VI: Catechismul — partea etică, cu completarea rugăciunilor (din Bucoavnă). Din Biblie se pot lua în considerare și unii Psalmi mai instructivi. Înțelepciunea și Pildele lui Solomon împreună cu Iisus fiiul lui Sirach. Elementele din constituțiunea bisericei (stat. org.).

b) În scoalele elementare sau capitale cu 4 clase:

Clasa I materialul din anul I și II al scoalei primare.

Clasa II materialul din anul III și al IV al scoalei primare

Clasa III = anul V din scoala primară.

Clasa IV = anul VI din scoala primară.

c) Trecênd la scoalele medii, gimnasii sau licee, după noi mai corespunḑetor ar fi ca și acì sĕ se purceadă după aceleși principii ca și în scoalele primare și elementare, propunêndu-se în clasele înferioare istoria, ca mai ușoară, iar în cele superioare: dogmatica, etica și constituțiunea bisericei, ca mai grea și mai anevoioasă de pătruns.

Materialul l'am grupa în modul următoriu:

Clasa I. Sem. I: Momentele mai însemnate din istoria biblică a Testam. vechiu; sem. II. Istoria biblică a Testam. nou și istoria bisericească până la sfîrșitul veacului I creștinesc. Toate aceste în strînsă legătură cu geografia.

Clasa II. După repetirea istoriei din veacul I: Istoria bisericească în momentele ei mai însemnate până pela 500 (sfîrșitul periodei de aur a bisericei).

Clasa III. Dela an 500: momentele mai însemnate din istoria bisericească până la Reformațiune.

Clasa IV. Dela Reformațiune până la 1810 cu specială privire la istoria bisericei naționale.

Clasa V. După repetirea istoriei percurse în clasele I-IV istoria bisericei naționale din timpul nou — pe larg.

Clasa VI. Catechismul (amplificat pe basa celui din scoalele primare) partea dogmatică.

Clasa VII. Catechismul — partea etică.

Clasa VIII. Dreptul canonic cu statutul organic.

d) În institutele pedadogice (preparandii, scoli normale).

Ori ce plan, cât de genial, n'are nici o valoare câtă vreme nu se află cine se'l esecute. Tot astfel e și cu planul desvoltat cu privire la scoalele primare: Până atunci, până când în institutele noastre de pregătire nu se va propune fiitorilor învĕțători studiul religiunei din punct de vedere metodic, în zădar vom cere dela învĕțătorii nostrii sĕ ne dee interese după un capital ce nu li l'am dat și n'au de unde sĕ'l aibă.

Presupunênd deci că „istotia bisericească", ce se propune pedagogilor nostri le-ar fi cunoscută din gimnasiu; tot asemenea și „Mărturisirea ortodocsă" din „Catechism": studiul religiunei s'ar proprune cu adeverat folos fiitorilor învĕțători:

În anul I: Metodul propunerei religiunei în cei dintâi 4 ani ai scoalei primare, sau cele douĕ clase prime

---

*) Adevĕrat că frații din România nu par a fi prea scrupuloși în această privință. După „Programa studiilor din scoalele primare rurale" și cea „din scoalele primare urbane de băeți" amêndouĕ publicate în „Scol'a romana" din 26 August a. c. Nr. 22, studiul religiunei se propune în chipul următoriu:

Clasa I. Rugăciuni învĕțate pre din afară (după cum este și plannl din instrucțiunea de care am amintit).

Clasa II. Cetirea și nararea bucăților din vechiul testament din cartea de lectură.

Clasa III. Cetirea și nararea bucăților din noul testament din cartea de lectură.

Clasa IV. Catechism: datoriile omului către Ḑeu, către sine cu regule de igienă, către deaproapele seu și către patrie, drepturile și datoriile cetățeanului.

Un plan mai raționalistic de cât acesta nici raționaliștii din Tübingen și Jena nu 'și-ar fi putut poftì pentru scoalele protestante din Germania.

Protestanții conservativi ar protesta contra unui învĕțămênt al religiunei, în care sĕ nu fie amintire de credință, carea constitue basa și sufletul religiunei: în România ortodocsă oamenii doritori de reforme liberale s'au emancipat și de această credință. Causele și efectele nu ne sûnt necunoscute.

*) Până acì sĕ nu uităm, că elevului nu este iertat a'i da în mână carte specială de religiune. Ce învață în decurs de 4 ani de scoală învață numai din graiul viu al învĕțătoriului, și pe basa legendariului, carele are sĕ fie cu considerare și la studiul religiunei.

din scoalele elementare ori capitale —, partea istorică intuitivă.

În anul II: Metodul propunerei Catechismului.

În anul III: Esercițiii practice în scoala de model.

Și, fiind-că și clericii au îndatorirea a funcționa ca învețători, ba pre alocurea preoții se ocupă cu catechisațiunea: studiul religiunei în pedagogie ar trebuì sĕ se propună cumulativ clericilor și pedagogilor de odată.

Trebue însĕ sĕ recunoascem că planul de față cu respect la pedagogii de o cam dată nu se poate esecuta. Causa este faptul că cei ce se înscriu la pedagogie fiind-că au studiat după planul mai sus esaminat, n'au nici o pregătire: nu cunosc nici istoria bisericească și nici dogmatica și moralul.

Deci, până când, după planul acì proiectat, elevii nostri s'ar pregătì de ajuns, venind adecă la pedagogie cu cunoscințele recerute din istoria bisericească și catechism, până atunci noi calculând cu factorii reali, am putè ajunge mai aproape de scop cu pedagogii nostrii după următoriul plan:

În *anul I.* Istoria bisericească.

În *anul II.* Catechismul din punct de vedere metodic.

În *anul III.* sem. I. Metodul propunerei religiunei în cei dintâiu 4 ani ai scoalei primare sau I și II clasă elementară; sem. II esercițiii practice în scoala de model.

NB. Studiul religiunei din anul II și III pedagogic ar trebuì sĕ'l as culte și clericii an. II și III.

* * *

Cei chiemați ca sĕ vindece rĕul, cari prin urmare sûnt și responsabili la cas de negligență, vor scì ce au de făcut, după ce odată acest rĕu s'a descoperit și s'au recomandat și mijloacele pentru delăturarea lui.

În sfĕrșit adaug: Ne avênd eu în vedere persoane, ci numai objectul cel prea serios, cu plăcere voi discuta cu toți aceia, cari vor tracta cestiunea obiectiv; voi tracta însĕ cu disprețul cuvenit pre cei ce ar părăsi obiectivitatea și ar alerga la personalități.

Scurtu.

Bursa de Viena și Pesta

din 21 Octomvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	106.50	106.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	79.90	80.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	97.—	97.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	84.25	84.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.25	121.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	95.—	94.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	91.20	93.—
Obligațiuni urbariale temeșiane	93.75	92.75
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	93.—	92.75
Obligațiuni urbariale transilvane	93.—	93.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.75	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	93.25	93.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.25	71.—
Datorie de stat în argint	72.55	72.50
Renta de aur austriacă	86.50	86.30
Sorți de stat dela 1860	129.—	129.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	815.—	819.—
Acțiuni de credit austr.	273.60	273.70
Acțiuni de bancă de credit ung.	242.25	243.—
Sorți unguresci cu premii	107.25	107.—
Sorți de regularea Tisei	106.70	106.75
Argint	—.—	—.—
Galbîn	5.63	5.64
Napoleon	9.37½	9.39
100 marce nemțesci	58.10	58.05
London (pe polița de trei luni)	117.75	117.90

Economio.

Sibiiu 19 Octomvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.50—8.50; grâu sĕcărel fl. 6.—7.; sĕcară fl 5.70—6 Orz fl. 4.10--4.50; Ovĕs fl. 2.--2.40 Cucuruz fl. 4.40—4.80; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.60--2.; Semență decânepă fl. 6—7; Mazere fl. 6—7; Linte fl. 9.—10; Fasole fl. 5—6. pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 6.; Slănină fl. 34—36; Unsoare de porc fl. 36.—40; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 15—17; Sĕu de luminări fl. 24—25; Lumnări de sĕu 50 chilo fl. 23—25.; Săpun fl. 18—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 16-18. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.25 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viței 35—48 cr. carne de porc 46—48 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; ouă 10 de 20 cr.

Arad, 16 Octomvre n. Pro hectolitră grâu: fl. 11.50--12.20; sĕcară fl. 9.25; orz 66.10--6.40; ovĕs fl. 5.40—5.60; cucuruz fl. 4.70—4.80; Spirt *en gros* fl. 32,50 eară *en detail* fl. 33. per 100 litre %. Têrgul fu binișor cercetat, dară cerealele au fost cam slab representate, pentru aceea și scumpe. Mai puțin a fost grâul și cucuruzul.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitațiuni: în 3 Noem. și 3 Dec. imob. lui Ioan Burchert în Chizd (judec. cerc. Sighișoara); în 20 Noem. și 20 Dec. imob. lui Ioan Trimbițas și soți în Naftanailă Biliboaca în Drăguș (judec. cerc. Făgăraș); în 4 Noem. și 6 Dec. imob. lui Gligor Stefănescu în Dumitru (trib. Alba-Iulia); în 25 Oct. imob. Eilsei Pascu în Ocna (trib. Sibiiu); în 20 Noem. și 20 Dec. imob. lui Avram Brinzea în Hurez (judec. cerc. Făgăraș); în 30 Oct. și 30 Noem. imob. lui Dionisie Ciora în Rapolț (judec. cerc. Covasna); în 6 Noem. și 6 Dec. imob. rĕmasului după Emeric Pap în Varulia (trib. Dej); în 22 Noem. și 22 Dec. imob. lui Pantilimon Dobrin și soți în Sevestreni (judec. cerc. Făgăraș): în 22 Noem. și 22 Dec. imob. lui Idomir Cioflec în Comana de jos (judec. cerc. Făgăraș); în 23 Noem. imob. luì Ilie Teodor Lungu în Copand (judec. cerc. Aiud); în 10 Noem. și 10 Dec. imob. soției lui Michail Szilágy în Zalan; în 11 Noem. și 11 Dec. imob. lui Zacharie Iordatyi în Heghig (judec. cerc. Sângiors); în 9 Noem. și 9 Dec. imob. lui Wilhelm Reichert în Hoghiz; în 11 Noem. și 11 Dec. imob. lui Ioan Fenk și soți în Hundrubech (judec. cerc. Sighișoara); în 24 Noem. imob. rĕmasului după Iacob Ciucean și soției sale în Reșinari (trib. Sibiiu).

Nr. 88 pres. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învețătoresci din subsemnatele comune bisericesci protopopiatului gr. or. „Târnava superioară" se escrie concurs până la 14 Octomvre a. c. st. v.

1. Pentru postul învețătoresc din „Alma" cu salar anual de 100 v. a. și lemne de foc.

2. Pentru postul învețătoresc din Dêrlos cu salar anual de 100 fl. v. a. și lemne de foc.

3. Pentru postul învețătoresc din Boiu mare și mic cu salar anual de 120 fl. și lemne de foc.

4. Pentru postul învețătoresc din Jacul român cu salar anual de 100 fl. v. și lemne de foc.

La concursele subsemnate se află cuartir liber pentru învețători, cari vor ocupa posturile amintite și li se dau lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au de a'și substerne suplicele instruite cu documentele recerute amĕsurat Stat. Org. și regulamentului provisor din 1878 și ale adresa oficiului ppresbiteral gr. or. al Târnavei superioare în Alma până la terminul indicat.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Târnavei superioare în conțelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Almășan, m. p.,
ppresbiter.

[63] 1—3

Publicațiune!

Din partea administrațiunei **pădurei bisericilor brănene** gr. or., se aduce la cunoștință publică, cumcă în **1/13 Noemvre a. c.** la **11 oare** ante-ameadi, în urma încuviințărei preavenerabilului consistoriu archidiecesan ddto **25 Aprilie Nr. 1338/1880** se va vinde una parcelă de pădure din muntele **„Preduș"** în mărime de **103 jugere** 200 □° custătoare din lemn de **fag** și **brad** de întrebuințat la ori ce soiu de clădire și se află în apropiere de **1½ oară** de centrul Branului spre tăiere în termin de **7 ani,** cu prețul de strigare de **1000 fl. v. a.**

Doritorii de a cumpĕra, vor avè a depune înainte de începerea licitațiunei vadiu de **10%**. Condițiunile de licitare se pot vedè la primăriile Branului în oarĕle de oficiu în toate ților.

Bran în 23 August 1880.

Comitetul administrativ.

Cancelaria advocatului și fiscalului consistorial

Dr. Ioan Borcia,

se află în *strada Cisnădici Nr. 27* (casa d-lui Conrad). [62] 3—3

Sz. 187. 1880 hagy. [61] 3—3

Hirdetmény.

Alólírt kir. közjegyző mint törvényszéki biztos részéröl ezennel közhirré tétetik, miszerént f. é. October hó 28-án délelötti 9 órakor, helybéli néhai Andronic Demeter hagyatékához tartazó butor és házieszközökből álló ingóságok, készpénz lefizetés melett, nyilvános árverés utján, a hagyatéki házban, helyben disznodi utcza 36 h. sz. a. eladatni fognak, miről venni szándékozók ezennel értesitetnek.

Nagy-Szeben 1880 October 16-án.

Gundhart Frigyes m. p.,
nagyszebeni magy. kir. közjegyző.

[58] 5—24

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat ținatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a pericilitat esistența fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumsețate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanției sigure și a solidității celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateță estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din nickel-argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumsețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loți, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 11.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loți, probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 35 și astădi se capĕtă cu prețul fabulos de eftin numai cu fl. 16.** Afară de aceastu lângă fie-care orlagiu se dă grătuit un lanț, medalion și cutie de catifea.

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabil cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta zi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoit, sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț escepțional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Audiți, vedeți și mirați-vĕ!

Mărfurile de argint Britania, primite dela o massă concursuală a unei mari **Fabrice de argint Britania,** devenite falită, se dau cu ori ce preț sau mai bine dis gratuit.

Trimițênd **fl. 7.—** în bani gata s'au cu rambursă ori cine primesce următoarele **50** obiecte cu a patra parte din valoarea reală, și adecă:

Bucăți **6 Cuțite de masă** escelente, mănunchiu de argint Britania, cu cuțituri adevĕrat englezesci
„ **6 Furcuțe** de cele mai fine, argint Britania, dintr'o bucată.
„ **6 Linguri de mâncare** de argint Britania, grele și massive.
„ **12 Linguriță de cafea** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ **6 susțiitoare de cuțite** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ **1 lingură mare de lapte** de argint Britania, masivă
„ **1 lingură mare de supă** de argint Britania, grea.
„ **9 Tave de presentat** ciselate foarte fin.
„ **2 sfesnice pe masă de salon** Britania pline de efect.
„ **1 corfă de pâne masivă** de argint Britania.

Toate **50** obiecte au costat mai nainte 25 floreni și costă acum numai floreni 7.—.

Toate **50** obiecte sûnt fabricate din cel mai fin și cel mai solid argint Britania, care este unicul metal ce esistă pe lume care în veci remâne alb și nu se poate deosebi de argintul adevĕrat nici după o folosire de 30 ani; **pentru aceasta garantează.**

Afară de aceste mai sûnt:

18 **cuțite, furcuțe și linguri**	de argint Britania, câte 6 bucăți toate 18 laolaltă						fl. 3.75					
6 **linguri mici de cafea**	de arg. Brit. mai nainte cu						fl. 3.—	acum numai cu				fl. —.60
1 **lingură de supă**	„	„	„	„	„	„	„ 3.—	„	„	„	„	1.—
1 „ „ **lapte**	„	„	„	„	„	„	„ 1.50	„	„	„	„	—.50
6 **tave**	„	„	„	„	„	„	„ 5.—	„	„	„	„	1.50
6 **susțiitoare de cuțite**	„	„	„	„	„	„	„ 4.50	„	„	„	„	1.50
1 **cutie de zăchar**	„	„	„	„	„	„	„ 4.—	„	„	„	„	1.20
1 **păreche sfesnice** mai mari de	„	„	„	„	„	„	„ 2.—	și	fl. 3.—			
1 **clopoțel de masă**	de arg. Brit. mai nainte cu						fl. 4.—	acum numai cu				fl. 1.—
1 **păhar de oauĕ**	„	„	„	„	„	„	„ —.60	„	„	„	„	—.30
1 **piperniță și salniță**	„	„	„	„	„	„	„ 2 50	„	„	„	„	—.75
1 **Carafine p. oțet și uleiu**	„	„	„	numai			fl. 3.50	și				4.50
1 **unealtă de foc** grea de pus pe masă	mai nainte						fl. 3.—	acum numai cu				fl. —.95

Cane de cafea și teă a fl 2, 2.50, 3, 4; clesce de zăchar à cr. 35, 50, 80 fl. 1; cutii de zăchar à fl. 2, 2.80; presărătoriu de zăchar à cr. 25, 40, 75, 90 fl. 1; carafine de oțet și oleiu à fl. 2, 4; cutii de unt à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4. — încă și alți articuli nenumerați.

Ca dovadă, că anunciul meu

nu este înșelătorie,

mĕ deoblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, **a o rentoarce fără nici o greutate.** Îndrept la epistolele de mulțămită ce mi-au venit, și pe cari îmi voi permite a le publica succesiv. — Cine doresce deci a primì pe banii sei o marfă bună și solidă și nu lăpĕdătură, sĕ se adreseze numai cătră

A. Fraiss, 12

Viena, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatul archiepiscopesc.

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 121. Sibiiu, Marți 14 Octomvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 13 Octomvre.

Presența corifeului Cehilor în Budapesta este acum la inceput redusă de foile germane din Viena, secundate de „P. Lloyd“ din Budapesta, la nesce *„pia desideria“* a le Cechilor. Cu alte cuvinte: este luată mai mult în bătaie de joc. Alarma însĕ, care o vedem în presa nemțească de dincolo de Laita ne îndeamnă a revenì asupra acestui incident și cel puțin a presupune, că alarmătorii înșiși vĕd în mișcările și conversațiunile lui Rieger un eveniment, care ridică împregiurarea aceasta mai pe sus de împregiurările de toate ḑilele.

Nu mai este vorba de întrarea lui Rieger în cabinetul cislaitan. Se tratează în ḑiarele din Cislaitania de a face imposibilă o apropiare între Maghiari și Cechi, prin care sĕ se derangeze raporturile create de dualism din cole de Laita. Se tratează mai departe de a împedeca din vreme stêrnirea unor aspirațiuni la naționalitățile nemaghiare în Ungaria. Titlul pentru împedecarea aseasta este bine ales. El se cuprinde de o parte în cuvintele, prin care Maghiarilor li se spune, că nu vor fi așa de imprudenți ca sĕ comită o sinucidere politică și mai departe, că Maghiarii nu vor face causă comună cu Rusia în combaterea germanismului, pentruca sĕ deschidă slavismului porțile Europei spre a o inunda cu totul. De altă parte însĕ li se deschide perspectiva de o îngrădire contra germanismului prin un stat cechic și polon, care din urmă are însușirea atrăgĕtoare de a figura pe planul luptei și contra Rusiei. Pentru oameni strimtorați au amêndouĕ perspectivele, fie care în feliul ei, ceva seducătoriu.

Merită așa dar toată atențiunea resboiul ḑiaristic, când se aduc astfeliu de arme în planul luptei, în care au se pășească ramurii raselor celor mai mari și mai puternice din nordul și nordostul Europei.

Lupta se află într'un stadiu, din care încă nu se poate judeca, în care parte se va înclina victoria. Dar este sciut, că ori va fi victoria pe partea uneia, ori pe partea alteia, situațiunea Maghiarilor și cu a acestora și a Românilor, este o situațiune foarte grea. Cu deosebire a Maghiarilor, cari stau și mai isolați decât Românii. Turcii, unicul raḑim al Maghiarilor în Europa, sûnt ca si apuși; Românii însĕ tot se mai pot măguli cu speranța, că odată tot va sosì timpul, când vor cădè solḑii de pe ochii popoarelor latine din occidentul Europei și le vor putè tinde mână de ajutoriu, până când nu va fi prea târḑiu.

Conclusiunea din toate aceste este naturală, ca Maghiarii sĕ deschidă ochii și sĕ vadă, că în nordul și nordvestul Europei este puțină speranță pentru dênșii. Conclusiunea mai departe este că, ei aliații cei mai siguri sei caute unde sûnt, în interiorul statului lor.

Mulțămească ei naționalitățile nemaghiare, care nu pretind dela dênșii nici ceea ce pretinde avantgarda slavismului, nici cea a Germanismului și atunci nu vor avè nici ei nici nimenea din cuprinsul coroanei unguresci a se teme, că vor fi și vom fi înghițiți de cineva. Lasese de persecuțiunea cea de tot nepolitică ce o înscenează contra a tot ce nu e maghiar! și vor găsì spriginitori și afară de granițe.

Este însĕ și datoria noastră ca cu modestele noastre puteri și mijloace sĕ arătăm, că sûntem un factor, care trage ceva în cumpăna, pusă în balanțare atât de înfricoșat deasupra capetelor noastre.

Nu vor vrea sĕ înțeleagă nici în momentele supreme?! vina nu va fi a noastră.

Revista politică.

Sibiiu, în 13 Octomvre.

Conducĕtoriul Cechilor, Rieger, n'a avut succes la Budapesta. Aceasta se vede cât se poate de lămurit din observările foilor pestane. În organul guvernamental „Ellenör“, Csernàtony se esprimă d. e. precum urmează: „Cum își întocmesc Germanii și Cechii afacerile politice a casă la ei între marginile desemnate, la aceea noi nu ḑicem nici bine nici rĕu, și ne-am bucura, dacă ei ar urma asemenea față cu Ungaria. Eu cred, că Dr. Rieger și din partea ministrului-president Tisza n'a auḑit mai mult ca atât, și ved că și membrii opoșițiunei nu i-au ḑiș alta, după ce a fost atât de pretinos a venì încoace. El s'a putut convinge, că noi nu voim sĕ devenim nici Germani nici Cechi, deoarece vrem sĕ rĕmânem Maghiari“. Și apoi: „Nu este nici o îndoială, că partida constituțională ear' va ajunge la puntere, și încă într'un timp nu chiar îndepărtat. Foile vieneze sĕ nu se teamă, domnul Rieger nu duce pe nici unul dintre noi cu sine.“ Același „Ellenör“ confirmă scirea adusă de foi vieneze, după care Dr. Rieger a venit la Budapesta cu scirea și învoirea ministrului-president austriac, a contelui Taaffe.

Astfel stând lucrul, este învederat că autonomistii Cislaitaniei au început deja a sonda terenul și în Ungaria, pentru a realisa programa lor. Spăriase-vor ei de refusul unguresc? Nu s'ar părea, cel puțin nu, după espectorațiunile organelor lor cu privire la receala primirei lui Rieger în Budapesta. „Ceske Noviny“ se descarcă cu deosebire asupra redactorului dela „Pester Lloyd“ ḑicênd, că acest Jidov maghiar schimbă raporturile Ungariei cu raporturile maghiarimei; ceasta din urmă, după părerea organului cechic, nu este îndreptățită la stăpânire și nu este capabilă de a'și asimila alte naționalități. Posiția de astăḑi a Maghiarilor, susține mai departe aceeași foie autonomistă, nu corespund nici numerului lor nici stărei lor morale și materiale. Maghiarii, așa amenință în sfêrșit „Ceske Noviny“, au causă deplină, de a se pregătì pentru toate eventualitățile...“ Precum se vede autonomistii din Cislaitania 'și-au propus lucruri mari.

Dacă i-spriginesce și constelația politică din afară? Cestiunile privitoare la peninsula balcanică sûnt tot în stadiul de mai nainte.

Dulcignul nici astăḑi nu s'a predat încă Muntenegrenilor.

Tractările între Turci și Muntenegreni adevĕrat, că s'au reînceput, fără a duce însĕ la înțelegere și învoire.

Încă nu s'a terminat afacerea Dulcignului, și eată, că se presentă diplomaților cu stăruință, ce cresce pe ḑi ce merge, cestiunea greceasca. Camera Greciei s'a deschis cu un cuvênt de tron, în care se află destule accente resboinice.

Abia a fost principele Carol al României la Rusciuc, unde fu primit de cătră poporațiune cu mare entusiasm, și eată se și anunță eară o contra-visită a principelui Bulgariei la București.

Se vede că intimitatea între statele dunărene începe a prinde forme tot mai pipăite. Întru adevĕr ele au multe interese identice, pe care, așa se arată, le vor apĕra în solidaritate. Între altele „cestiunea dunăreană“, așa cum voiesce sĕ o resoalve „Avantpreiectul“ austriac nu află în principatele dunărene primirea aceea, pe care o doresce Austro-Ungaria „Românul“ d. e. scrie dea dreptul: „După cât scim noi, atât Domnitoriul cât și ministrii, precum și tot ce are un rol oare-care în conducerea afacerilor publice, sûnt în cel mai perfect acord asupra cestiunii Dunării. Aceasta este una din acele cestiuni, în cari nu poate sĕ fie nici o divergență de vederi între tot ce este Român adevĕrat, câtuși de puțin cunoscĕtor de interesele și de demnitatea țĕrei lor.“ Ori ce siluire în cestiunea Dunărei este dar o imposibilitate și o inutilitate; și România neputând sĕ cedeze nimic asupra acestei cestiuni, sperăm că însuși guvernul autro-unguresc va renunța de bună voie la un proiect nerealisabil, avênd asigurarea, că va câștiga astfel mai mult prin bunele raporturi ce'și va asigura cu Statele dela Dunărea de Jos.“

Prefața lui Kossuth

la edițiunea franceză a memorielor sale din ecsil.

(2 Urmare).

Francia este chiemată a dovedì că togma acest principiu se poate aplica în societatea europeană prin cercare. Ea va sci sĕ corespundă acestei misiuni mari. De fructiferarea și consistența instituțiunilor sale sûnt legate înterese generale de o comensurabilitate mare. Ea va păși pe calea glorioasă cu prudență și tenacitate, singurele însușiri ce i vor asigura la urmă succesul.

Incât pentru raportul în care mĕ aflam eu cu împĕratul cu privire la Ungaria, acela din parte'mi se întemeia pe congruența intereselor, ear încât pentru împĕratul, eu și astăḑi sûnt convins, că el ne a voit binele când și-a manifestat simpatia pentru causa Ungariei; eu sûnt convins, că el nu avea intențiunea, numai sĕ se joace cu noi, el nici că potea face aceasta, chiar dacă și voia, după cum se va vedè din aceasta carte.

Simțul ce a inspirat această carte va fi înțeles astăḑi în Francia; înainte cu 10 ani nu putea fi înțeles. Astăḑi esistă Francezi, cari au casa lor, dar nu au patria, sûnt Francezi, cari mai bine și-au jertfit familia, bunastarea, amintirile trecutului și speranțele viitoriului decât sĕ accepteze domnia străină. La acesti Francezi mĕ provoc eu, ei vor înțelege, vor scì sĕ aprețieze, pentru ce'mi sfêrșesc ḑilele departe de patria mea, pe care atât de mult o am iubit și căreia i-am dedicat ori ce moment din viața mea.

In momentul de față cestiunea ungară numai esistă. Națiunea ungară s'a hotărît de nou a face încercarea de a împreuna interese incompatibile. Căsătoria între Ungaria și Austria e încheiată. Intr'adevĕr, nu a fost căsătorie din iubire! E cu neputință ca sĕ nu reînvie în adêncul inimei și în sufletul ori și cărui Ungur nesuințele din trecut, pentrucă dreptul esistenței independente, dacă acesta este moștenirea istoriei de una mie de ani, nu poate fi uitat. Foarte adeseori avem ocasiune sĕ constatăm că pretinsa esistență națională și constituțională a Ungariei de astăḑi este numai umbră; că numai la aparență s'a făcut o mică schimbare, că concesiunile câte s'au dat pentru a linguși vanitatea națională sûnt o foarte slabă mângâere pentru jertfirea dreptului de stat al țĕrei; și prin adoptarea nomenclaturei, monarchia austro-ungară, s'a sters simplu „monarchia ungară“ din grupa statelor europene.

Dintr'altele se poate lesne vedè, că puținele personalități ungare care la aparență au jucat un rol strălucit, au fost puse în frunte numai cu condițiunea ca sĕ jertfească interesele patriei lor și sĕ împingă monarchia austro-ungară pe o cale, condemnată de opiniunea politică din Ungaria cu o unanimitate, cum numai arareori o vei afla acolo. In cestiunile cele mari Ungaria nu e mai mult decât o simplă provincie a monarchiei.

Când e vorba sĕ'și desvoalte industria, se ia nesce mesuri, care fără de a contraḑice spiritului timpului în privința național-economică, totuși dau oare care ocrotire unei industrii ce a început a se desvolta: Ungaria numai este o țeară autonomă, care dispune de interesele sale, ci este earăși o provincie și remâne întru toate supusă la interesele Austriei, care prin parțialitetea sa secular se află în posițiunea de a călca în picioare concurența unei industrii ce se desvoaltă, și anumit într'un mod de tot independent, pentrucă marginile vamale ce despart monarchia de străinătate, scutesc monopolul Austriei în târgurile unguresci.

Mai este vorbă de marile căli de comunicățiune? Aceste se află în mâni străine, 'și au centrul în Viena și la resolvarea întrebărilor de administrațiune purced esclusiv din punct de vedere austriac și dacă Ungaria, fie chiar cu prețul celor mai mari sacrificiuri, voiesce sĕ se folosească de drepturile ce le esercită guvernele țĕrilor civilisate cu privire la marile întreprinderi publice, ea devine earăși provincie — fără putere, de tot necapabilă de fapte.

Este vorba de cestiunile creditului? Ungariei i este cu neputință a înființa cel puțin o simplă bancă națională; aceasta ar promova emancipațiunea economică; dar și în această privință Ungaria devine earăși o provincie și trebue sĕ se plece înaintea legei autocraților din residența — Viena.

Este vorba de ecuilibru în buget? Erogațiuni pe cari țeara are drept sĕ le reducă

sûnt numai acele ce acoper trebuinţele administraţiunei, instrucţiunei, lucrărilor publice, aceasta e tot ce ar putè sĕ promoveze desvoltarea intelectuală, morală şi materială a ţĕrei; erogaţiuni ce nu se pot reduce sûnt cele hotărîte în Viena, aşa numitele erogaţiuni comune. In această privinţă Ungaria earăşi devine provincie, un vasal ce solvesce suzeranului seu tributul.

Este vorba de încetarea neînţelegerilor dintre Ungaria şi Croaţia, pe cari guvernul le a sciut provoca cu toate că unitatea e consfinţită mai bine de şese veacuri! Persoane ce stau aproape de tron sĕ scie că au aţiţat la slavi spiritul ostil Ungariei.

Dar în deosebi pe terenul politicei esterne se manifestează într'un mod bătătoriu la ochi faptul, că formele constituţionale ce le a dobândit Ungaria în momentul ce a renunciat la dreptul seu de stat, nu au fost în stare sĕ asigureze naţiunei aceea, ce este caracterul unui guvern adevĕrat constituţional: înrîurinţa massei cetăţenilor asupra afacerilor politice.

Fără independenţă absolută un popor nu poate avè decât avantajele unui selvguvernament provincial simplu, dar nu va putè esercita niciodată înfluenţa, care e natura guvernului constituţional. Ungaria câtă vreme va remânè legată de Austria, nu va putè sĕ urmărească niciodată o direcţiune politică ungurească. Cu toate manifestaţiunile opiniunei publice din ţeară curtea din Viena fiind trabantul lui Bismarck urmăresce necontenit o politică, care are numai un scop de a crea adecă o stare, care contrazice celor mai vitale interese ale Ungariei.

Mai este lipsă sĕ sporim aceste esemple înfinit? Şi după cum aud togmai acest pact îl laudă politicii străini, cari fără a pătrunde în natura cestiunei consideră masca autonomiei drept independenţă, unele cuvinte fără înţeles drept adevĕr şi în strania lor orbire se par a crede, că Ungaria joacă un rol preponderant acolo, unde ea nu e ascultată, ba — sĕ o spunem curat — unde nici nu se face măcar întrebare de dênsa.

Şi totuşi dacă astăzi nu mai esistă cestiunea ungară, mai este oare un politic, care petrunzênd în adêncul lucrurilor sĕ nu dorească sincer şi franc reînvierea acestei cestiuni?

Austria, ori ce s'ar zice, merge spre apunere. Austria compactă e moartă. Evenimentele dela 1866 au nimicit-o. Intre elementele constitutive ale Austriei, cari natural se află în contact unele cu altele esistă o astfel de divergenţă a simţemintelor şi intereselor, cari vor isbucnì în zilele marelor catastrofe, ce sûnt atât de dese în istoria Austriei.

Austria dualistică s'a născut moartă pentrucă nu e altceva decât Austria militară mascată.

Austria federalistică e o imposibilitate. Inseamnă a ignora sensul cuvintelor dacă voim a vorbì de federalism la nesce popoare, cari au un suveran comun a cărui interese şi voinţă stau preste interesele şi voinţa tuturor.

Acì poate fi o împărţire proporţională sau neproporţională a sclăviei, dar nici o confederaţiune a voinţei libere. De altă parte o „federaţiune de state“ presupune state independente, ear nu un stat confederat ca republică.

Un organism politic disproporţionat şi complicat, supus la tendenţe divergente, ba contrastătoare; cu unitate susţinută nu prin simpatii împrumutate, nici prin identitatea intereselor, ci numai prin preponderarea familiei domnitoare: va putè trece prin diverse prefaceri, poate sĕ'şi amâne distrugerea, dar nu poate avè vitalitate în secului nostru, când spiritul monarchic e atât de sguduit.

Dealtmintrea Austria nu mai are nice o raţiune de a fi *raison d'être*. Ea este un obstacul pentru ţĕrile, din cari e compusă impedecă pe fie care dintr'ênsele, a merge pe călile ce corespund prosperităţii lor. Ear faţă cu celelalte state din marea familie europeană, ea este numai copia unei puteri, ce a fost învinsă de ori ce contrariu fie cât de neînsemnat, care a avut destulă bunăvoinţă pentru a'şi mesura forţele cu dênsa de câmpul de bătaie.

Este ea oare un element din acele ce de obiceiu se numesce ecuilibriul european.

Are ea aceea forţă de vitalitatea sa, care i permit sĕ se opună cu cutezare şi resoluţiune acelor curente periculoase, acelor aspiraţiuni ce le ar provedè unul sau altul dintre factorii concertului european? — De sigur nu. Din contră, Austria este puterea care prin neapĕratele consecuenţe ale posiţiunei sale deosebite turbură ecuilibriul european.

Dacă idea panslavismului a devenit în zilele noastre în mânile Rusiei o armă, ce amerinţă viitoriul Europei cu sguduiri necomensurabile, nu am trebuì sĕ căutăm oare vina la aceasta numai în esistenţa Austriei?

Mai esistă vre o naţiune slavică sĕ aibă speranţa, de a înceta ca naţiune? sĕ aibă dorinţa, de a renuncia la esistenţa sa individuală, pentru a se descompune prin sinucidere în atomele sale şi a se perde în noianul poporaţiunilor din imperiul rusesc?

Şi dacă totuşi se mai nasce în cercurile unor naţiuni slavice o mişcare panslavistică, se întêmplă oare aceasta numai pentru cuvêntul, că aceste naţiuni togma pentru esistenţa Austriei nu pot sĕ vadă perspectiva amăgitoare a independenţei lor?

Impreunarea lumei slavice sub domnia Rusiei numai astfel va putè fi combătută cu efect, dacă i se va opune independenţa diverselor naţiuni slavice.

Dar togma esistenţa Austriei este aceea, ce face imposibil această independenţă şi anume nu numai cu privire la naţiunile slave, ce stau sub puterea sa proprie, ci şi la popoarele din Orient.

Austria este, care prin politica sa vestică cu tărie pune aceste naţiuni înaintea alternativei de a se supune într'un viitoriu mult puţin depărtat sau la domnia austriacă sau la cea rusească. Austria este, care prin antipatiile, ce le inspiră, împinge aceste naţiuni în braţele Rusiei.

Şi cu toate aceste sûnt mulţi politici orbiţi, cari vĕd în Austria o barieră contra ambiţiunei moscovite.

Oare într'adevĕr sĕ fie uitate învĕţăturile, ce ni le-a dat istoria? Nu se scie că politica Austriei a fost pururea: a admite influenţa preponderantă şi mania de espansiune a Rusiei sub condiţiunea, ca şi Austria sĕ capete o parte din pradă!

Nu a lucrat ea astfel la împărţirea Poloniei, una dintre cele mai mari blăstămăţii din câte le-a înregistrat istoria şi care a fost primul isvor pentru nenumerate complicaţiuni?

Nu a purces ea tot astfel de atunci încoace şi în timpul mai nou prin ocuparea Bosniei.

Restabilirea Poloniei în limitele sale istorice ar scutì Europa pentru totdeuna de periculul supremaţiei rusesci, fiindcă ar reduce puterea Rusiei la dimensiuni cu totul inofensive.

In resboiul din 1854, care costà Franciei atâtea jertfe fără folos, puterile aliate puseseră în perspectivă restabilirea Poloniei. — Şi cine a împedecat-o?

Austria. Ori cine va frunzerì „Monitorul“ din acel timp se va asigura despre aceasta.

Austria este causa, că acest resboiu mare, dela care astăzi nu mai esistă nici un resultat, nu a avut un scop serios. Austria este, care a aruncat semênţa resboiului oriental din urmă, dând cestiunei orientale o însemnătate funestă pentru Europa întreagă.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sibiiu, în 9 Octomvre 1880. (Adunarea generală pentru fondul de teatru*)). După cele două discursuri se constituì biroul se aleseră comisiunile şi apoi se cetì raportul secretariului şi al cassariului. Din raport se vede, că până la adunarea din cestiune fondul dispune de un capital în bani şi efecte 16,491 fl. 18 cr.

Adoua zi, Luni au lucrat şi referat comisiunile. S'au înscris membrii noi, 5 ca fundatori, 4 ordinari şi 20 cu tacse anuale. Au încurs la fond de aici cam 800 fl. v. a. dacă nu mai bine.

Adunarea a decis edarea analelor societăţii redactate de secretariul societăţii; a declarat de ordinară remuneraţiunea secretariului de 100, care până acì se vota în tot anul. Adunarea generală viitoare va fi la Baia-mare.

Seara a fost bal. Nu putem zice că a fost mult public dar nici puţin; cât a fost însĕ a fost ales. Petrecerea a ţinut până târziu după medul nopţii.

*) Intârziat din împregiurări neatêrnătoare de redacţiune.

Reflecsiuni

asupra articlului „La cestiunea învĕţământului religios“, publicat în „Biserica şi scoala“.

Braşov, 5 August 1880.

(7 Urmare.)

La seducere se precepe dl N. mai bine ca la ori-care alt lucru.

Eată'l, cum urmează:

„D-lor învĕţători, v'am arĕtat mai sus, că: „Spre a afla metodul cel mai uşor în propunerea religiunei, nu este de trebuinţă sĕ faceţi d-voastră esperimente aşa însemnate, şi chiar cu totul nouĕ.“

„Esperimentele sĕ le facă: fisicii, chemicii, medicii ş. a. Acestia sûnt meterialisti; nu veţi vrea doară sĕ vĕ faceţi şi dv.; ca afurisiţii de autori ai „tractatului“ — ateisti!

„Apoi la religiune nici că sûnt de lipsă „esperimentele“; aceasta trebuiesce memorisată, şi cu atât — v'aţi împlinit datoria!

„Metodul cel mai uşor vi l'am arĕtat; rĕtăcirea istorioarelor evangelice etc. şi a metodului lui Christos vi le-am arĕtat; v'am spus, cum şi la ce se cuvine şi trebue sĕ conduceţi pe elevi: — la ignoranţă absolută prin memorisare — după metodul evului mediu, spriginit de al d-lui Stefanelì.

„Acum le sciţi toate; nu vĕ mai trebuesce nimic!

„Conferenţele voastre sûnt acum de prisos; reuniunile voastre sûnt de prisos: — nu mai aveţi lipsă de ele!

„Dar nu aţi avut lipsă de ele nici până acum!

„Foarte rĕu a făcut fie ertatul Archiepp şi Metropolit, Andreiu Şaguna, de au înfiinţat conferenţele învĕţătoresci şi au întărit reuniunile învĕţătorilor din protopopiatele Devei şi al Făgăraşului (aşa numita G. Lazar):

„Foarte rĕu a făcut Escelenţa Sa Părintele Archiepiscop şi Metropolit Miron Romannl, de au susţinut conferenţele învĕţătoresci; au înfiinţat cursurile supletoare au întărit reuniunile învĕţătorilor din „Ţara Bârsei“ (protopopiatele: Braşovului I şi II şi al Branului), din protopopiatele Sibiiului şi Abrudului ş. a. — şi au compus încă prin ven. seu consistoriu şi modele de statute, ca în Archidiecesă, sĕ nu mai poată da omul decât de reuniuni învĕţătoresci

„Foarte rĕu a făcut Ilustritatea Sa Părintele Episcop al Caransebeşului, Ioan Popasu, de au înfiinţat conferenţe învĕătoresci şi au întărit reuniunea învĕţătorilor din diecesa Caransebeşului;

„Foarte rĕu a făcut Ilustritatea Sa Părintele Episcop al Aradului, Ioan Meţian, de au înfiinţat conferenţe ş. a. învĕţătoresci.

„Foarte rĕu au făcut dimpreună cu venerabilele lor „consistorie“ cu — tot!

„Noi însĕ pentru aceasta nu avem ce le face, şi adecă: aceluia, pentrucă a murit; ear acestora pentrucă trăiesc.

„Dar apoi nici nu vĕ dă mâna, sĕ stricaţi conferenţele ori reuniule voastre.

„Insĕ fie!

„Mergeţi la ele! — Ear dacă vreţi sĕ vĕ şi fericiţi prin ele, atunci aveţi sĕ luaţi aminte, sĕ păziţi strins şi sĕ vĕ ţineţi cu trup cu suflet, cu mâni cu picioare de — următoarele:

„In conferenţele, precum şi în şedinţele reuniunilor voastre nu vĕ este ertat sĕ desbateţi: teme pedagogice, de învĕţământ elementar pe basa principielor pedagogice, istorioare din evangelie şi din testamentul vechiu; nici sĕ aduceţi înscris şi sĕ cetiţi: disertaţiuni asupra acestora; căci ele conduc la rĕtăcire, necredinţă, ateism.

„Sĕ nu ţineţi cumva prelegeri practice din învĕţământul religiunei ori din alt obiect de învĕţământ al scoalei poporale elementare; căci aceste numai vor confunda mintea copilului.

„Sĕ nu vorbească nici unul din voi despre înlocnirile câştigate prin încercările sale în manţinerea disciplinei, în propunerea vre-unui obiect de învĕţământ, corigarea ocupaţiunilor domestice ş. a. ş. a. — căci esperimentele conduc la materialism şi acesta apoi la teoriile lui Darwin.....

„Ci la masa verde — pentru ca şedinţele voastre sĕ semene cu cele judecătoresci..... numai cât — conducĕtorii vostri, funcţionarii vostri sĕ fie „câte un advocat şi alţi bărbaţi de stat ori profesori de universitate, cari sciu sĕ vĕ ridice cunoscinţele şi vaza, căci voi sûnteţi minoreni, apoi sĕ vĕ poarte:..... sĕ desbateţi cu seriositate şi cu toată energia raportul cassariului şi alte rapoarte; sĕ discutaţi proiecte de regulamente, care trebuesc în tot anul prelucrate, modificate, prefăcute şi — de nou întărite.

„Apoi pentru luminarea voastră sĕ învĕţaţi de rost: Catechismele concepute după metodul evului mediu; Bucoavna, Ciaslovul, Psaltirea; toate sistemele scientifice şi metoadele profesorilor de universitate, privitoare la aceste.

„După ce le veţi sci bine de rost sĕ le şi recitaţi. Pentrucă: „Atâta scim, cât avem în — memorie!“

„Se înţelege de sine, că până la an veţi mai uita câte cevaşi dintr'ênsele; aceasta însĕ nu vatĕmă.

„La an veţi lua ear da capo. Şi aşa mai departe.

„Banchetele însĕ, la care nu este ertat sĕ lipsească toaste selecte, nu cumva sĕ le uitaţi! — O mâncare şi o beutură dacă vĕ mai remâne şi vouĕ; de munca voastră au alţii sĕ profiteze.

„Despre resultate pedagogice obţinute firesce că nici vorbă nu va mai putè fi.

Eată cum dl N. scăpat şi de periculul amenințătoriu din partea conferenţelor şi reuniunilor învĕţătoresci — mai dă lumii ultima povaţă părintească, carea îi încoronează „articlul“:

„Ca de încheiare ne vedem îndemnaţi a mai adaoge, că în ceea ce privesee învĕmêntul roligiunei ar fi de dorit sĕ ne ţinem strict de dispoziţiunile canonice ale bisericei, cari ne spun destul de apriat, cine are dreptul şi datorinţa a se ocupa de dênsul. Nu toţi putem fi toate. Sĕ lăsăm dară ca de învĕţământul religiunei creştine sĕ se ocupe aceia, pe cari întemeitoriul creştinĕtăţii i au pus de păzitori şi propagatori ai religiunei sale.“

Prin cuvintele aceste ne arată dl N. clar şi lămurit, că de prea multă memorisare, la care 'şi a încordat preste mĕsură puterile sufletesci şi trupesci ale dlui, 'şi-a perdut şi memoria.

Nu au afirmat dl N. în „articlul“ mai sus următoarele: „Prin istorioarele (evangelice şi din testamentul vechiu) „putem provoca o mulţime de îndoieli în capul copilului şi o mulţine de nedumeriri, cari în adevĕr îl vor confunda şi 'i vor lega spiritul?“

Deci dacă evangelia lui Christos ar cuprinde în sine „îndoieli, nedumeriri,“ va se zică „minciuni“; ear canoanele şi dogmele bisericii cr. g. or. se basează pe evangelie; atunci ar putè cuprinde aceste în sine alt cevaşi decât neadevĕr?

Aşa dar dl N. îndrăsnesce a declara evangelia lui Christos, dogmele, canoanele bisericei g. o. de mincinoase şi apoi tot dlui nu se sfiesce a păşì înaintea lumii apăsând acele dogme şi basânduse pe acele canoane!

Sciu însĕ foarte bine toţi creştinii, că evangelia lui Christos nu cuprinde în sine nici îndoieli, nici nedumeriri, nici confusiuni nici minciuni.

Minte dl N. dacă sub cuvintele „a se ocupa de învĕţământul religiunei“ vrea sĕ facă pe on. public român se înţeleagă şi sĕ

învinuească pe autorii „tractatului“, cumcă ei dispută dogmele bisericei g. o.

„Tractatul“, după cum o poate vedè aceasta ori care lector a lui cu mintea la loc şi onest, nu cuprinde în sine nici urmă de vre o dispută, de vre o încercare nelegiuită asupra dogmelor, a le detrage doară cevaşi din valoarea lor, numai cât se află în scoala elementară în forma lor cea abstrasă nefiindu'şi la locul lor: — şi aşa nu li se mai concede întrarea decât îmbrăcate în formă de istorioare evangelice etc.

„Tractatul“ nu dispută dogmele, ci biciuesce metoadele evului mediu, apoi recomândă în locul acelui metod, luminătoriul metod al lui Christos, carele scie cum şi este în stare prin forma concretă a istorioarelor evangelice etc. se îmbrace copiilor dogmele bisericei g. o. în vestminte luminate, frumoase şi drăgălaşe de Serafimi, ca să se poată apropia de ele cu plăcere şi dragoste, să le sărute vestmêntul, ca la nesce fiinţe sânte ceresci!

Minte dl N. dacă sub cuvintele „a se ocupa de învĕţământul religiunei“ vrea să facă pe on. public român se înţeleagă şi să afirmeze, că învĕţătorii scoalei noastre porale, ca mireni, „nu sûnt chiemaţi, nu au dreptul şi datoria“ a propune elevilor religinnea crestină în scoala poporală.

Invĕţătorii scoalei noastre pop. sûnt chemaţi pe basa §-lui 7 pt. 2 şi §-lui 23. pt. 5. 6. din „Statutul organic al bisericei ortodocse române din Ungaria şi Transilvania, carele este întocmit pe basa sântelor canoane de măritul congres naţional bisericesc al metropoliei ort. române din Ung. şi Trans. la a. 1868 şi sancţionat de Majestatea Sa Regele apostolic al Ungariei la a. 1869.

Ei sûnt aleşi, întăriţi şi statoriţi de învĕţători ai scoalei noastre poporale pe basa §§-lor 71, 72 şi 73 ai „Regulamentului pentru organisarea prov. a învĕţământului în Metropolia or. română din Ung. şi Trans. întocmit pe basa Art. de lege XXXVIII din a. 1868, votat de Măr. Congres la a. 1878 şi întărit prin binecuvêntarea Escelenţei Sale Părintelui Miron Romanul, Archieppul şi Metropolitul Românilor ort. din Ung. şi Trans.

Ei în vîrtutea decretelor de învĕţători primite pe basa §-lui 72 al Regulamentului scolastic din partea Escelenţei Sale Părintelui Metropolit, respective a Ilustrităţilor lor Părinţilor Episcopi sufrageni, ca supremi Inspectori ai scoalelor noastre, au dreptul a funcţiona ca învĕţători ai scoalei noastre poporale; dar totdeodată au şi datoria, a propune elevilor lor toate obiectele de învĕţământ prescrise prin §§-ii 26 şi 38 ai „Regulamentului“ scolastic prin urmare şi învĕţătura religiunei şi a moralei.

Deci dar învĕţătorii scoalei noastre pop. sûnt prin lege: — chemaţi, îndreptăţiţi şi îndatoraţi „a se ocupa de învĕţământul religiunii“, — a propune elevilor lor în scoală învĕţătura religiunei şi a moralei.

Ear apoi în vîrtutea „Statutelor Reuniunilor lor“, întărite de „supremii inspectori“ ai scoalelor noastre confesionale au dreptul şi datoria: — a scărmăna şi a da afară din scoala lor ori ce metod necorespundĕtoriu după carele ar avè să propună obiectele de învĕţământ ale scoalei poporale prescrise prin lege, prin urmare şi obiectul religiunei. Şi apoi în locul metodului lăpădat, a căuta, afla, recomênda şi usita la propunerea în scoală — unul bun, potrivit corespnndĕtoriu întru toate.

Dl N. însĕ 'i acusă pentru aceasta de ateisti; 'i osândesce de — nechemaţi, „a se ocupa de învĕţământul religiunii“!

(Va urma).

Vaietăţi.

* (Principele de coroană Rudolf) în 5 Noemvrie n. precum se aude va sosì în comitatul Uniedoarei la vênat de urşi. Alteţa Sa împĕrătească va călĕtori *incognito*.

* (Proces de presă) înaintea curţei de juraţi de aici se va pertrata joi în 16|28 Octomvre. Acusator este dl Ioan Hania directorul seminar.; acusaţii redactorul acestei foi şi dl Ioachim Munteanu paroch în Gurariului.

* (Postal). Cu 31 Octomvre n. oficiul postal din Uilacul Beiuşului (comitatul Bihor) se casează definitiv.

(Camera advocaţilor din Braşov) încunosciinţează, că Aron Densusianu, advocat în Braşov, în urma resignaţiunei prorie la pracsă s'a şters din lista camerei.

* (*Învitare*). Doamnele membre fundătoare ordinare şi onorare a Reuniunei femeilor române din Mediaş şi giur prin aceasta sûnt învitate la adunarea generală, care se va ţinè în 4 Noemvre n. la 10 oare a. m. scoala gr. cat. din Mediaş.

Elisabetopole, 1 Octomvre 1880.

Susana Câmpean.
preşedinta reuniunei.

(Un necrolog). Cetim în „*Voinţa poporului*“, ce apare în Galaţi (România):

Departe de sinul unei iubite, numeroase şi mult respectate familii, acompaniat numai de un numĕr restrîns de amici şi cunoscuţi s'au condus eri pe la 3 oare p. m. spre locul repausului etern remăşiţele pământesci ale unui june om, care judecându'l după talentul, conduita sa ireproşabila, caracterul blând şi generos, manierele urbane şi atrăgĕtoare ar fi putut servì în toată puterea cuvêntului de model actualei june generaţiuni. Moartea neînduplecată însĕ presentându-se la timpul cel mai neoportun şi răpindu-ne acest tinĕr model, această speranţă a societăţii, ne-a arĕtat odată mai mult cât de departe sûnt socotelele noastre de alcătuirea Acelui, ce conduce destinele omenirii.

Emanoil Cioran, căci despre el vorbim, era odrasla cea mai tinĕră a unei numeroase, lăţite şi importante familii românesci din comuna Reşinari de lângă Sibiiu, cunoscută în întreaga Transilvanie, atât în urma trâdiţionalei ei onestităţi, cât şi a bunei stări materiale de care se bucura în trecut şi actualitate.

Rĕmas încă de mult orfan de tată, tinerul Cioran terminând scoala reală superioară şi imbrăţişând cariera de inginer la scoala politechnică din Gratz (Stiria) şi Viena el a întrat sûnt acum 3 ani de ţile pe arena vieţii publice. Devotamentul ecstrem pentru specialitatea sa unită cu o sinceră dorinţă de a servì şi folosì ţara 'l-a făcut să urce repede scara înaintărilor, astfel în cât vêrsta de 27 ani la găsit deja inspector de mişcare al Căilor ferate române; dar în acelaş timp moartea jalusă de progresele lui a găsit şi ea de cuviinţă a'i rupe firul ţilelor.

În zadar au fost toate sforţĕrile fratelui seu doctor, venit la patul victimei; zădarnice au fost şi frăţescile îngrigiri, ce i-a dat un bun amic al seu şi eminent doctor gălăţean, căci scris era să nu mai fie; şi rudelor, amicilor sei de aici şi din depărtare nu le remâne în faţa acestui dureros eveniment de cât o mută resignaţiune.

O mângăiere, un insuficient echivalent, în faţa unei asemenea perderi va fi însĕ pentru toţi faptul, că de şi străin de oraşul, unde are să odichnească acum pentru vecînicie, totuşi trecerea lui din această lume a fost regretată de un numĕros public, care 'şi-a dat ultimul acompaniament. În prima linie trebue să amintim cu o deosebită recunoscinţă participarea membrilor societăţii gimnastice locale, cum şi a representanţilor directiunilor căilor ferate române, cari au venit anume la Galaţi spre a asista la această tristă ceremonie.

Fie'i ţerîna uşoară precum neştearsă 'i va fi între rudenii şi amici amintirea sa!

* (Legea comunală). În concursul comitetului asociaţiunei transilvane din 18 Sept. a. c. Nr. 238 pentru cel mai bun comentariu al legei comunale, publicat în nri 113, 115 şi 116, s'a strecurat o eroare ţicêndu-se „legea comunală de la anul 1879“. La anul 1879 însĕ nu s'a legiferat nici publicat vreo lege comunală, ci legea comunală, pentru a cărei mai bun comentariu s'a escris concurs cu premiu de 150 fl., este de la anul 1871 art. XVIII modificat prin art. V de la anul 1876, ceeace prin aceasta se îndreaptă.

* (Calea ferată Ghiriş-Turda) pentru a cărei clădire în bugetul anului 1881 s'au preliminat peste tot 200,000 fl. fu combătută amar în comisiunea financiară a dietei din 20 Oct. n. Prelângă toate aceste însĕ suma preliminată s'a încuviinţat în sfêrşit de maioritatea membrilor comisiunei.

* (Esposiţia de poame în Cluj). Doritorii de a participa la esposiţia de poame din Cluj pot calĕtorì odată încolo şi îndĕrĕpt pe toate căile ferate din Ungaria din 26 Oct. până în 5 Novembre n. cu bilete proveţute anume cu preţuri, cari sûnt cu 33⅓ % mai eftine. Fiecare reflectant trebue însĕ se'şi scoată o cartă permanentă cu 50 cr. dela comitetul de esposiţie din Clùj.

* (Întărirea garnisoanei din Pesta). In urma poruncii şi voinţei Majestăţii Sale împeratulni ministrul pentru apĕrarea ţĕrii a însciinţat pre magistratul din Budapesta, că garnisoana deacolo se va întărí prin un stat major de regiment de cavalerie, 2 staturi majore de divisiune de cavalerie, 6 escadroane de cavalerie, un stat major de divisiune de baterie şi prin un batalion de geniu.

* (Confiscare.) O broşură panslavistică, datată din Belgrad, tipărită şi edată în Praga, de vreme ce ea sumuţă cu fanatism contra germanismului, catolicismului şi contra Vienei, fu confiscată în întreaga ei ediţiune.

* (Un esecutor de dare) din Papa a falsificat o poliţă subscriind pe ea numele unui locuitor de acolo ca acceptant. Acest falsificat esecutorul 'l-a presentat institutului de păstrare deacolo şi a scos dela această sumă de 260 fl. v. a. Actul de falsificare a eşit la lumină numai cu prilegiul prolungirei poliţei, falsificătoriul însĕ în loc se fie fost numai decât închis s'a tras numai în cercetare criminală şi aşa pus în posiţie de a lua lumea'n cap, când i va plăcè.

* (Espediţie de studii în România). După cum ne spune „Kelet“ Henric Finaly, profesor de universitate şi president al camerei comerciale din Cluj, în fruntea unei comitiuni denumite de ministrul de comerciu, de vreo câteva ţile a plecat în România spre a studia piaţele comerciale deacolo din punct de vedere al esportului unguresc, cu deosebire în direcţiunea, cari articuli de esport ar avè acolo trecere; mai departe are să cumpere o cuantitate mai mare de mărfuri de mustră spre care scop ministrul 'i-a asignat 1000 fl. v. a.

(Charta Dobrogei). Cetim în „Români'a transdunăreană“: De câtva timp se lucreaza de către statul major de geniu al armatei chart'a Dobrogei şi anume partea ei geodesică. Doi căpitani cu ajutoarele lor au şi început lucrarea, unul dincolo de linia ferată Cernavoda-Constanţa şi altul dincoace de această linie. Se pretinde, că lucrările geodesice sûnt aproape terminate în judeţul Constanţa şi dl Constantin Popescu-Şaguna au şi început lucrările în judeţul Tulcei, Babadag.

* (Desgropările lângă Buda veche), cari subt conducerea profesorului Torma se continuă cu un zel mare, au dat de o nouă invenţiune foarte interesantă. S'a aflat adecă în faţa întrărei deja desgropate a amfiteatrului o peatră cu o inscripţiune romană şi după aceea mai multe fragmente de peatră asemenea cu inscripţiuni. Din aceste inscripţiuni se vede, că în faţa amfiteatrului a stat odată templul Nemesei, a cărui petrii s'au întrebuinţat apoi la clădirea amfiteatrului. Una dintre aceste inscripţii este aşa: „*Nemesi omnipotenti Augustae Marcus Ulpius Zosimus* XII *k(alendas) Sept.(embres) Rustico II et Aquilino*“. Această inscripţie românesce are următoriul înţeles verbal: „Nemesei a tot puternice şi auguste (dedică această peatră) Marcus Ulpius Zosimus pe timpul consulilor Rusticus şi Aquilinus). S'a statorit şi aceea, că întrarea amfiteatrului a fost policromă, ceea ce se vede din ferestrile oarbe din păreţi precum şi dintr'o parte de păreţi desgropaţi şi provĕduţi cu colorile roşu-galben-verde-negru. De altmentrelea coloarea dinlăuntru se poate, că a fost roşie pe fundament alb. Amfiteatrul — după o socoteală a lui „Hon“ — ar fi fost zidit în anul 162 după Christos fiind-că consulii A. Junius Rusticus şi C. Vettius Aquilinus amintiţi de Zosimus pe peatra votivă au funcţionat în anul 915 după zidirea Romei. Între obiectele desgropate Joi în 21 Octomvre nou se află şi ţiţa stângă a Nemesei. Desgropările se continuă cu zel şi guvernul este aplecat, a sacrifica încă vre-o câte-va sute de floreni, cari se vor mai recere până la desgroparea definivă.

(Vijelie în Octomvre.) In 13 Oct. n. între 6 şi 7 oare seara s'a descărcat o furtună teribilă asupra orăşelului Karad din comitatul Somogy. Vijelia venind de către Bákony a căşunat pustiiri înfricoşate, rupênd coperişele depe case şi ducênd cu sine clăi de paie şi de fên. A şi trăsnit de 2 ori în comună.

* (Viorele şi fragi) au început a înflorì acum în Ooctomvre foarte multe şi în mai multe grădin din Sibiiu. Acum de curênd s'au cules într'o grădină ca la un pătrar de fragi nouĕ.

* (Epidemia de bubat) — după cum ne spune „Kronst. Ztg“ — a erupt în Braşov, unde din 18 Oct. n. s'a deschis pentru bolnavi un spital separat.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Istoria aritmeticei şi principiile fundamentale,

la tractarea Aritmeticei în scoala populară.

(Disertaţiune ţinută în adunarea generală a „Reuniunei învĕţătorilor români din Ţeara Bârsei“ la 26 Aprile 1880 în Zernești)

de

Domeţiu Dogariu,
învĕţătoriu la scoala primară din Satulung.

Onorată adunare! Onoraţi domni şi fraţi colegi! Este un an trecut, de când ne mai întrunirăm earăşi cu toţii la olaltă ca să ne împărtĕşim, cu această ocasiune, cunoştinţele noastre pedagogice, câştigate pe terenul învĕţământului popular!

La şedinţele adunărei noastre generale din anul trecut 'mi-aţi fost conces cetirea unui tractat din limba maternă, arĕtând în acela modul practic, cum au de a să preda bucăţile de lectură în scoala populară; acum însĕ tot cu permisiunea d-voastre, îmi i-au libertatea, de a Vĕ cetì un alt tractat nu de mai puţină importanţă, şi anume din Aritmetică.

Onoraţilor domni şi fraţi colegi! „Legea naturei este desvoltarea, scopul omenimei este progresul“ ţice un mare pedagog, şi aceasta foarte adevĕrat, căci, dacă aruncăm o privire preste evul vechiu şi mediu, vedem îndată dreptatea acetei legi. În miile de ani ai evului vechiu şi mediu nu s'au putut afla atâtea lucruri nouĕ ca în evul acesta şi cu deosebire ca în secolul present, în care au urmat una

după alta atâtea strămutări și straformări în toate lucrările omenești ear pe terenul scoalei populare s'a desvoltat atâta putere câtă nu s'a putut desvolta în mii de ani ai timpurilor vechi. În timpii vechi numerul obiectelor de învĕțămênd, metodele și instrumentele de instrucțiune au remas tot așa, după cum s'au aflat; dar prin câte strămutări au trecut toate aceste în ultimii decenii de ani! — Numerul obiectelor de învĕțământ a crescut, estensiunea lor s'a mărit, conceptele s'au curățit, metodele de instrucțiune s'au ameliorat întru atâta, cât ar crede cineva, că este imposibil de a mai crea omul ceva nou. Însĕ pre pământ nu este statornicie, sub nori nu este odichnă, căci spiritul timpului nu dormitează, ci mereu ne îndeamnă spre progres.

Dar secolul nostru nu se îndestulează numai cu progresul, ci el voiesce tot deodată a sci și aceea, cum s'a perfecționat omenimea, cum s'au născut sciințele, cu un cuvênt: el voiesce a sci și istoria progresului și a sciințelor.

Noi până acuma am fost prea mulțămiți și cu atâta, dacă am cunoscut Aritmetica și metodul ei. Astădi numai merge așa, ci pretindem a scì cu tot dreptul și istoria aritmeticei, precum și a metodului de propuneri; și aceasta cu atât mai vêrtos, căci prin istoria unui atare obiect de învĕțământ cunoascem mai de aproape ideile și modul de propunere a celor vechi, și numai atunci putem avè o ideie mai clară despre desvoltarea spiritului omenesc și despre bărbații vestiți în această sciință.

Aflând noi această descoperire ne umplem inimile de recunoștință față cu antecesorii nostri, aflăm o iubire pentru era nouă, ne amplificăm cunoscințele psihologice, ne estindem orisontul metodei, ne esplicăm presentul prin trecut și ne îndestulim dorința de a sci.

Foarte de multe ori i se pun învĕțătorului scrutător întrebări d. e. cum s'a desvoltat numĕrarea, cum cifrele etc. și 'i pare bine, când le poate rĕspunde.

Purcedênd din acest punct de vedere, cred, fraților colegi, că nu Vĕ voiu face puțină plăcere, dacă voiu diserta foarte pe scurt despre istoria aritmeticei și fasele, prin cari a trecut ea dela început și până în ziua de astădi.

I. *Desvoltarea numerărei.*

Omenimea la început nici că a avut nume deosebite ne numeri. Calculatorul se privia pe sine de unimea primă, pre cel ce era față cu el de unimea a doua, și pre cel mai îndepărtat de unimea a treia. Prin arĕtarea mânei esprimau numĕrul cinci, ear' prin arĕtarea ambelor mâni esprimau numĕrul zece etc.

Modul cel mai vechiu de numerere se vede dară a fi fost: numĕrarea pre degete. Cunoștința numĕrărei pre degete s'a aplicat apoi la diferite popoare în diferite moduri de numĕrare, așa d. e. Africanii numĕră până astădi încă numai până la cinci și de acì încep earăși dela unu. Această sistemă sĕ numesce sistima *cuinară sau de cinci.*

Alte popoare își țin de unitate mai mare numĕrul 20, adecă degetele dela mâni și dela picioare și aceasta este așa numita sistemă *vigintimală.* Cele mai multe popoarĕ au luat numĕrul 10 de unitate mai mare și pe aceasta s'a basat apoi sistemul *decadic* folosit de toate popoarele culte. Sistemul decadic era cunoscut din partea celor vechi de sânt, căci cu el aveau datina a onora pe zei, pe preoți și pre cei mai mari.

Degetele nefiind destul de apte pentru de a arĕta numeri mai mari ca zece, omenimea a trebuit sĕ caute nesce obiecte, cari sĕ le folosească și la determinarea sutelor, miilor etc., și pentru esecutarea acestei operațiuni, oamenii la început se folosiau de petricele, nuci, grăunțe de bucate etc., după cum fac și astădi încă popoarele sĕlbatice. Chinezii mai numĕră și acum pe degete și încă până la o sută de mii. — Cum se întêmplă aceasta Vĕ voiu arĕta cu altă ocasiune.

(Va urma).

Bursa de Viena și Pesta

din 23 Octomvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	106.95	106.80
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	79.80	80.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	96.50	96.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	83.75	83.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.50	122.25
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	95.25	95.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	94.—	94.50
Obligațiuni urbariale temeșiane	93.75	93.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	93.—	93.—
Obligațiuni urbariale transilvane	93.25	93.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.75	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea zecimei de vin	93.50	93.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.40	71.30
Datorie de stat în argint	72.35	72.50
Renta de aur austriacă	86.45	86.75
Sorți de stat dela 1860	125.—	129.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	813.—	812.—
Acțiuni de credit austr.	277.30	275.60
Acțiuni de bancă de credit ung.	245.—	244.—
Sorți unguresci cu premii	107.50	107.50
Sorți de regularea Tisei	106.90	106.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.63
Napoleon	9.33½	9.33½
100 marce nemțesci	57.80	57.90
London (pe poliță de trei luni)	117.20	117.60

Economic.

Sibiiu 22 Octomvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.30—8.30; grâu sĕcărej fl.5.80—6.80.; sĕcară fl 5.60—6 Orz fl. 4.10--4.50; Ovĕs fl. 1.90--2.40 Cucuruz fl. 4.40—4.80; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.60--2.; Semênță decânepă fl. 6—7; Mazere fl. 6—7; Linte fl. 9.—10; Fasole fl. 5—6. pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 6.; Slănină fl. 34—36; Unsoare de pore fl. 36.—40; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 15—17; Sĕu de luminări fl. 24—25; Luminări de sĕu 50 chilo fl.23—25.; Săpun fl. 18—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 16-18. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.25 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viței 35—48 cr. carne de pore 46—48 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; oauĕ 10 de 20 cr.

Mediaș, 21 Octomvre n. Pro hectolitră: Grâu 7.50—8; Grâu sĕcărej fl. 6.20—6.50; Sĕcară fl. 5.40—5.80; Ovĕs fl 2—2.40; Cucuruz fl. 3—4.; Sĕmênță de cânepă fl.3—4; Fasole fl. 5—5.50; mazere fl. —.—; Cartofi fl. 1.40—1.50; Fên fl. 1.—1.20; cel vechiu; cel nou fl. ——; Cânepă fl. 22—24; Slănină pro 100 chilo: fl. 60—66; unsoare de pore fl. 70—; Sĕu de luminări fl. 36—46; Spirt pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 40 cr. carne de pore 48— cr. carne de viței 44 cr.; carne de berbece 24 cr.; oauĕ 6 de 10 cr. Târgul de ași fu bine cercetat. Timpul deși e ploios nu e rece.

(Căldura trebuincioasă coacerei cerealelor). Grâul constitue momentul favorit al oamenilor în toate țĕrile, unde este cu putință a'l cultiva într'un chip regulat. Dacă se însemnează pe o mapamondă linii indicând pentru fie care emisferă limita țerilor, unde se cultivă grâul în cuantități mari, se va vedè că pentru emisfera australă producțiunea începe spre 25 grade de latitudine spre a se sfârși în 47 grade. Această zonă nu cuprinde decât Australia meridională cu Noua Islandă, capul bunei speranțe și partea cea mai strîmtă a Americei de sud. In emisfera noastră, cultura începe în Eghipet și în Arabia, spre 10 grade de latitudine, și se ridică repede pentru toate celelalte țĕri spre a 80 a paralele, scoborêndu-se până la 26-a în California și ridicându-se la 32-a în nord-vestul Africei. Limita boreală de cultură în America și Asia, se găsesc spre al 48° grad, dar se ridică repede în Europa și atinge în Norvegia paralela 64-a. Această deviare spre nord se datorește îndulcirei însemnate a temperaturei de curentul de apă caldă, ce marea aduce dela ecuator la pol sub numele de Golf-Stream, și a cărui influență, unită cu aceea a vênturilor curentului ecuatorial modifică foarte mult clima Europei occidentale.

Trebue, în adevĕr, pentru ca cultura unei plante sĕ fie putincioasă, ca temperaturele estreme de earnă și de vară sĕ nu o poată nimicì, și cu timpul desvoltărei sale sĕ primească o cuantitate ficsă de căldură. Sûnt varietăți de grâu, care pot resista un frig de 20 grade dacă pământul este acoperit cu un strat protector de zăpadă.

Sub clima Românieì cultura grâului cere 160 zile, și temperatura mijlocie, în timpl acestui restimp fiind de 13°4, înmulțind numerul gradelor cu numerul zilelor, se găsesce că coacerea grâului cere 2,144 grade de căldură. La Turmero (America) planta atinge perfecțiunea sa în 92 zile, dar temperatura mijlocie fiind de 24 grade resultatul final este 2200 grade de căldură.

Concordanța calculului operat în condițiuni atât de deosebite arată, că desvoltarea unei vegetale este supusă unor legi matematice. Orzului, pentru a se coace 'i trebuesc 1800 grade; de aceea se poate cultiva până la a 70-a paralelă în peninsula scandinavă; porumbului 'i trebuesc dela 2600 până la 2900 grade căldună; viței 2900; cartofului 2800 până la 3000 grade.

Nu trebue a se deduce din aceste calcule, că ori-ce climă, care va putè sĕ dea unei plante numerul voit de grade de căldură, va fi favorabilă desvoltărei sale și coacerei fructelor sale. Statornicia climei poate sĕ împiedece evoluțiunea producĕtoare, care cere o temperatură superioară aceleia a încolțirei și a crescerei.

(Monitorul agricol).

Nr. 161. 1—3

CONCURS.

Conform resoluțiunei prea venerabilului consistoriu archidiecesan dto 15 Iulie a. c. Nr. 2112 B. pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Moise Neagovici din Zagon, ppresbiteratul Trei-scaunelor, se escrie concurs până la 2 Novembre a. c.

Emolumentele conform declararațiunii numitului paroch sûnt jumetate din toate veniturile preoțesci din materă și filie, parochie de a III clasă.

Afară de aceste folosirea casei și curtei parochiale întregi, și din grădina parochială în jumetate, aceste venituri dau anual suma de 200 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post sûnt avisați, ca conform stat. org. și regulamentului provisoriu pentru parochii sĕ-'și astearnă suplicile sale în terminul indicat mai sus oficiului ppresbiteral gr. or. al Treiscaunelor.

Bretcu, în 1 Octomvre 1888.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Spiridon Dimian m. p.,
adm. presb.

Nr. 168. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante din Streiu Sângeorgiu cu filia Streiu Ohaba de clasa a III, în ppresbiteratul gr. or. al tractului Hațeg, se deschide prin aceasta concurs cu terminul până la 2 Novembre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Porțiune canonică-pământ arătoriu și de fênaț 15 iugere pentru care contribuțiunea se va plăti dela comună;

2. Dela 110 fumuri de casă, — câte doue ferdele cucuruz nesfârmat-cu tuleul — dela fiește care fum de casă — și câte o zi de lucru;

3. Tacsele stolare îndatinate și anumit statorite în sinodul parochial la 29 August a. c.

Doritorii de a competa la această parochie, au a-'și adresa petițiunile lor instruate în sensul prescriselor din stat. org. și dispositiunilor provitoare congresuale din anul 1878 la subscrisul până la terminul sus amintit.

Hațeg 14 Septemvre 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Rat m. p.,
ppresb.

Nr. 248. 2—3

CONCURS.

La scoala capitală gr. or. din Zernesci, este de a se istitui un post de învĕțătoreasă, pentru a cărui ocupare se escrie concurs cu termin până la 26 Octomvre a. c. st. v.

Salar pentru anul de probă e 120 fl. v. a. cuartir și lemne pentru foc 12 metri cub. cu prospect de a se imulți după întărirea definitivă.

Dela concurente se cere, atesta de botez, că sûnt gr. or., de moralitate, de cualificațiunea scientifică și a economiei de casă, atestat că posede cunoscința limbelor patriei, și dacă a mai fost învĕțătoreasă atestat de pracsă de până acum.

Suplicile istruite în sensul Stat. org. sûnt a se așterne oficiului presbiteral I. al Brașovului ca adm. al ppresbiteratului Branului.

Din ședința comitetului parochial gr. or.

Zernesci 3 Octomvre 1880.

Ioan Dan m. p.,
preot și președ. comt.

Nr. 88 pres. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din subsemnatele comune bisericesci a protopopiatului gr. or. „Târnava superioară“ se escrie concurs până la 14 Octomvre a. c. st. v.

1. Pentru postul învĕțătoresc din „Alma“ cu salar anual de 100 v. a. și lemne de foc.

2. Pentru postul învĕțătoresc din Dârlos cu salar anual de 100 fl. v. a. și lemne de foc.

3. Pentru postul învĕțătoresc din Boiu mare și mic cu salar anual de 120 fl. și lemne de foc.

4. Pentru postul învĕțătoresc din Jacul român cu salar anual de 100 fl. v. și lemne de foc.

La concursele subsemnate se află cuartir liber pentru învĕțători, cari vor ocupa posturile amintite și li se dau lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au de a'și substerne suplicele instruite cu documentele recerute amĕsurat Stat. Org. și regulamentului provisor din 1878 și ale adresa oficiului ppresbiteral gr. or. al Târnavei superioare în Alma până la terminul indicat.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Târnavei superioare în conțelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Almășan, m. p.,
ppresbiter.

Publicare de licitațiune!

Duminecă în 31 Octomvre 1880 st. n. la 1 oara după ameadi se va esarênda pe calea licitațiunei publice **moara de măcinat cu 3 petri** a comunei Sadu pe timp de 3 eventual 6 ani începênd dela 1 Ianuarie 1881 nainte.

Licitațiunea va avè loc în cancelaria comunală, unde și nainte de licitare se pot vedè condițiunile.

Sadu în 21 Octomvre 1880.

[64] 1—3 **Primăria comunală.**

---

[63] 2—3

Publicațiune!

Din partea administrațiunei **pădurei bisericilor brănene** gr. or., se aduce la cunoștință publică, cumcă în **1/13 Noemvre a. c.** la **11 oare** ante-ameadi, în urma încuviințărei preavenerabilului consistoriu archidiecesan ddto **25 Aprilie Nr. 1338/1880** se va vinde una parcelă de pădure din muntele „**Preduș**“ în mărime de **103 jugere** 200 □° custătoare din lemn de **fag** și **brad** de întrebuințat la ori ce soiu de clădire și se află în apropiere de **1½ oară** de centrul Branului spre tăiere în termin de **7 ani**, cu prețul de strigare de **1000 fl. v. a.**

Doritorii de a cumpĕra, vor avè a depune înainte de începerea licitațiunei vadiu de **10%**. Condițiunile de licitare se pot vedè la primăriile Branului în oarĕle de oficiu în toate zilele.

Bran în 23 August 1880.

Comitetul administrativ.

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 122. Sibiiu, Joi 16 Octomvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 15 Octomvre.

După o călĕtorie prin Silesia, care 'și-a manifestat simțemintele sale leale cătră Împĕratul în modul cel mai entusiast, Maiestatea Sa a venit la Budapesta, unde a respuns la cuvêntările celor doi presidenți ai delegațiunilor. Împĕratul și regele atingênd greutățile privitoare la esecutarea tractatului de Berlin a ḑis, că guvernul a împreunat silințele sale cu celelalte puteri pentru delăturarea greutăților. Monarchul constată: că relațiile amicabile față cu toate puterile, pe lângă toate complicațiunile momentane, permit validitarea înrîurinței austriace în înțelesul mijlocirei și a împăciuirei; că guvernul și mai departe va pune silințele sale cele mai zeloase întru a susținè pacea și dreptul tractatelor; între toate împregiurările însĕ va privì susținerea intereselor monarchiei ca cea dintâiu problemă. Împĕratul așteaptă că delegațiunile vor esamina motivele proiectelor presentate și se vor îngrigì cu toată seriositatea de siguranța monarchiei și de prosperitatea armatei. Desvoltarea din punct de vedere politic satisfăcĕtoare a raporturilor din Bosnia și Herțegovina, a făcut acolo cu putință o reducere mai departe a statului de trupe și o împuținare a speselor. Administrația acestor două țĕri nu pretinde nici de astă dată vre un adaus din financele comune.

Ministrul baron Haymerle a presentat delegaților cartea roșie, care însĕ nu cuprinde vre o notă de însemnătate mai mare. Domnii diplomați, afară de Anglia, obicĭnuesc a tăcè cu desĕvêrșire despre tot ce este de importanță mai mare. Dacă ministrul de esterne urmează astfel chiar și în republica Franciei, cu cât mai curênd se va întêmpla aceasta într'un stat ca Austro-Ungaria, unde constituționalismul este mai mult numai o ficțiune.

Lumea aude și vede însĕ destul chiar lipsită fiind de cărți roșii voluminoase. Deși se telegrafează din Constantinopole dto 25 Oct. n., că tractările între comisariul turcesc și cel muntenegrean în Rieca au ajuns la un sfârșit favorabil: totuși se comunică din Cetinie cu aceeași dată, că principele Nichita după presentarea unui nou proiect turcesc de convenție a convocat consiliul ministrilor, care n'a produs nici un resultat favorabil în privirea acceptabilității propositiunilor turcesci. Vorbind lămurit: cestiunea Dulcignului încă tot nu și-a putut primì soluția sa.

Cabinetul din Atina, remânênd în minoritate la alegerea presidiului camerei a demisionat. A ajuns la cârmă eară Comunduros, care ținênd presidiul, esternele și în mod provisor justiția, și-a și compus ministeriul în modul următoriu: Sotiropulo, finance; Papamichalopulo, interne și în mod provisor instrucția; Mavromichali, rĕsboiu; Bubulis, marină.

Acest ministeriu grecesc cu Comunduros în frunte este un guvern al acțiunei în afară. Grecia inarmează mereu, aplecată fiind a ocupa teritoriile designate ei de congresul de Berlin și deliniate mai de aproape de ultima conferență din Berlin.

Și în Serbia a demisionat ministrul-president Ristici. Motivul este după sciriile ḑiarelor, cestiunea căilor ferate și a convenției comerciale cu Austro-Ungaria. Din Belgrad însĕ deja se comunică dto 25 Oct. n., că conservatorii vechi au refusat formarea cabinetului; și conservatorii juni nu vreau sĕ primească guvernul pe basa de concesiuni, ce ar fi sĕ se facă Austro-Ungariei. Este deci cu putință, ca Ristici sĕ rĕmână la cârma statului.

Principele Alecsandru al Bulgariei a și întors visita în Bucuresci, unde a petrecut o ḑi.

Aceste raporturi ale statelor dunărene atât între sine cât și față cu monarchia noastră, neliniștesc cercurile diplomatice și presa germano-maghiară a Vienei și Budapestei.

Ba gazetarii jidano-maghiaroni din capitala Ungariei au început sĕ ḑică pe o coardă, ce numai într'o societate lipsită de bunacuviință poate fi admisă.

„Pester Lloyd" d. e. face, se înțelege, politică esterioară, și organul Ovreilor din Ungaria pune Orientul la cale și dictează soartea viitoare a popoarelor lui. Într'un lung articol asupra politicei balcanice a monarchiei care se încheie cu un apel la sprijinirea Albanezilor, se ḑic următoarele la adresa tuturor celorlalte popoare:

„Cum stăm diplomaticesce cu țĕrile aceste, cum stau cestiunile pendente, cari avem a le regula cu Serbia și România? Cum stăm nediplomaticesce cu micile popoare vecine o cam scim, încât nu ne trebue lămuriri oficiale; opinia publică suverană a țĕrilor balcanice nu'și pune margini în manifestările ei contra Austro-Ungariei și spumegă de furie și ură. Dela Cetinie la Filipopole urlă un cor de Indiani, tot mai turbat și mai asurḑitor ca în ajunul unui resboiu. Despre opiniile bandei sûntem lămuriți; remâne cestiunea dacă diplomația noastră face ceva, pentru a provoca aceste sentimente de bună-vecinătate, dacă se silesce a demonstra așa numitelor cabinete din Cetinie, Bucuresci, Belgrad și Sofia însemnătatea monarchiei ori dacă haita cutează a eși la piață, pentrucă diplomația noastră nu'i arată biciul!!"

Despre călĕtoria principelui Bulgariei la Belgrad foaia din Pesta ḑice, că între motive se poate cita și scârba de a asista la grigirea și măturarea palatului din Sofia, la marea ucidere de insecte etc. Aceste se scriu în cea mai mare și mai însemnată foaie economică și financiară a Ungariei, în „Times" al Pestei.

Prefața lui Kossuth

la ediținea franceză a memorielor sale din ecsil.

(Încheiere).

E de crezut că înlocuirea domniei turcesci prin domnia austriacă înseamnă deslegarea cestiunei orientale?

Aceasta ar fi în loc de deslegare numai o îngreunare a cestiunei. A lucra pentru întinderea Austriei în Orient nu înseamnă decât a lucra pentru Rusia. De aceea este cu neputință a deslega cestiunea orientală altmintrea, este cu neputință a rădica contra Rusiei altă stavilă decât libertatea și independența popoarelor.

Și această independență va fi posibilă numai prin gruparea prelângă un centru de gravitațiune așa ca forța unită a tuturor sĕ fie în stare a scutì independența fie căruia, așa încât esistența națiunilor mici sĕ fie asigurată contra absorbirei prin vecini mai puternici.

Austria nu este un astfel de centru de atracțiune, nu poate fi și nici va fi vreodată. Ea nu poate da nici unei națiuni libertate sau putere, fiindcă ea însași nu posede pe nici una dintre amêndouĕ. Mai puțin va putè ea sĕ respecteze și scutească esistența națiunilor mici.

Dar era un centru de gravitațiune firesc, prelângă care se puteau grupa popoarele slavice și națiunile Orientului, era o țeară cu o istorie milenară, care înainta cu cutezare pe calea civilisațiunii, care avea margini politice consfințite de veacuri, avea un popor, capabil a se însufleți pentru lucrări nobile, și în stare a pune însuși și singur bariera ce ar putè scutì pe Europa de lumea ruso-slavă: restabilirea Poloniei.

Acest centru de gravitațiune era Ungaria. Acest centru trebuia sĕ fie Ungaria. Dar pentru ca o astfel de politică sĕ fie cu putință era de lipsă, ca „cestiunea

---

FOIȚA.

Scrisoarea lui A. Papadopul-Calimah cătră V. Alecsandri.

Geneva 20 Iulie 1880.

Scumpe amice și coleg!

Nu-ți poți închipuì cu câtă mulțămire visitez bibliotecele și museurile Svițerei, și cu câtă fericire găsesc, în răpedea mea trecere, amintiri despre țara noastră. Îmi propun sĕ-ți povestesc în câteva scrisori, tot ce am putut găsì pe aicea în scurtul timp al călĕtoriei mele.

În biblioteca Genevei, în sala ce se numesce Salle A. Lullin, după Ami Lullin, sindic la 1714 și unul din bărbații de stat genevezi, care au pus o mână puternică la aședarea Republicei Genevei (mort la 1816), al cărui portret se află aice (Nr. 57) în această sală, care conține incunabule de mult preț, portrete, manuscripte autografe și obiecte de ale ducelui de Brunswik, mi-au atras luarea a minte portretul Patriarchului Ecumenic Cyril Lucar (No. 140), zugrăvit în oleu, bust de mărime naturală. Patriarchul e îmbrăcat în veștminte sacerdotale și poartă mitra în o acuilă bizantină. Acest portret l-a dăruit bibliotecei Genevei, la 1708, ministrul refugiat Fraisinet. În dreapta se citesce inscripțiunea: *Cyrillus patriarchus Constantinopolitanus aetatis 60. — Anno 1632*; ear la stânga: Cirille Lucar.

Patriarchul Ecumenic Cyril Lucar are o pagină însemnată în istoria Moldovei și în istoria Genevei în același timp. Toată Europa a resunat la începutul secolului al XVII de faptele, de erudițiunea, de bărbăția și de martirul acestui om.

Îmi pare rĕu, că timpul nu mĕ eartă sĕ caut tot ce aș putè găsì aice despre el: Pintelei Călĕtor se aproprie... Lucar va fi cadrul acestei scrisori, ce-ți trimit astăḑi cu dorul meu de pe țermurile frumoase ale Elveției.

Cyril Lucar, care mai înainte de a se călugărì se numia Constantin Lucar, a fost născut la Creta, la 1572, din părinți notabili ai acestei insule eroice. El își făcu studiile cu strălucireântâiu la Veneția și apoi la Universitatea de Padua; dorind însĕ sĕ'și immulțească cunoscințele, călĕtorì mulți ani în Englitera, Belgia și Germania și se legà în prietenie cu cei mai învĕțați și însemnați bărbați ai acelor țeri. Unchiul lui Lucar, eruditul Meletie Piga, protosinghel al Patriarchiei de Alecsandria îl tot îndemna sĕ se întoarcă din străinătate și îndată după întoarcere l-a chirotonisit de ieromonach și apoi Archimandrit. După ce Piga se suì pe tronul patriarchal al Alecsandriei, Lucar deși tinĕr încă, a fost însărcinat de patriarchul ecumenic Neofit cu o misiune importantă: sĕ meargă în Lituania și sĕ lucreze ca sĕ împedece unirea Luteranilor de acolo cu catolicii. Lucar era dușman neîmpăcat al catolicismului, din causa Iesuiților și verva sa contraversistă a fost atât de puternică, încât el isbutì în misiunea sa. De aici datează ura până la moarte și calumniile Iesuiților contra lui Lucar. Iesuiții erau pe atunci partidul cel mai puternic la Constantinopol. Ei au părît pe Lucar cătră popor, că este partisan al protestantismului, că este Calvinist [1]). Lucar, în misiunea sa, purta îndoitul titlu de Exarch al scaunului ecumenic și al scaunului din Alecsandria; adecă era trimis din partea Patriarchului Meletie Piga [2]). La 1593 Lucar ia parte la Sinodul de la Brest, în Polonia, ca representant al Patriarchului de Alecsandria [3]).

La 1603 Lucar se afla la Constantinopol, întors din Lituania. În acest an, unchiul sĕu Meletie Piga, încetând din viață, Lucar se alege Patriarch al Alecsandriei.

La 1612 Patriarchul ecumenic

---

[1]) A. R. Rangabé, Histoire littéraire de la Grèce moderne, II, 56—57.

[2]) Neophyt. Pelopon. în prefața la scrierea lui Piga Ὀρθόδοξος ὁμολογία, edit. Bucuresci 1769.

[3]) Innokentiu, Hacertanie Țerkovnoi Istoria tom. II, p. 445, 498, edit. Moskva 1838. — Karamzină Istoria Sosidarstva Rossipskaro, tom. X, p. 162—166.

ungară“ sĕ esiste încă, era de lipsă ca steaua Ungariei ce avea sĕ renască de nou, sĕ se pună în contrapositiune cu steaua Austriei ce se distruge. Aceasta era în interesul întregei Europe civilisate. Ce trebuia făcut pentruca cestiunea ungară sĕ remână în viaţă? Nimic decât a sta cu braţele încrucişate, a ţinè drepturile istorice ale Ungariei nevătĕmate, a aştepta evenimentele favorabile. Aceste trebuiau sĕ vină. Reconstrucţiunea Orientului în Europa era deja o cestiune matură de mult timp. Era ceva mai multă lipsă de devotament, de curagiul, de a aduce sacrificie, de resoluţiunea de a prelungì suferinţele şi de a reserva viitoriul.

Dar eată că se ivì un bărbat care a lăsat urme adûnci în istoria mai nouă a Ungariei, un bărbat, cu care eram împreunat prin legăturele unei vechi prietenii, pe timpul — de atunci au trecut mulţi ani — când lucram la prefacerea cea mare şi liberală a Ungariei. Acest bărbat, care înzadar căuta însufleţire în inima sa, credea, că şi compatrioţii sei nu sûnt capabili de însufleţire, acest bărbat, care era împedecat prin naturelul seu în hotărîri mari şi bărbătesci, şi care din această causă credea, că nici nu se mai pot lua în genere hotărîri mari şi bărbătesci, un bărbat, care vĕdĕnd că două ocasiuni mari (anul 1859 şi 1866) nu au dat Ungariei acea ce s'a aşteptat dela dênsele, renunţà a mai aştepta ori-ce ocasiune ulterioară, un bărbat, pe care eu totdeauna îl veneram pentru caracterul şi patriotismul seu sincer, chiar şi când se afla în eroare, — acest bărbat părăsì terenul drepturilor istorice, pe care îl aperase cu atâta elocuenţă în anul 1861 şi se puse pe terenul concesiunilor. El nu vedea, că pactul între două partide nu poate oferì garanţii reciproce, dacă elementele puterei nu sûnt distribuite într'un mod proporţional. Ca sĕ nu'şi mai vadă patria într'o stare neconstituţională, el uu întârdià a jertfì esenţa şi a da Ungariei forme goale, cari i s'au şi acordat fără şovăire. Acest bărbat vestise odată însuşi naţiunei Ungaresci, că drepturile răpite cu forţa se pot redobândì, dar drepturile la cari am renunciat de bună voie, sûnt pierdute pentru totdeuna. Şi naţiunea întreagă a aplaudat aceste cuvinte frumoase şi înţelepte. Dar puţini ani mai târdiu, el, fără a'şi amintì propria sa declaraţiune, înduplecà naţiunea, sĕ renunţe spontan, fără motive grave şi fără necesitate, la drepturile independenţei sale.

Eroare funestă!

El construì noul edificiu politic al Ungariei răzimându-o de zidurile putrede şi crepate ale vechei Austrii. Şi politicii superficiali din Europa, ba chiar şi unele persoane politice însemnate ţinură, că aceasta este operă de înţelepciune şi patriotism. Şi totuşi zidurile aceste, cari aveau sĕ fie razim, ameninţă a se surpa. Dee D-dĕu ca în ḑiua nedepărtată a surpărei ruinele lor sĕ nu sfarme clădirea politică a Ungariei.

Dacă s'ar ivì earăşi cestiunea ungară, toţi câţi ne urmează în această muncă grea, vor afla cel puţin o parte a drumului bătută. Amintirile şi scrisorile mele din ecsil le vor arĕta, ce a făcut emigraţiunea din 1849, le vor da deslusiri despre silinţele noastre, despre direcţiunea ce am urmat şi vor însemna urmele călii ce am percurs.

Pe cetitoriul francez abia îl vor interesa toate tomurile acestui op; cu toate aceste partea, ce se referesce la evenimentele resboinice din Italia, poate că totuşi vor merita oare-care atenţiune. Acesta este, cum am ḑis, cuprinsul tomului de faţă.

Villa-Kossuth, Collegno (lângă Turin) în Septemvre 1880.

L. Kossuth.

Principele Carol la Rusciuc.

Domnul României însoţit de d. general de divisiune Cernat, de d-nul mareşal al Curţei, de dl Zancov, agent diplomatic al Bulgariei la Bucuresci, de dl A. Sturza, agent diplomatic al României la Sofia, de dl locot.-colonel Candiano-Popescu, de dl major Vlădoianu, adjutant domnesc, a plecat Joi 9 ale curentei cu un tren special, la oarele 10 şi jumĕtate dimineaţa, la Rusciuc, spre a întoarce visita Principelui Bulgariei. Principele Carol ajungênd la Smârda, unde a fost primit de autorităţile civile şi militare ale judeţului, precum de un detaşament din regimentul de dorobanţi cu steagul şi musica, care 'i-a dat onorurile cuvenite, s'a ambarcat pe canoniera Griviţa, unde a fost întimpinat de dl locot.-colonel Dimitrescu-Maican, comandantul flotilei, de căpitanul Drăghicescu, comandantul bastimentului, de oficierii şi întregul echipagiu, cu urări entusiaste.

Întrând în apele bulgare, bastimentul, care conducea pe M. S. R. Domnul, a fost întimpinat de canonierele bulgare, cari erau pavosate şi purtau pavilionul român la catartul cel mare, marinarii erau pe bord dând onorurile cuvenite şi salutând prin salve de artilerie, la care se însoţesc şi tunurile din port. Pe tot cheul Dunărei era adunată o nenumĕrată mulţime, care la apropierea vaporului român salută cu nesfîrşite urări. Principele Bulgariei, în mare uniformă de general, purtând cordonul *Stelei României* şi încungiurat de ministrul sĕu preşedinte al consiliului de ministrii, de ministrii de resboiu şi de justiţie, de casa sa civilă şi militară şi de un numĕros stat-major, primì la debarcaderă, îmbrăţişindu'l în modul cel mai cordial pe M. S. R. Domnul, care asemenea era în mare ţinută de general şi purta marele cordon Ducal de Hesa. Tot acì la debarcaderă se afla şi P. S. S. Mitropolitul de Rusciuc, în capul clerului şi în vestminte sacerdotale, care, după ce primì pe Măria Sa Regală cu crucea şi evangelia, îi adresa apoi o alocuţiune în limba română, în care'i esprima, în terminii cei mai călduroşi, mulţămirea ce resimte clerul împreună cu întregul popor bulgar de a primì în mijlocul sĕu pe Domnul României, cătră care poporul bulgar, va fi vecĭnic recunoscĕtor pentru ocrotirea ce a întimpinat în România în timpul dominaţiunei turcesci, cât şi pentru generosul sânge vĕrsat de armata română sub conducerea Augustului ei Căpitan, pentru liberarea Bulgariei.

Apoi Domnitoriul României, însoţit de principele Alecsandru, a trecut înaintea frontului gardei de onoare, care cu steag şi musică dedea onorurile, întonând, la sosirea suveranului, române imnul naţional român. Ambii principi s'au urcat apoi într'o trăsură de gală, înhămată cu 4 cai, şi străbătênd, în aclamaţiunile populaţiunei, stradele oraşului, pe care asemenea, armata era înşirată, au ajuns la o locuinţă ce se pregătise pentru principele Carol.

După ce principele României a primit aici complimentările diferitelor autorităţi locale şi ale corpului consular, a luat dejunul cu A. S. principele Alecsandru, ear' suita Măriei Sale Regale a dejunat cu Casa civilă şi militară a Alteţei Sale. După dejun A. S. Principele Bulgariei a condus pe Măria Sa Regală la o serbare populară din oraş, şi unde numeroşi săteni şi sătence d'impregiur, amestecaţi cu populaţiunea oraşului îşi manifestau în mod sincer, bucuria ce resimţia de a vedè pe augustul oaspe al principelui lor. De aici ambii principi au mers de au făcut o preumblare în grădina, ce mitropolitul posedă afară din oraş cu un frumos pavilion pe malul Dunărei şi într'o posiţiune din cele mai pitoresci. Înturnându-se în oraş la 6 ½ oare sara, a urmat un prânḑ de gală la care pe lângă suita Măriei Sale Regale, dl prefect al judeţului Vlaşca, dl colonel Costa-Foru, comandantul regimentului de dorobanţi dl colonel Arion, comandantul regimentului de călăraşi din Giurgiu; asistau asemenea şi ministrii şi alţi demnitari bulgari.

Principele Alecsandru a rădicat un toast în sănĕtatea M.M. L.L. Domnului şi Doamnei, şi pentru prosperitatea României, ear Măria Sa Regală a rĕspuns bênd în sănĕtatea Principelui Alecsandru şi făcênd urări pentru fericirea Bulgariei. La oarele 8 sara, ambii principi au făcut o preumblare, în trăsură, în oraşul strălucit iluminat, şi apoi mergênd la un pavilion, ce era pregătit pe malul Dunărei, au asistat la un splendid foc de artificiu, ce s'a dat în insulele Dunărei şi au privit la frumosul spectacol, ce oferiau toate bastimentele din port iluminate cu mult gust şi din care musicile militare făceau sĕ resune ariele cele mai plăcute.

A doua ḑi de dimineaţă, la oarele 10, s'a ordonat în onoarea M. S. R. Domnului, pe platoul afară din oraş, o revistă a trupelor de garnisoană, compuse dintr'o drujină de infanterie, o sotnie de cavalerie şi o baterie de artilerie, care au esecutat diferite evoluţiuni şi au defilat apoi pe din naintea Domnului României şi M. S. Principele Bulgariei. M. S. R. Domnul a complimentat pe Principele Alecsandru, pentru repedele progrese realisate de junele trupe bulgare şi a mulţămit tuturor şefilor.

La oarele 12 şi jumĕtate a urmat un dejun militar după care Domnul României, condus de Principele Bulgariei pe propiul sĕu iacht escortat de flotila bulgară, în sunetul musicilor şi salvele tunurilor, au sosit la Smârda, unde canoniera „Griviţa“ a dat onorurile cuvenite. Acì suveranul român a debarcat împreună cu Principele Bulgariei, care l-a însoţit până la vagonul Domnesc şi ambii Principi Şi-au luat ḑiua bună unul la altul în terminii cei mai atectuoşi şi în mijlocul aclamaţiunei mulţimei. Principele Alecsandru, însoţit de autorităţile civile şi militare ale judeţului Vlaşca, şi primind onorurile militare ale detaşamentului sĕu a pornit spre Rusciuc, ear Măria Sa Regală plecând cu trenul special la oarele 2 şi jumĕtate după ameaḑi, a sosit la oarele 4 la gara Cotroceni. După „Monitorul.“

Reflecsiuni

asupra articlului „La cestiunea învĕţământului religios“, publicat în „Biserica şi scoala“.

Braşov, 5 August 1880.

(8 Urmare.)

Astfeliu dl N. nu se sfiesce, a hulì legile fundamentale ale bisericii şi scoalei noastre; nu se sfiesce, nici nu se ruşinează a hulì pe mai marele statului şi pe maimarii bisericii, scoalei şi naţiunei noastre şi a'şi bate joc de ei şi de public.

Arată adecă în mod absurd, că hulele d-sale — numind pe învĕţătorii scoalei poporale nechiemaţi, neîndreptăţiţi, neîndatoraţi a propune religiunea — şi-le basează pe canoanele bisericii creştine ortodocse (g. o.), şi anume pe canonul, care de — esistat nu esistă, dar opresce pe creştin: a învĕţa pe cel ce nu scie; a îndrepta pe celce greşesce“; opresce pe creştin: „a învĕţa pe altii credinţa în Dḑeu cel adevĕrat, şi a se deprinde în vîrtuţile creştinesci“.

Aşa dar pentru mintea dlui N. sûnt legile bisericii şi a scoalei noastre, cele aflătoare astăḑi în vigoare, nesce năluci; numai canaonele, care nu esistă, îi sûnt — realitate!

Şi chiar dacă ar scì dl N. de aici undeva, că mirenii nu sûnt iertaţi sĕ înveţe pe alţii legea lui Christos, adecă: dupăcum tatăl pe fii, fratele pe frate, aşa nici învĕţătorii pe elevi; însĕ învĕţătorii scoalei noastre poporale a primit dela Archiepiscopul, respective dela Episcopul lor binecuvêntare specială prin „Decretul de învĕţătoriu“, a propune elevilor lor toate obiectele de învĕţământ, prescrise pentru scoala poporală, prin urmare şi învĕţământul religiunei creştine: — nu ar fi în casul acesta învĕţătorii scoalei pop. prin binecuvêntarea archipăstorească deslegaţi de opreala „a se ocupa de învĕţământul religiunei creştine“, — a propune elevilor lor religiunea creştină?

Au doară nu este adevĕrat, că „Întemeitoriul creştinătăţii“ au dat „păzitorilor şi propagătorilor religiunii sale“ putere: „a lega şi a deslega, şi — câte vor lega şi vor deslega acestia pe pământ, vor fi legate şi deslegate şi în ceriu“?

Ce vrea dar dl N. prin cuvintele: „Sĕ

Neofit fiind esilat de Sultan Ahmed, Lucar se alege locoţiitor de Patriarch ecumenic. Numai el a primit sĕ lupte cu atâtea vijelii şi primejdii care bântuiau pe atunci. La 1614 se alege patriarch ecumenic, Timoteiu mitropolitul de Petras. Lucar se întoarce la Alecsandria şi peste puţin pleacă la Moldova şi la Valachia, unde petrecù mulţi ani. În Moldova domina atunci Stefan Tomşa Voevod, ear în Valachia Radul Mihnea. La 1621 Cyril Lucar se află încă în Moldova. În acest an Patriarchul ecumenic Timoteiu moare otrăvit, fără a se putè scì vreodată de cine. Leon Allatius (Leone Allacci), scriitor catolic, mare amic al Iesuiţilor şi bibliotecar al Vaticanului, a scris că Patriarchul Timoteiu ar fi fost otrăvit de Lucar; dar aceasta este o născocire, o calumnie a Iesuiţilor, pe care numai Allacci a primit s'o producă [4]). Archiereii câţi se aflau la Constantinopol, se adună în Sinod cu preoţii şi cu toţi demnitarii bisericei ecumenice, la 1621, şi aleg Patriarch ecumenic pe Patriarchul Alecsandriei Cyril Lucar petrecĕtor în Moldova. O deputaţiune de archierei şi de notabili pleacă la Iaşi după Patriarchul Lucar, şi în ḑiua de 8 Noemvre 1621 Cyril se urcă pe tronul ecumenic, după ce a stat 19 ani Patriarch al Alecsandriei [5])

Grigorie episcopul Amasiei vrăşmăşind şi pismuind pe Lucar pentru erudiţiunea şi superioritatea sa, se face instrument al Iesuiţilor şi sfătuindu-se cu doi Archierei cateresiţi, anume Mitrofan Ahridón şi Ioasaph Serón, păresce pe Patriarchul Cyril Lucar, la marele vizir şi la Sultan, că stă în corespondenţă secretă cu Principii germani, cu francii Germaniei şi ai Engliterei. Tot odată Lucar este descris în ochii poporului şi ai clerului grec, că este calvinist [6]). Calumniile avură resultatul dorit de autorii lor. În ḑiua de 12 Aprilie 1623 Lucar se dă jos din ordinul Sultanului Murat sau Amurat al IV, şi se isgonesce la Rhodos. Pe tronul patriarchal se urcă în ḑiua de 17 Maiu, calumniatorul Grigorie Amasias, despre care istoria ne spune că s'a urcat tâlhăresce îmbrăcat fiind cu mantia patriarchală de Hussein-paşa, locoţiitor de vizir, cu asistenţa celor doi archierei cateresiţi Mitrophan proin Ahridón şi Ioasaph proin Serón [7]). Abia însĕ trecură trei luni, şi la 17 August sara, acest Patriarch Grigorie se pune în fiere şi se dă legat pe mâna unui sbir, Mehmet-Aga, care îl duce surgun, la Rhodos. Pe scaunul ecumenic se sue prin alegere fostul Patriarch Anthim, ear Grigorie se caterisește şi se pune anatemei archiereilor Sinodului.

Dar Anthim, după 50 ḑile de patriarchie, simţindu-se obosit dimisionează de bună voie, şi se retrage pentru restul vieţei sale, la muntele Athos, în Lavra Sf. Atanasie (9 Octomvre 1623). (Va urma.)

---

[4]) Apud Athanas. Comnen Ipsilanti, *τά μετά τὴν ἅλωσιν*, p. 180, edit. Constantinopol 1870. — Despre Allatius vedi Vaperean, Dictionnaire Universel des littératures, pag. 58.

[5]) Innokentiu, op. laud. II. 497—398.

[6]) C Mathas, în Vit Patriarch. — Rangabé, op. laud. pag 57.

[7]) Ipsilanti, op. laud. pag. 181.

lăsăm dară ca de învĕţămêntul religiunei crestine sĕ se ocupe aceia, pe cari Întemeitoriul creştinătăţii i au pus de păzitori şi propagători ai religiunei sale“ — sĕ vateme *a*) dumnedeirea lui Chritos? — atunci puterea, ce au dat-o el altora, nu ar mai avè firesce nici o valoare; sau *b*) destoinicia maimarilor nostri bisericesci, de a purta şi de a lucra cu acea putere dumnedeească, pe care a primit o ei dela Fiul lui Dumnedeu? — atunci binecuvêntarea, pe care o dau acestia altora firesce, că nu ar putè avè în sine nici o valoare.

Sau că vrea sĕ vatĕme şi una şi alta!...

Aşa este!

Dl N. îndrăsnesce nu numai sĕ'şi bată joc de mai marii bisericei noastre, ci tot deodată vatĕmă şi cea mai de căpetenie dogmă a bisericei creştinesci: „Dumnedeirea lui Christos“, împregiurul căreia se grupează, şi pe basa căreia 'şi-au aflat învierea şi viaţa lor toate celelalte dogme, precum şi toate canoanele bisericii creştine ort. biserica creştină însăşi!

De ce mai este acum dl N. demn, decât de despreţul lumii creştine întregi....

Domnule N.!

Ar fi negalant, a ne despărţi de faimosul d-tale „articlu“, fără de a ne adresa barem cu câteva cuvinte şi către Dta.

Pe noi nu ne interesează persoana Dtale nici de cum, pentru aceasta nici că am cugetat la modul vieţii dtale, cu atât mai puţin la locul ubicaţiunii d-tale.

Ear' dacă am arĕtat în această scriere multe note şi însuşiri de ale Dtale foarte rele, la aceasta ne a silit „articlul Dtale; toate aceste ni le au pus înaintea ochilor espresiunile d-tale pe cari le ai aşedat d-ta în „articlu“.

Propositiunile „articlului“ d-tale sûnt, cari ne-au pus în stare a cunoasce: învĕţătura, capacitatea, talentul, aplecările, tendenţele, nisuinţele, scopurile, voinţa, — pe scurt dis — valoarea d-tale.

Şi anume d-ta în „articlu“:

a) Hulesci principiele pedagogice.

Din aceste cunoascem noi, că d-ta eşti un duşman al culturei şi educaţiunii celei adevĕrate; nisuiesci a stringe lumina scoalei noastre, şi a o arunca pe ea şi cu ea pe Român în sinul — întunerecului.

b) Indemni pe învĕţătorii scoalei noastre poporale, sĕ nu mai umble după cercări, după cercetări, după metoade nouĕ; ci sĕ copieze şi sĕ usiteze metoadele profesorilor de universitate.

Prin aceasta ai d ta de scop, a face pe învĕţători, sĕ se lase, de a'şi mai înmulţi şi desvolta cunoscinţele lor pedagogice teoretice şi practice prin conferenţe şi reuniuni; vrei sĕ contribuiesci, spre a le face pe aceste deocamdată impotente,*) şi aşa sĕ cadă apoi succesive prin ele înseşi — în ruină; ear pe aceia a'i face decopiători, hăbăuci, si aşa se poată apoi uşor cădè prin ei înşişi în neputinţa, de a se mai împotrivi întunerecului.

c) Istorioarele — se înţelege de sine că pe cele din testamentul vechiu şi nou, între cari şi evangelia lui Christos, fiind că pe aceste le recomêndă „tractatul“ — le dechiari d-ta de provocătoare de o mulţime de îndoieli şi nedumeriri, va sĕ ţică: — de mincinoase; apoi metodul lui Christos — căci pe acesta îl cere „tractatul“ — îl degradezi la starea de necapabil, a uşura şi înlesni propunerea religiunei creştine şi în locul lui recomêndi metodul evului mediu, usitat în manualele scolastice de religiune de până acum, spriginit de metodul unui profesor de universitate.

(Va urma).

*) Alt cevaşi ar fi fost, dacă d-ta ai fi arĕtat cumva niscari-va neajunsuri, scăderi, abateri depe calea către fericire a conferenţelor, respective reuniunilor învĕţătoresci. Prin aşa ceva te-ai fi arĕtat, că le voiesci binele şi contribuesci la îndreptarea lor şi prin aceasta la fericirea şi prosperarea lor.

Şi de făceai d-ta una ca aceasta, atunci, te încredinţăm, toată lumea ar fi ţis, că d-ta ai dreptate. Pentrucă, dacă avem conferenţe, reuniuni, aceste sĕ se silească din toate puterile lor, a corespunde cu demnitate chemărei lor întru toate!.....

Însĕ după povaţa, ce o dai d-ta învĕţătorilor în „articlu“, că „nu este de trebuinţă a face esperimente aşa însemnate şi chiar cu totul nouĕ“; apoi: „sĕ nu fie aşa inspiraţi de principiele pedagogice etc. etc.“ — poate ori-cine vedè destul de clar, că d-ta voiesci, şi unde şi când poţi şi contribuesci cu cuvêntul etc. — la decăderea şi ruinarea conferenţelor, respective reuniunilor învĕţătoresci!

Pentru ce?

Aceasta nu vrei sĕ ni-o spui în „articlu.“

Dar ai vĕdut, cum am găsit-o noi.

Vaietăţi.

*(Avansările în armată) se vor publica cu sfârşitul sĕptĕmânei acesteia, căruia însĕ i va premerge publicarea pensionărei mai multor şarge superioare.

* (Căliferate) Întreprindĕtoriul Samuil Horovitz primind concesiunea dela ministrul de comunicaţiune va începe clădirea unei căli ferate de a II clasă dela Mureş-Oşorhei către Reghin şi de-acolo către Herbus. În cestiunea liniei ferate Ludoş-Bistriţa comitetul central sub presidiul comitelui suprem contele Coloman Eszterhazi a ţinut în 22 Oct. n. o şedinţă, în carea s'a însărcinat un comitet mai restrîns cu efectuirea planului de clădire propus de ingineriul Eduard Herzog,

* (Oligă antimaghiară) se constitue acuma în Viena, a cărei scop este „resbunarea“ contra Ungurilor. Comitetul, care lucră statutele, este deja întrunit. In urma acestor statute toţi membrii ligei se obligă, a nu cerceta nici o producţiune musicală sau de altă natură ungurească, a nu bè vinuri unguresci, nici apa amară din Buda, a nu mânca paprica, a nu cumpĕra făină şi slănină ungurească şi a nu'şi lua de soţie vre o Unguroaică şi altele foarte multe.

* (Comitatul Sibiiului). Archivariul comitatens M. Gibel fiind încarcerat pentru defraudări în 23 Oct. n. s'a şi condamnat la temniţă pe un an declarându-se totodată ca neîndreptăţit a mai purta oficiul şi a se mai putè folosì în restimp de 10 ani de drepturile politice.

* (Scumpete de vinuri). Dupăcum ne spune „Ellenzék„ preţul vinului se urcă repede şi de oarece o hectolitră de must atât pe aici cât şi prin Ungaria se vinde cu 11—16 fl. toţi aceia, cari au vinuri, cu deosebire vechi, în curênd vor ajunge în posiţia plăcută, de a face foarte bune negoaţe cu vinurile.

* (Primăvară în Rusia de Nord). Golos scrie, că în Rusia nordică în loc de a începe anutimpul de toamnă ca în anii trecuţi, a început primăvara. Un fenomen ca acesta nu s'a mai vĕdut nici o dată până acuma. Cucul, care nu se aude în acele părţi de cât pe la începutul lui August, în anul curent se auţì în Septembre; asemenea privighetorile, rîndunelile şi cele-lalte paseri de primăveară au început a sosì; şopârlele se joacă la soare ca în timpul verei; pomii, florile, ierburile şi pădurile încep o nouă serie de primăvară; toporaşii, viorelele înfloresc; smeura, căpşunele asemenea au înflorit, şi la 8 Septembre, s'au vêndut fragi la Strui-Russu; aceste sunt într'adevĕr cam fără gustul ce-l au în timpul lor normal. Frunţele puţin îngălbinesc; insectele de primăvară, gândacii şi fluturii sûnt până în present. Licuriciul ce locuesce prin tufari numai până la 24 Iunie, în anul acesta s'au vĕdut până la 19 August, un fapt, care în analele meteorologice e cu totul necunoscut. In fine la nord se începe o adevĕrată primăvară, tot atât de vie în ciripitul paserilor şi freamătul frunţelor. Serile la începutul lui Septemvre au avut căldură până la 16 gr. R. Oare oceanul înghiăţat nu se va topì?

Loc deschis.*)

Declaraţiune.

Domnule Redactor! Venindu-mi la mână „Anticritica“**) asupra broşurei „celor douĕ congrese etc.“ am aflat într'ênsa unele pasage referitoare la subscrisul, cari mĕ provoacă a le rectifica în următoarele:

Înainte de toate trebue sĕ premit, că precum eu la timpul seu am reprobat înaintea sinodului archidiecesan broşura anonimă despre cele douĕ congrese electorale din mai multe puncte de vedere, aşa trebue sĕ condamnez acum şi „anticritica“ aceasta, prelûngă altele mai cu seamă şi pentru neoportunitatea publicării ei.

Această neoportunitate mĕ constringe şi pre mine pentru acum de a nu întra în fondul acestor broşure deplorabile. Numai întrucât „anticritica“ pe nedreptul mĕ atinge şi pre mine, fie'mi permis a îndrepta acele pasagiuri şi a le reduce la valoarea lor cea adevĕrată.

Mai întâiu trebue sĕ observez, că minoritatea congresului electoral, până în momentul, când s'a publicat resultatul alegerei, a avut îndreptăţirea sa constituţională basată pe sânţenia convingerei, pre care trebue sĕ o respecteze ori şi ce om constituţional. Indată ce însĕ s'a enunţat actul alegerei, au încetat partidele electorale; prin urmare fosta minoritate a congresului încetând numai putea avè nici o causă comună cu autorii broşurei despre cele douĕ congrese, cari înşişi se ţic, că sûnt numai vr'o câţiva între cari cel puţin eu unul repet şi acum — nu am aparţinut şi nici nu voiesc a aparţinè. De aceea autorii „anticriticei“ pe nedreptul atacă pre fosta minoritate electorală şi o face responsabilă pentru faptele a doi trei oameni, fie acestia ori şi cine, chiar şi autori ai broşurei anonime.

A doua observare am de a o face la acel pasagiu mai greu al „anticriticei“, unde mi se impută mie, că aşi fi luat parte la o tractă a minorităţii, la care s'ar fi decis de a se face noului metropolit opositiune cu ori ce preţ Se poate, că am luat parte şi la tractele minorităţii pentrucă natura lucrului aducea cu sine, ca membrii congresului sĕ comunice unde-va unii cu alţii. Dară trebue sĕ observez şi aceea, că eu am luat parte si la tractele majorităţii, fără de a se putè deduce de aici alta, decât consciinţa buneicuviinţe: inimicus causae, amicus personae.

Dar cumcă la vre-una din acele toaste, unde aşi fi fost şi eu de faţă sĕ se fi făcut complot, de a se face noului metropolit opositiune cu ori ce preţ, — această afirmaţiune a anticriticei (pag. 38, p. 6) trebue sĕ o declar şi o delarez absolut de neadevĕrată. — Aşa ceva nici nu s'a putut întêmpla, pentrucă convenirile au ţinut numai înainte de alegere, când încă nu se scia, cine va fi noul metropolit; eară după alegere ţinuta mea a dat dovadă tocmai despre contrariul asertului din „Anticritică“ adecă despre aceea, că intenţiunea mea a mers totdeuna într'acolo, ca prin înfrăţirea partidelor şi prin aplanarea diferenţelor sĕ i se înlesnească positiunea noului metropolit, ear' nu de a'i face opositiune cu tot preţul.

Dacă totuşi vre-odată 'i-am făcut şi eu metropolitului vre-o opositiune, apoi şi opositiunea la locul ei are îndreptăţirea sa constituţională şi ar fi rĕu de biserică şi de metropolit, dacă nu ar esista în parlamentarismul bisericei noastre nici o opositiune.

Din aceste toate se pot convinge şi autorii „anticriticei“, că ei n'au avut causă justă de a reflecta în „anticritica“ lor şi la persoana mea, ci făceau mai bine, dacă regulându-şi recontrele sale cu autorii broşurei anonime între patru păreţi cruţau publicul şi pre „*Unicul nostru septemvir.*“

*) Pentru cele de sub rubrica aceasta redacţiunea nu ia responsabilitatea. R.

**) Un pamflet anonim apărut nu de mult în tipografia lui W. Krafft în Sibiiu. R.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Istoria aritmeticei şi principiile fundamentale

la tractarea Aritmeticei în scoala populară.

(Disertaţiune ţinută în adunarea generală a „Reuniunei învĕţătorilor români din Ţeara Bârsei“ la 26 Aprile 1880 în Zernesci)

de

Domeţiu Dogariu,
învĕţătoriu la scoala primară din Satulung.

(1 Urmare).

II. *Desvoltarea aritmeticei.*

Toate scirile ne arată, că aritmetica este inventiunea Fenicienilor, cari în timpurile vechi figurau de cei mai dintâi neguţători ai popoarelor din Asia. Această sciinţă dela Fenicieni a trecut la Egipteni, cari au şi cultivat-o apoi până la un grad foarte însemnat, căci la ei atât teologia, cât şi filosofia se basau pe aritmetică. — (Egiptenii aveau o metodă de tot minunată chiar şi la instruarea copiilor celor mici în aritmetică. Despre aceasta ne arată Plato următoarele: „Copiii Egiptenilor atât din casele înalte, cât şi din casele de jos primiau instruirea din aritmetică de odată cu elementele cetirei şi scrierei. Aritmetica se propunea conform puterilor spirituale ale elevilor, aplicându-o la jocuri şi petreceri belice. — La aceste jocuri se împărţiau la mai mulţi sau mai puţini copii un numĕr hotărît de nuci ori de mere aurite, sau argintuite, sau bronsate, cari obiecte; copiii le împărţiau între sine în raportul de numĕr, după schimbarea locurilor, şi aceia, cari se distingeau, primiau apoi ca dar coroane şi alte lucruri trebuincioase“.

Cunoscinţa aritmeticei dela Egipteni a trecut prin Pitagora la Greci, dela Greci la Romani şi dela acestia la noi.

Semnele pentru însemnarea numerilor s'au desvoltat earăşi în douĕ moduri, întâiu prin unele semne deosebite, şi al doilea prin litere.

Modul prim l-au inventat popoarele, cari nu scriu cu litere, ci cu hieroglife, precum: Egiptenii, Chinezii, Babilonenii, Persii etc.

Modul al doilea de a se scrie numeri l-au inventat popoarele acele, cari scrieau cu litere d. e. Grecii la însemnarea numerilor se folosiau de 24 de litere luate din alfabetul lor, ear' Slavii şi Evreii de 27 litere cari erau împărţite, în câte trei clase.

Romanii în scrierea numerilor se folosiau earăşi de neşte linioare asemenea literilor, şi anume: Numerii 1—4 îi însemnau tot prin atâtea linioare perpendiculare.

Numĕrul cinci prin arĕtarea mânei (V); ţece prin arĕtarea ambelor mâni sau prin douĕ linii cruciş una preste alta (X); o sută prin trei linioare una perpendiculară şi douĕ orisontale (⊏); ear' o miie prin 4 linioare, douĕ orisontale şi douĕ perpendiculare (□), mai târţiu cu (M), ce ţiceau a fi prescurtat din „mile“ — 50 se însemna cu jumĕtate din semnul sutei, adecă cu (L) şi 500 cu jumĕtate din semnul miiei adecă cu D.

În cât privesce inventiunea aşa numitelor cifre arabice, aceasta se însuşesce Indienilor. Indienii au compus aceste cifre tot din atâtea linioare câte unităţi cuprinde numĕrul d. e.

Aceste cifre şi acum încă le mai putem vedè de tot încolţurate prin

cărţile cele vechi, dar cu timpul, prin multă scriere, au căpĕtat formă rotundă.

Calculaţiunea cu cifre la început a mers de tot greu, până când tot Indienii pe la 300 de ani înainte de Christos au aflat şi zerul sau nula (0) şi prin aceasta valoarea locului şi sistema decadică 'şi-a ajuns apoi perfecţiunea.

Cifrele arabice (indiene) au fost cunoscute în Europa numai la mijlocul secului al 13-lea. De cine sûnt aduse nu se scie cu siguritate, atât însĕ pot afirma, că cifrele s'au folosit la început numai în cărţile de astronomie, de aritmetică şi de geometrie, mai târdiu prin calendare şi prin alte cărţi. (Va urma).

Bibliografie.

Toma Moise şi Popescu Simeon *Catechism pentru învĕţămêntul religiunei dreptc redincioase resăritene în scoalele primare.* Sibiiu 1880. În comisiune la Tipografia archidiecesană. Preţul 30 cr. v. a.

Bumbacu I. I., *Florinta.* Epopee naţională în V cântece. Cântul I. şi II. Precedată de un tractat despre lirica şi epica română poporală şi clasică. Cernăuţi 1880. Abonamentul la opul întreg, ce va costa 2 fl. v. a. se face direct la autor în Cernăuţi.

Străjanu M., *Manual de gramatica limbei române* pentru scoalele secundare, cu deprinderi pentru aplicarea regulelor. Bucuresci 1880. Preţul 2 lei 50 bani.

Gane N., *Novele.* Volumul I. Iaşi 1880.

Xenopol A. D., *Resboaiele dintre Ruşi şi Turci şi înrîurirea lor asupra ţerilor române.* Iaşi 1880.

Convorbiri literare. Anul XIV — Nr. 7. (Iaşi 1 Octomvre 1880.)

Sumariu: *Copii de pe natură: Cuconul Pantazachi,* de Iacob Negruzzi. — *Scrisoarea lui Alecsandru Papadopul-Calimah* către V. Alecsandri. — *Noaptea din Octomvre,* poem de A. de Musset tr. de P. V. Grigoriu. — *Studie Filologice,* de V. M. Burlă. (Urmare). — *Suvenirile; Când ţiua bună; Un cântec,* poesii de M. Pompiliu. — *Am visat,* poesie de N. Volenti. — *In revĕrsatul zorilor; Am uitat...; Când am greşit?, Am visat...; Rugat-am...; S'a dus...;* poesii de Ioan S. Neniţescu. — Bibliografie. — Corespondenţă.

Ortodoxul. Foaie eclesiastică. Anul I, semestrul 2. Nr. 7. (Bucuresci 1 Octomvre 1880).

Sumariu: Vinul eucharistic — Cele patru patriarchate din Constantinopol — Prorocul Ilie — Propaganda catolică — Rugăciunea dumineclă — Bibliografie.

Bursa de Viena şi Pesta

din 23 Octomvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	107.80	108.65
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	80.40	80.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	96.50	97.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	84.75	85.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.50	122.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	95.25	95.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.50	94.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane	93.75	93.75
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93.—	93.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	93.—	93.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	93.50	93.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.85	71.80
Datorie de stat în argint	72.75	72.80
Renta de aur austriacă	86.70	86.75
Sorţi de stat dela 1860	129.20	124.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	815.—	812.—
Acţiuni de credit austr.	279.50	279.80
Acţiuni de bancă de credit ung.	247.75	246.—
Sorţi unguresci cu premii	109.—	108.—
Sorţi de regularea Tisei	187.90	107.25
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.90	5.62
Napoleon	9.35½	9.34
100 marce nemţesci	57.85	57.80
London (pe poliţa de trei luni)	117.20	117.20

Economic.

Făgăraş, 22 Octomvre n. Pro. hectolitră Grâu fl. 7.—7.80; grâu sĕcăreţ fl. 6—7.; sĕcară fl. 5—5.40; orz 4—4.40 ovĕs fl. 2—2.20; cucuruz (nou) fl. 3.—5 (vechiu) fl. 5; mălaiu fl. —.; Sĕmânţă de cânepă fl. —8; mazere fl. ——.; linte fl. ——; fasole fl. 5—6; cartofi (vechi) cu fl. 1.20..—2.—; (noi) per litră ——— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 70—76; sĕu brut fl. ——; sĕu de luminări fl. 40—42; unsoare fl. 75—80; cânepă fl. 20—25; sĕmênţă de in fl. săpun fl 30.—34; fên fl. 1.80.—2.20 spirt pro grad fl. 10—11½ pro chilo: carne de vită 42 cr. carne de viţĕl 36 cr.; carne de porc 44 cr carne de berbece 28 cr.; oauĕ 4 de 10 cr. Târgul de aţi fu mai bine cercetat ca cel trecut. Timpul frumos şi cald. Lemnele sunt foarte scumpe; un cărucian cu 3—4 fl.;

Braşov, 22 Octomvre n. Pro hectolitră Grâu fl 6.90—8; Grâusĕcăreţ fl. 5.70 Sĕcară fl. 5.40--5.60 Orz fl 3.30—3.65; Ovĕs fl. 2.—2.10; Cucuruz fl. 3.90; Mălaiu fl 4.70.; Mazere fl. 6.; Linte fl. 9.80; Fasole fl. 4.35; Sĕmânţă de in fl. 11. Sĕmênţă de cânepă fl. 4.20— Cartofi fl. 1. pro chilo: carne de vită 48 cr. carne de porc 52 carne carne de viţel — cr. de berbece 30 cr.; Sĕu de bovine proaspĕt fl. 35; (pro 100 chilo); topit 48 fl.

Sighişoara, 21 Octomvre n. Pro hectolitră: grâu fl. 7—7.40;. grâu sĕcăreţ fl. 5—5.70; sĕcară fl. 5.50—5.70—; ovĕs fl. 2—2.30; cucuruz fl. 4.50; cartofi fl. 1.50; per chilogr: sĕu brut 30 cr. carne de vită 40 cr. carne ostură bovină 80 cr unsoare de porc 80 cr. pro metru cubic: lemne vêrtoase fl. 1.70.

Budapesta, 23 Oct. n. Nu este om, care după cum se arĕtase timpul descris în raportul trecut, sĕ nu fi ţinut — am putè ţice — mai una cu capul, că ţilele lui Oct. vor remânè toată luna frumoase şi calde, după ce în Septemvre ţeu că nu ne-am bucurat de multe ţile frumoase. Dar înzădar, cu începutul sĕptĕmânei trecute timpul se schimbă earăşi spre ploaie, care deşi nu ne a cercetat în toate ţilele, totuşi a stricat economilor planurile, a împedecat lucrurile încă puţine de pe câmp şi în sfêrşit prelângă toate, că n'a fost de loc de lipsă, a mai rĕcit şi temperatura aşa de tare, încât dacă mai ţinea cătră sfêrşitul sĕptĕmânei numai o ţi, era pe acì sĕ ne vedem cu o earnă nemai pomenit de timpurie. De zăpadă de şi sûntem deocamdată scăpaţi, totuşi fiind destulă în munţii din pregiur, cu părere de reu trebuie sĕ mărturisim, că temperatura şi pe şesuri este cum se cuvine ernatecă. De altă parte drumurile desfundate de atâtea ploi căşunează bieţilor economi, prelângă alte necazuri mari şi mici dară multe, şi pagube însemnate, 'pentrucă nu pot umbla cu carele ca sĕ'şi poată aduce la târg articlii, cu cari sĕ poată face bani de dare. Cari au încercat a venì la târg în sĕptĕmâna trecută umblau cu carele prin tină până în butucii roatelor şi bietele vite până la genunchi. Articlele din pricina aceasta au fost puţine şi preţurile lor cu 25—30 cr. mai scumpe ca în rêndul trecut. Aşa notăm în special:

Grâul la 80—90 mii m. m. a trecut cu fl. 11.60—12.45; sĕcara la 2000 m. m cu fl. 10—10.25; orzul la 3000 m. m. cu fl 6—8; ovĕsul la 400 m. m. cu fl. 6.50—6.70; cucuruzul la 12,000 m. m. cu fl. 5.30—6.40; făina trecu şi de astădată foarte bine; păstăioasele s'au vêndut mai slăbuţ şi adecă: fasolea cu fl. 9—9.75; mazerea cu fl. 11—13; mălaiul cu fl. 6.—6.25; sĕmênţa de in cu fl. 13.50; sĕmênţa de cânepă cu fl. 8 (toate per 100 chilograme); lânile cu fl. 1.80—2.80 per chilogram.

Porcii au trecut cam de mijloc. In târg de astădată au fost preste 67 mii de capete, între cari din Ungaria de jos 6640, din România la 1080 şi din Ardeal vreo 320; unsoarea de porc cu fl. 67—68; slănina cu fl. 65—66.50; sĕul cu fl. 47—48; spirtul *en gros* cu fl. 32; *en detail* cu 33.50 per 10,000 litre %

Peile au trecut: de bou cu fl. 118—120; de vacă cu fl. 115——118; de viţel cu fl. 212—222; de oaie cu fl. 140—150; de miel cu fl. 65—80 (toate per 102 dărabe); peile de cal cu fl. 10—10.50 părechea.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitaţiuni: în 12 Noem. şi 15 Dec. imob. lui Ioan Haup în Braşov; în 13 Dec. 1880 şi 15 Ian. 1881 imob. lui Carol Bojer şi soţi în Braşov; în 13 Noemvre şi 13 Dec. imob. lui George Thiess în Sânpetru (trib. Braşov); în 16 Noemvr. şi 16 Dec. imob. lui Andrei Palco în Magherău; în 5 Noemvr. şi 6 Dec. imob. remasului după Efraim Gross în Reghen (judec. cerc.); în 23 Noemvre şi 23 Dec. imob. lui Ioan Eder în Cohalm (judec. cerc. Sighişoara); în 24 Noemvre imob. lui Toderică Căluţ în Ludveg (judec. cerc. Teaca); în 16 Noemvre şi 16 Dec. imob. lui Ludovic Bartha în Zălău (judec. cerc. Sângiors); în 17 Noemvre şi 17 Dec. imob. lui Ioan Radler şi soţiei sale în Sighişoara (judec. cerc.); în 23 Noemvre şi 23 Dec. imob. remasului după George Török în Cadicîfaleu (trib. Odorhei); în 29 Oct. imob. lui Constantin Frăţilă şi soţi în Bungard; în 27 Noemvre şi 27 Dec. imob. lui Valentin Bock în Vurpĕr (trib. Sibiiu); în 22 Dec. 1880 şi 22 Jan. 1881 imob. lui Iacob Jacobfi şi soţi în M. Oşorhei (trib.); în 30 Oct. şi 30 Noemvre imob. lui George Albrich în Moardeş (judec. cerc. Mediaş); în 6 Noemvre imob. lui Weber în Orăştie (judec. cerc.).

Nr. 161. 2—3

CONCURS.

Conform resoluţiunei prea venerabilului consistoriu archidiecesan dto 15 Iulie a. c. Nr. 2112 B. pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Moise Neagovici din Zagon, ppresbiteratul Trei-scaunelor, se escrie concurs până la 2 Novembre a. c.

Emolumentele conform declaraţiunii numitului paroch sûnt jumĕtate din toate veniturile preoţesci din materă şi filie, parochie de a III clasă.

Afară de aceste folosirea casei şi curtei parochiale întregi, şi din grădina parochială în jumĕtate, aceste venituri dau anual suma de 200 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post sûnt avisaţi, ca conform stat. org. şi regulamentului provisoriu pentru parochii sĕ-'şi aştearnă suplicile sale în terminul indicat mai sus oficiului ppresbiteral gr. or. al Treiscaunelor.

Bretcu, în 1 Octomvre 1888.
În conţelegere cu comitetu' parochial.

Spiridon Dimian m. p.,
adm. presb.

Nr. 168. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante din Streiu Sângeorgiu cu filia Streiu Ohaba de clasa a III, în ppresbiteratul gr. or. al tractului Haţeg, se deschide prin aceasta concurs cu terminul până la 2 Novemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Porţiune canonică, pământ arătoriu şi de fênaţ 15 iugere pentru care contribuţiunea se va plăti dela comună;

2. Dela 110 fumuri de casă, — câte două ferdele cucuruz nesfârmat-cu tuleul — dela fieşte care fum de casă — şi câte o ţi de lucru;

3. Tacsele stolare îndatinate şi anumit statorite în sinodul parochial la 29 August a. c.

Doritorii de a competa la această parochie, au a-'şi adresa petiţiunile lor instruate în sensul prescriselor din stat. org. şi dispoşiţiunilor privitoare congresuale din anul 1878 la subscrisul până la terminul sus amintit.

Haţeg 14 Septemvre 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţ m. p.,
ppresb.

Nr. 248. 3—3

CONCURS.

La scoala capitală gr. or. din Zernesci, este de a se instituì un post de învĕţătoreasă, pentru a cărui ocupare se escrie concurs cu termin până la 26 Octomvre a. c. st. v.

Salar pentru anul de probă e 120 fl. v. a., cuartir şi lemne pentru foc 12 metri cub. cu prospect de a se înmulţì după întărirea definitivă.

Dela concurente se cere, atestat de botez, că sûnt gr. or., de moralitate, de cualificaţiunea scientifică şi a economiei de casă, atestat că posede cunoscinţa limbelor patriei, şi dacă a mai fost învĕţătoreasă atestat de pracsă de până acum.

Suplicile instruite în sensul Stat. org. sûnt a se aşterne oficiului presbiteral I. al Braşovului ca adm. al ppresbiteratului Branului.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or.

Zernesci 3 Octomvre 1880.

Ioan Dan m. p.,
preot şi preşed. comt.

Univ. med. Dr. Vilhelm Vajna,

după câştigarea diplomei în sciinţa universală medică, şi după esperienţa făcută în ţĕrile esterne, reîntorcêndu-se şi-a arangiat stabil pentru

Arta dentistică

„Salonul" în Cluj,

strada Monostorului înternă sub Nr. 2. în casa vĕduvei Donogán;

se face cunoscut publicului pătimitor, că numitul medic sevêrşesce cu precisiune şi cruţare ori ce operaţiuni în arta dentistică, **plombează dinţi găunoşi cu aur galben şi alb** (platina) prin care durerea se delătură şi dinţii se prefac folositori.

Prepară după metodul cel mai bun şi fără durere dinţi, precum şi şiruri întregi de dinţi, de cari dinţi tocmai aşa se poate folosì respectivul, atât în privinţa mâncărei cât şi a vorbirei, ca şi de cei mai buni dinţi naturali, tot odată garantează pentru bunătatea şi durabilitatea acestora. [65] 1—2

Publicare de licitaţiune!

Duminecă în 31 Octomvre 1880 st. n. la 1 oara după ameaţi se va esarênda pe calea licitaţiunei publice **moara de măcinat cu 3 petri** a comunei Sadu pe timp de 3, eventual 6 ani începênd dela 1 Ianuarie 1881 nainte.

Licitaţiunea va avè loc în cancelaria comunală, unde şi nainte de licitare se pot vedè condiţiunile.

Sadu în 21 Octomvre 1880.

[64] 2—3 **Primăria comunală.**

---

[63] 3—3

Publicaţiune!

Din partea administraţiunei **pădurei bisericilor brănene** gr. or., se aduce la cunoscinţă publică, cumcă în **1/13 Noemvre a. c.** la **11 oare** ante-ameaţi, în urma încuviinţărei preavenerabilului consistoriu archidiecesan ddto **25 Aprilie Nr. 1338/1880** se va vinde una parcelă de pădure din muntele „**Preduş**" în mărime de **103 jugere** 200 □° consistătoare din lemn de **fag** şi **brad** de întrebuinţat la ori ce soiu de clădire şi se află în apropiere de **1½ oară** de centrul Branului spre tăiere în termin de **7 ani,** cu preţul de strigare de **1000 fl. v. a.**

Doritorii de a cumpĕra, vor avè a depune înainte de începerea licitaţiunei vadiu de **10%**. Condiţiunile de licitare se pot vedè la primăriile Branului în oarele de oficiu în toate ţilele.

Bran în 23 August 1880.

Comitetul administrativ.

Redactor respunţĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 123 Sibiiu, Sâmbătă 18 Octomvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 17 Octomvre.

După „Pesti Napló“, ministru-president Tisza a învitat pe 21 Noemvre enqueta cea mare, carea să desbată reformarea comitatelor. S'a învitat la enquetă cam la 40 membri, între cari și P. Sennyey și deputați fruntași din toate partidele.

În sinul delegațiunilor adunate în Budapesta se desbate asupra plusului cerut de administrațiunea de resboiu.

Reuniunea ruteană din Galiția „Rada ruska“ a decis convocarea unei conferențe la Lemberg pe ḑiua de 30 Noemvre. În adunare comitetul va presenta resoluțiuni, prin care se vor precisa părerile Rutenilor despre situațiunea politică de față, tot așa pretensiunile și dorințele Rutenilor. „Rada ruska“ a și instituit un comitet, care este însărcinat cu redactarea resoluțiunilor. La conferență vor lua parte Rutenii „bětrâni“ și „tineri.“ Învitările se vor trimite membrilor partidei rutene cel mult până în 7 Noemvre.

Președintele republicei franceze a convocat camerele pe 9 Noemvre.

Afacerea Dulcignului se tragănă. Trăgănarea aceasta întărește pe mulți în speranța, că cestiunea se va resoalve pe calea păcei. Turcii și Muntenegrinii negociază acum asupra unei convențiuni militare propuse de Turci. Se ḑice că Bozo Petrovici se va întâlni cu Riza pașa pentru a înlesni transacțiunile. Distanța de un chilometru între Turci și Muntengreni se consideră de ajuns, pentru a împedeca pe Albanezi de a se vêrî între dênșii. Numerul acestor din urmă s'a redus în Mozura la 700 de inși.

Procesul de presă

al „Telegrafului român“.

Un spectacol deosebit ne a înfățișat eri sala tribunalului regesc de aici. Spațiul după barieră, unde de altădată 'și ocupa locul criminalisti, era de astădată ocupat de fețe bisericesci, de preoți români gr. or. îmbrăcați în reverenḑi, cu brâne roșii și albastre. Pe banca acusaților se aflau un asesor consistorial și un paroch; pe banca martorilor se aflau nu mai puțini decât cinci preoți și tribuna procurorului era ocupată de un protopresviter și asesor consistorial onorariu. De când esistă această sală a tribunalului, ea n'a cuprins deodată atâți preoți, ca de astădată. Galeriile erau îndesuite de un public numeros, care privia cu mirare și uimire la cele ce se petreceau după barieră și în tot decursul pertractărei, care a ținut neîntrerupt dela 8 oare dimineața până la 6 oare seara, publicul n'a slăbit din pacienta sa. Obiectul pertractărei a fost următoriul: Protopresviterul și asesorul consistorial onorariu și directorul Sem. Ioan Hannia s'a simțit vătămat în onoarea sa prin doi articoli publicați în „Telegraful Român“ și a acusat la tribunal pe redactorul „Telegrafului Român“, asesorul consistorial Nicolae Cristea și pe scriitoriul acelor articoli, pe parochul din Gurarîului Ioachim Munteanu. Protopresbiterul Ioan Hannia n'a întrebat de canoane, n'a întrebat de legile bisericesci, n'a întrebat de disclipina bisericească, sub care stă fie care presbiter, ci a cugetat fără îndoială, că onoarea sa stirbită o va putè mai bine rehabilita înaintea curței juraților și a tribunalului din Sibiiu. Cei cinci preoți, chiemați de protopresbiterul Hannia ca martori, aveau să'l spriginească la această întreprindere. Curtea juraților era compusă esclusiv numai din concetățeni sași, profesori de gimnasiu, comercianți și meseriași. Și pentru ca succesul să fie cu atât mai sigur protopresbiterul Hannia 'și-a luat pre lângă sine pe unul din cei mai iscusiți advocați, pe unul din cei mai populari bărbați la concetățenii sași, pe domnul Arz v. Straussenburg, pe același Arz v. Straussenburg, care a apĕrat în două rênduri ḑiarul de aici „Siebenbürgisch-deutsches Tageblatt“ în două procese intentate de procurorul statului contra cărților „Săteanului Român“ și „Observatorul“ și toate procesele au dobândit votul deliberativ al curței de jurați.

Afară de acest aparat, protopresbiterul Hannia a validat întreg talentul seu de elocuență însoțit de o mimică foarte espresivă pentru a convinge pe curtea juraților despre adûnca vătĕmare, ce a suferit dênsul prin acei articoli ai „Telegrafului Român“, și-a compus anume a casă autobiografia sa și a cetit juraților de pe hârtie câte posturi înalte ocupă el, la câte bance este el director etc. etc. Pentru a dovedì că a fost îndreptățit a administra averea bisericei din Gurariului protopresbiterul Hannia a afirmat sus și tare, că statutul organic încă nu este introdus în biserica noastră, ear' pentru a arĕta, că el a fost îndreptățit a înmormênta pe repausatul paroch din Gurariului, deși ocupă funcțiunea numai a unui director seminarial, nici decum însĕ a unui paroch, nici a unui protopresbiter tractual, a ḑis că el a mai înmormêntat și pe alți parochi, nu numai pe parochul Manta!

Dl profesor de drepturi Dr. Fölkl, apĕretoriul parochului Munteanu, însĕ cu vervă a adus lumină completă asupra afacerei.

O impresiune ciudată a făcut acest proces unic în feliul seu, asupra ascultătoriului. Din întreg decursul pertractărei erai sedus a crede, că nu redactorul „Telegrafului Român“ și parochul Munteanu erau acusații, ci protopresbiterul Hannia, căci acesta dimpreună cu advocatul seu nu se puteau destul apĕra față cu incusele ce veniau ca ploaia dela defensorii acusaților.

O mișcare sensațională a produs atât în public, cât și între jurați când advocatul Ioan de Preda, defensorul redactorului „Telegrafului Român“, a presentat tribunalului pîra comunei bisericesci Gurariului, prin care aceasta cere, ca fostul protopresbiter Hannia să se pună în stare de acusațiune pentru a'l silì să'și dea socoteală despre administrarea fondului lor bisericesc.

După ḑece oare de pertractare curtea juraților și-a esprimat verdictul seu. Cu o maioritate imposantă de 10 voturi contra 2, redactorul „Telegrafului roman“ și parochul Ioachim Munteanu s'au achitat și protopresbiterul Hania s'a condamnat la purtarea tuturor speselor procesului.

Detailurile procesului, se pot vedè din raportul special, ce va urma.

Credem că și protopresbiterul Hannia va fi mulțămit cu acest verdict, căci până acum toate verdictele ce s'au esprimat asupra lui ḑicea că vin dela „oamenii lui Popea“ dela „Șagunisti“, dela „consistorialiști“, acum a avut ocasiune a audì în fața lumei un verdict dela bărbați, cari sûnt cu totul străini de afacerile noastre bisericesci și de partide, a avut ocasiune a audì un verdict dela bărbați independenți, cari au trecut încă prin sita deasă a protopresb. Hannia.

Nu scim însĕ dacă protopresbiterul Hannia va fi mulțămit cu rehabilitarea onoarei sale în forma aceasta, nu scim dacă vor fi mulțămiți representanții bisericei noastre și cu deosebire statul preoțesc cu o astfel de procedură pentru a se rehabilita onoarea unui presbiter. Acest cas, poate unic în biserica orientală, va fi negreșit discutat în sinul organelor noastre bisericesci, căci datorința lor este a păstra cu scumpĕtate vaḑa bisericei și onoarea statului preoțesc.

FOIȚA.

Scrisoarea lui A. Papadopul-Calimah cătră V. Alecsandri.

Geneva 20 Iulie 1880.

(1 Urmare).

După stăruințele Ambasadorului englez, Cyril Lucar se rechiamă earăși la tronul sĕu, cu mare cinste și entusiasm (1624); astfel merge treaba în țerile netocmite și nechibzuite: de la capitol la stînca tarpeană, și de aice înapoi la capitol nu este decât un pas. Patriarchul Lucar, nu se oprește în lucrul sĕu de regenerare. El cel ântâiu înființează o tipografie în patriarchie, cumpĕră și aduce tipar de la Londra la 1612, întrebuințând la această misiune pe eruditul ieromonach Nicodim Metaxa, pe care îl și însărcinează cu tipărirea mai multor cărți de teologie și bisericesci. Acest Nicodim Metaxa era din Cefalonia, născut din părinți care purtau titlu de comite cu care-i cinstise pentru vitejie, republica Veneției. După ce Nicodim își sfîrși studiile colegiale în Cefalonia, se duse la Padua, unde urmă cu mult succes universitatea. Aice el făcù cunoscință cu Constantin (mai în urmă Cyril) Lucar. Intorcêndu-se în Cefalonia, Nicodim se făcu ieromonach; ear după ce amicul sĕu devenì patriarch ecumenic, el se duse la Țarigrad, unde 'l găsim acum directorul tipografiei patriarchale.

Această întreprindere aruncă pe Iesuiți la culmea mâniei. Iesuiții n'au lăsat niciodată ca luminile sĕ fie respândite în lume; preceptele sfinte: cercetați scripturile și nu ascundeți lumina sub oboroc, au fost pentru dênșii blăsteme... Bieții tipografi stăteau cu ḑilele în mână în țerile catolice; însuși regii Franciei n'aveau putere sĕ apere pe un tipograf în mijlocul Parisului. Pedepsele pentru tipografi erau *peine de la hart, peine d'etre pendus et etranglez..*,[8]) lucruri nu prea plăcute, cum poți sĕ-ți închipuești. *Theologi Parisienses ad ignes usque persequuntur*, ḑice tremurând bietul Robert Estienne, și tipografii fugeau din toate țerile catolice la Geneva, la Bâle, la Neufchatel, în Elveția care de veacuri întregi a servit de adăpost libertății, cugetării și tuturor capacităților prigonite.[9])

Iesuiții din Constantinopole se pun dar din toate puterile lor sĕ urzească curse spre a perde pe patriarchul Lucar. Ei găsiră o carte alcătuită și tipărită de Lucar la Londra latinesce și englezesce în timpul petrecerii sale în Englitera, în care el critica legea lui Mahomet. Atât au trebuit! această carte fu dusă Sultanului, spuindu-se că eșise chiar atunci din tipografia lui Lucar de la patriarchie, și că inscripțiunea de pe frontispiciu și data, că ar fi tipărită mai de mult la Londra, sûnt false. Sultanul se face foc: îndată o ceată de arapi calcă din ordinul padișahului și preface în praf și în pulbere tipografia. Atunci a perit o mulțime de manuscripte vechi, de autori profani și eclesiastici, mai ales scrierile de polemică dogmatică și de predicațiune, care nu puteau găsì cruțarea la censura Veneției, singurul oraș ce pe atunci avea mijloace destule pentru a tipărì cărți grecesci. Toate aceste tipărite s'au netipărite sûnt distruse și aruncate în mare împreună cu sfârmăturile tipografiei și cu frumoasele litere aduse de Lucar de la Londra. Tipograful Metaxa, abia scăpà viu, cu fuga; gădele cu un detașament de sbiri năvălește apoi sĕ puie mâna pe Lucar, dar patriarchul prinde de veste și scapă la Aggas, ambasadorul Belgiei. Acesta intervine, dovedește Seraskerului, că toate sûnt scornituri ale Iesuiților, și astfel Cyril Lucar remâne nesupĕrat pe tronul seu, ear Sultanul Murat, voind sĕ facă dreptate, isgonesce pe Iesuiți cu ocară din Constantinopole, la 1625. Ca sĕ isbutească sĕ distrugă tipografia, împrimatele și manuscriptele dela Patriarchie, Iesuiții dela Stavrodrom au cheltuit mulțime de bani, și au dat daruri Turcilor.[10])

[8]) Renouard, annales de l'imprimerie des Estienne, pag. 289—295.

[9]) Robert Etienne, Leh Censures des théologiens de Paris, edit Genève 1552. — L. Vulliemin, Histoire de la Confèderation Suisse, tom. II, p. 102 sp. 358 sq.

[10]) Ipsilanti, op. cit. pag. 133—137.

Cartea roşie a monarchiei Austro-Ungare.

Ḑiarele vieneze ḑice „Romanul“ ne aduc resumate din „cartea roşie“ austro-ungară, care cuprinde documentele internaţionale din ḑiua încheierii tractatului dela Berlin şi până mai ḑilele trecute. Aceste documente sûnt împărţite în patru capitule precum urmează:

I. Cestiunea fruntăriilor greco-turce.

II. Neînţelegerile în privinţa fruntăriilor bulgaro-române.

III. Afacerile turco-muntenegrene în privinţa fruntăriilor.

IV. Repatriarea fugarilor mahomedani din Bulgaria.

Începem astăḑi cu resumatele estrase de ḑiarele vieneze din capitulul al doilea, pentrucă sûnt relative la România, şi vom da în numerile viitoare şi resultatele privitoare la celelalte cestiuni.

II Neînţelegerile în privinţa fruntariilor bulgaro-române.

În acest capitul nu se tratează decât despre cestiunea Arab-Tabiei. Într'o notă a comitelui Andrassy, către comitele Kalnocky, datată din 31 Iulie 1879, se ḑice următoarele:

„Guvernul imperial al Rusiei trebuie să ne fie dator recunoscinţă, că neam arătat dispuşi în această privinţă (a cerceta afacerea încă odată), ceea ce probează că facem o mare concesiune punctului de vedere al Rusiei, de vreme ce admitem a se supune unei noue cercetări o hotărîre luată deja în unanimitate de comisiune.

Trebue să punem pe aceasta o greutate cu atât mai mare, cu cât hotărîrea eventuală a comisiunei trebuia recunoscută ca definitivă chiar dacă ar fi fost luată numei cu o mare majoritate, şi nu trebuia prin urmare să se facă dintr'ênsa obiectul unor noue negociări între cabinete.

Atunci d. de Giers se presentă în numele Rusiei cu propunerea de a lua cestiunea Arab-Tabia din mânile comisiunei internaţionale de delimitare pentru Bulgaria şi a o da comisiunei sêrbesci.

Respunsurile Germaniei şi Austro-Ungariei au fost în această privinţă următoarele:

Comitele Velsersheimb către comitele Andrassy

Telegramă. Berlin, 15 August 1789.

„În faţa nouei propuneri rusesci în privinţe Arab-Tabiei, cabinetul din Berlin nu voesce să apuce înainte, ci este hotărit să lase dobândirea înţelegerei trebuincioase pe seama puterilor mai de aproape interesate, şi mai ales Austro-Ungariei, a cărei atitudine va fi hotăritoare şi pentru aceea a cabinetului german. D. de Radovitz s'a esprimat deja în acest sens faţă cu însărcinatul afacerilor de acì.“

Comitele Andrássy către comitele Kalnocky la Petersburg.

Telegramă. Viena, 18 August 1879.

„Ḑilele aceste ni s'a comunicat în scris noua propunere rusească, în privinţa cestiunei Arab-Tabia, de către însărcinatul cu afacerile rusesci de aici.

„Am arătat deja, prin diferite propuneri, dorinţa noastră de a fi agreabilă Rusiei în această afacere. Ar fi de dorit şi pentru noi de a înlătura aceasta din urmă greutate de delimitare. Dar spre marea noastră părere de rău şi cu toată bunavoinţa noastră ne vedem în imposibilitatea, de a adera la propunerea Rusiei şi a încredinţa afacerea comisiunei serbesci, de vreme ce cabinetul rus, în privinţa Arab-Tabiei nu aderă la propunerea noastră de a se considera hotărîrile maiorităţii ca definitive, de şi ele au produs o mulţămire generală în toate delimitările făcute în peninsula balcanică, cu toate îngrigirile, ce Rusia arăta la început, şi de altă parte chiar Englitera consideră trecerea sarcinei pe sama comisiunei serbesci de delimitare ca în contraḑicere cu tratatul, părere, pe care trebue să o considerăm şi noi ca justă.

Se înţelge de sineşi că d. de Giers n'a fost nici cum satisfăcut de acest respuns, dar earăşi nu putu să se otărască a recunoasce de definitive decisiunile luate de maioritatea comisiunei. El observă că aceasta este o cestiune de principii, dela care nu poate să se abată cabinetul rus, şi că nu poate să se lase a fi maiorisat de o comisiune ai cărei membrii par a fi procedat la această lucrare cu o opiniune preconcepută. D. de Giers formulă o nouă propunere, prin care cerea a se trimite bărbaţi speciali spre a cerceta cestiunea construirii podului la Silistra şi ca o hotărîre definitivă să depindă dela decisiunea luată de maioritatea cabinetelor. Această propunere fu primită în fine după lungi negocieri; lordul Salisbury declară, că a aderat la dênsa, numai şi numai fiindcă a fost acceptată şi de Austro-Ungaria.

Comisiunea de bărbaţi speciali se întrunesce; ea hotăresce cu 6 voturi contra 1, care era cel rus, în sensul cum cerea România să construească podul lûngă Silistra. Acesta nu împedecă însă pe Rusia de a ridica nou greutăţi şi de a refusa ratificarea şi sub-semnarea protocolului. Spre a pune un capăt acestei cestiuni, baronul de Haymerle ia iniţiativa pentru o propunere de mijlocire, care este primită în cele din urmă de toate puterile şi care satisface în fine şi pe cele două părţi mai de aproape interesate.

Spre a completa darea de samă asupra acestei afaceri, ḑiarele vieneze mai reproduc şi următoarele amenunte din *Cartea roşiă*.

„Rusia îşi esprimase dorinţa ca însăşi Bulgaria să se declare mai din nainte satisfăcută cu soluţiunea cestiunei. Baronul de Haymerle însărcină pe comitele Khenvenhüller, representantul austro-ungar de la Sofia, să influenţeze în acest sens asupra guvernului de acolo. Comitele Khenvenhüller răspunse, că guvernul este gata a da declaraţiunea cerută de Rusia, dar numai cu condiţiunea, ca România să se oblige faţă cu Europa de a construì podul într'un termin ficsat mai dinainte. La aceasta se raportă următoarea notă:

Baronul de Haimerle către comitele Khenvenhüller.

Telegramă Viena 14 Mai 1880.

„Prin acea frasă relativă la pod, Bulgaria nu poate să 'şi aducă nici un folos şi că, de vreme ce ea n'are nici un drept de a pune condiţiuni, n'avem a negoţia cu Bulgaria asupra fruntăriilor Dobrogei; ne am mărginit la un indemn confidenţial, pe care dacă 'l-ar urma Bulgaria ar înlesnì primirea în genere a propunerei şi în acord definitiv. Noi am declarat mai din înainte, că dacă propunerea noastră de mijlocire nu va fi primită pur şi simplu o vom retrage şi ne vom pune pe basa propunerilor comisiunei.

„Este neadmisibil, ca Bulgaria să pună condiţiuni României, precum este de esemplu aceea pentru construirea podului.

D. Boerescu către comitele Hoyos.

Bucuresci, 24 Iunie 1880.

„Comunicarea ce Ecs. Voastră 'mi-a adresat în privinţa soluţiunei definitive a cestiunei Arab-Tabia, ne dă o nouă probă despre amicia ce guvernul Maj. Sale cesaro-regale apostolice are pentru noi. Este datoria pentru mine de a vĕ esprima pentru aceasta mulţămirea şi cunoscinţa guvernului princiar.

Intru ceea ce privesce afacerea chiar d. Boerescu declară, că guvernul princiar este satisfăcut pentru concederea Arab-Tabiei către România, dar' nu şi cu cealaltă ficsare a fruntăriei.

Varietăţi.

* (Distincţiune). Ministrul president Coloman Tisza fu distins de M. S. cu marea cruce a ordinului S-tului Stefan.

* (Viriliştii) din comitatul Trei-scaunelor (Háromszék) au ca cel dintâiu contribuent cu 2738 fl. 26 pe contele Ioan Nemeş şi ca cel de pe urmă pre Carol Vajna cu darea de 133 fl. 61 cr.

* (Casina) din Sibiiu va arangia petreceri cu danţ în 30 Oct. 13 şi 27 Noemvre şi în 11 Dec. cu începutul la 8 oare seara.

(Procesul de presă) ce 'l-a fost intentat dl Ioan Hannia, asesor consistorial onorar şi director seminarial în contra dlui Nicolae Cristea, asesor consistorial ordinar şi redactor al „*Telegrafului român*“, resp. în contra dlui Ioachim Munteanu paroch din Gurarîului, s'a pertractat ieri în 28 Octomvrie n. înaintea curţii cu juraţi de aici de dimineaţa la 8 oare până seara la 6 oare neîntrerupt. Dl paroch Ioachim Munteanu a fost susţinut la timpul seu în coloanele „„Telegrafului român“, că dl **Ioan Hannia,** *asesor consistorial onorar şi director seminarial „şi-a permis cu volnicie a călca în picioare ordinea bisericească şi a* **prevarica** *în parochia Gurarîului în dauna parochului de acolo şi a disciplinei;*“ ear' într'o notă parochul Munteanu a fost scris: „*Cine ar fi putut aştepta atâta imprudenţă din partea unui director seminarial şi totodată asesor al consistoriului archidiecesan? A provoca pe popor la neascultare faţă cu preotul seu, ba indirect a-'l provoca la revoltă, dovedesce, între altele, o nemărginită încredere în sine;* etc. etc.“ **Juriul,** compus numai din **neromâni** *) a declarat cu 10 voturi în contra 2, va să ḑică cu o *maioritate impunĕtoare* pe amêndoi acusaţii de **nevinovaţi;** ear' dl *Ioan Hannia*, representat altcum de dl *Arz v. Straussenburg*, (unul din cei mai distinşi şi vĕḑuţi advocaţi ai Sibiiului, şi totodată un bărbat politic foarte popular al Saşilor), dl *Ioan Hannia*, asesor consistorial ordinar şi director seminarial, ḑicem, a fost *condamnat* la plătirea speselor în sumă de 82 fl. v. a.

Altcum atragem atenţia on. public asupra raportului, ce-'l aducem începênd cu numĕrul acesta.

* (Dare de samă) despre balulul român în sara de 18 Octomvre st. n. în favorul „fondului de teatru“. Venitul brutto a fost 204 fl. ear cheltuelile de 145 fl. 50 cr. Resultă deci ca venit curat suma de: 58 fl. 50 cr. Suma această în 23 Octomvre st. n. s'a şi administrat prin postă B. Pesta d. George Serbu, cassariul societăţei pentru fond de teatru. Preste preţul de întrare ficsat cu 1 fl. v. a. au plătit dnele: Constanţa Duncă-Schiau 5 fl. Maria Cosma 1 fl., precum şi următorii d-ni şi anume: Nicolae Popea, archimandrit şi vicariu metropolitan 4 fl. Paul de Dunca 1 fl. 50; Ales. Lebu 10 fl. Fülep Samu 5 fl. Traugot Binder 3 fl. Ioan Bădilă 3 fl., maiorul pens. Herzberg 1 fl. Coriolan Bredicean 4 fl. Daniel Lica 4 fl. Petru Mihaly 4 fl. Visarion Roman 2 fl. Dr. I Moga 1 fl. Nicolau Budac 1 fl. Const. Popovici 1 fl. Const. Colbasiu 1 fl. Dr. A. Todea 1 fl. Ales. Filip 1 fl. Dr. D. Răcuciu 1 fl. şi George Secula 1 fl. Suma: 55 fl. 50 cr.

Sibiiu, 23 Octomvre st. n. 1880.

Comitetul.

* (Strămutare de târg). Târgul de toamnă din Arad în anul acesta se va ţinè în 5, 6 şi 7 Noemvre n.

* (Semnele timpului de faţă). Cât de curênd se vor vinde prin licitaţie judecătorească: bunul contesei K. Sandor preţuit cu 70,000 fl. în 20 Dec. n., bunul lui Max. Un. pre-

*) Pe cei doi *Români* ai juriului, cari au fost traşi din urnă, i-a respins d-nul *Hannia*.

Scăpând din mână şi astădată pe Lucar, ba încă păţind şi ruşinea isgonirei, Iesuiţii capĕtă ertare dela Turci, dând bani, conform obiceiului, şi, întorcêndu-se la Constantinopole, se pun pe lucru voinicesce, chemând în ajutoriu pe Iesuiţii din toate părţile. Ei respândesc vestea între cler şi între popor, că Lucar este calvinist, ba chiar că a fost turcit şi apoi se făcu ear creştin ca să capete patriarchia, şi că acum, în taină, e protestant!... [11]) Aceste calomnii, Iesuiţii le respândesc prin toate ţĕrile, unde erau creştini ortodocsi.

Pe atunci, adecă la 1630, cuviosul şi eruditul Teofan, patriarch al Ierusalimului, se afla în Iaşi, capitala Moldovei, în ḑilele lui Moisi Movilă Voevod, fiiul lui Simeon Movilă. La 1619, când domnia în Moldova Gaspar Voevod, acest patriarch mai trecuse prin Iaşi şi prin Moldova îndreptându-se spre Moskva, în ḑilele Ţarului Mihail Teodorovici. Motivul acestei călĕtorii era, precum scrie eruditul Filaret, archiereul Petersburgului, că biserica Rusiei se afla în mare neorânduelă; nici Rusia nordică nici cea meridională nu aveau păstori. Patriarchii Rĕsăritului, auḑind despre netocmeala împĕrăţiei rusesci de o lege cu ei, şi despre prigonirile Catolicilor contra Pravoslaviei, se întrunirĕ spre a se sfătuì, la mormêntul lui Christos, şi au trimis pe cuviosul seu păzitor, ca să puie la cale biserica Rusiei. Patriarchul Constantinopolitan 'i-a dat deplină putere să'l represente şi a trimis cu el pe al seu exarch, Archimandritul Arsenie. Teofan trece deci prin Moldova şi merge în Rusia. El visitează mai âutâiu capitala, pune de îndreptează cărţile bisericesci slavonesci, după anticele manuscripte grecesci şi după un an de lucru, Teofan împreună cu Ţarul roagă pe metropolitul Filaret să primească a fi patriarch al Moskvei şi a toată Rusia. Acest metropolit Filaret, era tatăl Ţarulni Mihail Teodorovici. Patriarchul Ierusalimului consacrează însuşi pe Filaret, şi astfel tatăl şi fiiul, tatăl patriarch şi fiiul ţar, remân cu pace cărmuitorii Rusiei. La 1620 Teofan întorcêndu-se dela Moskva, visitează Rusia meridională, şi stă la Kiev. Regele Sigismund al Poloniei, îl primesce cu cinste vĕḑêndu în el un patriarch al bisericei. Teofan consacrează aici de metropolit al Kievului şi al Galiţiei pe Petru Movilă, şi face trei episcopi; apoi el se întoarce la Ierusalim, peste puţin merge ear la Moskva, şi acum întorcêndu-se, se afla în Iaşi, la 1630. [12])

Rusia trimite acum o deputaţiune la Iaşi, către patriarchul Teofan, să'l întrebe dacă sûnt adevărate câte se aud despre patriarchul Ecumenic Lucar. Teofan respunde în scris prin scrisori patriarchale, că patriarcul Lucar nu este vinovat de calvinism, că el este un adevărat archiereu, urmaş credincios al părinţilor bisericei ortodocse a rĕsăritului. (Va urma).

---

[11]) Dominicus Bernini, Histoire des héréties, tom. IV, pag. 611.

[12]) Istoria Possipskoi Ţerkva, pag. 223—237. edit. St. Petersburg 1838. Conf. Dositei patriarch Ierusal. în prefaţa *Ὀρθόδοξος ὁμολογία*, edit. Snagov, 1699.

ţuit cu 60,000 fl. în 15 Dec. n., bunul lui Achatius K. în 12 Ian. 1880 preţuit cu 165,093 fl., posesiunea domnească a lui Eduard D. în 4 Noem. preţuit cu 77,648 fl.: bunul lui Carol F. preţuit cu 110,180 fl. a fost sĕ se vêndă în 25 şi 27 Oct. n., bunul lui Samoilă B. jun. se va vinde în 15 Dec. preţuit cu 41,082 fl., bunul lui Achatius D. preţuit cu 33,000 fl. în 29 Noemvre n., posesiunea domnească a Teresiei K. preţuită cu 26,000 fl. în 15 Dec.; bunul baronului Eduard G. preţuit cu 156,106 fl. în 26 Noamvre n., bunul lui Pavel Sz. preţuit cu 35,573 fl. în 4 Noemvre n., bunul lui Aegidius B. preţuit cu fl. 348,785 în 16 Noemvre n., bunul lui Alecsandru Szt. preţuit cu fl. 66,934 a fost sĕ se vêndă în 27 Oct. n., asemenea bunul contelui Ludovic B. preţuit cu 86,849 în 20 Oct. n.

* (Advocat nou). Camera advocaţilor din Alba-Iulia aduce la cunosciinţa publică, că Dl Ioachim Fulea cu domiciliul în Deva este întrodus ca advocat în lista advocaţială.

* (Comitatul Caraşului). Dl de Iacobfy, presidentul sedriei orfanale a comitatului Caraşului în şedinţa ultimă a comitetului administrativ dedu acum decurênd spre cetire un raport al seu, prin care se constatează faptul, că la oficiul orfanal sûnt 2500 de restanţe, pe când cassa orfanală are de încassat percente restante în suma de 36,000 fl. v. a.

* (Statua lui Ludovic Kossuth). Oraşul Hodmezö-Vásárhely a comandat statua lui Ludovic Kossuth în mărimea naturală şi aceasta — dupăcum ne spune „Egyetértés“ — este deja gata. Ea representă pre Kossuth în costum negru civil şi în positură aşedaţă şi plină de dignitate ţinênd mâna dreaptă pre tomul prim al „scriptelor sale din emigraţiune“. Acest chip, care în Sâmbăta trecută 23 Oct. n. s'a espedat de Vastagh, cel mai renumit artist, la care a fost comandată statua, se poate privi, ca cel mai nimerit portret a lui Ludovic Kossuth.

* (Defraudaţiune). Direcţiunea podului de lanţuri din Budapesta cercetând cassa a aflat, că lipsesce suma de 3000 fl. v. a. Amploiatul respectiv de loc fu suspendat din oficiul seu şi predat procurorului de stat spre cercetare criminală.

* (Spargere şi furt.) Marţi noaptea în 14 Oct. st. v. va se ḑică în noaptea sfintei Paraschive neşte furi spărgênd zidul pre subt o fereastră a bisericei din Porceşti au întrat în biserică şi au furat deacolo 2 sfetnice de argint, şi 70 fl. v. a. bani gata. Mercuri dimineaţa în 15 Oct. st. v. făcênduse cercetare mai deaproape şi prin giurul bisericei s'au aflat în cimiteriul bisericei douĕ cruci de argint, asemenea furate din biserică pe cari furii se vede că în graba lor leau perdut.

* (Earnă timpurie) s'a aretat de astă dată în Englitera. In 20 Oct. n. adecă a nins în Londra şi giur de dimineaţa până seara în continuu. Asemenea şi în Vindsor, Rochester şi în alte localităţi a căḑut o zăpadă groasă

* (O vijelie de zăpadă înfricoşată) a domnit în provincia Buenos Ayres din republica argentină. Vijelia începênd din 18 Oct. a ţinut mereu 3 ḑile şi 3 nopţi nimicind în furia sa la 700,000 vaci, 500,000 oi, şi preste 250,000 cai.

* (Diete). Representantul unei societăti americane, carele călĕtorind de present prin Ungaria şi Ardeal cu scopul de a se informa despre isvoarele de petroleu din aceste ţĕri şi a negoţia cu guvernul despre arêndarea acestor isvoare, are salar anual 25,000 fl. şi diete pe ḑi 127 fl. v. a.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Istoria aritmeticei şi principiile fundamentale

la tractarea Aritmeticei în scoala populară.

(Disertaţiune ţinută în adunarea generală a „Reuniunei învĕţătorilor români din Ţeara Bârsei“ la 26 Aprile 1880 în Zernesci)

de

Domeţiu Dogariu,
învĕţătoriu la scoala primară din Satulung.

(2 Urmare).

III. *Desvoltarea metodului.*

Până la finea secului al 18-lea aritmetica se propunea în scoala populară preste tot numai în scris şi într'un mod mehanic. Că s'a propus din aritmetică mai mult ca cele patru operaţiuni simple, nu se scie nimic, destul că calculul verbal sau oral s'a început dela *Basedow* şi dela *Rahov*. În scoalele rahovice calculul verbal constă întru intuirea lucrurilor din giurul elevilor, a degetelor etc. Copiii mai întâiu învĕţau a numĕra până la 100 înainte şi înderĕpt; apoi numĕra earăşi până la 100 înainte şi înderĕpt mai întâiu numerii cu soţ, apoi numerii fără soţ. După ce elevii erau familiarisaţi şi cu cifrele, apoi tot pe acelaşi drum se conduceau şi în calculul în scris. — Calculul se făcea mai întâiu cu numeri curaţi şi după aceea cu numeri complicaţi. Esemplele însĕ se luau din cercul de intuiţiune al ocupaţiunei copiilor şi al părinţilor lor. În clasele superioare se esercită calculul verbal din cele patru specii cu regula de tri, fracţiuni şi regula societăţii. Calculul pe tabelă sau în scris se considera numai ca un mijloc ajutătoriu al calculului verbal, şi pentru pregătirea mai departe. — *Trapp* se folosia la intuirea copiilor mici în adiţiune şi subtracţiune de nuci, mere etc., fără ca copiii sĕ cunoască numerii. Tot asemenea urma şi cu multiplicaţiunea şi cu divisiunea până la un grad anumit. Pentru de a da însĕ elevilor un cuprins adevĕrat despre unimi, ḑecimi etc., construise nesce cutioare cu mai multe despărţăminte. Aşa în despărţĕmêntul unimilor punea nesce cuadrate mici, fie-care cu câte 1 punct, însĕ nici odată nu punea într'un despărţĕmênt mai multe decât 9 cuadrate. În despărţĕmêntul ḑecimelor punea alte 9 cuadrate mai mari fie-care cu 10 puncte etc. Ear' pentru a introduce pe elevi în cunoascerea şi învĕţarea frângerilor aducea înaintea elevilor mai multe beţişoare de asemenea lungime apoi unele din ele le lăsa întregi, şi altele le împărţia în câte 2, 3, 4, 5 şi mai multe părţi şi prin aceste operaţiuni se arăta intuitiv, că $^1/_2$ este mai mult decât $^1/_6$; tot asemenea, că $^2/_3$ este mai mult decât $^5/_8$. — Mai departe, că $^1/_2$ şi $^1/_3$ nu face 1 întreg, însĕ $^1/_3$ şi $^3/_4$ fac mai mult decât 1 întreg. —

Astfel se tracta aritmetica în scoala populară până la păşirea în scoală o renumitului pedagog Pestalozzi, carele aduse operaţiunea cu numeri la basa ei cea adevĕrată, la judecata minţii. Pedagogul *Pestalozzi* lăpĕdă din instrucţiune toate regulele abstracte, înlocuindu-le cu intuiţiunea, carea făcu o epocă în toată metodica elementară. El da elevilor a numera lucruri reale şi a opera cu dênsele: adunând, subtrăgênd multiplicând şi dividând. Tot pe basa intuiţiunii purcede cu propunerea aritmeticei şi pedagogul *Disterweg*. El tractează calculul cu cifre sau în scris ca şi calculul verbal. Mai departe el arată, că aritmetica sĕ se ia din clasa cea mai de jos a scoalei populare si ca prin cunoaşterea numĕrului sĕ se ia nunumai cultura vieţei practice, dar chiar şi desvoltarea tuturor facultăţilor spirituale. De aceea el la propunerea aritmeticei în scoala populară a statorit următoarele postulate:

1. Mai întâiu cunoaşterea, apoi esercitarea şi apoi aplicarea.

2. Elevul, din intuiţiunile câşcigate, are sĕ-şi scoată singur regula, apoi s'o esprime curat.

3. Ori ce obveniune nouă sĕ se tracteze mai întâiu ca parte singuratecă şi numai după aceea sĕ se combine cu cele premerse.

4. Fiece cunoscinţă trebue aplicată până la desteritate.

5. Mai întâiu calculul verbal apoi calculul în scris.

6. Calculul cu numeri curaţi sĕ fie într'o conecsiune organică cu calculul aplicat.

7. Lucrul principal este esercitarea legei decadice, aplicată mai întâiu la calculul verbal.

8. Fiecare scolar sĕ fie sigur în câutarea resultatului,

9. La calculul aplicat au de a se folosì numai de mĕsurile şi monedele usitate.

10. După încheiarea unui grad de esercitii, trecerea la alt grad depinde numai dela desteritatea elevilor.

11. Ca primul grad de esercitii pot servì numerii 1—10 după toate operaţiunile şi raporturile cu numeri daţi curaţi şi aplicaţi. Al 2-lea grad numerii 10—20. Al 3-lea grad numerii dela 20—100 esercitându-se bine multiplicaţiunea şi divisiunea. — Gradul al 4-lea poate merge şi mai departe până la 100,000. Acì au de a se lua aplicări şi mai grele: resolvirea, reducerea, fracţiunile cu numeri curaţi şi aplicaţi; teme practice din regula de tri simplă si compusă, şi anume: directă şi indirectă. — Temele au sĕ se ia totdeauna din viaţa practică.

Hentscshel îşi arangiază gradurile de esercitare în aritmetică astfel:

1. Numerii 1—10 (numirea, cetirea şi cele 4 specii).

2. Numerii 10—100 tot în aceeaşi urmare.

3. Cele 4 operaţiuni fundamentale într'un cerc de numeri mai mare, şi anume cu numeri de o numire.

4. Tot acele cu numeri de mai multe numiri. (Resolvirea, reducerea, adiţiunea, subtraţiunea, multiplicaţiunea şi divisiunea; apoi regula de tri.)

După aceea ia calcularea frângerilor: omogene şi eterogene. Incheie apoi fie care din aceste grade cu esemple din regula de tri. Mai pe urmă ia regula catenară a intereselor, a rabatelor, regula societăţii şi alegaţiunei, — apoi calcularea suprafeţelor şi a volumelor. Pedagogul *Gröffe* mai adaugă lângă aceste încă următoarele consilii practice:

1. In scoala populară nu folosesce nimic aritmetica, dacă se aleg din ea numeri prea mari pentru teme.

2. Legea după care sĕ se însemneze numerii cu cifre trebuie sĕ se facă elevilor de tot clară.

3. Este numai o părere a acelora, cari susţên, ca elevii sĕ nu înveţe sau sĕ nu deprindă nimic curat mehanice în nici un grad.

4. Aritmetica are trei stadie: 1. Calculul intuitiv. 2 Calculul cugetător (verbal) şi 3 Calculul mehanic sau technic (în scris). Pedagogul *Grube* începe aritmetica cu o deosebită intuiţiune, nu face nici o deosebire între calculul verbal şi în scris, căci amândouĕ sûnt calculaţiuni raţionale. Cifra numerului, ce a fost făcută elevului cunoscută prin intuiţiune, o presentează ca pre un semn immediat. — Caută a aduce apoi calculul cu numerii curaţi într'o conecsiune organică cu numerii curaţi. De aceea Grube face elevului cunoscut un numĕr apoi îl intuiază fundamental, şi după aceea îl tractează tot într'o formă atât în desbrăcarea lui, cât şi în îmbrăcarea lui în aplicări.

Bibliografie.

Istoria Ungariei pentru scoalele poporale. Ediţiunea a VI. Preţul 25 cr. v. a.

Geografia Ungariei şi elemente de geografie pentru scoalele poporale. Ediţiunea III. Preţul 30 cr. v. a.

Ambele manuale sûnt aprobate şi recomandate de venerabilele consistorii pentru scoalele poporale române din întreaga metropolie şi se pot procura sau dela autorul lor Dr. Nicolau Pop profesor la gimnasiul român din Braşov sau prin ori care librărie din patrie.

Bursa de Viena şi Pesta

din 28 Octomvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	107.65	107.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	80.40	83.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	97.20	97.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	84.25	84.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.75	122.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	95.—	95.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.25	94.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane	94.—	93.75
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93.75	93.25
Obligaţiuni urbariale transilvane	93.—	93.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	96.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	93.50	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.85	71.80
Datorie de stat în argint	72.75	72.80
Renta de aur austriacă	87.10	86.75
Sorţi de stat dela 1860	129.75	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	813.—	812.—
Acţiuni de credit austr.	279.75	279.30
Acţiuni de bancă de credit ung.	247.25	247.—
Sorţi unguresci cu premii	108.50	108.50
Sorţi de regularea Tisei	107.90	109.10
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.61	5.63
Napoleon	9.34	9.34
100 marce nemţesci	57.85	57.85
London (pe poliţa de trei luni)	117.20	117.20

Economic.

Sibiiu 26 Octomvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.30—8.30; grâu sĕcărel fl.5.80—6.80.; sĕcară fl 5.60—6 Orz fl. 4.10--4.50; Ovĕs fl. 2.--2.40 Cucuruz fl. 3—3.40; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.60--2.; Semênţă decânepă fl. 6—7; Mazere fl. 6—7; Linte fl. 9.—10; Fasole fl. 5—6. pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 6.; Slănină fl. 34—36; Unsoare de porc fl. 36.—40; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 15—16; Sĕu de luminări fl. 24—25; Luminări de sĕu 50 chilo fl. 23—25.; Săpun fl. 18—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 16-18. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.25 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 35—48 cr. carne de porc 46—48 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; ouă 10 de 20 cr.

Arad, 23 Octomvre n. Pro hectolitră grâu: fl. 11.40--11.80; sĕcară fl. 9.20—9.30; orz 6.25; ovĕs fl. 5.50—5.60; cucuruz fl. 4.20; Spirt *en gros* fl. 33—35 eară *en detail* fl. 32.50 per 100 litre %

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitaţiuni: în 23 Noem. imob. remasului după Vasilie Sarga în Ciaclea (judec. cerc. Aiud); în 30 Oct. şi 2 Noemvre imob. lui Carol Schell în Bistriţă şi Orhei (trib. Bistriţa); în 23 Noemvre şi 23 Dec. imob. remasului după George Török în Cadicîfalĕu (trib. Odorhei); în 17 Noemvre şi 17 Dec. imob. remasului după Ioan Feher în Căzăneşti (judec. cerc. Baia de Criş); în 20 Dec. 1880 şi 20 Ian. 1881 imob. contesei Alecsandru Karacsai în Feir (trib. Cluj); în 11 Dec. 1881 şi 11 Ian. 1881 imob. lui Nicolau Bălăban în Alţina; în 2 Noemvr. imob. lui. Ioan Baleş şi soţi în Ocna (trib. Sibiu); în 9 Noemvr. şi 9 Decemvre imob. lui Stefan Orban şi Iosif Bogdan în Totoi (trib. Alba-Iulie); în 9 Noemvr. imob. contelui Adam Vas şi soţiei sale în Ţag (judec. cerc. Gherla); în 27 Noemvr. şi 27 Dec. imob. lui Nicolau Ciuci în Hunedoara (trib. Deva); în 7 Dec. 1880 şi 7 Ian. 1880 imob. lui Ioan Mihail Mökesch în Sibiu; în 5 Noemvr. imob. remasului după Carol Hollas în Cluj (trib); în 9 Noemvr. imob. lui Vilhelm Walther şi soţi în Reghen; în 9 Noemvr. imob. lui Walter Pongraţ în Reghen (judec. cerc.);

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [68] 1

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos
1881.

Anul al treidecilea.

Preţul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vêndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Calendariul (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenți europeni.** — **Serviţiul postal și telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Mĕsurile nouĕ și vechi.**

Șematismul

(41 pagine cu câte două coloane)

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria și Transilvania, cuprinzênd și **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali** și **parochii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Vênătoarea, (Novelă). — **Poesii.** — **Conspectul sĕptĕmânilor.** — **Însemnarea târgurilor.** — **Anunciuri.**

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

A eșit de sub tipar și se află de vêndare în toate librăriile:

CĂLINDARUL
BUNULUI ECONOM
pe anul comun 1881.

Întocmit de

D. Comșa și Eugen Brote.

Cu mai multe ilustraţiuni intercalate în tecst

Anul V.

Cuprinsul: Călindar iulian și gregorian cu serbătorile, ḑilele numelor, evangeliile dumineilor, resăritul și apusul soarelui, lungimea ḑilei. Cronologia. Păscălia. Anotimpurile. Sistemul planetar al soarelui. Cele douĕspredece zodii sau semne din calea soarelui. Regentul anului. Întunecimi. Serbătorile schimbătoare și posturile. **Genealogia:** Austro-Ungaria și toate celelalte state europene. **Târgurile:** Transilvania, (în rênd alfabetic și cronologic) Ungaria, Bucovina și România. **POSTA. Corespondenţe telegrafice. Raportul între mĕsurile nouĕ și vechi. TIMBRE. Tabela de interese. Tabela comparativă a valorilor de bani din toate ţĕrile. SFĂTUITOR JURIDIC: Articolul de lege XLV: 1880 despre procedura, ce are sĕ se urmeze în causele de regularea posesiunei în părţile transilvane a le ţĕrei. PARTEA ECONOMICĂ:** Economia schimbătoare în grădina de legumi. Oaia merinos (cu 3 ilustraţiuni). Cercarea seminţei. Fragile (cu 6 ilustraţiuni). Grădina scoalei. Mașină de sĕmĕnat (cu 1 ilustraţiune). Cele ḑece porunci ale agricultorului. Grebla cu cai (cu una ilustraţiune). Trioriul (cu 1 ilustraţiune). Cât se samĕnă pe un hectar? Timpul încolţirei și vegetaţiunei la diversele plante agricole. Tabela despre mașinile agricole mai însemnate. Din care material cât vinars se estrage. Greutatea fructelor și seminţelor mai indatinate. Cât timp poartă animalele agricole. **PARTEA BELETRISTICĂ: Codreana Sanzeana,** povest». **Scormon,** novelă. **Poesii.** Umoristice (cu ilustraţiuni). **Literatura agricolă. Inserate.**

Preţul 45 cr. sau un leu nou.

Josif Drotleff.

Editorul călindariului bunului econom.

[67] 1—3 **Sibiiu, strada Cisnădiei Nr. 23.**

Audiţi, vedeţi și miraţi-vĕ!

Mărfurile de argint Britania, primite dela o massă concursuală a unei mari **Fabrice de argint Britania,** devenite falită, se dau cu ori ce preţ sau mai bine ḑis gratuit.

Trimiţênd **fl. 7.—** în bani gata s'au cu rambursă ori cine primesce următoarele **50** obiecte cu a patra parte din valoarea reală, și adecă:

Bucăţi	6 **Cuţite de masă** escelente, mănunchiu de argint Britania, cu cuţitu ri adevĕrat englezesci	Toate 50 obiecte au costat mai nainte 25 floreni și costă acum numai floreni 7.—.
„	6 **Furcuţe** de cele mai fine, argint Britania, dintr'o bucată.	
„	6 **Linguri de mâncare** de argint Britania, grele și massive.	
„	12 **Linguriţe de cafea** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.	
„	6 **susţiitoare de cuţite** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.	
„	1 **lingură mare de lapte** de argint Britania, masivă	
„	1 **lingură mare de supă** de argint Britania, grea.	
„	9 **Tave de presentat** ciselate foarte fin.	
„	2 **sfeșnice pe masă de salon** Britania pline de efect.	
„	1 **corfă de pâne masivă** de argint Britania.	

Toate **50** obiecte sûnt fabricate din cel mai fin și cel mai solid argint Britania, care este unicul metal ce esistă pe lume care în veci remâne alb și nu se poate deosebi de argintul adevĕrat nici după o folosire de 30 ani; **pentru aceasta garantează.**

Afară de aceste mai sûnt:

18	**cuţite, furcuţe și linguri**	de argint Britania, câte 6 bucăţi toate 18						laolaltă				fl.	3.75
6	**linguri mici de cafea**	de arg. Brit. mai nainte cu						fl. 3.—	acum numai cu			fl.	—.60
1	**lingură de supă**	„	„	„	„	„	„	3.—	„	„	„	„	1.—
1	„ „ **lapte**	„	„	„	„	„	„	1.50	„	„	„	„	—.50
6	**tave**	„	„	„	„	„	„	5.—	„	„	„	„	1.50
6	**susţiitoare de cuţite**	„	„	„	„	„	„	4.50	„	„	„	„	1.50
1	**cutie de zăchar**	„	„	„	„	„	„	4.—	„	„	„	„	1.20
1	**păreche sfeșnice** mai mari de	„	„	„	„	„	„	2.—	și	fl. 3.—			
1	**clopoţel de masă**	de arg. Brit. mai nainte cu						fl. 4.—	acum numai cu			fl.	1.—
1	**păhar de oauĕ**	„	„	„	„	„	„	—.60	„	„	„	„	—.30
1	**piperniţă și salniţă**	„	„	„	„	„	„	2 50	„	„	„	„	—.75
1	**Carafine** p. oţet și uleiu	„	„	„	„	numai		fl. 3.50	și				4.50
1	**unealtă de foc** grea de pus pe masă	mai nainte						fl. 3.—	acum numai cu			fl.	—.95

Cane de cafea și teă a fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zăchar à cr. 35, 50, 80 fl. 1; cutii de zăchar à fl. 2, 2.80; presărătoriu de zăchar à cr. 25, 40, 75, 90 fl. 1; carafine de oţet și oleiu à fl. 2, 4; cutii de unt à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4. — încă și alţi articuli nenumeraţi.

Ca dovadă, că anunciul meu

nu este înșelătorie,

mĕ deoblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, **a o rentoarce fără nici o greutate.** Îndrept la epistolele de mulţămită ce mi-au venit, și pe cari îmi voi permite a le publica succesiv. — Cine doresce deci a primi pe banii sei o marfă bună și solidă și nu lăpĕdătură, sĕ se adreseze numai cătră

13

A. Fraiss,

Viena, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatul archiepiscopesc.

Neoplanta. 1875. Medalie de argint.

Seghedin. 1876. Medalie pentru merite.

CLOPOTE
DE TOATĂ MĂRIMEA
pe lângă hotărîrea prealabilă a sunetelor lor.

Cu deosebire recomandă **clopotele găurite,** inventate de dênsul, a căror sunet este mai adânc decât acelor de construcţiunea vechie și care, fiind de 100 punţi, sûnt asemenea celor de 140 punţi de construcţiunea vechie. Se fac din metal de clopot și **toci** de 40—50 chilo greutate și avênd un ton foarte gros.

Se află totdeauna în deposit clopote, dela mărimea cea mai mică până la 50 chilogr., precum și de **proasce portative** și **de mână.**

Se recomandă pentru comande cât de multe

[43] 8—12 **Antonie Novotny**
în Timișoara.

Publicare de licitaţiune!

Duminecă în 31 Octomvre 1880 st. n. la 1 oara după ameaḑi se va esarênda pe calea licitaţiunei publice **moara de măcinat cu 3 petri** a comunei Sadu pe timp de 3, eventual 6 ani începênd dela 1 Ianuarie 1881 nainte.

Licitaţiunea va avè loc în cancelaria comunală, unde și nainte de licitare se pot vedè condiţiunile.

Sadu în 21 Octomvre 1880.

[64] 3—3 **Primăria comunală.**

Univ. med. Dr. Vilhelm Vajna,

după câștigarea diplomei în sciinţa universală medică, și după esperienţa făcută în ţĕrile esterne, reîntorcêndu-se și-a arangiat stabil pentru

Arta dentistică

„Salonul" în Cluj,

strada Monostorului internă sub Nr. 2. în casa vĕduvei Donogán;

se face cunoscut publicului pătimitor, că numitul medic sevêrșesce cu precisiune și cruţare ori ce operaţiuni în arta dentistică, **plombează dinţi gănoși cu aur galben și alb** (platina) prin care durerea se delătură și dinţii se prefac folositori.

Prepară după metodul cel mai bun și fără durere dinţi, precum și șiruri întregi de dinţi, de cari dinţi tocmai așa se poate folosi respectivul, atât în privinţa mâncărei cât și a vorbirei, ca și de cei mai buni dinţi naturali, tot odată garantează pentru bunătatea și durabilitatea acestora. [65] 2—2

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, și casurile cele mai îndĕrĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie și totdeauna cu succes, și în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen-Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 1—24

[58] 6—24

Numai odată
se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumseţate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure și a soliditĕţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ și medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din nickel-argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 11.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loţi, probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 35 și astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 16.** Afară de aceastu lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanţ, medalion și cutie de catifea.

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabil cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preţ îndoit, sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.** **Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.**

Nr. 124. Sibiiu, Marți 21 Octomvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 20 Octomvre.

Se ḑice, ni se spune din Făgăraș și ținut, că comitatul Făgărașului n'are sĕ se mai bucure mult de ḑilele vieții sale. Se ḑice și acest „se ḑice" cuprinde o temere în sine, care a străbătut departe preste marginile comitatului Făgărașului. Semnele, cari inspiră temerea aceasta, nu lipsesc. Postul de comite suprem este de mult vacant și agendele comitelui suprem le provede comitele suprem al Brașovului. Mai departe inspectoratul de dare din comitat se desfiinţează, tribunalul este deja demult desfiinţat.

Guvernul de astăḑi poate că are în vedere consecența, că dacă s'a desfiinţat comitatul (districtul) Năsăudului sĕ nu remână nici comitatul Făgărașului, unica jurisdicțiune politică aproape curat română în Transilvania.

Isvorul acestui „se ḑice" este destul de demn de credință. Din toate câte se petrec în ţeara noastră dispositiunea de a lua de verosimilă scirea aceasta ni s'ar părè intemeiată și așa credința noastră nu ni se poate lua în nume de rĕu din nici o parte. Cu toate aceste până când nu vom avè sciri mai sigure despre o astfeliu de intenţiune a guvernului, tot ne mai este permis a ne și îndoi, că guvernul va sterge și ultima remășiță din timpul, când eram îndreptățiți a presupune, că a sosit și pentru Românii din Transilvania întreaga resplătirea suferințelor lor seculare.

Nu ne vine a crede, o repetim, pe lângă toatesemnele mai sus înșirate, că guvernul ar avè intenţiunea de a mai da și lovitura aceasta elementului nostru, pentrucă dacă ar fi așa nu putem presupune, că Românii din acel comitat, și în special inteligența câtă se află acolo, ar sta cu mânile în sin față cu o amenințare atât de gravă a vieței jurisdicțiunei lor administrative.

Inteligenței noastre române din acel comitat i stau la dispositiune interpelațiunile în adunările generale a le comitatului, i stau interpelațiunile în dieta ţerei. Prin aceste Romanii din acel comitat se pot asigura cel puțin despre aceea, dacă acel ominos „se ḑice" este sau nu este adevĕrat; și dacă este adevĕrat, inteligenței de acolo i este calea deschisă a recurge la memorande sau petiţiuni, cari sĕ le substearnă dietei și guvernului cu scop de a împedeca stergerea unei jurisdicțiuni administrative, ce'și are dreptul seu basat și în numerul poporațiunei și în situațiunea topografică a comitatului: între Olt, Carpați și ramurile acestora.

Dar oare numai Românii din comitatul Făgărașului sûnt obligați a fi cu luare aminte la cele ce se ḑice că au sĕ se întêmple cu menționatul comitat?

Cele îndicate că ar trebui sĕ le facă Românii de acolo, respective inteligența din comitat, firesce că se cuvine sĕ le facă dênsa în prima linie. Însĕ dacă este adevĕrat că se intenționează reducerea comitatului Făgărașului, atunci toți din toate părțile sĕ'i spriginim cu mijloacele posibile și permise de lege.

Pentruca însĕ spriginul nostru sĕ aibă valoare și pentruca preste tot în casuri de asemenea natură cuvêntul nostru sĕ aibă valoare trebuie ca toți Românii din Transilvania și Ungaria sĕ avem o procedere uniformă în toate afacerile noastre politice. Dar nu cum se întêmplă în multe părți, că unii dintre ai nostrii în conferențe naționale sûnt pasivistii cei mai estremi și de altă parte sûnt aderenții cei mai credincioși ai organelor guvernului.

Deci, și pentru casul sulevat în șirurile acestea și pentru ori și ce cas de feliul acesta, odată trebuie sĕ facem ceva ca sĕ nu mai orbece fie-care încătro îl duc vederile.

Revista politică.

Sibiiu, în 20 Octomvre.

Distincțiunea, ce s'a făcut ministrului Tisza a fost discutată de presă în toate nuanțele ei. Cea guvernamentală este favorabilă ministrului în apreţiările sale; cea opositională din contră vede în actul distincțiunei numai lucruri, cari nu încap în cadrul patriotismului unui ministru unguresc. După „Magyarország" nici fusiunea partidelor numai este acum posibilă tot din causa distincțiunei.

„Egyetértés" scie spune pentruce fu decorat Tisza tocmai acum cu ordinul s. Stefan. Foaia citată ḑice, că principele Carol, când a trecut prin Budapesta a oferit primului ministru unguresc „Steaua României." Acesta a refusat însĕ distincțiunea română, din motivul, că până acì n'a fost în positiune de a accepta dela monarchul seu astfeliu de semne de distincțiune. „D. Ztg." ḑice la aceste că de oareco este sciut, că Tisza are ordinul „Stelei României" este foarte probabil, că cele spuse de „Egyetértés" sûnt adevĕrate. Cu toate aceste „D. Ztg." crede, că altul este motivul distincțiunei lui Tisza și nu ordinul român. Motivul cel adevĕrat ar fi de a se căuta în ținuta ministrului dela timpul ocupărei Bosniei și Erțegovinei încoace până la votarea bugetului pentru armată și până la primirea clădirilor plănuite de fortăreţe.

Dela Petersburg vin scirile cele mai estravagante „Daily Telegraph" află că primul bucătariu al ţarului a încercat sĕ'l otrăvească.

Dela Berlin se telegrafează că din Petersburg au sosit sciri, că împĕratul a leșinat în mai multe rênduri, dară n'a fost lovit de apoplexie, după cum se susținea mai nainte. Causa leșinului este iritațiunea cea mare în urma atentatului din urmă. In cercurile curței din Berlin se vorbesce de o schimbare pe tronul rusesc, de oare ce starea spirituală a ţarului condiționează schimbarea aceasta.

Inainte de a trece la afacerile Orientului înregistrăm o curiositate de telegramă originală a lui „P. Ll." datată din London 30 Octomvre:

„Daily News", foaie liberală, care este aproape de guvernul actual englez, aduce un articul foarte cătrănit contra Austro-Ungariei. Aceasta este o reuniune destrămată și temporarie de staturi. Guvernul lui Gladstone nu calculează de loc cu influența Austro-Ungariei, care era basată pe o supestițiune ce acum este aruncată în vênt".

Organulul Ristici, „Istok", publică un articol de fond rĕsboinic, provocând pe toate partidele sĕ se unească și sĕ se opună Austro-Ungariei.

Ministeriul demisionat caută din toate puterile sĕ facă imposibilă o nouă compunere a cabinetului. După demisiune, Ristici a declarat într'oadunare a cetățenilor din Belgrad că ori-ce minister, în care ar fi înclinat sĕ cedeze, s'ar face vinovat de aruncarea Serbiei în brațele Austro-Ungariei. Ori-cine, în împregiurările actuale, ar forma un cabinet sub alte condițiuni de cât cel actual, ar fi un trădător al patriei. Dênsul, Ristici, poate sĕ'i asigure, că Serbia trebue sĕ iese învingĕtoare din lupta vamală cu Austro-Ungaria

Până în momentul de față nu s'a finit crisa ministerială. Principele n'a rĕspuns la petiţiunea de demisie a lui Ristici. Formarea unui nou cabinet de Marinovici n'a câștigat alte șanse. El a convorbit în ḑilele aceste cu principele, cu Ristici, Stewtscha, Mihailovici, Piroschansz și Bogitșevici. Principele ar voì sĕ evite cu ori ce preț lupta vamală. Opositia însĕ nu voiesce sĕ se espună urmărilor unei situațiuni create de Ristici, în cas că lupta vamală față cu opinia publică din Serbia și față cu atitudinea Austro-Ungariei, ar fi inevitabilă.

FOIȚA.

Scrisoarea lui A. Papadopul-Calimah cătră V. Alecsandri.

Geneva 20 Iulie 1880.

(2 Urmare).

Scrisorile lui Teofan liniscirĕ spiritele îngrigite în Rusia; însĕ Iesuiții sperând, că vor desbina pe biserica rĕsăritului, pe ortodocsii din Ucraina, Lituania, Podolia și Polonia, nu înceta de a tot respândì vorbe, că patriarchul Ecumenic s'a făcut Calvinist, și astfel ei se opintiau sĕ'i facă sĕ se unească cu dogmele Papei. Totodată ei trimit credincioși de ai lor la Geneva și tipăresc la 1632 și 1633 grecesce și latinesce, o carte în XVIII capitule și XXX întrebări, plină de învĕțătură calvinească sub titlul: Cyril patriarch al Constantinopolei cătră cei care întreabă și cercetează pentru legea și credința Grecilor. Această carte, care purta numele patriarchului Lucar de autor, se împrăscie deodată prin Constantinopole, prin Rusia și prin toate ţĕrile, unde se aflau otodocsi. Iesuiții isbutirĕ a face sĕ creadă mulți, că Lucar este apostat, că patriarchul și chiar biserica dela Constatinopole urmează doctrinei dascălului dela Geneva. S'a pretins că manuscriptul, după care se tipărì această carte, ar esista la Geneva, și că ar fi scris cu chiar mâna lui Lucar; dar câți au pretins aceasta, sûnt protestanți, nime nu ne spune, unde anume se păstrează manuscriptul, nici ne spune, că l'ar fi vĕḑut. În tot catalogul de autografe dela Geneva, n'am putut găsì o vorbă măcar despre esistența vre-unui manuscript al lui Lucar.

Trebue sĕ scii, că în Elveția la Geneva tipografia s'a întrodus la 1478. Cea dintâiu carte, care s'a tipărit la Geneva este *Le livre des saints Anges, par Fr. Eximenez ou Ximenez*, la 22 Martie 1478, pe care am vĕḑut-o aici, păstrată sub sticlă, cum se păstrează toate incunabulele și manuscriptele, fie care în deosebi, sub cheie, pustêndu-se vedè sub sticlă. În epoca, despre care vorbim, tipografia era foarte respândită prin Elveția, și o mulțime de tipografi din Francia și Germania, din Italia scăpau aici cu viața de prigonirile Sorboniștilor și ale Iesuiților. Dintr'atâți tipografi unii nu prea erau consciincioși, și s'au vĕḑut multe cărți tipărite sub nume de autori, care nu sciau nimic despre scrierile, ce li se atribuiau. Oameni de tot feliul, intriganți politici, sau fanatici se folosiau câte odotă de credulitatea unor tipografi, și le aduceau manuscripte de tipărit din partea unor autori, care în realitate nu sciau nimic de scrierile, ce li se atribuiau, și care remâniau încremeniți, când se vedeau în mânile publicului. Așa de pildă, la 1534 Februarie în 22, ambasadorul Franciei *Daugerant Seigneur de Bois-Rigaut*, protestează din ordinul Regelui Francisc I la consiliul de stat de Geneva, despre o carte de tot calvinistă tipărită în limba franceză la Neuschatel, sub titlul: *Confession de foi de maître Noël Beda*, că este falsă, și că Noël Beda, doctor în teologie din Paris nu este calvinist. Eată tecstul acestei note diplomatice:

„*Magnifiques Seigneurs, le Roy mon maître a été averti comme il a été imprimé à Neufschatel plusieurs livres lesquels ont été composés par aucun de la nation de France et dont est pareillement l'imprimeur. Les susdits livres sont intitulés: la confessiou de maître Noël Beda. Je vous avise, Mes seigneurs pour certain que jamais le dit livre n'a été fait par le dit Beda, qui est un homme de bien, savant, de bonne vie et de considération.*

Et pour ce que j'ai été adverty qu'en votre ville (Genève) il y a beaucoup de ces dits livres, je vous en avise aussi, afin que vous les regardiez comme abusifs et scandaleux. Et si ceux qui les ont faits et composés se trouvent en votre ville, qu'il vous plaise les vouloir faire arrêter, afin qu'ils répondent en justice pour y attendre le droit et la pugnition. En cela faisant, vous ferez grand plaisir au Roy qui le recognoîtra envers vous.

Le Roy est adverty aussi de quelque défiance que vous avez entre vous pour

Situaţia în Albania tot nu e încă lămurită. Ultimile sciri ne spun, că dispoziţiile, cari domnesc în rêndurile albaneze sûnt de natură a împedeca încheierea diferendului muntenegrean cu bine. Riza-paşa, vĕdênd că Albanezii sûnt hotărîţi sĕ se opună chiar şi Turcilor, voesce sĕ'şi retragă oştirile regulate şi sĕ lase pe Muntenegreni a-'şi lua în stăpânire Dulciniul. Albanezii în acelaşi timp se grămădesc sĕ apere oraşul. Arangiarea modalităţilor cedării nu este încă desĕvêrşită.

Se pare că trăgĕnările în afacerea muntenegreană ar fi inspirate de opolitică austro-germană, care voesce sĕ pareze jocul politicei anglo-rusesci cu atitudinea Greciei. În comisia delegaţiei ungare, banonul Haymerle a reînnoit declaraţiile făcute în comisia delegaţiei austriace. Cancelarul austro-ungar a adăogat, că dacă după regularea condiţiilor cedărei şi după deşertarea Dulcignului de oştiri turcesci Muntenegrenii nu 'l-ar ocupa, demonstraţia navală ar fi terminată. In ori-ce cas Austria nu va lua parte la nici o mĕsură, pe urma căreia ar putè resulta un act de resboiu contra Turciei. Cancelarul austriac crede, că este posibilă manţinerea statului otoman în Europa în marginile tractatului dela Berlin.

Telegramele din urmă aduc scirea importantă, că Riza-paşa a fost destituit şi înlocuit cu Derviş-pşa.

Cartea roşie a monarchiei austro-ungare.

1. *Negociările în privinţa rectificărei fruntăriilor greco-turce.*

Primul capitol, care se ocupă cu cestiunea fruntăriilor greco-turce, ne dă o idee completă despre toate fasele şi schimbările, prin care a trecut această cestiune din ḑiua incheierii tratatului dela Berlin până în cele apropiate timpuri. Împortantele documente, care sûnt trecute în acest capitol, au fost deja în mare parte date de mai înainte publicităţii, dar totuşi legătura dintre dênsele devine mai lămurită prin espunerea lor pe rênd „Cartea roşie“. De altmintrelia aceste documente ne procură şi ocasiunea de a cunoasce atitudinea, ce guvernul austro-ungar a păstrat faţă cu cestiunea greco-turcă; atitudinea, care n'a fost espusă până acì prin nici un document.

Se scie, că la 13 Iulie 1878 congresul dela Berlin a ţinut ultima sa şedinţă. Numai după trei ḑile dela această dată comitele Zichy fu în posiţiune a comunica următoarele din Constantinopole comitelui Andrássy:

„Atitudinea Greciei provoacă pe aici cea mai mare îngrigire; opt batalioane turcesci au fost deja îmbarcate pentru marea Egeă, cu destinaţiunea de a asigura fruntăriile Epirului şi Tesaliei contra încălcărilor.

Chiar la 18 Iulie Grecia se grăbì a învita pe Poartă sĕ numească o comisiune micstă, care sĕ aibă însărcinarea de a regula noua fruntarie. Comitele Andrássy nu aprobà nici de-cum această atitudine. Aceasta reiese dintr'o circulară, pe care a adresat-o misiunilor din străinătate şi le comunică următoarele asupra întrevorbirei, ce a avut cu ministrul grec Delyannis:

„'I-am recomandat mai înainte de toate a se manţinè strict pe terenul ce a fost desemnat de congres. Demersul pe care 'l-a întreprins de curênd Grecia, se abate, după părerea noastră, dela această cale şi prin urmare nu poate sĕ fie aprobat de noi... Guvernul grec ar fi trebuit ca, mai înainte de a face guvernului otoman de a procede la ficsarea nouelor fruntării, sĕ'l întrebe, dacă este dispus a accepta în principiu negociările pe basa tratatului dela Berlin. Dacă Poarta ar fi consimţit la aceasta, atunci ar fi resultat implicit şi aderarea la principiul rectificărei de fruntării şi prin urmare s'ar fi putut începe discuţiunea asupra amĕnuntelor. Dacă Poarta ar refusa, atunci articolul 24 'i dă dreptul Greciei de a face un apel la mijlocirea puterilor. In aceste condiţiuni, Grecia va putè conta pe bunele noastre serviţii.

Într'o circulară cu data de 8 August 1878, ministrul de esterne se însărcinà a combate punct cu punct argumentele presentate de d. Delyannis pentru întinderea Greciei. Aceasta este Nota cea dintâiu din şirul de Note-protest, care s'au ocupat cu această afacere. Un pasagiu din el, care nimicesce un argument întrebuinţat adese-ori şi astăḑi, -l reproducem acì. Eacă'l:

„Scim că guvernul din Atena se încearcă a afirma, că el numai în urma sfaturilor şi asigurărilor date de unele puteri mari, s'a obţinut dela ori-ce procedare agresivă contra statelor Sultanului şi din aceasta el speră a deduce, că puterile acele, care, prin influenţa lor pacificătoare, au împedecat acţiunea Greciei, sûnt astăḑi datornicele ei şi sûnt ţinute în mod leal a spriginit pretenţiunile grecesci. Nu este de competenţa guvernului imperial a cerceta valoarea şi greutatea sfaturilor, ce puterile dela Vest au dat de doi ani Greciei; dar el este în drept a afirma că, dacă Grecia a observat o atitudine espectativă şi s'a abţinut câtva timp dela ori-ce act direct de ostilitate contra Turciei, ea a făcut aceasta nu numai în urma sfaturilor sau a făgăduielilor unora din puterile europene, ci numai şi absolut numai în urma nesucceselor tuturor acelora demersuri pe care le-a întreprins spre a se asigura contra consecinţelor întreprinderei ei.

Această Notă, care continuă astfel într'un ton foarte energic, încheiă cu următorii termini:

„Maiestatea Sa Sultanul şi guvernul seu sûnt foarte convinşi, că marile puteri, mai bine lămurite asupra naturei, motivelor şi consecenţelor cererei făcute de guveruul grec, îşi vor modifica vederea lor de mai înainte şi se vor grăbì a da cabinetului din Atena nesce astfel de sfaturi de drept şi de înţelepciune, încât îl vor face sĕ renunţe dela o întreprindere, care ar fi tot atât de nedreaptă cât şi de nepolitică. In nici un cas Europa nu va voì sĕ urmeze pe Grecia pe această cale periculoasă şi sĕ se espună astfel a compromite opera sa de pace.“

Această declaraţiune a Porţii nu avu nici cel mai mic efect măcar.

La 21 August 1878 Wimpffen relatează următoarele comitelui Andrássy:

„D. Waddington m'a rugat sĕ comunic Esc. Voastre, cum că representantul Franciei în Constantinopole a primit instrucţiuni sĕ recomande Porţii sincera şi completa esecutare a tratatului dela Berlin. Această recomandaţiune cuprinde toate părţile tratatului dela Berlin, fără deosebire de nuanţe prin urmare şi pe Grecia.

„D. ministru al afacerilor străine constată cu o mare satisfacţiune că, în privinţa Greciei şi a ficsărei nouelor fruntării dintre regatul grec şi imperiul otoman, vederile sale sûnt cu totul de acord cu acele ale Esc. Voastre, şi că limbagiul seu a fost acelaşi, cu deosebire însĕ că el a ordonat sĕ se declare la Constantinopole, că Francia nu va consimţì nici odată la o bombardare a Pireului de cătră flota turcească.“

Baronul Mayer anunţă şi el din Petersburg, cu data de 28 August 1880, următoarele comitelui Andrássy:

„Conducĕtorul ministerului de esterne rus a dat sĕ se înţeleagă representantului turc că Rusia, deşì are aceleşi motive spre a nu fi cu totul mulţămită de resultatul congresului, totuşi va îndeplinì punctual angagiamentele ce a luat, şi nu poate de cât a sfătuì pe Turcia sĕ facă tot ast-fel.“

D. de Radovitz cătră principele de Reuss.

Berlin, 2 Septemvre 1880.

„Esc. Voastră a putut sĕ vaḑă din diferitele comunicări, ce vi s'au trimis de la încheierea tratatului dela Berlin şi dela preschimbarea actelor de rectificare efectuate aici la 3 ale lunei trecute, că guvernul turcesc pune mare piedică esecutării stipulaţiunilor de la Berlin.

„Otărîrile congresului şi articolul 24 din tratat, relative la regularea fruntăriilor dintre Turcia şi Grecia, au fost respinse pur şi simplu prin circulara Porţii de la 8 August, anul curent, pe care o cunoasce şi Esc. Voastră.

„Din causa acestei atitudini a guvernului turcesc, s'a produs chiar de acum o nouă fierbere în multe puncte din peninsula balcanică, care prin viitoarea lor desvoltare, amerinţă sĕ pună din nou în cestiune opera de pace creată prin sforţările puterilor prin tratatul de la Berlin.

„Guvernul imperial este convins, că va da peste aceleşi vederi şi cele-lalte cabinete, cări au luat parte la tratatul de la Berlin; că este de datoria lor comună de a înlătura o asemenea eventualitate. El speră că representările unite ale puterilor vor reeşì a face pe Poartă sĕ înţeleagă trebuinţa unei esecutări leale şi complete a obligaţiunilor ce 'şi-a luat prin tratat. Spre aceasta credem de folos, ca represeetanţii puterilor contractante acreditaţi în Constantinopole sĕ esprime ministrilor Sultanului o formă comună, sau cel puţin în acelaşi timp asceptările guvernelor lor, ca Poarta sĕ nu mai pună nici o pedică esecutării arangiamentelor din tratatul de la Berlin încheiate cu propria sa cooperare, şi sĕ dea instrucţiuni clare şi positive autorităţilor sale de pe la punctele, unde ele sûnt chemate, conform tratatului, se coopereze pentru noua arangiare a relaţiunilor.

Sûntem gata a da instrucţiuni în acest sens ambasadorului imperial din Constantinopole, dar' trebuie bine înţeles, sĕ scim mai dinainte, dacă un asemenea demers este aprobat şi împărtĕşit şi de celelalte puteri, cari au lucrat în parte într'un chip solidar la tratatul dela Berlin. Bine-voiască Ecelenţa Voastră a se informa în mod confidenţial despre vederile cabinetului de acolo.

Între aceste Grecia făcu un pas mai înainte şi făcu apel la mijlocirea puterilor. Lordul Salisbury declară la 14 Septemvre 1878 faţă cu comitele Deym, însărcinatul din Londra cu afacerile austro-ungare „că n'a mai rĕmas alt-ce-va de făcut, de cât a satisface dorinţa guvernului grec“. În aceeaşi notă comitele Deym mai adaugă:

„De altă parte aflu, că ministrul de esterne ar fi ḑis, că puterile, dacă voiesc sĕ întreprindă mijlocirea, mai întâiu sĕ mai micşoreze pretenţiunile cele esagerate ale Greciei şi sĕ îngrigească de aceea, ca Grecia sĕ accepte o regulare de fruntării nu numai ca o arvună, ci se şi obligă în acelaş timp de a nu mai ridica mai târḑiu vre o pretensiune faţă cu Turcia.“

În cestiunea mijlocirei sĕ pronunţă mai întâiu guvernul francez, de vreme ce d. Waddington printr'o circulară cu data de 11 Octomvre 1878, pe care am publicat-o şi noi chiar de atunci, învită pe puteri a oferì mijlocirea lor Turciei şi Greciei. Toate puterile acceptară această propunere. Declaraţiunea Austro-Ungariei este espusă în următoarea Notă, care aruncă o curioasă lumină asupra atitudinei monarchiei atât faţă cu Englitera, nota-bene faţă cu Englitera lordului Beaconsfield.

Comitele Andrássy cătră comitele Beust din Londra.

Estras Budapesta 4 Noemvre 1878.

„De vreme ce propunerea franceză nu impune Porţii nici o sarcină şi nu 'i cere imediat de cât aderarea la principiul unei rectificări de fruntării şi numirea de comisari, credem că trebuie a ne asocia la proiectul demers în Constantinopole, de şi am fi preferit a nu silì pe guvernul otoman în acest moment cu asemenea lucruri. Acest demers va lua numai atunci un aspect ostil faţă cu Turcia, când Englitera ar refusa de a lua parte la dênsul. Ne ar părè cu atât mai rĕu de una ca aceasta, cu cât noi ţinem la aceea ca atât în amănuntele cât şi în soliditatea cestiunei orientale sĕ procedăm în acord cu cabinetul din St. James.“

Între aceste Sublima Poartă se grăbì, prin negociări directe ce începu cu Grecia, a preîntimpina mijlocirea europeană. După cum anunţă comitele Beust cu data de 5 Decemvre 1878, care fusese transferat în

---

la foy dont lui déplaît très-fort, et vous recommande de vous garder de nouveautés dangereuses et nuésibles.“

Mai jos, în registrul consiliului de stat al Genevei se cetesce tot sub anul 1534: *„On lui répud qu nous ne connaissons pas l'imprimeur.“* [13]).

Cartea tipărită la Geneva, sub numele patriarchului Lucar, ridică o vijelie grozavă. În Rusia s'a creḑut astădată, că Lucar e fără îndoială calvinist. Petru Moghilă metropolitul Kievului, moldovan de nascere şi fiiu de Domn al Moldovei, alcătuise dela începutul acestor sgomote, după însărcinarea sinodului Rusiei, Mărturisirea ortodocsă a credinţei bisericei sobornicesci şi apostolesci a rĕsăritului. El o scrise elinesce şi latinesce şi acum o publică [14]). Atunci şi Meletie Syrig protosingelul bisericei ecumenice a scris o întimpinare contra scrierei atribuite lui Lucar, sub titlul *Ὀρθόδοξος ἀντίῤῥητις*, care s'a tipărit întâiu în Moldova, la Iaşi, la 1639 [15]), ear la Bucuresci la 1690, cu un opuscul al lui Dositei patriarchul Ierusalimului, contra Calvinilor [16]). Tot atunci şi eruditul Matei Cariofili, de religiune grecolatină unită, a tipărit (Romae. Typis de propaganda Fide. 1632 în 4⁰) o condemnare a scrierei calviniste atribuite lui Cyril Lucar. [17])

La Constantinopole se făcu atâta sgomot din causa cărţii tipărite la Geneva sub numele lui Lucar [18]), că inimicii sei profită şi isbutesc ca patriarchul sĕ fie nu numai destituit eară şi esilat la Tenedos, după ce a cărmuit opt ani biserica ecumenică: ear în locul seu se numesce patriarch prin ajutoriul Iesuiţilor Cyril Verias la 6 Octomvre 1632; însĕ preste câteva ḑile, adecă la 11 Octomvre, Lucar se suie pentru a treia oară la scaunul seu patriarchal, cu ajutoriul ambasadorului Fiamengo Cyril Verias se isgonesce la Tenedos. (Va urma).

---

[13]) E. H. Gaullieur, Etudes sur la typographie Genevoise du XV au XIX Siècle, pag. 90—93.

[14]) Innokentiu, op. laud. pag. 500. — Papadopulo-Vretos, *Νενέλλήνικη Φιλλογία*, tm. I, pag. 34, Nr. 101.

[15]) Innokentiu, op. laud. II, 500. — Fabricius Biblioth. Graec. tom. XI, pag. 474. — Papadopulo-Vretos, op. cit. I, pag. 26, Nr. 76.

[16]) Dosith. Historia de patriarch. libr. XI, Cap. 10, pag. 1171, edit. Bucuresci 1... Papadopulo-Vretos, op. cit. I, pag. 41. Nr. 119.

[17]) Papadopulo-Vretos, op. laud. I, 21, Nr. 63.

[18]) Această carte s'a tipărit la Geneva de trei ori: La 1632 şi 1633 în 4⁰, ear la 1645 în 8⁰ Ierusal. în prefaţa *Ὀρθόδοξος ὁμολογία*, edit. Snagov 1690).

---

* (La postă). Domnule oficiant! N'aveţi vr'o scrisoare *post-restant* pentru Isac Levi?“

„Ba da, este una, pentru care veţi plătì un porto de 40 bani.“

„Ah domnule oficiant, binevoiţi a'mi cetì scrisorica, de oarece eu nu sciu cetì!“

„Bucuros!“ (rupe sigilul, cetesce şi Levi ascultă cu atenţiune).

„Îţi mulţămesc din inimă, d-le oficiant! Să'ţi dea Dḑeu sănĕtate! Scrisorica o poţi oprì. Adio!“ „Resb.“

acest timp dela Londra la Paris, acţiunea franceză fu suspendată din causa iniţiativei turcesci. El adaugă încă, că „întărirea elementului grec în peninsula balcanică rămâne ideea predominătoare a guvernului francez.

Cursul negociărilor se poate vedè din următoarea depeşă:

Comitele Zichy către comitele Ardrássy

Telegramă. Viena, 23 Decemvre 1878.

„Sultanul a sancţionat decisiunea consiliului de ministri relativă la numirea comisiunei pentru rectificarea fruntăriilor grecesci. Sarcina acestei comisiuni este dupa cum 'mi-a comunicat marele vizir, de a stabilì o fruntărie strategică, care sĕ poată fi supraveghiată cu puţine forţe de Poartă şi care sĕ nu lase Greciei deschisă o poartă pentru încălcări.

„Poarta va esecuta această concesiune către Grecia numai atunci, când puterile, despre a căror dorinţă se va ţinè seamă 'i vor garanta, că Grecia se va abţinè dela ori ce alte atacuri şi'i vor declara — de vreme ce se poate ivì casul, ca garanţia sĕ nu fie esecutabilă — că la cas de nesce asemenea atacuri 'i vor lăsa numai Turciei singure sarcina de a se răfuì cu Grecia.

Procesul de presă

al „Telegrafului român".

Joi în 16|28 Octomvre a. c. dimineaţa la 8 oare după ce s'au adunat juraţii şi membrii curţii tribunalului s'au început pertractarea cu apelul nominal al juraţilor. După cetire s'au vĕdut, că lipsesc cinci juraţi. S'a propus alegerea a cinci membrii dintre cetăţenii Sibiiului; ceea ce s'a şi făcut. Fiind numerul juraţilor complet presidentul tribunalului a proces la sortirea şi pe urmă la jurarea juraţilor. Din urnă au eşit următorii juraţi:

L. Reschner, And. Török, C. Iauernig, Fred. Nussbächer, H. Herberth, Carol Marcovaţ, Mich. Bacholzky, Mich. Ohnweiler, I. Farkaş, Ios. Horedt, Ad. Gotschling şi Frid. Zink. Suplenţi: Ios. Spilka şi Sam. Reiner.

Conducerea pertractărei a luat asupră'şi însuşi presidentul trib. d-nul Ormay; votanţi a avut lângă sine pe judecătorii de Tamásy şi Herepei. Acusatorul Ioan Hannia au avut representant pe advocatul A. Arz de Straussenburg. Acusatul principal paroch. Ioachim Munteanu pe profes. Dr. Fölkl şi redactorul „Telegrafului Roman" N. Cristea pe advocatul Ioan de Preda; funcţiunea de translator oficial o a luat asupră'şi advocatul Dr. Ioan Nemeş.

După ce s'au cerut naţionalele dela acusat şi acusaţi s'a dat cetire următoarei acusaţiuni:

Onorabile Dle Jude de instrucţiune!

La provocarea ddto 12 Aprilie a. c. Nr. pr, 12/1879, intimată în 13 Aprilie a. c. şi pe temeiul §. 23 rep. de presă am onoarea a subterne în terminul legal următoriul:

Act de acusaţie.

Înainte de toate declar, că privesc arĕtarea criminală ca o întregire a actului de acusare şi rugându-vĕ sĕ o presentaţi dimpreună cu aclusele onor. Juriu, mĕ mărginesc de astădată a areta numai acea ce după §, 25 regul. de pressă este o neapĕrată recerinţă a actului de acusare şi anume:

Acusarea mea se întemeiază pe întreg cuprinsul corespondenţii apărute în „Telegraful Roman" Nrul 112 din J879, datată „Gurarîului în Septemvre 1879" şi signată cu „z", care îmi schimosesce cu intenţiune cuvêntarea ce o am ţinut la înmormêntarea parochului repausat Ioan Manta şi'mi atribue nesce espresiuni, care eu nu le am folosit şi la cari corespondentul adauge nesce observări ce învoalvă pentru mine o vătĕmare de onoare cu atât mai vêrtos cu cât eu ocup în biserica mea posiţiuni însemnate în timp de mai mulţi ani ca protopresbiter, asesor consistorial, profesor de teologie şi director, şi mai cu seamă pentrucă corespondenţa a apărut într'o foaie, care e susţinută de biserică, e cetită de clerul întreg şi considerată ca organ oficios. Mi întemeez acusa mai departe pe întreg cuprinsul respunsului apărut în Nr. 118 al „Telegrafului Roman" din anul 1879 în rubrica „loc deschis".

În deosebi sûnt vătĕmătoare următoarele ţiceri din corespondenţă:

a) „Cuvêntul funebral rostit de P. „I. Hannia s'a presentat în forma unei „agresiuni contra parochului Ioan Mun„teanu."

b). Următoarele cuvinte din nota 2):

„Ba a stăruit ca şi fostul protopres„biter tractual, P. Ioan Hannia sĕ fie „silit a'şi da raţiociniul despre manipu„larea averilor bisericesci din Gurarîului. „Aceasta se înţelege de sine a trebuit sĕ „producă sânge reu în debitori şi mani„pulanţi. Ear cuvêntătoriul a sciut unde „lovesce, când a ţis: sĕ nu umble scor„monind şi aţiţând,... nu stricând cele „ce alţii au făcut şi au dires".

Nota 3 întreagă:

„Parochul I. Munteanu nu e năs„cut în această parochie. Împregiurarea „aceasta dă ansă oratorului ca servindu-se „de înalta sa auctoritate, sĕ'l presinte po„porului ca pe un străin-venetic, impus „poporului, şi care nu se interesează de „binele poporului, mai mult, nu ţine cu „poporul, este vrăjmaş poporului. — Cine „ar fi putut astepta atâta imprudenţă din „pârtea unui director seminarial şi toto„dată asesor al consistoriului archidiece„san? A provoca pe popor la neascul„tare faţă cu preotul seu, ba indirect a'l „provoca la revoltă, dovedesce, între al„tele, o nemărginită încredere în sine".

Nota 4 întreagă:

„Îndemnarea la filantropie este o „frumoasă faptă a preotului. Dar când „acest îndemn are de macsimă „finis „sanctificat media" ce respuns va da „un profesor de Morală? Dl cuvêntătoriu „care e şi profesor de morală, provoacă „pe popor direct la neascultare faţă cu „eventualele ordinaţiuni ale consistoriului „(din care de altmintrea şi dsa face parte) „în respectul întregirei acelei parochii."

Mai departe următoarele ţiceri din respunsul publicat în „Telegraful Roman" Nr. 118 din anul 1879 în rubrica „loc deschis":

„Constatez însĕ că Dlui Hannia i „este imposibil a nega, cumcă şi-a per„mis cu volnicie a călca în picioare or„dinea bisericească şi a prevarica în pa„rochia Gurarîului în dauna parochului „de acolo şi a disciplinei."

Şi în sfêrşit următoarea ţicere:

„Faptul acesta al Dsale însĕ nu „este cel dintâiu şi fară păreche. Mai sûnt „casuri, în cari d-sa şi a uitat de sine şi „de posiţia sa."

Fiindcă corespondentul 'mi schimonosesce cuvêntarea şi pe temeiul acestor schimonosiri ale sale me presentează pe mine care sûnt dignitar bisericesc, asesor consistorial, director de teologie şi profesor de morală, înaintea cetitorilor unei foi ce trece de organ oficios al consistoriului, cetitori, cari sûnt mai cu seamă preoţi, învĕţători, teologi absoluţi şi în genere coreligionari de ai mei, — ca pe un om atât de pătimaş, uşoratic şi preocupat, încât sûnt în stare, sĕ merg din Sibiiu la Gurarîului pentru a înnegrì într'un cuvênt funebral pe un preot începĕtoriu înaintea poporului şi a'i păgubì stola, mĕ presentează ca un om nemoral care uitându'şi de datorinţa şi abusând de autoriatea sa provoacă pe popor la revoltă contra preotului seu şi a consistorului, ear activitatea ce o am desvoltat în timp de 25 ani ca protopresbiter spre mulţemirea mai marilor mei şi a tractului meu voiesce a o macula prin aceea, că mĕ înfăţişează înaintea opiniunei publice ca pe un om care nu a administrat cu fidelitate banii încredinţaţi lui şi fundaţiunile şi care nu voiesce a da socoteală decât silit, şi fiindcă în fine corespondentul nu numai că repetează aceste lucruri ci mai adauge, că acest cas nu este fără păreche — căci eu mai de multe ori mi-am uitat de mine şi de posiţiunea mea — el prin aceasta comite delictul vătĕmării de onoare normat în §. 488 c. pen.

Învinovăţesc de acest delict în prima linie pe preotul gr. or. din Gurarîului d. Ioachim Munteanu, care conform protocolului luat la judecătoria cercuală reg. din Sălisce în 27 Noemvre 1879 a recunoscut că este autorul articulilor încriminaţi, — ear în adoua linie pe venerabilul protopresbiter şi asesor consistorial dl Nicolau Cristea în Sibiiu şi anumit nu numai pentrucă dênsul ca redactor al „Telegrafului Roman" în înţelesul regulamentului de presă din 27 Maiu 1852 §. 34 este responsabil pentru articulii penali ce apar în foaia sa, ci şi pentrucă dênsul a publicat articulii din cestiune ca material binevenit în deplină consciinţă că mĕ va compromite printr'ênşii în sus şi în jos.

Pentru a confirma aceasta, mĕ provoc la mărturisirea depusă în protocolul din 8 Noemvre 1879, alăturat la actele de instrucţiune, în care (redactorul) ţice, că nu ia responsabilitatea asupra sa, de altă parte însĕ nu vede nici o vătĕmare de onoare în articulii din cestiune, pentrucă acestia „cuprind numai fapte".

Prin urmare dênsul consideră espresiunile cuprinse în articulii încriminaţi de ale sale.

Mĕ provoc şi la mai mulţi numeri de ai „Telegrafului Roman", în deosebi înse la numerii 87 88 şi 89 din anul 1871 şi la numerii 63 66 şi 68 din anul 1873, în cari me atacă în modul cel mai necruţător, numindumĕ catilinist, petroleist şi viperă, şi amerinţându-me că pe viitor se vor silì a călca vipera nu pe coadă ci deadreptul pe cap. Voiu avè onoarea sĕ cetesc la pertractarea cu juraţii unele ţiceri din acei numeri.

Din toate aceste fapte se vede că dênsul me persecută sistematicesce şi publică în foaia sa bucuros şi dela ori cine articuli cari sûnt meniţi a mĕ vătĕma.

Nu pot sĕ nu amintesc şi aceea, că dl jude cercual reg. din Sălisce care a fost recercat sĕ asculte martorii mei, a trecut cercul seu de activitate şi a lucrat contra legei, pentrucă dênsul aprobând intenţiunea acusatului ca espresiunile desonorătoare şi vătĕmătoare sĕ se dovedească, i-a ascultat în privinţa aceesta şi martorii lui fără nici o recercare competentă. Şi procedura aceasta nu este admisibilă după §. 7 al ordinaţiunei ministeriului de justiţie, prin care se normează procedura juriului şi eu trebue sĕ protestez contra unei asemenea repetiţiuni. Şi aceasta o fac nu pentrucă cred că espresiunile vătĕmătoare se vor putè dovedì — pentrucă şi protocoalele luate cu martorii acusatului dovedesc togma contrariul — ci o fac pentruca legea sĕ fie respectată.

Martori cari vor trebuì sĕ fie citaţi şi ascultaţi asupra împregiurărilor atinse în arĕtarea mea criminală, sûnt cei numiţi în lista alăturată.

În sfêrşit, fac încă de acum declaraţiunea că pentru casul de condemnare voiesc ca în contra d-lui Nicolau Cristea sĕ se aplice numai pedeapsa în bani, — ear contra dlui Munteanu, pentru care posiţiunea sa învoalvă împregiurarea agravatoare a §. 494 lit, *b*), voiesc sĕ se aplice §. 499 c. pen. în toată asprimea sa şi sentenţa prin care va fi judecat sĕ se publice la ori ce cas în aceeaşi foaie.

Deci vĕ rog sĕ binevoiţi a subterne acest act de acusare împreună cu toate actele de instrucţiune prea onorab. Presidiu al judecătorii de presă cu recercarea ca se binevoiacă a convoca juriul şi a condemna pe acusaţi.

La pertractarea juriului eu voiu fi representat prin dl Arz de Straussenburg, advocat în Sibiiu, dar mĕ voiu înfăţişa şi eu în persoană. (Va urma). *I. Hania.*

Varietăţi.

* (Universitatea săsească) după cum ne spune „ung. Post" îşi va ţinè adunarea sa generală pe anul acesta în 25 Noemrv. n. carea în sensul §. 11 al art. de lege XII din 1876 are sĕ esamineze socotelile Univesităţii pe anul 1879 şi sĕ facă proiectul pentru anul 1880.

* (Postal.) Cu privire la împregiurările presente de comunicaţie şi locale oarele oficioase la oficiul postal şi la cassa direcţiunei postale din Sibiu dela 1 Noemvre încolo oarele oficioase vor fi următoarele:

Dela 8—12 înainte de ameadi şi dela 2—6 după ameadi pentru darea şi primirea epistolelor, pachetelor, solvirea asignaţiunilor şi rambursurelor;

Dela 8—12 a. m. şi 2½—6 după ameadi pentru predarea de pachete; apoi dela 8—12 a. m. şi dela 2—4 după ameadi pentru cassa direcţiunei postale.

Sibiu 26 Oct. n. 1880.

Follert m. p.

* (Avansarea în honvedime). Cu ocasiuuea avansamentului din Noemvre a. c. au înaintat între alţii şi următorii domni Români: Lazar Conz de Cărpiniş la rangul de căpitan clasa I; apoi Gustav Moldovan şi Ioan Barac la rangul de locotenenţi; Ioan Popovici la căpitan clasa I în trupa de gendarmerie şi s'a dat concediu medicului asistent Dr. George Diamandi.

* (Învitare). Adunarea generală a despărţĕmêntului I. (Braşov şi Trei-scaune) al asociaţiunei transilvane pentru cultura şi literatura poporului român se va ţinè Duminecă în 2|24 Noemvre a. c. în comuna Cernat (Săcele). Se învită toţi membrii din despărţĕmênt precum şi alţi amici ai asociaţiunei a lua parte la această adunare în numĕr cât se poate de mare.

Braşov în 18 Octomvre 1880.

Ioan Petric, m. p.
Protopop director al despărţĕmêntului.

Iosif Maxim, m. p.
secretar.

* (Primăria din Cluj). Comitetul municipal din Cluj s'a într'unit unanim pentru candidatura advocatului Albert Fritsch în locul vacant al primariului şi se ţice, că Fritsch va primì candidatura aceasta.

* (Eliberarea Poloniei.) Congregaţiunea comitatului Heveş la propunerea membrului Geza Gaspandi a hotărît, a trămite dietei ungare o adresă pentru eliberarea Poloniei.

* (Foc în Caransebeş). Mercuri în 27 Oct. n. noaptea a ars în Caransebeş „hotelul la pomul verde". Pasagerii încuartiraţi au scăpat abia cu viaţa, foarte mulţi dintre ei însĕ au dus care încătrău foarte grele vătĕmari de arsură cu sine. Focul fiind din norocire localisat nu s'a putut lăţì şi aşa o mare parte a oraşului a scăpat de nimicire. Paguba deşì până acuma nu este constatată totuşi se ţice a fi considerabilă, pentrucă în podul hotelului s'au aflat multe deposite pentru earnă. Dealtmintrelea hotelul dimpreună cu tot mobilarul este asigurat la „Transilvania" din Sibiiu în suma de 13,000 fl. v. a.

* (Un redactor comisar de poliţie). Comitele suprem din Timimişoara a denumit comisar de poliţie pe domnul Eugen Sallay, fostul redactor la foaia „Temesi Lapok".

* (Monumentul lui Bem). Spesele pentru acest monument încă nu sûnt acoperite de tot. Spre acoperirea deficitului contele Aladár Andrássy şi alţii au prestat deja mai multe sumuliţe.

* (Contele Moltke) care e acum de 80 de ani, ar fi ţis în Colonia, că el cugetă, cu ajutorul lui Dţeu a putè servì împĕratului seu încă 5 ani şi în cas de lipsă a mai primì conducerea armatei germâne. Atâta timp poate că ar mai ţinè „maşina." După aceea însĕ, dacă va mai trăi, se pune în pensie.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Istoria aritmeticei și principiile fundamentale

la tractarea Aritmeticei în scoala populară.

(Disertațiune ținută în adunarea generală a „Reuniunei învețătorilor români din Țeara Bârsei“ la 26 Aprile 1880 în Zernesci)

de

Domețiu Dogariu,
învețătoriu la scoala primară din Satulung.

III. *Desvoltarea metodului.*

(3 Urmare).

Cum s'a desvoltat procesul metodului celui nou din cel vechiu, ni-l descrie tot pedagogul Grube într'un op al său intitulat: „Leitfaden für das Rechnen in der Elementarschule“ în modul următoriu: Că întemeietorii întregului nostru metod elementar, și cu deosebire însă a unui metod cultivătoriu pentru calculul elementar, urmează așadară un period înainte de Pestalozzi, de timpul său și de reformele cele noue ale scoalei sale.

Periodul cel dintâiu s'ar putè numì foarte nimerit periodul obiectivității unilaterale. In acest period aritmetica se presenta scolarului ca o sciință abstractă, ce considera numai obiectul ear pe subiectul (copil) de fel nu. Acì avea de a face numai cu cifra ca cu cel mai corespundętoriu semn pentru numĕrul abstract, și cu operațiunea abstractă scientifică. Materia nu era împărțită după legea de desvoltare a spiritului copilăresc, înălțându-se dela cele speciale la cele generale, ci numai după cum sta ea gata înaintea priceperei spiritului desvoltat scientifice, adecă după cum era ea desvoltată întreagă. Numerii curați și aplicați stăteau cătră olaltă de multe ori în contrastul cel mai mare. Acest period, în care aritmetica se începea cu aceea: Câte specii sûnt? apoi se dedea definițiunea și se esercita până la bilioane, așa pretutindenea se începea cu definițiuni și reguli și se vorbia de sumanți și sume fără de a fi însumat vre-odată etc. — Acest period a trecut deși mai domnesce și astădi pe acì și încă în foarte multe locuri.

Periodul al doilea 'l numim al subiectivității unilaterale. În acest period a apucat metodul o cale contrară: se considera adecă numai subiectul, ear' obiectul de instruire se presenta scolarului conform legilor psichologice. Cu aceasta se făcu progresul însemnat dela semn la lucru. Dacă mai înainte forma cifra, scopul întregei instruiri era acum numĕrul, ce se concepea și esploata în întreaga lui însemnătate pentru cultivarea formală a subiectului.

Însĕ precum se afla de lipsă a trece dela un estrem la altul așa și acì luând în considerațiune subiectul, obiectul se negligase mai cu totul. Deși spiritul copilului se negligase cu totul în natura sa proprie, totuși materia din aritmetică fu delăsată în contrastele sale abstracte și omorîtoare de spirit. De aceea și desvoltarea spiritului subiectiv trebuì sĕ producă numai o cultivare abstractă, pentru-că nu forma cu obiectul de instruire o unitate vie.

Respectându-se acum numai principiul legei psichologice, cultura formală devenì într'un contrast mare față cu cultura materială. Laturea materială a arimeticei nu se privia ca scop și în consonanță cu scopul formal, ci numai ca mijloc. Deci ca sĕ nu se facă lacune în procesul de desvoltare al spiritului elevului, se separà calculul curat de cel aplicat, și din acest punct de vedere se și încercau a separa sistematice casurile de aplicare de numĕrul curat. Prin urmare ambele perioade se pot caracterisa în următorul mod: Periodul dintâiu voia ca sĕ scie numai de un calcul cu cifre, pe când al doilea din contră recunoscea numai calculul verbal (în cap) și voia a adauge calculul cu cifre sau în scris numai ca supliment.

Cu aplicarea acestor contraste a început periodul al treilea. Acesta își lua asupră'și a contopì laturea subiectivă și obiectivă a instruirei prin metodul organice desvoltat într'un întreg.

Din cele arĕtate până acì, deși foarte pe scurt, eu cred, că fie-care din D-Voastră s'a putut convinge, că atât numĕrarea, cât și calcularea după o metodă mai corespundętoare s'a desvoltat foarte încet și numai după mii de ani a ajuns la o sistemă mai bună.

Eată dară fasele prin cari a trecut aritmetica dela desvoltarea ei primitivă și până în timpul de astădi.

Arĕtându-vĕ deci istoria aritmeticei, cred că nu va fi de prisos acum a diserta tot cu această ocasiune și despre importanța, ce o are acest obiect de învețămênt în scoalele noastre elementare precum și despre metodul acestuia. (Va urma).

Bursa de Viena și Pesta

din 30 Octomvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	107.55	107.45
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	80.60	80.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	97.—	97.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	84.—	84.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.75	122.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	96.—	96.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	95.—	95.50
Obligațiuni urbariale temeșiane	94.—	94.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	93.75	94.25
Obligațiuni urbariale transilvane	93.—	94.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	96.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	93.50	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.—	71.90
Datorie de stat în argint	73.20	72.90
Renta de aur austriacă	87.15	87.—
Sorți de stat dela 1860	129.70	129.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	814.—	813.—
Acțiuni de credit austr.	280.25	279.20
Acțiuni de bancă de credit ung.	248.—	247.—
Sorți ungaresci cu premii	108.—	108.50
Sorți de regularea Tisei	107.50	108.10
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.60	5.63
Napoleon	9.34½	9.34
100 marce nemțesci	57 80	57.80
London (pe polița de trei luni)	117.--	117.15

Economic.

Sibiiu 29 Octomvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.30—8.30; grâu sĕcărej fl.5.80—6.80.; sĕcară fl 5.80—6.20 Orz fl. 4.10--4.50; Ovĕs fl. 2.--2.40 Cucuruz fl. 2.60—3; Mălaiu fl. 7—8.: Cartofi fl. 1.60--2.; Semênță decânepă fl. 6—7; Mazere fl. 6—7; Linte fl. 9.—10; Fasole fl. 5—6. pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 6.; Slănină fl. 34—36; Unsoare de porc fl. 36.—40; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 15—16; Sĕu de luminări fl. 24—25; Lumînări de sĕu 50 chilo fl. 23—25.; Săpun fl. 18—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 16-18. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.25 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viței 35—48 cr. carne de porc 46—48 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; oauĕ 10 de 20 cr.

Mediaș, 28 Octomvre n. Pro hectolitră: Grâu 7—7.50; Grâu sĕcărej fl. 5.60—6.; Sĕcară fl. 5.20—5.50; Ovĕs fl 2—2.40; Cucuruz fl. 2.50.; Sĕmênță de cânepă fl. 3.80—4.50; Fasole fl. 5—5.50 mazere fl. —.—; Cartofi fl. 1.50—1.60; Fên fl. 1.20—1.40; cel vechiu; cel nou fl. ---; Cânepă fl. 24—28; Slănină pro 100 chilo: fl. 63—66; unsoare de porc fl. 66—70; Sĕu de luminări fl. 36—50; Spirt pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 40 cr. carne de porc 48— cr. carne de viței 46 cr.; carne de berbece 24 cr.; oauĕ 6 de 10 cr. Târgul de ași se poate numì cel mai bun dintre toate câte au fost în anul acesta până acuma, pentrucă nunumai piața dară și toate stradele laterale au fost pline îndesuite cu carĕ de bucate. Timpul pentru anotimpul present se poate numì escelent.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 30 Noem. și 30 Dec. imob lui Ioan Rinea și soți în Vêrseni (judec. cerc. Făgăraș); în 27 Noemvre imob. lui Gaorge Türk și soți în Sighișoara, (judec. cerc.); în 18 Noemvre și 18 Dec. imob. lui Ioan Giurca și soți în Chirileu (judec. cerc. Sâmărtin); în 6 Dec. imob. lui Ioan George Späck respect Ludovica Giebner în Șelimber (trib. Sibiiu); în 29 Noemvre imob. contelui Stefan Rhedey și contesei Ludovica Rhedey în Luci (trib. Oșorheiu); în 24 Noemvr. și 24 Dec. imob. lui Carol Iacob în Deva (trib.); în 4 Dec. 1880 și 4 Ian. 1881 imob. lui Vasilie Oldea în Săliste; în 7 Dec. 1880 și 7 Ian. 1881 imob. remasului după Ioan Beu și Maria Beu în Apoldul de sus (trib. Sibiiu); în 15 Noemvr. și 15 Dec. imob. moștenitorilor minoreni după Stefan Balint în Horlocel (judec. cerc. Huedin); în 22 Noemvre și 22 Dec. imob. lui Iacob Sebestiyen în Copoț; în 18 Noemvr. imob. soției lui Iosif Ratha și soți în Sângiors (judec. cerc.); în 9 Noemvr. și 9 Dec. imob. lui Emeric Karcza în N. Kagya (judec. cerc. Székelyhid); în 27 Noemvrie și 27 Dec. imob. lui Ioan Wardeiner în Șaroș; în 29 Noemvr. și 29 Dec. imob. lui Vasilie Warga în Vesĕud (judec. cerc. Sighișoara); în 4 Noemvr. imob. lui George Grama în Beclean (judec. cerc. Făgăraș

Nr. 214—1880. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunei de paroch în comuna bisericească gr. or. din Feleag (Magyar Felek) de clasa III se escrie concurs cu terminul până la 9 Noemvr. a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Casă parochială cu edificiile economice și grădină de legumi de ½ juger;

2. Cimiteriul din giurul bisericei cu pomi;

3. Porțiune canonică de 2½ jugere arătură și fênaț.

4. Dela 97 familii câte o ferdelă veche de bucate în grăunțe și câte o ferdelă de ovĕs, câte o ți de lucru clacă (de familie) cu carul sau cu pălmile.

Concurenții 'și vor adresa suplicele lor instruite conform prescriselor legale la subscrisul în Paloș, p. u. Cohalm până la terminul sus arĕtat.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Paloș, în 30 Septemvre 1880.

Teofil Gheaja m. p.,
adm. prot.

Nr. 168. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante din Streiu Sângeorgiu cu filia Streiu Ohaba de clasa a III, în ppresbiteratul gr. or. al tractului Hațeg, se deschide prin aceasta concurs cu terminul până la 2 Novemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Porțiune canonică, pământ arătoriu și de fênaț 15 iugere pentru care contribuțiunea se va plătì dela comună;

2. Dela 110 fumuri de casă, — câte două ferdele cucuruz nesfârmat-cu tuleul — dela fiește care fum de casă — și câte o ți de lucru;

3. Tacsele stolare îndatinate și anumit statorite în sinodul parochial la 29 August a. c.

Doritorii de a competa la această parochie, au a-'și adresa petițiunile lor instruate în sensul prescriselor din stat. org. și disposițiunilor privitoare congresuale din anul 1878 la subscrisul până la terminul sus amintit.

Hațeg 14 Septemvre 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Rat m. p.,
ppresb.

Nr. 161. 3—3

CONCURS.

Conform resoluțiunei prea venerabilului consistoriu archidiecesan dto 15 Iulie a. c. Nr. 2112 B. pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Moise Neagovici din Zagon, ppresbiteratul Trei-scaunelor, se escrie concurs până la 2 Novembre a. c.

Emolumentele conform declarațiunii numitului paroch sûnt jumĕtate din toate veniturile preoțesci din materă și filie, parochie de a III clasă.

Afară de aceste folosirea casei și curtei parochiale întregi, și din grădina parochială în jumĕtate, aceste venituri dau anual suma de 200 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post sûnt avisați, ca conform stat. org. și regulamentului provisoriu pentru parochii sĕ-'și aștearnă suplicile sale în terminul indicat mai sus oficiului ppresbiteral gr. or. al Treiscaunelor.

Bretcu, în 1 Octomvre 1888.

În conțelegere cu comitetul parochial

Spiridon Dimian m. p.,
adm. presb.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, și casurile cele mai îndĕrĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie și totdeauna cu succes, și în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 2—24

A eșit de sub tipar și se află de vêndare în toate librăriile:

CĂLINDARUL

BUNULUI ECONOM

pe anul comun 1881.

Întocmit de

D. Comșa și Eugen Brote.

Cu mai multe ilustrațiuni intercalate în tecst

Anul V.

Cuprinsul: Călindar iulian și gregorian cu serbătorile, ților numelor, evangeliile dumineilor, resăritul și apusul soarelui, lungimea ților. Cronologia. Păscălia. Anotimpurile. Sistemul planetar al soarelui. Cele douĕspredece zodii sau semne din calea soarelui. Regentul anului. Întunecimi. Serbătorile schimbătoare și posturile. **Genealogia:** Austro-Ungaria și toate celelalte state europene. **Târgurile:** Transilvania, (în rênd alfabetic și cronologic) Ungaria, Bucovina și România. **POSTA. Corespondențe telegrafice. Raportul între mĕsurile nouĕ și vechi. TIMBRE. Tabela de interese. Tabela comparativă a valorilor de bani din toate țĕrile. SFĂTUITOR JURIDIC: Articolul de lege XLV: 1880 despre procedura, ce are sĕ se urmeze în causele de regularea posesiunei în părțile transilvane a le țĕrei. PARTEA ECONOMICĂ:** Economia schimbătoare în grădina de legumi. Oaia merinos (cu 3 ilustrațiuni). Cercarea seminței. Fragile (cu 6 ilustrațiuni). Grădina scoalei. Mașină de sĕmênat (cu 1 ilustrațiune). Cele ților porunci ale agricultorului. Grebla cu cai (cu una ilustrațiune). Trioriul (cu 1 ilustrațiune). Cât se samĕnă pe un hectar? Timpul încolțirei și vegetațiunei la diversele plante agricole. Tabela despre mașinile agricole mai însemnate. Din care material cât vinars se estrage. Greutatea fructelor și semințelor mai indatinate. Cât timp poartă animalele agricole. **PARTEA BELETRISTICĂ: Codreana Sanzeana,** povest>. **Scormon,** novelă. **Poesii.** Umoristice (cu ilustrațiuni). **Literatura agricolă. Inserate.**

Prețul 45 cr. sau un leu nou.

Josif Drotleff.
Editorul călindariului bunului econom.
Sibiiu, strada Cisnădiei Nr. 23.

[67] 2—3

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 125. Sibiiu, Joi 23 Octomvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 22 Octomvre.

Comisiunea delegațiunei ungaresci, care se ocupă cu bugetul resboiului s'a într'unit la o conferență privată în locuința baronului Májthényi. Objectul desbaterei în conferența aceasta a fost titlul: clădiri de fortificațiuni. De față au fost și doi referenți din ministeriul de resboiu. Ce a desbătut și ce a conclus comisiunea ne va împărtĕși „P. Ll.“, din care estragem cele de mai sus, de altă dată.

Delegațiunea austriacă nu se înfățișază prea favorabil. Aproape o sĕptĕmână întreagă au curs desbateri între membrii din casa de jos și între membrii din casa de sus a senatului imperial pentruca sĕ se unească asupra procederei la votarea bugetului de resboiu. La o unire însĕ membrii delegațiunei nu au putut ajunge. Pe când membrii din casa de jos vor sĕ steargă din ordinariul și estraordinarul bugetului de resboiu $2^1/_2$ milioane, membrii din casa de sus au acceptat punctul de mânecare al ministrului, care a declarat, că poate face concesiuni numai până la cifra de 700,000 fl. Din pretensiunile ce le face ministrul de resboiu pentrucl ădirea fortăreților nu se poate sterge nimica. Cum vor procede delegații cislaitani vom vedè din procesele verbale. Atâta ne spune „D. Ztg“, că ministrul de resboiu amenință cu demisiunea. La atâta însĕ nu crede nici „D. Ztg“ că va ajunge treaba, de oare ce dreapta din casa de jos a senatului imperial și cu membrii casei de sus vor face, ca sĕ se voteze atât cât cere ministrul.

Mănia ḑiarului englez „Daily News“ se constatează și se ḑice, că a causat-o Haymerle cu esposițiunea politicei orientale.

Ministerul sêrbesc s'a constituit sub presidența ministrului Pirocianaț. Coloarea ministeriului acestuia este conservativă și cu simpatiile sale pentru Austria și contra Rusiei. Cei lalți ministri sûnt: Miatovici, de finanțe, Garașanin de interne, generalul Leșanin de resboiu, Novacovici de culte, Gudovici de clădiri publice.

Guvernul frances continuă a alunga congregațiunile călugăresci din țeară.

Cestiunea Dulcignului stăruesce în trăgĕnare. Din această causă principele Nichita dimpreună cu familia a plecat la Italia, unde va petrece toată earna.

Reflecsiuni

asupra articlului „La cestiunea învĕțământului religios“, publicat în „Biserica și scoala“.

Brașov, 5 August 1880.

(9 Urmare.)

Ba ce este și mai ridicul; — pe de o parte te esprimi în contra istoarioarelor evangelice și din testamentul v. cu destulă . . . . ., pe de alta vii și dai autorilor „tractatului“ lecțiune despre valoarea sântei scripturi și despre însemnătatea dogmelor; apoi tot dta învinuesci, că îmbrăcând dogmele în formă de istorioare evangelice și testamentul vechiu, prin aceasta nu numai că le vatĕmă pe ele, ci cu ele vor vatĕma poruncile, și așa vor conduce pe elevi la — ateism!

Noi în urmarea aceasta a d-tale nu putem vedè altcevași decât: pe de o parte o mare zăpăceală și încurcătură în sufletul d-tale, ear pe de alta o mare poftă de a seduce pe popor, sĕ se rescoale în contra scoalei și sĕ o surpe. Ca apoi lipsit de mijloacele de a se cultiva și educa sĕ se dea el însuși prin ignoranța și dobitocia redobândită jertfă cruḑimilor evului mediu: încât Românul sĕ muncească și — alții „sĕ profiteze de munca lui“!

d) Ai declarat pe autorii „tractatului“ și pe ceilalți învĕțători mireni de necunoscĕtori de religiunea, în care sûnt ei botezați, și de „nechemați, neîndreptățiți, neîndatorați, a se ocupa de învĕțământul religiunei creștine“, a propune elevilor lor religiunea creștină.

Prin aceasta 'ți ai bătut joc nu numai de învĕțători, ci și de legile noastre bisericesci și scolastice, aflătoare în vigoare, pe basa cărora sûnt ei chiemați, a propune elevilor lor și învĕțământul religiunei și a tracta în conferențele și reuniunile lor și despre metodul, după care sĕ se propună religiunea creștină; prin aceasta ai hulit și pe dătătorii, apĕrătorii și păzitorii amintitelor legi, ți'ai bătut joc și de valoarea binecuvêntărei, ce sûnt prin însuși Mântuitoriul Christos imputerniciți părinții archiepiscopi și Episcopi ai nostri sĕ o împărtĕșească altora.

Ai avut cutezanța a susținè, că pe basa canoanelor bisericii creștine nu au învĕțătorii mireni ai scoalei poporale chiemarea, dreptul, nici datoria, a se ocupa de învĕțământul religiunei, respective a propune elevilor lor religiunea creștină; — nu cumva vei eși înaintea lumei cu o minciună și mai mare, afirmând cumva, că „canoanele demândă a se îmbrăca dogmele bisericei ortodocse (gr. or.) în forme de iesme, ca sĕ sparie pe copii, sĕ'i facă sĕ fugă de ele; însĕ apoi învĕțătoriul sĕ'i oprească cu joarda și sĕ'i pună pe basa falangei sĕ le memorisezе?

En sĕ'ți citĕm barem câteva pasage d. e. din „Catechismul mic“:

„§. 1. Despre unul Dumneḑeu în sfânta Treime.“

„*A*) Despre esistența lui Dḑeu și că este în trei fețe.“

1. „Aratăne nouĕ oare este Dḑeu?“

„De aceea nimenea nu se îndoiesce afară de cel nebun, că doară n'ar fi Dḑeu. Așa dar este Dḑeu.“

Espresiunea aceasta nu însemnează alt cevași decât că: Un smintit scăpat din spitalul nebunilor a început a striga pe uliță: „Nu este Dḑeu!“ — Atunci cei înțelepți auḑind aceasta ar cugeta întru sine: „De oarece nebunul acesta ḑice ca atare, că nu este Dḑeu“, noi ca înțelepți, sĕ ḑicem din contră că este Dḑeu!“

E bine d-nule N.! — aseasta este dogma bisericei creștine ortodocse (g. o.) despre esistența lui Dumneḑeu?

Scii dta din sistema dtale teologică, cu carea vreai sĕ fericesci pe copii în scoala pop. elementară, că cunoascerea esistenței lui Dḑeu se basează pe vorbele unui nebun?

Dacă o creḑi dta aceasta; noi nu avem ce'ți face!....

Se va putè însĕ întêmpla sĕ auḑi și dta pe un nebun ḑicênd d. e. că el 'și-a perdut capul, 'și a perdut și pântecele; însĕ capul lui nu fusese de sticlă.

Auḑind dta, ca înțelept, sĕ creḑi din contră, că dta de și ai cap și pântece, însĕ capul îți este de unt și pântecele de sticlă. Și așa — sĕ te temi a eși în fața soarelui și înaintea oamenilor de față, sĕ nu te topesci, sĕ nu te spargi?....

„Așa dar Dḑeu este treime?“

„Așa este; și în aceasta se deosebesc creștinii de alte popoarĕ păgâne, căci creștinii cred în treime, adecă cred, că este numai un Dḑeu în ființă, și aceea ființă în trei fețe, Tatăl, Fiul și Duhul sfânt.“

Judecă acum dta dle N., este stilul, este forma, sub care ni se înfățișează aceasta dogmă, în — conglăsuirea cu priceperea unui copil?

Nu ar trebuì cineva sĕ învețe mai întâiu toată teologia și filosafia ei, ca sĕ o poată precepe?

Cum poți dta fără mustrare de cuget pretinde dela un copil, sĕ o preceapă, sĕ o cuprindă și sĕ o înțeleagă?

Sau dacă nu poți pretinde așa ceva; pentruce stăruiesci dar cu atâta severitate ca copilul sĕ o memoriseze, numai ca sĕ aibă, ce uita?

Prin aceasta, te asigurăm, nu poate copilul nici pe departe învĕța, a cunoasce religiunea străbună!

(Va urma.)

Procesul de presă

al „Telegrafului român“.

Urmează cetirea articulilor încriminații.

Fölkl cere pentru logica lucrurilor ca după corespondența incriminată sĕ se cetească respunsul dlui acusator, care s'a publicat în Nr. 115 (1879) al „Telegrafului Român“.

Se cetesce în origine și traducere germană corespondența, respunsul și replica din Nr. 112, 114 și 118 a „T. R.“

Eată corespondența din Nr. 112:

Gurarîului, în Septemvre 1879

† *Ioan Manta* paroch gr. or. în Gurarîului. A perde în 4 ani 3 preoți este dureros pentru o parochie. Durerea aceasta a simțit-o parochia Gurarîului petrecênd la cele vecînice pe al treilea preot în restimp de 4 ani, pe P. Ioan Manta. După o activitate de 26 ani ca paroch, Părintele Ioan Manta, plâns de toți ai sei, rudenii și cunoscuți, adormì în Domnul la 9/21 Septemvre a. c., și în 11/13 Septemvre fu înmormêntat cu mare ceremonie de 7 preoți, conduși de revss. d. Ioan Hannia, director seminarial și asesor consistorial.

Cu durere a trebuit sĕ se observe și la această înmormêntare două momente, cari tradează lipsa de disciplină în biserica noastră.

Inmormêntarea s'a făcut fără parochul, ba cu eschiderea formală a parochului competent. Ear în matricula morților din parochia Gurarîului petrecut fiind casul de moarte a preotului Ioan Manta sub rubrica „Preotul îngropătoriu“ este scris: I. Hania m. p., protop. și director cu alti 7 preoți.

2. Cuvêntul funebral rostit de P. I. Hannia s'a presentat în forma unei agresiuni contra parochului actual Ioachim Munteanu. Ca o tristă dovadă estragem numai unele pasage din cuvêntarea Sânției Sale.

„Dacă va da (a dat?) D-ḑeu ca co„muna aceasta binecuvêntată de D-ḑeu „sĕ aibă preoți cu mai bogate în„sușiri sufletesci“ (se înțelege: decât „repausatul[1]) „sĕ nu se uite din înălțime la „cei cu mai puține puteri intelectuale, și „se nu umble scormonind și ațițând „ci se lucre pentru binele cel adevĕrat al „poporului, nu stricând cele ce alții au „tăcut și au dires“[2])... „În sfêrșit nu pot „sĕ nu vĕ atreg atențiunea asupra unei îm„pregiurări: Din 3 preoți de ai d-voastre „ați remas acuma fără nici unul, — *ba aveți „unul, înse acesta nu este al dvoastre,* nu „l'ați făcut d-voastră ci alții vi „l-au făcut... Luați dar inimă și vĕ îngri„giți, ca la timpul seu, când se va întregì „parochia sĕ nu *fiți sitiți a ve bucura „earăși de străini.* Nu străini de altcum, „*dar nu de ai d-voastre.* Ci vĕ alegeți unul „din sufletul d-voastre, din inima dum„nivoastre, din comuna d-voastre, carele „*sĕ ție cu d-voastră.*“[3]) „Și fiindcă fiul „repausatului este pornit pe calea de a se „pregăti pentru preoție, și s'a și suit pe mai „multe cuie..... Vĕ puiu la suflet și la inimă „ca sĕ vĕ îngrigiți nu numai sĕ'i dați sprigin „moral, ci sĕ'l ajutați pe fiiul repau„satului de a dreptul pentru ajun„gerea la scop,“[4]) și atunci darul lui „D-ḑeu va fi cu voi, acum și pururea și în „vecii vecilor, amin“. z.

Resp. ac. I. Hania din Nr. 115 „T. R.“

Onorată Redacțiune! „Telegraful Roman“ de Marți 25 Sept. a. c. Nr. 112 cuprinde o corespondență din Gurariului despre moartea parochului nostru de-acolo Ioan Manta și despre actul funebral sĕvêrșit în 11/23 curgĕtoriu prin mine cu alți șepte preoți.

Numita corespondență anonimă, semnată cu z. se atinge de persoana mea în un mod infam.

Un om onest și de caracter, dacă scie, că ese în publicitate cu un adevĕr n'are trebuință sĕ'și ascundă numele, el nu se sfiesce a sta înaintea publicului cu fața descoperită, nemascată; numai minciuna, calumnia, poltroneria se ascund de lumina ḑilei în întunerecul nopței și al anonimității.

Demnitatea mea nu'mi permite sĕ stau de vorbă cu atari cucuveice nopturne.

---

[1]) Alusiune la actualul paroch Ioachim Munteanu, carele se bucură de o deplină cualificațiune.

[2]) Actualul paroch, în contra căruia sûnt îndreptate aceste cuvinte, e cunoscut ca om zelos, ce se interesează de binele cel adevĕrat al bisericei sale. Prin stăruințele sale a adus lucrul acolo, de mai multe pretensiuni active ale bisericei din Gurarîului până acum tare neglese, s'au mai regulat. Ba a stăruit ca și fostul protopresbiter tractual, P. Ioan Hannia sĕ fie silit a'și da rațiociniul despre manipularea averilor bisericesci din Gurarîului. Aceasta se înțelege de sine a trebuit să producă sânge rĕu în debitori și manipulanți. Ear cuvêntătoriul a sciut unde lovesce, când a ḑis: „sĕ nu umble scormonind și ațițând, . . nu stricând cele ce alții au făcut și au dires.“

[3]) Paroch I. Muntean nu e născut în această parochie. Impregiurarea aceasta dă ansă oratorului, sĕ'l presente poporului, ca pe un străin venetic, impus poporului, și care nu se interesează de binele poporului, mai mult, nu ține cu poporul, este vrăjmaș poporului. — Cine ar fi putut aștepta atâta imprudență din partea unui director seminarial și tot-odată asesor al consistoriului archidiecesan? A provoca pe popor la neascultare față cu preotul seu ba indirect a'l provoca la revolta, dovedesce, între altele, o nemărginită încredere în sine.

[4]) Indemnarea la filantropie este o frumoasă faptă a preotului. Dar când acest indemn are de macsimă „finis sanctificat media“ ce rĕspuns va da un profesor de „Morală“? Dl cuvêntătoriu care e și profesor provoacă pe popor direct la neascultare față cu eventualele ordinațiuni ale consistoriului (din care de almintrea și d-sa face parte) în respectul întregirei acelei parochii.

Ce privesce citatul din cuvêntul meu funebral la înmormêntarea repausatului paroch Ioan Manta, ear' cu deosebire interpretările acelora și deducerile din acele, mĕ mărginesc a le dechiara pre acele de minciuni infame și calumnii maliţioase, demne de fabricatoriul lor z. fie acela ori cine va fi.

Rog pe onorata redacţiune sĕ binevoiască a da loc acestora în cel mai de aproape numer al „Teleg. Rom.“

Sibiiu 27 Sept. 1879.

I. Hannia m. p.,
protop. direct. prof. și ases. consistorial.

Resp. din Nr. 118 „T. Rom“.

Onorată Redacţiune! Dl asesor cons. I. Hannia află de bine a respunde în Nr. 115 „Tel. Rom.“ la corespondenţa subscrisului din Nr. 112 cu terminii: „infam, minciună, calumnie, poltronerie, cucuveică nopturnă, minciuni infame, calumnii maliţioase, „demne de fabricătoriul.“ Faţă cu înjurături, fie chiar din partea unui dignitariu ca dl Hannia, nu stau de vorbă. Constatez însĕ că dlui Hannia, 'i este imposibil a nega, cumcă 'și-a permis cu volnicie a călca în picioare ordinea bisericească și a prevarica în parochie Gurarîului în dauna parochului de acolo și a disciplinei. Ceea ce am raportat din cuvêntul funebral, dl Hannia o neagă cu gura de jumĕtate, ear publicul care l-a ascultat scie, că raportul a fost fidel. Cumcă deslușirile cuprinse în note încă sûnt adevĕrate, e lucru în parte recunoscut, și în parte are sĕ se cerceteze și constateze de cătră organele competente, dela cari aşteptăm drĕptatea.

Recunosc incomoditatea situaţiunei pentru dl Hannia în respectul acesta. Faptul acesta al d-sale însĕ nu este cel dintâiu și fără pareche. Mai sûnt casuri, în cari d-sa 'și-a uitat de sine și de posiţia sa.

Rog pe on. redacţiune sĕ dee loc și acestor observări.

Gurarîului în 4 Octomvre 1879.

z.

Reposatul și împregiurărei acesteia s'a supus și 'și-a purtăt cinstea și omenia, încât nici umbră de bănuială nu s'a ivit.

Una dintre cele de frunte datorinţe părintesci este grija de prunci. Repos. a lăsat și aici un bun esemplu de imitat, pe lângă toate greutăţile, ce a întimpinat. Prin moartea prea de timpurie n'a ajuns sĕ vadă pe fiiul seu eșit din scoalele gimnasiale, absolut de gimnasiu, precum 'i-o fost ferbintea sa dorinţă.

Deci dară, iub. creștini, cu drept cuvênt putem dice, că prea de timpuriu s'a mutat dela noi reposatul. Anii etăţii ni-ar fi mai dat încă garanţiele despre viaţă, aflându-se în vîrsta cea mai viguroasă, dar' soartea și provedinţa au voit altmintrea. Veniţi dar' cu toţii sĕ recunoascem faptele dênsului și memoria dênsului sĕ fie spre îndemn. Am mai dis, și repetez; nimenea nu este bun și fără de pĕcat, fără numai unul D-deu. Așa și preotul nostru, în restimp de 26 ani a putut greși. Veniţi dar' sĕ'i dicem: D-deu sĕ'l erte! sĕ'i dăruiască fericire!

Nu pot sĕ nu vĕ atrag atenţiunea asupra unei împregiurări: Din 3 preoţi de ai d voastre aţi remas acum fără nici unul, ba aveţi unul, însĕ acesta nu este al d-voastre, nu l'aţi făcut d v. ci alţii vi l'au făcut. Apoi oare sĕ nu se deștepte în d-v. dorinţa de a vĕ pregăti prin scoale băieţi de ai d-v.?

Luaţi dar inimă și vĕ îngrigiţi ca la timpul seu când se va întregi parochia sĕ nu vĕ bucuraţi de străini — nu străini, dar' nu de ai d-voastre ci vĕ alegeţi unul din sufletul d-v., din inima d-v. din comuna d-v., sĕ ţină cu d-v. Și fiind că fiiul repos. este pornit și suit pe mai multe cuie... vĕ puiu la suflet și la inimă ca sĕ vĕ îngrigiţi nu numai sĕ'i daţi sprigin moral, ci sĕ'l ajutaţi pre fiiul reposatului deadreptul, și atunci darul lui D-deu va fi cu voi acum și pururea și în vecii vecilor amin!

Arz v. Straussenburg: Fac observarea, că din partea noastră s'au cetit numai acele părţi din cuvêntare cari privesc acusa; prin urmare nu cuprinsul întreg al cuvêntărei.

Presidentul chiamă pe martori cu numele, spre ascultare, și se presentă: Ioan Popoviciu paroch în Sadu, Coman Baca, paroch în Poplaca, Marcu Marcu, paroch în Poplaca, Stefan Opriș, paroch în Șura mare, Zacharie Ioanovici, Ioan Rebega, George Popa, Iacob Hansu, Emanuil Viletz; Iacob Arsenie absent și Zacharie Ihora mort.

Actuariul tribunalului ficsează naţionalele acestor martori.

Parochul Munteanu: Nu pot accepta pe martorul Coman Baca, fiind că trăim în dușmănie și mĕ rog a nu se admite la jurĕmênt.

Arz v. Straussenburg: Nu mĕ pot învoi cu această pretensiune fiindcă esmisul, prin care s'a introdus pertractarea cu juraţi dispune ca toţi martorii necondiţionat sĕ se admită la jurĕmênt. Remâne însĕ la apreţiarea juriului cât credĕmênt sĕ atribue martorului.

Tribunalul nu dă loc cererei parochului Munteanu.

Prof. Fölkel insinuă nulitate în contra acestei hotărîri.

Arz v. Straussenburg: Cu privire la întrebările ce au a se pune martorilor doresc sĕ se întrebe fiecare martor că: fost'a de faţă când s'a ţinut cuvêntarea; că ţinutus'a așa cum se află în notiţele acusatului, resp. în articulii „Teleg. Român.“

Presidentul primesce jurĕmêntul dela martorii, cari nu l'au fost depus la investigaţiune.

Martorul Ioan Popoviciu fasionează, că a fost de faţă și a audit cuvêntarea funebrală, dar nu'și mai aduce bine aminte despre cuprinsul ei.

Acusatorul I. Hannia (cătră martor): Cuprins'a cuvêntarea aceea vr'o vătĕmare a parochului Munteanu?

Aperătorul Preda: Protestez contra punerei astor fel de întrebări și rog pe înclitul tribunal a nu le admite, de oare ce la această întrebare au sĕ respundă juraţii și nu martorii.

Tribunalul nu admite punerea acestei întrebări.

Acusatorul Hannia (cătră martor): Da, părinte! nu-ţi aduci aminte că am dis: aveţi un preot, un preot bun?

Martorul I. Popovici: Nu-mi aduc aminte.

Se presentează martorul Coman Baca, care susţine: cuvêntarea funebrală s'a ţinut așa precum se află în conceptul acusatorului Hannia. La întrebarea specială 'și aduce aminte, că acusatorul ar fi dis: aveţi un preot, un preot bun, dară nu e din mijlocul vostru, alţii l'au făcut, alţii vi l'au dat. Cu privire la dușmănia cu parochul Munteanu declară, că el n'are nici o dușmănie.

Martorul Marcu Marcu: fasionează, că la înmormentare a fost faţă, dar nu'și mai aduce aminte de toate cuvintele din cuvêntarea protopresb. Hannia.

De epitetul „bun“ nici dênsul nu'și aduce aminte. De asemenea nu poate dice cu conciinţă curată, că pasagele cetite în articulii „Tel. rom.“ ar fi fost cuprinse în cuvêntarea dlui Hannia.

Martorul Stefan Opriș dice, că în „Tel. rom.“ sûnt multe pasage, pe cari el nu le-a audit în cuvêntarea protopresb. Hannia. La întrebarea specială sĕ numească acele pasage, respunde că nu este în stare a numi apriat fără atât scie, că nu s'a dis că parochul Munteanu e străin.

Parochul Munteanu face obiecţiune contra acestui martor fiind că este ginerele lui Iacob Arsenie înrudit cu reposatul preot Manta, cu a cărui familie el n'a stat în raporturi de tot pretinesci.

Martorul Iacob Rebega a fost de faţă și a audit cuventarea funebrală, și la întrebarea specială dice, că-și aduce aminte, că s'ar fi dis că aveţi un preot bun și harnic, dar este străin adecă nenăscut în Gurariului.

Acusatorul Hannia (cătră martor): Cine a eshcis pe parochul Munteanu dela înmormêntarea parochului Manta?

Martorul: Însuși familia preotului repausat Manta, căci în timpul boalei sale s'ar fi esprimat despre parochul Munteanu, că dacă nu l'a cercetat în timpul boalei sĕ nu fie nici la inmormêntare.

Martorul G. Popa 'și aduce aminte de cuvêntarea funebrală în înţelesul acela, ca comuna sĕ se îngrigească a'și cresce copiii sei și de cuvintele „aveţi preot bun“ și aduce aminte. La întrebarea, că cine a eschis pe parochul Munteanu dela înmormêntare respunde, că pecând preotul I. Manta era greu bolnav voind a-i face maslu a trimis după evangelie la parochul Munteanu, acesta a respuns că nu poate da evangelia fără de a veni și el în persoană. In urma acestora m'am dus eu însumi la biserica unită și am cerut de acolo evangelia, la aceste sĕ se fi esprimat apoi preotul Manta, că dacă i a făcut preotul Munteanu atâte neplăceri sĕ nu fie de faţă nici la înmormêntare.

Parochul Munteanu faţă cu cele fasionate de acesti doi martori spune că reposatul Manta în boala sa a fost parte la munte parte în spitalul din Sibiiu, de unde se esplică pentruce nu l'a cercetat. Cât pentru casul din urmă cu evangelia este adevĕrat, că dênsul ca cel dintâiu representant al bisericei și ca cel mai responsabil pentru cărţile și odoarele bisericesci n'a vrut sĕ se ia ceva din biserică fără scirea lui și crede că s'ar fi cuvenit se funcţioneze la bolnavul seu coleg, cu atât mai vêrtos, cu cât după ce s'a întors preotul Manta dela Sibiiu a casă a credut acusatul că neînţelegerile de mai nainte au încetat.

Iacob Hansu 'și aduce aminte, că pp. Hannia ar fi dis: aveţi un preot dar nu voi l'aţi făcut, ci alţii vi l'au dat.

Martorul Em. Villetz n'a fost de faţă la înmormêntarea parochului Manta și nu este fiu al bisericei ortodocse, dar a fost notar comunal în Gurariului și poate da unele deslușiri la administrarea averei bis. dice, că fondul pentru zidirea bisericei s'a creat din vinderea unei părţi a pădurei comunale. Până la anul 1869 nu s'a ţinut socoteală formală, dar de atunci încoace pp. Hannia a administrat fon lul și la doi ani a depus raţiociniul în cancelaria comunală. Originalele acestor raţiocinii le a luat cu sine pp. Hannia, ear' copiile au remas în cancelarie. La întrebarea apĕrătoiului Fölkl, că unde se află acele copii și înaintea lui a depus ppresviterul I. Hannia raţiociniul, respunde, că el la anul 1877 a părăsit comuna și nu scie unde se află acele copii, ear' pp. Hannia a depus raţiociniul înaintea acelora, cari se aflau în cancelaria comunală.

Martorul Zach. Ioanovici fasionează în limba maghiară, că el a fost de faţă la înmormêntare, a ascultat cuvêntul funebral, din care a înţeles, ca comuna sĕ nîsuească a'și cresce preoţi din sinul seu.

La dorinţa acusatorului se cetesc fasiunile martorilor absenţi.

Iacob Arsenie din Gurariului fasionează înaintea judelui cercual r. din Selisce, că dl protopres. I. Hannia a cetit cuvêntarea sa dintr'un caiet precum se află ea în hârtia ce i s'a arĕtat. În această cuvêntare Hannia n'a vătĕmat pe nimenea, din contră ne a îmbărbătat a trimite copiii nostri la scoală pentru de a ne cresce preoţi, sĕ spriginim pe fii reposatului care ne a premers totdeauna cu esemplu bun. Cine va afla în această cuvêntare vătĕmări, greșesce. Cele cuprinse în „Tel. Rom.“ nu seamănă cu cuvêntarea protopresb. Hannia, notele cuprinse sub linie în „T. R.“, sûnt vătĕmătoare pentru d. Hannia.

Martorul Zacharia Ihora spune că cele cuprinse în „T. R.“ nu sûnt acea ce a vorbit dl Hannia.

Prof. Fölkl se roagă a se cetì și fasiunile martorilor, cari au fasionat în favorul clientului seu.

Arz v. Straussenburg protestează contra cetirei, de oarece numai fasiunile acelor martori se pot cetì la pertractarea cu juraţii, cari fiind chiemaţi din ori ce motiv nu s'au potut înfăţișa. De oare-ce însĕ martorii amintiţi de prof. Fölkl nu s'au chiemat înaintea juraţilor, fasiunile lor depuse la judelo de instrucţiune nici nu se pot cetì aici.

Tribunalul nu dă loc cetirei fasiunilor acelor martori.

Arz v. Straussenburg voiesce a mai face o observare înainte de a se încheia pertractarea de probe și adecă constatează, că acusatul Munteanu a fost condemnat de judecătoria cercuală din Selisce pentru vătĕmare de onoare.

Parochul Munteanu observă, că acest proces încă nu este încheiat, fiind apelat la instanţa a treia. De altcum în același proces s'a condamnat și martorul Iacob Arsenie.

Arz v. Straussenburg reflectează, că sentenţa fiind aprobată la instanţa a doua a devenit validă, ear' încât pentru martorul Iacob Arsenie, acesta s'a condamnat numai după ţinerea cuvêntării în Gurariului, adecă în 15 Aprilie 1880.

Aperătorul Preda presentează acţiunea comunei bisericesci din Gurariului, în care se provoacă protopresbiterul Hannia sĕ'și dea socoteala despre administrarea fondului pentru zidirea bisericei și arată totdeodată că această acţiune s'a înaintat deja la tribunal cerênd cetirea ei. (Mișcare în public).

Arz v. Straussenburg: După

Ce privesce citatul din cuvêntul meu funebral la înmormêntarea repausatului paroch Ioan Manta, ear' cu deosebire interpretările acelora și deducerile din acele, mĕ mărginesc a le dechiara pre acele de minciuni infame și calumnii maliţioase, demne de fabricatoriul lor z. fie acela ori cine va fi.

Rog pe onorata redacţiune sĕ binevoiască a da loc acestora în cel mai de aproape numer al „Teleg. Rom.“

Sibiiu 27 Sept. 1879.

I. Hannia m. p.,
protop. direct. prof. și ases. consistorial.

Resp. din Nr. 118 „T. Rom“.

Onorată Redacţiune! Dl asesor cons. I. Hannia află de bine a respunde în Nr. 115 „Tel. Rom.“ la corespondenţa subscrisului din Nr. 112 cu terminii: „infam, minciună, calumnie, poltronerie, cucuveică nopturnă, minciuni infame, calumnii maliţioase, „demne de fabricătoriul.“ Faţă cu înjurături, fie chiar din partea unui dignitariu ca dl Hannia, nu stau de vorbă. Constatez însĕ că dlui Hannia, 'i este imposibil a nega, cumcă 'și-a permis cu volnicie a călca în picioare ordinea bisericească și a prevarica în parochie Gurarîului în dauna parochului de acolo și a disciplinei. Ceea ce am raportat din cuvêntul funebral, dl Hannia o neagă cu gura de jumĕtate, ear publicul care l-a ascultat scie, că raportul a fost fidel. Cumcă deslușirile cuprinse în note încă sûnt adevĕrate, e lucru în parte recunoscut, și în parte are sĕ se cerceteze și constateze de cătră organele competente, dela cari aşteptăm drĕptatea.

Recunosc incomoditatea situaţiunei pentru dl Hannia în respectul acesta. Faptul acesta al d-sale însĕ nu este cel dintâiu și fără pareche. Mai sûnt casuri, în cari d-sa 'și-a uitat de sine și de posiţia sa.

Rog pe on. redacţiune sĕ dee loc și acestor observări.

Gurarîului în 4 Octomvre 1879.

z.

Presidentul: urmează ascultarea martorilor chemaţi de acusatorul.

Arz v. Straussenburg: m'aș ruga mai înainte încă a se cetì conceptul cuvêntărei funebrale, ţinute de dl Hannia în Gurarîului, căci aceasta este basa pertractărei. Am și tradus-o în limba nemţească și doresc sĕ se cetească prin translatorul.

Prof. Fölkel: N'am nimic în contra cetirei, numai m'aș ruga sĕ se cetească și acele însemnări, cari și le-a făcut parochul Muntean ca ascultătoriu în biserică.

Arz v. Straussenburg: N'am nimic în contră, cu atât mai mult nu, cu cât acest concept este o parte întregitoare a actelor incuisitorice.

Translatorul Nemeș cetesce mai întâiu în limba română, apoi în cea nemţească conceptul cuvêntărei acusatorului *)

După aceasta același translator continuă cu cetirea însemnărilor parochului I. Muntean mai întâiu în limba română apoi în cea nemţească, precum urmează (Nr. 77/1879).

...Dacă va da D-deu, ca comuna aceasta binecuvêntată de D-deu sĕ aibă preoţi cu mai bogate însușiri sufletesci, sĕ nu se uite din înălţime (cu dispreţ) la cei cu mai puţine puteri intelectuale, și sĕ nu umble scormonind și aţiţând, ci sĕ lucre pentru binele cel adevĕrat al poporului, nu stricând cele ce alţii au făcut și dires. Din punctul acesta de vedere poate avè fie-care preot în reposatul un model, fie-care sĕ caute a sădì buna înţelegere, ca reposatul.

Un ce nedorit și neașteptat a ajuns pe reposatul prin vĕduvie. Este greu și pentru un mirean, când remâne vĕduv, pentru preot însĕ este de o mie de ori mai mult, neputându-se a 2 oară căsătorì.

---

* Fiindcă dl acusator n'a voit, la rugarea noastră, a ne da conceptul, și din notiţele stenografice nu l'am putut descifra, sûntem siliţi a trece peste el, continuând raportul asupra procesului.

încheerea procedurei de instrucțiune, nu se mai pot produce dovedi noue, de oare ce astfel nu s'ar potè restituì paritatea partidelor. Dacă se produc acte noue, nu e cu putință a se convinge despre esactitatea și proveniența lor, nu se pot pronuncia despre cuprinsul și valoarea lor, prin urmare sûnt în contra cetirei actului present.

Prof. Fölkl: Spriginesc părerea advocatului Preda cu atât mai mult cu cât conform legei în acest cas dovada adevĕrului este admisibilă. Și eu voiu încerca a dovedì că, acusatorul n'a purtat raționiniul în regulă, despre fondul administrat de dênsul. 'Mi reserv dreptul în această privință a presenta și eu mai multe documente.

Arz v. Straussenburg este de părere, că întrebarea, dacă documentarea adevĕrului este admisibilă, are sĕ se resoalve numai la sfêrșitul pledărilor, însĕ dacă întrebarea sĕ se decidă de acum nu poate consimți cu vederile profes. Fölkl, de oare-ce documentarea adevĕrului în afaceri de presă conform esmisului minist. este admisibilă numai la funcționari publici și la fapte complinite de acestia în oficiu, aceste prepositiuni însĕ aici nu se potrivesc, de oare-ce acusatorul nu este funcționariu public ci preot, nu servesce statului ci bisericei; §. 101 proced. pen. definesce conceptul de foncționariu public în acel înțeles că de această categorie se țin numai aceia, cari îndeplinesc afaceri de ale guvernului. De altcum acusatorul nu voiesce a se ferì de documentarea adevĕrului ci s'a supus ei, dar nu aici este locul pentru a face aceasta. Eu nu sciu, dacă acest act de care e vorba s'a făcut numai în *usum delphini* și după ce trece pertractarea sĕ nu se mai vorbească despre el. Nu voesc sĕ dic, că în acest cas e așa, dar nu am avut ocasiune a cunoasce acest act, prin urmare sûnt în contra cetirei lui.

Prof. Fölkl e cu totul în contra acestei interpretări a noțiunei „funcționariu“, din causă că, ea este diametral opusă spiritului și literei legei. Sub cuvêntul „fucționariu“ codul penal cel nou înțelege nu numai pe acela, care indeplinesce direct sau indirect afaceri de ale guvernului, ci pe fie-care persoană, care la mandat public representă un oficiu public și provede agende publice, prin urmare administrarea averei publice este o agendă urmată la mandat public și împlinită de un funcționariu public. Sau doară administrarea de 36,000 fl. este numai passiune privată a Sânției Sale? Administrarea averei bisericesci urmează în înțelesul statutului organic, sancționat de Maiestatea Sa și publicat de legislativa Ungariei ca al IX. art. de lege din 1868 și acusatorul a fost dator a observa prescrisele acestei legi și a le urma întocmai, ear' nu a'și face norme de administrare după placul Sânției Sale. Un jutariu nu îndeplinesce agende de ale guvernului, însĕ el se subsumează sub conceptul „funcționariu public“, deși nu are guler de aur și stele întocmai cum este un policist funcționariu public. Paragraful citat din partea contrară n'are alt înțeles decât că documentarea adevĕrului este admisibilă acolo, unde se tractează despre o afacere publică. Și nime nu va nega, că în acest cas administrarea fondului bisericei din Gurariului a fost și este o afacere publică de îndeplinit conform art. de lege IX din 1868, a statutului organic. Deci rog pe inclitul tribunal a admite documentarea adevĕrului.

Tribunalul se retrage și după o consultare de o jumetate de oară presentânduse în sala de pertractare enuncie, că a decis, că nu admite documentarea adevĕrului, din motivele §§. 233, 561 și 264 a. cod. pen. nou, cari precisând conceptul funcționarilor publici i numeră tacsativ dar între acestia nu se află funcționarii bisericesci.

Prof. Fölkl cere a se cetì din actele de instrucțiune protocoalele ședințelor comitetului parochial din Gurariului, unde s'a decis a se silì fostul pp. Hannia sĕ-și dea socoteala despre manipularea fondului pentru zidirea bisericei.

Tribunalul nu admite cetirea acestor acte basându-se pe decisiunea de mainainte, prin care nu s'a încuviințat documentarea adeverului.

Prof. Fölkl însinuă gravamen de nulitate contra acestei decisiuni.

Presidentul închee pertractarea probelor și dă loc pledoarelor.

(Va urma).

Varietăți.

* (Transferare). Ministrul de justiție reg. ung. a transferat pre dl Ioan Drĕgan, notar public în Sebeș, în aceeași cualitate la Caransebeș și pre notariul public din Caransebeș, dl Ioan Rachici ca notar public în Sebeș.

* (Avansament). Dl Gregorie Sêrb fu înaintat ca preot militar de clasa I în cercul Budapesta.

* (Postal). Oficiul postal împreunat cu cel telegrafic dela Turnu-roșu este de ocupat. Acest post este dotat cu 200 fl. salar și 50 fl. paușal pe an, ce se plătesc din partea erariului postal; apoi cu 150 fl. paușale onorar și 10% din venitele bruto pe an, ce se vor plătì din partea erariului telegrafic; mai departe primesce oficiantul o tantiemă de 5 cr. pentru imanuarea fiecărei telegrame, precum și 5 cr. tacsă de imanuare pentru fie-care depeșă, fie în loc, fie espedată pe postă sau prin alt cineva. Doritorii de a ocupa acest post au sĕ'și adreseze suplicele lor la direcțiunea postală din Sibiiu în restimp de 3 sĕptĕmâni.

* (Foc.) Mercuri în 22 Octomvrie v. seara la 10½ oare a isbucnit aici în Strada lungă un foc, care hrănit de vênt a prefăcut în cenușă două șoproane.

Posta din urmă.

Organul lui Gladstone, „Daily News“ primesce din Atina dto 2 Nov. n. următoarea scire: „Dacă Europa nu silesce pe Turcia la cesiunea provinciilor, atunci rĕsboiul este inevitabil.“

Loc deschis.*)

Dle Redactor! Dl Baritiu, redactorul „Observatoriului“ în Nr. 81 al diariului seu ca din ceriu senin mĕ ia la păruială, se înțelege după obiceiul seu, fără sĕ-mi pună numele, dar dând tuturor lămurit sĕ înțeleagă[1]) la cine reflectează d-sa.

În urma acestei cualificabile manevre i-am adresat cu data 12/24 Octobre a. c. un respuns cu recercarea sĕ mi-l publice în diariul dsale. Și dsa, carele scie sĕ impute altora lipsa de ospitalitate, paradând cu ospitalitatea diariului seu, nu numai că nu mi-a publicat respunsul, dar ca „bărbat temetoriu de Dzeu“ precum se gerează, în Nrul 84 al „Observatoriului“ presentează publicului următoriul pamflet:

„Trufi'a si desiertatiunea unui frate din monastire.

Unu óre-care diaconu cu numele Simeonu Popescu, ce se dice cà ar stá sub ascultare si cercare pentru cinulu monachicescu, dupa renduiél'a s tului Vasile celu mare, avendu metani'a sa la s. mitropolia in Sibiiu, amagitu de duchulu necuratu al trufiei si al desiertatiunei véculul, laudandu-se intru nesciint'ia sa, s'au adressatu càtra noi cu scrisóre din 12/24 ale lunei c., in care nu se rusinédia a marturisí, cà elu ar fi unulu dintre aceia, carele sub nume mincinosu, ce se dice pe elinesce pseudonimos, ar fi manjitu o fóia publica cu hule și batjocuri aruncate asupra nóstra si asupra altoru barbati temetori de Ddieu, éra apoi cere orbesce si intre amerintiari, cá noi se facemu locu in acestu organu alu nostru absurdeloru sale fantasii.

Cunoscèndu noi renduielile si canónele monachicesci din chinoviile si monastirile bisericei celei mari a Resaritului, amu cautatu firesce, cá pe scrisórea acestui novitiu se eitim incuviintiarea din partea parintelui staretiu, sub a carui ascultare se afla acestu omu, dara nu amu aflatu nici avtografulu cuviosiei sale, nici alu preasantiei sale archiereului eparchiotu, fara care nimicu ce ese din péna de calugaru nu se póte tiparì, éra fratiloru pusi la cercare nu le este ertata nici macaru corespondenti'a cu parinti, daca'i are, fàra a trece pe sub ochii staretiului (egumenu séu archimandritu). Deci ne si venira aminte unele intemplari de feliulu acesta; cà-ci adeca prea fericitulu Neofitu Lesviodax, mitropolitu alu Ungrovlachiei si exarchu al Plaiuriloru, la anulu Domnului 1843 in un'a de dile ale lunei lui Augustu, dictase 12 lovituri la spete acelui dascalu dela seminariu, care cutediase a scrie în Fóia unu articlu despre cocoane, fàra a supune manuscriptulu la censura archierésca si fàra a'i cere binecuventarea; éra la anulu 1839 prea fericitulu episcopu Josifu dela Argesiu, intielegènd cà dascalulu Nifonu propune la elevi invetiaturi luteranesci dupa carti nemtiesci, chiamandu'lu inaintea sa si cunoscûndu'i nesupunerea, a pusu pe doi argati de l'au palmuitu pe o parte si pe alta si l'au departatu dela catedra pentru totudeauna.

Deci dara noue nu ne remane altceva de facutu, de càtu se aducemu ratacirile lui Simeonu la cunosciinti'a mai marilor sei, dara fàra a cere cá se'lu canonească dupa pild'a susu numitiloru archierei, candu nu lipsescu alte mijlóce usitate in chinovii la infrangerea vointiei fratiloru pusi la cercare; cà-ci monachulu lapedatu de lume si de tóte ale lumei pecatóse nicairi nu póte se aiba vointia propria; ascultarea si supunerea absoluta, castitatea si saraci'a de buna voia sunt fagaduintiele, pe care trebue se le puna tóta suflarea calugarésca. Precum alte duhuri, asia si alu trufiei si alu desiertatiunei se scotu prin rugatiune si postu. Ceasurile: pervi, tretí, sĕesti, deveti, polunostniti'a, pavecerniti'a cea mare si cea mica, 400 de metanii, Miluesce-me Dumnedieule de 40 de ori, càte o Cathisma in tóte dilele, acestea suntu ale monachului, éra nu certe lumesci prin gazete. Si daca totusi ispitele Satanii nu ar voí se incetedie, i se citescu prin parintele duchovnicu alu chinoviului molidvele s-tului Vasilie si ale s-tului Ioanu gura de auru din Molitvelniculu celu mare. Trufi'a si desĕrtatiunea, desfrenat'a pofta de clevete si zavistii se infrangu si omóra cu multu folosu prin postu secu, fàra nici-o deslegare de brandza, de peste, de vinu si untu de lemnu, nici chiaru in domineci si serbatori; ci acelu ce se canonesce, trebue se intre celu din urma in sufrageria, se siédia celu din urma la trapezia, se manance numai mamaliga cu ceva leguma férta din alta di. Daca parintele staretiu nu va tractá pe acelu novitiu intru toate conformu reguleloru monastice ale bisericei celei mari a Resaritului, pace in chinoviu cu elu nu va avea. Chiar si in ssmonastiri ale Romaniei s'au adeveritu de multu, cà de nu se vor pazí regulamentele monastice cu tóta rigórea, de nu se va cere dela monachî si cu atàtu mai virtosu dela fratii pusi la proba, ascultare absoluta, mai curendu séu mai tardiu din chinovii se alegu casarme, din calugari husari.

Intru altele, parintele staretiu vediendu fantasiile acestui omu si desfrenat'a lui pofta de cérta, va scí luá mesurele cele mai intielepte pentru pacea chinoviului si mantuirea celui retacitu, cum si spre a'lu apará de unu procesu de pressa.“

Este dl Baritiu în mare ținută! Rog pe on. public sĕ mĕ scuse, dacă m'am vĕdut necesitat a-i produce disgust prin acest model al dlui Baritiu. Modelul citat va fi instructiv pentru cei ce n'au cunoscut mai de aproape pe acest gojgojamite publicist, economist, filosof, filolog, istoric, naturalist, ba chiar și teolog — *ut figura docet.*

Chiar și numai în calitatea mea modestă de diacon țin sub demnitatea mea a mai sta de vorbă cu dl Baritiu, aflându-se dsa în această dispositie spirituală.

Observ numai că reprodusul dsale cap de operă dovedesce destul de lămurit câtă dreptate am avut eu în respunsul meu, față cu care d-sa neputênd opune altceva recurge la forța d-sale de limbist și istoric.

Eată respunsul, care a scos pe dl Baritiu din sărite:

„*Domnului Georgiu Baritiu, redactor al diariului „Observatoriulu.*“

Domnule Redactor! În focul persecutiunei, ce prin nesce dubioase corespondențe ai binevoit a îndrepta în diariul d-tale contra memoriei repausatului metropolit Șaguna, îmi adresezi — ca din întêmplare — și mie câteva săgeți „clandestine“ în Nr. 81 al „Observatoriului“ d-tale. În acest Nr., în nota ce binevoesci a face la călcâiul pretinsei corespondențe de pe Murĕș, d-ta ai plăcerea a scrie: „... „întrebați însĕ pe acei tineri, cari au „venit cu testimonii scolastice din „gimnasiul dela Blaj și s'au cerut în „seminariul de aici, sĕ ve spună ei în „cuget curat, ce imputări grele își au„diră, anume dela un profesor, carele „apoi în ânul trecut împlu și foișoara „diariului clerical cu o serie lungă de „batjocuri gratuite și necălite asupra „acelui Blaj, unde frecuentase și el „câțiva ani scoalele și fusese tractat „ca ori care alt tinĕr de ai lor, ro„mânesce, omenesce. N'ai ce sĕ faci „unor oameni, dacă sûnt sclavii ure„lor sbeute dela Sêrbi și nu se pot „înălța mai pre sus de împregiurările „foarte prosaice, în care au crescut.

„Unii ca aceia se cred privile„giați a insulta pe toată lumea, ca și „băiatul desmerdat din fabula lui Esop, „până ce 'și mai dă odată și de câte „un om, care 'l ia la strimtoare, și 'i „dă pe foi până îl satură dicêndu'i: „Sĕ nu credi că ai a face tot cu bu„tuci, că se mai află în lume și oa„meni.“

Probabil, dle redactor, d-ta, în eserciarea meseriei d-tale, când m'ai atacat în chipul citat acì, ți-ai dis: „cetitoriul va sci cu cine am de lu„cru, ear' profesorul plesnit va re„mânè plesnit, fiindcă, nebăgând de „seamă, sau din respect către mine, „va tăcè.“ Din întêmplare de astădată ți-ai greșit combinațiunile.

Noi, tinerii neispitiți, chiar atacați în modul cum scii d-ta ataca, n'avem obiceiul nici a ne sfii de lupta pe față, fie protivnicii nostri ori cine, dar nici a ne lupta cu arme neleale, chiar și când cei ce ne atacă nu se servesc tocmai de armele, de cari sûntem noi obicĭnuiți a ne servì.

Astfel, dle redactor, vei afla că este natural, ca, preste așteptarea d-tale, sĕ-ți prind săgețile îndreptate contra mea, și în fața d-tale sĕ le esaminez valoarea.

D-ta binevoesci a susținè în reasumat că:

a) eu, crescênd în „relațiuni foarte prosaice“ am „sbeut dela Sêrbi“ ura contra fraților de același sânge; — că predomnit de această ură:

b) ca profesor de teologie sûnt persecutorul chiar și al tinerilor cari au studiat în Blaj;

c) am insultat Blajul în „Telegr. român;“

d) ca un adeverat strengariu am insultat pe toată lumea, până mi-am dat de om, carele m'a învĕțat omenie.

ad a) Ce vei înțelege dta sub „relațiunile foarte prosaice, în cari am crescut“ nu sciu. Atâta sciu, că ace-

---

*) Pentru cele de sub rubrica aceasta redacțiunea nu ia responsabilitatea. R.

[1]) După biografia ce mi-o publicase dl Blasianu în „Observatoriulu“ Nr. 98 din 1878.

ste „relațiuni“ se reduc la Blaj, în carele eu, precum bine scii, mi-am primit educațiunea, nu „dela Sêrbi“, ci dela Români neaoși. De voiu fi „sbeut“ prin urmare ceva, a bună seamă în timp de 8 ani de ḑile în Blaj voiu fi „sbeut.“ Dar eu protestez în contra netactului dtale, prin carele din simplă nesocotință discreditezi Blajul, în carele eu am crescut, și pre carele am temeiu sĕ'l apĕr eu în contra amicilor lui lipsiți de tact. În nici o scoală sêrbească n'am umblat, și Sêrbii îmi sûnt cunoscuți numai după nume ca și Turcii și ca și Englezii. Prin urmare frasa dtale cu „urele dela serbi“ remâne, ca multe altele, frasă goală.

ad *b*) Trebue sĕ declar foarte hotărît, că numai în o fantasie bolnavă vor esista tineri de aceia, cari ar fi avut sĕ îndure din parte'mi vr'o împutare sau prigonire pentrucă au studiat la Blaj. Căci eu n'am făcut nimenui vr'o imputare pentru cuvêntul, că a studiat acolo unde am studiat și eu. Dar înseși cuvintele d-tale dovedesc, că aceea, ce susțini cu atâta nechibsuință, este o invențiune, menită a mĕ înnegrì pe mine și institutul, la care funcționez eu. Căci din cuvintele: „au venit cu „testimonii scolastice... și s'au cerut „în seminariul de aici...“ resultă, că acei tineri ar fi venit la mine, și ar fi cerut ca eu sĕ'i primesc în institut. Cererea de a fi primit cineva în institutul Andreian nu se adresează mie, precum nu se adresează dlui Baritiu, ci veneratului consistoriu archidiecesan. Prin urmare: precum nu se poate da dlui Baritiu ocasiune, așa nu mi se poate da mie a face împutări celor ce „se cer în seminariul de aici.“ Fiind deci absolut imposibil sĕ se fi adresat cineva cătră mine pentru primire în seminariu, este eschisă chiar și posibilitatea de-a mi se fi dat vr'o dată ocasiune a face aceea ce binevoesci a'mi atribuì. Prin urmare, dle redactor, trebuia sĕ cugeți mai bine la aceea ce ai scris, condus de dragostea d-tale cătră noi, ca sĕ o fi putut toporì mai bine.

ad *c*) La adresa aceasta am mai respuns odată destul de lămurit dlui Blasianu în Nr. 1 și 2 ai „Tel. Rom.“ din 1879 „*Unde dai*, și *unde creapă?!*“ D-tale însĕ îți place a călărì pe „batjocuri“ și „insulte,“ nebăgând în samă adevĕrul lucrurilor. E bine, dle redactor, sĕ ne clarificăm și amêndoi! Maiântâiu îmi permit întrebarea: Ce preferi d-ta — amici, cari îți măgulesc slăbiciunile și defectele, făcêndu-te sĕ credi, că acele sûnt virtuți, sau amici, cari, cât în glumă cât în serios, te fac atent la defectele și slăbiciunile d-tale spre a te îndrepta? Nu cred că vei susținè că preferi pe amicii falși, ci, ca om cu multe esperințe, te vei declara pentru ceialalți, pe cari înțelepciunea d-tale doară nu'i va timbra cu epitetul de „insultători“ ?!

Sĕ vin acum la ținuta mea față cu Blajul, ținută, în care d-ta afli „batjocuri necălite.“

Eu vĕḑêndu că Blajul are unele defecte dăunoase, și că amicii lui, în loc sĕ i le descopere, i le măgulesc, mi-am luat inima în dinți a i le descoperì și a'i da prilej sĕ îndrepte ce se poate îndrepta. Prin adrese pe cale privată la Stan sau Bran, d-ta, carele cunosci bine spiritul Blajului, scii că ar fi fost zadarnic. Am trebuit deci sĕ recurg la ḑiaristică. Dar la „Observatoriulu“ d-tale n'aveam ce căuta, fiindcă d-ta din princip nu publici nimic, ce ar descoperì vre-un defect de al Blajului, precând de archidiecesa noastră te ocupi cu multă sirguință. Spre adênca d-tale supĕrare am fost prin urmare silit a me folosì de „Telegr. Rom.“ Și, d-ta, ca vechiu ḑiarist, a trebuit sĕ înțelegi pentru ce m'am folosit eu de foileton și nu de articuli — bunăoară în partea scientifică și literară. Dar fiindcă d-ta, ca și dl Blasianu, n'ai voit sĕ înțelegi, eată îți spun pe scurt: M'am folosit de foileton, pentruca lumea necunoscĕtoare de Blaj, cetind aceea ce am espus, sĕ'și ḑică: este foileton și n'avem sĕ le luăm în serios. Cei din Blaj însĕ sĕ simtă adevĕrul, sĕ vadă neajunsurile și sĕ îndrepte întru cât va fi cu putință. — Inseamnă aceasta a insulta? Am insultat eu Blajul, dacă în chipul arĕtat i-am atras atențiunea asupra unor defecte în sincera dorință de a se îndrepta? Cine este deci de vină, dacă d-ta cu dl Blasianu nu voiți sĕ înțelegeți aceea ce trebue sĕ înțeleagă și cei cari n'au umblat pe la Viena?

Dar, cumcă, prelângă tot resimțul, foiletonul numit a avut deja unele îmbucurătoare resultate, este dovadă că, după cum am înțeles: veneratul ordinariat din Blaj a trimis încă în anul trecut doi tineri la universitate spre a se pregătì anume pentru profesură. Și acum de ar striga cei scurt vĕḑĕtori cât de mult asupra mea: eu am satisfacțiunea, că cel puțin în parte am dat îndemnul spre o îndreptare a lucrurilor.

Ne putênd fi deci îndemnul spre îndreptare, cuprins în foiletonul „Tel. Rom.“, cualificat de „insultă“ desele d-tale reclame cu „insulte“ și „calumnii“ remân insulte și calumnii.

Observ că: altceva despre Blaj, sau cu referință ori alusiune la Blaj, afară de foiletonul citat și respunsul „Unde dai, și unde creapă?!“ n'am scris nici în „Tel. Rom.“ nici în alt ḑiariu.

ad *d)* În modestul meu cerc de activitate nu sciu sĕ fi insultat pe nimenea nici în scris nici cu graiul. Dta însĕ totuși susțini că eu „me cred privilegiat a insulta pe toată luma.“ După cele din punctul precedent și citatul respuns „Unde dai, și unde creapă?! nu vei mai putè susținè că sub „toată lumea“ înțelegi „Blajul.“ Ear când totuși ai susținè: Blajul nu este „toată lumea.“ Neputêndu-mi aduce casuri concrete de insulte, afară de cele disputate, delicatețа de insultătoriu remâne ca epitet al dtale.

Mai remâne sĕ ne dăm seama despre „omul,“ carele m'ar fi învĕțat mores, sau după limbagiul dtale „*călit*“: „m'a adus la strîmtoare și mi-a dat pe foi, până m'a săturat.“ Dacă sub acest „om“ înțelegi dta pe dnul Blasianu din Nr. 89/1878 al „Observatoriului“, apoi binevoiesce a reproduce în ḑiariul dtale respunsul meu citat „Unde dai, și unde creapă?!“ spre a vedè și cetitorii dtale cine a fost adus în strimtoare. Dacă însĕ credi că dta prin notița reprodusă mi-ai „dat pe foi“, apoi n'ai prea arĕtat că am dat de „om.“ Căci în calumnii și înjurături numai nu se arată vrednicia și hărnicia omului.

Fiind toate aserțiunile dtale, cu respect la persoana mea pure calumnii, ca și cele la adresa scoalei de Iași și a oposițiunei dela Turda, citata fabulă a lui Esop, pe carea dta binevoiesci a o aplica la mine, s'ar putè ușor aplica la altul, cu o mică modificare: betrânul băiat resfățat, deși a mai dat de câte un „om“ — „ce-a-'nvĕțat... a profesat.“

Cred dle Redactor că ne-am fi clarificat, și sper că, precum ai fost de liberal în atac, vei fi și just și vei publica in procsimul numer al „Observatoriului“ această aperare contra atacurilor ce mi-ai adresat. Declar însĕ că nu mĕ învoesc sĕ-mi lăsați ceva afară. În acest cas îmi voiu lua refugiu la alte ḑiare.

Și fiind că ne-am clarificat, și cel puțin o parte din cetitorii dtale sciu cu cine ai de lucru, nu me mai servesc de pseudonim, ci me subscriu cu numele.

Sibiiu, în 12/24 Octobre 1880.

Simeon Popescu,“
prof. de teol.

Fiind situațiunea foarte serioasă nu am alta de adaus de cât sĕ compătimesc starea sufletească a dlui Redactor al „Observatoriului.“

Primiți dle Redactor etc.

Sibiiu, în 19/31 Octobre 1880.

Simeon Popescu.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Istoria aritmeticei și principiile fundamentale

la tractarea Aritmeticei în scoala populară.

(Disertațiune ținută în adunarea generală a „Reuniunei învĕțătorilor români din Țeara Bârsei“ la 26 Aprile 1880 în Zernesci)

de

Domețiu Dogariu,
învĕțătoriu la scoala primară din Satulung.

IV. Importanța instruirei din aritmetică.

(4 Urmare).

Intre obiectele de învĕțământ, ce se propun în scoala populară cel mai important după religiune și limbă este aritmetica. Pentru-că:

1. Prin aritmetică se stârnesce, se eserciteză și se agerește facultatea cugetătoare intelectuală și limbistică a elevului într'un grad cu mult mai intensiv, decât prin ori care alt obiect de învĕțământ. Prin calculare dic, elevul se pune în posițiune de a'și da seama cu siguritate despre tot ce a cugetat și lucrat. Așadară calculațiunea este mijlocul cel mai escelent de a pune în mișcare de odată toate facultățile spirituale ale elevului.

2. Prin aritmetică se face omul apt pentru viața practică, civilă și socială. — Instruirea din aritmetică se face prin numeri. Indată ce copilul începe a deosebì bine un lucru de altul, i se spune numĕrul, se intuiază și se cuprinde pe treapta cea mai de jos în elementele sale. Prin aceasta aducem pe copilul acolo de el sigur vine la conceptul numerilor mai mici și nu simte nici o greutate a calcula cu numeri dupăce acestora li s'au dat nume și a resolvì cu ei încă în viața practică unele teme mai ușoare alese din viața practică și din cercul de intuițiune al copiilor. Și aceasta ar fi imposibil, dacă natura numerilor și legile după cari se formează numerii n'ar corespunde pe de plin naturei spiritului omenesc. Instruirea din aritmetică este dară mijlocul cel mai natural de a deda pe elevii la atențiune și cugetare.

Instruirea din arimetică are așadară două scopuri: *a)* formal *b)* material sau real. — Prin scopul formal înțelegem priceperea și limbagiul corect; ear prin scopul material sau real înțelegem cunoscințele necesare și de o valoare durabilă, cu cari au de a se înzestra elevii în toate relațiunile vieței practice și sociale.

Prin urmare instruirea din aritmetică are de scop nunumai cunoscința de numeri și satisfacțiunea de a putè resolvì cu facilitate ori ce temă din viața practică, dar și desvoltarea elevului. — Din aceste motive s'a și introdus apoi aritmetica sau computul în scoala populară ca un obiect absolut necesariu. (Va urma).

Bursa de Viena și Pesta

din 2 Noemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	107.80	107.30
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	122.60	122.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	80.75	80.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	84.50	84.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.75	122.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	96.—	96.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	94.50	95.50
Obligațiuni urbariale temeșiane	80.75	94.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	94.—	94.25
Obligațiuni urbariale transilvane	93.50	94.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	93.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.—	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.50	71.90
Datorie de stat în argint	78.—	72.90
Renta de aur austriacă	86.90	87.—
Sorți de stat dela 1860	129.—	129.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	820.—	813.—
Acțiuni de credit austr.	249.25	279.20
Acțiuni de bancă de credit ung.	279.—	247.—
Sorți unguresci cu premii	108.—	108.50
Sorți de regularea Tisei	107.50	108.10
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.60	5.63
Napoleon	9.35	9.34
100 marce nemțesci	57.85	57.80
London (pe polița de trei luni)	117.20	117.15

Economic.

(Ciuperci cu unt). Ciupercile cultivate în straturi sûnt acele, cari trebuiesc singure întrebuințate, căci sûnt diferite speci, de ciuperci otrăvitoare, de oarece seamănă foarte mult celor bune.

Nu culegeți nici odată ciupercile vechi căci vatĕmă sănĕtatea; ele se recunosc, când fulgii de desubtul căciulei sûnt negrii în loc de a fi roșcați.

Se cureță ciupercile, adecă se scoate pelița, care acopere căciula; se taie fulgii, ce sûnt de desubt; se taie piciorul din care nu se lasă decât medul; se spală toate în apă oțețită și se lasă în apă!

Ciupercile pregătite singure trebuiesc fierte cu o mare bucată de unt, piper, sare, o bucățică de usturoiu, și ale fierbe la un foc repede. La timpul fierberei, sĕ se adaogă puțină zamă de lămâe și în momentul de a o pune la masă, sĕ se pună deasupra pătrânjel tocat mărunt.

(„Monitorul agr.“)

Nr. 214—1880. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunei de paroch în comuna bisericească gr. or. din Feleag (Magyar Felek) de clasa III se escrie concurs cu terminul până la 9 Noemvr. a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Casă parochială cu edificiile economice și grădină de legumi de ½ juger;

2. Cimiteriul din giurul bisericei cu pomi;

3. Porțiune canonică de 2½ jugere arătură și fênaț.

4. Dela 97 familii câte o ferdelă veche de bucate în grăunțe și câte o ferdelă de ovĕs, câte o ḑi de lucru clacă (de familie) cu carul sau cu pălmile.

Concurenții 'și vor adresa suplicele lor instruite conform prescriselor legale la subscrisul în Paloș, p. u. Cohalm până la terminul sus arĕtat.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Paloș, în 30 Septemvre 1880.

Teofil Gheaja m. p.,
adm. prot.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, și casurile cele mai îndĕrĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie și totdeauna cu succes, și în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 3—24

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 126 Sibiiu, Sâmbătă 25 Octomvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 24 Octomvre.

Delegaţiunea austriacă a desbătut eri budgetul ministeriului de esterne. Într'un discurs mai lung bar. Hübner a desvoltat ideea, că periculul unui rĕsboiu ameninţă în viitoriu din Francia. De aceea dênsul vorbesce pentru grabnica amênare a cestiunei orientale şi pentru alăturarea monarchiei austro-ungaresci lûngă Germania şi Rusia. Demel păşesce în contra părerilor lui Hübner. Combate special alăturarea monarchiei lûngă politica Rusiei şi doresce, ca delegaţiunei sĕ i se facă cunoscute scopurile politicei austro-ungare în Orient. Süss atrage atenţiunea guvernului asupra cestiunei dunărene şi asupra cestiunilor de natură economică, cari stau în legătură cu cestiunea aceasta. Şi Groholski este în contra politicei mână în mână cu Rusia. După ce raportorul Plener îşi desfăşură vederile sale şi după ce ministrul de esterne respunde în decursul desbaterei în parte la întrebările, ce i s'a pus şi după ce a accentuat, că problema guvernului este de a promova interesele economice ale imperiului, delegaţiunea a votat bugetul ministeriului de esterne fără a întra într'o desbatere mai lungă.

Delelegaţiunea ungurească, în comisiunea de resboiu, se arată foarte galantă. Comisiunea a votat ministrului de resboiu aproape toate sumele cerute pentru a clădì fortăreţe. Delegaţiunea însăşi nu va remânè mai pe jos de comisiune.

Din ce în ce tot mai bine. Era vorba, că deficitul de 50 milioane pe cele trei pătrare de an ale anului curent va fi destul de mare. „Egyetértés“ însĕ face altă socoteală. Adăugênd în urma calculărilor sale încă bagatelul de 7 milioane, foaia oposiţională ne presentează un deficit de 57 milioane. In trei pătrare de an va fi de ajuns pentru un stat sĕrac cum este al nostru. Dacă mai gândim, că deficitul n'are sĕ se sfêrşască, nu ne putem apĕra de temerea, că va cresce, şi proporţiunile crescerei asemĕnate cu trecutul vor fi pentru viitoriu îngrozitoare. Un resboiu sĕ ne mai vie pe cap din vre o parte şi socoteala este gata.

Oposiţia conservatoare din Englitera, ḑice „Timpul“, a început de câteva ḑile în vederea apropiatei deschideri a parlamentului, o luptă energică în contra guvernului. Discursul ţinut ḑilele trecute de lordul Salisbury a dat semnalul şi tonul acestei campanii, care se anunţă pentru sesiunea viitoare ca o foarte serioasă ameninţare a posiţiei cabinetului Gladstone. Nesuccesul politicei sale sgomotoase a sdruncinat într'un chip foarte grav posiţia cabinetului englez; opinia publică este astaḑi destul de reu dispusă faţă cu guvernul, şi oposiţia profită firesce de resultatul nenorocit al politicei fantastice şi al umanitarismului gladstonian.

În discursul sĕu la Taunton, marchisul de Salisbury a spus, că nici una din revindecările Greciei nu ar putè fi susţinută într'un chip legitim şi că dăruirea unui teritoriu turcesc Greciei ar fi din partea puterilor o împărţeală a Turciei, ceea ce n'ar fi justificabil prin nici o lege internaţională. Cuvintele fostului ministru englez, deşi ele nu sûnt ale unui organ oficial, nu le lipsesce importanţa. Situaţia cabinetului englez faţă cu opinia publică este destul de compromisă pentru ca glasul oposiţiei sĕ aibă un puternic resunet şi sĕ zădărnicească oare-cum înaintarea guvernului pe calea trasă mai dinainte; guvernul englez n'ar mai putè uşor intervenì în afacerea greco-turcească fără sĕ'şi dea însuşi o lovitură foarte gravă. După înfrângerile din Afganistan, după turburările din Irlanda, după nesuccesul demonstraţiei navale, nu i ar mai trebuì, pentru a'şi perde cu desăvêrşire punctul de gravitate, decât o înfrângere într'o acţiune în favoarea Greciei.

În fasa diplomatică în care a intrat Europa de când e vorba de rechemerea flotei combinate, ideea de o intervenire a puterilor în favoarea Greciei a fost înlăturată cu desăvêrşire. Situaţia Greciei devine astfel destul de grea. În această situaţie regatul elen, părăsit proprielor sale forţe, cari relativ sûnt nesuficiente faţă cu ale Turciei, se nasce întrebarea: cari sûnt motivele, ce precipită pe Grecia în acţiune? La această întrebare, dă un respuns clar o corespondenţă a ḑiarului „des Débats.“ Starea financiară a Greciei îi împune datoria de a eşì din strîmtoarea, în care a împins-o hotărîrea conferenţei dela Berlin şi politica uşuratică a guvernului liberal englez combinată cu tendenţele politicei rusesci. Grecia pe temeiul unei iscălituri colective europene, s'a armat, 'şi-a despopulat oraşele şi satele, 'şi-a usat creditul şi golit cassa. Este o situaţie anormală, căreia i trebue neapĕrat o deslegare, şi astfel Grecia este silită, faţă cu ea însaşi, sĕ între în acţiune.

Procesul de presă

al „Telegrafului român“.

Acusatorul Hannia (în limba germână cetind de pe hârtie): Dacă iau eu cuvêntul o fac aceasta pentru a da espresiune posiţiunei neplăcute, în care mĕ găsesc acum. Este pentru mine neplăcut, eu care în viaţa mea n'am avut nici un proces, eu, care n'am pîrît pe nimeni şi n'am fost pîrît de nimenea, sĕ fiu silit a mĕ înfăţişa în vêrsta mea înaintată la acest loc ca acusator. Îndoit neplăcută este posiţiunea mea fiind silit a păşì la acest loc al dreptăţii, al legei contra duor colegi, duor fraţi în oficiu, mai mult contra duor scolari ai mei. Dacă o fac aceasta, o fac pentru a scutì cel mai sublim şi cel mai scump, ce are un om de omenie, a scutì prin lege şi prin D-Voastră, domnilor juraţi, onoarea mea atacată în public. Permiteţi'mi a ve istorisì pe scurt originea acestei afaceri neplăcute. La 21 Noemvre 1879 moare preotul Manta, un bărbat din tinereţele sale mie mai deaproape cunoscut prin activitatea sa în oficiu.

Casul de moarte mi s'a făcut cunoscut prin martorii domnii Ioan Rebega şi George Popa, rugându-mĕ dênşii, ca la dorinţa reposatului eu sĕ iau parte la înmormêntare, care va avè loc în 11/23 Noemvre 1876 la 12 oare. Aceasta o făcui, sosind în ḑiua anumită la 10 oare în Gurarîului. Acolo aflasem alţi 7 preoţi, cari încă veniră la înmormêntare. Totdeodată aflasem că parochul din Gurarîului Ioachim Munteanu ar fi eschis dela participare la înmormêntare, conform voinţei ultime a repausatului. După dispoşiţiunile şi legile noastre bisericesci, înmormêntarea unui preot este a se îndeplinì totdeauna de protopresbiterul respectiv sau fiind acesta impedecat de delegatul seu. Aflând că protopresbiterul respectiv Moise Toma, decedat, n'a sosit încă în Gurarîului, mĕ retrăsesem într'o odae la Iacob Arsenie, unde descălecaiu, şi am întrebuinţat timpul aşteptărei compunênd şi scriind o cuvêntare funebrală. De oarece la 2 oare nu sosise nici protopresbiterul nici delegatul seu, fiindcă parochul Munteanu, a cărui datorie ar fi fost a încunosciinţa pe protopresbiter, n'a făcut-o aceasta, sau apoi a făcut-o prea târḑiu, precum 'mi spuse decedatul, adecă numai la 4 oare în ḑiua înmormêntărei, eu am făcut dispoşiţiunile pentru începerea celebrărei funebrale. Sub conducerea mea şi cu asistenţa numiţilor preoţi s'a sevêrşit ceremonialul prescris, în urma căruia am ţinut eu cuvêntarea funebrală în faţa publicului adunat. Cuprinsul ei îl cunoasceţi parte din cetirea actelor, parte din fasiunile martorilor. Puţine ḑile după aceste şi adecă în 27 Noemvre 1879 foaia de aici, mie dea-

---

FOIŢA.

Scrisoarea lui A. Papadopul-Calimah cătră V. Alecsandri.

Geneva 20 Iulie 1880.

(4 Urmare).

Iesuiţii nu perd răbdarea. Se aşaḑă pe intrigi, dau bani Turcilor, ajutaţi de Atanasie Patelarie mitropolitul Tesalonicei, şi la 6 Martie 1634 patriarchul Lucar se restoarnă din nou şi se surgunesce la Tenedos, după un an şi şase luni de patriarchie; în locul seu se numesce patriarch Atanasie Patelarie. Dar abia trec 40 de ḑile şi Patelarie se isgonesce de cătră archierei la Tesalonica, ear' patriarchul Lucar se întoarce la legitimul seu tron, pentru a patra oară. Patelarie fuge la Ancona şi scrie Papei Urban al VIII cerênd ajutoriu, ca sĕ fie restatornicit la scaunul Constantinopolitan. Papa 'i respunde, că de va subscrie şi primì confesiunea bisericei Romane, îi va da titlul de al şaptezeci şi treilea cardinal. Patelarie supĕrat, fuge la Moldova; dar' la Martie 1635, se întoarce pe neaşteptate din Iaşi la Constantinopole şi patriarchul Lucar se depărtează ear' şi se esilează la Rhodos, după un an şi două luni de patriarchie. Patelarie stă pe tron un an, după care se destitue şi în locu'i vine patriarch Cyril Verias, instrumentul Iesuiţilor din Constantinopole[19]) prin ajutoriul lui Ibrahim-paşa caimacam al vizirului Bairam-paşa, care se afla atunci (1636) cu Sultanul Murat la espediţiunea dela Bagdat. Cyril Verias, după ce a stat patriarch 16 luni se destitue pentru nemărginita sa rapacitate, şi se esilează la Rhodos; în locul seu vine, în Iunie 1638, patriarch Ecumenic, cuviosul Neofit fost episcop al Eracliei şi elev al lui Lucar.[20]) Neofit rechiamă pe Lucar din esil. La 24 Septemvre se adună sinod la Constantinopole şi se pronunţă anatema contra cărţii tipărite la Geneva sub numele lui Cyril Lucar, şi contra lui Cyril Lucar sau contra lui Pseudo-Cyril care a scris-o. Neofit ne mai voind apoi sĕ mai stea la patriarchie, din causa respectului ce avea pentru Lucar, se demisionează de bună voia sa, şi se retrage la monăstirea dela insula Chios, după ḑece luni de cărmuire a bisericei. La 18 Martie 1639, Cyril Lucar se urcă pentru a cincea şi ultima oară la tronul ecumenic. Acum Iesuiţii vin la esasperare, şi se pornesc ca lei contra lui Lucar. Ei întărîtă pe Sultan Murat beţivul companion al lui Becr-Mustafa[21]) şi la 19 Iunie 1639 Lucar se destitue eară şi se dă pe mâna unui calĕu anume Ahmet-Aga, care îl închide în cetatea Lemocopia, (Rúmeli-hhisarí) aproape de Constantinopole, şi aicea îl sugrumă din ordinul Vizirului Mussa-paşa, ear trupul seu se aruncă în mare.

Pe tronul patriachal se ridică pentru a treia oară Cyril Verias omul Iesuiţilor. Lucar a fost asasinat după urzirile Iezuiţilor şi ale acestui Cyril Verias, care a numĕrat Viziului 20 de pungi pentru a obţinè moartea lui Lucar. Tot el a pus la cale de s'au aruncat în mare trupul lui Lucar. Creştinii din Constantinopole simţind, că Lucar este ucis, căci vedeau că hainele sale se vindeau în têrg, se adună la patriarchie şi chiemând cu dispreţ pe Cyril Verias, i ḑise: Pilate! dăne pe cel ucis, ca sĕ'l îngropăm![22]) Câţiva locuitori dela Region (*Ρήγιον*) au prins pe apă trupul mortului, şi l'au îngropat cu modestie.[23])

Patriarchul-Asasin convoacă un sinod şi reînnoiesce blăstemul, care se pronunţase în ḑilele cuviosului Neofit contra cărţii tipărite la Geneva şi contra lui Lucar.[24])

Astfel se sfêrşì patriarchul ecumenic Cyril Lucar!

(Va urma).

---

[19]) Innokentiu, op. cit. II, 491.
[20]) Innokentiu, II, pag. 523.
[21]) Cantemir Isidor. Imper. Ottom. tom. I. pag. 376.
[22]) Philippi Cypri, Chronicon Eccles. Graecae, pap. 456.
[23]) Ipsilanti, op. laud. pag. 143.
[24]) Dosith. Patriarch. op. cit. libr. XI, cap, 10.

pururea dușmană, „Telegraful roman“ poreclită a aruncat în contra mea cele mai neasceptate și cele mai dejositoare învinovățiri. Ea afirmă, că eu aș fi prevaricat în comuna Gurarîu spre dauna parochului de acolo, cuvêntarea mea funebrală n'ar fi altceva decât un atac contra aceluiași paroch, mĕ învinovățesce de înstrăinarea averei publice bisericesci, mĕ înfățișează de sumeț de neprecugetat și om care nu numai că nu corespunde oficiului seu, ci lucră de a dreptul în contra chiemărei sale că ca profesor de morală așî fi predicat inmoralitatea, că așî fi provocat poporul la revoltă contra parochului lor, și la neascultarea ordinațiunilor consistoriale. In urma respunsului meu scurt, publicat în „Telegraful Roman“, unde am respins acele învinovățiri, s'a grăbit nu numai a susținè acele învinovățiri ci și a adauge altele nouĕ.

De aproape 50 ani cu puține întreruperi trăiesc în această cetate. Dela 1845, adecă de 35 ani însĕ me aflu neîntrerupt ca servitor al bisericei mele și ca soț în această societate omenească. In această mult cercată perioadă, chiar și anul 1848 socotit, unde am petrecut timpul cu generalul Bem, cu Dobakay.... am contribuit parte ca deputat în dieta țerei, parte ca deputat la universitatea săsească la binele comun șin'am avut nimic, din contră pot esprima cu linisce binefăcĕtoare convingerea mea îmbucurătoare, că mĕ bucur de o stimă în toate părțile societății de aici, la mari și la mici fără deosebire de naționalitate și de coloritul partidei. În biserică am adus-o la cel mai înalt rang, ce'l poate ocupa un bărbat de starea mea, sûnt membru la mai multe societăți literare — scientifice, la Asociațiunea trunsilvană pentru liter. și cultura poporului român, membru al direcțiunei bancei „Transilvania“ și bancei „Albina“, sûnt membru al representanței comitatense și al comitetului permanent, am administrat 10 ani fondurile archiepiscopiei de sute de mii floreni, fără ca ele sĕ fie avut vre-un crucer lipsă. În activitatea mea oficială protopresbiterală de 25 ani m'am îngrigit pentru afacerile scolare și bisericesci ale tractului meu, am creat fonduri scolare și bisericesci. Ce privesce Gurariului îmi pot atribuì mie și privegherei mele rigoroase merite, căci, primind la anul 1878 parochul Munteanu administrația a aflat un fond pentru zidirea bisericei de fl. 32,000 în cea mai bună ordine.

N'am enumerat toate aceste pentru a arĕta, că eu ocup o posițiune modestă dar onorifică în societatea cetățenească și bisericească. Dacă sûnt acele afirmațiuni și pentru cel din urmă cerșitoriu desonorifice, cu atât mai mult trebue sĕ se privească de atari, cu cât ele vin dela un fost scolariu al meu, căruia eu 'i-am ajutat la posițiunea ce o ocupă de present, intr'un ciar cetit aruncate mie în față. Că aceasta e așa, că aceste învinovățiri luate din senin au escitat în diferite direcțiuni opiniunea publică, documentează următoarele casuri.

Un doctor iuris, prea bine vĕdut și mult stimat în cercurile societății de aici, me apostrofase pe „sub arini“ cu cuvintele: „Da, domnule protopop ce polemică se poartă eară în contra D-Tale“? Altul îmi puse întrebarea aproape vătĕmătoare: Da ce fel de comedie ai jucat D-Ta de unăcile în Gurariului?“

Un al treilea 'mi cise: Dar aceasta este o ticolășie cum te târeie „Telegraful“ ear prin noroiu!“ De aceste și asemenea esprimări de indignațiune am primit din apropriere și din depărtare. Sau doară se poate ca un cetățean pacînic, înaintat în vêrstă, un servitor al bisericei, care a servit cu credință 25 ani sĕ fie declarat de liber (vogelfrei) și sĕ fie espus săgeței resbunărei într'un stat regulat, în care avem acum onoarea a trăì?! Pentru a vĕ esprima asupra acestuia, sûnteți chemați aici, d-lor jurați. Eu privesc cu cea mai mare linisce verdictul D-Voastre, fiindcă am convingerea, că omenia trăesce mai mult și că onoarea este cel mai scump bun, care s'a încredințat cunoscinței D-Voastre prin urmare nu este ertat a o ataca și stirbì.

Acusatul parochul Munteanu: Eu nu sûnt preparat pentru a respunde conform împregiurărilor, dar me voiu silì a înfățișa lucrul cât se poate de scurt. Și eu sûnt un om de omenie, deșì trecutul meu nu este așa lung. Dacă am ajuns în această încurcată afacere, m'a înpins chiar acusatorul. Cum aș fi putut scrie eu așa ceva, dacă nu aș fi avut ansă. De unde nu este foc, nici fum nu ese. Cuvêntarea funebrală, ce s'a ținut în biserica parochiei mele, în casa lui Dumnedeu, n'a avut alt scop decât a mĕ înnegrì înaintea poporului, dela care trăesc și în al cărui mijloc mĕ aflu. In casa lui Dumnedeu sĕ se cuvinteze numai binele și frumosul. In convingerea mea subiectivă sûnt sigur că unele părți ale cuvêntărei, care nu numai s'a cetit ci s'a și ținut ex abrupto, au avut scopul a mĕ ataca, cică martorii, ce vor voì, căci dacă ar fi permis, eu aș putè și dovedì, că martorii nu pot fasiona în contra lui Hannia și pentru mine, fiindcă cei mai mulți din martori datoresc cu sume însemnate fondului bisericei, dovadă că dl Hannia a voit numai sĕ se resbune în contra mea este conclusul sinodului parochial din 29 Aprile 1879 care pretînde ca dl Hannia sĕ sĕ silească a da socoteala despre administrarea fondului bisericesc. Imi pare foarte reu, că mi s'a închis ușa, pentru dovada adevĕrului, deoarece eu dispun de documente, și dacă astădi nu mai este iertat a spune la acest loc adevĕrul, trebuie se dau caracterului meu altă față și se mi'l schimb.

Presidentul (întrerumpênd): Pentru acest pasagiu, că aici n'ar fi permis a spune adeverul admonez pe vorbitor și îl recerc a remânè la obiect.

Parochul (Munteanu continuând): Eu dacă m'aș ținè de pasagele corespondenței aș dovedì, că ce stă scris acolo este adevĕrul. Nu s'a cis, că fondul bisericesc s'ar fi administrat reu sau s'ar fi administrat în favorul protopres. Hannia, ci s'a cis, că nu s'ar fi dat o socoteală certă, solidă, specială, deșì prot. Hannia s'a provocat la aceasta cu o jumetate an înainte de representanța legală a bisericei din Gurarîului. Adevĕrat este că Hannia a predat la anul 1878 unele obligațiuni private și nesce libele și tocmai din aceste se vede, că sume mari și însemnate din fondul bisericei n'au ajuns tocmai în mânile cele mai bune. Căci preste 10,000 floreni se aflau pe atunci împrumutați la persoane private fără nici o garanță decât numai simplă subscrierea. Dela cele mai multe obligațiuni erau interesele în restanță cu 3, 4, 5, ba la unele și 6 ani restanță. De când sûnt eu paroch în aceea comună am nisuit din toate puterile a încassa și a asigura acele sume jumetate perdute și astădi i-mi pot atribuì meritul, că am asigurat deja în mod popular preste jumĕtate din acea sumă.

În privința celorlalte va binevoì apĕrătorinl meu a reflecta.

„În sfĕrșit apelez la bunăvoința domnilor jurați și îi rog a considera, că eu sûnt încă un preot tiner, n'am multă esperiență, însĕ m'am străduit totdeuna și me străduesc a'mi împlinì datorința în oficiul meu, care mi s'a încredințat.

Presidentul: În acusă Sfinția Ta ești mai înainte de toate învinovățit a fi scris amintiții doi articoli, concedi aceasta?

Parochul Munteanu: Da.

Redactorul N. Cristea: Eu nu mi-am compus autobiografia, prin urmare nici nu o pot propune aici. Amintesc însĕ, că sûnt deja 16 ani decând am onoarea a purta redacțiunea jurnalului „T. Rom.“ sub cele mai grele împregiurări, cu mijloace modeste și în timpuri foarte mișcate, și cu toate aceste până acuma nici un procuror de stat nu s'a simțit încă chemat a me cita înaintea acestei bariere; a fost reservată aceasta unui colegă de al meu. De aș fi sciut eu, că afacerea va venì înaintea acestui tribunal de presă, aș fi cruțat pe autorul și aș fi primit eu toată respunderea; curagiul 'l aș fi avut a o face și cred că dl acusator este și convins despre aceasta. Eu însĕ am cugetat, că fiind autorul cunoscut, afacerea se va resolvì înaintea forului competent bisericesc, cea ce nu s'a făcut și eu o regret foarte mult, că nu s'a făcut. Aș mai avè multe de cis la aceasta afacere delicată, dar nu voiu a mai răpì timpul. La celelalte va reflecta apĕrătorul meu.

Varietăți.

* (Avansări în armată.) Cu prilegiul înaintărilor din Noemvre a. c. au avansat dintre Români următorii domni și adecă la rangul de major dl Luca Câmpean la regimentul de infant. Nr. 64, până acuma fost căpitan de clasa I la regim. de inf. Nr. 51; la rangul de căpitan clasa I dl Elie Anculia căpitan de cl. II în reg. de inf. Nr. 50; la căpitan cl. II dl locotenent Ioan Cintelean din reg. de inf. Nr. 51; la rangul de locotenent dl Ioan Bogdan, sublocotenent la reg. de inf. Nr. 64; apoi la sublocotenenți au avansat dl Nicolau Hidu, până acuma cadet, la reg. de inf. Nr. 31, și dl Nicolau Lugoșan la reg. de art. Nr. 8 până acuma fost cadet la reg. de art. Nr. 3.

* (Amintirea lui Em. Gojdu. Junimea studioasă română din Budapesta a cercetat Lunia trecută mormêntul marelui fundator E. Gojdu. După întonarea imnului de jale Alexandru Mihailovici a ținut o cuvêntare petrundĕtoare, în care a desfășurat viața și meritele lui E. Gojdu. Apoi „stipendiații lui Gojdu“ au depus pe mormêntul lui o cunună de lauri și corul a întonat imnul de jale „*In planul cel secret*“. Dl Dim. Ionescu, fost comite suprem al comitatului Zarand a mulțămit tinerimei române pen'tru devotamentul ce l-a arĕtat către marele reposat. Intre cei de față au fost și cav. I. Pușcariu, septemvir dinpreună cu familia sa.

* (Postal). Cu referență la timpul de earnă, ce vine precum și pentru o siguranță mai mare postele ușoare între Abrud, Zlatna și Alba-Iulia, apoi între Offenbaia și Abrud din 6 Noemvre n. începênd vor comunica în următoarea ordine:

a) Intre Abrud, Zlagna și Alba-Iulia pe toată ciua adecă: Pleacă din Abrud la 6 oare dimineața și ajunge la Alba-Iulia la 2 oare și 30 minute după ameadi; apoi se întoarce din Alba-Iulia la 6 oare dimineața și ajunge la Abrud la 2 oare și 30 de minute după ameadi;

b) Între Offenbaia, Câmpeni și Abrud și adecă:

1. Pleacă dela Offenbaia la 6 oare dimineața și ajunge la Câmpeni la 9 oare dimineața; apoi se întoarce la 10 dimineața și ajunge în Offenbaia la 1 oară după ameadi;

2. Pleacă dela Câmpeni spre Abrud la ameadi și ajunge în Abrud la 2 oare după ameadi, apoi se întoarce din Abrud spre Câmpeni la 3 oare după ameadi și ajunge în Câmpeni la 5 oare după ameadi;

c) Între Roșia și Abrud pe toată ciua și adecă:

Pleacă dela Roșia la ameadi și ajunge în Abrud la 2 oare după ameadi; apoi se întoarce din Abrud la 3 oare după ameadi și ajunge în Roșia la 4 oare și 30 minute după ameadi.

* (Himen.) Dl Anania Trombițaș de Betlen și domnișoara Irina Moga de Chieriu anunciă celebrarea cununiei dlor urmată la 19/31 Octomvre.

* (Himen.) Dl Petru Cioran Dr. de medicină și domnișoara Eugenia Sotir din Brașov anunciă celebrarea cununiei dlor sale, ce va avè loc Duminecă în 26 Octomvre.

* (Himen.) Dl Artur Platsco și domnișoara Maria Baiulescu din Brașov anunciă celebrarea cununiei dlor, care va avè loc Duminecă în 26 Octomvre.

* („Naționaliștii“ nostri). Este între Românii Sibiiului o specie de „*naționalisti*“, cari prin nisce stratageme foarte transparente pentru cei cunoscĕtori, dar' tot atât de amăgitoare pentru cei naivi, au sciut sĕ împreune până în ciua de astădi aparența unui românism, după împregiurări chiar radical, cu o slugărnicie întocmai desevêrșită față cu organele guvernului. Nu e vorbă, sûnt aceleși ființe dubioase, cari în adunări naționale declamează cu indignațiune în contra „activiștilor vênduți guvernului maghiar“, pentru ca numai decât după un eftin seceriș de aplause din partea gloatelor sĕ treacă la o socoteală cu vre un candidat guvernamental de deputăție la dieta țerei. Acesti „conducĕtori“ naționali și liberali în congregațiunile comitatului nostru sûnt cel puțin așa de disciplinați ca și domnii dela masa verde. Se înțelege că aceasta nu i-împedecă pe „naționalistii“ nostri a se împărtăși chiar cu entusiasm la manifestațiuni române naționale, căci ear' domniile lor, mult o ci după aceea, urcă scările la „domnul cel mare“, pentru... Ce sĕ'i faci, dacă e omul mare „naționalist“, devotat fiind — plin de abnegație și lipsit de ori ce interes profan — numai nației celei mult adorate.

Fără îndoială un astfeliu de suflet „naționalist“ a născocit lista „națională“ a candidaților pentru congregația comitatului Sibiiu. În acea listă, luată cu tot dreptul în rîs de către organul săsesc de aici, vedi bine „naționaliștii“ nostri nu figurează, deoarece dlor își permit fără împuternicire a înșira între candidații „oficiali“ mulțime de Români de aici, care protestează sĕrbătoresce în contra insinuărei de a fi *pe față*, ceea ce „naționaliștii“ nostri sûnt mai *pe sub ascuns*, adecă: slugi credincioase a dlui fôispán.

Notăm aici ceea ce scim cu deplină positivitate: Ședulele tipărite de votare, cuprinzênd candidații „oficiali“, le-a împărțit între Românii de aici dl consilieriu *Elie Măcelariu*, se înțelege prin persoane mijlocitoare. Inteligența română cu bun tact a ignorat lista „credincioșilor“. Cine a pus însĕ pe Românii suburbielor în mișcare cu ședulele „domnilor“ în mână? „Naționaliștii“ cari sub pretecst că trebue resturnat Sasul, fac socoteala *lor* cu Ungurul, care nu scie cum sĕ mai fericească pe bietul Român, îmbĕtat cu apă rece de chiar „domnii“ sei „naționalisti.“

* (Mulțămită publică). D-l Daniil R. Cordescu director și fundator al institutului „Lumina“ din Căscioare în România binevoì a dona scoalei noastre române normale ca-

pitale gr. or. din Reşinari 90 esemplare din opul D-niei sale intitulat „Noţiuni de Igiena privată“ cari ridicate dela librăria d-lui W. Krafft, s'au şi împărţit băeţilor din clasa a IV-a şi fetiţelor din clasa a III-a dela sus numita scoală. Pentru această donaţiune i se aduce numitului D-n din partea subscrisului cea mai mare mulţămită publică. Folosindu-mĕ de această ocasiune esprim şi d-nului redactor al „Convorbirilor literare“ Iacob Negruzzi cea mai profundă mulţămită publică, pentru că D-nia sa de mai mulţi ani binevoesce a ne trimite gratuit foaia, ce o redige d-nia lui, pentru biblioteca scoalei sus numite. Dea Dumneḑeu ca aceste fapte nobile şi filantropice săvêrşite de sus numiţii d-ni în interesul instrucţiunei şi culturei române sĕ afle mulţi imitători.

Reşinari 23 Octomvre 1880.

C. Hămbăşan,
director şi învĕţător.

* („Album Macedo-Român“) scrie dl V. A. Ureche în „Binele public“ a apărut şi este de vêndare la toate librăriile din capitală. Colaborarea a 180 de scriitori, artişti, musicanţi şi dintre care multe ilustraţiuni europene; au dat „albumului“ o estindere neprevĕḑută dela început. Era vorba sĕ dăm una ori douĕ coale, ca Paris-Murcia ori Vindobona şi eată că „albumul“ apare peste 22 coale în folio ilustrate!

Dacă pentru 2 coale abonaţii aveau sĕ plătească 2 lei, pentru 23 ar urma sĕ plătească 23 sau 24 lei cel mai puţin. În loc de acest preţ, noi am ficsat numai 8 lei pentru ediţia ordinară, şi nici chiar pentru ediţiunea de lux, care a costat atât de mult în muncă şi bani — nu reclamăm mai mult decât 20 lei!

Cu toate aceste am întimpinat neaşteptate reclamaţii dela unii din subscriitorii la „album“ cu 2 lei esemplarul!!

Fiindcă acei domni vor numai decât *marfă de doi lei*, ne mai ţinênd seamă nici de scopul ce urmăresce societatea macedo-română cu publicaţiunea albumului de 20 şi 8 lei noi, subsemnatul s'a otărît sĕ facă şi o a treia ediţiune, *pentru abonaţii cu doi lei*. Se vor da până la 2 coale de estracte din articolii adevĕratului Album, se vor pune câteva clişeuri câte vor încăpè şi...

Şi cine dintre vechii subscriitori va poftì sĕ aibă, în locul acestui Album pe acela de doi lei, va binevoì sĕ ne vestească deîndată ca sĕ'i oprimăm esemplarul ce doresce şi sĕ nu imprim mai multe esemplare din ediţiunea cu doi lei decât numerul de abonaţi, cari se mulţămesc cu acest Album, când cu adausul de 6 lei noi numai (plătibil la dorinţă, şi în rate lunare) puteau avè admirabila ediţiune a 2-a, care se deosebesce de cea de lux numai prin calitatea hârtiei şi lipsa chenarelor paginelor.

Ediţiunea III-a, a acelor cu doi lei, va apărè cel mai târḑiu Duminecă 26 Octomvre.

V. A. Ureche.

* (Familia „Tisza.“) Din pricina decorărei ministrului president unguresc cu crucea mare a ordinului sf. Stefan oamenii se ocupă acuma mult cu genealogia casei „Tisza“. „Pester Lloyd“ ḑice despre aceasta următoarele: „Familia Tisza de Boros-Ienő“ vine înainte în istoria Ungariei pe la mijlocul veacului al 17-lea; în anul 1658 Turcii iau citadela Boros-Ienő (Ienopolea) în urma cărei împregiurări familia fu silită, a'şi părăsì locuinţa străbună. Pe timpul acesta George Tisza spre a i se cruţa citadela, fu trimis ca consul la sultanul; misiunea însĕ nu avu nici un succes. In anul 1655 era Stefan Tisza ablegatul comitatului Bihorului la George Rakotzi II. şi representà pre acesta deja în anul 1656 la curtea Sultanului. Tot acest Stefan Tisza a fost mai târḑiu în Dobriţin inspector suprem la oficiul de 30 şi curênd după aceea căpitan al districtului Chioarei. Aşa venì familia şi în Ardeal, unde nepotul lui Stefan, Ladislau funcţionà ca vice-comitele Turdei. Acest Ladislau pe calea procesului recâscigà bunurile familiare; fiiul seu, tot cu numele Ladislau, a fost deja în anul 1765 funcţiouariu al numitului comitat şi mai târḑiu ablegatul acestuia ca protonotariu. Unul dintre ficiorii acestui Ladislau Tisza a fost Ludovic tatăl ministrului president deacuma, administratorul comitatului Bihorului. Din această schiţă se vede dar', că Tisaiştii nu se ţin de nobilimea cea mai veche şi mai înaltă a ţĕrei. (In Transilvania sûnt foarte multe familii române, care poartă numele Tisza. Red.)

* (Notarii publici). Ministrul de justiţie va conchiema o anchetă, carea va desbate asupra modificărei legei de notari publici. La aceste modificări precum şi la statorirea definitivă a tacselor notariale se vor considera toate esperienţele făcute până acuma pe terenul acesta.

* (Linea ferată Bistriţă-Ludoş.) În această privinţă congregaţiunea comitatului Bistriţa-Năsĕud a adus următoarele concluse: Toate actele referitoare la clădirea liniei ferate vicinale Bistriţa-Ludoşul murĕşan sĕ se substearnă înaltului ministeriu de comunicaţie şi clădiri publice cu propunerea, a se da concesiunea de clădire. Înaltul ministru de comunicaţie sĕ fie mai departe rugat, a da şinile de lipsă pentru această linie vicinală sau din depositul erarial sau apoi, de vreme ce pe calea ferată orientală se întrebuinţează acuma sini de oţel, din cuantitatea acelor şini, cari au eşit din folosinţă dar' sûnt încă în stare bună, pe lângă un preţ corespunḑĕtoriu de acţii.

* (Un fenomen anatomic). Un fenomen foarte rar şi de un mare interes scientific s'a observat de curênd la spitalul Hotel-Dieu din Caen (Francia) în serviciul doctorului Denis Dumont, chirurg en chef, asupra unei fete de 17 ani moartă de câteva ḑile. S'a constatat o strămutare completă a organelor toracice şi abdominale. Toate măruntele, cu toate că de o structură perfect normală, au primit o deslocare ast-fel, că cele din partea dreaptă sûnt aşeḑate în cea stângă şi vice-versa. Ast-fel plomunul stâng presenta trei loburi pe când cel drept numai douĕ. Inima este aşeḑată în dreapta şi artera aorta îndreptată în aceaşi parte. Ficatul ocupă partea stângă, stomachul şi splina partea dreaptă. In fine masa intestinală însăşi a încercat o mişcare de inversiune analogă. Cu toate aceste, raporturile organelor între ele sûnt perfect conservate, aşa încât această stranie dispoşiţiune nu schimba nimic din regularitatea funcţiunilor.

* (Teatrul din New-York) Teatrul din Madison-Square, la New-York, poate fi citat ca un model a tuturor teatrelor din punctul de vedere al aranjărei interioare şi al îngrigirilor, pe care proprietarii le aduc fiecărui lucru, pertru a mulţămì mai mult pe spectatori. In această vară, în care căldura în New-York a fost nesuferită s'a vĕḑut funcţionând în teatrul din Madison Square, un nou sistem de ventilaţiune. Aerul rece vine prin vêrful edificiului; după ce a fost purificat de praful pe care'l conţinea, prin ajutoriul unui fel de organtin, e condus în sală şi purtat prin logi şi printre scaune prin ajutoriul unor tuburi de fer alb, în proporţiune de o sută de mii picioare cubice pe oară. În sala spectacolului, aceste tuburi circulă pe o lungime de aproape douĕ chilometre. Dar pe timpul călduriloŕ mari, trebue a se aduce în sală un aer rece; la acest resultat s'a ajuns printre tuburi paturi de ghiaţă. Succesul a fost atât de complet, încât chiar pe timpul ḑilelor şi nopţilor toride, din Iunie şi Iulie, în care n'aveau loc representanţiuni, veniau persoane sĕ se odihnească şi se respire aerul rece produs de noul ventilator de ghiaţă.

* (Bulgarii pleacă din Dobrogia). „România Trans-dunăreană“ spune că o mulţime de cereri de eliberări de paşapoarte s'au făcut prefecturei din Tulcea. Biroul de paşapoarte a lucrat ḑilele aceste câte 6 şi 7 oare pe ḑi. Bulgarii de prin sate îşi vênd ceeace mai au şi se gătesc de plecare. În faţa acestora, prefectura a mai luat mĕsuri ca toţi acei ce cer paşapoarte sĕ nu li se elibereze până ce mai întêiu nu vor certifica că 'şi-au achitat dările către stat şi 'şi-au plătit datoriele către particulari. Ei sûnt datori asemenea a da garanţii solvabile, respunḑĕtori în lipsa lor de ori ce pretenţiuni s'ar ridica.

Lumea bulgară a început asemenea a se îndesa şi la consulul otoman cu cerere de paşapoarte îndată ce întimpină dificultăţi la autorităţile noastre.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Istoria aritmeticei şi principiile fundamentale

la tractarea Aritmeticei în scoala populară.

(Disertaţiune ţinută în adunarea generală a „Reuniunei învĕţătorilor români din Ţeara Bârsei“ la 26 Aprile 1880 în Zernesci)

de

Domeţiu Dogariu,
învĕţătoriu la scoala primară din Satulung.

(5 Urmare).

V. *Metodul aritmeticei în scoala populară.*

Prin metodul aritmeticei înţelegem modul, cum are de a preda învĕţătorul scolarilor învĕţăméntul din aritmetică. Materialul de propunere el are sĕ'l desfăşure astfel, ca sĕ corespundă puterei şi capacităţei elevilor. Cum am ḑice învĕţătorul nu numai sĕ cunoască din destul obiectele, ce are de ale propune elevilor, dar i se cere ca sĕ cunoască şi metodul acelora, căci prin metodul bun al învĕţătorului se pregătesce şi se arată calea cea mai sigură şi mai scurtă, ce duce la scop.

Metodul bun ajută pe scolarii la câştigarea cunoscinţelor necesare, le efectuesce esercitiul puterilor spirituale, le deşteaptă activitatea proprie şi le dirige simţul şi voinţa. Pre cât sûnt de diverse însĕ obiectele de învĕţămênt în scoala populară, pe atât sûnt de diverse şi metodele în propunorea acelora.

Dela fie-care învĕţător se pretinde dar cu drept cuvênt, ca el pre lângă câscigarea cunoscinţelor necesare trebue sĕ-'şi însuşească şi metodul dela fie-care obiect de învĕţămênt al scoalei sale, căci altul e metodul instruirei din religiune, altul al instruirei din limbă, altul al instruirei din geografie şi altul al instruirei din aritmetică sau din comput.

Aritmetica din scoala populară formează partea cea mai elementară a matematicei, şi ca atare are şi ea parte din viaţa şi ţesĕtura întregului. De aceea metoda nici unui obiect de învĕţămênt nu se poate mĕsura cu metoda matematică, pentru că materialul acestui obiect de învĕţămênt se ţine foarte strêns de părţile sale ca şi zalele unei mari catene pe cari s'a apĕsat sigilul evidenţei cei nemijlocite. În matematică cugetarea şi lucrul stau strêns legate la olaltă, şi tocmai întru aceea zace şi demnitatea şi preferenţa lor, căci ele conduc spiritul în strênsă continuitate a materiei şi în consonanţă cu activitatea lor. După cum adevĕrata matematică este mijlocitoarea între cugetarea presentată şi curată tot asemenea şi computul din scoala elementară şi populară este mijlocitorul între cugetarea intuitivă şi presentată. Computul elementar este comun cu adevĕrata aritmetică şi numai întru aceea se diferesc, că aritmetica are de a face cu numeri şi reguli, pre când computul are de a tracta materialul abstract atât de practice şi într'un mod atât de intuitiv, încât el sĕ desvoalte şi sĕ agerească puterea cugetătoare şi limbistică a elevului ca nici unul altul dintre studiile scoalei elementare. Aicea dară zace toată greutatea în metodul computului elementar. De metod se ţine: procesul, forma, tactul şi principiile.

Deci încât îmi va erta timpul voi şi vorbì despre fie-care din acestе câte ce-va în special.

(Va urma.)

Bursa de Viena şi Pesta

din 4 Noemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	107.45	107.55
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	80.57	80.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	97.50	97.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	84.75	84.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.75	122.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.50	97.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.—	95.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	95.20	95.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.25	94.—
Obligaţiuni urbariale transilvane.	94.75	94.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	96.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	94.50	94.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.15	72.—
Datorie de stat în argint . . .	73.20	73.25
Renta de aur austriacă	87.20	87.25
Sorţi de stat dela 1860 . . .	130.80	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	816.—	818.—
Acţiuni de credit austr. . . .	280.20	281.30
Acţiuni de bancă de credit ung.	249.50	250.—
Sorţi ungaresci cu premii . . .	108.75	108.25
Sorţi de regularea Tisei . . .	107.90	108.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.59	5.60
Napoleon	9.35	9.36
100 marce nemţesci	57.85	57.80
London (pe poliţa de trei luni) .	117.30	117.20

Economic.

Sibiiu 2 Noemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.30—8.30; grâu sĕcăreţ fl. 5.80—6.80.; sĕcară fl 5.60—6. Orz fl. 3.90--4.30; Ovĕs fl. 1.90--2.30 Cucuruz fl. 2.70—3.10; Mălaiu fl. 6—7; Cartofi fl. 1.60--2.; Semênţă decânepă fl. 4—5; Mazere fl. 7—8; Linte fl. 9.—10; Fasole fl. 5—6.50 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 36.—40; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 15—17; Sĕu de luminări fl. 24—25; Lumінări de sĕu 50 chilo fl. 24—28.; Săpun fl. 19—21. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 16-18. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 35—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; oauĕ 10 de 25 cr.

Braşov, 29 Octomvre n. Pro hectolitră Grâu fl 7.—8; Grâusĕcăreţ fl. 5.60 Sĕcară fl. 5.20--5.40 Orz fl 3.50—3.80; Ovĕs fl. 2.—2.10; Cucuruz fl. 3.80; Mălaiu fl 4.60.; Mazere fl. 6.; Linte fl. 9.50; Fasole fl. 4.30; Sĕmânţă de in fl. 10.80 Sĕmênţă de cânepă fl. 4.10— Cartofi fl. 1. pro chilo: carne de vită 48 cr. carne de porc 52 carne carne de viţel — cr. de berbece 30 cr.; Sĕu de bovine proaspĕt fl. 35; (pro 100 chilo); topit 48 fl.

Făgăraş, 29 Ocotmvre n. Pro. hectolitră Grâu fl. 7.50—8.; grâu sĕcăreţ fl. 6—7.; sĕcară fl. 520--5.35; orḑ 4--4.20 ovĕs fl. 2--2.20; cucuruz (nou) fl. 3.—5 (vechiu) fl. 5; mălaiu fl. —.; Sămânţă de cânepă fl. 8—9; mazere fl. ——.; linte fl. ——; fasole fl. 5—5.50; cartofi (vechi) cu fl. 1.20..—2.20; (noi) per litră ——— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 70—76; sĕu brut fl. ——; sĕu de luminări fl. 38—42; unsoare fl. 75—77; cânepă fl. 20—25; sĕmênţă de in fl. săpun fl. 30.—34; fên fl. 2.20.—2.40 spirt pro grad fl. 10½ pro chilo: carne de vită 40—42 cr. carne de viţĕl 36 cr.; carne de porc 44 cr carne de berbece 28 cr.; oauĕ 4 de 10 cr.

Arad, 30 Octomvre n. Pro hectolitră grâu: fl. 11.40—12; sĕcară fl. 9.; orz 5.90—6.10; ovĕs fl. 5.60—5.65; cucuruz fl. 4.; Spirt *en gros* fl. 33—25 eară *en detail* fl. 34. per 100 litre %

Budapesta, 30 Oct. n. Toată săptămâna trecută am avut ţile dealmintrelea foarte frumoase şi senine, dară ţeu şi foarte reci. Timpul ploios de mai înaintea a lăsat giur împregiur munţii încărcaţi de zăpadă, carea înrîuresce asupra temperaturei forte greu. In ţilele din urmă am avut un frig de 3—4° R. încât oamenii umblă pe uliţi îmboldoriţi în vestminte de earnă. Timpul senin a efectuit însă, că toate lucrurile de pe câmp s'au isprăvit, şi cu ruptul cucuruzelor s'au gătat toate lucrurile de toamnă. Câmpurile sûnt acuma toate libere, sěměnaturile foarte frumoase şi pline de viaţă. Cum vor eşi aceste din earnă nu se poate sci, dară dacă vor erna bine, dupăcum de altmintrelea se asteaptă după semnele de până acuma, apoi la primăvară vom vedè holde, cari de multă vreme n'au mai vedut ochii oamenilor de peaici. Bieţii economi, cari n'au avut noroc în anul acesta, nici cu grânele, nici cu cucuruzele, nici cu viile, se bucură în nădejdea, că pe anul viitor vor avè cel puţin grâne bune. Timpul senin şi uscat a îmbunătăţit şi drumurile, şi numai decât s'au şi vědut în piaţă foarte mari cuantităţi de cereale, cari deşi au fost şi de cualitate frumoasă şi aleasă, totuşi n'au fost scumpe. Aşa notăm în special:

Grâul a trecut cu fl. 12—12.35; sěcara cu fl. 9—10; orzul cu fl. 4.55—6.20; ověsul cu fl. 5.80—6.20; cucuruzul cu fl. 5.60—6.08; făina n'a cam trecut; asemenea nici păstăioasele, a căror preţuri în această săptămână au fost încă mai eftine cu 15—20 cr. ca în rêndul trecut; lanile s'au vêndut cu fl. 2.08—3.60 per chilogr.

Porcii încă au fost mai eftini de astădată In târg au fost cu totul preste 64,000 capete, între cari din Ungaria de joa la vre o 5000, din România vre-o 400, şi din Ardeal vre-o 30; unsoarea de porc cu fl. 63; slănina cu fl. 66; sěul cu fl. 47—48; cartofii cu fl. 2.30—2.70.

Peile de bou cu fl. 110—115; de vacă cu fl. 105—108; de viţel cu fl. 211—220; de oaie cu fl. 140—155; de miel cu fl. 95—110 (toate per 102 dărabe); peile de cal cu fl. 8.50—10.50 părechea.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitaţiuni: în 12 Noem. imob. soţiei lui Ioan Kerekeş în Vista (trib. Cluj); în 9 Noemvr. imob. lui Francisc Eranus în Panic (judec. cerc. Huedin); în 13 Noem. imob lui George Söcs în Magherĕu (judec. cerc. Reghen); în 28 Dec. 1880 şi 28 Ian. 1881 imob. lui Pavel Matei în Bicafalva (trib. Odorhei); în 30 Noemvr. şi 31 Dec. imob. Varvarei Haidu în M. Oşorhei (trib.) în 3 Dec. imob. Catarinei şi ale lui Ioan Filpeş în Ticuşul săsesc (judec. cerc. Sighişoara); în 29 Dec. 1880 şi 29 Ian. 1881 imob. lui Pavel Matei în Sântă Măria de sus; în 2 Dec. imob. lui Ioan şi Stefan Fleischer în Boci (judec. cerc. Teaca); în 26 Noem. imob. lui Carol Iacob în Păuca; în 23 Noemvr. şi 31 Dec. imob. lui Ioan Zagoni în Vaia; în 23 Noemvr. şi 31 Dec. imob. lui Michail Nagy în Crăciunel; în 23 Noemvr. imob. lui Nicolau Kalyani în Sămărtin; în 25 Noemvr. 1880 şi în 3 Ian. 1881 imob. lui Francisc Sütö în M. Oşorhei; în 25 Noemvr. 1880 şi 3 Ian. 1881 imob. lui Ladislau Gálfalvi în Sânbenedic (trib. M. Oşorhei); în 16 Noemvre şi 16 Dec. imob. lui Michail Scherlinger în Teaca (judec. cerc.); în 20 Noemvr. şi 20 Dec. imob. soţiei lui Samoilă Vitályos în Reteag (trib. Dej).

Nr. 214—1880. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei de paroch în comuna bisericească gr. or. din Feleag (Magyar Felek) de clasa III se escrie concurs cu terminul până la 9 Noemvr. a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Casă parochială cu edificiile economice şi grădină de legumi de ½ juger;

2. Cimiteriul din giurul bisericei cu pomi;

3. Porţiune canonică de 2½ jugere arătură şi fênaţ.

4. Dela 97 familii câte o ferdelă veche de bucate în grăunţe şi câte o ferdelă de ověs, câte o ţi de lucru clacă (de familie) cu carul sau cu pălmile.

Concurenţii 'şi vor adresa suplicele lor instruite conform prescriselor legale la subscrisul în Paloş, p. u. Cohalm până la terminul sus arětat.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Paloş, în 30 Septemvre 1880.

Teofil Gheaja m. p.,
adm. prot.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, şi casurile cele mai îndĕrĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie şi totdeauna cu succes, şi în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 4—24

[58] 7—24

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a soliditătii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din nickel-argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 11.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi, probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 35 şi astăţi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 16.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifea.

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabil cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ţi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit, să nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are să adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [68] 2

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos
1881.

Anul al treiţecilea.

Preţul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vêndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Calendariul (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţi europeni.** — **Serviţiul postal şi telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Mĕsurile nouĕ şi vechi.**

Şematismul

(41 pagine cu câte două coloane)

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania, cuprinţând şi **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali şi parochii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Vênătoarea, (Novelă). — **Poesii.** — **Conspectul săptămânilor.** — **Însemnarea târgurilor.** — **Anunciuri.**

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Audiţi, vedeţi şi miraţi-vĕ!

Mărfurile de argint Britania, primite dela o massă concursuală a unei mari **Fabrice de argint Britania,** devenite falită, se dau cu ori ce preţ sau mai bine ţis gratuit.

Trimiţênd **fl. 7.—** în bani gata s'au cu rambursă ori cine primesce următoarele **50** obiecte cu a patra parte din valoarea reală, şi adecă:

Bucăţi 6 **Cuţite de masă** escelente, mănunchiu de argint Britania, cu cuţituri adevĕrat englezesci
„ 6 **Furcuţe** de cele mai fine, argint Britania, dintr'o bucată.
„ 6 **Linguri de mâncare** de argint Britania, grele şi massive.
„ 12 **Linguriţe de cafea** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 6 **susţiitoare de cuţite** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 1 **lingură mare de lapte** de argint Britania, masivă
„ 1 **lingură mare de supă** de argint Britania, grea.
„ 9 **Tave de presentat** ciselate foarte fin.
„ 2 **sfeşnice pe masă de salon** Britania pline de efect.
„ 1 **corfă de pâne masivă** de argint Britania.

Toate 50 obiecte au costat mai nainte 25 florenі şi costă acum numai floreni 7.—.

Toate 50 obiecte sûnt fabricate din cel mai fin şi cel mai solid argint Britania, care este unicul metal ce esistă pe lume care în veci remâne alb şi nu se poate deosebi de argintul adevĕrat nici după o folosire de 30 ani; **pentru aceasta garantează.**

Afară de aceste mai sûnt:

18	**cuţite, furcuţe şi linguri** de argint Britania, câte 6 bucăţi toate 18 laolaltă											fl.	3.75
6	**linguri mici de cafea** de arg. Brit. mai nainte cu							fl.	3.—	acum numai cu		fl.	—.60
1	**lingură de supă**	„	„	„	„	„	„	„	3.—	„	„	„	1.—
1	„ „ **lapte**	„	„	„	„	„	„	„	1.50	„	„	„	—.50
6	**tave**	„	„	„	„	„	„	„	5.—	„	„	„	1.50
6	**susţiitoare de cuţite**	„	„	„	„	„	„	„	4.50	„	„	„	1.50
1	**cutie de zăchar**	„	„	„	„	„	„	„	4.—	„	„	„	1.20
1	**părechе sfeşnice** mai mari de							„	2.—	şi	fl. 3.—		
1	**clopoţel de masă** de arg. Brit. mai nainte cu							fl.	4.—	acum numai cu		fl.	1.—
1	**păhar de oauĕ**	„	„	„	„	„	„	„	—.60	„	„	„	—.30
1	**piperniţă şi salniţă**	„	„	„	„	„	„	„	2.50	„	„	„	—.75
1	**Carafine** p. oţet şi uleiu	„	„	„	„	numai		fl.	3.50	şi			4.50
1	**unealtă de foc** grea de pus pe masă mai nainte							fl.	3.—	acum numai cu		fl.	—.95

Cane de cafea şi teă a fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zăchar à cr. 35, 50, 80 fl. 1; cutii de zăchar à fl. 2, 2.80; presărătoriu de zăchar à cr. 25, 40, 75, 90 fl. 1; carafine de oţet şi oleiu à fl. 2, 4; cutii de unt à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4. — încă şi alţi articuli nenumeraţi.

Ca dovadă, că anunciul meu

nu este înşelătorie,

mĕ deoblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, **a o re'ntoarce fără nici o greutate.** Îndrept la epistolele de mulţămită ce mi-au venit, şi pe cari îmi voi permite a le publica succesiv. — Cine doresce deci a primi pe banii sei o marfă bună şi solidă şi nu lăpĕdătură, sĕ se adreseze numai cătră

A. Fraiss, 14

Viena, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatul archiepiscopesc.

A eşit de sub tipar şi se află de vêndare în toate librăriile:

CĂLINDARUL
BUNULUI ECONOM
pe anul comun 1881.

Întocmit de

D. Comşa şi Eugen Brote.

Cu mai multe ilustraţiuni intercalate în tecst

Anul V.

Cuprinsul: Călindar iulian şi gregorian cu serbătorile, ţilele numelor, evangeliile dumineilor, resăritul şi apusul soarelui, lungimea ţilei. Cronologia. Păscălia. Anotimpurile. Sistemul planetar al soarelui. Cele donĕspreţece zodii sau semne din calea soarelui. Regentul anului. Întunecimi. Serbătorile schimbătoare şi posturile. **Genealogia:** Austro-Ungaria şi toate celelalte state europene. **Târgurile:** Transilvania, (în rênd alfabetic şi cronologic) Ungaria, Bucovina şi România. **POSTA. Corespondenţe telegrafice. Raportul între mĕsurile nouĕ şi vechi. TIMBRE. Tabela de interese. Tabela comparativă a valorilor de bani din toate ţĕrile. SFĂTUITOR JURIDIC: Articolul de lege XLV: 1880 despre procedura, ce are să se urmeze în causele de regularea posesiunei în părţile transilvane a le ţĕrei. PARTEA ECONOMICĂ:** Economia schimbătoare în grădina de legumi. Oaia merinos (cu 3 ilustraţiuni). Cercarea seminţei. Fragile (cu 6 ilustraţiuni). Grădina scoalei. Maşină de sĕmĕnat (cu 1 ilustraţiune). Cele ţece porunci ale agricultorului. Grebla cu cai (cu una ilustraţiune). Trioriul (cu 1 ilustraţiune). Cât se samĕnă pe un hectar? Timpul încolţirei şi vegetaţiunei la diversele plante agricole. Tabela despre maşinile agricole mai însemnate. Din care material cât vinars se estrage. Greutatea fructelor şi seminţelor mai indatinate. Cât timp poartă animalele agricole. **PARTEA BELETRISTICĂ: Codreana Sanzeana,** poveste. **Scormon,** novelă. **Poesii.** Umoristice (cu ilustraţiuni). **Literatura agricolă. Inserate.**

Preţul 45 cr. sau un leu nou.

Josif Drotleff.
Editorul călindariului bunului econom.
[67] 3—3 **Sibiiu, strada Cisnădiei Nr. 23.**

Redactor respunţĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 127. Sibiiu, Marți 28 Octomvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 27 Octomvre.

Dieta Ungariei a început activitatea sa. Casa deputaților a avut Sâmbătă o ședință, în care s'au presentat casei diverse acte și o interpelațiune.

Mai importante sûnt desbaterile în delegațiuni. În rêndul trecut am dat un resumat scurt despre desbaterea bugetului de esterne. Țiarele vieneze vin și ele acum la rêndul lor să'și facă comentarele. Unul dintre aceste comentând discursurile din delegațiuni, cari între alte, ating cestiunea orientală, ține, că numai acei amici ai Turcilor, a căror ideal este, ca alianța austro-germană să sprigineasscă cu ori ce preț gârbovitul imperiu turcesc, nu cunosc istoria celor doi ani din urmă. Același susține, că este numai o pausă în cestiunea orientală și că imperiul turcesc trebuie să se risipe, însă nu fără o versare nouă de sânge. Până atunci popoarele balcanice vor deveni așa de mature încât să poată dispune ele însele de soartea lor. Românía a ajuns, neașteptat de curênd, la o consistență internă, care a făcut-o vrednică de a întra în alianța celor două împerii germane. Și despre Serbia presupune țiariul, că nu va mai resiste mult concertului austro-german. Albania acum se cristalisează într'o națiune. Grecia se pregătesce a deveni eredele Turciei în Epir și Tesalia. Chiar și Bulgarii au început a fi mai moderați și a se purta mai domol cu Turcii de pe teritoriul bulgar. După ce trece în revistă toate popoarele balcanice până și Macedonia, încopciând la discursul lui Haymerle, recomândă Austro-Ungariei o procedere cercumspectă; nu să cucerească, dară să câstige simpatiile popoarelor. In chipul acesta se vor delătura temerile lui Hübner de Francia și lipsa de a merge mână în mână cu Rusia.

Foaia oficială din Bucuresci publică următoriul ordin de țI către ostașii concentrați la Țigănesci și la Roman:

„Ostași! Concentrările și taberile de instrucție sûnt astădi principalul mijloc de a desvolta și de a da târie numeroaselor trupe, ce organisația militară cere de a pune în acțiune. Printr'ênsele numai șefii superiori, de toată treapta, învață a cunoasce și a avè de aproape, în mână, trupele ce comandă, și earăși printr'ênsele trupa dobêndesce încrederea și cohesiunea trebuincioasă și câștigă prin contactul țilnic, dragostea șefilor, meniți a o conduce la îndeplinirea datoriilor sale către patrie.

Ostași din taberile Țigănesci și Roman! Ați avut ocasie să vĕ convingeți înși-vĕ de resultatele dobêndite în acest an; și mai cu samă voi dorobanți și călărași, cari de și organisați numai semi-permanent, ați sciut, cu toate aceste, prin rêvna și silința, ce ați arătat, a vĕ înfățișa întocmai ca trupele cele vechi, ați dovedit, că temelia puterei noastre armate este pusă, și că țeara poate compta pe instituțiile sale militare.

Înainte dar pe această cale, și Eu voiu fi pururea mândru de a fi în capul vostru, precum am simțit cea mai viuă satisfacțiune constatând în persoană, la diferitele exerciții, marșuri și manevre, adevĕratul progres realisat, prin silințele voastre.

Esprim dar șefilor și trupelor domneasca Mea mulțămire pentru zelul și devotamentul ce au desfășurat.

Dat în Iași, la 21 Octomvre 1880.

Carol.

Postul de ambasador rusesc la Bucuresci îl va ocupa principele Usuroff.

„Neue Freie Presse“ publică o telegramă din Pesta, cu data de 3 Noemvre, asupra resultatelor obținute la Pesta de sir Henry Elliot, ambasadorul Engliterei la Viena:

„Ambasadorul Elliot și Duchâtel au părăsit Pesta. Cel dintâiu, după cum se vorbesce prin cercurile diplomatice, nu ar fi tocmai satisfăcut de resultatul șederei sale aici, de vreme ce n'a reușit a câștiga cabinetul vienez pentru nici una din intențiunile dlui Gladstone, Sir Henry Elliot a repurtat un succes în aceea, că a reușit să înduplece pe ministrul de esterne a fi mai reservat în comunicările sale către delegațiuni, pentru ca să nu se vadă și mai bine înfrângerea suferită de politica dlui Gladstone. In privința cestiunilor actuale, cabinetul englez țintia la o nouă acțiune siluitoare contra Porții, și sir Henry Elliot trebuia să dobândească mai întâiu de toate cooperarea cabinetului vienez pentru cestiunea greacă. Se asigură de prin cercuri guvernamentale, că aceste sforțări ale sale au remas fără resultat și că cabinetul, în cea mai completă înțelegere cu Germania și Francia, au susținut, că trebuie să se adopte o acțiune înceată și pacînică. Aceasta se și dice pe aici, că este causa înfuriării organelor dlui Gladstone contra Austriei.

„Prin cercurile parlamentare se vorbesce, că baronul de Haymerle a comunicat în comisiunea delegațiunei ungare, că Englitera s'a presentat și cu propunerea de a despăgubì pe Muntenegru prin cederea Novi-Bazarului, dar' că această propunere a fost respinsă de pretutindeni. Baronul de Haymerle a mai spus încă, că Poarta în afacerea Tusi, a declarat, că este gata a cede acest ținut Austriei, care să'l predea apoi Muntenegrului. Turcia amintì, că tot astfel s'a făcut cu cederea Veneției către Napoleon. Cabinetul vienes respinse însă cu otărîre această propunere de ocupațiune. Se găsì însă o putere (Rusia), care luà în mână această propunere cerênd ca Italia să întreprindă această ocupațiune timporală și apoi să predea Muntenegrului ținutul. De fapt, aceste amenunte nu merită mai mult decât un interes istoric.“

Reflecsiuni

asupra articlului „La cestiunea învĕțământului religios“, publicat în „Biserica și scoala“.

Brașov, 5 August 1880.

(10 Urmare.)

„Oare nu vor fi trei Dței, când țici: Tatăl este Dțeu, Fiul este Dțeu și Duchul este Dțeu?“

„Nici decum; căci deși sûnt în Dumnețeire trei osebite fețe, totuși numai una este ființa și Dumnețeirea și puterea și mărirea și maiestatea a tuturor trei fețe de obște și nedespărțită.“

Ai țis dle N., că „prin isterioare putem provoca o mulțime de indoieli în capul copilului și o mulțime de nedumeriri, cari în adevĕr îl vor confunda și'i vor lega spiritul.“

Așa dar dta crezi, că o istorioară evangelică desfășurată după metodul lui Christos, va confunda pe copil, îi va lega spiritul.“

Insă espresiunea dogmatică, citată aici sub acest numĕr, o iai, ca cum ar fi în stare a lumina spiritul copilului?

Dacă crezi dta una ca aceasta, atunci, mĕ iartă, nu scii nici barem, ce însemnează — „a crede.“

Ți-ași mai cita și alte forme dogmatice din Catechismul amintit, întărit de sinodul eppesc din Carloviț la a. 1774 și de bună samă rĕu tradus în româna; căci un Român cult nu ar fi dat în limba sa maternă o astfeliu de formă dogmelor bisericei crestine g. or.

Dar pentru ce să'ți mai citez?

Dta chiar cu aceste forme dogmatice, după cum fac unii năiemiți, vreai să depărtezi cu spaimă pe copii dela învĕțătură, să faci să urască și religiune și învĕțătură și scoală și tot!

Se gonesci dta pe copii dela învĕțătură!!

Și apoi ca mijloc pentru aceasta să întrebuințezi chiar dogmele bisericei creștine; — chiar prin dogmele bisericei gr. or. să scoți pe copii dela lumină și să'i arunci în brațele — întunereculuì!

Ca să poți și dta profita cândva de

FOIȚA.

Scrisoarea lui A. Papadopul-Calimah către V. Alecsandri.

(5 Urmare).

Nu s'a bucurat însă mult ucigașul Cyril Verias de crima sa. La 20 Iunie 1639 el se urcă vesel la patriarchie; dar la 16 Iulie 1640, dovedindu-se complicitatea sa cu Iesuiții el se surgunesce la Cartagena și acolo se sugrumă la rêndul seu, spre a se liniscì amicii lui Lucar. Așa se făcu dreptate.

În țiua de 17 Iulie 1640 Duminecă se suì pe tronul patriarchal Partenie cel bĕtrân, după alegerea unanimă a sinodului. Acest cuvios archipăstor aduce îndată moaștele lui Cyril Lucar la patriarchie, și după îndeplinirea sfintelor slujbe și rugăciuni le duce la insula Chalchis și le înmormêntează cu respect în biserica monastirei Panaghia.

Cyril Lucar a fost un bărbat luminat și cu mare învĕțătură. El cunoscea în perfecțiune limbile elină, latină, franceză, italiană, turcească și arabă. Când Lucar scria sau vorbia în aceste limbi, nu era permis nimĕrui să gândească, că le cunoasce mai bine. Măreț și elegant la chip, inteligent și plin de spirit, elocuent și orator, Lucar mai avea încă o memorie imensă; el era cunoscĕtor în sciințe, literator și teolog adênc. Stilul seu era îndrăsneț, neîndurător, scurt. Se vede o epistolă a sa scrisă din Alecsandria la Constantinopole la 1612 către Ioan Witt Bogard: „Sûnt unii (îi scrie Lucar) cari ne tot vorbesc despre ignoranța bisericei Orientului, și'i aruncă în față că învĕțătura și filosofia s'au mutat dela ea în alte țeri. Eu respund, că ar putè să o socotească cineva fericită în ignoranța ei, căci nu putea audì cestiunile estravagante și luptele religioase până la moarte, cu care se spurcă audul oamenilor în vremea de acum...“[25])

După ce Petru Moghilă a scris mărturisirea bisericei ortodocse, vĕțând că Iesuiții tot împrăscie prin lume scirea, că biserica Constantinopolitană este Calvinistă, el se întoarce cu rugăminte către Domnul Moldovei Vasile Lupu voevod, care avea cea mai mare trecere atât la Sultan și la Țarigrad cât și la regele Poloniei, ca să convoace un sinod. Dl Moldovei primesce și scrie lui Partenie patriarchul ecumenic să trimită archierei la Iași din partea sa la sobor. Asemenea scrie și împĕratului Rusiei, ear regelui Poloniei îi scrie, să dee voie archiereilor ortodocsi să vie la Iași. Patriarchul au trimis mai mulți archierei și pe dascălul Meletie Syrigu. Impĕratul Rusiei pe mitropolitul Kievului și a toată Rusia, Petru Moghilă cu alți episcopi, pe care'i voiu numì mai jos. Toți acestia se adună la Iași, la 1642, în biserica Trii-Sfetitele cu Varlaam mitropolitul Sucevei și a toată Moldova și Exarch al Plaiurilor, Evlopie episcopul Romanului, Anastasie episcopul Rădăuțului, George episcopul Hușului și Sofronie ieromonach și egumen a monastirii Trei-Sfetitele din Iașii Moldovei.[26]) Sinodul dă anatemei cartea tipărită la Geneva la 1632 și pe cel ce a scris-o, apoi cercetând și înbunătățind mărturisirea credinței, alcătuită și scrisă cu mâna lui Petru Moghilă grecesce și latinesce, o adeverește și o întărește, să fie în veci mărturisirea credinței bisericesci și apostolesci a Resăritului.[27]) Partenie bĕtrânul învită apoi acest sinod la Constantinopole, ca să dovedească și mai bine, că biserica Țarigradului n'are nimic comun cu calvinii și cu doctrinele lor, despre care a fost calomniat Cyril Lucar. Către dênsul se adună și alți archierei. Lucrarea soborului dela Iași o subscriu toți patru patriarchii și toți membrii sinodului, ear din partea Rusiei tot Petru Moghilă, care se intitulează mitropolit al Kievului, al Galiției și a toată Rusia, esarchul scaunului Constan-

---

[25]) Apud Ipsilanti, op. laud. pag. 120.

[26]) Philippus Cyprius în Chronice Ecclesiae graecae, pag. 478.—Michael Lequien în Oriente Christiano, tom. I. p. 1246—1256, edit. Paris 1740. Apud Șincai Chronic. Rom&u. tom. II. pag 37 și Melhissedek, Chronic. Episcopiei Hușilor, I. pag. 115.

munca lor, sĕ te folosesci şi dta de sudoarea Românului lipsit de cultură!

Ce varvarie! — Ce sĕlbătĕcie!

Dar ce foloase vei putè chiar dta trage din munca altuia?

Dta nu posedi nici barem spirit speculativ; apoi nu scii, de unde 'ţi ai putè procura şi de acesta.

„Spirit speculativ“ poţi afla la dl G. Pletos.

Domnia sa adecă după ce se miră în Nr. 42 al „Telegrafului Roman“ din acest an, cum de autorii „tractatului“ au putut desaproba metodul mediu usitat în manualele de religiune ale scoalei noastre pop. de până acum, şi apoi pe basa aceasta „Subreuninnea“ învĕţătorilor din Braşov în şedinţa sa din 17 Februariu a. c. au îndrăsnit a daclara amintitele manuale nemetodice?.... în vîrtutea spiritului dsale speculativ şi află, că temeiul, care a silit pe membrii respectivei subreuniuni sĕ o facă aceasta, se cuprinde în următoarele: „Poate că cineva dintre membrii aceleia subreuniuni va fi avênd gata un manuscript tractând materii religioase; ba poate că i s'a fi denegat aprobarea cerută.“

Ai vĕdut dle N.?

Dacă nu ai fi dta obicînuit, a frunderii cetitul, ai scio şi aceasta!

Dta, cât eşti altmintrea de ciudat în caracterul dtale, totuşi nu ai putut găci, ce a silit pe autorii „tractatului“, respective pe membrii subreuniunei amintite sĕ vatĕme dogmele, sĕ spargă tablele legii, sĕ ardă icoanele, sĕ dĕrîme biserica, sĕ dee mâna cu Darwin.

Una ca aceasta a trebuit sĕ'ţi-o spună dl G. Pletos, că adecă: „unul din ei are gata un manuscript tractând materii religioase; 'l-au înaintat la locurile competente cu rugarea, ca sĕ'l aprobeze.

Locurile competente însĕ — iau denegat aprobarea!

Şi aşa vĕdênduse cu manuscriptul desaprobat, s'a făcut foc de necaz, a motivat compunerea „tractatului“, a început resbel în contra bisericei gr. or. şi — resultatul — sinul lui Darwin!

Vedi dle N., aşa se fac gheşefturile!

Dl G. Pletos dacă vrea sĕ facă gheşeft, îl face în folosul dlui; dta însĕ muncesci numai în favorul întunerecului.

Deci dar dl G. Pletos, nu a putut sĕ'şi închipuiască pe autorii „tractatului“ perdênd atâta timp cu spargerea tablelor legii etc..... ci lucrând manuscriptul mai întâi, ca sĕ se scie mai curênd cu manualele vêndute, cu chimirul plin şi — caldi la stomac: — atunci icoanele etc. puteau ele remânè şi la locul lor. Le au ars însĕ pentrucă locurile mai înalte 'i-au lovit chiar în „gheşeft“ cu desaprobarea manuscriptului.....

Pentrucă pe basa moralei dlui G. Pletos trebuie omul, când nu'şi poate ajunge scopul cu cineva, sĕ'i sdrobească barem lucrurile din casă!....

Dta însĕ dl N. 'ţi-ai întipuit pe autorii „tractatului“ şi pe ceilalţi membri ai subreuniunei lor conducênd anarchia în contra bisericei gr. or. numai — aşa surdă, de giaba fără ca sĕ fi avut pus în lucrare vre un gheşeft, fără ca sĕ le fi tras cineva dunga peste socoteala gheşeftului început.

Care sânteţi mai cu mintea la loc, Domnia Ta ori dl G. Pletos?....

Deci dacă dta scii, că eşti mai bun, ca cum te am descris noi pe basa „articlului“ dtale; — uşor vei putè vedè, că dta te-ai esprimat aşa dară în „articlu“ foarte rĕu şi cu totul greşit.

In casul acesta 'ţi recomêndăm ca creştini:

Când cetesci cevaşi, sĕ nu frundĕresci cetitul; când scrii, cugetă mai întâiu bine, judecă bine, rezonează bine: apoi apasă condeiul cu negreală pe hârtie!

Dacă ne primesci povaţa aceasta, — bine!

Dacă nu, atunci nu avem ce'ţi face!

Judecă totuşi dta însuşi după esplicaţiunile noastre despre „articlul“ dtale şi ia bine seama: póate fi el de vre un folos cuiva? — dtale? ba nu! — bisericei g. o. sau doară scoalei noastre confesionale? nici decum! naţiunei noastre române? cu atâta mai puţin! — statului? nici pe departe! — aşa dar cui? întunerecului!

Numai întunerecul se poate bucura de „articlul“ dtale, că „în favoarea întunerecului se esprimă „articlul“ — deoarece el provoacă: ură frăţească, duşmânie, anarchie; se împrotivesce luminei, şi'şi încordează toate puterile, ca — sĕ o stingă în scoala română!!....

(Va urma).

Procesul de presă

al „Telegrafului român“.

(Urmare din Nr. 126.)

Arz v. Straussenburg începcie la cuvintele esprimate de redactorul Cristea şi dice că şi el regretă foarte mult că acest cas a venit aici la decisiune şi îi cade foarte greu a'şi împlinì cu consciinţă datorinţa sa. Parochul Munteanu însĕ a pĕcătuit greu în contra legei, atacând cel mai scump odor al omului, onoarea, şi prin urmare n'a remas alta decât a căuta dreptatea aici. Trebuesce făcut deosebire între onoare şi onoare, una este onoarea soldatului, alta este a cavalirului, şi alta a presbiterului. Legea statului german şi face deosebire între calumniare şi vătĕmare de onoare. Cuvinte care de sine privite pot părè foarte inocente, dar aplicate la o persoană anumită pot fi foarte vătĕmătoare. Întrebarea este, care codice penal vine aici în aplicare, cel nou sau cel vechiu? Este de părere că în acest cas vine a se aplica codicele penal nou, fiindcă pedeaspsa în acesta este mai domoală. Dar în sfêrşit ambele codice definează vătĕmarea de onoare în principiu în acelaşi înţeles adecă a schimonosì fapte astfel încât ele pot dejosì pe cineva în ochii altora. El va dovedì, că în cei doi articoli din cestiune s'a schimonosit faptele pentru a dejosì pe protp. Hannia în ochii lumei şi a'i detrage din stima publică. Se dice în articolul publicat în Nr. 112, că înmormêntarea s'a făcut fără parochul, ba cu eschiderea formală a parochului competent. În acest singur pasagiu s'a schimonosit faptele în două direcţiuni. Nu parochul Munteanu a fost parochul competent la aceea înmormêntare ci protopresbit. tractual M. Toma, ear eschiderea parochului Munteanu nu s'a întêmplat în urma voinţei protp. Hannia, ci precum a spus-o martorii, la dorinţa familiei reposatului.

Este mai departe neadevĕrat că cuvêntul funebral rostit de p. Hannia s'a presentat în forma unei agresiuni contra parochului actual I. Munteanu. Căci fasiunile martorilor dovedesc contrariul. Nici unul din martorii ascultaţi nu'şi aduce aminte a fi audit astfel de cuvinte, nici unul n'a înţeles din vorbirea aceea, ce a înţeles parochul Munteanu. De asemenea cuprinde pasagiul „Din trei preoţi de ai D-Voastră, n'aţi remas acum cu nici unul — ba aveţi unul, însĕ acesta nu este al D-Vstră, nu'l-aţi făcut D-Vstră“ etc. fapte schimonosite. Căci nu aceste a fost cuvintele pp. Hannia, nici acesta înţelesul lor. Protp. Hannia a accentuat, că acum nu mai au un paroch din sinul comunei, născut de acolo, dar mai au unul, un paroch bun şi harnic care nu'l au crescut Dlor, ci l'au primit crescut gata de alţii. Luând din acest fapt prilegiu, a le pune Gurenilor la inimă, ca sĕ'şi trimită copiii la scoală, pentru ca la vacanţele parochiilor lor sĕ le poată întregì cu fii ai comunei. Este un fapt de obşte cunoscut, că Românii nisuesc la cultură. Datorinţa conducĕtorilor naţiunei este a lucra cu ori-ce ocasiune spre acest scop. Poporului dela ţeară nu'i poţi da teorii abstracte, ci trebue a'l convinge despre folosul şi însemnătatea culturei prin casuri concrete ocasionale.

De acest metod s'a folosit şi pp. Hannia în cuvêntarea sa funebrală, a cărei esenţă a fost ca comuna Gurariului sĕ'şi trimită copii la scoli superioare; de parochul Munteanu nici vorbă n'a fost.

Încă un pasagiu mai este, în care acusatul paroch a schimonosit fapta şi adecă unde se dice ca se sprigineaască moralicesce şi dacă e de lipsă şi materialicesce pe fiiul reposatului, care se află la studii, pentru ca el sĕ devină paroch în comună. Aceasta nu este adevĕrat. Căci nu la aceea a ţintit cuvintele pp. Hannia, ci simplu numai a nu'l lăsa pe fiiul reposatului a'şi părăsì studiile, de parochie n'a fost vorba.

Dar cu mult mai multe schimonosturi, invenţiuni şi vătĕmări cuprind notele la acest articol, cu deosebire unde clientul seu se învinovăţesce a fi manipulat într'un mod nesolid cu averea bisericească. Acì zace punctul de gravitaţiune al acusei. Nici un om onest nu poate sĕ sufere se remână asupra lui o astfel de învinovăţire. Această învinovăţire este precum a spus-o martorii cu totul nefundată şi neadeverită. Sfêrşesce cu un apel călduros la curtea cu juraţii, a căror verdict nu poate fi altul decât că acusaţii sûnt vinovaţi.*)

Prof. Fölkl: Mai înainte de toate voiesc a reflecta la cuvintele ce le a dis la început dl representant al acusei. El regretă că casul de faţă e supus competenţii dvostre, eu însĕ iau şi în această privinţă un punct de vedere contrar şi ţin de un eveniment imbucurător al timpului, că acest cas vine a se decide aici. Eu privesc aceasta ca dovadă despre egalitatea în societatea noastră, de o dovadă, că nu se mai fac deosebiri între stări şi clase, ci toţi se subsumează sub conceptul de cetăţan al statului. Eu nu regret competenţa ci regret, că această întrebare ni s'a pus de astfel de persoane. Noi sûntem dedaţi a audì din acele cercuri numai admonări la concordie pacinică, la umanitate, toleranţă, dar nu spectacolul unei astfel de acuse, trasă de pĕr şi purtată cu cea mai mare înverşunare. La acest spectacol nu parochul Munteanu poartă vina, căci lui i s'a octroat formal rola din partea acusatorului şi încă într'o formă, precum deabia se va mai găsì în analele pertractărilor cu juraţi. Eu nu am intenţiunea de a me demite în desfăşurări istorice, cu toate aceste nu pot a nu ve aduce aminte, că acest cas supus judecăţii dv. este o dovadă tristă pentru viaţa popoarelor şi naţiunilor, că de pe catedră se rostesc de regulă cuvinte de pace şi concordie mulţimei adunate, dar în realitatea practică şi goală se lucră chiar la contrariul. Se aruncă şi se joacă cu frasele dragostei creştinesci, a deaproapelui şi dragostei frăţesci, dacă însĕ se spune în faţa realităţii, atunci se nasc astfel de casuri, precum este cel de faţă. Din partea contrară audì accentuânduse onoarea şi vaţa tagmei. Prelângă această vaţă a tagmei şi a rangului au însĕ un loc în vaţa personalităţii, consciinţa onoarei unui bărbat, dacă privim acest cas la lumină nu greşesc când dic că nu este alt ceva decât o luptă pentru esistenţă, o luptă la care fu silită vaţa personală, consciinţa de sine prin vaţa şi onoarea tagmei sau a rangului, că într'adevĕr este aşa voiu încerca a o dovedì cu istoria urdirei acestui prea neplăcut cas.

Murind preotul din Gurariului Manta, parochul actual I. Munteanu a trimis, precum dovedesc actele, raportul seu în scris la adresa ppresbiterului competent (care nu este S. Sa dl Hannia). Dacă ppresbiterul n'a venit la înmormêntare earăşi nu e vina parochului Munteanu, destul atât că el s'a ţinut strins de dispoziţiunile bisericei sale. Protopopul de aici dl Hannia a călĕtorit la Gurariului în urma învitării dlor Rebega şi Popovici, s'a retras precum ni-a spus, în singurătatea liniştită a unei odăi şi a asteptat lucrurile ce aveau sĕ urmeze. După ce ppresbiterul nu a venit, a condus Sânţia Sa dela început până la sfêrşit ceremonia în contra dispoziţiunilor bisericei sale, căci un paroch străin nu poate sevêrşì astfel de ceremonii într'un tract străin. S. Sa nu a fost îndreptăţit la aceasta, cu aceasta ocasiune S. Sa a ţinut o cuvêntare, care în urma urmelor s'a presentat ca un atac direct contra lui Munteanu. Aşa d. e. pasagiul ciudat, unde S. Sa spune poporului următoarele: Par. Manta a murit, voi acum nu mai aveţi parochi, ba mai aveţi unul dar acela nu e al vostru, nu voi l'aţi făcut, alţii vi l'au făcut, alţii vi l'au dat. Intr'adevĕr în aceste cuvinte nu a provocat chiar la revoltă, dar nici nu cuprind dragoste cătră parochul Munteanu.

Prin astfel de cuvinte la nici un cas nu se vor deştepta simpatii pentru parochul Munteanu. In urma acestei predici dl Munteanu a publicat în jurnal un articul, care a cuprins estractiv predica şi la pasagele sugestive a făcut unele note. Da, dlor juraţi, cine are numai o schintee de consciinţă de sine, cine are numai ceva idee despre vaţa personalităţii şi onoarea omului, nu poate sĕ primească aceasta predică fără observări. Ear la acest dealtcum nevinovat articul (căci nime nu va nega lipsa unei vătĕmări de onoare) respunde Sânţia Sa într'un ton, care sună foarte ciudat şi ne seduce la suposiţia, că la compunerea

*) Dl Arz von Straussenburg vorbesce foarte iute, încat stenografului mai puţin de prins cu scurtările logice nu'i este cu putinţa a'i urma din cuvênt în cuvênt. Din aceasta causă am fost necesitaţi a reproduce aici numai înţelesul vorbirei sale, fără însĕ a trece ceva esenţial cu vederea.

---

tinopolitan şi archimandrital Levrei Kievo-pecerska, Atanasie Puzina episcopul Ostrogiei, Arsenie episcopul Lvovului, Galiţiei şi a Cameniţei-Podoliei, Silvestru episcopul Peremislului şi a Samborului, şi Silvestru Kosov episcopul Matislaviei, al Moghilăului şi al Orsanului. Lucrările şi şedinţele ambelor aceste soboare dela Iaşi şi dela Constantinopole se tipăresc apoi în Moldova, la Iaşi tot în acel an 1642. Eruditul istoric bisericesc al Rusiei, archiereul Innokentie al Moskvei, au avut sub ochi un esemplar, pe care îl analisează [28]), asemenea şi învĕţatul filolog Economus.[29])

Mărturisirea credinţie scrisă de Petru Moghilă şi consfinţită de soboarele din Iaşi şi din Constantinopole la 1642, s'a tipărit în Belgia la 1668 de Panaiot marele dragoman al Porţei în puţine esemplare, care s'au trimis la Constantinopole şi s'au împărţit. La 1699 Anthim Ivireanul, publică în Valachia, în tipografia dela monastirea Snagov, o nouă ediţiune în folio, din porunca şi cu chieltuiala Domnului Valachiei Constantin Basarab Brâncoveanul:

Brâncoveanul Constantin
Boer vechiu şi Domn creştin...

cu o prefaţă istorică din partea patriarchului de Ierusalim Dositei, trimisă dela Adrianopole în luna lui Ianuarie 1699.

(Va urma).

---

[27]) Dosith. Patriarch. Ierusal. în prefaţa citată. edit. Suagov 1699.—Ipsilanti op. laudat. p. 144. Geanoglu-Lesviodacs, Istoria Bisericească, 307—302 *Οἰκονόμος, τιερὶ τῶν Ο! Ἑρμηνστῶν*, tom. IV, p. 131. Atenae 1849.

[28]) Innokentie, Hacermanie Ţerkovnoi Istoria, tom. II. pag. 517 et nota a.

---

* (Matinée pompoasă). În favorul teatraliştilor nemţesci fără pâne din Budapesta artiştii şi filoartiştii din Berlin vor arangia o matinée pompoasă în 14 Noemvre n. în opera regească din Berlin, la carea împĕratul nemţesc 'şi-a dat deja învoirea preaînaltă.

acestui articul de respuns, publicat în Nr. 115 al „T. R.“ Sânția Sa a perdut cartea „Knigge, Umgang mit Menschen“; cuvinte, ca „minciuna“ „calomnie“, poltronerie“, „infamie“, „cucuveică nopturnă“ nu sûnt cuvinte și espressiuni, de care se poate folosì un preot de o posiție așa înaltă. La acest pamflet, care bâjbăe de espresiuni vătămătoare, dl Munteanu resspunde într'un ton modest, de care nu se va putè acăța nimenea și susținu afirmările sale de mai înainte dicênd că ppresbiterul Hannia a lucrat în contra legilor bisericesci, a prevaricat. Cuvinte vătămătoare nu se vor afla nici măcar unul singur. Dacă nu se află cuvinte vătămătoare ni se impune întrebarea: pe ce se basează acusa? Representantul acusei a cetit §. respectiv, care definesce delictul vătămării de onoare. Acum cercetați dacă faptele, care se impută clientului meu se potrivesc cu acest paragraf, dacă s'au sevêrșit astfel de fapte, care învoalvă delictul vătămării de onoare? Punctul prim al acusei privesce așa numita prevaricare în comuna bis. Gurarîului. Că aceasta nu e o afirmare inventată, a conces-o chiar și representantul acusei. In regulamentul parochielor, votat de congresul național în 1878 și întrodus în întreaga metropolie ortodocsă stă negru pe alb, ce are să se întêmple dacă moare un preot. Prin urmare Sânția Sa dl Hannia n'a fost compepetent și n'a fost chemat a sevêrșì un astfel de act bisericesc, căci pe acel timp dsa era ridicat din postul de ppresbiter precum arată circularul consistorial alăturat la actele de instrucțiune.

Al doilea punct al acusei este mai dificil. Adecă se impută Sânției Sale că n'a depus rațiociniul regulat despre fondul bisericesc din Gurariului ce a fost sub administrarea dsale. Ce va să dică această imputare? Nici decât doară că Sânția sa ar fi complinit fapte criminale sau inmorale, ci simplu numai că n'a administrat acel fond conform legilor bisericesci și n'a depus rațiociniul înaintea corporațiunei competente. Deși nu ni s'a permis dovedirea adevĕrului, totuși nu pot a a nu amintì atât că acțiunea judecătorească contra Sânției Sale se află deja pe masa verde și va fi un obiect de pertractare la curtea tribunalului; afară de aceste se mai află între actele de instrucție două protocoale ale comitetului parochial din Gurarîului, din care se poate vedè conclusul luat a silì pe fostul ppresbiter Hannia la depunerea rațiociniului. Așa dară nime nu'i împută Sânției Sale fapte nemorale, dar' nime nu va putè nega de altă parte, că de 20 ani încoace nu s'a depus nici un rațiociniu despre acel fond. Statutul organic prescrie earăși apriat cum au a se administra averile bisericesci; acolo nu se va afla nicăiri, că aceste averi au să se administreze de ppresbiter, nici că acesta ar fi îndreptățit a da din averile comunale bisericesci ḑeci de mii floreni împrumut fără nici o garanță. Dl fost ppresbiter nu a întrebat de acest paragraf al statutului org. ci a făcut ce 'i-a plăcut.

Vedeți dar' dlor jurați că aici nu se potrivesc nici decât și nu se poate aplica §. 488 cod. pen., căci dacă s'ar afla un rațiociniu cât de mic dar' esact, comitetul parochial nu ar fi cutezat a apela la consistoriu și în urmă la tribunal pentru ca să se silească odată Sânția Sa la depunerea unui rațiociniu și dacă ar esista un rațiociniu, Sânția Sa la toată întêmplarea l'ar fi adus astădi cu sine, căci acte și date cu care voiesci a te justifica despre administrarea unui fond de 36,000 fl. nu se poartă în busunariul cel rupt, ci se păstrează cât trăiesci. Acest fapt nu l'ar putè nega nici Sânția Sa. În ce constă dară vătămarea de onoare închipuită? Și eu respectez vaḑa tagmei, dar' nu voiu concede ca Sânția Sa așeḑat pe tronul din olimp să se simtă mai pre sus de ori ce critică, așa departe nu merge vaḑa. Nu numai acela are pretensiuni la onoare, la vaḑă, a cărui piept este împodobit cu coloare roșie ci și acela care poartă numai o coloare albastră. Fantasme a unui veac întunecat trec înaintea ochilor mei și mĕ simțesc transpus într'o periodă antică când aud astfel de afirmațiuni. Este acuma veacul când cine-va fiindcă ocupă o posițiune mai subordinată, fiind-că nu a apucat a se urca pe scara ierarchică până sus, este el, ḑic, condamnabil, dacă are curagiul a afirma adevĕrul în fața lumei? Este iertat unui dignitar mai înalt a sevêrși fapte în contra legei și cel subordinat să n'aibă drept a supune aceste fapte unei critice? Har dlui! veacul bramanilor a trecut de mult preste noi și noi ne aflăm într'un stat civilisat unde fie-care este egal înaintea legei. Nu numai sirmanul paroch rural are a respecta legile ci astădi și dignitarii mai înalți au datorința a respecta legile. Este în deobște cunoscut că astădi se lucră tot spre umanisare, spre ameliorare. Asupra acestei umanisări biserica a esercitat o mare influință. Acum priviți odată acusa. Preotul Hannia, servitorul bisericei, cere în acusă ca în contra dlui Cristea să se folosească numai pedeapsa de bani, dar contra parochului Munteanu să se aplice toată rigoarea legei și adecă să se condamne la temniță pe un an. Acesta nu este decât punctul de vedere al resbunărei, căci dacă cine-va vorbesce astfel și nu se sfiesce a venì înaintea dvoastre cu astfel de rugare, nu poate fi alt ceva decât ură și rĕsbunare, că Sânția Sa a primit în acusă un astfel de pasagiu, trebue să pună în mirare cu atât mai mult, cu cât dênsul este representantul idealelor celor mai frumoase și sublime; el este representantul cristianismului, este membrul unei biserici, care a fericit omenimea cu atâte lucruri bune și frumoase, căci a trebuit se aud chiar din gura Sânției Sale un astfel de cuvênt trebue se mĕ atingă foarte neplăcut dacă nu jalnic, căci Sânția Sa ni s'a presentat în toată modestia și ne a spus că este membrul mai multor societăți literare și scientifice și pentru a dovedì neînteresarea sa, ni a spus că este membru în direcțiunea bancelor „Albina“ și „Transilvania“ și că numai și numai modestia l'a adus aici. Tot respectul înaintea acestei posițiuni, dară respect înaintea onoarei personale a clientului meu. Dacă Sânția Sa dl Hannia ocupă posițiune așa înaltă a fost datorința sa să facă chiar contrariul dela acea ce intenționează a face. Nu sciu, dacă Sânția Sa scie sau vrea să judece însemnătatea cuvintelor sale, el scie foarte bine ce urmări ar avè o condamnare nu numai pentru clientul meu ci și pentru familia sa inocentă. O condamnare nu numai că ar avè urmare ca preotul Munteanu sĕ'și peardă oficiul seu îndată, ci și familia sa ar devenì cerșitoare. Dlor juraților! ve rog să nu esplicați aceste cuvinte ca un apel la umanitatea d-vstre, ci privițile ca o dovadă pentru natura ciudată a acestei acuse. De oare ce din partea clientului meu nu s'a comis nimic ce ar semêna cu delictele circumscrise în lege nu apelez la bunavoință ci ve rog a judeca după consciință, liber, așa precum vi sa întipărit acest cas în inimile d-voastre. Judecați după acel principiu, că față cu vaḑa și rangul tagmei are loc și vaḑa personalității. Și așa predau cu consciință liniștită această întrebare judecării d-voastre.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Necrolog.) Protopresbiterul gr. oriental al tractului Solnocului I și paroch în Dej *Ioan Bodea* după un morb îndelungat și greu (boala de apă) Mercuri în 3 Noemvre a. c. st. n. la 6 oare după ameaḑi în etate de 62 ani 'și-a dat nobilul seu suflet în mânile creatoriului. Osemintele pământesci ale defunctului s'au depus spre vecînica odihnă Duminecă în 7 Noemvre n. la 9 oare dimineața în cimiteriul gr. or. din Giurgesti.

Constantin, Vasilie, Anica măr. Greblea și Maria măr. Iacob ca fii în numele tuturor afinilor și consângenilor defunctului, adênc întristați, aduc această jelnică întêmplare la cunoscința tuturor amicilor și cunoscuților. Fie-i țărêna ușoară și memoria binecuvêntată!

* (Conferența doamnelor române) a avut loc eri în localitatea doamnei Maria Cosma. Pe cât am putut afla scopul conferenței a fost înființarea unei reuniuni, a cărei țintă este mai departe o scoală superioară de fetițe române aici în Sibiiu. Reuniunea s'a constituit provisoriu până la înalta aprobare a statutelor, alegêndu-se doamna Maria Cosma presidentă și doamna Alecsandrina Mateiu, secretăreasă. Atâta am aflat, atât împărtășim de ocamdată. Ținta este filantropică, prin urmare nobilă în cel mai frumos înțeles al cuvêntului, de aceea i și dorim succes complet.

(Postal). În Țeghe (comit. Solnocului-Dobâcei) este de ocupat postul de magistru postal. Doritorii de a ocupa acest post au să depună o cauțiune de 100 fl. v. a. și să'și trimită suplicele în termin de 3 săptămâni la direcțiunea postală din Sibiiu. Cu acest post sûnt împreunate următoarele emolumente: 120 fl. salariu, 40 fl. paușale de cancelarie și 600 fl. paușale pentru espediții pe an.

Mai departe se face cunoscut, că dela 5 Noemvre n. încoace posta pedestră între Mânăstur și Lăpuș va comunica pe fie care ḑi în următoriul mod:

Pleacă adecă dela Mânăstur la 2 oare după ameaḑi și ajunge în Lăpuș la 6 oare 15 minute după ameaḑi, apoi se întoarce dela Lăpuș la 6 oare dimineața și ajunge în Mănăstur la 10 oare și 15 minute înainte de ameaḑi.

* (Comitatul Sibiiului). Ministrul de interne cassând conclusul adunărei generale a comitatului Sibiiului, carea a fost decis cu maiorite de voturi, a nu se face casă comitatensă, a ordinat, a lua proiectul de clădire în desbatere serioasă și a substerne atât planul de clădire cât și proiectul de spese spre mai înaltă încuviințare.

* (Comunitatea Sibiiului) a încuviințat proiectul pentru bugetul orașului pe anul 1881. În urma acestui proiect venitele ar face 173,798 fl. ear cheltuelile ordinare 159,835 fi. și cele estraordinare 13,963 fl. v. a.

* (Representanții comitatului Sibiiului) aleși la 3 Noemvre în locul celor scoși prin soarte sûnt următorii:

În cercul de alegere I. al cetății Sas-Sebeș: Moritz Welther, major c. r. în pens., Ferd. Metz capelan ev. l. Adolf Wellmann, inspector de dare c. r. în pens. Eug. Wellmann dirigent de cărți fund. în pens.

În cercul de alegere II. al Sas-Sebeșului: Iuliu Hosszu adiunct la inspectoratul de dare r. din Sibiiu Ioan Barcianu notariu primar al cetății Sebeș, Bela Tamási asesor la trib. reg. din Sibiiu, Dr. Stefan Pacurariu advocat în Sibiiu.

În cercul rural al Sas-Sebeșului: Dr. Aloisiu Sentz, directorul academiei de drepturi, din Sibiiu, Ioan Stoicuța, paroch în Săsciori' Isidor Blaga paroch în Lancremi, Ioan Benna capelan în Pianul de jos.

În cercul de alegere al Mercurei: Nicolau Cingudeanu notariu în Poiana, Ioan Orestianu econom în Apoldul mic, Aug. Zweier notariu în Apoldul mare, Mich. Valentin paroch ev. lut. în Mercurea, Mich. Thiess econom în Gârbova.

În cercul de alegere al Cisnădiei: Gust. Binder, Petru Neckel, Petru Fleischer jun. George Billes sen. G. Billes jun.

În cercul de alegere al Nocrichiului: I. Thut din Alțina, Gottf. Orendi paroch ev. în Nocrichiu, Ios. Schullerus par. ev. în Marpod, Mich. Dengel sen. din Alțina, And. Drottlef din Chirper, I. Krauss din Hozman, And. Schuster jun. din Nocrichiu.

În cercul de alegere al cetății Sibiiu: Wilh. Krafft Dr. C. Wolf, Alb. Neugebohren C. Arz, C. Herzberg, Mich. Martini, Sam. Otto, Fr. Schäffer

In II. cerc de alegere al Sibiiului: Mich. Heinrich, Mich. Hänel, Dr. Fried. Teutsch, C. Schochterus, Iacob Bologa, Fr. Feiri, Fr. Schatz, Ios. Ikrich.

In al III. cerc de alegere al Sibiiului: And. Wagner, Iul. Sigerus, Ios. Möferdt, I. G. Göbbel, Mich. Brenner, Ios. Binder Dr. Aureliu Brote și Franc. Michaelis.

In cercul de alegere al Cristianului: Mart. Fleischer, pretor, Ioh. Roth din Șura mică, Stef. Rill din Șura mică și Mart. Malmer, paroch ev. lut. în Cristian.

In cercul de alegere al Seliscei: Dr. Iosif Hodosiu, Dr. Ilarion Pușcariu, Dr. Ioan Nemesiu, Nic. Cristea, El. Macelariu, Visarion Roman, Iuliu Hoszu, Petru Brote.

In cercul de alegere al Bradului: Teod. Coman, paroch în Vestem, I. Popa notariu în Boița, Sam. Fleischer paroch ev. în Cisnădioară, M. Kreuzer din Șelimber, Eug. Capesius din Brad.

In cercul de alegere al Gusteriței: Ioh. Schmidt, caplan ev. în Gusterița, Fr. Stenzel, paroch ev. în Roșia, W. Wagner, paroch ev. în Cașolț, Mich. Städter, econom în Nou, I Weiss econom în Daia și Paul Klöss eeonom în Cașolț.

In cercul de alegere al Slimniclui: Sim. Fuss notar în Șura mare, Luca Gross econom în Șura mare, G. Kaun econ. în Hamba, I. Halmen, econ. în Slimnic și M. Weidenfelder econom în Slimnic.

* (Calea ferată Oșorhei-Reghen). In 1 Noemvre n. comercianții și alte persoane de influență din Reghen avênd o adunare cu scopul de a se consulta, dacă s'ar putè clădì o linie ferată latelară dela gara din Mureș-Oșorhei până la Reghen, au conclus: să se întreprindă această clădire. Conclusul adunărei fiind întărit și de ministrul de comunicație încă subt Nr. 17,554|1880 și Reghenul are în sfêrșit perspectiva, a întra în legătură directă cu comunicația lumei, precând de altă parte și orașul Oșorhei poate calcula la foloase însemnate privitoare la trebuința lui de lemne etc. Concesiunea clădirei acestei linie ferate a primit-o deja inginerul Urban.

* (Mulțămită publică). Subscrisul un greu cercat de soarte după campania română în Bulgaria, la care am luat parte ca soldat (sergent major) în trupa de geniu română, am fost silit se'mi caut sănĕtatea vederei la bărbații de specialitate în Transilvania, în Sibiiu și Cluj. Acum în întoarcerea mea în patrie și la caminul maicei mele, fiind lipsit de mijloace am apelat prin mijlocirea dlui Nicolae Cristea la mărinimia p. t.

domni din loc, dela cari am şi fost norocos a primì şi adecă dela dd. N. Popea 1 fl., N. Frateş 1 fl., N. N. 50 cr., Dr. Puşcariu 1 fl., P. Cosma 1 fl., Dr. Todea 50 cr., B. Harşan 1 fl., N. N. 50 cr., Şuluţ 1 fl., Dr. Nicolau Maier 1 fl., I. G. Baritiu 1 fl., Antonie Bechnitz 1 fl., Dr. Moga 1 fl., N. N. 50 cr., N. N. 1 fl., Grigorie Mateiu 1 fl., Const. Stezariu 4 fl., N N. 50 cr., L. Binder 1 fl., Trombiţaş 1 fl., M. Lazar 1 fl., Comşa 1 fl., N. N. 1 fl., N. Cristea 1 fl. N. N. 20 cr., va sĕ ḑică suma de 24 fl. 70 cr., pentru care esprim cea mai adêncă mulţămită.

Cu această ocasiune nu pot a nu da espresiunea celei mai călduroase mulţămite dlui Ioan Filipescu funcţionariu public în Turda, carele în trecerea mea pe acolo 'mi-a dat tot spriginul şi m'a întimpinat dênsul precum şi alţi stimaţi domni, prin mijlocirea dênsului, cu cea mai filantropică ospitalitate.

Alecsandru Nicolescu.

* (Têrgul de pe urmă) din Cluj după cum ne spune „Kelet“ a fost de tot bine cercetat. În têrg au fost cu deosebire multe victuale, varḑă, ceapă şi grâu de o cualitate escelentă.

* (Locuinţe goale în Budapesta). Numerul locuinţelor goale, care cu sfêrşitul anului trecut au fost 650, în cele 2 cuartale dintâiu ale anului acestuia s'a urcat la 714 respect. 816 încât paguba acestui interval face 311,000 fl. respet. 355,000 fl. v. a.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Istoria aritmeticei şi principiile fundamentale

la tractarea Aritmeticei în scoala populară.

(Disertaţiune ţinută în adunarea generală a „Reuniunei învĕţătorilor români din Ţeara Bârsei“ la 26 Aprile 1880 în Zernesci)

de

Domeţiu Dogariu,
învĕţătoriu la scoala primară din Satulung.

(5 Urmare).

A. Procesul învĕţământului din aritmetică.

Prin procesul învĕţământului din aritmetică înţelegem ordinea, în carea urmează părţile la predarea acestui obiect de învĕţământ.

La propunerea obiectelor de învĕţământ deosebim douĕ căi sau mersuri, adecă douĕ procese ale învĕţământului.

Procesul este dară:

1, înşirătoriu;

2, genetic sau desfăşurături.

Procesul genetic este: *a)* analitic sau descompunĕtoriu, *b)* sintetic sau compunĕtoriu.

Propunerea materialului din aritmetica elementară are sĕ se facă tot pe cale sintetică.

B. Forma învĕţământului.

Forma se ocupă cu cele esterne ale învĕţământului, adecă cu esecutarea planului sau procesului. Procesul arată şirul, cum are sĕ urmeze la propunere una după alta părţile obiectelor de învĕţământ. Forma e predarea însaşi. Predarea învĕţământului preste tot se poate face în douĕ moduri, de aceea deosebim douĕ forme de învĕţământ.

1, comunicătoare;

2, desvoltătoare.

α) Forma comunicătoare este de douĕ specii:

a) tipică sau arĕtătoare. Ea poate fi sau ante-punĕtoare sau ante-făcĕtoare *b)* acroamatică sau ascultătoare. Această formă se mai numesce şi monologică şi istorico-dogmatică. Ea poate fi sau narativă, sau descriptivă, sau argumentativă sau esplicativă.

β) Forma desvoltătoare este earăşi *a)* erotematică sau întrebătoare numită şi socratică şi dialogică *b)* euristică sau aflătoare.

Forma cea mai corespunḑĕtoare scopului la propunerea aritmeticei în scoala populară este de a se observa preste tot cea euristică, şi aceasta din următoarele motive:

1. Ea deşteaptă şi ţine în acordare atenţiunea scolarilor.

2. Ea esercitează puterea cugetătoare a elevului şi -i desvoaltă în armonie toate puterile spirituale.

3. Ea desvoaltă limba şi esercitează vorbirea.

4. Ea dă ocasiune învĕţătorului de a afla cum au priceput scolarii cele propuse.

5. Ea pune pe învĕţător în posiţiune de a cunoasce talentele scolarilor ca astfel el sĕ'şi poată forma apoi propunerea amĕsurat capacităţii lor.

C. Tactul învĕţătoriului.

Prin tactul sau tonul învĕţătoriului înţelegem purtarea internă şi esternă a învĕţătoriului în scoală faţă cu elevii sei. Dela învĕţător se pretinde dar ca el sĕ'şi însuşească o îndemênare deosebită, adecă el sĕ fie în posiţiune a afla la moment tot ce e priincios şi folositor pentru elevii sĕi la ori ce cas, ce 'i-ar obvenì. Dela învĕţător se pretinde mai departe a fi către elevii sĕi un bun părinte ear' nu un tiran despot. Învĕţătorul trebuie sĕ'şi câştige din partea scolarilor amorul şi încrederea cea adevĕrată ear' nu ura şi dispreţul. Acel amor are sĕ zacă în intima personalitate a învĕţătorului, adecă în blândeţe şi abilitate, eară nu în lucruri esterioare precum în comandă militară, în ochi întunecaţi, în nuia şi baston, după cum era odată usitată în scoală şi poate că se mai usitează şi astăḑi încă prin mai multe locuri. Despre brutalităţile şi pedepsele tirănesci, ce dominau odată şi prin scoalele germâne Dr. Karl Schmidt ne arată într'un op al sĕu întitulat „Geschichte der Erziehung und des Unterrichts“ un conspect al unui învĕţător din Wirtenberga anume Häuberle, colega jublieus, carele într'un şir de 25 de ani de serviţ a aplicat elevilor sĕi următoarele pedepse: 911,524 de lovituri cu bătul, 123,010 virgaşe, 20,989 de lovituri cu linialul preste unghii, 136,715 în palmă, 10,235 de plesnituri preste gură, 7905 de palme, 1,115,800 de lovituri preste cap, 22,763 de buşituri cu biblia, cu catechismul, cu gramatica şi cu cartea de cântări, 800,000 de îmbolditури cu bătul pentru sentenţiile biblice şi pentru versurile din cartea de cântări; apoi de 777 de ori a înghenunchiat pe elevii pe grăunţe de mazăre şi de 613 ori pe un trunchiu de lemn, de 5001 de ori a poruncit ca sĕ se ducă elevii acasă cu icoana măgarului spânḑurată de grumazi, 1707 ori a pus pe elevii sĕ ţină câte un băţ în sus. Afară de aceste mai avea la îndemână şi încă vr'o 3,000 de nume de batjocură dintre cari a treia parte erau iscodite de el. — Eată dară de unde îşi trăseseră originea tiräniile, ce dominau odată şi prin scoalele noastre, căci în vechime acela era dascălul cel mai renumit, care scia mai bine pedepsì pe elevii sĕi.

Economic.

Sibiiu 2 Noemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.30—8.30; grâu sĕcăreţ fl. 5.80—6.80.; sĕcară fl 5.60—6. Orz fl. 3.90--4.30; Ovĕs fl. 1.90--2.10 Cucuruz fl. 2.70—2.90; Mălaiu fl. 6—7; Cartofi fl. 1.80.; Semênţă decânepă fl. 4—5; Mazere fl. 7—8; Linte fl. 9.—10; Fasole fl. 5—6.50 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 36.—40; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 15—17; Sĕu de luminări fl. 24—25; Luminări de sĕu 50 chilo fl. 24—28.; Săpun fl. 19—21. Fên 50 chilo fl. 1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 16-18. Lemne vârtoase de foc pro metru cubic fl. 3.25 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 35—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; ouă 10 de 25 cr.

Sângiors, 2 Noemvre n. Pro hectolitră: grâu fl. 7.40; sĕcară fl. 5.20; orz fl. 3; ovĕs fl. 1.80; ucuruz fl. 3.40; pro chilo carne de vită 44 cr., carne de porc 48 cr., carne de berbece 30 cr.

(Un strugur nou). Domnul Th. Lecard, botanicul francez, care călĕtoresce prin Africa într'o epistolă a sa adresată către ministrul de instrucţiune din Francia din Gangarran în Sudan 25 Iulie n. 1880 ne face cunoscută una dintre cele mai interesante învenţiuni pentru cultura poamelor şi a vinului. El scrie între altele şi următoarele: „Intre noutăţi — eu adun şi studiez pe toată ḑiua plante nouĕ—am onoarea, d-le ministru, a Ve signalisa o viţă nouă cu fructe gustuoase, ce creşce ca varḑa şi are o rizoma de rădĕcini durabilă. Frumseţă şi îmbelşugarea de fructe, crescerea mare şi rusticitatea plantei precum şi uşurĕtatea cultivărei ei în urma plantaţiunei repeţinde pe an a rădĕcinilor nodoroase căşunează nădejdea, că această plantă va modifica cu desevêrşire condiţiile cultivărei de vinuri în Francia şi va face cu putinţă o producţiune de vinuri în cuantităţi imense. Nu me voiu demite la descrieri mai deaproape, ci voiu resuma învenţiunea mea, numai în cuvintele următoare: „Aceste sûnt nesce viţe estraordinare, cari în Francia se vor cultiva ca de present georginele şi vor fi un mijloc neîntrecut contra filocseeri.“ Invenţiunea deci nu e foarte interesantă, totuşi nu o putem descrie astădată mai deaproape, pănăce nu vom căpĕta informaţiune şi date mai temeinice şi speciale. Până atunci vom fi în aşteptare.

Bursa de Viena şi Pesta

din 6 Noemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	107.20	107.45
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	80.80	81.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	97.50	97.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	85.75	84.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.25	126.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.50	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.—	96.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	95.50	95.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.20	94.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	94.25	94.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	96.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	94.50	94.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.15	72.25
Datorie de stat în argint	73.25	73.25
Renta de aur austriacă	87.15	87.50
Sorţi de stat dela 1860	131.—	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	816.—	818.—
Acţiuni de credit austr.	279.25	279.60
Acţiuni de bancă de credit ung.	248.50	249.—
Sorţi unguresci cu premii	108.55	108.50
Sorţi de regularea Tisei	107.80	108.25
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.93	5.61
Napoleon	9.35½	9.36
100 marce nemţesci	57.90	57.90
London (pe poliţa de trei luni)	117.45	117.30

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitaţiuni: în 17 Noem. imob. remasului după Sebastian Halmak şi soţi în Bucium (trib. Alba-Iulia); în 25 Noemvre şi 27 Dec. imob. Rosinei Liehr în Braşov (trib.); în 27 Noemvre 1880 şi 5 Ian. 1881 imob. lui Ioan Kovacs în St. Háromsàg; în 29 Noemvr. 1880 şi 7 Ian. 1881 imob· lui Ioan Kis şi soţi în Şimon (trib. M. Oşorvei); în 2 Dec. imob. lui George Popovici în Cerghidul mic (judec. cerc. Aiud); în 29 Noemvr. 1880 şi 7 Ian. 1881 imob soţiei lui Ludovic Vadadi în M. Oşorhei (trib.); în 30 Noemvr. şi 30 Dec. imob. lui Alecsandru Mikloş în Daia (trib. Odorhei); în 11 Noemvr. şi 11 Dec. imob. lui Ioan Stendor în Dredat (judec. cerc. Teaca); în 29 Noemvr. şi 22 Dec. imob. remasului după Oana Moldovan în Oros (trib. Dej); în 27 Noemvr. 1880 şi 5 Ian. 1881 imob. lui Ioan Eltetö în Ernut (trib. Oşorhei); în 15 Noemvr. imob. lui Pavel Kun în Sânmiclăuş (judec. cerc. Sékelyhid); în 30 Noemvr. şi 30 Dec. imob. lui Petru Vaina în Osdula (trib. K Oşorhei); în 11 Noemvr. şi 11 Dec. imob. lui Demian Oprea în Paloş (judec. cerc. Sighişoara); în 7 Dec. 1880 şi 7 Ian. 1881 imob. Anei Comşa în Burgard (trib. Sibiu); în 22 Noemvr. imob. lui Ludovic Zudor în Căpuş (trib. Turda).

Nr. 234. 1—3

CONCURS.

La scoala confesională gr. or. din comuna Visca în protopresbiteratul Iliei murĕşene devenind vacant postul de învĕţătoriu, pentru ocuparea acestuia se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 9 Noemvre 1880 st. v.

Emolumentele sûnt:

I. În bani gata 120 fl. v. a.

II. 100 ferdele bucate în grăunţe ½ grâu, ½ cucuruz.

III. Folosirea grădinei scolare.

IV. Cuartir liber în edificiul scoalei.

V. 6 orgii lemne de încălḑit, din care se va încălḑì şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post vor avè a'şi adresa suplicele instruite în sensul statutului organic şi a regulamentului dela 1878 la subscrisul până la terminul sus indicat.

Gurasada, în 23 Octomvre 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 292. 1—3

CONCURS.

Devenind staţiunea de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Draos vacantă, se escrie concurs cu termin până la 9 Noemvre st. v. a. c. când se va ţinè şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

O leafă anuală de 80 fl. v. a. şi cuartir.

Doritorii de a ocupa acest post învĕţătoresc sĕ'şi aştearnă suplicile instruate conform statutului organic şi prelângă alte atestate de învĕţământ şi testimoniu de cualificaţiune la oficiul protopresbiteral gr. or. în Cohalm.

Comitetul parochial în conţelegere cu Dl administrator ppresbiteral concernent.

Draos, 19 Octomvre 1880.

În numele comitetului parochial.

Nicolau Iosif m. p.,

Publicaţiunea

institutului de credit şi de economii „Albina“ în sensul articlului de lege XXXVI din anul 1876 § 29.

1. Suma scrisurilor fonciare puse în circulaţiune şi încă netrase la sorţi face cu ḑiua de 31 Octomvre 1880 **165,800 fl.** în val. austr.

2. Pretensiunile institutului de împrumuturi hipotecari, care servesc de coperirea acestor scrisuri fonciari sûnt de **165,817 fl. 17 cr.** în val. austr.

3. Valoarea hipotecelor luate de basă la susnumitele împrumuturi hipotecari e de **893,560 fl. 61 cr.** v. a.

4. În sensul § 97 din statute fondul special pentru asigurarea scrisurilor fonciare este de **214,758 fl. 82 cr.** v. a.; aceasta e îndus în cont separat şi este plassat în escompt de schimburi şi în efecte publice.

Sibiu în 1 Noemvrie 1880.

[69] 1—1 **Direcţiunea.**

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, şi casurile cele mai înḑĕrĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie şi totdeauna cu succes, şi în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 5—24

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 128 Sibiiu, Joi 30 Octomvre 1880 *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.**

Sibiiu, 29 Octomvre.

Alegerile de intregire din comitatul Sibiiului au trecut. Resultatul îl cunoascem. Ori cât de puțin însemnate ni s'ar părè alegerile aceste, după noi, nu sûnt nici decum de desprețuit nici de ignorat.

Pentru ca sĕ fim bine pricepuți, acum nu voim sĕ punem pondul pe câștigul sau perderea de indivizi de naționalitatea noastră în representanța comitatului. Aceasta ar fi acum un lucru *post festum* și ar avè puțină valoare. Privirile ne sûnt de astădată îndreptate asupra atitudinei alegĕtorilor români din comitatul Sibiiului.

În ajunul campanici celei mari electorale, din viitoriul cel mai apropiat, atitudinea din cestiune ne poate fi instructivă din toate punctele de vedere. Ea ne arată scăderile și ne provoacă a fi mai cu băgare de seamă, ca sĕ putem sci, cari sûnt foloasele poporului nostru, foloase de esploatat la fiitoarele alegeri.

Noi scim, ba prea scim, că pe lângă toată numerositatea poporațiunei noastre când e vorba de afaceri publice, numerul alegĕtorilor nostri este prin cens și prin prea puținul interes dovedit cu ocasiunea reclamărilor, foarte redus. Este atât de redus, încât în multe casuri majoritatea locuitorilor este condamnată a fi minoritate.

Sciind noi aceasta, ce ar fi sĕ deducem? Ar fi sĕ deducem, că alegĕtorii nostri, când sûnt chiemați la urnă sĕ aleagă delegați sau deputați, sĕ nu fie nici servili, nici risipitori cu voturile lor. Cu alte cuvinte, sĕ se gândească a'și da voturile pentru bărbați din sinul naționalității lor, cari se bucură de cea mai mare încredere, că vor apĕra interesele românesci.

Aceasta în împregiurările noastre nu este nici decum esclusivism. Naționalitățile conlocuitoare, cu toate că se bucură de posițiune politică mai favorabilă, nu'și aruncă voturile pentru bărbați de ai nostri, unde sciu că pot reeși cu de ai lor. Și dacă urmează astfeliu cei ce au prisos și au administrațiunea pe partea lor sau în tot sau în partea cea mai mare, pentru ce sĕ facem noi lucs cu serăcia, ce ne este împusă de împregiurări?

Cercurile Sebeșului, cu ocasiunea alegerilor ultime au urmat altfeliu. Acolo vedem, că în cercul prim nu s'a ales nici un Român. In celelalte două cercuri, unde maioritatea este a Românilor vedem între cei aleși persoane, contra căror ca persoane nu facem nici o escepțiune, dară când e vorba de a representa interese românesci, după esperiențele ce le facem în toate ḑilele, avem dreptul cel puțin sĕ ne îndoim, că se vor identifica cu interesele noastre. Îndoiala noastră este cu atâta mai întemeiată, cu cât persoanele din cestiune sûnt în funcțiuni de a le statului și ca atari de multe ori, pe lângă cea mai bună voință, nu le va da mâna, a face front guvernului, când s'ar întêmpla, ca interesele poporațiunei sĕ ceară o astteliu de atitudine față cu guvernul.

Împregiurarea aceasta ar fi bine sĕ'și-o însemneze Românii nostri. Sĕ'și-o însemneze, pentrucă, după cum am vĕḑut și aici în Sibiiu, se află chiar între noi oameni, cari pentru a fi bine înscriși în catalogul, *„grației“* „puternicilor“ nu se sfiesc a compromite bunul simț politic al Românilor, mai în același timp, când domnialor se cocoțesc în coturnele celui mai radical naționalism opositional.

Acestia sciu ce fac, cu toate că reu fac, ce fac. Ei își caută asigurarea unor favoruri ale lor și ale particularilor lor cu toate, că n'ar avè lipsă de acest refugiu, și pe de altă parte caută, sĕ'și întărească posițiunea între guvern și popor, prin care, ca și *Ianus* cel cu două fețe, surîd deodată și guvernului și poporului.

Este trist, că un guvern se razimă pe astfeliu de ființe, dar noi nu voim sĕ dăm lecțiuni guvernului în privința aceasta. El se vede, că urmează dispositiunilor de care este inspirat.

Nouĕ însĕ ne vine greu, când vedem, că cu socoteala aceasta perdem din representanții poporului nostru, fie și în comitate și ne ar cădè și mai greu, când din aceleași cause am perde din representanții eventuali ai Românimei noastre din Transilvania și Ungaria, fie în dietă, fie ori unde.

Cumcă am fi togma așa de lipsiți de oameni încât sĕ nu avem pe cine trimite într'o representanță cum este cea a comitatului, din sinul naționalității noastre, nu admitem și nu vor putè admite nici alegĕtorii celor două cercuri ale Sebeșului, care au recurs la bărbați străini de naționalitatea lor.

Dacă vom procede în mare cum au proces Sebeșenii în mic, apoi este de prisos, sĕ ne mai plângem, că sûntem asupriți și sûntem reduși în drepturile noastre constituționale. Dacă vom procede astfeliu în mare, apoi, în mare ca și în mic, ne vom da testimoniul de paupertate, că noi însine dăm în drepturile noastre cu piciorul.

Ca sĕ ne ferim pe viitoriu de lapsuri de aceste, în mic, ca și în mare, trebuie sĕ ne legăm mai strîns la o înțelegere și sĕ procedem într'o înțelegere. Alegĕtorii români din întreg largul ținuturilor locuite de Români sĕ facă ceea ce fac și alți conlocuitori, sĕ se constitue, încât nu sûnt constituiți, în cluburi electorale și acolo sĕ cumpănească bine, ce au de făcut în casurile, când au sĕ meargă la urnă. Căci dacă undeva este aplicabil proverbul: „Frate ne frate brânzai pe bani“, în afaceri politice este aplicabil. Maghiarii și Sasii pot sĕ ne fie cei mai buni frați politici ca conlocuitori ai unei și aceleiași patrie, însĕ numai așa, ca și noi ca buni frați ai lor sĕ împărțim cu dênșii după dreptate ceea ce așteptăm sĕ ne dea legile comune sĕ împărțim. Ceea ce ḑicem despre naționalitățile susamintite, sĕ'și afle aplicarea cu toate naționalitățile, cu câte naționalitatea noastră vine în contact.

Deci, dorința noastră justă și neatacabilă, ar fi: la alegerile viitoare sĕ stăm raliați și sĕ avem stindardul intereselor noastre naționale, care sĕ ne conducă în tot decursul luptei electorale dela alfa până la omega. Sĕ subordine Românii interesele particulare personale celor generale și pentru un „blid de linte“ sau chiar și vr'o trebșoară parțială sĕ nu se aservească nici într'o parte altor interese, decât acelor ce Românimea noastră din Transilvania și Ungaria, ca bună patriotă, le va recunoasce de identice cu ale ei.

Este timpul suprem, ca Românii sĕ se desvețe, a mai lăsa, fie din ori ce motiv, „laptele pe sufletul vițelului“.

Revista politică.

Sibiiu, în 29 Octomvre.

Delegațiunea austriacă a votat ordinariul marinei de resboiu și estraordinariul marinei de resboiu și al armatei. A votat mai departe, la propunerea delegatului Engerth, pentru procurarea tunurilor litorale suma de 640,000 fl. Cu ocasiunea votărei acesteia bar. Haymerle a accentuat, că guvernul încă a fost atât de riguros la statorirea acestei pretensiuni, cum este ori și care representant, care are în vedere situațiunea financiară. Suma preliminată pentru fortăreața Cracoviei, care s'a fost ters din buget, la propunerea delegatului Engerth, s'a pus din nou în buget în suma rotundă de 700,000 fl.

Dieta Ungariei s'a ocupat în ḑilele din urmă cu transacțiunea financiară între Croația și Ungaria. Croația a raportat de astădată un triumf strălucit. Ungaria a reces dela

FOIȚA.

Scrisoarea lui A. Papadopul-Calimah cătră V. Alecsandri.

(6 Urmare).

Cyril Lucar este privit ca unul din bărbații cei mai eruditi și cei mai distinși ai secolului al XVI. Filip Cypriotul protonotarul bisericei ecumenice, continuator al lui Mataxa dela 1550 până la 1639, enumeră multe din scrierile sale, reproducênd totodată cuvintele eruditului orientalist și teolog dela Zurich I. H. Hotinger, despre Lucar.[30]) Scrierile lui Cyril Lucar le mai enumeră Fabriciu și literatul francez I. Aymon protonotar apostolic, lepădat de catolicism la Geneva. Acesta ne a lăsat o traducere franceză a cărții tipărite la Geneva la 1632 sub numele lui Lucar, publicând-o împreună cu tecstul grecesc.[31])

Catolicii și protestanții, mai ales Elveținii, consideră pe patriarchul Lucar de calvinist și cartea tipărită la Geneva la 1632 și 1633 de adevĕrată a sa. Atară de francezul I. Aymon devenit protestant, aceasta o susține și francesul catolic, orientalistul Eusèbe Renaudot membrul academiei franceze și al academiei de inscripțiuni.[32]) Scrisorile Genevei ne spun: Lucar, Cyrille, patriarche Grec, nè dans l'ile de Candie en 1572, *entretint des rapports avec les réformés, en vue d'opérer un rapprochement* entre l'Eglise Greque et l'Eglise protestante.“[33]) Biografie Universelle ne spune: Cyrille Lucar patriarche de Constantinople, voyagea en Allemagne *et se lia avec les protestants*, dont il chercha à introduire les doctrines dans l'Eglise Greque, ce qui après plusieurs persécutions le fit étrangler.[34])

Însĕ tot așa eruditii apuseni consideră de calvinist pe Noël Beda și cartea *Confession de foi de maître Beda* de dreaptă a sa, cu toate protestațiunile regelui Franciei Francisc I și ale ambasadorului seu din 1534.[35])

Cyril Lucar personifică starea vremilor din acea epocă. El a fost un bărbat luminat și credincios bisericei sale totodată Fanaticii și ignoranții dintre compatrioții sei, din turma sa îl priviau rĕu pentrucă cutrierase toată Europa, învĕțase prin academiile ei și era amic și în legătură cu principi și profesori franci și englezi; unii din acesti fanatici erau chiar de bună credință în ura lor cătră Lucar. Iesuiții dela Galata și dela Stavrodrom, îl prigoniau și'l urau, pentrucă el se opunea la intrigile lor, biciuia faptele lor incuisitoriale, estremul lor esclusivism și estrema netoleranță, pentru că'i stigmatisase la sinodul dela Brest. Protestanții stăruiau sĕ'l aducă la doctrinele lor folosindu-se de ḑilele rele ce'i făceau Iesuiții; ear Turcii luau bani și foloase din ḑilnicele schimbări, resturnări, și reînălțări. Filip Cipriotul ne descrise cu o peană tristă dar de maestru, starea acelei biserici ecumenice asuprite de Turci și de Iesuiți.[36])

Cyril Lucar venise în mijlocul acestor perturbațiuni, și venise cu hotărire sĕ regenereze națiunea și biserica sa.

Este necontestat, că Lucar a avut relațiuni întinse cu protestanții, partid, care avea în Europa un mare viitoriu. Dar resultă oare din aceasta că Lucar era calvinist? Eu nu cred, deși chiar distinsul filolog grec A. R. Rangabe, ne spune că: *„Le Patriarche Lucaris étais calviniste au fond de l'âme...*[37]) Lucar era om cu simț politic, om de stat. Prigonirile și netoleranța catolicilor prin Iesuiți și instrumentele lor, contra a tot ce nu era catolic, devenise nesuferite. Iesuiții dela Galata și Stavrodrom isbutise a avè în partea lor sabia turcească. Sĕ privim dar în

---

[30]) Additament. ap Philippi Cypri Chronicon Ecclesiae Graecae, pag. 458. traduct. latină de N. Blancard, edit Leyde 1679 in folio.

[31]) I. Aymon, Monuments authentiques dela religion Grecque, pag. 261 sq. edit. Hagae 1708.

[32]) Eus. Renaudot, Perpetuité de la foi de l'Eglise Catholique, tom. V, livre VIII, Chap. 7, pag. 513 sq. Paris 1713. — Conf. Fabricius, bibliot. Graec. tom. XI, pag. 599.

[33]) Portraits et Manuscrits, pag. 34.

[34]) Lalaune, Biographie Universelle, pag. 428.

[35]) Gaullieur, op. laud. pag. 93—94.

[36]) Philippi Cyprii Chronic. pag. 394—395. 456.

[37]) Histoire littéraire de la Grèce moderne, tom. I, p 43.

toate pretensiunile ei de plată dela Croaţia până la sfêrşitul anului 1879. Cu ocasiunea desbaterei acesteia deputatul de naţionalitate serbească dr. Polit a rostit în casa deputaţilor din Budapesta un discurs politic, care merită a fi cetit.

Un alt eveniment face sensaţiune în cercurile parlamentare unguresci. Acest eveniment este eşirea bar. Ludovic Simonyi din oposiţiunea moderată şi depunerea mandatului seu ca representant în casa doputaţilor. Bar. Simonyi aruncă toate relele în spinarea maiorităţei de astăḑi parlamentare unguresci. El declară şi oposiţiunea moderată vinovată şi necapabilă de guvern. Stânga estremă este—după părerea lui Simonyi—unica partidă capabilă de guvern în Ungaria. Partida aceasta nu este antidinastică şi în mijlocul ei domnesce concordie. Espectoraţiunile aceste în gura unui fost membru al guvernului sûnt foarte caracteristice.

Cestiunea Dulcignului are se ajungă de proverb. O telegramă dela 8 Noemvre din Budapesta spune, că Derwiş-paşa are instrucţiune, a preda Dulcignul în trei ḑile. Din aceeaşi telegramă însĕ se vede, că treaba nu are sĕ meargă tocmai aşa de grabnic şi aşa de neted.

Cestiunea aceasta nu este terminată şi cea grecească începe a fi din ḑi în ḑi mai arḑĕtoare. Camera grecească se aşteaptă sĕ facă multă larmă resboinică.

„N. d. Allg. Ztg“ adresează o aspră dojană Grecilor sfătuindu'i sĕ fie pe pace. Europa nu'şi va perde capul în urma „presiunei“ Elenilor şi regele George nu este aşa de puternic sĕ resolve cestiunea numai din puterea sa proprie. Camera va face bine, dacă nu va pregătì ţĕrei sale dificultăţi.

In Englitera se înmulţesc vocile, cari pledează pentru conecsiuni în favorul Iriei. Irii au avut sĕ sufere din partea Englezilor asupriri şi sufere până în ḑiua de astăḑi, încât 'şi-a luat chiar şi în anul acesta refugiul la mijloa ce, cari nu se mai cuprind în constituţiunea engleză. Pentru a'şi justifica Englezii purtarea lor cu asupriţii le adscrieau spirit neliniscit şi inclinare spre a sevêrşì crime. Toate aceste, spune un membru al parlamentului, Russsel, sûnt esagerate şi recomândă resolverea cestiunei irice pe basa principielor de drept şi de dreptate.

Dela Petersburg se respândesce scirea, că împĕratul după întoarcerea sa dela Livadia va căuta sĕ reguleze afacerile Polonilor într'un chip, prin care sĕ'i câstige pentre Rusia.

---

relaţiunile lui Lucar cu protestanţii şi în preferenţa ce le-a arĕtat totdeauna, nu o apostasie, ci o mărginire la rĕutatea Iesuiţilor. Când Rusia întreba la Iaşi, la 1630, pe Teofan patriarchul Ierusalimului, dacă este adevĕrat, că Lucar, că biserica Constantinopolitană a devenit calvinişti, Teofan îi respunde: „Nici patriarchul Lucar, nici altul dintre Greci nu are credinţă comună cu Luteranii sau cu Calvinii, deşì noi ne purtăm cu prietenie cu solii lor de pe aici ca şi cu mulţi alţii, pentrucă aşa cer împregiurările.. *χρῶμεδα φίλοις, τοῦ καιροῦ οὕτως ἀπαιτοῦντος*...[38]) Când sinodul dela Iaşi (1642) sub Vasile Vodă, dădu anatemei cartea tipărită la Geneva şi pe autorul ei, numele lui Cyril Lucar n'a fost pronunţat, căci, ḑice un istoric, niciodată n'a auḑit nime pe Lucar vorbind sau scriind contra legei ortodocse.[39])

(Va urma).

---

[38]) Dosith Ierusal în prefaţa la *Ὀρθόδοξος ὁμολογία*, edit. Snagov 1699.

[39]) Ipsilanti, op laud. pag. 144.

Reflecsiuni

asupra articlului „La cestiunea învĕţământului religios“, publicat în „Biserica şi scoala“.

Braşov, 5 August 1880.

(Încheiere.)

Incheiând te rogăm Domnule N., sĕ nu ignorezi următoarele:

Maimarii bisericei, scoalei şi ai naţiunei noastre şi preste tot naţiunea noastră nu se bucură nici decum, vĕḑênd, că inteligenţa noastră se ceartă prin jurnale — trăgênd: parte în dreapta, parte în stânga.....

Ci ca o mamă bună se bucură prea iubita noastră naţiune din suflet, vĕḑêndu'şi pe fiii sei conlucrând în dragoste frăţească şi armonie la derivarea şi promovarea luminei spre ea, pentru binele, fericirea şi prosperarea ei şi prin ea: — mântuirea noastră a tuturora!

Noi, când am compus „tractatul“, am avut în vedere folosul scoalei noastre şi printr'ênsa al bisericei, naţiunei şi patriei noastre. Nu am creḑut însĕ, că vom avè neplăcerea de a trebuì sĕ ne slobozim la dispute zadarnice cu unii şi cu alţii, nici sĕ ne ciomăgim prin jurnale!

'L-am publicat, nu doară ca sĕ arĕtăm adevĕrul, pe care ne basăm; ci singur şi simplu numai sciind, că noi, ca neinfabili s'a putut prea uşor sĕ fi greşit aici, colea cevaşi într'ênsul.

Ear greşelele aflate, sperăm că vor binevoì fraţii nostri cei luminaţi, a ni le arĕta frăţesce — după adevĕr, şi aşa îndreptându-ne ne vom putè vedè şi cu învĕţământul religiunei în scoala poporală corespunḑênd naturei şi capacităţei copiilor..... spre binele şi fericirea lor şi a neamului nostru.

Ne am fi bucurat din inimă, dacă am fi întimpinat în calea noastră atari creştini, Români adevĕraţi şi fraţi înteligenţi şi sinceri!

Insĕ spre marea noastră mirare..... iată, de cine, şi de ce — am putut da! Ne pare foarte rĕu de aceasta!

Avem totuşi firma speranţă, că cele aduse de noi înainte şi desfăşurate în „tractat“ despre rădicarea învĕţământului religiunei în scoala poporală la treapta şi la demnitatea, ce i se cuvine, nu vor remânè nici decum ca glasul celui ce strigă în pustie: ci vor prinde rădĕcină pentrucă au căḑut şi în pământ bun.... şi vor da rod, şi vor nutrì tinerimea noastră română spre binele ei şi al prea iubitei noastre naţiuni.

Incât te privesce însĕ pe dta dle N., îţi spunem sincer, că ne am bucura din inimă, sĕ te vedem scos din ghiarele întunerecului, ce te sugrumă!

Roagăte numai lui Dḑeu, sĕ te ierte, puneţi speranţa în Dḑeu; El este îndurătoriu şi atotputernic; te va putè ajuta, sĕ te reculegi, sĕ'ţi rechemi mintea la loc, şi aşa sĕ te smulgi din ghiarele umbrelor întunerecului!

Atunci vei putè arĕta lumei, că dacă autorii „tractatului“ ar mai cugeta şi vorbì rĕu despre dta: — ar minţì!

Noi însĕ atunci departe de a mai cugeta despre dta cele deşarte, ne-am bucura de dta, ca de un frate scăpat din robie!

Ne-am bucura prea mult, dacă ne-am putè vedè cu toţii însoţiţi şi conlucrând cu puteri unite în dragoste frăţească, în conţelegere şi armonie — fie-carele adecă în sfera sa, după puterea şi hărnicia sa, dar cu înţelepciune, tactică, apoi şi cu curagiu, energie, zel şi perseverenţă — la fericirea şi prosperarea scoalei, bisericei, naţiunei şi patriei noastre!

Mântuitoriul lumei Christos nu a despreţuit nici pe cel mai mic dintre fraţi; ci pe fie carele 'l iubia şi 'l stima după demnitatea lui. Pe toţi 'i primia, îi lumina şi'i îmbărbăta, sĕ lucreze cu zel, plăcere şi abnegaţiune de sine în temerea de Dḑeu la adevĕrata lor fericire, precum şi a deaproapelui — mărind pre Dḑeu.

Deci noi, ca creştini, urmând în modul acesta, de sigur vom fi vĕḑuţi, consideraţi şi respectaţi de toată lumea: vom câştiga tot; nu vom perde nimic!

Astfeliu urmând cu devisa „Inainte!“ — vom păşì liberi şi neatârnaţi în progresul nostru pe calea către perfecţiune — spre mărirea celui infinit! — Fie! —*)

G. C. Bellissimus, m. p.,
referentul comisiunei însărcinate cu compunerea „tractatului“.

Protocol

luat în şedinţa I. a adunărei generale a reuniunei învĕţătorilor români ort. or. din ţeara Bârsei, ţinută în Zernesci la 24 Aprilie 1880 v. înainte de prânḑ sub presidiul ordinar.

1. Conform programei se adună membrii Reuniunei în biserica mare ort. or. din loc şi se învoacă spiritul sânt prin d-nul protopresbiter Iosif Barac.

2. Intrunindu-se membrii în sala cea mare a scoalei centrale elementare din loc, dl preşedinte deschide şedinţa printr'o cuvêntare foarte acomodată, în care arată chiemarea învĕţătoriului pe teren politic, social şi moral-religios. Cuvêntarea a fost ascultată cu cea mai mare plăcere şi întimpinată cu vii strigări de „sĕ trăească“.

La aceasta rĕspunde în scurte cuvinte Dl B. Bude în numele comunei Zernesci şi binecuvêntând adunarea generală, i urează lungă esistenţă.

3. Cetindu-se apelul nominal se constată că — sûnt 116 membrii, dintre cari 4 fundatori, 5 protegĕtori, şi 107 ordinari; dintre acestia au absentat 28.

4. Se cetesce raportul general şi se ia spre sciinţă.

5. Cu respect la raportul cassariului dl preşedinte anunţă, că nu s'a putut încheia până în momentele de faţă din causă, că sûnt încă multe tacse neplătite pe anul espirat; recearcă membrii restanţieri a solvì încă astăḑi sumele restante pentruca sĕ se poată încheia socotelele până la şedinţa III-a din 25 l. c. — Se ia spre sciinţă.

6. Urmează cetirea raportului comitetului cu privire la tema discutată în şedinţele plenare ale subreuniunilor „cari ar fi manualele cele mai potrivite pentru învĕţarea religiunei în scoalele poporale precum şi metodul, ce ar fi de observat în acele?“ — In general privindu-l, se ia spre sciinţă.

7. Se cetesce proiectul de reformă a regulamentului, ce normează împărţirea Reuniunei în subreuniuni, şi în general. — Se ia spre sciinţă.

8. Se procede la alegerea comisiunilor de revisuire a menţionatelor raporturi şi acelei pentru înscrierea de membrii noi. Spre scopul acesta se suspendă şedinţa pe 5 minute.

9. După redeschiderea şedinţei se aleg următoarele comisiuni:

a) In comisiunea pentru revisuirea raportului general al comitetului se aleg dnii: I. Strevoiu, I. C. Tacit, St. Taus, Z. Butnar, I. Comanescu.

b) In comisiunea pentru revisuirea raporturilor menţionate în Nrii 6 şi 7 ai acestui protocol: 1) raportul în causa manualelor de religiune, 2) raportul pentru împărţirea reuniunei în subreuniuni, se aleg d-nii: I. Popea, Ioachim Ciurea, St. Dragomir, A. Feneşan, A. Frateş, N. Marin, Z. Pop.

c) In comisiunea pentru înscrierea de membrii noi se aleg d-nii: I. Raţ, B. Bude, Nicodim Dan, N. Pana.

10. Dl preşedinte aduce la cunoscinţa adunărei generale, că înţelegênd, cumcă Ilustritetea Sa Păr. Episcop al Aradului I. Meţian, se află aici, 'şi-a ţinut de datorinţă a'l cerceta şi a'l încunosciinţa în numele reuniunei despre ţinerea adunărei generale a reuniunei noastre în loc; anunţă mai departe, cumcă Ilustr. Sa 'şi-a esprimat simţemintele sale de bucurie, căci se află în plăcuta posiţie a putè saluta adunarea generală a reuniunei noastre în locul natal al Ilustrităţii Sale.

Adunarea generală ia spre plăcuta sciinţă acest raport cu vii esclamaţiuni de „sĕ trăiască“.

Fiind timpul înaintat, se ridică şedinţa la ordinea ḑilei continuarea punctelor din programă. D. c. m. s.

St. Iosif m. p.,
preşedinte.

G. Moian m. p.,
not. reun.

---

*) Cerem a fi escusaţi, că ne a fost peste putinţă a publica neîntrerupt Reflecsiunile aceste; credem însĕ, că acei ce se interesează de objectul tratat într'ênsele nu vor pregeta a se ţinè în curentul cestiunei. Red.

Procesul de presă

al „Telegrafului român“.

(Urmare din Nr. 127).

Advocatul I. Preda: Eu am urmărit cu cea mai mare atenţiune întreg decursul pertractării, dar n'am aflat nici un moment adus la valoare pentru a justifica aperarea clientului meu. Representantul acusei a constatat numai atât că redactorul ar fi primit într'adevĕr spre publicare aceste corespondenţe. Dacă aceasta este deja o faptă criminală, nu mai putem discuta în ḑiare nici un obiect. Redactorul numai atunci este responsabil, dacă nu poate sau nu vrea sĕ spună cine e auctorul sau dacă însuşi face observări redacţionale, cari pentru sine privite sûnt vătĕmătoare. Dar şi în acel cas numai atunci, dacă corespondenţa de sine privită conţine vătĕmări. A cunoasce relaţiunile între autori şi între aceleşi persoane, în contra cărora se îndreptează corespondenţa, nu se poate pretinde dela un redactor, căci cel mai inocent cuvênt aplicat la relaţiuni anumite, poate devenì vătĕmătoriu. Despre aşa ceva nu poate fi aici vorba, ci este a se cerceta, dacă des amintitele corespondenţe conţin de sine privite cuvinte vătĕmătoare. În aceste corespondenţe înregistrăm maiântâiu imputarea, că dl Hannia ar fi prevaricat în parochia Gurarîului. Această faptă nici dsa nu o poate nici decât nega, căci nici o lege bisericească din toată lumea nu permite cuiva a îndeplinì funcţiuni de oficiu, cari compet parochului ordinariu. Acusatorul Hannia pe acel timp nici n'a mai fost ppresbiter, nici bater paroch ordinat ci numai director seminarial şi ca atare n'a fost îndreptăţit, chiar dacă ar fi avut autorisarea dela locuri mai înalte, a sevêrşì funcţiuni parochiale. Domnul Hannia se escusă cu aceea, că n'a venit ppresbiterul. Ce-i pasă directorului seminarial, dacă n'a venit, el avea sĕ aştepte atât până ce venia sau sĕ făceau din altă parte dispositiunile necesare. Dl Hannia însĕ a cugetat că dacă a fost el ppop, i va fi remas încă puţintică scântee de sfinţenie şi s'a pus în fruntea celor 7 preoţi şi nu numai că a sevêrşit actul înmormêntării dar a şi petrecut în matriculele morţilor moartea parochului Manta. Acusatorul a susţinut că ppresbiterul ar fi chiemat a înmormênta un paroch ceea ce nu e adevĕrăt. Ppresbiterul tractual are sĕ se înfăţişeze în parochie şi sĕ ia inventura prescrisă, dar înmormêntarea parochului compete celuialalt paroch. Parochul Munteanu a şi adus la cunoscinţa consistoriului respective s'a plâns acolo despre acest cas întêmplat în parochia sa şi fiind-că de acolo nu s'a făcut nimic, dênsul a păşit pe calea publicităţii. Nu e destul cu atât însĕ că dl Hannia a sevêrşit înmormêntarea, ci a aflat de bine a rostì o cuvêntare funebrală, care, ori-cum vei privi-o, conţine fără îndoială espresiuni vătĕmătoare pentru parochul Munteanu. Dacă se ḑice despre un paroch, care este chiemat a sevêrşì funcţiuni parochiale în comună, că este un străin, că nu parochianii l'au ales etc., la toată întêmplarea nu se intenţionează a'l recomanda pe acest paroch poporului. Pentru de a pricepe bine aceste espresiuni trebue sciut, că Munteanu s'a ales de paroch într'o vreme pe când Hannia era încă ppresbiter tractual şi s'a ales în contra voinţii acestui protopresbiter. În acea cuvêntare a ḑis mai departe

cătră popor, că în viitor sĕ'şi aleagă un paroch, care nu strică cele făcute de alţii, nu scormonesce. Această espresiune privesce pe parochul Munteanu, care a scormonit după raţiociniele bisericesci; căci numai la stăruinţa parochului Munteanu s'a provocat fostul ppresbiter a substerne raţiociniele. Acusatorul susţine că el ar fi administrat bine fondurile. Se poate, eu nu am cunoscinţă mai de aproape, dar legală nu a fost administraţia sa. Statutul organic este întrodus la anul 1868, dela întrarea în vigoare a acestei legi ppresbiterul ca atare nu este îndreptăţit a administra averile parochiale, aceasta i compete comitetului parochial.

Pentru a constata vătĕmarea în acest cas ar trebuì sĕ se dovedească mai întâiu, că faptele, de care este vorba, sûnt schimonosite, inventate şi false, dar aceasta dovadă până acum nu s'a adus, nici un martor nu'şi aduce aminte bine de cuvintele protopresbiterului Hannia.

De oare-ce dovada nu este adusă, de oare-ce redactorul nu a compus această corespondenţă, de oare-ce corespondenţa de sine privită nu conţine nici un cuvênt vătĕmătoriu, sûnt sigur, că nime nu va afla pe clientul meu condamnabil.

La aceasta Arz v. Straussenburg face o scurtă replică basându-se pe aceleşi momente, ce le a adus şi mai înainte.

Acusatorul Hannia în replica sa nu se miră, că profesorul Fölkl nu cunoasce aşeḑĕmintele bisericei noastre, dar se miră de un fiu al bisericei nostre, de un asesor consistorial cum este dl adv. Preda, că nu le cunoasce. Susţine că el este şi va remânè până la sfêrşitul vieţii sale ppresbiter. Susţine că a fost în drept ca cel mai bĕtrân, ca cel mai înalt în rang între preoţii dela înmormêntarea parochului Manta a sevêrşì actul înmormêntării, adaugênd că el, Hannia, a mai sevêrşit astfeliu de acte, d. e. la Reşinari.

Încât privesce însĕ administrarea fondului din Gurariului, de oare-ce statutul organic la noi încă nu este întrodus a fost în drept a'l administra el însuşi, ear' raţiociniûl este în stare a'l da ori şi când.

N. Cristea Dle president am dreptul de a vorbì ?

President: Ai, însĕ pentru ultima oară în pertractarea aceasta.

N. Cristea. Am sĕ fac unele contraobservări la replica din urmă a dlui acusator. Domnia sa susţine, că este ppresbiter şi ca atare a avut dreptul a participa la înmormentarea reposatului Manta, fost paroch în Gurariului. Cumcă este ppresbiter este adevĕrat. Dênsul are dignitatea unui ppresbiter aşa ca şi mine, dar n'are cerc, tract de administraţiune. Nici Gurariului, nici altă comună nu se mai află sub administraţiunea ppresbiterală al dlui acusator. Prin urmare, n'a fost dl acusator în drept a se duce la Gurariului şi a participa la înmormentare, fără scirea ppresbiterului respectiv şi fără consensul parochului respectiv. Dar abstrag dela aceasta. Domnia sa, dacă s'a dus odată la Gurariului şi a sciut, ce raporturi sûnt între familia reposatului şi între parochul acusat — şi cumcă a sciut o mărturisesce însuşi — ca un dignitariu mai înalt bisericesc sĕ fie complanat contrarietăţile şi sĕ le fie domolit, încât parochul Munteanu sĕ nu fie fost eschis dela dreptul seu. Dacă urma dl acusator astfeliu, atunci dlor, noi nu eram astăḑi aici.

Domnia sa acusatorul ḑise mai departe, că dênsul a mai luat parte de atunci încoace, şi la alte ceremonii de înmormentare. Aşa a luat parte la reposatul paroch Droc din Răşinari, unde dênsul a condus ceremonia. Adeverat că a luat parte, dar nu e adevĕrat că, a condus, căci altul a fost conducĕtoriul ceremonialului la acea înmormêntare. Şi eu am luat parte şi au mai luat şi alţii parte, înse am luat cu toţii parte la înmormêntarea reposatului paroch Droc cu scirea şi consemţemêntul ppresbiterului şi parochului respectiv.

Cât privesce aserţiunea dlui acusator, că „Statutul organic“ nici până astăḑi nu ar fi introdus în archidiecesa noastră, dl acusator trebue sĕ scie, că în archidiecesa noastră statutul organic s'a desbătut deja în sinodul archiediecesan din 1864 şi s'a întrodus cum am ḑice, *tacite* în archidiecesă încă înainte de a fi desbătut şi primit în congresul bisericei române gr. or. Dacă însĕ dl acusator Hannia, în timpul, cât a fost protopresbiter, n'a întrodus în tractul seu statutul organic nici după ce acesta a fost desbătut şi primit de congresul naţional bisericesc din Transilvania şi Ungaria, nici după ce statutul a primit sancţiunea preaînaltă şi nici după ce a fost înarticulat în legile patriei: cu atât mai trist pentru dênsul!

Atâta am avut sĕ ḑic la observările dlui acusator.

Adv. Preda replică în puţine cuvinte fără a mai aduce momente noue.

Prof. Fölkl: Sânţia Sa 'mi impută mie necunoscinţa legilor şi aşeḑemintele bisericei gr. orient. Cu părere de reu recunosc aceasta necunoscinţă pentru trecut, decând însĕ am avut onoarea a representa această causă cunosc aceste aşeḑeminte şi dreptul canonic al bisericei orientale, pot ḑice, mai bine decât Sânţia Sa. De una mĕ mir, cum se pot la un loc public arunca astfel de afirmări, că statutul organic nu ar fi în'r'odus în biserica orient. română. Statutul org. este sancţionat prin o patentă şi publicat în legislativa Ungariei şi prin urmare: lege după toate formele, însĕ acesta nu-l privesce pe Sânţia Sa şi nu se ţine îndatorat ca ppresbiter şi ca profesor de morală a observa această lege. Sânţia Sa a afirmat că e în stare a depune raţiociniul esact până mâne, mai înainte însĕ cu o minută numai i-a plăcut Sânţiei Sale a afirma, că fiind provocat de consistoriu a preda documentele originale ale acelui raţiociniu a respuns, că dênsul nu are nici un document. Me provoc acum la martorul Villecz, care a fasionat, că originalul raţiociniului ppresbiterul Hannia l'a luat totdeuua cu sine, ear o copie a depus în cancelaria comunală. Acum care din aceste afirmări este cea adevărată, toate trei nu se potrivesc.

După unele reflesiuni adresate representantelui acusei, dlui Arz v. Straussenburg, dl Fölkl închee cu un apel cătră juraţi rugându-i, a judeca aşa precum se cuvine unor bărbaţi bravi germani.

Parochul Munteanu mai atrage în sfêrşit atenţia dlor juraţi asupra împregiurării, când cu moartea parochului Arsenie din Gurarîului, că pe atunci fiind el numai capelan ear' ppresbiterul Hannia ppresbiter tractual şi de faţă la înmormêntare, nu Hannia a îndus în matriculă casul de moarte, ci el (Munteanu).

Presidentul reasumând la sfêrşit ḑice, că în casul concret de faţă trebue sĕ se aplice codul penal cel nou fiind acesta mai favorabil decât codul vechiu, şi anumit §. 261. După cetirea acestuia presidiul comunică juraţilor întrebările formulate de tribunal, care sună aşa:

1. Sûnt convinşi domnii juraţi după resultatul pertractărei în consciinţă, că parochul gr. or. Ioachim Munteanu din Gurariului este autorul articulilor încriminaţi şi signaţi cu „z“? 2. Sûnt convinşi d. juraţi, că acesti articuli cuprind într'adevĕr espresiuni desonorătoare? 3. Sûnt convinşi, că p. Munteanu într'adevĕr e vinovat de delictul vătĕmării de onoare normat în §. 261 p. 1. al codului pen. ung.? 4. Sûnt convinşi, că ppresbiterul şi asesorul consistorial, dl Nic. Cristea a fost pe timpul, când s'a edat nrii 112 şi 118 din anul 1879 redactorul responsabil al jurnalului „Telegraful Roman“? 5. Sûnt convinşi, că publicarea articulilor s'a făcut în contra voinţei sale hotărîte? 6. Sûnt convinşi, că dl Cristea e vinovat de delictul normat în §. 34 p. 6. resp. în §§. 39 şi 40 ai regulamentului de presă din 17 Maiu 1852?

Juraţii se retrag şi după o consultare de ½ de oară presidentul juraţilor, profesorul Henrich Herbert enuncie verdictul juraţilor: „Pe onoarea mea! înaintea lui Dḑeu şi a oamenilor vestesc verdictul juraţilor: Acusaţii amendoi prin 10 voturi contra 2 se declară de nevinovaţi!“

Varietăţi.

* Escelenţia Sa preasânţitul Archiepp şi Metropolit Miron Romanul a plecat cu trenul de Luni seara la Budapesta.

* (Comitatul Sibiului) Comitetul permament al congregaţiei comitatense este convocat la şedinţă, pe 15 Noemvr. în sala comitatului la 10 oare a. m.

* (Himen). Dl Veniamin Almăşanu şi domnişoara Ana Fratesiu anuncie ca încredinţaţi celebrarea cununiei dlor care va avè loc la 2 Noemvre a. c. în biserica gr. or. română din Sân-Petru de lângă Braşov.

* (Earăşi „Seemann.) Dupăcum ne spune „Egyetértés“ representanţa oraşului Agria luând în şedinţa sa din 4 Noemvr. la desbatere rescriptul ministerial în afacerea lui „Seemann“ a adus un conclus: a trimite la ministrul president o representaţie nouă spre esmiterea unei comisiuni micste. Tot în sensul acesta s'a adresat representanţa şi cătră dieta ţĕrii.

* (Jurnalistic). In decursul acestui an, dupăcum i se scrie din Braşov lui „Ellenzék“, se va înfiinţa acolo o foaie politică maghiară.

* (Cutremur de pământ). Dela Viena se telegrafează, că eri dimineaţa s'a simţit acolo şi în alte cetăţi ale monarchiei un cutremur vehement de pământ. În Agram cutremurul a fost aşa de vehement, încât aproape toate casele au suferit şi unele au şi căḑut. Multe persoane sûnt vulnerate. Groaza e generală.

* (Dela Societatea academică socială-literară). Dela „România-Junâ“ din Viena primim următoarele: Societatea academică „România-Junâ“ din Viena 'şi-a schimbat localităţile vechi mutându-se în I. Augustinerstrasse Nr. 2 IV Stock. 10 „Vĕ rugăm prea frumos a lua notiţă în procsimul Nr al preţuitului d-voastre ḑiar despre aceasta şi cu 31 Octomvre, 12 Noemvre a. c. se binevoiţi a ne adresa şi preţuitul d-voastre ḑiar.

Primiţi dle Redactor espresiunea deosebitei noastre consideraţiuni

Presidentul: pentru secretariu:
Dr. *St. N. Ciurcu.* *Mateiu Voilean.**)

* (Earăşi defraudaţiune). Jurnalul din Cluj „Ellenzék“ aduce scirea, că în colegiul reformat din Aiud, cu prilegiul revisiei pe anul 1878 s'a aflat o defraudare de 200,000 fl. din averea fundaţională a colegiului. Defraudanţii ar fi advocatul Nicolau Biro, fişcasul colegiului, dinpreună cu prefectul colegiului, care deoare ce şi dênsul a defraudat mai înainte cu scirea fişcalului mai multe mii din fondul sus numit, nu s'a încumetat, a trage pe fişcalul pentru defrandările sale la respundere, şi aşa amêndoi poartă vina la suma defraudată de 200,000 fl. v. a.

*) Onoratele Redacţiuni ale ḑiarelor române sûnt rugate, a lua în mod binevoitoriu cunoscinţă şi notiţă despre aceasta.

* (Fragi şi viorele nouĕ) s'au vêndut în ḑilele trecute în mai multe buchete în piaţa Sibiiului.

* (Trăsnet). In 24 Octomvre n. noaptea descarcânduse asupra ţinutului Racia între tunete şi fulgere continue o vijelie înfricoşată a lovit trasnetul într'un arbore şi a omorît doi păstori, cari 'şi-au fost ales acest loc de scutire contra vijeliei.

(Târgul de toamnă) al Sighişoarei preste tot privit a fost slăbuţ. Dintre vitele puţine mênate la târg s'a vêndut părechea de vaci cu fl 160—180; boii mici cu fl 118 - 200; de mijloc cu 220—250; mari cu fl 280—300 părechea. Bucate au fost de mijloc.

* (Se duc Jidovii din România!) Se scrie din Bremen: Lloydul Germaniei de nord a primit în ḑilele aceste sĕ transpoarte trei mii de Jidovi românesci la Newyork. Acestia au de gând încă în anul acesta sĕ treacă la America. In România s'a constituit un comitet, care a luat asupră'şi ca prin ajutoriul coreligionarilor lor din Germania şi Francia, se poarte toate cheltuelele transportului, procurărei de locuinţe şi ţarini în America. Li s'a asigurat emigranţilor şi mâncare coşer.

* (Necropole.) Dupăcum ne spune „Italie“, în Casinaldo din ţinutul Modena s'a aflat pe bunul unui privat o cetate mare de morţi preistorică, din care s'au scos la lumina ḑilei deja urne gigantice de morţi. Cele mai multe sûnt foarte bine conservate, ear altele decorate cu ornamente de bronz. Proprietariul acestui bun asistat toate desgropărilel spre a face posibil, ca archeologii şi învĕtaţii sĕ poată cerceta această necropole admirabilă.

* (Duel redacţional). In 1 Noemvr. n. avu loc un duel între Nicolau Bartha, redactorul lui „Ellenzék“ şi Carol Békessy, redactorul lui „Kelet“, care se sfêrşì cu vulnerarea lui Békessy la cap, pept şi ciafă, şi a lui Bartha la mână.

* (Székely-Keresztur). Representanţa comunală a acestui oraş în şedinţa sa din 29 Oct. n. primind proiectul bugetului pe anul 1881 a asignat pentru scoalele confesionale 1200 fl. v. a. şi a hotărît totdeodată, a esarênda spirtul, a macadamisa stradele principale şi a le provedè cu trotoare.

* (Emigrare din Ungaria). După cum ne spune „Kaschauer Ztg“ în 3 Noemv. n. au sosit la gara din Eperies 103 persoane din Ungaria, cari 'şi-au cumpĕrat bilete de călĕtorie până la Oderberg, de unde sĕ'şi continue apoi mai departe călĕtoria de emigrare în America. In Oderberg comisariul călei ferate cerênd emigranţilor pasapoartele pentru străinătate acestia nici unul n'au avut pasapoartele recerute şi aşa — dupăce li se luară atât biletele de călĕtorie, cât şi banii în sumă de 13,000 fl. — fură trămişi earăşi îndĕrĕpt care la locuinţa sa.

Posta din urmă.

În 9 Noemvre dimineaţa s'a simţit în Viena şi în alte oraşe a monarchiei un cutremur de pământ. În Agram cutremurul s'a repetat de trei ori, mai toate casele sûnt vătĕmate, mai multe s'au dĕrîmat. Multe persoane sûnt rănite, panica e generală.

Din Paris se signalisează dimisionarea ministeriului din causă că nu s'a primit prioritatea pentru legile de instrucţiune.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Istoria aritmeticei şi principiile fundamentale

la tractarea Aritmeticei în scoala populară.

(Disertaţiune ţinută în adunarea generală a „Reuniunei învĕţătorilor români din Ţeara Bârsei“ la 26 Aprile 1880 în Zernesci)

de

Domeţiu Dogariu,
învĕţătoriu la scoala primară din Satulung.

(6 Urmare).

D. Principiile fundamentale ale învĕţământului din Aritmecă.

Prin principiile fundamentale ale învĕţământului din aritmetica elementară înţelegem legile principale, pe care se basează propunerea acestui obiect de învĕţământ. Aceste principii se referesc parte la calculul verbal parte la cel în scris. *a)* Principiile, cari consideră un metod bun din calculul verbal sûnt urmă- toarele:

1. Intuiţiunea este basa fundamentală a fiecărui obiect de învĕtămênt în scoala elementară, cu atât mai mult la calculaţiunea verbală.

Prin intuiţiune are de a se câştiga nunumai representaţiunea numerilor, ce se înfăţişază în calculare, ci şi singuraticile operaţiuni trebuesc conduse tot prin cunoscinţe intuitive. Ca mijloace intuitive pentru înfăţişarea numerilor pot servì unele din tabelele de intuiţiune ale lui Pestalozzi, degetele de la mâni, linioare, puncte, beţişoare, boane; bile de lemn ori cuburi de lemn. Deci, ca obiectele de intuiţiune sĕ aibă un succes îndestulitor, învĕţătorul sĕ nu se folosească de toate odată, ci pe rênd, căci altcum elevul nu va fi atent la cele ce i se propune, ci numai la obiectele ce i se înfăcişează.

Când vine a opera elevul cu monedele, cu mĕsurile de lungime, de capacitate, de greutate etc. toate aceste au de a i se arĕta în natură, s'au dacă aceasta nu se poate, prin un desemn pre tabelă. Adecă la cas de a nu posede învĕţătorul un metru de a'l arĕta elevilor în natură, atunci va fi necesitat a'l desemna pe tabela scoalei, împărţindu'l în 10 părţi, şi prin aceasta îi va fi uşor a arĕta elevilor intuitiv că 1 dm este a ḑecea parte dintr'un metru. Tot asemenea va face şi la arĕtarea centimetrului. La arĕtarea mĕsurilor de pond este consult, ca învĕţătorul sĕ întroducă pe elevi şi în cunoaşcerea cumpenelor.

2. Lucrul cel mai greu la calculul verbal eţinerea în memorie a numerilor. Spre sfêrşitul acesta este bine, ca sĕ se scrie numerii pe tabelă (dacă tema din cestiune nu se află în manualul din mâna elevului). Deci ca învĕţătoriul sĕ dedea pe elevii la atenţiune şi sĕ le uşureze înaintarea în cuprinderea numerilor, are sĕ spună tema numai odată şi sĕ accentueze cuvintele, cari arată numerii; dacă el totuşi e cu oare care scolar în dubietate, atunci lasă ca sĕ repeteze tema vr'o câţi-va scolari mai buni.

3. Temele de calculat sĕ fie ordinate după gradele de desvoltare ale elevilor, aşa ca ele sĕ urmeze tot-deuna una din alta într'un mod genetic. Invĕţătorul sĕ stea la fiĕcare grad până atunci, până când toţi scolarii (s'au partea cea mai mare) sûnt în stare, a resolvì temele cu cea mai mare desteritate. — La fiecare grad următor au de a se lua cele premerse cu cele nouĕ în legătură, făcêndu-se preste tot repetiţiuni astfel, ca scolarul în purcederea lui sĕ nu sufere nici o dificultate.

Alegerea temelor de esercitare n'are sĕ fie tot cu numeri curaţi, căci aceste numai obosesc memoria elevilor fără nici un resultat, ci după ce elevul a învĕţat odată regulele cum are sĕ calculeze cu numerii, i se dau spre calculare teme aplicate la obiectele cunoscute elevului şi luate din cercul de intuiţiune al lor.

La fiecare cerc de intuiţiune au de a se esercita teme şi cu frângeri, căci pracsa şi esperienţa a dovedit, că aceste nu numai că nu trec preste gradul de desvoltare a elevilor, ci din contră atari teme ageresc cu mult mai iute capacitatea elevilor. Aşa D. e. venind învĕţătorul cu elevii la numerul şase nu va simţì elevul nici o greutate a afla, cât este jumetate din 6 mere, ori a treia parte din 6 mere, ori a şasea parte din şase mere. Astfel trebuesc ele luate peste tot ca la timpul, când va venì acolo, unde se opereze cu ele, sĕ nu simtă obstacule.

4. Siguritatea şi esactitatea în calculare este din toate mai de preferit chiar şi de cât iuţeala.

Invĕţĕtorul va fi tot-deauna atent, ca sĕ nu pună mare ponderositate pe desvoltarea unor făcultăţi ale elevului negligând celelalte, ci se va silì, ale desvolta în armonie toate de-odată. — Pentru de a pune elevului o basă sigură şi esactă în calculatiune pot servì de minune aşa numitele avantagii în calculaţiunea verbală. Cu meritul acestora nu se poate nimic mĕsura, căci acì elevul îşi află câmpul cel mai liber de a'şi agerì facultatea cugetătoare, resolvind temele în cât se poate mai multe moduri. Voiu lua deci o temă, pe care o voiu resolvì în atâtea moduri, în câte ea numai se poate.

(Va urma).

Bursa de Viena şi Pesta

din 9 Noemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	107.60	107.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	81.10	81.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	97.50	97.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	84.75	84.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.60	122.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	96.75	97.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.—	96.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	95.—	95.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93.50	94.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	93.25	94.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	96.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	94.—	94.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.45	72.25
Datorie de stat în argint	73.35	73.25
Renta de aur austriacă	87.40	87.50
Sorţi de stat dela 1860	131.10	131.25
Acţiuni de bancă austro-ung.	821.—	815.—
Acţiuni de credit austr.	282 25	283.30
Acţiuni de bancă de credit ung.	254.25	254.—
Sorţi unguresci cu premii	109.40	108.75
Sorţi de regularea Tisei	107.60	108.25
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.63
Napoleon	9.37½	9.38
100 marce nemţesci	58.—	57.95
London (pe poliţa de trei luni)	117.45	117.50

Economic.

Braşov, 5 Noemvre n. Pro hectolitră Grâu fl. 6.80--790; Grâusĕcăreţ fl. 5.70 Sĕcară fl. 5.20--5.40 Orz fl 3—3.40; Ovĕs fl. 2.—2.10; Cucuruz fl. 3.20; Mălaiu fl 4.40.; Mazere fl. 6.10; Linte fl. 9.30; Fasole fl. 4.20; Sĕmânţă de in fl. 10.60 Sĕmênţă de cânepă fl. —4.— Cartofi fl. 1. pro chilo: carne de vită 48 cr. carne de porc 52 carne carne de viţel — cr. de berbece 30 cr. Sĕu de bovine proaspĕt fl. 35; (pro 100 chilo); topit 48 fl.

Sighişoara, 21 Neomvre n. Pro hectolitră grâu fl. 6.80—7.50;. grâu sĕcăreţ fl. 5—5.60; sĕcară fl. 5.70—5.70—; ovĕs fl. 2—2.20; cucuruz fl. 4.; cartofi fl. 1.60; fasole fl. 4; per chilogr: sĕu brut 30 cr. carne de vită 40 cr. carne ostură bovină 80 cr unsoare de porc 80 cr. pro metru cubic lemne vârtoase fl. 1.80.

Alba-Iulia, 6 Noemvre Pro hectitră: grâu fl. 7.50—8.50; sĕcară fl. 5.75—6.25; cucuruzul nou fl. 2.50--2.75; fasole fl. 5.50—5.75; ovesfl. 2—2.25

Arad, 30 Neomvre n. Pro hectolitră grâu: fl. 11.45--11.75; sĕcară fl. 9.20--9.40; orz 6--6.10; ovĕs fl. 5.70; cucuruz fl. 4.30; Spirt *en gros* fl; 34 eară *en detail* fl. 34.50 per 100 litre, %.

Budapesta, în 6 Noemvre n. Nădejdea, că, dupăcum am raportat şi în rêndul trecut, vom avè o earnă lină şi foarte folositoare pentru sĕmĕnăturile de toamnă, şi după semnele foarte favorabile din septĕmâna trecută se întăresce tot mai mult. În decursul sĕptĕmânei întregi am avut o temperatură foarte lină şi ḑilele cele mai multe au fost senine şi calde, o împregiurare temporală, carea după cum ḑic economii cei mar betrâni, oameni foarte păţiţi, ar fi cea dintâiu arĕtare, ce prorocesce o earnă mai domoală. Şi în tr'adevĕr deşi în cele de pe urmă ḑile ale sĕptĕmânei a început a ploa, timpul tetuşi nu s'a rĕcit de loc şi astfel temperatura este foarte favorabilă pentru toate sĕmĕnăturile. Dacă această ploaie nu se va schimba în ninsoare rece şi dacă nu va întra după ea o receală pripită, după cum cam este obiceiul, cu deosebire acum în Noemvre, atunci earna în anul acesta va sosì numai târḑiu. Negoaţele asemenea au fost favorabile în sĕptĕmâna aceasta, trecênd mai toate articlele foarte mulţămitor . Aşa s'au vêndut:

Grâul peste 100,000 m. m. cu fl. 12. 25—12. 48; Sĕcara cu fl 9. 80—10.35; orzul cu fl. 8. 30; ovĕsul cu fl 6. 40; cucuruzul fl 7. 40; făina asemerea a trecut tare bine în cuatităţi mari şi cu preţuri bune; tot aşa s'a întêmplat şi cu păstăioasele vênḑênduse: fasolea cu fl 9—11; lintea cu fl 16; mazerea cu fl 11—13; mălaiul cu fl 6. 25; sĕmênţă de cânepă cu fl 7—8 25; sĕmênţa de in cu fl 13—14; (toate per 100 chilogramame); lânile cu fl 2. 10—2. 20;

Porcii la 62. 720 capete; cu totul au trecut şi de astădată foarte iute şi cam scumpi. Din Ungaria de jos au fost în târg peste 5000, din România la vreo 200 şi din Ardeal peste 300 capete unsoarea de porc a trecut cu fl 64—67; slănina cu fl 64—65; sĕul cu fl 47—48; spirtul *en gros* cu fl 35, *en detail* cu fl 36; apoi în sfêrşit şi Peile au avut bunişoară căutare trecênd: peile de vacă cu fl 108—110, de bou cu fl. 110—115; apoi cele de oaie, capră, miel, viţel ca şi în rêndul trecut (toate per 102 dărabe); cele de calcu ff 8—10. 50 părechea.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitaţiuni: în 21 Dec. 1880 şi 21 Ian. 1881 imob. lui Francisc şi Ignaţ Szöcs în Sânpaul (judec. cerc. Sămartin); în 29 Noemvr şi 29 Dec. imob. lui Ioan Lupea în Ţapu (judec. cerc. Aiud); în 15 Noemvr. imob. lui Ioan Velasza în Spring (trib. Alba-Iulie); în 2 Dec. imob. lui Dionisiu Tiboldi în Grind-Cristur (trib. Turda); în 22 Noem. şi 22 Dec. imob. lui Clement Cucerean în Vinerea (judec. cerc. Orăştie); în 12 Noemvr. imob. Amaliei Stein în Alba-Iulia (trib); în 23 Noem. şi 23 Dec. imob. lui Ioan Halmagy în Mişcău (trib. Turda); în 10 Ian. 1881 imob. lui Ilisie Bica în Vaidovenii mari (judec. cerc. Făgăraş); în 10 Dec. imob. remasnlui după George Nicula în Galdea de jos (judec. cerc. Aiud); în 13 Dec. 1880 şi 13 Ian. 1881 imob. lui Avram Csato în Csatorszeg (trib. Cicsereda); în 29 Dec şi 29 Ian. 1881 imob. lui Ignaţ Lasz în Sângiors (judec. cerc.); în 9 Dec. imob. soţiei lui Alecsandru Nemeş în Diod (judec. cerc. Aiud);

ad Nr. 225 1880. 1—3

CONCURS.

Conform părintescii ordinaţiuni consistoriale ddto 11 Septemvre a. c. Nr. scol. 3065 se escrie al II-lea concurs pentru ocuparea postului vacant de învĕţătoriu diregent în clasa a III-a din Herman, cu terminul până la 23 Noemvre a. c. st. v. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

250 fl. v. a. din cassa alodială, cu prospect de 300 fl. şi ⅓ din stola parochului ca cantor, apoi dela toată familia câte 7 litre bucate, ear' dela neorustici câte 25 cr. şi locuinţă în edificiul scoalei.

Dela concurenţi se cere sĕ aibă cel puţin 5—6 clase gimnasiale, cunosciinţa limbei germâne şi maghiare, apoi a cântărilor bisericesci, şi a musicei vocale pentru formarea unui chor, şi sĕ fie şi cleric.

Concurenţii vor adresa petiţiunile la subscrisul provĕḑute cu documentele necesare.

Braşov în 27 Octomvre 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric m. p.,
protop. în trat. II al Braşovului.

Nr. 234. 2—3

CONCURS.

La scoala confesională gr. or. din comuna Visca în protopresbiteratul Iliei murĕşene devenind vacant postul de învĕţătoriu, pentru ocuparea acestuia se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 9 Noemvre 1880 st. v.

Emolumentele sûnt:

I. În bani gata 120 fl. v. a.

II. 100 ferdele bucate în grăunţe ½ grâu, ½ cucuruz.

III. Folosirea grădinei scolare.

IV. Cuartir liber în edificiul scoalei.

V. 6 orgii lemne de încălḑit, din care se va încălḑi şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post vor avè a'şi adresa suplicele instruite în sensul statutului organic şi a regulamentului dela 1878 la subscrisul până la terminul sus indicat.

Gurasada, în 23 Octomvre 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 292. 2—3

CONCURS.

Devenind staţiunea de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Draos vacantă, se escrie concurs cu termin până la 9 Noemvre st. v. a. c. când se va ţinè şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

O leafă anuală de 80 fl. v. a. şi cuartir.

Doritorii de a ocupa acest post invĕţătoresc sĕ'şi aştearnă suplicile instruate conform statutului organic şi prelângă alte atestate de învĕţământ şi testimoniu de cualificaţiune la oficiul protopresbiteral gr. or. în Cohalm.

Comitetul parochial în conţelegere cu Dl administrator ppresbiteral concernent.

Draos, 19 Octomvre 1880.

În numele comitetului parochial.

Nicolau Iosif m. p.,

„Albina“,

institut de credit şi de economii.

Publicaţiune,

în sensul articlului de lege XXXVI din anul 1876 §. 29,

1. Suma scrisurilor fonciare puse în circulaţiune şi încă netrase la sorţi face cu ḑiua de 31 Octomvre 1880 **165,800 fl.** în val. austr.

2. Pretensiunile institutului de împrumuturi hipotecari, care servesc de coperirea acestor scrisuri fonciari sûnt de **165,817 fl. 17 cr.** în val. austr.

3. Valoarea hipotecelor luate de basă la susnumitele împrumuturi hipotecari e de **893,560 fl. 61 cr.** v. a.

4. În sensul § 97 din statute fondul special pentru asigurarea scrisurilor fonciare este de **214,758 fl. 82 cr.** v. a.; aceasta e îndus în cont separat şi este plassat în escompt de schimburi şi în efecte publice.

Sibiu în 1 Noemvrie 1880.

[69] 2—2 **Direcţiunea.**

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, şi casurile cele mai înḑĕrĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie şi totdeauna cu succes, şi în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 6—24

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 129 Sibiiu, Sâmbătă 1 Noemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — de **două ori** 12 cr., — de **trei ori** 15 cr. rândul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 31 Octomvre.

O întâlnire minunată de împregiurări. Baronul Lud. Simonyi ese din opositiunea moderată, el care a fost mai nainte membru al guvernului, și în momentul, când ese, dă majorității, guvernamentale un testimoniu prin care însinuiă, că ea este causa tuturor relelor, ce se revarsă asupra Ungariei. Testimoniul bar. Ludovic Simonyi nu se mulțămesce cu atâta. Testimoniul se estinde asupra partidei, din care a făcut în urmă parte și pe care o declară fără putere de viață și incapabilă de guvern; și asupra stângei estreme, care câstigă teren în sinul naționalității maghiare, atribuindu'i putere de viață și deschidêndu'i perspectiva viitoriului.

„Pesti Napló“ vine cu o enunciațiune, care indirect afirmă părerile bar. L. Simonyi despre slăbiciunea opositiunei moderate. Din enunciațiune se vede mai departe, că bar. Sennyey, dela care opositiunea moderată așteptă vindecarea situațiunei interne a Ungariei, inclină mai mult spre retragere dela arena politică, „din considerațiune, că țeara a indurat mari perderi din capitalul seu moral“ și din considerațiune, „că sub conducerea lui Tisza nu este cu putință nici un feliu de combinațiune“.

Deputatul Polit spune în casa deputaților Ungariei, că este ilusiune a crede, că forma de astădi a dualismului va mai ține mult și își radimă părerea sa pe împregiurarea, că situațiunea financiară a mobarchiei nu poate suporta îndelung lucsul, ca două staturi, dintre care nici unul nu este pentru sine putere mare, să chieltuie cu administrațiunea chieltuială îndoită. Polit spune Maghiariarilor, că ei în dualism au ajuns punctul lor de culminațiune

În același timp „P. Lloyd“, foaia cărei nu i se pot disputa bunele relațiuni cu fie care guvern unguresc, de când esistă aceste, caută a îndulci și a pregăti opiniunea publică pentru o federațiune vamală între Germania și Austro-Ungaria, din care cu timpul ar avè să se desvoalte o uniune vamală, în care se încapă teritoriul Europei centrale cu gurile Renului, Dunărei și până la poalele nordice a le Balcanilor, dacă nu și mai departe.

Tot atunci ambasadorul austro-unguresc dela Berlin vine la Budapesta la „visită,“ și după ce a șoptit ministrului Tisza ceva la ureche, înceată sumuțarea contra teatrurilor nemțesci.

Toate aceste, și alte multe de feliul acesta, se întâlnesc în ajunul campaniei electorale.

Întâlnirea aceasta de împregiurări, ne presentă o situațiune, care înainte de toate se distinge prin neclaritate și confusiune.

În situațiunea aceasta este o sumă de curenturi cu direcțiuni diametrale și cu toate aceste, ele au să ne dea un product, în care va avè să se oglindeze viitoriul administrațiunei țerei.

Clarificase-va situațiunea înainte, sau după campania electorală? eată întrebarea, ce trebuie să ni o punem. Cum stau astădi lucrurile nici unul din curenturile aceste nu ne dau toate garanțiile pentru [illegible] prin urmare de clarificarea situațiunei înainte de alegeri, abia poate fi vorba.

Guvernul se află într'o posițiune de tot neplăcută. Ne fiind destul de tare spre a resiste presiunei din afară, caută mijloace, prin care să'și susțină prestigiul popularității înaintea naționalității maghiare. Mijloacele sûnt însă îndreptate asupra naționalităților nemaghiare și ele sporesc nemulțămirea în lăuntru tot așa de mult, precum se sporesce în sinul naționalității maghiare prin presiunile din afară. Șovinismul independenților încă încurcă situațiunea, căci aspirațiunile lor maghiarisătoare înstrăinează, ca și guvernul, în aceeași mesură naționalitățile.

Guvernul nu poate renunța la mijloacele sale de a'și susținè prestigiul popularității, pentrucă își alungă conaționalii în castrele independenților stângei estreme și el scie de altă parte, că prin legi influența de căpetenie este asigurată elementului maghiar.

Guvernul va trebuì dar să temporiseze și dacă are, să'și ascundă cugetele sale ulterioare, reservându-și păsirea pe față după o norocoasă campanie.

Despre celelalte partide maghiare n'avem ce să dicem, decât ce s'au dis mai sus. Ele se mărginesc, încât sûnt moderate sau fără putere de viață, la o atitudine de tot reservată; până când stânga estremă lucră din resputeri pentru a se întări și a cresce. Aceste nu ne asupresc, pentrucă n'au puterea în mână. Sûntem însă siguri, că sûnt tot așa de esclusive ca și partida, care este astădi la putere.

Presiunea din afară, fie din ceealaltă jumetate a imperiului, fie dela Berlin, își are tendențele sale: de a împinge cultura germană spre orient.

Astfeliu stând lucrurile un lucru se presentează clar înaintea noastră a Românilor din Ungaria și Transilvania, că situațiunea noastră este una dintre cele mai grele. Aceasta este tot ce se poate vedè clar încă de pe [illegible]

Însă tocmai pentrucă situațiunea noastră este grea, este și datorința Românilor a se cugeta serios la atitudinea ce au să observe. Cumcă, mai departe nu putem sta nepăsători, ca până acum, este învederat. Nu putem sta nepăsători, pentrucă după cum vedem, evenimentele, pe di ce merge, ne amenință mai mult cu copleșire.

Bărbații nostri, cari se interesează de viitoriul nostru, pot vedè, că noi trebuie să avem, în marginile legilor statului, programă proprie, programă, prin carea să apărăm interesele noastre naționale, ori din care parte ar fi amenințate.

Înainte de a avè programa aceasta, bine definită, nu putem face nici un pas, nici într'o direcțiune.

Punctul cel mai însemnat, care nu poate lipsì din programă este, ca la alegerle viitoare voturile Românilor să se pună în urna electorală pentru bărbați probați de ai nostri, despre cari avem convingere deplină, că sûnt statornici întru apărarea intereselor naționale și nu vor șovăì în nici o împregiurare. Înjugarea alegătorilor nostri la carul guvernului, cum s'a făcut în trecut la Mercurea, Sebeș, Făgăraș și în alte părți, trebue se lipsască. Să fim pronunțați pentru interesele noastre naționale.

Trebue să fim pronunțați apărători ai intereselor noastre naționale. În situațiuni grele oamenii dubii sûnt desconsiderați, pecând cei pronunțați sûnt respectați chiar și când se află în minoritate.

Nu anticipăm mai departe. Bărbatii cu interes sincer și cu esperiență politică, vor sci cum să formuleze programa, ce o pretindem dela dênșii. Ei de asemenea vor scì cum va trebuì aplicată, pentruca să'și aibă efectul.

Unui lucru trebuie să i dăm zori: să vedem odată pusă în lucrare, barem modalitatea, care să facă posibilă statorirea programei, căci dilele tac [illegible]

Noi credem că și această unisa împregiurare încă ar fi în stare să ne ridice pe scara valoarei de factori politici. Simțindu-se și afară de corpul nostru național, că neam formulat și ficsat dorințele, cu toată încurcătura politică, ce planează deasupra noastră, ceilalți factori politici eară vor începe a calcula și cu noi și încă poate mai favorabil de cum își închipuesc mulți în pesimismul de care sûnt stăpâniți.

Revista politică.

Sibiiu, în 31 Octomvre.

„S. d. Tgblatt.“ începe revista sa în numerul de ași cu aceea, că „visita“ ambasadorului austro-unguresc

FOIȚA.

Scrisoarea lui A. Papadopul Calimah cătră V. Alecsandri.

(Încheiere).

Că luteranii au fost în corespondență activă cu biserica dela Constantinopole, și că ei au cercat și au îndemnat dela început să o aducă la reformațiune, este lucru cunoscut. Discipulii lui Luter au trimis de cu vreme confesiunea lor, Confesiunea Augsburgeză (Augustana Confessio) subscrisă de electorii și de principii germani, patriarchului Mitrofan și mai multor mitropoliți spre aderare.[40]) Biserica dela Constantinopole se afla pe atunci în mare năpaste: Turcii o asupriau, o speculau și spoliau; trebuia să tot dea la bani spre a nu se închide sfintele altare, sub fel de fel de pretecste[41]); Iesuiții o prigoniau de moarte, necruțând nici un mijloc: *la fin justifie les moyens* este un procent propriu al lor, proprietatea lor netăgăduită[42]); Luteranii o îndemnau ca să se reformeze. Unii din Greci au fost de părere să prelungească speranțele protestanților, crezênd să scape de robie prin protestantism. Dar patriarchul Ieremia a trebuit să respundă în afêrșit, că nu se poate unì cu confesiunea lor și că nici va mai replica la întrebările lor.[43]) Pănza Penelopei nu putea ținè cât lumea, și Ulysse nu mai vinea!... Mai târdiu protestanții n'au putut să nu'și îndrepte cugetările spre Lucar a cărui erudițiune era vestită, care era cunoscut din călătoriile și relațiunile sale prin Englitera și prin Germania. Acum soborul dela Trident se ținuse și se stropise cu sânge, resboiul religios de 30 de ani (1618—1648) ajungia la sfêrșit. Luteranii căpătau deplină libertate de religiunea lor, puterea Luteranilor devenia mare, preponderantă, și scăpând de sub jugul incuisitorial al Papei, ei aveau drept drapel libertatea consciinței.[44]) Lucar de bună samă a stat în vorbă cu ei, mai ales că pintre ei el avea prieteni, camarazi de scoală. Poate că Lucar a crezut, că ar fi bine să ia din nou la țesut pânza Penelopei, poate că nu era înțeles de ai sei, poate că nu putea să spue cugetările și gândul seu... însă eată toate ce s'ar putè crede despre Lucar. Oare nu frica de Turci după biruințele lor în Ungaria, a făcut altădată pe Imperatul Germaniei Carol V (care numai luteran nu era) să obtempereze cu protestanții, să lase ca luteranismul să se respândească prin Germania, Suedia, Dania, Svițera, Gallia, Anglia, și Scoția, să asculte confesiunea augsburgiană și apologia lui Melanchton, amênând cercetarea lor la un viitor sinod, pentru a profita de timp și a se putè folosì de impregiurări?[45])

Cyril Lucar avea amici întimi pe ambasadorul Belgiei Corniliu Aggas și pe ambasadorul Engliterei. Ei l'au ajutat din toate puterile la nevoile și la primejdiile sale.[46])

Această epocă a sinodului de la Iași, din 1642, cu causele și peripețiile ei, mi-a desteptat-o portretul patriarchului Lucar din biblioteca de aice.

În turnul lui Baudet *(Tour de Baudet)* zidit aice la începutul secolului al XV, se păstrează archivele Genevei. Aice sûnt registrele deliberațiunilor consiliilor Republicei, adecă ale consiliului de stat și ale marelui consiliu, începênd dela 1400, în trei sute de volume în folio. În aceste izvoade de veacuri, se găsesc de sigur urme dese de relațiunile Elveției cu Românii. Sper că odată voiu avè timp să le cercetez.

Acum, scumpe amice, după ce te am purtat prin atâtea nezdrăvănii ale trecutului, îți doresc sănătate și voe bună, și să ne vedem cu bine cât de curênd în țeară.

Alexandru Papadopul-Calimah.

„Convorbiri literare“.

---

[40]) Philipi Cyprii Chronic. pag. 425.
[41]) Philip. Chronic. ad. an. 1536 pag. 394—395. — David Chytraeus Saxon libr. XXVII.
[42]) Innokentiu, op. laud. II, 511—112.
[43]) Chron. Philip. Cypr. pag. 422.
[44]) Chiterus, de pace religioasa. — Alb. Fabritius, Centifolio Lutherano. — Fleury, Histoir. Eccles. tom. VIII. — Duruy, Histoire de France, pag. 240.
[45]) Innokentiu, tom. II. pag. 471—472.
[46]) Scarlat. Byzantius, Η' *Κωνσταντινού πολις*, tom. II pag. 533.

pe lângă curtea din Berlin, conte Szechényi, trebuie să fie adus neplăcute descoperiri dlui de Tisza, căci scurt timp după petrecerea ambasadorului din Budapesta esilarea teatrului german din Ungaria s'a revocat.

Foile unguresci au şi început a bate retragere pe linia aceasta. „Ellenőr“ spune, că este antigermanisator dar nu este antineamţ. Deosebirea între una şi alta este de tot subţire; amendouĕ însĕ îngroaşe lucrul într'atâta, încât se vede la distanţă căinţa pentru cele întêmplate cu esilarea teatrului nemţesc.

Într'o conferenţă a opoşiţiunei moderate, la propunerea lui Apponyi, s'a conclus sistarea ori-cărui pas, până când încercările din altă parte de a grupa toate fracţiunile opoşiţiunei moderate, vor ajunge la un resultat sau vor remânè pe jos. Cum se vede opoşiţiunea moderată este încă departe de a fi un factor considerabil în afacerile parlamentului. Ea vine prin scirea aceasta şi întăreşte părerile bar. L. Simonyi despre dênsa. Un lucru a făcut şi partida aceasta. A respins apelul ministrului Szapáry, prin care chiema la contopirea într'o partidă toate elementele, ce stau pe basa dreptului public actual.

Ţiarele vieneze ne aduc scirea despre o victorie românească electorală în cercul Suceava-Seret-Radauţi, unde s'a ales naţionalul Cossovici, care va aparţinè maioritătei federalistice a casei deputaţilor din Viena. *Rarae nantes in gurgite vasto* sûnt astfeliu de victorii, cu toate aceste ele dovedesc, că naţionalismul fraţilor nostri din Bucovina este de astă dată mai viu decât al nostru. Ei tac şi fac.

Francia a trecut în ţilele aceste printr'o crisă ministerială. Telegramele dela 11 Noemvre n. declară crisa ca terminată, deoarece camera, care a provocat crisa, avea sĕ'şi retragă votul de blam.

Pactul cu Croaţia în dieta Ungariei.

Pactul financiar încheiat cu Croaţia venind la discusiune în dieta Ungariei a provocat unele manifestaţiuni interesante, ce merită a fi înregistrate. După ce referentul comisiunei regnicolare Dr. Falk a recomandat casei representative proiectul, ia cuvêntul

Dr. Michail Polit, care începe prin a arĕta, că Ungaria nici când nu a avut forţa centripetală recerută, pentru a asimila sau a absoarbe statele mai mici din vecinătate. Dovada cea mai eclatantă în această privinţă ni o presentă Croaţia, care se bucură de oare care autonomie, considerându-se de un regat independent, nesupus Ungariei, şi care togma pentru aceasta nu poate recunoasce proiectul din discusiune ca un pact favorabil pentru sine. Sĕ nu'şi facă cineva ilusiuni, căci acest proiect nu va avè efecte favorabile pentru Croaţia.

Croaţia e considerată ca o ţeară chivernisită de Ungaria. În înţelesul acesta şi Ungaria ar fi ţeară chivernisită de Austria, pentrucă Austria contribue la chieltuelele comune 70, ear' Ungaria numai 30 percente şi Ungaria nu poate plătì nici aceasta sumă din resursele sale.

Dealtmintrea provincialisarea graniţei militare va crea în scurt timp o situaţiune nouă, căci atunci Sêrbii vor păşì în masse mai compacte, vor conlucra Sêrbii în acord cu Croaţii. Între Sêrbi şi Croaţi a esistat ce e drept cu privire la peninsula balcanică o diferenţă esenţială în păreri, dar' de când Croaţii vĕd cele ce se petrec în Bosnia, ei se apropie din ce în ce mai mult de vederile sêrbesci. Nu se scie care mod de deslegare a cestiunei orientale va fi mai periculos pentru Ungaria, deslegarea austro-slavică sau cea ruso-slavică.

Se pare că această alternativă: sau Rusia sau Austria cu privire la ţĕrile sudslavice, a adus pe Lud. Kossuth la ideea de a împreuna Ungaria printr'o confederaţiune cu popoarele orientale independente. Dar şi ideea aceasta este una dintre marile ilusiuni ale lui Kossuth. O astfel de confederaţiune nu le trebue popoarelor orientale, şi o asemenea confederaţiune nici nu se poate de loc esecuta. Dacă seminţia maghiară avea numai oareşi care aplecare spre o astfel de legătură, ea nu încheia pactul cu Austria, dar seminţia maghiară a respins categoric o astfel de legătură şi crede că află o garanţie mai bună în legătura sa cu Austria. Că Kossuth a voit sĕ perpetueze această mare ilusiune a sa despre confederaţiunea dunăreană mai în deosebi şi prin memoriele sale din urmă, aceasta e aproape un lucru de nepriceput. Mai că nu a apărut vre-odată o carte care sĕ fie în stare a compromite Ungaria, seminţia maghiară şi pe Kossuth mai tare decât aceste memorie. Maghiarii ar trebuì sĕ oprească traducerea acestor memorie în limbi străine (Contraţiceri). Abstragênd că din această carte se vede, cât de puţină greutate a avut emigraţiunea maghiară în evenimentele europene, mai e şi un lucru straniu, că Kossuth vorbesce despre alianţa cu popoarele orientale într'un moment, când partisanii sei din Ungaria stăruesc pentru susţinerea Turciei şi pentru un resboiu în alianţă cu Turcia contra acestor popoare orientale, pe când Kossuth nu desaproabă măcar cu un cuvênt această tendenţă! Ce valoare pot avè discursurile lui ţinute în Anglia despre asuprirea austriacă, acum când în Anglia se scie foarte bine, că Maghiarii poartă făţă cu naţionalităţile şi cu popoarele orientale aceaşi politică ce o urmărise Austria faţă cu dênşii. Astăţi Kossuth nu şi-ar mai putè afla în Anglia nici un public pentru discursurile sale.

Nu mai încape nici o îndoială că naţionalitatea maghiară e mai bine asigurată prin legătura sa cu Austria. Numai cât este earăşi o ilusiune, a crede că forma actuală a dualismului poate fi durabilă.

Dacă nu ar fi alte motive, cel puţin motivele situaţiunei financiare a monarchiei pledează pentru o schimbare. Nu avem nici un esemplu în istoria mai nouă a statelor europene, ca un imperiu compus din douĕ state, dintre cari nici unul nu este o putere mare, totuşi sĕ'şi permită fie care pentru sine lucsul de administraţiune a unei puteri mari şi prin urmare imperiul sĕ fie silit a purta chieltuelele îndoite ale unei puteri mari. Aceasta stare nu poate dura timp îndelungat. Deci dacă monarchia va trece cu norocire prin marea crisă orientală şi va întra în relaţiuni normale, prima consecuenţă a acestor relaţiuni va fi modificarea dualismului în înţelesul unei centralisaţiuni, care sĕ corespundă relaţiunilor financiare.

Dualismul actual mai că este punctul de culminaţiune al naţionalităţii maghiare. Ori cum se vor desfăşura lucrurile în Orient, seminţia maghiară nu va câştiga o poşiţiune mai bună. Noi Sêrbii şi Croaţii ne aflăm acum într'o poşiţiune de tot subordinată, dar simţim pe deplin satisfacţiunea vĕdênd ce schimbare grandioasă s'a operat în situaţiunea Orientului. Inainte de aceasta numai cu uu pătrariu de veac navele europene plecau pentru a scutì pe Turcia, acum însĕ ele au plecat pentru a ocrotì pe conaţionalii nostri. Micul principat slav Muntenegrul a ajuns la o însemnătate, care numai un stat mai mare o ar putè pretinde. Este aceasta învingerea unui principiu, care se afirmă şi faţă cu micul Muntenegru. Popoarele creştine slave simţesc, că merg spre un viitoriu mai frumos.

Pe noi ne asteaptă în Orientul european o mare prefacere, care va fi hotărîrea pentru soartea monarchiei noastre. Monarchia n'are nici un interes pentru a se pune într'o poşiţiune ostilă contra poporaţiunilor crestine-slave din Turcia de astăţi.

Dar Ungaria se pune din ce în ce mai mult într'o poşiţiunne ostilă faţă cu ele. In mijlocul marei crise orientale dvoastră nu aveţi ce lucra decât sĕ deschideţi un curs de limba maghiară în Agram! Tendenţa, ascunsă în această procedere e semnificativă şi de aceea, ea provoacă o indisposiţiune foarte mare în Croaţia. Şi pactul financiar cel nou cu Ungaria, cu toate că dieta Croaţiei l'a primit cu maioritate de voturi, e respins categoric din partea Croaţiei.

E o disposiţiune deprimată acum în Croaţia dar noi Sêrbii şi Croaţii sûntem veseli, când ne gândim la viitoriul nostru, căci acesta la toată întêmplarea va trebuì sĕ fie mai bun. In această privinţă ve putem ţice: Viitoriul este al nostru.

Lui Polit i respunde ministrul president Tisza, care între altele ţice, că „ori-ce naţiune, care se scie afla în situaţiunea sa, care nu voesce a'şi întemeia un viitor pe ruinile altora, are viitor“.

C. Eötvös observă, că amărăciunea, ce domnesce în Croaţia, trebue a se căuta în sistema de administraţiune. Situaţiunea economică în Croaţa e aceeaşi ca şi în Ungaria, administraţiunea financiară din Croaţia e tot atât de necualificabilă ca şi la noi, sistema de stoarcere se esplică acolo în numele Ungariei, în numele guvernului unguresc reg. — de acì provine înverşunarea contra Ungariei.

Ig. Helfy: Dl Polit mi-a împutat, că aşi fi ţis, că memoriile lui Kossuth sûnt biblia viitoare a naţiunei maghiare. Dl Polit nu-mi va lua aceasta în nume de rĕu, pentru că şi dsa are o biblie: testamentul lui Petru I. (Aplause în stânga estremă).

Dan. Irányi doresce independenţa Ungariei, o Ungarie independentă însĕ nu sufere nici o legătură cu altă ţeară. (Aplause în stânga estremă). Şi dacă am venì în poşiţiunea de a întinde unui stat mâna de amic, pentru a apera libertatea şi autonomia altui stat, acest amic nu va trebuì căutat în Orient, ci în Apus. (Aplause în dreapta).

Protocol

luat în şedinţa II-a a adunărei generale a Reuniunei învĕţătorilor români ort. or. din ţara Bârsei ţinută în Zernesci în 24 Aprilie v. după prânţ sub presidiul ordinar.

11. Nefiind gata protocolul şedinţei precedente din causa scurţimei timpului — Autenticarea lui se amênă pe şedinţa procsimă.

12. Se presentează din partea presidiului o epistolă a dlui G. Proca, învĕţător în Rĕşnov, de pres. 24/4 ddto 21/4 1880 st. v., prin care epistolă numitul învĕţător îşi cere scusa, că din causa unor afaceri neîncungiurabile nu poate cerceta şedinţele adunărei generale din a. c.

Se decide a se privì dl Proca, de absent şi supus pretensiunilor §-lui 7 lit. *a*) alinea 2-a din statute şi concluselor Reuniunei.

13. Se presentează o rugare a învĕţătoriului Ios. Morar, prin care rugare îşi cere scusa pentru absenţie din causa morbului documentat prin atestat medical. — Scusa se încuviinţează,

14. Se cetesce disertaţiunea „Ochiul învĕţătoriului ca unul dintre mijloacele de învĕţământ“ elaborată de dl I. Aron. —

După o lungă discuţiune asupra sorţii acestui elaborat, se decide a se lua spre sciinţă şi a se păstra o copie a acelei disertaţiuni în archiva Reuniunei.

15. Conform programei se pun la ordinea ţilei propunerile de sine stătătoare.

Pentru stilisarea propunerilor pe hârtie se decide — a se suspenda şedinţa pre 8 minute.

16. După redeschiderea şedinţei se primesc spre discuţiune următoarele propuneri:

1) Propunerea făcută de Ios. Comanescu: Reuniunea sĕ intervină pe la oficiele protopresbiterale, parochiale şi pe la toate celelalte autorităţi bisericesci şi scolare, ca la începutul anului sĕ se cumpere recuisitele necesare pentru învĕţământ şi sĕ se împartă copiilor de scoală, dela cari apoi sĕ se încaseze decursive tacsele recerute; cu esecutarea sĕ însărcinează comitetul.

2) de acelaşi: Reuniunea sĕ decidă ca de aici înainte sĕ nu se mai ţină douĕ esamene semestrale, ci numai unul şi adecă în finea lui Martie şi copii de 6 ani numai după acest esamen sĕ se oblige a cerceta scoala.

3) de G. Moian: pentru evitarea parţialităţilor, ce se pot întêmpla la censurarea elaboratelor incurse la Reuniune resp. la comitetul Reuniunei, ori ce elaborat — se înţelege scris de mână străină — sĕ se presenteze în legătură cu un plic sigilat, în lăuntrul căruia sĕ se afle numele autorului ear pe plic sĕ se afle numele elaboratului. După censurare se desface plicul, dacă elaboratul s'a aflat de bun, la din contră acela se arde în faţa comitetului, ear elaboratul se înapoieze în modul, în care s'a presentat; la cas, când elaboratul incurge prin postă, autorul este îndatorat a adauge pe plic o adresă anonimă, pe care voiesce a i se înapoia, cu adausul „post-restante“.

4) de A. Feneşan: pe viitor membrii Reuniunei, cari vor se ţină în şedinţele adunărei generale prelegeri practice sĕ se adopere a ţinè cu deosebire prelegeri practice după metodul intuitiv, a cărui necesitate la noi este încă simţită şi este de cea mai mare importanţă pedagogică.

5) de A. Bârsan: pedeapsa pentru acei indivizi, cari absentează de la şedinţe, în loc de 50 cr. sĕ se ridice de fie care şedinţă la 1 fl. cel puţin.

6) de acelaşi: Reuniunea prin biroul seu sĕ întrevină la autorităţile competente, ca cursurile supletoare pentru limba maghiară sĕ se ţină la Braşov.

7) de acelaşi: ţinerea şedinţei ordinare a Reuniunei sĕ se ţină în prima Septemvre în fie care an.

8) de B. Bude: avênd în vederere, că la compunerea statutelor nu s'a prevĕdut împărţirea Reuniunei în subreuniuni, cari încă 'şi ţin 3 şedinţe ordinare, avênd în vedere, că Reuniunea 'şi poate esecuta agendele sale în prima linie prin comitetul seu şi în a doua şi prin subreuniuni, aflu de bine a propune, ca §. 10 lit. *a*) care dispune, ca comitetul sĕ'şi ţină în toată luna câte o şedinţă, sĕ se modifice, reducêndu-se numerul şedinţelor comitetului Reuniunei dela 12 la 6 şedinţe şi adecă tot la douĕ luni câte o şedinţă.

9) de I. Aron: toţi acei indivizi, cari până acuma sûnt membrii ai Reuniunei şi fac o donaţiune acestei Reuniuni în sumă de 6 fl. v. a. fie în bani sau în cărţi sau în alte obiecte de învĕţămênt, cari se urcă la această sumă sau apoi prin influenţa lor morală ajută la înaintarea şi înflorirea Reuniunei noastre se propune a se împuternicì comitetul a'i designa de membrii onorari ai Reuniunei

10) de acelaşi: Acei membrii ordinari, cari au demisionat dela oficiul învĕţătoresc seau s'au strămutat cu domiciliul în alt protopopiat afară de raionul Reuniunei şi nu s'au însinuat la comitet, că voiesc a repâşì din sinul Reuniunei, se privesc şi pe viitor de membri ordinari ai Reuniunei.

11) de acelaşi: propun a se face prin singuratecele comune bisericesci colecte de bani pentru biblioteca Reuniunei, cari sume sĕ se aştearnă comitetului cu destinaţiunea, ca sĕ se procure opuri scientifice, pe cari le va afla folositoare.

12) de I. Raţ: după ce din fondul Reuniunei s'a procurat un dulap pentru acte, apoi mai multe protocoale legate pentru raţiuni etc. şi în fine s'a preliminat şi procurarea unui sigil şi pe rênd se vor procura şi alte recuisite, propun ca sĕ se însărcineze cassarul cu compunerea şi a unui inventar, în care sĕ se inducă toate aceste cu preţul lor şi acest inventar sĕ se alăture raţiunei şi totdeauna la censurarea acestuia sĕ se censureze şi inventarul.

17. Dl Ioan Dariu face un apel cătră membrii Reuniunei, prin care apel se recearcă membrii numiţi a prenumera foaia pedagogică „Scoala română“. — Se ia spre sciinţă.

La ordinea ţilei continuarea desbaterilor asupra punctelor din programă. Fiind timpul înaintat sedinţa se ridică.

D. c. m. s.

St. Iosif m. p., preşedinte. — *G. Moian* m. p., not. reun.

Varietăţi.

* (Pensiunile oficerilor în Austro-Ungaria). „Deutsche Ztg.“ face întrebarea, că oare care este adevĕrata causă, că cifrele budgetului de resbel se urcă din an în an în mod progresiv? Oare multele sisteme nuoĕ de pusci, tunurile Uchatius, sau spesele mari pentru reconstruirea fortăreţelor, sûnt adevĕrata causă? Da, însĕ nu singura causă. În preliminariul budgetului de resbel presentat delegaţiunilor, găsim la titlul „Pensionări“, unele date foarte interesante, cari ne esplică mult. La acest titlu se cere pentru 1881 suma bagatelă de 11 milioane floreni, cu 412,696 fl mai mult, decât făceau cheltuelile respective în anul 1880. Dacă privim la proporţiunea dintre oficerii pensionaţi .şi activi, resulta următoarele cifre curioase:

	Activi	Pension.
Feldmareşal	1	—
Feldzeugmaisteri	11	15
Feldmareşali-Lieutenaţi	58	91
Generali maiori	111	176
Coloneli	268	460
Leot.-col. (Oberstlieuten.)	299	390
Maiori	583	762
Căpitani	3248	4010
Locotenenţi (Oberlieut.)	3838	1340
Sub-locot. (Lieutenants)	3779	900

Până la locotenenţi, numerul oficerilor pensionaţi, este mai mare de cât al celor activi. Este aceasta o proporţiune, care poate nici nu mai are părechie. Trebue sĕ dăm o espresiune mirărei noastre asupra cifrelor de mai sus, adaugă „D. Z.“ 176 generali-maiori şi 91 Feldmareşali-locotenenţi pensionaţi! — aceasta este un lucs, pe care n'ar trebui sĕ'l facă o ţeară ca Austro-Ungaria, care luptă cu un deficit cronic. Ar fi de dorit, ca representanţii poporului, sĕ nu scape din vedere această afacere atât de importantă din punct de vedere financiar.

* (O scrisoare domnească.) Cu ocasiunea petrecerei principelui Carol în Iaşi acesta — ḑice „Timpul“ a adresat primariului din capitala Moldovei următoarea scrisoare:

Domnule primar!

De câte ori Doamna şi eu am venit în Iaşi, am simţit o deosebită plăcere de a petrece câtva timp în mijlocul patrioticei şi credincioasei sale populaţiuni, care ne-a primit în totdeauna cu braţe deschise şi cu aceeaşi călduroasă primire, ce am intimpinat-o şi acuma în scurtele dar plăcutele ḑile cât am stat în acest oraş şi regretând că impregiurările nu ni-a permis a remânè mai mult, te rog, domnule primar, sĕ fi interpretul recunoştinţei noastre pe lângă orăşenii de toate stările, pentru frumoasa primire ce ne-a făcut, şi sĕ'i încredinţaţi, că dorinţele, interesele şi trebuinţele lor vor afla, în tot-deauna, un resunet în inima mea, ca şi in inima ţĕrii.

Tot o dată am dispus a ţi se înainta, împreună cu aceste, suma de 2,000 lei spre a se împărţi la sĕraci şi cei cu totul în lipsă de mijloace.

Mulţămindu-ţi şi domniei tale în particular pentru toate îngrigirile, ce ne ai dat în numele oraşului, te rog sĕ primeşti, domnule primar, încredinţarea binevoitoarei stime, ce'ţi păstrez.

Iaşi în 23 Octomvre 1880.

CAROL.

* (Darea de consum) pentru carnea şi vinul din Sibiiu s'a licitat a treia oară şi a cumpătat-o un consorţiu de neguţători jidani din Budapesta cu fl. 48,010, precând oraşul Sibiiu a făcut erariului ofert de 42,000 fl. v. a. pe anul 1881. Erariul însĕ a preferit a se licita darea de consum şi prin aceasta a şi câştigat cu 6000 fl. mai mult. Cum vor eşi licitanţii este a lor treabă. De pagubă nu credem că vor fi, dar nici câstigul nu va fi prea mare.

* („Năsdrăvenii“ de ale „Observatoriului“.) Unul dintre dnii abonenţi ai nostri, care are abnegaţiunea şi răbdarea a cetì pe organul *blăjenesc* de aici, ne trimite următoarele cu rugarea a le-publica:

„Observatoriul“ raportează în Nr. 84 din 18/30 Octobre a. c. despre procesul de presă Hannia contra Munteanu. Acest raport, făcut după chipul şi asemĕnarea redactorului de la „Observatoriulu“, care vorbesce apĕsat despre „calumniile ridicate din partea lui Munteanu“, se termină cu următorul pasagiu:

„Este de însemnat, că acelaşi paroch Munteanu a fost condemnat tot în lunile din urmă pentru o bătaie de cârciumă de cătră doue instanţe la închisoare pe 15 ḑile.“

În Nr. 87 din 10 Noembre acelaşi „Observatoriu“ de groaza procurorului, cu care altfel nu slăbesce a ameninţa pe alţii, presentează mult preţuitului seu public cetitor următoarea „corespondenţă“, de astă dată de sigur „originală“ şi autentică:

„Domnule redactor! În virtutea legei de presă vĕ provoc prin aceasta a declara alinea ultimă din raportul „Observatoriului“ Nr. 84 a. c., după care eu aş fi fost condemnat la închisoare de 15 ḑile, de o rĕutăcioasă scornitură.

Gura-rîului, 28 Octobre 1880.

Ioachim Munteanu,
paroch.“

* (Colonia ungurească din România). „Ellenzék“ din Cluj ne spune, că d. Lud. Vàndori, redactorul ḑiarului din Bucuresci, a rugat pe d. C. Tisza, ca aceasta sĕ mijlocească graţie cu ocasiunea căsătoriei archiducelui Rudolf la vre o cinci mii de Unguri, fugiţi de cătănie (refrectari) de la 1867 încoace şi rătăciţi prin România, de unde nu cutează sĕ se mai întoarcă în patria lor. Tot Vàndori ar fi reclamat la d. Beniamin Kallay şeful de secţiune în ministeriul de esterne, din causă, că la armele (însignia) austro-unguresci de la consulatele din România se ved numai inscripţiuni germane şi românesci, ear maghiare nu, şi fiind-că Kalay ar fi respuns, că spre acel scop nu s'au votat spese, Vandory promise în numele coloniei maghiare din România, că vor plătì Maghiarii aceea din pungile lor. Este bine de dl Vàndory dacă poate dispune aşa de uşor de pungile altora.

* (Un defraudant cu umor.) Perceptorul de dare din Dabrova în Galiţia defraudând 12,000 fl. din cassa statului şi predânduse el singur procurorului de stat a ḑis: Este adeverat, că eu am defraudat banii statului, da cu toate aceste statul nu este păgubit, de oarece punêndu'i eu în loterie, tot el 'ia primit earăşi şi eu cuget că ministrul de finance, care este compatriotul meu, va considera această împregiurare drept dovadă neclătită.

* (Un ceasornic ca detectiv.) Unui profesor din Pesta i se furà ḑilele aceste ceasornicul de masă, şi anume de cele deşteptătoare, de un lucrător, care era ocupat în casele sale. Profesorul îl bănuì numai de cât şi făcu cu un poliţaiu o perchiştie a casă la dênsul. Nu se putu găsì nimic şi cercetătorii se gătiau de plecare, când dintr'un dulap se audì un sunet surd, care bătu de 12 ori. Era ceasorrnicul furat, care fusese potrivit, şi se făcuse singur detectivul pentru ora 12, nechematutului seu posesor.

* (O şarlatanie gigantică în Rusia.) Corespondentul din Petersburg al ḑiarului Standard istorisesce un specimen despre şarlataniile, ce se comit la vistieria statului. Fiindcă şi în Rusia este obiceiul, de a da din fondurile statului bani pentru construcţiuni folositoare, directorii unei căi ferate se adresară mai de unăḑi cătră minister cerênd un împrumut pentru a îndoì linia ferată şi pentru cumpĕrarea materialului necesar pentru esploatare.

Ei propuseră 130 locomotive, fie care cu câte 29,000 ruble; 3000 vagoane, fie care cu câte 1430 ruble şi 1 şi jumĕtate milioane funţi de sine cu un preţ mare. Ministeriul a admis preţurile şi a aprobat creditul. Reuşind directorii până acì, păşiră la comandarea materialului şi anume cu preţurile următoare: locomotivile cu câte 25,000 ruble, vagoanele cu câte 1170, şinele cu câte 45 copeci funtul, aşa că le rĕmânea în buzunar aproape 2 milioane ruble. Mai aveau încă un pas de făcut pentru a'şi asigura prada. Preţurile din contracte pentru cumperarea materialului trebuiau sĕ coincidă întocmai cu creditul; de aceea directorii căilor ferate instruiră pe directorii de fabrică, ca în conturile lor sĕ scrie preţul propus ministeriului. În punctul acesta însĕ n'au nimerit-o, căci constructorii de maşini denunţară ministrului de finanţe, Greig, întreaga manoperă, şi acesta anulà creditul.

* (Un sarcofag antic roman) s'a aflat de curênd lângă Pesta cu prilegiul săpărei unui canal. Sarcofagul e foarte interesant şi după desgroparea lui desevêrşită fu dat museului naţional maghiar din Budapesta. Sarcofagul este tot de fer şi încă foarte bine conservat, de 3 metrii lungime şi de 2 metrii lăţime. Într'ensul s'a gâsit un schilet femeiesc de o mărime neobicĭnuită, carea avea la cap, şi la picioare vase de sticlă cu sculpturi deosebit de frumoase. Apoi s'au mai aflat în sicriul acesta şi un cuţit cu tăiş şi plăsele de aur, o lingură de argint, o fiolă de metal, care conţinea o materie neagră de soiul tutunului de nas, şi în sfêrşit mulţi bani şi alte lucruri mărunte, dar' foarte interesante.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Istoria aritmeticei şi principiile fundamentale

la tractarea Aritmeticei în scoala populară.

(Disertaţiune ţinută în adunarea generală a „Reuniunei învĕţătorilor români din Ţeara Bârsei“ la 26 Aprile 1880 în Zernesci)

de

Domeţiu Dogariu,
învĕţătoriu la scoala primară din Satulung.

(7 Urmare).

5. Eserciţiile în calculul verbal sĕ nu fie numai eserciţii intuitive şi cugetătoare, ci sĕ fie şi eserciţii limbistice.

Este cunoscut, că elevii, dacă nu sûnt deprinşi la rĕspuns, dau rĕspunsul numai pe jumĕtate. Deci învĕţătorul sĕ se năzuiască încă dela întrarea elevului în scoală a-l deprinde ca sĕ rĕspundă totdeauna în ḑiceri întregi, adecă elevul sĕ repeteze totdeauna întrebarea, căci numai atunci îşi poate afla aritmetica adevĕrata ei însemnătate pedagogică în scoala elementară.

b). Principiile pentru calculul în scris sûnt următoarele:

Principiul I.

Toată calculaţiunea sĕ fie basată pe pricepere, sĕ îndemne, sĕ atragă şi sĕ provoace la cugetare.

A calcula însemnează a afla din numeri cunoscuţi alţi numeri necunoscuţi, aşa dară calculaţiunea este o cugetare despre numiri şi raporturile dintre numeri.

Calculaţiunea cu pricepere se basează mai întâiu pe cunoascerea şi judecarea adevĕrată a raportului de lucru şi de numeri, ce se cuprinde într'o temă, de unde resultă modul dependenţei numerilor căutaţi dela cei daţi, şi că de unde şi prin ce operaţiune se pot afla numerii căutaţi. Fără de această cunoascere adevĕrată şi fără de o judecare serioasă nu este cu putinţă a se face nici un calcul formal. Această judecare, carea de altmintrelea fără de adevĕrata cunoascere este cu neputinţă, face capul lucrului în aritmetica elementară, şi aşa ea trebue şĕ şi premeargă fiecărei operaţiuni astfel încât sĕ resulte care operaţiune trebue aplicată, adiţiunea ori celelalte. De aceea nici că sĕ nu ne prea spargem capul, la primirea unei teme, cu modul, cum are de a se resolvì, căci aceea are de a se afla de sine, dacă scolarul pricepe tema, ci avem numai sĕ privim bine raporturile date. Dacă scolarul nu pricepe tema, atunci causa zace sau în necunoascerea raporturilor de lucru sau de numĕr. Deci datorinţa învĕţătorului este sĕ delăture pedecile, cercând, unde zace causa în aceea sau în amêndouĕ. Prin urmare mai înainte de a fi lăsat scolarul la calcularea temei, trebue sĕ'i premeargă o pătrundere intuitivă în deslegarea temei, căci priceperea temei se are la calcularea ei, ca causa la urmare.

Un esemplu practic ne va lămurì mai bine, ce este de a se înţelege sub relaţiunea de lucru şi de numeri dintr'o temă şi cum are de a se esplica.

Sĕ presupunem, că tema ar suna aşa: Petru Pătrânjel dă împrumut lui Grigorie Morcov 425 fl. pe un an de ḑile cu 12 procente. Câţi are sĕ capete dară Petru Pătrânjel dela Grigorie Morcov după espirarea terminului? Resolvirea acestei teme nu va fi cu putinţă, dacă elevul nu scie, ce însemnează cuvêntul „procent“. Aşa trebue negreşit copilului esplicat, şi această esplicare se numesce esplicarea relaţiunilor sau raporturilor de lucru, sau şi analisa reală. Deci, esplicarea are sĕ se facă în cuvinte scurte şi într'un mod cât se poate mai simplu. D. e. Oamenii de multe ori sûnt siliţi a împrumuta bani dela alţii. Ei pentru folosirea acelor bani de multe ori plătesc câte ceva. Aceea ce se plătesce pentru 100 fl. se numesce „procent“. Acum urmează analisa numirilor numită analisa numerală. Învĕţătorul face pe elevi a cunoase, că Grigorie Morcov are sĕ'i dea lui Petru Pătrânjel după un an de ḑile mai mulţi bani, de câţi a fost împrumutat. Negreşit mai mult, căci mai întâiu va da suma de 425 fl. ce a fost împrumutat-o, apoi un plus de 12 fl. la fie-care sută. Câte sute a împrumutat de atâtea ori va da şi acest plus.

Calculaţiunea are sĕ se facă mai întâiu verbal, apoi în scris şi prin conclusiuni simple. D. e. Petru Pătrânjel are sĕ capete odată 425 fl. şi pentru fie-care sută câte 12 fl., va sĕ ḑică de 4×12 fl. = 48 fl. adaoşi lângă capitalul de 425 fl. fac 425 fl. +48 fl. =473 fl., apoi încă procentele dela 25 fl., cari sûnt ¼ din 100 fl., fac earăşi ¼ din 12 fl., adecă 3 fl., adaoşi lângă 473 fl. dau suma de 476 fl.

Avem dară posturile:	425	fl.
+4×12 fl. =	48	„
+¼ din 12 fl. =	3	„
Suma . . .	476	fl.

Calculaţiunea cu pricepere se basează al doilea pe deplina înfaţişare verbală, ear nu pe aşa numita probă nici pe consunarea resultatului din carte, căci altcum scolarul nu mai cugetă, ce a lucrat, ci caută neîncetat după aflarea facitului (resultatului). Drept aceea învĕţătorul sĕ nu lase pe elevul a calcula ceva, ce el n'a înţeles mai înainte bine, pentrucă numai atunci se poate lua scolarul la dare de seamă pentru ce a lucrat aşa şi nu altcum. De acì resultă, că elevul totdeauna sĕ lucre cu cunoscinţă, căci un lucru fără cunoscinţă este un mehanism orb. (Va urma).

Economic.

Sibiiu 9 Noemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.30—8.30; grâu sĕcăreţ fl. 5.80—6.80.; sĕcară fl 5.—5.90 Orz fl. 3.90—4.30; Ovĕs fl. 1.90—2.30 Cucuruz fl. 2.90—3.30; Mălaiu fl. 6—7; Cartofi fl. 1.60—2.; Semênţă decânepă fl. 4—5; Mazere fl. 7—8; Linte fl. 9.—10; Fasole fl. 5—6.50 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.; Slănină fl. 36—38;

Unsoare de porc fl. 36.—40; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 15—17; Sĕu de luminări fl. 24—25; Lumini̯ări de sĕu 50 chilo fl. 24—28.; Săpun fl. 19—21. fên pro 50 chilo fl. 1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 16-18. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 35—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; ouă 10 de 25 cr.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitaţiuni: în 26 Noemvre şi 27 Dec, imob. lui Şofran Suşca şi soţi în Lăţcud (judec. cerc. Sâmărtin); în 14 Dec. 1880 şi 14 Ian. 1881 imob. lui Ioan George Möferdt în Sibiiu (trib.); în 19 Noemvre şi 20 Dec. imob. lui Pavel Kadar în Deda şi Topliţa (judec. cerc. Reghen); în 10 Dec. imob. lui Nicolau Crăciun şi soţi în Lăţcud (judec. cerc. Sămărtin); în 20 Dec. 1880 şi 20 Ian. 1881 imob. lui Eugen Bodo în Caradna (trib. M. Oşorhei); în 26 Noemvre şi 26 Dec. imob. lui Ioan Stefan Gligore în Vecerd (judec. cerc. Mediaş); în 27 Noemvre şi 29 Dec. imob. lui George Bakk şi soţi în Dalnoc (trib. K. Vaşarhely); în 17 Dec. imob. remasului după Ioan Beu în Apoldul de jos (trib. Sibiiu); în 20 Dec. 1880 şi 19 Ian. 1881 imob. femeiei Kajta Tüzeş în Gherla (judec. cerc.); în 27 Noemvre şi 29 Dec. imob. soţiei lui Wolfgang Şerban în Reghin (judec. cerc); în 1 Dec. 1880 şi 4 Ian. 1881 imob. lui Pavel Oancea în Rĕhĕu (judec. cerc. Sebeş).

Bursa de Viena şi Pesta
din 11 Noemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	107.70	107.65
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	81.—	81.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	97.40	97.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	84.50	84.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.70	122.60
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	97.30	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.—	96.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	95.—	95.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93.50	94.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	96.—	—.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.—	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	94.—	94.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	70.25	72.50
Datorie de stat în argint	73.35	73.25
Renta de aur austriacă	87.10	87.25
Sorţi de stat dela 1860	131.—	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	819.—	818.—
Acţiuni de credit austr.	282.90	283.70
Acţiuni de bancă de credit ung.	254.25	254.—
Sorţi unguresci cu premii	109.50	109.—
Sorţi de regularea Tisei	107.50	108.10
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.61	5.62
Napoleon	9.36	9.36½
100 marce nemţesci	57.40	57.90
London (pe poliţa de trei luni)	117.30	117.21

ad Nr. 225 1880. 2—3

CONCURS.

Conform părintescii ordinaţiuni consistoriale ddto 11 Septemvre a. c. Nr. scol. 3065 se escrie al II-lea concurs pentru ocuparea postului vacant de învĕţătoriu diregent în clasa a III-a din Herman, cu terminul până la 23 Noemvre a. c. st. v. în care ţi va fi şi alegerea.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

250 fl. v. a. din cassa alodială, cu prospect de 300 fl. şi ⅓ din stola parochului ca cantor, apoi dela toată familia câte 7 litre bucate, ear' dela neorustici câte 25 cr. şi locuinţă în edificiul scoalei.

Dela concurenţi se cere sĕ aibă cel puţin 5—6 clase gimnasiale, cunoscinţa limbei germâne şi maghiare, apoi a cântărilor bisericesci, şi a musicei vocale pentru formarea unui chor, şi sĕ fie şi cleric.

Concurenţii vor adresa petiţiunile la subscrisul provĕdute cu documentele necesare.

Braşov în 27 Octomvre 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric m. p.,
protop. în trat. II al Braşovului.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [68] 3

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos
1881.

Anul al treidecilea.

Preţul unui esemplar legat **30 cr.**, pentru vêndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Calendariul (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţi europeni.** — **Serviţiul postal şi telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Mĕsurile nouĕ şi vechi.**

Şematismul
(41 pagine cu câte două coloane)

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania, cuprinzând şi **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali şi parochii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Vênătoarea, (Novelă). — **Poesii.** — **Conspectul sĕptĕmânilor.** — **Însemnarea târgurilor.** — **Anunciuri.**

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Audiţi, vedeţi şi miraţi-vĕ!

Mărfurile de argint Britania, primite dela o massă concursuală a unei mari **Fabrice de argint Britania,** devenite falită, se dau cu ori ce preţ sau mai bine dis gratuit.

Trimiţênd **fl. 7.**— în bani gata s'au cu rambursă ori cine primesce următoarele **50** obiecte cu a patra parte din valoarea reală, şi adecă:

Toate 50 obiecte au costat mai nainte 25 floreni şi costă acum numai floreni 7.—.

Bucăţi 6 **Cuţite de masă** escelente, mănunchiu de argint Britania, cu cuţitori adevĕrat englezesci
„ 6 **Furcuţe** de cele mai fine, argint Britania, dintr'o bucată.
„ 6 **Linguri de mâncare** de argint Britania, grele şi massive.
„ 12 **Linguriţe de cafea** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 6 **susţiitoare de cuţite** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 1 **lingură mare de lapte** de argint Britania, masivă
„ 1 **lingură mare de supă** de argint Britania, grea.
„ 9 **Tave de presentat** ciselate foarte fin.
„ 2 **sfeşnice pe masă de salon** Britania pline de efect.
„ 1 **corfă de pâne masivă** de argint Britania.

Toate **50** obiecte sûnt fabricate din cel mai fin şi cel mai solid argint Britania, care este unicul metal ce esistă pe lume care în veci remâne alb şi nu se poate deosebi de argintul adevĕrat nici după o folosire de 30 ani; **pentru aceasta garantează.**

Afară de aceste mai sûnt:

18 **cuţite, furcuţe şi linguri** de argint Britania, câte 6 bucăţi toate 18 laolaltă fl. 3.75
6 **linguri mici de cafea** de arg. Brit. mai nainte cu fl. 3.— acum numai cu fl. —.60
1 **lingură de supă** „ „ „ „ „ „ „ 3.— „ „ „ „ 1.—
1 „ „ **lapte** „ „ „ „ „ „ „ 1.50 „ „ „ „ —.50
6 **tave** „ „ „ „ „ „ „ 5.— „ „ „ „ 1.50
6 **susţiitoare de cuţite** „ „ „ „ „ „ „ 4.50 „ „ „ „ 1.50
1 **cutie de zăchar** „ „ „ „ „ „ „ 4.— „ „ „ „ 1.20
1 **păreche sfeşnice** mai mari de „ „ „ „ „ „ „ 2.— şi fl. 3.—
1 **clopoţel de masă** de arg. Brit. mai nainte cu fl. 4.— acum numai cu fl. 1.—
1 **păhar de ouă** „ „ „ „ „ „ „ —.60 „ „ „ „ —.30
1 **piperniţă şi salniţă** „ „ „ „ „ „ „ 2.50 „ „ „ „ —.75
1 **Carafine** p. oţet şi uleiu „ „ „ „ numai fl. 3.50 şi 4.50
1 **unealtă de foc** grea de pus pe masă mai nainte fl. 3.— acum numai cu fl. —.95

Cane de cafea şi teă a fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zăchar à cr. 35, 50, 80 fl. 1; cutii de zăchar à fl. 2, 2.80; presărătoriu de zăchar à cr. 25, 40, 75, 90 fl. 1; carafine de oţet şi oleiu à fl. 2, 4; cutii de unt à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4. — încă şi alţi articuli nenumeraţi.

Ca dovadă, că anunciul meu

nu este înşelătorie,

mĕ deoblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, **a o re'ntoarce fără nici o greutate.** Îndrept la epistolele de mulţămită ce mi-au venit, şi pe cari îmi voi permite a le publica succesiv. — Cine doresce deci a primi pe banii sei o marfă bună şi solidă şi nu lăpĕdătură, sĕ se adreseze numai cătră

A. Fraiss, 15
Viena, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatul archiepiscopesc.

Neoplanta.
1875.
Medalie de argint.

Seghedin.
1876.
Medalie pentru merite.

CLOPOTE
DE TOATĂ MĂRIMEA
pe lângă hotărîrea prealabilă a sunetelor lor.

Cu deosebire recomandă **clopotele găurite,** inventate de dênsul, a căror sunet este mai adânc decât acelor de construcţiunea vechie şi care, fiind de 100 punţi, sûnt asemenea celor de 140 punţi de construcţiunea vechie. Se fac din metal de clopot şi **toci** de 40—50 chilo greutate şi avênd un ton foarte gros.

Se află totdeauna în deposit clopote, dela mărimea cea mai mică până la 50 chilogr., precum şi de **proasce portative şi de mână.**

Se recomandă pentru comande cât de multe

[43] 9—12 **Antonie Novotny**
în Timişoara.

„Albina",
institut de credit şi de economii
în Sibiiu,

acoardă împrumuturi **numai cu 6½ % interese la an** pe hârtie de valoare unguresci, austriace şi românesci, pe aur şi argint, pe **propriele sale scrisuri fonciari** cum şi pe scrisurile fonciari ale altor institute de credit hipotecar.

Sibiiu 12 Noemvrie 1880.

[70] 1—2 **Direcţiunea.**

[58] 8—24

Numai odată
se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere
grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a soliditĕţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din nickel-argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 11.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi, probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 35 şi astăţi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 16.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifea.

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabil cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mechanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta zi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit, sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, şi casurile cele mai înderĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie şi totdeauna cu succes, şi în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 7—24

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 130. Sibiiu, Marți 4 Noemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 3 Noemvre.

Oposițiunea moderată și fruntașii celor ce sûnt afară de partide — se scrie din Budapesta la „Ellenzék“ — se sfătuiesc de mai multe ḑile, cum ar putè sĕ se întruneascâ, dacă nu tocma într'o partidă, cel puțin într'un club. Până acum sfătuirile n'au avut nici un resultat. Dela club cred, și unii și alții, că s'ar putè aștepta, ca părerile divergente sĕ se mai apropie, și apoi și membrii s'ar mai împrietini și nu s'ar mai teme unii de alții. Sûnt liberali, cari înclină spre stânga estremă și se tem de conservativi, sûnt deakişti vechi, cari se tem de cei vechi din partida lui Tisza, Bánhidy și soții lui se tem de Szilágyi și Pulszky, Bitto se teme de Lonyay și așa mai departe. Afară de aceste, pedeca de căpetenie a întrunirei — în ascuns — este Iuliu Andrássy. El se teme foarte tare de conservativi și pune tot în mișcare numai sĕ'i împedece, sĕ nu ajungă la guvern, pentrucă scie, că atunci influența sa la curte este definitiv perdută. Se vorbesce, și pe cum se vede nu fără causă, că Col. Széll și Iuliu Andrássy sûnt înțeleși asupra situațiunei politice. Aceasta ar fi causa, că Col. Széll se codesce a întra într'un club cu Sennyey. Széll se ține în reservă până va vedè, ce atitudine va observă Sennyey la desbaterea bugetului. Coresp. este informat mai departe, că Sennyey nu numai va critisa aspru politica esternă, internă și financiară a guvernului, dară va desvolta în discursul seu și programa sa politică.

Din „Egyetértés“ întregesce cele de mai sus „Ellenzék“, că, fracțiunile oposițiunei moderate s'au înțeles, ca la ocasiunea desbaterei bugetului în casa deputaților sĕ se presenteze cu manifestări de orientare. Coresp. foaiei Clujene oposiționale însĕ crede, că afirmațiunea lui „Egyetértés“ nu este adevĕrată; în privința manifestărilor încă nu se poate spune nimic sigur.

În legătură cu aceste frământări în sinul oposițiunei moderate și în sinul acelor ce nu se țin de nici o partidă înregistrăm scirea, că earăși este vorba de o fusiune de partide în sens favorabil pentru guvern.

Pe când în Francia sûnt persecutați și goniți călugării, în Germania socialistii, Rusia a decretat și ecsecută alungarea Evreilor. Se ḑice, că ambasadorii Franciei, Germaniei, Austro-Ungariei și chiar a Porții, au făcut guvernului rusesc representațiuni în privința aceasta. Numai d. Gladstone nu vrea sĕ se strice cu Rusia.

Nesiguranța pe la fruntăriile turcesci a ajuns la culme. Nu de mult nisce înalți demnitari turci, în ținutul dela Salonic și Larisa, au fost luați prisonieri de tâlhari greci și duși peste graniță. Acum se anunță din Monastir în Bitolia, că haiducii au atacat și prins pe caimacanul din Kezre, pentru a cărui rescumpĕrare cer bani mulți. Caimacanul a rugat autoritățile turcesci sĕ nu facă demersuri prea energice pentru liberarea lui, căci în asemenea cas, viața'i este în pericol.

Cutremurul de pământ din Agram.

Cutremurul de pământ din urmă care s'a simțit în direcțiunea dela Seraievo cătră Viena și dela Laibach până preste Peci (cinci-biserici) s'a manifestat cu ovehementă mare în capitala Croației, în Agram. Înfricoșatul cutremnr a început în acest oraș în 9 Noemvre la 7 oare 34 minute 15 secunde cu o sguduitură violentă. Mișcarea a urmat la început în forma unui vêrtegiu și după aceea au urmat unele clătinări în direcțiune nordostică. Cutremurul dură 10 secunde. După prima sguduitură tot orașul se acoperì de un nor de pulbere, coșurile, (hornurile), zidurile de apĕrare contra focului etc. se derimară și acoperiră stradele cu ruine. Sgomotul lugubru în internul pământului, vuetul zidurilor ce cădeau se amestecau cu țipetele poporațiunei cuprinse de spaima morții. Fie care clătinare a pământului aduse pustiiri nouĕ. Mai fie care casă a fost vătĕmată, la unele au crepat zidurile așa încât locuitorii trebuiră sĕ părăsească la moment locuințele ce amerințau a se surpa. De sine se înțelege că mobile, vase de prin case s'au resturnat și spart. În magazinele comercianților s'au spart toate sticlele cu vin și spirituoase. Mulți oameni alergară din case pe strade. Un vênător sări din primul etagiu pe fereastră în curte și'și scrintì piciorul. Cinci minute după primul cutremur urmă al doilea și la 8 oare 27 min. 55 secunde al treilea, dar aceste au fost slabe.

Orașul Agram presentă după această catastrofă icoana unui oraș bombardat.

Clădirile cele mari și solide sûnt vătĕmate mai greu decât cele mici. Catedrala mai că nu o poți cunoasce, de asemenea colosala fabrică de tăbac; monastirea Franciscanilor, cât o cetate de uriești, s'a sguduit până în temelii și stă sĕ se dărîme preste noapte. Biserica lui Marcu, edificiul comandei generale, universitatea sûnt distruse.

Catastrofa a surprins pe mulți locuitori în pat: la primele clătinări sgomotoase mulți oameni părăsiră locuințele și se refugiară în costumul de noapte pe strade. Doi miri cari mergeau într'o caretă la biserică fură surprinși pe cale de cutremur, visitiul căḑù lovit de cărămiḑi și toți se reîntoarseră înspăimêntați.

Între răniți și morți amintim pe un litograf, care murì pe drum, când fu transportat la spital: un individ, căruia i s'au scos din creeri 5 fracturi de oase 5 persoane cu scrintituri și frângeri de membre și alte 5 persoane greu rănite.

O spaimă mare a cuprins și pe tiprografii dela foile locale. În tipografii dulapurile cu litere fură aruncate toate la pământ, culegătorii au părăsit tipografiile în fugă. Dintre foile locale nu a potut apare din această causă decât „Agramer Zeitung“ și aceasta încă în format prescurtat. Celelalte foi au dat numai buletine.

Piața Zrinyi, una dintre cele mai frumoase promenade, este un loc de adăpostire pentru multe familii, care locuesc acì în șetre sau în omnibuse. Pelângă linia ferată unele familii locuesc în vagoane.

Deregătoriile au desvoltat o activitate ce merită toată lauda. Magistratul și banul se întrec în luarea mesurilor necesarie. O comisiune permanentă îngrigesce, ḑiua noaptea, pentru siguranța proprietății și vieții, o comisiune technică merge din casă în casă și cercetează locuințele cu deamĕruntul. La casele care pot fi locuite, se afișează un certificat pe poartă.

Poporul se poartă de model, nime nu s'a opus dispositiunilor luate de organele publice, numai unii proprietari de materii de zidire a urcat prețul d. e. al țiglei dela 21—61 fl.

O impresiune foarte bună a făcut scirea despre generosul dar al Majestății Sale (10,000 fl.) și promisiunea ministrului president Tisza, că guvernul unguresc va da tot sucursul seu posibil nenorocitului oraș. Seara pe la 10 oare poporațiunea a început a se liniscì. Magistratul a oprit, sub pedeapsă grea, respândirea de sciri false și neliniscitoare.

Dar nu mult avea sĕ țină această linisce a locuitorilor nenorociți din Agram, căci în ḑiua următoare cutremurul s'a repetat de 5 ori și cu deosebire sguduitura dela 11 oare 20 minute a fost intensivă și atât de puternică, încât toată lumea fugì înspăimêntată pe strade. După ameaḑi la 5 oare cutremurul dedu un nou semn de viață.

FOIȚA.

Revistă scientifică.

Incercările lui Drasche și Mader (Viena) cu un medicament din Brasilia, Pilocarpinul, ca mijloc sigur contra difteritei.

Se vorbesce foarte mult în cercurile medicilor de un medicament, importat acum de curênd. „Wiener Medicinische Presse“ raportează tocmai acum asupra aplicărei acestui mijloc pentru a combate pe unul dintre inimicii nostri cei mai îngrozitori: boala difteritică. Scirea telegrafică dela Lemberg, că acolo s'au închis toate scoalele din causa vehementei epidemii difteritice și scarlatine, face ca discusiunea asupra acestui medicament, care la toată întêmplarea este o acuisițiune foarte momentuoasă a medicinei sĕ fie foarte actuală. Aceasta, pentrucă tocmai scarlatina și acum difteritis sûnt boale, contra cărora se folosesce cu succesul cel mai bun. Este vorba de Pilocarpin, o materie, care se estrage din *Folia Iarborandi*, o tufă brasiliană. La Viena, în Rudolfin, au făcut încercări mai multe cu Pilocarpinul profesorul Drasche și Pomarius Mader și au aflat, că între mijloacele până acì cunoscute, este unicul medicament, care, și dacă pacientul îl bea rece, produce sudoare multă. Celelalte mijloace pentru asudat, tea etc. trebuie beute ferbinți și au efect cu deosebire prin temperatura lor. Pilocarpinul este așa dară folositoriu, când sûnt împedecate secrețiunile rerunchilor și când aceste trebuiesc suplinite prin asudoare, precum la scarlatină, la boala apei etc. Și la nasceri, precum și la boale de ochi Pilocarpinul a dovedit efectele sale binefăcĕtoare. În timpul din urmă s'a descoperit Pilocarpinul și ca mijlocul cel mai folositoriu contra difteritei. Dr. Guttmann din Cannstadt a fost cel dintâiu, care a raportat despre efectul acestui medicament în Nr. 4 al foaiei berlineze „Klinische Wochenschrift“. Dr. Guttmann a probat Pilocarpinul de un an și jumetate în 81 casuri în contra difteritei. Întrebuințarea medicamentului acestuia este foarte simplă, cu toate aceste ea fără consultarea unui medic sĕ nu se întrebuințeze. Medicamentul trebuie aplicat, după vêrsta bolnavului, din mai mult sau mai puțin Pilocarpin, la care se adauge și ceva Pempsin. Acesta pentru influența sa binefăcĕtoare contra catarului de stomach, care însoțesce în deobște boala difteritică și cu deosebire la copii, cari înghit pelița, ce se jupoe din gâtlegiu. Pilocarpinul provoacă secrețiune mai mare de scuipat și de asudoare și slăbesce curênd puterea frigurilor, inflamațiunile locale, înceată și promovează procesul însănĕtoșerei. Dr. Guttmann, aplicând Pilocarpinul, n'a observat înrîurințe laterale neplăcute nici odată. „Se poate“ ḑice el, „că a contribuit la aceasta foarte mult împregiurarea, că după fie care dosă de medicină am dat copiilor câte o linguriță și celor mai în vêrstă câte o lingură de vin de cel tare unguresc.“ Preste tot drul Guttmann prescrie următoarea instrucțiune: „La fie care oară are a se lua din medicină o lingurită (cei mari o lingură) și nemijlocit după medicină o linguriță, eventual o lingură de vin unguresc, ceea ce de regulă are a se urma și preste noapte. Cei mai mulți sûnt de aceea greșită părere fatală, că somnul de mai multe oare folosesce mai mult decât toată medicina, pe când eu am făcut totdeauna esperiența contrară, că somnul înaintează în mesură înspăimêntătoare în gâtlegiu uscățimea, inflamațiunea, umflătura și scoarța difteritică. De trei ori pe ḑi, așadară după câte fie care opt oare, pun o cataplasmă prisnițiană (iritătoare) în giurul grumaḑilor, mai departe după câte fie care doauĕ oare dau porțiuni mici, când lapte cald, când cafea sau supă caldă și în fine ca mijloc ausiliariu, dau foarte multă apă rece, chiar și rĕcită cu ghiață, de beut, ba și dărăbuțe de ghiață de înghițit.“

Succesele drului Guttmann au fost în aplicarea acestei medicine atât de strălucite, încât el crede, că poate sĕ recomande Pilocarpinul ca un mijloc absolut sigur și specific contra difteriticei. Durere, medicamentul acesta este până acum foarte scump, pentrucă fie care dosă de a lui Guttmann, costă, după cum se asigură din partea medicilor, patru până în șease floreni.

„D. Ztg.“

Dauna e enormă. Catedrala în interiorul seu e o ruină completă și amerință a cădè cu totul. Pretutindenea ochiul nu vede decât ruine preste ruine. Teribila priveliște întrece ori ce descriere. Dispositiunea sufletească a oamenilor se poate esprima pe scurt cu cuvintele: spaima morții în permanență. În piața lui Ielacici familii întregi șed pe scaune, acela care a aflat o baracă, omnibus, sau un fiacru se crede fericit, ear piața Zrinyi e plină de șetre. Palatul Vraniciany, care e ruinat de tot, completează priveliștea înfiorătoare.

Situațiunea e desperată, familii întregi părăsesc capitala. Munca e sistată pretotindenea.

Dieta era togma întrunită, când o sguduitură vehementă facu sĕ se misce temeliile casei. Deputații fugiră îmbulzindu-se pe uşe afară.

Detaiurile sûnt cumplite. O femeie se ḑice că a nebunit de spaimă.

Se vorbesce că în înmediata apropiere a capitalei s'au deschis unele isvoare de Nafta sau de pucioasă.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Din Munții apuseni, 27 Oct. Cu părere de rĕu vin a vĕ înregistra o lotrie teribilă, care s'a comis spre ḑiua s. Dimitrie.

Se afirmă, că o bandă de lotri până la un numer de 12 inși, Sâmbătă noaptea spre Duminecă, ḑiua s. Dimitrie, pela 11 oare din noapte, intrând cu forța în casa parochului nostru din Cărpeniș, distanță abia de ½ oară dela Abrud, după ce au strigat odată dela uşe, că „acasă sûnt gazdele“, năvăliră în casă 5 lotrii, și cel dintâiu, când a ḑis bună seara, deodată a dat și cu securea în capul bietului capelan D. Manovici, căruia crepându'i capul și umplându'l de sânge, acesta îndată au căḑut jos, ca mort, atunci se puseră doi din lotri, călare pre dênsul, legându'l cu mânile în spate, și de picioare, ceilalți lotri trecênd în casă unde era bĕtrânul paroch, tatăl capelanului, păr. Moise Manovici, un preot bĕtrân de 80 de ani, îl bătuciră și pre acesta, și'l aruncară în pat grĕmădind preste el toate hainele de prin casă, și unul din lotrii punêndu-se călare preste dênsul, încât 'l-au mai strivit, ceilalți lotri, apucară pre servitoarea, și legându-o și pre aceasta fedeleș „o aruncară sub patul bĕtrânului.“

După toate aceste pre lângă înjurăturile cele mai groasnice de D-ḑeu, și Precestă, amenințară că'i omoară de sevârșit, pretinseră dela bĕtrânul ca sĕ le dee banii. Bietul bĕtrân ca sĕ'și scape viața lui, și a fiiului seu, le-a arĕtat locul unde'și avea bănișoriii, cari'i luară, la vre-o 600 fl. v. a.

Acum reîntorcându-se eară în casă, unde era preotul cel tinĕr, începură a'l tortura din nou, dându'i muchi de secure, ca sĕ spună unde sûnt banii remași de maica sa, în cele din urmă, spărgênd lăḑile mai aflară și 200 fl., banii preotului celui tinĕr, apoi se încărcară de pânzături, slănini, ceară de stupi și altele, mai naainte de a părăsi localul, era sĕ'i pună grămadă, și sĕ dee foc și la casă, ca sĕ'i mai și ardă, dar' acest cuget diavolic nu 'l-au deplinit, ci s'au apucat de au târât pre preotul cel tinĕr, la patul tatăseu, și după ce acesta era legat de mâni și picioare, îl mai legară și de gât cu o sfoară de patul tatălui seu, apoi pe la 3 oare după mieḑul nopții s'au depărtat, lăsând bietele victime abia resuflând.

Pre când s'au scirit satul, lotrii numai erau, și nu se scie nici măcar urma lor.

Se spune că lotrii au fost îmbrăcați în cioareci, cu opinci, și cu fețele înnegrite, smolite, ca sĕ nu se poată cunoasce.

Se dă cu siguritate, că ar fi fost atari oameni, cari au avut cunoscința cea mai de aproape despre toate împregiurările casei. Destul că bieții preoți remaseră bătuți, chinuiți ca vai de ei, și despoiați, până și de cruceriul din urmă.

Un oare-cine îndemnând pre judele comunal, — care e și frate cu preotul cel tinĕr — ca sĕ urmărească pre hoți îi respunse, că lui 'i e teamă ca sĕ'i urmărească, căci i se poate întêmpla și lui asemenea, este adevĕr de altmintrea, că reutatea și corupțiunea în popor au ajuns la culme. Cu legile ce le avem pentru tâlhari, dacă îl prinde îl bagă în temniță, îl ține câtva timp și apoi ear' îl sloboade din lipsa de dovedi, — firesce că lotrul, când merge ca sĕ comită vre-o reutate, nu duce și martori cu sine — nu vom merge departe.

Preste tot, trebue sĕ recunoascem că posiția noastră — mai ales cea de pe la sate — dar' și preste tot, este una din cele mai slabe, ce poate numai sĕ fie.

La noi numai bani sĕ fie sĕ plătim toate câte se recer, apoi restoarnese lumea cu susul în jos, de aceea nu ne pasă.

Și eu sûnt de convingere că nice în casul present, nu se va afla urma lotrilor, pentrucă lipsesce poliția aprigă, care sĕ urmărească, și sĕ'i ea în goană pre tâlhari. Astăḑi, mâne, nu vom mai cuteza a eși nici din casă, necum a umbla pre drumuri, cu astfeliu de siguritate, când necum averea omului, dar nici viața nu e asigurată. Înaltul regim ar face bine, când ar face dispositiune de o poliție mai severă, și ar mai înmulți personalul de gendarmărie, acolo, unde e de lipsă.

Varietăți.

* (Avansări în armată.) In legătură cu varietatea „avansări“ din numerul 126 al „Tel. Rom.“ continuăm avansările următorilor domni Români în armata noastră regulată și adecă:

a) La infanterie: N. Pelican, capit. cl. II la reg. 25; Grigorie Vădrariu cap. cl. II la reg. 43; Bartalomeiu Andreica locotenent la reg. 17; apoi la rangul de sublocotenenți domnii Nicolau Străin la reg. No. 43; Ioan Urs la reg. No. 50 și Ioan Boeriu la reg. Nr. 68;

b) La cavalerie domnii. Iuliu Mihaly de Apșa la rangul de maior în regimentul de husari Nr. 3; Elia Belian la rangul de locotenent în reg. de dragoni Nr. 9.

c) La artilerie dl Alesandru Pop la rangul de căpitan cl. I în reg. Nr. 3;

d) La geniu a avansat dl Radu Marian ca căpitan cl. I în reg. Francisc Iosif Nr. 1;

e) La marină dl Macsimilian Negovan și

f) La controla comptabilă a armatei dl Valentin Stejar la rangul de oficial.

* (Postal). În Etéd (comitatul Odorheiului) este de ocupat postul de magistru postal. Cu acest post sûnt împreunate următoarele emolumente: salar anual 120 fl., pauşale de cancelarie 40 fl. și pauşale pentru espediținni 360 fl. pe an. Doritorii de a ocupa acest post au sĕ depună 100 fl. cauțiune și sĕ'și adreseze suplicele în restimp de 3 sĕptĕmâni la direcțiunea postală din Sibiiu.

* (Dare în comitatul Sibiiului) s'a încassat pe luna lui Octomvre a. c., după un raport al inspectorului de dare, mai multă ca în Oct. a. trecut. Cu deosebire dare directă s'a încassat cu 29,978 fl. mai mult și totuși încassarea nu corespunde pe departe așteptărei pentrucă trebuia sĕ se încasseze din Ianuarie până în Octomvre și taxsele militare de pe anul trecut 1879 prescrise cu 40,125 fl. v. a. din care sumă până acuma foarte puțin este încassată.

* (Redactorul foaiei opositionale) din Cluj, „Ellenzék“ Nicolae Bartha, ni se scrie, a fost Sâmbătă pe la ameaḑi tăiat de doi oficieri din armata comună. Motivul acestui incident au fost niscari notițe publicate în „Ellenzék“, despre pretinse maltratări a voluntarilor din partea oficierilor. Pentru vătĕmările aceste locotenentul Dienstl și sublocotenentul Ristow, dela regim. de inf. Nr. 51, au cerut dela redactorul Bartha satisfacțiune. Respunḑênd acesta, că în chîpul acesta el ar putè fi în toate ḑilele provocat a da satisfacțiune. Din vorbă în vorbă și poate pentrucă oficerii aveau nisce biciuri amână, Redactorul a pus mâna pe un baston. Atunci oficierii au tras săbiile și au rănit pe redactor la cap și la mâni, cu cari a bună samă 'și-a apărat capul. Redactorul zace bolnav și este îndoială dacă se va mai însănĕtoșa.

Poporațiunea maghiară din Cluj, după ce a aflat de afacerea aceasta, a dat ocol locuinței oficierilor și au vrut sĕ dea asalt și sĕ resbune pe redactor. Vice-comitele Gyarmati și bĕtrânul cap al poliției Minorici nu sûnt în stare se mulcomească pe inverșunați. Norocul, că miliția cu baionetele în pusci și gendameria, a venit la timp și a împedecat străbaterea mulțimei înverșunate în locuința oficierilor.

„Ellenzék“ este foarte esacerbată asupra oficierilor și îi insultă, și cu ei armata comună, în modul cel mai dejositoriu și desonestătoriu.

Alt corespondent ne scrie: Clujul se află într'o mare ferbere, redactorul lui „Ellenzék“ Nic. Bartha publicase în foaia sa o notiță a doi voluntari din anul trecut, în care acestia se plângeau că locotenentul Rüstow i ar fi apostofrat cu cuvintele de „câni ungaresci“. Numitul locotenent ceru satisfacțiune dela redactorul dar acesta i aretă uşa.

La 13 cur. n. pe la 1 oară oficierii Rüstow și Dienstl veniră în cancelaria redacțiunei sĕ-și ceară satisfacțiunea. Interesanții se tractară în birou cu biciuri și săbii. În încăerarea aceasta redactorul Bartha fu greu rănit.

De acì oficierii se duseră acasă, locuința lor se află în aceași stradă. Faima despre acest incident se respândì cu iuțala fulgerului prin oraș. În scurt timp strada se umplu cu o mulțime de lume, unii voiau sĕ asalteze casa oficerilor. Poarta fu dechisă cu forța, mulțimea se înarmă cu sclefe, se părea că furia poporului nu mai întimpină nici o stavilă în asaltarea locuinții oficeriilor. Dar eată — în momêntul deciḑetor — miliția venì cu baionetele în pusci, curăți curtea și ocupà casa. Venirea miliției întărîtà poporul și mai tare.

Provocările îndreptate către mulțime de a se risipì nu avură resultat și miliția însultată de cuvintele „rabló, gyilkos, német kutya“ se veḑu silită a împrăscia pe tumultuanți cu baionetele și cu patul puscii.

La demonstrațiune a luat parte și tinerimea dela universitate. Tinerii s'au retras și adunânduse la universitate a decis sĕ participe la adunarea poporului, proiectată de redactorul dela „M. Polgăr“ Dr. Nagy pe ḑiua următoare.

Iritațiunea e nemărginită, aglomerări de masse pretutindenea. Spiritele nu se pot calma. Dl Bartha e rănit în frunte și în craniu de douĕ lovituri, mâna dreaptă și brațul e lovit în mai multe (5—6) locuri. E pericul de viață pentru rănit.

* (Convocatoriu). Despărțemêntul cerc. X (Cluj) al „Asociațiunei transilv. pentru literatura și cultura pororului român“ va ținè adunarea sa generală de acest-timp la Almașul-mare (Nagy-Almás), în 28 Novembre st. n. La această adunare sûnt cu tot respectul invitați și rugați a participa domnii membri din acest despărțemênt, cum și alți amici ai literaturei poporului rom., în numer cât mai mare.

Cluj, 13 Novembre n. 1880.

Direct. despărț.: *Dr. Silasi.* — Actuar despărț *Bas. S. Podóba.*

* (Necrolog). Zacharia Tatuc născut în Iablanița lângă Mehadia, absolut teolog și fost notar comunal în Mehadia, după un morb greu de pept și după multe suferințe a reposat în etate de 35 ani în 25-lea Octomvre a c. 12 oare antemeridiane și a fost înmormêntat în 24 Oct. a. c. în cripta familiară din Iablanița, unde a fost petrecut de un numer mare de înțelegenți și popor nu numai din loc ci și din comune învecinate. Fiind iubit de toți câți l'au cunoscut, ceremoniile funebrale s'au sevêrșit de 3 preoți sub conducerea R. D. paroch în Prilipeț și asesor consistorial M. Blidariu, carele cu această ocasiune a rostit o cuvêntare bine nimerită și acomodată înpregiurărilor. Pre defunctul îl plâng adênc întristații lui părinți, preotul George Tătuc și muma Elena, apoi fratele George teolog în Caransebeș, surorile Irina, Ana și Safta, mai departe îl deplânge vara lui primară Ana Tatuc căsătorită Serbescu, care mult 'l-au ocrotit pre timpul morbului și în fine 2 vare primare și numĕroasele nemotenii amici și cunoscuți. Fie'i țĕrîna uşoară și memoria binecuvêntată! B.

* (Epidemia de bubat), carea după cum anunțasem deja, domnesce în Braşov, a silit pe comisia sanitară la compunerea unui regulament de scutire contra boalei. Acest regulament consistă din 11 puncte, dintre cari unul este acela: că pe uşa fie cărei case, unde se află vre-un bolnav de bubat, se află lipită o ședulă cu inscripția: „aici domnesce bubatul“. Scoalele rom. cat. precum și cele de dumineca pentru învĕțăceii de profesiune s'au închis deja pe o lună, de oarece aceste sûnt mai tare espuse epidemiei.

* (Earăși cutremur). Se scrie că în decursul înaintea-ameḑei din 11 Noemvre n. în Agram, unde, după cum am nunțat deja și mai pe larg anunțăm și în numerul present la alt loc, în 9 Noemvre au fost sguduituri mari de pământ, s'au simțit altele nouĕ, cari mai multe la numĕr asemenea au fost vehemente. Precum se vede, pământul pe acolo se află într'o vibrațiune continuă, carea fiind și îngrozitoare, a spăriat pre bieții oameni, încât ei cuprinși de o frică panică stau toți adunați pe strade si în locuri deschise, pentrucă mereu cad case și alte edificii. Prăvăliile sûnt toate închise.

* (Bătaie cu gendarmi). În Ajton, o comună vestită de puneri de foc repetite sculânduse populația asupra gendarmilor s'a recuirat dela Cluj asistență militară, carea cu mare greutate a putut face pace.

* (Muntele oarelor). Mai toată Tulcea 'și amintesce cu dragoste și fericire, de sosirea Măriei Sale în mijlocul Tulcenilor la 12 Octomvre 1879.

Spre a se intipări această primă venire a Suveranului nostru în mijlocul nouelor popurațiuni, pre a se consfinți memoria acestei ḑile fericite pentru Tulceni, poporul Tulcei prin representanții sei în unire cu administrațiunea noastră luà cu bucurie înțelegere, de a se ridica un monument comemorativ, în apropierea Tulcei. Măria Sa alese locul acestui monument pe vêrful crestelui lui Hora-Tepe în marginea oraşului despre răsărit și în ḑiua de

16 Octomvre Măria Sa puse cea dintâiu peatră a fundamentului.

Hora-Tepe este colnicul cel mai ascuțit și mai înalt, care domină orașul Tulcea din josul Dunărei. Coama sa din partea Dunărei se revarsă în mod brusc ca o tăetură de părete, lărgindu-se într'un fel de pântece în fundul despre bălțile Nalbantului. În fața Dunărei el are o înălțime de 60 metri și crestetul seu ascuțit în forma unui hogeac monstru seamănă plantat în malurile Dunărei.

Pe vêrfurile acestui colnic și în apropierea monumentului român se află o mulțime de resturi antice, peatră cioplită, fărâmături de cărămidi și oale, manede vechi, urme de ziduri în ruine.

În acest colnic s'a găsit asemenea și o peatră mare, care representă două figuri antice. Una din ele este un om ședênd pe un divan și pe jumătate învĕlit, ear' alt om stă în picioare alături de dênsul; cioplitura pietrei este foarte bine isbutită dar nu poartă nici o inscripțiune.

Această peatră a fost luată de comunitatea greacă din Tulcea și pusă la biserica acelei comunități în frontispiciul ei. Grecii au făcut'o inscripție grecească în josul desemnului representat de dênsa.

Mai tot terenul colnicului Hora-Tepe cuprinde un conglomerat-felsen. un fel de amestecătură de felurite petrii, care se estrage de populațiuni pentru multiplele ei nevoi.

Nu încape îndoială, că acest colnic a conținut o dată în giurul sĕu o antică civilisațiune romană. Chiar astădi numele lui afară de toate lucrurile antice, ce se găsesc necontenit în sinul sĕu, îi denotă antichitatea romană. Cuvêntul Hora însemnează: Oare, Ceasuri și este curat roman ear Tepe înseamnă colnic, munte, dâmb și este turc.

După posițiunea lui este foarte probabil, că el a servit o dată a arĕta călĕtorilor pe Dunăre ceasul ḑilei, și că de acolo 'i-a venit și numele.

„Rom. Transd.“

* (Erupțiunea Vesuvului). Ḑiarele italiane ne anunță, că Vesuvul a început din nou a vĕrsa lavă în cantități mari.

Profesorul Palmieri, directorul Observatorului special al Vesuvului, asigură, că e apropiată o mare și formidabilă erupțiune. Acum, studiul Vesuviului, e foarte interesant.

* (Simț național rusesc.) În broșura lui Prokeș-Osten publicată de curênd apare și următoarea ḑicere: „Europa se înparte în trei trupini de popoare, germană, romană și slavică. La Germani cuvêntul „onoare“ e puternic, la popoarele romane el devine „point d'honneur“, la Slavi însĕ nu mai esistă nici în limbă. În cabinetul rusesc sûnt representate popoarele germâne și slavice și dupăcum prepondereză una din aceste și politică se orietează după aceea. În împĕratul (Nicolae) traesc amêndoaue principiile, el însĕ înclină spre cel rusesc.“

* (Beserecile în America). În Filadelfia sûnt 15 biserici catolice, și 94 necatolice, dară cele catolice sûnt mai cercetate, decât celelalte. Într'o Duminecă s'au numerat în cele dintâiu peste 65,000, precând în cele de pe urmă numai 31,000 creștini.

* (Statistica presei americane). Actualmente apar în statele unite americane 9723 ḑiare și alte scrieri periodice, dintre cari 1230 sûnt numai în Statul New-York și 351 în California. Înmulțirea cea mare a organelor presei se poate vedè din aceea, că în anul trecut eșiau în Statul New-York numai 1174 și în California 286 foi. Chiar și în Statele apusene cele mai puțin poporate e presa în floare; în Dacota apar 42 ḑiare, în Nobrasca 140, în Montana 11, în Idaho 8 și în noul Mexic 12.

* (Moartea unui tigru înfricoșat). Ḑiarele indiene povestesc sfêrșitul unei drame, care durează de trei ani. E vorba de moartea unui tigru, care, de trei ani, înspăimêntă districtul Jaunsa Bawar, omorînd copii, mâncênd oameni, esterminând turme de boi, potolindu'și în fine pofta stomacului seu cu ori ce specie de carne de om și animale. S'a făcut socoteala, că dela aparițiunea acestui carnivor insațiabil, preste 60 oameni au căḑut victima lui, cât despre animale nici nu s'a putut ține socoteală.

Acum șease săptĕmâni această fiară selbatecă părăsind ghizuina sa obicinuită, apăru în Deoban, aproape de grădina unui guard forestier și omorî acolo doi oameni. Era în ḑiua de 13 Februariu, dată nefastă, chiar pentru un tigru.

Colonelul Fitzroy, comandantul unui regiment, jură, că va resbuna moartea celor două victime, și punêndu-se în fruntea oficerilor din regimentul seu, căută în locul, unde se vĕḑuse pentru ultima oară tigrul și nu întârḑià de a'l găsì ascuns sub o stâncă.

Îndată cinci sau șease oameni înaintară cu curagiu către înfricoșatul animal și începură a'l ochì. Tigrul atins odată de glonț, scapă din ghizuina lui improvisată și se repezì, sub o ploaie de gloanțe spre drumul Jadi. La o distanță de 400 metri el căḑu sdrobit de gloanțe și districtul Jaunsar Barwar scăpă de flagelul ce'l bântuia de atât de mult timp.

Guvernul a acordat curajioșilor vênători o recompensă de 500 roupies. Cu toate că era de o putere estraordinară, selbatica fiară era mică. Ea nu mesura decât 2 metri 40 c. m. de la bot până la estremitatea coadei.

* (Doamna Thiers.) Vĕduva lui Thiers este foarte bolnavă. Fără a se bucura de multă vreme de prea multă sănĕtate, starea ei s'a agravat, cum se afirmă, foarte mult, de când cu serbarea neisbutită a numelui bărbatului sĕu. Presidentul republicei. Grevy, i a făcut ḑilele aceste o visistă.

Posta din urmă.

Dela Cluj aflăm că agitațiunea este încă mare pentru casul cu redactorul N. Bartha dela „Ellenzék“ (veḑi mai sus la varietăți). Representanța comunală s'a într'unit eri în sesiune estraordinară. Representanța s'a adresat la ministrul de interne și la dietă. „Ellenzék“ scrie că Clujul samănă cu o cetate pusă sub legi marțiale. S'au spart ferestile generalului Demel. Patrole umblă pe strade. Oficierii umblă cu soldați lângă sine.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Catechism

pentru învĕțămêntul religiunei dreptcredincioase resăritene de Moise Toma. Sibiiu 1880; 72 pag. prețul 30 cr. v. a.

O trebuință din cele mai simțite în învĕțămêntul religionar elementar, are sĕ mulțămească cărticica, ce anunțăm. Ea este productul unui spirit tinĕr, dar' care pentru biserică și nație prea de timpuriu a devenit perdut. Căci chemat poate prea iute la o grea muncă în organismul bisericei noastre, a căḑut sub sarcina străduințelor și voinței, pentru cari nu 'i-a fost de ajuns constituțiunea cea fisică. Ḑic este productul regretatului meu coleg de studiu în sciințele teologice, a lui Moise Toma, oare-când paroch și administrator ppresbiteral în tractul Sibiiului I. Materialul depus în catechismul de sus 'l-a adunat probabil ca catichet al scoalei sale parochiale; însĕ nu a avut fericirea a vedè rodul punerei lui în pracsă. Colegul meu de studiu profesorul de teologie Simeon Popescu, a moștenit dela pretinul nostru această bogăție spirituală și a îmbrăcat-o în forma, sub care a presentat-o publicului și catecheților.

Catechismul de sus pre 72 pagine tractează întreagă materia dogmatică și morală menită după plan pentru scoalele poporale. Menirea lui după cum ḑice dl Popescu în prefață este „pentru anii din urmă ai scoalelor poporale și normale“ și deocamdată are sĕ țină locul unui mai bun manual pentru învĕțămêntul religiunei în acele scoale. În acest punct autorul până la un grad 'și-a ajuns scopul. Deși foarte abstras lucrat, cu deosebire în partea întâiu, care tractează despre credință, cu toate aceste nu este abstras, ca manualul folosit până acì și încă aḑi în us în scoale. Afară de aceea a priori spun, că are favorul față cu altele prin bogăția materiei curăția limbei, cu deosebire însĕ căci este scris cu litere latine și după o ortografie mai înlesnicioasă pentru instrucțiunea micilor băieți.

Pre basa temeliei vieței creștinesci, a credinței, dragostei și nădejdei, este împărțit în trei părți, dintre cari

Partea I pag. 7—36 traetează credința, adecă esplică simbolul credinței cu toate învĕțăturile speciale, ce resultă din articlii fundamentali ai credinței.

Partea II pag. 36—48 tractează învĕțătura despre nădejde, esplicând fericirile și ca învĕțături speciale fericirea vecinică și cea pământească; apoi rugăciunea domnească.

Partea III pag. 48—70 tractează caritatea creștinească cu privire la obiectele: Ḑeu, noi înșine și deaproapele.

Ca un adaus aduce înainte rugăciunile îndatinate la anumite trebuințe.

Religiunea ocupă cel mai de frunte loc între obiectele de învĕțămênt. Ca atare și ea trebue sĕ considere normativele, pre cari ni le propune pedagogia cu privire la instrucțiune și nici decât nu este consult a scoate religiunea ca obiect de învĕțămênt din cadrul pedagogiei generale și a didacticei speciale. Căci această disciplină, după ce a arĕtat problema educațiunei în genere și metodul, ce este a se urma, are sĕ arete și metoadele speciale pentru fie-care obiect. De sine se înțelege, că în punctele aceste nu ori și ce carte, care poartă în fruntea sa faimosul nume „pedagogia“ ne va putè fericì, ci acele, cari sûnt lucrate pre base scientifice, scoase din însuși problema educațiunei. Cu privire la acest punct sûnt de recomandat opuri compuse pre basa psichologică și etică ca a lui Herbart; Ziller (Vorlesungen über algemeine Pedagogik, Leipzig 1875) dintre străini, ear' dintre ai nostri: I. Popescu și Dr. Il. Pușcariu; și sûnt a se incungiura opuri compilative scrise din punct de vedere al speculei și basate pre bolduri, facultăți și câte alte personificațiuni mitologice și idei înnăscute ca a dlui Dr. L. Petrovici. La scrierile dlui Dr. Pușcariu și Dr. Petrovici voiu revenì într'un articul special.

După aceste observări principiale sĕ me întorc la catechismul de sus. Problema educațiunei o determină Ziller într'acolo, că are sĕ dea celui ce sĕ educă o anumită formă îmbogățindu'l cu un capital de cunoscințe trebuincioase vieței sale concrete. Aceasta este trăsura psichologică. La aceasta vine etica și acea problemă o arată ca pre idealul personalității. De acì are sĕ purceadă și instrucțiunea religioasă-morală. Metodul cel mai potrivit pentru ajungerea scopului educațiunei și pentru resolverea problemei acelui va fi și acì cel concentric, va sĕ ḑică: sûnt a se grupa doctrinele așa după cum stau în legătură și după cum se nasc una din alta, lărgindu-se astfeliu orisontul cunoscințelor.

În urmarea aceasta poate ar fi fost mai potrivit, dacă autorul tracta pre basa simbolului, îndată după pct. 1 din partea I și despre Ḑeu în trei persoane și despre St. Treime, la care foarte nimerit nisuesce a ajunge pre cale analitică. În legătură cu doctrina despre Ḑeu în sine stă doctrina despre Ḑeu ca creator, provedență și rescumpĕrătoriu. Cele dintâiu două doctrine speciale sûnt cuprinse în articulul ântâiu și sûnt a se tracta la olaltă, a treia la articulul al II. Autorul le-a tractat de sine ca întroducere la esplicarea simbolului.

Asemenea poate ar fi fost mai potrivit a tracta într'una: viața vecinică, arĕtându-o pre aceea ca pre obiectul nădejdei și năsuințelor noastre religioase morale, ear' pre aceasta ca resultat eșit din dreapta credință și dragostea creștinească. Prin aceasta nu se alterează nici decât continuitatea simbolului cu atât mai vêrtos căci acesta are a arĕta numai punctele credinței, ce sûnt a se face învederate elevului, și nu dă îndrumări, că în ce ord și grupare sûnt a se desvolta.

Autorul se vede că a fost consciu de chemarea sa ca crescĕtoriu și apĕrătoriu al moralității. Căci partea despre caritatea creștină este foarte circumstanțială și bogată în materie. Acì întrece pre toate celelalte manuale de religiune. Aceasta vine de acolo, că autorul a vĕḑut cu ochii chiar punctul de mânecare pentru educațiunea religioasă. Una am de observat acì. Iubirea către Ḑeu, creștinul o realisează pre două căi: directă și indirectă sau mijlocită. Așa era foarte potrivit a se arĕta deosebitele forme de cult și însemnarea lor, cu unele esplicări din liturgică. La această observare me îndreptățesce menirea cărții pentru anii din urmă a scoalei poporale. În casul acesta scolarii duc în viață și oare-care învĕțături practice și devin în posiția de a se cunoasce mai bine și a și împlinì mai cu dragoste datorințele lor către biserică. Aceste le pretind chiar și trebuințele creștinesci (veḑi Stefanelli Catechetica § 46). Însĕ acest neajuns ușor îl poate suplinì catichetul care se va folosì de acest manual.

Este us în scoli a despărți la propunerea religiunei istoria biblică de catechism. Prin aceasta despărțire scopul nu se ajunge. După părerea mea calea cea mai potrivită ar fi a face propunerea pe basă istorică. Anume făcênd mai ântâiu pre elevi cunoscuți cu isvoarĕle pentru cunoscințele noastre religioase, se și tracta catechismul pre base istorice. Spre ex. În art. II se vorbesce de Iisus Christos, acì numai de cât ar fi a se espune nascerea, pruncia, botezul și începerea învĕțăturei lui Iisus. A arĕta că el a fost Ḑeu și om, dovedind aceasta din învĕțătura și faptele sale, cu deosebire din rescumpĕrare. Așa la singuraticii articuli ai credinței se poate arĕta întreaga viață a lui Iisus, ca idealul cel mai perfect al personalității. Un catechism compus în acastă formă ar fi mijlocul cel mai potrivit pentru propunerea cu succes a religiunei. Băieții chiar și cei mai mari privesc istoria biblică ca un obiect cu totul deosebit de religiune. De sine se înțelege, că istoria testamentului vechiu în forma, după cum se espune aḑi în cea mai mare parte, ar fi mai puțin considerat. Dar este și rațională. Căci întreaga viața noastră crestinească se basează singur și numai pre persoana Mântuitoriului și pentru băeți este chiar fără folos istoria Jidovilor de cari și de altmintrenea sûnt storși în multe alte privințe. Apoi învĕțăturele speciale dogmatice nici nu au a fi dovedite cu testamentul vechiu. Din acela se pot trage numai consecențe

morale, togmai așa ca și din formele de religiune ale altor popoarĕ.

În fine d-lui S. Popescu îmi permit observarea, că preocupat de studiile d-sale biblice esegetice a prea îngreunat conținutul cărții cu reproducerea multor citate din scriptură, de oarece acele cer memorisare, apoi este adevĕr psichologic, că memorisarea numai cea întelectuală, carea resultă din combinarea conținutului conceptelor, este cu folos.

Așa Catichismul arĕtat se recomandă cu căldură ca cel mai bun față cu cari le avem. De sine se înțelege că pentru de a fi întrodus în scoale, după pracsa bisericei ortodocse, mai restează aprobarea din partea autorității bisericesci, a venerabilului Consistoriu, care luând în considerare ardênda trebuință de cărți metodice pentru propunerea religiunei, după premersa censurare nu va denega Catachismului de Moise Toma aprobarea de lipsă, de oarece merită.

Nĕseud în Noemvre 1880.

G. P.

Istoria aritmeticei și principiile fundamentale

la tractarea Aritmeticei în scoala populară.

(Disertațiune ținută în adunarea generală a „Reuniunei învĕțătorilor români din Țeara Bârsei“ la 26 Aprile 1880 în Zernesci)

de

Domețiu Dogariu,

învĕțătoriu la scoala primară din Satulung.

(8 Urmare).

Principiul 2.

Numai din intuițiune resultă întipuiri chiare despre numĕr, despre raportul și operațiunea numĕrului.

Principiul cel mai fundamental în metodul elementar al instruirei din aritmetică este intuițiunea, pentru-că prin intuițiune se căstigă nu numai primele întipuiri despre numĕr, dar chiar și raporturile dintre numeri și relațiunile cu numeri. Astădi nu se mai concede, a esista în fruntea aritmeticei elementare concepte generale reguli și legi, după cari sĕ purceadă elevul,! aceste nu folosesc nimic la priceperea casurilor speciale, dar cu toate aceste regulele nu trebuesc eschise cu totul din scoală, căci și ele aplicate la timpul și locul lor și într'un mod adevĕrat, folosesc foarte mult. Deci scolarii trebuesc sĕ învețe totdeauna a cunoasce, a tracta și a judeca numai specialități. Ei singuri trebuesc ca sĕ afle operațiunea și cele mai simple căi, ce duc la deslegarea temelor. La intuițiunea închipuirilor de numeri sĕ nu se folosească învĕțătorul nici odată de cifre, ci de linii, cuburi, puncte, de oare-ce numai prin aceste se poate mai bine înfățișa mulțimea unităților de numeri. De aceea voiu vorbì ce-va despre mijloacele intuitive. De mijloacele intuitive cele mai usitate în religiunea numerilor dela 1—10 se țin: linioare, puncte, cuburi, petri, nuci, mere, pere, tăblițe, cărți, condeie, bețișoare etc. Învĕțătorul sĕ nu se folosească numai de unul sau de două obiecte de intuițiune, ci de toate acele, cari pot face lucrul intuitiv și pot duce sigur la scop, căci cu cât vor fi obiectele de intuițiune mai diverse, cu atât va fi și intuițiunea mai clară, instruirea mai vie și abstragerea numerilor mai posibilă. La instruirea unităților mai mari învĕțătorul va lega tot câte 10 bețișoare la olaltă; tot asemenea și la arĕtarea sutelor. La fracțiuni se va folosì de lucruri, cari sûnt earăși binecunoscute elevilor. D. e. de mere, de pere, de bețișoare asemenea de lungi și de groase, de fire de ață, de linii etc.

Mijloacele aceste de intuițiune numai atunci pot avè un succes îndestulitoriu, când învĕțătoriul mai întâiu operează singur cu ele și după aceea îi pune pe elevii a opera și ei. De aceea învĕțătura se folosască mijloacele, ce le are la dispositiune totdeuna într'un mod adevĕrat și sĕ lase pe elevii cei mai debili a le privì mai îndelungat, decât pre cei mai ageri și mai deștepți. (Va urma).

Bursa de Viena și Pesta

din 13 Noemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	107.35	107.30
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	80.90	81.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	97.50	97⅝
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	84.25	84.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.75	123.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.—	98.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	96.50	96.—
Obligațiuni urbariale temeșiane	95.50	95.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	94.—	94.—
Obligațiuni urbariale transilvane	94.—	94.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	96.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	94.50	94.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.20	72.45
Datorie de stat în argint	73.25	73.15
Renta de aur austriacă	86.80	78.25
Sorți de stat dela 1860	130.75	131.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	822.—	818.—
Acțiuni de credit austr.	282.—	282.20
Acțiuni de bancă de credit ung.	252.75	253.—
Sorți unguresci cu premii	109.50	109.—
Sorți de regularea Tisei	109.25	107.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.61	5.62
Napoleon	9.56½	9.37½
100 marce nemțesci	58.—	57.95
London (pe poliță de trei luni)	117.40	117.40

Economic.

Sibiiu 12 Noemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.30—8.30; grâu sĕcărej fl. 5.80—6.80.; sĕcară fl 5.60—6. Orz fl. 3.90--4.30; Ovĕs fl. 1.90--2.30 Cucuruz fl. 2.10—3.50; Mălaiu fl. 6—7; Cartofi fl. 1.60—2.; Semênță decânepă fl. 4—5; Mazere fl. 7—8; Linte fl. 9—10; Fasole fl. 5.50—6.50 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.; Slănină fl. 36—38 Unsoare de porc fl. 36.—40; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 15—17; Sĕu de luminări fl. 24—25; Lumînări de sĕu 50 chilo fl. 24—28.; Săpun fl. 19—21. fên pro 50 chilo fl. 80.1: Cânepă pro 50 chilo fl. 16-18. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viței 35—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; ouă 10 de 25 cr.

Făgăraș, 5 Noemvre n. Pro. hectolitră Grâu fl. 7.50—8.50; grâu sĕcărej fl. 6—7.; sĕcară fl. 4.90--5.20; orz 4--4.20 ovĕs fl 2--2.10; cucuruz (nou) fl. 3.—5 (vechiu) fl. 5; mălaiu fl. —.; Sămânță de cânepă fl. 8—9; mazere fl. ——.; linte fl. ———; fasole fl. 4—5.; cartofi (vechi) cu fl. 1.40..—2.; (noi) per litră ——— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 70—76; sĕu brut fl. ——; sĕu de luminări fl. 40—42; unsoare fl. 75—76; cânepă fl. 30—31; sĕmênță de in fl. săpun fl. 30.—34; fên fl. 1.80.—2. spirt pro grad fl. 10½ pro chilo: carne de vită 40—42 cr. carne de viței 36 cr.; carne de porc 44 cr carne de berbece 28 cr.; ouĕ 4 de 10 cr. Târgul fu bine cercetat. în urma cărei împregiurări și cerealele au scădut în prețuri.

(Recoltele în America și Europa). Eată ce cetim în această privință în „Telegraphul“ din București. In unele părți ale Americei, precum în Texas, s'a constatat, că situațiunea climaterică permite două recolte pe an. Dacă, pe lângă aceasta, mai ținem seamă și de eftinătatea cu care se dobândesce în America o recoltă adusă până la magasie, apoi nu putem de cât sĕ ne îngrozim și mai mult de viitorul, ce ne așteaptă, deacă nu ne vom grăbi a pune chipul nostru de a cultiva pământul pe un picior mai egal cu progresul, ce s'a făcut în această privință în cele-lale State ale Europei.

Spre a arĕta și mai bine deosebirea, ce esistă între cheltuelile ce se fac în America și cele ce se fac în Europa pentru cultivărea pământului, foaia le Moniteur des interets materiells, ia de esemplu un hectar de grâu *) în Texas și altul în Francia, și adunând toate cheltuelile împreună cu ceea-ce costă pământul, resultă, că un hectar de grâu în Texas costă, cu recolta adusă la magasie, 153 lei 69 bani ear în Francia 321 lei 32 bani. Pe lângă aceste un hectar în Texas dă, în termen de mijloc 20 hectolitre, *) pe când în Francia nu dă de cât 15. De unde resultă, că în Texas hectolitrul de grâu costă 7 lei 70 bani, ear în Francia 21 lei 50 bani. Dacă la aceasta se mai adaoge și cheltuiala transportului în Europa, care este de 9 lei 38 bani, apoi resultă, că un hectolitru de grâu poate fi adus într'unul din porturile francese seau englese cu prețul de 17 lei 8 bani.

Făcênd acum o comparațiune între prețurile, care sûnt pe piețile noastre și punênd o chilă de grâu cu 80 lei, resultă că banița noastră costă în portul de la Brăila 4 lei ear cea din Texas. adusă în Europa, 3 lei 43 bani, și cea din Francia, pe loc, 4 lei 30 bani.

De aci se poate vedè, că numai în casuri de lipsă în America și în Francia, seau în alte țeri, pot avè căutare grânele noastre, care, pe lângă scumpetea lor, mai au și cusurul de a fi proaste, și aceasta, numai din causa chipului celui defectuos, cu care se cultivă pământul la noi.

De aceea le „Moniteur des intèrêts meteriels,“ respunde prin următoarele cuvinte tuturor acelora, cari se plâng că'și vĕd propriele lor piețe năpădite de produsele americane:

„Transformați obiceiurile voastre, culturile voastre, aplicațiunile voastre agricole spre a ajunge sĕ luptați cu concurența ce vi se face. Și dacă aceasta nu este de ajuns, dacă cu toate acesta sûnteți bătuți în această luptă ardĕtoare, ei bine, faceți atunci cum fac Americanii: faceți pretutindeni drumuri de fer și canaluri, pentruca sĕ nu remână isolat nici un colțuleț de pământ măcar; cu chipul acesta, veți avea mijloace d transport în de ajnns și tarife, cari nu vor modifica decât foarte puțin prețurile veniturilor voastre. Dar dacă cu toate aceste, nu se va ajunge la resultatul dorit! Ei! atunci, nu trebute se mai stați la îndoială; trebuie se mergeți până la capăt cu copiarea Americanilor: a reduce la minimum bugetul armatei, și a reda agriculturei, milioanele de brațe pe care i le ia în fie care an sistema anti-economică a păcei armate care ne guvernează.“

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 29 Noemvre și 29 Dec. imob. lui Sigismund Hersch în Dej (trib); în 24 Noemvr. și 24 Dec. imob. remasului după George Moga în Rĕhĕu (judec. cerc. Sebeș); în 20 Dec. 1880 și 20 Ian. 1881 imob. lui Eugen Bago în Caratna (trib. K. Oșorhei); în 29 Noemvr. și 29 Dec. imob. lui August Saltzer în Șirioara (judec cerc. Huedin); în 1 Dec. 1880 și 1 Ian. 1881 1881 imob. lui Pavel Oancea în Rĕhĕu (jud. cerc. Sebeș); în 2 Dec. 1880 și 4 Ian. 1881 imob. lui Henrich Schütz în Săcele; în 3 Dec. 1880 și 4 Ian. 1881 imob. lui Petru Stian în Săcele (trib. Brașov); în 29 Noem. imob. lui Ioan. Bocor jun. și sen. în Huedin (judec. cerc.); în 15 Dec. 1880 și 15 Decemv. 1881 imob. remasului după Pavel Sprentz în Jeghed (trib Cicsereda); în 22 Noemvr. imob. soției lui Martin László în Brașov (trib.); în 25 Noemvr. și 27 Dec. imob. lui Moise Rogdan în Velț (judec. cerc. Sămărtin); în 23 Noemvr. imob. remasului după Gustav Naska în Brașov; în 29 Noemvr. imob. lui Michail Porr în Brașov (trib); în 17 Noemvr. imob lui Toma Gierescher și ale remasului dăpă soția sa în Aldorf (trib. Bistrița.)

Nr. 297 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la scoalele populare gr. or. din comunele Bogatu și Cunța, ppresbiteratul Mercurei se escrie concurs cu terminul 15 Novembre st. v. a. c.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sûnt:

1. Bogatu, 200 fl. v. a. și lemne de foc.

2. Cunța, 120 fl. v. a. și folosirea a 2¼ jugere pământ.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi sĕ'și adreseze petițiunile lor instruite conform regulamentului scolar din anul 1878, oficiului ppresbiteral subsemnat până la terminul susindicat.

Dela oficiul ppresbiteral al tractului.

Mercurea la 28 Octomvre 1880.

I. Droc m. p.,
adm. prot.

Nr. 234. 3—3

CONCURS.

La scoala confesională gr. or. din comuna Visca în protopresbiteratul Iliei murĕșene devenind vacant postul de învĕțătoriu, pentru ocuparea acestuia se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 9 Noemvre 1880 st. v.

Emolumentele sûnt:

I. În bani gata 120 fl. v. a.

II. 100 ferdele bucate în grăunțe ½ grâu, ½ cucuruz.

III. Folosirea grădinei scolare.

IV. Cuartir liber în edificiul scoalei.

V. 6 orgii lemne de încălțit, din care se va încălzì și scoala.

Doritorii de a ocupa acest post vor avè a'și adresa suplicele instruite în sensul statutului organic și a regulamentului dela 1878 la subscrisul până la terminul sus indicat.

Gurasada, în 23 Octomvre 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 292· 3—3

CONCURS.

Devenind stațiunea de învĕțătoriu la scoala confesională gr. or. din Draos vacantă, se escrie concurs cu termin până la 9 Noemvre st. v. a. c. când se va ținè și alegerea.

Emolumentele sûnt:

O leafă anuală de 80 fl. v. a. și cuartir.

Doritorii de a ocupa acest post învĕțătoresc sĕ'și aștearnă suplicile instruate conform statutului organic și prelângă alte atestate de învĕțământ și testimoniu de cualificațiune la oficiul protopresbiteral gr. or. în Cohalm.

Comitetul parochial în conțelegere cu Dl administrator ppresbiteral concernent.

Draos, 19 Octomvre 1880.

În numele comitetului parochial.

Nicolau Iosif m. p.,

---

ad Nr. 225 1880. 3—3

CONCURS.

Conform părintescii ordinațiuni consistoriale ddto 11 Septemvre a. c. Nr. scol. 3065 se escrie al II-lea concurs pentru ocuparea postului vacant de învĕțătoriu diregent în clasa a III-a din Herman, cu terminul până la 23 Noemvre a. c. st. v. în care ți va fi și alegerea.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

250 fl. v. a. din cassa alodială, cu prospect de 300 fl. și ⅓ din stola parochului ca cantor, apoi dela toată familia câte 7 litre bucate, ear' dela neorustici câte 25 cr. și locuință în edificiul scoalei.

Dela concurenți se cere sĕ aibă cel puțin 5—6 clase gimnasiale, cunoscința limbei germâne și maghiare, apoi a cântărilor bisericesci, și a musicei vocale pentru formarea unui chor, și sĕ fie și cleric.

Concurenții vor adresa petițiunile la subscrisul provĕdute cu documentele necesare.

Brașov în 27 Octomvre 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric m. p.,
protop. în trat. II al Brașovului.

---

*) Un hectar este 5,000 stângini pătrați.

**) Un hectolitru este 100litre.

Redactor respunzĕtor: **Nicolau Cristea.** **Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.**

Nr. 131. Sibiiu, Joi 6 Noemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rândul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3620 Scol.

Către toţi inspectorii districtuali a scoalelor române gr. orient. din archidiecesă.

Consistoriul archidiecesan censurând prin o comisiune specială cartea intitulată: „Elemente de *Aritmetică* pentru începetorii din scoalele primare“ de profesorul gimnasial Panteleimon Dima, a aflat, că această carte întruneşte condiţiunile unui manual bun de scoale în specialitatea computului, şi de aceea şi până la urmarea unui decis sinodal privitoriu la introducerea definitivă a ei în scoalele noastre poporale române greco-orientale din archidiecesa Transilvaniei în înţelesul §-lui 122 p. 2 din statutul organic, consistoriul archidiecesan o introduce în mod provisoriu şi o recomandă tuturor învĕţătorilor dela scoalele noastre, ca manual de scoală în rênd cu celelalte manuale de această specialitate.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan ţinută în Sibiiu, la 1 Noemvre, 1880.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit şi vicariu archiepiscopesc.

Revista politică.

Sibiiu, în 5 Noemvre.

Desbaterea generală a bugetului Ungariei s'a început Luni în 3/15 Noemvre. Ţiua cea dintâiu a desbaterei generale a fost foarte calmă de astădată. Numai partida estremă a dovedit până acum, că remâne consecuentă în procederea sa. Ea susţine şi acum, că situaţiunea financiară este desperată, fatală chiar şi că periculul, care a alarmat ţeara înainte cu şese ani, se apropie cu paşi gigantici. Opositiunea moderată stă până una altă passivă. Dacă nu va venì Sennyey cu discursul seu, de care s'a făcut deja vorbă, atunci toată desbaterea va fi moartă. Cu drept cuvênt aruncă „P. Ll.“ vina pasivităţii acesteia asupra raporturilor politice din ţeară. Opositiunea păşesce cu vehementă numai când crede, că poate aduce cabinetul la cădere şi de aceea face conclusiunea: că la noi politica omoară financele.

În 14 Noemvre n. s'au întrunit la Viena Nemţii austriaci în partheitag, în care s'a votat resoluţiunea, conform cărei toţi Nemţii să se grupeze la activitate comună contra mĕsurilor guvernului actual şi a coaliţiunei, a cărei scop este suprimarea (?) germanismului.

În aceeaşi ţi comitetul de agitaţiune al partidei sociale democratice a lucrătorilor a convocat o adunare generală. Adunarea a declarat, că este de parte de nisuinţele separatistice ale poporului adeverat, care deocamdată nu doresce alta, decât îmbunĕtăţirea situaţiunei materiale. Resoluţiunea în înţelesul acesta s'a acceptat cu unanimitate. — Amendouĕ adunările au decurs fără de nici un incident.

Cestiunea Dunărei, spune „Romanul“, are a dobândì în curênd un nou interes de actualitate, prin desbaterile, ce se vor urma asupră'i în comisiunea Dunăreană.

„Este de prisos, continuă „Romanul“, a mai revenì asupra ante-proiectului pentru navigaţiunea Dunării între Porţile de Fer şi Galaţi, din punctul de vedere al tratatelor. Numeroase articole de ţiare şi mai multe broşuri, dintre care una a apărut de puţin timp la Viena şi este de o mare valoare, au probat cu prisos, că acest ante-proiect e contrariu şi literei şi spiritului tratatelor, pe care trebuie să fie întemeiat; numai este astăţi o îndoială pentru nimeni, că dacă acest ante-proiect ar dobândì aprobarea comisiunei Dunărene şi a puterilor, el n'ar fi de cât fructul arbitrariului, şi că acest arbitrariu ar isbì dea dreptul în drepturile suverane ale Romăniei şi întêresele ei economice; el ar fi o împuţinare pentru independenţa statului român şi un mare pas pe calea aservirei sale economice.

„Din fericire această robire nu va fi dată României; bunele raporturi dintre ambele state vor putè să fie isbite, şi încă foarte greu, prin stăruinţa neînduplecată de a face, să se admită un ante-proiect contrariu tuturor simţemêntelor şi întêreselor României; dar acest ante-proiect, chiar admis, nu va putè nici odată să fie aplicat fără voinţa şi concursul statului român.

„Dacă fatalitatea va voì, ca cuvêntul, ca raţiunea, ca dreptul să nu aibă nici o ascultare, va venì neapĕrat rêndul împotrivirei; şi pe acest teren rolul României, deşì neplăcut, va fi foarte lesne.

„Dacă se va admite comisiunea micstă, sub preşedinţa Austro-Ungariei, comisiune cu totul contrarie tratatelor de Paris şi Berlin, va fi destul României să refuse de a'şi trimite representantul în acea comisiune, pentru ca ea să nu poată funcţiona.

„Dacă acea comisiune, lucrând chiar fără participarea României, va voì să facă act de autoritate pe ţĕrmul românesc, autorităţile române nu vor avè decât să voiască, pentru ca nici una din dispositiunile comisiunei micste să nu fie ţinută în samă.

„Ar fi negreşit trist, pentru buna armonie dintre Statele vecine, ca România să fie nevoită a recurge la asemeni mijloace; pusă însĕ între dreptul unit cu interesul sĕu şi interesul bine sau rĕu înţeles al altui stat, care ţeară n'ar recurge oare la asemeni mijloace spre a se apĕra?

„Micul Dulcigno, aşedat în bătaia tunurilor, de pe flotele unite a şepte mari puteri, resistă încă de a admite soartea, ce i s'a făcut de un congres European; şi oare România, care nici că are a se teme de o demonstraţiune navală, n'ar avè atâta curagiu cât are mâna de oameni din Dulcigno?“

Curagiul „Românului“ este justificat, mai ales când României nu'i remâne altceva de făcut. Pe cum se vede din diverse sciri, Francia, Italia, Germania şi doar şi Serbia au părăsit pe România în cestiunea de care e vorba.

Incidentul din Cluj.

Încă Sâmbătă generalul Némethy într'o notă către magistratul Clujului arată, că instrucţiunea prealabilă cu oficerii Dinstl şi Ristof s'a început şi că despre starea lucrului întru cât s'a putut constata până atunci s'a făcut raport la comanda superioară din Sibiiu. Provoacă însĕ pe magistrat a face şi el din parte'şi instrucţiunea de lipsă şi despre resultat a încunosciinţa comanda c. r. a garnisoanei din Cluj. Cu ocasiunea aceasta generalul pune magistratului la inimă, a 'şi da toată silinţa a susţinè armonia de până acì dintre cetăţeni şi garnisoană.

Magistratul a provocat printr'un afiş poporaţiunea la susţinerea liniscei. Ce resultat a avut provocarea magistratului se vede din cele ce scriu ţiarele maghiare din Cluj. Comanda militară, după cum scriu acele ţiare, s'a vĕdut silită a face de Sâmbăta după ameaţi se circuleze patrole pe stradele Clujului. Oficierii umblă cu garde lângă sine. Nu se mai duc în hoteluri şi restauraţiuni, ci îşi duc mâncarea acasă. „Ellenzék“ mai adauge, că sus în castel s'au suit 12 tunuri „Uchatius“ şi sûnt îndreptate spre cetate. Aceeaşi foaie spune, că în decursul nopţei s'au adunat mulţimea de oameni în strada Turdei şi a spart ferestile generalului Demel. Îndată după întêmplarea aceasta soldaţii au ocupat întrările stradei avênd ordin, la cel mai mic semn de demonstraţiune a trage în mulţime. Patrole permanente străjuesc locuinţa generalului.

Junimea dela universitate s'a adunat Sâmbătă după ameaţi în 1/13 Noemvre şi a hotărît, a esclude corpul oficerilor din regim. de reservă Nr. 51 dela ori ce convenire.

Duminecă înainte de ameaţi la 10 oare representanţa cetăţii s'a într'unit la şedinţă estraordinară şi a hotărît şi primit, să se adreseze atât către ministrul de interne, cât şi către dietă cu rugarea, care în esenţă cuprinde următoarele:

Comitetul nostru cetăţenesc a înţeles cu cea mai mare uimire din raportul căpitanului cetăţii şi din al primarului substituit scirea despre atentatul comis de doi oficeri din armata comună c. reg. garnisonată aici, anume de locotenentul Ristov şi locotenentul supr. Dienstl, contra cetăţeanului nostru Nic. Bartha ca redactor al ţiariului „Ellenzék“, cu atât mai vêrtos, cu cât el nu poate considera acest atentat numai de un delict comis contra siguranţii de viaţă a cetăţeanului numit, ci el vede totodată în atacul asupra persoanei acestuia deoparte atăcându-se şi o tesă fundamentală a vieţei noastre constituţionale, un paladiu câştigat cu lupte grele: libertatea cuvêntului şi a pressei, de altă parte însĕ el vede atacându-se singuranţa personală şi viaţa tuturor cetăţenilor, sanctuariul scutinţei noastre cetăţenesci; ba vede un asttel de atentat, care, dacă nu'şi va lua pedeapsa cuvenită — cum s'a întêmplat deja în unele casuri precedente — va sguduì în consecuenţele sale funeste întreaga noastră esistenţă naţională din temelii, va sguduì independenţa şi libertatea noastră, pentrucă ura reciprocă între elementul militar şi cetăţenesc a luat nesce proporţiuni, încât conflictele vor fi necalculabile şi consecuenţele funeste. Deci comitetul cetăţenesc considerând dimensiunea estraordinară a faptei comise 'şi ţine de datorinţa sa a declara, că fapta trebue pedepsită şi resbunată după mărimea sa din partea deregĕtoriei competente şi pentru a urga aceasta îndreaptă către dl ministru de interne şi către legislaţiune un gravamen motivat, în care arĕtându-se cum s'a întêmglat în faptă catastrofa cere să se constateze şi lămurească, dacă este adevĕrat, că locotenentul Ristow s'a folosit de espresiuni vătĕmătoare şi umilitoare pentru naţiunea noastră întreagă; dacă este adevĕrat, că atentatul s'a comis în urma unei sfătuiri prealabile şi a unei hotărîri cu intenţiune din partea mai multor oficeri din armată; mai departe municipiul aşteaptă, ca toţi vinovaţii să fie pedepsiţi cum se cade după cum se va constata fapta, ca să se dea o satisfacţiune locuitorilor, cari s'au întărîtat cu drept cuvênt. Pentru a prevenì atari fapte în viitor să se ia dispositiunile cele mai energice, ear sentenţa, ce se va aduce în casul concret de faţă, să se aducă la cunoscinţa tuturor dimpreună cu motivele speciale. Şi ca dovadă, că municipiul nostru ţine atentatul comis de un fapt de însemnătate pentru ţeara întreagă şi demn de a fi resbunat prin toate mijloacele permise de constituţiune, ei enunţa prin resoluţiune, ca adresele către guvern şi legislaţiune în acest obiect să se substearnă la locurile competente fără amênare şi de deputaţiuni şi pentru sprijinirea lor să se recerce şi celelalte municipiuri.“

Hotărirea aceasta, la propunerea lui Lud. Nagy, se decide a se trimite la toate jurisdicţiunile. Benigni dă espresiune indignărei sale, că în faţa celui dintâiu funcţionariu al cetăţii s'a putut întêmpla, ca cetăţenii să fie străpunşi cu baionetele. (Doi studenţi unitari şi un cetăţean cu ocasiunea, când miliţia a curăţit stradele de mulţime). Dênsul cere a se introduce cercetarea disciplinară contra căpitanului cetăţii. (Aplause în auditoriu. Comitele suprem provoacă auditoriul la linisce).

După ce s'a hotărît mai departe, ca votul representanţii să se afişeze pe părepi şi o deputaţiune denumită de comitele suprem, care la ordinul ministrului a venit dela Budapesta unde se afla, la Cluj, să ducă adresele la Budapesta, Benigni interpelează pe capitanul cetăţii, dacă scie, că patrole de miliţie insultă cetăţenimea clujană? Căpitanul cetăţii Minorici respunde îndată, că în interesul liniscei a aflat cu cale să cerculeze patrole pentrucă nu era sigur de cele ce se puteau întêmpla. Acuma însĕ a scris la comandă se înceteze patrolele. Cu aceste şedinţa se termină.

G. Ugron după ce ese din representanţă, la dorinţa poporului, a rostit cam următoarele apostrofări nesocotite:

Cu bucurie vĕd, că cetăţanimea patriotică şi junimea însufleţită din Cluj, cu toate că acest oraş a încetat, de a mai fi capitala Transilvaniei, totuşi şi astăţi simţesce, ca şi în timpul, când Clujul era scutul constituţiunei şi bastiunea libertăţii. Mĕ bucur din inimă, că dvoastră protestaţi contra laşei brutalităţi austriace şi nu suferiţi vătĕmarea ce o comise laşitatea austriacă. (Strigări frenetice: „Jos cu ucigĕtorii laşi!) N'am

avut nici odată credința, că pe dvoastră, cetățenilor mei, vě va cuprinde o tremă lașă. (Esclamări din mulțime: Jos cu Austriacii, peară ucigětorii!)

Vě věd dlor cerênd cu curagiu în ochi și cu inimi oțelite dreptate pentru vătěmările, ce au cutezat a le comite doi membrii misei din armada austriacă contra dv.

Aduceți-vě aminte, că strămoșii dv. iubitori de libertate au fost aceia, cari au alungat impertinenta oaste austriacă până la Wiener Neustadt, sub conducerea unui beliduce genial cum a fost Gabriel Bethlen; aduceține aminte, că dvoastră și părinții dv. conduși de tata Bem ați alungat afară din marginile acestei țěri oastea de gunoaie (söpredék hadat). (Vivate frenetice).

Dar dv. sciți că spiritul austriac nu a perit încă; tactica tradițională a Austriei, de a tortura pe Maghiar pe sub ascuns, de a-l vătěma până în inimă fără de a'și lua vre-o pedeapsă pentru aceasta, este și astădi la ordinea dilei. Acești misei nu se mai tem de nimic, caută ocasiune pentru conflicte, dar purtarea dv. deamnă și liniștită zădărnicesce planurile lor spurcate.

Deci ve vog sě asteptați adunarea poporului, sě ve cruțați puterile pentru aceasta.

În această adunare a poporului vom enuncia, că unica causă a miseliei austriace se află în sistema noastră de guvernare, care sufere ca națiunea noastra sě fie vătěmată di de di; i vom face cunoscut guvernului, că dilele lui sûnt numerate, ear țeara la alegerile viitoare va trebuì sě aleagă între libertate, guvern adeverat constituțional și între slugărnicia pe la curte.

Voind a enuncia aceste în adunările noastre imposante doresc, ca dv. dlor concetățeni, sě nu ve risipiți puterile în demonstrațiuni mici, ca sě putem fi împreună în masse cu miile, se avem ocasiune a da dorințelor noastre legitime espresiune și un caracter amerințător.

Se nu uităm în această minută nici pe bărbatul, care zace în pat bolnav acoperit de rane, cuprins de friguri, fără consciință, care sufere, pentrucă și a rădicat glasul pentru frații nostri chinuiți și asupriți din armata austriacă.

S. Békessy redactorul diarului „Kelet“ a vorbit provocat de popor din balconul cassei de economii, spunênd cele ce s'au hotărît de representanță. El a arětat o telegramă, care dicea, că e dela ministrul de interne, conform cărei întêmplarea cu Bartha se va cerceta de o comisiune mestecată. Displăcere mare a causat sfătuirea de a nu participa poporul la adunarea proiectată de unii alții, pentru-că dintr'ênsa se poate nasce un conflict sângeros. Tot așa de cu desplăcere au fost primite cuvintele vicecomitelui Gyarmati care provoca la linisce.

După ameadi junimea s'a întrunit în cafeneaua Orban și s'a consultat sě ia parte la adunarea poporului. Redactorul dela „Magyar Polgár“ a inimat junimea vorbind despre misiunea ei. Adunarea junimei a trimis o deputațiune la G. Ugron cu care sě se înțeleagă asupra adunărei generale a poporului. Ugron vine și dice că este sistem în purtarea oficerilor, în fața cărei ministeriul e impotent și dieta lașă. Ugron susține, că în contra armatei nu este alt remediu decât a se adresa poporul cătră regele încoronat.

Duminecă s'au trimis adrese redactorului Bartha și comitetului reuniunei jurnalistice din Budapesta.

Telegrame de compătimire au încurs la redacțiunea diarului „Ellenzék“ dela Dobrițin, Budapesta, Oradea-mare, Gherla, M. Oșorheiu, S. Cristur, Elisavetopole, Arad, Sighișoara, Satmare, Apața, D. S. Martin, Iaszberény, Dej, Teaca, Cucerdea, Brașov, Odorheiu, Șopron, Aiud, Kézdivașarhely, Huedin, Uioara, S. Georz, Crasna, dela singuratici și redacțiuni de diare maghiare.

Judele instructor Comanescu a ascultat Duminecă pe Bartha douě oare și a făcut oculata.

În curtea și dinaintea redutei a avut Marți loc o adunare generală de popor. „Ellenzék“ dice că la adunare au luat parte 4—5 mii de oameni; alte diare reduc numerul la jumetate și mai puțin de jumetate. Ugron și cu ocasiunea aceasta s'a adresat cătră mulțime cu o vorbire fulminantă contra instituțiunilor de față și a militărimei și în urmă a propus o adresă la Maj. Sa regele, ca la beliducele suprem, care poate demanda ca culpabilii sě se pedepsească.

La propunerea lui Stefan Hegedüs, adresa se primesce unanim. Substernerea adresei s'a încredințat unei deputațiuni de trei (Bokros, Ugron și Orbán.)

Marți au deslegat medicii rănile și judele instructor și bărbații de specialitate au făcut o nouă oculată.

Ca sě nu lipsească și partea comică din dramă înregistrăm, că un locotenent, Dobokay, de bună samă din patriotism, 'și-a părăsit cariera (Ellenzék i strigă un éljen!) De altă parte „Ellenzék“ este indignată foc, că căpitanul cetății corespunde cu comanda locală c. r. nemțesce. „Legea îndatorește jurisdicțiunile unguresci sě se folosească de limba maghiară. dacă nu e lege, ce însemnează sbârcăitura nemțească?“

Din dieta Ungariei.

Afacerea Bartha a fost obiectul a douě interpelațiuni energice la 15 n.

Contele Em. Pechy atrage atențiunea ministrului president asupra regretabilului esces din Cluj și'l roagă sě ia mësurile de lipsă pentru pedepsirea culpabililor și satisfacerea opiniunei publice.

Em. Laszlo, al doilea interpelator, constată mai întâiu fapta printr'o telegrama din „Hon,“ apoi arată, că credința cetățenilor în siguranța vieții e sguduită prin ultimul atentat sângeros, care e numai un adaus nou la vătěmările sistematice. Trebue sě se condamne asemenea fapte pentrucă de vor remânè și pe viitor nepedepsite, cetățenii vor trebuì sě'și ia înșiși satisfacțiunea dela oficerii însetați de sânge. (Așa e! în stânga estremă). Trebue sě ne lămurim: ori că trăim într'un stat de drept ori într'un stat de soldatescă. (Aplause în stânga estremă), trebue sě ne lămurim, dacă sub povara imensă a contribuțiunilor mai este asigurată viața și casa cetățenilor. (Aplause în stânga estremă). Oratorul propune: Casa desaprobează faptul și doresce ca ministrul president îndată după constatarea lucrului sě facă raportul. (Aprobări).

Ministrul president Tisza respunde, că a luat toate mësurile necesare pentru a se constata escesul într'un mod liniscitor și imparțial.

Verhovay (întrerumpênd): Cum ai făcut și cu afacerea stindardului din Agria!

Ministrul presid. Tisza continuând observă, că și în această afacere va sta de vorbă cu dl deputat la timpul seu. Încât pentru casul de față s'a recercat comanda militară din Sibiiu, sě dispună cercetarea escesului printr'o comisiune mestecată, compusă din civili și militari și cu conlucrarea comitelui suprem din Cluj. Vinovații se vor pedepsì după resultatul cercetărei cu toată asprimea. În sfêrșit adauge, că este necorect a agita opiniunea publică pentru o faptă a particularilor contra unei corporațiuni. (Sgomot în stânga estremă: „Nu de escesul particular e aici vorba!“ Strigări: la ordine! la ordine!)

Presidentul chiamă pe deputat la ordine.

C. Eötvös: Apoi ministrul sě nu copere faptele! (Sgomot. La ordine!)

I. Madarász: La ordine pentru ucigětori? (Așa e! în stânga estremă; mișcări în dreapta).

Em. Szalay: Și casul acesta se judecă din punct de vedere de partidă! (Sgomot. Strigări din stânga estremă: În instituțiune zace causa; sûnt o sută de casuri pentru unul!)

C. Eötvös: Acì e d. e. casul Boemelburg!

Ministrul president Tisza respinge însinuarea de acoperitor al faptelor și sfătuesce de nou, că nu trebue sě ațițe ura între națiune și militărime. (Aprobări în dreapta strigări în stânga: Militarii au înecput).

I. Madarász: Ei dic, că Maghiarul e un câne! (Așa este! în stânga estremă; sgomot, și mișcări în dreapta).

C. Eötvös: Guvernul actual poartă vina la aceasta. (Așa e! în stânga estremă, sgomot, mișcări în dreapta).

În fine rěspunsul ministrului pres. se ia la cunoscință.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Brad, 27 Octomvre 1880. (Reuniune, resp. subreuniune de învěțători români; adunare de învěțători maghiari; alegeri de intregire în cercul Bradului). În 18 și 19 Octomvre st. v. se ținu aici în Brad în sala gimnasiului conferența învěțătorilor români gr. or. din ppresbiteratul Zarandului. Această conferență o conchiemă mult on d-n inspector districtual de scoale Nicolau I. Miheltianu, prin un circulariu de dto 2 Octomvre vechiu. Așteptam cu oare care curiositate sě věd resultatul acestei conferențe, cu atât mai mult, cu cât în convocător se dicea espres, că se vor ținè prelegeri practice de cătră învěțătorii dela scoalele normale din Brad, cu pruncii. De altă parte voiam sě věd cât le zace la inimă învěțătorilor causa scolară, și cât voesc sě propășească cu spiritul timpului. Dar circulariul era îndreptat și cătră preoți ca directori scolari. Asceptam deci sě věd încât se interesează și preoții de causele scolare!!? Totul a reușit aproape după așteptare.

În 18 Octomvre dimineața timpul era așa de nefavorabil, încât nu contam sě participe nici un învěțător la conferență. Dar cu toate aceste se presentară 18 învěțători, mulți de prin marginea tractului. Astfel după ameadi la 2 oare ne adunarăm în sala gimnasiului, unde dl ppresbiter, în o cuvêntare, arětă scopul acestei conferențe, resultatul ce se poate obținè prin conferențe, dacă sûnt bine conduse, și în fine arětă datoria ce are fie-care învěțător, de a-'și câstiga cunoscințe, atât teoretice, cât și practice, necesare oficiului seu. După finirea cuvêntării presidentului între urări de „sě trăiască“ se începură prelegerile practice.

Învěțătorul dela clasa a IV norm. I. G. ținu prelegere cu pruncii claselor normale din istoria biblică „Iisus ca prunc de 12 ani“. În cât a reușit prelecțiunea, s'a putut observa, la finitul oarei, când toți elevii au fost în stare a enara liber piesa.

Urmă apoi învěțătorul P. R. care ținu earăși o prelegere practică din limba maghiară „cum sě începem cu pruncii cetirea maghiară“. Se încinseră apoi desbateri asupra prelecțiunilor, luând parte la ele, și dintre profesorii gimnasiali. Desbaterile fură de tot obiective.

Urmară încă douě prelecțiuni, una ținută de învěțătorul I. G. și anume: piesa de lectură „Copilul, vaca și grădina“ după I. Popescu, tractată din punct de vedere logic, stilistic și gramatical, desvoltându-se conceptele de subiect și de predicat.

Învěț. P.R. ținu prelegere din „mesurile metrice“. Și aceste reeșiră spre mulțëmirea celor presenți. Abia la 6 oare se finì conferența. În urma convenirilor amicabile între învěțători se ivì ideea, dě altmintrea de mult plănuită, de a ne constituì învěțătorii din asest tract în o subreuniune învěțătorească. Ideea era aproape de realisat.

În 19 Octomvre, după finitul servițiului divin, la care luară parte toți învěțătorii, cari se înmulțiră la 23 inși (din 37 câți sûnt în tract) ne adunarăm de nou în sala gimnasială. Aici sub presidiul dlui ppresbiter ne constituirăm în o subreuniune cu numele: „subreuniunea învěțătorilor rom. gr. or. din protopresbiteratul Zarandului.“ Oficialii în sensul statutelor „Reuniunei învěțătorilor“ din comitatul Hunedoarei, aprobate de Ven. Cons. archidiecesan, se aleseră următorii: președinte Nicolau I. Mihelțan, vice-președinte I. German, secretari Petru Rimbaș și I. Anghel învěț. la scoalele din Brad, apoi membrii în comitet: Ioan Jurca, paroch și învěț. în Cebea, Amos. N. Tulea, și Moise Turcu; cassariu: Longin Poenariu, bibliotecar: Georgiu Ignaton.

Numerul membrilor „subreuniunei“ este 37 ordinari, toți învěț. din ppresbiterat, membrii ajutători s'au făcut 5 inși: Const. Costin, G. Părěu, Nic. Mărginean și Stefan Albu, profesori la gimnasiul rom. din Brad și Simeon Bacilla par. în Ormindea.

În ședința din 19 s'a luat decisiune, ca o a doua conferență a subreuniunei, sě se țină după Pasci, lăsându-se în voia comitetului a defige diua.

În fine v-pres. esauriindu-se obiectele puse spre desbatere prin o cuvêntare scurtă mulțămind membrilor pentru interesul dovedit față cu conferința declară de închisă ședință subreuniunei.

Sara în 19 luarăm parte la balul ce s'a dat în favorul bibliotecei gimnasiale. Venitul curat este la 50 fl. v. a. despre care se va da rațiociniu, cu altă ocasiunei.

Apropos! în 16 Octomvre v. fură convocați tot aici în Brad, învěțătorii maghiari — dară se presentară numai doi inși, tablou!!

— În doi Noemvre a fost alegerea alor 9 menbrii în representanța comitetului, în locul celor sortați. Alegerea s'a ținut în casele dlui pretor, român, Simeon Piso. Alegětorii erau din notariatul Bradului, Mihălenilor și Buceșului, curat români. Cine dară s'ar mai fi putut gândì, că nu vor reușì aleși curat numai 9 români. Ședulele la alegětori erau împărțite astfeliu; dar dl pretore se sufulcă — românesce — și în ultrapatriotismul seu — face sě se împartă alte ședule, în cari erau înduși: Bildhauer, jidov, Hollaky, ungur din Deva și V. S.

Cu asttel de ședule nu pot reușì, căci alegětorii nu voiră a vota cu atari ședule. Atunci d-nul pretor în omnipotența sa adună ședulele dela oameni, le a cores pre toate, prin agenții sěi, punênd în listă pre V. S. maghiar și P. A. german. Cu aceste ședule trebuiră sě meargă sêrmanii alegětori, în vedul d ui Piso, până punea ședula în urnă. Așa merg trebile la Brad. I s'a reflectat d. P. cum își permite atari lucruri? Dar ce'i pasă dênsului!! Ne-am mângăia preste mësură dacă d. Piso nu ar fi Român. Însě fiind fiu de.... nu putem de cât a'i dice: mare e rětăcirea.

Un alegětoriu.

Protocol

luat în ședința III-a a adunărei generale a Reuniunei învěțătorilor români ort. or. din țeara Bârsei ținută în Zernesci în 24 Aprilie v. după prânz sub presidiul ordinar.

18. Se cetesce protocolul ședinței I. din 24 Aprilie a. c. dinainte de prânz și

nefăcêndu-se nici o observare — Se autentică.

19. Se cetesce protocolul ședinței a II-a din 24 Aprilie a. c. de după prânḑ și — Se autentică fără modificări.

20. Se presentează raportul casarului și cetindu-se, se decide:

A se da unei comisiuni spre revisuire și raportare la timpul seu.

21. Se propune alegerea comisiunei pentru revisuirea numitului raport.

Se alege o comisiune de trei în persoanele Dlor: I. Raț, I. Găvruș și D. Dogar, cărora li se și predă actul de revisuire

22. Comisiunea pentru înscrierea de membri noi prin raportul seu B. Bude raportează, că — după cum arată lista alăturată aici sub *a*), s'au înscris următorii membrii:

DD.: Nicolau Garoiu adv., Traian Meţian paroch, ambii din Zernesci și Victor Popea paroch în Satulung, ca membrii fundatori cu tacse de câte 20 fl. v. a., Nicolau Groza amploiat cu tacsa de 2 fl

Bratu Tipeiu primar comunal cu tacsa de 1 fl. Aldimir Badiu notariu cerc. cu 1 fl. Nicolau Cintea medic cu 1 fl., Ioan Taflan ospătar cu 1 fl., Ioan Gogonea provis. cu 2 fl., Constantin Ioanovici comerciant cu 1 fl., toți din Zernesci, ca membrii protegători. Se ia spre plăcuta sciință.

23. Comisiunea însărcinată cu revisuirea raportului comitetului relativ la tema: „cari sûnt manualele cele mai potrivite pentru învĕţarea religiunei în scoalele poporale precum și metodul după care ar fi a se propune acest studiu“ prin raportorul seu Ioachim Ciurea își cetesce raportul seu alăturat împreună cu raportul comitetului sub *b*).

După o lungă discuțiune asupra raportului menționat se ivesc mai multe propuneri, dintre cari se primesce propunerea dlui I, Dorca de înțelesul următoriu: combinându-se părerea comitetului cu cea a comisiunei să se aducă un conclus în sesiunea presentă.

24. Conform conclusului premergĕtor se deschide discuțiune nouă în obiectul amintit și se decid următoarele modificări în raportul comisiunei:

a) la pt. 4) în loc de „ceva din Religiunea creștină de I. Popea“ să se ḑică „partea morală din „Religiunea creștină“ de Popea“.

b) pt. 5) se modifică astfeliu:

„In anul al V-lea și al VI-lea (clasa a IV-a) să se propună partea dogmatică din „Religiunea creștină“ și elementale constituțiunei precum și fasele generale, prin cari a trecut biserica ort. or. din metropolia Română din Transilvania și Ungaria.“

In celelalte puncte se adoptă cele raportate de comisiune.

25. Punêndu-se pe tapet statorirea bugetului pe anul 1880|81 se discută asupra posițiunilor proiectate de comitet și se primesc în întregitatea lor după cum urmează:

1) Spese de cancelarie . .	20 fl.—
2) Sigilul reuniunei	10 fl.—
3) Procurarea unui hectograf .	8 fl.—
4) Spese neprevĕḑute . . .	30 fl.—
suma	68 fl.—

29. Comis.unea însărcinată cu revisuirea raportului general al comitetului prin raportorul seu I. Străvoiu, cetesce raportul de revisuire alăturat împreună cu cel al comitetului sub lit. c) — Se primesce pentru desbatere.

27. După o scurtă desbatere în general se discută în special punct de punct deciḑêndu-se în modul următor:

Nrul I. — se înțelege din raportul comisiunei — se ia spre sciință.

Nrul II. la pt. 1) După unele deslușiri date din partea presidiului se trece preste acest punct la ordinea ḑilei.

La pt. 2. Constatêndu-se că observarea aceasta este superfluă de oarece chiar la adunarea generală presentă a acestei reuniuni procesele verbale s'au autenticat separat adecă fie care ședință pentru sine, punctul amintit cade de sine. —

la pt. 3) Spre sciință.

la pt. 4) Cu respect la acest punct se decide a se reînnoi cererile către autorii români și să se facă un apel pe cale jurnalistică

La pt. 5. Relativ la acest punct se primesce propunerea lui Ilariu Reit de înțelesul următor: comitetul să roage pe venerabliul consistoriu, a emite un cercular, prin care să se provoace comitetele parochiale a prenumera „Scoala română“ pe numele scoalei și pentru folosința învĕţătorului

La pt. 6. Cestiunea aceasta fiind superată deja prin statorirea bugetului, se trece la ordinea ḑilei

La pt. 7. după unele deslușiri date de presidiu se constată, că comitetul n'a fost însărcinat cu revisuirea statutelor, ci aceasta fiind intenționată pe anul viitor, comitetul a luat inițiativă a face unele pregătiri spre scopul acesta din propriul îndemn; deci punctul acesta cade de sine.

La pt. 8. Preste acest punct se trece la ordinea ḑilei.

La pt. 9. Decisiunea în această materie urmează la alt loc.

La pt. 10. Relativ la scusa absențiilor se primesce propunerea lui I. Găvruș: de a se scusa numai absențiile documentate prin atestat medical eventual prin adeverință dela comitetul subreuniunei, căreia aparține respectivul.

La pt. 11. Absența lui D. Iuga se scusă din cause binecuvêntate, ear cu privire la tacsa restantă susmenționatul se deobligă a o solvi mai târḑiu.

La Nrul III. Adunarea primesce propunerea comisiunei cu strigări de „să trăiască“.

28. G. Moian atrage atențiunea adunărei generale asupra declarării autorului cărții intitulate „principii de pedagogie“.

Se observă membrilor reuniunei, ca să se subscrie cât se poate mai mulți într'o listă de prenumĕrațiune pentru opul menționat, de oarece aceasta este în interesul fie căruia și în special în interesul reuniunei, carea va căpĕta $^1/_3$ din prețul esemplarelor vêndute.

29. Comisiunea pentru revisuirea și raportarea asupra proiectului de reformă a regulamentului pentru împărțirea reuniunei în despărțĕminte, prin raportorul sĕu Ioachim Ciurea propune și adunarea decide:

A se adopta acel regulament așa precum este propus de comitet și alăturat sub lit. *d*).

30. Comisiunea emisă pentru darea de samă asupra gramaticelor române practicabile în clasele elementare prin raportorul seu St. Taus cetesce raportul alăturat sub *e*).

Relativ la acest raport deschiḑêndu-se o discuțiune lungă se face o propunere din partea dlui I. Dobrean: a se da elevilor de cl. a III-a și a IV-a manual.

Din causă eă timpul este foarte înaintat, se decide a se amêna votarea în acest obiect pe ședința procsimă.

La ordinea ḑilei votarea în cestiunea gramaticelor și continuarea desbaterilor punctelor din programă. Cu aceste ședința se ridică.

D. c. m. s.

St. Iosif m. p., președinte. *G. Moian* m. p., not. reun.

Cetindu-se acest protocol și aflându-se întru toate corespunḑĕtoriu se autentică.

Brașov, 1 Iunie 1880.

Comisiunea verificătoare:

Ioan Dobreanu m. p., *Zosim Butnar* m. p., *A. Feneșan* m. p.,

---

Protocol

luat în ședința a IV-a a adunărei generale a Reuniunei învĕţătorilor rom. ort. or. din țara Bârsei ținută în Zernesci în 25 Aprilie v. 1880, după prânḑ sub presidiul ordinar.

31. Nefiind gata protocolul ședinței trecute din causa scurtimei timpului. — Autenticarea lui se amênă.

32. Se presentează rugarea lui S. P. Stefan înv. în Bod pentru scusa absenței dela adunarea gener. din anul trecut. — Fiind absența motivată se acoardă scusa.

33. Punêndu-se la vot propunerea comisiunei și a d lui I. Dobrean relativ la cestiunea gramaticelor remasă pendentă din ședința de dimineață și amênată anume pe ședința aceasta.

Se primesce prin maioritate de voturi propunerea dlui I. Dobrean: de a se da elevilor de cl. III și IV manual de gramatică.

34. Urmează a se decide și asupra manualului de gramatică, ce ar fi de folosit din partea învĕţătoriului. — Se decide a se întrebuința gramatica de Manliu.

35. În legătură cu aceasta dl I. Dorca aduce la cunoscința adunărei generale, cumcă d-sa ofere un premiu de 3 napoleoni de aur pentru cea mai bună gramatică română destinată pentru clasele elementare. — Se ia spre sciință.

36. Comisiunea însărcinată cu revisuirea raportului casarului prin raportorul seu I. Găvruș raportează, că socotelele cuprinse în susmenționatul raport se află în consonanță cu realitatea și propune a se da absolutoriu comitetului și în special casarului; raportul e alăturat sub *f*)

Se ia spre plăcută sciință și propunerea comisiunei se primesce.

37. Se propune a se cetì membri, cari sûnt în restanță cu solvirea tacselor.

Se primesce și cetindu-se lista membrilor din partea raportorului I. Găvruș, se constată, că sûnt următorii restanțieri:

DD. Toma Brenci din Bacîfalu; Ioan Creţu din Dobârlău; Ioan Popovici din Doboly inf.; David Coman din Lisneu; Nicolae Pușcar din Sohodol; Ioan Tișca din Moeciul sup.; George Runcean din Cheia; Aron Pușcariu din Sohodol; Florea Șoner din Brașovul-vechiu; Alecse Viju din Purcăreni; Ioan Neagu din St-Petru; George Furtună din Covasna; Ioan Băncilă din Tohanul nou. Dlui Ioan Băncilă din considerante grave i se iartă tacsa pe doi ani.

38. În legătură cu cele premerse se propune a se sterge din lista membrilor toți acei învĕţători, cari sau au eșit din oficiul lor sau au trecut în alte protopopiate afară de raionul Reuniunei fără de a mai cerceta ședințele adunărei gen. precum și a subreuniunilor și fără de a încunoscința pe comitet despre repășirea lor.

Se primesce și în urmarea aceasta se șterg din listă următorii membri:

DD. Nicolae Șerban din Boroșneulmic; Nicolae Rus din Sita-Buzĕu; Pavel Birt din Arin; Nicolae Neicu din Satulung; Vasile Oancea din Cernat; Trandafir Dragomir din Apața; Constantin Tișca din Predeal; Ioan Podariu, din Vlădeni. Dl Ioan Oltean, fost învĕţător în Herman, întrând în statul preoțesc se declară că din tacsa restantă solvesce 1 fl. v. a.

39 Din considerare că dl George Urdea capelan în Cernat se află în acelaș loc, unde a funcționat și ca învĕţător și este probabil că va remânè și pe viitor membru al reuniunei noastre. — Se decide a se întreba maiântâiu de mai remâne membru al acestei Reuniuni și pe viitor sau nu?

40. Se pune la ordinea ḑilei prelegerea practică, cuprinsă în programă. Dl Ioan Dobrean ocupând locul seu la masă ca esecutătorul acestui punct, își desvoaltă metodul seu practic în prelegere, așa încât a corespuns pe deplin asceptărilor. — Din partea adunărei i se esprimă dlui prelesor un viu „să trăiască.“

41. Urmând statorirea materiei de pertractat în adunarea gen. viitoare dl I. Dorca propune, ear' adunarea

Decide a se lua la discusiune la adunarea generală procsimă ordinară revisuirea statutelor.

42. Locul ținerei adunărei generale ordinare celei mai de aproape la învitarea dlui I. Dorca în numele poporului. — Se ficsează Satulung; ședințele se vor ține la biserica vechie.

43. Dl I. Tacit propune a se face un regulament pentru afacerile interne. — Se primesce cu unanimitate.

44. Se pune la ordinea ḑilei discusiunea propunerilor de sub Nr. 16 al protocolului ședinței II din 24 l. c. din această sesiune. Discutându-se fie-care propunere în special se aduc următoarele decisiuni:

1. Se primesce.
2. Se primesce.
3. Din considerare, că la această propunere s'a început o discuțiune prea îndelungată, astfel încât răpindu-se prin aceasta timpul, ce ar trebuì folosit pentru superarea puținelor agende, cari mai sûnt de percurs, s'ar face imposibilă încheierea sesiunei presente cu ședința aceasta, — și din considerare, că și așa revisuirea statutelor se va întêmpla în sesiunea ordinară cea mai de aproape, cu care ocasiune se sperează a se ține cont și de această propunere, — propunerea din cestiune se revoacă de către propunĕtor.
4. Se primesce.
5. Nu se primesce.
6. Se primesce.
7. Se primesce ca material la revisuirea statutelor.
8. De asemenea se ia ca material la revisuirea statutelor.
9. Fiind precisată posițiunea membrilor onorari prin statute, această propunere cade de sine.
10. După decisiunea de sub Nr. 38 al acestui protocol, prop. aceasta cade.
11. Se primesce.
12. Se primesce.

45. Dl D. Dogariu își cetesce elaboratul seu lucrat cu multă diligință și cunoscință de causă; elaboratul este întitulat „Istoria aritmeticei și principiile fundamentale la tractarea acestui obiect de învĕţământ în scoala poporală.“

Lucrarea a fost ascultată cu mare atențiune din partea membrilor, cari au resplătit succesul dlui disertante cu lungi aplause și strigări de „să trăiască.“

46. Dl I. Dobrean declară, că a prelucrat elaboratul seu întitulat „esercitii practice“ pentru clasa a II-a elementară și îl va preda comitetului spre recensiune; despre condițiunile tipărirei susmenționatului elaborat declară, că se va pronunța în urma recensiunei. — Se ia spre sciință.

47. Se propune alegerea comisiunei, carea se verifice ultimele două protocoale. — In comisiunea verificătoare se aleg d-nii: S. Dobrean, Artemie Feneșan și Z. Butnar.

48. Dl Președinte mulțămind membrilor acestei Reuniuni pentru zelul arĕtat în decursul acestei sesiuni, declară sesiunea de încheiată.

D. c. m. s.

St. Iosif m. p., președinte. *G Moian* m. p., not. reun.

Cetindu-se acest protocol și aflându-se întru toate corespunḑĕtor, se autentică.

Brașov, 1 Iunie 1880.

Comisiunea verificătoare:

Ioan Dobrean m. p., *A. Feneșan* m. p., *Z. Butnar* m. p.

Varietăți.

* (Denumiri.) La oficiul suprem de saline în Uioara sûnt denumiți și dd: Victor Pipoș ca oficial de cl. I. Alecsandru Popșora de cl. III.

* (Postal.) În Întorsura Buzeului (comitatul Treiscaunelor) va funcționa din 16 Noem. n. încolo un oficiu nou postal, care de 3 ori pe sĕptĕmână va comunica cu posta ușoară din Boroșneu. De cercul acestui nou oficiu se țin comunele următoare: Intorsura Buzeului, Bărcani, Vama Buzeului, Crasna și Sita-Buzeu.

* (Dela societatea de lectură „Iuli'a“, a junimei române dela universitatea din Cluj.) Comform statutelor juna noastră societate s'a constituit și pe anul 1880/1, alegêndu-se de: *a)* președinte Dr. Aureliu Isacu, advocat; *b)* vicepreședinte Andrei Miculu, jurist; *c)* secretar al internelor Iului Herbay, jurist; *d)* al esternelor August A. Nicóra, jurist; *e)* cassar Pompei Germanu, medicinist, *f)* bibliotecar Vasilie Bonàu, candidat în profesură; *g)* redactor la foaia literară „Ḑorile“ Gavril Onisioru; ear' membri de încredere *h)* Romul Presi'a, Rem. Roșca și Dumitru Ciut'a, ca controlor. La începutul activității sale comitetul nou 'și comfirmă (?) de cea mai sântă datorință a esprima toată recunoscința și mulțămita societății, ce o detoresce publicului român în genere, particularilor și p. o. prese române pentru spriginul moral și material, ce i la oferit societăți noastre în decursul anului scol. trecut; ear', ca și de acì înainte să putem mai cu

succes propăşì, recurgem şi pentru venitor la ajutorul şi spriginul marinimos al aceloraşi factori. În specie rugăm p. o. presă română, autorii şi editorii diferitelor publicaţiuni literare, ca, considerând starea nesuficientă a fondului societăţii, abia de 1000 fl. v. a. sĕ binevoiască a ne gratuì cu câte un esemplar din ḑiarul, respective publicaţiunea dd.-lor. Vom binemerita îmbrăcişarea oferindă prin aceea, că societatea va tinde din ce în ce mai mult la realisarea destinului sĕu: va iniţia membrii sei în cunoascerea iubirea şi cultivarea limbei şi literaturei române prin şedinţe literare şi publice, va desvolta spiritul culturei sociale şi de asociare prin arangiarea de petreceri sociale în favorul fondului seu, va premia, încuragia şi ajutora membrii sei mai emeritaţi, activi ori lipsiţi de mijloace. Toate aceste măreţe scopuri, realisate in sînul şi partea cea mai conscie şi tinerĕ din corpul naţiunei, în sînul junimei universitare, îndreptăţesc societatea noastră a fi mândră, când crede a fi dênsa un focar eficace şi statornic întru promovarea literaturei şi culturei naţionale în junime şi prin junime. Are titlul deci se crească, înfloreasca şi fructifice sub scutul puternic al întregei românimi. Cuprindem în miniatură o parte însemnată a românimei din patria noastră, în inimele noastre iubirea „tot“, ce este a sciinţei şi culturei întregului naţional, drept aceea sûntem în şi ai „întregului“ naţional pe calea culturei!

Ajutor, şi vom propăşì!

Din şedinţa comitetului.

Cluj, 5 Noemvre n. 1880|1.

Preşedintele
Dr. *Aureliu Isacu* m. p,
advocat.

Secretarul esternelor
August A. Nicóra m. p.,
jurist.

* **(Cutremur nou la Agram).** Luni noaptea spre Marţi de la 12 oare şi 22 minute până la 4 oare 25 minute au urmat opt sguduituri vehemente. Poporaţiunea, carea se reculesese de frică, a fost de nou cuprinsă de panică. De la cea din tâiu sguduitură poporaţiunea se află pe strade şi piaţe publice. Mueri şi copii din causă, că nu pot odichnì, înfăţişează o privelisce întristătoare. Nimenea nu cutează se între în case. Mai multe familii au părăsit cetatea. În piaţa Ielacici au adus leşinată pe proprietăreasa unei case. Bolnavii din spitalul misericordianilor au vrut sĕ sară pe feresti. Confusiunea e completă.

* (O reuniune) pentru înfrumseţarea oraşului Sighişoara s'a constituit deja şi 'şi va începe lucrările cât mai curênd.

* (Producenţii de tăbac) prin o ordinaţiune a ministrului de finanţe sûnt provocaţi, a pacheta la espedarea de tăbacuri, numai frunḑele alese de tăbac, eară cotoarele separat, căci la din contră tăbacurile mestecate cu cotoare se vor plătì după tarifa cotoarelor de tăbac.

* (Furturi). In Prejmer s'au furat în noaptea de 10 spre 11 Noem. cassa comunală cu mai multe mii de fl. şi în sinagoga din M. Oşorhei mai multe obiecte preţioase·

* (Bani falşi.) In Cluj se află în cerculaţie foarte mulţi floreni falşi de metal.

* (Un tren bogat.) In ḑilele trecute a plecat pe trenul din Potsdam *via* Schöningen-Kreisen-Aachen un tren extra, care deşì mic pentrucă a consistat numai din maşină şi un vagon cu 4 roate, totuşi a fost foarte bogat, pentrucă a fost încărcat cu aur trămis de Bleichröder din Berlin la Rothschild în Paris.

* (Un orcan teribil) a domnit în Reggio (Calabria) în ḑilele trecute, care ţinênd mereu 9 ceasuri, a înnecat 366 case, 17 oameni şi toate vitele din împregiur. Paguba este necalculabilă.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Ochiul învĕţătorinlui,

ca unul dintre mijloacele de educaţiune.

(Disertaţiune cetită în şedinţa II a Reuniunei înv. rom. din ţeara Bârsei la 24 Aprile a. c. de I. Aron înv. în Braşov.)

Stimaţilor domni şi fraţi!

În această adunare a reuniunei noastre mi-am propus a vorbì despre o limbă, carea nu are nici etimologie nici sintacsă precum au toate limbile fie ele vii sau moarte. În această limbă pricepe maghiarul pe Românul, europeanul înţelege pe selbaticul din lăuntrul Africei şi pe resboinicul indian, din pădurile Americei, fără de a fi auḑit vr'o dată vorbindu-se limba acestor popoare. Ea este aşa dară o limbă universală şi înţeleasă de toate popoarĕle pământului. A inviat deodată cu creaţiunea omului şi carea numai cu peirea lui se va stêrpì.

Pe această limbă 'mi permiteţi a o numì limba ochiului, fiind-că el este organul carele o vorbesce.

De limba aceasta simplă, lipsită de formele gramaticale, de neologisme şi de dialecte şi pricepută, înţeleasă foarte bine chiar' şi de pruncuţul cel micuţ, are învĕţătorul, ca educator al generaţiunei nouĕ, adeseori mare necesitate pentru de a'şi ajunge scopul la care năzuesce.

D-nilor! chiemarea învĕţătorului este de a preda elevului cunoscinţele necesare pentru viaţă după un metod practic desvoltând în armonie atât mintea cât şi inima elevului.

Pentru desvoltarea minţii scim, că se recere ca învĕţătorul sĕ producă în spiritul elevului cât mai multe şi mai clare idei, ear' pentru cultivarea inimei se recere earăşi, ca el sĕ desvolteze şi celelalte facultăţi ale spiritului, cari sûnt: simţĕmintele şi năsuinţele; pentrucă o cultură adevĕrată a spiritului omenesc se poate închipuì numai atuncea, dacă toate fenomenele vieţii spirituale, cu cari este omul înzestrat din partea prea bunului creator, se desvoaltă în armonie.

Între multele mijloace, cari sûnt cualificate de a deştepta, regula şi promova o cultură adevĕrată a spiritului în elev, consider eu, că ocupă un loc principal şi ochiul învĕţătorului.

Se ḑice, că ochiul este oglinda sufletului, şi în adevĕr în el se oglindează starea omului din lăuntru şi prin urmare el este representătoriul vieţei spirituale a omului. Ochiul scie esprima ca şi glasul ceeace se mişcă în spiritul nostru, ba ce e mai mult, el adecă ochiul mititel, ne arată de multe ori ceeace gura nu îndrăsnesce a esprima; el spune tot ceeace nu îndrăsnesce cineva a spune; toate, toate-şi găsesce acì o espresiune fidelă! Din el poţi cunoasce necontestabil, şi cu deosebire în un copil, amorul sau ura, bucuria sau întristarea, bunătatea, sau reutatea, umorul sau posomorirea, adeverul, durerea şi ruşinea, cari nu sûnt altceva decât nisce fenomene ale spiritului. Sĕ luăm un esemplu concret, un cas din viĕţa noastră de toate ḑilele, din scoală chiar, ca sĕ vedem, ce rol însemnat are ochiul între mijloacele de educaţiune. Este cunoscut, că pentru de a produce în spiritul elevului idei clare despre un lucru oarecare e o necesitate imperativă ca maiântâiu sĕ dispuni spiritul pentru primirea ideilor şi apoi sĕ te silesci a ţinè spiritul elevului întors anume spre lucrul sau obiectul, despre care vorbesci, căci altfeliu ideile formate în spiritul sĕu precând acesta e pasiv, sûnt neclare, confuse şi de multe ori de tot false. La prepararea sau dispunerea spiritului elevului pentru primirea ideilor ne folosim de modele şi vorbe, cari cu cât sûnt mai alese şi mai întocmite după gradul de pricepere al elevului cu atât şi ideile formate în spiritul lui vor fi mai clare şi mai profunde. Spre a ţinè însĕ spiritul elevilor dintr'o clasă întors anume spre obiectul, despre care se vorbesce fiecarui dintre noi e cunoscut, că nu e un lucru tocmai uşor, fiindcă aceea dupăcum am ḑis e o necesitate imperativă pentru formarea de idei clare, deaceea noi ne năsuim ca elevii la propunerile şi esplicările noastre din scoală sĕ observe cu toţii cea mai completă linisce şi se fie cu o deosebită atenţiune la cuvintele noastre şi la modelele sau lucrurile, pe cari noi li le arĕtăm. Numai sub condiţiunile aceste putem aştepta ca învĕţăturile pre cari ne silim a le preda copiilor în scoală sĕ între şi se prindă rădĕcini adânci în spiritul lor. Dar e cunoscut, că spiritul omului şi cu deosebire al unui copil mic, e foarte estravagant; acum se află la obiectul, pre care îl vede şi la moment, cu iuţala fulgerului, trece la alt obiect pentru el poate mai împresionabil şi prin urmare mai atrăgĕtor şi acì apoi îl vedem ocupându-se cu predilecţiune de el şi după ce s'a delectat în câtva cu acest obiect trece tot aşa de iute la altul s. a. m. de parte. De acì provine apoi, ca un copil dela un lucru, despre care i vorbim sau pe carele il arĕtăm în natură sau în model în scoală, prin asociaţiunea de idei, sĕ fie transportat cu spiritul pe la jucăriile lui de pe acasă sau la fluturii din grădină părintească sau fraţii şi amicii sau dealte obiecte joc etc. Deşì un atarecopil a observat în decursul propunerei, cea mai completă tăcere şi la părere cu atenţiune, totuşi în spiritul seu nu s'a format nici o ideie clară de lucrul, despre carele am vorbit. Lucru prea natural, fiindcă el a fost cu spiritul pe aiurea. Pentru de a putè învĕţătoriul controla atenţiunea scolarilor sei aflu mijlocul cel mai simplu şi mai bun de a deda pre acestia ca ei sĕ îl privească la propunere în faţă, fiindcă atunci el poate cunoasce mai uşor din oglinda sufletului lor, care dintre ei e atent şi care nu. Se vedem şi mijlocul, care ar fi de întrebuinţat spre a aduce spiritul desertat al unui elev earăsi la locul cuvenit. Vĕḑênd învĕţătoriul, că un elev rĕtăcesce cu spiritul seu pe aiurea îl va îndrepta pre acesta prin aceea, că îl va ficsa un moment cu ochiul şi eată, că spiritul neatentului e earăşi la locul cuvenit; eară dacă simpla ficsare nu ar ajuta nimic, o întrerupere a propunerei de vr'o câteva clipite, carea nici decum nu slăbesce noţiunile câstigate până acì de ceialalti scolari ca pedepsele sau predicele morale, şi o ficsare pătrunḑetoare a elevului neatent vor fi deajuns pentru îndreptarea rĕului fiindcă unde vorbesce ochiul acolo graiul e de prisos.

(Va urma).

Economic.

Mediaş, 11 Noemvre n. Pro hectolitră: Grâu 7.60—8; Grâu sĕcăreţ fl. 6.20—6.50; Sĕcară fl. 5.80—6; Ovĕs fl 2.50—2.70; Cucuruz fl. 3.; Sĕmênţă de cânepă fl. 3.—3.80; Fasole fl. 5.50—6.50 mazere fl. —.—; Cartofi fl. 1.50—1.60; Fên fl. 1.30—1.50; cel vechiu; cel nou fl. ——; Cânepă fl. 22—26; Slănină pro 100 chilo: fl. 60—68; unsoare de porc fl. 70; Sĕu de luminări fl. 36—46; Spirt pro grad cr. 11; carne de vită pro chilo 40 cr. carne de porc 40— cr. carne de viţĕl 44 cr.; carne de berbece 20 cr.; ouă 5 de 10 cr. Târgul de aḑi din pricina timpului mereu ploios a fost mai reu cercetat ca cele trecute.

Braşov, 12 Noemvre n. Pro hectolitră Grâu fl 7--8.20; Grâu sĕcăreţ fl. 5.90 Sĕcară fl. 5.20--5.50. Orz fl 3.60—3.90; Ovĕs fl 2.—2.10; Cucuruz fl. 3.30; Mălaiu fl 4.30.; Mazere fl. 6. ; Linte fl. 10.60; Fasole fl. 4.10; Sĕmânţă de in fl. 10.20 Sĕmênţă de cânepă fl. —4.10 Cartofi fl. 1 pro chilo: carne de vită 48 cr. carne de porc 48 carne carne de viţel — cr. de berbece 28 cr.. Sĕu de bovine proaspĕt fl. 35; (pro 100 chilo); topit 48 fl.

Sighişoara, 11 Neomvre n. Pro hectolitră: grâu fl. 6.80—7.50;. grâu sĕcăreţ fl. 5—5.60 sĕcară fl. 5.40—5.70—; ovĕs fl. 2—2.20; cucuruz fl. 4.; cartofi fl. 1.60; fasole fl. 4; per chilogr: sĕu brut 30 cr. carne de vită 40 cr. carne ostură bovină 80 cr unsoare de porc 80 cr. pro metru cubic lemne vârtoase fl. 1.80.

Bursa de Viena şi Pesta

din 16 Noemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	107.15	107.30
I emisiune ale oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	80.50	81.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	97.25	97⅝
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	84.50	84.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.75	122.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	97.75	98 25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.50	96.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	95.—	95.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93.50	98.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	94.50	94·50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	96.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	95.—	94.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.90	72.45
Datorie de stat în argint	73.20	73.25
Renta de aur austriacă	86.85	87.25
Sorţi de stat dela 1860	130.50	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	819.—	818.—
Acţiuni de credit austr.	282.60	282.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	253.—	253.—
Sorţi ungaresci cu premii	108.75	109.25
Sorţi de regularea Tisei	106.70	107.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.61	5.62
Napoleon	9.36	9.37½
100 marce nemţesci	57.95	58.—
London (pe poliţa de trei luni)	117.40	117.40

Nr. 308. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţĕtori la scoalele poporale din subsemnatele comune ale protopresbiteratului Mercurii se escrie concurs cu terminul până la 20 Noemvre st. v. a. c.

Cu aceste posturi sûnt împreunate următoarele emolumente:

1. Mag 120 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc.

2. Ocna inferioară (Vizakna) 150 fl. v. a.

Concurenţii sĕ'şi adreseze suplicile lor instruite conform statutului organic şi regulamentului congresual la subsemnatul în terminul arĕtat.

Dela oficiul ppresbiteral al tractului.

Mercurea, 1 Noemvre 1880.

I. Droc m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 251 1—3

CONCURS.

În urmarea ordinaţiunei consistoriale din 11 Octomvre a. c. Nr. 3174 scol. se publică concurs pentru postul de învĕţătoriu la scoala poporală gr. or. din Pianul de jos, tractul S. Sebeşului, cu terminul până la 22 Noemvre st. v.

Salariul împreunat cu acest post e de 200 fl. v. a.

Suplicile instruite după lege, au a se adresa la oficiul protopresbiteral al S. Sebeşului, până la indicatul termin.

Pianul de jos în 26 Octom. 1880.

În conţelegere cu d. protopresbiter concernent.

Comitetul parochial.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, şi casurile cele mai îndĕrĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie şi totdeauna cu succes, şi în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 8—24

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 132. Sibiiu, Sâmbătă 8 Noemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 7 Noemvre.

Din Budapesta şi Praga se aud de multe ori plângeri asupra germanisărei. Maghiarii, cari au puterea potică în teritoriul coroanei unguresci, se tem, că Germanii sau Nemţii au sĕ'i nimicească. Cechii se sbuciumă de frica Germanilor sau Nemţilor, cari îi încungiură de toate părţile, cu toate că au clerul înalt din ţeara lor, pe proprietarii cei mari şi o desvoltată cultură şi industrie pe partea lor.

Dar în monarchia aceasta cu diverse naţionalităţi se plâng şi Germanii sau Nemţii din Austria, cari prin parteitaguri caută a'şi îngrădì viitoriul. Se plâng mai vêrtos cei din Boemia şi Ungaria, că esistenţa lor naţională le este ameninţată de slavismul Cechilor şi altor popoare slavice şi în Ungaria de maghiarism. De acesta ne temem şi noi Românii dintre Tisa şi Carpaţi. Temerile însĕ nu se opresc acì: Rutenii din Galiţia resăriteană se îngrozesc de polonisarea lor. Temeri şi ear' temeri în toate părţile. Aşa ne înfăţişază presa din monerchia austro-ungară situaţiunea.

Între atâtea temeri, cari se încrucişează în multe casuri pe unul şi acelaşi teritoriu, fi-vor toate întemeiate? şi dacă toate nu sûnt, ceea ce nici nu este cu putinţă, care vor fi cele adevĕrate?

Înainte de toate Germanii sau Nemţii din monarchie au mai puţin drept de a se plânge, că sûnt ameninţaţi a se desnaţionalisa. Ei au toate condiţiunile unei asigurate esistenţe. Ei sûnt numeroşi destul de a nu putè fi coplesiţi de elementele celelalte.

Dar pe lângă toate aceste ei dispun de elementele culturei într'o mesură, încât precumpănesc în privinţa aceasta pe toate elementele celelalte şi ca prisos şi preste aceste au a spatele lor o împĕrăţie germană, a cărei vot este foarte ponderos în sfatul Europei. Nemţii chiar şi unde sûnt în enclave, astădi unde mijloacele de comunicaţiune sûnt atât de feliurite, sûnt atât de ocrotiţi de vistieria cea mare a culturei lor, care a devenit una dintre culturile generale europene, încât de pericul nu poate fi nici vorbă.

Dovadă eată şi în casul cu suprimarea teatrului nemţesc în Ungaria. Diversitatea influenţei, de care dispune acest element, atât între marginile monarchiei, cât şi afară de marginile aceste, a deschis în grabă earăşi teatrele închise. Nemţii se vor bucura de scena lor deacì încolo, precum s'au bucurat şi mai nainte. Dacă indivizi singurateci se desfac de trupul naţional şi trec în elemente străine, în monarchia noastră aceasta nu se întêmplă numai în urma prevalenţei şi apăsărei, ci adese-ori din motive personale. Aceasta însĕ este o împregiurare, care nu se poate împedeca nici odată absolut acolo, unde elemente deosebite vin în contact aşa de aproape, precum se întêmplă în Austro-Ungaria.

Cu totul altfeliu este posiţiunea d. e. a Cechilor. Afară de împregiurarea, că în însăşi ţeara lor sûnt încungiuraţi de elementul nemţesc, posiţiunea lor geografică, aproape în inima elementului german, face ca sĕ fie foarte espuşi. Când vreodată s'ar realisa visul lui Schönerer et compagnie, şi torentul german despre nord şi vest 'şi-ar împreuna undele cu cele dela meadă di, din Austria: nici clerul, nici aristocraţia, nici inteligenţa şi industria lor nu ar mai fi în stare, ca sĕ'i scutească de soartea Slavilor deja înghiţiţi de elementul german în Germania resăriteană de astădi.

Atunci însĕ şi maghiarismul Ungariei, care ar venì în nemijlocita vecinătate, ar fi espus periculului de a se perde. Periculul aici, deşì pentru timpuri mai depărtate, este cu atât mai mare, cu cât maghiarismul, afară de clerul înnalt, aristocraţia şi puterea politică,ce o are astădi a mână, este încă lipsit în mare parte de celelalte elemente ale culturei şi pe lângă aceasta este un element heterogen de toate celelalte şi totodată şi puţin la numĕr. Mai vine apoi o altă împregiurare de a se lua în consideraţiune, împregiurarea, că elementul german se întinde dela marginile austriace până în inima Ungariei, la Budapesta.

Slavii ceilalţi, va se dică, afară de Cechi, şi am putè adauge şi de Sloveni, nu'i vedem ameninţaţi. Certele lor interne, bună oară între Poloni şi Ruteni, nu sûnt de a se lua în consideraţiune. Fragmentele slavice din Ungaria sûnt toate legate prin vecinătatea lor cu elemente aşijderea slavice şi sûnt în stare, dacă vor voì, sĕ resiste desnaţionalisărei, de care se ved ameninţate.

Încât ne privesce pe noi Românii, măcar că ne lipsesc unele din elementele de resistenţă, posiţiunea geografică şi numĕrul cel compact la marginea resăriteană a monarchiei ne sûnt destul de favorabile. Depărtaţi de noianul german, de care sûntem scutiţi prin elementul maghiar şi apĕraţi cu ziduri naturale de partea cea mai ameninţătoare a slavismului, avem condiţiuni de a putè trăì şi în viitoriu. Fără de a avè lipsă de gravitaţiunea, ce ni o sbiară în urechi presa maghiară mai la toate ocasiunile, dacă vom înţelege spiritul timpului actual, prin cultivarea literaturei şi îmbrăţişarea industriei în toţi ramii, putem sĕ ne asigurăm naţionalitatea şi în împregiurările puţin favorabile în care ne aflăm. Situaţiunea ce e drept ne este ingreunată şi împreunată cu consumare de puteri însutite, însĕ, când nu ne remâne altceva mai favorabil, trebuie sĕ o luăm pe aceasta ca cea dintâiu în combinaţiunile noastre.

Ameninţările din partea maghiarismului sûnt neplăcute, pentrucă ne împedecă mult în desvoltarea noastră; nu sûnt însĕ absolut periculoase, de oarece, afară de puterea politică, care, în asemenea împregiurări, nu străbate decât cel mult la suprafaţă, îi lipsesce celelalte arme moderne pentru cucerire. Eară în privinţa numerului şi a posiţiunei geografice noi sûntem în avantagiu. Noue mai mult ne poate strica desbinarea dinlăuntru de cât asuprirea din afară.

Firesce că şi noi, şi toate elementele celelalte din monarchia austro-ungară, ar fi bine sĕ nu avem temeri ca cele de mai sus. Ar fi bine, când şi cugetul cuceritilor de elemente, ar fi şters din lecsiconul politic al fie-cărei naţionalităţi din monarchie. Cucerirea, ori în ce mod se face, este o remăşiţă din timpurile, când dreptul era representat de putere. Cu toate că astădi puterea brută este inlocuită prin altă putere, tot putere este, care lipsesce pre cel slab de dreptul esistenţei sale. Lipsirea cuiva de dreptul esistenţei sale este însĕ o nedreptate.

Nedreptatea scoasă din monarchie şi toate naţionalităţile ar fi asigurate în esistenţa lor.

Monarchia austro-ungară, aşa cum s'a desvoltat în decursul timpurilor, ni s'ar părè, că are altă misiune. Ea ni s'ar părè, că are misiunea de a promova civilisaţiunea, acel bun comun, care ca un soare are sĕ încălzească de o potrivă toate elementele, spre a promova după proporţiunea lor de o potrivă desvoltarea lor, tocma cum promovează căldura soarelui firesc diversele plante pe agrii unui câmp şi diversele flori în una şi aceeaşi grădină.

Monarchia austro-ungară condusă de astfeliu de princip, ar fi stavila rivalisărilor acelor puteri mari europene, cari nisuiesc la întinderi cum erau ale popoarelor cuceritoare din anticitate şi din evul de mijloc.

Bărbaţii de stat, cari au astădi destinele monarchiei în mânile lor, ar trebuì sĕ zidească pe temelia aceasta, şi cearta, care consumă în zadar puterile tuturor, s'ar transforma într'o lucrare armonică a tuturor naţionalităţilor dela Bodenbach până la Predeal şi dela Vistula până la Marea adriatică şi în Alpii Tirolului.

Atunci Germanul, Cechul, Maghiarul, Românul, Polonul, Ruteanul, Serbul ş. a. m. departe, nu ar avè sĕ se teamă reciproc unul de altul şi monarchia austro-ungară s'ar străcura prin seculii viitori mai tare şi mai înflorită decum s'a străcurat mica Elveţie şi promite a se mai străcura.

Monarchia austro-ungară, reconstruită pe temelia aceasta, n'ar fi nici germană, nici slavă, nici maghiară. Ea ar fi a tuturor naţionalităţilor câte locuesc în sinul ei Ea ar fi în multe casuri paladiul păcei europene.

Revista politică.

Sibiiu în 7 Noemvre.

Incidentul din Cluj a încetat de a mai agita opiniunea Clujenilor în mesura, în care o agita în cele patru dile din tâiu. Se mai vorbesce numai despre starea bolnavului Bartha, de deputaţiunile la Budapesta şi de urmările procesului născut din incident. Dară se scrie în presa germană austriacă despre acest incident şi sĕ scrie făcênd imputări Maghiarilor pentru purtarea cea puţin nobilă cu armata comună austro-ungurească. Terminii, cari i a folosit Ugron în discursurile sale, în articulii şi notiţele din „Ellenzék“, cari i-a primit mulţimea aplaudând etc. etc. a provocat resimţeminte neplăcute la toate popoarele Austro-Ungariei şi în prima linie la Nemţii austriaci. Guvernul lui Tisza, în capul cărui are sĕ se spargă şi afacerea aceasta, va trebuì sĕ se trudească mult pentruca sĕ fie drept şi faţă cu opiniunea cea mare publică din monarchia întreagă şi totodată cu opiniunea maghiară, care are sĕ tragă mult în cumpănă, mai ales acum, când se apropie alegerile.

Baronul Sennyey a adus viaţă în desbaterea bugetului Ungariei. El a desvĕlit abisul financiar în toată groaza lui, dară nu spune, cu ce sĕ se astupe abisul. Începem astădi cu publicarea discursului lui Sennyey.

„P. Ll.“ într'o corespondenţă dela Viena afirmă, că guvernul austriac este acum gata, mai mult ca ori şi când altă dată, a scoate flamura neagră-galbină a imperiului, a calma pasiunile naţionalităţilor, silindule, a se subordina toate ideei unei Austrie. Din causa aceasta guvernul va stăruì şi de acì încolo, a fi cu consideraţiune către toate gravaminele popoarelor.

Interesant este a scì, că cele de mai sus se scriu cu privire la parteitagul austriac, care l'au ţinut Dumineca trecută Germanii austriaci în Viena.

Diarele din Germania sûnt cu mult mai simpatice parteitagului decât coresp. vienez al diarului „P. Ll.“

Privitoriu la cesiunea dunăreană cetim în „Alegătoriul“ următoarele:

Putem afirma în modul cel mai positiv, dice „l'Indéapendance roumaine,“ că Francia nu va da Austriei presidenţa comisiunei micste dacă e creată această comisiune şi mai puţin încă votul preponderant.

Proiectul va fi probabil acesta:

Comisiunea micstă va cuprinde 5 delegaţi: al Rusiei, al Austro-Ungariei, al Romăniei, al Bulgariei şi al Serbiei.

Comisiunea va fi presidiată, ca şi comisiunea europeană a Dunării şi presidentul nu va avè vot preponderant.

Hotăririle vor fi luate cu majoritatea voturilor, 3 contră 2.

Albanezii resist încă puterilor şi desvoaltă mereu ideea unei Albanie guvernate în numele sultanului de un Albanez. Eată cetim în privinţa aceasta în „D. Ztg„:

Notabili români din Thesalia încă au ţinut o adunare la Mezovo, în care cunoscutul emisar, Apostolul Mărgărit, a promis în numele Sultanului arme, muniţie şi bani. S'a hotărit a face causă comună cu Albanezii şi şefii acestora au fost imediat încunosciinţaţi despre cele petrecute.

Din dieta Ungariei.

În şedinţa dela 17 cur. continuându-se desbaterea bugetară a luat cuvêntul şi baronul Sennyey..

Oratorul constată la începutul discursului seu, că după erorile câte s'au comis în trecut, nu numai de guvern, ci şi de alţii, astădi nu se mai află nici un guvern, nici o partidă, nici un particular, care sĕ fie în stare a restabilì îndată sau într'un viitor apropiat ecuilibrul bugetului. O ame-

liorare pe terenul financiar se poate aştepta numai dela ameliorarea politicei generale şi aceasta va fi cu putinţă numai prin conlucrarea unor concepţiuni şi iniţiări administrative şi economice generale după un plan sistematic. Mijloacele curat financiare nu mai sûnt de ajuns. Contribuţiunile directe nu se mai pot urca, căci sûnt aproape nesuportabile. Dările cele nouĕ ce se proiectează, mai ales contribuţiunea de transport, vor avè resultate păgubitoare, pentrucă, mărfurile noastre brute cer o transferare eftină şi apoi însuşi statul este întreprinzĕtoriul principal pe acest teren.

Încât pentru vinderea bunurilor de stat, aceasta ar fi cu folos, dacă s'ar aduce în combinaţiune cu o sistemă corespunzĕtoare de colonisaţiune şi arendare, dar după cum ni se propune acum, ea va provoca o devalvare a valoarei proprietăţii de pământ, unica comoară a averei private ungaresci.

Chieltuelele cele mai mari sûnt cele comune şi anume cele pentru armată. După cum e situaţiunea Europei astăzi, o reducere a acestor chieltueli nu se poate nici propune, dar este datorinţa guvernului, ca avênd în vedere sarcinele cele mari sĕ'şi pună toată influenţa pentru a paralisa aspiraţiunile fantastice pe terenul politicei esterne, folosind posiţiunea noastră ca putere mare în interesul dreptăţii şi pentru scutirea spiritului conciliant.

Încât pentru trebuinţele interne, oratorul nu a înţeles politica de cruţare aşa ca sĕ se sisteze toate chieltuelile de investiţiune. Aceasta ar fi o politică de stagnaţiune şi sleire. În trecut nu s'a ţinut samă de forţele ţĕrei şi s'a făcut unele investiţiuni, care numai într'un viitor depărtat pot fi corespunzĕtoare şi folositoare. Aceasta sĕ ne fie de învĕţătură ca la investiţiunile de acum sĕ nu ne orientăm după concepţiuni improvisate, ci după un plan şi o sistemă.

Reducerea chieltuelilor pe terenul administrativ trebue realisată prin simplificarea aparatului de administraţiune si prin înfrênarea abusurilor, ce se comit cu chieltuelele enorme.

Oratorul primesce şi operaţiunea de credit ce o recomandă bugetul fiind că nu esistă altă modalitate, dar trebue sĕ i se deschidă naţiunei perspectiva, că după atâtea sarcini enorme se va inaugura în toate ramurile vieţii de stat o politică de regenerare, care dând naţiunei tărie, tenacitate şi elasticitate sĕ'i arete calea, pe carea înaintând sĕ poată ajunge la o stare de linisce şi stabilitate.

Dar în locul unei politice de regenerare ce vedem?

Pe terenul administraţiunei o destrăbălare desperată. Vedem, că puţinele şi neroditoarele încercări de reforme câte s'au făcut, abia au prins rădĕcini în viaţa naţiunei şi sûnt cunoscute numai în direcţiunea că sûnt împreunate cu sarcini şi neplăceri nouĕ. (Aşa este! în stânga). Vedem la jurisdicţiuni stagnarea spiritului public şi a activităţii autonome. (Aşa este! în centru şi în stânga). Vedem că în oraşe elementul cetăţenesc cu pretensiunile şi interesele sale administrative se desconsideră. (Aşa e? în stânga). Vedem casuri dese de defraudări, cari ce e drept sûnt simptoamele sguduirei morale ce merge mână în mână cu pauperismul dar înmediat ele sûnt consecuenţele negligenţei şi disordinei ce domnesce pe terenul administraţiunei. (Aplause vii în stânga).

Încât pentru justiţie, am fi nemulţămitori, dacă nu am recunoasce că clasa judecătorilor dovedesce o activitate şi o consciinţă de datorinţă foarte mare, dar nedeprinderea cu formele cele nouĕ, starea neperfectă a instituţiunilor, mulţimea cea mare de legi deşteaptă în popor un simţ neplăcut şi straniu; de altă parte nu se poate ignora, că din lipsa de forţe lucrătoare destoinice justiţia a remas tare înapoi şi e greoaie.

Şi pe terenul economiei naţionale şi al comunicaţiunei se desvoaltă o activitate, dar această activitate este mai numai începutul unor planuri singuratice şi fără legătură între sine decât înactivarea cu plan a unor idei şi întreprinderi mari. (Aşa este în stânga). Vedem, că drumurile de comunicaţiune şi căile pe apă sûnt neglese cu desevêrşire în favorul drumurilor de fer; vedem, că forţa de muncă publică se risipesce, vedem pe terenul naţional-economice, că organisarea şi promovarea profesiunilor se află necontenit în starea „de a fi studiate.“ (Ilaritate şi aplause în stânga). Şi pre lângă toate aceste vedem, că sub povara cumplitelor lovituri, cu cari sûntem cercaţi de soarte, naţiunea merge spre o serăcire rapidă, ale cărei simptome singuratice nu le voiu înşira, pentrucă nu voiu sĕ me pun pe terenul recriminaţiunilor. Nu voiu sĕ descriu stările cu colori prea posomorîte, pentrucă am credinţa şi convicţiunea, că avênd noi datorinţa, de a arĕta relele, nu ne este ertat a provoca descurăgiare în naţiune, ci din contră toţi sûnt datori a înălţa spiritul public şi a deştepta credinţa în naţiune, că nu'i este ertat a se jertfi pe sine şi că nu trebue sĕ dorească resturnarea instituţiunilor noastre sau alte esperimente fantastice. (Aplause vii în stânga).

Dar ce atitudine observă guvernul fâţă cu această stare? După cum se vede anchetele sûnt unicul seu şibolet. (Ilaritate în stânga). După o guvernare de cinci ani ministrul de interne convoacă o anchetă pentru a constata defectele administraţiunei interne. În ministeriul pentru economia naţională vin anchete după anchete. Eu aprobez, că ministeriul se pune în atingere cu opiniunea publică şi cere sfatul oamenilor de specialitate cu privire la unele detaiuri — dar este treaba guvernului, a arĕta direcţiunea, principiile, ideea (Aplause vii în stânga)

Încât pentru direcţiune şi condiţiunile iniţiativei guvernul trebue sĕ aibă o basă, pe care sĕ poată construi uşor detaiurile. Dar a face din cele mai însemnate cestiuni deschise obiect de desbatere teoretică pro et contra, aceasta poate fi o tactică bună pentru a amêna cestiunea (Aşa e! în stânga), aceasta poate fi guvernului un mijloc potrivit pentru a se scoate din oare cari situaţiuni neplăcute; eu însĕ sûnt convins, că pe această cale nu vom putè realisa reforme sănĕtoase, practice. (Aplause vii în stânga).

Nu voiu sĕ zic, că din partea guvernului nu vedem nici o idee de scăpare — eu nu sûnt amicul mijloacelor secrete — dar nu vedem nici o tendenţă de reformă sau o idee în stil mare. (Aşa e! în stânga)

(Va urma.)

Scandal în Camera franceză.

Ca o urmare la scenele petrecute în camera franceză în ziua de 9 Noemvre se pot considera următoarele scene petrecute în ziua de 11 Noemvre. Baudry d'Asson fusese espuls din Cameră pentru 14 zile şi el promise, că nu va venì sĕ ia parte la şedinţa în acest restimp. Cu toate aceste el venì în ziua de 11 Noemvre şi apăru de odată în cameră, pĕtrunzênd prin biroul telegrafic, tocmai în momentul, când d. Louis Legrand se pregătia a interpela ministeriul. Indată se încinse în toată camera o mare ferbere. Se auziră strigăte de: Regulamentul!“

D. Baudry d'Asson, care era foarte palid, se aşezà la locul seu şi fu împresurat de regalişti şi bonapartişti. Comitele de Baudry este un bărbat cu o tărie de mijloc, foarte puternic şi are o barbă lungă şi neagră; el vorbesce foarte tare şi cu vioiciune şi este foarte vesel.

D. Gambetta cere sĕ se facă linisce. Cu o voce moderată dar foarte serioasă, el zise: Ori cât ar dorì camera sĕ'şi reînceapă lucrările ea nu poate s'o facă în faţa unei asemenea violări a regulamentului. De asemenea nu sciu cum deputatul, cu toate ordinile date, a putut sĕ pĕtrundă mai înainte de a fi fost esecutat regulamentul; totuşi aceasta se va face acum, fiţi siguri şi fără emoţiune. (Aprobări). Invit pe d. Baudry d'Asson sĕ părăsească camera şi sĕ îndeplinească prin aceasta voinţa adunărei.

D. Gambetta. Vĕ somez încă o dată a ceda; sper că veţi face aceasta în urma sfaturilor, ce vĕ dau amicii d-v.

D. Baudry. — D. preşedinte...

D. Gambetta. — O, nu,! Aici n'aveţi dreptul sĕ vorbiţi, căci camera nu poate asculta decât pe unul din amicii sei.

D. Baudry vorbesce iute şi gesticulând cu vecinul seu d. Bourgevis, şi apoi acesta se urcă la tribună. (Strigăte sgomotoase: Nu, nu!)

D. Gambetta. — Rog camera a fi liniscită. Este în joc demnitatea camerei. Vorbiţi.

D. Burgevis. — Preşedintele a chiemat pe unul din amicii lui Baudry ca sĕ se arete motivele pentru care colegul nostru refusă..., (Intreruperi sgomotoase).

D. Gambetta. — N'am chiemat pe nimeni: vorbiţi despre împregiurare.

D. Baudry. — Aveţi dreptul sĕ faceţi aceasta.

D. Bourgevis. — D. Baudry m'a însărcinat a vĕ spune, că ar considera mandatul seu ca redus dacă ar voì se părăsească această bancă.

D. Gambetta. — Sûnt douĕ oare şi un cuart, ridic şedinţa. La douĕ oare şi jumĕtate vom reîncepe. Rog pe membrii parlamentului a'şi părăsì fotoliurile. Publicul sĕ binevoiască a sta liniscit, pentruca sĕ nu fiu silit a golì camera. Contez pe liniscea d-v., şi astfeliu fiind sĕ părăsim sala. (Aprobări furtunoase).

D. Gambetta îşi părăsesce fotoliul şi este urmat de cea mai mare parte din deputaţii stângelor. Atunci dreapta se grĕmădì cu totul în giurul d lui Baudry spre a împedeca ori ce pătrundere până la dênsul. Ei stau acì cu braţele încrucişate pe când persoanele cele mai fricoase din public fugiră din tribune. Numai episcopul Freppel, care nu scia dacă ar fi mai nemerit sĕ remână sau sĕ fugă, alerga mereu când în întru, când afară. Deodată se dede ordinul, ca conform regulamentului sĕ se golească toate galeriile: nu remeseră de cât ziariştii. Dar unii deputaţi observênd că, după regulament şi ziariştii trebuie sĕ fie depărtaţi, d. Gambetta i rugà pe ziariştii prin chestori ca sĕ părăsească şi ei sala. Câţi-va ziarişti clericali se opuseră şi fu nevoie a'i depărta cu forţa. In schimb li se promise sĕ stea prin sălile învecinate sălei de desbatere cu acei deputaţii, cari nu voiau sĕ asiste la cele ce erau sĕ se petreacă.

Mai înainte de a se aplica cea din urmă măsură contra d. Baudry d'Asson se presentară înainte'i doi chestori cu doi oficeri ai camerei şi'l somară încă odată, a părăsì adunarea. El i respinse cu vorbe violente, se sculă în sus strigând şi gesticulând, şi luà o posiţiune amerinţătoare.

Atunci d. Gambetta se retrase în sala sa, uşile fură pretutindeni închise şi păzite de servitori. Şesezeci vênători sub ordinele colonelului Riu întrară în sala şedinţelor, şi după ce'şi făcuseră loc printre deputaţii dreptei, cari împresurară pe d. Baudry, îl apucară zece oameni, patru în faţă, patru la spate şi doi de guler. D. Baudry se apĕrà, se smucì lovind în dreapta şi stânga ca un turbat; îşi sfărîmă fotoliul, dar în cele din urmă fu dovedit şi scos afară. O mare mulţime din partisanii sei îl urmară. El va sta trei zile la arest.

Intre aceste domnia o mare ferbere printre deputaţi. Se formară grupuri, care aşteptau cu spaimă resultatul. In fine se arată unul şi strigă: S'a făcut. Indată publicul, care aştepta prin coridoare, se reîntoarse în tribune.

La redeschiderea şedinţei d. Levert strigă: Nu putem şedea jos, fotoliurile au fost murdărite de cismele soldaţilor.

D. Gambetta. — A d-v. este vina dacă s'au luat asemenea măsuri. De câte-ori voiu fi nevoit, a lua nesce ast-fel de măsuri, apoi fiţi siguri că o voiu face-o. (Aprobări).

D. Larochejubert. — Dar nu putem şedè în murdărie.

D. Gambeta. — Constataţi aceasta, dacă voiţi, dar rĕspunzĕtori sûnt aceia, cari s'au pus în rebeliune contra regulamentului. (Aplause repetite).

D. Leclerg (dreapta). — Este peste putinţă sĕ lăsăm nediscutate nesce astfeliu de fapte. (În stânga strigăte sgomotoase de desaprobare),

D. Gambeta (iritat) — Vĕ somez a ne lăsa sĕ lucrăm.

D. Leclerg (strigând). — Ni se interzice de-a vorbì.

D. Gambetta. — Se va face menţiune despre aceasta în „Jurnal Oficiel“.

D. Colbert — Nu ne remâne alt ceva de cât sĕ ne dăm dimisiunea în massă

D. Gambetta — Sûnteţi liberi în otărîrile d-v. dar votul universal vĕ va judeca (Aplause repetite şi sgomotoase.)

Abia începu d. Louis Legrand sĕ vorbească şi ducele de Larochefoucauld îl întrerupe cu o turbare ne mai pomenită cerênd cuvêntul. D. Gambetta începe a devenì aspru, ducele striga într'un chip provocător: Fiţi politicoşi! d. Gambetta rĕspunde ironic, că tocmai în acest moment nu poate primì o lecţiune de politeţă, şi fiindcă ducele rĕspunde înfuriat în sgomotul Camerei, d. Gambetta zise: Nu fiţi aşa aspri cu pasiunile d-lui duce. (Rîsete şi strigăte).

După aceasta începu desbaterea asupra votului de încredere pentru guvern. D. Legrand zise, că este trebuinţă de-o desbatere întinsă; ţeara muncitoare nu iubesce crisele. Ordinea de zi de al-laltă-eri a fost provocată de o neînţelegere. Trebue sĕ înceteze ori-ce echivocitate.

D. Gambetta întreabă apoi pe ducele Larochefaucauld dacă voesce sĕ vorbească asupra ordinei zilei în cestiunea de faţă, căci altfel nu poate sĕ 'i dea cuvêntul.

D. Larochefoucauld. — Aici nu este libertate!

D. Gambetta. — Aceasta nu mĕ atinge!

D. Larochefoucaud. — Fiţi mai politicoşi.

D. Gambetta. — N'am trebuinţă de lecţiunile d-v. de urbanitate, şi de altmintreli nu cred, că am călcat vre o dată bunacuviinţă.

D. Larochefoucauld. — Mugiţi!

D. Gambetta. — Îmi pare rĕu, că nu pot satisface pe d. duce. Dar fiind-că nu vorbesce în cestiune, apoi dau cuvêntul d-lui ministru-preşedinte.

D. Ferry vorbesce cu o vorbire emfatică şi energică. El zise: Ţĕrii nu'i place politica confusă. Declaraţiunea ne-a fost dictată numai de dragostea pentru claritate. Ministeriul nu este o afacere de plăcere, ci de grea rĕspundere. Ţeara are prea multă trebuinţă de bogăţie şi de lucru spre a iubì desele turburări. De asemerea nici Europei nu trebuie sĕ 'i dăm esemplul unor dese schimbări ministeriale. Sûntem în ajunul alegerilor şi trebuie sĕ 'i însuflăm ţĕrii încredere în Republică, spre ceea-ce este trebuinţa de un cabinet stabil. Pentru aceasta este necesitate mai nainte de toate de omogenitate. În cabinet domnesce acum o deplină înţelegere. În unire a întrat el în funcţiune, tot în unire îl va părăsì. Sûntem decişi a împedica ori ce călcare a legei, precum şi anarchia monarcho-regalistă cât şi cea revoluţionară. Mai este un al treilea soiu de anarchie — cea parlamentară; aceasta formează greutatea. Camera este acusată, că a făcut puţin; ea a omorît însĕ guvernamentul personal.

D. Clemenceau. — Nici odată n'a fost el mai mare!

D. Perin. — Ministrul voesce sĕ se urce pe Capitol!

D. Gambetta 'l chiamă la ordine.

D. Ferry continuă astfel: Dacă ne urcăm pe Capitol, apoi acesta e majoritatea, a cărei înţelepciune a nimicit guvernamentul personal şi clericalismul. Adver-

sarii ḑic, că n'aţi făcut legi. Vĕ propunem legi asupra instrucţiunii, asupra magistraturei, asupra libertăţii religioase şi a presei. După aceasta va putè fi discutată şi despărţirea statului de Biserică. Aţi dat preferenţă legei asupra magistraturei; n'are de cât sĕ remână astfel. Guvernul a preferit legea asupra instrucţiunii fiind-că ea are, poate o mai mare putere de viaţă. El a vĕḑut în votul d-voastre o uşoară nĕîncredere şi a voit sĕ demisioneze. S'a ḑis, că cabinetul s'a născut. Voim sĕ fim renăscuţi prin votul d-v. Nu i se poate imputa cabinetului nici o echivocitate. Ministrii trebuie se scie cine sûnt pentru dênşii şi cine contra lor pentru ca ţeara şi Preşedintele sĕ scie cine este rĕspunḑĕtor.

D. Clemenceau atacă cabinetul; d-sa ḑice, că el este prea indulgent şi nu se pricepe ca, la trebuinţă, sĕ se reformeze în grabă ceata magistraţilor sgomotoşi.

D. Keller (dreapta) atacă cabinetul pentru esecutarea decretelor, care formează o violare a libertăţii.

Ordinea de ḑi, care esprimă încrederea în cabinet fu primită cu 297 voturi contra a 131.

Dela reuniunea învĕţătorilor români din ţeara Bârsei.

Referadă.

Comisiunea însărcinată cu censurarea raportului comitetului central al Reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din ţeara Bârsei asupra temei ficsate de comitetul central: „cari sûnt manualele cele mai potrivite pentru învĕţarea religiunei? şi care este metodul, după care ar fi sĕ se propună acest obiect în scoalele elementare? constituindu-se îşi alege de preşedinte pe dl prof. A. Feneşan şi de referent pe Ioachim Ciurea şi censurând părerile tuturor subreuniunilor precum şi conclusul comitetului central relativ la acest obiect îşi esprimă părerea în următoarele:

1. Că dintre manualele de religiune esistente mai corespunḑĕtoriu este manualul întitulat „Religiunea creştină“ de prof. I. Popea; ear' manualele de până acì: Istoria biblică şi catechismul aflându-se nedeplin corespunḑĕtoare, comisiunea se vede îndemnată a nu le putè recomanda ca manuale vrednice de a se da în mâna copiilor.

2. Că elevilor din anul I-iu şi al II-lea sĕ li se propună rugăciuni mai uşoare, cari li se pot esplica de învĕţătoriul respectiv, şi cari scolarii le pot pricepe cu mintea lor precum sûnt unele în cartea de cetire de V. Petri partea I-iu întreţesute cu istorioare morale din viaţa practică.

3. În anul al III-lea (clasa II-ua) sĕ se repeţească piesele propuse din anul I-iu şi al II-lea şi câteva piese mai uşoare din Istoria biblică în formă narativă.

4. În anul al IV-lea (clasa III-ia) sĕ se repeţească cele învĕţate în anul al III-lea şi sĕ se propună ceva din religiunea creştină de I. Popea, carea are sĕ fie ilustrată prin esemple corespunḑĕtoare din testamentul vechiu şi nou, din Istoria universală şi naţională şi din viaţa practică.

5. În anul al V-lea (clasa a IV a) sĕ se propună continuarea din „Religiunea creştină“ şi elementele constituţiunei bisericei ortodocse din Transilvania şi Ungaria în mod esplicativ.

Zernesci în 25 Aprilie 1880.

Artemie Feneşan m. p., preşedintele comis. — *Ioachim Ciurea* m. p., referent.

(Urmează raportul.)

Varietăţi.

* (Solemnitate). Eri în onoarea ḑilei onomastice a Maj. Sale împĕrătesei şi reginei Elisabeta a fost serviciu divin în biserica noastră din cetate.

* Escelenţia Sa P. Archiepiscop şi Metropolit Miron Romanul a sosit eri în Sibiiu cu trenul dela ameaḑi din căletoria dela Budapesta.

* (Monumentul) reposatului Dr. Alex. Papiu Ilarian se află deja pe mormêntul reposatului ministru român, în grădina bisericei greco-catolice din Sibiiu. Monumentul foarte frumos este lucrat artificios de sculptorul renumit C. Cauer în Creuzenach şi se va desvălì oficial pe vara viitoare.

* (Postal). Din 16 Noemvre n. începênd funcţionează şi în Cueşd un oficiu nou postal.

* (Reuniunea carpatină) este conchemată pe Duminecă în 28 Noemvre n. în sala de şedinţe a magistratului din Sibiiu la o adunare generală, în carea are sĕ se constitue definitiv reuniunea sus numită.

* (Dreptul statar). Din pricina foarte deselor furturi împreunate cu omor în mai multe ţinuturi din Slavonia, guvernul din Croaţia a publicat pentru toate aceste regiuni dreptul statar.

* (Armata germână). Ministeriul de resboiu din Berlin a decis primirea unei pusci nouĕ repetitoare numite „Magazin“ pentru trupele pedestre ale imperiului german. Puşca de infanterie M. 71 se va ţinè, însĕ se va construì aşa, încât printr'un magazin, care se va purta de soldaţi în posunariu şi consistă din 12 patroane, în momentul de lipsă numai decât se poate încărca în mod mechanic. Puşca aceasta când se descarcă varsă cu iuţală 13 puşcături una după alta prin una şi aceeaşi ţeve.

* (O crescere în pensionat). O doamnă tinĕră crescută într'un pensionat s'a măritat după un preot pe sate şi curênd după aceea a cumperat dela vecina sa o gâscă cu 10 pui. De bucurie ce o avea a dat ea cu mâna ei acestor mititei drăgălaşi de mâncare. Cercetându'i în ḑiua următoare în culcuşul lor, îi află pe toţi morţi. Vecină sa, căreia se plânse preoteasa tinerĕ despre nenorocirea aceasta, o întreabă între altele şi despre aceea, dacă a dat puilor de beut şi primesce respunsul: „ba, pentrucă eu am crĕḑut, că ei sug dela bĕtrâna.“

Posta din urmă.

Bucuresci, 18 Noemvre. Comisiunea dunăreană internaţională din Galaţi nu şi a putut începe lucrările, din causa că delegatul turcesc încă n'a sosit.

Atena, 18 Noemvre. În cameră se va aduce un proiect de lege conform cărui până se va termina cestiunea grecă, armata campestră se va susţinè în statul de 60,000, până când reserva de 20,000 va sta gata de resboiu. Se vorbesce şi de un proiect de lege pentru un împrumut de 120 milioane de drachme cu care sĕ se susţină armata până la 1881. Douĕ sate serace din insula Cipru au trimis guvernului 1200 drachme (2000 franci).

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Ochiul învĕţătorinlui,

ca unul dintre mijloacele de educaţiune.

(Disertaţiune cetită în şedinţa II a Reuniunei înv. rom. din ţeara Bârsei la 24 Aprile a. c. de I. Aron înv. în Braşov.)

(2 Urmare).

Din aceste se vede, că ochiul învĕţătoriului adecă limbagiul, pe care îl vorbesce acela scolariului, e unul dintre mijloacele cele mai raţionale ale instrucţiunei şi că adeseori ajută mai mult decât predicele morale sau pedepsele corpuale. Dacă ar face limba acestui organ şi numai acest serviţiu în interesul educaţiunei, adecă ca sĕ ţină încordată atenţiunea scolarilor spre un anumit obiect, despra care se vorbesce, încă ar fi după mine destul de împortantă; dar ea e cu mult mai admirabilă în puterea ei asupra simţurilor şi năsuinţelor sau mai bine ḑis asupra inimei elevului, ceace mĕ voiu încerca a o aproba din cele următoare.

Precum nu sûnt toţi oamenii dotaţi dela natură cu asemenea puteri trupesci, ci unii sûnt mai debili, alţii earăşi mai vigoroşi, aşa se află şi cu puterile spirituale ale omului. Unii le au într'un grad mai mare şi alţii într'un grad mai mic, unii sûnt mai ageri într'o direcţiune, pre când în altă direcţiune sûnt rĕmaşi cu mult în dereptul altora, cărora earăşi poate că le lipsesce agerimea minţei în direcţiunea, în care face minuni celalalt. Această împărţire a talentului avem ocasiune ca sĕ o aflăm aprobându-se în toate ḑilele în scola noastră. Cutare elev al nostru diligent altfeliu, însĕ pre lângă toată silinţa sa, nu poate face în unul sau altul obiect de învĕţămênt progresul acela, pre care îl face cu mai puţină diligenţă alt conscolar al seu. Din această causă pre cel dintâiu adeseori îl vedem umplêndu-i-se inima de supĕrare din care apoi scim, că cu timpul resultă ne'ncrederea în sine, îndiferetismul, ura spre învĕţătură, lenea s. c. l. Noi învĕţătorii suntem în prima linie chemaţi, ca sĕ îndemnăm şi sĕ ajutăm pre micuţii nouĕ încredinţaţi, ca ei sĕ 'şi înmulţească talanţii, conform legilor naturei. Ca mijloc pentru de a face, ca şi acela, carele a primit numai doi talanţi, încă sĕ'i înmulţească spre bucuria stĕpânului, ajunge de multe ori o singură privire a ochiului tĕu, care e în stare, a face ca sĕ salte inima elevului de bucurie, i însuflă curagiu, încredere în sine şi i procură putere, din cari resultă pentru un timp îndelungat, plăcere la studiu, diligenţă şi un zel deosebit, prin care apoi puterile sufletesci i se desvoaltă, adecă i se înmulţĕsce talentul. Eară dacă elevul a apucat pe căi rătăcite şi e pe cale, de a'şi îngropa talantul ca sluga nedeamnă din evangelie, sau alunecând pe calea, de a'l întrebuinţa rĕu spre stricarea sa şi a deaproapelui, o singură privire a ta poate avè atâta farmec pentru dênsul, încât se-l abată dela îngroparea talantului seau i paralisează puterile, de a face rĕul, şi aşa de multe ori isprăvesce mai mult decât vorbele frumoase şi decât alte mijloace de disciplină cualificate pentru îndreptarea unui atare elev. Spre a ilustra aceasta şi cu esemple ve rog a deschide istoria carea e fidela conservătoare a evenementelor din timpii trecuţi şi acì veţi afla destule întêmplări, din cari sper, că veţi vedè învederat înfluenţa cea mare, ce o a eserciat tot deauna organul vederei asupra inimei omului. Istoria ne spune, că pe Coriolan numai ochii cei scăldaţi în lăcrime a mamei sale, carea i eşise înainte spre a-l ruga pentru cruţarea Romei 'l-a putut îmblânḑì şi abate dela pustiirea prin foc şi sabie a acestei cetăţi. Tot acì veţi afla pre un Petru apostolul carele privind în ochiul lui Christos pe când se aflau în curtea lui Caiafa îşi recunoasce pecatul şi varsă lacrime amare de pocăinţă, pe un Mihaiu banul Olteniei, carele fiind condomnat la moarte de Alecsandru al III-lea Domnul Românie înfluinţă atât de mult prin privirea lui asupra călĕului în momentul, când acesta voì sĕ ridice sĕcurea spre a'l lovì, încât instrumentul fatal cade călĕului din mână şi se declară încapabil de a'şi împlinì meseria, pe care o esercitase de atâta timp, faţă cu o persoană precum era Mihaiu. Aceste şi alte întemplări de cari ne vorbesce istoria sper, că vor fi aprobând de ajuns cele ḑise până acì. Acum sĕ vedem, cum sĕ fie învĕţătoriul şi respective ochiul sĕu, care poate influenţa binefăcĕtoriu asupra inimei elevului. Toate lucrurile, pe cari voim a le avè de modele, trebuie sĕ fie precât numai se poate perfecte, pentrucă numai aşa putem spera, ca copiile luate după ele sĕ fie perfecte.

Aşa d. e. Un artist avênd a turna din metal o statuă, se va îngrigì mai întâiu, a face modelul, în care va avè ca sĕ-şi verse metalul, pe carele şi'l va prepara cu îngrigire mai târḑiu de aşa, ca el sĕ respundă pe deplin cu făptura, pe carea va avè ca sĕ o represente statua. Tot asemenea modele trebuie sĕ aibă sau sĕ'şi creeze architectul, pictorul etc., dacă voiesc ca lucrările lor sĕ fie apreţiate de artă. Ce e sau ce ar trebuì ca sĕ fie învĕţătoriul pentru scolarii sĕi decât un model de perfecţiune pentru desvoltarea facultăţilor spirituale ale elevilor sei, cari facultăţi în anii copilăriei ca şi ceara topită esistă dar n'au nici o formă determinată, ci aceasta are sĕ'şi-o capete mai târḑiu în formă de perfecţiune a învĕţătorului prin instrucţiune şi educaţiune. Câte sûnt, câte mii de suflete fragede nu-şi primesc forma dela un singur model, dela un învĕţătoriu!

(Va urma).

Istoria aritmeticei şi principiile fundamentale

la tractarea Aritmeticei în scoala populară.

(Disertaţiune ţinută în adunarea generală a „Reuniunei învĕţătorilor români din Ţeara Bârsei“ la 26 Aprile 1880 în Zernesci)

de

Domeţiu Dogariu,

învĕţătoriu la scoala primară din Satulung.

(9 Urmare).

Principiul 3.

Instruirea din Aritmetică sĕ fie practică, ţinênd pururea la cele practice.

Ca calculaţiunea sĕ fie practică, învĕţătorul sĕ dea elevilor de resolvat numai astfel de teme, ce ocur în viaţa practică şi sĕ'i deprindă atâta timp, până când le va câştiga o siguritate şi o desteritate deplină. Deci atât temele, ce sĕ dau elevilor în scoală, cât şi cele ce se dau ca ocupaţiune pe acasă au sĕ fie:

1. Luate din viaţa practică şi din cercul de intuiţiune al scolarilor.
2. Totdeaunea sĕ fie amĕsurate puterilor scolarilor, şi sĕ nu fie nici odată nici prea grele, nici prea uşoare.
3. Sĕ fie scurte, precise şi clare.

Regulile.

Noi cunoascem în scoala populară numai un calcul, şi anume un calcul cu cumpănire, cu cugetare, cu precauţiune şi cu consciinţă; va sĕ ḑică numai un calcul cu pricepere. Dacă se întêmplă însĕ ca calculul sĕ fie fără întrebuinţarea mijloacelor esterne, îl numim calcul verbal sau în cap. Dacă întrebuinţăm şi mijloacele esterne, adecă cifrele, atunci îl numim calcul cu cifre sau în scris.

După ce am arĕtat principiile Aritmeticei, este neapĕrat de lipsă acum, a arĕta şi regulile, pe cari se basează propunerea acestui obiect de învĕţămênt.

Aceste regule se referesc parte la calculul verbal, parte la calculul în scris. (Va urma).

Îndreptare În nrul 131 la „Revista politică“ alin. III, şirul al 6-lea după cuvintele: „nisuinţele separatistice ale“ este a se întercala: „*reuvoitorilor*“.

Economio.

Sibiiu 16 Noemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.20—8.20; grâu sĕcăreţ fl. 3.90—4.30.; sĕcară fl 5.60—6. Orz fl. 3.90--4.30; Ovĕs fl. 1.80--2.10 Cucuruz fl. 3.10—3.50; Mălain fl. 6—7; Cartofi fl. 1.60—2.; Semênţă decânepă fl. 4—5; Mazere fl. 7—8; Linte fl. 9—10; Fasole fl. 5.50—6.50 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.; Slănină fl. 36—38 Unsoare de porc fl. 36.—40; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 15—17; Sĕu de luminări fl. 24—25; Lumînări de sĕu 50 chilo fl. 24—28.; Săpun fl. 19—21. fên pro 50 chilo fl. 80.1: Cânepă pro 50 chilo fl. 16-18. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirt pro grad 55-60 cr. pro chilo: carne de

Aită —46— cr.; Carne de viţel 35—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; oauĕ 10 de 25 cr.

Făgăraş, 12 Noemvre n. Pro. hectolitră Grâu fl. 7.50—8.50; grâusĕcăreţ fl. 6—6.50; sĕcară fl. 5--5.25; orz fl 4--4.20 ovĕs fl 1.80--2; cucuruz (nou) fl. 3—4.50 (vechiu) fl. 5; mălaiu fl. .; Sămânţă de cânepă fl. 6—8; mazere fl. ——.; linte fl. ———; fasole fl. 5—6.; cartofi (vechi) cu fl. 1.—1.60.; (noi). per litră ——— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 70—75; sĕu brut fl. ——; sĕu de luminări fl. 38—42; unsoare fl. 75—77; cânepă fl. 28—30; sĕmenţă de in fl. săpun fl. 30.—34; fên fl. 2..—2.40 spirt pro grad fl. 10½ pro chilo: carne de vită 40—44 cr. carne de viţĕl 36 cr.; carne de porc 44 cr carne de berbece 28 cr.; oauĕ 5 de 10 cr. Târgul fu bine cercetat, grâu a fost puţin şi scump. Timpul e foarte frumos şi cald.

Budapesta, 13 Noemvre n. In raportul nostru trecut am amintit, că după semnele temperaturei descrise atunci, în anul acesta vom petrece o earnă domoală. Această nădejde se întăresce şi mai mult prin împregiurările timpului din săptĕmâna trecută. Timpul în decursul acestei săptĕmâni întregi a fost foarte frumos, cald şi de tot plăcut, încât putem afirma, că de mulţi ani n'am mai petrecut un asemenea timp chiar în Noemvre. Sĕmĕnăturile sûnt foarte frumoase, câmpurile sûnt pline încă de earbă bună de păscut; vitele umblă voioase pe câmp; temperatura e caldă, şi toată suflarea se bucură şi se veselesce ca primăvara. In multe locuri înfloresc pomii a 2-a oară şi cresc flori de primăvară, un ce nemai pomenit. Munţii sûnt liberi de zăpadă şi Dunărea poartă pe dênsa năile ca şi în mijlocul verei. Comunicaţia pe apă şi pe uscat este foarte vioaie, o împregiurare earăşi, carea pe vremea aceasta din Noemvre într'adevĕr că nu este obicĭnuită pe aici. Toate aceste fapte favorabile au înrîurit, dară mirare, numai puţin asupra negoaţelor şi asupra preţurilor articlelor din târg. Negoaţele în săptĕmâna trecută au fost vioaie, preţurile însĕ nu s'au scumpit, ci s'au ţinut mai mult la *statul quo* din săptĕmânile trecute. Aşa notăm în special:

Grâul peste 100,000 măji metrice s'a vêndut cu fl 12.30—12.40; Sĕcara la 400 m. m. cu fl 9.80—10.30; orzul la 600 m. m. cu fl. 7.50—8.25; ovĕsul la 18,000 cu fl. 5.80—6.25; cucuruzul la 4000 m. m. cu fl 6.20—6.30; făina n'a trecut aşa bine; asemenea slăbuţ au trecut păstăioasele şi adecă: mazerea cufl 10—14; lintea cu fl 10—12; fasolea cu fl 9.50—10; mălaiul cu fl. 5.80—6.30; sĕmenţă de cânepă cu fl. 7.50; sĕmenţa de in cu fl. 13—14; (toate per 100 chilogramame); lânile cu fl. 2.15—3.65 chilograma;

Porcii au fost scumpi. In târg s'au aflat la 60,000 capete, dintre cari din Ungaria de jos peste 5000, din România numai 90 şi din Ardeal la vreo 800 capete; unsoarea de porc s'a vêndut cu fl 63—64; slănina cu fl 64.50; sĕul cu fl. 47 cartofii cu fl. 2.50—2.60 spirtul *en gros* cu fl 35, *en detail* cu fl 36—37;

Peile de bou cu fl. 105—110; de vacă cu fl 104—108; de viţel cu fl. 205—210; de bibol cu fl. 145—156 (toate pre 102 dărabe); celelalte soiuri ca şi în rêndul trecut; cele de cal cu fl. 9—10 părechea.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitaţiuni: în 29 Dec. 1880 şi 29 Ian. 1881 imob. lui Stefan Makai şi soţi în Petec (trib. Odorheiu); în 11 Dec. 1880 şi 15 Ian. 1881 imob. lui Emeric Gyarfas şi soţi în Odorhei (judec cercul Ibaşfalĕu); în 24 Nemvre. şi 24 Dec. imob. lui Nicolae Tomutza în Şoroştin (judec. cerc. Aiud); în 13 Dec. 1880 şi 13 Ian. 1881 imob. lui Ioan şi Maria Mihaiu in Alţina; în 9 Dec. 1880 şi 8 Ian. 1881 imob. lui Frideric Schiller în Sibiu (trib.); în 14 Dec. 1880 şi 14 Ian. 1881 imob. lui George Pal în Recaş; în 18 Dec. 1880 şi 18 Ian. 1881 imob. minorenului Pavel Görgeny în Petec (trib Odorhei); în 30 Noemvre şi 30 Decemvre imob. lui George Nagy în Eradoni (trib. Szekelyhid); în 15 Decemvre imob. lui Ioan Rayer în Dorobea (trib. Bistriţa); în 21 Decemvre imob lui Ioan Vasie în Şălcău; în 26 Noemvr. şi 29 Decemvre imob. lui Ioan Silivestru în Vecerd; în 22 Dec. imob. Mariei Hossu în Şalcău; în 26 Noemvr. şi 30 Dec. imob. lui Ioan Tomas în Vecerd; în 27 Noemvr. şi 30 Dec. imob. Anei Hannia şi Mariei Naust în Vecerd (judec. cerc. Mediaş); în 24 Noemvr. imob. lui Teodor Căluţ în Ludveg; în 23 Noemvr. şi 23 Dec. imob. lui Ioan Sallmen în Boci (judec. cerc. Teaca); în 26 Noemvr. imob. lui I. Rusz şi soţi în Blăjeni (judec. cerc. Sebeş.)

Bursa de Viena şi Pesta

din 17 Noemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	107.15	107.10
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	80.80	80.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	97.50	97½
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	84.50	84.½
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.75	123.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.90	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.50	96.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	95.25	95.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.50	94.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	94.75	94.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	96.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	94.50	94.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.—	72.10
Datorie de stat în argint	73.20	73.25
Renta de aur austriacă	86.40	86.75
Sorţi de stat dela 1860	131.—	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	818.—	118.—
Acţiuni de credit austr.	283.40	283.60
Acţiuni de bancă de credit ung.	252.50	253.50
Sorţi unguresci cu premii	109.40	109.25
Sorţi de regularea Tisei	106.10	106.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.61
Napoleon	9.36½	9.36½
100 marce nemţesci	58.—	57.75
London (pe poliţa de trei luni)	117.40	117.40

Nr. 308. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţĕtori la scoalele poporale din subsemnatele comune ale protopresbiteratului Mercurii se escrie concurs cu terminul până la 20 Noemvre st. v. a. c.

Cu aceste posturi sûnt împreunate următoarele emolumente:

1. Mag 120 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc.

2. Ocna inferioară (Vizakna) 150 fl. v. a.

Concurenţii sĕ'şi adreseze suplicile lor instruite conform statutului organic şi regulamentului congresual la subsemnatul în terminul arĕtat.

Dela oficiul ppresbiteral al tractului.

Mercurea, 1 Noemvre 1880.

I. Droc m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 251 2—3

CONCURS.

În urmarea ordinaţiunei consistoriale din 11 Octomvre a. c. Nr. 3174 scol. se publică concurs pentru postul de învĕţătoriu la scoala poporală gr. or. din Pianul de jos, tractul S. Sebeşului, cu terminul până la 22 Noemvre st. v.

Salariul împreunat cu acest post e de 200 fl. v. a.

Suplicile instruite după lege, au a se adresa la oficiul protopresbiteral al S. Sebeşului, până la indicatul termin.

Pianul de jos în 26 Octom. 1880.

În conţelegere cu d. protopresbiter concernent.

Comitetul parochial.

Nr. 297 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele popurale gr. or. din comunele Bogatu şi Cunţa, ppresbiteratul Mercurei se escrie concurs cu terminul 15 Novembre st. v. a. c.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sûnt:

1. Bogatu, 200 fl. v. a. şi lemne de foc.

2. Cunţa, 120 fl. v. a. şi folosirea a 2½ jugere pământ.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi sĕ'şi adreseze petiţiunile lor instruite conform regulamentului scolar din anul 1878, oficiului ppresbiteral subsemnat până la terminul susindicat.

Dela oficiul ppresbiteral al tractului.

Mercurea la 28 Octomvre 1880.

I. Droc m. p.,
adm. prot.

„Albina",

institut de credit şi de economii
în Sibiiu,

acordă împrumuturi **numai cu 6½ % interese la an** pe hârtie de valoare unguresci, austriace şi românesci, pe aur şi argint, pe **propriele sale scrisuri fonciari** cum şi pe scrisurile fonciari ale altor institute de credit hipotecar.

Sibiiu 12 Noemvrie 1880.

[70] 2—2 **Direcţiunea.**

---

[58] 9—24

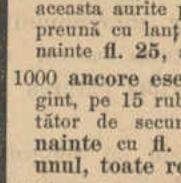

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lum, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate orolongele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a soliditĕţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25**, acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din nickel-argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 11.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi, probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 35 şi astădi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 16.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifea.

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabil cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta zi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit, sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Audiţi, vedeţi şi miraţi-vĕ!

Mărfurile de argint Britania, primite dela o massă concursuală a unei mari **Fabrice de argint Britania**, devenite falită, se dau cu ori ce preţ sau mai bine dis gratuit.

Trimiţênd **fl. 7.—** în bani gata s'au cu rambursă ori cine primesce următoarele **50** obiecte cu a patra parte din valoarea reală, şi adecă:

Bucăţi 6 **Cuţite de masă** escelente, mănunchiu de argint Britania, cu cuţituri adevĕrat englezesci
„ 6 **Furcuţe** de cele mai fine, argint Britania, dintr'o bucată.
„ 6 **Linguri de mâncare** de argint Britania, grele şi massive.
„ 12 **Linguriţe de cafea** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 6 **susţiitoare de cuţite** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 1 **lingură mare de lapte** de argint Britania, masivă
„ 1 **lingură mare de supă** de argint Britania, grea.
„ 9 **Tave de presentat** ciselate foarte fin.
„ 2 **sfeşnice pe masă de salon** Britania pline de efect.
„ 1 **corfă de pâne masivă** de argint Britania.

Toate **50** obiecte au costat mai nainte 25 floreni şi costă acum numai floreni 7.—.

Toate **50** obiecte sûnt fabricate din cel mai fin şi cel mai solid argint Britania, care este unicul metal ce esistă pe lume care în veci remâne alb şi nu se poate deosebi de argintul adevĕrat nici după o folosire de 30 ani; **pentru aceasta garantează.**

Afară de aceste mai sûnt:

18	**cuţite, furcuţe şi linguri**	de argint Britania, câte 6 bucăţi toate 18 laolaltă						fl.	3.75			
6	**linguri mici de cafea**	de arg. Brit. mai nainte cu						fl.	3.—	acum numai cu	fl.	—.60
1	**lingură de supă**	„	„	„	„	„	„	„	3.—	„ „ „ „		1.—
1	„ „ **lapte**	„	„	„	„	„	„	„	1.50	„ „ „ „		—.50
6	**tave**	„	„	„	„	„	„	„	5.—	„ „ „ „		1.50
6	**susţiitoare de cutite**	„	„	„	„	„	„	„	4.50	„ „ „ „		1.50
1	**cutie de zăchar**	„	„	„	„	„	„	„	4.—	„ „ „ „		1.20
1	**părechе sfeşnice** mai mari de	„	„	„	„	„	„	„	2.—	şi fl. 3.—		
1	**clopoţel de masă**	de arg. Brit. mai nainte cu						fl.	4.—	acum numai cu	fl.	1.—
1	**păhar de oauĕ**	„	„	„	„	„	„	„	—.60	„ „ „ „		—.30
1	**piperniţă şi salniţă**	„	„	„	„	„	„	„	2.50	„ „ „ „		—.75
1	**Carafine p. oţet şi uleiu**	„	„	„	„	numai		fl.	3.50	şi		4.50
1	**unealtă de foc** grea de pus pe masă					mai nainte		fl.	3.—	acum numai cu	fl.	—.95

Cane de cafea şi tcă a fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zăchar à cr. 35, 50, 80 fl. 1; cuţii de zăchar à fl. 2, 2.80; presărătoriu de zăchar à cr. 25, 40, 75, 90 fl. 1; carafine de oţet şi oleiu à fl. 2, 4; cutii de unt à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4. — încă şi alţi articuli nenumeraţi.

Ca dovadă, că anunciul meu

nu este înşelătorie,

mĕ deoblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, **a o re'ntoarce fără nici o greutate.** Îndrept la epistolele de mulţămită ce mi-au venit, şi pe cari îmi voi permite a le publica succesiv. — Cine doresce deci a primi pe banii sei o marfă bună şi solidă şi nu lăpĕdătură, sĕ se adreseze numai cătră

A. Fraiss, 16

Viena, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatul archiepiscopesc.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, şi casurile cele mai îndĕrĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie şi totdeauna cu succes, şi în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 8—24

Redactor respunzĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 133 Sibiiu, Marți 11 Noemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cărțile bisericesci în biserica română ortodocsă.

„Aceasta încă ve rugăm sĕ luați aminte, că Românii nu grăesc în toate părțile într'un chip, încă nici într'o țeară toți într'un chip; pentru aceea cu anevoe poate sĕ scrie cine-va sĕ înțeleagă toți grăind un lucru unii într'un chip, alții într'alt chip, au vestmênt, au vase, au alte multe nu le numesc într'un chip. Bine scim, că cuvintele trebue sĕ fie ca banii, că banii aceia sûnt buni, cari umblă în toate părțile; așa și cuvintele acele sûnt bune, cari le înțeleg toți; noi drept aceea ne-am silit de încât am putut sĕ isvodim așa, cum sĕ înțeleagă toți, car' sĕ (dacă!) nu vor înțelege toți nu'i de vina noastră, ce i de vina celuia ce au resfirat Românii pre într'alte țĕri, de și-au mestecat cuvintele cu alte limbi de nu grăesc toți într'un chip“.

Simeon Stefan,
archiepiscopul și mitropolitul scaunului Belgradului, Vadului și Maramurĕșului și a toată țeara Ardealului, în Predislovia sa către cetitori, la traducerea Testamentului nou în limba română în anul 1648, luna lui Ianuarie în 10.

Într'un scurt tractat subsemnat cu pseudonimul „Naum“ în Nr. 14 al „Foișoarei Telegrafului Roman“ din anul 1877 sub titlul „Cărțile noastre bisericesci“ am constatat însemnătatea cea mare, ce o a avut totdeauna limba bisericească la toate popoarele și la noi Românii în special, din punct de vedere religios, național și literar, am accentuat, că este timpul suprem, a face o revisiune limbistică, ortografică după stadiul de desvoltare de astădi al limbei române, și corectare a tecstului prin o traducere nouă după originalele cărților bisericesci, am indigitat la unele erori de formă, cari din puțină precauțiune prea ușor ar putè urma prin o procedere unilaterală; anumit am atins, că cine ar fi chiemat în linia primă la o întreprindere ca aceasta, și cu ce precauțiuni. Eată cum m'am pronunțat la finea tractatului meu în această privință:

„Nu sûntem de părere, ca cine-va sĕ se apuce a retipări cărțile bisericesci, așa cum i vine și i se pare. Din o astfel de procedură fără de plan vom ajunge, ca unii sĕ înlocuiască cuvintele slavene prin unele cuvinte, ear' alții prin altele. Unii vor latinisa pe întrecute, ear' alții vor conserva cuvintele odată popularisate în limba românească. De acì pentru una și aceeași națiune vom avè în cărțile bisericesci 2—3 termini și poate fără a se fi aflat terminul adevĕrat.

Cetind unele cărți bisericesci mai ales de rugăciune tipărite de curênd în România cu litere latine, m'am încredințat, că lângă cuvêntul curat slavonesc, pentru care s'ar afla în limba românească termin mai corespundĕtor, stă alăturea un cuvênt latinesc cu formă românească, pentru care asemenea se află cuvênt adevĕrat românesc.

Retipărirea cărților bisericesci cu litere latine și purisarea limbei de unele slavisme și barbarisme 'mi-o pot cugeta numai împreunată cu o traducere corectă după cărțile originale. Lucrarea aceasta se presentă așa dar cu mult mai grea. Abstrăgênd dela spesele enorme ale retipărirei, lucrarea traducerei reclamă puteri literare însemnate. Pentru aceea retipărirea cărților bisericesci e un lucru cu mult mai însemnat, decât sĕ poată fi sĕvêrșit prin particulări.

Retipărirea cărților bisericesci cu litere latine, într'o limbă mai modernă, mai are și altă latură, care din puuct de vedere religios este cea dintâiu și cea mai însemnată. Aceasta este partea canonică a cărților. Din vechime biserica a purtat grige, ca în cărțile bisericesci și mai întâi în sf. scriptură sĕ nu se strecure învĕțături eterodocse. Sfinții părinți ai bisericei au păstrat în curățenie învĕțăturile adevĕrate ale lui Christos, separând scrierile adevĕrate de cele mîncinoase. Îngrigirea aceasta a capilor bisericești pentru curățenia dogmelor și învĕțăturilor adevĕrate nu trebue sĕ încete nici astădi; căci și în timpul nou tot așa de multe sûnt ispitele asupra bisericei ortodocse.

În jumĕtatea dintâiu a secolului al XVII scim, că sub numele Ciril Lucaris a eșit la lumină o confesiune a credinței bisericei orientale, care cuprindea învĕțături calvinesci. Archiereii bisericei resăritului au fost la înălțimea chemări lor, când s'au adunat în sinodul din Iași la anul 1642 și au condamnat acea carte. Chiar și în Transilvania se scie, cum se încercară Calvinii a popularisa învĕțăturile calvinesci prin cărțile bisericesci, ce le tipăriră ei pe seama Românilor.

Precum nimenea nu jertfesce simburile unui fruct gustuos pentru coaja lui, așa și la retipărirea cărților bisericesci, preocupați prea tare de limbă și ortografie, sĕ nu jertfim esența, sĕ nu vătĕmăm si păgubim religiunea.

Pe la anul 1858, când învĕțatul Român Ioan Eliade Rădulescu a început sĕ tipărească biblia într'o limbă radicălă și ortografie esagerată, fericitul metropolit Șaguna a pășit tare resolut contra acestei întreprinderi. Din incidentul acesta s'a născut între autor și archiereul Șaguna o polemie învăpăiată. Se înțelege părerile publicului cetitor au fost deosebite după punctele de vedere, dela cari pornia unul și celalalt la formarea judecății sale. Dacă sûnt adevĕrate considerațiunile relevate mai sus, ce trebuie sĕ aibă aceia, cari întreprind traduceri nouĕ a cărților bisericesci, fiecine trebuie cel puțin până la un grad oarecare sĕ dea drept archiereului Șaguna. Unele priviri are bărbatul numai de litere și alte priviri mai grele și mai conplicate are capul bisericesc al unei națiuni. Cumcă însuși literatul Ioan El. Rădulescu, după ce s'a recules din supĕrarea, ce o a produs pășirea contrară alui Șaguna față cu întreprinderea sa, a judecat altmintrelea decum s'a arĕtat la început, se vede de acolo, că el a stat cu reposatul Șaguna și după incidentul amintit în corespondență amicabilă — trămițênd metropolitului Șaguna productele sale literare publicate mai târdiu.

. . . . . .

După considerațiunile relevate mai sus numai archiereii sûnt chemați, a întreprinde retipărirea cărților bisericesci; însĕ nici archiereii unul câte unul, fie-care de capul sĕu, ci în urma unei conțelegeri și stabilirea unui plan comun pe calea sinodalității. Când cugetăm la greutățile de tot felul, cu cari este împreunată retipărirea cărților bisericesci, în forma espusă mai sus, ne întărim tot mai mult în convingerea, că lucrarea retipărirei cărților bisericesci se poate pentru întâia oară face numai în România. Acolo dispune sau cel puțin ar trebuì sĕ dispună clerul de mijloace materiale mai bune, acolo se află mai mulți bărbați învĕțați bisericesci, cunoscĕtori de limbile trebuincioase; acolo, ceeace e lucru principal, se folosesce o limbă mai curată românească și cu deosebire o sintaxă a limbei mai naturală.

Dee Dumneḑeu sĕ vedem realisânduse cât mai curênd aceste dorințe.!“

Aceste le-am scris la anul 1877.

Astădi nu me îndoiesc, că este vre un Român inteligent, care sĕ nu simtă trebuința, de o traducere și retipărire a cărților noastre bisericesci. Meritul cel mai mare este și remâne însĕ al aceluia, care se va apuca de lucru cu energia recerută la o așa lucrare gigantică, precum este revisiunea și retipărirea cărților bisericesci.

Eu, care în sus citatul tractat am dat espresiune dorinței mele de a se îndeplinì cât mai curênd această lucrare, simt o bucurie, când vĕd, că astădi cestiunea revisiunei și retipărirei cărților noastre bisericesci a ajuns, a fi obiect al îngrigirei sântului sinod al României. Prea sânțitul metropolit al României, între problemele sântului sinod numeră în locul prim revisiunea și retipărirea cărților bisericesci în limba română. Nici că poate fi, după părerea mea, o lucrare mai deamnă de un sinod al ierarchilor din România, decum este aceasta. Am vĕḑut și cetit cum sântul sinod al României dela noua lui organisare încoace s'a ocupat numai cu lucrări mĕrunte și de puțină însemnătate. Așteptăm acum dela sinodul acelei țĕri, a cărei sinoade vechi au însemnătate istorică pentru întreagă ortodocsia, ca de astădată, punênd mână tare la o lucrare atât de trebuincioasă, sĕ se ridice la vechia însemnătate. Nunumai clerul, dară toată Românimea pretinde dela ei aceasta.

Jurnalul „Binele public“ din Bucuresci în numĕrul seu dela 31 Octomvre a. c. într'un articul întitulat „Sinodul“ sub rubrica „Biserica română“ se ocupă cu multă cunoscință de cestiunea traducerei corecte și a retipărirei cărților bisericesci. În acest articul se face apel călduros la ierarchia României a pune la cale această lucrare. Tot acolo se dau la mână unele modalități de procedere în causă.

Dăm loc în următoarele articolului din cestiune:

....Adresându-ne dar respectabilului corp al prelaților nostri, îl rugăm sĕ cugete la ceea ce arĕtarăm și prin urmare sĕ binevoiască a recurge la lumina și la concursul oamenilor competenți.

Revederea cărților bisericesci, începênd cu evangeliile și cu faptele apostolilor, până la viețele sfinților, la octoice și la sinacsare, trebuie sĕ se facă avêndu-se în vedere testnrile originale.

Astfeliu propunem instituirea unei comisiuni — căci întregul sinod nu se poate ocupa cu o asemenea lucrare, mai cu seamă când mitropoliții și episcopii nostri sûnt și persoane politice, cari ca membri ai senatului propuneau instituirea unei comisiuni de oameni competenți compusă dintr'un cunoscĕtor al limbei ebraice pentru vechiul testament, din cunoscĕtori ai limbilor elină și latină pentru noul testament și celelalte cărți bisericesci. La acesti trei membrii, sûntem apoi de părere sĕ se adaugă un cunoscĕtor al limbei române și unul dintre cei mai eruditi episcopi pentru dogmele religioase.

A se revedè traducerile, a se îndrepta terminii și fraseologia fără a se avè înainte cele trei testuri, ebraic, elen și latin, ar fi sĕ se străcure non-sensurile de până aici precum ar fi o lucrare imperfectă dacă un scriitor distins, un bărbat, care sĕ fi dovedit prin scrierile sale, că posede bogăția limbei naționale, gust și erudițiune, n'ar fi present sĕ conlucreze la această operă.

O astfel de comisiune, compusă din cinci membrii activi și înteligenți, oferênd garanția sciinței și a seriosității, care sĕ scie cumpănì, care se aibă tactul de a evita străinismele fără sĕ cadă în escesul neologismelor puțin adoptate și înțelese, o asemenea comisiune va putè lucra cu folos și după o repede citire chiar în sinul sinodului, cărțile se vor putè pune treptat sub presă. In câți-va ani de ḑile, lucrarea ar fi deplin terminată.

Sĕ nu se supere membrii sf. sinod. Avem pentru toți un respect și o simpatie ecuală. In același timp însĕ credem, că o comisiune compusă numai din clerici nu va putè presenta toate garanțiile, fiindcă aḑi se scie cam ce studie posedăm fie care. De aceea mijlocul cel mai practic și singur eficace ne pare întogmirea unei asemenea comisiuni.

Cât despre spesele tipărirei, cestiunea ni se pare, că ofere și mai puțină dificultate. Cărțile bisericesci, din nou imprimate cu litere latine, trebuind sĕ se introducă în toată țeara, vênḑarea lor e mai dinainte asigurată. Astfel ori care dintre tipografii nostri de prima categorie va primì bucuros sĕ editeze aceste imprimate.

Sûntem dar de părere, ca sf. sinod sĕ întocmească mai întâiu comisiunea despre care vorbirăm, și consultând-o, sĕ formuleze condițiunile imprimării, apoi sĕ se adreseze tipografilor cunoscuți spre a obținè condițiunile cele mai avantagioase.

Astfel credem, că ar fi procederea cea mai regulată, în cas când voința sf. sinod și a p. s. s. mitropolitului primat, președintele acelei adunări, va fi atât de firmă astădată, încât sĕ înceapă o lucrare, ce de 11 ani se tot plănuiesce.

Sûnt instituțiuni, dela care țeara așteaptă îmbunătățiri reale, de oarece se crează și se făc promisiuni pompoase despre menirea și activitatea lor. Trece un an, trece doi, trec trei, patru, însĕ așteptarea publică remâne zădarnică și atunci lumea găsesce, că instituțiunile sûnt cel puțin de prisos, fiindcă se chiăltuiesce cu dênsele fără ca ele sĕ propună în schimb vreun folos pipăit în scopul ce li se asemnase.

Revederea cărților sacre și retipărirea lor cu litere latine, ținênduse compt de cultura actuală a limbei, de progresele filologice, de aprofundarea idiomelor clasice, de cerințele învĕțămêntului și ale întregei societăți, această operă se impunea sinodului

de acum 11 ani, adecă chiar dela instituirea sa prin lege.

Fie ca în sfêrșit lucrarea sĕ se înceapă cel puțin acum, după o așa lungă așteptare. Sf. l. l. mitropolitul primat și al Moldovei, sf. l. l. episcopii și ceilalți venerabili archierei, membrii ai sinodului, vor da prin aceasta o dovadă, că'și înțeleg misiunea, că vor sci sĕ'și-o îndeplinească întruniți într'un corp organisat, dela care depind mai toate înbunătățirile relative la biserica română.

. . . . . .

Împărtĕșesc aproape întru toate și modalitățile procederei propuse în acest articul; un adaus am însĕ a face la ele. În articulul citat din „Binele public“ se vorbesce despre o comisiune sinodală, din bărbați de specialitate în toate privințele, care sĕ pregătească tecstul cărților bisericesci în o limbă română corectă și în o traducere mai esactă după originale. La compunerea acestei comisiuni propusă de 5 membrii nu se ia privire la un moment de mare însemnătate.

La anul 1655 s'a întrepins din partea ierarchiei rusesci revisiunea și corigerea cărților bisericesci, spre a se statorì un tecst autentic cu scopul de a se și tipări.

Lucrarea s'a sevêrșit în sinodul din Moscva „cu ceruta înțelepciune și cu observarea formelor de lipsă“, după cum se esprimă fericitul Șaguna în istoria sa bisericească. Fiindcă tecstul cărților bisericesci statorit acì, avea sĕ fie pentru toate popoarele slavice adecă: pentru Rușì, Serbi, Croați, Bulgari, Bosniaci, Muntenegreni, ba și pentru o parte a Românilor, cari se serviau în biserică de limba slaveană, cu învoirea patriarchului Paisie al Constantinopolei au luat parte afară de archierei și alți bărbați învĕțați ai bisericei din Rusia, încă și Gavriil, patriarchul serbesc din Ipek, Gedeon, metropoliiul Moldovei etc.

Aceste despre Rusia!

Metropolitul Ardealului Simeon Stefan edând în tipariu pentru prima oară Testamentul nou în limba română la anul 1648, în precuvêntarea sa se esprimă: „Noi drept aceea ne am silit de încât am putut sĕ isvodim așa, cum sĕ înțeleagă toți, earĕ sĕ nu vor înțelege toți, nu'i de vina noastră, cei de vina celuia, ce au resfirat Românii pre într'alte țĕri, de 'și-au mestecat cuvintele cu alte limbi, de nu grăiesc toți într'un chip.“

Dacă așa dar în timpurile grele, când drumurile ferate nu legau țĕri cu țĕri, biserica Slavilor a sciut ținé cont de unitatea limbei în bisericile tuturor popoarĕlor slavice, măcarcă limbile acelor popoare diferesc mult unele de altele, dacă în împregiurări apĕsătoare politice un metropolit român din Ardeal dă espresiune atât de viuă trebuinței unității de limbă în cărțile bisericesci românesci, și s'a străduit a nimerì limba românească cum o vorbiau cei mai mulți, astădi oare când cel puțin sciința este liberă de vamă în toate părțile, când comunicațiunea este atât de ușoară poate fi iertat cuiva, a nebăga în samă trebuința unității limbei și a cărților bisericesci la Românii din toate țĕrile!

Un moment așa dară însemnat a scăpat din vedere autorul articulului din ziarul „Binele public.“ Sĕ mi se ierte, dară a întregì propunerile pentru modalitățile de retipărire a cărților bisericesci cu aceea, ca în comisiunea propusă de 5 membrii, care după mine ar trebuì sĕ fie mai numeroasă, sĕ facă parte câte unul sau doi membrii (representanți competenți din cler) din metropoliile ortodocse din Austria, Rusia și Macedonia sau de nu se poate din toate, cel puțin din metropoliile ortodocse din Austria, unde Românii ortodocși sûnt mai numĕroși.

Dacă este cu cale a întreținè între toți Românii o legătură scientifică literară în desvoltarea noastră prin intermediul academiei române de sciințe, cu cât mai mult se pretinde aceasta la limba cărților bisericesci, unde se mai adauge și argumentul bisericesc religios. O mică eroare de formă și lipsă de precauțiune poate trage după sine enorme pagube pentru naționalitatea și religiositatea poporului român. Încât privesce comisiunea aceea ar fi cu cale, a se compune cel puțin de jumĕtate dintre membrii clerici, la tot casul lucrarea comisiunei va trebuì a se cetì în sinodul archiereilor și a i se da încuviințarea, pentrucă momentul religios trebue sĕ precumpănească preste cel literar în cărți, ce au a se introduce în biserică.

În fine încă o observare despre pasagiul din ziarul „Binele public“ în privința provisiunei de tipărire a cărților bisericesci. Nu pot fi înțeles nici decum cu propunerea de concurență a tipografilor prin licitațiune la edarea cărților bisericesci sub cuvênt de a se acoperì spesele enorme împreunate cu noua ediție a lor. Abstrăgênd dela aceea, că biserica română ortodocsă într'un stat liber n'ar trebuì a se plânge de spese pentru un lucru atât de însemnat și trebuincios în desvoltarea culturală a poporului; dar aceea concurență liberă a edării cărților s'ar resbuna amar chiar asupra bisericilor și mai ales asupra bisericilor române afară de România. Acordul cu un tipograf involvă în sine un trafic și o patentare pentru câștig privat, cu reservarea, se înțelege, a drepturilor de retipărire. Prin modalitatea aceasta bisericile din celelalte provincii ar fi oprite a'și eda cărțile sieși trebuincioase, și supuinduse traficului străin ar fi necesitate cu prețuri esagerate a'și procura cărțile de lipsă dela un tipograf din Bucuresci. Această modalitate este cu scădere și mult păgubitoare pentru eparchiile noastre, cari mai toate 'și au tipografiile lor proprii. Pentru cărți pururea trebuincioase precum sûnt cele bisericesci nici nu se poate mai bine decât, ca după tecstul încuviințat fie care eparchie sĕ aibă dreptul de retipărire.

Dacă am trage un bilanț despre traficul de cărți românesci, ce se vĕnd din România la noi, și dela noi în România am afla, că raportul este ca 1:10. Sĕ nu creadă cineva, că causa disproporțiunei acesteia ar fi împregiurarea, că la noi nu se produce nimic de vre o treabă în sciință și literatură. Adevĕrat, la noi nu se află Alecsandri, Negruzzi, Odobesci, Maioresci etc., dar totuși și pe-aici se edă ici colea câte o carte, ce ar putè fi cetit și prin seminariile preoțesci și învĕțătoresci din România. Am dovedi, că în tipografiile noastre au eșit manuale bune de scoală, economice, teologice, din cari în România n'au trecut nici un esemplar mai mult, decât acele ce s'au trimis „honoris causa.“ Acì nu poate fi vorba de alte cause, decât de o lipsă totală de interes literar, pe care altcum d. Xenopol în prelegerile ținute de curênd în Bucuresci îl constatează cu multă erudițiune. Din România adevĕrat încă nu se aduc aici cărți așa multe, însĕ neasemĕnat mai multe ca din contră; causa, că nu se aduc și mai multe nu este atât lipsa de gust de cetire, cât mai mult prețurile pipărate, ce trebuie sĕ se plătească aici.

Pe când constatez aceste, atrag atențiunea confratelui dela „Binele public“ și celor de o părere cu dênsul, că noi aici nu vom putè sĕ ne supunem unui trafic al cărților bisericesci din partea tipografilor din Bucuresci la o eventuală tipărire a cărților, ci vom stărui a avè în regia proprie cărțile bisericesci trebuincioase.

Am crezut de lipsă a face aceste observări la adresa celor chiemați spre a se lua privire la toate împregiurările și a sevêrșì lucrarea revisiunei și retipărirea cărților bisericesci „cu ceruta înțelepciune și cu observarea formelor de lipsă.“

D. I. P.—N.

Revista politică.

Sibiiu, în 10 Noemvre.

Desbaterea generală a bugetului unguresc în casa deputaților este terminată. Bugetul s'a primit cu majoritate precumpănitoare. Desbatarea n'a fost nici sgomotoasă, nici îndelungată ca în sesiunile trecute, cu toate aceste lipsită de incidente picante n'a fost. Afară de Sennyey s'a mai deosebit Bitto, odinioară ministru president, cu ocasiunea desbaterei bugetului. Acesta a năvălit cu atâta tărie asupra guvernului actual și i a înșirat atâtea pĕcate de diverse soiuri, încât ministrul president Tisza a trebuit se 'și caute refugiul la enararea unor lucruri, cari au fost contestate de Bitto, de Sennyey și de alții la moment și în fața casei deputaților.

După Bitto, administrația și economia țĕrei, decând este Tisza la guvern, este mai desolată și mai înfricoșată ca ori și când altădată; credința în dreptul public de astădi (dualistic) este clătinată; opositiunea de trei ori mai mare, ca în timpul fusiunei; dreptul public dela 1867 falsificat. Bitto crede, că lucrurile vor mai merge așa cum merg, pentrucă guvernul dispune de multe mijloace de a'și câștiga majoritatea. Însĕ guvernul, dice Bitto, se nu creadă, că prin succesele sale a sistat și reul; cu cât contrastul între Ungaria oficială și Ungaria cea adevĕrată va fi mai mare, cu atât mai intensivă va fi esacerbarea, care a ajuns și până acum un grad mare și cu atât mai sigură va fi și erupțiunea esacerbărei.

„Ungarische-Post“ este în stare se spună, că fracțiunile opositiunei moderate s'au înțeles la un club social opositional. Pecum se vede, fusiunea cu guvernamentalii nu se va face. Interesant este, că opositiunea moderată, care se ține de pactul fundamental din 1867, la ocasiuni, încuviințează credeul politic al stângei sau, cel puțin, îl ține mai de folos pentru Ungaria, decât pactul fundamental așa cum este astădi după vederile guvernului actual.

Alaltă eri a decurs în parlamentul prusian o desbatere în stil mare, a cărei obiect au fost Evreii. Progresistul Hännel, motivându'și interpelațiunea în causa mișcărei antisemitice din Germania, declară, că Bismarck, care a întrevenit pentru egala îndreptățire a Evreilor în România, n'ar trebuì sĕ sufere astfeliu de mișcări în Prusia. Contele Stolberg, representantul cancelariului a respuns reservat, că în legile Prusiei sûnt mijloace destule de a păzì și contra antisemiților, precum și contra Evreilor. Windhorst este de părere, că cestiunea aceasta n'are loc în parlament, de oare ce este o cestiune socială, asupra cărei are sĕ se pronunțe societatea.

Republica franceză prosporează foarte tare. Raportul general asupra bugetului pe 1881 se încheie cu un prisos de 450,000 franci cu toate că dela 1876 încoace s'au redus impositele în sumă de 262,500,204 fr. Raportul mai spune că în decursul anului curent veniturile statului sûnt mai mari decât erogatele cu 140 milioane.

Agitațiunile în Iria nu se așează. În mai multe porturi italiane s'au îmbarcat în zilele trecute opt mii de pusci Vetterli. Se zice că armele sûnt destinate pentru Iria și le au cumpĕrat agenți finiani în Elveția.

Din dieta Ungariei.

(Urmare și capĕt.)

Sennyey continuându-și discursul dice: Ne veți dice poate, ca noi sĕ facem aceasta. Dlor! Sĕ nu schimbăm relele! Într'o țeară constituțională guvernul nu este numai conducĕtorul majorității, ci în același timp și conducĕtorul țĕrei și al spiritului public. (Așa e! în stânga). Guvernul are nu numai dreptul, ci și datorința, a lua rolul de conducĕtoriu, de inițiator în toate cestiunile de reformă. (Aplause în stânga). Cei ce stau afară de sfera guvernului au sĕ controleze activitatea guvernului pe cale parlamentară, sĕ arate erorile, defectele, postulatele, ear' în cestiunile singuratice basa, direcțiunea cea adevĕrată și corectă. La reformele generale e esclusiv treaba guvernului, sĕ ia inițiativa și sĕ arate direcțiunea. (Aplause în stânga).

Încât pentru basa dreptului nostru de stat, nu vreau sĕ provoc o desbatere, în deosebi nu vreau sĕ o provoc din punct de vedere financiar; eu togma pe acest teren cred, că partida independenții nu va isbutì a dovedì, că națiunea, mărginindu-se la forțele sale proprie, ar fi în stare sĕ-și susțină positiunea sa ca putere, positiune, ce i s'a impus, nu prin voința sa proprie, nu prin legătura sa cu Austria, ci prin situațiunea sa geografică, cu mai puține sarcini și spese decât astădi. (Aprobări în stânga, contrazîceri în stânga estremă). Dacă așì fi silit sĕ apĕr basa de drept a statului, așì face aceasta dintr'un punct de vedere al intereselor naționale mai înalte, cari fiind-că situațiunea noastră în centrul european e isolată și națiunile eterogene, ce neîncungiură, se asimilează tot mai mult între sine, ne arată calea spre legătura cu Austria. (Aprobări în stânga, contrazîceri în stânga estremă).

Nu legea dela 1868 a stabilit această legătură, ci esperiențele seculare și înțelepciunea strămoșilor nostri. (Așa e! în stânga). Legea dela 1868 numai a organisat și formulat în mod constituțional și conform împregiurărilor acel raport, care e stabilit de mult prin legile noastre vechi. (Aprobări în stânga, contrazîceri în stânga estremă).

După a mea părere ar fi un mare reu, ba vĕ mărturisesc pe față — o nenorocire, când în această națiune s'ar respândì credința, că basa dreptului nostru public eschide posibilitatea unei ameliorări. (Aprobări în stânga, strigări în stânga estremă: Și totuși e așa!) După convingerea mea prin legile dela 1868 drepturile națiunei sûnt scutite, interesele ei asigurate. (Aprobări în dreapta și în centru, sgomot în stânga estremă). E vorba numai sĕ ne folosim de acele legi în spiritul și cu moderațiunea celor ce le-au creat, nu în interesul certelor și al decesiunei, ci în modul, ca pe basa pactului și a armoniei interesele reciproce sĕ întimpine o recunoascere reciprocă și sĕ producă o liniscire generală (Aplause). Din acest punct de vedere nu pot sĕ aprobez părerea deputatului Sontag, care a propus modificarea pactului dualistic, căci această idee nu este nici legală nici oportună. (Aplause vii).

Și cestiunea aceasta, dlor, me conduce la positiunea partidelor. Convingerea este factorul, care ne indică locul ce'l ocupăm în parlament, dreptul de a judeca, care este natura partidei se cuvine numai țĕrei. În opositiunea moderată sûnt nuanțe, sûnt păreri deosedite în cestiuni grave și cred, că aceleași stări se vor fi aflând și în partida guvernamentală și în partida independenții. Astfel de

stări se află în toate parlamentele continentului european. Prefacerile, prin cari a trecut Europa întreagă pe terenul social, de stat și politic, sûnt atât de grandioase, aspirațiunile relațiunile diverse a națiunilor într'o desvoltare atât de rapidă și cestiunile, ce se ivesc atât de multifare încât organisațiunea, devisele și basele partidelor de odinioară astădi și-au perdut însemnătatea și partidele noue nu s'au putut cristalisa până acum. Togma pentru aceasta nu avem nici noi nici alte parlamente europene partide cu o bază de principii sănětoase.

Partida guvernamentală cu toate divergențele sale în păreri remâne compactă prin credința și convicțiunea, că politica guvernului e corectă și că guvernul actual e pre cât se poate cel mai bun în țeară. Respectez această convicțiune și nu veți audì nici o imputare dela mine în această privință. Între nuanțele ce se află în stânga tot convicțiunea este legătura, ce le împreună, adecă convicțiunea, că nu sûntem mulțămiți cu politica și procederea guvernului și prin consecuență datorința noastră este a esercita controla parlamentară într'un mod independent, obiectiv și fără preocupare, dar cu toată resoluțiunea.

Voiu să ve arĕt un mod cum se poate realisa idea, ce a enunciat-o ministrul de finanțe în apelul seu cătră parlament, idea de a sana starea financiară.

Schimbați-vĕ politica, (Ilaritate viuă și aprobări în stânga), plantați stindardul unei politice de regenerare, puneți-vĕ în fruntea nesuințelor menite a mulțămì adevĕratele pretensiuni ale națiunei, (Aplause vii în stânga); aretați un simț pentru factorii morali, căci lipsind acestia ori ce putere, fie cât de mare, mai curênd ori mai târdiu trebue să degenereze, (Aprobări în stângă), faceți un sfĕrșit corupțiunei, (Așa e! în stânga) înfrênați nepotismul, (Strigări în stânga estremă: Da, da!) folosiți puterea de guvernare spre scopuri mari, ear' nu pentru a prolongì stările de adi pe mâne, (Aprobări în stânga) și eu declar — firesce numai în numele meu, dar cu convingerea, că mulți me vor urma cu însuflețire — că ve voi sprigini — fie-mi permisă espresiunea — pe nimica, (Mișcări în dreapta), adecă fără reservă și fără de a face pretensiuni, (Vivate în stânga); dar de nu se va întêmpla aceasta, de nu veți schimba politica, noi vom sta cu statornicie la postul nostru, unde ne a aședat convicțiunea, vom servì patriei fără a reclama fotoliuri ministeriali — se mĕ crediți, că acest cuvênt e serios și sincer în gura mea — fără a dorì gloria și distincțiunile puterei, dar cu deplină obiectivitate și fără preocupare. În fine declar că primesc bugetul. (Aplause vii în stânga).

După terminarea discursului lui Sennyey presidentele a suspendat ședința pe cinci minute.

Dela Reuniunea învĕțătorilor români din țeara Bărsei.

(Urmare.)

Raport

despre învĕțarea religiunei în scoala poporală presentat adunărei generale ordinare, ținută în 24, 25 și 26 Aprilie 1880.

Comitetul reuniunei d-voastre, fiind convins, că nici unul dintre studiile, ce se propun în scoala poporală, n'a întimpinat până astădi atâtea greutăți ca studiul religiunei, a decis, ca spre lămurirea acestei cestiuni atât de importante, să se discute în formă de temă de cătră toți membrii reuniunei, în așa numitele subreuniuni.

Tema a fixat-o comitetul, după cum este cunoscut în următorii termini: „Cari sûnt manualele cele mai potrivite pentru învĕțarea religiunei, precum și metodul, după care ar fi a se propune acest studiu.“

Resultatul, care 'l-a putut obținè comitetul în cele 6 subreuniuni, se resumează în următoarele:

În cercul I, cestiunea aceasta s'a desbătut cu cea mai încordată seriositate, espunêndu-se într'un tractat formal vederile membrilor acestei subreuniuni asupra temei din cestiune.

Subreuniunea aceasta a aflat, că:

1. Toate manualele de religiune de până acì nu corespund scopului și prin urmare sûnt nepracticabile.

2. Studiul religiunei în scoala poporală să fie îmbrăcat în formă de istorioare luate din testamentul vechiu și nou.

Spre ajungerea scopului să se elaboreze nisce manuale corespundĕtoare principiilor espuse.

În cercul al II-lea. Acest cerc ne oferesce următoriul resultat:

1. În primii doi ani de scoală să se propună religiunea în mod practic pe basa testamentului vechiu și nou. În anii din urmă după manualul edat de dl profesor Ioan Popea; dar' s'a esprimat dorința, ca acest manual să se ilustreze cu istorioare morale și cu sentențe din sânta scriptură.

Încât se atinge de manuale constată și această subreuniune lipsa de manuale corespundĕtoare.

În cercul al III-lea. Aici se constată următoarele:

1. Istoria biblică în edițiunile de astădi nu este metodică, până nu s'ar eda după un metod corespundĕtoriu sciinței pedagogice.

2. Catechismul mic nu e practic din causa limbei și a metodului; ar fi de dorit ca și acesta să se edea în mod narativ.

3. După împregiurările de astădi cea mai corespundĕtoare carte de religiune este „Religiunea creștină“, lucrată de dl prof. Ioan Popea, însĕ ar fi de dorit, ca și aceasta să se edea în mod narativ.

In cercul al IV-lea. In acest cerc s'au făcut următoarele propuneri:

1. In anul I-iu și al II-lea de scoală să se propună rugăciuni corespundĕtoare făcêndu-se început și cu istoria biblică, din care să se aleagă istorioare mai ușoare.

2. In anul al 3-lea să se propună testamentul vechiu în mod narativ, fără manual, ear' rugăciunile să se completeze și să se esplice.

3. In anul al 4-lea să se repetească Testamentul vechiu și nou după manual, însĕ în mod narativ.

4. In anul al 5-lea și al 6-lea să se folosească ca manual „Religiunea creștină“ de prof. Ioan Popea.

In cercul al V-lea Tema se retrage la o singură propunere și adecă:

„Religiunea creștină de prof. I. Popea se recunoasce de manual corespundĕtoriu, adoptându-se însĕ metodul narativ.

In cercul al VI-lea s'au obținut următoarele resultate:

1. Că în clasa I, despărțĕmêntul I să se învețe rugăciuni mai usoare din Abcdariul întrodus și ceva din Istoria biblică.

2. In clasa II-a să se propună piese mai ușoare din Istoria biblică după manualul de până acì.

3. In clasa a III-a s'a admis manualul de dl I. Popea, cu acea observare, ca din acest manual să se omită unele întrebări superflue, prin ce s'ar mai ușura metodul erotematic; că din acel manual să se propună mai întâiu partea a II-a și apoi partea I-ia despre dogme.

In acest cerc s'a ales o comisiune, carea este însărcinată cu elaborarea unui manual de Istoria biblică după metodul acroamatic.

Din acest referat se poate vedè, că în genere toți membri acestei reuniuni constată, în grad mai mare sau mai mic, lipsa de manuale metodice pentru propunerea religiunei în scoalele poporale.

Comitetul avênd în vedere starea faptică a lucrului, considerând mai departe, că cestiunea aceasta a devenit sujet de deosebită preîngrigire nu numai în sinul corporațiunilor noastre bisericesci și scolare din patrie, ci și în sinul supremei corporațiuni bisericesci din România adecă în sfântul sinod, este de părere, ca reuniunea să enuncie ca conclus:

Până la o reformă, ce se așteaptă, în propunerea religiunei atât aici în patrie cât și în România ortodocsa, să se conserve starea de până acì, ținêndu-se cont de ameliorările indigitate în sinul reuniunei și de manualele mai corespundĕtoare semnalate.

Brașov, 18 Aprilie 1880.

St. Iosif m. p., președinte. — *I. Aron* m. p., not. coresp.

Raport

Dle președinte! Onorați membri! Comisiunea, pe care ați binevoit a o alege în ședința I mă de eri, ca să censureze raportul general asupra activității comitetului central din anul 1879/80 întrunindu-se eri, 'și-a constituit biroul și cu multă atențiune a studiat atât raportul comitetului presentat adunărei generale cât și prescriptele verbale ale ședințelor comitetului. În urmarea acestia 'și ia libertate a raporta următoarele:

I. Cu multă satisfacțiune constată, că activitatea comitetului central a fost nu numai suficientă, ci încă preste așteptare încordată, multiplă și conscienciosă, încât merită toată lauda.

In 8 ședințe s'au controlat toate decisiunile adunărei generală și partea cea mai mare s'au esecutat conform decisiunilor acestei reuniuni.

S'au luat dispositiuni nouĕ salutare în interesul reuniunei, dintre cari unele promovează interesele directe, ear altele renumele reuniunei noastre.

II. In interesul bunei ordini comisiunea 'și ia voie a face unele observări:

1. Actele reuniunei, consistând din mai multe coale credem, că este în interesul archivului nostru ca să fie cusute.

2. In interesul autenticărei este, ca procesele verbale ale adunărei generale să se verifice în parte sau dacă nu se face aceasta, să se adauge din partea verificătorilor la urmă espres, că fie-care protocol este verificat.

3. In interesul evidenței credem, că ar fi bine, ca fie-care proces verbal să se numeriseze.

4. Cu regret constatăm, că autorii români n'au satisfăcut apelului, ce s'a făcut din partea comitetului, ca adecă să ne înzestreze biblioteca reuniunei cu câte un esemplar din operele, ce le posed. Pe lângă zelul laudabil al comitetului ne vine a crede, că nu s'au solicitat toate editurile și anume credem, că comitetul ne poate lămurì, dacă s'a cerut dela v. consistoriu actele sinoadelor, dela junimea din Iași „Convorbirile literare“, dela ministeriul din Bucuresci „Monitoriul oficial“, dela Academia română etc. actele și operele sale etc. Pentru toate aceste credem, că era bine, a se face și un apel în jurnal.

5. La pt. 4 și 5 din raport venim cu toată modestia să constatăm, că am remas acolo, de unde am purces în anul trecut.

6. Asupra ptului 6 credem, că comitetul 'și-a trecut preste competența sa și a voit ca un lucru decis de adunarea generală să'l facă de a doua oară obiect de discuțiune la adunarea generală.

7. Cu regret trebue să supunem la aprețuire, că comisiunea aleasă pentru revisuirea statutelor n'a putut să'și termine lucrările într'un an de dile.

8. La p. 4. In privința acestui punct s'a născut divergență de opiniuni. Președintele singur regretă, că subreuniunile de astădată au arĕtat prea puțin zel pentru chiemarea lor, fiindcă până acum nu s'au pronunțat încă asupra temei: „Esercitii intuitive pentru anul I-iu de scoală.

9. La Nr. III p. 2. Comisiunea crede, că asupra acestui pt. nu se poate pronunța, căci nu s'a așternut listele absenților.

10. La Nr. III pt. 5. Comisiunea e de părere, ca această cestiune să se desbată dimpreună cu propunerile, ce s'au făcut independent de ordinea dilei.

11. La Nr. IV pt. 1. Comisiunea crede, că această cestiune relativă la dispensarea lui Damian Juga din Bastelec, ar fi un precedent rĕu, care ar jignì interesele reuniunei și de aceea îl lasă la aprețiarea adunărei generale.

III. Pe lângă aceste puține observări, pe care comisiunea și le-a ținut de datorie, a le face în interesul reuniunei, comisiunea e de părere, după cercetările, ce le-a făcut din actele, ce i s'au presentat, că comitetul central precum și subcomitetele reuniunei au desvoltat tot zelul, ce se putea cere în împregiurările noastre, ca începĕtori, și merită întradevĕr ca să li se aducă mulțămită protocolară.

Zernesci în 25 Aprilie 1880.

Ioan Corneliu Tacit m. p., președinte. — *I. Strĕvoiu* m. p., secretariu.

Varietăți.

* (Denumiri). Dl George Sêrbu preot gr. or. în diecesa Aradului, și Zacharie Tilicea preot gr. or. în archidiecesa Ardealului sûnt denumiți de capelani militari classa II-a în reservă.

* (Transferat) este dl locotenent Dionisie Aldea alias Popa de Comana superioară din institutul geografic-militar la reg. de infanterie Nr. 50, unde mai înainte era supercomplet.

* (O stațiune nouă telegrafică). Din 15 Noemvre începênd va funcționa în D. Sămărtin un oficiu nou telegrafic, care va sta în legătură cu posta. Serviciul e mărginit.

* (Deputat) la universitatea săsească în Sibiiu este ales de cetatea Sibiiului adv. Albert Arz de Straussenburg în locul fostului deputat Baron Bedeus.

(Convocare). Pe basa decisului adunării generale a Reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din ținutul Sibiiului, ce a avut loc la 24 Aprilie a. c. st. v. în Sălisce, subscrisul președinte adhoc al despărțĕmêntului I-a al Sibiiului are onoare, a învita la o ședință pe diua de 14 Noemvre a. c. st. v. la 9 oare înainte de ameadi la sala Seminariului Andreian pre dnii învĕțători aparținĕtori la acest despărțĕmênt și anume pe domni in vĕțători din parochiile:

Sibiiu cetate, Sibiiu poarta turnului, Gușteriță, Turnișor, Rusciori, Cristian, Ogna, Șura-mare, RușI, Veseud, Loamnĕș, Reșinari, Riu-Sadului Poplaca, Șelimber, Boița, Porcești, Bungard, Mohu, Sadu, Tălmăcel, Slimnic, Sebeșul superior, Sebeșul inferior, Cornățel, Săcadate, Avrig, Nucet și Vurper.

Obiectele de desbatere sûnt:

1. Alegerea oficialilor despărțĕmêntului.

2. Încassarea tacselor restante și curente.

3. Propunerile ce se vor însinua de cătră membrii și admise de presidiu.

4. Însinuări de teme pedagogice spre prelucrare din partea membrilor și așternerea lor la timpul seu comitetului centrale spre luarea în desbatere la adunările generale procsime.

Toma Joandrea m. p., președinte ad hoc al despărț. I-iu Sibiiu.

* (Himen). Dl Iulie Dan și domnișoara Maria Foica au celebrat cununia Dlor în 8 Noemvre a. c. aici în Sibiiu.

* (Cutremurul din Agram). Ministrul de comunicație reg. ung. a trămis pe Maximilian Hantken, consiliariul de secțiune, și pre Bela Inkey's în Croația, spre a studia cutremurile simțite în Agram și giur din punct de vedere archiologic. (?)

* (Colecte pentru Agram). În London consulul general Gosliny a avisat pre maiorul-lord, a deschide o listă de subscrieri pentru nenorociții din Agram. S'au subscris deja până acuma peste 2600 fl. v. a.

* (Incidentul „Bartha“). În Odorhei s'a ținut Duminecă o adunare a poporului în afacerea lui Bartha. Resultatul acestei adunări îl vom comunica în alt Nr. al foaiei noastre.

* (Immigrare în Tirol). Din Munich călĕtoresc pe fie care di că-

ugării isgoniți din Francia în Tirol. Cei mai mulți n'au bani de loc și locuitorii din Munich îi ospetează și'i provĕd cu cele de lipsă.

* (Schimb posesional). Posesiunea din Tolna în mărime de 14,000 jugere a principesei Maurocordato, fiica baronului Sina, a cumpĕrat-o un consorțiu, în fruntea căruia stă vicariul Iosif Pechy.

* (Un împărțitoriu de epistole francez) fu în ḑilele trecute jăfuit de 18,000 franci. Acesta este al 4-lea împărțitoriu jăfuit. Unuia dintre acesti patru i s'au furat 300,000 franci.

* (Calea ferată română-bulgară). O scrisoare din Sofia cătră „la Correspondance roumaine" ne spune, că aceea ce preocupă mai mult în acest moment lumea din capitala bulgară sûnt cestiunile economice și financiare. Din punctul de vedere financiar, anul acesta nu promite a fi fericit. S'a comis eroarea de a se servì, pentru percepția dijmelor, de o procedere, care a păgubit mult interesele statului. Cultivătorii au fost impedecați de a'și ridica grânele și de a le pune în pătuluri înainte de perceperea dijmei. De aceea o parte din grâne a încolțit și recolta întreagă a fost deprețiată. Această perdere representă pentru stat suma de 3 milioane lei, pe care nu le poate încassa ca dijme. Pe terenul economic, cestiunea la ordinea ḑilei este a drumului de fer dela Dunăre prin Balcani până în Rumelia. Sûnt două proiecte. Unul al societății Staatsbahn, care pleacă din Sibiiu, prin Craiova, Șiătov, Șipca spre Burgas; al doilea e al unei societăți franceze plecând din Craiova prin Rahova, Sofia, spre linia construită dela Tatar-Bazarjik la Filipopole și Constantinopole. Corespondentul din Sofia arată avantagiul proiectului francez asupra celui austriac și conchide, că compania franceză are sorți serioși de succes în adunarea bulgară.

* (Numĕrul Israeliților) cari emigrează din România spre America se urcă până acum la 80,000

* (Serbarea conspirațiunei de pulbere). Una din sĕrbătorile cele mai populare ale Angliei, aniversarea conspirațiunii pulberii, adecă a ḑilei, în care au fost descoperite, sub domnia lui Iacob I, sub parlament, bulercele cu pulbere de tun puse de oficerul catolic Guy Fawkes și de complicii sei spre a arunca în aer palatul representanțiunii naționale împreună cu representanții, a fost celebrată de curênd, după us în mai multe orașe.

Nu se mulțemesc a arde în efigie pe acel mare criminal politic, ci se organisează un adevĕrat auto-da-fe de personage contemporane, de deputați, a căror trăsături sûnt reproduse mai mult sau mai puțin exact pe nesce menechinuri de paie și pânză zugrăvită.

* (În Australia) s'a descoperit acum decurênd 10 milioane hectare de pământ, necunoscut până acum și s'a numit acest complecs de pășunit „pământul lui Rudolf".

* (O partidă mare de șah). O partidă de șah, ce va face epocă în analele jocului, s'a angagiat între clubul din Liverpool și cel din Calcuta. Nu pentru prima oară jucătorii de șah englezi se mĕsură cu celebrii lor rivali indiani; dar pentru prima oară fac lucsul de-a întrebuința telegraful pre a însemna loviturile. Unul din companioni, d. Steel, președintele clubului din Calcuta, a imaginat o combinațiune telegrafică, ce permite a resuma într'un singur cuvênt indicațiunea fie cărei lovituri, ceea ce reduce prețul depeșii la cea mai simplă espresiune.

* (O partidă mare de biliard). de 4 mii carambolașe, ce se va juca în 5 sedințe la Paris, cu începere de la 7 Decemvre, a fost propusă de George Slosson lui Maurice Vignaux și primită de acesta. Partida va fi făcută după regulele ḑise a „campionului", cari interḑic seriele cu bilele pe bandă. Prinsoarea e de 5 mii fr. de fie-care parte.

* (Ultraradicalism). În 16 Noemvre n. mai mulți tineri maghiari au ars înaintea cafenelei „Orban" în Cluj foaia guvernamentală „Kelet" pentrucă articulul conducĕtor al ei privitor la incidentul lui Bartha fu scris prea domol.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Ochiul învĕțătorinlui,

ca unul dintre mijloacele de educațiune.

(Disertațiune cetită în ședința II a Reuniunei înv. rom. din țeara Bârsei la 24 Aprile a. c. de I. Aron înv. în Brașov.)

(Încheiere.)

Am ḑis că învĕțătoriul trebuie să fie pentru scolarii sei modelul de perfecțiune și acuma mai adaug, că perfecțiunea aceasta a învĕțătoriului nu stă numai în aceea, de a avè mintea împodobită cu învĕțături și cunoscințe de tot feliul, ci dela el se pretinde mai mult decât atâta, se cere ca inima lui să fie un isvor nesecat de o imensă bunĕtate și blândețe și de iubire pentru tot, ce e măreț, cuvincios și sânt, și pe aceste vîrtuți apoi să le arete nu numai in fața scolarilor în scoală, ci ele să'l însoțească pre el totdeauna și în tot locul în umblarea cu ceilalți oameni. Eată dar cum trebuie să fie învĕțătoriul.

La un suflet împodobit cu astfeliu de virtuți frumoase și oglinda inimei va fi curată, după ḑisa s. scripturi: „De va fi inima ta curată și ochiul tĕu va fi curat. Dar psichologia ne arată, când lipsesc durerile din internul nostru, atunci și esteriorul nostru are cu totul altă înfățișare; sûntem mai veseli, mai atrăgĕtori, mai îndulgenți și mai dispuși, de a ne apropia de elevii nostri și așa acestia cu pași repeḑi și fără șovăire vor pâși pe calea luminei și a adevĕrului, avêndune pre noi totdeauna înaintea lor ca de model pentru perfecționarea lor. Eată și înfluența cea binefăcĕtoare a ochiului învĕțătoriului asupra inimei elevilor!

Să nu creadă cineva, că un învĕțătoriu, fără de a avè liniscea sufletească, va putè seduce lesne pre nesce copii mici cu aceea, că se va esercita bună oară ca un actor înaintea oglindei, de aici apoi se va deprinde cu ușurință a afla, că ce posițiune să dea el ochiului seu înaintea scolarilor, când va să esprime prin ei simțemintele sale de iubire, de bucurie, de mulțămire sau de întristare etc. față purtarea lor. Schimoseascăse învĕțătoriul cum va voì, întrebuințeze el cuvintele cele mai frumoase în scoală și vĕ asigurez, că inima elevilor, prelângă toate aceste va remânè rece, dacă ei vor observa, că el vorbesce una și simte sau face alta. Cred a fi la locul seu a amintì aici și aceea, că învĕțătoriul nu se poate presenta înaintea scolarilor sei nici cu laune sau cu un aer umil sau cu o veselie copilărească, fiindcă prin aceea observările, ce le-ar face elevilor, acestia le-ar privì de injuste și provenite numai din cheful cel rĕu al învĕțătoriului; ear prin aerul umil sau veselia copilărească el ar devenì un obiect de rîs și de batjocură înaintea scolarilor. Presența sa să inspire elevilor afecțiune, confidență dar mult și respect.

Vedeți dlor! așa dar dela învĕțătoriu și respective dela liniscea lui sufletească, carea după cum am ḑis, se oglindaeză fidel în organul vederei, depinde salvarea au peirea a sute și mii de indivigi; că în puterea lui stă de a da părinților copii ascultători și supuși, națiunei și patriei bărbați virtuoși eară lui Dḑeu inimi pregătite pentru împĕrăția sa.

Aceste sûnt vederile cari m'au îndemnat a enumera între mijloacele de educațiune și ochiul învĕțătoriului.

Bursa de Viena și Pesta
din 20 Noemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	108.10	108.10
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	81.20	81.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	97.50	97⅝
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	84.50	84.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	123.40	123.50
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.—	97.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	96.50	96.—
Obligațiuni urbariale temeșiane .	95.50	95.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	94.70	94.50
Obligațiuni urbariale transilvane.	96.50	94.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	94.50	94.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.40	72.40
Datorie de stat în argint . . .	73.40	73.40
Renta de aur austriacă	87.—	86.75
Sorți de stat dela 1860 . . .	131.—	131.50
Acțiuni de bancă austro-ung. .	820.—	811.—
Acțiuni de credit austr. . . .	286.40	287.20
Acțiuni de bancă de credit ung.	255.50	256.—
Sorți ungurești cu premii . . .	110.75	110.—
Sorți de regularea Tisei . . .	106.60	107.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.60	5.62
Napoleon	9.37	9.37
100 marce nemțesci	58.—	57.—
London (pe polița de trei luni) .	117.50	117.50

Economic.

(Pădurea și agricultura). Dealurile, ḑice „Monitorul agricol" din Bucuresci se vĕd încă până aḑi împodobite cu vegetație, pe aici pe colea nisce pete albe, arată începutul unor mâncături, pe cari ve povĕțuiesc a le oprì, ale reface cum a fost; voiesc a ḑice a le acoperì earăși cu vegetație. Nu înțeleg să semĕnați pe ele cereale, nici chiar vița, mișcarea repetată a pĕmêntului ce reclamă cultivarea unor asemenea plante ar grăbì surpăturile în loc să le împedice; trebue acolo să puneți plante care nu au trebuință de sapă, nici plug, să căutați a planta arbori, a căror rădĕcini să țină în clește mișcarea pământului, și a căror foi și craci se ferească căderea directă a ploilor, care are puterea cea mai mare a mobilisa și servì în văi petricelele, din care se compune pământul dealurilor din aceste locuri; să feriți întrarea vitelor pe acolo și ca să ajungeți la acest scop, să gărduiți în giuru-le o bucată ori care de pământ, atât în susul mâncăturilor, cât și în josul lor, cu aceasta veți face, ca iearba sau buruienile, ce cresc acolo să fie ferite de pășune, prin desvoltarea lor capĕtă puteri mai mari a oprì apele, ear prin putredirea în timpul iernei dă o îngrășăminte nisipului sau mâncăturei pe care, duse de ape, o depune, și cu aceasta face ca vegetația să poată mai cu ușurință prinde putere. In casuri când aceste surpături ar devenì mari, singurul mijloc este dea face nisce garduri de sălcii în curmezișul mâncăturei la depărtări de 10 pași una de alta. Să se semene în susul fie cărui gard semințe de buruieni, ce cresc prin nisip, amestecate cu jir și semințe de pomi roditori; nucul ar fi cel mai folositor arbore, care ar da un prea mare adăpost, și cu timpul, un bun venit anual, lemnul lui va servì ca capital pentru copii, căci valoarea îl cresce cu cât este mai mare și crescut în locuri slabe.—Cu chipul acesta veți trage foloase din acele surpături, și vĕți oprì întinderea lor și pustiirea coastelor. Ca cultură principală, vĕ consiliez a avè vie și pometurile, și pădurea, cari singure convin posițiunei deloase ce aveți pe acì, cu deosebire numai că via nu trebue aședată nici o dată în locurile stâncoase prea mult pietroase și golașe, veți scoate mai puțin vin și veți periclita coasta, ea trebue situată acolo, unde coasta este îmbrăcată și pe un loc espus la soare și nu prea rîpos; pometurile să fie de obiceiu puse în josul viei ca să slujeascăcă drept spijin apelor ce se scurg de pe răzoarele ei; pedurea să nu ocupe decât locurile cele mai ripoase, acele în care ori ce vegetație alta ar fi imposibilă. Dealurile sau șesurile să vĕ serve de pășiunea vitelor ear văile să le aveți ca liveḑi și cultura, adecă părțile apropiate de ape, să fie lăsate pentru liveḑi și cele ce sûnt mai lângă sat ferite de vênturile ce ḑilnic es ori vin pe gura văilor, să aședați cultura porumbului mai cătră liveḑi în locurile nisipoase; ovĕsul și orzul să cam prinde în giurul satului unde îngrăsămintea o puteți duce în apropiere și cu înlesnire; deacă s'ar putè prin mijlocul holdelor să faceți mici șănțulețe, pe unde se lăsați a se scurge apele ploilor, ce vin din dealuri și acele cari trec prin sat, cu acesta veți da o umiditate pământului și 'l veți ferì de ocasiune.

Nr. 308. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕțĕtori la scoalele poporale din subsemnatele comune ale protopresbiteratului Mercurii se escrie concurs cu terminul până la 20 Noemvre st. v. a. c.

Cu aceste posturi sûnt împreunate următoarele emolumente:

1. Mag 120 fl. v. a. cuartir și lemne de foc.

2. Ocna inferioară (Vizakna) 150 fl. v. a.

Concurenții să'și adreseze suplicile lor instruite conform statutului organic și regulamentului congresual la subsemnatul în terminul arĕtat.

Dela oficiul ppresbiteral al tractului.

Mercurea, 1 Noemvre 1880.

I. Droc m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 251 3—3

CONCURS.

În urmarea ordinațiunei consistoriale din 11 Octomvre a. c. Nr. 3174 scol. se publică concurs pentru postul de învĕțătoriu la scoala poporală gr. or. din Pianul de jos, tractul S. Sebeșului, cu terminul până la 22 Noemvre st. v.

Salariul împreunat cu acest post e de 200 fl. v. a.

Suplicile instruite după lege, au a se adresa la oficiul protopresbiteral al S. Sebeșului, până la indicatul termin.

Pianul de jos în 26 Octom. 1880.

În conțelegere cu d. protopresbiter concernent.

Comitetul parochial.

Nr. 297 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la scoalele popurale gr. or. din comunele Bogatu și Cunța, ppresbiteratul Mercurei se escrie concurs cu terminul 15 Novembre st. v. a. c.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sûnt:

1. Bogatu, 200 fl. v. a. și lemne de foc.

2. Cunța, 120 fl. v. a. și folosirea a 2½ jugere pământ.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi să'și adreseze petițiunile lor instruite conform regulamentului scolar din anul 1878, oficiului ppresbiteral subsemnat până la terminul susindicat.

Dela oficiul ppresbiteral al tractului.

Mercurea la 28 Octomvre 1880.

I. Droc m. p.,
adm. prot.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, și casurile cele mai înderĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie și totdeauna cu succes, și în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 9—24

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archi[illegible]ane.

Nr. 134 Sibiiu, Joi 13 Noemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 12 Noemvre.

Sûnt ciudate consecenţele în statul nostru. La noi in adevĕr in de ale statului nu poţi sci nici odată când dai unde va crepa.

Comitatul Severinului, înfiinţat după desmilitarisarea regimentului român bănăţan de graniţă, guvernul l'a pus sub curatela unei administraţiuni cu totul deosebite de cealaltă administraţiune ungurească. Functionarii, cari în alte părţi, după instituţiunile de până acum, se aleg de representanţa legală a poporului, acolo au fost denumiţi de guvern. De bună samă guvernul va fi fost condus de eftinul pretecst, că poporaţiunea comitatului celui nou e nematură de a'şi alege funcţionari întregi. Reservata mentală însĕ va fi fost, ca sĕ nu lase, a se înfiinţa un „*cuib* nou *daco-român*“ tocma la marginea ţĕrei şi tocma atunci, pe când poate se gândia şi la spargerea celui din „ţeara Oltului“ din Transilvania.

Guvernul a denumit aşa dară pentru comitatul luat sub curatela proprie, el însuşi functionarii. Însĕ cu toate că i a denumit, după neţermurita poftă a inimei sale, a păţit-o cu ei. Afacerea Pausz este încă în vie memorie cu toate apertinenţele ei tragice.

Dovada în urma prea marei îngrigiri a guvernului de comitatul Severinului, ar fi creḑut ori şi cine, că va avè drept consecenţă, că guvernul va întroduce în comitat instituţiunile, de care se bucură ceealaltă parte a ţĕrei, şi poporul, care prin representanţii sei a dovedit, că are mai mult simţ pentru o bună administraţiune şi economie decât organele denumite de guvern, va întra în dreptul seu de a'şi alege funcţionarii.

Aceasta ar fi fost cu totul lucru străin de sistema de a merge lucrurile anapoda şi pe dos.

Deci guvernul a căutat căi şi mijloace sĕ susţină provisoriul de mai nainte şi acum a ajuns lucrul, ca sĕ se pregătească un proiect de lege pentru desfiinţarea comitatului. În alte părţi se iau mĕsuri de aceste, când o poporaţiune dovedesce, că în oare care chip, sau în mai multe chipuri, sau în toate chipurile, nu este harnică a se administra. În casul de faţă, pe lângă toate defraudările fostului vice-comite şi pe lângă toate câte stau în legătură cu acele, vina tot cade asupra poporaţiunei comitatului, căci administratorii sei, daţi poporaţiunei de guvern, s'au arĕtat cu totul necorespunḑĕtori de misiunea, cu care s'au fost încredinţat.

Ajungênd lucrul până la discusiune în conferenţele dietei ungaresci, privim desfiinţarea comitatului Severin şi întruparea lui la comitatul Caraşului aproape de o faptă implinită.

Luăm act despre mĕsura aceasta ca sĕ se scie, cum se tractează Românii la noi în Ungaria, cu toate că sûnt cei dintâiu în alipirea cătră dinastie şi tron, cei dintâiu în patriotismul cel nefalsificat şi cei dintâiu în iubirea de ordine.

Acum, dacă guvernul pune pe Românii din Bănat şi pre toţi din Ungaria întreagă în posiţiunea, de a răcì în deducerea consecenţelor, am astepta dela inteligenţa preoţească şi mirenească şi preste tot dela poporaţiunea cea precumpănitoare română din fiitorul comitat lărgit şi preste Severin, sĕ facă, la rêndul seu, şi pe guvern a rătăcì în calculii sei. Românimea din fiitoriul comitat sĕ'şi concentreze toate puterile spre a da comitatului coloritul poporaţiunei în maioritate, coloritul unui comitat românesc. Ei bine, guvernul, care se pare, că se teme de Români şi vrea sĕ le sterpească „cuiburile“ sĕ găsească unul mai tare decât ar fi fost amendouĕ comitatele, unul câte unul.

Ar fi ciudată şi consecenţa aceasta, dar, în cele din urmă, ar fi una dintre cele rare, care deşi cu pagubă, ar fi tot odată şi în favorul Românului persecutat.

Revista politică.

Sibiiu, în 12 Noemvre.

Începem revista de astăḑi cu înregistrarea unui eveniment, care atinge de apoape Românimea din Ungaria. Într'o conferenţă a partidei liberale s'a discutat proiectul de lege privitoriu la încorporarea comitatului Severinului la comitetul Caraşului. Fiindcă luăm notiţă despre evenimentul acesta şi la alt loc, aici ne mărginim pe lângă simpla înregistrare.

O desbatere interesantă s'a început în sinul anchetei parlamentare privitoare la reforma administraţiunei. Asteptăm sĕ vedem nu cumva şi întreprinderea aceasta va eşì la un capet, care sĕ nu samene cu începutul. Suprindere mare nu ne-ar căşuna nici o greşită reeşită a reformărei în cele ale administraţiunei, căci atâta sûntem de dedaţi, încât ne ar suprinde numai contrariul.

Conferenţele sûnt la ordinea ḑilei, dar se nu fim rĕu înţeleşi, căci nu este vorba de conferenţe de ale noastre. În Budapesta partida liberală (guvernamentală) se întrunesce în conferenţe; partida „independenţilor“ a emis o provocare, conform cărei au a se întrunì în conferenţă la Budapesta, pe ḑiua de 23 Ianuarie 1881, toţi deputaţii dietali şi din fie care cerc electoral câte un delegat. Se înţelege, că provocarea aceasta privesce numai pe cei de principiile îndependenţilor, între cari vin a se numera şi cei cu devisa „1848“ şi toţi, câti sûnt în opositiune cu dreptul public actual ungaresc şi confesează îndependenţa Ungariei. Scopul întrunirei sûnt alegerile viitoare şi, în legătură cu aceste, organisarea partidei.

Conferenţă au avut şi conservativii austriaci în Linz, după ce premersese a constituţionalilor austriaci. Conferenţa din urmă a primit resoluţiunea, prin care esprimă dorinţa unei politici unitare a imperiului, pe lângă conservarea autonomiei ţerilor, lărgirea dreptului electoral, ecuilibrul în bugetul statului şi o împărţire dreaptă a contribuţiunei. Conferenta nu vede naţionalitatea germană periclitată prin respectatea drepturilor celorlalte naţionalităţi şi se pronunţă contra ori cărui feliu de agitaţiune contra naţionalităţilor.

Ḑiarul parisian „Naţional“ publică o convorbire cu contele Taaffe. „Eu voiesc, scrie corespondentul, că a ḑis contele Taaffe, sĕ dau fie-cărei naţiuni locul, ce i se cuvine. Contrarii mei nu apĕră drepturi adevĕrate sau o causă dreaptă; impulsul lor este setea după portfoiuri. Politica mea este garanţia păcei generale; politica mea nu va liniscì numai pe Francia, dar şi pe Rusia, pe când o alianţă intimă cu Germania şi o Austrie esclusiv germană ar fi un adevĕrat pericul pentru Europa“.

Desbaterea cestiunei Evreilor în parlamentul prusian a luat dimensiuni mari. Ea nu s'a mărginit numai în parlament, ci şi în presă. Evreii au mulţi şi buni apĕrători, dară şi antisemiţii au luptători buni. Lupta a remas nedecisă. Ea de sigur se va continua în ḑiaristică.

Camerile României se vor deschide în 15 Noemvre. Desbaterile sesiunei acesteia judecând după cestiunile pendente, promit a fi interesante.

Anchetă în causa reformei administrative.

La 22 Noemvre n. s'a ţinut în ministeriul de interne sub presidul ministrului president Tisza o anchetă în causa de reformarea administraţiunei.

Ministrul Tisza salută membrii întruniţi şi constată, că a convocat ancheta din motivul, că în cestiuni atât de însemnate cum e reforma administraţiunei, numai aşa se poate obţinè un resultat bun, dacă principiele sciinţei se aduc în conglăsuire cu esperienţele făcute în centru şi în provincie.

În cât pentru modul de discusiune doresc, ca cestiunile supuse la desbatere, sĕ se discute sau în genere sau împărţindu-se în grupe omogene sĕ se însărcineze mai multe comisiuni mici cu discusiunea prealabilă asupra lor. Modalitatea ultimă ar fi mai corespunḑĕtoare.

Contele Em. Pechy află necesar, ca maiântâiu sĕ se stabilească principiele cardinale, pe basa cărora voim a construì reforma administraţiunei.

Bar. P. Sennyey premite mai întâiu, că prin înfăţişarea sa la această anchetă nu ar avè sĕ se prejudicieze posiţiunea şi părerile sale politice. Încât pentru *modus procedendi* se învoesce cu părerea contelui Pechy, că mai întâiu trebue sĕ ne lămurim asupra principielor şi direcţiunei, căci altfeliu discusiunea ar fi stearpă. Afară de aceasta detaiurile nu pot fi discutate înainte de a se stabilì principiele, căci sûnt unele detaiuri principiale — d. e. denumirea funcţionarilor — cari atêrnă dela ficsarea direcţiunei. În genere oratorul e de părere, că combinarea opiniunilor contrare nu duce la scop, ci provoacă numai încurcări.

Fiind-că numai guvernul poate fi orientat în privinţa defectelor ivite în administraţiune şi în privinţa postulatelor, ce le face administraţiunea, oratorul cere, ca ministrul sĕ se declare din capul locului: dacă află necesară o reformă radicală sau numai nisce reparaturi în detaiu şi în casul prim în ce direcţiune voiesce a realisa reforma radicală? Anchetele au un resultat positiv numai în casul, când discusiunea are un substrat concret şi acesta numai guvernul îl poate da.

După unele observări secundare din partea mai multor oratori ia cuvêntul ministrul president C. Tisza: Eu sûnt de părere, că sistema de administraţiune resultată din desvoltarea istorică o vom putè delătura numai, dacă ne vom convinge, că susţinerea ei între împregiurările noastre, e spre paguba administraţiunei, cu alte cuvinte, avem lipsă de o administraţiune bună, şi spre aceasta trebue sĕ nesuim, dacă se poate, prin reformarea sistemei vechi, dacă nu se poate, prin delăturarea acestei sisteme vechi—.

Un stat fără administraţiune bună nu mai poate esista. Sistema cea vechiă de administraţiune, adecă sistema de alegerea funcţionarilor administrativi, sum gata a o jertfi, dacă me voiu convinge, că ea nu se mai poate susţinè cu tote ameliorările ce le vom face, de es. prin aplicarea de funcţionari apţi, sau dacă me voiu convinge, că din punctul de vedere al statului ungaresc şi al naţionalităţii ungaresci schimbarea sistemei e o necesitate neapĕrată. Am convocat ancheta aceasta, ca sĕ'mi câştig aceasta convicţiune, că adecă cu sistema de alegerea funcţionarilor o administraţiune bună a devenit imposibilă prin lipsa de indivíḑi apţi.

Mai departe am voit sĕ mĕ conving, dacă este adevĕrat, mai ales după esperienţele celor ce au locuit între naţionalităţi diverse, că naţionalitatea ungurească, idea de stat ungaresc, reclamă oare anularea sistemei de alegerea funcţionarilor. Observ că transformarea unei sisteme de administraţiune istorice într'o sistemă nouă este o problemă, care cere o cumpănire scrupuloasă, pentrucă publicul este dedat a suporta mai uşor părţile slabe ale sistemei vechi decât ale celei nouĕ — şi ori ce sistemă 'şi are partea sa slabă.

În merit comisiunile administrative nu sûnt o instituţiune de prisos şi prin urmare de desfiinţat, ci ele reclamă numai unele modificaţiuni cu privire la constituire şi la cercul lor de activitate. Şi cu privire la procedura disciplinară aflu a fi de lipsă o ameliorare cu privire la apelaţiune şi anume cu privire la o aplicare mai strictă a legei disciplinare, dintr'altele instituţiunea e întemeiată pe base corecte. Încât pentru punctul, ce privesce administraţiunea banilor publici, cestiunea, care e cunoscută deja din o ordinaţiune ministerială, s'a pus nu cu scopul pentru a se stabilì modalităţile manipulaţiunei de bani într'un mod mai detaiat printr'o lege, ci pentrucă după sistema de aḑi stabilirea acestor lucruri se ţine de sfera de drept statuar.

Ací avem lipsă de o procedură mai omogenă.

Bar. Sennyey declară că în urma părerilor espuse de cătră ministrul pres. se poate începe discusiunea asupra punctului prim.

Cont. Em. Pechy desfăşură ur-

mătoarele păreri meritorie: Toți simt necesitatea, de a se reforma administrațiunea noastră în mai multe direcțiuni, dar să nu procedem la reformare din predilecțiune către teoriile scientifice a autorităților esterne, ci să cumpănim serios geniul poporului nostru, desvoltarea noastră culturală și relațiunile noastre particulare, căci legea e ca o plantă, care dacă nu e sădită într'un strat priincios, se vestedesce.

Trebue să alegem între centralisațiune și autonomie, amêndouĕ și-au părțile lor bune, dar să ne ferim de o fusiune a cestor două sisteme, căci altfel am crea un caos în administrațiune, ale cărui urmări rele ar cădè în sarcina poporului. Trebue să ne îngrìgim mai întâiu de un aparat de administratiune organic, care să nu fie complicat și greoiu, ci să corespundă dorințelor generale, să facă dreptate fiesce căruia deopotrivă și îndată; căci până ce nu se va stabilì prin lege cualificațiunea funcționarilor comitatensi, până nu se vor constringe acestia a depune un rigoros și până nu li se va asigura viitorul prin o pensionare normală, nici sistema de denumire, nici sistema de alegere nu va delătura relele din administrațiune

Un pond principal va trebuì să se pună pe sistema comunală: comuna va avè nu numai să decidă asupra lucrurilor ce cad în competența sa, ci trebue să i se dea și puterea să-și esecute hotărîrile sale, căci altfel se nasce un pesimism și o desinteresare în viața comunală.

Mai departe e necesar ca putestatea centrală a țerei să decentralisezе toate acele agende administrative, de cari nu are trebuință și cari pot fi prevedute împreună cu agendele comitatului în centrul comitatului de comitele suprem și de vice-comitele sub propria sa responsabilitate, însĕ cu reservarea, de a se încuviința din partea congregațiunei generale, a cărei cerc de activitate va trebuì stabilit prin lege.

Comisiunile administrative să se desființeze. Susținerea congregațiunilor, cari trebue convocate cel puțin odată pe an, e necesară, pentru că națiunea aderează la dênsele cu o pietate, ce se poate esplica din pracsa de veacuri, și pentru că e de lipsă, ca comitatul să aibă ocasiune a ținè în evidență conducerea afacerilor, a controla funcționarea organelor sale între marginele legei, a accelera remediarea relelor, a căror delăturare compete esclusiv ministeriului.

E de lipsă mai departe, a se introduce o poliție de stat aședată pe temelii mai corespondetoare și susținerea judecătoriilor disciplinare, însĕ cu o organisare mai bună. La alegerea capilor comitatului sau a comiților supremi recerința principală să fie cunoscința de sprecialitate, cualificațiunea și caracterul nepătat, ear' nu întrebarea, dacă respectivul este un conducĕtor politic abil de partide. Cercul de activitate al capilor comitatului sau al comiților supremi față cu oficialii de stat, cari funcționează pe respectivul teren al comitatului, trebue regulat astfeliu, ca interesele servițiului public să nu se periclitezе prin rivalitate reciprocă, ci să se promoveze cu toate forțele. Toți oficialii de stat aședați în comitat trebue concentrați în emporiele comitatului, căci prin aceasta se promovează cu succes interesele servițiului public și se cruță mijloacele partidelor respective.

Legislativa trebue să dispună neapĕrat, dacă oficiurile comitatului trebuie a se ocupa prin denumiri ori prin alegere pe viață, căci sistema de până acuma nu se mai poate susținè. Modalitatea alegerei pe viață ar fi mai convenabilă, pentrucă comitatul cunoasce partea cea mare a aspiranților precând ministrul de interne ar fi asaltat cu lunile de către concurenți și nu s'ar putè orienta.

Oficiile la scaunele orfanale ale comitatului să se ocupe la toată întêmplarea prin d e n u m i r e, căci scaunele orfanale trebuie să fie esclusiv foruri juridice.

Introducerea casselor domesticale e păgubitoare pentru comitate mai ales aḍi; dar sistema de dotațiune actuală e mai corespundĕtoare prelângă oare care modficațiuni.

Baron P. S e n n y e y: Me aflu în plăcuta posiție de a accepta în genere părerile contelui Pechy, însĕ cu unele reservațiuni. Și eu sûnt de părere, că reformarea administrațiunei trebue să fie obiectul unui studiu serios și matur și că e periculos a imita ca sclavul instituțiuni străine. Nu trebue însĕ să uităm, că o serie întreagă de instituțiuni de ale noastre, toată viața noastră publică și întreg organismul nostru social se află în urma marilor reforme din 1848 pe nivel european și s'au desvoltat după modelul instituțiunilor străine, prin urmare ar fi o eroare, ca noi din pietate către unele reminiscențe și pentru unele prejudețe istorice să eschidem cu totul influența instituțiunilor esterne. Toți sûntem de acord, că starea actuală nu se mai poate susținè și că o ameliorare parțială nu ne duce la scop, deci să nu ne spăimêntăm de reforme radicale.

Încât pentru punctul de mânecare, nu consimt cu părerea lui Pechy, că adecă noi am avè să alegem între centralisațiune și autonomie, din contră eu nu sûnt centralist, ci doresc a promova autonomia și a o conforma cu relațiunile noastre. Din combinarea celor două sisteme amintite nu poate resulta decât o sistemă din cele mai rele, după cum ne dovedesce sistema actuală, căci aḍi nu avem nici municipie sănĕtoase, nici o centralisațiune puternică.

Sûnt de acord cu contele Pechy în părerea, că sistema de denumire nu este o panaceă, dar cu toate acestea, întroducerea acestei sisteme e neapĕrat necesară în interesul administrațiunei. Întroducerea ei este adevĕrat, că provoacă temeri, dacă nu se stabilesc oare care garanții, cum ar fi întroducerea unei pragmatice de serviciu, mai departe o dispositiune, prin care s'ar asigura libertatea electorală față cu volnicia funcționarilor.

Nici denumirea funcționarilor nu va duce la scop, dacă nu se va supune întreg aparatul administrativ unor modificări, dintre care una ar fi, ca comitele suprem să încete de a fi numai dignitar și în mânile lui să se concentreze toate acele agende de stat, care trebue resolvite la scaunul comitatens. Prin aceasta s'ar obținè acea centralisațiune, care voia se o realiseze ministrul president prin comisiunile administrative, ceea ce însĕ nu i-a succes. Prin aceasta am obținè mai departe avantagiul, că statul nu va trebuì să creeze organe deosebite pentru unele recerințe de stat.

Cercul de activitate al comisiunei administrative ar trebuì mai mult lărgit decât restrins, cu un cuvênt, ași dorì, ca tot ce se resolve în afară de ceea ce numim comitat, să se decentraliseze precât se va putè.

Sistema de alegere a funcționarilor pe viață și cualificațiunea numai va înăsprì situațiunea actuală. Cestiunea denumirei, care a cășunat multă volbură, încă e de temut în mâna unui guvern foarte puternic, dar aci nu e vorba de a mulțămì oare care aspirațiuni de putere, sau de a ne apera de unele temeri, ci e vorba de a întroduce o administrațiune bună.

Ministrul president a atêrnat adoptarea sistemei de denumire dela două condițiuni. Cea dintâiu e, dacă prin alegere nu se pot afla funcționari corespundĕtori. Această condițiune esistă, pentrucă puterile intelectuale nu sûnt împărțite în mod proporțional prin comitate și alegerea se află în mânile unor familii și clice, care resping puterile tinere din cariera administrativă. A doua condițiune a ministrului president o aplic la cestiunea de naționalități. Eu nu pot adopta această condițiune decât într'un înțeles foarte restrins, eu cred că o administrațiune strict disciplinată e de lipsă, pentru ca statul să'și poată împlinì chiemarea națională, nu pot însĕ accepta denumirea funcționarilor ca o armă, prin care naționalitățile să vină oareși-cum într'o posițiune ostilă cu statul unguresc.

Funcționari buni vom putè cresce numai prin sistema de denumire, ear' temerile politice ce se ivesc contra acestei sisteme trebue risipite prin legi bune.

Încât pentru cualificațiune, alegerea nu dă nici o garanția, mai multă garanția dă în această privință dreptul de candidare. Alegerea po viață nu o aprobez de loc, pentru că ea ar perpetua erorile ivite la alegeri. Ce privesce cestiunea financiară, asupra acesteia nu dau nici o declarațiune, dar observ, că o administrațiune bună e totdeauna mai eftină decât una rea. Sistema de aḍi corespunde cu privire la încassarea contribuțiunei și la assentări, dar încât pentru interesele poporului, valoarea ei e nulă.

(Va urma.)

Corespondențe particulare

Viena, 18 Noemvre 1880. În 5/17 Noemvre a. c. a avut loc promovarea a doi juni români de aici de doctori în medicina universală. Acestia sûnt: domnul Ioan C l o a j ă din Boița de lângă Sibiiu, și dl George B a i u l e s c u, fiul preotului gr. or. român din Brașov.

Promovarea a fost anunțată pre ḍiua de mai sus la 12 oare. Deja pela 11 oare, junimea română în numĕr însemnat, circula pre dinaintea universității. La 11½ preste 20 ocupau loc în sala senatului academic. Bucuria era zugrăvită în fața tuturor sciind, că doi tineri români contribuie astăḍi la înălțarea prestigiului național. Sensație mare a făcut întrarea Părintelui Sava P o p o v i c i în sala de promoțiune. Figura sa simpatică, ținuta marțială și peptul gramădit de însignii, însuflau pretutindinea respect. Între Românii asistenți era și onoratul dn. advocat din Brașov, dl Simeon D a m i a n u, care avênd unele afaceri la Pesta, s'a repeḍit până aici spre a cerceta pre fratele seu, care studiază filosofia la universitatea de aici.

Întêmplarea a adus cu sine, ca în fruntea celor 13 promovânḍi să stea dl B a i u l e s c u pentru litera *B*. Ḍic întêmplarea, căci i crescea omului inima vĕḍind atenția publicului numĕros și laudele, cu cari încărcau pre bravii nostri doctori. Dl Baiuleacu era cel mai tinĕr între toți, câți se promovară. Figura sa simpatică și plină de vioiciune firească stărnia atenție și împresie generală.

După promovare a fost prânḍ comun, la care au participat 22 tineri cu părintele Sava Popovici în frunte.

Românul se veselesce rar. Însĕ când se veselesce, se veselesce cu toată inima sa. Asemenea veselie a fost a noastră. Nu veți aștepta, domnule Redactor, să ve scriu mai multe despre prânḍul nostru comun. Sciți că la asemenea ocasiuni toastele nu prea lipsesc. La noi s'a vorbit puțin, însĕ am simțit cu toată puterea inimei noastre tinere.

Eram uniți! Uniți în cugete, uniți în simțiri, cu toate că eram Munteni, Moldoveni, Bucovineni, Ungureni și Transilăneni. Vorbiam toți în aceași limbă, afară de „Io mis“ al Bănățanului, eram cu asemenea însuflețire, cu asemenea voie bună cu toții. Nici în fisionomii nu diferiam: Eram toți cam „părliți“ de arșița soarelui.

Dela Reuniunea învĕțătorilor români din țeara Bârsei.

(Urmare.)

Onorată adunare generală!

Subsemnatul comitet consciu de datoria sa, are onoare în înțelesul §-lui 10 lit. *a*) din statutele reuniunei, a supune aprețiărei și deliberărei onorab. adunări generale, despre activitatea sa în decursul anului reuniunei 1879|80 următoriul

Raport

Comitetul în cele 8 ședințe ale sale, ținute în decursul anului espirat, s'a adoperat a efeptuì conclusele luate de adunarea generală ordinară și estraordinară a reuniunei; mai departe, avênd în vedere scopul, la care tinde această reuniune, a luat dispositiuni necesare pentru promovarea întereselor spirituale ale reuniunei, în fine a adus decisiuni, cari i s'au părut practice în sfera administrativ-economică.

Activitatea acestui comitet pe terenurile indigitate se poate resuma în patru puncte și anume:

I. Efectuirea concluselor adunărilor generale.

II. Activitatea comitetului în privința promovărei intereselor spirituale ale reuniunei.

III. Activitatea comitetului în sfera administrativ-economică.

IV. Inițiative luate de comitet în folosul reuniunei.

I. E f e c t u i r e a c o n c l u s e l o r a d u n ă r i l o r g e n e r a l e.

Protocoalele adunărilor generale din anul trecut s'au autenticat de comisiunile alese pentru acest scop și conclusele acelora s'au îndeplinit și anume:

1. Conform decisiunei din ședința a III-a a adunărei generale din a. tr. s'au procurat 5 esemplare de gramatică rom., cari s'au dat comisiunei censurătoare, aleasă de adunarea generală estraord. din a. 1878 spre esaminare și relaționare.

2. Conform însărcinărei adunărei gen. ordinare din ședința a III-a și a comitetului din ședința ținută în 26 Octomvre 1879 s'au cumpărat *a*) două protocoale, unul pentru ședințe și altul pentru esibite, *b*) un dulap pentru biblioteca și archiva reuniunei.

3. Pe basa conclusului adunărei generale ordinare din ședința a III-a și a comitetului de sub Nr. 3 a protocolului din 7 Decemvre 1879 comitetul s'a și adresat către unii domni autori cu rugarea, ca să binevoiască a dona pentru întemeierea bibliotecei câte un op din scrierile lor, dar' n'a putnt obținè nici un resultat.

4. Relativ la însărcinarea adunărei generale ord. ca comitetul să întrevină la venerab. consistoriu în numele reuniunei, pentru susținerea foaiei „Scoala română“, comitetul observând, că foaia „Scoala română“ dela 1 Ianuarie a. c. a încetat, nu a aflat consult a întrevenì petru o foaie, despre carea nu se scie, de va mai apărè. Comitetul din contră este de părere, ca membri acestei reuniuni, ca factori de sinestătători, să'și procure această foaie și atunci ea se va putè susținè.

5. Relativ la însărcinarea adunărei generale ord. din a. tr., ca comitetul să aducă la cunoscința venerab. consistoriu cărțile recomandate de adunarea gener. a reuniunei noastre din a. 1878, lângă cari să se mai adaugă și legendariul dlui Vasile Petri, tipărit cu semne, comitetul observând, că aceste cărți precum și legendariul dlui V. Petri, cel puțin în părțile noastre, sûnt deja întroduse, a aflat de prisos a mai solicita pe venerab. consistoriu în această cestiune, de altmintrelea comitetul crede, că această afacere se poate reasuma în una din ședințele acestei adunări de va prisosì timpul.

6. Relativ la sigilul reuniunei comitetul a aflat cu cale, a nu'l procura cu emblema ficsată de adunerea generală ordinară din motiv, că așa cevași se poate fabrica

numai în Viena sau în Pesta și ar întrece și prețul ficsat de adunarea generală; din contră comitetul este de părere, ca adunarea generală să încuviințeze facerea unui sigil simplu cu inscripțunea: „Reuniunea învețătorilor români gr. or. din țeara Bârsei“ și o stea în mijloc.

7. Incât pentru locul de adunare a comitetului și plasarea mobilelor reuniunei, direcțiunea gimnasiului nostru din Brașov a oferit comitetului cancelaria sa spre acest scop.

8. Manuscriptul „Eserciții practice“, conform însărcinărei adunărei generale estraordinare, s'a censurat de comitet și s'a înapoiat autorului pe lângă unele indigitări și observări.

9. S'a împărtășit venerab. consistoriu conclusele adunărei generale estraordinare din 25 și 26 August, referitoare la cercularіul venerab. consistoriu ddto 7 Iunie 1879 Nr 1613 scol.

II. Activitatea comitetului în privința promovării intereselor spirituale ale reuniunei.

1. Comitetul în urma cercularіului venerab. consistoriu ddto 7 Iunie 1879 Nr. 1613 scol. a decis a se convoca în loc de conferență, după cum prescria menționatul cercular, o adunare generală estraordinară pe ḑilele de 25 și 26 August 1879; ceea ce s'a și notificat venerab. consistoriu prin hârtia comitetului ddto 1 August 1879.

2. A dat spre desbatere la subreuniuni tema: „cari sûnt manualele cele mai potrivite pentru învețarea religiunei în scoalele populare precum și metodul, după care ar fi a se propune acest studiu“, care temă s'a și desbătul din partea subreuniunilor cu un deosebit zel. Resultatul este a se vedè din raportul special al comitetului conform programei adunărei generale actuale alăturat sub *A*).

3. Comitetul a ales o comisiune pentru revisuirea statutelor reuniunei, carea până acuma nu 'și-a putut termina lucrarea sa, dar' la timpul seu își va presenta operatul.

4. S'a dat pentru subreuniuni tema: „eserciții intuitive pentru anul prim de scoală și anume: Obiectul intuițiunei și metodul.“ Rapoartele despre această temă n'au întrat încă la comitet.

5. A elaborat un proiect de reformă al regulamentului pentru împărțirea reuniunei în VI despărțeminte, care se presentează on. adunări generale sub ·/.

III. Activitatea comitetului în sfera administrativ-economică.

1. Comitetul a desemnat în cele 6 subreuniuni câte un președinte pentru conducerea alegerei de constituire și așa cele 6 subreuniuni, în cari se împarte de present reuniunea noastră, s'a și constituit după cum se poate vedè din următoarea consemnare alăturată:

Consemnarea

membrilor din comitetele subreuniunilor.

Cercul I: George Bellissimus, președinte; George Moian, secretariu; Dimitrie Cioflec, colector; Ioan Corneliu Tacit, consiliar; Ioan Aron, consiliar.

Cercul II: Ioan Dorca, președinte; Ioan Găvruș, secretariu; Anastasiu Bârsan, colector; Ioan Petric, consiliar; Stefan Manole, consiliar.

Cercul III: George Ludu, președinte, Irodion Frateș, secretariu; George Goicea, colector; George Șurar, consiliar; Andreiu Nan, consiliar.

Cercul IV: Iosif Morar, președinte; Stefan Taus, secretariu; Stefan Popovici, colector; Iosif Micu, consiliar, Alecsandru Măeruțan, consiliar.

Cercul V: Iosif Comanescu, președinte; Dimitrie Pop, secretariu; Zaharie Pop, colector; George Proca, consiliar; Nicolae Ilie, consiliar.

Cercul VI: Bartolomeiu Bude, președinte; Ioachim Ciurea, secretariu; Nicolau Reit, colector; Ioan Strĕvoiu, consiliar; Ilarie Reit, consiliar.

2. S'au provocat restanțierii și acei, cari au absentat dela adunările generale ultime, prin oficiile ppbiterale respective a plăti tacsele și aceia, cari au absentat sau a plăti mulcta bănească prescrisă de 50 cr. de ședință sau a'și scusa absentarea cu atestat demn de credință. Dintre absentătorii dela ședințele adunărilor generale s'au scusat din ppiatul Brașovului al II-lea Ioan Stoica din Rotbav, Nicolae Pârvul din Măgheruș și Demian Juga din Baștelec, — alții nu s'au scusat.

3. S'au tipărit 1000 cuitanții.

4. Ca comitetul să nu fie împedecat în afacerile sale, a ales de notariu pe dl George Moian în locul notariului Nicolae Oancea carele a demisionat.

5. Comitetul a decis, ca absențiile dela adunarea generala să se scuse numai prin atestat din partea respectivului director scolar.

6. Ca reuniunea să se poată afirma și în afară și să'și câștige autoritate, comitetul a aflat de bine a face colecte pentru inundați în raionul reuniunei și așa s'au și adunat până acuma cu totul 40 fl. v. a. cari bani s'au transpus comitetului respectiv din Brașov.

7. S'au recuirat președinții subreuniunilor a provoca pe restanțierii din cercurile respective a plăti tacsa de membri ai reuniunei pro a. 1879/80; resultatul se va vedè din raportul cassariului.

8. S'au rugat oficiile protopresbiterale din raionul reuniunei, a mijlocì dela comitetele parochiale, a se da învețătorilor diurne pentru adunarea generală actuală.

9. S'au convocat membri reuniunei prin cercular special, conform statutelor.

10. S'au învitat special și personal onorații domni membri fundatori ai reuniunei noastre, a lua parte la adunarea generală din a. c. trimițindu-li-se programa adunărei generale.

11. S'a făcut cunoscut onoratei primării din Zernesci timpul ținerei adunărei generale din a. c.

12. S'a notificat presidiului reuniunei învețătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeșului timpul și locul ținerei adunărei generale, trimițindu-i-se și programa adunărei generale:

IV. Inițiative luate de comitet în folosul reuniunei.

1. Suplica membrului Damian Juga din Baștelec, prin care cere a i se scusa absentarea dela ședințele adunărei generale trecute din causă, că epitropia scolară respectivă nu 'i-a dat diurne și că e sĕrac, se transpune sub ·/. adunărei generale spre decisiune.

2. Rugarea lui Damian Juga din Baștelec, pentru de a i se erta tacsa de membru ord. pro 1879 se transpune sub ·/. onoratei adunări gen. cu propunerea comitetului, ca respectivului membru să i se prelungească numai terminul de plată.

3. Dl Dr. Ilarion Pușcariu a comunicat presidiului acestei reuniuni, că domnia sa este aplecat, a vinde opul seu întitulat „Principii de pedagogie generală“ în folosul reuniunilor învețătoresci așa, ca vêndêndu-se între membri $^1/_3$ din venit să se confere fondului reuniunei, comitetul propune, ca on. adunare gen. să îmbrățișeze acest op și să se prenumere cât se poate de mulți spre care scop se va deschide o listă de prenumerațiune.

Brașov, 18 Aprilie 1880.

Comitetul:

St. Iosif m. p., președinte. — *I. Aron* m. p., secretariu.

Proiect

de regulament pentru împărțirea „reuniunei învețătorilor români gr. or. din țeara Bârsei“ în despărțeminte.

§. 1. Reuniunea învețătorilor români gr. or. din țeara Bârsei ca să'și ajungă mai cu înlesnire scopul, ce și l'a propus în § 2 al statutelor sale, se împarte în următoarele despărțeminte:

I. Despărtĕmêntul I-iu îl formează toți membri reuniunei din Brașov și Stupini, observându-se prescriptele §-lui 6 din statutele reuniunei.

II. Despărțemêntul al II-lea îl formează toți membri reuniunei din Săcele, de sine înțelegêndu-se, că și cei din Tărlungeni, Purcăreni și Zizin precum și cei din Dârste.

III. Despărțemêntul al III-lea îl formează toți membri reuniunei din comunele: Preșmer, Baștelec, Dobârlău, Ozun, Lisneu, Comolĕu, Laborfalu, Herman, Bod și Sânt Petru.

IV. Despărțemêntul al IV-lea îl formează toți membri reuniunei din comunele: Feldioara, Apața, Ormeniș, Măgheruș, Rotbav, Nou și Hălchiu.

V. Despărțemêntul al V-lea îl formează toți membri reuniunei din Codlea, Ghimbav, Cristian, Vulcan, Rĕșnov și Vlădeni.

VI. Despărțemêntul al VI-lea îl formează toți membri reuniunei din comuna colectivă Bran, Zernesci și Tohanul nou.

§. 2. Fie-care despărțemênt va purta numirea: Despărțemêntul reuniunei învețătorilor români gr. *or.* din țeara Bârsei cercul I, II, III, IV, V, VI.

§. 3. Adunările ordinare ale despărțemêntelor se vor ține tot la 3 luni, ear cele estraordinare se vor conchema, când va cere trebuința, publicându-se totdeuna și programa.

§. 4. Fie-care despărțemênt va avè:

a) Un conducĕtoriu, carele va fi totdeodată și membru al comitetului central încât se va putè;

b) Un secretariu;

c) Un colector.

§. 5. *a*) Conducĕtoriul representă despărțemêntul în toate afacerile sale oficioase.

b) Secretariul va purta protocol formal despre fie-care adunare, va compune pe basa concluselor din protocol raporturile, ce se vor face și va îngrigì de actele despărțemêntului.

c) Colectorul despărțemêntului în conțelegere cu cassariul general al reuniunei va îngrigì de cele financiare.

§. 6. Acesti 3 oficiali cu 2 consiliari, ce se vor alege prin adunarea despărțemêntelor, compun comitetul lui.

§. 7. Comitetul este datoriu, a se îngrigì de promovarea intereselor reuniunei.

El va îngrigì, ca decisiunile adunărilor generale ale despărțemêntelor și ale comitetului central să se pună în lucrare.

§. 8. Comitetul central al reuniunei va ficsa după un plan anumit două teme, ce se vor desbate în adunările despărțemêntelor și va căuta într'ac lo, ca în fie care adunare a despărțemêntelor să se desbată una și aceiași temă; ear' celelalte teme le va ficsa comitetul fie-cărui despărțemênt.

§. 9. Conducĕtoriul despărtĕmêntului împreună cu secretariul fac un raport despre fie-care adunare și acesta împreună cu o copie a protocolului adunărei le trimit comitetului central respective președintelui reuniunei cel mult în decurs de 3 săptĕmâni dela adunarea respectivă.

§. 10. Comitetul central esaminează atât protocoalele cât și rapoartele fie-cărui despărțemênt și apoi ceste din urmă le va înapoia respectivilor conducĕtori cu observările necesare, ear' protocoalele se vor păstra în archiva reuniunei.

§. 11. Acest regulament, fiind votat de adunarea generală, se va pune în lucrare numai decât de comitetul central al reuniunei.

Comitetul reuniunei:

St. Iosif m. p., președinte. — *I. Aron* m. p., not. coresp.

Referadă.

Comisiunea însărcinată cu censurarea proiectului de regulament pentru împărțirea reuniunei învețătorilor români gr. or. din țeara Bărsei în despĕrțăminte, primesce și recomândă adunărei generale acest proiect în întreg cuprinsul seu.

Zernesci în 25 Aprilie 1880.

Artimie Feneșean m. p., preș. comis. — *Ioachim Ciurea* m. p., referent.

Onorată adunare!

După ce în adunarea generală ordinară din anul trecut subscrișii s'au ales spre censurarea gramaticilor române esistente pentru scoalele noastre poporale cu acea însărcinare, ca în adunarea generală următoare să ne dăm părerile noastre asupra gramaticelor române și să recomândăm pe cea mai corespundĕtoare. Nestândune însĕ la dispoziție manualele în adunarea estraordinară din vara trecută n'am fost în stare a satisface însărcinării avute. Abia acum sûntem în poziție a arĕta fugitive părerile noastre asupra manualelor, de oarece în timp de 2 luni de ḑile de când ni s'a imanuat din partea Onoratului Comitet central trei gramatici edate de Domnii I. Cetățan profesor în Galați, V. Stilescu profesor în Bucuresci n'am putut face un studiu mai detaiat fiind și întrunirea comisiunei împreunată cu mari greutăți. Constituindune, subscrisul s'a ales ca referent și în timpul cel scurt, care ne a stat la dispoziție, ne dăm părerea noastră în următoriul mod:

1. Avênd în vedere, că a sosit vremea, ca învețătorii nostri să părăsească metodul învechit de a mai propune gramatica română ca studiu separat îngreunând cu aceasta mintea elevilor cu forme goale și seci fără nici o însemnătate practică, comisiunea recomândă învețătorilor, ca gramatica română să se propună numai curat pe basa cărții de cetire într'un mod rațional și practic fără a se mai da elevilor vre un manual în mână.

2. Ca manuducere pentru învețători la propunerea gramaticei în scoalele populare dintre toate gramaticile nouĕ cunoscute până acum recomêndăm cu toată seriositatea gramatica română de I. Manliu profesor în Bucuresci cu atât mai vêrtos, căci folosinduse învețătorii de ea, vor putè scăpa de formalismul cel sec și vor putè pune pe elevi în stare, de a judeca și de a'și câștiga o desteritate în espunerea ideilor.

3. Manualul din cestiune se recomândă pre sine și prin acea favorabilă împregiurare, că în restimp de 5 ani de ḑile a apărut deja a 10-a edițiune din partea etimologică și a 7-tea din partea sintactică.

Feldioara, 18 Aprilie 1880.

Stefan Taus m. p., referent.

Raportul cassariului

presentat adunărei generale a reuniunei învrĕțătorilor români gr. orientali din țeara Bârsei, ținută în Zernesci în 24, 25 și 26 Aprilie 1880.

În anul espirat s'au încassat dela membri reuniunei următoarele tacse:

Dela doi membri fundatori à fl. 20—fl. 40; dela 73 membri ordinari tacse pe a. 1879/80 à fl. 2—fl. 146; dela 31 membri ordinari restanții din a. 1878/9 à fl. 2—fl. 62; interese dela capitalul elocat la cassa de păstrare fl. 7.91 cu totul s'au încassat fl. 255.91.

Spesele au fost de fl. 25.13 care scăḑêndu-se, remâne fl. 230.78.

Lângă acestia adăogându-se și capitalul vechiu de fl. 130.13. Averea reuniunei stă din fl. 360.91.

Acest capital se află de present la cassa de păstrare din Brașov fl. 232.91 per cassa fl. 128.

Zernesci, 25 Aprilie 1880.

D. Cioflec m. p., cassariu.

Varietăți.

* (Reuniunea carpatină) din Ardeal, carea, după cum am anunțat, în 21 Noemvre s'a constituit definitiv în adunarea sa generală din Sibiiu, numĕră până acuma 418 membrii, între cari câte unul și din Sinaia, Bucuresci, Brûnn, Frankfurt, și Berlin. Din Comorn și Viena câte 2. Intre cei 418 membrii sûnt 404 bărbați și 14 femei. Adunarea generală procsimă se va ținè în 28 Noemvre n. Până atunci se mai poate înscrie, cine va voì, ca membru al reuniunei, la magistratul din Sibiiu.

* (Mulțămită publică). Este ḑis, că sĕ nu scie stânga, ce face dreapta; însĕ de oarece faptele marinimoase ale creștinilor, ce se fac din pura evlavie creștinească cătră biserică și scoală în deosebitele parochii, nu trebue retăcute, atât pentru fapta însăși, cât și pentru îndemnarea și atragerea spre scopuri filantropice; subscrisul în numele comitetului parochial mĕ sîmt

îndetorat, a aduce mulţămită publică d-lui Ioan Răşină evlavios bătrân de vre-o 75 ani şi văduvei Maria Stanci ambii din Predeal, cari încă în anul 1878 au contribuit în părţi egale cu suma de 75 fl. v. a., pentru cumpărarea unui Sfânt epatrachil, racuviţe (mânecări) şi procoviţe (acoperişuri); apoi cel dintâiu Ioan Răşină a mers mai departe cu marinimositatea sa, căci la sfătuirea subscrisului, în primăvara anului 1880 a donat pentru grădina bisericei 60 pomi nobilitaţi, cari s'au şi plântat în cintirimul bisericei cu condiţiune, că dacă se va nimici vreunul din acei pomi, să se plânteze altul în loc din averea sa proprie, şi la timpul seu venitul să fie al Sf. biserici, şi în tot anul să se solvească parochului respectiv un sărindariu în preţ de 5 fl. v. a. pentru dânsul şi socia sa în fie care an. Dee bunul D-ţeu, ca astfeliu de fapte marinimoase creştinesci să afle mulţi călduroşi imitători; ear sus lăudaţilor binefăcători să le dee viaţă îndelungată.

Predealul Branului în 8 Noemvrie 1880.

Dimitrie Tătulea m. p.,
paroch gr. or.

* (Bugetul oraşului Sighişoara) după propunerea magistratului consistă din suma venitelor per 82,086 fl. 46½ cr. şi din suma chieltuelilor per 81,039 fl. 71 cr. Restul cassei este 1046 fl. 75½ cr.

* (Calea ferată) pe valea Someşului peste puţin timp va fi terminată. Lucrurile de pământ vor fi gata cu sfârşitul lunei acesteia. Şinile se vor aşeda, în decursul lunei viitoare. O parte din mijoacele de comunicaţie se vor aduce în acelaşi timp dela Viena la Apahida, unde se vor folosì

* (Defraudaţiune). După cum ne spune „Egyetértés“ — dl Bela Moro, protonotariul din comitatul Neutra, unul dintre corteşii principali ai partidei guvernamentale, fu încarcerat pentru o mulţime de defraudări de bani şi falsificări de documente.

* (Sigil fals). Oficiul comitatului Sibiiului face cunoscut, că sigilul oficiului comunal din Vurper mai are un soţ, cu care se falsifică documente şi care este o imitaţiune a sigilului adevărat. Sigilul cel fals se deosebesce de cel adevărat prin aceea, că în cuvêntul „Szeben“, litera „z“ este întoarsă.

* (Consulatul german în Budapesta), după „Ungarische Post“, se va devalva pe viitor la o agentură comercială.

* (Sinodul din Bucuresci). Cetim în „Alegătorul“ următoarele: În şedinţa de eri a sfântului Sinod păr. Ghenadie, episcopul Argeşului, a făcut o propunere: ca să se înfiinţeze o facultate de teologie în Bucuresci sacrificând jumetate din salariul său de episcop.

Sûntem curioşi să vedem, dacă episcopii şi metropoliţii vor admite această propunere şi dacă dênşii se vor arăta aşa de patrioţi, ca să sacrifice din salariile lor pentru înfiinţarea unui astfeliu de monument naţional.

* (Hoţiii). Ni se scrie din Sasca montană cu datul 2 Noemv. 1880 următoarele: De câtva timp încoace s'a început hoţiile în comuna Sasca-montană aşa, încât ţiua la ameaţi nu cutează omul a ţinè uşile deschise. Mai întâiu s'a început la neguţătoriul Pavel Popovici, spărgêndu'i (hoţii) zidul dela cameră, unde ţinea slănina, untura şi sarea, au dus de acolo întâia oară slănina şi untura, la 14 ţile venind eară au dus şi sarea. Untura s'a aflat la un hoţ din comuna Slatina îngropată sub cuptoriu, acest hoţ a fost dat în mâna justiţiei, dar astăţi fără nici o judecată este pe picior liber. La neguţătorul Dumitru Rista, în luna trecută au spart zidul sub fereastră, au întrat la el în odaie, l'au bătut şi legat cu streangul şi iau luat 1,500 fl. La văduva Marie Mănescu, care era numai cu o fetiţă de vro 12 ani, seara pe la 8 oare au întrat 2 hoţi cu masce pe obraz, au bătut-o bine, şi poate ar fi şi omorît-o, căci dênsa n'a avut bani să le dee, dar norocul că fetiţa după ce a stins lumina, a eşit printre ei afară şi a strigat, ear' hoţii au tulit-o la fuga. În noaptea din 27 Octomvre a. c. au întrat şi în biserică, spărgend fereastra dela strana dreaptă. Au deschis cu puterea armariul, unde se păstrează luminile şi de acolo au luat o lăduţă de pleu cu 18 fl. 93 cr. În noaptea din 29 Octomvre au întrat la un locuitoriu serac, care nu se afla acasă, şi au luat o legătură de pesce sărat, şi alte bucate. Şi cu toate aceste, antistia din Sasca-montană stă cu mânile în sin şi nu face nici un pas spre stêrpirea reului.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Istoria aritmeticei şi principiile fundamentale

la tractarea Aritmeticei în scoala populară.

(Disertaţiune ţinută în adunarea generală a „Reuniunei învĕţătorilor români din Ţeara Bârsei“ la 26 Aprile 1880 în Zernesci)

de

Domeţiu Dogariu,
învĕţătoriu la scoala primară din Satulung.

(11 Urmare din Nr, 132 „Tel. Rom.“).

Regulele la calculul verbal sûnt următoarele:

1. Calculul verbal este de a se învĕţa totdeauna în legătură cu calculul în scris, însĕ aşa, ca deprinderea lui să premeargă totdeauna calculului în scris.

2. La calculul verbal se ia în consideraţiune mai întâiu valoarea internă, nu însĕ şi înfăţişarea esternă a numerilor prin cifre.

3. Deprinde bine scolarii cu acele operaţiuni şi resultate, ce vin mai adese înainte şi nevoescete a aduce o mulţime de operaţiuni la mai puţine, un şir de numeri la un numĕr mai mic şi numerii mai mari la mai mici.

4. Împreunează şirul operaţiunilor precedente din esercitiile limbistice şi spriginesce memoria prin repetarea verbală a resultatelor deja câştigate. Un esemplu practic ne va lămurì mai bine această regulă. D. e. Câtă materie are să cumpere Viroana pentru patru vestminte tot asemenea de mari, dacă pentu un vestmênt se cer 3 m. 65 cm. Acì ţicem aşa: de 4×3 m. = 12 m. şi de 4×60 cm. =240 cm. sau 2 m. 40 cm. lûngă 12 m. =14 m. 40 cm., apoi încă de 4×5 cm. =20 cm., lûngă 14 m. 40 cm. fac 14 m. şi 60 cm. etc.

5. Pronunţă fie-care temă numai odată, însĕ rar, tare, chiar fără de a vêrî unele observaţiuni lămuritoare şi accentuează sau marchează cuvintele mai importante.

6. Învĕţătorul să dedea pe elevii la linişte şi presenţa de spirit, îngrigiască, ca elevii, justificându-se despre cele aflate, să se esprime într'un limbagiu corect şi plăcut; mai departe nu rabde nici o hodorogitură sau bâlbăitură şi nu conceadă, ca elevii să repeteze o espresiune sau propositiune de douĕ ori sau de mai multe ori.

De aceste reguli pentru calculul verbal mai sûnt de a se încopcia altele pentru calculul în scris. Aceste ar fi:

1. Scolarii numai atunci să destingă temele, după ce le-au priceput şi precugetat bine, basându-se pe puterea proprie şi folosindu-se de cele mai simple forme.

2. Tot ce scrie scolariul să fie scris curat şi corect, şi s'o scie justifica.

3. Temele deslegate trebuiesc controlate totdeauna cu deamenuntul, afară de aceea să se convingă învĕţătoriul, că oare scolarii le-au priceput bine ori nu.

Aceste ar fi pe scurt principiile şi regulele, pe care se basează metodul aritmeticei în scoala populară.

Întrerupem aici publicarea mai departe a disertaţiunei acestia, de o parte din lipsă de spaţ şi de alta, presupunênd, că specialităţile, cari urmează, şi le pot întregì cetitorii înşişi.

Bursa de Viena şi Pesta
din 23 Noemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	107.55	107.70
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	81.25	81.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	97.50	97⅝
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	84.75	84.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	123.75	123.75
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	97.75	97.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.—	96.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	96.25	96.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.25	94.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	94.75	94.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	96.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	94.75	94.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.20	72.—
Datorie de stat în argint	73.15	73.—
Renta de aur austriacă	87.05	86.75
Sorţi de stat dela 1860	131.25	131.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	820.—	818.—
Acţiuni de credit austr.	285.—	285.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	259.25	258.—
Sorţi unguresci cu premii	109.75	100.—
Sorţi de regularea Tisei	106.90	107.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.61	5.62
Napoleon	9.31½	9.38
100 marce nemţesci	58.10	58.10
London (pe poliţa de trei luni)	117.60	117.60

Economic.

Sibiiu 19 Noemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.20—8.20; grâu sĕcăreţ fl. 5.70—6.70.; sĕcară fl 5.60—6. Orz fl. 3.90--4.30; Ovĕs fl. 1.80--2.20 Cucuruz fl 3.10—3.50; Mălaiu fl. 6—7; Cartofi fl. 1.60—2.; Semênţă decânepă fl. 4—5; Mazere fl. 7—8; Linte fl. 9—10; Fasole fl. 5.50—6.50 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.; Slănină fl. 36—38 Unsoare de porc fl. 36.—40; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 15—17; Sĕu de luminări fl. 24—25; Lumînări de sĕu 50 chilo fl. 24—28.; Săpun fl. 19—21. fên pro 50 chilo fl. 80.1: Cânepă pro 50 chilo fl. 16-18. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 35—50 cr. crane de porc 46—50 cr.; carne de berbece 35—50 cr.; oauĕ 10 de 25 cr.

Mediaş, 18 Noemvre n. Pro hectolitră: Grâu 7.60—8; Grâu sĕcăreţ fl. 6.20—6.80; Sĕcară fl. 5.20—6; Ovĕs fl 2.—2.50; Cucuruz fl. 2.50—3.; Sêmênţă de cânepă fl. 4—4.50; Fasole fl. 5.50—6. mazere fl. —.—; Cartofi fl. 1.50—1.60; fên fl. 1.30—1.50; cel vechiu; cel nou fl. ---; Cânepă fl. 15—18; Slănină pro 100 chilo: fl. 60—68; unsoare de porc fl. 70; Sĕu de luminări fl. 36—46; Spirt pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 40 cr. carne de porc 40— cr. carne de viţĕl 44 cr.; carne de berbece 20 cr.; oauĕ 5 de 10 cr. Târgul de aţi a fost de îndesuit cu toate soiurile de cereale, încât toate stradele laterale au fost pline cu carĕ de grâne. Timpul e foarte frumos şi cald ca primăvara

Braşov, 19 Noemvre n. Pro hectolitră Grâu fl 7--8.20; Grâu sĕcăreţ fl. 6 Sĕcară fl. 5.50--6.50 Orz fl 3.60—3.90; Ovĕs fl 2.—2.10; Cucuruz fl. 3.40; Mălaiu fl 4.25.; Mazere fl. 5.60; Linte fl. 10.20; Fasole fl. 4.20; Sêmânţă de in fl. 11 Sêmênţă de cânepă fl. —4.10 Cartofi fl. 1 pro chilo: carne de vită 48 cr. carne de porc 48 carne carne de viţel — cr. de berbece 28 cr.. Sĕu de bovine proaspĕt fl. 35; (pro 100 chilo); topit 48 fl.

Budapesta, 20 Noemvr. Timpul frumos şi plăcut descris în raportul nostru trecut a ţinut şi sĕptĕmâna trecută mereu. Numai de trei ori am petrecut şi nesce ploi calde şi foarte plăcute. Afară deaceste apoi tot ţile senine şi calde. Temperatura din sĕptĕmêna aceasta se mişcă între 5 şi 6° R. Inriurirea acestei temperaturi s'a şi arĕtat preste tot locul, pentrucă, cum amintirăm şi în rêndul trecut, toată vegetaţiunea este vioaie, earba cresce, pomii înfloresc şi flor neobicinuîte pe timpul acesta se întrec în florirea lor. Holdele pe câmp au înaintat în desvoltarea lor nemai pomenit, şi sûnt după toate raporturile oficiose pretutindenea foarte frumoase şi înveselitoare. Navigaţiunea pe Dunăre este ca în mijlocul verei, comunicaţia pe uscat foarte vioaie şi aşa poporul este cu voie din pricina acestor împregiurări favorabile. Timpul cu un cuvênt aşa se poartă, încât ar cugeta omul, că earna nice nu are să ne mai cerceteze. O împregiurare neplăcută tot ne molestează. Timpul frumos adecă a produs între sĕmĕnături o mulţime de vermuleţi, cari stau încuibaţi pe la rădĕcinile sĕmĕnaturilor şi prin aceasta au sternit teamă mărişoară, că vor roade rădĕcinile şi vor strica sĕmĕnăturile. Până acuma însĕ nu se cunoasce nici o pagubă. Apoi earna, carea tot ne va cerceta poate cât de curênd, pentrucă dupăcum ţice proverbiul: earna n'o mâncă lupul, va prăpădí şi vermuleţii temuţi înainte de a'şi ajunge ei desvoltarea ca să poată face pagube mari.

Comunicaţia bună favorită de împregiurările descrise mai sus a înriurit simţibil asupra negoaţelor şi preţurilor tuturor cerealelor din târg. Viociunea comunicaţiei a avut ca resultat mulţimea negoaţelor şi urcarea preţurilor, cu deosebire a grânelor. Aşa notăm;

Grâul peste 100,000 m. m. a trecut cu fl 12. 25—12. 35; Secara s'a ţinut la preţurile din rêndul trecut; asemenea şi orzul; ovĕsul la 4000 m. m. s'a vêndut cu fl 6. 10—6 20; cucuruzul cu fl 6. 25—6. 30; făina a trecut bine şi multă; păstăioasele ca şi mai înainte, ici colo cu 5—10 cr. mai scumpe: lănile cu fl 2.10—2.75 pe chilogram;

Porcii peste 60,000 capete s'au ţinut numai cam la preţurile de mai înainte. Peste tot luând însĕ ei au avut un târg bun. Din Ungaria de jos au fost peste 7000, din România peste 300 şi din Ardeal aproape la 2000 capete; unsoarea de porc a trecut cu fl 47—48; spirtul *en gros* cu fl 35, *en detail* cu fl 37. per 10,000 litre %.

Peile asemenea au trecut ca mai înainte, ba unele soiuri încâtva mai scumpe.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitaţiuni: în 30 Noem. şi 30 Dec. imob. Anei Laszlo în Roşia (judec. cerc. Aiud); în 15 Dec. imob lui Moise Bedö în Crişpatac (judec. cerc. Sângiors); în 25 Decemvre imobilele lui Gavriil Kerekes în Şaroşul unguresc (judec. cerc. Sămărtin); în 22 Dec. 1880 şi 21 Ian. 1881 imob. remasului după Ludovic Turi (trib. Cluj); în 29 Noemvr. imob. remasului după Ana Tordoşan în Abrud (judec. cerc.); în 17 Dec. 1880 şi 17 Ian. 1881 imob. Paraschivei Steflea şi soţi în Alţina (trib. Sibiu); în 31 Dec. 1880 şi 31 Ian. 1881 imob. lui Petö în Recaş (trib. Odorhei); în 22 Dec. 1880 şi 22 Ian. 1881 imob. soţiei lui Ioan Maier în Zalam (judec. cerc. Sângiors); în 26 Noemvr. şi 27 Dec. imob. lui Ioan Schuster (Tomi Hanzi) în Dipşa (trib. Bistriţa); în 28 Dec. 1880 şi 28 Ian. 1881 imab. soţiei lui Moise Orban, Maria Seidel, în Cluj (trib.); în 22 Dec. 1880 şi 22 Ian. 1881 imob. Anei Timariu în Pianul de jos (judec. cerc. Sebeş); în 20 Decemvre imob. lui Achim Albu în Vecerd (judec. cerc. Mediaş); în 17 Dec. imob. lui Simion Aldea şi soţi în Lancrăm şi Sebeş (judec. cerc.); în 27 Noemvr. şi 28 Dec. imob. Carolinei şi Gavrilă Beretzky în Şalcău; în 20 Dec. imob. lui Gavrilă Filip şi soţi în Vecerd (judec. cerc. Mediaş)

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, şi casurile cele mai îndĕrĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie şi totdeauna cu succes, şi în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66]11—24

Redactor respunţĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 135. Sibiiu, Sâmbătă 15 Noemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 30 cr. pentru** fie-care publicare.

Anchetă în causa reformei administrative.

(Urmare(

Ministrul pres. Tisza se rectifică că nu a voit să înfățișeze denumirea ca o armă contra naționalităților. Administrațiunea de ași e rea dar se poate ameliora. În cât pentru eventualele pericule ce pot resulta din denumire, de vom face pe funcționarii administrativi prea neatêrnați de ministeriu, vom nimici administrațiunea în interesul statului.

Oare care cualificațiune prin studiu e de lipsă, cu toate că adese ori nu cel cu esamine mai bune este și funcționariul cel mai bun. Și prin denumire și prin alegere se pot vêrî în servițiu oameni slabi, prin influențe puternice. Acea ce a ḑis Sennyey despre scaunele orfanale, nu poate fi un adevĕr general, pentrucă nici o sistemă nu poate delătura cu totul contrabanda.

Bar. Sennyey: Prin pragmatica de servițiu nu vreu să subtrag funcționarii dela influența guvernului central, ci numai să'i scap de volnicie. Nu înțeleg denumirea așa ca ministrul se denumească pe toți funcționarii — aceasta ar fi un pașiu foarte greșit. Guvernul se denumească pe comitele suprem, acesta se aibă un drept de o propositiune deciḑĕtoare pentru oficiele respective. Încât pentru contrabandă, aceasta ce e drept nu se va delătura cu totul, dar totuși nu și va juca festele în ḑiua mare ca acum.

Bar. Lad. Majthényi stăruesce pentru susținerea sistemei de selvguvernament, ca una ce corespunde mai bine intereselor generale și locale. Mai bine să se susțină sistema actuală cu unele ameliorări decât să adoptăm o prefacere cu totul necunoscută. Defectele administrațiunei actuale nu se pot delătura prin remediele ce le recomândă Sennyey și Pechy.

Cualificațiune scientifică e de lipsă, dar mai de însemnătate e esperiența practică a funcționariului. Candidarea e corespunḑĕtoare, numai cât aceasta nu trebue înțeleasă așa, că o clică se candideze după plac, ci că dacă la candidare nu s'a ținut samă de cualificațiune, alegerea să se anuleze cu totul.

Procedura noastră disciplinară e mai bună decât a ori cărui stat și poate servì de model.

În fine oratorul reflectează la punctul de vedere național. Fiindcă în Ungaria clasa de mijloc a susținut constituționalismul și ideea de stat, alegerea funcționarilor se poate încredința cu deplină liniste corporațiunilor compuse din oamenii acelei clase. Din punct de vedere financiar să se susțină sistema actuală ca mai eftină.

Cu acestea prima ședință a anchetei s'a încheiat.

În 23 cur. ancheta a continuat discusiunea asupra reformei administrative.

P. Kubicza asteaptă o înbunătățire în administrațiune numai dela întroducerea centralisațiunei.

Cuvintele lui Majthényi despre clasa de mijloc nu sûnt basate pe adevĕr, pentrucă numerul nostru a scăḑut și acum străinii stăruesc să ne ocupe locul. Prin denumire trebuie să se creeze o magistratură solidă în patriotism. Naționalitățile nu voiesc ca ĕ fie înstrăinate dela servițiul statului prin sistema de denumire, ci aceasta va fi numai un scut contra agitațiunilor. Sistema de alegere de până acum a provocat o demoralisare prin protecțiunile cele multe, cari împedecă aplicarea puterilor cualificate.

Minisrul president Tisza observă că administrațiunea de stat și denumirea funcționarilor sûnt două lucruri deosebite. Poate fi o administrațiune de stat cu funcționari aleși și pot fi funcționari denumiți fără ca să esiste o administrațiune de stat: centralisațiunea însă poate fi posibilă în amêndouĕ sistemele. Esagerări se pot întêmpla în ambele modalități.

B. Horvath ca aderent al autonomiei nu se învoiesce cu centralisațiunea în înțelesul, ca afacerile administrative să fie conduse din și în centru prin organe dependente de guvern fără concursul celor guvernați.

Oratorul face o reprivire istorică asupra administrațiunei din trecut și constată că administrațiunea în toate sistemele trecute nu a fost aprețiată după cuviință. Comitatele vechi au cultivat mai mult viața politică.

Art. de lege XL: 1870 nu a confiscat nici un drept din câte aveau pe atunci comitatele, a dat pe de o parte vice-comitelui conducerea administrațiunei și esecutiva, de altă parte a statorit controla dublă investind pe comitele suprem și adunarea generală cu dreptul de controlă și mijlocind prin aceasta ca comitatul se lucre ca instituțiune politică și ca potere administrativă. Legea însĕ nu s'a esecutat și nici ași nu avem esecutivă. Numele slab ce'l are administrațiunea noastră de ași se poate atribuì în mare parte comiților supremi, cari, *exceptis excipiendis*, nu au esercitat controla cu efect.

Încât pertru reforma administrațiunei oratorul voiesce să se susțină caracterul duplu al comitatului: cel politic și cel administrativ. Caracterul politic e necesitate eminentă între împregiurările de ași. Prin congregațiuni noi esercităm într'o formă mai corectă dreptul ce'l esercită englezul în meetingurile sale.

Cercul de dispunere al comitatului trebue lărgit precât se va putè. Să se institue o judecătoriă administrativă independentă care se decidă asupra drepturilor și intereselor administraționale.

În detaiu comisiunile comitatense să se susțină, în fruntea lor să stea comitele suprem, care să înceteze de a mai fi membru în casa magnaților, avênd a conduce administrațiunea și a representa interesele statului. Postul de vicecomite să se desființeze, agendele comisiunei administrative să le ia comitele suprem, congregațiunea generală, respective judecătoria administrativă, reservânduse adunării generale acele obiecte, în cari este admisă sau necesară resolvirea prin colegiu.

Esecutiva să se încredințeze organelor comitatense. Principiul de denumire să'l acceptăm cel puțin cu privire la notariul primariu (protonotariu) la pretor și la notarii comunali, pentrucă prin alegere nu se pot procura puteri destoinice și în numer de ajuns.

Ministrul pres. Tisza observă că prin legea din 1870 nu i s'a dat comitetului suprem o putere încât se poată fi responsabil pentru erorile administrațiunei. Legile mai nouĕ i a dat, de es. dreptul de suspendare și întroducerea cercetărei disciplinare. Pentru a ilustra cu esemple, întru cât este administrațiunea noastră rea, ministrul a ordinat o cercetare rigoroasă, din care se constată, că dintre 383 de cercetări contra preturelor ministeriul de interne a dispus cercetare supletoră contra 67 de preturi, cari s'au terminat cu un resultat mulțămitor. Cu privire la iregularități în manipulațiunea de bani și în afacerile interne s'au făcut cercetare în 15 cercuri. Între aceste sûnt șepte casuri de defraudare.

G. Baross se declară pentru denumirea funcționarilor și pentru centralisațiune, cere modificări radicale. Începutul să se facă cu comuna. Comunele mai ales cele mici nu sûnt mature pentru autonomiă, nu sûnt capabile a'si validita autonomia locală. Notarii comunali și cercuali sûnt prea însărcinați cu agendele administrațiunei de stat și mai că nu au timp pentru afacerile comunale. Comunele mari și cetățile se află într'o asemenea stare slabă.

Ca mesuri radicale ar fi de lipsă lărgirea controlei, responsabilitatea și stabibilirea cualificațiunei.

Lipsa de funcționari administrativi se esplică și prin împregiurarea, că dela organisarea judecătorielor tinerii se îmbulḑesc pe la judecătorii și aceasta din causă, că clasa de mijloc ungurească a serăcit foarte tare și esistența sa e mai asigurată la judecătorii decât la comitate.

Bar. L. Majthényi: Aceasta e teorie!

G. Baross: Nu e teorie, ci tristă realitate. Oratorul se măgulesce cu speranța că ministrul president va păși pe calea reformei radicale

Ministrul president Tisza se roagă ca ancheta se nu se ocupe și cu sistema comunală, căci aceasta nu stă în legătură cu denumirea sau alegerea funcționarilor. Abusuri se pot întêmpla și cu sistema de alegere și cu cea de denumire, pentru că nepotismul 'și are terenul atât în anticamerele ministrului cât și în ale comiților supremi, numai cât în casul prim el se presentă între patru ochi ear' la alegeri se arată în public. Încât pentru maghiarism, de vom privì municipiele curat nemaghiare din Ungaria, vom vedè că și în sistema de alegere partea precumpănitoare a funcționarilor e maghiară. Aceasta se poate întêmpla la alegeri fără ca ori cine să se poată plânge pe basa legei de naționalitate. Cu denumirea nu vom putè obținè aceasta, mai ales în comitatele cu o poporațiune prevalentă nemaghiară, fără a provoca cel mai mare resens.

Unii cer ca denumirea să urmeze din centru, alții pretind se o facă comitele suprem. Denumirea din centru nu mi-o pot închipuì altfel decât ca un funcționar să poată fi strămutat dintr'un comitat într'altul. Mĕ învoiesc ca se promovăm interesele clasei de mijloc, care se află în apunere. Dar prin introducerea sistemei de denumire nu vom înbunătăți soartea acestei clase, căci strămutând pe funcționari dintr'un comitat într'altul le nimicim basa materială. O sistemă de denumire, după care fie-care funcționar poate să remână în comitat, e cea mai rea, pentrucă nu ar corespunde nici spiritului de birocrație.

Tabajdy e pentru denumirea funcționarilor. Față cu pretensiunile naționalităților cere să se delăture sistema de concesiuni căci, prin aceasta sau vin estremii la cârmă sau se provoacă lupte prin acea că se atacă agitatorii.

Bar. B. Banhidy se declară pentru administrațiunea de stat cu funcționari denumiți, cu toate că e convins, că e cu mult mai greu a conserva idea de stat unguresc cu funcționari denumiți. Când s'ar apropia și în Ungaria era de împăcarea naționalităților — căci trăim în monarchia surprinderilor — am vedè nisce esperimente curioase. Alegerea funcționarilor paralisează asemenea esperimente, ear' denumirea va provoca nisce resultate periculoase pentru interesele națiunei maghiare.

Com. sup. I. Lonyay e de părere că denumirea va devenì cu timpul o necesitate, dar și atunci vom trebuì să susținem comisiunile administrative și congregațiunile, pentrucă maghiarii au aplecare spre a degenera în birocrați și a'și permite transgresiuni. Primele denumiri vor trebuì să fie provisore, ear cualificațiunea și simțemêntul patriotic normative.

Bar. Albert Banffy s'a convins din esperiențele sale ca comite suprem că în comitate s'a stins interesul pentru afacerile publice și clasa de mijloc de mai înainte a dispărut cu totul sau nu se mai poate jertfi servițiului public fiind cuprinsă de grigile vieții materiale. Încât pentru comitatele cu naționalități, acolo să se denumească din centru funcționari de aceia, cari dacă și nu sûnt maghiari totuși sûnt gata a sprigini ideea de stat.

Contele Csaky susține sistema de alegere, însĕ funcționarii să se aleagă pe 12 ani.

B. Komjaty se declară pentru susținerea sistemei de alegere. Cea mai necesară reformă e înființarea judecătoriilor administrative și asprirea procedurei disciplinare.

Revista politică.

Sibiiu, în 14 Noemvre.

Clubul parlamentar liberal-guvernamental din Budapesta a decis, a vota dotațiunea pentru scopuri bisericesci fără detragerea de cinci percente ca până acum. Va să ḑică subvențiunea pentru îm-

părțirea între preoții nostri va fi cruțată în anul viitoriu de reducerea cu vre-o câte-va mii de floreni.

Polonii și Rutenii din Galiția se chinuesc de mult cu stabilirea unor moduri de a se împăca între sine și a trăi în viitoriu frățesce unii cu alții. Chinul se vede, că a fost zadarnic din partea Rutenilor. Toate speranțele acestora se sdrobesc de impetrita mândrie și netoleranță polonă. Este și acolo, ca și la noi în Ungaria: Polonii pretind dela Ruteni să se învoească la toate câte le place Polonilor să facă, și drept recompensă permit Rutenilor să poarte toate sarcinile țării, pe lângă dreptul de a respira același aer, a se încălzi la rațele aceluiași soare, ca și Polonii.

„Bohemia“ anunciă un conflict austro-italian. Locțiința din Innsbruk și cea din Triest au oprit participarea la esposițiunea națională din Milano, ce va avè loc în anul viitoriu. Causa oprirei este următoarea: Comisiunea oposițiunei au hotărît, ca obiectele, ce vor venì din Tirolul de meadă-ți, Triest și Istria să le așeție în despărțământul „Italia“ între „productele din țeară.“ Guvernul austriac a reclamat pe cale diplomatică contra acestei lipse de respect față cu buna cuviință internațională.

Lui Derviș pașa i a succes, după cum se afirmă din mai multe părți, a se aședa cu trupele sale în Dulcigno. Este speranță, că nu va trece mult și cetatea va trece în posesiunea Muntenegrului.

Asupra cestiunei Arab-Tabiei „Neue freie Presse“ conține o notiță destul de interesantă. Se scie, ție foaea vieneză, că propunerea Austriei pentru regularea acestei cestiuni a fost acceptată mai întâiu de Rusia apoi de celelalte puteri și de România și în fine de către Poartă. Acest fapt însè nu s'a putut notifica până acum guvernului român din causă, că Sultanul n'a pus încă semnătura sa pe iradeaua prin care se aprobă adoptarea propunerei austriace. Se înțelege că guvernul român doresce a ajunge în fine în stăpânirea teritoriului promis și se ție că a însărcinat pe d. Bălăceanu, representantul român din Viena, ca să roage pe cabinetul austriac să mijlocească pentru ca România să între în drepturile sale. Baronul Haymerle a primit bine această cerere promițênd că va îngrigì, ca România în scurt timp să fie pusă în posiție a ocupa teritoriul Arab-Tabiei. La Bucuresci se crede, că guvernul austriac, fără a mai aștepta iradeaua Sultanului, va propune puterilor să notifice arangiamentul făcut guvernului Român, care apoi va putè lua în posesie teritoriul în cestiune.

Pretinsa emigrare a Ovreilor în America.

Cetim în „Steua României“:

„Presei din Viena i se comunică din Brema scirea, că vaporul „Norddeutscher Lloyd“ a luat de curênd îndatorirea de a transporta în America 3,000 Israeliți din România, și că transportarea trebuie să se facă chiar în cursul anului curent.

Corespondența adauge, că în România s'a înființat un comitet israelit, care, cu ajutorul coreligionarilor avuți din Germania și Francia, acopere cheltuelile de călătorie și cumpără pământ și case în America pentru emigrații israeliți, și că emigrațiunea durează și acum fără a se micșora.

Scirea de emigrare în America a Evreilor din România este tot ce poate fi mai neadevărat și mai născocit.

Este într'adevăr constatat prin observațiuni ților, pe cari ori-cine le poate ușor verifica, că nici unul din vagabonzii Evrei, cari au năvălit în România n'au gândit vre-odată a mai părăsì acest pământ, în care domnesce cea mai mare nețărmuritate de-a cutriera țara în lung și în curmeziș, de-a se aședa ori în ce parte a ei, și de-a practica orice trafic, fie ori cât de rușinos, ori cât de ilicit, ori cât de vătămător pentru punga și sănătatea populațiuuei noastre, mai cu seamă a celei rurale.

Esperiența de toate ților arată că, departe de-a emigra vre-un Evreu din România, din potrivă, numărul rasei lui Israil sporește necontenit într'un chip înspăimântător prin emigrațiunea necurmată a Evreilor din Rusia, Austria și Germania, unde legile de poliție și de statornicire a domiciliului sûnt realități vii și eficace, nu închipuiri goale și neputincioase, unde elementele naționale și muncitoare sûnt ocrotite în contra esploatătorilor și a emigraților străini și unde au început o puternică și salutară reacțiune în contra curentului semitic, care amenință să cotropească toată munca poporelor, să judaizeze tot, esistența economică și materială ca și cea morală și întelectuală a raselor arice.

Cumcă în România s'au înființat, și încă de mult, nu numai un comitet israelit, ci nenumărate adunări, cari adună fonduri și cari fac agitări în contra Românilor, în țeară și în străinătate, și cumcă în această operă baronii usurei de la noi sûnt ajutați de coreligionarii lor avuți din Germania și Francia, aceste sûnt fapte de o exactitate desăvârșită, fapte ale căror desastroase efecte pentru economia noastră publică și privată și umilitoare pentru onoarea și demitatea națională, le-am simțit prea adûnc și prea dureros, înaintea ca și în urma revisuirei art. 7 din constituțiune, pentru ca să le putem sterge din mintea și inima noastră, pentru ca să ne ademenim cumva crede, că acum nu am fi amenințați, ca și în trecut, de o mare primejdie, de ajungenea într'un viitor nu tocmai depărtat a naționalității noastre.

Este asemenea foarte adevărat, precum spune corespondența bremeză, că „comitetul israelit (sau mai corect comitele) acopere cheltuelile de călătorie și cumpără pământuri și case pentru emigrații israeliți“, însè nu peste Ocean, în America, precum pretinde amintita corespondență, ci aici chiar în România, asupra căreia de vre-o patru decenii au năvălit Semitii din toate țerile ca într'un adevărat pământ al făgăduinței.

Când toate aceste sûnt perfect de bine cunoscute, când nimica nu poate fi mai neadevărat decât scirea, că Israeliții din România ar gândì să emigreze în America, ne întrebăm, cari să fie motorii adevărați ai unei vesti atât de străine și de puțin verosimile, și cari să fie motivele, ce au determinat punerea ei în circulațiune.

Noi bănuim, că vestea dată de corespondența bremeză trebue să fie făurită de Jidanii din Viena în înțelegere cu acei de la noi, și că ea are de scop să mascheze vre un nou asalt, ce ei pregătesc să dea la cetățenia română în viitoarea sesiune a camerelor noastre.

Jidanii voiesc să strebată numai decât și cu ori ce preț in sinul cetății române, și ca să poată ademenì camerile, de a fi mai puțin scrupuloase de cum cere legea în acordarea impământenirilor, de aceea ei fac acum să se răspândească scirea, că au înființat un comitet, care are de scop a favoriza emigrarea Evreilor din România în America.

Trebue să ne primiți la cetățenia română, vor susținè neapărat baronii usurei înaintea representanților nostri din parlament, fiindcă eacă noi singuri am luat asupră-ne să scăpăm țeara de proletariatul neamului nostru, înlesnindu'i milioanele de-a trece peste Atlantică“!

Și se poate foarte bine, ca „Alianța israelită universelă“ să și insceneze un fel de simulacru de exod jidovesc, espeduind cu un tren sau două vre-o câteva sute de vagabonzi israeliți, pentru ca cu altele să'i aducă înapoi pe aceiași indivizi sau să'i înlocuiască prin mai multe mii, cari în câteva țile ar fi gata, să pătrundă în țeară pe la toate trecătoarele ei.

În scurt, ori-cum ar fi, noi suntem încredințați, că vestea de mai sus ascunde în sine o nouă manoperă jidovească îndreptată în contra siguranței statului și a naționalității noastre, și ne facem o datorie, de-a deștepta pe guvern și pe camere, ca să fie cu veghiare, pentru ca nu cumva, surprinse pe neasteptate, să cadă în cursele jidovești.“

O scoală română de țesut în Săcele.

Adunarea generală a despărțământului I. al asociațiunei, ce s'a ținut Dumineca trecută în Cernatul Săcelelor va fi una din cele mai memorabile, pentrucă cu această ocasiune s'a întrupat una din acele idei frumoase și folositoare, dela a cărora realisare depinde viitoarea desvoltare materială și morală, depinde fericirea poporului român. După ce adunarea 'și a fost terminat lucrările, conform ordinei de ți, zelosul Român, d. Diamandi I. Manole arêtând într'un discurs bine cugetat și bine simțit, ce perdere mare este pentru poporul nostru, că îndustria de casă renumită a femeilor române din Săcele a decățut atât de mult, din causa timpurilor vitrege și a lipsei de sprigin și încuragiare, și dovedind cu esemple scoase din propria esperiență, că femeile române și cu deosebire Săcelenele noastre au un talent estraordinar și pentru cele mai grele lucrări industriale ceea ce o documentează însăși îmbrăcămintea mai multor membrii din cei de față, cari purtau vestminte din postav fin țesut și văpsit de Române din Săcele, — făcu propunerea, ca să contribuim pentru înființarea unei scoale române de țesuturi de lână, bumbac ș. a. în Săcele. Propunerea aceasta salutară fecundară și sprigină cu tot feliul de argumente din partea dlui advocat Iosif Pușcariu, a fost primită în mod entusiastic de toți cei de față și în timp de o jumătate oară s'au și subsemnat peste opt sute de floreni pentru înființarea scoalei proiectate, ceea ce se poate vedè din lista, ce o publicăm mai jos.

Pentru astăți nu putem, decât să dăm espresiune bucuriei noastre pentru nobila inițiativă și frumosul resultat, ce i a urmat îndată. Sûntem convinși, că causa înființărei unei scoale îndustriale române în Săcele, va fi îmbrățișată cu căldură de către toți Românii generoși și astfeliu sperăm, că vom putè fi cât mai curênd atâta de fericiți, a anunța deschiderea primei scoale române de țesut în Ardeal.

Este oare de lipsă să mai apelăm în special la generositatea concetățenilor nostri români din Brașov? Sûntem siguri, că ia se va documenta și acum cu aceeași strălucire ca și altădată. Observăm numai, că contribuirile sûnt a se înainta dlui protopop I. Petric directorul despărțământului I. al Asociațiunei.

Lista Nr. I.

Noi subsemnații contribuim pentru înființarea unei scoale române de țesături de lână, de bumbac ș. a. și spre perfecționarea industriei de casă ș. a. în Săcele:

Diamandi Manole 200 fl., Iosif Barac protop. 100 fl., Iosif Pușcariu, adv. 100 fl., Ioan Petric, protop. 50 fl., Ioan Lenger adv. 50 fl., Constantin Nicolau, com. 50 fl., Ioan Dorca, director 60 fl., Radu Popea, paroch 40 fl., Eremia Verzea, par. 40 fl., Alessiu Verzea, par. 30 fl., Victor Popea, par. 20 fl., Demetriu Coltofean, par. 10 fl., Stefan Manolle, capel. 10 fl., George Urdea par. 10 fl., Ioan Bozocean, prof. 10 fl., Demetriu D. Iarca 25 fl., Anastasie Bârsan învățător 5 fl. Ioane Odor, par. 10 fl., Ioan Popea prof. 10 fl., Stefan Iosif, direct, 5 fl., Dr. Aurel Muresian 25 fl., Ioan Petric, dir. 5 fl., Ioan Găvruș înv. 5 fl., Ioan Aron înv. 3 fl. Suma totală 873 fl. v. a.

„G. Tr.“

Varietăți.

* (Postal). Dela 1. Decemvre st. n. oficiul postal din *Blaj* întră în legătură cu trenurile accelerate Nr. 1 și 2, cari întrețin comunicațiunea accelerată dintre Budapesta și Brașov.

* (Dreptate ungurească). Un prenumerant al „Gazetei Tr“ scrie următoarele: În Nr. 259 al foaiei din Cluj „Magyar Polgár“ dela 9 Noemvre a. c. au apărut o notiță foarte caracteristică pentru dreptatea ungurească și foarte tristă pentru noi Românii. Ea sună în traducere românească așa: Grădinariul lui Ludovic „Tisza (fratele ministrului-president) „Sigmund Iosif Fabian, a impușcat pe „Alesandru Girben locuitor din co„muna Cian, care a mers în gradina „lui pentru ca să fure mere. Cu oca„sianea processului ce avu loc în „Turda, grădinariul Fabian a fost „achitat, deoarece n'a avut intenți„nea de a pușca pe acel locuitor.“ Aceasta se poate cetì în numitul numer al foaiei maghiare. Prin urmare un cap de Român e ați mai putin prețuit ca în timpurile barbare dinainte de 1848 când — se putea platì cu 9 fl.!? Cum vine de grădinariul lui Tisza Laszlo a fost achitat pe simplul cuvênt, că n'a avut intenționea de a împușca pe acel biet Român? Cum de într'un stat „constituțional“, „cult“ și așa numit „liberal“ (în pressiuni) se poate aduce o asemenea sentență într'un asemenea cas? Dacă grădinariul ungur n'a avut intențione rea, de ce nu a fost comdamnat cel puțin pentru negligență? Așì dorì să'mi respundă cineva, că în Europa întreagă, unde se mai întêmplă așa ceva?“ Sûntem în drept, a aștepta, ca iuristii români din Turda să ne dea desluciri esacte în privința proccesului memorat. Trebuie să se constateze asemenea casuri înaintea lumei, ca să vadă, ce valoare practică are acea „egalitate de drept“ mult lăudată, de care se bucură individul român în această țeară.

* (Mortalitatea în Brașov). Dela 16 Octomvre până la 5 Noemvre inclusiv, au murit în Brașov și în ținutul seu 103 persoane. Dintre aceste au fost 23 din cetate, 18 din Brașovul-vechiu, 40 din sub. Scheiu, 18 din sub. Blumena, 2 au murit în spitalul civil, 3 în Dêrste și 1 în Stupini. De vêrsat au murit în cetate 14, în Brașovul-vechiu 3, în Blumena 8, în sub. Scheiu 21 și în spitalul civil 1, cu totul 47 persoane. Dintre aceste au fost în etate de 16 țile până la 5 ani 27, dela 6—15 ani 14, dela 16—17 ani 3, de 24 ani 1, de 34 1, și de 73 ani 1 persoană.

* (Abusuri). Ministrul de interne venindu'i la cunoscință, că în mai multe ținuturi ale țărei pretorii sub titlul: chieltueli de recrutare estraordinare încassează diferite sume, din această pricină a trămis în toate comitatele cercularíu, prin care provoacă pre solgă-birei (pretorii) a sista numai decât abusurile și pe viitor a trage la respundere strictă pe respectivii.

* (Adunare de popor). În 21 Noemvre tot poporul Odorhei a ținut o adunare privitoare la inci-

dentul lui Bartha din Cluj. La această adunare — despre care am făcut deja amintire în unul din numerii trecuți ai „Tel. Rom.“ — au luat parte la 3—4000 de Sĕcui și după ce Ugron și Orban, ambii deputați la dieta din Pesta, au ținut câte o cuvêntare, care de care mai învĕpăiată, mai vătĕmătoare și degrădătoare pentru armata împĕrătească, la propunerea lui Orban a adus următoriul conclus:

1. Se declară de al seu propriu conclusul adunărei poporului din Cluj;

2. Se adresează către casa deputaților o petiție, prin carea se cere înființarea unei armate maghiare independente, apoi supunerea acesteia subt legile civile și oprirea purtărei armelor afară de servițiu.

* (Cutremur fără sfêrșit). Din Agram se scrie cu datul 20 Noemvre n. următoarele: Adi earăși am avut o noapte înfricoșată. La 11 oare și 25 minute s'a simțit o sguduitură vehementă de pământ, careia pe la 12 oare și 30 minute 'i urmă alta mai vehementă împreunată cu durduitură subterană. Din pricina, că ploua de versa, populația nu 'și putu părăsi locașurile, s'au aprins însĕ pretutindenea lumini. Pe la o oară și 16 minute mai deodată cu fulgere înfricoșate, apărênd tot firmamentul ca o mare de foc, urmă o detonațiune de tot teribilă după carea se audi mai multe minute un murmur înfiorător, despre care nu se poate statori dacă a fost el tunet obicĭnuit sau suteran. De pe coperișele caselor cădea o ploaie, ca vĕrsată și se părea, că preste aceste trece o mare de petriș. Multe persoane'mi spuneau, că erau de credință, că adi noapte ar fi sosit catastrofa și în genunchi 'și așteptau sferșitul vieții. Și în decursul dilei s'au simțit mai multe sguduituri.

* (Epidemia de bubat) a erupt și în Pojon și precum se afirmează în cercurile medicilor, numai din vina direcțiunei spitalului deacolo, carea a vêndut vestmintele bolnavilor de bubat, fără de-a le desinfecta.

* (Resbelul din 1870/71) a costat pe Francia — după constatările oficiale — 14 miliarde 638,098,814 franci. Între eceste nu sûnt numerate casele demolate, domeniile perdute din Alsatia-Lotaringia nici cu deosebire oamenii perduți.

* (O deputație jidovească) din comitatul Neutra sub conducerea D-rului Kaufmann a asternut ministrului president o plânsoare contra unei dispositiuni, prin carea Jidanii sûnt constrinși, a presta preoțimei catolice unele dijme.

* (Viorele și fragi) nouĕ cresc și se vênd în mulțime prin comitatul Hunedoarei. Oamenii pe aici își împodobesc pălăriile cu viorele, precând fragile le duc la Deva și le vênd.

* (O comoară). În Trencin un lucrător îngropând cartofi pe locul d-lui Diamant a desgropat o oală plină cu bani de argint din anul 1452. Pe banii acestia se află inscripțiunea: „Matias Corvinus 1452“.

* (Têrgul Hundrubechiului). Dela Hundrubechiu ni se scrie în 6 Noemvre 1880. Têrgul nostru din acest an a trecut deja. S'a început în 31 Octomvre si s'a finit cu 3 Noemvre a. c., dară cu o escepțiune — cu privire la timp — arare-ori pomenită. Căci timpul atât în dilele târgului, cât și după târg până în momentul, în carele scriu aceste șire, s'a abătut dela tradițiun ea profetică: „Că dacă earna nu vine la târgul Sighișoarei, unde se trimit numai servitorii, apoi la al Hundrubechiului de sigur vine, adecă doamna earnă cu capul ei, și încă în triumf. A fost și este și acum un timp foarte plăcut și domol, așa în cât gândesci: că doară vara trecută ar mai fi rĕmas cu acest timp bun datoare. Târgul în sine a fost binișor cercetat — firește ca al Hundrubechului — însĕ totuși nu așa ca sĕ mulțămească și pre arêndași. Sĕmenăturile de toamnă dau cele mai bune speranțe de un seceriș mănos, dacă alte împregiurări nu ni'l va strica. Apoi lupăria nu mai înceată. Eri-noapte era peacì sĕ remână un locuitoriu de aici fără porci, dară din norocire au rĕmas numai de unul în pagubă.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Academia română,

Ședința ordinară publică ținută în diua de 5 Septemvre 1880.

D. președinte aduce la cunoscința Academiei următoarele comunicațiuni:

1. Eforia spitalelor civile din Bucuresci oferă 3 esemplare din „Tabloul grafic al morbilității și mortalității pe anul 1878“ cari primindu-se cu mulțămire, se transmit în bibliotecă.

2. Sculptorul Carol Cauer, prin intermediul fratelui seu, anunciă, că monumentul funebrar al repausatului academic Papiu Ilarian, s'a espediat deja la Sibiiu în 4 lădi, rugând ca Academia sĕ ia mĕsuri ulterioare ce va crede de cuviință. Se decide a se ruga d-nii membrii academiei Baritiu și Hodoș, petrecĕtori în Sibiiu, de a primì monumentul în cestiune, de a regula aședarea lui, cu spesele Academiei.

3. D. membru corespondent, N. Densușianu, oferă o fotografie a repausatului Avram Iancu, eroul miscărei române din Transilvania dela 1848, și aceasta primindu-se cu recunoscință, se depune la bibliotecă.

4. Ministeriul instrucțiunei publice, în conformitate cu cererea Academiei sub Nr. 853, transmite toate dosarele relative la publicațiunea documentelor Hurmuzakiane, rugând a i se înapoia după terminarea trebuinței. După o discuțiune, la care iau parte d-nii Maiorescu, Hajdeu, Stefănescu, Aurelian și Ghica, se primesce propunerea dlui Maiorescu, de a însărcina un membru cu esaminarea acelor dosare și cu referirea asupra afacerei întregi. Se alege cu acest scop d. Urechiă.

5. D. Teodor Rosetti, în numele comisiunei însărcinate cu publicarea documentelor Hurmuzakiane, aduce printr'o adresă la cunoscința academiei, că tipografia Socek Sandăr Teclu, căreia i se mai datorește pentru tipărirea lor din trecut suma de 13,839 lei, se învoiesce a fi achitată prin rate anuale, în curs de 3 ani. Pe lângă adresa dlui T. Rosetti, este alăturată declarațiunea dișei tipografii în această privință.

Desbaterea asupra cestiunei, se amênă până la primirea raportului dlui Urechie despre dosarele relative la afacere.

6. În fine, d. președinte, pune în vederea Academiei, că până la terminul ficsat dela 1 Septemvre, s'au presentat 3 probe de traducțiune din Plinius Junior, dar nici un manuscript pentru tesa despre „Suficsul licuid și suficsul gutural în limba română?

După încheierea acestor comunicațiuni la ordinea dilei, d. Hasdeu, dă o relațiune orală despre escursiunea sa la Londra, după promisiunea dată din parte'i Academiei pentru a studia acolo în British Museum, manuscriptul român dela 1574. Arĕtând în câteva cuvinte importanța limbistică a acelui manuscript, scris de un Radu Gramatik, din districtul Argeș, și care aparținênduse lui Petru-Vodă-Cercel și fiiul seu Marcu-Vodă, d. Hasdeu anunță pentru viitoarea ședință publică, un memoriu amenunțit în această privință.

D. Urechiă face cunoscut, că antichitățile după dorința espresă altă-dată în sinul Academiei, se vor aduce în curênd la Bucuresci, depunêndu-se în museul național.

Ședința ordinară ținută în diua de 12 Septemvre 1880.

D. N. Ionescu dă o scurtă relațiune despre escursiunea sa la Reto-Romanii din Engadin în Elveția, stabilesce un interesant paralelism între desvoltarea istorică și literară a ne-olatinilor de acolo și a neolatinilor de la Dunăre, insistă asupra importanței pentru Academie, de a întra în legătură cu câțiva conducĕtori intelectuali ai Reto-Romanilor, și conchide prin a cere sĕ se trămită publicațiunile Academiei următoarelor 7 persoane:

Caspar de Curtius la Trons, profesorul M. I. Bühler la Coira, profesorul Dr. G. Schmid von Güneck la Disentis, părintele Vasilie Carigiet la Disentis, de Willi la Ems, signorului I. M. Könz la Schuls-Taraps, de Planta la Reichenau.

Ascultându-se cu mult interes relațiunea d-lui Ionescu, se primesce cererea.

Cu această ocasiune, d-nii Papadopul Calimach și Hasdeu, atrag atențiunea Academiei asupra bibliotecei publice din Geneva, unde se află câte ceva foarte important pentru istoria română, și mai ales nisce scrisori inedite ale lui Despot-Heraclide către Melanchton.

D. Dim. Sturdza depune la birou o bogată colecțiune de diplome și acte, scrise slavonesce, românesce și latinesce, începênd din secolul XIV, toate relative la istoria română; o colecțiune, despre care anunțase mai d'inainte, (vedi procesul verbal din 4 Iulie), că o dăruesce Academiei pentru a pune începutul unui muzeu diplomatic național, după cum, printr'o altă donațiune anterioară, pusese începutul unui museu numismatic național. D-sea mai adaogă către, acest dar prețiosul manuscript al Popei Grigore din Măhaciu, reprodus și comentat de d. Hasdeu în tomul II din „Cuvinte din bătrâni.“ D. Sturdza regretă însĕ, că în starea actuală a localului Academiei, acea colecțiune diplomatică, nu se poate conserva aici, fiind espusă la stricăciune din causa umidității, și propune a fi depusă într'un mod provisoriu în bolțile de la creditul funciar, până ce ne vom realisa vechia dorință de a avè un loc propriu.

După o discuțiune, la care iau parte d-nii Calimach, Ghica, Maniu, Felix, episcopul Melchisedec și Aurelian, se primesce propunerea d-lui Sturdza, căruia i se esprimă încă o dată cea mai viuă gratitudine pentru mărețul sĕu dar.

D. Dimitre Sturdza face istoricul afacerei documentelor Hurmuzakiene, citind totdeodată cocespondența sa originală cu membrii familiei Hurmuzake, de unde resultă, că d-sa este representantul nemărginit al lor în această cestiune, avênd dreptul de plin de a cere o strictă esecutare a condițiunilor donaționale și de a retrage donațiunea în casul contrariu. D. Sturdza descrie toate pedicele, pe care le-a întêmpinat succesivamente publicațiunea Hurmuzakiană, din partea ministrilor după timp. Trecerea acestei publicațiuni în sarcina academii va fi o garanție contra unor asemenea vicisitudini. In ori ce cas, însĕ pentru ca trecerea sĕ fie deplină, ministerul, pe lângă fondul anual afectat în presente și pe viitor, ne mai datorește 31,000 lei din trecut, cu care sĕ se plătească datoriile făcute în timpul, pe când pubicațiunea depindea de la ministeriu.

După o discuțiune, la care iau parte d-nii Maiorescu, Ghica, Hasdeu, Stefănescu și Calimach se decide:

1. Comisiunea întocmită pentru publicarea documentelor urmează a rĕmânè neatinsă în constituțiunea și în toate atribuțiunile sale de până acum.

2, D-nii Sturdza și Urechiă, vor elabora un memoriu asupra cestiunei, în basa căreia se va face apoi o adresă către minister.

Economic.

Sibiiu 23 Noemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.10—8.10; grâu sĕcăreț fl. 5.70—6.70.; sĕcară fl 5.60—6. Orz fl. 3.90--4.30; Ovĕs fl. 1.90--2.30 Cucuruz fl. 3.10—3.50; Mălaiu fl. 6—7; Cartofi fl. 1.60—2.; Semênță de cânepă fl. 4—5; Mazere fl. 7—8; Linte fl. 9—10; Fasole fl. 5.50—6.50 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.; Slănină fl. 36—38 Unsoare de porc fl. 36.—40; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 15—17; Sĕu de luminări fl. 24—25; Lumănări de sĕu 50 chilo fl. 24—28.; Săpun fl. 19—21. fên pro 50 chilo fl. 0.80—1: Cânepă pro 50 chilo fl. 16-18. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viței 35—50 cr. crane de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; oauĕ 10 de 25 cr.

Făgăraș, 19 Noemvre n. Pro. hectolitră Grâu fl. 7.50—8.; grâu sĕcăreț fl. 6—6.50; sĕcară fl. 5--5.30; orz 4--4.20 ovĕs fl 2--2.10; cucuruz (nou) fl. 3—3.50 (vechiu) fl.; mălaiu fl. .; Sămânță de cânepă fl. 7—8; mazere fl. ——.; linte fl. ——; fasole fl. 5—6.; cartofi (vechi) cu fl. 1.20—1.60.; (noi). per litră —— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 70—76; sĕu brut fl. ——; sĕu de luminări fl. 38—40; unsoare fl. 72—77; cânepă fl. 24—30; sĕmênță de in fl.— săpun fl. —.—; fên fl. 1.60—2. spirt pro grad fl. $10^1/_2$—11; pro chilo: carne de vită 40—42 cr. carne de viței 36 cr.; carne de porc 44 cr carne de berbece 24—28 cr.; oauĕ 5 de 10 cr. Târgul fu bine cercetat și grâul și sĕcara totuși au fost scumpe. Timpul e frumos uscat și cald.

Arad, 20 Neomvre n. Pro hectolitră grâu: fl. 11.50--12.; sĕcară fl. 9.50--9.60; orz 5.90--6; ovĕs fl. 5·55—5.65; cucuruz fl. 4—4.90; Spirt *en gros* fl. 34 cară *en detail* fl. 36.50 per 100 litre, °/.

(Finanțele în România). De pe piețele străine ni se anunță, că septĕmâna a fost foarte puțin animată în operațiuni financiare. Mai pretutindeni, în Francia, Anglia, Germania argintul a fost foarte restrins. Esportul aurului pentru Statele-Unite a continuat și de astă-dată a se face pe o scară foarte întinsă. Banca-Franciei și a Angliei au avut a suferi mai mult. Sub influența acestor temeri, cele mai multe valori au perdut din cursul lor.

In ce privește valorile noastre, avem din contră a înregistra, pentru unele fonduri, o nouă mișcare progresivă în cursul septămânei. Domenialele au câștigat $^7/_8$% asupra cursului de Sâmbăta trecută costând adi $104^7/_8$; Renta Română s'a mențiuat firm la 75, cu tendențe bune; 6% Rural semnaleadă și el o urcare închidênd eri la $85^1/_2$ operațiunile de cumpĕrări și vinderi a acestei valori întâmpină mari greutăți din causa că titlurile provisorii emise cu ocasia conversiunei sûnt pentru sume prea mari. Ar fi de dorit ca guvernul sĕ activeze confecționarea titlurilor definitive, a căror preschimbare ar înlesni operațiunile de 6% rural pentru sume mai mici, și ar contribui la imediata lor urcare.

6% de drum de fier român coteadă 89, 90. Sciri primite din Paris ne asigură că această valoare română a început dilele trecute a fi căutată cu mai mult interes la bursă, ocupând adi un loc mai întins în operațiunile dilei.

Imprumutul 8% al comunei București coteadă 101, Creditul fonciar Rural a atins $100^1/_4$; Creditul fonciar urban face 94. Pensiunile variază între 190 și 192. Losurile municipale se oferă cu 28; Acțiunile Băncei Naționale se mențin la 528. Banca Românei face 640; Daciile 220; Românile 72. In căi ferate avem: Acțiunile 53, 25; Obligațiile 99.

Cambia face: Paris 98, 90. Londra 25, 10.bBerlin $122^5/_8$.

„Curierul financiar.“

Bursa de Viena și Pesta
din 25 Noemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	107.55	107.70
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	81.25	81.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	97.50	$97^5/_8$
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	84.75	84.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	123.75	123.75
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	97.75	97.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	96.—	96.—
Obligațiuni urbariale temeșiane	96.25	96.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	94.25	94.50
Obligațiuni urbariale transilvane	94.75	94.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	96.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	94.75	94.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.20	72.—
Datorie de stat în argint	73.15	73.—
Renta de aur austriacă	87.05	86.75
Sorți de stat dela 1860	131.25	131.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	820.—	818.—
Acțiuni de credit austr.	285.—	285.50
Acțiuni de bancă de credit ung.	259.25	258.—
Sorți unguresci cu premii	109.75	100.—
Sorți de regularea Tisei	106.90	107.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.61	5.62
Napoleon	$9.31^1/_2$	9.38
100 marce nemțesci	58.10	58.10
London (pe polița de trei luni)	117.60	117.60

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 4 Dec. 1880 și 4 Ian. 1881 imob. lui Martin și Gustav Roth în Bertan; în 11 Dec. și 11 Ian. imob. remasului după veduva lui Ioan Pintea în Ibișdorf; în 18 Ian. și 21 Febr. imob. lui Ioan Bertleff și soți în Moșna (judec. cerc. Mediaș); în 28 Dec. 1880 și 27 Ian. 1881 imob. lui Samoilă Ajtai în Fărăgău (judec.

cerc. Teaca); în 11 Dec. imob. lui Stefan Schuhter şi soţiei sale în Arcalia (trib. Dej); în 6 Dec. 1880 şi 5 Ian. 1881 imob. soţiei lui Toma Vida, Maria Mircea, în Pache; în 3 Dec. imob. lui Sigismund Nagy şi soţi în Papolz (judec. cerc. Kovasna); în 29 Noemvr. pretensiunile active ale cridatarului Christof Csiky în Alba-Iulia (Iacob Halász, notar reg. public în Alba-Iulia).

Nr. 199.—1880. 1—3

CONCURS.

În urma concursului escris la 22 Iulie a. c. pentru ocuparea vacantei parochii gr. or. de classa a III. din Doboli-inferiori, cu filia Jlyefal în tractul protopresbiteratului al II al Braşovului, neivinduse nici un concurent, în sensul ordinaţiunei consistoriale din 23 Septemvre a. c. Nr. 3198 B., se deschide al II-lea concurs, cu terminul până la 1 Decemvre a. c st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Dela 54 familii câte o claie grâu a 3 fl. şi o claie ovĕs a 2 fl. v. a.

2. Dela 38 familii din materă şi 11 familii din filie, cate o ferdelă cucuruz sfêrmit, şi una ovĕs.

3. Dela 28 familii mestecate din materă, şi dela 15 familii mestecate cu alte confesiuni din filie câte o jumĕtate ferdelă cucuruz sfêrmit.

4. Stolele îndatinate, şi anumit cele statorite în Sinodul parochial ţinut la 16/28 Iulie a. c.

Doritorii de a competa la această parochie, au a'şi adresa petiţiunile lor instruite în sensul „Statutului organic“ şi a regulamentului congresual din anul 1878 la subscrisul până la terminul susamintit, dela cari se cere sĕ cunoască şi limba maghiară.

Braşov în 31 Octomvre 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

Nr. 349. 3—3

CONCURS.

În protopopiatul gr. or. al tractului Nocrichiu-Cincul-mare sûnt a se mai ocupa următoarele douĕ posturi învĕţătoresci devenite acum vacante, cu termin până la 26 Noemvre a. c.

1. Bendorf cu salariu anual 104 fl. v. a. prin repartiţia dela popor, cuartir şi lemnele trebuincioase pentru încălḑit.

2. Ghijasa înferioară cu salariu anual 150 fl. v. a. prin repartiţia dela 140 familii şi tot dela atâtea familii câte un prând de bucate, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa ori care din aceste posturi, au de a'şi asterne petiţiunile lor instruite comform statutului organic până la 26 ale curentei la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Nocrichiu în 5 Noemvre, 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

G. Maieru m. p.,
adm. prot.

Nr. 293. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele poporale gr. or. din subsemnatele comune bisericesci ale ppresbiteratului gr. or. al Mercurei se escrie concurs până la 25 Noemvre st. v. a. c.

1. Pentru postul învĕţătoresc din Rod salar anual de 300 fl. v. a.

2. Pentru postul învĕţătoresc din Dobârca 100 fl. v. a.

3. Pentru postul învĕţătoresc din Spring 100 fl. v. a. cuartir natural şi lemne de foc.

4. Pentru postul învĕţătoresc din Boz 100 fl. v. a.

5. Pentru postul învĕţătoresc din Beşineu 100 fl. v. a.

6. Pentru postul învĕţătoresc din Gusu 100 fl. v. a.

7. Pentru postul învĕţătoresc din Gârbova 100 fl. v. a.

8. Pentru postul învĕţătoresc din Mercurea 120 fl. v. a. şi 4 orgii lemne de foc, din care se va încălḑi şi scoala.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi sĕ'şi adreseze petiţiunile lor instruite conform regulamentului scolar congresual din 1878 oficiului ppresbiteral subsemnat până la terminul susindicat,

Dela oficiul ppresbiteral al tractului.

Mercurea. 28 Octomvre 1880.

I. Droc m. p.,
adm. prot.

Nr. 158. 1—3

Prolungire de concurs.

Fiind-că în urma concursului din 14 Septemvre a. c. Nr. 138 pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala gr. or din Feldioara săcuiască nu s'a arĕtat nici un concurent, prin aceasta se prolungeşte terminul concursului publicat în „Tel. Rom.“ Nrii 111, 112 şi 114 a. c., încă până la 25 Noemvre a. c.

Emolumentele sûnt tot cele publicate în concursul prim.

Agârbiciu, 26 Octomvre 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon P. Moldovan m. p.,
protop.

Nr. 270. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei de paroch de clasa a III-a din comuna Comăna inferioară, protopresbiteratul I al Făgăraşului, devenită vacantă, se deschide concurs cu termin de o lună dela prima publicare.

Emolumentele sûnt:

1. În naturale, dela 140 familii, câte una ferdelă bucate grăunţe à 1 fl. 50 cr.—210 fl.

2. Venite stolare dela aceste familii 103 fl. pe an.

3. Venite dela botezul Domnului, dela ḑiua crucii şi din postul pascilor 84 fl.

4. Folosirea cimiteriului vechiu şi al celui nou cu earbă şi cu legumărit 20 fl.

Care toate computate dau suma de 417 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această staţiune, au de a'şi aşterne suplicile lor, instruate conform regulamentului congresual din 1878 subscrisului oficiu ppresbiteral gr. or.

Făgăraş, 23 Octomvre 1880.

În conţelegere cu respectivul comitet parochial.

Petru Popescu m. p.,
prot.

Nr. 337 — 1880. 1—1

Anunciu.

În conformitate cu disposiţiunea §. 124 din regulamentul pentru procedura judecătorească în cause matrimoniali, se aduce la cunoscinţă publică, cumcă Maria Simeon Gavrilă din Mohu măritată după Nicolae Bucşa tot de acolo, prin sentenţa venerabilului consistoaiu archidiecesan din 4 Noemvre a. c. Nr. 2505 s'au despărţit totalminte de pribegitul ei bărbat sus numit.

Sibiiu, 13 Noemvre 1880.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tract. Sibiiului II.

Audiţi, vedeţi şi miraţi-vĕ!

Mărfurile de argint Britania, primite dela o massă concursuală a unei mari **Fabrice de argint Britania**, devenite falită, se dau cu ori ce preţ sau mai bine ḑis gratuit.

Trimiţênd **fl. 7.**— în bani gata s'au cu rambursă ori cine primesce următoarele **50** obiecte cu a patra parte din valoarea reală, şi adecă:

Bucăţi **6 Cuţite de masă** escelente, mănunchiu de argint Britania, cu cuţitori adevĕrat englezesci
„ **6 Furcuţe** de cele mai fine, argint Britania, dintr'o bucată.
„ **6 Linguri de mâncare** de argint Britania, grele şi massive.
„ **12 Linguriţe de cafea** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ **6 susţiitoare de cuţite** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ **1 lingură mare de lapte** de argint Britania, masivă
„ **1 lingură mare de supă** de argint Britania, grea.
„ **9 Tave de presentat** ciselate foarte fin.
„ **2 sfeşnice pe masă de salon** Britania pline de efect.
„ **1 corfă de pâne masivă** de argint Britania.

Toate **50** obiecte au costat mai nainte 25 floreni şi costă acum numai floreni **7.—.**

Toate **50** obiecte sûnt fabricate din cel mai fin şi cel mai solid argint Britania, care este unicul metal ce esistă pe lume care în veci remâne alb şi nu se poate deosebi de argintul adevĕrat nici după o folosire de 30 ani; **pentru aceasta garantează.**

Afară de aceste mai sûnt:

18	**cuţite, furcuţe şi linguri**	de argint Britania, câte 6 bucăţi toate 18 laolaltă						fl.	3.75			
6	**linguri mici de cafea**	de arg. Brit. mai nainte cu						fl.	3.—	acum numai cu fl.		—.60
1	**lingură de supă**	„	„	„	„	„	„	„	3.—	„	„	1.—
1	„ „ **lapte**	„	„	„	„	„	„	„	1.50	„	„	—.50
6	**tave**	„	„	„	„	„	„	„	5.—	„	„	1.50
6	**susţiitoare de cutite**	„	„	„	„	„	„	„	4.50	„	„	1.50
1	**cutie de zăchar**	„	„	„	„	„	„	„	4.—	„	„	1.20
1	**păreche sfeşnice** mai mari de	„	„	„	„	„	„	„	2.—	şi fl.	3.—	
1	**clopoţel de masă**	de arg. Brit. mai nainte cu						fl.	4.—	acum numai cu fl.		1.—
1	**păhar de ouĕ**	„	„	„	„	„	„	„	—.60	„	„	—.30
1	**pipernită şi salnită**	„	„	„	„	„	„	„	2.50	„	„	—.75
1	**Carafine** p. oţet şi uleiu	„	„	„	„	numai		fl.	3.50	şi		4.50
1	**unealtă de foc** grea de pus pe masă	mai nainte						fl.	3.—	acum numai cu fl.		—.95

Cane de cafea şi tcă a fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zăchar à cr. 35, 50, 80 fl. 1; cutii de zăchar à fl. 2, 2.80; presărătoriu de zăchar à cr. 25, 40, 75, 90 fl. 1; carafine de oţet şi oleiu à fl. 2, 4; cutii de unt à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4. — încă şi alţi articuli nenumeraţi.

Ca dovadă, că anunciul meu

nu este înşelătorie,

mĕ deoblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, **a o re'ntoarce fără nici o greutate.** Îndrept la epistolele de mulţămită ce mi-au venit, şi pe cari îmi voi permite a le publica succesiv. — Cine doresce deci a primi pe banii sei o marfă bună şi solidă şi nu lăpĕdătură, sĕ se adreseze numai cătră

A. Fraiss, 17

Viena, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatul archiepiscopesc.

Neoplanta. 1875. Medalie de argint.

Seghedin. 1876. Medalie pentru merite.

CLOPOTE

DE TOATĂ MĂRIMEA

pe lângă hotărîrea prealabilă a sunetelor lor.

Cu deosebire recomandă **clopotele găurite,** inventate de dênsul, a căror sunet este mai adânc decât acelor de construcţiunea vechie şi care, fiind de 100 punţi, sûnt asemenea celor de 140 punţi de construcţiunea vechie. Se fac din metal de clopot şi **toci** de 40—50 chilo greutate şi avênd un ton foarte gros.

Se află totdeauna în deposit clopote, dela mărimea cea mai mică până la 50 chilogr., precum şi de **proasce portative** şi **de mână.**

Se recomandă pentru comande cât de multe

[43] 10—12

Antonie Novotny
în Timişoara.

[58] 10—24

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a soliditătii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din nickel-argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 11.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi, probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 35 şi astădi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 16.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifea.

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabil cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit, sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, şi casurile cele mai înderĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie şi totdeauna cu succes, şi în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 12—24

Redactor respunḑĕtor: Nicolau Cristea. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 136. Sibiiu, Marți 18 Noemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Anchetă în causa reformei administrative.

(Urmare)

Ședința a treia a anchetei a oferit puține momente interesante.

Vice-comiții Gyarmati (din Cluj) și Földváry (din Budapesta) s'au declarat pentru sistema de alegere.

Cel dintâiu doresce ca alegerea să se facă pe viață, cel din urmă cere desființarea comisiunilor administative și introducerea judecătoriilor administrative.

Alecs. Dárday: Funcționarii comitatului sûnt numai cu numele organele selvadministrațiunei, în faptă însă ei sûnt organe esecutive ale administrațiunei de stat. Selvadministrațiunea e atât de restrinsă încât comitatul nu e nici măcar îndreptățit a dispune să se repareze încălțemintea unui haiduc. Oratorul voiesce să se susțină sistema de alegere, doresce însă stabilisarea și pensionarea funcționarilor și prefacerea comisiunilor administrative în judecătorii administrative de prima instanță.

Ministrul president Tisza respunde, că dacă comitatul nu poate dispune nici de încălțemintea unui haiduc, aceasta este consecuența imposibilității de a introduce cassele domesticale, și imposibilitatea va ținè pe câtă vreme stările noastre financiare vor fi tot rele, așa încât sûntem siliți a susținè dotarea comitatului din cassa statului. Stabilisarea și independența funcționarilor se poate esecuta numai până la un oare care grad, care va scutì pe funcționari de a fi sforțați din partea guvernului la servițiul de cortești. Independența funcționarilor denumiți însă nu poate merge așa departe încât dênșii să țină în congregațiuni discursuri opositionale sau să facă chiar servițiuri de cortești opositiunei, pentrucă despre astfel de funcționari nu se poate presupune, că vor esecuta omenesce ordinațiunile guvernului, ai cărui subalterni sûnt. Pledările celorlalți oratori cari au luat parte la discusiune în această ședință sûnt de puțină însemnătate.

Din ședința a patra a anchetei relevăm momentele mai însemnate:

P. Becsak dice, că miscării naționalităților nu i se poate pune o stavilă nici prin funcționari aleși, nici prin funcționari denumiți, pentru Ungaria însă nu este nici un pericul, pentru că locuitorii germani din Pojon suspiționați din mai multe părți, sûnt buni patrioți.

Ministrul presid. Tisza: Fiindcă discusiunile anchetei străbat în public, nu doresc să se nască vre-o neînțelegere. Eu adecă sûnt convins, că nu se află niminea în acest cerc, care se tragă la îndoială patriotismul Pojonienilor și în genere patriotismul Germanilor din patrie, de asemenea nu va aproba nimenea modul acelora cari voiesc a descepta o dispositie ostilă contra poporului german din țeara noastră. Nici unul dintre noi nu va vrea să apere o asemenea procedere. Aflând de lipsă a constata aceasta cu privire la public, trebue se declar de altă parte în interesul adevĕrului că tot ce s'a trimbițat în lume despre o goană a Germanilor ce ar esiste în Ungaria, nu este adevĕrat; numai unii particulari au proces fără tact în oare care afacere, dar aceasta nu merită numele de „goana Germanilor“.

Bar. P. Sennyey: Nu sciu, dacă mi-a succes a'mi desvolta și precisa destul de bine ideile despre reforma administrațiunei. Cestiunea centralisațiunei și decentralisațiunei nu stă în nici o legătură cu cestiunea, dacă funcționarii trebue aleși sau denumiți. Din parte-mi doresc decentralisarea și anumit în înțelesul ca în centru numai să guvernăm și să precisăm tendențele principale ale administrațiunei, ear' agendele dilnice ale administrațiunei să le încredințăm funcționarilor denumiți, cari să fie responsabili guvernului și conduși de către acesta prin îndrumări generale. Statul are mari probleme de resolvit, cari în privință națională și politică se află în strinsă legătură cu administrațiunea. Față cu aceste probleme guvernul nu poate afla garanțiele necesare la funcționarii municipali aleși. Aceste garanții le vom afla între marginele decentralisațiunei cum o doresc eu numai la funcționarii denumiți. Opiniunea publică este deprinsă a considera alegerea funcționarilor ca un punct cardinal al autonomiei; esperiența însă ne învață că poate să esiste o sistemă municipală cu funcționari denumiți și să aibă și vitalitate. Îndată ce funcționarii vor fi denumiți, indiferentismul va dispărè din comitate, pentrucă congregațiunile se vor silì se controleze cu mai multă atențiune pe funcționarii denumiți. Pe scurt eu 'mi închipuesc sistema municipală cu funcționari denumiți așa: Un comite suprem sau șef denumit va sta în fruntea municipielor, și va fi capul esecutivei administrațiunei și bărbatul de încredere al guvernului pentru toate ramurile agendelor de stat. Acel cap va concentra în această privință toate problemele împreunate cu o administrațiune regulată. Prelângă acesta nu mai trebue să însărcinăm congregațiunile comitatense cu o corporațiune consultativă, ci trebue numai să lărgim cercul lor de activitate cu privire la controlă, emiterea de îndrumări și luarea hotărîrilor, să regulăm influența lor în afaceri disciplinarie, cu un cuvênt se le investim cu toate drepturile, cari sûnt de lipsă pentru o controlă esactă. Prelângă aceasta să li se acordeze dreptul de a impune dări în afaceri de ale lor proprie, ear' cu privire la esecutivă să aibă dreptul a lua dispositiunile în afaceri locale sau prin bărbați de încredere sau prin comisiuni la fața locului. Și organismul administrativ al cetăților, mai cu samă a celor învestite cu drept jurisdicțional, trebue reformat, pentrucă nu trebue să uităm, că un factor principal pentru regenerarea clasei de mijloc este cetățenimea, poporațiunea ce se află în cetăți, care va fi rădimul clasei de mijloc. Atunci se va ivì și întrebarea dacă funcționarii trebue denumiți sau aleși. Nici eu nu vreau ca funcționarii din cetăți să fie necondițional denumiți. Se poate ca dreptul de denumire al guvernului să se afirme la ocuparea posturilor de primar sau vice-comite, dar eu cred că nimenea nu ar pleda ca între marginele organismului comunal și a administrării averei să se steargă alegerea funcționarilor.

Ministrul presid. Tisza: Voiesc să se modifice dispositiunea de acum, după care și cele mai mici positii bugetare ale jurisdicțiunilor trebue încuviințate de guvern, dar introducerea contribuțiunei domesticale este cu neputință. Mai departe eu nu cred că denumirea funcționarilor va destepta un interes mai mare în congregațiuni. Centralisațiunea e compatibilă cu funcționari aleși și autonomia earăși e compatibilă cu funcționari denumiți; dar națiunea s'a deprins cu oare care forme de autonomie și numai nisce temeiuri foarte imperative ne ar potè îndemna a delătura această formă. Administrațiunea trebue ameliorată și aceasta se poate face și fără delăturarea formelor de până acum. După aceasta ministrul învită pe membrii de față a se înfățișa în ședințele viitoare la discusiunea asupra detaiurilor.

Revista politică.

Sibiiu, în 17 Noemvre.

In casa deputaților din Budapesta D. Irányi a pretins să aducă guvernul un proiect despre libertatea religiunei. Deputatul vede în lipsa unui astfeliu de proiect un atestat rușinătoriu pentru toleranța (?) cunoscută a poporului maghiar. Pretensiunea aceasta, ajungênd la vot a fost respinsă.

Dincolo de Laita, mai mult ca din coace, preocupă spiritele serbarea memorici neuitatului împerat Iosif II. Acolo

---

FOIȚA.

Esposițiune națională.

In Bucuresci s'a deschis în dilele aceste esposițiunea „Concordiei române.“ Pentru a face și publicului nostru cunoscută întreprinderea aceasta industrială, reproducem cele următoare după „Românul:“

Cu cât mai mult visităm esposițiunea organisată de societatea „Concordia română“, cu cât pătrundem mai mult în studiarea diferitelor obiecte espuse, cu atât mai mult ne încredințăm, că începuturile industriale române sûnt pline de promisiuni pentru viitoriu.

Aceasta chiar ne impune datoria, de a ne ocupa în amĕnunt cu esposițiunea și o vom face cu deosebită plăcere, îndată ce vom reușì a stabilì o clasificare între acele obiecte, clasificare, care ne ar permite a pune punctul pe i, cum se dice, în privința stărei, în care se găsesc ramurile din industria română acì representate.

De o cam dată, ne mulțămim a da o privire generală asupra întregului esposițiunei, conducênd pe cetitorul nostru din sală în sală.

Esposițiunea consistă din 4 saloane, *(A. B. C. și D.)* afară de întrare, de vestibul și din 4 anecse, un pavilion și curtea. Vom dice câte-va cuvinte asupra fie-cărei acțiuni.

Întrarea.

Îndată, la întrare, visitatorul întâmpină în stânga și în dreapta ușei două blocuri de sare gemă, în formă de monumente, din care unul purtând o cruce; apoi o colecțiune de olăriă smălțuită din județele Ilfov, Prahova, Romanați și Dolj, ornamentațiuni de *terra-cotta* și de gips, sculpturi în sare, câte-va mustre de caşcaval din fabricatiunea d-lui Andreescu, etc., în resumat un numĕr de vre-o 60 obiecte, cuprinse de catalogul esposițiunei în trei clase.

Scara.

Urcând scara, visitatorul nu poate să nu se oprească spre a privì ornamentarea de mult gust a marginilor parchetului etagiului I; acì se vede o colecțiune de linguri, de furculițe de lemn și alte utensile domestice de pământ, ce atrag atențiunea prin delicatețea, cu care sûnt lucrate și mai cu osebire prin gustul, cu care sûnt aședate.

Vestibulul.

În Vestibul cel dintâiu obiect, ce isbesce vederea, este portretul d-nei Golescu, aședat astfel în cât el pare a representa geniul, subt ocrotirea cărui este pusă această intreprindere națională; se vĕd asemenea mai multe tablouri fotografice, note de musică, inventiunea atât de folositoare a eminentului nostru artist d. C. Dimitriade de port-galerii și port-rosete; un aparat tot de acest fel, compus de d. Myler; un însemnat numĕr de sculpturi în lemn, lucrate cu cel mai mare gust și delicatețe. Între aceste sculpturi, pe lângă cele espuse de nisce meritoși amatori, se disting obiectele trimise de Orfeinatul dela Panteleimon, de scoalele de meserii din Bucuresci, Craiova și Plolesci și de scoala particulară a societății Constructorilor Români. Aceste lucrări ne-au ficsat cu deosebire atențiunea, pentru că sûnt eșite din mânile unor copii întrați în acele scoale numai cu cunoscințe rudimentare și care au reușit a produce lucrări frumoase, mulțămită lecțiunilor ce au primit și înclinărilor lor artistice. Ele ne autorisă a avè frumoase speranțe pentru viitor.

Tot în această sală, găsim produsele de funii și sfoare din fabrica d-lui Polizu (Prahova) și mustre din cânepa cultivată acolo, asemenea mustre de sforărie lucrate de d G. Bobescu, și un rociu lucrat de d. Tache Ionescu, fost elev al scoalei normale. Ne-am oprit mult cu plăcere înaintea acestor producte române pentru că ele prin perfecțiunea, cu care sûnt lucrate, ne fac să întrevedem ca sigură scăparea țĕrii de birul de milioane, ce plătesce străinătății pentru produse similare.

Tot în vestibul sûnt două portale de gips modelate de d. inginiar Cucu; stereoscopul d-lor Asan cu vederea Bucurescilor, Sinaiei, Constanței, Mehadiei, Vienei, Parisului, călei ferate

s'a serbat acea memorie în ḑiua aniversară de o sută de ani dela suirea acestui împĕrat pe tronul habsburgic. Este de însemnat, că clericalii şi feudalii de acolo perhorescează acea serbare, ba clerul înalt prin cerculare a oprit preoţimei catolice participarea bisericei catolice la solemnităţile acelei ḑile.

La noi vedem, că astăḑi s'a serbat *requiem* pentru imperăteasa Maria Teresia.

Object foarte interesant este mesagiul domnesc, cu care s'au deschis corpurile legiuitoale în Bucuresci. Pănă acum n'au sosit apreţiărele ḑiarelor mai mari a acestui mesagiu. Credem că ḑiaristica europeană se va ocupa cu predilecţiune cu pasagiul, care privecce cestiunea dunăreană. Mesagiul îl publicăm în toată estinderea lui la alt loc.

Cestiunea Dulcignului ar fi terminată. Derviş paşa după o luptă crăncenă de mai multe oare cu Albanezii, s'a făcut stăpân pe această cetate spre a o da în mâna Muntenegrului. Vineri seara la 6 oare Muntenegrenii au şi ocupat Dulcignul şi toate posiţiunile dimpregiur. Trupele turcesci s'au retras după predare spre Scutari. Victoria lui Derviş paşa însĕ nu va provoca numai lupte nouĕ cu înverşunaţii Albanezi, ci va provoca şi cestiunea unei Albanii independente. Aderenţii ideei acesteia sûnt tari şi mari în Scutari şi este întrebarea, dacă trupele de sub comanda lui Derviş vor fi în stare sĕ înfrêneze pe Albanezi. Este întrebarea mai departe, dacă Muntenegrenii se vor putè bucura în linisce de dobânda lor de Vineri?

Grecia merge înainte în pregătirile sale pentru o acţiune contra Turciei. Admoniţiunile din partea puterilor nu lipsesc. După aceste Grecia ar face bine sĕ nu se grăbească a'şi pune în joc interesele sale printr'o acţiune grăbită. Guvernul respunde la toate aceste, că nu se mai poate retrage. Avem dară şi din partea aceasta, a ne aştepta la o încurcătură nouă orientală.

Mesagiul Domnesc.

Domnilor Senatori, Ḑomnilor Deputaţi,

Mĕ simt tot deauna fericit aflându mĕ în mijlocul representaţiunei naţionale. Astăḑi însĕ mulţămirea mea este cu atât mai mare, că preocupaţiunile esterioare, cari ne au absorbit la începutul sesiunei anului trecut, sûnt înlăturate şi toată solicitudinea şi activitatea noastră pot fi concentrate asupra îmbunătăţirilor interioare şi îndestulărei trebuinţelor ţĕrei, cari au putut suferì în anii trecuţi, din causa grelelor împregiurări, prin care am trecut.

După atâţa secoli de suferinţe şi de lupte, România îndependentă 'şi-a luat locul cuvenit între Statele europene. Recunoscută de toate puterile, ea întreţine cu dênsele relaţiunile cele mai cordiale.

Ţeara va scì a respunde la încrederea şi la simpatia, ce marile puteri 'i-au arĕtat. Prin desvoltarea sa naţională, ea va proba cu fapte, că esistenţa ei constitue un element de ordine şi de civilisaţiune în Orientul Europei.

Cu ocasiunea călĕtoriei mele de astăvară şi a primirei, ce mi s'a făcut cu atâta simpatie, care se resfrângea asupra naţiunei, am constatat însu'mi, cu o viuă mulţămire, încrederea şi stima, ce inspiră junele nostru Stat îndependent.

Sĕ continuăm a păstra aceste bune simţeminte, şi a nu înceta de a desvolta şi întări cu toţii, adunări şi guvern, elementele cari constituesc condiţiunile de viaţă şi de soliditate ale nouei noastre staţiuni politice.

Relaţiunile noastre esterioare sûnt din cele mai bune.

Independenţa României, notificată tuturor Capilor de Stat, a fost primită pretutindeni cu o viuă satisfacţiune.

Mai multe tractate şi convenţiuni, ce guvernul meu a încheiat cu diferite state, şi altele cari sûnt în negoţiare, vĕ vor fi supuse Domniilor voastre în această sesiune.

Cestiunea reglementărei libertăţei navigaţiunei pe Dunărea de jos, are preste puţin, a se resolva de comisiunea europeană dela Galaţi. Guvernul meu, pătruns de marile interese, ce România are pe acest fluviu va scì a le manţinè şi a le apĕra, în acord cu tecstul tractatelor şi cu principiul libertăţei de navigaţiune.

Deşì îngrigirile politice din trecut au oprit pe Guvernul meu a da toată atenţiunea cuvenită administraţiunei interioare a ţĕrei, totuşi în intervalul sesiunilor Corpurilor Legiuitoare, el s'a ocupat, pe cât a stat prin putinţă, cu îmbunătăţirile cele mai însemnate ale administraţiunei publice.

Astfel, legea organică a comunelor care s'a şi votat în parte de Domniile voastre, s'a supus la un nou studiu spre a eşì astfel şi mai bună din votul definitiv al Corpurilor Legiuitoare, care 'i va permite aplecarea. Asemenea se va face şi cu proiectul pentru consiliele judeţene deja supus Camerei. Prin ambele aceste legi descentralisarea administraţiunei va devenì o realitate, pusă în acord cu esigenţele Constituţiunei noastre.

Proiectul de lege pentru primirea şi înaintarea în funcţiunile administrative, studiat şi modificat potrivit trebuinţelor noastre, se va supune deliberaţiunilor Domniilor voastre, şi vom face, ca prin condiţiunile de capacitate şi garanţiile de stabilitate, sĕ avem un personal administrativ, care sĕ corespundă la însemnata misiune ce'i este încredinţată.

O esperienţă de mai multi ani a dovedit asemenea, că legea tocmelelor agricole, şi aceea a poliţiei rurale, cer urgente şi serioase modificări, pe care Guvernul meu se va grăbì a vi le presenta cât mai neîntârḑiat.

Starea financelor noastre vĕ va fi supusă, în toate amĕruntele ei, prin situaţiunea financiară, ce are sĕ vĕ presente ministrul meu de finanţe. Trebuie sĕ constatez însĕ chiar acì, că recolta, cu totul mediocră a anului trecut, şi grelele sarcine, ce bugetul a avut sĕ poarte în anul 1879, au făcut sĕ nască, pentru un moment, temerea că veniturile bugetare nu vor putè acoperì cheltuelile acelui an; această temere, din fericire, nu a fost întemeiată; departe de a presenta un deficit, anul 1879 şi primele trei luni ale anului 1880, s'au saldat pe deplin cu simplele resurse bugetare, lăsând chiar un escedent.

Acest resultat, de care trebue sĕ ne felicităm, e datorit negreşit silinţelor de îmbunătăţiri serioase aduse în administraţiunea financiară; dar, mai ales şi în cel mai înalt grad, studiului conscienţios ce a condus Camera în alcătuirea bugetelor, şi spiritului ei de economie, bine înţeleasă şi apropiată trebuinţelor ţĕrei. Pentru a înlesnì în viitor şi mai mult lucrările Camerei în această privinţă, ministrul meu de finanţe a luat mĕsuri pentru studiul, revisuirea şi punerea în deplină armonie a legilor financiare actuale. Vi se va supune treptat deliberaţiunilor Domniilor voastre, diferitele proiecte de legi pregătite, mai ales proiectul de lege pentru păduri, a cărui mare trebuinţă este de atâta timp şi atât de mult simţită de toată ţara.

Instrucţiunea publică, dela al căreia mod de organisare atârnă viitoriul întreg al ţĕrei noastre, a atras atenţiunea deosebită a Guvernului meu.

O esperienţă de 15 ani a dovedit, că actuala lege a instrucţiunei publice, deşì a putut fi bună pentru alţi timpi, numai este astăḑi îndestulitoare pentru generaţiunile tinere, cari trebuie sĕ fie pregătite în raport cu progresele noastre sociale şi economice.

De aceea Guvernul meu va supune deliberărei Domniilor voastre un proiect de lege asupra instrucţiunei, mai corespunḑĕtor cu interesele şi aspiraţiunile ţĕrei. Fără a se neglige câtuşi de puţin necesităţile culturei înalte, se vor satisface prin acest proiect: trebuinţa îngustă de organisaţiunea noastră politică, ca fie care cetăţan sĕ cunoască drepturile şi datoriile sale; trebuinţa impusă de organisarea socială egalitară a poporului nostru, ca fie care bărbat sau femee, sĕ aibă larg dehchise carierile, pentru care este mai apt, şi în cari poate sĕ aducă mai mult folos lui însuşi, precum şi ţĕrei; trebuinţa impusă de situaţiunea noastră economică, ca fie care Român, şi toţi împreună, sĕ aibă cunoscinţele practice, cari sĕ'i pună în stare de a lupta cu succes pe terenul economic. Cu un cuvênt prin noua organisare, se vor putè forma din generaţiunile tinere, oameni şi cetăţeni cât mai folositori lor înşile şi ţĕrei.

Graţie progresului simţitor, ce a făcut la noi sciinţa dreptului, culeasă de junimea noastră prin universităţi străine, ca şi din universităţile noastre, putem constata cu mândrie, că un însemnat numĕr de magistraţi este gata sĕ alimenteze şi sĕ întărească justiţia, această instituţiune, care este o putere în Stat, menită a ocrotì familia, averea şi libertatea omului, faţă cu cerinţele sociale.

Guvernul meu vĕ va presenta dar, în cursul acestei sesiuni, o lege organică corespunḑĕtoare şi adoptată Constituţiunei, şi care se asigure independenţa magistraturei precum şi alte proiecte, cum sûnt acele asupra domiciliului, al căror scop va fi a corespunde la nouele trebuinţe sociale.

Pe terenul economic, România trebue sĕ între pe o cale mai largă, pe care o reclamă atât posiţiunea cât şi interesele ei. Ministrul Meu de lucrări publice, comerciu şi agricultură, vĕ va presenta o situaţiune cu deamĕnuntul asupra stărei lucrărilor noastre publice. În sesiunea trecută Domniile voastre aţi votat legea pentru cesiunea căilor ferate ale acţionarilor către Statul Român. Această lege a şi primit aplicaţiunea ei mai în toate părţile sale esenţiale; astfel că, de fapt, Statul se poate considera astăḑi deplin stăpân al liniei. Binefacerile acestei schimbări au început chiar de pe acum a se simţì: în cursul acestui an s'a putut aduce o uşurare comerciului şi agriculturei, reducându-se în mod însemnat tarifele de transport ale cerealelor, fără a se aduce vre-o scădere în venitul normal al liniei. Nu este de îndoit că, într'un timp scurt, întroducerea îmbunătăţirilor, proiectate sau în curs de esecutare, au sĕ pună marea arteră Roman-Vêrciorova în condiţiunile unei linii de întâia ordine. Liniile Ploiesci-Predeal şi Buzĕu-Mărăşesci, a căror trebuinţă a fost recunoscută, sûnt: cea dintâiu pusă deja în esploatare, şi pe cea de a doua în curênd se va putè stabilì o circulare regulată şi neîntreruptă. O altă linie, destinată a stabilì o comunicaţiune directă cu România trans-danubiană, prin Cernavoda, este în studiu, şi lucrările de trassare pe teren, în mai multe direcţiuni, sûnt deja foarte înaintate.

Tot din causa însemnătăţei ce pe fie-care ḑi iau căile noastre ferate, cari sûnt legate cu desvoltarea progresivă a stărei noastre economice, Guvernul Meu studiază legătura reţelei noastre de căi ferate cu minele de sare în esploatare, precum sûnt acele dela Târgul-Ocnei şi dela Slănic, şi se preocupă a asigura liniilnr noastre debuşeurele necesare pentru scurgerea productelor noastre în străinătate. Asemenea el a studiat şi a şi început esplorări de mine de cărbuni de pămênt în multe puncte, precum Bahna, Iloviţa şi Ploştina. Resultatele acelor esplorări, după esperienţele făcute pe linia Bucuresci-Vêrciorova, au îndemnat pe Guvern a împinge cercetările şi lucrările de esplorare cu cea mai mare activitate.

Tot astfel, în ceea ce privesce agricultura, industria şi comerciul, s'au făcut studii şi se vor supune deliberărei Domniilor voastre mai multe proiecte de organisare şi îmbu-

---

Ploiesci-Predeal etc., pendulă de dl Engels şi mai multe lucrări tipografice.

În total, vestibulul conţine 105 obiecte.

Nu putem trece mai departe fără a face o întrebare: unde sûnt oare produsele scoalelor de meserii de la Severin, Bucium, Caracal, Băcău? N'au lucrat ele nimic ce s'ar fi putut espune? Ar fi întristător; căci aceasta ar fi dovadă, că ele nu corespund scopului, pentru care ţeara îşi impune sacrificie.

Sala A.

Această sală e destinată în special pentru pictură şi sculptură.

Aici au espus picturi d-şoarele Vlădoian Irina, Popovici Emilia, Sterie Ecaterina, câte trele din institutul Elena d-na şi d-şoara M. Costafor, dd. Bardasare Panaitean Em., Dan Mich. Fotino Ales., Henţia Sava., Nestorescu V., Poenar Iuliu., Rădulescu N., Stănescu C., Stahi C. D., Iliescu C., Stoianescu G. S., Danielescu G., Vasilescu St., Verusi P. şi Zisu M.

Obiecte de sculptură au espus d. Căpit. Buescu, o puşcă ciselată şi un revolvĕr ciselat, amendouĕ invenţiuni ale sculptorului şi revolvĕrul admis chiar în armata română; asemenea d-nii căpitan George, Nicolescu N., Sălceanu I., d-na Tibinca Elena şi Orfelinatul Panteleimon.

Dacă, în vestibul, privirea lucrărilor elevilor din diferite scoale ne a făcut sĕ concepem frumoase speranţe pentru viitor, aici găsim câteva lucrări onorabile care — deşì la noi arta nu e de loc încuragiată — ne permit a ḑice: *e pur şi muove.*

E de observat tot în această sală puşca inventată de d. Perna, ingeniar din Ploiesci.

Vom revenì, spre a descrie mecanismul inveţiunilor de arme ale dlor căpitan Buescu şi Perna, asupra cărora vom vorbì de altădată; ne mărginim astăḑi, a trage visitătorilor atenţia asupra esposiţiunei.

În sala *A* sûnt espuse 89 obiecte.

Sala B.

Aici sûnt espuse 215 obiecte, între care merită o deosebită atenţiune următoarele:

Întrând, ne oprim dinaintea unui dulap, în care se află diferite obiecte, precum costume de doamne, vestminte naţionale, flori artificiale broderii etc. lucrate cu multă artă de elevele scoalei profesionale de fete din Bucuresci. Esposiţiunea lucrărilor acestei scoale va convinge pe ori cine, că fericită a fost ideea, ce guvernul liberal a avut de a o înfiinţa.

O părere de rĕu sûntem datori sĕ esprimăm, aceea adecă, că scoala profesională de fete dela Iaşi, înfiinţată de mai mulţi ani de Reuniunea femeilor române, n'a crezut bine de a lua parte la această spornică luptă. Am căutat mult prin toată sala B lucrări de ale acestei scoale, dar în zadar. Cu toate aceste ce bine ar fi fost ca aceste douĕ instituţiuni surori, una creată de curênd şi susţinută de guvern, cealaltă fundată din iniţiativa individuală, sĕ se fi presentat ţĕrii faţă în faţă cu lucrările lor! Emulaţiunea ce ar fi resultat din aceasta ar fi fost cel mai puternic îndemn spre progres.

În sala B, sûnt espuse atâtea mărunţişuri, încât ne ar fi peste putinţă sĕ ne oprim la toate.

Scoala Elisabeta Doamna şi un însemnat numĕr de d-şoare au espus asemenea multe obiecte frumoase, care dovedesc gust în concepţiune şi deosebită dibăcie în esecutare.

În această sală sûnt representate, în mic negreşit, dar bine şi meritoriu următoarele ramure din industrie: postăvăria, pălărieria, cismăria, tăbăcăria, văpsitoria de stofe de lână, bumbac şi mătasă, ceprăzăria, pâslăria (heaussons).

Industria postavului e representată prin mustre trămise de d. Eug. Bleaz (fabrica dela Neamţ), d. I. Conculescu din Pitesci, d. Toma Filitis, (Lipia-Bojdani, Ilfovu) şi prin mai multe feliuri de ţesături din mănăstiri.

Cismăria şi tăbăcăria prin produsele fabricei dlui M. Mandrea, prin produsele câtvor cismari din Bucuresci şi prin mustre de încălţăminte lucrate la penitenciare.

Pălărieria, prin produsele mai multor pălărieri din capitală şi din judeţe.

Pâslăria, prin mustre din lucrările în pâslă ale elevilor scoalei înfiinţate de secţiunea de Ilfov a so-

nătăţiri, între cari se pot enumera, un proiect pentru înfiinţarea creditului agricol, un altul pentru mine şi cariere, un proiect pentru modificarea legei prestaţiunilor, şi în fine un proiect pentru reorganisarea ministerului de comerciu, agricultură şi lucrări publice.

În ceea ce privesce forţele noastre militare, ele au atras cu deosebire îngrigirile Guvernului meu, care le a putut desvolta, graţie mijloacelor, ce i s'a dat de Cameră în sesiunea trecută. Astfel, conform cu prevederile legei organisărei militare s'au putut crea anul acesta încă 14 regimente de dorobanţi, 4 regimente călăraşi şi un batalion de geniu; şi organisarea militară, devenind încăpĕtoare pentru toţi tinĕrii valiḑi, s'a putut acum aplica principiul serviţiului obligator prin chemarea sub arme a întregului contingent anual, în cât numai estimp 30,000 de tineri au putut fi trecuţi prin diferitele corpuri ale armatei.

Două tabere de instrucţiune stabilite la Ţigănesci şi la Roman, osebit de concentrările neîntrerupte la regimentele de dorobanţi şi călăraşi în fie-care judeţ au contribuit la înlăturarea dificultăţilor, cari resultă din ori-ce sporire însemnată. Însu'mi am constatat, cu ocasia inspecţiunilor şi manevrelor, ce am făcut, că aspectul şi soliditatea armatei sûnt din cele mai satisfăcĕtoare.

Dar pe cât organisarea armatei s'a lărgit, pe atât misiunea cadrelor dobêndesce o importanţă preponderantă. Din formarea lor, printr'o educaţiure specială, Guvernul meu 'şi-a făcut cea mai imperioasă datorie, pregătind înfiinţarea scoalelor militare superioare, ce reclamă o instituţiune larg concepută. În acest scop, o scolă superioară de resbel, spre a forma oficeri de toate armele pentru serviţiul de stat-major, şi o scoală de aplicare pentru artilerie şi geniu, sûnt pe cale de organisare, ca să poată funcţiona chiar în anul acesta. Scoala fiilor de militari din Iaşi s'a sporit cu 50 elevi, şi în curênd se speră a se înfiinţa, la Graiova, o nouă scoală militară după modelul celei din Iaşi. Guvernul meu vĕ va cere, chiar în cursul acestei sesiuni, mijloacele bugetare, ce reclamă privegherea şi progresul acestor stabilimente, din cari au să iasă cadrele superioare şi inferioare ale armatei.

Pe lângă aceste creaţiuni, s'a asigurat armatei un nou material de resbel perfecţionat; numai în anul acesta, ridicarea unor clădiri militare, din cari trei în Dobrogea a adus o însemnată îmbunătăţire a instalărei trupelor, scoalelor militare şi stabilimentelor de artilerie şi de marină.

Guvernul meu vĕ va presenta, la timpul acestei sesiuni, toate proiectele de legi militare, pe cari le reclamă o organisaţiune menită a utilisa resursele noastre defensive şi a întări instituţiunea noastră militară, înrădĕcinată deja în inima fie-cărui Român, şi de natură a ne asigura viitorul şi a ne garanta în contra ori-cărei eventualităţi.

În ceea ce privesce noua provincie română, Dobrogea, în urma legilor, ce aţi votat, — şi cari au asigurat o perfectă egalitate şi libertate tuturor populaţiunilor fără deosebire, — este pe cale de desvoltare şi prosperare. Sûnt sigur că urmându-se tot astfel, şi dându-i-se şi alte legi, de cari are trebuinţă, asimilarea acestei provincii cu restul României va putè devenì peste puţin completă.

Este încă o cestiune d lor Senatori, d-lor Deputaţi, care a preocupat, în cei din urmă ani toată ţeara, aceea a succesiunei Tronului. Vĕ pot asigura că ea se va regula conform prescripţiunilor Constituţiunei noastre. Guvernul meu vĕ va pune în cunoscinţă despre această regulare.

Activitatea domniilor veastre va avè şi în sesiunea aceasta un câmp întins şi fertil. Ţelul ce vĕ propuneţi a atinge va fi cu atât mai lesnicios şi mai productiv, că am toată încrederea, că prin înţelepciunea marilor puteri, pacea se va manţinè în peninsula balcanică, şi că astfel vom putè continua, fără preget, lucrările noastre pacifice din întru.

Uniţi cu toţii, adunări legiuitoare şi puterea esecutivă, să ne dăm un sprigin reciproc, spre a atinge scopul comun: Binele Patriei.

Prin vitejia armatei noastre s'a ridicat prestigiul ţerei, încrederea în sine şi respectul ce impune un nobil patriotism. Prin unirea domniilor voastre, prin activitatea domniilor voastre, laborioasă şi productivă, să probăm că sûntem tot atât de bărbaţi în luptele pacifice ale desvoltărei noastre interioare, şi că merităm a ocupa locul ce am luat între naţiunile independente ale Europei.

Sesiunea ordinară a corpurilor legiuitoare este deschisă.

CAROL.

(Urmează semnăturile ministrilor).

Varietăţi.

* (Festivitatea împĕratului Iosif). După cum se aude şi în Sibiiu se va ţinè un comers festiv în onoarea şi spre aducerea aminte de suirea pe tron a împĕratului Iosif II. înainte cu 100 de ani. Serbarea se va ţinè în sala de la „Împĕratul Romanilor“.

* (Retipărirea cărţilor bisericesci). Cestiunea retipăririi cărţilor bisericesci s'a resolvat. Erau în această cestiune în sinul Sf. Sinod două opinii; cea dintâiu era să se retipărească acele cărţi cu litere cirilice şi cu foarte mici modificări de text acolo unde cuvintele vechi sûnt aproape lipsite de înţeles astăḑi, şi pentru cari limba vorbită acuma de popor are alţi termini; a doua opinie era: să se retipărească cu litere latine şi cu modificări de text mai radicale. Discuţia neputênd eşì la capĕt, era vorba să se amîne deslegarea acestei cestiuni până la viitoarea sesiune a Sf. Sinod, şi în acest interval să se dea publicităţii cele două propuneri cu argumentările lor *in extenso*, pentru a se obţinè şi părerea publiciştilor competenţi în materie. Asupra acestora, d. ministru de culte a făcut o a treia propunere: să se tipărească o ediţie cum o cere cea dintâiu opinie, o altă ediţie cum o cere a doua opinie, însă numai cu modificările de text propuse de opinia cea dintâiu; afară de aceasta să se dea amênduror ediţiilor un caracter oficial egal, remânênd ca publicul şi partea preoţească să useze de ediţia, pe care o va găsì mai potrivită cu cultura şi temperamentul individual. Această a treia propunere a prevalat şi a fost adoptată de unanimitatea membrilor presenţi ai Sf. Sinod. „Timpul.“

* (Facultate teologică în România). Am spus ḑilele aceste că este vorba de înfiinţarea unei facultăţi de teologie. In sinul Sf. Sinod s'a făcut o propunere în sensul, ca facultatea aceasta să fie susţinută de P. Sf. părinţi archiepiscopi şi episcopi. Propunerea aceasta a căḑut. Guvernul a promis, prin organul d-lui ministru de culte înfiinţarea unei asemenea facultăţi cu mijloacele Statului.

* (Necrolog). Juliu Bardosy Inspector r. scolastic al comitatului Iasigia, Cumania mare şi Solnoc din preună cu soţia sa Irina născută Nistor, în numele lor, cât în cel al copiilor minoreni Corneliu, Valeria şi Aurelia cu inima sfăşiată de durere anunţă, că prea iubita lor fiică *Otilia* în etate de 6 ani şi 2 luni în urma unui morb îndelungat de scarlat a încetat din viaţă. Remăşiţele pământesci ale prea plăcutei copile s'au astrucat în 24 Noemvre a. c. la 3 oare după ameaḑi din locuinţa părinţilor — strada sărei, — după ritul catolic în cimiteriul comun. Solnoc în 23 Noemvre 1880. Fie'i ţerina uşoară şi memoria binecuvêntată!

* (Incidentul „Bartha“). Deputatul dietal Ugron, carele în afacerea lui Bartha a condus deputaţiunea aleasă de adunarea poporului din Cluj, n'a fost primit de Maj. Sa împĕratul în audienţă.

* (Cel mai rece Octomvre). Din publicaţiunea unei serii de observări meteorologice şi calculări matematice în jurnalele din Petersburg se vede, că de 121 ani nici odată Octomvre n'a avut o receală atât de mare, în Rusia, ca în anul 1880.

* (Un comite suprem în cercetare). Ministrul de interne a introdus cercetare contra comitelui suprem din comitatul Beregh, Stefan Horváth, şi adecă în urma mai multor plânsori de tot grave din partea unui posesor din comitat contra comitelui suprem şi a ginerelui seu, Andrei Pechy, protopretor al comitatului. Acesta adecă a defraudat cu scirea comitelui din banii pentru regulare suma de peste 20,000 fl. v. a.

* (Defraudaţiune). Emeric Kátay, cassarul contelui Alecsandru Károly a defraudat 80,000 fl. şi a luat lumea în cap.

Posta din urmă.

Eri avea să se întrunească în Galaţi comisiunea dunăreană europeană spre a discuta regulamentul pentru navigaţiune, poliţie şi privigherea fluviului, dela poarta de fer până la Galaţi. „P. Ll.“ se plânge că România, în discusiunea aceasta, stă pe partea contrarilor monarchiei noastre. El ḑice mai departe că cele cuprinse în „Avant-projet“ nu sûnt dogme nediscutabile şi că diplomaţia noastră va avè atâta înţelepciune, ca să nu se opună modificărilor recerute de principiul libertăţei dunărene. După „Timpul“ Cogălniceanu are misiunea de a lucra în Paris contra „avant. projetului“ austriac.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Academia română,

Proces-verbal Nr. 16.

Şedinţa ordinară ţinută în ḑiua de 19 Septemvre 1880.

Membri presenţi: D-nii G. Chiţu, Hăşdĕu B. P., Maiorescu T., Sion G., Ionescu N., Cogălniceanu M., Maniu V., Melchisedec P. S. S. Episcop, Sturdza D., Aurelian P. S., Bacaloglu Em., Brânză D., Felix I., Ghica I., Ştefănescu Gr.

Sub preşidenţa d-lui Ioan Ghica.

Şedinţa se deschide la 1 oară p. m.

Se cetesce şi se aprobă procesul-verbal al şedinţei precedente.

D. preşedinte comunică o scrisoare din partea dlui Stefan Ciocârlan, prin care dăruesce Academiei următoarele cărţi:

1. *Fouqué* Santorie et ses éruptions;
2. *Charles Sainte-Claire Deville*, coup d'oeil historique sur la géologie et sur les travaux d'Elie de Beaumout;
3. *Paul Bert*, Revues scientifiques (denxième annèe);
4. *Darwin*, L'Origine des Espèces;
5. *Darwin*, Voyage d'un Naturaliste autour du monde;
6. *Darwin*, Les plantes grimpates;
7. *Smiles*, Vie d'un Naturaliste;
8. *Büchner*, Force et matière;
9. *Janet*, Le matérialisme contemporain;
10. *Bellynck*, Botanique;
11. *Guillemin*, Le Son;
12. *Boitard*, Le jardin des plantes. Description et moeurs des Mammifères;
13. *Delafosse*, Minèralogie (3 vol. et plauches);
14. *Letournau*, Biologie;
15. *Lefranc*, Littérature;
16. *Code politique de la Belgique*, (edition Delebecque);
17. *Erun*, Introduction a l'étude du droit;
18. *Montesquieu*, La grandeur des Romains et leur décadance;
19. *Victor Hugo*, Histoire d'un crime (2 vol.);
20. *Castelar*, Préface a l'Histoire d'un crime;
21. *Reveillè-Parise*, Physiologie et hygiène des hommes livrés aux travaux de l'esprit (2 vol.);
22. *Zimmermann*, La solitude;
23. *Saisset*, Le scepticisme.

Donaţiunea se primesce cu mulţămire şi se transmite la bibliotecă.

D. Sturdza dăruesce academiei următoarele cinci sigiluri:

---

cietăţii pentru învĕţătura poporului român.

Ceaprăzăria, prin mustre din magazinul dlui Ghiţă Pelmuş şi din al casei Nacu (amêndouĕ în Bucuresci). Această din urmă înfiinţată în 1830, a espus într'o anesă chiar machinele ce întrebuinţează, spre a lucra chiar sub ochii visătătorilor, şi a primit numĕroase comande dela unii visitători, cari au fost încântaţi de a vedè lucrânduse acici obiecte, ce credeau că se aduc din străinătate.

Văpsitoria fină, prin mustre din atelierul d-lui Panteleimonescu.

Aici se pot vedè asemenea mustre de mătasă şi de gogoşi şi de mătasă, borangic, şi mai multe preparate medicinale espuse de domnii Cornia, Ciura, A. Brănescu şi maior Vlădescu.

Sala *B*, precum se vede din această scurtă şi incompletă înşiruire a obiectelor espuse, merită multă atenţiune. În ea vedem costumele naţionale române în faţă cu cele orăşenesci şi de lux; aici ne putem da samă despre spiritul de concepere ale ţeranei române în combinarea colorilor, şi despre gustul şi dibăcia în esecutare. Aici în sfêrşit, vedem începutul unor industrii în mare, începuturi care nu pot decât să ne umple de bucurie.

Terminând, pentrucă nu putem decât să desaprobăm din toate puterile îndărătnicia abagilor şi cojocarilor români. Aceşti meseriaşi, care îmbracă poporul dela ţeară, n'au espus nimic.

Nu cumva cred acesti onor. cetăţeni, că pe dênşii nu'i atinge întru nimic binele sau rĕul ţĕrei acesteia? Ar fi absurd şi pentrucă nu putem admite aceasta, ne tot întrebăm, cum nu simt şi nu înţeleg, că espunênd, ei cei dintâiu ar fi tras foloase personale; căci s'ar fi făcut mai cunoscuţi şi apoi foloase generale pentru ţeară căci vĕḑênduse ce şi cum să lucrează în ţeară s'ar fi putut mai lesne găsì mijoacele de a încuragia această muncă. Printr'o astfel de vinovată nepăsare, aceşti meseriaşi vor ajunge a perde şi dênşii clientela, cum 'şi-a perdut-o cismarii, şi vor vedè hainele străine luând, şi la ţĕrani, locul acelora, ce se lucrează acum de abagi şi cojocari. Fie siguri dênşii, că industriaşii străini sûnt mai cu minte şi ei nu vor resista de a da forma ce se obicĭnuesce hainelor, ce s'ar aduce şi pentru ţĕrani.

Tot asemenea observaţiuni trebue a se adresa tabacilor, boiangilor şi tinechegilor români, căci avem cel puţin în capitală şi câţi-va tinichegi români.

E dureros să constatăm asemenea lipse; dar le constatăm, pentruca regretabila greşeală de acum să nu se mai reproducă.

Vom urma, în alte numere, această repede schiţă, sperând că cei ce ne citesc se vor duce să vadă şi să apreţieze însişi produsele muncei naţionale. Aceasta e o datorie pentru ori ce Român şi e atât de lesne de a o îndeplinì fie care.

1. Un inel sigil în mijloc o gemmă representând un cal marin, ear' împregiur cu inscripţiunea: + GHIO ГЄЧЯТЪ БЯЛЧЮ ЯЯМАШЪ.

2. Un sigil-inel cu un cap de bou cu stea între coarne şi cu o inscripţiune, ce nu am putut-o încă descifra;

3. Un sigil în mijloc cu o monetă de la Eliogabal şi cu o dublă inscripţiune, ce nu am putut-o încă descifra;

4. Sigilul domnesc al lui Ghica-Vodă, din 1660 (de fer);

5. Sigilul de posunar de argint al lui Alecsandru Ioan I.

Această nouă donaţiune din partea D-lui Sturdza se primesce cu multă recunoscinţă transmiţêndu-se la biblioteca Academiei.

D. Sturdza conform cu însărcinarea ce primise în şedinţa precedentă, citesce următorul memoriu:

Ministerul cultelor şi al instrucţiunei publice s'a adresat în anul 1874 la D-nul George Hurmuzaki cu întrebarea, dacă consimte a trămite manuscriptele istorice, remase în urma repausatului Eudoxiu Hurmuzaki pentru ca sĕ fie publicate cu cheltuiala ministerului şi sub privegherea unei comisiuni *ad hoc*, numită din persoane de încredere, în privinţa cărora ministerul 'şi-va face o datorie de a'l consulta prealabil."

D. George Hurmuzaki a trămis în acelaşi an prin D. Dim. Sturdza manuscriptele menţionate la Bucuresci şi „le pune la deplina dispoziţiune a ministerului spre a se publica, cedênd deplină proprietatea lor, cu singura condiţiune ce se înţelege de la sine însuşi, ca textul opului sĕ rĕmâe nealterat şi ivindu-se ori-ce fel de obstacole neprevĕdute, cari ar împedica tipărirea opului, aceasta sĕ i se înapoiese atunci." Tot deo-dată donatorul a numit pe D-nul Dimitrie Sturdza, „de neîngrădit representant", şi anume la aşedarea membrilor comitetului de publicare, fără a avè trebuinţă de a 'i cere vre o socotinţă, ci făcênd ce va afla de cuviinţă singur după propria-i socotinţă."

In urma primirei acestor preţioase manuscripte, ministerul a determinat, a se cheltuì o sumă anuală de 18,000 lei pentru tipărirea lor şi după ce a consultat prealabil pe D. George Hurmuzki, a instalat comisiunea, însărcinată cu publicarea. Această comisiune este compusă de D-nii Michail Kogălnicean, Alecsandru Odobescu, Teodor Rosetti si D. Sturdza, ca membri, pe D. Ioan Slavici ca secretar.

Comisiunea a şi luat îndată mĕsurile necesare pentrtru tipărirea acestui op într'un mod demn de însemnătatea lui, demn de memoria ilustrului autor, demn de însăşi donaţiunea.

Publicaţiunea a urmat cu neîntrerupere, şi până la ultima ḑi a lunei Aprilie anul curent a eşit de sub tipar:

a) *Din Documente.*

Vol. VI şi vol. VII coprinḑênd secolul al 18-lea.

Vol. III coprinḑênd cele douĕ şi jumĕtate din urmă decenii a secol. al 16-lea

b) *Din fragmente.*

Vol. I în limba orginală germană şi în traducere românească.

Vol. II în limba originală germană.

Cheltuielile ocasionate de această publicaţiune sûnt următoarele:

a) Tipărirea lei		54,507-50
Şi anume:		
Documente.		
VI—90¾ coale a 130 l.	11,827-50	
800 portrete . . .	1,600	
Legatul şi broşatul .	160	
		13,587-50
VII—76½ coale . .	9,945	
800 portrete . . .	1,600	
Legatul şi broşatul .	160	
		11,705
III—79½ coale . .	10,335	
800 portrete . . .	1,600	
Legatul şi broşatul .	160	
		12,095
Fragmente, I.—20 coale	2,600	
800 portrete . . .	400	
Legatul şi broşatul .	160	
		3,160
II.—14 coale . . .		1,820
I.—26 coale . . .	2,340	
2,000 portrete . . .	500	
Legatul şi broşatul .	300	
		3,140
		45,507-50

b) Secretariatul, corectura şi traducerea fragmentelor în limba românească, lei 15,838-23

Şi anume:

În 1876 . . .	4 188-33	
În 1877 . . .	700	
În 1878 . . .	6,420	
În 1869 până la ultima Aprile 1880,	4,529-90	
		15,838-23

Totalul cheltuelilor lei 61,345-73

Asupra acestei sume ministeriul a făcut următoarele plăţi:

Anul	Pentru tipărire.	Pentru secretariat.	Total.
1876	6890	4,188-33	11,078-33
1877	—	700 —	700 —
1878	3,030	6,420 —	9,450 —
1879/80	15,687-50	4,529-90	20,217-40
Total	25,607-50	15,838-23	41,445-73

Ministeriul mai datoresce dar' acestei publicaţiuni pentru a încheia 4 ani şi 4 luni budgetari suma de 19,900 lei.

Luâdu-se de basă cifra alocată la începutul publicaţiunei şi în înţelegere cu donatorul şi anume 18,000 lei, suma ce ar fi trebuit sĕ se pue la dispoziţiunea publicaţiunei pentru anii 1876, 1877, 1878 şi 1879 care se termină la ultima ḑi a lunei Aprilie 1880, este de 78,000 lei, adecă 16,654 lei, 27 bani, mai mult de cât suma cheltuită.

Suma de 16,654 lei 27 bani nu se poate reclama, fiindcă nu s'a făcut de cătră comisiune lucrarea corespunḑĕtoare. Academia este însĕ în drept, a cere ca onoratul ministeriu sĕ binevoiască a lichida datoria din trecut, plătind suma de 19,900 lei de mai sus, în momentul, în care cu începutul anului budgetar 1880/81, această publicaţiune trece asupra Academiei. Atunci guvernul va fi cheltuit pe an 15,586 lei, bani 43, adecă cu 2,413 lei, 57 bani, mai puţin decât suma alocată de 18,000 lei.

Plata sumei de 19,900 lei s'ar putè face de ministeriu prin cererea unui credit ecstraordinar.

Această publicaţiune, care a avut un resunet în lumea învĕţată, ar trebuì împinsă cu mai multă iuţeală, ca o datorie a naţiunei cătră memoria ilustrului autor şi cătră neînteresatul donator. Ea nu ar trebuì din lipsa mijloacelor promise sĕ lângezească.

Se alăturează comptul tipografului.

După o discuţiune la cari iau parte D-nii Kogălnicean, Ghica şi Sion, se decide, a se face de cătră delegaţiune o adresă la minister în sensul memoriului de mai sus.

D. Kogălnicean dă o relaţiune plină de interes despre anticităţile din Dobrogea, în care se resfrâng ḑice D-sa cele patru civilisaţiuni ce s'au succes pe teritoriul de acolo: civilisaţiunea elenă, cea română, cea bizantină şi cea genovesă, ba încă esistă un monument, un turn din stâncă, atribuit Persanilor. Constanţa mai cu seamă, împreună cu vecinătăţile ei, constată definitivamente de a ocupa locul, unde fusese Tomi, este plină de resturi antice, fie monumente mute, fie inscripţiuni. După ce dă amĕnunte asupra Valului lui Traian din Dobrogea, asupra muzeului format în Constanţa de cătră d. prefect Oprean şi asupra propriei sale colecţiuni, archiologice, d. Cogălnicean conchide, că Academia este datoare de a trimite în Dobrogea o espediţiune scientifică.

D. Stefănescu profitând de oare-cari observaţiuni ale dlui Cogălniceanu, atrage atenţiunea asupra fenomenului de aşa numita oscilaţiune a terenului.

D. Cogălniceanu, pe lângă cele ḑise, adaogă despre interesul de a se studia Dobrogea şi din punctul de vedere naturalist, dând cu această ocasiune câteva amĕnunte asupra remarcabilei floare de pe insula pretinsă a lui Ovidiu, de lângă Constanţa, unde cresc plante străine restului Dobrogei.

După o discuţiune, la care iau parte d-nii Sion, Ionescu, Ghica. Ghiţu, Sturdza şi Aurelian, se decide:

1). Sĕ se trimită deocamdată în Dobrogea o comisiune provisorie, compusă de d-nii Cogălniceanu, Hasdĕu şi Stefănescu, pentru a face la faţa locului un plan pentru o viitoare esploraţiune sistematică sub toate puncturile de vedere.

2) Sĕ se pună la dispoziţiunea acestei comisiuni din partea Academiei 2,000 lei, pentru cari în sesiunea generală se va cere apoi un bil de indemnitate.

3). Sĕ fie rugat ministeriul de a înlesnì comisiunei mijloacele materiale de transport.

Şedinţa se ridică la 4 oare şi jumĕtate post-meridiane.

Preşedinte, Ioan Ghica.

p. Secretariu-general, Hasdĕu.

Bursa de Viena şi Pesta

din 27 Noemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	108.55	108.40
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	81.20	81.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	98.25	97.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	85.50	85.25
Împrumutul drumurilor de fer ung.	124.50	124.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.50	97.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.—	96.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	95.75	95.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.25	94.25
Obligaţiuni urbariale transilvane .	94.25	94.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	96.75	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	94.50	94.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.60	72.50
Datorie de stat în argint . . .	73.35	73.50
Renta de aur austriacă	87.20	87.25
Sorţi de stat dela 1860 . . .	131.—	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	820.—	820.—
Acţiuni de credit austr. . . .	287.60	286.20
Acţiuni de bancă de credit ung.	259.—	258.50
Sorţi unguresci cu premii . . .	109.55	109.75
Sorţi de regularea Tisei . . .	107.—	107.25
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.54	5.58
Napoleon	9.35	9.35
100 marce nemţesci	58.—	58.05
London (pe poliţa de trei luni) .	117.55	117.55

Economic.

Sibiiu 26 Noemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.30—8.30; grâu sĕcăreţ fl. 5.80—6.80.; sĕcară fl 5.60—6. Orz fl. 3.90--4.30; Ovĕs fl. (2.--2.40 Cucuruz fl. 3.40—3.80; Mălaiu fl. 6—7; Cartofi fl. 1.60—2.; Semênţă decânepă fl. 4—5; Mazere fl. 7—8; Linte fl. 9—10; Fasole fl. 5.50—6.50 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.; Slănină fl. 36—38 Unsoare de porc fl. 36.—40; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 15—17; Sĕu de luminări fl. 24—25; Luminări de sĕu 50 chilo fl. 24—28.; Săpun fl. 16—18. fên pro 50 chilo fl. 0.80—1: Cânepă pro 50 chilo fl. 16-18. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 35—50 cr. crane de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; oauĕ 10 de 25 cr.

Mediaş, 25 Noemvre n. Pro hectolitră: Grâ 7.40—8; Grâu sĕcăreţ fl. 6—6.00; Sĕcară fl. 5.20—5.80 Ovĕs fl. 2.—2.30; Cucuruz fl. 2.50—2.75; Sĕmênţă de cânepă fl. 4—5.; Fasole fl. 5—6 mazere fl. —.—; Cartofi fl. 1.50—1.60; fên fl 1.30—1.50; cel vechiu; cel nou fl. ----; Cânepă fl. 22—18; Slănină pro 100 chilo: fl. .—70; unsoare de porc fl. 70; Sĕu de luminări fl. 30—46; Spirt pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 40 cr. carne de porc 40— cr. carne de viţĕl 44 cr.; carne de berbece 24 cr.; oauĕ 5 de 10 cr. Târgul de aḑi fu foarte bine cercetat; şi preţurile totuşi n'au scăḑut. Timpul este ernatec

Nr. 349. 2—3

CONCURS.

În protopopiatul gr. or. al tractului Nocrichiu-Cincul-mare sûnt a se mai ocupa următoarele douĕ posturi învĕţătoresci devenite acum vacante, cu termin până la 26 Noemvre a. c.

1. Bendorf cu salariu anual 104 fl. v. a. prin repartiţia dela popor, cuartir şi lemnele trebuincioase pentru încălḑit.

2. Ghijasa înferioară cu salariu anual 150 fl. v. a. prin repartiţia dela 140 familii şi tot dela atâtea familii câte un prând de bucate, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa ori care din aceste posturi, au de a'şi asterne petiţiunile lor instruite comform statutului organic până la 26 ale curentei la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Nocrichiu în 5 Noemvre, 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

G. Maieru m. p.,
adm. prot.

Nr. 293. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele poporale gr. or. din subsemnatele comune bisericesci ale ppresbiteratului gr. or. al Mercurei se escrie concurs până la 25 Noemvre st. v. a. c.

1. Pentru postul învĕţătoresc din Rod salar anual de 300 fl. v. a.

2. Pentru postul învĕţătoresc din Dobârca 100 fl. v. a.

3. Pentru postul învĕţătoresc din Spring 100 fl. v. a. cuartir natural şi lemne de foc.

4. Pentru postul învĕţătoresc din Boz 100 fl. v. a.

5. Pentru postul învĕţătoresc din Beşineu 100 fl. v. a.

6. Pentru postul învĕţătoresc din Gusu 100 fl. v. a.

7. Pentru postul învĕţătoresc din Gârbova 100 fl. v. a.

8. Pentru postul învĕţătoresc din Mercurea 120 fl. v. a. şi 4 orgii lemne de foc, din care se va încălḑì şi scoala.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi sĕ'şi adreseze petiţiunile lor instruite conform regulamentului scolar congresual din 1878 oficiului ppresbiteral subsemnat până la terminul susindicat,

Dela oficiul ppresbiteral al tractului.

Mercurea. 28 Octomvre 1880.

I. Droc m. p.,
adm. prot.

Nr. 158. 2—3

Prolungire de concurs.

Fiind-că în urma concursului din 14 Septemvre a. c. Nr. 138 pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala gr. or din Feldioara săcuiască nu s'a arĕtat nici un concurent, prin aceasta se prolungeşte terminul concursului publicat în „Tel. Rom." Nrii 111, 112 şi 114 a. c., încă până la 25 Noemvre a. c.

Emolumentele sûnt tot cele publicate în concursul prim.

Agârbiciu, 26 Octomvre 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon P. Moldovan m. p.,
protop.

Nr. 270. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei de paroch de clasa a III-a din comuna Comăna inferioară, protopresbiteratul I al Făgăraşului, devenită vacantă, se deschide concurs cu termin de o lună dela prima publicare.

Emolumentele sûnt:

1. În naturale, dela 140 familii, câte una ferdelă bucate grăunţe à 1 fl. 50 cr.—210 fl.

2. Venite stolare dela aceste familii 103 fl. pe an.

3. Venite dela botezul Domnului, dela ḑiua crucii şi din postul pascilor 84 fl.

4. Folosirea cimiteriului vechiu şi al celui nou cu earbă şi cu legumărit 20 fl.

Care toate computate ḑau suma de 417 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această staţiune, au de a'şi aşterne suplicile lor, instruate conform regulamentului congresual din 1878 subscrisului oficiu ppresbiteral gr. or.

Făgăraş, 23 Octomvre 1880.

În conţelegere cu respectivul comitet parochial.

Petru Popescu m. p.,
prot.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, şi casurile cele mai înderĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie şi totdeauna cu succes, şi în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66]13—24

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 137. Sibiiu, Joi 20 Noemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 19 Noemvre.

Sûnt cam turburate dilele în care trăim, măcarcă sûnt acoperite de spuda păcei. Ori în care parte ne îndreptăm privirile, vedem un feliu de agitațiune, mai mult sau mai puțin înfrênată, justificată și nejustificată. Fenomenul acesta se manifestează în linia dintâiu pe terenul politic, dară e ca și fenomenele din natură. Influențează departe și în direcțiuni diverse. Ca sĕ vorbim mai concret: turburarea din dilele noastre, așa acoperită de spuda păcei, se comunică bucuros și terenului social și chiar și celui eclesiastic; mai mult, ea lovesce astădi și în instituțiunile militare.

Dincolo de Laita vedem pronunciându-se din di în di mai marcat germanismul. El vrea sĕ predomnească și din cele ce au transpirat prin presă, în dilele, în care s'a serbat memoria împĕratului Iosif II, se vede că i ar plăcè, când toate popoarele Austro-Ungariei ar fi unificate prin limba nemțească. Adevĕrat, că aceasta este o dorință a viitoriului trecut; ea însĕ se manifestează ca un optativ, de care se atêrnă o alternativă de un cuprins semnificativ politic. Nu se poate unificarea, atunci Germanii, cari sciu bine că așa ceva este aproape cu neputință, în conferențe și la festivități de ocasiune dau espresiune ideei, că dacă nu vor ajunge deasupra tuturor, sûnt perduți. Condiționarea aceasta nu este nici decum așa de simplă, precum se înfățișează. Ea învoalve ceva, ce nu este consult a fi trecut cu vederea. Ea, cu alte cuvinte, însemnează a doua parte dela alternativa: „ori domni și stăpânitori, ori dacă nu, ne vom scì noi asigura esistența.....

Dincoace de Laita cresce influența partidei, care vrea sĕ nimicească și legăturile câte mai esistă între Ungaria și Austria. Astădi partida aceasta, care serbează pe Kossuth ca pe cel dintâiu bărbat de stat al Maghiarilor, nu se mai țermuresce a combate cuota, cu care participă Ungaria la afacerile comune ale monarchiei; ea a început a denega impositele, fără de care nu poate subsista nici un stat; ea tăbărește asupra armatei comune, adevĕratul cement, care representă unitatea monarchiei în lăuntru și are chemarea, a apĕra monarchia în afară.

Pecând elementele, care dela 1867 încoace au esercitat supremația, sûnt conduse în maioritățile lor de dispositiuni centrifugale, celelalte elemente stau uimite și pare că nu cutează nici a se încerca sĕ'și esplice hățăitura politică în dreapta și în stânga din partea acelor ce s'au fost obtrus a fi singuri privighiători ai paladiului monarchiei.

Lucrurile însĕ nu se opresc la atâta. În turbureala descrisă, încolțesc, resar și prosperează și alte perversități, cari sûnt spre stricăciunea monarchiei și a societăței dintr'ênsa. Sfințenia vătĕmată în ceea ce privesce totalitatea monarchiei, este atacată și în particularitățile, cari sûnt tot așa de necesare pentru susținerea armoniei în organismul monarchiei, ca și cohesiunea totalității. Clerul înalt catolic din Cislaitania închide bisericile pentruca sĕ nu se poată celebra servicii dumnedeesci în memoria unui monarch, carele a ședut pe tronul dinastiei habsburgice. El scamănă, prin atitudinea sa, semênța de partidă în momentele, când este chemat de a într'unì spiritele în pietate și iubire crestină. Va sĕ dică, cade în alt estrem și greșesce poate mai tare decât acei ce se cred îndreptătiți de-a esploata memoria unui bărbat mare a trecutului spre scopuri naționale particulare. În Translaitania vedem în toate dilele esemple de desconsiderarea sfințeniei administrative în defraudările, cari nu mai au sfêrșit; vedem înmulținduse concubinatele și puținul respect către instituțiunile bisericesci.

Situațiunei acesteia trebuie se i se facă un capet. Popoarele din monarchie au lipsă de tigna, nu de spuda păcei, dacă este sĕ prospereze și prosperarea sĕ fie o binecuvêntare pentru întreg ca și pentru părți.

Am accentuat și accentuăm din nou, că a trecut timpul suprematisărei din partea unora. Conlucrarea armonică este remediul, prin care activitatea tuturor sĕ fie manna binefăcătoare pentru întreg și pentru părți. În punctul acesta sĕ'și concentreze guvernele toată puterea și relele vor dispărè ca fumul.

Revista politică.

Sibiiu, în 19 Noemvre.

Ministeriul unguresc a instruit încă înainte cu două sĕptĕmâni procuratura superioară, ca sĕ acuse jurnalele unguresci pentru că au vătĕmat armata cu ocasiunea incidentului din Cluj. În sensul codicelui penal este însĕ de lipsă plenipotența ministeriului de resboiu. Până la 30 Noemvre n. plenipotența ministeriului de resboiu a sosit numai la procurorul superior din M. Oșorheiu pentru acusarea foilor din Cluj.

În legătură cu scirea de mai sus amintim de alta în aceeași afacere, care se publică în „Polit. Correspondenz.“ Acolo se dice că ministeriul de resboiu a reclamat la guvernul unguresc împrocesuarea diarelor, cari au agitat contra armatei comune. „Pest. Ll.“, reproducênd scirea aceasta, o comentează cu oare care despreț, dicênd, că guvernul va „îmbogăți“ curțile de juați cu pertractări, — dară asupra resultatului guvernul nu are nici o influență.

„Romanul“ comentează mesagiul cu care s'au deschis camerile bucurescene în chipul următoriu:

Trei puncte din discursul tronului au atras atențiunea representanților națiunei și a produs o viuă impresiune asupra publicului român în genere. Aceste sûnt, cestiunea Dunărei, cestiunea moștenirei tronului și scurta dare de seamă despre progresele armatei.

În momentul, în care ne aflăm, nu este nici o cestiune la ordinea dilei, care se intereseze pe Români la un grad atât de înalt cum e cestiunea Dunărei. De aceea s'a și observat la cetirea discursului tronului, că nimic n'a fost ascultat cu atâta luare aminte și aplaudat cu atâta căldură, ca declarațiunea făcută de însuși Suveranul, că guvernul „va scì a mantinè și a apĕra interesele României în acord cu testul tratatelor și cu principiul libertății de navigațiune“.

A se referì la tecstul tractatelor în această cestiune, este pentru guvernul român a spune în modul cel mai categoric, că se împotrivesce la pretensiunile Austro-Ungariei, de oare-ce aceste pretensiuni sûnt cu totul contrare literei și spiritului tratatelor.

O declarațiune făcută de împregiurări atât de solemne n'ar mai trebuì sĕ lase nici fel de îndoială guvernului austro-unguresc asupra hotărîrii României în cestiunea dunăreană. Odată întrat pe această cale, guvernul e dator, a face toate silințele putincioase pentru ca drepturile și interesele României sĕ fie asigurate.

Ar fi preste putință guvernului austro-unguresc a se dice bine-voitor pentru România și în același timp a susținè acele dispositiuni din anteproiectul asupra navigațiunei Dunărei, în contra cărora s'a declarat acum categoric guvernul și Domnul țĕrei, față cu representațiunea națională.

Ce ar avé oare de câștigat guvernul austro-unguresc, dacă ar stăruì mai departe a mantinè anteproiectul, care a provocat atât de numeroase și de vii reclamațiuni?

Guvernului României 'i ar fi acum preste putință, a se trage înapoi după declarațiunea, ce a făcut-o chiar dacă n'ar avè după cum are, convingerea profundă, că scopurile guvernului austro-unguresc în această cestiune sûnt funeste pentru țeară. Netrăgêndu-se înapoi, și în această cestiune fiind

---

FOIȚA.

Espositiune națională.

II.

Fie-care din salele espositiunei noastre, dice „Romanul“, luată în parte ne aduce aminte de magazinele mari din orașele noastre de provincie, unde găsesci de toate. Ori-cine a observat, că mai în toate orașele de provincie, comerciul nu e specialisat, ci într'o lipscănie, de esemplu, găsesci nu numai objecte din ramura aceasta de comerciu, ci și de băcănie, brașovenie etc.

Cam așa este și la espositiunea industrială. Dispunênd de un spațiu restrîns și năpădit de obiectele, ce au sosit în dilele din urmă, comitetul a căutat, a le da loc la toate și, dacă dispositiunea lor nu e sistematică, place cel puțin ochiului, e pitorească.

Din acest punct de vedere judecând fie-care sală în parte, nu poți sĕ nu dici: e frumos, deși nu poți adauge, că e și instructiv.

Aceste cuvinte ni le dicea eri un bărbat instruit, străin de naționalitate, care visita împreună cu noi espositiunea Concordiei și care avusese ocasiunea de a vedè mai multe espositiuni internaționale. „Pentru un început, adăoga dênsul, e mult ceeace se vede acì și această espositiune de frumoase speranțe pentru viitor.“

Înregistrăm cu bucurie aceste cuvinte, înainte de a relua șirul schiței ce am început.

Am schițat repede întrarea, vestibulul și salele *A.* și *B.*

Trecem în sala *C.*

Sala C.

Sala *C* se poate numì sala alimentelor. Acì la întrare, în dreapta și în stânga ușei, sûnt etagerele tipografielor Socec, Göbl și Mihălescu, conținênd cărți și diare.... aliment intelectual.

De-acì încolo, în toată sala predomină partea corpului.

Cofetăriele Capșa, D. Marinescu, Bragadir, Toma și Iorgu Constantinescu (Bucuresci) au espus produse de ale lor, (bomboane, bĕuturi spirtoase, licori și dulcețuri) care încântă privirea și inspiră fie-cărui visitator părerea de rĕu, că nu poate consuma numai de cât din ele.

Cofetăriile noastre sûnt de mult cunoscute pentru escelența produselor lor; această ramură are o reputațiune bine stabilită.

Ceea ce însĕ este mai puțin cunoscut și ne-a causat o adevĕrată plăcere și chiar surprindere este, de a fi aflat, prin produsele ce am găsit în sala C, că avem deja 3 fabrice de paste alimentare, dintre produsele cărora unele nu lasă nimic de dorit.

E de mirare cum acesti fabricanți, care au lucrat cu multă inimă și pricepere, spre a da produselor lor înfățișarea, ce a plăcut atât de mult tutor visitatorilor espositiunei, n'au provocat până acum la luptă fățișă produsele similare străine. Înțelegem și aprobăm modestia, dar când ajungem a putè face, a putè produce și noi ca străinii în vr'o ramură, credem că e o datorie pentru producĕtori de a încunosciința pe consumatorul român că'și poate procura din țeară produsele, pe care le lua până acum din străinătate. Fabricanții de paste alimentare ar putè și ar trebuì sĕ facă aceasta și consumătorii sĕ prefere produsele lor celor străine; căci, încă odată, ale unora din cele trei fabrice nu lăsă nimic de dorit.

În sala C, se află mustre de conserve alimentare preparate de trei diferiți industriali (D. Martinovici, P Bărbulescu și D. Staicovici), care în privința înfățișărei esterioare earăși nu lasă nimica de dorit.

Tot acì găsim zacharul fabricei de la Chitila, care presentă albeața și cristalisarea celor mai bune fabricate străine de acest soiu.

Apa gazoasă repreresentată prin mustre din fabrica d-lui C. Porumbac, președintele Concordiei (Bucuresci) și din fabrica d-lor frați Gonya (Iași).

În sfêrșit vinurile ocupă un loc însemnat; sûnt mustre din podgoriele: Pitesci, T.-Măgurele, Ceptura (Mizil)

susținut de simțimêntul unanim al țĕrei, el are mijloace mai mult decât îndestulătoare spre a neutralisa ori-ce sililințe ale guvernului austro-unguresc de a ajunge la scop. Nu voim sĕ mai enumerăm mijloacele de apĕrare de cari ar putè dispune guvernul român; este însĕ destul sĕ reamintim, că chiar înaintea unei împotriviri pasive toate silințele guvernului austro-unguresc vor trebuì sĕ se sfărîme.

Bunii nostri vecini, cu cari ne deprinsesem a fi atât de amici dela ultimul resbel încoace, și pe amicia cărora mulți întemeiau frumoase speranțe pentru viitor, nu vor câștiga dar' alt nimic, stăruind pe calea pe care au apucat, decât perderea tuturor simpatielor, pe cari reușiseră a le dobêndì; ei vor înlesnì în acelaș timp jocul unui inimic, care ar devenì cu atât mai periculos, cu cât, prin greșelele guvernului austro-unguresc, ar dobândì o mai mare înriurire în Orient.

A doua cestiune, care de câtva timp a preocupat mult pe țeară, este aceea a succesiunei Tronului. Opositiunea își făcuse dintr'ênsa un cal de bătălie; ea vorbia de călcarea constituțiunei, de nesocotirea voinței naționale, și luni întregi organele ei de publicitate variaseră pe această temă sute de articole, unul mai violent decât altul, unul mai ofensător decât altul pentru capul statului.

În ceea ce ne privesce, ne-am încercat a demonstra, că dacă este o dispositiune a constituțiunei, de care Domnul și guvernul, ori-care ar fi el, se va ferì de a se atinge, aceea este de bună seamă cea privitoare la succesiunea Tronului, adecă la dinastie. Logica, bunul simț spuneau că așa trebue sĕ fie; însĕ opositiunea, certată de mult timp cu dreapta judecată, nu înceta de a trata cestiunea succesiunei, cu aceleși violințe, cu aceleși recriminări și necuviințe la adresa capului statului și a guvernului.

Astădi discursul Tronului vine de curmă discuțiunea, prin următoarele cuvinte rostite de capul statului: Vĕ pot asigura, că cestiunea succesiunei Tronului se va regula conform prescripțiunilor constituțiunei noastre."

Din dieta Ungariei.

În ședința dela 29 Noemvre s'a început discusiunea asupra bugetului ministeriului de justiție. Starea tristă, în care se află justiția Ungariei, a deșteptat și de astădată un viu interes în casa representanților.

Deputatul Alois Ungar arată, că politica, ce o urmăresce ministrul de justiție, nu corespunde postulatelor unei politice justițiare raționale. Ministrul nu a esecutat hotărîrile casei despre decentralisarea tablelor reg. și nu a întrodus procedura verbală și publică, el se ia numai după curentul țilei, șovăe necurmat și n'are programă.

Oratorul cere cu stăruință sĕ se substearnă proiectele de lege despre căsătoria civilă și despre reformarea jurisdicțiunei militare. Necesitatea acestei reforme e destul de ilustrată prin incidentul din Cluj.

Locurile devenite vacante în personalul judecătoresc nu se suplinesc și urmarea este, că restanțele s'au îngrĕmădit peste mĕsură. În fine oratorul cere întroducerea jurisdictiunei administrative în cause financiare.

Em. Veszter arată, că admonările, ce s'au făcut în această casă cu privire la delăturarea defectelor din justiție, au fost glasul celui ce strigă în pustie. Am cerut o vindecare radicală a stărilor justițiare, întroducerea verbalității și publicității, decentralisarea tablelor reg., administrațiunei justițiare birocratice, dar înzedar, lucrurile sûnt tot în starea cea vechiă, nu s'a mai făcut nimic. Într'aceea stările justițiare au luat nesce proporțiuni fiorose. Procesele și restanțele s'au sporit într'un numĕr ne mai pomenit, tribunalele supreme sûnt aproape de bancrută.

La țeară justiția basată pe principii moderne din lipsa de puteri lucrătoare 'și-a perdut mai toată auctoritatea, creditul stagnează, usurariul face pustiiri înspăimêntătoare în țerănime, esecuțiunile mineză clasele avute și statul însuși poartă o luptă de cutropire contra sudiților sei proprii.

Dar și cu siguranța personală nu stăm mai bine, justiția polițială e cel mai scârbos lucru din lume, organele polițiale comit nesce atrocități cumplite, așa încât judecătorii încremenesc când trebue sĕ judece asupra acestor casuri. De altă parte noi nu încetăm a ne mândrì cu codul penal. Și ce face ministrul? Nimic. Cel mult dacă se țin anchete peste anchete, însĕ fără nici un resultat.

Ministrul a substernut un proiect de lege, care e în stare sĕ compromită legislativa, adecă proiectul relativ la restanțele tribunalelor supreme. Restanțele, numai dela cele două tribunale supreme fac 18,000 și această lavină cresce din ți în ți așa încât jurisdicția e la pragul unei greve. Presidentul curții supreme a dat declarațiunea oficială, că mașina stă pe loc.

Și ministrul, care admite cu părere de reu, că stările într'adevĕr sûnt astfel, în loc de a sporì numĕrul judecătorilor, recurge la remediul desperat, de a aplica la tribunalele supreme judecători de prima instanță, ear la Curia reg. judecători de a doua instanță și încă judecători pensionați.

Prin această mĕsură întreaga noastră sistemă de apelațiune dela 1869—1871 se alterează și justiția se aduce la un renume trist.

Sporirea judecătorilor e o lipsă neapĕrată și statul este dator cetățenilor sei a le da o justiție cum se cade.

Oratorul propune: Sĕ se îndrumeze ministrul de justiție a substerne un proiect de lege despre sistemisarea de posturi nouĕ de judecători la tablele reg. și la Curie.

Fr. Chorin arată, că controla tribunalelor și astădi e mancă, că ocuparea posturilor judecătoresci urmează tot după șablonul cel vechiu.

O reformă radicală nu e cu putință decât cu întroducerea procedurei verbale publice. Modul, cum voiesce ministrul sĕ delăture restanțele dela tribunalele supreme, va sguduì organisațiunea justiției.

Trecênd la două cestiuni de mare însĕmnătate: la reforma dreptului matrimonial și a legilor penale militare oratorul nonstată, că pe aceste terenuri nu s'a făcut nimic. Necesitatea căsătoriei civile e mai pre sus de ori ce îndoială; dreptul nostru matrimonial se află într'o stare caotică. Instituțiunea, dela care atêrnă legitimitatea nascerei, moștenirea averei, instituțiune, care e atât de strîns legată cu viața noastră socială și de stat nu este regulată, cì s'a dat fără nici o controlă în mâna preoților de diferite confesiuni. Ungaria se interesează mai puțin de această instituție eminentă. Cele mai multe state europene o regulează ca instituțiune de stat și lasă confesiunilor numai consacrarea religioasă. Deci fiind această instituțiune de atâta însemnătate, ministrul e rugat a grăbì cu substernerea proiectului de lege despre căsătoria civilă.

Încât pentru codul penal militar e un lucru de nesuferit, ca cetățenii unguresci, cari sunt în armata comună sĕ stea sub o lege creată în timpul întunecos al absolutismului, o lege, ce se află în contradicere directă cu raportul de stat al Ungariei, cu dreptul public. Imperiul austriac și dreptul de stat unguresc sûnt noțiuni incompatibile.

Procedura penală militară e și mai mancă. Modul cum sûnt compuse judecătoriile militare nu ofere nici o garanță pentru o jurisdicțiune independentă.

Oratorul doresce armonia între cetățeni și armată dar aceasta atêrnă între altele și dela întroducerea reformei.

În fine Chorin substerne un proiect de lege, prin care solicitează substernerea proiectelor de lege despre căsătoria civilă și reformarea codului militar. (Va urma).

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român."

Viena, 14/28 Noemvre, 1880. Sûnt 10 ani de când societatea academică „România Junĕ" din Viena organisată pe basa statutelor ei întărite de autoritățile politice respective, înaintează cu pași energici către scopul, ce și 'l-a pus în fruntea statutelor „perfecționarea reciprocă a membrilor pe terenul literar național; desvoltarea și alimentarea spiritului social, și ajutorarea materială a membrilor ordinari lipsiți de mijloace. Sûnt 10 ani de când societatea academică „România Junĕ" întru ajungerea scopurilor atinse mai sus lucră sub devisa: „Uniți-vĕ în cuget, uniți-vĕ în simțiri!"

A întreprinde o lucrare fără mijloace materiale s'ar părè în timpul materialistic de astădi, o încercare temerariă, fără precugetare serioasă și matură. Nu așa au cuprins lucrul întemeiătorii societății academice „România Junĕ". Ei au simțit necesitatea înființărei unei societăți academice în Viena, au sciut, că scopul e sublim, au fost siguri de urmările folositoare ale întreprinderei lor, și nu s'au îndoit, că întreprinderea le va succede.

Nu ambiționez la espunerea istoricului societății academice „România Junĕ". Bravii ei întemeitori la vreme binevenită nu vor întârdia a scrie toate câte vor servì publicului român spre îndestulire sufletească. Eu mĕ mărginesc a face o mică dare de seamă despre starea actuală a societății „România Junĕ" pe basa raportului ei anual despre al X-lea an administrativ 1879/80.

Nu voiu anticipa nimica. Ca onoratul public cetitoriu sĕ'și poată face opinie obiectivă, voiu înșira părțile principale din acest raport fără nici un comentariu.

Conducerea societății în anul administrativ 1 Octomvre 1879 până în 30 Septemvre 1880 a fost încredințată unui comitet în persoanele d-nilor: Dr. med. Sterio N. Ciurcu president; cand. phil. Dimitrie Onciul, vicepresident; stud. med. Emil Codru Drăgușan, și stud. techn. Emilian Popovici, secretari, stud. philos. Basiliu R. Damian, cassariu; stud. techn. Dimitrie Brătianu, controlor; stud. med. Ilie Stănilă bibliotecariu; stud. phil. Adam Șirlincan în I. semestru și stud. silvicult. Vasilie Halip în al II. semestru, economi.

În partea generală A aflăm o scurtă privire asupra activității desvoltate de societatea academică „România Junĕ". Vedem adecă, că societatea susține cabinet de lectură, bibliotecă, a ținut ședințe literarie, în cari s'au cetit și desbătut diferitele operate ale membrilor societății. Pentru cabinetul de lectură au fost la dispositie 27 de țiare românesci și 10 germane, parte politice parte literare și scientifice gratuite de respectivele redacțiuni. Biblioteca s'a îmmulțit cu 54 opuri în 63 volume și 7 broșure, în total numĕră 921 opuri în 1091 volume și 148 brușure.

Pe terenul social societatea a contribuit la realisarea scopurilor sale prin ținerea ședințelor sociale, la cari se esecutau diferite cântări și piese musicale românesci sub conducerea dlui Ciprian G. Porumbescu (membru ordinariu al societății) și se cetiau foile umoristice „Pipărușa" și „Urzica".

Cu privire la ajutorarea membrilor ei societatea a dat unui membru un ajutoriu de 40 fl. și la 4 membri locuință gratuită în localitățile societății. Sĕ se compute locuința gratuită numai cu 120 fl. pe an pentru persoană, ajutoriul bănesc se urcă la considerabila sumă de 520 fl. v. a.

Averea societății face: fondul disponibil 1946 fl. 26 cr., fondul neatacabil 5229 fl. 40 cr. Inventariul în valoare de 470 fl., musicalii în valoare de 108. fl. La olaltă 7753 fl. 74 cr.

Cu drept cuvênt se țice de către d-nul vice-president Onciul, ceea ce o țice și „România Junĕ" în corpore „că cea mai mare parte a venitului seu are a'l mulțămì societatea balului român, care a avut un succes splendid atât în privința materială, aducênd un venit curat de 1219 fl. 54 cr., cât și în privința morală, ridicând prestigiul societății și al numelui „Român" la streini.

Societatea academică „România Junĕ" a avut norocire a câștiga prin purtarea membrilor sei simpatii nu numai dela publicul român, ci și dela străini, dela familiile aristocratice de aici. Dovadă onorabilele Doamne patronese: Matilda Dumba, Baroneasa M. Ilye-Filișanu, Teresa Ed. Kanitz, Con-

---

Drăgășani, Scăieni (Prahova) Craiova, Golesci, Valea Mantii (Dealul mare), Dealul lui Natu (Corju), Valea Orlii (Prahova), Bănesci (Vlașca) Pelesci (Dolju). Valea Negovani și a Mieilor (Dealul mare), Chiojdeni (R.-Sărat).

Lipsesc multe din podgoriele noastre și între ele unele din cele mai însemnate, ca Odobescii și Cotnarii. E înstristător, o mai repetăm, a constata asemenea lipsă; dar ca compensare a neplăcerei, ce ne causează îndărătnica nepăsare a unora din producĕtorii români avem bucuria, de a vedè, că ideea esposițiunei a găsit resunet la podgorenii săteni din Golul Drâncei (Mehedinți), care au trimis mustre din produsele podgoriei lor ce sûnt mult apreciate în Mehedinți.

Spre a sfêrși cu schițarea produselor espuse în sala *C*, mai indicăm mustrele de tutun brut și preparat ale regiei monopolului, care ocupă aproape un părete întreg și fac o bună impresiune; licorurile espuse de diferiți fabricanți, numeroasele mustre de apă de melisă, esența de plută și de castraveți; țuica, rachiul, rumul, spirtul, cognacul, esența de cafea, scrobeală estrasă din prorumb crud; sarea asermală de la Balțătești, și încercările d-lui G. Brănescu de a prepara din vin românesc diferite vinuri, ce ne vin preparate din străinătate, ca Shery și altele.

În județele muntoase se cultivă pretutindeni prunul și țuica e unul din produsele de căpetenie ale acelor județe; afară de aceasta esistă în țeară peste 1500 de poverni și totuși aceste ramure de producere sûnt foarte slab representate la esposițiune.

---

* (Cutremur în Bern). În 16 Noemvre pe la 6 oare seara s'a simțit în Basilea și ceva mai târdiu și în Bern un cutremur. În noaptea de 21 spre 22 Noemvre s'a descărcat asupra Bernului un orcan de tot înfiorător, carele ținênd o ți și jumetate neîntrerupt după ce s'a mai domolit s'a înlocuit cu ploaie continuă.

tesa E. Legnelle, Celestina Oppolzer Mauthner-Markhof, Aurelia Trapşa-Kron, cari primind patronagiul balului român, i-au asigurat splendidul succes avut. Cred că numai încape îndoială despre aceea, că Doamna Angelina de Bălăceanu stă în fruntea Doamnelor patronese.

Pentru balul român: Măjestăţile Lor Impĕratul Francisc Iosif I. şi Impĕrăteasa Elisabeta au avut înalta graţie a contribuì cu 100 fl. şi 50 fl. şi M. S. R. Domnitorul Carol cu 100 fl. Cu câtă bunăvoinţă a spriginit publicul român balul român de aici s'a vĕdut prin publicarea raţiociniului prin ḑiarele române.

Societatea nu are alte semne de recunoscinţă pentru graţia Preaînaltă decât devotamentul documentat în chipul cum scie documenta Românul devotamentul şi loialitatea înnăscută pentru prea bunii nostri monarchi.

Faţă cu Doamnele Patronese societatea 'şi-a arĕtat recunoscinţa denumindu-le în şedinţa sa generală dela 23 Noemvre 1879 de membrii onorari ai societăţei. Faţă cu publicul român se ţine justificată societatea prin corecta administrare a contribuirilor benevole.

Ca membrii numĕră România Junĕ 28 membrii onorari, 18 membrii fundatori, 18 membrii emeritaţi şi 4 binefăcĕtori, 50 ordinari şi 1 estraordinariu.

Şedinţe a ţinut societatea 13 ordinare şi 1 estraordinară. 'Mi-am dat silinţă a înşira momentele principale din acest raport anual, ca on. public cetitoriu sĕ poată judeca obiectiv încât 'şi-a împlinit societatea academică „România Junĕ“ misiunea sa conform programului seu pus în fruntea Statutelor. Aşi mai putè amintì, ceea ce în raport din modestie nu stă scris marea influenţă ce au întrunirile în „România Junĕ“ asupra desvoltărei caracterelor membrilor ei. Câştigarea de cunoscinţe, conservarea dulcelui graiu, cunoascerea şi încrederea reciprocă şi stimarea nefăţarnică, tot atâtea comori pentru un tinĕr român în străinătate. Le retac însĕ lăsând apreţiarea faptelor judecăţii obiective a onoratului public cetitoriu, care se interesează de soartea societăţei academice România Junĕ.

Unicul moment, care m'a condus în espunerea celor de mai sus, a fost dorinţa de a fi publicul cetitoriu informat despre societatea „România Junĕ“. Ocasiunea mi s'a dat primind Raportul anual al societăţei. Dacă voi fi făcut prin comunicarea acestora vre o plăcere publicului cetitoriu, care poate pretinde atâta dela „România Junĕ“, 'mi-am împlinit o detorinţă plăcută; şi dacă îndrăsnesc a afirma, că comitetul societăţei „România Junĕ“ a fost la înălţimea chiemărei sale, sĕ'mi fie ertat a spune adevĕrul pe calea publicităţii. *Olteanu.*

Varietăţi.

* (Postal). În Ţeghea din comitatul Solnocului-Dobâcei este de ocupat postul de magistru postal sub condiţiunea depunerei unei cauţiuni de 100 fl. Cu acest post sûnt împreunate următoarele emolumente: un salar de 120 fl. v. a. pauşale de 40 fl. pentru cancelarie şi 600 fl. v. a. pentru espediţii postale pe an. Doritorii de a ocupa acest post au sĕ'şi trămită suplicile lor în restimp de 3 săptĕmâni la direcţiunea postală din Sibiiu.

* (Oficerii armatei comune în Ungaria). „Deutsche Zeitung“ primesce de la un oficer, care e staţionat în Ungaria, următoarea corespondenţă: „Rar s'au luptat detorinţa cu onoarea aşa tare, ca acum în sufletele soţilor mei din Ungaria. Foile maghiare ḑi de ḑi ne batjocuresc şi ne înjură. Onoarea ar cere, a statorì numai decât un exemplu bineme ritat; detorinţa ne impune sĕ ne stăpânim cât numai se poate. Ce suferim noi subt astfel de împregiurări, câtă mănie trebuie sĕ înăduşim, în noi, abia vĕ pot descrie. Dacă se intentează procesul în contra ḑiarelor defăimătoare, atunci juraţii achitează, precum arată douĕ casuri din timpul din urmă. Oficerului i s'a făcut nesuferită existenţa în Ungaria; dacă el merge cu sabia trasă în fruntea unei secţii, atunci el aude observări batjocuritoare, astfel încât el fără de voie strînge sabia mai tare în mână — dară toate trebue sĕ le sufere în tăcere; în cafenea i se pun cu ostentaţie sub nas chipuri vătĕmătoare etc. Sĕ te mai miri apoi, dacă în sfĕrşit perde răbdarea şi pune mâna pe armă, pentru a apĕra onoarea sa? Nu e temere, că valurile peste puţin timp vor ajunge prea sus? Noi ne temem, dacă nu se face în curênd ceva.“

* (Madame Abadie). În mijlocul unui cerc mai restrîns dar ales ţinu doamna Abadie, despre care se făcu şi în coloanele acestui jurnal amintire la timpul sĕu, Dumineca trecută una din prelegerile anunciate. În conformitate cu dorinţa espresă a publicului cercetător numita doamnă cetesce într'o Duminecă despre vre-un autor clasic francez, eară într'altă Duminecă asupra unei teme din viaţa practică. Astfel îşi alesese Dumineca trecută tema „Despre căsătorii“. Limba frumoasă şi aleasă, modul plăcut şi uşor de predare şi în fine nisuinţa de a fi imparţială, de a critica eară nu a ignora, de a'şi întărì cele ḑise prin citaţiuni acomodate din autori recunoscuţi, ceea-ce dă prelegerei un lustru frumos, sûnt motivele, cari ne îndreptăţesc a recomanda preţuitei atenţiuni a acelora, cari pricep în câtva limba-soră franceză prelegerile aceste, cari au facultatea a oferì o oară de adevĕrată distracţie sufletească. Dumineca vitoare va ţinè susnumita doamnă o prelegere în favorul săracilor din Sibiiu fără deosebire de naţionalitate şi confesiune. Locul va fi sala academiei de drepturi de aici, strada pintenului. Bilete se află de vênḑare în librăria Schmiedicke. În casul de faţă cercetarea prelegerei se recomandă şi prin scopul filantropic, căruia este destinat venitul.

* (Foc). Dela Sadu ni se scrie, ceva mai târḑior, dar tot ni se scrie, următoarele: A fost ½ pe 12 oare din noaptea lăsatului de carne 25 spre 26 Noemvre a. c. când întreg poporul comunei noastre prin signale de clopot şi ţipete desperate a fost alarmat şi desceptat din somnul cel dulce spre a'şi apĕra averea şi scăpa viaţa dinaintea focului teribil, ce erupse în comună şi amenința ajutat de vênt sudic vehement, a preface toată comuna în cenuşe.

În timp mai puţin de o oară focul escat au acoperit şi mistificat cu desĕvĕrşire toate sălaşele economice întreg fundul instruct şi întreaga recoltă din anul acesta, dela 6 familii din comună, cari numai cu viaţa şi cu vestmintele pe trup au putut scăpa din naintea elementului devăstătoriu.

Dauna causată prin acest incendiu familiilor nenorocite este destul de mare şi nereparabilă, însĕ desperaţia lor, vĕḑênduse în timp de earnă lipţiţi de sălaşe şi nutremênt, este şi mai mare.

O colectă pentru acesti nenorociţi ar fi foarte de dorit şi sperăm la bunul simţ patriotic, că onorata Redacţiune nu va refusa a deschide coloanele jurnalului spre a primì şi a cuita colecta marinimoasă ce s'ar face pentru cei dearşi.

Dacă şi cu această ocasiune comuna noastră a scăpat de a fi toată prefăcută în cenuşe, după cum era de temut, apoi locuitorii comunei au sĕ mulţămească aceasta numai energiei şi devocamentului arĕtat la asemenea ocasiuni din partea poporului şi cu deosebire a membrilor primăriei comunale în frunte cu notariul comunal, căruia şi estădată, cu espunerea vieţii sale — luând conducerea mai multor bărbaţi puţini disciplinaţi şi instruaţi de dênsul în manuarea tulumbelor de foc, după o operaţiune desperată de preste 5 oare, 'i-a succes în fine a localisa şi stânge cu desevêrşire focul pe ruinele sălaşelor dearse ale celor 6 familii.

La stingerea acestui foc au contribuit şi bravii pompieri ai comunei vecine Cisnădia, cari din causa depărtării — deşì ceva târḑiu sosiţi la faţa locului, prin disciplina şi tactica esemplară — deamnă de imitat de toate comunele române au dovedit că'şi cunosc chemarea şi merită toată lauda şi recunoscinţa noastră, care cu plăcere le o esprimăm şi pe această cale.

Sadu în 29 Noemvre 1880 st. n.

Ioan Popovici m./p., paroch gr. or. *Ioan Roman* m./p., jude.

* (Starea socială în Ungaria). Asupra averei deputatului Stefan Miklos s'a deschis concurs. Notarii din 3 comune ale comitatului Timişoarei sûnt suspendaţi din oficiile lor pentru chivernisire nelegiuită de bani. Din această pricină au sĕ urmeze cât de curênd şi alte suspensiuni mai multe. Apoi Zakal, notariul public din Canija-mare, s'a presentat singur tribunalului, dupăce a defraudat din banii depositelor 1800 fl. val. austr.

* (Bani mĕrunţi). Deoarece atât în ţĕrile de dincolo de Laita, cât şi în ţĕrile ungaresci domnesce o lipsă permanentă de bani mĕrunţi, în ambele parlamente austro-ungaresci se va substerne un proiect de lege pentru o nouă sporire a acestui soiu de monete.

* (Calea ferată). Comunicaţia trenurilor de persoane Nr. 3 şi 4 pe linia ferată Braşov-Predeal din 1 Decemvre n. se sistează. Din această ḑi începênd trenurile accelerate Nr. 1 şi 2 vor sta 1 minută la staţiunea Dêrstea-Săcele de unde trenul accelerat Nr. 1 pornesce la 1 oară şi 55 minute după ameaḑi, ear trenul accelerat Nr. 2 la 3 oare şi 38 minute după ameaḑi.

* (Bancnote false). În Sibiiu s'a prins un individ cu numele Vilmoş Şandor pentrucă a falsificat mai multe bancnote de 5 fl.

* (O bătaie sângeroasă). În 25 Noemvre n. s'a întêmplat în Cluj între mai mulţi lucrători de ḑi o bătaie, în carea unui Ioan Onişor i s'a tăiat mâna stângă de tot.

* (Demonetisarea rublelor). „Monitorul României“ publică următorul decret Domnesc şi jurnalul consiliului de ministri: Art. I. Cu începere din ḑiua de 27 Noemvre, rublele rusesci de argint şi sub-divisiunile lor, nu vor mai avè curs legal în România. Art. II. De la această dată şi până la 31 Decemvre viitor înclusiv, ele se vor primì la casele Statului, pentru demonetisare, pe cursurile următoare: Rubla a 3 lei 50 bani., ¾ rublă a 2 lei 62 bani., ½ rublă a 1 leu, 75 bani., ¼ rublă a 87 bani. În şedinţa sa de astăḑi, 15 Noemvre 1880, consiliul ministrilor, luând în consideraţie referatul d-lui ministru al finanţelor, cu Nr. 36,870, prin care s'a cerut, ca pe de o parte sĕ constatăm, că în adevĕr a întrat în casa tesaurului suma de 5,000,000 lei, în monetă naţională de 5 lei, ear' pe de alta sĕ decidem timpul de când monetele de argint, diferite de ale uniunei monetare latine, nu vor mai avè curs legal în România. Avênd în vedere art. 4 din legea dela 28 Martie 1879, pentru autorisarea baterei monetei naţionale de argint, în bucăţi de 5 lei, prin care se prescrie: „Când se va constata, prin încheere de proces-verbal al consiliului ministrilor, că a întrat în cassa tesaurului suma de 5,000,000 lei în noua monetă, guvernul va decide timpul, în care va demonetisa monetele de argint, diferite de cele ale uniunei monetare latine;“ Avênd în vedere procesul verbal încheiat de noi astăḑi, prin care se constată, că în adevĕr s'a vĕrsat de monetăria statului la casa tesaurului suma de peste 5,000,000 lei, în moneta naţională de 5 lei, Decide: 1. Cu începere din ḑiua de 27 Noemvre, rublele de argint rusesci şi sub divisiunele lor, nu vor mai avè curs legal în România. 2. Dela această dată şi până la 31 Decemvre viitor inclusiv, ele se vor primì la cassele Statului pentru demonetisare pe cursurile următoare: Rubla a 3 lei 50 bani., ¾ rublă a 2 lei 62 bani., ½ rublă a 1 leu 75 bani., ¼ rublă a 87 bani. 3. Dispoşiţiunile acestui jurnal se vor aduce la îndeplinire de d. ministru al financelor, după ce va obţinè şi înalta aprobare a Mĕriei Sale Regale.

* (Bubatul), care domnesce deja în Braşov, Făgăraş şi Câneni, a erupt şi în Hunedoara. Se vede că se respândesce dealungul Carpaţilor de sud.

* (Erupţiunea Vesuvului). Din Neapole se scrie cu datul 21 Noemvre n., că Vesuvul, pe care se află de mult o cale ferată, din noaptea de 20 Noemvre n. a început a arunca lavă arḑêndă, care deşì a acoperit deja o mare parte a garei, din norocire totuşi se aşaḑă paralel cu linia călei ferate,

* (Sticlă luminătoare). O invenţiune din timpul mai recent este sticla de sine luminătoare, carea posede însuşirea, de a lumina preste noapte fără spese de susţinere. În espoşiţia artificioasă şi industrială din Düsseldorf se află deja foarte multe obiecte de sticla numită.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Academia română,

Proces-verbal Nr. 20.

Şedinţa ordinară ţinută în ḑiua de 17 Septemvre 1880.

Membrii presenţi: Hasdeu B. P., Sion G. Urechе V. A. Aurelian P. S. Bacaloglu Em. Brânză D., Felix 1. Ghica I.

Supt preşedenţa d-lui Ioan Ghica.

Şedinţa se deschide la ora 1.

Se citesce şi se aprobă procesul-verbal al şedinţei precedente.

D. Preşedinte, aduce la cunoscinţa Academiei o donaţiune, primită de la d. dentist Constantin Muntean, din Reşiţa, în Banat, anume 6 monete române, găsite acolo în apropiere la locul numit Piatra Albă.

Donaţiunea primindu-se cu mulţemire, monetele se transmit la colecţiunea numismatică.

D. V. A. Urechiă comunică, că la staţiunea Comana, în curtea bisericei, D-sa a vĕḑut doue pietre mormêntare cu inscripţiuni, una de Şerban Cantacuzin, alta tot din secolul XVII, dar cu un nume mai greu de descifrat, al unui personagiu, care fusese pribegit la Viena de urgia domnească. D. Urechiă propune a se mijlocì pe lângă ministeriul instrucţiunei publice, aducerea ambelor pietre şi depunerea lor în museul din Bucuresci.

Propunerea se primesce.

D. Sion rădică cestiunea bibliotece, călugărului Bălăşescu, repausat de curênd şi care a fost dăruit academiei, după cum resultă din 2 declaraţiuni ale sale, unde se constată tot-de-o-dată, că acea bibliotecă se află de o cam-dată împărţită în mai multe localităţi, anume 11 lăḑi în Dobrogea, ea restul la Căldărușani şi la metochul [illegible] rescean al acestei monăstiri.

După o discuțiune, la care iau parte d-nii Ghica, Hasdeu, Sion, Urechiă și d. membru corespondent N. Densușan, se decide:

1. D. președinte să ia informațiuni despre măsurile, ce se vor fi luat de către ministerul cultelor în privința averei repausatului Bălășescu.

2. Să se ceară, pe cale legală, punerea academiei în posesiunea bibliotecei în cestiune.

3. D. Sion, după propria sa propunere să binevoiască a esamina ad referendum starea actuală a acelei biblioteche la Căldărușani, la metochul Căldărușanilor și chiar în Dobrogea.

Terminându-se acest incident, D. V. A Urechiă depune un esemplar din frumosul Album Macedo-Român, eșit la lumină supt direcțiunea d-sale.

Primindu-se cu mulțămire, se transmite la bibliotecă.

D. Urechiă atrage atențiunea academiei asupra monumentului, ce urmează a se rădica acum în Francia, prin suptscripțiune, ilustrului repausat Quinet, și arătând marile servicii, pe cari le adusese el în repetite rânduri causei naționale române, însistă ca academia să ia și ea parte la acea suptscripțiune.

După propunerea d-lui Ioan Ghica, se primesce a se oferi cu acest scop din partea academiei suma de 1,000 lei, pentru care se va cere apoi un bil de indemnitate în sesiunea generală.

Ne mai fiind nimic la ordinea dilei; ședința se rădică la 3 ore p. m.

Bibliografie.

ABCdar maghiar-român pentru scoalele poporale române, partea I, ediținea II. de *Nicolau Putnoky*, Sibiiu 1881, legat 20 cr.

Manuducere la ABCdar sau tractarea limbei maghiare în scoalele poporale române, 10 cr.

Acest ABCdar maghiar-român prin decisiunea consistoriului archidiecesan din 27 Iunie 1880. Nr. 1868 și a consistoriului Aradului din 18 Septemvre 1880 Nr. 2345, este admis ca manual în scoalele poporale gr. or. române din archidiecesa Transilvaniei și diecesa Aradului.

Ediținea II s'a schimbat numai din punct de vedere metodic. Cartea se împarte 1) cetirea scriind, 2) deprinderi de traducere; obiectul acestora este: casa părințească și internul, curtea, grădina, satul, scoala și internul, obiecte de învățământ, ocupațiunea diferiților maestri, trupul omului și părțile trupului etc. Partea a treia cuprinde poesii mici și ușoare.

Manuducerea cuprinde principii neapărat de lipsă pentru învățători la propunerea limbei maghiare.

ABCdarul e întocmit după planul de învățământ al înaltului Ministeriu de culte și metodul e așa de ușor, încât și învățătorii, cari nu sûnt încă destul de esercitați în limba maghiară, îl pot folosi cu succes.

Bursa de Viena și Pesta

din 30 Noemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	108.25	108.35
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	81.40	81.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	98.25	98.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	85.50	85.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	124.25	124.25
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	97.50	97.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.75	96.—
Obligațiuni urbariale temeșiane	95.25	95.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	91.25	94.75
Obligațiuni urbariale transilvane	94.50	94.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	96.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	94.75	74.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.25	72.50
Datorie de stat în argint	73.30	73.50
Renta de aur austriacă	86.90	87.—
Sorți de stat dela 1860	131.25	131.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	821.—	820.—
Acțiuni de credit austr.	286.70	286.30
Acțiuni de bancă de credit ung.	257.50	258.—
Sorți unguresci cu premii	109.75	108.50
Sorți de regularea Tisei	107.20	107.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.52	5.53
Napoleon	9.35	9.35
100 marce nemțesci	58.—	58.—
London (pe polița de trei luni)	117.50	117.55

Economic.

Sighișoara, 25 Neomvre n. Pro hectolitră: grâu fl. 6.80—7.50; grâu săcărel fl. 4.80—5.50; secară fl. 5.—5.30; ovăs fl. 2—2.20; cucuruz fl. 3.40; cartofi fl. 2; fasole fl. 5.30; per chilogr: seu brut 30 cr. carne de porc 40 cr. ostură bovină 70 cr unsoare de porc 80 cr. pro metru cubic lemne vârtoase fl. 1.80.

Brașov, 26 Noemvre n. Pro hectolitră Grâu fl. 7.60--8.50; Grâu săcărel fl. 6.20; Săcară fl. 5.50—5.70; Orz fl 3.60—3.90; Ovăs fl 1.90—2.; Cucuruz fl. 3.30; Mălaiu fl. 4.30; Mazere fl. 5.70; Linte fl. 10.30; Fasole fl. 4.30; Sămânță de in fl. 11 Sămânță de cânepă fl. 4; Cartofi fl. 1.05, pro chilo: carne de vită 48 cr. carne de porc 48 carne carne de viței — cr. de berbece 28 cr.. Seu de bovine proaspăt fl. 35; (pro 100 chilo); topit 48 fl.

Făgăraș, 26 Noemvre n. Pro. hectolitră Grâu fl. 7.—8.; grâu săcărel fl. 6—6.50; săcară fl. 5.20—5.40; orz 4--4.60 ovăs fl. 2--2.10; cucuruz (nou) fl. 3—4. (vechiu) fl.; mălaiu fl. -- .; Sămânță de cânepă fl. 6—7; mazere fl. ——.; linte fl. ———; fasole fl. 5—6.; cartofi (vechi) cu fl. 1.20—1.60.; (noi). per litră —— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 65—72; seu brut fl. ——; seu de luminări fl. 38—42; unsoare fl. 72—75; cânepă fl. 24—28; sămânță de in fl. — săpun fl. —.—; fân fl. 1.60—2. spirt pro grad cr. 10½; pro chilo: carne de vită 40—42 cr. carne de viței 36 cr.; carne de porc 44 cr carne de berbece 24—28 cr.; ouă 5 de 10 cr. Târgul de adi a fost slab cercetat. Timpul e ploios.

Budapesta. 27 Noemvre n. Împregiurările timpului, despre care am vorbit în raportul nostru trecut, au ținut și în întreagă săptămâna trecută. Zăpadă n'avem, ploile de mai înainte acuma nu s'au mai repetit, temperatura e caldă preste di, cam rece însă seara și dimineață, din pricina negurilor, cari domnirâ în timpul numit peste toată săptămâna, o dovadă firesce, că ne aflăm în timp de toamnă înaintată. Apele sûnt încă libere de ghiață, câmpurile pline de earbă și toată vegetațiunea e foarte viuaie. Vitele pasc toată diua pe câmp, precând pe Dunăre corăbiile se întrec în comunicație ca în mijlocul verei.

Pe ici pe colo se mai vĕd încă oameni arând locurile, cari ori au fost mai înainte neglese de tot, ori apoi fiind arate în pripă si lucrate rĕu n'au produs resărirea semĕnăturilor. Apoi și despre pagubile, de cari se temeau oamenii, că vor fi căsunate prin mulțimea de vermuleți, despre cari vorbisem în rapotul trecut, s'a convins lumea, că nu esistă de loc. Temerea așa dară, după cum am dis, s'a dovedit de netemeinică. Negoațele și în săptĕmâna trecută au fost viuaie și foarte mulțămitoare, numai prețurile articlelor au fost mai scumpe. Așa notăm în special:

Grâul la 80,000 m. m. s'a vêndut cu fl. 12—12.33; Săcara 8000 m. m. cu fl. 9—10.15; orzul cu fl. 6—8.10; ovĕsul cu fl. 5—6.25; cucuruzul la 10,000 m. m. cu fl. 5—7.70; făina a trecut în cuantități mărișoare și cu prețuri mai bune; păstăioasele ca și mai înainte; lânile cu fl. 2.15—3.30 per chilogram.

Porcii au fost foarte tare căutați și s'au aflat în târg, între numerul total de 64,020 capete, din Ungaria de jos 6430, din România 560, și din Ardeal preste 200 capete; unsoarea de porc a trecut cu fl. 66—70; slănina cu fl. 54.50—65.50; sĕul cu fl. 47—48; spirtul *en gros* cu fl. 31.50; *en detail* cu fl. 33.

Peile de bou, vacă, viței s'a vêndut ca și mai înainte; cele de oaie cu fl. 40—42 per 56 chilogr.; de capră cu fl. 140 per 100 chilograme; apoi cele de cal cu fl. 10—11.50 părechea.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitațiuni: în 24 Dec. 1880 și 24 Ian. 1881 imob. lui Vasilie Tertillă și soți în Hamba; în 28 Dec. 1880 și 28 Ian. 1881 imob. lui Nistor Dăncescu în Tamaș (trib. Deva); în 28 Dec. 1880 și 28 Ian. 1881 imob. soției lui George Pal în Racoș (trib. Odorhei); în 17 Dec. 1880 și 17 Ian. 1881 imob. lui Vasilie Gal în Fenășul săsesc (trib. Cluj); în 31 Dec. imob. lui Gotlieb Israel în Varadia (trib. Alba-Iulia); în 14 Dec. 1880 și 14 Ian. 1881 imob. lui Martin Sala în Crișba (trib. Brașov); în 20 Dec. imob. rĕmasului după Filip Crăciun și soți în Repea de jos (jud. cerc. Reghen); în 31 Dec. imob. lui Andronic Muntean în Varadia de jos (trib. Alba-Iulia); în 18 Dec. imob. lui Filip Groza și soți în Repea de jos (judec. cerc. Reghen): în 2 Decemvre imob. lui Mihailă Medru și soți în Bozieș (judec. cerc. Orăștie); în 18 Dec. imob. Ioanei Folberth în Sighișoara (judec. cerc.); în 21 Dec. 1880 și 21 Ian. 1881 imob. lui Ioan Gazda în Sântimre (judec. cerc. Aiud); în 20 Dec. imob. lui Michail Krauss și remasului după soția sa din Velț (judec. cercuală Sămărtin); în 13 Dec. imob. lui Ioan Nicolau Lora în Săliște (trib. Sibiu); în 30 Dec. și 31 Ian. 1881 imob. lui Carol Day în Sebeș (judec. cerc.); în 24 Dec. imob. lui Michail Weidner în Bagaci (judec. cerc. Sămărtin). în 13 Dec. 1880 și 13 Ian. 1881 imob. lui Stefan Tüzs în Micloșvar (judec. cerc. Sângiors); în 28 Dec. 1880 și 28 Ian. 1881 imob. Amaliei Papp în Bogata (trib. Turda); în 4 Dec. imob. Anei Russ în Căzănești (judec. cerc. Baia de Criș); în 6 Dec. imob. lui Iacob Kovats în Gherla (judec. cerc.); în 29 Dec. 1880 și 12 Febr. imob. lui Salomon Baruch și soți în Sâncraiu (trib. M. Oșorheiu); în 3 Dec. imob. remasului după Moise Dobrean și soți în Hațeg (judec. cerc.); în 29 Dec. 1880 și 29 Ian. 1881 imob. remasului după Ioan Zika în Cluj (trib.); în 9 Dec. imob. Mariei Todea în Tătârlaua (judec. cerc. Hususĕu).

Nr. 224, 1—3

CONCURS.

Conform conclusului luat în sinodul parochial estraordinariu din 14 Septemvre a. c. și cu înalta resoluțiune dto 13 Octomvre Nr. 3296 B. din partea Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan, aprobat pentru întregirea parochiei vacante de a III. clasă Biscaria cu filia Șeulesci și colonia Pischi se escrie prin aceasta din nou concurs cu terminul până la 1 Decemvre st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

În materă, casă parochială cu grădină și toate superedificatele de lipsă pentru economia de câmp, porțiune canonică 14 jugere de pământ, parte arĕtoriu parte fênaț, de I. și a II. classă și stola usuată.

În filia Șeulesci pentru ferdela prestată până acì dela 70 Nr. de case în naturale și pentru stola usuată, 175 fl. v. a. în bani, ear în colonia Pischi stola încă neregulată. Toate aceste la olaltă computate dau un venit anual sigur de 400 fl. v. a.

Cei ce doresc a ocupa această parochie au să'și astearnă suplicele lor instruite în sensul statutului organic și a regulamentului congresual dela 1878 până la terminul ficsat la subscrisul.

Deva, 28 Octomvre, 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 199.—1880. 2—3

CONCURS.

În urma concursului escris la 22 Iulie a. c. pentru ocuparea vacantei parochii gr. or. de classa a III. din Doboli-inferiori, cu filia Jlyefalu în tractul protopresbiteratului al II al Brașovului, neivinduse nici un concurent, în sensul ordinațiunei consistoriale din 23 Septemvre a. c. Nr. 3198 B., se deschide al II-lea concurs, cu terminul până la 1 Decemvre a. c st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Dela 54 familii câte o claie grâu a 3 fl. și o claie ovĕs a 2 fl. v. a.

2. Dela 38 familii din materă și 11 familii din filie, cate o ferdelă cucuruz sfêrmit, și una ovĕs.

3. Dela 28 familii mestecate din materă, și dela 15 familii mestecate cu alte confesiuni din filie câte o jumĕtate ferdelă cucuruz sfêrmit.

4. Stolele îndatinate, și anumit cele statorite în Sinodul parochial ținut la 16/28 Iulie a. c.

Doritorii de a competa la această parochie, au a'și adresa petițiunile lor instruite în sensul „Statutului organic" și a regulamentului congresual din anul 1878 la subscrisul până la terminul susamintit, dela cari se cere să cunoască și limba maghiară.

Brașov în 31 Octomvre 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

Nr. 349. 3—3

CONCURS.

În protopopiatul gr. or. al tractului Nocrichiu-Cincul-mare sûnt a se mai ocupa următoarele două posturi învĕțătoresci devenite acum vacante, cu termin până la 26 Noemvre a. c.

1. Bendorf cu salariu anual 104 fl. v. a. prin repartiția dela popor, cuartir și lemnele trebuincioase pentru încălțit.

2. Ghijasa înferioară cu salariu anual 150 fl. v. a. prin repartiția dela 140 familii și tot dela atâtea familii câte un prând de bucate, cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa ori care din aceste posturi, au de a'și asterne petițiunile lor instruite comform statutului organic până la 26 ale curentei la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Nocrichiu în 5 Noemvre, 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

G. Maieru m. p.,
adm. prot.

Nr. 270. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staținei de paroch de clasa a III-a din comuna Comăna inferioară, protopresbiteratul I al Făgărașului, devenită vacantă, se deschide concurs cu termin de o lună dela prima publicare.

Emolumentele sûnt:

1. În naturale, dela 140 familii, câte una ferdelă bucate grăunțe à 1 fl. 50 cr.—210 fl.

2. Venite stolare dela aceste familii 103 fl. pe an.

3. Venite dela botezul Domnului, dela diua crucii și din postul pascilor 84 fl.

4. Folosirea cimiteriului vechiu și al celui nou cu earbă și cu legumărit 20 fl.

Care toate computate dau suma de 417 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această staținne, au de a'și așterne suplicile lor, instruate conform regulamentului congresual din 1878 subscrisului oficiu ppresbiteral gr. or.

Făgăraș, 23 Octomvre 1880.

În conțelegere cu respectivul comitet parochial.

Petru Popescu m. p.,
prot.

Nr. 158. 3—3

Prolungire de concurs.

Fiind-că în urma concursului din 14 Septemvre a. c. Nr. 138 pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scoala gr. or din Feldioara săcuiască nu s'a arĕtat nici un concurent, prin aceasta se prolungește terminul concursului publicat în „Tel. Rom." Nrii 111, 112 și 114 a. c., încă până la 25 Noemvre a. c.

Emolumentele sûnt tot cele publicate în concursul prim.

Agârbiciu, 26 Octomvre 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Simeon P. Moldovan m. p.,
protop.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, și casurile cele mai înderĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie și totdeauna cu succes, și în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66]14—24

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 138. Sibiiu, Sâmbătă 22 Noemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 21 Noemvre.

„Libertate constituţională“, ce cuvinte frumoase şi cât abus comit oamenii cu ele!

Într'un moment de dispoşiţiune bună, când omul poate sĕ abstragă dela viaţă cum este în prosaica ei realitate, libertatea constituţională poate, ba trebuie sĕ'şi-o închipuească cam aşa: „Sûnt membru liber al unei corporaţiuni libere. Am aceleşi drepturi şi aceleşi obligamente, cari le au şi ceilalţi membrii. Dreptatea, dacă din nesciinţă sau reinţă, mi ar fi stîrbită din partea cuiva, sûnt în posiţiune, ca ori care altul, de a mi-o reclama şi nici o jurisdicţiune nu'mi poate denega reclamarea. Când e vorba de obligamentele şi de sarcinile, la care sûnt supus, ca ori care altul, în interesul corporaţiunei, cărei aparţin, sûnt chiemat sĕ dic şi eu un cuvênt. Îndirect sau direct le mĕsur împreună cu ceilalţi concetăţeni. Din bunătatea acelora mĕ împărtĕşesc şi eu în proporţiunea facultăţilor mele materiale şi spirituale etc. etc.“

Ce poate omul poftì mai mult în viaţa aceasta trecĕtoare? Răvnitoriu trebue sĕ fie acela, care trăiesce afară de graniţele „libertăţei constituţionale!“

Însĕ coborînduse Românul din idealul libertăţei constituţionale în prosaica practică a vieţei, vede, că libertatea lui este atêrnată de condiţiuni, cari o reduc foarte mult, dacă nu de tot. Chiemat la esercitarea dreptnrilor cetăţenesci cetăţeanului născut nemaghiar i se inmanuează o învitare, în care el nu scie ce se cuprinde, pentrucă e scrisă într'o limbă, ce nu o înţelege. Dreptatea când şi o caută, resoluţiunile i se dau într'o limbă, care aşijderea nu o înţelege; de unde urmează, că în multe casuri i scapă termine sau alte împregiurări, care i prescriu dreptul şi pe lângă toată dreptatea causei sale, pe cale *legală* poate sĕ fie lipsit de dreptul seu. Impărţirea sarcinilor şi beneficielor în suprema instanţă o poate esercita numai dacă scie o anumită limbă. Toate aceste i se pun curmezişi, în calea libertăţei constituţionale înainte de ce vine guvernul şi organele sale cu presiunea din punctul de vedere al partidei sale, pentru a se susţinè la putere şi care nu e mai puţin esclusiv în privinţa naţionalităţei.

„Libertatea constituţională“, după cum'şi o idealisează omul dispare aşa dară cu totul şi numai pre lângă încordări deosebite mai remâne o umbră de constituţionalism, care se deosebesce în togma ca umbra de corp.

Căci dacă ne aducem aminte cum guvernele câte s'au perondat, pe căi indirecte, ne au ţinut departe de legislativă, în timpul, când s'a adus o sumă de legi, la a căror creare, chiar şi pe lângă restricţiunile în vigoare, am fi fost îndreptăţiţi a lua parte într'un numer mai corespundĕtoriu: nu putem de altă parte sĕ alungăm dela noi îngrigirea, că cele aduse şi cele ce se vor mai aduce, încât ne privesc, ne fac ilusoriă toată binefacerea, ce o aşteptăm dela *libertatea constituţională.*

În perspectiva cea mai de aproape ne stă proiectul de lege pentru scoalele medie.

Avem puţine, dar cu cât avem mai puţine cu atâta ne interesăm mai mult de ele.

În stat liber cu autonomie bisericească şi scolară noi credeam, că institutele aceste ne vor remânè nisce institute numai şi numai pentru promovarea culturei poporului nostru.

Ne am dedat demult a abstrage dela pretensiunea justă, că statul, a cărui cetăţeni sûntem ar fi datoriu sĕ susţină şi pentru noi institute din bugetul, la care contribuim. Ne am familiarisat cu ideea, că statul din mijloacele, la care ca cetăţeni, cu egale sarcini, trebuie sĕ contribuim şi noi, sĕ susţină numai institute, unde se cultivă numai limba unei naţionalităţi, eară pentru a noastră, mult dacă i se avisează un unghiuleţ ca de milă. În împregiurările noastre eram mulţămiţi sĕ avem linisce în institutele noastre susţinute din mijloacele noastre speciale.

Acum însĕ vedem, că în marginile „libertăţei noastre constituţionale“ nu mai sûntem siguri nici sub coperişul susţinut din averea noastră privată.

Proiectul, care are sĕ vină pe tapet în sesiunea presentă a legislaţiunei, are de gând sĕ împună îndatoriri, cari de o parte lovesc în autonomia noastră confesională, eară de altă parte fac începutul întroducerei succesive a limbei maghiare pe socoteala limbei noastre şi în scoalele medie.

La spatele acestui proiect se prepară altul, care în formă este mai inocent decât cel pentru scoalele medie; în esenţă însĕ are sĕ între cu mult mai adûnc în viaţa noastră naţională, înţelegem, căsătoria civilă.

Fără de a considera că prin căsătoria civilă, puterea sacramentală a institutului căsătoriei, ca institut dumnedeesc, se reduce la o binecuvêntare, care va atêrna dela simţul religios al fie căruia, a o primì sau a nu o primì; fără de a considera că sânţenia legăturei între bărbat şi muiere prin aceasta scade înaintea poporului şi moralitatea publică se periclitează: nu putem perde din vedere, că întemeiarea familiei, din o proprietate a confesiunei, care la noi este identică cu naţionalitatea, devine proprietatea administraţiunei statului, şi aceasta, după dispoşiţiunea majorităţei care ne guvernează, are tendenţa de a desnaţionalisa pe nemaghiari în favorul naţionalităţii maghiare.

Eată dară, că nici umbra fericirei închipuite despre libertatea constituţională nu ne mai remâne. Eată că treptat, treptat sûntem strimtoraţi încât, ca Români, nu vom mai avè aer politic sĕ respirăm.

Faţă cu împregiurări de feliul arĕtat, oare noi sĕ nu facem nimica? se lăsăm sĕ vină toate aşa cum vor voì sĕ vină?

Maghiarii, ameninţaţi de germanism, se grăbesc a se întări făcênd, socoteală cu paguba noastră. Ei se apĕră, deşì cu mijloace nejustificate. Noi nu trebue sĕ ne luăm refugiul la mijloace nejustificabile. Noi putem sĕ ne apĕrăm esistenţa noastră fară de a fi rei cetăţeni şi fără de a ataca esistenţa altora, numai sĕ facem mai multă întrebuinţare de energia, ce a dat-o Dĕeu tuturor fiinţelor spre a'şi apĕra esistenţa. Strimtorată, cum este libertatea constituţională, sĕ nu ne mai uităm la ea ca la o pagubă, ci sĕ începem a lucra cu ea, înainte de a ajunge în posiţiunea, de a nu mai putè face nimica.

Nu ne-am făcut nici când ilusiuni de stările noastre constituţionale, dară pururea şi neîncetat am arĕtat că nu este bine a le lăsa, aşa cum sûnt, nefolosite. Proverbiul românesc dice: că e rĕu cu reu, dar mai rĕu făr' de rĕu!

Sĕ încercăm deci a îndupleca guvern şi legislaţiune a'şi face şi faţă cu noi datoria.

Revista politică.

Sibiiu, în 21 Noemvre.

Agitaţiunea maghiară contra armatei comune este discutată cu interes viu în presa din Cislaitania. „M. P.“ din Viena în mumĕrul de Joi spune, că guvernul unguresc îşi bate capul cum sĕ pună capĕt agitaţiunilor necălite. La sfĕrşitul notiţei sale adauge foaia citată următoarele:

„Accentuăm, ca din partea aceea, din care vin agitaţiunile contra armatei comune, de ani se agitează şi contra locuitorilor nemaghiari ai Ungariei, contra Nemţilor, Slavilor şi Românilor. Ar fi timpul a se pune odată capĕt perversităţilor îndreptate contra armatei, precum şi contra nemaghiarilor. Vom vedè în curênd, dacă ministeriul Tisza va fi în stare a face aceasta. Cum a mers până acum, nu se mai poate. Este cu neputinţă a mai privì cu nepăsare, cum un cârd de şovinişti maghiari tratează armata comună şi pe toţi nemaghiarii Ungariei ca pe nisce proscrişi.“

Un discurs ţinut în Sâmbăta trecută de lordul Granville în Hanlev, a avut aproape însemnătatea unui manifest al guvernului. Lordul Granville trată afacerile politice cu o siguritate neobicĭnuită la diplomaţi şi face chiar o polemică contra documentelor oficiale străine. În privinţa Irlandei, lordul Granville declară, că deşì numĕrul asasinatelor este astădi mai mic acolo de cât în Englitera şi de cât în anii trecuţi, totuşi este adevĕrat că noua metodă pentru limitarea drepturilor proprietăţii săracilor şi a contractelor este de nesuferit şi ea nu trebue sĕ mai dureze. Parlamentul se va întrunì pe la începutul lui Ianuarie, şi guvernul va propune atunci nu numai o mĕsură timporală. spre a combate actuala situaţiune escepţională, ci mijloace de lecuire care, întemeiate pe principii sănĕtoase, vor fi potrivite pentru ori-ce viitor.

Lordul Granville începu apoi o polemică contra recentului discurs al marchisului de Salisbury şi espuse cu deamănuntul tot ceea-ce a făcut actualul guvern englez de la venirea sa la putere. În privinţa Greciei, Englitera n'a făcut alta de cât s'a unit cu propunerile franceze, ca demonstraţiunea navală sĕ se întindă şi asupra Greciei. După aceasta lordul Granville făcu în privinţa secuestrărei Smyrnei destăinuirea, că acest plan a fost aprobat de Rusia şi Austria. Ba încă Austria consimţì chiar şi la esistenţa consulară, însĕ refusă de a participa la o demonstraţiune maritimă. Când se cunoscu acest refus, Francia declară, că abţinerea Austriei schimbă cu totul situaţiunea şi că, astfel fiind nici Francia nu poate sĕ mai ia parte. Tot astfel declară şi Germania. 'I-ar fi rămas atunci Engliterei diferite alternative, dar, pe când negociările durau încă, Sultanul dădu promisiunea formală, că va ceda Dulcignul.

Întru ceea ce privesce demonstraţiunea navală, apoi lordul Granville declară, că a cetit chiar într'o carte albastră, că el ar fi dis, că nu este în intenţiunea Austriei de a trage un tun măcar; această afirmaţiune nu se întemeiază încă decât pe o neînţelegere, căci argumentarea sa a fost cu totul alta. D-sa a dis, că după părerea sa, este absolut foarte mică probabilitatea de a trage un tun măcar. Marchisul de Salisbury a criticat apoi concertul european, d-sa afirmă, că el esistă încă şi astădi. Este prea cu putinţă ca el sĕ se distrugă în tot momentul, dar atunci aceasta n'ar fi vina Engliterei. Dsa afirmă, că aceasta nu se va întêmpla, dar la cas când se va ivì această întêmplare, dsa va păstra necontenit convingerea, că el a fost foarte bine-făcĕtor pentru manţinerea păcei europene. Marchisul de Salisbury s'a încercat sĕ espună lucrurile astfel, ca cum tot ce s'a făcut pentru Muntenegru, s'a făcut numai în interesul Rusiei. Este prea adevĕrat, că Rusia are mai multă simpatie pentru Muntenegru decât pentru Austria; dar cu toate aceste Austria este aceea, care printre toate puterile, a dorit cumai multă înfocare cea mai repede resolvare a cestiunei muntenegrene.

Lordul Granville declară, că faţă cu Austria a procedat în tot deauna într'un chip sincer şi drept şi precât scie, Austria a corespuns cu această dreptate, atât prin ministerul din Viena cât şi prin representantul austriac din Londra.

În privinţa Rusiei lordul Granville declară, că la venirea sa la putere, relaţiunile anglo-ruse erau foarte încordate; dsa n'a încheiat nici o alianţă cu Rusia şi cu atât mai puţin un tractat secret; totuşi se bucură, că relaţiunile sûnt amicale şi că Rusia şi Englitera împreună cu alte puteri coperează spre ajungerea la nesce scopuri mai legitime şi mai vrednice dedorit.

Relativ la Germania, d-sa voesce a repeta aceea ce a afirmat altădată ca membru din opoşiţiune, adecă că pe când alţii îşi atribue tot meritul de ascendenţă în Europa, Germania umblă în adevĕr după această mare influenţă, deşì dênsa o espune ca foarte mică. Ori cât s'ar lăpĕda Germania de aceasta, nu este mai puţin adevĕrat, că ea are cea mai mare influenţă şi manţine până în momentul de faţă concertul european.

Lordul Granville vorbì apoi pe scurt şi de Italia şi încheià astfel: „Guvernului englez nu'i este ruşine de politica lui esterioară, pe care o va continua, el prosperă în manţinerea concertului european, dar în acelaşi timp Englitera 'şi păstrează completa ei libertate de acţiune şi de judecată,

astfel precum este pretinsă aceasta de posițiunea Engliterei printre națiunile europene.

Regina Engliterei a emis decretul pentru convocarea parlamentului pe ḑiua de 6 Ianuarie st. n. Ministrii englezi s'au întrunit la Regina Sâmbăta trecută; a doua ḑi apoi au ținut un consiliu de cabinet la d. Gladstone. Apropiarea sesiunei estraordinare ocasionează o mare activitate în cele două partide politice. Capul oficial al opoșiției în camera comunelor, sir Strafford Northcote, a pronunțat ḑilele aceste un discurs, din care se vede, că opoșiția nu 'și-a ficsat încă tactica de luptă pentru viitoarea campanie parlamentară. O fracțiune a partidului în opoșiție amenință, să facă în parlament causă comună cu Irlandezii, în fruntea cărora se află Parnell, agitatorul cel mai primejdios. Lordul Beaconsfield a căutat fără succes să schimbe această hotărîre a noului grup, care are de conducător pe lordul Churchill. Procesul lui Parnell pentru turburările irlandeze se crede că se va termina printr'o condamnare. Aceasta ar convenì guvernului, pentru că ar scăpa de unul dintre cei mai primejdioși adversari. Îndată după deschiderea sesiunei parlamentare, guvernul va presenta proiectul agrar. În sinul ministerului esistă oare-care neînțelegere latentă în cestiunea irlandeză. O parte dintre membrii cabinetului mai radicali speră, că proiectul acesta va avè un resultat mai eficace decât ori-ce politică de represiune. După cum se spune cu multă srăruință, proiectul nu are mulți sorți de succes.

Din dieta Ungariei.

(Urmare.)

Ministrul de justiție Dr. T. Pauler începe prin a arăta stadiele, în care au ajuns lucrările, cu care l'a însărcinat parlamentul în anii trecuți.

În privința introducerei procedurei verbale am aflat de lipsă, a trimite juristi unguresci în străinătate, pentru a se informa despre detaiurile procedurelor procesuale mai nouĕ și a'și da părerile asupra lucrului. Pe temeiul acestor studii făcute în străinătate și a esperiențelor din țeara noastră avea să se substearnă dietei un proiect despre o procedură nouă, care se stea la înălțimea sciinței de astăḑi și a esperiențelor practice.

Cu această problemă s'a însărcinat deputatul Dr. C. Emmer și profesorul ordinar pentru procedura civilă dela universitatea din Cluj Dr. Alex. Plósz. Dr. Plósz cunoasce din temeiu procedura, ear' deputatul Dr. Emmer are esperiență din viața practică, ca advocat și apĕrător escelent al acusaților.

Dr. Emmer a studiat în vara trecută în cele mai multe cantoane din Elveția, în Francia, Belgiu și Frankfurt procedurele de acolo, nu numai din cărți, ci și din instrucțiune proprie, a comunicat cu autoritățile și cu bărbații de specialitate mai remarcabili pe acest teren, a întimpinat pretotindenea o bună primire și s'a convins despre calitățile sistemei, ce o crede mai corespunḑĕtoare. Dĕnsul 'și-a desvoltat părerile sale într'un raport, pe care cetindu-l am aflat cu bucurie, că el împreună pe deplin cunoscințele teoretice de specialitate cu înțelepciunea și tactul practic.

Profesorul Plósz studiază acum procedura în Germania, într'o țeară, care numai de curênd a adoptat sistema verbală.

Acesti bărbați vor stabilì împreună liniamentele principale ale proiectelor, pe care se va basa sistema procedurei verbale.

Încât pentru decentralisarea tablelor reg., aceasta va putè să urmeze numai după stabilirea definitivă a principielor și normelor pentru procedura cea nouă, dar cu toate aceste eu am dispus deja să se facă lucrările pregătitoare, am provocat organele cele mai competente să'și dea părerea cu privire la numĕrul și aședarea judecătorielor supreme și tablelor reg., avênd în vedere relațiunile sferei lor proprii; am provocat nu numai judecătoriile ci și camerele advocațiale să dea opiniuni, pentrucă advocații ca înmediați aperători ai partidelor au ocasiune să cunoască defectele și remediile necesare pentru delăturarea lor. Camerele advocațiale 'și-au trimis opiniunile, judecătoriile supreme însĕ numai în parte.

Decentralisarea tablelor reg. nu se poate pune în lucrare înainte de a se sci, ce sistemă vom adopta pentru procedura procesuală. Dar cu toate aceste eu mĕ voiu grăbì a substerne proiectul îndată ce lucrările pregătitoare vor fi terminate.

În privința modificărei regulamentului advocațial opiniunile fiind date, materia grupată și discuta proiectului gata vi se va substerne în scurt timp.

Proiectul despre căsătoria civilă se va substerne în decursul acestei sessiuni dietale. Ministeriul a pregătit cele de lipsă pentru discutarea materiei.

Din codul civil se află gata mai multe părți, de. es. dreptul ereditar, dreptul obligațiunilor și partea generală.

Încât pentru concediurile judecătorilor sûnt și eu de părere, că e mai bine a se întroduce în locul ferielor neṭermurite un juristițiu. La organisarea judecătorielor voiu face o propunere în această privință.

Ce privesce intercalarele, trebue se mĕ țin de lege. Nu intercalarele sûnt causa concurselor, ci eu voiesc numai să dau ocasiune concurenților să concureze.

Transferarea nu se face din punct de vedere al intercalarelor, ci la propria dorință a respectivului, pentru că acesta 'și va împlinì mai bine chiemarea, dacă funționează într'un loc unde 'i place.

În privința vacanțelor observ: Posturile presidiale sûnt toate ocupate; din 567 posturi de judecători cercuali sûnt 6, dintre 543 posturi de subjuḑi sûnt 15 în vacanță, dar și aceste se vor ocupa cât se va putè mai curênd. Amênarea ici colo provine dela împregiurări deosebite, care reclamă precauțiune mai mare.

Proiectul de lege din urmă e substernut deja de comisiunea însărcinată cu elaborarea lui. Dar cestiunea fiind și de natură național-economică proiectul e supus la aprețiarea ministeriului de comerciu,

Încât pentru terminarea restanțelor, dela 1870—1877 principiul directiv a fost a aplica pentru restanțele dela tribunalul suprem și curtea de cassațiune judecători dela tablă. Aceasta s'a făcut în mai multe casuri la mandatul legislațiunei și astfel de judecători se mai află și astăḑi aplicați la aceste judecătorii. Sûnt gata a accepta ori ce modalitate mai corespunḑĕtoare.

Cu privire la procederea penală militară observ: Dreptul penal material pentru militărime datează din anii cinciḑeci și este aproape indentic cu codul penal austriac, care a fost in vigoare în Transilvania și în a. cur. și mai e și astăḑi valid în Austria. O modificare e de lipsă și aici, care se va și face.

Încât pentru procedura penală militară, s'au făcut multe ameliorări în anii 60. Și compunerea judecătorielor s'a modificat. S'au început discusiunile necesare pentru întroducerea unei proceduri mai corespunḑĕtoare cu postulatele justiției. Reforma va mulțămì pe toți, prin urmare proiectul de resoluțiune substernut de Chorin e de prisos.

Desbaterea cestiunei Evreilor în parlamentul prusian.*)

Tribunele sălei ședințelor erau îndesate. Președintele de Köller, deschide ședința la oarele $11^1/_4$. După esaminarea unor alegeri, să cetì interpelarea lui Hänel.

Contele de Stolberg Wernigerode declară, că e gata a rĕspunde din partea guvernului la acea interpelare.

Dr. Hänel ia cuvêntul pentru a'și motiva interpelarea: Pentru ca România, Bulgaria, Serbia și Muntenegrul să fie primite în familia statelor europene, li s'a pus de congresul din 1878 condiția egalei îndreptățiri a Evreilor cu celelalte confesiuni, căci numai prin egala îndreptățire se poate ajunge la asimilarea acestora cu poporul indigen. Făcênd România, greutăți întru îndeplinirea acelei stipulațiuni, i s'a refusat recunoascerea până ce se va conforma acelei îndatoriri. Egalitatea Evreilor este așa dar o condițiune a civilisațiunei, așa că statele, cari nu o recunosc, n'ar putè fi primite în concertul popoarelor europene.

Influențele retro-active ale unei robii de mai bine de o mie de ani a Evreilor, nu pier deodată. De aceea nu va dorì nimeni a înaugura raporturile de odinioară, mișcarea actuală nu este îndreptată contra acelor rele, ci contra întregului neam ovreesc. Aceasta se dovedesce prin liga antisemitică, prin diferitele agitațiuni electorale din Berlin. Mișcarea a devenit o cestiune de rasă, primind astfel întorsătura cea mai iritătoare și mai perfidă. (Prea adevĕrat). Se aṭiță ura contra rasei: ea nu se îndreptează contra unor indivizi isolați; aceasta ură este o desfidere a poruncei creștinismului, care pretinde: iubesce pe de aproapele tĕu ca pe tine însuți. Mișcarea anti-semitică e mai pe jos în brutalitate etc. ca escesele social-democratice. El amîntesce numai nisce anumite evenimente în mijloacele publice de comunicațiune, batjocorirea în massă a cimitirelor evreesci; aceasta ar fi o aprobare a mișcărei, pentru care sûnt rĕspunḑĕtori scolarii și susțiitorii ei. Scolarii ovrei nu mai sûnt siguri de a fi dați înapoi și de a fi insultați în scoală, și totuși câți Evrei nu sûnt în drept de a pretindè cel mai mare merit pentru stat și comună?

Starea actuală a lucrurilor nu este de loc conformă cu nepărtinirea și dreptatea; aceasta o înțeleseră acei oameni, cari publicară manifestul contra anti-semiților. El crede că și guvernul e datoriu acum să'și manifesteze imparțialitatea și dreptatea sa prin o demonstrațiune. El cere același soare și aceeași lumină pentru toți (Rîsete în centru.) În cercurile jidovesci esistă îngrigiri, că guverul nu este drept cu Evreii. Guvernul trebue acum să se esprime cu atât mai mult, cu cât i se va adresa o cerere, în forma unei petițiuni, ca pe calea administrativă să se îngroape constituția.

Oratorul cetesce apoi o depeșă din Vestfalia, care spune că un consiliu provincial a îndemnat oficial ca să subscrie petiția anti-semiților. El (Hänel) crede, că a fost dator de a venì cu această interpelare, în care se află cu totul independent pe terenul dreptului ce'i acordă constituțiunea. O declarație definitivă a guvernului în sensul constituțiunei ar tăia apa anti-semiților, ar lăți liniscea și ar reda concetățenilor Ovrei dragoste spre o activitate cetățenească. (Strigăt: Usurar! În centru sgomot.) El speră într'o astfel de declarație; posiția guvernului, în tot casul, trebue să fie clară, el susține, că onoarea națională pretinde ca să se păstreze această egalitate. (Aplause.)

Vice-președintele ministeriului, contele Stolberg constată, că petiția amintită în interpelare n'a sosit încă la minister; deci el n'a fost în stare, de a esamina acea petiție. Tot odată el nu se opresce de a declara, că legislația esistentă susține egala îndreptățire a tuturor confesiunilor și că guvernul n'are intenția de a face vre-o schimbare.

Rĕspunsul guvernului a întimpinat cele mai vii aplause.

Deputatul de Minigerode propune desbatere a interpelărei, tot așa și Rickert și Klotz. Camera aprobă. Lista oratorilor a fost ficsată prin sorți. 9 oratori erau pentru și 18 contra interpelărei. Cel dintâiu orator contra interpelărei a fost Reichensperger (Olpe). El spune că e mulțămit cu declarația guvervului, care voiesce să mențină egala îndreptățire a Evreilor. Evenimentele din România au dovedit numai ce însemnătate și putere internațională a câștigat în Europa cea mai mică minoritate ovreiască. Mișcarea semitică nu e dictată nici decum din vre-o ură religioasă sau de rasă, ea provine din convingerea poporului, că sûnt puse în joc interesele naționale și sociale, că evreismul emancipat are o influență rea, că mai cu samă clasele de jos sûnt supte de acea minoritate, care nu lucrează, ci speculează.

*) Trad. „Resb."

Președintele de Köhler deschide ședința la $10^1/_4$ Camera continuă cu desbaterea interpelărei Hänel. Cel d'întâi orator este dr. Mayer (Breslau). El apĕră mai întâi pe magistratul din Breslau, căruia i s'a imputat, că a acusat pe un învĕțător pentru subscrierea petiției Evreilor. Acei învĕțători n'au subscris numai petiția, ci și scrisoarea argitațiunei și de aceea s'a făcut acea procedură contra lui. Aceasta a fost un pas ostentativ public, ear nu esercitarea dreptului de a petiționa. Oratorul respinge apoi imputarea că interpelarea a fost un atac îndreptat contra dreptului dea petiționa, că arfimațiunile argitației contra Evreilor, că este de temut desnaționalisarea Germanilor prin imigrarea Evreilor etc. au fost de mult combătute.

E o pagubă timpul și osteneala, întrebuințate pentru resolvarea problemei, care în realitate nu esistă. Dintre învinovățirile ridicate contra Evreilor, aceea, că nu lucrează și n'au nici o meserie, Evreii înteligenți o regretă din inimă. Numai arareori primesc maiestri creștini, ucenici evrei. Atacurile contra Alianței israelite sûnt cu totul nejustificate, de oare-ce alianța este numai pentru ajutorarea Erveilor din Orient. Goana Jidovilor a înaintat așa de mult în cât simplul cuvênt de „Jidan" a devenit o mare ocară. Dacă tratăm ast-fel pe Evrei nu putem pretinde ca coloniile noastre din Rusia să fie protegiate. Nici afirmațiunea, că Germanii sûnt respinși de Evrei din causă, că nu sunt comercianți isteți, nu e justă, de-oare ce casele cele mai mari comerciale și mai cu seamă în străinătate sûnt mai toate în mânile Germanilor creștini, cari fac chiar Englesilor concurență. Oratorul așteaptă de la mintea sănĕtoasă a Germanilor, ca agitațiunea urită să dispară cât mai curênd.

Deputatul Bachen constată, că maioritatea Camerei consideră înterpelarea ca înoportună și tot de-odată nu condamnă de toț agitația anti-semitică. Partida progresistă se va încerca în zadar să'și câștige opiniune în Camerâ pentru tendențele ei. Ei ḑic că ea trăesce și lucrează numai în ast fel de orașe, unde relațiunile sûnt ca în Berlin; e vorba mai mult de tirorismul contra antisemiților decât de teranismul antisemitic. In cestiunea evreiască locul principal 'l ocupă interesele economice și aceasta cu atât mai mult cu cât sûnt diferite ținuturi mai slabe în privința economică. In anii din urmă s'a ivit o schimbare enormă a posesiunei în favorul Evreilor, care nu'și poate avè basa într'o activitate mare și înteligentă, ci o mare parte a populațiunei evreesci a trebuit să întrebuințeze mijloace foarte rele. Evreii au în mână bursa și contribuesc mult la scumpirea pânei omului sĕrman; nu este deci vorba de învidie.

Amărăciunea este prea justă, de oare ce Evreii 'și câștigă prin mijloace neiertate avere, cu care și cresc copii. Nu se poate îmbunătăți starea de cât prin reformarea legislației sociale, mai cu seamă în fața capitalului, și înainte de toate trebue înfrênate foile ovreesci din Berlin, cari se deosebesc mai mult prin necredința, disprețul și cinismul lor, dar mai cu seamă escelează foile umoristice. Dacă batjocurile aduse la adresa catolicilor ar fi fost adresate contra Evreilor, întreagă lumea ar fi rĕsunat de strigătele lor. Intru cât mișcarea creștinosocială tratează aceste rele, el trebue să'i arete simpatia sa. El cere egala îndreptățire a tuturor confesiunilor, dacă însĕ Evreii comit ast-fel de escese, nu este de loc lucru de mirare, că partea adversă se împotrivesce. El conjură pe guvern să înpărtășească și pe catolici de același drept și lumină, pe care nu voiesce nimeni să le ia Evreilor.

Evreii trebue să merite mai întâiu emanciparea; nici-de cum nu li s'a dat aceasta ca recunoascere pentru virtuțile lor. El regretă, că între Evrei elementele bune nu sûnt așa de active ca cele rele; el nu voiesce să facă pe toată evreimea respunsabilă asupra punctului egalității constituționale a Evreilor, deși ei 'i au îngreunat aceasta atât lui cât și partidei sale. Presa jidovească în luptă pentru cultură a întrecut în cinism pe cele lalte. Agitația luptei pentru cultură nu este îndreptată numai contra catolicilor, ci contra întregului creștinism. El nu voiesce să atace prin această observațiune, ci spera întrarea și întoarcerea cetățenilor evrei.

Partida progresistă, care acum voiesce să apere pe Evreii, a dat odinioară mână de ajutor pentra înlăturarea celor trei articole din constituție. De la mișcarea antisemitică și de la interpelare așteaptă binele, ca Evrei, să devie mai înțelepți și mai moderați, și să se convingă, că cu principiul egalei îndreptățiri nu s'a isprăvit totul, că remâne a se dovedì dacă s'au împlinit toate așteptările, legate de emancipare.

Seyffarth se unesce cu esplicațiunile lui Hänel. Principiile creștinismului nu permit persecutarea Evreilor. Și aducerea aminte de 1870 opresce persecuțiunea: cestia Evreilor precum și cea socială se pot resolva numai prin toleranța creștinească.

Deputatul de Heydebrand și de Lasa, află că este neobicĭnuit ca opetiție să facă obiectul unei interpelări a guvernului, care petiție nu e adresată Camerei și care n'a ajuns încă la adresă; și mai ne obicĭnuit încă ca să ceară scutul guvernului pentru Evrei tocmai aceia, cari în alte cestiuni 'i fac cea mai mare opoziție. Nimeni nu poate să conteste o deosebită rea opinie contra unei părți a Evreilor, care se împărtășește de toată Europa. El trebue însă să protesteze contra aserțiunei că partidul conservator ar fi dat nascere agitațiunei anti semitice. El face apel la Evreii circumspecți ca se arete stima față cu instituțiunile creștine și legile țĕrei, care îl aperă, să fie mai cu tact și mai moderați, căci la din contră nici o putere și nici o interpelare nu va putè înabuși o mișcaree, resultată din convicțiunea cea mai întimă creștinească a poporului.

După Haydebrand urmează Virchov în sensul lui Hänel el întreabă pe conservatori dacă uresc numai pe semiții bărbătesci? (Ilaritate). Agitația contra Evreilor nu datează de ași. Ea s'a lățit așa de mult încât a sosit timpul ca fie ce om să intervie pentru susținerea drepturilor constituționale câștigate așa de greu. El nu înțelege cum să poate că va fi posibil a împiedica imigrarea Evreilor; tot așa și cu schimbarea ce se face între religiune și rasă. Deocamdată atacurile nu sûnt îndreptate contra religiunei, ci contra gintei. În fine invidia este aceea ce irită spiritele contra Evreilor pentru averea ce 'și câștigă pentru creșcerea ce 'și însușesc și o dau copiilor. Aceasta nu e o împutare!

Hobrecht susține că camera nu e competentă de a desvolta problemele interesante scientifice și etice ale cestiunei. El doresce ca organele cetățenesci să nu fie trase în servițiul tendenței de partid. O privire în interiorul nostru ne va arĕta ce ne lipsesce; și Evreii să privească în interiorul lor; în ambele părți esistă defecte. Nu parlamentul, ci societatea poate lucra.

Träger se opune din toate puterile mișcărei anti-semitice. Evreii pretutindeni sûnt cetățenii cei mai folositori. El regretă că desbaterea de ași a devenit posibilă. Cestia ovreiască s'a resolvat de 23 ani. Ași, ce e drept, toate silințele umane sûnt alungate ca doctrinare.

Windthorst se unesce cu Reichensperger. El nu voiesce goana Evreilor, dar nici a creștinilor. Guvernul și liberalii înșiși au descresditat statul prin lupta pertru cultura și legea supravegherei scoalelor. Subjugarea bisericei trebue să înceteze. Oratorul cere reformarea legislației economice și sociale în sensul creștinesc, mai cu samă o reformă a sistemului acțiunilor și înființarea legilor din Maiu; prin aceasta s'ar resolva și cestia Evreilor. (Aplause în centru.)

Continuarea desbaterei s'a amênat pentru Luni la 10 oare. Îmbulzeala dinaintea camerei pentru biletele de Luni e mare.

Varietăți.

* (Principele moștenitor în Maramurĕș.) „Dacă principele Rudolf" — scrie „Egyetértés" — nu avu noroc la vênătoarea de urși în Maramurĕș, apoi ḑiua din urmă totuși i oferì o plăcere. Principele a dorit se vadă două părechi tinere din popor în costum național. I s'au presentat o părechе de Ruteni si una de Români. Cea de Ruteni nu făcu vre-un efect mai deosebit, cu atât mai mult însĕ atrase atențiunea principelui și a suitei sale părechia românească; junele de 23 de ani Ioan Codru și juna de 18 ani, Anița Ovrinu. Soția pretorului din Sigetul Marmației a procurat fetei române un costum frumos care 'i-a mai potențat frumseța. Părul bogat negru ca peana corbului, ochii răpitori negri, genele și sprâncenele negre și în fine, dinții albi ca zăpada, buzele purpurie, gâtul alb, talia sveltă, a fost de ajuns, ca privirea tuturora se remână ațintită numai asupra acestei ființe, care în costumul ales, cătrința lată de mătasă neagră, un șal de mătase albastră, florile din pĕr ș. a. era o frumseță ideală. Nu mai puțin decât o oară și jumĕtate a admirat societatea pe frumoasa fată română, care a fost îndată și fotografată." Se mai ḑice, că Alteța S'a principele Rudolf ar fi dorit să o audă și cântând, însĕ ea, emoționată, nu putu împlinì cererea aceasta.

* (Stipendii pentru elevi și eleve de pedagogie). Din partea În. Ministeriu r. u. de culte și instrucțiune publică s'a escris concurs pentru 12 stipendii vacante à 100 fl. din fundațiunea „Beșan" menite pentru elevi și eleve de pedagogie fără deosebire de confesiune și națională. Petițiunile instruite cu atestat de botez, testimonii scolastice, atestat despre starea materială a părinților și cu adeverință autentică despre stipendii sau ajutoare, ce ar mai avè respectivii din alte fundațiuni, sûnt a se promova pe calea direcțiunii (consiliului directoral) până la 20 Decemvre st. nou a. c. deadreptul la Rudnyancsky Ferencz, epitropul fundațiunei în Budapesta (IV cerc (kerület) strada koronaherczegutcza Nr. 6.)

* (Comitatul Sibiiu). Comitetul permanent al comitatului este conchemat pe 9 Decemvre n. la ședință, carea se va ținè în sala comitatului.

* (Prelegerea), ce după cum anunciasem în nrul trecut, era să o țină doamna Abadie în favorul sĕracilor din Sibiiu, la cererea mai multora se amênă pe de altă dată.

* (Agitațiunea contra armatei). După cum ne spune „Ellenzék" în Cluj se continuă provocațiunile contra miliției. Această foaie ne istorisesce în deosebi despre două casuri, cari sûnt următoarele: Samoil Debreczeni, servitorul colegiului reformat însultând în prima Dec. pre un oficer, care'i venì înainte, fu de acesta străpuns cu sabia. Tot în sara aceea s'a întêmplat o bătaie între vreo 3—4 soldați și mai mulți locuitori din suburbiul Clujului. În clipa, când era pacea gata, un incident neașteptat stricà pacea, deoarece un suburbian cu cuvintele: „Na soldatule" lovì cu un par în fața unui soldat, care plin de sânge s'a și perdut în întunerecul nopții.

* (Dreptate ungurească). „Ca respuns la scrisoarea publicată sub titlul acesta în Nr. 90 al foaiei noastre, scrie „Gaz. Tr." de Joi, unde se da espresiune mirărei, că grădinariul ungur din Cian, care a impușcat pe un locuitor român de acolo, a fost absolvat de cătră tribunalul reg. din Turda, primim din partea d-lui procuror regesc din Turda, următorea epistolă scrisă în limba română.

„Prea onorate d-le Redactor! Spre rectificarea articlului aparut în „Gazeta Transilvaniei" din 21 Noemvre, între Diverse, ve rog se dați ospitalitatea în foaia D-Voastre alăturatei descrieri obiective. — Fiind a prea on. D-Voastre cu deosebita considerațiune."

Turda Noemvre 28.

Csekme Béla,
procuror reg.

„În Nr. 90 din 21 Noemvre al „Gazetei Transilvaniei" între „Diverse" sub titlul: Dreptate ungurească", descriindu-se casul pertractărei finale a lui Fabian Iosif Zsigmond, din foaia „Magyar Polgár" din Cluj, după recitarea obiectivă a casului din foaia amintită, scriitorul illustrâdu'l cu un comentariu necorespundĕtoriu faptului nu întrelăsà a da espresiune suspicionării față cu procedura tribunalului".

„Tribunalul regesc din Turda pre basa codicelui penal unguresc §§-i 75 și 79 a absolvat pre Fabian Iosef Zsigismond de sub acusa omorului în lipsa dovedii de intențiune spre omor, și pre basa apĕrărei proprie, căci sub investigațiune și mai vêrtos la pertractarea finală s'a dovedit, că F. I. Zs. cu arma, care a avut-o la sine în contra dușilor prevaricători, si care era încărcată cu alice de passere, a tras asupra prevaricătorilor aflători în grădină pentru înspăimêntarea lor noaptea în intunerec și fără nici o direcțiune; s'a dovedit mai departe, că Alecsandru Girbu cu soțul seu Panteleimon Juran se gătiau pentru întimidarea lui F. I. Zs. nu numai ci Alecsandru Girbu între înjurături de D-ḑeu și vorbe amenințătoare provocà pre Pant. Juran la atacarea numitului păstor de grădină, precum toate aceste însuși Pant. Juran le a recunoscut la pertractarea finală."

Deci dacă tribunalul regesc a absolvat pre acusatul de sub crima omorului definit în §. 279 sau 281 al articlului de lege V din anul 1878, întrat în viață cu 1 Septemvre 1880, strict în sensul acelui articlu de lege a judecat — ear' din contră scriitoriul și a dovedit inesacta informațiune în lucru, căci cum se vede, nu are cunoscință, că procurorul regesc, susținênd acusa în privința omorului neprecugetat, definit în §. 291 al Codicelui penal, a propus ca pedeapsă încarcerarea pre 1 an a acusatului, și că șentința de absolvare fu prin acelasi motiv apellată.

* (Gendarmeria în Ungaria). Ministrul president Tisza a presentat dietei un proiect de lege referitoriu la introducerea gendarmeriei în Ungaria. În Ardeal esistă deja. În acest proiect de lege introducerea poliției de stat în toată țeara se proclamă de principiu, deși realisarea lui din cause financiare trebue să se amêne vre o câți-va ani. După acest proiect toată țeara se împărțesce în 6 cercuri politiane. Unul dintre aceste cercuri se formează din jurisdicțiunile ardelene cu centrul în Cluj. Al doilea centru va fi în Szegedin, care deja în anul viitor se va organisa. Organisarea celorlalte cercuri va întra în viață treptatim.

* (Vĕrsatul în Brașov), Din 14—20 Noemvre s'au bolnăvit de vărsat 124 de persoane dintre cari au murit 30. Din 21—27 Noemvre s'au bolnăvit 103 și au murit 18. În Sibiiu încă s'a ivit un cas de boala vărsatului.

* (Emisari militari). Se ḑice că în Budapesta mai mulți emisari militari din România s'ar străduì, a câștiga oficeri din armata ungur. pentru armata românească. — Vorbă să fie!

* (Calea ferată Mărășesci-Buzeu). În revista sa dela 12 curent „Putna" face o dare de samă asupra sosirei celui dintâiu tren dela Mărășesci la Focșani. Duminecă, la 9 Noemvre mai mulți cetățeni plecară cu trăsurile la Mărășesci, pentru ca să întovărășească corpul tehnic cu primul tren până la gara de Focșani. Pe la o oară după ameaḑi orășenii se aflau la gară ca să salute sosirea trenului. Publicul era înpacient, căci trecu oara ficsată și trenul nu mai sosia. Causa întârḑierii era că la fie care comună poporul se îndesuia și cer a să fie primit în tren. În fine, pe la oara 3 trenul se apropià, se auḑì șueratul mașinei, musica esecută marșul, și trenul frumos decorat cu o mulțime de steaguri tricolore cu brazi, purtând pe mașină o tablă cu inscripția: „Urăm prosperitate orașului Focșani" cu vapoarele ticsite de poporul ce venise de prin sate, întră în reionul garei în aclamațiunile entusiaste ale cetățenilor ce așteptau și ale acelora ce se aflau în vagoane.

(O serbătoare națională în Dobrogea). Celebrarea descălecărei a doua a Românilor în Dobrogea, se va face în 23 Noemvre viitor, cu mare pompă, în provincia noastră transdunăreană. Dispositiile luate sûnt din cele mai eficace. Și anume:

„În ḑiua de 23 Noemvre la 7 oare dimineața, ḑece lovituri de tunuri vor anunța populațiunei Dobrogene acea ḑi. Toate garnisoanele Dobrogei, în tot cursul acelei ḑile, vor fi în mare ținută. Toți funcționarii publici vor fi presenți în sala prefecturilor respective la 9 și jumĕtate oare din ḑi. Toate bisericile din Dobrogea dimpreună cu moscheele și sinagogele vor oficia un Te-deum la 10 oare din ḑi. În comunele Tulcea și Constanța, prefectul va însărcina câte un agent administrativ pentru a representa guvernul la Te-deum, în fie-care biserică, moschee și sinagogă din acele orașe. Pentru celelalte comune urbane, capii de arondisment vor delega întocmai ca prefecții. În toate comunele rurale unde va esìsta biserică, moschee sau sinagogă, va asista la oficiul divin primarele comunei cu întreg consiliul comunal. Acolo unde se vor găsì trupe, aceste vor lua parte la oficiul divin. În comunele rurale după sevêrșirea oficiului divin, primarele comunei sau notarul va da lectură cu glas mare, proclamațiunei Alteței Sale Regale Carol I dată cu ocasia ocupărei Dobrogei. Toate comunele urbane și rurale, vor trimite la cumunele din reședință a districtelor câte un representant pentru a lua parte laTe-deum și la celebrarea dela 23 Noemvre.

* (Telefonul în China). Chinezii în timpul din urmă înaintează depeșele lor prin telefoane. La compania americană „Bell" au urmat foarte multe comandări.

* (Aethiopem lavare). Ni se trimite spre publicare: „Observatoriul" cu de două ori trei rude lungi de săpun în posunare și una în mână, freacă de'i curgeau sudorile spĕlând pe oare cine. Ce faci? întreabă un trecĕtoriu. — Scii ce va să ḑică: „*Aethiopem lavare?*" Dar cine e Etiopul (negrul, arapul) dtale?

„Pune mare **H** în frunte
După el un **a** golaș;
Într'acesta **nn** punte
Pân la **ia** drăgălaș.
Eată ai
De ce întrebai;"
— Sporiu la lucru!

Bibliografie.

Densușianu Nic., *Cercetări istorice în archivele și bibliotecele Ungariei și ale Transilvaniei.* Raport înaintat Academiei române. Bucuresci 1880.

D. Comșa și Eugen Brote, *Călindariul bunului econom* pe anul comun **1881.** Anul V. Sibiiu. Prețul 45 cr. sau 1 leu n.

Negrutiu Niculae F., *Calendariulu sateanului romanu* pre anulu ordinariu **1881.** Urmatu de cartea III din „Bibliotec'a sateanului romanu." Gherl'a. Prețul 30 cr.

Grapini Pamfiliu I., *Secretele aloru trei nopti* séu trei morti vii. Romanu anglesu dupa Frankstein. Gherl'a 1880. Prețul 50 cr.

Raportul comitetului Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina

despre trebile și lucrările sale în anul 1879. Cernăuți 1880.

Convorbiri literare. Anul XIV — Nr. 8. (1 Noembre 1880.)

Sumariu: *Petrea Dascalul,* istorisire vênătorească, de N. Gane. — *Literatură religioasă populară,* adunată de episcopul Melchisedek. — *Despre Studiile filologice a d-lui Burlă,* critică de A. Cihac — *Noctu; La isvor; Elegie; Poveste,* poesii de Ascanio. — *Cântecul cununei și Bocete populare* adunate de Th. T. Burada. — *Istoria lui Ciuang-Söng și a soției sale Tien și* (din chinezește, după trad. germană a d-lui E Grisenbach). — *Riul curgea...,* poesie de A. Naum. — *Despărțirea,* poesie de M. Pompiliu. — *Pe cer,* poesie de N. Volenti. — *Edelweis,* poesie de N. Pruncu. — *Turturica Calvarului,* poesie de Hégésippe Moreau tr. de P. V. Grigoriu. — Bibliografie. — Corespondență

Biserica ortodoxă română Jurnal periodic eclesiastic. Anul V. Nr. 1. (Octombre).

Tabela materiei: *I. Apelu către preoți și creștinii Români ortodocși. — II. Cerințele societății față cu mijloacele de subsistență ce ea oferă preotului. — III. Profețiile. — IV. Metropolia Ungro-Vlach. — V. Relațiunile între Biserica ortodoxă și protestantă în secolul al XVI. — Sumariul ședințelor st-lui Sinod.*

Ortodoxul. Foaie eclesiastică. Anul I. Semestrul 2. Nr. 10. (Noembre 15).

Sumariu: *Istoria iconomachismului. — Viața monachală după regulele St-lui Pahomie și St-lui Vasile. — Luminările de ceară — Cărțile Bisericesci. — Sântul Synod. — Prescriptele Verbale ale ședințelor. — St-lui Synod. — Bibliografie.*

Bursa de Viena și Pesta

din 2 Decemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	108.55	108.65
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	81.40	81.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	98 50	98.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	85.50	85.25
Împrumutul drumurilor de fer ung.	124.25	124.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	97.50	97.3/8
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	96.—	96.—
Obligațiuni urbariale temeșiane	95.50	95.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	94.25	94.75
Obligațiuni urbariale transilvane	94.75	95.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	96.25	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	94.80	94.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.40	72.30
Datorie de stat în argint	73.30	73.25
Renta de aur austriacă	86.85	87,—
Sorți de stat dela 1860	131.25	121.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	825.—	820.—
Acțiuni de credit austr.	286.—	281.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	258.—	258.—
Sorți unguresci cu premii	109.75	110.—
Sorți de regularea Tisei	107.25	107.25
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.56	5.53
Napoleon	9.36	9.35½
100 marce nemțesci	58.—	58.—
London (pe poliță de trei luni)	117.55	117.55

Economic.

Sibiiu 30 Noemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.20—8.20; grâu sécăreț fl. 5.70—6.70.; sécară fl 5.50—5 90 Orz fl. 3.90--4.30; Ověs fl. 1.90--2.30 Cucuruz fl. 3.10—3.50; Mălaiu fl. 6—7; Cartofi fl. 1.60—2.; Semență decânepă fl. 4—5; Mazere fl. 7—8; Linte fl. 9—10; Fasole fl. 5.50—6.50 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.; Slănină fl. 36—38 Unsoare de porc fl. 36.—40; Sěu brut pro 50 chilo fl. 15—17; Sěu de luminări fl. 24—25; Lumînări de sěu 50 chilo fl. 24—28.; Săpun fl. 19—21. fên pro 50 chilo fl. 0.80—1: Cânepă pro 50 chilo fl. 16-18. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viței 35—50 cr. crane de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; ouă 10 de 25 cr.

Arad, 27 Neomvre n. Pro hectolitră grâu: fl 11.40—11.80; sécară fl. 9.40; orz 5.80—0.90; ověs fl. 5·50—5.60; cucuruz fl. 4.10—4.30; Spirt *en gros* fl. 33.75—34 *en detail* fl. 36.25 per 100 litre$_a$ %.

Estras din foaia oficială Budapesti Közlöny."

Licitațiuni: în 13 Dec. 1880 și 13 Ian. 1881 imob. lui Francisc Vereb în Vêrteș (judec. cerc. Székelyid); în 6 Dec. imob lui Ioan Porcu în Craniș (judec. cerc. Hațeg); în 22 Dec. imob. remasului după Onică Man în Mescrac (judec. cerc. Aiud); în 11 Dec. imob. lui Ioan Phleps și soți în Șeica; (judec. serc. Mediaș); în 30 Dec. 1880 și 1 Febr. 1881 imob. lui Friederic Schuller în Reghen; în 14 Dec. mobilele lui Bruna Zerboni în Merțeasa (judec cerc. Cohalm); în 21 Dec. 1880 și 21 Ian. 1881 imob. lui Ludovic Mikloș în Leder; în 31 Dec. și 31 Ian. imob. lui Teodor Petrutz în Coșa; în 27 Dec. 1880 și 27 Ian. 1881 imob. lui Petru Petric și soț. în Capre; în 20 Dec. 1880 și 20 Ian. 1881 imob. lui Nicolau Muntean și remasului după soția sa în Hunedoara (trib. Deva); în 21 Dec. 1880 și 21 Ian. 1881 imob. Mariei Sângiorsan în Parva; în 20 Dec. 1880 și 20 Ian. 1881 imob. lui Ioan Burte în Parva (judec. cerc. Năsĕud); în 10 Dec. imod. lui Christian Kechler în Sebeș (judec. cerc); în 6 Dec. imob. remasului după Stefan Czirner în Aiud (judec. cerc.); în 17 Dec. 1880 și 17 Ian. 1881 imob. lui Pavel Echim în Năsĕud (judec. cerc.): în 24 Dec. 1880 si 24 Ian. 1881 mobilele și imob. lui Carol Szatmàry în Craifalĕu. (trib. Cluj)

Nr. 274. 1—3

CONCURS.

Fiind stațiunile învĕțătoresci din comuna Rĕchita-Purcăreț a se întregi se escrie acest concurs cu termin până la 7 Decemvre 1880 st. v. pre când va fi și alegerea.

Salariul învĕțătoresc este 110 fl. v. a. și doi stânjini de lemne pentru foc, de o stațiune

Doritorii de a ocupa una din prenotatele stațiuni învĕțătoresci au sĕ'și astearnă cererile lor înzestrate cu documentele prescrise de statutul organic și regulamentul congresual din a. 1878 oficiului protopresbiteral gr. oriental în Sebeș până la prefiptul termin.

Rechita în 16 Noemvre 1880.

Comitetul parochial în conțelegere cu protopresbiterul.

Nr. 224, 2—3

CONCURS.

Conform conclusului luat în sinodul parochial estraordinariu din 14 Septemvre a. c. și cu înalta resoluțiune dto 13 Octomvre Nr. 3296 B. din partea Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan, aprobat pentru întregirea parochiei vacante de a III. clasă Biscaria cu filia Șeulesci și colonia Pischi se escrie prin aceasta din nou concurs cu terminul până la 1 Decemvre st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

În materă, casă parochială cu grădină și toate superedificatele de lipsă pentru economia de câmp, porțiune canonică 14 jugere de pământ, parte arĕtoriu parte fênaț, de I. și a II. classă și stola usuată.

În filia Șeulesci pentru ferdela prestată până acì dela 70 Nr. de case în naturale și pentru stola usuată, 175 fl. v. a. în bani, ear în colonia Pischi stola încă neregulată. Toate aceste la olaltă computate dau un venit anual sigur de 400 fl. v. a.

Cei ce doresc a ocupa această parochie au sĕ'și astearnă suplicele lor instruite în sensul statutului organic și a regulamentului congresual dela 1878 până la terminul ficsat la subscrisul.

Deva, 28 Octomvre, 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 199.—1880. 3—3

CONCURS.

În urma concursului escris la 22 Iulie a. c. pentru ocuparea vacantei parochii gr. or. de classa a III. din Doboli-inferiori, cu filia Jlyefalu în tractul protopresbiteratului al II al Brașovului, neivinduse nici un concurent, în sensul ordinațiunei consistoriale din 23 Septemvre a. c. Nr. 3198 B., se deschide al II-lea concurs, cu terminul până la 1 Decemvre a. c st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Dela 54 familii câte o claie grâu a 3 fl. și o claie ovĕs a 2 fl. v. a.
2. Dela 38 familii din materă și 11 familii din filie, cate o ferdelă cucuruz sfêrmit, și una ovĕs.
3. Dela 28 familii mestecate din materă, și dela 15 familii mestecate cu alte confesiuni din filie câte o jumĕtate ferdelă cucuruz sfêrmit.
4. Stolele îndatinate, și anumit cele statorite în Sinodul parochial ținut la 16/28 Iulie a. c.

Doritorii de a competa la această parochie, au a'și adresa petițiunile lor instruite în sensul „Statutului organic" și a regulamentului congresual din anul 1878 la subscrisul până la terminul susamintit, dela cari se cere sĕ cunoască și limba maghiară.

Brașov în 31 Octomvre 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

---

[58] 11—24

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistența fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vênzarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumsețate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanției sigure și a soliditățiî celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateță estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte **fl. 25**, acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din nickel-argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumsețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loți, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 11.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loți, probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 35 și astădi se capĕtă cu prețul fabulos de eftin numai cu fl. 16.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanț, medalion și cutie de catifea.

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabil cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta zi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoit, sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț escepțional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Audiți, vedeți și mirați-vĕ!

Mărfurile de argint Britania, primite dela o massă concursuală a unei mari **Fabrice de argint Britania,** devenite falită, se dau cu ori ce preț sau mai bine dis gratuit.

Trimițând **fl. 7.—** în bani gata s'au cu rambursă ori cine primesce următoarele **50** obiecte cu a patra parte din valoarea reală, și adecă:

Bucăți 6 **Cuțite de masă** escelente, mănunchiu de argint Britania, cu cuțituri adevĕrat englezesci
„ 6 **Furcuțe** de cele mai fine, argint Britania, dintr'o bucată.
„ 6 **Linguri de mâncare** de argint Britania, grele și massive.
„ 12 **Linguriță de cafea** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 6 **susțiitoare de cuțite** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 1 **lingură mare de lapte** de argint Britania, masivă
„ 1 **lingură mare de supă** de argint Britania, grea.
„ 9 **Tave de presentat** ciselate foarte fin.
„ 2 **sfeșnice pe masă de salon** Britania pline de efect.
„ 1 **corfă de pâne masivă** de argint Britania.

Toate **50** obiecte au costat mai nainte 25 floreni și costă acum numai floreni 7.—.

Toate **50** obiecte sûnt fabricate din cel mai fin și cel mai solid argint Britania, care este unicul metal ce esistă pe lume care în veci remâne alb și nu se poate deosebi de argintul adevĕrat nici după o folosire de 30 ani; **pentru aceasta garantează.**

Afară de aceste mai sûnt:

18 **cuțite, furcuțe** și **linguri** de argint Britania, câte 6 bucăți toate 18 laolaltă fl. 3.75
6 **linguri mici de cafea** de arg. Brit. mai nainte cu fl. 3.— acum numai cu fl. —.60
1 **lingură de supă** „ „ „ „ „ „ „ 3.— „ „ „ „ 1.—
1 „ „ **lapte** „ „ „ „ „ „ „ 1.50 „ „ „ „ —.50
6 **tave** „ „ „ „ „ „ „ 5.— „ „ „ „ 1.50
6 **susțiitoare de cutite** „ „ „ „ „ „ „ 4.50 „ „ „ „ 1.50
1 **cutie de zăchar** „ „ „ „ „ „ „ 4.— „ „ „ „ 1.20
1 **păreche sfeșnice** mai mari de „ „ „ „ „ „ „ 2.— și fl. 3.—
1 **clopoțel de masă** de arg. Brit. mai nainte cu fl. 4.— acum numai cu fl. 1.—
1 **păhar de ouĕ** „ „ „ „ „ „ „ —.60 „ „ „ „ —.30
1 **piperniță** și **salniță** „ „ „ „ „ „ „ 2 50 „ „ „ „ —.75
1 **Carafine** p. oțet și uleiu „ „ „ „ numai fl. 3.50 și 4.50
1 **unealtă de foc** grea de pus pe masă mai nainte fl. 3.— acum numai cu fl. —.95

Cane de cafea și tcă a fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zăchar à cr. 35, 50, 80 fl. 1; cntii de zăchar à fl. 2, 2.80; presărătoriu de zăchar à cr. 25, 40, 75, 90 fl. 1; carafine de oțet și oleiu à fl. 2, 4; cutii de unt à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4. — încă și alți articuli nenumerați.

Ca dovadă, că anunciul meu

nu este înșelătorie,

mĕ deoblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, **a o re'ntoarce fără nici o greutate.** Îndrept la epistolele de mulțămită ce mi-au venit, și pe cari îmi voi permite a le publica succesiv. — Cine doresce deci a primi pe banii sei o marfă bună și solidă și nu lăpĕdătură, sĕ se adreseze numai cătră

A. Fraiss, 17

Viena, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatul archiepiscopesc.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, și casurile cele mai înderĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie și totdeauna cu succes, și în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66]15—24

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 139. Sibiiu, Marți 25 Noemvre 1880 *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 Noemvre.

După câte se scriu în mai multe foi de dincoace și de dincolo de Laita urmărirea foilor uugaresci, cari au vĕtămat în oare care formă armata comună, este în pornire. „Ellenzék" dă cu socoteala că vor fi la 30—40 foi acusate și adauge, că redacțiunea (foaiei „Ellenzék") scie de mult de pornirea aceasta; scie, că acusa este gata și procurorul din Cluj a transpus-o tribunalului regesc; Bartha, eventual autorii anonimi ai articulilor încriminați sûnt acusați pentru resvrătire (lázitás) și pentru vătămarea armatei comune; în fine este acusat G. Ugron pentru discursul seu din fereasta hotelului național.

La rêndul nostru ne am esprimat părerea noastră de rĕu pentru netactul unor concetățeni de ai nostri maghiari, dovedit cu ocasiunea desvelirei unor monumente. Ne a părut rĕu și de incidentul din Cluj, vĕdênd că din o întêmplare, a cărei lămurire o așteptăm încă, armata comună a trebuit sĕ fie obiectul celor mai urîte și necruțătoare atacuri.

Nu ne bucurăm nici decum nici de „campania" contra țiarelor maghiare", după cum o numesce „Ellenzék", cu toate că este meritată. Nu ne bucurăm pentrucă de o parte nu ne bucurăm de rĕul nimenui și așa nici de cel al adversarilor nostri politici; dar de altă parte împărtășim și noi părerea, că „campania" aceasta poate învoalve pericul pentru institutul curților de jurați și în casul acesta nevinovații ar fi condamnați sĕ sufere din vina vinovaților.

Am fost dară în tot dreptul când am reprobat regretabila purtare a foilor maghiare și a acelor maghiari, cari la ocasiunea sĕrbătorirei morților lor din anii 1848—49 'și au uitat de respectul ce datoresc armatei comune și cari, în urma incidentului din Cluj, au vĕrsat ploaie de tot feliul de injurături contra armatei comune.

Pentrucă escesul de zel național maghiar deoparte isbesce în armata comună, care representă monarchia și care o constitue florea tinerimei tuturor naționalităților; isbesce în puterea care este chemată a susținè ordinea în lăuntru și are sĕ apere întregitatea monarchiei în afară cu despețul morții. Pentrucă de altă parte escesul de zel național maghiar prin aceasta conjură periculi asupra instituțiunilor liberale a le statului, poate cu reservata de a sugruma și puțina libertate de câtă se mai pot bucură naționalitățile în atmosfera maghiarizătoare. Elementele cele mai neodihnite, care provoacă conflictele cele serioase sciu, că un guvern înzestrat cu mĕsuri mai absolutistice, dacă va fi maghiar, va sci sĕ fie cu cruțare către Maghiari, și necruțătoriu către naționalități. Elementele aceste din un pĕcat contra întregității monărchiei, basată și pe legile statului unguresc, vor se tragă foloase în partea lor cu scăderea celor ce au fost pururea și sûnt credincioși dinastiei și tronului, sûnt cu respect către instituțiunile monarchiei și prin urmare si către armata comună.

Noi am reprobat purtarea cea sumeață a unor concetățeni maghiari, pentrucă prin escesul lor de zel vedem de o parte promovându-se disordinea și de alta greutatea jugului maghiarisătoriu, care face imposibil traiul liniscit la majoritatea locuitorilor din Ungaria.

Reprobăm și astădi o procedură, care despețuind tot afară de egoismul maghiarismului desconsideră prin armată pe însuși supremul duce al armatei, desconsideră milioanele de cetățeni loiali, cari sciu se respecteze instituțiunile, pe a căror basă sûnt întemeiate legăturile, cari cimentează staturile și monarchiile.

Dacă în centrul monarchiei mai esistă vreun interes pentru totalitatea monarchiei, credem că se va găsì vre un mijloc prin care respectul datorit armatei comune sĕ fie restabilit, fără de a da ansă la periclitarea institutiunilor a căror resturnare ar isbì mai tare pe cei nevinovați decât pe cei vinovați.

Revista politică.

Sibiiu, în 21 Noemvre.

Proiectul cel nou de dare de consum, contra cărui incurg multe petițiuni din lumea comercială, a trecut deja prin desbaterea specială a comisiunei financiare ung.

Sesiunea parlamentului austriac s'a deschis Marța trecută. Ministrul de finanțe, d. Dunaiewski, a presentat espunerea bugetară. Deficitul pentru 1881 a crescut cu 2,739,000 floreni în urma creditelor acordate ministrului de resboiu și construcțiunei drumului de fer Arlberg. Espunerea conține o critică severă a regimului financiar adoptat de guvernul precedent care mării veniturile prin vêndarea proprietăților statului și a cheltuit sume considerabile prin subvenții acordate drumurilor de fer. S'a cheltuit într'adevĕr, în termin mediu, dela 1870 până la 1879, 174 mil. pentru drumuri e de fer. — Ministrul de finanțe va supune Camerei, în timpul acestei sesiuni un proiect de reformă pentru impositul funciar, impositul asupra bastimentelor și impositul asupra venitului, cari toate esistă deja și va propune crearea unui imposit indirect asupra petroleului. Ministrul a recomandat cu căldură Camerei adoptarea reformelor proiectate, cari fără a încărca pe contribuabili, vor micșora deficitul din 1882 cu mai mult de 6 milioane. Deficitul total actual atinge 27 mil. floreni.

Contele de Hatzfeld, ambasadorul german din Constantinopole, trebuind se plece pentru câtva timp la Berlin a fost primit la Sultanul în audiență solemnă de plecare. Se scie cât de mare este ași influența germano-austriacă în capitala turcească și cât de serbătorit este în deosebi ambasadorul german. În onoarea contelui Hatzfeld s'a dat un mare banchet. Cu ocasia aceasta diplomatul germân a recomandat Sultanului într'un chip special și cu tot dinadinsul o înțelegere și mai strînsă cu Austria, a cărei atitudine devine din ce în ce mai asigurătoare pentru Turcia. Fără se facă nici un legĕmênt formal, ambasadorul Austriei din parte'i nu scapă nici o ocasie pentru a convinge pe Turcia, că guvernul austriac n'are nici un proiect, nici o intențiune de anecsare sau cucerire, că nu ar voì sĕ meargă nici la Mitrovița, nici la Salonic; dar că acel guvern ar voì sĕ o vadă pe Turcia ocupând Balcanii, după cum și are dreptul netăgăduit. Astfel, precum spun comunicările din Constantinopole, la ordinea țilii astădi este cestiunea ocupării Balcanilor. Poarta se gândesce la aceasta cu multă stăruință, și se asigură din cercuri competente, că ocuparea aceea ar fi prețul convenit mai dinainte între Germania, Austria și Turcia pentru sacrificiile făcute de aceasta din urmă cu ocasia încheierii diferendului turco-muntenegrean. Din ce în ce, astfel s'ar putè crede mai ușor că Austria, înainte de a inainte cu cuceririle sale spre rĕsărit, va căuta sĕ'și stabilească solid înfluența în Balcani. Ea va putè cu chipul acesta sĕ și impună voința principatelor orientale independente sau vasale Porții; ea are necesitate absolută de aceasta, și deoarece prevede din partea lor resistența, dorește sĕ se înțeleagă mai întâi cu Turcia. Pentru aceea dar, s'a atițat cestiunea ocupării turcesti a Balcanilor, căreia diplomația austriacă i promite cel mai călduros sprigin.

Ideea de intervenire materială în favorul Greciei este înlăturată cu desăvêrșire din vederile diplomației europene ca imposibilă de realisat, și ca fiind în contrațicere cu litera tractatului de Berlin. Cu toate aceste, și cu toate sfaturile diplomației, Grecia își urmează pregătirile pentru a procede la așa numite căi de fapt. Comunicări

FOIȚA.

Espositiunea națională.

III.

Am ajuns la a patra și ultima sală a espositiunei *Concordiei române*.

Până ací, am vĕdut tablouri, flori artificiale, pălării, îmbrăcăminte de tot felul, preparațiuni medicinale, produse de cofetării, vinuri, licori, fringhii, sculpturi, vase și multe alte obiecte făcênd parte din numeroase ramure de producere, toate moderne și corespunțênd la trebuințele lumei de astădi. Pe lângă cele ce am înșirat mai amintim frumoasele mustre de mĕtasă trămise dela Calafat, Huși și Iași, precum și produsele fabricelor de rahat dela Jilava (Dobriceanu) și Galați (P. Dimitrescu).

Sala D.

Ne aflăm la întrarea salei D, asupra căreia atragem serioasa atențiune a visitatorilor.

În sala D, mergênd pe dreapta ne găsim deodată transportați cu mii și mii de ani înapoi; ne aflăm în fața unor obiecte grosiere, lucrate fără artă, în față cu estensiunile locuitorilor pămêntului nostru din epoca neolitică.

Când a fost acea epocă, se vor întreba mulți din visitatorii espositiunei?

De și avem de gând a revenì, nu credem de prisos a țice chiar acum câte-va cuvinte, spre a rĕspunde pe cât e cu putință la fireasca întrebare de mai sus, pe care am auțit'o făcêndu-se de mai mulți visitători.

Un proverb țice: Nu cunosci bine pe un om până nu ședi cu el în casă. Sĕ vede că acest proverb conține o foarte mare dosă de adevĕr — de și o țicătoare francesă pretinde că nimic nu e mai mincinos decât un proverb — de vreme ce o sciință noauĕ din cele mai însemnate și mai curioase, *archeologia preistorică*, este întemeiată tocmai pe ideia conținută în el.

Spre a cunoasce pe omul din timpii cei mai depărtați, această sciință a căutat informațiuni în locuința lui, în pămênt, și în așa țisele locuințe lacustre — locuințe construite pe pari în mijlocul lacurilor, cu scopul de a adăpostì micele colonii de oameni de atacurile ferelor — și aceste informațiuni au dus resultatul positiv constatat, că în viața omenirei au esistat patru vĕrste, cari au precedat timpii despre care esistă documente scrise, timpii istoriei. Acele patru vêrste se numesc vêrstele preistorice și sûnt cunoscute sb numirile de: 1) vêrsta petrei brute (paleolitică); vêrsta petrei cioplite sau lustruite (neolitică), care denotă un însemnat progres în comparațiune cu cea precedentă; 3) vêrsta bronzului și 4) vêrsta ferului.

Cu ajutorul geologiei, sciința care studiează compositiunea diferitelor strate ce compun pămêntul, stabilesce deosebirea între ele și precisează, fie și aproximativ șirurile de secole ce au trebuit pentru formarea fie cărui strat archiologia preistorică ajunge a sci vechimea omului pe pămênt, vechime ce variază dela o țeară la alta, și astfel a da o ideie despre vechimea lumei.

În resumat, după datele acestei nouĕ sciințe, care progresează necontenit și dobândesce din ce în ce certitudine, fie care din cele patru epoce cĕ menționarăm a durat mii și mii de ani.

Obiectele ce se găsesc în diferitele strade al pămêntului, servesc învățaților spre a precisa gradul de cultură al oamenilor din acele timpuri, moravurile, obiceiurile și credințele lor și formează deja temelia cea mai sigură și necontestabilă a istoriei... preistorice, dacă putem țice astfel.

În sala *D* a espositiunii se vĕd obiecte din epoca a doua (neolitica) găsite de d. D. Butculescu în diferite măgure din țeară, pe care-le-a esplorat d sea.

Colecțiunea espusă la „Concordia" aparține unui meritos bărbat, care a găsit în studiul archeologiei o foarte plăcută ocupațiune; ea nu este negreșit mare; dar totuși presintă interesul de a ne pune subt ochi obiecte găsite în diferite părți ale țĕrei. Ea conține:

din isvor local ne spun, că astăḑi efectivul armatei grecesti se ridică la 55,073 oameni, cu 1262 oficieri şi 6532 suboficieri. După calcule foarte moderate, cum spun foile naţionale din Atena, pe lângă efectivul actual, se va mai adauga în curênd încă pe atâţia oameni cu clasele chemate acuma sub drapele. Astfel armata va fi de 100,000 de oameni. O foarte mică parte din acest efectiv va fi suficientă pentru manţinerea ordinei înterioare; ear contingentul, aproape tot, va fi întrebuinţat în luptă îndată ce va isbucnì resboiul cu Turcia. Curentul dominant în Grecia este resboinic. Legile militare, convenţia cu banca şi ori-ce guvernul în vederea resboiului de revindecare nu vor întâlnì nici o oposiţie în Cameră, şi din contră ori-ce vedere oportunistă este cu totul înlăturată. Cu toate aceste însĕ, se crede că, dacă guvernul va avè destul tact sĕ ţină în atîrnare toată agitaţia aceasta, spiritul public obosit se va calma firesce, şi pe de o parte dispoziţiile conciliante ale Turciei, pe de altă sfaturile diplomaţiei nu vor fi peste câtva timp aşa de lipsite de resunet în Grecia precum sunt astăzi. Atunci de sigur Grecia, pe o cale mai lină, dar mai practică, va realisa sigur nişte beneficie raţionabile, cari s'ar putea pierde pentru pretenţii şi iluziuni în orice cas nepractice.

Cestiunea limbei în senatul imperial.

În Cislaitania s'a început o agitaţiune pentru aducerea unei legi de naţionalităţi. Tendenţa de a întroduce o asemenea lege şi în ţările austriace, s'a presentat senatului imperial în urma unei propuneri formulate de deputatul, Wurmbrand. Acesta a cerut substernerea unui proiect de lege, prin care sĕ se reguleze folosirea limbilor usitate în Cislaitania susţinêndu-se *limba germână* ca limba statului.

În şedinţa senatului imperial dela 4 Dec. deput. Wurmbrand i-a cuvêntul pentru a'şi motiva propunerea.

Înainte de toate ar trebuì se mulţemesc maiorităţii acestei înalte case, pentrucă în şedinţa trecută a luat dela ordinea ḑilei propunerea mea şi mi-a refusat posibilitatea de a o motiva. D-voastre mi-aţi aruncat cu dispreţ propunerea pe fereastră, ea însĕ a căḑut în mijlocul poporului, care prinḑêndu-o a dus-o în adunările electorale şi în parteitaguri, aşa încât ea a devenit un bun comun.

D-voastră ni-aţi ḑis în anul trecut, ca noi fiind în minoritate sĕ ne folosim de ocasiune pentru a învĕţa dela d-voastră şi — noi am lucrat aşa. Ne-am pus într'un viu contact cu alegĕtorii nostri, am devenit mai populari, făcênd ca şi dv. mai înainte, un apel la simţul naţional, pe care poporul îl înţelege totdeuna şi îl primesce cu însufleţire, când se vede vătămat în drepturile sale.

Pe acest teren curat naţional — şi acesta e al doilea avantagiu ce vi'l datorim dv. — noi am uitat pentru moment divergenţele de păreri şi ne-am concentrat penapĕrarea acestor interese. Până acolo merge meritul dv. pentru causa noastră naţională! Dar este meritul nostru, că simţemintelor noastre naţionale li s'a dat prin această propunere din capul locului o directivă patriotică, că ne-am propus un scop care fiind înacord cu întreg trecutul nostru politic trebue sĕ promoveze binele statului întreg. Noi voim se consolidăm edificiul de stat, ear' nu sĕ'l slăbim, pentrucă noi sûntem şi într'acea fii credincioşi ai părinţilor nostri, că voim a susţinè şi desvolta acea ce au creat dênşii. Prin urmare noi nu voim un stat federativ, ci un stat mare — o Austriă. Prin aceasta ne deosebim noi de dv. şi anumit într'un mod de însemnat, contra vechei doctrine politice a vieţii parlamentare de partidă. Căci noi ea partisanii ai progresului, noi ca liberalii, cum am fost numiţi mai înainte, în apĕrarea intereselor noastre naţionale am devenit conservativi în înţelesul adevĕrat al cuvêntului; voim sĕ ţinem la principiele, ce le-au stabilit marii monarchi pentru acest imperiu, şi sĕ luptăm pentru idea de stat ce a fost susţinută de toţi bărbaţii conservativi ai Austriei. D-voastră însĕ, cari vĕ numiţi conservativi, prin principiul de naţionalitate, de care aţi voit se vĕ folosiţi pentru recâştigarea influenţei perdute, aţi ajuns în direcţiunea opusă. În numele naţionalităţii ca atare, a unei noţiuni de tot moderne şi curat democratice, dv. aţi nesuit spre o libertate absolută şi spre egala îndreptăţire a acestor individualităţi şi prin aceasta — cum se întêmplă câte odată cu partidele democratice, care uită că aceste noţiuni sûnt democratice, care uită că aceste noţiuni sûnt totdeuna numai relative — aţi ajuns a vĕ pune în contraḑicere cu tradiţiunile vechi ale monarchiei, a slăbì potestatea de stat şi a consolida aspiraţiuni curat naţionale, care togma în Austria pot devenì periculoase, pentru că duc la o decentralisaţiune, ce nu e compatibilă cu nici o monarchie.

Din punct de vedere conservativ, şi nu din punctul de vedere curat naţional voiu avè a tracta de astădată cestiunea naţională. Pentru ḑiua de astăḑi ne schimbăm rourile, pentru a le reschimba poate mai târḑiu la capitlul „instrucţiunei.“

În această motivare me tem, că voiu aduce lucruri cunoscute şi motive, care s'au presentat aici în formă mai corectă, dar cu toate aceste tot trebue sĕ le amintesc, pentru că voiesc sĕdau ocasiunee de a se aduce în formă obiectivă la acest loc deciḑĕtor cestiunea naţionalităţii care e atât de gravă pentru patria noaslră. Nu aparţin acelora cari cred că diferenţa nu se poate resolvì, pentrucă vĕḑ ei în cestiunea de naţionalitate o cestiune de rasă, cea ce ea nu este şi cari la ori ce diferenţă chiamă forul cel mai înalt ca arbtru, nu aparţin nici acelora cari cred că mişcarea naţională din Austria se poate resp nge sau ocolì simplu pe cale administrativă.

Nu, eu ţin crisa cu mult mai serioasă, dar sanabilă, pentrucă sporirea instrucţiunei poporale şi viaţa politică a partidelor, care dă espresiune dorinţelor poporului, promovează consciinţa naţionalităţei, comunicarea din ce în ce mai intimă a poporaţiunilor între sine măresce interesul comun la problemele din ce în ce mai mari ale statului, la cari trebue se lucrăm cu toţii, măresce veneraţiunea pentru Coroană, care represintă statul întreg, şi simţul de comunitate.

Nesuinţele naţionale aşa cum se ivesc astăḑi, nu sûnt nouĕ, şi pe mine nu mĕ surprind; ele stau în legătură cu istoria Austriei şi cei din partea conservativă 'mi vor concede că sûnt îndreptăţit a le contêmpla în această legătură. Cum au stat lucrul mai înainte cu limbile? cum am ajuns în relaţiunile turburc de astăḑi?

Ori şi cine scie, că în Austria mai înainte limba statului era cea latină, ca un mijloc necesar pentru guvern de a se înţelege cu Ungaria, Bohemia etc. Cu toate că aceste ţĕri au fost domnite de împĕraţi germâni, de germanisaţiune nu a fost nici vorbă. Abia pe timpul marei împĕrătese, care cercase mai întâiu se facă din ţĕrile de sub sceptrul habsburgic o monarchie unitară, a început, după prototipul celorlalte state mari, cultivarea limbei germâne în toate scoalele şi în viaţa de comunicaţiune, aşa încât putem ḑice că ideea de stat austriac a crescut cu respândirea limbei germane. Problema cea mare, de a construì acest imperiu pe aceste principii şi de al ridica pe o treaptă culturală mai înaltă, a fost reservată Imperatului Iosif II, puterile acestuia nu au fost de ajuns la o operă atât de uriaşe, numai pentrucă aceia cari erau mai chiemaţi sĕ'l sprigiunească i combăteau intenţiunile. Dar cu toate aceste amintirea lui trăesce în poporul Austriei, care venerează întrênsul nu numai pe binefăcĕtoriul poporului, ci şi pe adevĕratul representant al ideei de stat austriace. Prin patenta dela 1 Maiu 1781 şi cu rescriptul dela 11 Maiu 1784 el s'a încercat sĕ întroducă limba germână nu numai ca limba statului şi afacerilor ci şi ca limbă de instrucţiune şi limbă oficială în toate ţĕrile. Asupra întrebărei, dacă a fost sau nu îndreptăţită şi corespunḑĕtoare o astfel de germanisare radicală, poate sĕ încapă o discusiune, nu va putea însĕ ignora nimenea, ca aceasta mesură în sine strictă nu s'a luat de monarchul care avea cugete atât de humane, cu scopul de a asuprì naţionalităţi străine ci numai pentru a realisa idea de stat a Austriei. El ḑice în rescriptul seu, că fiesce care trebue se vadă cum se promovează binele comun, dacă imperiul întreg are numai una limbă pentru afacerile sale, cum se leagă prin aceasta de strins toate părţile monarchiei între sine şi se întăresc legăturile iubirei frăţesci.

Scim, că Iosif II a trebuit sĕ steargă earăşi limba germână ca limbă de afaceri în Ungaria şi că Impĕratul Leopold, pentru a pune un contrapond mişcării puternice a naţionalităţeì maghiare, a înzestrat pe toate celelalte naţiuni din Ungaria cu drepturi naţionale, firesce fară de a putè oprì prin aceasta maghiarisarea. In ţĕrile noastre însĕ însemnătatea limbei germâne s'a susţinut cu toate că a fost împedecată din când în când prin curente contrare şi demonstraţiuni. Mişcarea naţională începe aici în faptă pe la mijlocul anilor 40 şi firesce a fost promovată într'un mod puternic prin revoluţiunea dela 1848, când nesuinţa spre îndependenţă, spre instituţiuni liberale luase un colorit naţional. In consecuenţa acestor nesuinţe şi vedem nu numai pe cechi, poloni şi italiani ivinduse cu dorinţe positive, ci vedem întrunindu-se în congrese naţionale şi slovacii, sêrbii şi românii în Ungaria pentru a aduce înaintea tronului dorinţele lor naţionale. Prima constituţiune austriacă din 25 Aprilie 1848 ţinênd samă de pretensiunile naţionale ce se iveau pretotindenea primì în art. IV dispositiunea, care, într'o formulă cât mai generală avea se ofere liniştirea de care guvernul togma avea lipsă în aceste ḑile. Acest articul ḑicea: „Tuturor naţionalităţilor li se garantează inviolabilitatea naţionalităţii şi limbei lor. Ca drept fundamental această tesă, după cum mi se pare, nu a fost nici când prea norocoasă. Trebuia sĕ se ḑică, că limba fie cărei naţionalităţi va fi scutită de stat în posesiunea acuirată şi va avè un drept de esistenţă şi desvoltare între marginile vieţii de stat. Dar prin aceasta undele umflate ale aspiraţiunilor politice nu erau mulţămite. Parola ḑilei era „egala îndreptăţire a limbelor“, dar sub aceasta se înţelegea paremi-se mai mult egala îndreptăţire a limbilor istorice ale ţĕrilor. De es. polonii atunci ca şi astăḑi nu se prea înţelegeau cu rutenii asupra egalei îndreptăţiri, cum o statorise Stadion. Sub influenţa acestor pretensiuni s'a născut după disolvarea dietei art. V. al constituţiunei imperial 1849, care înfrutânnd de atunci încoace toate vicisitudinile cartelor de constituţiuni s'a străcurat până în timpul nostru şi figurează astăḑi cu alinea primă a art. XIX, în care se ḑice: „Toate naţionalităţile sûnt egal îndreptăţite şi fie care naţionalitate are un drept neviolabil la conservarea şi cultivarea naţionalităţii şi limbei sale.“

(Va urma.)

Cuţitaşe, topoare şi toporaşe, vicăitori, scoabe, săgeţi, prăştii, rotundele, linguri, idoli, căvăsele, sule, fluiere, oarte şi ulcele, tipsii, cumpene, săgeţi, lănci, pinteni, toate din piatră cioplită, aparţinênd la a doua vêrstă a omenirei, vêrsta neolitică.

Aceste obiecte sûnt găsite în seploraţiunile făcute la cetăţile Jidava şl la cea de pe Dâmboviţa (Muscel) la Crevenic (Vlasca), la Roşca (Romanaţi), la Balaci, Zâmbreasca şi Calonfirescu (Teleorman).

Tot din colecţiunea d-lui Butculescu face parte şi o cămaşă de fer din secolul XV, găsită la moşia Rădoiesci (Teleorman).

O altă curiositate a salei *D* este dulapul care conţine documentele paleografice cu semnăturile şi sigiliele diferiţilor Domni de la Şerban Basarab până la Caragea şi mai departe dinţii enormi de animale acum dispărute, cărămiḑile romane cu inscripţiuni, etc.

Lipsa de spaţiu ne silesce a ne opri acì pentru astăḑi.

Bucovina.

(Cor. orig. a „Telegrafului Roman“.)

Cu deschiderea senatului imperial într'a 30 Noemvre se deechide şi pentru Bucovina o epocă de tot însemnată, dacă privim la deputaţii, cari merg acolo, ca sĕ o represente.

Cu abḑicerea deputaţilor Horst, Offenheim şi Stremayr cari, au fost până acum deputaţii Bucovinei, s'a oferat naţionalităţilor prilegiu de a arĕta tăria lor.

Auḑiţi deci resultatul alegerilor, cari s'au ţinut la începutul lui Noemvre. Demisionând Stremayr, care până acum a fost mulţi ani deputatul fondului religionar, s'a ales în locul lui un Român bun şi meritat, adecă profesorul de universitate Dr. V. Mitrofanoviciu. Acesta a luat asupra sa o mare sarcină primind deputaţia. Lucrarea lui principală este reuşirea congresului, care are de scop, ca sĕ ajungă atât biserica cât şi Românii earăşi la drepturile lor strămoşesci, pe care le-a prăpădit jugul străin.

În locul exuministrului Horst, care a fost deputatul districtelor, rurale a Sucevei, Rădăuţului şi Câmpulungului, este ales consiliarul de tribunal Mihai Pitei, un Român, care este vrednic de a purta numele acesta, căci prin multe fapte a arĕtat el lucrarea şi stăruinţa sa pentru naţiune. De aceea au vĕḑut Românii necesitatea, de a avè un astfeliu de bărbat ca representantul lor.

În urmă demisionà şi Offenheim un vechiu deputat al târgurilor Suceava, Rădăuţi şi Câmpulung şi în locul lui fu ales patriotul Cosoviciu, jude districtual, un bărbat înzestrat cu toate calităţile, ce se cere dela un deputat care, representă naţiunea sa.

Această alegere deci, care a eşit peste toate aşteptările, arată ce, putere au încă Românii în ţeară, dacă au putut ei învinge pe inimicii sei, cari lucrau în contra lor din toate puterile.

Subsemnând numerul deputaţilor senatului imperial, cari sûnt trimişi de Bucovina, găsim 9 de toţi. Acestia sûnt: Hormuzachi, Stârcea, Mitrofanoviciu, Pitei, Cosoviciu, Tomaşciuc, Zotta, Wagner şi Kochanowsky. Din enumerarea aceasta se poate vedè maioritatea cea mare, ce o au Românii; căci sûnt 7 Români şi 2 străini.

Frumoasă speranţă avem mai ales cu deschiderea acestui senat imperial, căci cu acesta sĕ vor câştiga toţi naţionaliştii îndecomun, şi toate „Parteitage“ câte s'au ţinut şi se vor mai ţinè de Germâni vor remânè de rusine. Ministeriul Taaffe este cu acesti bărbaţi în câtva întărit şi va putè urmărì lucrările sale, va resista voinic invasiunilor inimice şi se va putè ţinè lung timp.

Stând astfeliu lucrurile nu putem şi noi spera ceva bine dela acest minister care tuturor naţiunilor le concede drepturi şi le dă putere?

Da sperăm, şi cu tot dreptul sperăm, căci numĕrul Românilor în monarchie nu e atât de mic ca sĕ'l treacă cu vederea, şi sĕ n'aibă puteri de lucru spre ajungerea dorinţelor sale.

Mĕ vĕḑ deci ferice, de a gratula frumoasei ţĕri Bucovina avênd ea astfeliu de representanţi şi un viitor cum se pare, atât de îmbucurător. X.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Săliste, în Noemvre 1880. O. d-le Redactor! Deşì poate nu aşi fi tocmai eu cel mai competent dintre concetăţenii nostri, se mĕ amestec în o cestiune aşa de delicată cum e pe care voiu a o descrie în preţuitul D-vstre ḑiar ce redigeţi, totuşi o fac aceasta cu cugetul cel mai curat şi liniscit şi cred că voiu întimpina în punctul acesta consimţemêntul tuturor, cari se interesează cât de cât de afacerile noastre bisericesci şi chiar şi naţionale. E vorba de biserica greco-cat., din Săliste.

Păn' bine de curênd parochia aceasta abia numĕrà 4—5 credincioşi, cari aveau parochul lor, bisericuţa lor şi departe de a le plesnì prin cap sĕ facă vre-o opoziţie, marei majorităţi dacă nu voiu sĕ ḑic comunei bisericesci întregi greco-orientale. În timpul din urmă s'au aşeḑat aici pe nesimţite o mulţime de meseriaşi străniĭ, pe cari noi ca toleranţi i am primit bucuros sau mai bine ḑis de voe, nevoe în sinul nostru.

Acestia se înmulţesc pe ḑi ce merge şi dacă ei ar fi Români nu ne ar părè rĕu, fie ei de ori ce confessiune.

Sûnt însĕ toţi străini, de naţionalitate Maghiari, Nemţi, Poloni etc., şi mai toţi aparţin confesiunei romano-catolice.

Cum a înţeles decanul din Sibiiu, că în Sălişte are credincioşi romano-catolici numai decât a întrevenit la ordinariatul din Blaj cu o rugare, ca sĕ binevoiască a concede, ca preotul romano-catolic din Orlat sĕ poată venì şi sĕ funcţioneze în biserica greco-catolică pentru credincioşii sĕi. Măritul ordinariat s'a *îndurat* prea graţios a face pe voia decanului din Sibiiu şi astăḑi bietul paroch gr.-cat. trebue sĕ se uite cum celebrează serviţiul dinvin în biserica română făcută de Românii greco-orienţali.

Despre toate cele descrise până acum noi nu putem fără sĕ compătimim comportarea ordinariatului, care identifică în un mod cu totul contrar pracsei bisericei orientale interesele bisericei şi naţiunei române cu cele ale romano-catolicilor *) Până acì însĕ nu e nimica. Cele ce urmează ne vor arĕta în mod eminent urmările acestui amestec.

Meseriaşii romano-catolici pretind, ca sĕ se facă o colectă şi ei sĕ repareze biserica greco-catolică.

Preotul în casul acesta nu a cedat dar ei departe de a se fi lăsat de planul lor, ci pretind, ca sĕ li se conceḑă în o parte a cimiteriului sĕ'şi facă ei o capelă. Numai atâta ne trebue. Capela la moment sĕ va zidì, preste vre-o 2 ani vom căpĕta un administrator al parochiei romano-catolice.

Cu atâta nu va fi destul. Ei rom.-catolicii au deja acum copii, cari frecuentează scoala noastră greco-orientală. Atunci vor pretinde din alodiul comunei şi pentru ei cuota de întreţinere — ba poate statul iubindune şi voind sĕ ne cruţe (?) de cheltueli va înfiinţa o scoală de stat, oamenii nostrii unii încă vor trimite copii la scoala cea maghiară sau nemţască şi eată, că periculul din punct de vedere naţional românesc e foarte evident şi până a nu se realisa aceste dorinţe ale romano-catolicilor ar trebuì, ca Măritul ordinariat din Blaj sĕ ia dispoşiţiuni în favorul parochiei gr. cat., şi chiar şi în favorul romanismului, care e ameninţat în modul arĕtat maisus.

Sĕ nu creada deci fraţii gr. cat., că prin aceste corespondenţe am voì sĕ'i superăm, Doamne păzesce, ei nu sûnt nici că pot fi periculoşi pentru noi, precum nici noi pentru ei, pentru că toţi sûntem fiii ai unei mame şi vina nu e a noastră*) dacă soartea nea persecutat şi în punctul acesta, aducênd între noi desbinarea religioasă. Sĕ ne aperăm însĕ de inimicul comun al nostru, de romano-catolicism, detorinţa noastră de români fiream de ori-ce confesiune. Atrag în privinţa aceasta chiar şi atenţiunea autorităţilor comunale şi oficiului politic, precum şi mai mult a comitetului parochial gr. or. din loc. În cestiunea aceasta cu permisiunea On. redacţiuni sper că voiu revenì.

*) Din punct de vedere confesional este în drept. Ca sĕ fim înţeleşi, uniţii cu papiştii în credinţă sûnt una. Ritul e un vestmênt, care îl pot schimba ori când; credinţa este esenţa; şi ei credênd în papa infalibile pentruce sĕ nu se 'ndentifice cu toate ale papiştilor? Nu împărtĕşim dar' mirarea d-lui coresp. Ordinariatul din Blaj, ca un ordinariat catolic, este numai consecuent, dacă spriginesce pe cei de o credinţă cu dênsul. Red.

*) Dar a cui?

Pecĭca-rom. (Cott. Aradului) 16 Noemvre 1880. Până în moment am aşteptat cu nerăbdare, ca cineva din frumoasa noastră inteligenţă din loc sĕ'şi ia condeiul în mână, şi sĕ se angagieze pentru descrierea fidelă a evenemintelor, cari pela noi nu arareori se petrec, şi acăror urmări bântue viaţa noastră politică naţională, ba chiar şi cea bisericească.

Vĕd însĕ că stimata noastră inteligenţă declină dela sine acest angagiament, poate pentrucă unii din ea sûnt urḑitorii neînţelegerilor, eară cei nepreocupaţi trăind cu duhul blândeţelor — nu voesc prin asemenea angagiament sĕ submine cea părută, sau mai bine, ḑis farisească a unora — amiciţia de care se bucura.

Cu permisiunea Stimat Dvoastre Domnule Redactor! eu mĕ încumet a face pe scrietoriul evenimentelor ḑilnice dela noi; încât însĕ nu voiu fi obiectiv, în care rătăcire uşor pot cădè, căci sum mai dedat a ţinè de coarnele plugului tras de cei patru boi, şi a'l direge ca sĕ'mi ţipe breazda după placul meu, care la timpul sĕu sĕ'mi deie materialul necesar, ca sĕ nutresc lenoşii şi sburḑaţii din ţeară — decât sĕ mĕ sciu bine afla a scrie pentru publicul român — mĕ rog a nu fi timbrat de malcontent şi periculos causei române; căci bunăvoinţă este, dar poate că-mi lipsesce cultura socială, carea la un plugariu e raritate.

Comuna noastră este cea mai mare după Arad, şi stă în nemijlocită apropiere de Pecĭca-maghiară; ea numeră dela 4—5000 suflete, mai toţi Români; are o inteligenţă frumoasă desfăşiată în douĕ partide stătătoare: din ambii cumnaţi cei doi notari comunali, unul cu mai multă cualificaţiune decât celalalt; că a absolvat 3 clase gimnasiale e Român, ear' celalalt Sêrb cu trup cu suflet; însĕ îi place a se numì Român fiind că trăesce de pe spatele Românului; ea are doi preoţi români şi al treilea e pseudo-român, are patru învĕţători dintre cari unul eară e Sêrb, şi numai după oficiul ce îl poată e Român; are un jude reg. şi un advocat român are şi nesce tineri aplicaţi pe la erariu şi judeţ; are meseriaşi şi industrieşi.

Dacă acestia ar trăì în armonia ce cugetaţi Domnule Redactore? au n'am fi noi trainici? nu ar prospera causa naţională, nu ar avè şi soartea noastră a plugarilor o altă direcţiune, care ne-ar împăca pe toţi, câţi cârtim pentru neajunsuri? aşa e! însĕ înţeleptii nostrii trăesc pentru sine numai, pentru aceea nici nu'i mirare că trăim anapoda, şi nu ne putem svârcolì din ghiarele nepotismului.

Se ţin la noi adese ori adunări comunale pentru pregătirea unor afaceri, ce sûnt de lipsă la segregarea ce ne stă înainte; ele se terminä cu sfada şi cu ameninţări şi chiar din partea inteligenţilor. Aşa se ţinu în vara a. c. o adunare la comună, şi ce sĕ veḑi? Notariul sêrb apucă a dăscălì bine pe unul dintre preoţii nostrii pentru că nu 'l-a părtinit în propunerea sa cea mare, preotul încă i-a spus până şi facultatea scientifică ce a absolvat; Sêrbul după ce acesta vĕḑu că toţi sciu, că „buchiăritul“ este facultatea scientifică a lui, — se mai oprì din capul preotului nostru şi fugì ca tunetul, din mijlocul tumultului, de acì s'a escat ură mare între aceste douĕ persoane, care s'a terminat, spre mare daună a noastră; căci preotul acusă pe notariu, şi acesta prin oamenii sĕi pe preot, la locul competent; cel dintâiu fu acusat pentru manipularea rea a banilor încurşi din arênda pămênturilor tăiate din pasc şi destinaţi pentru fondul scolar gr. orient. român; autoritatea comitatensă ordinând cercetarea causei — după ce s'a convins, că notariul nostru n'a accentuat precis în protocolul luat în corpul representativ şi anume „pentru înfiinţarea unei scoli superioare confesionale române“ ci pentru înfiinţarea unei scoli „superioare“ îndată a ordinat ţinerea sub sequestru a acestei arênde, până se va convinge despre numĕrul celorlalţi locuitori, ca aşa după proporţiunea averei lor sĕ li se facă şi lor parte din această arêndă; se vorbesce din capul locului că aproape la o mie floreni vom fi siliţi a'i plătì desdaunare pe partea lor.

Dacă notariul naibei avea intenţiune bună, sau ḑisă o altă pregătire nu numai o căta buhaie, — concipia protocolul la dorinţa representaţiunei, şi atunci nu'i era teamă de desdaunare, nici când.

Ce cugetaţi domnule Redactor? dacă această „smintă de peană“ numai preste vre o 10 ani venia la cunoscinţa vice-comitelui — scoala noastră trebuia sĕ desdauneze pe celelalte confesiuni cu o sumă de cel puţin 4 până în 5000 fl. v. a., căci noi mai usufructuam acele pâmênturi vr'o 3—4 ani, ear' nedispunênd noi de o aşa sumă, căci banii toţi îi băgăm în edificiile scolare — ei străinii ne ocupau edificiile şi de sigur remâneam fără de scoli şi atunci cred că ne aflam mai rĕu de cât în Siberia!

Când la anul 1873—4 am scos limba sêrbească din biserică — cugetam că vom respira mai liber nesciind că cangrena 'şi-a băgat rădĕcinile adûnc în massa poporului român, atunci ne mergea treaba bine în trebile comunale, căci aveam pe al treilea notariu pe Filimon, carele era Român verde, însĕ norocul cel slab al nostru, căci şi pe acesta Sêrbul naibei prin ruda s'a cea lungă din Arad şi prin pretinii sĕi maghiari — îl scociorî din post.

Omul acesta dinpreună cu cei doi Sêrbi aduseră treaba acolo, de la alegerea membrilor în congregaţiunea comitatensă din acest timp, nu aleseră barem pe dl jude reg., carele e Român bun, ci pe un Maghiar adecă: pe adjunctul pretorial din vecina comună Pecĭca maghiară.

Era bine ca cei din fruntea comunei sĕ se consulteze cu întreaga inteligenţă română despre persoanele alegênde, cum aud, că fac Ungurii în comuna vecină!

Un alt rĕu, care bântuie comuna noastră e împrumutul, care singuraticii oamenii l'au luat dela fondurile comune din Arad, care împrumut a crescut până la cifra de circa o sută mii floreni. În Comuna noastră acest împrumut îl iau oamenii la îndemnul celuialalt Sêrb, care deşì mănâncă pita românească, în continuo îndeamnă oamenii sĕ ia bani dela Arad, cu lipsă şi fără de lipsă, ḑicêndule: că percentul e mic, la ce oamenii lăcomesc; cu cestia ei mai mult 'şi strică decât 'şi folosesc; căci străinii totuşi încap pe averile noastre, ai nostrii cu împrumutul în mână nu sciu ce fac? ce nu fac? destul că străinii pun mâna pe ḑi ce merge pe averile noastre făcênd dintre ai nostri mulţi proletari ḑic oamenii nostri la îndemnul sêrbului, voiu împrumuta şi eu bani, voi cumpera cutareva moşia cu ei sau îi voì da altror oameni cu percent mai mare“, însĕ sêrmanul plugariu, urît se înşela prin aşa împrumut căci ia din bani aḑi, ia mâne, plătesce contribuţia, însoară, mărită, pune pomană, mai cumpără şi haine bune, care aceste din urma patru categorii de spese storc o sumă însemnată despre spatele plugariului, în urma vede că nici bani n'are, dar nici moşie nu 'şi-a cumperat; dacă el nu împrumuta bani, mărita, însura, punea pomană mai pe sărăcie şi umbla în haine mai slabe, era averea lui aşa scutită de datorii şi esecuţiuni, am auḑit oameni văierânduse „Vai de n'aşi fi luată împrumutul căci anii sûnt rĕi şi nu pot plătì“.

Interesul Sêrbului nostru de a înt demna oamenii la luarea de împrumu- nu este altul, decât cei 5 fl. v. a. după sută pentru facerea scriptelor. ce se poftesc la luarea împrumutului, altul dintre inteligenţi nu se angagiază la facerea acestor scrisori, pentrucă n'ăn ḑis se sĕ îndatoreze oameni, adecă ei le doresc binele.

Ce face Serbul nostru de'şi capătă clienţi? În cele 3 ḑile din sĕptĕmână, în care se ţine piaţă de sĕptĕmână ese în piaţă şi provoacă pe unii şi pe alţii, ca sĕ ieie împrumut, căci Epitropia din Arad chiar acum ţine şedinţă, ca sĕ acoarde împrumuturi, — oamenii 'l ascultă!

De ar scì I.... progresa cu pruncuţii nostri în scoală precum fuge după clienţi prin piaţ în oarele de prelegere, atunci am vedè prunci cu progres eşind din scoala D-sale, am vedè şi am avè cântăreţi destui, dar aşa n'avem un plugariu — afară de acei doi clopotari — cari se cânte glasurile în strană, precum acestia cântau în comunele vecine.

Făcuta omul acesta mai multe întru detrimentul învĕţămêntului pentru care fapte în anii trecuţi, de 160 oameni a fost acusat la consistoriu Aradan, însĕ resultatul acusei nici până aḑi nu se scie.

Aveam speranţe vii, că prin venirea preotului acestui nou în comună — capul hidrei adecă: liga triumviralä a Sêrbilor nostri se va sparge, însĕ vedem că sûntem tot în timpul trecut nu cumva sĕ ne înşelăm şi în aceasta persoană? ca director local nu sciu vede ceea ce se întêmplă în scoala Sêrbului prin ocupaţiunea lui cu clienţii în oarele de prelegere?

G...., I.... şi p....l sûnt deci omnipotenţii comunelor noastre; ei numai cunosc causa naţională pentrucă sûnt uneltele Maghiarilor, cari la unul dintre acestia, s'a băgat până şi după masă, apoi pe G . . . . . dacă'l ajunge vre o nevoe, ruda din Arad pe lângă toată necapacitatea lui 'l absolveazä.

Un plugariu.

Varietăţi.

* (Societatea de lectură „Andreiu Şaguna“) va ţinè Sâmbătă în 29 Noemvre st. v. şedinţă publică în memoria Marelui Archipăstor Andreiu, în sala cea mare a „seminariului andreian.“

Începutul la 7 oare seara.

PROGRAMĂ:

1. „*Cuvêntare ocasională*“, rostită de Nicolau Borza, cl. curs. III.
2. „*Ursita mea*“, chor a voci bărbătesci compus de G. B. Stephanescu, esecutată de chorul societăţei.
3. „*Însemnătatea limbei, — în special la poporul român*“, disertaţiune de I. Şandor, cl. curs. III.
4. „*Vespasian şi Papinian*“, dialog de I. Negruzzi, rostit de V. Domşa, cl. curs. II şi I. Pinciu, cl. curs. I.
5. „*Barcarola veneţiană*“, traducere — şi „*Copilul*“, poesie de D. Bolintineanu, musică de Flechtenmacher, cântată solo de V. Bologa, cl. curs. II, acompaniat pe Piano-Forte.
6. „*Încât putem judeca internul unui om după esterior*“, disertaţiune de R. Furduiu, cl. curs. III.
7. „*Odă la statua lui Michaiu Viteazul*“, poesie de V. Alesandri, declamată de I. Micu, cl. curs. II.
8. „*Cântec ostăşesc*“, chor a voci bărbătesci de G. M. Stephanescu, esecutat de chorul societăţei.

* (Denumire). La tabla reg. u. din Budapesta prin resoluţiune preaînaltă s'a denumit jude suplinitoriu Dr. Atanasie M. Marienescu, jude la tribunalul reg. din Timişoara.

* (Convocare). Subscrişii, prin aceasta 'şi-iau voia, a conchiema adunarea generală a despărţĕmêntului VI. al „Asociaţiunei transilvane, pentru literatura şi cultura poporului român“ *pe 16 Decemvre 1880 st. n.*

în opidul Deva, în localitatea scoalei române gr. or., la care sûnt învitaţi a participa toţi on. membrii ai subcomitetului „Despărţĕmêntului“, precum şi toţi acei on. Domni, cari se interesează de promovarea culturei poporului nostru.

Din şedinţa subcomitetului Despărţĕmêntului VI. ţinut la Deva, în 29 Noemvre 1880.

Dr. *Petco Lazar* m. p.,
director.
Fulea Ioachim m. p.,
actuariu.

* (Sĕrbarea împĕratului Iosif.) Societatea de lectură academică din Cernăuţi în onoarea sĕrbărei împĕratului Iosif II, a ţinut o festivitate, carea fu introdusă prin o cuvêntare festivă a profesorului dela universitate de Zieglauer. Profesorul Schuller-Libloy, decanul facultăţii juridice dela universitatea din Cernăuţi la comersul festiv a adresat tinerimei academice din Viena următoarea telegramă: Tinerimea sĕ stea gata a aştepta pre mesia, pentru care împĕratul Iosif a fost proroc“. — Dunkel ist der Rede Sinn!

* (Universitatea săsească). Comisiunile universităţii alese de adunarea generală s'au constituit, alegêndu-se de president la comisiunea economică Iosif Schaffend, ear' la comisiunea scolară Francisc Maager. Referenţi sûnt toţi membrii aleşi în aceste comisii.

* (Suspendare din oficiu) Consiliariul de secţiune în ministeriul de justiţie Ioan Vezekenyi — după cum ne spune „N. P. Journal“ — în contra căruia au incurs la judecătoria cambială multe pâri, ba chiar şi cereri pentru deschiderea concursului asupra lui, în urma acestora fu suspendat din oficiul seu şi tras în cercetare disciplinară.

* (Curentare.) Fostul notariu cercual din Cemendac pentru administraţiunea sa de tot ticăloasă, pentru înşelaciuni şi alte lucruri de nimica este curentat. Numele lui este Alois Kolbsch şi este în vêrsta de 42 ani.

* (Cutremur). Din Sighetul Maramurĕşului se scrie lui „P. Ll.“ că Duminecă în 28 Nomevre n. s'a simţit în Sighet şi giur pe la 3 oare şi 30 minute dimineaţa un cutremur, care a ţinut 10—12 secunde, auzindu-se totdeodtă şi un murmur, care semena cu tunetul îndepărtat a unei vremi grele. Direcţiunea cutremurului a fost dela Sud spre Nord.

* (O tipogafie secretă) s'a aflat în ḑilele aceste în Chiev, carea poartă numele „tipografia rusească de sud.“ După cum anunţă „Herold“ s'au prins în această tipografie 2 persoane, cari s'au şi transferat la Petersburg.

* (Înveninare). Dupăcum spun mai multe jurnale americane fiind într'uniţi la o nuntă vreo 27 oaspeţi în Cnectville, au fost toţi înveninaţi. Causa acestui incident neplăcut a fost că bucătarii au presărat din nebăgare de seamă bucatele cu arsenic.

* (Găina şi ouĕle ei). O găină are în magazinul seu de ouĕ în cifre rotunde numai 600 de ouşoare, pe cari le poate desvolta şi apoi oua. Din aceste 600 de ouşoare, ouă găina în anul prim, dacă'i merge bine, cam 20; în al doilea 135, în al patrălea 114 oauĕ. În cei patru ani următori numĕrul ouĕlor scade în mod constant cu 20, astfel că în anul al nouĕlea, în casul cel mai bun, abia ouă găina 10 ouĕ. Deci, cine va avè în vedere adevĕratul raport între nutremêntul şi păstrarea unei găini, de sigur nu o va ţinè mai mult de 4 ani, afară dacă cumva nu va voì sĕ o ţină din causa rarei şi preţioasei rase de care se ţine.

* (Gambetta şi-a găsit beleaua) şi cu el republica franceză. „Organul clericale“ al archidiecesei greco-catolice din Blaj şi al diecesei greco-orientale din Arad, s'a pus se dovedească lumei ce folositoare sûnt cetele cele diverse ale călugărilor papişti, pe când cei din biserica orientală, după înţeleptul organ, sûnt numai nesce trântori. Acum, după ce vor cetì diplomaţii Europei apĕrarea cea escelentă a călugărilor papişti şi negreşit că vor cetì, căci fără de organul „decanului presei române“, diplomaţia nu poate trăi, vor recunoasce cât au pĕcătuit de mult, că au suferit isgonirea călugărilor din Francia. Urmarea cea mai firească va fi, că se va forma o coaliţiune colosală, care va năvălì în Francia, ca sĕ aducă pe călugării alungaţi înapoi. Atunci va fi vai de Gambetta şi vai de republica franceză! Şi toate aceste numai pentrucă nici Gambetta, nici republica franceză n'au sciut, ce va scrie „Observatoriul“ după ce se va fi sevêrşit alungarea. — Bietul Gambetta şi bieţii Francezi, de ar scì ce'i aşteaptă.

Bursa de Viena şi Pesta

din 4 Decemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	109.35	109.40
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	81.90	82.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.—	99.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.25	86.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	124.80	124 50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.30	97.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.—	96.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	95.50	95.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.25	94.75
Obligaţiuni urbariale transilvane	95.50	95.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	96.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	95.—	94.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.50	72.40
Datorie de stat în argint	75.55	73.30
Renta de aur austriacă	87.05	87.—
Sorţi de stat dela 1860	131.25	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	825.—	825.—
Acţiuni de credit austr.	287.10	288.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	259.—	254.—
Sorţi unguresci cu premii	110.50	110.50
Sorţi de regularea Tisei	107.23	107.25
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.54	5.54
Napoleon	9.36	9.36
100 marce nemţesci	58.—	58.—
London (pe poliţa de trei luni)	117.60	117.55

Economic.

Sibiiu 3 Decemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.40—8.40; grâu sĕcăreţ fl. 5.90—6.90.; sĕcară fl 5.50—5.90 Orz fl. 4.10--4.90; Ovĕs fl. 1.90--2.30 Cucuruz fl. 3.—3.40; Mălaiu fl. 4—5: Cartofi fl. 1.60—2.; Semênţă decânepă fl. 5—6; Mazere fl. 9—10; Linte fl. 11—12; Fasole fl. 5.—5.50 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 14.; Slănină fl. 70—75 Unsoare de porc fl. 68.—75; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—34; Sĕu de luminări fl. 47—50; Luminări de sĕu 50 chilo fl. 48—56.; Săpun fl. 36—40. fên pro 50 chilo fl. 1.80—2: Cânepă pro 50 chilo fl. 30-35. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită 44—46 cr.; Carne de viţel 36—50 cr. crane de porc 40—44 cr.; carne de berbece 22—24 cr.; oauĕ 10 de 25 cr.

Mediaş, 2 Decemvre n. Pro hectolitră: Grâu 7.60—8; Grâu sĕcăreţ fl. 6.50—6.80; Sĕcară fl. 5.40—6. Ovĕs fl 2.—2.40; Cucuruz fl. 3.—3.50; Sĕmênţă de cânepă fl. 4—5; Fasole fl. 5.80—5.30 mazere fl. --.—; Cartofi fl. 1.60—1.70; Fên fl. 1.30—1.50; cel vechiu; cel nou fl. ---; Cânepă fl. 22—24; Slănină pro 100 chilo: fl. —70; unsoare de porc fl. 70; Sĕu de luminări fl. 32—46; Spirt pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 40 cr. carne de porc 40— cr. carne de viţĕl 40 cr.; carne de berbece 24 cr.; oauĕ 5 de 10 cr. Târgul de aḑi fu slab cercetat; timpul neplăcut şi rece.

Estras din foaia oficială Budapesti Közlöny.“

Licitaţiuni: In 3 Ian. imob. lui Costan Fetke în Chebleş (judec. cerc Gherla); în 22 Dec. 1880 şi 31 Ian 1881 imob. lui Ioan Sântu în Chisfaleu (trib. M Oşorhei); în 5 Ian. şi 5 Febr. imob soţiei lui Iosif Bartha Concordia Lasar în Sântivan (judec. cerc. Sângiors); în 22 Dec. 1880 şi 31 Ian. 1881 imob. lui Pavel Magyari în Niraşteu (trib. Oşorhei); în 15 Dec. imob. remasului după Lobontz Adam Costea şi Mariuţa Costea în Percas (judec. cerc. Orăstie); în 23 Dec. 1880 şi 24 Ian. 1881 imob. lui Ludovic Bartalis în Lelek; în 22 Dec. 1880 şi 22 Ian. 1881 imob. lui Stefan Benkö în Oros (trib. K Oşorhei); în 10 Ian. şi 11 Febr. imob. lui Ilie Popp şi Adolf Streit în Orăştie (judec. cerc.); în 24 Ian. şi 24 Febr. imob. lui Heinrich şi Teresia Wächter în Braşov (trib); în 4 Febr. imob. lui Valentin Indre în Arcus (judec. cerc. Sângiors); în 27 Dec. 1880 şi 27 Ian. 1881 imob. remasului după Maria Pobst în Orăştie (judec. cerc.); în 1 Febr. şi 3 Martie imob. remasului după Sigismund Kis în Făgăraş (judec. cerc.); în 29 Dec. 1880 şi 29 Ian. 1881 imob. lui George şi Agneta Denghel în Alţina; în 29 Dec. şi 29 Ian. 1881 imob. lui Andreiu Dărăbanţ în Veştem; în 30 Ian. 1881 imob. lui Vasilie Goţa în Poplaca (trib. Sibiu); în 31 Dec. imob. lui Iosif şi Agneş Keresztes în Macşa (trib. K. Oşorhei).

Nr. 274. 2—3

CONCURS.

Fiind staţiunile învĕţătoresci din comuna Rĕchita-Purcăreţ a se întregì se escrie acest concurs cu termin până la 7 Decemvre 1880 st. v. pre când va fi şi alegerea.

Salariul învĕţătoresc este 110 fl. v. a. şi doi stânjini de lemne pentru foc, de o staţiune

Doritorii de a ocupa una din prenotatele staţiuni învĕţătoresci au sĕ'şi astearnă cererile lor înzestrate cu documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresual din a. 1878 oficiului protopresbiteral gr. oriental în Sebeş până la prefiptul termin.

Rechita în 16 Noemvre 1880.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul.

Nr. 224, 3—3

CONCURS.

Conform conclusului luat în sinodul parochial estraordinariu din 14 Septemvre a. c. şi cu înalta resoluţiune dto 13 Octomvre Nr. 3296 B. din partea Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan, aprobat pentru întregirea parochiei vacante de a III. clasă Biscaria cu filia Şeulesci şi colonia Pischi se escrie prin aceasta din nou concurs cu terminul până la 1 Decemvre st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

În materă, casă parochială cu grădină şi toate superedificatele de lipsă pentru economia de câmp, porţiune canonică 14 jugere de pământ, parte arĕtoriu parte fênaţ, de I. şi a II. classă şi stola usuată.

În filia Şeulesci pentru ferdela prestată până acì dela 70 Nr. de case în naturale şi pentru stola usuată, 175 fl. v. a. în bani, ear în colonia Pischi stola încă neregulată. Toate aceste la olaltă computate dau un venit anual sigur de 400 fl. v. a.

Cei ce doresc a ocupa această parochie au sĕ'şi astearnă suplicele lor instruite în sensul statutului organic şi a regulamentului congresual dela 1878 până la terminul ficsat la subscrisul.

Deva, 28 Octomvre, 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 293. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele poporale gr. or. din subsemnatele comune bisericesci ale ppresbiteratului gr. or. al Merrei se escrie concurs până la25 Noemvre st. v. a. c.

1. Pentru postul învĕţătoresc din Rod salar anual de 300 fl. v. a.

2. Pentru postul învĕţătoresc din Dobârca 100 fl. v. a.

3. Pentru postul învĕţătoresc din Spring 100 fl. v. a. cuartir natural şi lemne de foc.

4. Pentru postul învĕţătoresc din Boz 100 fl. v. a.

5. Pentru postul învĕţătoresc din Beşineu 100 fl. v. a.

6. Pentru postul învĕţătoresc din Gusu 100 fl. v. a.

7. Pentru postul învĕţătoresc din Gârbova 100 fl. v. a.

8. Pentru postul învĕţătoresc din Mercurea 120 fl. v. a. şi 4 orgii lemne de foc, din care se va încălḑì şi scoala.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi sĕ'şi adreseze petiţiunile lor instruite conform regulamentului scolar congresual din 1878 oficiului ppresbiteral subsemnat până la terminul susindicat,

Dela oficiul ppresbiteral al tractului.

Mercurea. 28 Octomvre 1880.

I. Droc m. p.,
adm. prot.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala comunală din comuna Topleţ, (pretura Orşovei) se escrie concurs cu termin până la finea lui Decemvre a. c. st. nou.

Emolumentele incopciate cu acest post sûnt:

a) 300 fl. v. a în bani gata;

b) 12 metrii de lemne în natură;

c) cuartir liber cu grădină de legumi.

Doritorii de a ocupa acest post au până la timpul indicat, a'şi substerne recursele sale bine instruate. consiliului scolastic din Topleţ (via Mehadia).

Acei recurenţi, cari pe lângă limba maternă, pot propune şi limba cea deobligătoare maghiară, şi sciu cântarea bisericească, vor fi preferiţi.

Recursele întrate mai târḑiu nu se vor lua în consideraţiune.

Topleţ în 2 Decemvre 1880.

Popeszko Peter m. p.,
1—3 jude comunal.

Nr. 312. 1—3

EDICT.

Ana n. Ioan Coţofană de religiunea greco-orientală din Avrig, comitatul Sibiului în Transilvania, carea cu necredinţă a părăsit pre legiuitul sĕu bărbat Ioan Jugărean, tot de acolo prin aceasta se citeaḑă, ca în terminul de o jumătate de an dela ḑiua mai jos insemnntă sĕ se presenteze înaintea oficiului protopresbiteral subsemnat ca for matrimonial de prima instanţă, căci la din contră procesul intentat contra-i se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Sibiu 18 Noemvre 1880.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului al II ca for matrimonial de prima instanţă.

A sosit proaspĕt:

„Alva“,

Fuscariu marinat, sardine francese şi ruse, caviar, harince, brânză, semiementală, cele mai fine sorturi de **teiu, rum** etc.

Tot-odată atrag atenţiunea p. t. public la stabilimentul meu provĕḑut bogat cu tot feliul de specerii.

Ludovic Fuchs,
[71] 1—3 strada măcelarilor.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, şi casurile cele mai îndĕrĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie şi totdeauna cu succes, şi în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66]16—24

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 140. Sibiiu, Joi 27 Noemvre 1880 *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 26 Noemvre.

Oare vor mai fi trăind mulți dintre acei domni, cari ḑiceau, că numai de ar venì Maghiarii odată la putere, și vom vedè cum se vor ușura toate greutățile, ce ni le-au adus Nemții pe capetele noastre!

Ce e drept sûnt numai treisprăḑece ani de când Maghiarii sûnt ajunși la putere. În viața națiunilor treisprăḑece ani nu e tocmai mult și mai cu samă, pentru sosirea ușurărilor visate, de tot puțin. Așa credem, că vor ḑice cei câți mai trăiesc dintre propagatorii raiului pe pământ în împărăția ungurească.

Treisprăḑece ani nu sûnt mulți în viața națiunilor; dar pe lûngă acel *minus* horibil al „ușurărilor" sûnt mulți florinii în deficitul *positiv* al statului unguresc. Sûnt multe datoriile de stat, cari pretind milioane de camete de pe spinarea contribuabililor. Sûnt impositele fără de sfêrșit încât ministrul de finance umblă ḑiua în ameaḑa mare cu lămpașul lui Diogene, căutând obiecte noaue, pe cari să mai încarce imposite sau dări noaue. Toate aceste s'au sporit și se sporesc în timpul cel scurt de treisprăḑece ani, pe când „ușurările" dispar tot mai departe în nimica nemărginită.

Aceasta este numai partea dintâiu a miseriei raiului pământesc unguresc. Vine partea a doua cu sărăcia generală, cu sărăcia, care face, ca venitul statului să se acopere în parte mare din esecuțiile, cari smulg bunăstarea cetățenilor din rădăcină, sterpindu'i productivitatea pentru vecii vecilor.

Aceste de până acì le avem pe basa egalei îndreptățiri toți: Maghiari și nemaghiari, împreună. De la nivelul acesta în sus se sporesc miseriile celor, cari n'au fericirea, a fi născuți sau nefăcuți Maghiari. Cu alte cuvinte nemaghiarii se bucură de mai mult. Ei mai au asupririle în privința limbei și eschiderea pe cât se poate — și în privința aceasta putința este mare — dela viața publică de tot feliul.

Ceva însă tot are să mai vie eară pentru toți și pentru toate din fericirea în edițiune ungurească. Este darea cea nouă de consum, care are să fie desbătută cât de curênd în dietă.

Carnea, vinul și spirtul sau alcoholul au fost deja supuse contribuțiunei numite dare de consum. Accentuăm terminul acesta ca să nu se confunde cu alte dări și cu accisele, ce se plătesc la poartă sau la întrarea articulilor numiți în vre-o cetate sau orășel. Acum are să urmeze zacharul, cafeaua și berea, (petroleul este supus deja) până când la rêndul și în feliul seu încă nici una nu s'a pus în deposit sau magazin, fără de a se fi tras o piele de pe ele. Proiectul cel nou arată că o piele nu mai ajunge de pe un articul și vorba veche: „Doamne feresce de mai rău!" să nu vie vremea, ca nici două piei se nu fie de ajuns de pe un articul. Dar și când n'am trăi să ajungem timpuri de aceste, de una sûntem ca și siguri: nu va trece mult și va trebuì să purtăm registre despre ouăle, puii și în sfêrșit despre toate bucăturile, câte le băgăm în gură, pentruca după toate să plătim și dare de consum.

Dările cresc și se înmulțesc și cu ele și deficitele. Și este lucru firesc, că așa trebue să fie. Guvernul nu scie decât să afle petrii de moară în formă de sarcini și să le restoarne pe popor. Apoi un agru semenat cu petrii de moară nu va produce nici o dată bogăție de roduri. Vegetația câtă se află sub povara cea grea poate că se mișcă și încoltesce, dară fără lumină și aier se strică și locul pe care odihnesce sarcina pietrii remâne neproductiv.

Darea cea nouă de consum atinge pe toți consumenții de cafea și zachar, pentrucă acestia toți vor trebuì să plătească mai scump acesti articuli; afară că se lipsesc de dênșii. Dar și atunci sûnt loviți, pentrucă mulți vor lua refugiu la surogate, cari pot strica sănětății. Mai loviți însě sûnt negustătorii de specerii sau băcanii, cari vor sta în viitoriu ca și d. e. consumenții de vin în tot timpul sub privighiarea finanților, afară de împregiurarea, că au să plătească, pentrucă fac negoț din articulii supuși dării de consum.

Mai lovită însě și de cât negustătorii va fi negustătoria de speceriii sau de băcănii, pentrucă vor fi mulți, cari în loc de a se supune șicanelor finanților, se vor lipsì de a mai purta negoțul, pentrucă vor fi mulți, cari voind să fie scutiți de dare o vor încungiura și urmarea va fi, că articulii din partea aceasta a comerciului vor fi așa de scumpi, ba poate mai scumpi ca în timpurile, când marfa colonială se transporta pe corăbii fără vapor și pe cai și carĕ, pe căile cele mai primitive.

Treisprăḑece ani este puțin timp; dar a fost mai mult ca destul să ne desilusioneze și să dea de minciună toate promisiunile câte se faceau înainte de era constituțională din urmă.

Dacă alți treisprăḑece ani vom progresa tot în materiile, în care progresăm aḑi, apoi guvernul a bună samă își va păstra majoritatea sa; in giurul seu al majorității sale însě va fi pustiiu și cât nu va fi pustiiu, va fi miserie de treisprăḑece ori mai mare decum este astăḑi.

Revista politică.

Sibiiu, în 26 Noemvre.

În clubul liberal dela dieta Ungariei, ne spune „Ellenzék", maioritatea a respins darea personală și de câștig; cu mică minoritate a votat darea de consum și de transport. Procederea maiorității a facut sensațiune și a devenit obiect de conversațiune în toate părțile.

„Resboiului" i se telegrafează din Galați următoarele:

„În prima s'a ședință ținută eri Sâmbătă, comisiunea dunăreană după o vie discusiune a respins luarea în considerațiune a ante-proiectului austriac și a decis în unanimitate, ca să elaboreze ea însăși un nou proiect de regulamentare a navigațiunei fluviului; care proiect va fi transmis tuturor guvernelor representate în comisiune spre a fi studiat. Comisiunea va începe discusiunea proiectului numai dupăce comisarii vor primì dela guvernul lor respectiv instrucțiuni noue resultând din acest studiu.

Marți, 25 Noemvre, a doua ședință plenară." (V. Posta din urmă).

Pe când s'ar vedè că Austro-Ungaria în cestiunea dunăreană a căḑut față cu România, se scrie, că Austro-Ungaria este foarte hotărîtă a'și păstra posițiunea cu toată energia în ceealaltă parte a Orientului. De aceea bar. Haymerle pretinde dela Bulgaria, ca înainte de toate să se construeze linia de fer Pirot-Sofia-Bellova.

Cestiunea limbei în senatul imperial.

(Urmare).

Wurmbrand (continuând): Eu cred că în cea mai mare parte acest articul e de vină, că naționalitățile mai mici au făcut pretensiuni esagerate, că de douĕḑeci de ani durează neînțelegerile, care au înverșunat lupta pentru drepturile de limbă. Se privim mai de aproape acest articul și aliniele mai din urmă.

Ce 'și-a închipuit legislatorul sub conceptul naționalităților? Ce înțelegem aici sub „naționalitate" fiindcă acest cuvênt se pune apriat lângă cuvêntul „limbă"? Naționalitatea mai esprimă ea aici și altceva, un alt drept, care trebue scutit și cultivat, aceea ce poate se pronunciă în moravurile, portul sau în părerile de drept particulare? Până unde merge aici indatorirea statului de a conserva și cultiva naționalitatea? Sau poate vrea numai să ḑică, că nu este permis, ca vre o naționalitate să fie prigonită pentrucă se poate folosì de limba sa și o poate cultiva după voință? Dar în acest cas articulul acesta în genere nu înseamnă mult, pentrucă acest drept și așa este garantat cetățenilor egal

FOIȚA.

Esposițiunea națională.

IV.

Am menționat deja obiectele din sala *D* ce presentă un interes istoric.

Totuși avênd ocasiunea, de a întâlnì pe espunĕtorul lor, d. D. Butculescu, și a asculta interesantele d-sale esplicațiuni, revenim spre a pune pe public în posițiune, de a aprețiia însemnătatea sciințifică a acestei părți a esposițiunei.

In dulapul cu No. 44 vedem, după cum am mai spus-o, diferite vase și obiecte de pământ, utensilie de peatră, de aramă, de os și de căprioară, toate provenite din esplorațiunile esecutate de archeologul nostru, d. Butculescu, în curs de mai bine de ḑece ani, cu spesele d-sale proprii. Ele au fost găsite în măgurele Calonfirescu, Balaciul-Padureț, Zimbreasca, (Teleorman) și Popesci (în Vlașca). Aceste vase olării, obiecte de pământ și utensile sûnt clasate de d. Dimitrie Butculescu în epoca neistorisită a țĕrei, și nici cum în cea preistorică, după cum le-am clasat noi, împreună cu alți archeologi. Diferența, ce esistă, după d. Butculescu între aceste două epoce este, că în cea dintâi a esistat un cult și o ideografie, după cum chiar atestă obiectele găsite în aceste localități, pe câtă vreme epoca preistorică este o epocă necultă, în care cel puțin până acum nu s'a probat nici o cunoscință de grafism.

In stalagiul de sus al acestui dulap, se observă diferite forme de bardace, covăsele, cianace, borcane, tipsii din cele trei măguri de mai sus și o colecțiune de utensile de os, precum râcăitori pentru piei, sule de coarne de căprioară, dalte și mânere de coarne de cerb.

În al doilea stalagiu se află olăria din aceleși localități și o varietate de figurine de os și de pământ. D. Dimitrie Butculescu dă acestor figurine numirea de idole și ele formează partea cea mai interesantă și caracteristică a epocei neistorisite.

După demonstrațiunile d-lui D. Butculescu aceste idole au o asemenare prototipică cu cele descoperite de dr. Schlieman la Tyrente și Mycene în Grecia. Se scie că aceste din urmă representă pe Hera, sau Io a Pelasgilor sau Isis, sora și socia lui Osiris al Egipțianilor. Din această configurație omogenă trage d-sea deducțiunea, că idolele descoperite în măgurele Calonfirescu, Balaciu, Zimbreasca și Popesci posedă esențialmente spiritul și atribuțiunile divinităților egiptiane. Această părere devine și mai verosimilă, dacă ne întoarcem privirile spre primele epoce ale istoriei Dacilor.

Sub regele Boerebiste Zamolxis (de origine dacă) aduse din Grecia și Egipt, unde trăise mai mult timp, cunoscința semnelor celeste, și prin investigațiunile lui câștigă favoarea acestui monarch, care îi dete titlul de *Dikenaios* sau mare profet. El reformă cultul Dacilor și le inspiră neapĕrat credințele sale religioase, ce le învĕțase în Egipt. După moartea lui Zamolxis, Dacii 'l și divinisară. Așa dar din omotipia idolașilor din Tyrente și Mycena (Grecia) și cei din măgurele Calonfirescu, Balaciu, Zimbreasca și Popesci (România) trage d. Butculescu deducțiunea, că aceste divintăți representă o epocă dacică cu cultura egiptiană.

Cât despre armele de peatră și pământ, untensiliele compuse din ea, din coarne de căprioară și de cerb, din aramă nativă, din peatră (serpentină și cuarț, etc.) precum și din fosile, sub formă de prăstii, de toporașe, rîcăitori, cuțitașe, sule, bolduri, toate aceste trec în epoca neolitică însě nu preistorică, ci neistorisită a acestui popor, de oare ce în aprofundatele investigațiuni ale d-lui D. Butculescu nu s'a găsit nici un alt obiect de metal, afară de un topor de aramă nativă, și este de notorietate archeologică, că acest metal face parte din sus-citata epocă. În stalagiul de jos se observă nisce forme conice de pământ ars, în vêrful cărora este practicată câte o gaură. Parte din aceste obiecte posedă pe fețele lor incisiuni ce denuncie, prin configurația lor caractere grafice, care, până acum, nu s'au putut descifra, din causa puținelor probe ce sûnt.

Înainte de a trece mai departe

îndreptăţiţi ai statului într'o formulă generală. Ear dacă de altă parte prin aceasta s'ar înţelege, că fie care naţionalitate, prin urmare ori ce fragment de popor, care 'şi-a desvoltat limba şi moravurile în feliul seu, are dreptul să pretindă dela stat deplină egalitate pentru cultivare şi deplină egalitate cu celelalte limbi din organismul statului, o asemenea pretensiune earăşi e nerealisabilă, pentrucă noi avem ḑece limbi de naţionalitate, care stau pe o diferită treaptă de cultură, unele dintre aceste naţionalităţi nici nu au o limbă scrisă şi de vorbit încă numai puţini o vorbesc.

O astfel de înterpretare nu ar mai putè fi luată în înţelesul democratic al egalei îndreptăţiri şi al cultivărei, ci ar corespunde la restabilirea egalităţei în sens comunistic, care ia dela unul aceea ce are şi o dă altuia. O limbă are proprietate intelectuală prin muncă şi silinţe de mii de ani, precând alta e atât de seracă încât nu are nici o literatură. Amêndouĕ aceste limbi nu se pot pune într'o linie, fără de a comite o nedreptate contra celorlalte.

Dar, într'adevĕr aceasta nu a trebuit a se înţelege astfel. De aceea naţionalii înşişi au propus la formularea cea nouă din anul 1867 încă o alineă care ḑice: „Egala îndreptăţire a limbelor usitate în ţeară va fi recunoscută de stat pentru scoală, oficiu şi viaţa publică.“

Din această linie vedem apriat, că esistă o deosebire între limbile usitate în ţeară şi între limbile naţionalităţilor. Dar şi aici ne aflăm în faţa unor interpretări problematice. Pentrucă ce e o astfel de limbă usitată în ţeară, dacă aici prin aceasta nu se înţelege limba ori şi cărei naţionalităţi într'o ţeară? Se înţelege sub aceasta oare limba, care se vorbesce în ţeara întreagă sau în unele părţi ale ţĕrei sau limba aceea care s'a folosit mai înainte ca limba ţĕrei în oficiu şi în viaţa publică şi are aşa ḑicênd o însemnătate istorică? Nu voiu se decid în această privinţă, am auḑit nu de mult asupra acestui punct diferite păreri dela juristi esperimentaţi. Aşa a declarat ministrul de justiţie limba cechică de limbă usitată şi de limba ţĕrei pentru Boemia şi Moravia. Se pare că ne am putè închipuì casul ca o limbă usitată într'alt loc să nu fie usitată în ţeara întreagă.

Deci aceste espresiuni nu trebue considerate togma ca sinonime. Şi într'adevĕr de es. în Tirol, cu toate că acolo limba italiană e una dintre limbile ţĕrei, totuşi nu se poate afirma, că ea e o limbă usitată în ţeara întreagă, şi de altă parte judecătoria împerială a decis într'un cas, că în oarecare comune din Austria de jos e usitată limba cechică, pre când aceasta în Austria de jos de sigur că nu este limba ţĕrei.

Se mai poate nasce şi o altă temere gravă din această alinee: în ce periferiă are să fie valabilă egala îndreptăţire; se considerăm adecă limbele usitate în ţeară ca egal îndreptăţite între sine în imperiul întreg sau numai între marginile ţĕrei, şi earăşi, între marginile ţĕrei întregi sau una limbă să fie îndreptăţită în scoală şi în oficiu în acele părţi ale ţĕrei, unde e usitată, în asemenea mesură, cum e altă limbă în alte părţi ale ţerei. Cea din urmă vedere se pare a fi justificată prin alinea 3, care vorbesce de naţionalităţi ce nu trebue silite să înveţe o adoua limbă a ţĕrei pentru cultivarea lor: „În ţĕrile în care locuesc mai multe naţionalităţi, institutele de instrucţiune publică trebue întogmite astfel, ca fie-cărei dintre aceste naţionalităţi să i se dea mijloacele recerute pentru cultivarea limbei sale fără de a fi silită să înveţe o a doua limbă a ţĕrei;“ de vom esecuta această dispoşiţiune, aplicarea a două sau a mai multor limbi ale ţĕrei în ţeara întreagă într'adevĕr va fi atât de cu greu încât egala îndreptăţire a limbilor în ţeara întreagă ar fi aproape neesecutabilă. Cum voiţi dv. să puneţi la cale egala îndreptăţire în ţeara întreagă, dacă i închideţi naţionalităţii posibilitatea de a învĕţa a doua limbă a ţĕrei?

După cum cred eu s'ar mai putè aduce, fără a siluì sunetul verbal al legei, un şir de temeri, care ar justifica părerea mea, că clarificarea acestor concepte e necesară, şi pentru aceasta eu nu pot împărtăşì părerea ministrului, că o codificare ar fi aici de prisos. Togma motivul adus de deput. Lienbacher contra codificării mi se pare a fi plausibil pentru o astfel de codificare. Numitul deputat a ḑis: „Dacă o nouă lege fundamentală de stat voiesce a stabilì instituţiuni nouĕ, positive şi dacă ea a pronunciat numai principiul pentru aceste instituţiuni, firesce că în asemenea cas mai lipsesce o lege specială, care cuprinde formularea concretă a acestui principiu.“

Dacă mi-a succes a arĕta, câte interpretări admit dispoşiţiunile acestui drept fundamental şi cât de necesară e o codificare lămurită, urmează de sine, că o lege de limbă voind a definì ce trebue a se înţelege sub limba unei ţĕri sau sub limba unei naţionalităţi, va trebuì să stabilească înainte de toate conceptul cel mai înalt, adecă conceptul limbei de stat. Prin aceasta nu se schimbă nici sensul nici sunetul literal al dreptului fundamental, care a putut numai să largească drepturile naţionalităţilor şi a limbelor usitate în ţeară faţă cu restringerile de până acum, dar nu a alterat dispoşiţiunile despre limba statului, căci aceste esistă şi nu au fost sterse nici odată.

Din contră e învederat, că dând naţionalităţilor libertate individuală perfectă, pentru a'şi desvolta limba, o limbă de stat în ultima analisă e o precondiţiune necesară togma pentru numerul cel mare al limbilor usitate în diferite ţĕri, pentrucă altfel administraţiunea statului ar fi o imposibilitate. Mĕ provoc şi la acest loc la cuvintele unui bărbat (dep. Lienbacher), a cărui obiectivitate în această cestiune nu va fi contestată în partea dreaptă a casei: „Eu însumi recunosc, că în tie care stat, unde esistă limbi diverse, trebue să fie una limbă de înţelegere pentru toţi. Prin urmare e sigur, că limba statului, dacă nu ar esista încă, ar trebuì întrodusă, togma pentru a regula dispoşiţiunile generale ale dreptului fundamental. Eu cred că nimenea, dacă nu caută cumva certe naţionale, nu va ignora necesitatea unei limbi de stat într'o ţeară locuită de diverse naţionalităţi. Mai trebue oare să arĕt, că numai esistă nici un stat mare, care să nu'şi fi validitat limba sa în imperiul întreg, ba şi constituţiunea liberală a Belgiului şi a asigurat dreptul de a decide care să fie limba administraţiunei, şi Ungaria abia a ajuns la independenţă şi îndată 'si-a declarat limba sa de limba statului.

Dv. şi guvernul, pentru a paralisa propunerea, 'mi veţi opune poate aceleşi argumente ḑicêndu'mi: „Dacă limba germână esistă deja ca limba statului şi se presupune în mod tăcut în art. XIX, apoi nu mai avem nici un motiv pentru a o întemeia sau definì de nou“. O astfel de lege aduce şi pentru partidă paguba ulterioară, că concesiunile pe cale administrativă devin imposibile, şi naţionalii vĕḑênduse restrinşi în pretensiunile lor, nu vor mai avè interes a urma unei conduceri reacţionare. Dv. aţi putè face aceasta şi prin votare ne aţi alunga cu dorinţele noastre juste din casă — dar prin aceasta propunerea numai se amênă pentru a revenì de nou, poate într'altă formă. De veţi mutila propunerea mea prin crearea unei legi, care fiind în contrast diametral cu propunerea, va sporì stările caotice de aḑi, fiindcă nu se observă limba germană, pentru aceasta ve fac responsabili pe dv.

Noi Germanii, cu toate că sûntem naţionalitatea cea mai numeroasă, fiind împărţiţi în diverse ţĕri, ne vom afla în multe proviacii în raportul unei minorităţi asuprite, cu mai puţine drepturi decât grupele naţionale compacte. Vom trebuì să esperiăm, că libertăţile şi drepturile, ce vi le am conces bucuros, vor fi folosite ca armă contra noastră, pentru a ne stirbì drepturile acuirate din vechime,

Avem oare deja acum temeiu pentru astfel de temeri? Nu vedem, cum toate naţiunile, care se bucură de scutirea şi cultivarea limbei lor numai în Austria, se folosesc de ori ce ocasiune, pentru a ne respinge pe noi? Nu vedem că limba germană, cu toate că ori ce om cultivat e silit a se folosì de dênsa, este proscrisă din Ungaria şi că în unele jurnale se predică o goană formală a Germanilor? Se vĕ mai fac istoricul teatrelor din Pesta şi Lemberg, se vĕ mai descriu posiţiunea Germanilor în Praga după foile boeme, sau nu am auḑit că un Slav din sud a silit pe un ministru, care e Maghiar, în delegaţiunea austriacă, să dovedească necesitatea limbei germane ca mediu de înţelegere?

Aşi putè produce o literatură întreagă în această materie, dar nu voiu să fac imputări conaţionalilor mei germâni „din Linz“, nu voiu să scot un ţipet de durere, câtă vreme mai avem puterea de a ne apĕra drepturile.

Din acest motiv nici nu âm şovăit a adresa această provocare ministeriului actual, pentru că mai am încă convingerea, că în Austria nu va esista nici un guvern, care să aibă pofta erostratică de a se periclita pe sine şi imperiul prin aceea că se demite a despoia statul de unul dintre cele mai cardinale drepturi ale sale — luând statului aceea ce este a statului.

Contele Hohenwarth espune pe scurt punctul de vedere al dreptei în aceasta cestiune. El ḑice, că această propunere trebue respinsă la prima cetire, pentru că o discusiune asupra acestui punct mai ales în momentul de faţă nu va avè nici un resultat salutar şi practic. Această cestiune se poate resolvì numai prin conlucrarea comună a tuturor partidelor, (Aplause în dreapta), dar' la o asemenea conlucrare nu putem conta în momentul de faţă. Împutarea ce se face dreptei, că ar voì să sugrume cuvêntul contrarilor, nu va fi ratificată din partea poporului, ba poporul va fi recunoscĕtor, dacă mai întâiu se vor deslega întrebările economice, dela care el va avè un folos. Dar admiterea şi motivarea propunerei lui Wurmbrand au trebuit se convingă partida dreaptă, că minoritatea atribue acestei desbateri o valoare estraordinară şi crede că e un recuisit al curtoasiei parlamentare ca propunerea să se transpună unei comisiuni. Din acest motiv şi dreapta se învoiesce şi va vota pentru transpunerea propunerei la o comisiune. Oratorul însĕ se roagă ca se nu se consume timpul prin discursuri lungi şi se nu se provoace nici o desbatere asupra cutezatelor teorii ce le-a desvoltat Wurmbrand.

Propunerea lui Wurmbrand s'a transpus unei comisiuni de 24 membri.

Afacerea stindardului din Agria.

În comisiunea petiţionară a dietei unguresci s'a pertractat cunoscuta afacere cu stindardul din Agria. Cetatea Agria a înaintat la 3 Octomvre o petiţiune cătră dietă, în care cere satisfacţiune pentru însultarea stindardului naţional şi statorirea de pedepse aspre pentru asemenea casuri în viitor, ear la 4 Noemvre numita cetate a substernut altă petiţiune, prin care cere o nouă comisiune de cercetare, care să fie compusă din civili şi militari, şi crearea unei legi speciale pentru scutul emblemelor naţionale. Comitatul Somogy a cerut prin o petiţiune tot în această afacere, ca asemenea delicte să se pedepsească

în descrierea salei *D*, semnalăm colecţiunea de medalii espusă tot de d. Butculescu, care asemenea presentă un interes istoric, de vreme ce fie-care din aceste medalii este bătută cu ocasiunea unui eveniment oare-care.

Ne întoarcem earăşi în lumea noastră, în lumea de astădi şi privim cele-l-lalte obiecte espuse în sala *D*, găsim constume naţionale, marame de borangicu, velinţe, olărie românească din mai multe judeţe ale ţĕrii, întrebuinţate pentru a împodobì această sală.

Mărturisim cu plăcere, că din punctul de vedere al impresiunei, ce produce ornamentarea sălei *D*, ea nu lasă nimic de dorit. Cei ce pretind, că ţesăturile noastre naţionale, ţesăturile lucrate de ţerance, n'ar face o frumoasă figură într'un salon n'au de cât să visiteze sala *D* a esposiţiunei „Concordia“, spre a se convinge de contrariu.

Ideea decoraţiunei acestei sale a fost proprie a d-lui D. Butculescu şi chiar esecutată de d-lui, ca un simplu lucrător, de aceea, comitetul a şi convenit a o boteza pentru intimitate cu numirea de camera lui Butculescu.

Ea ese cu totul din modul de arangiare al celor-l-alte sale ale Esposiţiunei. Decorul ce s'a dat salei *D* este cu atât mai mult original, cu cât diferite districte ale ţĕrii îşi dau mână de unire prin velinţele, scoarţele, betele, maramele, velinţele, stergarele şi olăria lor multicoloră particulare; toate aceste ţeseturi aplicate pe tavan îi dau aspectul unei turle bisantine cu ornamentaţiune originală de străchini, cianace şi urcioare din diferite districte, cu bete, care îmbrăţişează ondulaţiunile boltei, cu cingĕtori lucrate cu fluturi şi mărgele de diverse colori, care atrag ḑilnic atenţiunea publicului neobicinuită a vedè un tavan atât de capricios şi de călduros la privire. Velinţele şi scoarţele, care formează bolta, aparţin districtelor următoare: Ilvov, Argeşu, Vlaşca Rîmnicul-Sărat, Prahova, Ialomiţa, Dolju, Teleormau şi Muscel. Olăria asemenea representă urmatoarele districte: Ilvov, Prahova, Muscel, Romanaţi, Dolju, Argeş.

În arangiarea obiectelor din această sală pare, că espunĕtorul a urmărit tocmai ideea de a dovedì, că frumoase sûnt ornarmentările cu stofe românesci, când mai cu seamă sûnt cu gust arangiate, şi cu bucurie constatăm că a reeşit.

Cele două ferestre împodobite cu ţesĕturi românesci, în loc de perdele şi de celelalte ornamentaţiuni, ce se obicinuesc, produc o impresiune plăcută, pe care nu fac de cât să o mărească scaunele şi fotoliele sculptate cu artă şi îmbrăcate tot cu stofe românesci.

Dacă, precum în această sală e o colecţiune de velinţe, ar fi fost la esposiţiune şi o altă colecţiune completă de îmbrăcăminte ţerenească pentru femei şi bărbaţi, secţiunea specială, ce s'ar fi putut forma cu ele ar fi oferit cel mai mare interes. Sûntem siguri, că ceea ce nu s'a putut face anul acesta, se va face la cea dintâiu esposiţiune, ce va urma.

Dar să urmăm inspecţiunea începută.

În dulapul cu medaliele, pe care 'l menţionarăm, găsim mai multe mustre de chihlibar din ţeara, o ţigaretă de chihlibar, pe care se află miniatura staturei lui Michaiu-Viteazul, lucrată cu multă artă de d. Matache Tănăsescu, o tabacheră de argint în filigrană, lucrată de un Român din Macedonia, şi mai multe iconiţe sculptate în lemn, lucruri mici, care însĕ merită atenţiune ca lucrări nu numai de răbdare, ci şi de un ales gust artistic.

Mai departe, întimpinăm câte-va mustre de argintărie lucrată în ţeară pentru usul bisericei şi frumoase mustre de cercei şi alte ornamente feminine, aceste din urmă eşite de atelierele d-lui Carapati.

Un orologiu de busunariu, cel dintâiu lucrat în ţeară de d. G. Ionescu şi mai multe bucăţi de orologiu; o machină făcut de d. Z. R. Niculescu cu scopul de a ficsa orologiul în timpul reparaţiunei şi a sfirşit stereometrul (instrument pentru mĕsurarea volumului corpurilor) inventat de d-nul Puşcariu şi cunoscut deja cetitorilor nostri, ocupă singură o mescioară.

D. Z. Niculescu a depus şi un prospect în care anunţă, că a desco-

ca crime de lesa-Majestate. Afară de aceste au mai încurs 21 petițiuni din diverse comitate, cari spriginesc rugarea comitatului Somogy.

După deschiderea desbaterei ministrul president Tisza ia cuvêntul pentru a constata pe basa actelor, că nu a esistat factul vătămărei cu intenţiune a stindardului național. Cercetarea ne a dat dovada, că o incuisiţiune nouă nu e justificată, deasemenea nu este de lipsă ca sĕ creăm o lege specială pentru scutul emblemelor naţionale. Guvernul are deplină consciinţă de datorinţa sa în această afacere. Ear dacă comisiunea va îndruma pe guvern sĕ controleze cu deamerunțul, dacă se vatemă sau nu stindardul național, dacă se desfăşură pretotindinea la locul unde se recere sĕ fie desfăşurat şi dacă abaterile în această privinţă se pedepsesc cu asprime sau nu, contra unei asemenea îndrumări guvernul n'are de a face nici o escepţiune.

Consiliariul ministerial Jekelfalussy constată starea lucrului după acte, din cari se vede, că Seemann când a îndepărtat din ordin stindardul nu a avut nici cea mai mică intenţiune de a vătĕma emblema națională, după cum constată şi verdictul tribunalului de onoare.

Bl. Orban şi Al. Bodogh se provoacă la sensaţiunea cea mare ce a produs această afacere în ţeara întreagă, şi accentuă, că pentru linistirea inimilor întăritate e de lipsă sĕ se introducă o cercetare nouă şi anumit din partea unei comisiuni micste.

Ministrul president Tisza arată, că comisiunile micste se institue de regulă numai în casul, când se întêmplă un conflict între militari şi civili. Casul de faţă însĕ nu e de natura aceasta.

Markhot doresce ca în toate casurile de natura celui de faţă, prin cari se vatĕmă simţemintele patriotice, sĕ se institue comisiuni micste. În casul concret de faţă sĕ se enunţe, dacă în viitor în asemenea casuri vor funcţiona asemenea comisiuni.

Referentul Vécsey face propunerea următoare: Din acte omisiunea s'a convins, că în casul concret de faţă nu s'a întêmplat o comisiune sau negligenţă care se reclame o cercetare nouă.

Legile esistente sûnt destul de lămurite în dispositiunile lor despre scutirea coloarei naţionale, a stindardului şi a emblemei ţerei, dar cu toate aceste comisiunea crede, că nu e de prisos sĕ se creeze cât mai curênd codul penal special pentru armată, care ni s'a pus în perspectivă prin § 5 art. de lege V: 1878, şi sĕ se provadă întrênsul toate casurile de vătĕmarea emblemelor de stat. Deci comisiunea formulează următoarea propunere:

„Camera asteaptă de la guvern, ca prescrisele despre respectarea colorilor naţionale, a emblemei şi a stindardului sĕ se esecuteze în toate direcţiunile şi vătămĕtorii sĕ fie traşi la respundere, dar sĕ se substearnă cât se va potè mai curênd şi codul penal militar.

Kubinyi primesce această propunere cu atât mai vêrtos cu cât introducerea de nou a cercetării ar putè se întărîte mai tare inimile şi se înasprească agitaţiunea.

Propunerea referentului s'a primit şi cu aceste şedinţa s'a terminat.

Desbaterea cestiunei Evreilor în parlamentul prusian.

(Urmare)

Richter constata, că centrul s'a mulţămit mai bine cu discursul lui Windthorst. Bănuelile generale ale lui Bacham a fost combătute mai bine de către fapte, că la şarlatania cu acţii au luat parte mai mulţi creştini, chiar şi din cercurile cele mai înalte, şi că Evreul Lasker a rupt masca acestei şarlatanii. Conservatorii găsesc, că interpelarea nu este oportună, fiindcă chiar prin interpelare au fost împinşi dela ofensivă la defensivă. S'a vorbit atât de mult de statul creştin în cât în ceea ce'l privesce pe dênsul, trebue sĕ amintească tratările baronului de Vinke, în camera comună, cari ajunseră la resultatul, că statul creştin este un *Nimic*, de oare-ce statul n'are scopul de a realisa pretensiile moralei creştinesci, precum nici conglomerarea diferiţilor indivizi nu poate avè acest caracter. Amalgamarea religiunei şi statului face, ca contrastele sĕ crească tot mai mult. Naţiunea în fine este împărţită.

El nu scie ce curagiu trebue sĕ aibă cine-va pentru a conduce mişcarea socială-creştină. Şi pe de o parte şi pe de alta sûnt oameni, cari permit Evreilor aceasta. Berlinesul Mob n'a vĕdut lucrul cu ochi aşa de rĕi şi s'a amuzat asupra lui. Se cere mai mult curagiu pentru ca în calitate de preot sĕ aperi păreri liberale contra persecuţiunei acelei clici ortodocse, mici dar' puternice; social-democraţii, cari sûnt alungaţi pretutindeni, nu sûnt aşa de periculoşi ca socialo-creştinii. În desbaterile lor nu se află nimic despre ajutorul reciproc, ajutorul către aproapele nostru. Acolo se cere totul dela stat. Nici o mişcare nu e mai antimonarhistă, şi liberalii şi conservatorii ar trebui sĕ lucreze împreună ca pretenţiile faţă cu statul sĕ nu câştige teren.

Oratorul descrie, în mijlocul unei vii ilarităţi, adunările creştinilor-socialişti. Urmarea a fost, că social-democraţii au ajuns în astfel de rătăcire, în cât am fost siliţi sĕ vedem atentate. Oratorul aduce aminte, că mulţimea pasionată nu se va oprì la preot; el se bucură de resultatul interpelării şi speră că mişcarea anti-semetică, care în adevĕr nu este pentru gloria ţĕrei, va cădè.

Stöcker combate aserţiunea, că mişcarea a fost înpinsă dela ofensivă la defensivă; şi dacă mişcarea anti-semitică va micşora în Berlin partida progresistă dênsul s'ar bucura mult. El simte întreaga rĕspundere dar tot odată scie, că va avè succesori. El nu doresce decât pacea, căci până acum creştinii au fost persecutaţi ca o feară sĕlbatică. El doresce ca sĕ se facă cât mai curênd o pace, care se condiţioneze respectul şi recunoscinţa reciprocă. Ceea ce s'a desbătut în adunările conduse de dênsul a fost şi este în mare parte rĕu raportat de presa mincinoasă a Evreilor. La nici o partidă politică nu s'au ţinut adunările cu o aşa linisce ca la dênsul. Paşii lui au fost îndreptaţi contra democraţiei sociale, pentru dênsul cestia evreiască nu este o cestie de rasă, de religie sau de stat, ci o cestiune social economică. Mişcarea nu s'a născut din invidie. Nu averea Evreilor, ci modul cum o câştigă a provocat amărăciunea. O societate, care se compune din 79—80 la sută creştini, poate pretinde sĕ fie domnită de un monarch creştin şi guvernată de legi în sensul creştin.

Astfel îşi representă dênsul statul creştin. El refusă de a urî ovreismul. El e evreo-fil. Din principii social-democratice n'a păşit numai contra ateismului şi resturnărei ci şi contra sĕrăciei. Strigătul *ajutor* este intern şi estern şi dacă voiesce sĕ dea ajutor, pentru el ca preot nu este de mirat. Activitatea sa mai întâiu este îndreptată contra nerespectărei ordinei statului, contra necredinţei. Atitudinea sa nu merită imputarea, că creştinismul îi servesce de scut, că el are vre-un scop oare care. El a fost silit sĕ păşească în cestia ovreiască prin presa Evreilor şi prin atitudinea lui Straszmann. Oratorul constată înainte de toate, că atitudinea fără mĕsură a presei a iritat mai mult pe preoţimea ortodocsă. El, ce e drept, a tratat pe Evrei în mod neobicinuit, dar' nici decum nu voiesce sĕ le ia ceva din drepturi. Dacă însĕ mintea sănĕtoasă a poporului e menită a pune capĕt relelor, cum se poate face aceasta fără a apela la popor? El s'a adresat poporului şi de aceea a avut succes. Mai înainte mişcarea a fost înăbuşită, de când însĕ a căđut Straszmann în Berlin, în câteva districte furtuna a isbucnit. Petiţia n'are de scop restrîngerea drepturilor Evreilor, nici nu pretinde depărtarea lor din diferitele oficiuri ale magistraturei, ci numai din posturile cu autoritate însemnată, în cari ar trebuì sĕ fie oameni cari stau în armonie cu colectivitatea.

Toate celelalte pretenţiuni ale petiţiunei încă sûnt pe deplin fnndate. Stöcker deduce ura contra Evreilor din tendenţa lor de a prevala; pentrn aceasta literatura oferă nenumerate probe. Oratorul se întoarce apoi la declaraţiunea contra mişcărei anti semitice. Între cei ce au subscris-o sûnt mulţi cari au escelat ca fundatori. (Strigăte: Nu'i adevĕrat! Numesce nume!) Mica minoritate sĕ fie tratată cu bunĕtate şi consideraţiune, ea însĕ sĕ nu pretindă, ca majoritatea sĕ se orienteze după dênsa.

Löwe (Berlin) ţice, că dênsul ca Evreu, după declararea guvernului a socotit, că nu e necesar sĕ vorbească în această cestiune. Dar' pentru că a vorbit Stöcker, el e nevoit a rectifica mai multe neadevĕruri. Stöcker a vorbit mari neadevĕruri, dar şi declaraţiunile lui ca deputat sûnt contrare cu atitudinea sa în adunări afară de parlament. De unde vin relele, de cari sûnt acusaţi Evreii, aceasta o arată istoria. Adunările creştino-sociale nu au fost disolvate de poliţie, pentru că Stöcker după discursurile aprinse disolva singur şi imediat adunările. Nu se combate numai presa şi bursa evreiască, dar' Stöcker atacă şi industria evreiască. El protestează, că Stöckor vorbesce în numele naţiunei; naţiunea germană n'are nimic comun cu aspiraţiunile lui. Interpelarea şi respunsul clar al guvernului a lămurit cestia. Poporul german va sci acum, cari sûnt amicii şi cari sûnt inimicii culturei sale.

Nici un membru al camerei, Evreu, nu va mai avè necesitatea, ca sĕ vorbească.

Varietăţi.

* (Emisari militari). În numerul antepenultim al „Tel. Rom." amintind şi noi după „P. Ll.", că emisari români ar umbla sĕ câştige pentru armata românească oficeri din armata austro-ung. am ţis: „Vorbă sĕ fie!" Prin aceasta am declarat, că toată faima aceasta este o faimă goală. Acuma vine domnul Eugen Voinescu, consulul general român şi confirmă în „P. Ll" presupunerea noastră prin următoarele: „Stimate dle redactor! Am onoarea, a vĕ face cunoscut, că faima publicată decurênd prin onorata foaie a Dvoastre, cât şi prin alte mai multe din capitală, că aici sûnt agenţi de ai guvernului român cu mandatul, a câştiga pentru serviţiul militar românesc foşti oficeri din armata austro-ung., este cu totul neîntemeiată. Legile românesci. sûnt cu totul contra unei asemnea procederi. Rugânduvĕ deci dle redactor, ca sĕ binevoiţi a primì această îndreptare în foaia Dvoastre stimată remân

Cu toată stima.

Budapesta 4 Demvre 1880.

Eugen Voinescu
consul general român.

* (Societatea academică) „România-Junĕ", carea cu anul acesta întră într'al doilea deceniu al esistenţei sale, în şedinţa sa din 27 Noemv. 1880 'şi-a ales noul comitet pentru arul XI administrativ în modul următoriu: stud. philos. Basiliu Damian, president; stud. techn. Dimitriu Brătian, vice-president; stud. techn. Emilian Popoviciu, secret. al coresp. ger.; stud. juris Dimitriu S. Stefan, secret. al coresp. rom.; stud. philos. Dionis. Făgărăşan, cassier; stud. philos. S. Haliţă, controlor; stud. juris. Mateiu Voilean, bibliotecar. O comisie literară constătătoare din: Dimitriu Onciul, cand. philos.; Eusebiu Simionovici-Venti, stud. jur.; Ioan C. Panţu, stud. philos.; Ciril Vulcan, stud. jur.; Teodor Bota, stud. med. O comisie de reisie constătătoare din: Steriu N. Ciurcu, drand med.; C. Radulescu, stud. med.; Emiliu Codru-Drăguşan, stud. med.

* (Baronie). „W. Ztg" publică că ministrul şi consiliariul intim c. r. Dr. Florian Zemialkowski, fiind cavaler al ordinului coroana de fer clasa primă, fu promovat la rangul de baron.

* (Academia orientală) din Viena este cercetată în anul acesta de un numĕr mai mare de elevi interni şi esterni ca de altă dată. Lumea comercială dă un contingent însemnat de elevi esterni. Semn că relaţiunile comerciale ale Austriei cu Orientul se sporesc din an în an.

* (Obandă de falsificatori de bani) s'a descoperit în ţilele trecute. De o vreme încoace au cerculat prin piaţa Sibiului o mulţime de note de cinceri falşi. Ţi de ţi filiala bancei naţionale de aici respingea câte 2—3 note de 5 fl. false. Acum lucrul s'a descoperit. Juristul absolut Wilhelm Sándor din Ogna Sibiiului fu prevenit în joc de cărţi cu cinceri falsi. O comisiune a tribunalului reg. din Sibiiu condusă de asesorul Zweier se duse la Ogna şi făcu o cercetare în locuinţa lui W. Sandor, precând acesta se afla în Sibiiu. Tribunalul din Sibiiu însciinţă la moment pe procurorul reg. din Alba-Iulia adaugênd, că locul, unde se produc aceste falsificate, casa lui Deak Endre din Vinţii de jos, este subminată cu dinamit.

Procurorul r. din Alba-Iulia convocă pe cale telegrafică pe toţi gendarmii din cerc. Sub conducerea locotenentului superior a gendarmeriei 28 gendarmi pleacă la Vinţii de jos (Alvincz), din partea tribunalului a mers judele Basiota, notariul Schieszl şi procurorul Henter. În 4 Decemvre noaptea pe la 11 oare ei sosiră în Vinţi şi împresurară casa lui Deak Endre. Era o tăcere adêncă, când judele Basiota se străcură cu curagiu până la grădele pentru a face recunoascere. La un semn unii gendarmi îl urmară. Locuitorii sciură acum, că în curte se află gendarmi, şi se încuiară.

Deak într'aceea începu se arunce bancnotele false şi alte instrumente în foc, precând nevasta sa trăgea dintr'un revolver prin diverse feresti asupra atăcătorilor.

Un glonţ atinse vestmêntul unui gendarm, precând alt glonţ trecu şuerând preste capul notariului Schieszl. Când cordonul împresură strîns casa, Deak fu provocat sĕ se predea, după aceasta falsificătorul fn amerinţat, că de nu se va preda i se va aprinde casa şi se predede.. Dênsul fu arestat şi legat dimpreună cu soţia sa. Bancnotele false erau arse, dar s'au aflat multe maşine şi matriţe. Casa întreagă era întogmită ca o fabrică de bancnote, laboratoriul principal se afla în pivniţă. Deak Endre era cunoscut ca fotograf şi mechanic în Vinţi, avea mulţi bani. Acest falsificator este identic cu individul, care fusese arestat de vre o câţi-va ani în

---

perit o machină pentru orologiu, care afară de arĕtarea oarĕlor, servesce şi a stinge lampa la ori ce oară dată şi ca desteptător. Machina aceasta nu e însĕ espusă.

Ne aflăm apoi în faţa celei dintâiu ferestre impodobite cu ţesături românesci şi subt care se găsesc espuse produsele monetăriei statului. Acì vedem lamele de metal, din care se taie rondelele, ce au sĕ devie monede, diferitele transformări, ce încearcă feţele lor până sĕ fie tipărite şi apoi mai multe bucăţi de 5 fr. în argint.

Produsele ateliarului de timbre ocupă un întreg părete; sûnt mustre de tot feliul de timbre.

Cu aceste am sfêrşit schiţarea salei *D.*

Ne remâne a mai vorbì, spre a completa darea-ne de seamă, despre produsele espuse anecse şi în curte. Aceste vor fi obiectul unor articole viitoare.

România pentru falsificarea a 200,000 fl. și fugise din prinsoarea dela S. Sct. Georg. Despre femeia sa nu se scie nimic mai de aproape.

Falsificătorii de bani se vor transfera la Mureș-Oșorheiu, acolo se vor trimite și aparatele și uneltele, care s'au trimes din eroare din Vinți la Sibiiu.

* (Foc.) În Vinerea trecută au ars în Cisnădie 5 șuri. Focul fiind mare și nutrit de vênt ar fi pustiit satul întreg, dacă pompierii din Cisnădie ajutorați de cei din Sibiiu n'ar fi sărit cu deadinsul într'ajutor.

* (Din Făgăraș) se face cunoscut, că acolo epidemia de vărsat nu esistă.

* (Vezekenyi) Ioan, consilierul de secțiune, despre care vorbisem după N. Pester „Journal“, că ar fi suspendat din oficiu, după cum îndreaptă acum tot „N. P. J.“ nu este nici suspendat din ofciu nice tras în cercetare disciplinară, ceeace prin aceasta se îndreaptă și din partea noastră.

* (Defraudațiune nouă). Contabilul dela societatea acționară de anticipațiuni din Budapesta, Leopold Wehly, a defraudat din averea acestei societăți suma însemnată de 10,000 fl., ear' dela o persoană privată suma de 8,000 fl. Din cercetările poliției din Viena s'a constatat, că defraundatul a adresat fratelui seu din Viena — un om de un caracter nepĕtat — o scrisoare, în care 'și mărturisesce crima, și intențiunea de sinucidere. În moment defraudantul nu este încă eruat.

* (Guvernul francez) a conclus închiderea caselor sociale ale lucrătorilor catolici.

* (O familie numeroasă.) În Onteniente (Valencia) trăiesce de present o femeie de 64 ani, carea s'a măritat cu 22 ani și a avut 11 copii. Copilul cel dintâiu a avut 3, al 2-lea 12, al 3-lea 3, al 4-lea 4, al 5-lea și 6-lea câte 8, al 7 lea 5, al 10-lea și 11-lea câte 4, pre când al 8-lea și al 9-lea n'au avut copii. Așa buna are în giurul sĕu 66 de nepoți. Unii dintre aceștia încă sûnt căsătoriți și bĕtrâna se bucură și din partea acestora de 81 strănepoți, dintre cari 3 asemenea sûnt deja căsătoriți. Suma totală a copiilor, nepoților și strănepoților se urcă așa dară la 158. Betrâna, carea încă e foarte sănĕtoasă, cu mintea întreagă, poate fi norocoasă, a mai vedè încă un numĕr frumos și de stră-strănepoți.

* (Telefon cătră Telefon). De present curge în London un proces, care este de mare interes. Magistrul postal general a pârât adecă compania de telefoane pentru conturbarea de privilegiu. Statul de vre-o 10 ani cumperase dela mai multe societăți telegrafele și primise după aceea dela parlament dreptul esclusiv, a împreuna prin electricitate o localitate cu ceealaltă. Vine acum magistrul postal general și dice, că societățile de telefoane, de vreme ce și ele întrebuințează pentru scopurile lor, electricitatea și drotul, se plătească postei o sumă anumită. Societățile de telefoane însĕ declară, că principiul lor e cu totul diferit de principiul telegrafelor electrice.

* (Earna) 'și-a serbat întrarea sa în Sibiiu și giur cu o fluștureală de Sâmbăta seara și de Luni. Zăpada e mare, trece preste genunchi, la vrăbii.

Posta din urmă.

Cetim în „Timpul“ de eri. „Agenția Havas“ a rectificat scirea ce ne o dedese în privința ședințeiântâia a comisiei dunărene; această rectificare confirmă scirea dată de „l'Indépendance roumaine“. Comisia a hotărît în unanimitate, după propunerea delegatului austriac, sĕ elaboreze un nou proiect. Ședința de astădi Marți și următoarele vor avè o mare însemnătate, de oare-ce vor desvĕlui de mai nainte vederile deosebitelor guverne în cestiunea dunăreană. Guvernele respective vor trebui, până sĕ se înceapă desbaterea asupra noului proiect, sĕ'l esamineze. Această esaminare prealabilă va necesita o întârziare.

Bursa de Viena și Pesta

din 7 Decemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	119.45	109.55
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	81.90	82.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.25	94.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.—	86.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.50	125.50
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.50	97.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.—	96.—
Obligațiuni urbariale temeșiane	95.25	95.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	95.—	94.75
Obligațiuni urbariale transilvane	95.50	95.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	96.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	95.—	95.¼
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.70	72.40
Datorie de stat în argint	73.50	73.70
Renta de aur austriacă	87.05	87.05
Sorți de stat dela 1860	131.25	131.75
Acțiuni de bancă austro-ung.	828.—	825.—
Acțiuni de credit austr.	287.10	287.80
Acțiuni de bancă de credit ung.	275.—	261.75
Sorți unguresci cu premii	110.50	110.70
Sorți de regularea Tisei	107.40	107.40
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.57	5.55
Napoleon	9.37	9.37
100 marce nemțesci	58.—	58.05
London (pe poliță de trei luni)	117.60	117.65

Economic.

Budapesta, 4 Dec. n. Timpul din dilele dintâiu ale sĕptĕmânei trecute a fost neguros și rece. Cătră sfĕrșitul sĕptĕmânei temperatura s'a muiat, s'a înnorat ceriul din di în di încât acuma așteptăm totuși earna cu zăpadă și toate semnele întăresc dicala: „Că earna n'o mâncă lupul.“ Timpul de altmintrelea n'a stricat nimica, deși receala de peste noapte a fost cam petrundĕtoare și seacă, încât pe urmă cugetau oamenii, că va fi stricat cu deosebire sĕmĕnăturilor, cari stând pe câmpuri desvĕlite, nu sûnt dedate a fi pe vremea aceasta fără acoperemêntul obicinuit de zăpadă. Temerea generală, că ținênd timpul îmburat mai mult, cu siguritate vor pătimi rĕu sĕmĕnăturile, se perde acuma tot mai tare, pentrucă semnele presente de timp ne prorocesc zăpadă cât de curênd. Riurile încă nu sûnt înghețate cât sĕ nu poată comunica năile pe ele. Comunicațiunea nice pe uscat încă nu ste împedecată. Negoațele cu toate articlele 'și-au continuat cursul din rêndul trecut, cereale au fost multe în piațe dară nu mai scumpe ca mai înainte- Așa notăm în special:

Grâul 50,000 m. m. a trecut cu fl. 10.60—12.09; Sĕcara 4000 m. m. cu fl. 9.80—10.20; orzul la 10,000 m. m. cu fl. 7.50—8.30; ovĕsul la 4000 m. m. cu fl. 6—6.30; cucuruzul la 20,000 m. m. cu fl. 5.80—7.90; făina a trecut de tot slab; păstăioasele ceva mai bine și adecă: lintea cu fl. 12; mazerea cu fl. 12.50; fasolea cu fl. 8—9; malaiul cu fl. 6—6.35; sĕmênța de cânepă cu fl. 7.—8.25 (toate per 100 chilogr.); lânile cu fl. 2—3.20 per chilogram.; spirtul *en gros* cu fl. 32; *en detail* cu fl. 33—34.50 per 10,000 litre %;

Porcii peste 69,000 n'au cam fost căutați. Din Ungaria de jos au fost peste 4000, din România la vre o 1000 și din Ardeal abia vre o 200 capete; unsoarea de porc a trecut cu fl. 65—69; slănina cu fl. 53; sĕul cu fl. 47—48; cartofii cu fl. 2.20—2.30;

Peile de bou, cu fl. 108—112; de vacă, cu fl. 104—108; de oaie cu fl. 13.5—1.55; de viței cu fl. 2.10—2.30; de miel cu fl. 105—115 (toate per 102 dărabe); de cal cu fl. 9.10—10.50 părechea.

Estras din foaia oficială Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 9 Febr. și 12 Martie imob. lui Isarie Mușa în Cârța; în 19 Feb. și 23 Martie imob. lui Samoilă a lui George Popa Codria în Draguș (judec. cerc. Făgăraș); în 30 Dec. 1880 și 3 Febr. 1881 imob. lui Ioan Suciu în Șulumberc (judec. cerc. Sighișoara); în 21 Dec. imob. lui Francise Katai și soți în Chindea (trib. M. Oșorhei); în 27 Dec. 1880 și 27 Ian. 1881 imob. remasului după Toma Gall în Buticinea (judc. cerc. Huedin); în 22 Dec. 1880 și 22 Ian. 1881 imob. lui Nicolau Sunanyi în Bogata; în 24 Dec. 1880 și 24 Ian. 1881 imob. tot acestuia în Cristolțul mare; apoi în 27 Dec. 1880 și 27 Ian. 1881 imob. tot acestuia în Câlna (trib. Dej); în 11 Dec. imob. luĭ Lazar Schvartz în Șeul mare (trib. Bistrița); în 16 Feb. și 19 Martie 1881 imob. Mariei Rinea Herszenyi (judecătoria cercuală Făgăraș); în 15 Decemvre imobillele moștenitorilor după Stefan Balint în Horlățel (judec. cerc. Huedin); în 3 Ian. și 3 Febr. imob. lui Precup Frățilă în Bungart (trib. Sibiu); în 11 Dec. imob. lui Ioan Stender în Zepliny (judec. cerc. Teaca); în 14 Dec. 1880 și 14 Ian. 1881 imob. lui Iosif Bartha în Michălesci (trib. Turda); în 10 Ian. și 15 Febr. imob. lui Ioan. Băerian în Herepea și cele după Ieva Feye în Căzănesci, Alvața, Băsărăbești și Târnava (judec. cerc. Raia de Criș).

Nr. 216, 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scoala conf. română gr. or. din Saschiz, protopresbiteratul Sighișoarei se escrie concurs până la 15 Decemvre a. c. st. v. cu un salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir gratuit și lemne de ajuns.

Se observă înse, că dacă petentul va fi provĕdut cu documntele recerute de legepentru a ocupa și postul de capelan în prememorata parochie, lângă neputinciosul paroch Georgiu Șoneriu încuviințată aceasta instituire de capelan prin ordinațiunea Prea Veneratului Cosistoriu archiedecesan dto 23 Octomvre Nr. 2892 B. 1879 se va bucura și de următoarele:

1. 8 jugere pământ din Porțiunea canonică, din cari 6 folosibile în tot anul;

2. 50 ferdele mĕsura vechie de cucuruz sfârmit sau grâu;

3. Dela 40 familii neorustice câte 2 dile de lucru sau câte 40 cr. v. a. sau apoi 2. ferdele cucuruz mesura vechie cu tuleul;

4. Din stola îndatinată pe jumĕtate;

5. Cuartir și edificatele economice necesarie;

Concurenții sûnt avisați a așterne petițiile lor cu documentele recerute prin lege și regulamente până la terminul indicat subscrisului oficiu.

Sighișoara, 30 Octobre 1880 v.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al tractului Sighișoara.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Zacharia Boiu m. p.,
protopresb.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scoala comunală din comuna Topleț, (pretura Orșovei) se escrie concurs cu termin până la finea lui Decemvre a. c. st. nou.

Emolumentele incopciate cu acest post sûnt:

a) 300 fl. v. a în bani gata;

b) 12 metrii de lemne în natură;

c) cuartir liber cu grădină de legumi.

Doritorii de a ocupa acest post au până la timpul indicat, a'și substerne recursele sale bine instruate. consiliului scolastic din Topleț (via Mehadia).

Acei recurenți, cari pe lângă limba maternă, pot propune și limba cea deobligătoare maghiară, și sciu cântarea bisericească, vor fi preferiți.

Recursele întrate mai târdiu nu se vor lua în considerațiune.

Topleț în 2 Decemvre 1880.

Popeszko Peter m. p.,
2—3 jude comunal.

Nr. 261. 1—3

Prolungire de concurs.

Concursul pentru stațiunea învĕțătorească din comuna Certeș cu salariu anual de 150 fl. cuartir și lemne pentru foc se prolungește până la 15 Decemvre 1880. st. v.

Concurenții au a'și substerne suplicele lor, provedute cu atestatele de cualificățiune, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Gioagiului I. Hondol per Deva.

Nr. 274. 3—3

CONCURS.

Fiind stațiunile învĕțătoresci din comuna Rĕchita-Purcăreț a se întregì se escrie acest concurs cu termin până la 7 Decemvre 1880 st. v. pre când va fi și alegerea.

Salariul învĕțătoresc este 110 fl. v. a. și doi stânjini de lemne pentru foc, de o stațiune

Doritorii de a ocupa una din prenotatele stațiuni învĕțătoresci au sĕ'și astearnă cererile lor înzestrate cu documentele prescrise de statutul organic și regulamentul congresual din a. 1878 oficiului protopresbiteral gr. oriental în Sebeș până la prefiptul termin.

Rechita în 16 Noemvre 1880.

Comitetul parochial în conțelegere cu protopresbiterul.

Nr. 312. 2—3

EDICT.

Ana n. Ioan Coțofană de religiunea greco orientală din Avrig, comitatul Sibiului în Transilvania, carea cu necredință a părăsit pre legiuitul sĕu bărbat Ioan Jugărean, tot de acolo prin aceasta se citează, ca în terminul de o jumătate de an dela ziua mai jos insemnntă sĕ se presenteze inaintea oficiului protopresbiteral subsemnat ca for matrimonial de prima instanță căci la din contră procesul intentat contra-i se va pertracta și decide și în absența ei.

Sibiu 18 Noemvre 1880.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului al II ca for matrimonial de prima instanță.

A sosit proaspĕt:

„Alva“,

Fuscariu marinat, sardine franceseși ruse, caviar, harince, brânză, semiementală, cele mai fine sorturi de **teiu, rum** etc.

Tot-odată atrag atențiunea p. t. public la stabilimentul meu provĕdut bogat cu tot feliul de specerii.

Ludovic Fuchs,

[71] 2—3 strada măcelarilor.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, și casurile cele mai înderĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie și totdeauna cu succes, și în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 17—24

Redactor respunzĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 141. Sibiiu, Sâmbătă 29 Noemvre 1880 *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Ḑiua de S. Andreiu.

Sibiiu, 28 Noemvre.

Și în coloanele acestui ḑiar este anunciată deja festivitatea de aducerea aminte, care se începe mâne seară. Dar și dacă n'am fi anunciat, oare ar mai fi de lipsă vre-o anunciare deosebită a ḑilei de Sântul Andreiu? Provedința a lucrat astfeliu ca, ḑiua dela sfêrșitul lunei lui Noemvre sĕ amintească crestinătății de Andreiu ca cel dintâiu chiemat la înalta misiune de apostol. Provedința a lucrat astfeliu, ca pentru Românii din Transilvania și Ungaria de religiunea crestină ortodocsă sau dreptmăritore aceeași ḑi se servească de aducerea aminte a celui dintâiu apostol al redesteptărei și regenerărei Românimei din monarchia austro-ungurească, a Marelui *Andreiu Șaguna*. Ambii au propagat adevĕrurile creștinătății, unul lumei întunecate de păgânism, altul lumei române copleșite de inimicii, cari pusese pe Români în indicele celor proscrișĭ și privați de dreptul de a mai esiste ca națională română.

Dacă sûntem datori ca crestini a ne aduce aminte de cel dintâiu, ca Români avem îndoită datorință a serba o ḑi în an cu pietate fiiască: amintirea aceluia, care a fost anume părintele nostru sufletesc. Avem îndoită datorință pentrucă el ne-a desgropat biserica, care mai bine de un secul căḑuse cu totul pradă întrigilor iesuitismului ultramontan și ne a rezidit-o cu materialul cel mai solid al canonicității pentru ca în vremi grele, cum sûnt și ale noastre, sĕ avem unde sĕ ne mântuim esistența noastră ca Români.

Un popor, care după ce perduse toate drepturile sale politice, fu alungat și din biserica sa cu scopul infernal, de a se măcina mai curênd prin persecuțiunile din sinul seu, un popor, care perḑêndu'și rațimul seu în biserică, era destinat a i se lua în sfêrșit limba și din sinul familiei: trebuie cu mulțămire sĕ'și aducă aminte de acela, care îndată la venirea sa în sinul nostru a șters pata cea rușinătoare, prin care episcopul român ortodocs era nu numai suferit, dar și obligat a spriginì dărimarea bisericei sale; trebuie sĕ'și aducă aminte de acela, care prin statutul organic a dat poporului român teren de viață publică, prin care ca popor cu limbă și literatură proprie sĕ se poată desvolta și în timpul, cât are sĕ dureze una sau alta asuprire venită din afară.

Cu drept cuvênt a putut dênsul scrie, când a dedicat clerului și poporului credincios opul seu, Compendiul de dreptul canonic, din care a emanat statutul organic, în dedicațiunea sa: „Aci îmi șoptesce o voce tainică, că nu pot resplătì Domnului cu altceva bunătatea cea mare a lui, cu care m'a învrednicit a elabora și finì acest op, dela care am condițional toată mângăerea vieții mele," de cât..."

Dacă sûnt oameni între noi, cari nu cuprind opera cea mare, ce a făcut Andreiu Șaguna pentru Românii ortodocși din Austro-Ungaria, ca sĕ servească de un rațim al Românimei întregi din monarchie, nu este nici vina operei nici a autorului operei. Dacă însĕ vor fi și de aceia, cari în micimea lor sufletească caută sĕ întunece prin bârfeli aruncate asupra autorului operei și opera, prin bârfeli ḑicem, adunate de pe strade dela unii și alții, căror nu le plăcea nici ordinea nici disciplina de sub acel meteor al secului, ar fi cu atât mai de compătimit națională noastră.

Atâta pesimism însĕ până acum nu este justificat.

Noi nu ținem poporul nostru așa de decăḑut moralicesce încât sĕ nu cunoască tot mai mult marea bunătate, ce ne-a făcut și lăsat mostenire acel mare barbat, a cărui amintire se va serba aici și departe în Transilvania și Ungaria între crestinii de religiunea ortodocsă crestină. Și dacă nu credem în atâta decădere convingerea, că poporul nostru este capabil de a se regenera desevêrșit ne inspiră speranța, că poporul care a trecut prin atâtea probe de foc, fără a fi mistuit, va întra odată în desevêrșita posesiune a tuturor beneficiilor isvoritoare din mostenirea lui Andreiu Șaguna. Cu cât convingerea aceasta va prinde rădăcini mai adênci, cu atât acei ce se încearca a se face instrumente oarbe în mânile străinilor pentru a noastră definitivă cutropire, vor perde din teren și vor remânè ca sĕ fie fiii despretului și esemplului horibil pentru toate posteritățile.

În momente solemne cum sûnt cele dedicate unei amintiri atât de pretioase sĕ ne întoarcem în grabă fața dela fiii perḑărei, cari sûnt numai pentru ca sĕ se probeze cu atât mai mult tăria și durabilitatea instituțiuniior mostenite dela Andreiu Șaguna, și sĕ ne îndreptăm privirile către acel viitoriu, care l'am amintit mai sus și care are sĕ ne dea comune parochiale, protopresbiterate, eparchii și o provincie metropolitană, pline de puterea vieții naționalității noastre române.

Noi credem, că dacă nu mai curênd, generațiunea cea mai deaproape deja va pune mâna, ca sĕ delăture de tot neajunsurile, cari se mai comit de către cei nedemni și va întra în Chanaanul constituționalismului bisericesc. Noi sperăm că din causele aceste ḑiua de treiḑeci Noemvre are se devină cu timpul o serbătoare crestinească și națională tot odată. Ḑiua aceasta, care are sĕ nu însemneze nimic mai puțin decât aducerea aminte de renascerea unei națiuni mult cercate de elemente străine și de uneltele străinilor din sinul ei: va devenì ḑiua reînnoirei puterilor constituționale, căci Românii întărindu-se sufletesce din isvoarĕle cele mântuitoare ale instituțiunilor remase de nemuritoriul archipăstoriu, se vor ridica preste influința elementelor străine și a uneltelor din sinul lor și atunci prelûngă amintirea marelui regenerator vom serba plini de bucurie și completa regenerare a noastră.

Revista politică.

Sibiiu, în 28 Noemvre.

Din Budapesta vin sciri interesante. Guvernul unguresc a luat eri o lecțiune cam aspră dela casa deputaților în cestiunea dărei de consum. Casa deputaților a primit cu majoritate propunerea lui Madarasz, (stânga estremă), ca proiectul privitoriu la darea de consum sĕ fie admis la desbatere numai după serbătorile crăciunului. Ceea ce caracterisează mai mult evenimentul acesta este, că ministrul president Tisza se pronunțase pentru propunerea făcută din partea lui Apponyi, conform cărei proiectul avea sĕ se ia la desbatere în Mercurea viitoare.

Deodată cu scirea despre perderea, ce a îndurat guvernul în casa deputaților, tot din Budapesta se telegrafează, că representanța comunală a Budapestei a dat concesiune teatrului nemțesc cu 229 voturi contra 85. Părinții capitalei s'au pocăit curênd și au făcut și fapte de îndreptare; însĕ tumultuanții de pe strade sûnt de altă părere; ei au o consecuență mai trainică. Tumultuanții de pe strade agitează din causa incidentului cu concesiunea, în contra foilor nemțesci și pentru „Egyertértés" și Verhovai (redactorul dela „Függetlenség"). Acesta din fereastră a vorbit contra tirániei dela Viena.

În cestiunea dunăreană numai ḑiarele opositionale austro-unguresci spun pe față, că Austro-Ungaria a pățit-o rĕu de tot.

În Iria agitatorii se încearcă a seduce trupele la necredință.

Din Bănat.

Nu sûnt departe înapoia noastră vremile când Banatul era o țeară bună, înbelșugată, și cu locuitori mulțemiți. Sub guvernul unguresc constituțional însĕ acea țeară mănoasă, numită cu drept cuvênt grânariul Ungariei, a ajuns la o stare vrednică de tânguit. Fisiognomia Banatului de astăḑi e tristă și posomorită. Pretutindenea ochii nu vĕd de cât lipsă și miserie, pretutindenea ne întimpină plângerile poporului ruinat cu desevêrșire. Mosiile, atât ale nobililor cât și ale țerenilor, se vênd ḑi de ḑi prin licitațiune publică — pentru restanțe de contribuțiune. Valoarea pământului e redusă la a opta sau a ḑecea parte, serăcia ia proporțiuni înspăimêntătoare.

Pauperismul cel mai mare e în comitatul temișan, unde abia mai afli ici colea câte un proprietariu liber de datorii, câte un econom cu stare. Licitațiunile și devalvarea valoarei pământului au făcut din numeroasa poporațiune a acestui comitat un popor de proletari, care se luptă cu serăcia și lipsa cea mai mare.

Causele acestui pauperism nu sûnt numai recoltele cele slabe, care au ținut neîntrerupt mai mulți ani; mai sûnt și alte rele, care au provocat situațiunea de aḑi. Dările directe, respective contribuțiunea fonciară era mari și pre vremea domniei austriacilor, dar pe atunci nu esistau sarcinele, care le a introdus mai târḑiu constituționalismul maghiar. Prin introducerea legei comunale s'au ivit unele sarcini până acì necunoscute, care anume în comitatul Temișorei sûnt nesuportabile. Această lege dispune că la spesele de administrațiune a comunei trebue se contribue fie care locuitor în proporțiune cu suma întreagă a dărilor directe, ear' spesele așa numite a poliției interne se repartițiază numai pe darea de casă, darea personală, de câștig și venit, va se ḑică se fac aruncuri comunale pentru acoperirea speselor de administrațiune pe toate dările directe, ear' pentru acoperirea speselor polițiale numai pe categoriile dărilor numite în urmă.

În comitatul temișan administrațiunea municipală se află mai cu samă în mânile proprietarilor cu datorii. Acestia s'au folosit de modalitatea duplă de mai sus pentru a lua sarcinele de pe umerii lor și a le pune în spinarea țĕrenilor. Proprietarii adecă a cualificat jumĕtate din suma totală a speselor de administrațiune ca „spese de poliție internă" — la care proprietarii nu contribue nimic — și le au socotit și încassat numai după darea personală, de casă, de câștig și venit. Prin aceasta s'a ivit o disproporțiune în contribuțiune, în favorul proprietarilor și spre ruina totală a țĕranilor. Așa se aplică legea în comitatul temișan!

Dar cu atât nu a fost destul. În unele comune s'au adaus la aceste sarcini altele nouĕ. De es. cuota de rescumpĕrarea decimei de vin s'a statorit la o sumă aproape nesuportabilă. Mai adauge apoi abusurile cele mari ce se comit la încassare și honorarele ce le promit proprietarii comisarilor încredințați cu stabilirea adecă cu prețuirea cuotei de rescumpĕrare. Mesurătorii, pentru a ajunge la onorare grase, statoresc cuota într'un mod arbitrar la o sumă nesuportabilă așa încât omul serac e silit sĕ se arunce în brațele usurarilor, căci alte isvoară de credit el nu are.

Și într'adevĕr, dacă mai sûnt ființe fericite în Bănat, apoi aceste fără îndoială sûnt usurarii, jidani și crestini, cari cumpĕră la realități cu un preț bagatel și de batjocură.

Percentele se urcă de regulă dela 50—100 fl'

Mult contribue la serăcirea generală și altă împregiurare. Orfanii după ce devin maioreni nu'și capetă punctual partea de mostenire. Mulți orfani, în speranță că'și vor căpĕta partea, cumpĕră proprietate, dar fiindcă nu'și primesc partea de mostenire, regulat realitatea li se vinde în licitațiune publică și prin aceasta perd și realitate și ratele solvite deja — ajung adecă la ruină desĕvêrșită.

Printre Românii din Macedonia.

Din „Pressa" aflăm, că sub acest titlu „Constantinople Messager" publică următoarea corespondență din Kosana, cu data de 12 Noemvre:

De la platoul Elevtherochoros o altă mică trecere, percurgênd un lanț

de munți, conduce la acela din Vlacho-Livadia. Micul oraș Vlacho-Livadia cu cele patru sute de case este centrul, cum arată numele său, a acestei regiuni române, situată la nord-estul muntelui Șapca. Înaintea noastră se află lungul lanț de munți Cambuni, care variază de 13 la 1,700 metri, care marchează noua linie de fruntării, — un zid continuu de stânci, afară de depresiunea profundă, care indică întrarea în trecerea de la Kirc-Kecid. Schimbarea de scenă este repede și foarte pronunțată. După ce călărește în timp de trei oare prin câmpii, care seamănă cu un parc, călătorul intră într'o strimtoare de munte întunecoasă și adâncă. Înalte stânci de nesip și de calcar se ridică de o parte și de alta de Sarantoporos la o înălțime de 2 la 300 picioare; creasta munților, încărcată cu ștejari încovoiați și cu o cantitate mare de diferiți arbusti, pare a eși din mijlocul stâncei; și în toată lungimea torentului, care este umflat de primele furtuni ale toamnei, și a cărei valuri spumoase saltă în albia cu mari bolovane și stânci, o aspră cărare, întreruptă ici și colo de scufundări, șerpuesce pre lângă albia stâncoasă a torentului, sau să sue pre coastele prepastiei. La o lungime de două mile, strimtoarea muntelui se măresce gradat și după ce am suit o succesiune de liveți undulate, sosim la linia partagiului apelor, care va fi noua fruntărie între Grecia și Turcia, și o adevărată fruntărie strategică. Înderătul nostru e strimtoarea de la Kirc-Kecid, și înaintea noastră o adevărată prăpastie, care se termină cu valea Bistriței și cu câmpiele Macedoniei. Scoborîrea prin gura acestei treceri este impracticabilă, astfel, că am mers încă vre-o două sau trei mile pre înălțimele platoului până am găsit o deschidătură în zidul muntelui.

Turcii o numesc Demir Capu — Poartă de Fier — între Tesalia și Macedonia. Ea formează o serpentină în povârniș stâncos, pe care ruinele unui castel venețian țin încă garda; în urmă ajungem la Bistrița. Largul torent, care pare în fie-care an a'și scobì o nouă albie în acest teren calcaros, îl trecurăm ușor și, după ce ne-am odihnit o noapte la o fermă albaneză, o fugă de cal de câteva oare la aerul răcoros al dimineței pre nesce platouri undulate, presărate cu sate românesci și cu vii, cari produc vinul de Cosana, ne aduse în acest frumos orășel.

Vinul de Cosana este poate necunoscut la mulți din cetitori, dar este unul din cele mai bune din Macedonia și numai acestui vin Cosana datoresce o parte din prosperitatea sa. De ar fi tratat în un mod convenabil spre a putè suporta la drum, ar obținè renumele, de care se bucură cu drept în Turcia, căci are tot de odată corpul vinului de Burgundia și buchetul celui de Bordeaux. Cultura viei pare a convenì locuitorilor din Cosana, căci sûnt citați ca oameni sănătoși, bogați, deștepți. Acesta este orașul din Macedonia, cel mai curat grecoromân. De acolo Românii nu mai apar de cât amestecați cu Albanesi, Turci Bulgari și în general în minoritate.

Aici, ei sûnt fără amestec cu altă naționalitate, și pre păretele camerei de recepțiune în „Hanul despotului“ (Hane du despota) grec sau palatul episcopal, unde scriu aceste linii, este aternată o veche cartă, datând din secolul trecut, pe care Cosana este însemnată cu litere mari ca capitala României, acest nume aplicându-se nu Moldo-Valachiei, dar țărei, ce percurg acum de la Elassona până la lacul Ostrovo, la sud de Monastir. Aci este uitată sau desprețuită, și cu toate că din cele 900 case ale acestui oraș, sûnt abia 20, unde se vorbesce altă limbă de cât cea veche română cu resonanța latină, fericiții locuitori ai acestui oraș ar fi foarte surprinși dacă s'ar ridica cea mai mică îndoeală asupra purității elenismului lor. Căci influența clericală este acì mare, mare nu numai din causa puterei autorității eclesiastice, dar din puterea încă mai mare, ce ea trage din devoțiunea poporului pentru venerabilul prelat, care a trăit și a făcut bine printre ei în timp de patru-deci de ani. Făcênd escepțiune în clasa lui, el a elenisat turma sa numai prin mijlocul scoalelor și predicelor, și prin bunătatea și dreptatea lui.

Caracterul dominător și avid al clerului grec a distrus de multe ori opera de elenisare sevêrșită în scoale și birouri. Acì contrariul s'a întêmplat, și astfel nu este de mirat, dacă în toată regiunea română, nu este bulevard mai sigur al elenismului de cât Cosana; și de și poate că nu curge nici o picătură de sânge grec prin vinele lor, locuitorii privesc în depărtare, cu suspine și păreri de rău lanțul de munți, cari i vor despărți de patria lor greacă, cel puțin pentru moment.

Însă elenismul oamenilor din Cosana nu are nimic fanatic. Ca cea mai mare parte din orașele Turciei, cari sûnt cu totul sau în maioritate creștină, ei au suferit mai puțin de cât celelalte din causa relei administrații. Un funcționar Turc găsesce de ordinar, că e mai bine a fi în bune relațiuni cu maioritatea populațiunei, și acolo unde creștinii sûnt în mare maioritate, el se împrietinesce cu capii poporului. La Cosana, episcopia este în realitate, care guvernează orașul și autoritățile sûnt foarte mulțămite, că se întêmplă astfel. Căci locuitorii plătesc regulat impositele, adese-ori chiar cu mici „plocoane“ pe deasupra și dacă simpatiile lor sûnt paneleniste, sciu însă a le mantinè în limitele cele mai platonice. În realitate guvernul se teme atât de puțin de intrigi și de turburări din partea lor în cât mai deunădi a împărțit arme populațiunei orașelor și orășelelor de prin pregiur ca să se poată apăra contra tâlharilor. Cu toate aceste, sentimentul elenic este mai mare la Cosana decât în restul regiunei române. Acì ca și în toate orașele mari, mai cu samă acolo, unde influența preoților e mare, elenismul este de „*bon ton*“ în predici și educațiune, dar nu este profund înrădăcinat.

Printre popor, mai cu samă printre țărani și păstori, orgoliul național e foarte mare: „Sûntem o mică națiune, dic ei adesea, și abia putem spera independența, eacă pentru ce e mai bine pentru noi să depindem de Greci a căror limbă o înțelegem, a căror credință o împărtășim, decât de Turci, cari sûnt nisce străini, nisce cuceritori în țeară; dar vom remânè totdeauna Români. Printre păstorii din munți domnesce o oare-care frică de anecsiune cu Grecia, și pe care Turcii nu au lipsit de a o esploata.

Cea mai mare parte dintr'ênșii sûnt nisce nomadi, cari îndată ce zăpedile ernei acoperă munții, 'și părăsesc Alpii lor și 'și duc turmele în câmpiile Tesaliei. Le e frică că Tesalia căděnd în alte mâni de cât acele ale Turcilor, se vor vedè lipsiți de aceste pășuni, cari ar fi rescumpărate spre a fi puse în cultură de proprietari mai civilisați și mai iudustriali. Unul din acești păstori patriarchi îmi dicea; Dumneděu ne dă munți pentru turmele noastre vara, guvernul ne dă earna vastele liveți ale Tesaliei. Ce ar puté oare să facă mai mult pentru noi regele Greciei?“ În orășelele, cari au suferit mai mult de asupreala turcă, domnesce frica servițiului militar, la care nu sûnt supuși de guvernul turc, care le înăbușesce simpatiile. Și în mijlocul tuturor acestor motive de interes personal pătrunde sentimentul unei origini distincte și aspirațiuni vage naționale. Pentru moment ei sûnt prea săraci și prea mici de suflet spre a se afirma. Dar dacă ar primì încuragiare și asistență din afară, dacă Românii ar avè timp să întindă propaganda, co au început-o deja, nu aș fi surprins de a vedè născênd o mișcare națională română în regiuni, atât de tare și atât de neasceptată, poate însă tot atât de puțin spontanee cum este de esemplu mișcarea albaneză. Însă e adevărat, că toată forța clerului grec s'ar îndrepta contra ei; dar Bulgarii au arătat deja, că la popoarăle acestei peninsule, cu toată ignoranța și superstiția, orgoliul rasei, odată atițat, sdrobesce chiar legăturile tutelei religioase.

Discursul

d-lui Barthelemy St. Hilaire, ministru de esterne al Franciei, ținut în senat cu ocasiunea discutărei bugetului ministeriului afacerilor străine.

Domnilor, înainte de a aborda cestiunile atât de importantă, pe care le trată în această tribună onorabilul d. Gontaut Biron, cer voe senatului să fac o rectificare. D. vice-comitele Gontant Biron 'și-a esprimat părerea de rău, că cestiunile atingătoare de politica din afară n'au fost abordate în acest parlament, dela interpelarea sa din Decemvre 1878. Trebue să dic, că cel puțin de două ori, în 1879, politica esterioară a fost cercetată în camera deputaților.

Ducele de Broglie: — Nu în senat.

D. ministru de esterne: — Senatul putè asemenea să discute aceste cestiuni.

Ducele de Broglie: Nu aveam documente.

D. ministru de esterne: — Camera nu avea mai multe documente decât a avut senatul, și ea a tratat cestiunile esterioare.

Trec acum la discuțiunea provocată de d. Gontant Biron.

Cea mai mare parte a discursului onorabilului orator conține împutări adresate cabinetelor cari s'au succedat dela încheierea tratatului dela Berlin, și aceasta în ceea-ce privesce punerea în esecutare a arangiamentului intervenit între cele șase mari puteri ale Europei și Turcia.

La aceste împutări voiesc să respund și la această obiecțiune voesc să mă opresc, pentru a face să se înțeleagă bine condițiunile, în care se aflau guvernul frances precum și cabinetele, cari s'au succes dela tratatul dela Berlin încoace până la demonstrațiunea navală, al căreia desnodământ fericit îl cunoascem cu toții.

Nu este nici o îndoială pentru nimeni că, din momentul, ce congresul dela Berlin avu loc, era o absolută necestate ca Francia să ia parte la acest congres. Ne aducem cu toții aminte de tratatul din 1856 la care Francia luă o parte atât de mare și care fu semnat la Paris, ne aducem tot atât de bine aminte de celalalt tratat dela 13 Martie 1871, în josul căruia Francia trebuì să'și pună semnătura ei și care stergea mai multe din articolele esențiale ale tratatului din 1856.

Aceste două tratate, din cari unul ne este datorit nouă în mare parte, și din cari celalalt fusese primit de noi, regulau situațiunea respectivă a Turciei și a Rusiei, precum și organisarea unora din populațiunile de cari congresul dela Berlin trebuia să se ocupe.

În urma acestor precedențe, era oare posibil Franciei să se abție? eu dic că era pentru noi o necesitate absolută, nu numai din punctul de vedere al demnității noastre, dar' încă din acela al intereselor noastre diplomatice și politice de a lua parte la congresul dela Berlin.

Voci în dreapta: Nimenea nu contestă aceasta.

D. ministru de esterne: Binevoiți a'mi permite să'mi desvolt ideile mele și în urmă veți espune pe ale d-voastre Dicem dar' că tractatele din 1856 și 1871 împuneau Franciei obligațiunea, de a fi representată la Berlin. Sûnt prea fericit că nimenea nu contestă aceasta, căci primirea acestui principiu, sper că va face să se admită și consecențele sale.

Voiu aduce aminte în această privință ordinea de di, care fu primită de camera deputaților în unanimitate de 483 de voturi cu câteva dile înainte de deschiderea congresului dela Berlin, în care onorabilul nostru coleg, d. Wadington, trebuia să represente cu atâta demnitate pe Francia.

Voiu adauge, că după aprobarea ilustră ce d. Waddington primì după aceea dela d. Dufaure, nu este nimeni, care, avênd o inimă patriotică și un spirit luminat, să regrete, că plenipotențiarul nostru se duse la Berlin, ca să represente pe Francia după cum a și făcut.

Din două lucruri una: trebuia atunci sau să abdicem de rolul nostru în afacerile Europei și să compromitem opera noastră tradițională, sau să contribuim, asociându-ne cu sforțările puterilor europene, a asigura mantinerea și durata imperiului otoman.

S'a căutat a se opune politica d-lui Thiers politicei urmate de atunci încoace. După cum am arătat în circularea, ce am adresat-o agenților diplomatici ai Franciei, când fui chemat la postul atât de delicat, atât de greu și atât de sus pus, ce mi s'a încredințat, dacă este a se stabilì un raport între politica urmată de d. Thiers și a noastră, este că ambele aceste politici au drept obiect mantinerea păcei. În scopul acesta dar' ne-am dus la Berlin.

Voiu dice mai mult decât atât, aceea, că am ferma convicțiune, că dacă d. Thiers ar fi trăit încă, dacă am fi avut încă fericirea, de a avè concursul luminilor sale, înțelepciunei sale, patriotismului seu admirabil, el ar fi aprobat, că ne-am dus la Berlin, și ar fi aprobat asemenea tot ce am făcut mai târdiu. (Foarte bine! foarte bine! în stânga).

Nu am trebuință să spun, ce a fost congresul dela Berlin; cu toate că unii s'an plâns de influența documentelor publicate, cu toate aceste s'au putut găsì în cărțile galbene numeroase deslușiri în privința Românei și Greciei, fără a vorbì de instrumentul complet al congresului dela Berlin, care a apărut de mai bine de un an de dile.

Mai multe puncte importante au fost ficsate de către congres în privința provincielor, pe care resbelul le deslipise de Turcia.

Ne aducem aminte de toate peripețiele resbelului care, luând nascere în Bosnia și Erțegovina, se întinse apoi în Muntenegru și în alte provincii.

După câteva înfrângeri ale Rușilor, după câteva succese ale Turcilor și eroica lor resistență la Plevna, soarta resbelului se schimbă și Rușii ajunseră până la porțile Constantinopolului, la San Stefano.

Turcii fură obligați de a încheia un armistițiu apoi un tractat, care produse în Europa o adâncă impresiune și în Englitera o impresiune atât de vie, încât flota britanică fu trimisă la Ismail, în marea de Marmara, unde ea stătu mult timp.

Eacă originile congresului dela Berlin. Trebue să fiu drept recunoscênd înțelepciunea, și voiu dice chiar marinimia Rusiei. După câteva esitări, ea consimți a supune stipulațiuile dela San-Stefano apreției celor mai inalți și mai înțelepți oameni de stat ai Europei; ea lasă pe Europa să se pronunțe asupra tuturor cestiunilor relative la populațiunile austriace de sub dominațiunea Turciei.

Între cestiunile cele mai delicate, ce trebuiau resolvate, se afla aceea a delimitărei granițelor acestor noue state, cărora li se acordà autonomia lor. Aceste au fost în cele din urmă dificultăți, care au provocat demonstrațiunea navală, și Muntenegrul a fost statul cel mai greu de delimitat.

I se acordà mai întâiu în congresul dela Berlin, o graniță oare-care, a cărei convențiune o veți găsì în cartea galbenă.

Nu voesc de loc să vă povestesc toate peripețiile negocierilor, cari avură loc pentru a face ca această delimitare să fie primită de Turcia; dar ea refusà în cele din urmă de a o primì, pretestând, că liga albaneză se opune ei. Se făcu atunci o încer-

care cu o altă combinațiune, cunoscută sub numele de combinațiunea Corti. În fine, se ajunse la o a treia, adecă la aceea, care hotărî demonstrațiunea navală.

In acest interval, domnilor, cabinetul engles se schimbà. Nu'mi este dat mie sĕ presupun ceea ce vechiul ministru ar fi făcut în această situațiune, dar' este foarte lesne sĕ ne închipuim pentru ce noul cabinet engles se hotărî pentru această demonstațiune.

El se hotărî pentru rațiunea foarte simplă, că hotărîrile a șese puteri erau amenințate în esecutarea lor și că tractatul dela Berlin risca sĕ remână o literă moartă. Astfel trebuia sĕ se scoată la un căpătâiu și dacă voiți sĕ considerați toate negocierile, cari avură loc mai înainte în privința acestor multiple cestiuni de resolvat, este foarte evident, că de oare ce se decise, sĕ se facă o demonstrațiune, ele trebuiau neapĕrat sĕ îmbrățișeze un scop complet și se aibă drept triplul obiect: cestiunea Muntenegrului, aceea a Greciei și aceea a Armeniei.

Ei bine! întreb pe ori ce bărbat în adevĕr politic și de bună credință, dacă era posibil a se presupune, că Europa putea face trei demonstrațiuni navale: una în fața Dulcinului, o alta pe țermurile provinciilor Turciei cedate Greciei, și o a treia în Armenia?

Evident că nu! Era vorba de a se esercita o presiune, și această presiune nu se putea face decât într'un singur loc. Astfel fiind, eu dic, că ea a fost făcută cu scopul de a împedeca resbelul.

In ceea ce ne privescee pe noi, am avut două motive foarte puternice care ne a făcut sĕ luăm parte la această demonstrațiune. Mai întâiu constituțiunea republicană ne oprescе de a face vre-un act resboinic fără autorisația Parlamentului.

Dl de Gontant-Biron a dis, că această demonstrațiune putea sĕ aținĕ focul și sĕ provoace un nou resbel oriental. Vedeți însĕ dlor, că nimic din toate aceste nu s'a întêmplat; (Aprobări în stânga) resultatul a fost dobândit fără nici o lovitură de tun; și eu cred că cred, că aceasta în mare parte se poate atribui presenței flotei franceze în această demonstrațiune navală.

Nu, nici odată n'am voit alt ceva decât pacea, și în această privință guvernul s'a conformat cu voința țĕrei. Dacă când opinia publică se înșală nu trebue cineva sĕ o urmeze, ci se aibă curagiul, a o brava. Dar nu ne găsiam în acest cas; căci guvernul a fost totdeauna de acord cu opinia publică, care voia pacea ca și dênsul.

V'am spus până acum, domnilor, motivele, cari au împedecat pe puterea esecutivă de a urmă o altă politică. Voiu dice, afară de aceasta, că putem fi cu drept cuvênt mândrii de țeara noastră atât de înțeleaptă, atât de muncitoare, precum și de preseverența, ce au sciut ea sĕ pună în opera ei de reînălțare. (Murmure în dreapta). Dar celelalte puteri ne stimează și ne admiră. (Murmure și întreruperi în dreapta).

Da! dișeiu, și vĕ rog nu mĕ întrerupeți; sûntem admirați pentrucă am sciut sĕ reparăm în așa puțin timp oribilele desastre, care cădură pe Francia, sûnt acum de dece ani.

Eacă motivele, cari au făcut pe Francia sĕ voiască pacea și care au impus guvernului datoria, de a'și pune toate silințele sale pentru a o conserva.

Ni se impută, că au luat parte la demonstrațiunea navală și se mai adaogă și alte reproșuri, cari s'au produs prin diare și cari se găsesc în alte publicațiuni, în cari iau un caracter mai serios încă.

Ni se reproșează, că luând parte la demonstrațiunea navală, am fost prea reservați. Ei bine! este posibil, că fără preseeța Franciei în această demonstrațiune, ea a mers mai departe. Eu cred dar, că nu trebue sĕ ne blamați, ci din contră sĕ ne lăudați, că ne am dus la Berlin; că am lua parte la demonstrațiunea navală și că nu ne am angagiat mai mult decât credeam folositor, vor procura credem un punct de sprigin la nesce scrupule asemenea cu ale noastre.

(Va urma).

---

†

Dr. Iosif Hodoșiu.

Adûncă este durerea, ce ne cuprinde sufletul, când soartea fatală ne impune a vestì, că națiunei noastre eară s'a răpit, eară s'a răpit prea timpuriu unul din acei fii ai sei, cari împreunând lumina pĕtrundĕtoare a minței lor cu focul național al inimei lor 'și-au devotat viața întreagă fericirei și mărirei neamului nostru românesc! Acela, a cărui nume, cunoscut Românimei, punêndu-l în fruntea acestor șire am fost siliți a'l încungiura cu semnul jalei, Dr. *Iosif Hodoșiu* reposând în mijlocul nostru ne-a făcut sĕ aducem această espresiune tristă. Din tinerețe și până la ultima sa resuflare a trăit din un ideal al Românismului, pe care 'l-a nutrit în peptul sĕu și la ani mai înaintați cu ardoarea junimei, și căruia în toate ce cugeta și ce făcea i destina locul cel dintâiu al nisuințelor sale: numai doar' iubirea dioasă a părintelui cătră scumpa sa familie s'ar putè pune cu același drept în cumpĕna îngrigirilor, de care era cuprinsă viața acestui suflet nobil, a cărui apunere o deplângem astădi, pĕtrunși de o legitimă jale cu toții, câți 'l-am cunoscut. Și câți dintre Români, cu deosebire din monarchia noastră, au sciut de adevĕratul și sincerul caracter național, al cărui întrupare purta numele Iosif Hodoșiu!

El a fost născut în 28 Octomvre 1821 în Bandul de Câmpie în Transilvania. Tatăl seu, Vasilie Hodoșiu, a fost preot gr. or. în Band. Studiile gimnasiale le-a făcut în Murĕș-Oșorheiu, ear' filosofia, așa numită pe timpurile acele, a absolvat-o la Blaj. Anul 1848 'l-a aflat la cursul juridic în Cluj. Atunci, în timpul revoluției maghiare, al renascerei noastre naționale, Iosif Hodoșiu a fost unul dintre acei juni apostoli ai Românismului, cari cu focul sacru al libertății propoveduiau la poporul român cu devisa „Deșteaptăte Române!“ nimicirea jugului tiranic, ce asupria nația română. După revoluție Iosif Hodoșiu își continuà studiele juridice în Viena și apoi la universitatea italiană din Padua unde — într'o di cu vĕrul sĕu Papiu-Ilarianu — a depus esamenul rigoros promovându-se la gradul de doctor în drepturi la a. 1854. Tot în acest an Iosif Hodoșiu avu durerea a perde prin moarte pe ambii sei părinți. La 1860 el trecu cu succes esamenul sau censura de advocat în Sibiiu, și se aședà cu cancelaria sa advocațială în Abrud. În 1861 fu ales vice-comite al comitatului Zarand câștigând în această posiție merite distinse pentru înființarea gimnasiului nostru din Brad; ear' la 1866 eși din urnă ales deputat dietal al cercului Brad (Zarand). Iosif Hodoșiu n'a părăsit nici când, ori și cât ar fi fost cuprins de esigențele vieței dilnice și politice, terenul studielor scientifice ce le cultiva cu mult zel în mĕsura deosebitei sale inteligențe și a frumoaselor sale cunoscințe. Drept recunoscință pentru aspirațiunile sale în această direcție, reposatul a fost denumit la 1867, va sĕ dică chiar la înființarea Academiei române, atunci Societatea academică română, de membru ordinariu al acesteia. La 1876, disolvându-se comitatul Zarandului, Iosif Hodoșiu venì la Sibiiu, ocupând de atunci până la moartea sa postul de referent al senatului scolastic din consistoriul nostru archidiecesan.

Reposatul a fost căsătorit la anul 1857 cu Ana Balinth, gentila fiică a cunoscutului protopr. gr. cat. Simeon Balinth din Roșia-de-munte. Vĕduva cu opt copii încungiură cu lacrĕmi ferbinți în ochi sicriul mult iubitului soț și părinte. Noi și toți câți am cunoscut nobila ființă a adevĕratului și sincerului Român *Iosif Hodoșiu*, împărtășim la rêndul nostru durerea adûnc simțită pentru perderea lui prea timpurie.

Have pia anima!

Varietăți.

† Dr. Iosif Hodoșiu,

asesor și referinte scolariu al consistoriului archidiecesan greco-oriental român al Transilvaniei; membru al Academiei române din Bucuresci, membru ordinariu și secretariu II al Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român etc.,

la 12 oare a nopței 27 Noemvre (9 Decemvre) a. c., în al 51-lea al fericitei căsătorii, provĕdut cu sfintele taine, după un morb îndelungat 'și-a dat blândul suflet în mânile Creatorului. Înmormêntarea se va face Duminecă în 30 Noemvre (12 Decemvre) la 2½ oare după ameadi în cimiteriul bisericei gr. or. române din suburbiul Iosefin. Sibiiu, 28 Noemvre (10 Decemvre) 1880. *Ana Hodoșiu* născută *Balinth*, soție. Enea Silviu, medicinist la universitatea din Viena an. IV.; Ana Letiția măritată Dr. Oncu; Simion Sabin, aspirant de oficier în reg. 50; Iosif Alesandru, studinte în cl. 8 gim.; Iuniu Brut, stud. cl. 5 gim.; Ulpiu Traian stud. în scoalele comerciale din Bucuresci; Amos Nerva, stud. în cl. 1 gim. și Roma Victoria, fii și fiice. Carolina Balinth, vĕduvă protopopească din Roșia de munte, soacră; Dr. Niculau Oncu, advocat în Arad, ginere. Zenoviu Hodoșiu, preot în Iclandul mare și Ioan Hodoșiu, preot în Bandul de Câmpie, frați.

---

* (Comitatul Sibiiului). Comitetul central electoral e conchemat pe 14 Dec. n. la 10 oare a. m. la ședință, în care pe temeiul decisiunei curiale sosite la vice-comitele se va statorì definitiv lista alegĕtorilor pe anul 1881.

* (Bugetul cetății Brașovului) care s'a pertractat în 5 ședințe ale comunității ținute din 29 Noemvre până în 3 Dec. n., s'a statorit pe anul 1881 în următoriul mod și adecă:

a) Cheltuelile cu 381,875 fl. 71 cr.

b) Deficitul cu 36,088 fl 55 cr.

cu totul suma de 417,964 fl. 26 cr. v. a. Deficitul se va acoperì cu un arunc de dare de 20%.

* (Amiciție maghiaro-polonă.) Societatea de lectură academică din Budapesta a adresat în 27 Noemvre tinerimei dela universitățile din Lemberg și Cracovia o telegramă, în carea, cu ocasiunea serbărei de aducerea aminte de eroii libertății polone, 'și-a esprimat „fraților poloni“ simpatiile ei cele mai călduroase. În 30 Noemvre a sosit la Pesta respunsul telegrafic dela ambele universități polone, în care comilitonii poloni esprimă mulțămita tinerimei maghiare rugându-o totdeodată, a stărui într'acolo, ca acele legături, cari împreună așa întim ambele națiuni surore, sĕ se întărească pe viitor. — „Similis simili gaudet“; suprematisători unii, suprematisători ceilalți.

* (Fetele în Seghedin). Din coalele de dare compuse cu prilegiul conscripțiunei de dare se vede, că în Seghedin nici o fată nu figurează cu o vêrstă mai mare de 18 ani. Ar fi, vedi bine, foarte negalant, a cerceta, că „fasiunile“ de dare acolo sûnt oare și foarte conscienționse?

* (Concurse.) După cum ne spune „L'Indepandance Roumaine“ în cele 9 dile din urmă au făcut în Pitesci crida 14 firme, de cari se țin și case, cari se bucură de cea mai bună reputație.

* (5 religiuni într'o familie). La numerarea populației în Francfurt s'a constatat casul de sigur rar, că într'o familie mică de acolo sûnt representate 5 partide religionare. Căpetenia casei este Israelit, soția sa dissidentă, copii lor sûnt fără confesiune, servitoarea de copii evangelică și servitoarea de casă catolică.

* (Un proces de 105 ani) s'a sfêrșit abia acum decurênd prin hotărîrea tribunalului suprem. Comuna Cic-Sent-Imre a început adecă în anul 1775 cu composesoratul din mai multe sate vecine un proces pentru un complecs mare de pădure, care proces în anul 1840 se încurcase așa de tare în cât guberniul a fost silit a trămite la fața locului o comisie mare, condusă de contele Ioan Mikeș. Hotărîre, deși comisia a fostfăcut și schițarea topoprafică, nu s'a adus, pentrucă procesul, care a hrănit o generație de advocați, se ciontà printr'o împăciuire. Acuma însĕ s'a început procesul de nou, pentru că susnumita comună curênd după împăciuire a pârât, că prin împăciuire s'ar fi scurtat cu 823 jugere de pădure. Tribunalul din Kezdi-Oșorhei respinge pâra prin hotărirea sa și tabla reg. în urma apelațiunei cassează hotărîrea tribunalului și dă drept pârei. Acuma vine trìbunalul suprem, și fiind firesce procesul apelat, până la Curie, cassează hotărîrea tablei reg. și întărînd ceea a tribunalului din Kezdi-Oșorhei, termină procesul care în urma celor spuse a ținut 105 ani.

* D. E. Picot, profesorul de românesce la scoala limbelor orientale moderne, va începe anul acesta cursul sĕu cu istoria României.

* (Un isvor de petroleu) s'a fost aflat încă de vre-o câțiva ani în comuna Voloszanca din comitatul Ung, nu s'a aflat însĕ pe atunci nici un întreprindĕtor, care se valoreze acest isvor. Acuma însĕ posesorul a vêndut isvorul acesta unei societăți de acții americane, care de loc a votat pentru lucrurile preparative 67,000 fl. v. a. ridicând la fața locului și 2 mașini colosale de vapor. Rafineria de petroleu va fi înființată în Ungvar și se va împreuna cu isvorul de petroleu printr'un șir de șini spre transportarea materialului brut într'o depărtare de 8—10 mile dela isvor.

* (Vagoane încălțite). Călĕtoriile de probă ordinate în timpul din urmă din partea direcțiunei căilor ferate prînciare române cu vagoane, provĕdute cu cuptoare și încălțire cu aer, se dice că a avut un resultat atât de mulțămitor, încât vagoanele de această cualificațiune cât de curênd se vor da comunicațiunei publice.

Bursa de Viena și Pesta

din 9 Decemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	119.85	109.85
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	82.15	82.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.50	99.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.—	86.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.25	125.50
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.50	97.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.—	96.—
Obligațiuni urbariale temeșiane	95.25	95.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	95.—	95.—
Obligațiuni urbariale transilvane	96.—	95.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	96.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	95.—	95.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.80	72.70
Datorie de stat în argint	73.75	73.70
Renta de aur austriacă	87.15	87.—
Sorți de stat dela 1860	131.15	132.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	825.—	825.—
Acțiuni de credit austr.	264.75	289.70
Acțiuni de bancă de credit ung.	275.—	265.50
Sorți ungaresci cu premii	111.—	111.—
Sorți de regularea Tisei	107.40	107.40
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.56	5.56
Napoleon	9.38½	9.38
100 marce nemțesci	58.10	58.10
London (pe polița de trei luni)	117.90	117.80.

Economic.

Sibiiu 7 Decemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.20—8.20; grâu sĕcărej fl. 5.70—6.70.; sĕcară fl 5.60—6. Orz fl. 4.10--4.50; Ovĕs fl. 2.--2.40 Cucuruz fl. 3.—3.40; Mălaiu fl. 4—5: Cartofi fl. 1.60—2.; Semênță decânepă fl. 5—6; Mazere fl. 9—10; Linte fl. 11—12; Fasole fl. 5.—5.10 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 14.; Slănină fl. 70—75 Unsoare de porc fl. 68.—75; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—34; Sĕu de luminări fl. 47—50; Lumînări de sĕu 50 chilo fl. 48—56.; Săpun fl. 36—40. fên pro 50 chilo fl. 1.80—2: Cânepă pro 50 chilo fl. 30-35. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită 44—46 cr.; Carne de viței 36—50 cr. crane de porc 40—44 cr.; carne de berbece 22—24 cr.; oauĕ 10 de 25 cr.

Arad, 4 Decemvre n. Pro hectolitră grâu: fl. 11.25—11.80; sĕcară fl. 9.40—9.50; orz 5.90—6.05; ovĕs 5.50—5.60; cucuruz fl. 4.40—4.50; Spirt *en gros* fl. 33.50, *en detail* fl. 33.75—34 per 100 litre %.

Estras din foaia oficială Budapesti Közlöny."

Licitațiuni: în 4 Ian. și 7 Feb. imob. lui Teodor Suciu în Chisfaleu (trib. Alba Iulia); în 3 Ian. și 3 Febr. imob. lui Stan Zika și Stan Cercse în Purcăreț și Preșmer; în 4 Ian. și 4 Febr. imob. lui Andreiu Schmidt în Helsdorf; în 29 Dec. 1880 și 31 Ian. 1881 imob. lui Lazar Irimie în Zizim (trib. Brașov); în 5 Ian. și 5 Feb. imob. lui Michail Matyas și soți în Valasud (trib Cluj); în 29 Dec. imob. lui Adolf Mandl în Szèkelyhid (judec. cerc.); în 3 Ian. și 3 Feb. imob. lui Ioan Popa și soți în Benndorf (trib. Sibiu); în 11 Dec. și 15 Ian. imob. lui Ioan Harth în Băgaci (judec. cerc. Hususĕu); în 27 Dec. și 27 Ian. imob. remasului după Ludovic Nemeth în Dej (trib); în 31 Dec. 1880 și 31 Ian. 1881 imob. lui Isidor Domșa în Blaj (judec. cerc. Aiud); în 8 Ian și 8 Feb. 1881 imob. Reginei Rofnert în Petrifaleu (judec. cerc. Sebeș); în 23 Dec. imob. lui Iosif Fekete în Orăștie (judec cerc); în 16 Dec. imob. lui Ludovic Bartha în Zălău; în 7 Ian. și 8 Feb. imob. lui Samoilă și Alecsandru Mihaly înArcuș (judec. cerc. Sângiors); în 16 Dec. imob. lui Iosif și Regina Pliske în Brașov (trib).

Nr. 261. 2—3

Prolungire de concurs.

Concursul pentru stațiunea învĕțătorească din comuna Certeș cu salariu anual de 150 fl. cuartir și lemne pentru foc se prolungește până la 15 Decemvre 1880. st. v.

Concurenții au a'și substerne suplicele lor, provedute cu atestatele de cualificățiune, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Gioagiului I. Hondol per Deva.

Nr. 216, 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scoala conf. română gr. or. din Saschiz, protopresbiteratul Sighișoarei se escrie concurs până la 15 Decemvre a. c. st. v. cu un salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir gratuit și lemne de ajuns.

Se observă înse, că dacă petentul va fi provĕdut cu documntele recerute de legepentru a ocupa și postul de capelan în prememorata parochie, lângă neputinciosul paroch Georgiu Șoneriu încuviințată aceasta instituire de capelan prin ordinațiunea Prea Veneratului Cosistoriu archiedecesan dto 23 Octomvre Nr. 2892 B. 1879 se va bucura și de următoarele:

1. 8 jugere pământ din Porțiunea canonică, din cari 6 folosibile în tot anul;

2. 50 ferdele mĕsura vechie de cucuruz sfârmit sau grâu;

3. Dela 40 familii neorustice câte 2 dile de lucru sau câte 40 cr. v. a. sau apoi 2. ferdele cucuruz mesura vechie cu tuleul;

4. Din stola îndatinată pe jumĕtate;

5. Cuartir și edificatele economice necesarie;

Concurenții sûnt avisați a așterne petițiile lor cu documentele recerute prin lege și regulamente până la terminul indicat subscrisului oficiu.

Sighișoara, 30 Octobre 1880 v.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al tractului Sighișoara.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Zacharia Boiu m. p.,
protopresb.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scoala comunală din comuna Topleț, (pretura Orșovei) se escrie concurs cu termin până la finea lui Decemvre a. c. st. nou.

Emolumentele incopciate cu acest post sûnt:

a) 300 fl. v. a în bani gata;
b) 12 metrii de lemne în natură;
c) cuartir liber cu grădină de legumi.

Doritorii de a ocupa acest post au până la timpul indicat, a'și substerne recursele sale bine instruate. consiliului scolastic din Topleț (via Mehadia).

Acei recurenți, cari pe lângă limba maternă, pot propune și limba cea deobligătoare maghiară, și sciu cântarea bisericească, vor fi preferiți.

Recursele întrate mai târdiu nu se vor lua în considerațiune.

Topleț în 2 Decemvre 1880.

Popeszko Peter m. p.,
3—3 jude comunal.

Nr. 312. 3—3

EDICT.

Ana n. Ioan Coțofană de religiunea greco-orientală din Avrig, comitatul Sibiului în Transilvania, carea cu necredință a părăsit pre legiuitul sĕu bărbat Ioan Jugărean, tot de acolo prin aceasta se citează, ca în terminul de o jumătate de an dela ziua mai jos insemnntă sĕ se presenteze inaintea oficiului protopresbiteral subsemnat ca for matrimonial de prima instanță căci la din contră procesul intentat contra-i se va pertracta și decide și în absența ei.

Sibiu 18 Noemvre 1880.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului al II ca for matrimonial de prima instanță.

Audiți, vedeți și mirați-vĕ!

Mărfurile de argint Britania, primite dela o massă concursuală a unei mari **Fabrice de argint Britania,** devenite falită, se dau cu ori ce preț sau mai bine zis gratuit.

Trimițênd **fl. 7.—** în bani gata s'au cu rambursă ori cine primesce următoarele **50** obiecte cu a patra parte din valoarea reală, și adecă:

Bucăți 6 **Cuțite de masă** escelente, mănunchiu de argint Britania, cu cuțituri adevĕrat englezesci
„ 6 **Furcuțe** de cele mai fine, argint Britania, dintr'o bucată.
„ 6 **Linguri de mâncare** de argint Britania, grele și massive.
„ 12 **Linguriță de cafea** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 6 **susțiitoare de cuțite** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 1 **lingură mare de lapte** de argint Britania, masivă
„ 1 **lingură mare de supă** de argint Britania, grea.
„ 9 **Tave de presentat** ciselate foarte fin.
„ 2 **sfeșnice pe masă de salon** Britania pline de efect.
„ 1 **corfă de pâne masivă** de argint Britania.

Toate **50** obiecte au costat mai nainte 25 floreni și costă acum numai floreni **7.—.**

Toate **50** obiecte sûnt fabricate din cel mai fin și cel mai solid argint Britania, care este unicul metal ce esistă pe lume care în veci remâne alb și nu se poate deosebi de argintul adevĕrat nici după o folosire de 30 ani; **pentru aceasta garantează.**

Afară de aceste mai sûnt:

18 **cuțite, furcuțe** și **linguri** de argint Britania, câte 6 bucăți toate 18 laolaltă fl. 3.75
6 **linguri mici de cafea** de arg. Brit. mai nainte cu fl. 3.— acum numai cu fl. —.60
1 **lingură de supă** „ „ „ „ „ „ „ 3.— „ „ „ „ 1.—
1 „ „ **lapte** „ „ „ „ „ „ „ 1.50 „ „ „ „ —.50
6 **tave** „ „ „ „ „ „ „ 5.— „ „ „ „ 1.50
6 **susțiitoare de cutite** „ „ „ „ „ „ „ 4.50 „ „ „ „ 1.50
1 **cutie de zăchar** „ „ „ „ „ „ „ 4.— „ „ „ „ 1.20
1 **păreche sfeșnice** mai mari de „ „ „ „ „ „ „ 2.— și fl. 3.—
1 **clopoțel de masă** de arg. Brit. mai nainte cu fl. 4.— acum numai cu fl. 1.—
1 **păhar de oauĕ** „ „ „ „ „ „ „ —.60 „ „ „ „ —.30
1 **piperniță** și **salniță** „ „ „ „ „ „ „ 2 50 „ „ „ „ —.75
1 **Carafine** p. **oțet** și **uleiu** „ „ „ „ numai fl. 3 50 și 4.50
1 **unealtă de foc** grea de pus pe masă mai nainte fl. 3.— acum numai cu fl. —.95

Cane de cafea și teă a fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zăchar à cr. 35, 50, 80 fl. 1; cutii de zăchar à fl. 2, 2.80; presărătoriu de zăchar à cr. 25, 40, 75, 90 fl. 1; carafine de oțet și oleiu à fl. 2, 4; cutii de unt à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4.
— încă și alți articuli nenumerați.

Ca dovadă, că anunciul meu

nu este înșelătorie,

mĕ deoblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, **a o re'ntoarce fără nici o greutate.** Îndrept la epistolele de mulțămită ce mi-au venit, și pe cari îmi voi permite a le publica succesiv. — Cine doresce deci a primi pe banii sei o marfă bună și solidă și nu lăpĕdătură, sĕ se adreseze numai cătră

A. Fraiss, 18

Viena, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatul archiepiscopesc.

Neoplanta.
1875.
Medalie de argint.

Seghedin.
1876.
Medalie pentru merite.

CLOPOTE
DE TOATĂ MĂRIMEA
pe lângă hotărîrea prealabilă a sunetelor lor.

Cu deosebire recomandă **clopotele găurite,** inventate de dênsul, a căror sunet este mai adânc decât acelor de construcțiunea vechie și care, fiind de 100 punți, sûnt asemenea celor de 140 punți de construcțiunea vechie. Se fac din metal de clopot și **toci** de 40—50 chilo greutate și avênd un ton foarte gros.

Se află totdeauna în deposit clopote, dela mărimea cea mai mică până la 50 chilogr., precum și de **proasce portative** și **de mână.**

Se recomandă pentru comande cât de multe

[43] 11—12

Antonie Novotny
în Timișoara.

A sosit proaspĕt:

„Alva",

Fuscariu marinat, sardine francese și ruse, caviar, harince, brânză semiementală, cele mai fine sorturi de **teiu, rum** etc.

Tot-odată atrag atențiunea p. t. public la stabilimentul meu provĕdut bogat cu tot feliul de specerii.

Ludovic Fuchs,
[71] 3—3 strada măcelarilor.

[58] 12—24

Numai odată
se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistența fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumsețate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanției sigure și a soliditătii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateță estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din nickel-argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumsețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loți, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 11.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loți, probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 35 și astădi se capĕtă cu prețul fabulos de eftin numai cu fl. 16.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanț, medalion și cutie de catifea.

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabil cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta zi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoit, sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț escepțional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, și casurile cele mai înderĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie și totdeauna cu succes, și în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 18—24

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 142. Sibiiu, Marți 2 Decemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rândul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 1 Decemvre.

Din revista noastră din urmă au vĕḑut cetitorii nostri, că cutremurul parlamentariu de sub picioarele guvernului actual se repețesce. În cestiunea dărei de consum guvernul a trebuit sĕ sufere o perdere, remânênd în minoritate. Perderea aceasta s'a neteḑit mai în urmă, cât s'a putut, cu respândirea scirei, că maioritatea n'a fost în numĕr complet în casă.

Admițênd că așa a fost, remâne cu toate aceste, semnificativă impregiurarea, că maioritatea cea adictă guvernului a fost negligentă tocmai în momentul, când guvernul prin rostul capului cabinetului s'a fost pronunciat, că stăruesce ca proiectul privitoriu la darea de consum sĕ se desbată încă înainte de vacanțele crăciunului.

Guvernul nu va cădè din causa perderei sau eșecului dela 27 Noemvre. Remâne însĕ de altă parte lucru neîndoios, că terenul de sub picioarele lui nu este așa de statornic, după cum era mai nainte. Ne vine dară sĕ dăm credĕmênt scirei aduse de foile opositiunei, că și în sinul maiorității parlamentare din Budapesta s'au ivit crepături, cari dacă nu se vor putè repara în grabă și din temeiu, pot fi periculoase pentru guvern, periculoase chiar și pentru sistema actuală.

Dările sûnt, ori cât de indispensabile pentru stat, ceva odios și ominos pentru ori-ce guvern. Cu atât mai odioase dările, cari lovesc în comerciu și în societate până în clasele de jos, în tr'un timp, când sĕrăcia se urcă cu neîndurare de jos până în sferele cele înalte ale societății. Esploatate dările de opositiunea ungurească în favorul ei, este întrebareă, dacă proiectul pentru scoalele secundare va mai fi în stare sĕ rehabiliteze pe guvern?

Astfel de fenomene, mai ales când se arată în societatea altor împregiurări, cari puse în paralelă cu „tirănia“ lui Verhovay „dela Viena“ se cualifică de sine, merită și atențiunea noastră a Românilor.

Ele ne spun, că provocarea lor nu poate fi numai un mijloc de distracțiune pentru națională maghiară. Ele trebue sĕ aibă un fond și că desvoltându-se treptat sûnt în stare, sĕ ducă la schimbări, care nu este bine sĕ ne surprindă.

Nu este de mult decând cetiam într'o foaie, că la un banchet s'ar fi esprimat însuși ministrul president Tisza, că dênsul nu perhorescează independența Ungariei. Sĕ nu luăm pronunciarea aceasta *ad litteram.* Ea poate fi cel puțin o prorocie stoarsă de temerea, că opositiunea, care predică uniunea personală va venì la putere și o va realisa traducênd aspirațiunile ei în faptă.

Începênd dela primirea cea călduroasă a memorielor lui Kossuth până la demonstrațiunile contra teatrului nemțesc și mai cu samă contra armatei comune, numai încape indoială, că în Ungaria este ceva, ce se deosebesce de lucrurile de toate ḑilele. Espectorațiunile ministrului - president, dacă s'au întêmplat în adevĕr, sau sûnt o invențiune, caracterisează torentul ideilor, ce 'și-au deschis cale în cugetările politicilor unui numĕr însemnat dintre concetățenii maghiari.

Noi nu mergem așa departe cu credința noastră nici în prorociile unui ministru, nici în puterea opositiunei. Dar un lucru ni se înfățișează tot mai tare, ca resultat din cele ce vedem, că se întêmplă în giurul nostru: sûntem deja într'o crisă și cu fie care ḑi ne adûncim mai tare în crisă.

Sfêrșitul crisei atêrnă și dela oameni, atêrnă însĕ de multe ori și dela provedință. De multe ori s'a întêmplat în viața popoarĕlor, că un eveniment neasteptat a produs resultate, cari n'au fost de loc în calculii oamenilor.

Însĕ dacă scim și recunoascem, că încet cu încetul crisa ne împresoară, fie și fără vina noastră, adecă, fie și fără de a o fi provocat noi, ne întrebăm, oare bine va fi, ca acea crisă, când i s'ar umfla valurile, ca sĕ ne ridice de pe terenul, ce aḑi ni se pare, că e statornic sub picioarele noastre, noi sĕ o asteptăm nepăsători și pe urmă valurile sĕ ne poarte eară după placul lor?

Fie că crisa 'și-ar urma cursul seu după cum a început a se desvolta, fie că un eveniment neprevĕḑut i ar da direcțiune astăḑi neprevĕḑută, nu este bine ca un popor de mărîmea poporului nostru sĕ stea indiferent, privind ca din depărtare la cele ce le aduc ḑiua și oara.

Ori ce formă ar lua crisa în desvoltarea ei, noi, cari sûntem cea mai numĕroasă națională în stat, după cea a Maghiarilor, avem chemarea sĕ ḑicem și noi un cuvênt la desvoltarea ei. Sĕ nu figurăm numai ca nulă (zero) între celelalte cifre.

Căci tăcênd tăcere absolută noi ne facem culpabili în două direcțiuni: cătră noi înșine și cătră statul și monarchia, care, ori cum, nea declarat de cetățeni liberi.

Cumcă avem dreptul de a concurge și noi la afacerile de stat, nu încape nici o îndoială: cumcă întimpinăm greutăți, vedem că întimpină și partidele, cari nu sûnt la putere; cumcă fiind Români întimpinăm greutăți deosebite, este un impuls la îndoită datorință, de a învinge greutățile, ce ni se pun în cale.

Nimica nu ne dìspensează de a ne interesa și noi de cele ce se întêmplă în giurul nostru. Din contră, cu cât sûnt mai mari gueutățile, ce ni se pun în cale, cu atât cresce și datorința, ca sĕ le delăturăm.

Croații sûnt, ce e drept, în alte referințe; dar sûnt o națiune mai mică de cât noi și dacă s'au sciut folosì de împregiurări au și o situațiune politică mai deamnă decât noi.

Serbii sûnt o mână de oameni în Ungaria, cari dispar pe lângă numerositatea noastră și se bucură de mai multă considerațiune de cât noi, din simpla causă, că bărbații lor se interescază mai mult decât ai nostri de tot ce se petrece în Ungaria.

Dacă am fi noi bater așa de activi cum sûnt acestia și autoritatea noastră ar cresce în mĕsură îndoită.

Întrebarea ar fi, că după ce noi, ori din ce cause, sûntem așa ḑicênd afară de bariera vieței publice de stat, cum se facem sĕ se simță și ponderositatea noastră pe arena luptei politice?

Respunsul la întrebarea aceasta poate fi divers și noi nici nu voim sĕ preocupăm opiniunile celor chiemați. Scim atâta însĕ, că fiind multe necasurile noastre, ori de unde am începe, a le arĕta acolo, unde se cuvine, am începe totodată a face sĕ înțeleagă factorii, cari mișcă astăḑi viața publică de stat, că și noi sûntem acì, și îndată s'ar socotì și unii și alții, a nu mai face socoteli, cari sună și la adresa noastră, fără de a ne asculta și pe noi.

Revista politică.

Sibiiu, în 1 Decemvre.

Sâmbăta trecută s'a terminat desbaterea generală asupra proiectului dărei de transport. Resultatul a fost: 184 deputați au votat pentru primirea proiectului și 152 pentru respingere, absenți au fost 109 deputați. Icoana miseriei din Ungaria desfășurată și cu ocasiunea aceasta în casa deputaților este destul de înspăimêntătoare. Cu cuvênt sau fără cuvênt, ministrul president Tisza a ḑis în decursul desbaterei, că opositiunea face tocma așa cu creditul Ungariei, ca și acela care, când s'ar duce la cineva sĕ'i ceară credit ar ḑice: „Vedeți, eu sum un mișel și n'am apriat nimica, mĕ aflu in marginea ruinei, daț'mi bani împrumut!“ Opositiunea va avè și ea scăderile ei, însĕ în descrierea miserie

---

FOIȚA.

Memoriei lui Hodoșiu.

Un crud fior, fior de ghiață, ne-aduce trista veste,
Ce ne venì de peste munți: Că Hodoșiu a murit!
Că încă unul din fruntașii națiunei nu mai este,
Că încă-un gol ni s'a deschis, adûnc nemărginit.

Pe cât de-adûnc e golul însĕ de el ce ne desparte,
Pe atât de nalt și neîntrecut e cea ce ne-a lăsat:
Altarul de virtuți alese, de generoase fapte,
Podoaba unei mari vieți, esemplu de urmat.

Primesce dar' mărească umbră, o lacrimă ferbinte
Din partea celor ce-ai iubit ca vecînic suvenir,
În tine aḑi cu toții perdem un frate, un părinte,
Națiunea însĕ și mai mult: Ea perde un martir.

Bucuresci, 29 Noemvre.

I. Bădescu.

O notiță

asupra ḑiarelor literare-beletristice și poporale de dincoace de Carpați.

„Albina Carpaților“ — „Amicul Familiei“ — „Cărțile săteanului român“ — „Familia“ — Șeḑătoarea“ — Post-Scriptum și o promisiune.

Nu de mult zăcea înaintea mea ultimul numĕr din „Albina Carpaților“. Și ca sĕ spun drept, 'mi pare rĕu. Ḑiarul acesta, cu un trecut scurt, dar care sĕ putea mândrì și cu un viitor frumos, după cum mulți o sperau, sĕ înceteze așa de odată, fără veste! Și ce sĕ fie causa că a încetat? Nepăsarea publicului român pentru literatură? Așa sĕ pare. Așa se tânguește „Familia“. Dar așa sĕ fie? De ce nu încetează deci, „Familia“, de ce nu „Amicul Familiei“? Sûnt aceste mai bune de cum era „Albina Carpaților“?“ — Deci sĕ nu punem vina atât pe „nepăsarea“ publicului român, cât pe „nepriceperea“ lui încât pentru cest de dincoace, ear' în cât pentru cel de dincolo pe dispretul, ce, durere, începe a se ivì pe acolo, cătră tot ce vine de dincoace. (Drept probă veḑi „Pressa“) — De altcum chiar redactorul „Albinei Carpaților“ în ultimul numĕr nu pune vina încetărei pe restanța de 600 fl., ci ḑice, că „din cause private ale dlui“ nu mai putea continua redactarea. Da, căci tinerul Popescu, deși cu un talent nedisputabil de scriitor, era un inginer așa dară nu era jurnalist de profesiune. Și cu toate aceste...

Dar înainte de a trece la concluziuni sĕ premit ce am de premis. Și înainte de toate sĕ pre-premit, că scopul, cu care scriu aceste câteva șire este ca sĕ arĕt:

1. Că după încetarea „Albinei Carpaților“, noi Românii de dincoace nu mai avem nici un jurnal literar cum se cade.

2. Că gustul publicului român de dincoace pentru adevĕrata literatură încă nu e desvoltat, precum ar trebuì sĕ fie

* * *

„Albina Carpaților“, precum de obște se scie, a fost începută în 1877 de talentatul scriitor și poet Ioan Al. Lăpĕdat. Publicul român trebue sĕ'și mai aducă aminte cu ce laude a primit presa română acest jurnal, și tre-

din Ungaria a dovedit că vorbesce cu cunoscință de lucru.

Din desbaterea proiectului asupra dărei de transport ne putem face o palidă idee despre desbaterea dărei de consum, care va avè loc după vacanțele crăciunului.

În locul ante-proiectului retras de Austro-Ungaria însași, va trebuì, ḑice „Timpul“, neapărat sĕ se iveascĕ ca basă a discuției un alt proiect pentru regularea poliției fluviale și a navigației între Porțile-de-Fier și Galați. „L'Indépendance Roumaine“ află că esistă o propunere anglo-franceză, a cărei economie crede a o cunoasce. Acea tă propunere ar fi stipulând:

1. Coesistența comisiei europene și a comisiei riverane (deci numirea comisiei mixte se va modifica așa). Această coesistență ar implica prelungirea puterilor comisiei europene peste terminul ficsat, la 1883;

2. Libertatea navigației pe Dunăre va fi din nou inscrisă în fruntea regulamentului;

3. Nici o modificare nu se va face la regulamentul navigației și poliției fluviale fără consimțimêntul comisiei europene;

4. Cestiunea de a se sci cari sûnt puterile ce vor fi representate în comisia riverană, este reservată unei discuții ulterioare. Dacă Austria care nu e riverană între Porțile-de-Fier și Galați, este admisă, negreșit că și Rusia va cere a fi representată. Delegații Serbiei și Bulgariei nu vor lipsì a lua inițiativa unei propositii în acest sens. Acesta e lucrul cel mai puțin ce pot face aceste două principate. Întrarea Rusiei în comisia riverană ar fi pentru ele o garanție mai mult;

5. Cât despre amĕnuntele regulamentului, ele vor fi discutate și votate de cătră comisia europeană în complet, cu reserva aprobării deosebitelor cabinete.

În Serbia sûnt la ordinea ḑilei alegerile în Scupștina. Guvernul speră că va eșì învingĕtoriu. Adaugem, că încât privesce pe Austro-Ungaria guvernul actual sêrbesc și de sigur și maioritatea lui nu se va deosebì mult de guvernul lui Ristici.

În România s'a serbat în 28 Noemvre aniversarea a treia dela căderea Plevnei. Cu ocasiunea aceasta domnitorul a dat următoriul ordin de ḑi:

„Ḑiua de astădi este odată pururea nestearsă în istoria noastră. Ea a încununat stindardul român cu laurii nemurirei, și a resplătit vitejia voastră prin independența României.

„Am ales dar această mare ḑi ca sĕ consacru corpurile din nou formate încredințând onoarei, curagiului și devotamentului lor, sântul simbol al Patriei, pe care frații vostrii 'l au purtat cu atâta glorie pe câmpul de rĕsboiu.

Frați de sânge și de inimă, am încredere că veți scì a călca pe urmele eroilor cari 'l au botezat cu sângele lor, personificând înt'ênsul, ca și dênșii, onoarea, viața și datoria voastră cătră Patrie.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sibiiu, 30 Noemvre. Sâmbătă seara s'a esecutat programa publicată de noi Marți în toate amenuntele ei cu. o precisiune și esactitate admirabilă. Publicul numeros asistent a fost încântat de decursul esecutărei programei și de întogmirile în arangiarea obiectelor, salei și a decorațiunilor salei. Par. Archimandrit Nicolae Popea n'a întârḑiat nici de astădată, a fi organul publicului asistent și a mulțămì tinerimei pentru frumoasa întogmire a tuturor apertinențelor festivității în memoria Marelui **Andreiu.**

Astădi a fost serviții divin împreunat cu parastas solemn. La acest parastas corul clericilor a esecutat imnul funebru (tecstul dlui as. cons. Z. Boiu, compositia Dlui prof. Dem. Cunțan) în cât a stors lacrimi din ochii auḑitoriului.

Cuvêntarea de întroducere

rostită de dl profesor Simeon Popescu la ședința publică din preseara de S. Andreiu.

Ilustritatea Voastră Doamnelor și Domnilor!

Aparținênd și eu statului preoțesc, nu'mi va ședè reu, dacă puținele cuvinte, ce am onoare a vĕ adresa, le încep cu s. scriptură. În această carte a cărților, despre preotul din Testam. v., se ḑice: „Buzele preotului vor păzì „sciința, și legea vor cerca din rostul „lui, că ângerul Dlui Atot-țiitoriului este“ (Mal. 2, 7.)

După aceste cuvinte preotul este propagatoriul sciinței, el este ângerul apĕrătoriu al poporului.

Dacă așa trebuia sĕ fie adevĕratul preot în Testam. v., cu cât mai vêrtos în Testam. nou, în care preotul, după cuvintele lui Christos, este „lumina, ce se aprinde și pune în fețnic, ca sĕ lumineze tuturor celor din casă“!?

Și dacă preotul crestin preste tot are chemarea sĕ fie apostolul luminei, și isvor de mângăere pentru frații sei: preotul român ortodocs are această chemare în un grad mult mai înalt decât preoții altor confesiuni. Această înaltă chemare a preotului român ortodocs este normată în așeḑĕmintele bisericei noastre, așeḑĕminte, cari — bine înțelese — constitue superioritatea bisericei noastre față cu alte biserici. După aceste așeḑeminte preotul nostru nu este doară membrul unei caste separatistice, carele sĕ nu cunoască familie, naționalitate și patrie, sĕ n'aibă alte conecsiuni decât voia superiorului seu, și alte aspirațiuni decât ale interesului de castă, dar nu este nici un simplu amploiat conventional al societății — ci, ca om și cetățean, preotul român ortodocs este membru al familiei sale, al națiunei și patriei sale, — ca preot este un organ consacrat spre a fi mijocitoriu între om și Ḑeu. În toate aceste cercuri de activitate preotul nostru trebue sĕ înfluințeze în mod hotărîtoriu; căci în toate are datoria sĕ premeargă cu esemplul seu atrăgĕtoriu, esemplu, carele sĕ fie ca o făclie, aprinsă spre a lumina tuturor celor din apropiere.

În familie, cu și prin familia sa, el are sĕ fie model de cultură, model de virtuți, pe cari sĕ le imiteze societatea. În societate, în scoală și biserică: buzele preotului român ortodocs au sĕ păzească sciința, și toți sĕ cerce legea din rostul lui, ca din rostul unui ânger al lui Ḑeu. El atât prin sciințele sale, cât și prin virtuțile sale, trebue sĕ fie cel puțin cu un cap mai înalt decât turma sa spre a o putè priveghia și povățuì.

Eată, stimat public, în câteva cuvinte, marea însemnătate a preotului nostru!

Și, precum scoala la noi e fică dulce a bisericei: astfel învĕțătoriul e frate bun cu preotul. Abstrăgênd dela partea sacramentală, aceea ce trebue sĕ fie preotul — adecă lumina lumei prin fapte și învĕțături — trebue sĕ fie și învĕțătoriul. Unuia i este încredințată mai mult crescerea, celui alalt mai mult conducerea poporului. În mâna acestor doi factori este încredințată soartea poporului nostru, a națiunei și patriei noastre.

Această mare misiune a preoțimei și învĕțătorimei noastre a pĕtruns'o tinerimea dela acest institut, care și ea se pregătesce pentru cariera preoțească și învĕțătorească. Și, tocmai pentrucă a pĕtruns-o, a vĕḑut că nu se poate pregătì din destul numai cu ajutoriul prelecțiunilor obicinuite, ci trebue sĕ recurgă și la studiu privat.

Din propriul indemn deci s'au întrunit în societate pentru cultură, ca astfel cu puteri unite: de o parte sĕ'și poată procura cărți din diferiții rami de sciință, prin cetirea cărora sĕ'și îmbogățească cunoscințele, — de alta sĕ se eserciteze în aplicarea practică a cunoscințelor teoretice câștigate în scoală.

În cursul unui scurt șir de ani, această societate prin contribuirile benevole ce și le-au împus membrii ei, și prin sucursul binevoitoriu al publicului nostru și-au înființat o bibliotecă proprie a ei, carea astădi numeră peste 1000 opuri, în mai mult de 1500 tomuri, — partea cea mai însemnată din sfera teologică și pedagogică. Cel ce și-ar da osteneala sĕ esamineze actele bibliotecariului acestei societăți, ar vedè cât de zelos se ocupă membri ei cu lectura în oarele lor libere.

Spre onoarea acestei tinerimi, fie'mi permis a amintì, că ea, din recunoscință cătră meritele mult regretatului ei Părinte și Patron **„Andreiu cel mare,** a luat numele de „Societatea Andreiu Șaguna.“ Și, nemulțămindu-se cu aceasta, s'a hotărît a face din ḑiua onomastică a Părintelui ei iubitoriu o ḑi de serbătoare, pe care sĕ o serbeze ca societate, în ședință festivă. Și, convinsă că publicul român este pătruns de aceleși simțeminte de recunoscință față cu memoria aceluia, în a cărui lumină vedem, și de a cărui binefaceri ne folosim cu toții, și-a luat voie a Vĕ ruga Ilustritatea Voastră, Doamnelor și Domnilor, ca sĕ binevoiți a o onora cu prețuita-Vĕ presență la această serbătoare, carea ne revoacă în memorie atâtea scumpe suveniri.

Numerul cel frumos, în care D-Voastră la apelul nostru ați binevoit a Vĕ presenta în această sală, me încredințează că consimțiți cu îndemnurile și aprobați aspirațiunile noastre.

Căci, conscii de puținetatea noastră, în înfățișarea elitei societății române la această serbătoare a noastră nu privim o dorință a ei de a'și câștiga cunoscințe din preamodestele noastre încercări, ci o aprobare a simțemintelor noastre de recunoscință cătră marele în Domnul adormit, și o puternică încuragiare pentru înaintarea noastră pe calea pe care am pornit.

Pentru această nobilă încuragiare, ca conducĕtoriul societății „Andreiu Șaguna“, în numele ei, Vĕ mulțămesc din inimă, — și Vĕ încredințez Ilustritate, Doamnelor și Domnilor că fiecare membru al ei este consciu de două lucruri:

1. Atât numirea ce a luat-o cât, și însași aceasta festivitate, în sine luate nu sûnt de cât în ultima linie un fel de formă, prin care societatea este departe de a se putè face vrednică de Acela, al cărui nume l'a luat și al cărui memorie ne-a intrunit la această serbătoare, ci 2) esența reală pentru societate este: luminarea minței și nobilitarea inimei, insoțite de nesuința de a urma prin fapte pe calea practică aceluia, carele ne-a pus la dispositie posibilitatea luminarei noastre, și prin noi a neamului românesc. Am ḑis: prin fapte: căci Șaguna n'a fost omul formelor, ci al faptelor. Faptele lui Șaguna constitue prin urmare idealul, căruia se închină tinerimea și prin fapte membri acestei societăți s'au hotărît a se face vrednică de El.

Faptele marelui Andreiu dovedesc că „buzele lui au păzit sciința, și toți au cercat legea din rostul lui, fiind El trimisul Domnului Atot-țiitoriului“, — că el a fost lumina, carea, pusă în fețnicul[1]) Românilor otrodocși, a luminat, luminează și va lumina pe toți cei din casa Metropoliei reînființate de dênsul.

Aceste fapte membrii societății Andreiu Șaguna s'au hotărît sĕ le imiteze în sfera lor fiitoare de activitate, ca astfel: și față cu dînșii sĕ se împlinească cuvintele: „Cel ce me iubesce, păzesce cuvêntul meu“ (Ioan 14, 23).

Ca o mică și neînsemnută probă a acestei hotărîri, vĕ servesce petrecerea noastră din această seară, carea cu consimțemêntul dvoastre se va începe inmediat.

Înmormêntarea D-rului Iosif Hodoșiu.

Sibiiu 1 Decemvre.

Duminecă la oarele 2½ d. am. un public numeros de toate categoriile sociale undula pe strada măcelarilor: era ḑiua tristă și dureroasă, în care remășițele pământesci ale ilustrului nostru bărbat aveau sĕ fie petrecute la locul de odichna eternă.

Serviții de înmormêntare s'a început sub conducerea Păr. Archim. și Vicariu archiep. Nic. Popea împreună cu preoții asistenți: Păr. Z. Boiu, Dr. I. Pușcariu, Nic. Frateș, Simțion și diaconul Reu. Cosciugul fu rădicat din casă și conductul funebral se puse în mișcare cătră cintirimul din suburbiul Iosefin. În fruntea conductului mergea corul seminaristilor din institutul Andreian și preoții funcționători, după acestia urmă carul fu-

---

bue sĕ scie cum el s'a susținut la înălțimea lui până la regretabila moarte a redactorului. „Albina Carpaților“ era, incontestabil cea mai bună foaie literară română de dincoace de Carpați. Câtva timp după moartea lui Lăpĕdat, tinerul Iosif Popescu primì redacțiunea acelui jurnal. S'au făcut într'adevĕr unele schimbări în redactarea jurnalului. Dară aceste schimbări, pe cât sum eu informat, nicăiri nu s'au primit cu neplăcere. Încât pentru mine, eu m'am bucurat de aceste schimbări. Și eată pentru ce! Aveam și avem dincolo un jurnal „Convorbirile literare“, care în tot timpul de 14 ani de când esistă, n'a avut „asupra'i ș'alăturea pe nime“ — între jurnalele literale române. Acest jurnal a publicat și publică novele mai cu samă poporale și istorice — până acum încă fără seamĕn în literatura română. Așa numitele „novele de salon“ Convorbirile n'au publicat și nu publică. Dar' aceste în fine încă nu trebue părăsite cu totul. Dl Iosif Popescu încă a sciut aceasta, și a nĕzuit a umplè lacuna aceasta, și-a isbutit. Primele „novele de salon“ isbutite în limba română sûnt cele din „Albina Carpaților.“ Căci nu sciu sĕ fie cineva care sĕ numească isbutite novelele dlui Vulcan, sau chiar romanele dsale, sau alte debile încercări de acest soiu. Și pentru ce nu sunt bune acele și pentru ce sûnt bune aceste? Mai multe cause sûnt la mijloc între cari mai cu seamă limba și stilul. În acele limba e limpede, stilul ușor și plăcut, ca peste tot în „Albina Carpaților“. În aceste limba e greoae, impestrițată, stilul copilăresc, câte odată umflat si bombastic, ca peste tot în „Familia“. În acele se observă deprindere și talent, în aceste deprindere puțină și talent și mai puțin. Acele sûnt scrise de plăcere și cu simțĕmênt, aceste de silă și fără atragere.

...Dar stăi! Vorbiam de „Albina Carpaților“ și mĕ trezii la „novelele“ dlui Vulcan!

Așa dar convingerea mea, și a mai multora e, că „Albina Carpaților“ a fost cea mai bună, ba după cum vom dovedì, unica foaie bună literară română de dincoace de Carpați. Ea a încetat' Cele mai rele ca ea sĕ susțin.

Deci nepăsarea sau ignoranța?

(Va urma).

[1]) (tronul archieresc al)

nebral, care ducea scumpele remăşiţe pământesci, însoţit de a dreapta şi de a stânga de câte 6 tineri îmbrăcaţi în doliu şi cu făclii aprinse în mâni. Cosciugul era decorat cu frumoase cununi de flori — semne vii de adevărată şi adênca pietate şi veneraţiune către mult regretatul defunct. Aceste cununi purtau următoarele înscripţiuni:

„Asesorului consistorial Dr. Iosif Hodoşiu“. Consistoriul archidiec. gr. or. din Sibiiu.

„Secretariului seu Dr. Iosif Hodoşiu.“ Asociaţiunea Transilvaniei etc.

„În semn de pie memorie“. Elevii institutului Andreian.

Anteluptătoriului egalei îndreptăţiri Dr. Iosif Hodoşiu. Veteranii şi junimea academică română din Cluj.

„În semn de pie memorie“ teologii români din Blaj.

După cosciug urma familia jalnică a defunctului — apoi un public numeros din dignitari şi onoraţiori din toate clasele, printre cari şi unii amici din depărtare.

În biserica gr. or. din suburbiul Iosefin s'a sevêrşit serviţiul de înmormêntare şi după aceasta Par. Zach. Boiu urcânduse pe catedră ţinù o cuvêntare petrunđętoare, în care aretà prin cuvinte elocuenţe meritele defunctului ca bărbat al naţiunei şi bisericei, şi ca bărbat de sciinţă.

La mormênt dl G. Baritiu ca membru al Academiei române şi al Asociaţiunei transilvane etc. a rostit un cuvênt funebral, în care a relevat meritele defunctului pe terenul luptei naţionale, cu deosebire însĕ lucrările lui ca membru al academiei de sciinţe din Bucuresci, amintind între altele traducţiunea scrierilor lui Dim. Cantemir, la care a lucrat reposatul într'un şir de ani.

După aceasta cosciugul fu aşeđat în mormênt şi se ascunse îndată sub gliele reci ce cadeau peste dênsul cu un sunet lugubru, — ear' publicul condolent se îndepărtà luând cu sine suvenirea unei ḑile de adevărată întristare şi simţul unei perderi ireparabile în inima sa.

* * *

Îndată după ce se respândise scirea despre moarte, sosirà o sumă de telegrame de condolenţă la adresa familiei, care le publicăm în ordinea următoare:

„Primiţi doamnă espresiunea măchnirei, care ne-a cuprins la trista scire despre încetarea din viaţă a ilustrului vostru soţ şi al nostru regretat coleg.

Preşedintele academiei române *Ioan Ghica.*
Secretar general *Hajdeu.*

„Colegii amici ai defunctului Hodoşiu luăm parte la durerea, ce resimţiţi ca soţie, mamă şi Română pentru marea perdere, care este şi a naţiunei.“ Laday, Puşcariu, Mihályi, Misiciu, Serbu, Strevoiu, George Popu, Alecsandru Pop, Ioanoviciu, Vladu, Roman.

„Societatea academică „România Junà“ dureros petrunsă de perderea mult meritatului bărbat pentru naţiune şi patrie Dr. Iosif Hodoşiu 'şi esprimă condolenţa sa.“ *Basiliu Damianu* president, *Dimitrie Stefan* secretar.

„Junimea română şi societatea literară (din Budapesta) se alăturà la marele doliu, ce a suferit naţiunea şi familia d-voastre prin moartea eminentului bărbat şi părinte prob.“ *Creniceanu.*

„Vĕ rog primiţi esprimarea simţemintelor de adêncă durere pentru perderea eminentului bărbat.“ *Maiorescu.*

„Cea mai profundă condolenţă pentru încetarea din viaţă a preademnului d-voastre consoţ. Ceriul sĕ aline durerile acestei grave nenorociri.“ *Meţianu* episcop.

„Cu cea mai adêncă întristare am vĕḑut, că cruda moarte a răpit naţiunei române pe unul din cei mai bravi şi devotaţi fii ai sei, eară Domniei tale respectabilă Doamnă şi copiilor, pe iubitul soţ şi bunul părinte. Cu mine împreună şi toţi Românii din Braşov iau parte la această dureroasă perdere şi neputêndu-ne împrotivì destinelor providenţii voiu ḑice: Amicul meu Hodoşiu nu a murit, amintirea sa scumpă, sufletul seu cel nobil, va trăì în memoria fraţilor sei români. *Diamandi Manole.*

A mai sosit la adresa familiei telegrame de condolenţă dela dd: Ioan Piposiu, Ioan Cosieriu şi Nicola din Alba-Iulia; Alecsie Olariu din Deva, dela Alex. Roman şi soţia din Bpesta, dela Florian şi soţia sa din Odorheiu, Mangra, Ciontea şi Dr. Petroviciu din Arad.

Ear' la adresa redacţiunei noastre ni s'a trimis din partea d-lor Aureliu Ciura şi Scarlat Balint poesia, carea o publicăm în fruntea „Foiţei.“

Discursul

d-lui Barthelemy St. Hilaire, ministru de esterne al Franciei, ţinut în senat cu ocasiunea discutărei bugetului ministeriului afacerilor străine.

Acum se produce temerea, că după cestiunea Muntenegrului, vom merge mai departe, şi că vom lăsa sĕ se agraveze şi sĕ se învenineze cestiunea greacă. Aceasta nu aparţine momentului present, ci e numai hipotesă, şi noi nu putem prejudeca asupra viitoriului.

Domnilor, în politică, mai cu samă în politica esterioară trebue sĕ se preocupe cineva foarte mult de împregiurări şi trebue ca aceste împregiurări sĕ se fi produs pentru a'şi ficsa resoluţiunile sale. Ceea ce pot ḑice este, că noi păstrăm simţemente pacifice, şi că sperăm că nu vom avè trebuinţă a recurge la mijioace coercitive. (Aprobări în stânga).

In ceea ce mĕ privesce pe mine aşi vedè în căderea Turciei o catastrofă foarte mare. Toate interesele noastre, toată dorinţa noastră este de a'l face sĕ trăiască cât mai mult posibil, şi de a congiura această cădere dacă ea nu este de loc fatală. Pentru Grecia, nu mai e trebuinţă sĕ spun care sûnt pentru dênsa simţemênţele noaste de simpatie.

Nu Francia, după cum s'a spus adesea este aceea care a luat la Berlin iniţiativa cestiunei grecesci, ci Anglia; lordul Salisbury este acela care a luat această iniţiativă şi care a cernt ca Grecia sĕ fie admisă la congres.

Dar, o repet, Francia nu'şi ascunde simpatiele ei pentru Grecia, şi fac din nou şi acì elogiuri d-lui Waddington, care a tratat cestiunea greacă, precum a tratat cestiunea eghipteană, cestiunea Armeniei, a locurilor Sânte, cu tot aceeaşi nobleţă de vederi şi prudenţă, cari conveniau Franciei.

La stânga: Foarte bine, foarte bine!

D. ministru de esterne. Tradiţiunile noastre ne arată datoriile, ce ne incumbă şi noi nu vom lipsì dela dênsele. Dar 'mi voi permite a da Greciei consilii de prudenţă, de care Europa întreagă i le a adresat, şi sper că ea va asculta aceste consilii, pe cari ar fi bine sĕ le audă venind dela această tribună. (mişcări)

Francia şi ea nu e singură a face aceasta — atrage atenţiunea oamenilor de Stat ai acestei ţĕri asupra situaţiei Europei, şi o angagiză sĕ fie prudentă, sĕ fie răbdătoare; şi o exortează a nu compromite titlurile ce-i a creat Congresul dela Berlin.

Congresul dela Berlin a adoptat o propunere de rectificare de graniţe şi a decis că dacă Turcia şi Grecia nu vor ajunge la o înţelegere, Europa sĕ ofere mijlocirea ei. Negociările directe n'au reuşit în adevĕr şi Europa a oferit mijlocirea ei, indicând o delimitare de graniţă posibilă.

Ei bine în acest moment Grecia trebue sĕ asculte pe Europa, care i cere, sĕ fie cu minte, prudenţă şi sĕ asculte consiliele, ce i se dau, nu numai pentru interesul păcei Europiei, dar în interesul Greciei chiar.

Eacă esplicaţiunile, ce aveam sĕ dau în privinţa demostraţiunei navale şi a cestiunei grecesci.

Nu v'am putut comunica toate documentele: dar aţi putut deja sĕ vedeţi în primul voculum al documentelor şi veţi vedè de asemenea şi în cel d'al doilea, că noi nu voim sĕ ve ascundem nimic.

Când circumstanţele sûnt atât de delicate, când e vorba de afaceri dintre o naţiune cu alta, disimulaţiunea n'ar fi numai periculoasă, dar chiar condamnabilă.

Nu este în această publicaţiune de cât o cestiune de opurtunitate şi de îndată ce a doua parte se va putè sĕ vi se presente, ne vom grăbì a face aceasta. Rog pe Senat a avè răbdare şi încredere în cuvêntul meu.

Cu atât mai mult, fac apel la rĕbdarea şi încrederea d-voastră în ceea ce privesce afacerile Tunisului, şi adaog chiar, că aş fi preferit mai bine, că ea a fost desbătută într'un parlament vecin, şi că de acolo s'au luat indicaţiunile, cari s'au expus dela această tribună.

Dar o repet, nu cred, că momentul e oportun pentru a se distribuì documentele relative la Tunis şi a se angaja desbaterea în privinţa acestui teritoriu.

Aşi putè, domnilor sĕ me opresc aci, de oare ce scopul meu n'a fost altul, când am luat cuvêntul, de cât a justifica pe guvern în privinţa cestiunei navale. Dar înainte de a descinde dela această tribună sĕ mi permită D. Gontant-Biron de a'l întreba care ar fi fost situaţia Franciei dacă ea, pe când aceste grave cestiuni se agitau între cele lalte puteri, s'ar fi dat la o parte atât de la Congresul dela Berlin, cât şi dela demonstraţiunea navală? Nu crede dênsul oare, că o asemenea abţinere ar fi dat loc la multe bănueli?

Se poate oare presupune, că în starea de prosperitate şi de ridicare în care ne aflăm aceasta se servească de o mărturisire pe care putem s'o facem fără a fi orgolioşi, Europa ar fi găsit natural ca Francia sĕ se abţină de a se asocia la o deliberare, la o acţiune la care cinci mari puteri lua parte?

Francia absentând, câte bănueli nu i s'ar fi făcut? Şi se poate crede oare, că Francia sĕ nu aibă deo dată nici un interes de tot e ce se atinge de Turcia, renunciând la protectoratul ei asupra intereselor catolice în Orient?

Se putea ca Francia sĕ stea indiferentă în faţa gravelor cestiuni, ce se agita şi ale căror consecenţe este împosibil a le prevedè, consecenţe cari pot fi de acele pe care secolul nostru încă nu le a vĕḑut? Aceasta este o ipotesă inadmisibilă, antinaţională. (Foarte bine în stânga).

Afirm dar că am făcut bine de am luat parte la congresul dela Berlin şi la demonstraţiunea navală jucând un rol conciliator şi moderator. Nu se poate ḑice, că este un rol strălucit acesta, dar, mărturisesc, că ambiţiunea mea se mărginesce în a juca un rol util şi înţelept (aprobări în stânga.

Dacă se mai ḑice însĕ că demostraiunea n'a produs resultatele, ce se sperau, trebue sĕ se ţină compt, că disproporţiunea dintre silinţele date şi resultatul obţinut nu este numai faptul Franciei ci acţiunea comună a puterilor europene. Este oare dreptă se susţinè că resultatele obţinute sûnt aşa de neînsemnate? După părerea mea aceste resultate este unul din evenementele cele mai mari ale acestui secol.

A fost un arbitragiu internaţional.

Graţie congresului dela Berlin s'a înlăturat consecintele unei colisiuni ce părea inevitabilă între Anglia şi Rusia.

Congresul dela Berlin şi Europa n'au făcut atâta reu, căci au îndeplinit o operă de pace. Se va putè ḑice că este un suoces mediocru din punctul de vedere al efectului şi al aparenţilor sale; nu este un succes pe care trebue sĕ punem preţ.

Pacea a fost şi va fi manţinută. Facem şi vom face tot posibilul pentru a obţinè acest resultat. Vom imita în aceasta esemplul predecesorilor nostrii ale căror merite le am recunoscut şi sûnt fericit d'a se putè recunoasce şi acum scoborindume dela această tribună (aplaus viuie în stânga).

Varietăţi.

* (Principele de coroană Rudolf) primind dela Nicol. Panczer, un cismaş din Sighetul mara-murĕşan, o pereche de cisme de lac, a căror tureci sûnt cusuţi cu fir de aur şi pinteni, provĕḑuţi şi înfrumseţaţi cu petrii scumpe a trămis măestrului drept recunoscinţă 50 galbeni, însciinţând pre acesta prin comitele suprem din Maramurĕş, că cismele se nimeresc principelui pe picioare.

* (Comitatul Sibiiului). Adunarea generală a comitatului este conchemată pe 18 Dec. n. Nu scim din nebăgare de seamă sau din adins sa pus adunarea generală pe o ḑi de serbătoare de ale noastre. Ori ce va fi, noi privim într'aceasta o completă desconsiderare a religiunei noastre. Creştinii nostri sûnt puşi în alternativa sau de a'şi împlinì datorinţa ca creştini şi a lăsa neîmplinită datorinţa cea de cetăţean, sau a'şi împlinì cea de cetăţean şi a'şi părăsì biserica. O înfăţoşiare de tot ne asteptată ar fi sĕ vedem în ḑiua de Sântul Nicolae, afară de alţi creştini de ai nostri, pe Escel. Sa metropolitul, pe P. archimandrit care sûnt virlişti, pe asesorii consistoriali, lăsând biserica şi mergênd la adunarea comitatensă din simpla causă, că oficiul comitatens din cele trei luni de ḑile pentru adunare n'a găsit altă ḑi decât serbătoarea română.

* (Mulţămită publică). Corpul învĕţătoresc dela scoala capitală rom. gr. or. din Zernești 'şi ţine de plăcută şi sântă detorinţă, a aduce pe calea publicităţei profundă mulţămiiă următorilor p. t. domni, cari avênd în vedere importanţa, ce au bibliotecele pentru desvoltarea inteligenţei poporului, au donat bibliotecei scoalei noastre de aici multe opuri scientifice, şi anume: domnul Dr. Ilarion Puşcariu protosincel archiepiscopesc în Sibiiu: Isagogia sau introducere în sânta scriptură, principii generale de pedagogie, foişoara „Tel. Rom.“ pe anii 1876 şi 1877 formularie de documente private şi oficioase, şi Calendariul Cocoşului roşu pe 1876; dl Teodor T. Burada la universitatea din Iaşi, „O călĕtorie în Dobrogea“ şi „Despre crestăturile plutaşilor pe Cherestele“. Dl George Chimbăşan la liceul din Bărlad, „Introducere în sciinţele naturale, dl Nicolau Parvu învĕţător în România, „Blăstemul“ dramă isorică naţională şi „Ostaşii nostri“ şi dl Domeţiu Dogariu învĕţător la scoala capitală din Satuungul Săcelelor: „Aritmetica după sistemul decadic. Fie! Ca nobila faptă a acestor marinimoşi domini sĕ o imiteze mai mulţi amici ai progresului.

Zernesci în 26 Noemvre. 1880.

Corpul învĕţătoresc.

* (Dar pentru Agram.) Lordmaiorul din London a trămis ministrului president ung. Coloman Tisza 600 punţi ca prima colectă pentru locuitorii din Agram.

* (Defraudaţiune.) Silviculturalul Tőrők-Kappany s'a suspendat din postul seu pentru o defraudare de bani.

* (Cai ardeleni în Africa). In ḑilele aceste dupăcum ne spune „Magyar Polgar“ s'au cumperat din stava renumită de cai a baronului George Bánffy dela Bonţida o părechе de cai de 16 urme înalţi pentru vice regele din Egipet, cari s'au şi espedat în Africa.

* (Emigranţi). Emigrarea Ungurilor în America earăşi a început a lua dimensiuni mari. Aşa emigrează — după „Kaschauer Zeitung“ — pe fie care sĕptĕmâna din Nagy Mihály şi giur câte 50—80 de persoane. Apoi „Zipser Bote“ ḑice: Mania de emigrare se estinde şi în comitatul nostru tot mai mult, aşa au emigrat numai din Körtvélyes deja aproape la 70 persoane şi încă tot se mai pregătesc şi acum mereu foarte mulţi oameni a părăsì patria lor.

* (Un spion francez). Se scrie din Strassburg cu datul 4 Decemvre n. următoarele: Hippolyte Tissot de Nancy, agent pentru asigurare de foc și oficer de reservă francez fiind acusat de tradare de patrie, pentrucă a adus la cunoscința guvernului francez atât planurile fortificărei Diestenhofen, tăria forturilor, cât și estensiunea și posițiunea casematelor acestora etc. prin tribunalul permanent de resboiu de aici și pe temeiul §. 3 a legei din 12 Iulie 1873 pentru Alsația-Lotaringhia fu condamnat la o pedeapsă de 3 ani in fortăreață.

* (Transmiterea sunetului.) Lângă Maus (Francia) între biurourile casei Chappée și turnăturia dela Antoigne, adecă la o depărtare de 33 chilometre, s'a făcut esperiență cu o nouă procedere de transmitere a sunetului și a vocei umane, procederea cu mult superioară, pe cât se pare telefonului ordinar. Aparatul se compune de o cutiuță de sticlă. Pe această din urmă sûnt depuse nisce mici cilinde de cărbune curat, care prin diferința lor de conductibilitate, transmit postului de primire vibrațiunile produse de vorbire. Acest aparat este foarte simplu, dar dovedesce o adâncă cunoscință a legilor acusticei. Aședarea și scoaterea lui din locul, unde e aședat sûnt afaceri de un minut și aparatul nu se strică nici odată. Transmiterea se face printr'o linie telegrafică ordinară, cu un singur fir; întoarcerea pe pământ e îndestulitoare și chiar dă un resultat mai bun de cât când se întrebuințează două fire. La 24 chilometre (aproape 2 poste și jumătate) vocea vorbitorilor se aude și chiar se cunoasce. O ariă cântată din flaută la 15 metri dela aparat, de care era despărțită printr'o cameră închisă, a fost transmisă cu o esactitate de necreḑut. Pe lângă aceasta cu instrumentul acesta nu e trebuință de a vorbì printr'un tub; se poate vorbì ca de obiceiu, însĕ lângă aparat. Trecerea trenurilor drumului de fer. la 15 chilometre dela aparat, nu opresce de loc transmiterea. Inventatorul, d. Maiche, afirmă, că poate face ca sistema sa sĕ funcționeze la cele mai mari distanțe și nu se îndoiesce că cuvêntul va putè fi transmis prin cablul translantic între Francia și America.

* (Archeologic.) La Sandovn (insula Wight) s'a descoperit pe moșia Mortesa proprietatea d-nei Oglander resturile unei vile romane, care a trebuit sĕ fi aparținut unui Senior mare, contimporan cu Cesare. Sau scos din pământ II camere, din cari cele mai multe sûnt decorate foarte simplu. Una din ele are o lungime de 40 picioare și o lățime de 19 (mĕsuri întrebuințate de Romani pentru architectura domestică). Parchetul e de un mosaic foarte frumos. Ca pictură se află Perseu și Andromeu și cele 4 ano-timpuri. Se află și sculpturi, cari representă capul Medusei, turme de vite, Tritoni încungiurați de monstri maritimi, etc. Cercetările continuă sub direcțiunea mai multor învĕțați englezi.

* (Un ḑiar stenografiat). Este în Londra o gazetă care are deja șase ani de esistență. E numită „Phonetic Journal“ sau „Stenografe“. Aceasta foae, în totul împrimată în caractere stenografice, este din cele mai curioase. Articule de fond stenografiate; ședințele parlamentului stenografiate — de sigur! Revista Bursei,.... de esemenea stenografiată, anunciuri,.... tot în stenografie! Totul în sfêșit este stenografiat, până la semnătura tipografului.

Acest jurnal se scoate în 12,000 esemplare și are 6,000 abonați.

S'ar fi îndoit cineva că Londra ar avè atâțea „Short and Writers“, adecă adepți a stenografiei?

* (Fatinița). Cunoscuta operetă a lui Suppee representânduse și în Rusia a suferit o metamorfosă proprie. În loc de Ruși adecă stau în fața Turcilor, Maghiarii subt comanda unui conte Gyula Palinca. Asemenea și toți ceilalți, sublocotenenți, cadeți, și sergenți poartă numiri maghiare bine papricate. Censorului rusesc se pare, a i se fi făcut o plăcere diabolică, veḑênd pe Maghiari de o parte încurcați într'un resboiu cu Turcii, eară de altă parte simțind puterea următoarei melodii de cnute rusesci:

Mai bine se comandează cu cureaua, decât cu negreala și cu peana.

Loc deschis.*)

Adûnc mișcați de numeroasele semne de simpație, pioase ovațiuni și manifestațiuni de sinceră condolență pentru perderea grea și ireparabilă a iubitului și neuitatului nostru defunct Dr. Iosif Hodosiu, neputênd a respunde și a mulțămi in deosebi la fie care ne împlinim cu această ocasiune o datorință plăcută și ne grăbim a aduce pe aceasta cale intimele mulțămiri ale inimilor noastre tuturor corporațiunilor și particularilor cari au participat atât de sincer la durerea noastră prin manifestațiuni atât de spontane de vii regrete și sinceră iubire ce onorează memoria reposatului și aduc alinare durerilor noastre.

In deosebi ne simțim îndatorați a esprime mulțămirile și gratitudinea noastră cătră Associațiunea transilvană pentru literatura și cultura poporului român, carea pe lângă impodobirea sicriului cu o cunună a recunoscinței, în mod generos a primit și sarcina noastră dureroasă înmormêntând pe spesele sale proprii pe secretarul ei și dulcele nostru șoț și părinte; cătră Veneratul Consistoriu gr. or din Sibiiu, Veteranii și junimea din Clușiu, teologii români din institutul Andreian în Sibiiu, și Blașiu cari au depus pe sicriul seu cununi de pioasă veneratiune; cătră „Academia română“, toate corporațiunile și particularii cari ni au trimis mângăere prin esprimarea sentimentelor lor de condolență, precum și cătră toți aceia cari din loc și depărtare cu mari sacrificii au grăbit și au petrecut la eternă odichnă pe acela, care a fost mai scump sufletelor noastre.

Familia Hodoșiu.

Spre scire și orientare se atrage atențiunea tuturor acelora, cari doresc a'și crea o posițiune și un viitoriu sigur, ca sĕ competeze la postul (până acum) de secretariu (de aici încolo de atașat al presidentului) în comitetul scolastic al fostilor grănițeri din regimentul român I. cu atât mai vêrtos, că chiar adunarea generală a grănițerilor ținută la 1 și 2 Decemvre a. c. a dat presidentului acelui comitet dreptul nemărginit de a'și „atașa“ pre cine și pre cât timp va voì, *usgue ad beneplacitum*.

Este de însemnat, că în timp de 9 (nouĕ) ani numai 3 (trei) secretari au avut soartea de a sucumbe pre arena circului adunărei generale sub nobila armă a presidentului: „sau eu sau el!“ prin care de atâtea ori 'și-a asigurat victoria.

S. Munteanu m. p.,
fost secretariu.

Bibliografie.

Dariu Ioan, *Aritmetică*. Pentru anii din urmă ai scoalei primare. Manual esaminat de o comisiune de învĕțători și de profesori. Brașov 1881. Prețul 45 cr.

Neagoe Stefan, *Gramatica limbei romane* pentru clasele gimnasiale. Ediținea V. Bărlad, 1881. Prețul 2 lei 50 bani.

Respuns la Originele Craiovei. Craiova 1880. —

Raportul anual al Societății academice social-literare „România-Junĕ“ în Viena. Al X-lea an administrativ. dela 1 Octomvre 1879 până în 30 Septemvre 1880. Viena 1880.

*) Pentru cele de sub rubrica aceasta redacțiunea nu ia responsabilitatea. R.

Îndreptare. În anunciul despre repausarea lui Dr. Ios. Hodoșiu este a se întregì: *„în al 51 an al vieței și al 29..“* ..... Dr. Hodoșiu s'a născut *1829*, și nu în 1821, precum din eroare s'a tipărit în necrologul nostru.

Bursa de Viena și Pesta
din 11 Decemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	110.30	110.35
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	82.30	82.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	100.—	100.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.25	86.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.75	125.5/8
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	97.40	97.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.—	96.—
Obligațiuni urbariale temeșiane	95.25	95.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	95.—	95.—
Obligațiuni urbariale transilvane	95.50	95.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	96.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	95.—	95.1/2
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.90	72.80
Datorie de stat în argint	73.80	73.80
Renta de aur austriacă	87.70	87.50
Sorți de stat dela 1860	131.65	132.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	824.—	825.—
Acțiuni de credit austr.	291.70	292.40
Acțiuni de bancă de credit ung.	266.15	266.50
Sorți unguresci cu premii	110.60	111.50
Sorți de regularea Tisei	107.50	107.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.58	5.57
Napoleon	9.39	9.39
100 marce nemțesci	58.20	58.20
London (pe polița de trei luni)	116.90	117.90

Economic.

Sibiiu 10 Decemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.—8.; grâu sĕcărej fl. 5.50—6.50.; sĕcară fl 5.40—5.80 Orz fl. 3.60--4.; Ovĕs fl. 1.90--2.30 Cucjuruz fl. 2.90—3.30; Mălaiu fl. 4—5; Cartofi fl. 1.60—2.; Semență decânepă fl. 5—6; Mazere fl. 9—10; Linte fl. 11—12; Fasole fl. 5.—5.50 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 14.; Slănină fl. 70—75 Unsoare de porc fl. 68.—75; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—34; Sĕu de luminări fl. 47—50; Lumînări de sĕu 50 chilo fl. 48—56.; Săpun fl. 36—40. fên pro 50 chilo fl. 1.80—2: Cânepă pro 50 chilo fl. 30-35. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită 44—46 cr.; Carne de viței 36—40 cr. crane de porc 40—44 cr.; carne de berbece 22—24 cr.; oauĕ 10 de 25 cr.

Făgăraș, 6 Decemvre n. Pro. hectolitră Grâu fl. 7.50—8.; grâu sĕcărej fl. 6—7.; sĕcară fl. 5.20—5.50; orḑ 3.50--4 ovĕs fl. 1.90--2; cucuruz (nou) fl. 3—3.80 (vechiu) fl.; mălaiu fl. — .; Sămânță de cânepă fl. 7—8; mazere fl. ——.; linte fl. ———; fasole fl. 5—6.; cartofi (vechi) cu fl. 1.—1.60.; (noi). per litră ——— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 70—75; sĕu brut fl. ——; sĕu de luminări fl. 40—42; unsoare fl. 70—75; cânepă fl. 20—22; sĕmență de in fl.— săpun fl. —.—; fên fl. 1.80—2. spirt pro grad cr. 10 1/4; pro chilo: carne de vită 40—42 cr. carne de viței 36 cr.; carne de porc 44 cr carne de berbece 24—28 cr.; oauĕ 5 de 10 cr. Têrgul de vite a fost bun; sau vêndut multe vite; cu deosebire tinere, cari au fost și scumpe. Dintre profesioniști au avut un têrg bun mai cu seamă croitorii și cibotarii.

(Comerciul cu rîmătorii.) Estragem următoarele acte interesante dintr'un raport al consulatului general român din Buda Pesta, cătră ministerul afacerilor străine, asupra comerciului cu porci din Buda-Pesta și Steinbruch, lângă Pesta, piața principală a acestui comerciu din Ungaria:

Bâlciul animalelor îngrășate principalmente în Ungaria este statornicit în Steinbruch, lângă Buda-Pesta, unde Austria, Bohemia, Saxonia, Prusia și Sudul Germaniei și fac cumpĕrăturile lor.

Numĕrul total al porcilor adușl la Steinbruch în anul 1878, se urcă la 456,070 de porci, representând o valoare de fl. 22, 587 500. România a participat la acest comerciu însemnat cu 43,060 de porci a 40 fl. unul, representând o valoare de 1.722,500 fl., ear Serbia cu 77,090 porci adușl cu drumul de fer și cu 7,100 porci adușl pe Dunăre, a 45 fl. unul representând o valoare totală de 3,788,500 fl. Restul era de provenință din Ungaria și Transilvania și se plăteau, porcii grași cu 55—56 fl. și cei slabi cu 25 fl.

Dintr'o tabelă întocmită pe luni, vedem, că importul cel mai mare al porcilor din România a avut loc în lunele de toamnă și de earnă, și mai cu osebire în luna Octomvrie; ear din Serbia mai cu seamă în lunele de earnă și de primăvară.

In anul 1879, exportul de porci din România pela Steinbruch a fost aproape îndoit, căci se urcă la 79,070 de porci representând o valoare de 2,609,310 fl. Prețul însĕ a fost cu mult mai redus, căci nu se urca decât la 33 fl. pe când cei din Serbia se plătiau cu 34 și cei din Ungaria cu 35 florini.

Causa acestei mari deprețiări se atribue în parte numĕrului mare de porci importați din România și Serbia și mai cu osebire modului de îngrășare defectuos cu jir și cu ghindă, care se ptractică la noi și în Serbia. Monitoriul.

Estras din foaia oficială Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 18 Dec. imob. lui Ferdinand Sander în Sebeș (judec. cerc.); în 19 Dec. imob. ficei Russ în Dejan (judec. cerc. Făgăraș); în 10 Feb. imob. lui Ilie Șufan în Mercurea (trib. Sibiu); în 11 Ian. și 11 Febr. imob. lui Albert Apor în Zălan (judec. cerc. Sângiorz); în 8 Ian. și 8 Febr. imob. Roginei Kaufert în Petrifalauĕ (judec. cerc. Sebeș); în 22 Dec. imob. lui Clement Cucrian în Viorean (judec cerc. Orăștie); în 4 Ian. și 4 Febr. imob. remasului după Martin Kramer în Zicmantel (judec. cerc Sighișoara); în 10 Ian. și 10 Febr. imob. lui Nicolau Floca în Sâscior (judec. cerc. Sebeș); în 26 Feb. și 4 Apr. imob. Paraschivei Necșea și soți în Cârțișoara; în 24 Febr. și 31 Martie imob. Reginei Goldner în Făgăraș (judec. cerc); în 21 Dec. și 21 Ian. imob. lui Ioan Racu în Sâncraiu (judec. cerc. Aiud); în 10 Ian. și 10 Feb. imob. lui Ioan Ciorgadi în Șura mare; în 11 Febr. imob. lui Florean și Regina Salvotzky în Sibiiu; în 12 Ian. și 12 Febr. imob. lui Ioan și Catharina Lühr în Slimnic (trib. Sibiiu); în 28 Dec. imob. lui Emanuel Grüne în Ciongva (judec. cerc. Aiud); în 15 Dec. imob. lui Ioan Bayer în Bistrița (trib); în 21 și 22 Dec. imobilele ținĕtoare de massa concursuală a lui Corol Fenyes și soției sale în Vêrtej și Kis ankya (judec. cerc. Szckelylhid).

Nr. 216, 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scoala conf. română gr. or. din Saschiz, protopresbiteratul Sighișoarei se escrie concurs până la 15 Decemvre a. c. st. v. cu un salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir gratuit și lemne de ajuns.

Se observă înse, că dacă petentul va fi provĕḑut cu documntele recerute de legepentru a ocupa și postul de capelan în prememorata parochie, lângă neputinciosul paroch Georgiu Șoneriu încuviințată aceasta instituire de capelan prin ordinațiunea Prea Veneratului Cosistoriu archiedecesan dto 23 Octomvre Nr. 2892 B. 1879 se va bucura și de următoarele:

1. 8 jugere pământ din Porțiunea canonică, din cari 6 folosibile în tot anul;

2. 50 ferdele mĕsura vechie de cucuruz sfârmit sau grâu;

3. Dela 40 familii neorustice câte 2 ḑile de lucru sau câte 40 cr. v. a. sau apoi 2. ferdele cucuruz mesura vechie cu tuleul;

4. Din stola îndatinată pe jumĕtate;

5. Cuartir și edificatele economice necesarie;

Concurenții sûnt avisați a așterne petițiile lor cu documentele recerute prin lege și regulamente până la terminul indicat subscrisului oficiu.

Sighișoara, 30 Octobre 1880 v.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al tractului Sighișoara.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Zacharia Boiu m. p.,
protopresb.

[72] 1—3

Noi vindem depositul nostru de mărfuri cu adjustament cu tot foarte eftin. Reflectanții sĕ se adreseze direct cătră noi.

Adolf & Leopold Fleissig,
prăvălie de mărfuri de tăiat în Făgăraș.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, și casurile cele mai îndĕrĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie și totdeauna cu succes, și în scris. Medic special Dr. Helmsen în Berlin N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 19—24

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 143. Sibiiu, Joi 4 Decemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 3 Decemvre.

De astă dată o corespondență din părțile Zarandului, ne impune condeiul, o corespondență, pe care, cel puțin deocamdată, o mai reservăm între reservate.

Am dis noi nu de mult, că desbinarea dintre noi este mai periculoasă decât amenințările naționalității noastre, care vin din afară de poporul nostru.

Corespondența din cestiune descrie lucruri, cari se mișcă în periferia unei comune, însă dacă astfel de, turburări și coturbări între frați se înmulțesc și se avêntă la oare care generalisare, împedecă progresul poporului nostru.

Corespondența din cestiune se plânge asupra unui preot gr. catolic că cu promisiuni, cari nu se pot împlinì, seduce poporul greco. orient. dela credința sa străbună și sevêrșesce funcțiuni, etc. etc., care fiind lucruri prea grave nu le facem object de discusiune, ci îndreptăm pe respectivul jeluitoriu să facă arătare la forul competent și să ceară ca cel ce nu respectează legile să fie pedepsit.

Scim că vor fi mulți, cari cu oare care suris și chiar cu despreț vor dice: Așa! ceartă între popi! Nimica mai departe!

Și dacă astfeliu de casuri n'ar fi decât curate certe între popi, nu sûnt bune; ordinariatele n'ar trebuì să le sufere, de oare-ce în casul cel mai domol, compromit autoritatea preoților. Apoi, nici un episcop, fie de ori care confesiune, nu poate fi nepăsătoriu, când preoțimea 'și compromite autoritatea, pentrucă aceasta, 'și are mai departe consecențele ei.

Ca unii căror ni se arată multe casuri de feliul celui amintit, considerăm lucrul, cum am dis odată la început, din alt punct de vedere. Certele popesci dintre confesiunile căror aparțin Românii, sûnt un isvor nesecat de deprinderea în despectarea religiosității; de imposibilitatea de a înființa posturi de parochi cu dotațiuni corespundętoare, prin urmare și cu cualificațiune corespundętoare; de a împedeca înființarea de scoli bune și de a susținè învețători buni într'ênsele; de a perpetua în popor ignoranța și în chipul acesta a'l subjugaântâiu moral și pe urmă material până și celui mai prăpădit Evreu conlocuitoriu cu Românii nostri într'o comună.

Nimenea nu se va putè îndoi, că un isvor, din care isvoresc astfeliu de lucruri, nu ar merita numai atențiunea prelaților bisericesci, ci și a tuturor Românilor, și nimenea nu va putè nega consecuențele ulteriore ale isvorului pomenit, care nu pot fi altceva decât lângędirea corpului nostru național și conducerea lui la destrucțiunea și perirea sigură.

Fariseismul sau ignoranța, cu care sûntem de multeori și din partea multora întêmpinați, că nu e deosebire mare între cele două confesiuni nu ne salveză positiunea. Mare sau mică, deosebire este, căci dacă nu ar fi deosebire, nu ar fi doue confesiuni. Apoi încât pentru deosebire, deosebirea este mare și încă deosebire principială. Biserica carea se numesce astădi pe sine catolică poate să fie catolică, dar este tot odată și absolutistică. Biserica ortodocsă orientală, care în feliul ei încă este catolică din firea ei este constitu~~tiu~~țională. Una vrea se adune tot în sinul ei „unic mântuitoriu“; ceealaltă, mai modestă, permite fie cărui să între în sinul ei. A aduna și a permite să se adune este în sine o deosebire; a guverna personal și a guverna prin sinoade eară este deosebire, afară de toate dogmele.

Nu facem imputare, ferească Dęeu, bisericei catolice și nici acelor ce cu credința sûnt alipiți de dênsa, ear cu ritul se țin încă de cea ortodocsă orientală (Greco-catolic este un titlu usitat la noi pentru uniți; sciința însă la toate națiunile europene numesce biserica ortodocsă greco-catolică, ceea ce este și corect.) Respectăm ori și ce confesiune și avem motiv, pentrucă vrem să fie respectată și a noastră. Religiunea este afacere de consciință pentru fie cine și nu noi, cari sûntem tacsați de schismatici și eretici chiar, vom fi aceia, cari să cerem și pretindem arderea și maltratarea acelor ce nu sûnt de o credință cu noi.

Nici că nefericirea Românilor ar sta în împregiurarea, că sûntem împărțiți în două confesiuni, nu am admite. Nu confesiunile sûnt de vină, ci însușirea proselitistică, care și-o permite o confesiune, este causa reului. Proselitismul nu este scrupulos în mijloace; el vrea să câștige, să cucerească și de acì vine, de el se face și agresiv și turbură pacea oamenilor celor mai liniscițì. Apoi proselitismul se manifestează tot deauna agresiv și voiesce se facă cuceriri. Omogenitatea elementului în astfeliu de casuri e turburată, și dacă din gură se susține, fapta o dă de minciună. Câte esemple n'am putè aduce dela Francesi, Spanioli și alte neamuri în privința aceasta; câte nu s'ar putè aduce dela noi chiar, unde în timpul Mariei Teresia sub scutul guvernului de atunci, un Român în țeara Oltului și alți în alte părți, Români fiind, persecutau pe frații lor pentru puțina diferință de credință dintre dênșii. „Monastirea Silvașului“ este un document, care va remânè nesters în istoria Românilor, spre a arăta cum de, cu toată neînsemnata diferență confesională, totuși Românii își dau toate silințele ca pe frații, cari remăseseră statornici în credința lor, să-i alunge din institutele lor și să'i nimicească.

Modalitatea luptei de astădi nu mai este cea din secului trecut. Astădi și pe terenul acesta armele sûnt modificate. Iesuitismul, fie în revereandă, fie în frac, și în frac se arată numeros în dilele noastre, el pune pe nemernici să turbure liniscea. El stă rînjind la o parte, până când prada este matură de a cădè deplină jertfă și numai atunci păsesce pe față ca să se facă stăpân de dênsa.

O! dar tema aceasta pe cât este de odioasă pe atâta este și de abundantă. Am putè întra mai adânc în interiorul ei spre a vedè tot mai urît.

De astădată va fi de ajuns a pune degetul și a pipăì rana.

Înteligența română câtă este independentă în convingerile sale religioase, ar trebuì să recunoască pagubele, ce lea îndurat, le îndură și le va îndura națiunea română din un proselitism escesiv, și, dându'și concursul pe lângă căpeteniele bisericesci, să pună capet acestei stricăciuni naționale.

De Roma papei, de care ne cântă cu ochii întorși iesuiții, că este m a m a noastră, să nu se amăgească nimenea și tot așa de puțin să se sparie de fanariotismul constantinopolitan și falsul cesaro-papism al Rușilor, cari pe ortodocșii din afară de împărățiile turcesci și rusesci nu'i privesce de loc.

Mama Romă n'are nici o milă de nimenea. Ea caută după interesele ei și pactează și diplomatisează jertfind când i vine bine pe Italiani, pe Poloni desevêrșiți catolici și pe ori care și de sigur că în crețele inimei ei nu va fi mai multă milă pentru Românii, cari cu ritul încă nici nu sûnt în staulul ei. Fanariotismul și cesaro-papismul n'au nici o influență asupra noastră.

Creadă fie care parte după cum e convinsă, însă vadă ear' fie care, să aibă parochii bune, pentruca poporul din tr'ênsele să poată fi bine instruit și prin instrucțiune să se poată ridica la o stare mai bună materială și intelectuală.

Dacă vor folosì aceste cam apocaliptice cuvinte a le noastre, ne-am bucura. Eăr dacă nu vor folosì, noi vom fi siliți să mergem mai adânc în cestiune, ca să vadă toți Românii din toate părțile toate causele de cari suferim și ne îngreuează progresul.

FOIȚA.

O notiță

asupra diarelor literare-beletristice și poporale de dincoace de Carpați.

„Albina Carpaților“ — „Amicul Familiei“ — „Cărțile săteanului român“ — „Familia“ — Șędętoarea“ — Post-Scriptum și o promisiune.

(Încheiere.)

* * *

Să trecem la „Amicul Familiei.“

Este una din multele publicațiuni ale d-lui N. F. Negrutiu. E renumita foaie, care a cores pe Alecsandri în „Cântecul gintei latine.“

Să o esaminăm mai de aproape, să vedem are ea vre-un preț literar sau nu?

În numerul 90 al „Familiei“ din an. 1880, dl Vulcan însuși se indignează de modul, cum înțelege domnul Negrutiu „a redacta.“ La aceasta însă vom revenì.

Deocamdată să constatăm noi înșine prin probe, dacă „Amicul Familiei“ corespunde chemărei sale?

Pentru esemplu luăm anul I 1878. Totdeauna anul prim al unui jurnal e scris cu mai multă îngrigire. Ne uităm la poesii — vedem îndată „Cântecul gintei latine,“ din care cei dela „Amicul Familiei“ făcură o caricatură cu espresiunile lor pocite. Apoi ce mai vedem?

Debile încercări de ale unor tineri poetași ca P. Dulfu și V. R. Buticescu — cari în tot casul nu trebuiau publicate — cel puțin nu toate într'un jurnal, care ține la demnitatea sa. Mai vedem în urmă poesii reproduse de ici de colo, fără a se arăta de unde. Ne uităm la prosă, ce vedem? Nisce novele scrise tot de începętori într'o limbă și un stil cât să ferească Dumnędeu!

Apoi mai vedem alte articole traduse sau reproduse, nu se spune nici odată de unde.

Tot așa și acum, ba poate mai rău de se poate.

Ca să nu mă acuse cineva, că vorbesc în vênt și nu întăresc cu esemple ceea ce susțin — să dau esemple.

Avem în mână nrul 1. din 1880. Pe pagina primă vedem o poesie: „Mângâere și alinare“ de P. Dulfu; se începe așa:

E frumosu, că primavér'a, secsul gingasiu femeiescu,
Me închinu lui totdeaun'a (?) c'unu respectu dumnedieescu; (!)

„Diua bună se cunoasce de dimineața,“ dice Românul; vě puteți face idee de cele ce urmează, și nu vě veți mira, dacă veți găsì mai departe:

Ca-ci (pfui!) femeile suntu angeri, si ce-resculu loru destinu
E a tinde omenimei in nopti (!) grele de 'ntristare Mangaiare si-alinare

Auțiți doamnele mele, ce e destinul d-voastre!

Sau:

Esti de crinu unu muguru fragedu (!!).....
Și parfumu-ti dulce (!) totusi .... etc.

Vreți mai departe?

Și notabene aceasta e una din cele mai bune poesii din „Amicul Familiei“!

Urmează „O mamă“ versiune (?!); nu sciu dacă vrea să dică traducere. Dar' să nu ne mirăm. „Amicul familiei“ se feresce ca de foc de cuvintele: „traducere“ și „reproducere.“ Ce să'i faci?! Vrea să apară originală!

Și în ce limbă e tradusă „O mamă“?

La pag. 2 cetim:

„... Acest'a facù din capu într'unu modu puçinu semnificatoriu, — ér' pe busele lui se ivì un zimbet misteriosu“....

.... „In momentulu acest'a, vechiá pendula (?!), ce erá atêrnata intr'unu anghiu alu chiliei, se rupse facûndu unu sgomotu mare, — celea trei greuminte de plumbu cadiura in jos pâna ce atinsera parchetul și orologiul se oprì...“

Aferim!

Pare că vě vĕd cum faceți din cap într'un mod mult semnificatoriu, — ear' pe busele d-voastre se ivesce un zimbet — dar' de loc misterios — când celea (sic!) trei greuminte de plumb (!) cad în jos...

Revista politică.

Sibiiu, în 3 Decemvre.

Ḍiarele vieneze sûnt alarmate de împregiurarea, că principele de coroană, respective mareşalul lui, a tocmit la Paris mobilele pentru locuinţa sa. Articuli de fond s'au scris şi se scriu în presa din Viena, în care lamentarea este mare, că principele de coroană ignorează industria austriacă. Cechii cualifică purtarea Vienezilor de necuviincioasă şi ordinară, care se ascunde sub mantaua industriei.

Dela Bucuresci se scrie la „Bohemia“ în cestiunea succesiunei pe tron, că principele Frederic (n. 1843) frate mai tinĕr al domnitorului Carol este designat de succesor. Cu toate aceste pentru a nu se atinge susceptibilităţile Doamnei, care tot mai speră a da ţĕrei succesor si susceptibilităţile României, principele Friederic şi fratele acestuia Leopold vor purta deocamdată titlul de „principe de România“. Principele Frederic va venì la Bucuresci şi se ḑice, că va primì o comandă mai înaltă în armata României. (În Germania comandează fiind loc. colonel, un regiment de dragoni).

Scirea aceasta este cu totul în contraḑicere cu alte sciri, cari spuneau, că succesorul este fiiul lui Leopold, Carol.

Astăḑi a sosit dela Bucuresci următoarea telegramă sensaţională:

Un atentator, care cu un cuţit a rănit uşor pe ministrul *Brătianu*, s'a constatat a fi funcţionariu subaltern din ministeriul de finance. Acesta pe cum se ḑice a împlinit mandatul comitetului secret de cinciḑeci, care încunosciinţase mai înainte pe ministrul Brătianu despre sentenţa de moarte ce i s'a dictat.

În Iria sporesc epistolele de intimidare şi mutilări de vite, ceea ce dovedesce cu atât mai mult despre agitaţiunea, de care e străbătută ţeara aceasta.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Orăştie. (Scolastic). Cu drept cuvênt se ḑice: că sciinţa şi cultura sûnt acei tesauri nepreţiuiveri, cari rădică pe indivi̯di şi popoare la adevĕrata lor destinaţiune. Fericirea, ba chiar esistenţa unui popor depinde dela aceste. Acel popor, care le posede într'un grad mai înalt, devine într'o posiţiune mai onorabilă în concertul altor popoare, devine mai respectat de acele, cu un cuvênt devine mai fericit.

În genere este cunoscut, că aceste tesaure le poate câsciga fie care naţiune cu mai mare facilitate prin institute de crescere şi instrucţiune, în care respiră liber limba sa proprie. În urma acestui adevĕr, ce nu poate suferì nici cea mai mică dubietate, vedem că o naţiune, când voiesce a nimicì şi contopì pe alta, se silesce a'i răpì mai ântâi limba, scoţêndu-o de pe acele terene, prin care ar sporì cultura la respectiva naţiune. Un atare cas 'l vedem acum, când Maghiarii cu ori ce preţ se silesc a ne îngropa însine limba noastră cea scumpă şi a îmbrăţişa pe cea maghiară, silind pe învĕţătorii nemaghiari a o propune chiar din clasele înferioare în detrimentul altor obiecte, a căror necesitate se simte mai mult la noi. Grave timpuri am ajuns! Dar în contra legii nu putem face nici un pas de opunere, ci trebue sĕ o ţinem şi împlinim cu sânţenie. Mai dureroase sûnt acele împregiurări, când veḑi pe mulţi părinţi (vorbesc de Orăştie şi giur) parte mare preoţi, cari voind şi creḑêndu a'şi cresce fiii dlor, conform spiritului timpului (?), i duc fără, seau cu prea puţine pregătiri, parte în norma şi apoi în gimnasiul maghiar din Orăştie, parte la Sasi. La acest pas după mine unul greşit, — după spusa multora, i îndeamnă: pe unii lipsa de învĕţători cualificaţi prin comune, pe alţii lipsa de scoli mai înalte românesci în apropiere şi în fine pe cei mai mulţi dorul de a învĕţa fiii dlor limba maghiară ca limbă a statului.

Pe cei ce li-ar servì de motiv: lipsa de învĕţători cualificaţi, i rog, ca membrii cu influenţă în comună, sĕ se intereseze de a face salarii coresspunḑĕtoare învĕţătoriului, ajutând spre acest scop numai cu jumĕtate spesele ce le are la oraş, computate fiind şi privatele ce le plătesce, la salariul învĕţătoresc, şi atunci de sigur pe lângă un salariu frumos va căpĕta şi învĕţători bine cualificaţi şi devotaţi chemărei învĕţătoresci. Celor ce le servesce drept motiv lipsa de scoli mai înalte românesci în apropiere, le recomând cuvintele s. scripturi: „Caută şi vei afla!“ O atare lacună a simţit-o şi Românii din Orăstie, cari, deşi cam târḑiu, la iniţiativa unor membri ai comitetului, de tot respectul, a mijlocit schimbarea scoalei elementare în scoala normală rom. gr. or. obţinênd şi aprobarea Prea Ven: Consistoriu cu începutul anului 1880/81. Această scoală încă va aduce bune servicie celor ce o vor căuta-o. Încât privesce gimnasiele românesci, de acele încă se bucură naţiunea română, cari deşi departe de acì, totuşi avênd cineva interes i se vor părè foarte aproape. Studenţii din gimnasiile românesci au folos duplu: *a)* 'şi cultivează limba propie, *b)* paralel cu aceasta, se deprind şi cu a connaţionalilor nostri. Pe acei părinţi ce'şi trămit fii la scoale străine, începênd chiar din cl. I şi II-ua elementară, negligând prin aceasta limba sa proprie îi întreb, cum cred că vor putè folosì acei tineri naţiunei sale, când vor ajunge în lumea practică, pe când ei nu 'şi cunosc dulcea lor limbă maternă.? Şi până atunci câţi ani perd, remânênd repetenţi mai în fiecare clasă.?

Ansă la scrierea acestor rênduri mi-a dat, că aducênd împregiurările cu sine de a fi şi eu catichet la vro 40 tineri din 90 Români dela scoalele maghiare şi săsesci, am observat, că mulţi nu sûnt în stare a cetì şi scrie românesce; mulţi folosesc cuvinte stricate ca soldaţii precum: am feleluit (am respuns) am feştit (am văpsit) alá szolgája etc. M'aş bucura mult dacă prin aceasta aş fi tras atenţiuna celor interesaţi în această afacere, ca nu mai târḑiu sĕ ne săpăm noi înşine groapa noastră.

Ilariu Reit m. p.,
învĕţător.

Regulament

de revisuirea şi editarea cărţilor bisericesci române.

Art. 1. Cărţile bisericesci se vor tipărì atât cu litere latine, cât şi cu litere cirilice după cum trebuinţa va cere.

Ortografia cărţilor cu litere latine va fi cea adoptată de Academia română. Aceasta însĕ nu împedecă pe St. Sinod de a face oare-care îmbunătăţiri ortografice în folosul esactei transcrieri a ortografiei cirilice şi a pronunţiei limbei. Ear' pentru cărţile cu litere cirilice va servì de normă ortografia esistentă în cărţile aflătoare acum în usul bisericei române, şi anume în cărţile tipărite în M-rea Neamţului.

Art. 2. Se va înfiinţa în capitala României o tipografie pentru editarea treptată a cărţilor bisericesci, după cum trebuinţele vor cere. Tipografia sĕ fie înzestrată cu toate cele trebuitoare pentru funcţionarea ei. Dreptcare sĕ se ceară dela guven mijloacele trebuitoare pentru acest sfârşit. Înalt Prea Sânţitul Metropolit Primat, preşedintele St-lui Sinod, consultând oameni esperţi în arta tipografică, va stabilì suma necesară pentru tipografia bisericească şi va face mijlocire la guvern, ca acea sumă sĕ se prevadă anual în bugetul statului.

Art. 3. Se va institui un comitet compus din persoane competente, care sĕ posedă cunoscinţele teologice şi limbistice, necesare la traducerea cărţilor bisericesci, din limbele în cari au fost ele scrise şi din care ele s'au tradus în limba noastră, spre a putè verifica acele traduceri şi a le perfecţiona, unde trebuinţa ar cere. Limbele a căror cunoscinţă se cere la revisuirea cărţilor bisericesci sûnt: Elina, Slavoană şi Ebraica. Aceasta din urmă pentru Biblie, mai ales pentru Vechiul Testament, carele se reproduce în o mare parte în cărţile serviţiului divin al bisericei, atât în cetirile numite **paremii**, cât şi în stil şi în maniera de a scrie a poeţilor autori ai cărţilor cultului bisericei noastre.

Membrii comitetului editor trebue pe lângă o deplină cunoscinţă a limbei şi literaturei române, sĕ cunoască aceste limbi sau cel puţin câte una din ele. Ei vor fi în numĕr de cinci sau cel puţin în numĕr de trei, şi vor fi salariaţi de guvern cel puţin câte cu 200 lei noi pe lună. Ei vor fi aleşi şi numiţi de cătră St. Sinod.

Art. 4. La revisuirea cărţilor bisericesci se va procede în modul următoriu:

Cărţile de revisuit se vor recomanda de cătră St. Sinod preşedintelui comitetului, care va regula immediat procederea la revisuire.

Cărţile revisuite şi aprobate de toţi membri comitetului se vor înainta apoi St. Sinod, carele observând revisuirea comitetului şi găsind-o îndestulitoare va trimite cartea respectivă la directorul tipografiei bisericesci spre tipărire.

Comitetul la revisuirea cărţilor bisericesci se va conforma regulelor următoare:

a). Va alătura cartea de revisuit cu originalul dupre carele ea a fost tradusă.

b). O va confrunta şi cu alte traduceri făcute mai dinainte de pe acel original atât în limba română, cât şi în alte limbi, şi la locurile dubioase, ecuivoce, ori neprecise, va prefera pre acea traducere, care se va părè potrivită cu originalul, s'au la trebuinţă va face o nouă traducerea a celui loc.

c). Va observa ca în limba română sĕ fie esprimate ideele originalului cu esactitatea gramaticală, logică şi teologică.

d) Terminii teologici şi cei bisericesci stabiliţi de Sinoade şi de Biserică pentru esprimarea dogmelor şi a rânduelilor bisericesci, trebue sĕ fie traduşi cu cea mai scrupuloasă esactitate, adoptând la nevoie chiar terminii originali grecesci şi învestindu'i în forma română, spre a înlătura perifrasele cele de prisos.

e) Fraselor se va da turnura limbei române pe cât va ierta fidelitatea şi esactitatea traducerei. Nu trebue însĕ arbirtrarmente a se părăsì turnura cea clasică, carea adesea ori transpare în traducere română anterioară, şi carea dă limbei bisericesci gravitatea şi majestatea cuvêntului lui Dumneḑeu.

f). La esprimarea ideelor în românesce sĕ se respecte principiul popularităţii limbei, atât de mult respectat de vechii traducĕtori români; pe cât însĕ această regulă nu va fi în opositie cu trebuinţa de a esprima ideile originalului cu toată esactitatea lor, esactitate, pre carea adese ori traducĕtorii cei vechi o au sacrificat popularităţii. Limba noastră astăḑi este mai înaintată şi mai bogată în forme şi espresiuni, decât înainte. Biserica deşi eminamente conservatoare este totdeodată o mare scoală pentru poporul,

---

Urmează apoi eară un vers: „Inmortalului (!) poet român Vasile Alecsandri.“ (Par'că „nemuritoriului“ îi doare gura.) — Aceluia pe care mai nainte nu se sfiì a'l corege — acum i face un ultragiu după limba dlor) şi mai mare. Într'adevĕr unui om, cum se cade, 'i ar fi ruşine a adresa marelui poet cuvinte ca:

Déca pèn'a mea nu póte
Pan' la tine in Eteru
Se se-inaltie si se-inóte...

Aceasta ar fi ca şi când Alecsandri ar înnota în eter (nu Eteru). — O beata — .....!

„Casatori'a“ un studiu social, — aşa şi „Secretele alor trei nopţi, roman angles (!) pot servì celor, cari caută sĕ adune esemple de limbă stricată. Din parte'mi mai am sĕ observez, că nimic nu e mai dejositor pentru un redactor al unei foi literare, decât când pune mâna pe câte un biet roman ca vai de el (fie şi anglesu), îl traduce cum a dat Dumneḑeu şi apoi îndoapă la foaia sa până nu mai poate. Astfel face „Amicul Familiei,“ astfel chiar şi „Familia!“

„Nerone“ resumat al unei comedii cu acest titlu „Resumatul“ începe:

„Comediante, tragediante“, aceste douĕ cuvinte etc. (şi eu adaug: — aceste douĕ cuvinte încă nu sûnt tot ce a produs mai hîdos imaginaţiunea pedantescă a d-voastre).

„Viorele“ adunare de sentenţe, cu deosebire din drama lui Berchea, au cel puţin meritul, că încât-va tot le mai recunosci sub pocita haină, ce le a dat „Amicul familiei“.

„Cântecul din jocul „Hora“ (?)...

Pentru Dumneḑeu! nu vĕ bateţi joc şi de „Hora“, că nu va făcut nimica, vai de pĕcatele ei!

Urmează apoi:

1. Reproducerea epistolei dlui Ureche, trimisă pe la toate jurnalele şi pe la toţi scriitorii români, în causa Albumului Macedo-Român.

2. Urmează o altă epistolă dela un Român din Macedonia, cătră unul din Bucuresci, reprodusă — nu ne spune de unde.

3. O corespondenţă dela Năsĕud ca vai de ea, scrisă de vre un student de gimnasiu.

4. „O dorinţă la anul nou“ care vrea sĕ fie şi ea poesie — în realitate însĕ nu e nici prosă.

5. „Scânteiuţe“(?!?), unele bunerele reproduse cine mai scie de pe unde, altele ca vai de ele — poate — originale.

6. „Revista“; noutaţi reproduse — nici odată nu ne spune de unde. Încă odată: „Ḑiua bună se cunoasce de dimineaţa“ — Acesta e primul numĕr din 1880; nici celelalte nu sûnt mai bune.

Aşa înţelege dl Negrutiu a redacta o foaie!

Dar' la „Cărţile săteanului român“ şi la „Biblioteca săteanului român“ face şi mai simplu. Aşa nrul din urmă al „Bibliotecei S. R.“, cuprinde: o disertaţiune de M. Toma, reprodusă din analele asociaţiunei transilvane.

O poesie de I. Vulcan, reprodusă din „Familia“.

O novelă de V. R. Buticescu, reprodusă din „Familia“.

Toate aceste fără de a cere măcar învoirea redactorilor respectivi.

Aşa redactează dl Negrutiu!

* * *

Sĕ trecem la „Familia“ şi „Şeḑĕtoarea“!

Eată ce cetim în nrul 90 al „Familiei“ din acest an, sub rubrica: „Literatură şi arte“:

La Gherla a apărut; „Calendarul Săteanului românu pe anul ordinariu 1881“, urmat de cartea III „Biblioteca Sateanului Românu“, redactor editor F. N. Negrutiu. In acèsta bibliotecă vedem intre altele, o disertaţiune a repausatului M. Toma reprodusa din analele Asociaţiunii transilvane, poesi'a „Copila româna“ de redactorul acestei foi şi novel'a „Nunta Dochitiei“ de V. R. Buticescu, ambele retipărite din „Familia“ însĕ nicăiri nu se arata de unde sunt scóse. Sigur, că a redacta astfel este uşor, inse a nu cita isvorul, sèu cel puçin a nu cere voi'a autorului şi a redactorului nici decât nu este un ce conveniabil. Dlu Negrutiu de mult timpu redactează tot aşà ceea ce alţi scriu ceea ce e proprietatea altor'a, d-sa reproduce fără nici o mustrare de consciinţia şi fără sĕ citeze nici odată isvorul. Astfel a reprodus o multime de scrieri din „Familia“ şi „Şeḑetórea“. E bine în fine sĕ i fie deajuns aceasta procedere sau i vom tramite cont'a!

unde el se cultivă și intelectualmente și moralicesce, învață treptat și idei espresiuni.

g). În chestia purității limbei să se ferească de orice estremități și arbitrarități ce se văd în literatura noastră modernă. Indată ce o espresie întrobuințată în limba bisericească, ori de ce provenență ar fi ea în origina sa, este înțeleasă de Români și primită în limbă, și esprimă bine idea originală, și altă espresie ecuivalentă nu este în limba poporului, aceea se va menține și în viitoriu. D. e. ḑicerile: **Slavă, Slăvesc, Slăvit, Proslăvesc** unii din editorii moderni au crediut. că fac mai bine înlocuindu-le cu **mărire, măresc, mărit, prea măresc**, și. a; însă în toate limbele culte alta este **slavă** și alta **marire**; a lepăda prin urmare acest cuvênt, ne avênd altul ecuivalent, înseamnă a sărăci limba și a o prosti. De aceea ḑicerile adoptate în limba bisericească din limbele, cu care Românii au fost în contact, numai atunci să se schimbe, când ar fi altele române de aceeași însemnare d. e. **popor** în loc de **norod, timp** în loc de **vreme, drept credincios** în loc de **pravoslavnic** s. a. Sau când ḑicerile întrebuințate până acum ar fi în opositie cu eufonia limbei române, precum: **blagoslovenie, polulojniță, bogoslovenie, voscresnă, peasnă, blagorodie, bogorodicină, troïcinic, pavecerniță, obedniţa, slavoslovia, presfestelnă, osvestanie, blagocestie etc.** bunul simț românesc cere ea aceste vorbe, care nu pot dobândì cetățenie în limba română, să se înlocuiască cu altele române ecuivalente, și la nevoie chiar să li se prefere termini originali grecesci, precum s'a și făcut cu unele până acum, adoptându-se d. e. ḑicerile: **ghaiasma** în loc de **osvestaniă, buna cinstire** în loc de **blagocestie, bunavestire** în loc de **blagovestenie, mărturisire** în loc de **spovedanie, teologie** în loc de **bogoslavie, odă** sau **cântare** în loc de **peasnă, doxologiă** în loc de **slavoslanie, binecuvântare** în loc de **blagoslovenià, triodiu** în loc de **tripiasniț, mesmoptica** în loc de **polusnosniță, tipica** în loc de **obedniță, ortodocxie** în loc de **pravoslavie.** ș. a.

In tot casul inovațiunile limbistice în limba cărților bisericesci se îngădue numai întru cât ele vor fi cerute de o vederată trebuință, provocată de esactitatea espresiunei sau de estetica cerută de ori ce limbă cultă. De aceea toate traducerile moderne de termini bisericesci cari, sûnt contra logicei, archiologiei, artei poetice și musicale bisericesci, să se înlăture și să se coreagă ca să corespundă cu însemnările lor originale. Să nu se admită d. e. termini de acei fabricați de editorii cărților bisericesci mai în urmă la Râmnicul Vâlcei sub repausatul episcop Calinic, precum: **Serare** în loc de **Vecernie, Ședêndă** în loc de **Ședealnă, asemănêndă** în loc de **Podobie, Ascultătoriul** în loc de **Ipacoi, Luminândă** în loc de **sfetilnă** etc. pentrucă sûnt ne-logice și ne-corespundętoare cu ideile originale. Termini musicali și poetici, acei originali grecesci precum: **Idiomelă. Prosomie, Melodie, Armonie. Simphonie, Odă, Imnu Stich, Stihologie, Acrostich,** etc. să se adopte și în cărțile noastre bisericesci, în locul celor slavene: **Samoglasnică, Podobie, Peasnă**; sau a traducerilor perifrastice precum; dulce — cântare, Impreunăglăsuire, stichul cel de pe margine etc.

Art. V. Revisuirea cărților bisericesci se va începe dela cele mai puțin voluminoase și mai des întrebuințate, precum sûnt d. es.

Orologiul (Ceaslovul), Evchologiul, (Molitfetnicul), Liturgiarul Psaltirea, Evangelia, Apostolul, apoi vor urma cele mai voluminoase și mai costisitoare, precum: Octoihul Triodul, Penticostariul' Mineele lunare, Tipicul, Biblia, s. c.

Art. VI. Dacă după revisuire și aprobare vre unul dintre ierarchi, sau altă persoană, ar voì a tipări vre o carte bisericească, cu chieltueala sa în tipografia bisericească, atunci plătind costul tiparului va putè dispune de cărțile tipărite după bună voința sa.

Art. VII. Cărțile ce se vor tipări cu chieltuiala Statului vor fi încredințate directorului tipografiei, care le va distribuì unde trebuința va cere, și va încasa prețul lor, carele totdeauna trebue să fie moderat, representând analogia capitalului chieltuit cu tipărirea și un procent moderat conform cu acel stabilit în țeară de cassele de credit ale statului, spre a se înlesni cumpĕrarea cărților de cei ce vor avè nevoe de dênsele. Directorul va da compt în fie care an Sântului Sinod de banii încasați de pe tipărirea și vêndarea cărților. Sinodul va regula cele de cuviință pentru păstrarea și întrebuințarea escedentului ce ar resulta.

Art. VIII. Când tipografia 'și-va forma capitalul în de ajuns pentru intreținerea sa, va înceta ajutorul dat de Stat, și ea va continua a funcționa prin propriele sale mijloace.

Art. IX. Directorele tipografiei trebue să fie o persoană distinsă atât prin sciință cât și prin onestitate, și să depună și o garanție în valoare egală cu suma de bani ce i se va încredința spre administrare. Sciința i se cere pentru ca să poată esecuta tipărirea cu cea mai mare fidelitate și esactitate, pentru ca să nu se întroducă în cărți greșeli și omisiuni, precum aceasta din nenorocire s'a întêmplat la editarea cărților bisericesci în fosta tipografie a Metropoliei din Bucuresci, când din lipsa unui director competent s'au strecurat o mulțime de greșeli în cuvinte și omisiuni de întregi frase ceea ce a conpromis foarte cărțile acele. Directorul tipografiei va fi ales de Sinod în înțelegere cu Ministrul de culte și aprobat de domnitor, el va fi salariat și va administra tipografiă cu avutul ei sub controlul Sinodului împreună cu Ministrul de culte, până când tipegrafia se va întreținè de Stat, ear după ce ea va avè mijloacele sale proprii de întreținere, va remânè numai sub controlul S-tului sinod.

Art. X. Inaltul P. P. S. *S.* Metropoliți și P. P. S. S. Episcopi să ia măsuri, ca până la realisarea nouei ediținni a cărților bisericesci, să nu se tolereze a se face de către Bisericași în limba cărților bisericesci, esistente nici o schimbare sau inovare arbitrare, nici să se adopte prin biserici vre o ediținne nouĕ de cărți bisericesci, abătută dela vechile ediții, și care s'ar fi făcut fără censură și aprobarea S-tului Sinod, căci nu mai așa se va putè înfrêna pasiunea de inovațiune, care de un timp a cuprins până și pre cei mai puțini cărturari, de a se areta progresiști, modificând după capul lor espresiunile cărților bisericesci, chiar și unde nu trebue modificat nimic.

Art. XI. Inalt prea sânțitul Metropolit Primat, Președintele S lui Sinod, să stăruiască în numele Sinodului și a întregei biserici Române, la guvernul Măriei Sale Domnitorul Românilor, ca aceste măsuri propuse de St. Sinod pentru tipărirea cărților bisericesci să se aplice fără întârḑiero prin procurarea mijloacelor necesare pentru inființarea și întreținerea tipografiei cu personalul trebuitor, atât pentru tipărirea cât și pentru revisuirea cărților biscricesci. La sesiunea viitoare Inalt prea Sânția Sa va încunosciința pe S tul Sinod despre resultatul mijlocirei sale la guvern și despre măsurile, ce s'ar fi luat pentru inființarea tipogrefiei, pentru ca S-tul Sinod să poată îndeplini cele ce se cer din partea sa pentru neîntârziata revisuire și editare a cărților bisericesci.

Acest regulament s'a votat de Sf. Sinod în ședința sa din Noemvre 1880.

Președinte, Metropolit Primat al Românieî Calinic.
Iosif Metropolit Moldovei.
Melchisedech Episcopul Romanului.
Inocentie Episcop de Buzeu.
Calinic Episcop Hușilor.
Episcop al Argeșului Ghenadie al II-lea
Iosif Episcopul Dunărei de jos.
Calist Stratonichias Bacaoeanul.
Iosif Botoșeneanul.
Eremia Galațeanul.
Silivestru P. Pitești eanul.
Valerian Ramniceanu.
Inocentie M. Ploești eanu.
Calistrat Berladeanul Archiereu.

Varietăți.

* (Comitatul Sibiiului). În numĕrul trecut am anunciat, că adunarea generală a comitatului se va ținè în 18 Dec. n. Înainte de noi anunciase tot așa o foae nemțească de aici ceea ce vĕḑênd că nu se desminte ne-a îndemnat se luăm și noi de bani buni Din partea cea mai competentă aflarăm mai în urmă, că adunarea generală din considerațiune la sĕrbătoarea noastră se va ținè numai Luni în 20 Dec. n. Deci pentru orientarea celor pe care i privesce ne grăbim a aduce la cunoscință dispositia cea autentică despre ḑiua întrunirei adunărei generale a comitatului.

* („Din poesiile lui *Andreiu Mureșanu*“.) Onorabila vĕduvă a bardului național, din a cărui liră a rĕsunat în 1848 „Deșteaptă-te Române!“, a pus sub presa *tipografiei archidiecesane* o ediție nouă a colecțiunei de poesii, pe care Andreiu Mureșanu a publicat-o cu litere *cirilice* în 1862. Ediția nouă, a cărui tipărire, se va termina în ḑilele aceste, se deosebesce de cea veche înainte de toate prin literele *latine*, și apoi prin mai multe adause poetice, cari aparțin numai acestei ediținni noue. Tipariul, hârtia și întru tot adjustarea cărței va corespunde în privirea eleganței chiar unor pretensiuni rigoroase.

Anunciul acesta anticipat slugească totodată drept deslușire dată unor „editori“ prea zeloși ca dl Fekete-Negrutiu din Gherla, care — avênd nisce teorii de drept prea ciudate — își permite în anunciuri literare a soma *„pre toți aceia cari ar ține la dreptul de proprietate“*, ca ei negreșit să-'l încunosciinţeze pe Domnia Sa despre aceasta până la un termin hotărît (1|13 Ianuarie 1881), căci neurmând *proprietarul* (!) astfel, „editorul“ numai decât („în 2|14 Ianuarie 1881“) va dispune însuși de proprietate...

Trop de — zèle! dle „editor“!

* (Balul românesc în Budapesta). Junimea română din Budapesta și anul acesta face mari pregătiri pentru arangiara unui bal românesc, al cărui venit curat e destinat pentru societatea „Petru Maior“. Comitetul arangiator e compus în următorul mod: Președinte: Gerasim Rațiu; vicepresidenți: Emil cavaler de Puşcariu și Alesandru Duma. Membrii: Constantin cavaler de Aldulian, Emil de Bardosy (secretaria), Virgiliu Bogdan, Georgiu Crenicean (cassariu) Ioan Dragos, Iacob Maior, Ioan Meţian, Ioan Negrean, Emiliu Poruţiu, Ladislau Pap-Szilagy, Nicolau Rednean, Petru Roșca, Iuliu Schelegean. La acest bal vor juca 12 tineri români jocul național „Căluşerul“ în costume naționale, căci acest joc a secerat și la balul român din fărșangul trecut lauda și admirarea străinilor. „Vătavul“ va fi domnul Iacob Maior, medic. în anul al V-lea.

* (Incidentul „Bartha“). Comisiunea esmisă pentru cercetarea acestei afaceri a sistat consultările înainte de a'și putè termina definitiv chemarea. Pricina acestei sistări — după cum ḑice „Egyetértés“ — ar fi un conflict, ce s'a născut între membrii

---

Aceste le scrie „Familia“.

Da, toate sûnt adevĕrate, dar — le scrie „Familia“.

Dl Vulcanu se îndignează de modul cum dl Negrutiu redactează...

Draeu'i ḑice prumbea!“
— Și'i mai negru decât ea.

Dar' cum se redactează oare „Sedętoarea“, cum „Familia“?

Să vedem.

Avem un numĕr din „Ședętoare“.

Ce conține oare?

O disertațiune — reprodusă.

O poesie ca vai de ea, reprodusă și aceea din „Familia“.

Ba incă și o ilustrațiune reprodusă din „Familia“.

Noutăți, reproduse vorbă de vorbă, literă de literă din „Familie“ — Așa redactează dl Vulcan „Ședătoarea“. Negreșit, că e ușor a redacta în acet mod nu două, ci douędeci de jurnale! Toate ilustrațiunile, noutățile, etc. din „Familia“ le mai tipăresce odată în „Ședătoare“; Și aceasta o face fără nici o mustrare de consciință!

Eu ași da dlui Vulcanu un sfat, dacă nu'i va fi cu supĕrare. Să lase cel puțin titlul „Ședętoarei“ și să'l înlocuească cu „Revista Familiei“ sau „Familiuța“, ca astfel cel puțin oamenii să nu'l creadă redactor la două foi, pe când în faptă nu e de loc.

Căci „Familia“, se redactează ea altfel decât „Ședętoarea“ și „Amicul Familiei“?

Să vedem.

Ori cine poate ușor constata, că partea cea mai mare a materialului din „Familia“ o compun:

1. Noutățile, toate reproduse, și cari cuprind jumĕtate din foaie, une-ori și mai mult.

2. Câte un roman tradus — de esemplu „Secretele Castelului“ tradus deja de mai nainte în românește — și cunoscut publicului român — de nu l-ar mai fi cunoscut de loc! E drept că i s'a schimbat titlul din „Vrăjitoarea roșie“ în „Secretele castelului (?!)“, dar numai atât.

Apoi din când în când câte un roman de ale dlui Vulcan — despre care'mi voiu lua permisiunea a vorbì de altă dată mai pe larg, și cu deosebire despre „minunata compunere“ „Barbu Strimbu“, roman în 3 tomuri (?!) — ultimul iop (!) al dlui Vulcanu. Atunci se va alege ce plătesce.

Așa redactează dl Vulcanu!

Mai voiți esemple?

1. Portretul lui Gambetta din 1879 Nr. 9 — asemenațil cu portretul lui Gambetta din 1871 Nr. 5 — e tocmai pe tocmai.

2. Portretul A. S. R. Carol I. în 1866, în 1869, în 1876, în 1878, de patru-ori în curs de 12 ani — același portret!

3. Unul și același portret ni se dă în 1871 Nr 10 ca: „doamna Flóre“ și în 1877 Nr. 1. ca „doamna Stanca“!

* * *

Ați vĕḑut cum se redactează jurnalele noastre literare de dincoace. — Ca să fiu redactor à la donii Negrutiu și Vulcanu, n'am de cât să traduc vre un roman angles (!) sau francez și să îndop la jurnalul meu păn'o striga, că'l doare, — apoi din când în când să mai forfec ceva noutăți, să mai umplu câte o pagină cu anunciuri, (chiar și acele reproduse numai cu scirea lui Dumnedeu sfântul și fără ca să mĕ roage nici dracul cu atât mai puțin să'mi plătească — cum făcea „Familia“) — apoi din când în când s'o mai scrintesc cu câte un roman, à la „Barbu strîmbu în Europa“ — scris de silă și nevoie, — cum a dat Dumnedeu, și — eată-mĕ redactor! —

Post Scriptum. Cele ce le-am spus, măturisesc' nu sûnt tot ce voiam să spun. De o cam dată însă, și pentru a arĕta și dovedì cele două puncte ce'mi-am propus, cred că au fost destule. Sperez însă, iubiți cetitori, că în curênd ne vom revedè în foița „Telegrafului român“, căci nu mĕ lasă inima să nu vorbesc mai îndetaliu despre toate jurnalele noastre literare — beletristice, și cu deosebire despre operele și publicațiunile dlui I. Vulcanu și Negrutiu. Acele articole, cetitorul să

civili și militari ai comisiunei. Membrii civili adecă au cerut, ca pertractările membrilor militari să fie publice, ca așa să poată lua și ei parte la ele. Comisiunea militară însă respingênd cererea aceasta s'au sistat toate pertractările.

* (Inspectoratele de dare) din comitatul Târnavei mici și al Făgărașului cu 31 Dec. n. se cassează și agendele lor se vor purta din 1 Ian. 1881 de inspectoratul de dare al comitatului Târnavei mari respective al comitatului Brașovului.

* (Erariul contra magnaților). Comunele ținetoare de dominiul erarial gherlean precum sûnt: Dobricul Lăpușului, Cufoaie, Văleni și Ciobăncuța în anul 1803 fură zălogite contelui Adam Teleky pentru suma de 18,539 fl. 58 1/18 cr. subt condiția, ca contele să fie obligat, a restitui erariului ace te posesiuni pentru suma numită. In anul 1831 fiscul a voit să rescumpere satele zălogite. Posesorii deatunci însă opunênduse rescumpărării siliră erariul a încamina proces contra lor. Acest proces trecênd preste revoluția din 1848/9 și peste era absolutistică urmată după revoluție s'a terminat abia în anul 1878. Competentul tribunal din Dej condamnă pre posesorii presenți ai numitelor domeniuri și adecă pre conteasa Carol Degenfeld, născută Auguste Teleky, pre conteasa Teleky născută Clementine Teleky, conteasa Iuliu Andrassy născută Catinca Kendeffy, pre baroneasa Lupu Wesselenyi, născută Rosalia Kendeffy, pre contele Emeric Degenfeld ș. a. m. m. la edarea acelor dominiuri erariului în termin de 15 ḑile. Această sentență fiind întărita atât din partea tablei regesci din Mureș-Oșorheiu, cât și din partea Curiei ca tribunalul suprem și ultima instanță, a întrat în putere de lege.

* (Colegiul pentru alegerea episcopilor.) Cetim sub titlul acesta în foile de preste Carpați: Ședința de Duminică 30 Noemvre se deschide la ora 2 d. a. sub președința Em. S. Mitropolitul primat, fiind presenți Em. L. cei doi mitropoliți, și 5 episcopi, membrii ai Sinodului, 32 d-nii senatori și 77 d-ni deputați, în total 116 membri. Em. Sa Metropolitul primat anunță că colegiul este convocat pentru a alege pe episcopul eparchiei Râmnicul Noul Severin și roagă pe Em. L Episcopii și pe d-ni senatori a procedă la vot.

Procedânduse la votare la despoiarea scrutinului să constată că au întrunit:

Em. S. archiereul Iosef Bobulescu 96 Cal. Orlean 20 voturi din 121 votanți au fost 5 bilete albe și o abținere.

Em. S. Iosef Bobulescu este proclamat episcop de Râmnic.

Em. S. Bobulecu, luând cuvêntul ḑice că e adânc mișcat de încrederea ce-i s'a dat. Ori ce espresiuni ar întrebuința spre a mulțămì ar fi mai pre jos de simțimintele de recunos-

---

bine voiască a le privì ca comentarie la aceasta.

Brașov în Noemvre 1880.

A. I. Castor.

Deși nu sûntem neprietini unei critice literare cât de severe, fie ea îndreptată chiar și în contra noastră: totuși ne simțim îndemnați, a face reservele noastre față cu unele asprimi ale articolului precedent, cu deosebire încât aceste privesc pe redactorul „Familiei“ și „Ședătorei“, care mai cu seamă în timpul din urmă a dat dovedi de multă sirguință întru propagarea întreprinderilor sale literare.

Redacțiunea.

---

cință ce are în sufletul său. Nu poate mulțămi. Altfel de cât a promite solemn că, în faptele-i, ca episcop, se va inspira de faptele marilor sei predecesori, de simțimintele elementului românesc oltean, în mijlocul căruia e trămis (aplause) și unde va duce cu pacea, unirea și caritatea (aplause). Tare cu credința în misericordia lui D-ḑeu, care a voit a 'l readuce la acest mare și înalt grad, promite încă odată a face, în sfera puterilor sale, binele.

Ca păstor va fi tot-dauna acolo unde va fi și turma.

Să trăească A. S. R. Carol I! Să trăească A. S. R. Doamna!

Să trăească representanții națiunii!

Să trăiască guvernul!

* (Cutremur fără sfârșit). În Agram s'a repetit în 11 Dec. mai de multe ori cutremurul. Eată ce ne spune „Agr. Ztg.“ O sguduitură domoală, ce s'a întêmplat pe la douăsprĕḑece și jumĕtate noaptea nu s'a simțit de cei mai mulți locuitori fiind timpul somnului dintâiu. Pe la 3 oare 24 minute dimineața însă sună o sguduitură vehementă în direcțiunea Nordost spre Sudest. Cutremurul durând 2 secunde a fost mai așa de vechement ca cel simțit în noaptea de 7 spre 8 Dec. n. In etagele deasupra sunau ferestrile și ici colo cadea și varul depe ziduri. Despre asemenea cutremuri se scrie acuma și din Germania medie cu deosebire din ținutul sudic de Taunus. Așa de esemplu în Wiesbaden, unde dupăcum se scrie deacolo, în 9 Dec. noaptea s'a simțit în troate părțile orașului o sguduitură bunișoară.

* (Mareșalul Bazaine) face în Madrid o colectă de bani pentru călugării belgiani alungați din Francia.

* (Un pod întreg de oțel) în lungime de 1067 metri este zidit preste rîul Missuri în America. Acest pod, unicul în feliul său în toată lumea, este dat comunicației din anul trecut și se ține de calea ferată Chicago-Alten.

* (Profesorul Meynert despre sediul sufletului.) Profesorul Meynert din Viena ținu în ḑilele trecute o disertație despre sediul sufletului. Părerile distinsului psichiatru au culminat în argumentarea tesei dovedită până la evidența de fisiologii mai noi, că la producerea manifestărilor fisice și psichice nu colucrează toți creerii și că fie-care manifestare de natură fisică și psichică ar fi opera activității unei părți locale creerilor. El susține această tesă referindu-se la esperimentele multiple și minunate de cari psichiologii s'au folosit asupra animalelor viețuitoare, și a pus în evidență, prin table colorate, funcțiunile părților locale ale creerilor. Cu cât aceste centre vor fi mai numeroase, cu atât capacitatea creerilor va fi mai mare; nu mărimea ci singur numĕrul circumvoluțiunilor hotărește puterile spirituale ale individului.

Profesorul Meynert admite, că cercetarea omenească are să întêmpine pe a acest tĕrîm mari dificultăți; cercetarea omenească, care vrea să deslege cu mijloace atât de insuficiente enigmele nesfîrșitului univers. Tocmai pentru că ținta urmărită este însă atât de mare și de sublimă, oamenii stiinței să nu descurageze de fel.

(R. L.)

* (Timpul). Precând pe la Sibiiu și giur domnesce timp de primăvară împreunat cu ploi, se scrie din Galați cu datul de 13 Dec. n. că peacolo domnească o earnă strictă cu un frig de 13 grade. Prin Rusia a înghețat toate rîurile tun, încât mai multe firme de spediturі au întreprins așeḑarea de căi ferate pe ghiață spre transportarea marfurilor.

Bursa de Viena și Pesta

din 14 Decemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	110.5	110.15
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	82.20	82.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.—	100.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.25	86.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.65	125.75
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	97.60	98.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	96.50	96.50
Obligațiuni urbariale temeșiane	95.25	96.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	95.—	95.—
Obligațiuni urbariale transilvane	95.—	94.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	96.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	94.75	95.
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.80	72.80
Datorie de stat în argint	73.75	73.80
Renta de aur austriacă	87.45	87.50
Sorți de stat dela 1860	87.45	132.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	131.80	825.—
Acțiuni de credit austr.	825.—	287.80
Acțiuni de bancă de credit ung.	287.40	263.—
Sorți ungaresci cu premii	262.50	110.25
Sorți de regularea Tisei	107.50	107.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.58	5.58
Napoleon	9.38	9.39
100 marce nemțesci	58.20	58.10
London (pe polița de trei luni)	117.75	117.80

Economic.

Mediaș, 9 Decemvre n. Pro hectolitră: Grâu 7.50—8; Grâu sĕcărel fl. 6.40—6.80; Sĕcară fl. 5.40—6. Ovĕs fl 2.—2.40; Cucuruz fl. 3.—3.25; Sĕmênță de cânepă fl. 3.50—5; Fasole fl. 5.—5.50 mazere fl. —.—; Cartofi fl. 1.80—2.10; Fên fl. 1.20—1.40; cel vechiu; cel nou fl. ——; Cânepă fl. 24—26; Slănină pro 100 chilo: fl. 48—65; unsoare de porc fl. 60; Sĕu de luminări fl. 32—46; Spirt pro grad cr. 10; carne de vită pro chilo 40 cr. carne de porc 40— cr. carne de viţĕl 40 cr.; carne de berbece 24 cr.; ouă 5 de 10 cr. Târgul de aḑi au fost bine cercetat.

Brașov, 10 Decemvre n. Pro hectolitră Grâu fl. 5.50—8.50; Grâu sĕcărel fl. 6.30; Sĕcară fl. 5.40—fl..50; Orz fl 3.50—3.80; Ovĕs fl 1.05—2.; Cucuruz 5 3.20; Mălaiu fl. 4 30; Mazere fl. 6; Linte fl. 10.30; Fasole fl 4.50; Sĕmânță de in fl. 11.20 Sĕmênță de cânepă fl 4.20; Cartofi fl. 1.10, pro chilo: carne de vită 44 cr. carne de porc 48 carne carne de viţel — cr. de berbece 28 cr.. Sĕu de bovine proaspĕt fl. 35; (pro 100 chilo); topit 48 fl.

Budapesta, 11 Dec. Deși neam esprimat părerea în raportul trecut, că semnele descrise atunci ne proroce scvenirea timpului rece și plin de zăpadă a ernei, cu bucurie trebue să raportăm, că earna în sensul adeverat și obicinuită pe vremea aceasta încă nu nea venit. Veḑi bine am petrecut ḑilele dintâiu ale septĕmânei trecute mai mult prin case, căci într'adever temperatura devenise rece, ploând ici colo mestecat cu puțină ninsoare. Să se pună însă zăpadă, cum este datina și să și aștepta, nici vorbă. Timpul în ḑilele din urmă ale sĕptĕmânei trecute deveni earăși senin și cu deosebire preste ḑi foarte cald, încât într'adever, cugetai că ești în timpul cel mai plăcut de primăvară. Toate aceste înaintează însă rĕul, că se înmulțesc soarecii de pe câmp, cari până acuma încă n'au făcut firesce nici o stricăciune, dară dăcă nu va venì zăpada încă vreo sĕptĕmână doauĕ, atunci ne temem tare, că holdele cele frumoase vor avè să sufere mult prin ei, cari le rod rădĕcinile și le cășunează vestejirea. Avem însă nădejde, că tot trebue să căpĕtăm zăpadă schimbânduse temperatura în ḑiua de urmă a sĕptemâne trecute Comunicația pretutindeni este foarte viuaie, negoațele foarte mulțămitoare și prețurile articlelor nici prea scumpe nici prea eftine. In privința acestora notăm în special Grâul la 70,000 m. m. s'a vêndut cu fl. 10—11.75; Sĕcara 4000 m. m. cu fl. 9.80—10.20: Orzul la 7000 m. m. cu fl. 6—6.50; ovĕsul 5000 m. m. cu fl. 5—6.25; cucuruzul 8000 m. m. cu fl. 5—5.90; tâina nici de astă dată n'a cam trecut, asemenea și păstăioasele; lânile s'au vêndut cu fl. 2—3.25 per chilogram;

Porcii în numer total de preste 69 de mii capete au avut trecere viuaie. Din Ungaria de jos au fost peste 4000, din România numai vreo 60 și din Ardeal la 40 capete; unsoarea de porc s'a vêndut cu fl. 64—65; slănina cu fl. 51—52; sĕul cu fl. 47—48; spirtul *en gros* cu fl. 31—32.50; *en detail* cu fl. 33—34 50;

Peile n'au fost căutate și cari s'au putut vinde au trecut abia cu prețiule de mai înainte.

CONCURS.

La scoala confes. gr. or. română din comuna Zorlontinul-mic protopresbiteratul Caransebeșului, are a se întregì stațiunea învĕțătoreazcă, penttu carea se escrie concurs cu terminul până la finea lui Ianuarie 1881 vechiu.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul învĕțătoresc în bani gata 250 fl.
2. Două jugere pământ arĕtoriu în estravilane.
3. Cortel liber cu 3 încăperi precum și ¾ juger grădină.
5. Opt (8) metri lemne.

Doritorii de a se aplica ca învĕțători la această stațiune au sĕ'și subscearnă cererile lor înzestrate cu documentele provĕḑute în „Statutul organic“ și regulamentului congresual din 1878 inspecțiunei scol. gr. or. rom. în Zorlontiu-mic.

1—2 *Comitetul parochial.*

Nr. 261. 3—3

Prolungire de concurs.

Concursul pentru stațiunea învĕțătorească din comuna Certeș cu salariu anual de 150 fl. cuartir și lemne pentru foc se prolungește până la 15 Decemvre 1880. st. v.

Concurenții au a'și substerne suplicele lor, provedute cu atestatele de cualificățiune, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Gioagiului I. Hondol per Deva.

---

[72] 2—3

Noi vindem depositul nostru de mărfuri cu adjustament cu tot foarte eftin. Reflectanții să se adreseze direct cătră noi.

Adolf & Leopold Fleissig,
prăvălie de mărfuri de tăiat în Făgăraș.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, și casurile cele mai înḑĕrĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie și totdeauna cu succes, și în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 20—24

FABRICĂ
de
vestminte rituale (odăjdii) și recuisite bisericesci
de rit latin și grec.

Vestminte de liturgie, dalmatice, pluviale, albe, rochette, prapori, flamuri monstranțe, potire, ciboriuri, cădelnițe, candele, sfeșnice din argint de china și de probă. Recuisite pentru Pontificale foarte bogat ajustate și cu prețurile cele mai convenabile.

Zambach și Gavora,
în Budapesta strada Vațului (Vaczi utcza) Nr. 17.

Comande se efectuesc în timpul cel mai scurt și prompt. — Obiectele care nu convin se schimbă cu altele. [73] 1—12

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 144. Sibiiu, Sâmbătă 6 Decemvre 1880 *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 5 Decemvre.

Dieta Ungariei merge către vacanțele crăciunului. Casa deputaților, ședință de ședință, scapără schîntei de opositiune când contra guvernului, când contra armatei comune, dar în cele mai multe casuri votează proiectele guvernului. În ședința dela 15 Decemvre n. a fost desbaterea contingentului de recruți, care a servit opositiunei de substrat la vêrsarea focului opositional asupra armatei comune.

In casa deputaților austriacă s'a început o luptă aprigă între constituționali și între guvern. „Pester Lloyd", luând notiță despre lupta aceasta dice, că lupta s'a început din partea constituționalilor cu bărbații cei mai moderați, dar și acestia s'au folosit de arme foarte ager ascuțite. Din discursul unui dintre acesti moderați (Plener), constată „P. Ll." în deosebi, se vede o reciprocitate între curenturile politice din Ungaria și Austria. In Ungaria a început radicalismul a se ivì mai tare decând s'a simțit și cunoscut tendența și slăbiciunea lui Taaffe. Arma aceasta nu prinde în Uugaria. Insuși coresp. lui „P. Ll." nu admite, că tendența și slăbiciunea lui Taaffe ar fi causa, de radicalii Maghiari păsesc cu atâta îndrăsneală.

Resultatul, resultatul luptei! Constituționalii din Cislaitania încep de multe ori cu entusiasm și vehemență ca pe urmă sĕ adoarmă.

Foile din Bucuresci ce ne-au sosit sûnt unisono indignate asupra atentatului contra Brătianu. Coloritul atentatului încă nu este constatat. Nu se scie dacă este o resbunare personală sau un atentat politic. „Telegraful" spune, că în noaptea dela 2 spre 3 Decemvre s'au arestat 20 persoane, între cari frații Dunca, Haralambie Grandea, și dr. Borș.

Bălăceanu, trimisul României pe lângă curtea din Viena a demisionat. O telegramă dela Bucuresci susține, că Bălăceanu nu a demisionat din motive politice, ci din motive personale. (Avant-projetul?)

Liga irică a dus-o departe. Ea s'a constituit în guvern formal și a început a 'și împărți resorturile.

Afacerea din Agria în parlament.

În urmă afacerea cu stindardul din Agria a ajuns și în dieta țĕrei. Ea a dat impuls la o desbatere, care a durat două dile.

În ședința dela 13 Decemvre n. petițiunile cetății Agria și a altor municipii s'au pus la ordinea dilei.

Raportorul T. Vécsey: Petițiunea cetății Agria începe prin a constata că publicul de acolo a trăit mulți ani în armonia cea mai frumoasă cu militarii și voiesce a păstra acest raport armonic și pe viitoriu. Aceste esperiențe plăcute s'au turburat prin incidentul din Iuniu, când cu ocasiunea esercițielor militare stindardul Ungariei a lipsit de pe corturi, un lucru, care până atunci nu se mai întêmplase, din contră până acì stindardul unguresc la toate ocasiunile luase locul cuvenit. În Iuniu s'a întêmplat pentru prima dată, că cetățenii nu au vĕdut stindardul unguresc, motivul nu era cunoscut nici corpului oficieresc; numai unii erau de credința, că colonelul locotenent ar fi oprit desfășurarea stindardului, numind stindardul nostru cu dispreț sdranță. Cetatea avea îndoieli, ea dice în representațiunea sa: dacă gomotul nu e adevĕrat trebue sĕ i se dea colonelului locotenent satisfacțiune, ear' dacă este adevĕrat, legea pretinde o satisfacțiune rigoroasă.

Dintr'altele „cetatea s'ar bucura foarte, dacă scirea pe basa unei cercetări s'ar desminți și ar regreta foarte dacă bravul corp al oficierilor s'ar încurca în acest lucru neplăcut".

Ambele cercetări s'au făcut în regulă la dispositiunea ministrului de interne. Dintr'ênsele s'au vĕdut, că în 4 Octomvre 1879 la ziua onomastică a Măiestății Sale grădina oficierilor din Agria s'a decorat cu diverse stindarde, între care după vechiul obiceiu și cu stindarde ungaresci, cari fluturau acolo, neînsultate și nedelăturate de nimenea, serbătoarea întreagă decursese fără nici o disarmonie. După cum constată cercetarea, Seemann a dispus ca un stindard, sĕ fie îndepărtat, nu însĕ pentrucă era unguresc, ci pentrucă era rupt și murdar, și cu aceasta ocasiune el se folosì în cerc privat de cuvêntul „sdranță".

După părerea mea stindardul putea fi lăsat acolo, pentrucă un stindard nu'și perde valoarea dacă e usat, dar trebue sĕ'i credem lui Seemann, când declară serbătoresce, că „nu a avut nici pe departe intențiunea, de a insulta stindardul național", pentrucă ordinul seu se refera numai la unul dintre stindarde, ear celalalt fu lăsat la locul seu, mai departe pentrucă declarațiunea lui Seemann fu recunoscută de liniștitoare și din partea celor ce cereau satisfacținne cavalerească — acestia au reces dela duel — și în fine pentrucă resultatul a confirmat presumțiunea cetățenilor din Agria, cari însisi doriau, ca scirea sĕ nu fie adevĕrată.

Guvernul a raportat comisiunei, că omisiunea din Iuniu, care nu o aprobează nimenea, s'a reparat, și în această privință nici representațiunea din Noemvre a cetății Agria nu mai face nici o plânsoare. Din raporturi oficiale scim mai departe, că stindardul național și de atunci încoace se desfășură în țeara întreagă la serbători curat militare și se bucură în genere la armata comună de onoarea cuvenită unui stindard național. Aceastâ împregiurare mĕ mulțemesce pe mine ca Ungur.

Cercetarea oficială cerută de cetatea Agria, al cărei resultat s'a relevat deja, coincide cu verdictul, ce s'a adus de tribunalul de onoare în afacerea cu stindardul, verdict, care a liniștit nu numai pe cunoscuții cavaleri și bărbați patriotici, cari provocaseră pe Seemann la duel, ci a corespuns și bunei opiniuni ce o are Agria pentru corpul oficerilor.

Dar cu toate aceste cetatea Agria în a doua petițiune a sa declară, că nu poate lua cu satisfacțiune la cunoscință resultatul cercetărei, ci cere o nouă cercetare judecătorească, precând în prima petițiune nu era vorba de o comisiune micstă. Această petițiune nouă nu e motivată cu nimic din partea cetății. Eu nu doresc ca bunele relațiuni în șirurile armatei, de care e înspirată prima petițiune, sĕ se amărească printr'o neîncredere nemotivată ce ar resulta dintr'o „comisiune nouă misctă."

Comisiunea petiționară după starea lucrurilor nu se află îndemnată a propune o asemenea comisiune nouă în casul concret de față. Încât pentru garanțiele ce se cer ca în viitor emblemele naționale sĕ fie respectate, codul penal militar e de acord cu codul penal civil. Stabilirea acestui acord a devenit cu deosebire dela 1 Septemvre a. c. când s'a înactivat codul nostru penal modern, o cestiune ardentă, pentrucă un cod penal militar e o dorință legitimă, fiind-că sûntem cu toții îndatorați a servì în armată 12 ani din cei mai frumoși ai vieții. Din aceste considerațiuni recomând primirea propunerei comisiunei. (Aprobări viue în dreapta.)

B. Komjathy cere substernerea actelor de instrucțiune.

Raportorul Vécsey: Comisiunea cere în unele casuri deslușiri dela guvern, care de obiceiu se dau și în scris; în cestiunea de față guvernul s'a pronunciat cu graiul în comisiune.

B. Komjáthy: Am cunoscință că ministrul president a refusat a substerne protocoalele de instrucțiune

---

FOIȚA.

Esposițiunea națională.

(Încheiere).

V.

Spre a completa schița, ce ne am propus, a face asupra esposițiunii *Concordiei române*, ne remâne sĕ vorbim despre anecse și despre curte.

Anecsele sûnt în numĕr de 4; vom dice câteva cuvinte despre fie care în parte.

Coborînd scara, întimpinăm la dreapta și la stânga eșirei mostre din fabrica de cărămidă a dlui ingeniar Cerchez (Bucuresci) și peatra de pavat dela Belia (Prahova) care se esploatează de primăria Capitalei.

Esploatarea acestei cariere nu este fără însemnătate, mai cu osebire pentru locuitorii Capitalei; căci până la descoperirea ei de către d. ingeniar Cucu, granitul pentru pavagiu se aducea tocmai din Scotia și costă mult pe contribuali. Din această causă, pavarea Capitalei mergea foarte încet.

A fost dar fericită ideea actualului consiliu comunal de a esplora munții României, pentrucă ea a avut de resultat nu numai de a grăbì pavarea orașului, ci și de a oprì sĕ se ducă în străinătate o însemnată câtățime de bani. Peatra dela Belia espusă de primăria Capitalei este dar semnul unei gospodării înțelepte.

Mai departe zărim patru grupe de bombe conice și sferice, lucrate la stabilimentul de artilerie.

Ne aflăm acum în fața micutului teatru, în care astăvară s'au dat diferite representațiuni atât pentru distracțiunea membrilor „Concordiei române", cât și pentru ajutorarea scoalei froebeliane, înființată de această societate.

De astădată scena înființează în realitate, nu ca la teatru, o micută prăvălie, încărcată cu o mulțime de mĕrunțișuri, din care visitătorii se grăbesc a cumpĕra ca „suvenir dela esposițiune", cum dice cel însărcinat cu vêndarea:

În stânga ușei găsi mai multe mostre de făină de grâude-a dlui Stirbey (Buftea); mostre de vas dela fabricele dlor C. Porumbar și C. I. Zamfirescu; saci cu ciment din fabrica dlui C. Porumbaru; mostre din pulvĕria statului (Tîrgușoru); mai departe chibriturile fabricei dela Filaret; petroleu rafinat dela Buzeu; uleu și unsoare minerală (Gr. C. Monteoru); ceară, faguri de miere și lumînări de ceară espuse de mai mulți fabricanți români; săpun ordinar și săpun de lucs și în sfêrșit o mulțime de obiecte sculptate în peatră și în lemn la diferitele penitenciare din țeară.

Trecem la anecsa II.

Acì găsim două trăsuri, lucrate de doi căruțași români, care nu lasă nimic de dorit nici în privința lucsului, nici a soliditătii. Una mai cu osebire se distinge printr'o folositoare invențiune a fabricantului; scaunul de dinainte nu se vede; el este ascuns sub capră și printr'un mecanism poate fi scos, ori când e trebuință de el. Această invențiune înfățișează folos, atât pentru frumsețea, cât și pentru soliditatea trăsurei.

Tot aici mai sunt: un teasc de struguri, roate și trăsure, un plug cu patru feare și o machină de bucătărie, espuse de scoala de meserii din Bucuresci; machina a atras atențiunea nu numai prin soliditatea, ci și prin eftinătatea ei. Musteriu s'a găsit numai decât pentru această machină.

În fund, sûnt: o colecțiune de lucruri de dogărie, rogojini și coșuri, mostre de piei tăbăcite și materiale ce servesc la tăbăcirei și în sfêrșit mai multe mostre de grâu, porumb, sfecle de zachar, cari — de și nu fac parte din programă — au fost însĕ espuse, ca meritând într'adevĕr sĕ fie vĕdute.

Anecsa III s'ar putè numì secțiunea machinelor. Acì au espus scoala technică din Iași și cea din Bucuresci produse de ale lor în ramura machinăriei. Scoala din Iași a avut nimerita idee de a trimite o locomobilă în miniatură, care funcționează, chiar sub ochii publicului, punênd în mișcare o machină de treerat și o moară cu două petre, amêndouĕ earăși reduse!

Scoala din Bucuresci a espus mai multe feliuri de machine cu abur, o broască după sistema Wertheim; sonerii electrice și mai multe alte lucrări.

în comisiunea petiţionară, şi adecă din mai multe motive, între altele şi din motivul: că dênsul a făcut din substernere o cestiune de încredere. Dar substernerea unui protocol de instrucţiune nu poate fi nici când o cestiune de încredere, mai ales când cere interesul guvernului. Cestiunea e foarte însemnată şi de aceea nu aşi vrea să se ia dispositiuni precipitate.

Oratorul face o propunere de amênare şi cere, ca ministrul president să fie îndrumat a substerne, dacă se poate, îndată, ear' dacă nu se poate acum, înainte de ferii protocoalele de instrucţiune luate în Aug.

Oratorul acusă guvernul, că se supune clicei militare şi nu cutează a se opune stărilor militare escepţionale, chiar şi când e vorba de onoarea naţiunei. Sau că Seemann e vinovat, şi în casul acesta onoarea naţiunei cere, ca actele să se substearnă, sau nu e vinovat şi atunci onoarea militarilor cere aceasta. Recomândă primirea propunerei sale de amênare.

(Va urma).

Atentatul contra d-lui I. C. Brătianu.

În privinţa odiosului atentat comis în contra prim-ministrului român Ioan Brătianu, reproduce „Resboiul“ după „l'Indépendance roumaine“ următoarele informaţiuni detaliate.

Un atentat s'a comis a seară (2 Dec.) asupra persoanei d-lui Ioan Brătianu, presidentul consiliului de ministri. Credem că această lașă tentativă, care din fericire n'a succes, nu este de cât opera unui nebun (maniac). Cât pentru noi, nu putem de cât să stigmatisăm din toate puterile o faptă aşa de infamă ca acea săvêrşită de Pietraru. Într'o ţeară liberă ca a noastră, unde avem libertatea presei, a întrunirilor publice, în sfîrşit toate mijloacele legale spre a se esprima ideile, chiar cele mai subversive, asasinatul politic nu poate avè nici o circumstanţă atenuantă. Astfel, cu toate sgomotele ce circulă şi cu toate declaraţiunile criminalului, cari ar da să se înţeleagă, că tentativa de asasinat este resultatul unui complot, urzit şi esecutat de o societate secretă, noi stăruim a crede, că politica este cu totul străină de acest lucru.

Pietraru, pentru noi, este un asasin vulgar, nimic mai mult. Poate el să se încerce cât de mult a'şi acoperì crima cu vorbele de patrie, nimeni nu'l va lua în serios. Patria, departe de a autorisa asemenea escese, le desaprobă sus şi tare. Patria voesce lupta legală, ear' nu crima, asasinatul. De aminteri, asasinul este un om fără moralitate. Din amênuntele ce dăm mai la vale se va vedè adevăratul mobil al crimei, mobil unde patriotismul n'are nici un amestec. O repetăm: aci este vorba de o tentativă vulgară de asasinat, de o crimă de drept comun, care va trebuì repedepsită cu toată asprimea legilor.

Atentatul.

A seară, în momentul când d. Ioan Brătianu, preşedintele consiliului, părăsia Camera deputaţilor, un individ armat cu un cuţit se aruncă asupra lui. Dl Brătianu, când ajunsese la uşa de întrare a deputaţilor, ţisese sergentului de oraş ce se afla acolo de serviciu, ca să'i aducă o birjă. Sergentul plecă îndată şi în timpul acesta d. Brătianu scoborî treptele peronului şi păşì în curtea Metropoliei spre întrarea tribunei damelor; când ajunse lângă această întrare, un individ se apropie repede de dênsul. Apucându-l cu mâna stângă de umĕr, cu cea dreaptă 'i dete o lovitură de cuţit în piept. Din fericire, d. Brătianu nu 'şi perdu presenţa de spirit. El puse mâna pe asasin, şi scuturându'l din toate puterile isbutì să'i pareze lovitura. Cu toate aceste asasinul căuta prin cele mai mari silinţe să lovească pe d. Brătianu şi nu scim cum s'ar fi terminat lupta, dacă în acel moment n'ar fi sărit în ajutor d. I. Goga, cestorul Camerei, care tocmai atunci se urcase în trăsură şi veduse de departe această scenă. Dl Goga avea un baston destul de tare cu mânierul de os. Ajungênd aproape de asasin, începu să'l lovească în cap. Sângele ţişnì, dar nu'l făcù să se dea în laturi: din contră asasinul 'şi îndoia puterile, şi în momentul, când ridică mâna spre a lovì, d. Goga i dete peste mână o lovitură de baston aşa de teribilă în cât cuţitul se sfărâmă în patru bucăţi. Bucăţile cădură jos: numai mânerul cu un vêrf la lamă remase în mâna asasinului; turbarea sa era aşa de mare în cât încercă din nou să se lupte, şi reuşì cu această sfărămătură de cuţit de bucătărie să rănească pe d. Brătianu la arcada sprâncenei din stânga şi d'asupra urechei din aceeaşi parte. În timpul acesta mai mulţi deputaţi, atraşi de sgomot, alergară şi cu toţii împreună isbutiră ca să scape pe presidentul consiliului şi să aresteze pe asasin.

Atunci se constată, că hainele d-lui Brătianu erau străpunse la piept; prima lovitură de cuţit, dată de asasin, făcuse aceasta. Totuşi afară de cele două răni uşoare de cari am vorbit, primul ministru n'a fost atins nicăiri. Arma asasinului era un cuţit de bucătărie lung de 20 centimetri.

Arestarea

Asasinul desarmat fn arestat. Cu toate aceste trebue să spunem, că d. Brătianu nu'l lăsase din mână în tot timpul luptei, şi că în realitate el însuşi l'a arestat.

— Miserabile, ţise un deputat asasinului, ce ai făcut?

— Ceea ce am făcut, respunse acesta, s'ar fi făcut de un altul, dacă n'aşi fi făcut-o eu.

Doi sergenţi de oraş fură însărcinaţi să'l ducă la comisia colorei de albastru. Acolo el fu pânsat pentru că'i curgea mult sânge din rănile dela cap şi mână; apoi după câteva minute fu condus la prefectura poliţiei.

Asasinul

Asasinul este unul anume Ioan Pietraru, vechiu profesor şi actualmente funcţionar la ministerul de finance.

Ioan Pietraru poate să aibă ca la 35 ani şi este de origine din districtul Vâlcea. Este un om frumos, poartă barbă mare şi vorbesce cu înlesnire. Până la 1874 a fost profesor la gimnasiul „Matei Basarab.“ În acelaşi timp era şi casier al unei societăţi de ajutor reciproc, şi într'o bună dimineaţă dispăru cu lada de bani, conţinênd aproape 20,000 franci. Aceasta s'a petrecut în 1874. Mai mulţi ani remase nevĕdut, apoi în cele din urmă îndrăsnì să se întoarcă în ţeară şi nu de mult isbutì să fie primit ca funcţionar la ministerul de finance.

Dar' trecutul seu fu descoperit şi trebuia să fie congediat. D. Brătianu, care are portofoliul financelor, dedese ordine precise în această privinţă. Ioan Pietraru este însurat; chiar eri dimineaţă 'şi-a trimis nevasta la ministrul de finance ca să se roage pentru dênsul. D. Brătianu a primit-o dar' 'i-a declarat, că este cu neputinţă ca să ţie pe bărbatul ei în administraţiunea financelor.

Nu cumva acestei impregiurări ar căta să atribuim hotărîrea lui Ioan Pietraru de a atenta la viaţa d-lui Brăteanu? S'ar putè crede aceasta. Cu toate aceste, după cum se va vedè mai la vale, declaraţiunile asasinului şi hârtiile găsite asupra lui dă nascere şi la alte bănueli. Instrucţiunea ce s'a început va aduce fără îndoială descoperirea adevĕrului. Cel puţin noi o dorim.

Interogatoriul

N'avem pretenţiunea de a reproduce interogatoriul complet la care a fost supus asasinul; dar' sûntem în posiţiune de a face cunoscut câteva din respunsurile lui Ioan Pietrariu.

D. Goga s'a dus să'l vadă la prefectura poliţiei şi 'i-a ţis:

— Ce motiv te-a împins la această crimă?

— Amorul patriei!

— Amorul patriei nu se dovedesce cu lovituri de cuţit.

— Ba da! Ba da! Şi n'o să fiu numai eu singur acela, care să'l dovedesc astfel. După mine au să vie şi alţii.

— Aceasta e nebunie!

— Ori-ce om de inimă trebue să scie a se sacrifica pentru patrie.

Cu toate aceste Ioan Pietraru s'a încercat să se mărginească numai la asemenea generalităţi, evitând de a întra în amĕnuntele precise ale crimei, Însĕ procurorii judecătoriei de instrucţie sosiră şi interogatorul fu condus în aşa mod ca să silească pe asasin a respunde. Fiind căutat s'a găsit asupra lui o declaraţiune cam în terminii următori:

„Că soarta 'l desemnase pe dênsul ca să omoare pe d. Brătianu, că trebuia să se supuie. Că cere ertare societăţei şi femeei sale pentru crima ce avea să săvêrşească, sciind prea bine însĕ că se espunea la toată asprimea legilor.“

Dăm numai un simplu resumat al acestui document, care este iscălit de asasin. Dintr'ênsul pare a resulta, că Ioan Pietraru făcea parte dintr'o societate şi că sorţii îl desemnaseră pe dênsul ca să îndeplinească criminala faptă. Se ţice chiar că ar fi pronunciat aceste cuvinte:

După mine vor venì alţii: sûntem 50 la numer,

Se scie că mai de unăţi s'a trimis la toate ţiarele nisce placarde autografiate, cuprinţênd sentenţa de moarte pronunţată contra d-lui Ioan Brătianu de către un comitet, ce se intitula comitetul secret de 50. Oare esistă în adevĕr acest comitet? Sau că Ioan Pietraru voiesce să facă a se da creţĕmênt esistenţei unui asemenea comitet spre a da crimei sale un caracter politic? Instrucţiunea va trebuì să'şi dea osteneala spre a lumina mai cu seamă acest punct.

La d. Brătianu a casă

Presidentul consiliului a întrat foarte liniscit a casă la dênsul. Nu voia cu nici un preţ să'şi sperie familia, pe care o adoră, după cum toată lumea scie. Cu toate aceste trebuia să istorisească întêmplarea, căci după dênsul veniau cu grĕmada deputaţii spre a se informa de starea sănĕtăţei sale.

— Nu este nimic, ţicea d. Brătianu, o sgârîetură....

Doi medici chemaţi la moment au esaminat rănile şi le-au pânsat, declarând că d. Brătianu are trebuinţă de puţin repaus, dar' că de mâne încolo va putè să'şi reînceapă ocupaţiunile.

Casa presidentului Consiliului a fost luată cu asalt de către diferiţii visitatori, din toate clasele societăţei, cari veniau să afle noutăţi. Dar d. Brătianu se pusese în pat şi n'a primit decât puţină lume.

M. S. R. Domnul, îndată ce află despre atentat, trimise pe unul din adiutanţii săi să cerceteze despre starea d-lui Brătianu.

În oraş.

Sgomotul atentatului se respândì în capitală cu repeţiciunea fulgerului. El s'a comis la 5 oare şi la 6 era cunoscut de la o estremitate până la alta. Trebue să adăugăm, că scirea aceasta a produs pretutindeni o mare sensaţiune: cu atât mai mare, cu cât unii esagerau faptele, şi în mai multe locuri se afirma chiar, că dl Brătianu fusese ucis. Prefectura poliţiei a fost asediată de oameni, cari veniau sê afle noutăţi şi cari nu plecau de acolo până ce nu erau satisfăcuţi. Scirea că d. Brătianu n'a fost de cât uşor rănit a fost primită pentrutindini cu cea mai vie mulţămire; aceasta se înţelege.

Revelaţiuni

Se asigură, că Pietraru a făcut revelaţiuni şi că s'a găsit la dênsul şi la alte persoane cu cari el se afla în relaţiuni, o corespondenţă compromiţĕtoare.

Tot acì sunt espuse lucrări, ce nu lasă nimic de dorit din atelierul de turnătorie al d-lui G. Dimitrescu (Bucuresci, str. St. Apostoli,) lucrări în aramă din atelierul d-lui Tănase Dimitrescu (calea Văcăresci, 26) echerul cu oglindă, o invenţiune a d-lui Al. Penescu, care servesce a duce perpendiculare în agrimensură; acest aparat e întemeiat pe principiul reflecsiunei luminei; în sfêrşit, machinele de lucrat possementerie militară ale d-lui Chiriţă Teodor (firma Nacu), machine despre care am mai vorbit, şi care funcţionează chiar sub ochii visitatorilor.

Anexa IV, privită în general, s'ar putè numì secţiunea geniului civil. Acì se vĕd diferite planuri pentru: un palat de justiţie în Craiova, un minister de resbel, proiecte de irigaţiuni, un mare numĕr de caiete de desemn de pe la scoale; studii de machine de d. inginer Cucu, planuri de architectură de d-nii architecţi P. Petricu şi Al Săvulescu; planurile canalisării Dâmboviţei, mai multe lucrări anatomice şi în sfîrşit un dulap, conţinênd minerale şi minereuri din ţeară (fer, aramă, zinc, plumb, argint, aur, cărbuni şi ozocherită) colecţionate de d. inginer G. Botea.

Înainte de a trece la turnătoria Lemaitre amintim tabla lucrată de părintele Ionescu, profesor la scoala primară de la doamna Bălaşa, şi care are de scop de a înlesnì copiilor învĕţarea scrierii.

Turnătoria Lemaître care a espus numai ce e produs de lucrători români, ne face într'adevĕr efectul unei fabrice; mulţimea, varietatea şi soliditatea obiectelor espuse sûnt un titlu pentru această fabrică.

Încheiând acì schiţa ce ne-am propus, asigurăm pe cetitori că am fost cu mult, sub realitate în descrierile noastre; nu numai un mare numĕr de obiecte, ce merită atenţiune, au scăpat de sub condeiu; dar n'am putut da nici înfăţişarea generală a fiecărei sale, înfăţişare, care place vederii.

Terminând, ne credem îndatoraţi a felicita încă odată societatea „Concordia“ şi în special preşedintele ei, d. C. Porumbar, şi comitetului resultatele frumoase, la care au ajuns prin munca şi sacrificiul d-lor. Felicitările ce li se adresează de numĕroşi visitatori ai esposiţiunei, spriginul şi consideraţiunea, ce guvernul a dat acestei întreprinderi, supunênd — lucru rar şi poate nevĕdut până acum — la judecata şi aprecierea juriului unei societăţi private produsele atelierelor sale, ca monetărie, stabilimentul de artilerie, pulverărie, produsele fabricii regiei tutunurilor şi ale scoalelor, sûnt dovedi pipăite de însemnătatea, ce are din punct de vedere naţional întreprinderea „Concordiei române“. Aceste toate, pe lângă mulţămirea sufletească de a'şi fi făcut datoria de buni Români, sûnt resbunarea iniţiatorilor esposiţiunei în contra acelor cârtitori mici la suflet, ca şi la minte, care nu găsescu, că au alt-ceva mai bun de făcut de cât — trândavii ei — a căuta să descurageze şi pe alţi, să facă a se întinde peste toţi a lor culpabilă trândăvie.

Dăm aceste amenunte sub toată reserva. Ceea ce este sigur, este că diferiți procurori și judecători de instrucție s'au instalat în permanență la prefectura poliției și că la oara 1 după mediul nopței instrucțiunea continuă. După arătările asasinului și după alte indicațiuni s'au făcut mai multe arestări. Indivizii arestați au fost conduși imediat la prefectura poliției spre a fi supuși la interogatoriu.

Dela universitatea săsească.

Dintre ședințele de până acum ale universității mai de însemnătate a fost ședința dela 8 Decemvre n. În ședința aceasta deputatul Wittstock a făcut propunerea:

Avênd în vedere că cele trei statute de organisare: „regulamentul de afaceri pentru adunarea generală a universității săsesci", dispositiuni despre statul personal, aplicarea și salarisarea funcționarilor dela oficiul central al universității săsesci" și „regulamentul de afaceri a oficiului central al universității săsesci" nu s'au făcut în modul prescris de art. de lege 12 din 1876, că acele statute nu s'au recunoscut nici când de valide din partea universității, că ele restring, ba mai că sterg dreptul de proprietate, de dispunere și de administrațiune a universității, că guvernul a emis pe basa acelor statute ordinațiuni, ce dispun de averea universității fără consimțemêntul acesteia, că este datorința universității, a stabili relațiuni normale pe cale leală:

Universitatea alege o comisiune de cinci membri, care să discuteze de nou cele trei statute de organisare și să facă propuneri corespundętoare.

Asupra acestei propuneri s'a încins o desbatere însemnată.

Propunętoriul Wittstock arętând însemnătatea și gravitatea cestiunei, precum și puținul timp de care mai dispune adunarea, recomândă propunerea de urgență. Ios. Bacon arată că propunerea în cestiune nu e întemeiată în lege. Statutele amintite le a creat prima adunare generală, care s'a întrunit pe basa art. de lege XII din 1876. Adunarea generală s'a ținut de aceste statute în decurs de 3 ani, ba și adunarea actuală le a recunoscut valoarea provocându-se în conclusul seu unanim la ele și totuși motivul principal, pentru care se cere ca statutele să se transpună unei comisiuni, se basează pe presupunerea, că statutele nu s'au făcut conform legei și că adunarea generală nu le a recunoscut valoarea. Fiind că nu se intenționează numai o modificare a statutelor vechi, ci crearea unor statute nouĕ, ca și când universitatea n'ar avè statute legale, eu nu pot sprignì propunerea. Nu pot să o spriginesc nici din motivul al doilea, pentru că eu nu aflu în statute dispositiuni, care periclitează dreptul de proprietate sau care restring dreptul de dispunere și administrarea averei. Propunetoriul trebuia să arete defectele statutelor, cari reclamă revisiunea, ca să le cunoascem, trebuia să formuleze modificările în propunerea sa. Ne făcênd aceasta eu nu sûnt în stare a adera la propunerea sa.

În sfêrșit nu pot primì propunerea și din motivul, că dela introducerea acestor statute a trecut prea puțin timp pentru a ne câștiga esperiențe, care să motiveze o schimbare radicală. Statute organice nu trebue schimbate în intervaluri atât de scurte.

Oratorii din majoritate Fr. Obert și Budacker s'au silit a arĕta, că starea, în care se află universitatea acum, e o stare de asediu, o stare escepțională și neconstituțională.

În urmă s'a primit propunerea lui Wittstock și s'a ales comisiunea propusă de acesta.

Aniversarea Plevnei.

De dimineață stradele principale ale Bucurescilor — ne spune „Romanul" — începuseră a se împodobì cu steaguri.

Bulevardul dela calea Victoriei până la Eforia Spitalelor era împodobit cu steaguri, care fâlfâiau supt un cer senin. În piață, dinaintea statuei lui Mihai Viteazul, s'a rădicat un cort-pavilion pentru AA. LL. RR. Domnul și Doamna. La poalele statuei s'au grĕmădit arme în grupe foarte elegante din mijlocul cărora se rădică o femeeă-România sau Biruința, Resboiul sau Pacea.

In dreapta și în stânga scărei principale a universității s'au înființat două logi pentru corpul diplomatic și corpurile legiuitoare. Vestibulul Palatului e împodopit cu mult gust, precum și scara până la sala, unde s'a depus statua, pe care sociele oficiarilor din armata română o oferă A. S. R. Doamna, precum înainte cu un an oficiarii armatei au oferit o sabie A. S. R. Domnului. Pe la 12 ore, bulevardul era plin de lume. La ora 1 sosiră MM. LL. RR. Domnitorul călare și urmat de statul sĕu major și un escadron de gendarmi; Doamna în trăsură á la Daumont. Pe tot drumul dela Palat până la Univĕrsitate, publicul aclama pe MM, LL. și regimentele care veniau în urma lor.

După bine-cuvêntarea religioasă a drapelelor, M. S. R. Domnul împărți drapelele fie cărui colonel.

Această ceremonie terminată MM. LL. RR străbătură Bulevardul și se duseră la Universitate, unde era espus frumosul grup de marmoră pe care sociele oficiarilor îl oferiau M. S. R. Doamna.

Acì Doamna Cernat în numele Doamnelor, cari oferiră Statua, rostì următorul discurs.

„Măria Ta"

„Soțiele oficiarilor, interprete credincioase ale simțimentelor tuturor femeilor române, depun cu respect și iubire acest omagìu de recunoscință la piciorele M. T. R. care, ca o mamă duioasă, ai alinat durerile fiilor, fraților, și soților nostri căduți în luptă pentru independența țĕrei.

„Să trăiesci M. T. Regală!

„Să trăiască M. S. R. Domnitorul, Carol I. ani mulți și fericiți pertru prosperitatea și gloria României."

A. S. R. Doamna Românilor, adânc mișcată respunse prin următorul discurs și publicul întreg aplaudă cu intusiasm nu numai nobilele și românescile simțiminte, ce eșiau din inima Doamnei, dar și pronuncia cuvintelor cari eșiau dintr' o gură cu totul românească.

„Cuvintele sûnt prea slabe, ca să vĕ spun cât sûnt de adânc mișcată la privirea unui dar, însuflețit de o iubire atât de adevĕrată și atât de caldă.

Sunt îndoit mișcată prin amintirea timpului, în care inimile noastre, inimele soțielor, ale mamelor, ale surorilor oștenilor tremurau de spaimă și de durere.

Acest dar este momentul suferințelor, care ne au apropiat, care ne au unit, care au făcut din noi toate nisce surori nedespărțite. Acest chip săpat în marmură, nu mĕ arată numai pe mine, ci pe toate câte ați făcut aceleși sacrificie, pe toate câte ați adus aceași iubire; căci acțiunea mea singuratică ar fi fost prea neînsemnată, dacă nu am fi lucrat toate, ca și cum am fi fost numai una singură, la acelaș cuget.

Fie acest dar monumentul tuturor femeilor române, care ca și eroii nostrii, 'și-au făcut datoria lor către țeară.

Ferească Dumnedeu ca vre un nou resboiu să vie asupra holdelor noastre, și să zădărnicească munca și binefacerile păcii.

Dar dacă timpuri de nouĕ încercări ar venì, atunci sûnt încredințată că ne vom îndeplinì âncă mai bine datoriile noastre, întărite cum suntem astădi, prin esperiența dobândită.

Incă o dată, vĕ mulțămesc, iubitelor mele surori, pentru această dovadă viuă a dragostei și a încrederei, cu care m'ați norocit.

Me bucur din suflet că generațiunile viitoare vor vedè în marmură cum femeile române au onorat și au iubit pe Doamna lor."

MM. LL. RR. se retraseră și se întoarseră la Palat cu suita Domnească, în ceeași ordine cum veniseră, și aclamate la plecare, ca și la venire, în tot lungul drumului până la Palat.

După plecarea MM. LL. RR. publicul năvăli în sala, unde era espus grupul de marmură și nu fu decât o voce spre a admira această lucrare de artă și de inimă, care sperăm, că va rĕmânè espusă mai multe dile, pentru ca astfel toți să o poată vedè.

Varietăți.

* (Necrolog). Din Satmar primim următorul anunciu de doliu: Aloisia Făgărășanu, născută Țepeș, ca soție, cu fiii Ovidu și Elvira; Georgiu Făgărășanu ca părinte; Catinca Țepeș, ca soacră; Ioan Romanu cu soția; Ioan Filip cu soția; Alecsandru August și Aurelia Țepeș ca cumnați și cumnate, în numele lor și al numerosilor consângeni cu inima frântă de durere anunță moartea neuitatului soț, și părinte, fiu, frate, respective cumnat *Georgiu Făgărășanu* jude de tribunal regesc, — obvenită în 13/1 Decemvre a. c. Osămintele repausatului s'au astrucat în 15/3 Decemvre a. c. la 10 oare d.a. în cimiteriul românesc. Fie'i țĕrînaușoară și memoria binecuvêntată. — Regretăm din tot sufletul perderea unui suflet nobil și a unei inimi, care bătea foarte tare pentru progresul neamului seu.

* (Profesură română.) Congregațiunea comitatului Caraș din urmă a hotărît sistemisarea unei profesuri de limba și literatura română la gimnasiul superior din Lugoj, cu salariu anual de 700 fl. După cum ne spune „Hon" dela care împrumutăm această scire. Hotărîrea s'a substernut ministeriului de instrucțiune publică spre aprobare.

* (Postal.) Ministeriul de comunicațiune a ordinat, ca oficiul postal din Aiud să se combineze cu trenurile accelerate Nr. 1 și 2, care comunică între Budapesta și Brașov. Această mesură se va pune în lucrare dela 1 Ianuarie 1881.

* (Activitatea.) „Herm. Ztg" dice: În 8 Decemvre n. deputații români din comunele comitatului Făgărașului ținênd un consiliu au decis: ca de aici încolo să iee parte *activă* la viața politică pe temeiul transacțiunei din 1867 și părăsind viața *pasivă* de până acì, a nisuì întracolo, ca la alegerile procsime pentru dietă în cele două cercuri electorale ale Făgărașului să se aleagă deputați români. Spre acest scop s'a constituit un comitet de *activitate* și representanții, cari vor fi trămiși la marea conferență, ce are a se convoca de Români din Sibiiu, au instrucțiunea, a vota pentru politica activității. — Înainte de toate se băgăm de samă, că aceste le spune „H. Ztg", foaia inspirată din cercurile mai înalte comitatense. Observarea aceasta nu o facem doar pentrucă am trage la îndoială adevĕrul celor dise, dar pentru caracteristicul naționalismului nostru, că aslfeliu de lucruri trebue se le scie mai întâiu foi, care mai mult sau mai puțin, poartă oficiositatea guvernului, ca marcă nevĕdută, în frunte.

* (Vărsatul în Brașov,) În sĕptĕmâna din 5—11 Decemvre s'au bolnăvit în Brașov 113 persoane și au murit 22. Boala așa dară a crescut în sĕptĕmâna trecută cu 8 bolnavi și cu 4 persoane au murit mai mulți.

* (Tăbac bun în Erțegovina.) Comisiunea pentru încassarea de tăbacuri au strins în Erțegovina tăbacuri escelente atât în privința cuantității,cât și cualității. Se strinse tăbac pentru 700,000 fl. v. a. și populația de tot mulțămită cu prețurile guvernului s'a declarat, că pe anul viitor va produce o cuantitate de 3 ori mai mare.

* (O vijelie.) În 12 Decemvre a domnit în Viena un orcan, care a cășunat mai multe nenorociri. O femee fu trântită la pământ apoi mânată subt roatele unui vagon de tramway și târîtă de acesta. De pe coperișele caselor cădură țigle, hoarne, ba chiar și coperișele furĕ isbite la pământ.

* (Concurență americană.) Guvernul statelor unite din America de Nord la stăruința mai multor industriași americani, a decis, a trimite în Europa un comitet de 36 membri, care petrecênd 2 ani în Europa va lucra în interesul esportului american. Atențiunea acestui comitet este îndreptată mai mult asupra Austro-Ungariei și cu deosebire asupra, Vienei Budapestei, Pragei, Tiestului etc.

Posta din urmă.

Între persoanele de cari după „Telegraf." am făcut amintire în revistă, că sûnt arestate, în urma atentatului Brătianu, ne spune „Timpul" că se află Paganini și doamna Flechtenmacher redactoreasa „Femeiei române".

S'ar fi dat, se dice, mandat de arestare contra principelui Grigorie M. Sturza capul partidei democratice naționale.

Loc deschis.*)

Adunarea generală,

a fostilor grăniței din regimentul român 1-iu ținută la 1 și 2 Decemvre a c.

Adunarea generală fiind convocată de comitetul central în vîrtutea § lui 6 din statute pe 1 Decemvre, representanții celor 12 compagnii și a aripei husarilor Dejani s'au înfățoșat la ziua statorită în numĕr complet.

O deputațiune a învitat pe comisariul regesc, comitele suprem al comitatului Sibiiu, acesta sosind în adunare împărtășesce rescriptul ministerial ce privesce designarea sa de comisar.

După aceasta s'a trecut la verificarea membrilor, care s'a terminat în ziua primă fără nici o dificultate.

Conform dispositiunilor § 9, după verificarea membrilor trebuia să urmeze înmediat constituirea adunărei prin alegerea unui președinte și vicepreședinte, cari după § 17 al statutului au să fie tot odată și președinții comitetului administrativ, dar adunarea generală din motive necunoscute a întrelăsat constituirea formală și astfeliu a trecut la desbaterea obiectelor destinate pentru această sesiune.

Unul din membrii comitetulri ceru cuvêntul pentru a atrage atențiunea adunărei generale asupra dispositiunilor § 9 din statut, dar sub pretest, că în desbaterea generală nu se dă nimeruia cuvênt, fu silit a tăcè.

Comitetul central a compus în 2 ședințe premergătoare raportul general despre activitatea sa în trieniul espirat; acest raport s'a cetit conform § 32 adunării.

Într'ênsul s'au făcut și 6 propuneri privitoare la afacerile administrative.

Afară de cele 6 propuneri statorite în ședințele comitetului, secretariul ordinar al comitetului fiind destinat din partea presidiului cu espunerea raportului, ceti spre surprinderea tuturor și o a 7-a propunere, necunoscută și nedesbătută în comitet.

În această propunere se cerea, ca adunarea generală să enuncie ca „postul de secretar să se înlocuiască prin altul."

Un membru al comitetului și secretariul cerură cuvêntul spre a cere deslușire asupra motivelor, care au îndemnat pe fostul președinte al comitetului a venì cu atare propunere și pe basa cărei legi a făcut propunerea în adunarea generală? Președintele însĕ denegă în mod aspru

*) Pentru cele de sub rubrica aceasta redacțiunea nu ia responsabilitatea. R.

acestor membrii dreptul de a vorbì, sub pretest, că nefiiind deputaţi nu au vot.

Alinea a 2-a din § 7 al statutului ḑice: „În această representanţă membrii comitetului au vot decisiv numai în casul, dacă vor fi şi deputaţi aleşi“ prin urmare nu poate fi îndoială, că membrii comitetului nu ar avè vot consultativ în adunarea generală; cu toate că cei ce cerură cuvêntul s'au provocat la statut, la constituţiune, aretând adunării generale motivele, prin cari au dovedit dreptul de a vorbì, preşedintele totuşi le a denegat acest drept şi a trecut la ordinea ḑilei.

Raportul şi propunerile s'au transpus unei comisiuni spre esaminare, dar această comisiune într'adevĕr nu a esaminat nimic, n'a cerut nici măcar împărtĕşirea motivelor privitoare la destituirea secretariului, ci venind cu rapotul seu recomandă adunării generale primirea propunerei făcute de preşedintele, care s'a şi primit fără nici o desbatere.

Un singur deputat voind sĕ scie, pe ce basă se escontentează secretariul, preşedintele i ḑise: „că de-şi nu avem nici o basă în statut, totuşi considerând promtul şi conscienţiosul serviţiu al secretariului declară, că escontentarea i compete“.

Secretariul comitetului, care în urma concursului escris la anul 1878, a fost petiţionat la acest post, aflându-se de comitetul administrativ ca cel mai apt între concurenţi, fu denumit definitiv prin decret.

În timpul serviţiului, adecă dela anul 1878 până în ḑiua de 1 Decem. a. c. comitetul nici că a admonat vre-o dată pe secretar de cum sĕ'l fi pedepsit cu bani, prin urmare comitetul a fost mulţămit cu el.

Apoi când ar fi voit sĕ purceadă după lege, şi dacă era motive contra secretariului, trebuia, ca comitetul sĕ cerceteze, sĕ'l asculte, şi sĕ'i dea ocasiune a se apĕra, şi comitetul aflând motive pentru destituire sĕ'l fi destituit.

Procedura observată nu numai că e necorectă, dar stă în contraḑicere cu dispoziţiunile legei positive, care demândă apriat, că destituirea unui amploiat poate sĕ urmeze numai în urma unei cercetări disciplinare sau criminale, pre când în casul de faţă fără espunerea motivelor, fără ascultarea respectivului, adunarea generală i-a dat drumul.

Pentru a nu mai încomoda pe venitoriu nici comitetul nici adunarea generală cu denumirea şi destituirea secretariului, preşedintele a atêrnat primirea conducerei comitetului de condiţiunea, că adunarea generală i va da dreptul de a-'şi alege pe secretar pe venitoriu după plac, care condiţiune adunarea a şi primit-o, nesocotind, că prin atare conclus se deneagă statutului valoarea legală, şi că nu numai soartea secretariului dar a întregului comitet şi posiţiunea lor e periclitată.

Mai departe şi în fine trebue observat şi aceea, că membrilor neverificaţi nu le compet spesele de drum şi diurnele, pre când unui ablegat dela compania a II-a, care nu a fost verificat, i s'au plătit toate competenţele, ca şi celor verificaţi.

Ar fi de dorit, ca proprietarii fondului grăniţăresc sĕ'şi deschidă ochii, când aleg deputaţi la adunarea generală, ar fi de dorit, ca sĕ tramită bărbaţi mai inteligenţi, însĕ nu de aceia, a căror activitate consistă numai din: a se scula şi a şedè

Un privitoriu.

Economic.

Sibiiu 14 Decemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 6.90—7.90; grâu sĕcăreţ fl. 5.40—6.40.; sĕcară fl 5.30—5.70 Orz fl. 3.60—4.; Ovĕs fl. 1.90—2.30 Cucuruz fl. 2.80—3.20; Mălaiu fl. 4—5; Cartofi fl. 1.60—2.; Semênţă decânepă fl. 5—6; Mazere fl. 9—10; Linte fl. 11—12: Fasole fl. 5.—5.50 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 14.; Slănină fl. 70—75 Unsoare de porc fl. 68.—75; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—34; Sĕu de luminări fl. 47—50; Lumini de sĕu 50 chilo fl. 48—56.; Săpun fl. 36—40. fên pro 50 chilo fl. 1.80—2: Cânepă pro 50 chilo fl. 30-35. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50. Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită 44—46 cr.; Carne de viţel 36—50 cr. crane de porc 40—44 cr.; carne de berbece 22—24 cr.; ouă 10 de 25 cr.

Făgăraş, 10 Decemvre n. Pro. hectolitră Grâu fl. 7.50—8.50; grâu sĕcăreţ fl. 6.50—6.80; sĕcară fl. 5.20—5.40; orḑ 4--4.20 ovĕs fl. 1.90--2; cucuruz fl. 280—3.60 (vechiu) fl.; mălaiu fl. — .; Sămânţă de cânepă fl. 8—8; mazere fl. ——.; linte fl. ———; fasole fl. 5—6.; cartofi (vechi) cu fl. 1.—1.60.; (noi). per litră ——— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 60—70; sĕu brut fl. ——; sĕu de luminări fl. 38—40; unsoare fl 70—71; cânepă fl. 20—22; sĕmênţă de in fl. — săpun fl. —.—; fên fl. 1.60—2. spirt pro grad cr. 10½; pro chilo: carne de vită 40—42 cr. carne de viţĕl 36 cr.; carne de porc 44 cr carne de berbece 24—28 cr.; ouă 5 de 10 cr. Têrgul a slab cercetat!

Arad, 11 Decemvre n. Pro hectolitră: grâu fl 11.50—11.60; sĕcară fl. 9.40—9.60; orz 5.90—6.05; ovĕs 5.50—5.60; cucuruz fl. 4.40—4.50; Spirt *en gros* fl. 32 50—33, *en detail* fl. 34—34.50 per 100

Bursa de Viena şi Pesta

din 15 Decemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	109.90	109.90
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	82.—	82.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.—	99.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	85.50	86.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.25	125.⅝
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.50	97.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.20	96.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	95.70	95.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.75	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	95.25	94.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	96.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	94.75	95.½
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.85	72.75
Datorie de stat în argint	73.70	73.75
Renta de aur austriacă	87.55	87.50
Sorţi de stat dela 1860	131.25	132.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	825.—	825.—
Acţiuni de credit austr.	286.—	286.70
Acţiuni de bancă de credit ung.	262.—	262.50
Sorţi unguresci cu premii	107.35	108.—
Sorţi de regularea Tisei	107.70	107.70
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.59	5.58
Napoleon	9.37	9.38
100 marce nemţesci	58.20	58.20
London (pe poliţa de trei luni)	117.80	117.80

Nr. 257. 1—3

CONCURS.

La concursul publicat în „Tel. Rom.“ Nr. 108 109 şi 110 a. c. pentru parochia de cl. III. Galaţi neivindu-se nici un concurent, prin aceasta se publică de nou concurs cu terminul până la 20 Decemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Casă parochială cu două odăi, şură şi grajd, la care mai aparţine şi o grădină de un car de cucuruz.

2. Folosirea cimiteriului, a unui fênaţ de un car de fên, a unui păşunat şi arătură, în mărime de 2 jugere numit la „lunca morii“,

3*). dela 140 de case, câte o ferdelă de cucuruz stêrmit, sau 11 cupe de grâu bun.

4. Venitele stolare sistemisate care toate la olaltă, apropie la suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie, au de a'şi substerne petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului congresual din 1878 la subscrisul oficiu ppresbiteral până la terminul mai sus prefipt.

Abrud, 3 Decemvre 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Gallu m. p.,
rotopresb.

*) In concursul prim s'a pus din eroare numai 40 case.

CONCURS.

La scoala confes. gr. or. română din comuna Zorlenţiul-mic protopresbiteratul Caransebeşului, are a se întregì staţiunea învĕţătorească, pentru carea se escrie concurs cu terminul până la finea lui Ianuarie 1881 vechiu.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul învĕţătoresc în bani gata 250 fl.

2. Două jugere pământ arĕtoriu în estravilane.

3. Cortel liber cu 3 încăperi precum şi ¾ jugere grădină.

5. Opt (8) metri lemne.

Doritorii de a se aplica ca învĕţători la această staţiune au sĕ'şi substearnă cererile lor înzestrate cu documentele provĕḑute în „Statutul organic“ şi regulamentului congresual din 1878 inspecţiunei scol. gr. or. rom. în Zorlenţiul-mic.

2—2 *Comitetul parochial.*

[72] 3—3

Noi vindem depositul nostru de mărfuri cu adjustament cu tot foarte eftin. Reflectanţii sĕ se adreseze direct cătră noi.

Adolf & Leopold Fleissig,
prăvălie de mărfuri de tăiat în Făgăraş.

[58] 13—24

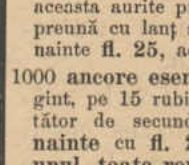

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a soliditĕţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25**, acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din nickel-argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 11.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi, probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 35 şi astădi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 16.** Afară de aceastu lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifea.

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabil cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit, sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Audiţi, vedeţi şi miraţi-vĕ!

Mărfurile de argint Britania, primite dela o massă concursuală a unei mari **Fabrice de argint Britania**, devenite falită, sĕ dau cu ori ce preţ sau mai bine ḑis gratuit.

Trimiţênd **fl. 7.**— în bani gata s'au cu rambursă ori cine primesce următoarele **50** obiecte cu a patra parte din valoarea reală, şi adecă:

Bucăţi 6 **Cuţite de masă** escelente, mănunchiu de argint Britania, cu cuţitari adevĕrat englezesci
„ 6 **Furcuţe** de cele mai fine, argint Britania, dintr'o bucată.
„ 6 **Linguri de mâncare** de argint Britania, grele şi massive.
„ 12 **Linguriţe de cafea** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 6 **susţiitoare de cuţite** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 1 **lingură mare de lapte** de argint Britania, masivă
„ 1 **lingură mare de supă** de argint Britania, grea.
„ 9 **Tave de presentat** ciselate foarte fin.
„ 2 **sfeşnice pe masă de salon** Britania pline de efect.
„ 1 **corfă de pâne masivă** de argint Britania.

Toate 50 obiecte au costat mai nainte 25 floreni şi costă acum numai floreni 7.—

Toate **50** obiecte sûnt fabricate din cel mai fin şi cel mai solid argint Britania, care este unicul metal ce esistă pe lume care în veci remâne alb şi nu se poate deosebi de argintul adevĕrat nici după o folosire de 30 ani; **pentru aceasta garantează.**

Afară de aceste mai sûnt:

18	**cuţite, furcuţe şi linguri**	de argint Britania, câte 6 bucăţi toate 18 laolaltă							fl.	3.75			
6	**linguri mici de cafea**	de arg. Brit. mai nainte cu							fl.	3.—	acum numai cu	fl.	—.60
1	**lingură de supă**	„	„	„	„	„	„	„	„	3.—	„ „ „ „		1.—
1	„ „ **lapte**	„	„	„	„	„	„	„	„	1.50	„ „ „ „		—.50
6	**tave**	„	„	„	„	„	„	„	„	5.—	„ „ „ „		1.50
6	**susţiitoare de cutite**	„	„	„	„	„	„	„	„	4.50	„ „ „ „		1.50
1	**cutie de zăchar**	„	„	„	„	„	„	„	„	4.—	„ „ „ „		1.20
1	**păreche sfeşnice**	mai mari de	„	„	„	„	„	„	„	2.—	şi fl. 3.—		
1	**clopoţel de masă**	de arg. Brit. mai nainte cu							fl.	4.—	acum numai cu	fl.	1.—
1	**păhar de oauĕ**	„	„	„	„	„	„	„	„	—.60	„ „ „ „		—.30
1	**piperniţă şi salniţă**	„	„	„	„	„	„	„	„	2 50	„ „ „ „		—.75
1	**Carafine p. oţet şi uleiu**	„	„	„	„	numai			fl.	3.50	şi		4.50
1	**unealtă de foc**	grea de pus pe masă mai nainte							fl.	3.—	acum numai cu	fl.	—.95

Cane de cafea şi teă a fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zăchar à cr. 35, 50, 80 fl. 1; cutii de zăchar à fl. 2, 2.80; presărătoriu de zăchar à cr. 25, 40, 75, 90 fl. 1; carafine de oţet şi oleiu à fl. 2, 4; cutii de unt à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4. — încă şi alţi articuli nenumeraţi.

Ca dovadă, că anunciul meu

nu este înşelătorie,

mĕ deoblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, **a o re'ntoarce fără nici o greutate.** Îndrept la epistolele de mulţămită ce mi-au venit, şi pe cari îmi voi permite a le publica succesiv. — Cine doresce deci a primi pe banii sei o marfă bună şi solidă şi nu lăpĕdătură, sĕ se adreseze numai cătră

A. Fraiss, 18

Viena, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatul archiepiscopesc.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, şi casurile cele mai îndĕrĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie şi totdeauna cu succes, şi în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 21—24

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

145. Sibiiu, Marți 9 Decemvre 1880. Anul XXVIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu literă garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 8 Decemvre.

Ce să înregistreze chronistul din politica internă actuală a Ungariei, pentru a mai face sensație cu scirile sale? Publicul s'a dedat deja a audì pe dì ce merge de esecuțiuni, defraudațiuni și tâlhării înspăimêntătoare, de cari sûnt cuprinse comitate întregi, d. e. comitatul Bacs-Bodrogului..., încât ești silit a constata, că o politică și o administrație nu poate fi bună acolo, unde se tâmpesce chiar susceptibilitatea față cu astfel de sciri. Vorbim numai de starea materială a Ungariei și a poporațiunei sale fără nici o privire la naționalitate și la naționalități. Aceste din urmă de mult sûnt deprinse cu tractamentul cel mai „părintesc" al celor dela putere din Budapesta Și cine după atâta esperiență plăcută tot s'ar mai îndoì despre nemărginita bunavoință a guvernului maghiar față cu naționalitățile nemaghiare, este învitat a asculta cele ce le a dis ministrul-president Tisza la banchetul, ce i s'a dat de credincioșii sêi întru serbarea aniversărei de 50 ani dela nascerea sa. Tisza a ridicat „un toast" pentru Ungaria, câreia este consacrată nisuința întregei sale esistențe; însă nu pentru Ungaria aceea, în care 5—6 milioane apără(?) esistența națională în contra tuturor celorlalți locuitori ai țărei, ci pentru Ungaria aceea, a cărei 15 milioane locuitori, fără deosebire de limbă, credința și descendență, se unesc în nisuință pentru binele și prosperarea patriei." Ce vorbe frumoase și sublime! Ce sĕ'i faci? Stau alegerile pentru dietă înaintea ușei, și deoarece în cercurile curat maghiare șancele guvernului de astădi sûnt foarte nefavorabile: eară „naționalitățile" după dl Tisza au chemarea, a'l scoate la liman. Vom vedè! Vom vedè dacă „naționalitățile" mai sûnt capabile a crede cuvintelor astădi sirenice ale „sfărîmătoriului naționalităților" de ieri! —

Între cestiunile politicei esterne locul cel dintâiu pare a'l ocupa pretensiunile Greciei. Se discută în diaristica Europei de o parte espedientul unui arbitriu, cărui ar avè a se supune amêndouĕ părțile, Turcia și Grecia; de altă parte se respândesce faima despre o modalitate de împăciuire, ce ar consista într'o cesiune a insulei Creta din partea Turciei la dispositia împĕratului german Wilhelm, care apoi ar avè să cedeze acea insulă Greciei.

Altcum o telegramă din Berlin dto 18 Decemvre n. anunță deja: „Grecia a respins proiectul, de a accepta prin mijlocirea împĕratului Wilhelm însula Creta în loc de anumite părți din Epir și Tesalia."

În România două lucruri preocupă lumea: rĕspunsurile corpurilor legiuitoare la discursul de tron și atentatul asupra ministrului Brătianu. Cercetarea urmează și se asteaptă lumină deplină în privirea personelor și a motivelor adevĕrate, cari au dat nascere faptului original.

Încât pentru cestiunea dunăreană, interesul a mai slăbit de când cu retragerea avant-proiectului din partea delegatului austriac. Retragerea Austro-Ungariei este recunoscută chiar și de presa vieneză. Eată ce scrie în această privință „N. Freie Presse:"

„Acum se confirmă și de prin părțile oficioase de aici, că Austro-Ungaria a suferit o înfrângere în comisiunea dunăreană. Astfel fiind, se poate dar privì ca înlăturat ante-proiectul austriac pentru cestiunea aceasta. Austro-Ungaria a fost nevoită să bată în retragere și va respinge toate propunerile, care vor fi contradicĕtoare cu spiritul tratatului de la Berlin. Cu chipul acesta, articolul 55 din tratatul dela Berlin întră în societatea acelor stipulațiuni ale acestui instrument internațional a căror esecutare trebuie asteptată cu răbdare. Nu trebue negreșit să ne temem că din această causă se va distruge concertul european, dar, după atitudinea mai multor din puteri în cestiunea dunăreană, se poate constata: ce fel de înțelegere domnesce în acest faimos concert."

Afacerea din Agria în parlament.

(Urmare)

Ministrul president Tisza: Nu a fost vorbă în comisiune de încredere. Eu am dis numai că nu pot spriginì esmiterea unei comisiuni miste pentru cuvêntul, că o asemenea procedere ar însemna că se condamnă a priori procedura judecătorească care e întemeiată pe lege. (Aprobări în dreapta). La această părere țin și adi.

Dar cum stăm cu afacerea din Agria?

Se pretinde că la 4 Octomvre 1879 s'a comis o vătĕmare a stindardului național. Din cercetare a resultat, că în 4 Octomvre au fost desfășurate amêndouĕ stindardele, că în acea dì nici unul n'a fost atins, numai a doua dì un stindard fu delăturat în modul arĕtat de raportor.

Procedura militară fiind basată în legile noastre, o anchetă nouă, mistă nu se poate pretinde, pentrucă în casul concret de față nu este nici necesitate nici posibilitate pentru o asemenea anchetă. Nu vĕd nici necesitatea pentru a se substerne protocoalele de instrucțiune, (Contradiceri în stânga estremă) pentrucă parlamentul nu e judecătorie (Nelinisce în stânga estremă). Încât pentru consecuențele politice, fie care 'și poate face o judecată după descoperirile ce s'au dat.

Ig. Helfy (întrerupênd): Asupra guvernului judecă parlamentul.

Ministrul president Tisza (continuând): E pagubă că dl Helfy se aprinde așa tare, căci nime nu se îndoiesce că parlamentul are să judece asupra guvernului. Fiesce care deputat poate să aibă prepusul, că guvernul nu a raportat conform actelor, poate vota amênarea și neîncrederea, poate cere punerea guvernului în stare de acusă, dreptul acesta este nerestrins. Eu însĕ sûnt de părere, că interesul pentrn a scutì inviolabilitatea stindardului național nu poate fi acela, că dacă din cercetarea legală a resultat că nu esistă faptul vătĕmării stindardului, totuși se afirmăm cu ori ce preț că s'a întêmplat o vătĕmare. (Aprobări viue în dreapta. G. Ugron întrerupe: Protocolul vorbesce!)

Vĕ rog să mĕ credeți că eu aper onoarea stindardului național ca ori și care alt fiu al patriei. (G. Ugron întrerupe: Vedem!) O apĕr și am apĕrat idei e împreunate cu stindardul și atunci, când foarte mulți tăceau în această afacere, unii din causa etății, alții pentru temperamentul lor, căci într'adevĕr nu era lucru plăcut a le apera. Dar' a face din această afacere, care la început era neprobabilă, un mijloc de încordare îndelungată — ca se nu dic de agitațiune, — această procedere nu o pot aproba de loc. (Aprobări în dreapta. Contradiceri în stânga.)

Da, causa avea la început caracterul neprobabilității, pentru că publicul din cetatea Agria, în care, fie dis în treacĕt, se află și jurnaliști opositionali cam ageri de peană — a audit numai în Iuniu anul următor de o vătĕmare comisă în Octomvre anul trecut, prin urmare vătămarea era neprobabilă. (Aprobări în drepta.)

Mĕ bucur că prin cercetare nu s'a constatat vătĕmarea stindardului național, de se constata, eu de loc ca ministru de interne 'mi făceam datorința față cu toate deregătoriile din Agria, întroduceam adecă cercetarea contra lor, dacă nu mi-ar fi raportat. (Aprobări în dreapta, ilaritate în stânga.)

Și pot să asigurez pe acei domni deputați, cari se află într'o dispositie sufletească veselă în urma declarațiunei mele, că dacă s'ar întêmpla într'adevĕr asemenea negligențe — sperez însĕ că nu se vor întêmpla — funcționarii nu vor avè să ridă, ci se vor căì. (Aprobări în dreapta.)

Dl antevorbitor a vorbit de puterea clicei militare, a vorbit cu părere de rĕu de neîncrederea sa față cu respectul ce-l întimpină constituțiunea noastră la majoritatea corpului oficeresc și a dis, că deși în principiu nu este amicul armatei comune totuși regretă această stare și raporturile încordate între națiune și membrii armatei Asupra punctului, că procederea mea nu se regulează de nici o clică militară, nu discutez. Simt că-mi împlinesc datorința către ori și cine, prin urmare și către armată, — clici nu cunosc.

Dar nu pot aproba espresiunele ce se fac în această casă contra membrilor unei corporațiuni ce'și are rădecinele sale în legile noastre. Aceste espresiuni nu servesc spre onoare. Nu aflu corect aceasta, pentrucă nu este onorific a dice despre majoritatea membrilor dintr'o corporațiune legală și patriotică, că nu se poartă cu respectul cuvenit față cu legea și constituțiunea țerei.

Trebue să declar, că între majoritatea națiunei și între armată nu esistă nici o încordare, dacă ar esista, ne am afla în fața unei aparițiuni din cele mai triste și togma pentru aceasta eu am convingerea, că aceia, cari nu cer numai pedepsirea esceselor comise de unii particulari, ci atacă corporațiunea întreagă, comit o crimă contra patriotismului. Vĕ rog să nu faceți aceasta și sĕ-mi credeți, că particularii, cari comit escese, vor fi pedepsiți, (Strigări în stânga estremă: Da, pedeapsa lor va fi acea, că vor avansa!) și atunci nu va potè fi vorbă de rapoarte încordate (Aprobări în dreapta.)

Și în sfêrșit recomêndându-vĕ să primiți propunerea comisiunei și să respingeți propunerea de amênare observ că domnii deputați, a căror învinuiri le ascultăm cu liniscea îndatinată, sĕ'și amintească adevĕrul că „acela care se aprinde de mânie, dovedesce deja prin aceasta, că dreptul nu e pe partea sa. (Ilaritate și aplause în dreapta).

Ios. Madarász cere substernerea protocoalelor și actelor, pentruca parlamentul să poată cerceta, dacă ministrul de interne și-a făcut datorința sau ba.

Szederkény după un lung discurs, în care combate espunerea comisiunei asupra modului, cum s'a vătĕmat stindardul, face contrapropunerea, ca petițiunea cetății Agria să se transpună ministeriului de interne cu îndrumarea de a introduce o cercetare și a raporta la timp despre resultat. Într-un cât artic. V: 1878 nu ar cuprinde dispositii suficiente pentru pedepsirea militarilor, cari vatĕmă emblemele țĕrei, guvernul se provoacă a substerne un proiect de lege despre scutirea onoarei naționale.

Aug. Pulsky se mulțemesce cu declarațiunea ministrului president, cere însĕ ca acesta să aibă mai multă deferență către opiniunea publică, să stăruească a sugruma în nascere neliniscirile publicului pentrucă altfel se produce o destrucțiune morală în popor. Guvernul să fie mai sincer, căci duplicitatea nu poate avè consecuențe bune.

B. Orban învinovățesce guvernul că acopere escesele militarilor din armata comună comise contra stindardului național și contra cetățenilor. Dar națiunea va scì să dea odată stindardului insultat satisfacțiunea cuvenită. Până ce va venì această dì mare părtinitorii sistemei actuale sĕ'și aleagă alt stindard. Oratorul sprigineșce contrapropunerea lui Szederkény.

Iul. Gullner voiesce să se reverse lumină asupra acestei afaceri. Militarismul nu trebue să formeze un stat în stat, faptele lui încă sûnt subordinate suveranității națiunei. În causa din discusiune nu se scie apriat, dacă ministrului i s'a comunicat numai resultatul sau și actele cercetării. Dacă ministrul nu a studiat actele, aceste trebue substernute camerei. Numai claritatea deplină poate restabilì buna înțelegere între militari și civili.

C. Thaly amintesce casei, că în articulul de lege fundamental XII: 1867 se dice lămurit: ministeriul comun de resboiu cesar și regesc, dar cu toate aceste ministeriul de resboiu se adresează în actele sale necontenit așa: „ministeriul comun ces. reg. de resboiu". Dacă ministrul presid. ar avè influența pretinsă, el ar fi întrodus particula „și" între cuvintele cesar-reg. dar el n'are nici atâta in-

fluență și spre batjocura legei organele militare comune se titulează tot cesare-regesci, în loc de cesare și reg.

Desbaterea se amênă pe ḑiua următoare. (Va urma).

O pagină de istoriografie română.

„Timpul“ din Bucuresci aduce în numerul sĕu de Vineri 5/17 Decembre următoarele:

„D. Dimitrie Sturza, raportorul comisiei senatului pentru redigerea respunsului la discursul tronului, a cetit în ședința dela 1 Decemvre nu numai proiectul de rĕspuns, ci tot odată un fel de espunere istorică a faselor prin cari au trecut Moldova și Țeara românească, cele douĕ corăbii pe o mare pururea turburată, până s'ajungă la domnia ereditară.

„Raportul d-lui Dim. Sturza prea e frumos pentru ca sĕ nu figureze ca o pagină de istoriografie, de filosofie a istoriei chiar în analele literelor române. Calamitatea politică a domniei elective e descrisă cu colori atât de vii, stabilitatea și desvoltarea continuitivă de sub domniile ereditare e atât de ademenitoare pentru ori-ce spirit, care tinde a vedè păstrându-se bunurile naționale, cari le-am câștigat în curgerea veacurilor, încât nu ne îndoim, că cetitorii vor urmări cu un mare și meritat interes mersul ideilor din discursul distinsului academician. D. Dimitrie Sturza raportorul e fără îndoială un academician adevĕrat, un om ce scie multă carte, cu mult temeiu.“

Apreţiarea organului bucurescean ni se pare foarte nimerită: și ținem a face cetitorilor nostri un plăcut serviciu, dacă punem și subt a lor ochi

Raportul

d-lui ministru Dimitrie Sturza asupra proiectului de rĕspuns la discursul tronului, cetit în ședința senatului dela 1 Decemvre.

Cestiunea cea mai importantă din mesagiul domnesc, aceea, care dominează pe toate, este aceea a regulărei succesiunei tronului.

S'a părut necesar ca ea sĕ fie espusă senatului și țĕrei în toată întregimea ei.

Nu mult timp după ce principatele Moldova și Țara Românească se constituiră definitiv sub conducerea a unui șir de Domni luptători, viteji și inimoși în ale rĕsboaelor, spirite politice și organisători în ale păcei, ele trecură preste mai multe secole de pericole grele și de lupte cumplite pentru esistența lor.

Evul de mijloc și cea mai mare parte a timpurilor moderne nu representă pentru dênsele decât o lungă dramă de monotonie sfâșietoare.

Un scriitor al afacerilor românesci ḑicea pe la începutul secolului trecut: Trebue sĕ considerăm aceste douĕ provincii ale Valachiei și Moldovei, ca douĕ corăbii într'o mare furtunoasă, unde rare ori sûnt ḑile liniștite și senine.

Multe au fost causele tuturor nenorocirilor, pe cari au suferit patria și poporul nostru. Puține însĕ au contribuit a le mări și a le face mai periculoase ca incertitudinea, care a esistat asupra succesiunei Domniei.

La început, Principatele române avură ereditatea tronului în familia Dragoșilor și ale Basarabilor. Această ereditate însĕ nu era bine și pe deplin stabilită. Cu toată importanța și greutatea, de care se bucurau amêndouĕ familiile domnesci, boerii cei mari ai timpului aveau destulă influență, pentru ca principiul eredității tronului sĕ fie adese sguduit până în temelie. Astfel se ivirĕ, putem ḑice, chiar din capul locului, tot feliul de pretendenți la tron, — fii în contra părinților, — frați în contra fraților, — și chiar străini de ginte și de țeară.

Când însĕ cele douĕ familii domnesci se stinseră, Principatele române devenirĕ cu desĕvĕrșire monarhii elective.

Miseria adusă de electivitatea scaunului domnesc o scim și o cunoascem cu toții, nu numai din istoria mai depărtată a patriei noastre, dar și din cele vĕḑute și păție de noi până mai dăunaḑi.

Și nici nu putea sĕ fie altfel: căci electivitatea tronului este una din cele mai pernicioase instituțiuni politice; mai periculoasă la un popor mic și într'un stat încongiurat de ginți și de monarhii puternice.

E bine, e chiar necesar, sĕ ne aducem astăḑi aminte, spre eternă ținere de minte, situațiunea ce se crează unui stat prin domnia electivă, relele de cari am suferit noi din această causă, și cari ne-au adus până la marginile unei prăpăstii, în care eram destinați a perì ca stat și ca națiune, dacă nu neam fi oprit la timp.

In state cu domnie electivă, pasiunile sûnt continuu aținte și cetățenii trăesc necontenit în ură, în invidie, în inimiciție unii cu alții. Fiecare se pregătesce sau pentru a resturna o domnie sau pentru a succede la o domnie. In luptele neincetate ce urmează, fie în timpul unei domnii, fie la o vacanță de tron — interesele persoanelor joacă rolul principal, ear binele public, viitorul statului și al națiunei, sûnt uitate și părăsite. Dar esistă cel puțin siguranța, că domnia va fi încredințată cetățanului celui mai capabil, celui mai bun, celui mai demn, celui mai cu frica lui Dumnzeu! Dar alegerile sûnt totd'auna și peste tot locul cu foarte rari escepțiuni, resultatul unor intemplări neprevĕḑute sau a unor intrigi uricioase. Viața politică nu mai este pentru cetățeni o conlucrare a tuturor pentru asigurarea, consolidarea desvoltarea și mărirea morală socială și economică a patriei, ea se resumă în cele din urmă numai în pasiuni mici, în cari rĕutatea, invidia și egoismul joacă rolul principal, numai în ure și mânii înflăcărate ai numeroșilor aspiranți la domnie și ai partisanilor lor. Un țel mai înalt, o idee patriotecă, adese nici la umbră nu poate respira. (Va urma.)

Atentatul contra lui I. Brătianu.

Am publicat prima versiune a atentatului comis asupra d-lui Ioan Brătianu. După ultimele noastre informațiuni, ḑice „Romanul“ sûnt oarecari îndreptări de făcut la acea versiune; crima s'a sevêrșit în împregiurările următoare:

Președintele consiliului, eșind din grupul de deputați, cari umplea peronul în momentul eșirei din cameră, se îndreptase singur spre întrarea centrală a Camerei, ca sĕ se urce în trăsură. După ce făcuse vre-o ḑece pași, ajunse lângă asasin atât de aproape în cât se cam lipì de dênsul. În acel moment ucigașul scoase cuțitul și lovì; cuțitul pătrunse nu numai paltonul și cherochul, dar tăiè chiar cămașa și atinse foarte ușor pelea. În repedea mișcare, prin care d. Brătianu își scăpă atunci vieța, tăișul cuțitului se rupse în patru bucăți. În acelaș moment domnul Brătianu apucă cu puterea de piept și de braț pe asasinul; acesta încercânduse a mai lovì, răni la obraz și la cap pe președintele consiliului, după toată probabilitatea numai cu bucata de cuțit ce mai remăsese lângă mâner. În acelaș moment mai mulți deputați, între cari primii erau domnii Goga, Securie, Chenciu, Sergiu, precum și ușierul dela întrare, apucară pe asasin, scoțindu'l din mânile d-lui Brătianu.

Ruperea cuțitului, care a fost o mare fericire, se datorește faptului, că acel cuțit fiind lung, subțire și călit foarte iute, și mișcarea d-lui Brătianu foare repede, pe când vêrful era oprit pe piept, isbirea dată asupră'i îl făcù sĕ sară în bucăți.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Viena, 18 Decemvre. Au păție-o! Cine? Politicii cei iscusiți ai nostri, cari după ce au asigurat (!?) germanismul Nemților se apucaserĕ de altă treabă. Începuserĕ în ḑiaristică și în representanțe, a da curții lecțiuni de unde sĕ'și cumpere principele de coroană mobile. Asigurările mareșalului de curte, că numai ce nu se poate procura din Viena, se procură dela Paris, nu mai avură credemênt. Înțelepții nostri de aici trebuiau sĕ trimită la Paris spre a se convinge în fața locului, dacă este și ce este comandat de acolo pentru principele de coroană. Vreau sĕ arate industriașilor nostri cât i doare de dênșii. Principele de coroană, după judecățile „bărbaților nostri de stat“, trebuia se comande tot de ce are lipsă pentru casă la industriașii nostri până la bumbușca cea din urmă. Aceasta era parola ḑilei în aceea parte a presei, care se ḑice a constituționalilor, și aceasta agita representanța comunală până sus la primariul Vienei, când discuta asupra balului festiv, ce avea sĕ se dea în operă cu ocasiunea nuntei principelui de coroană.

Dar ce sĕ veḑi? primariul Dr. cavaler de Newald capĕtă fiind încă în ședință următoarea scrisoare:

„Onorate cavaler! Eruirile și cercetările representanței comunale a cetății Vienei cu ocasiunea discusiunei asupra balului festiv din operă, a hotărît pe Maiestatea Sa împeratul a respinge balul festiv în prea înalt numele sĕu, precum și în numele înălțimei Sale imperiale a serenismului principe de coroană dlui archiduce Rudolf, pe lângă dorința, ca suma preliminată pentru balul festiv, sĕ se împartă între cei lipsiți din Viena.

„Pentru a se promova scopul acesta cu mai multă fecunditate Majestățile Lor, împĕratul și împĕrăteasa, dedică preagrațios suma de douĕḑeci de mii fioreni și înălțimea Sa imp. serenisimul principe de coroană dl archiduce Rudolf așijderea douĕḑeci de mii de floreni.

„La ordinul preaînalt am onoarea a te încunoscința pe on. Dta despre aceasta spre a face mai departe dispositiunile necesare.

„Primiți on. Dle asigurarea considerațiunei mele cele mai perfecte.

Viena 14 Dec. *Taaffe* m. p.“

Apă mai rece de cât aceasta nu se putea turna pe capul Vienesilor. Acum au vĕḑut ei, ce au făcut și consternațiunea lor a fost cu atât mai intensivă. Înșiși aceia, cari agitau mai nainte din toate puterile, se căiesc de ce au făcut.

Numai seracii Vienei se bucură. Ei din netactul unora, cari vreau sĕ facă mai bine decât bine, pe neașteptate se trezesc cu suma de 80,000 floreni (40,000 fl. erau preliminați dela cetate pentru balul festiv) de împărțit între dênșii.

După căință s'au început între cetățeni altă agitațiune: contra primariului și a comitetului festiv, silindu'i pe acestia sĕ demisioneze. Agitațiunea este nutrită de faima, că principele de coroană s'ar fi decis, a celebra cununia Sa în Brusela.

Foaia, în care se publică ordinațiunile privitoare la armată, publică denumirea a opt sute de sublocotenenți în reservă. În șirul acesta lung al destinaților voluntari și cadeți de reservă de a purta portepeul de aur sûnt puține nume românesci.

În Austria, după „Parteitaguri“ au urmat „Bauerntaguri“. Va sĕ ḑică conferențe de țerani-plugari. În 27 l. c. are sĕ se întrunească o conferență generală de țerani în Linz, unde se va vorbì despre regularea dărei fundamentale, despre aplicarea justiției cu privire la poporațiunea dela țeară și despre dreptul electoral al comunelor rurale. Țeranii din părțile aceste sûnt foarte avuți și luminați. O foaie de aici ne dă un estras dintr'o cuvêntare rostită într'o adunare parțială (Ried) de un țeran. Din aceasta se vede, că s'a pornit o reacțiune contra spiritului de partidă dintre deputații senatului imperial.

Bucovina.

(Cor. orig. a „Telegratului Roman“.)

Cu bucurie s'a rĕspândit pe aicea vestea înbucurătoare, că s'au găsit încă câte va dame române, cari păstrând încă naționalitatea lor au format un club național social. Acest club cât de unic ni se pare el totuși are scopuri foarte nobile.

Dênsele cele mai însemnate cu ficele lor convin fie-care sĕptĕmână odată la un loc. Acì convorbesc în mod social lucrurile necesare. Prin conversarea aceasta uită ântâiu supĕrările casnice, apoi se îndeletnicesc în vorbirea perfectă a limbei române. Acest lucru de pe urmă este după părerea nostră unul din cele mai însemnate. Că dacă ar sci damele noastre cât pot ele sĕ lucre pentru binele națiunei numai dacă ar putè vorbì românesce, apoi ar învĕța cu toată silința și s'ar îndeletnicì cu toată sîrguința, și nu s'ar înstrăina pe ḑi ce merge de dênsa.

Ușor trebue sĕ fie ajutoriul acesta a cărui activitate consistă numai simplu din conversare. Da! el este foarte ușor dar cu atâta mai însemnat. Auḑiți deci din ce consistă ajutoriul acesta. Mergênd damele în târg la cumpĕrare, sĕ vorbească fie care numai românesce cu vênḑĕtorii, și sĕ întroducă prin aceasta — cu multă trudă va fi aceasta de bună samă împreunată și va și costa mult timp — limba română ca limbă de comerciu. Ca sĕ se ocupe bărbații cu aceasta, ântâiu nu le este posibil (!) apoi au ei alte afaceri, cu cari trebue sĕ 'și bată capul. Deci damele sûnt necesitate de a întreprinde acest lucru. Căci noi observăm, că limba de comerciu la popor este numai limba ruteană, măcar că cei mai puțini sûnt Ruteni și cei mai mulți Români și Germâni Dar aceasta vine dela activitatea femeilor rutene, cari venind în târg nu vorbesce altă limbă decât numai cea ruteană. Și dacă se întêmplă, că unul din vênḑĕtori nu pricepe limba aceasta, apoi ele nu numai că nu cumpĕră nimic dela dênsul, dar 'l și privesc de tot înjositoriu și'i ḑic: „dummer Bauer“.

Ce obrăznicie! par'că toți trebue sĕ scie într'o țeară românească o limbă străină, o limbă care n'are nici o relațiune cu dênșii, și pe cari ei ar asupri-o dacă nu ar fi necesitați sĕ o vorbească.

Din causa aceasta este acum o limbă ruteană în popor, numai prin târguri atât de încarnată, că numai cu trudă și răbdare se va putè earăși reîntroduce cea română, și prin dênsa desrutenisarea poporului.

Și cât de frumos ar fi dacă damele s'ar putè odată fălì a fi reîntrodus limba română ca limbă de comerciu. Atunci le-am privì nu numai ca maice a copiilor lor, ci și ca maice a națiunei, și prin aceasta 'și-ar dobândì ele pentru tot timpul recunoascerea și mulțămirea cea mai mare a națiunei.

Și aceasta nu este așa de greu de ajuns, cum se pare. Ar trebuì numai ca fie-care damă, fie ca din ori ce stare, sĕ vorbească, venind sĕ cumpere ce-va, ori la popor ori prin dughene, numai românesce. Și cu mirare vor observa D-lor, că cei mai mulți îi vor pricepe, fiind ei Români, au numai sciind ei limba românească. Nu trebue sĕ se rușineze însĕ, un fapt ce provine foarte adeseori, de a vorbì într'o țeară românească o limbă străină, cu atât mai mult s'ar cuvenì ca sĕ vorbim noi limba noastră și sĕ punem prin aceasta piedecă lățirei limbei străine.

Aceste idei deci să le urmărească „onorabila societate de dame“ pentru care vom fi totdeauna recunoscători şi le vom sta totdeauna într'ajutoriu apărând drepturile lor. Împreunând deci dlor într'o seară socială aceste idei cu glume şi şăgi se va preface aşa o seară într'una din cele mai frumoase, şi petrecerea va devenì splendidă. Deci să urmeze frumoasele flori ale Bucoviuei, cari a înflorit pe pământul strămoşesc şi cari conţin în sine sământă curat naţională, ear' nu ca altele aduse de vânturi din alte părţi şi să aducă această societate la un renume, ca să se poată bucura şi fălì în faţa lumei, fiind Dlor întâile dame, cari au venit la idee de a forma societăţi national-sociale de dame, care se vor bucura de o mare lăţire atât aici în Cernăuţi cât şi pe alte sate.

Auḑim însă cu părere de rău scirea, care vibrează prin aer, că acest club slăbesce şi se poartă cu ideea de disolvare, din causa unor dame. Regretul ar fi general când îndată după început ar urma sfârşitul.

Văḑând deci damele simpatia, ce au câştigat-o prin faptul acesta, ar trebuì se resiste tuturor învasiunilor sortei, si prin primirea altor dame vrednice, să înmulţească cu cât pe atât, altă parte se micşoreaza numărul lor. X.

Duplică la replică.

Sibiiu 7 Decemvre.

Onorată Redacţiune! După-ce Dl. Dr. A. P. Alessi în Nr. 95 al foaiei de aici „Observatoriulu“ afirmă sus şi tare, cumcă eu dimpreună cu onor. Redacţiune a „Teleg. Rom.“ am comis un asasinat moral în contra dsale*) vine în Nr 96 al acelei foi şi esplică pe lung şi pe larg acest nou specimen de asasinat. Am percurs cu multă atenţiune espectorările dlui profesor Alessi pentrucă eram foarte curios, a vedè ce e propriamente aceea, prin ce d-sa vede nimicită pe furişul „onoarea şi reputaţiunea“ sa?

Cu cea mai mare părere de reu trebue însă să mărturisesc, că prelângă toată bunăvoinţa nu pot adera la teoriile dlui Alessi, nice în ce privesce meritul, nice în ce privesce vederile şi esplicaţiunile sale; prin urmare caută să remân prelângă cele ḑise în Nr. 102 al „Tel. Rom.“

Cestiunea e următoarea:

In şedinţa I. a adunărei generale a Associaţiunei pentru cult. şi lit. p. rom. am făcut o mică propunere referitoare la unele neregularităţi în modul ţinerei şedinţelor comitetului central. Propunerea aceasta am basat-o pe fapte scoase din actele oficiale ale asociaţiunei şi am pus-o dimpreună cu motivarea ei în scris pe masa adunărei generale. Venind în şedinţa II rêndul la verificarea procesului verb. al şedinţei prime am veḑut spre marea mea mirare, că motivarea propunerei mele stătătoare din şase şire s'a delăturat, şi în locul ei s'a pus în procesul verbal o frasă palidă, carea dedea propunerei mele o coloare ostilă, malicioasă şi copilărească **) Sub decursul verificărei am reclamat în şedinţă publică şi am pretins stergerea acestui surogat, ceea ce a şi urmat. După adunarea gener. veḑêndume atacat în mod vehement de către raportorul foei „Observatoriulu“ în firul apărărei mele am amintit şi intercidentul acesta şi am ḑis, că motivarea propunerei mele s'a falsificat din partea notariatului.

Dl Alessi află, că eu prin aceasta l'am numit: „falsificătoriu de acte publice, că 'i-am asasinat onoarea şi reputaţiunea“ şi lasă curs liber jalusei sale susceptibilităţi în suscitaţii numeri ai foaiei „Observatoriulu.“

Pertru acea parte a onor. public, care va cetì cu atenţiune espectorarea dlui A. nu e de lipsă să mai perdem timpul cu comentare. Dl Alessi ḑice şi recunoasce însuşi, că dênsul „când a redactat procesul verb. din şedinţa I a lăsat afară motivarea făcută de mine ca propunĕtoriu, şi în locul aceleia a pus pe scurt ca întroducere numai scopul, ce a prepus cumcă eu urmăresc prin propunerea mea.“ Atâta e destul; pentru că atâta şi nimic alta am susţinut şi arĕtat şi eu în nrl 102 al „Teleg. Rom.“ — adecă: cumcă ce a fost al meu, ce a fost genuin, dl Alessi a „lăsat afară“; ear' ceea ce a pus dl A. în locul aceluia, nu a fost al meu, nu a fost genuin. In merit şi în fundament sûntem dară pe deplin de un acord cu dl Alessi şi n'aşi avè de a adauge nici o iotă. Deoarece însă dl profesor desfăşură două teorii nouĕ asupra conceptului acestui fapt şi asupra oficiului notarial într'o adunare publică: aflu de lipsă a'mi espune şi vederile mele în privinţa acelora, cu atât mai vêrtos, fiindcă se abat mult dela ale dlui profesor. A „lăsa afară“ o parte din-tr'un act public d. e. dintr'o propunere cetită în şedinţă publică şi depusă în scris pe masa adunărei — şi anume motivarea, aşa dară fundamentul ei, şi a pune în locul aceleia părerea sa subiectivă de „întroducere: aceasta dl Alessi o numesce „scurtare“, abreviatură şi o află pe deplin justificată prin aceea, că „notariul unei adunări publice nu e stenograf.“ Eu din al meu punct de vedere sum de părerea, că a „lăsa afară“, pe românesce: a sterge, a delătura ceva, ce se află într'un act şi a pune ceva în loc, ce nu s'a aflat în acel act — nu însemnează abreviatură. Mie această procedură mi se pare, că seamănă mai curênd cu maniera cucului, care scoate („afară“) 2—3 ouşoare din cuibul păseruicei spre a face loc unuia de al seu; ori cu manipulaţiunea acelui cârcîmariu, care scoate o parte din vinul din butelie, toarnă apă în locul lui, şi totuşi lasă pe butelie inscripţiunea de mai nainte. Dacă dlui Alessi din punctul seu de vedere — adecă ca profesor de istoria naturală — i place a numì atari fapte: abreviatură, apoi aibă bunătate a'mi concede şi mie să le numesc din punctul meu de vedere ca jurist după terminologia mea. Insistând ambii la conceptele noastre înrădĕcinate înzedar vom face filologie, pentrucă până e lumea nu ne vom înţelege. Dacă dară dlui Alessi nu'i place cuvêntul „pipă“, ḑică d sa „lulea“; eu mĕ mulţămesc cu aceea ce a mărturisit dl A. însuşi, cumcă în tot casul e vorba despre un obiect, ce nu miroasă a ambră.

Pentru teoria sa de „scurtare“ sau abreviatură argumentează dl Dr. Alessi astfel: „Motivarea am ţinut-o de superfluă“ am lăsat-o afară; apoi aceea ce se lasă afară, va se ḑică aceea ce nu esistă, eu aşa cred, că nici nu se poate falsifica.“ Când aşi fi avisat şi eu la întortocături şi sofisme, aşi putè respunde dlui A. cumcă chiar şi singura „lăsare afară“, ce o spune dênsul însuşi, după conceptele noastre de toate ḑilele e — falsificare. Mi se pare însă, că dl A. la silogismul acesta al seu a uitat de o premisă nu cu totul neînsemnată, adecă: cumcă dênsul în locul motivărei mele a pus „întroducerea sa“ — după cum spusese însuşi mai sus. A trebuit dară să esiste motivarea mea dacă d-sa a avut ce „lăsa afară“; esistând însă motivarea, s'a putut chiar şi după logica dlui A. falsifica, va se ḑică s'a putut pune în locul unui pasagiu, unor cuvinte genuine, altele negenuine-false, precum pune cucul ouĕle sale ca să le clocească alte paseri, şi cârcîmariul apă ca să o bee oaspeţii în loc de vin. Spre susţinerea acestui silogism se provoacă dl A. la procesul verbal publicat prin ḑiare şi ḑice, că „după cum se vede la punctul X s'a sters şi mica întroducere, ce a făcut dênsul la propunerea mea“ — ergo nu esistă motivare, prin urmare n'a fost ce să se falsifice. Aici însă mi se pare, că i se încurcă ţelele dlui A. Procesul verb. ce 'l-au publicat ḑiarele, e cel verificat, v. s. ḑ. cores, îndreptat de adunarea gener. Indreptarea însĕ a consistat la locul acesta togma în aceea, că adunarea generală a sters ce a fost fals, adecă „mica întroducere“ a notariatului.

(Va urma.)

*) Noi n'am dat loc în coloanele noastre replicei dlui Alessi, pentrucă din replică am vĕḑut, că ea nu contribuie la lămurirea unei afaceri ci întrun mod cutezat, care dlui A. nu'i face mare onoare, lungesce polemiile. Acum după ce s'a aflat o foaie, care a dat sucurs la sporirea vorbei, n'avem ce face, trebuie se deschidem coloanele noastre pentru îndreptarea celor schimosite de dl. Alessi. Red.

**) Motivarea mea a fost aceasta: Considerând că onorabilul presidiu a fost necesitat, a ţênè în mai multe rênduri şedinţe şi cu mai puţin decât 6 membri ai comitetului, ceea ce e în contra §-lui 31 din statute; cosiderând că între membri sûnt şi de aceia, cari abia au participat în decursul unui an la 2—3 şedinţe, ceea-ce documentează o desinteresare eclatantă faţă cu afacerile asociaţiunei propun etc“ Frasa surogată de notariat sună: „Spre a se efectui o cercetare mai regulată a şedinţelor comitetului, propun etc“.

Varietăţi.

* (S'a transferat) dela reservă la honveḑi dl sublocotenent Nicanor Macavei.

* (Bilete de vênat.) Referitor la estradarea biletelor de vênat ministrul de finanţe a adresat către toate municipiile ţĕrei un ordin de cuprinsul următor: ca, până la crearea legei nouĕ despre darea pentru petreceri de vênat, tuturor acelor partide, cari voiesc a'şi reînnoì biletele de vênat, precum şi acelora, cari voiesc a'şi scoate aceste bilete pentru prima dată, să li se estradee adeverinţe cu valoare până la sfârşitul lui Iunie 1881, dacă aceştia vor plătì taxsele cuviincioase de 6 fl. respective de 2 fl. v. a.

* (Anunciu electoral.) Clubul alegĕtorilor români din municipiul Turda-Arieş s'a constituit în 11 Noemvre a. c. Alegĕtorii români din acest municipiu sûnt rugaţi prin aceasta a cerceta cât mai des intrunirile clubului, cari se ţin regulat de 3 ori pre sĕptĕmână: Sâmbăta, Dumineca şi Mercurea după ameaḑi. Localitatea clubului se află în otelul „La coroană“ în piaţa Turdei.

* (O rectificare oficioasă) ne a venit din Făgăraş, dto 16 Decembre n. avênd următorul cuprins: „Vestea lăţită în jurnale: cumcă şi în Făgăraş s'au ivit mai multe casuri de boala vĕrsatului se rectifică întru acolo, ca în acest comitat au obvenit numai vr'o câteva casuri speciale şi nice decât în mod epidemic, şi de present nu esistă nici un cas de acea boală.“

* (Mulţămită publică.) Ca mulţi alţi creştini credincioşi ai bisericei şi religiunei noastre dreptcredincioase răseritene din diferite părţi ale archidiecesei noastre şi din diferite comune parochiale gr. or. cari văḑênd necesitate de vestminte şi alte obiecte sânte pe la bisericile lor, a căror credincioşi şi membrii şi dênşii erau şi sûnt, — şi fără care vestminte şi obiecte serviţiul divin nu se poate sevêrşì despre care adevĕr fiind convinşi, mulţi credincioşi — după cum foarte des cetim în preţuitul ḑiariu „T. R,“ — au jertfit şi sacrificat pe seama sântelor biserici obiecte preţioase, şi mai cu samă de acele, pe care le aflau mai necesare în biserica lor. Drept aceea şi credincioşii creştini ai bisericei gr. or. din comuna parochială Varmaga văḑênd necesitate pentru o sântă Evangelie în biserica noastră, au contribuit mulţi din trênşii după putinţă şi aşa s'a putut procura aceea din tipografia noastră archidiecesană gr. or. din Sibiiu cu preţul de 21 fl. 72 cr. cu post-porto laolaltă, şi care s. Evangelie în adevĕr este legată, foarte fin şi elegant a cărei table (părеţi) sûnt îmbrăcate cu un „toc“ negru frumos şi plăcut, pe carele deasemenea este o cruce mare aurită. Pentru procurarea aceleia anume au contribuit următorii: Petru Poenariu 1 fl. 50 cr., Anghel Ursu 1 fl. 20 cr., Ioan Poenariu 1 fl., Dumitru German 1 fl., Ioan Feran 1 fl., Ioan Filimon lui Lazar 60 cr., Anghel Jeleriu 50 cr., Anghel Pitariu 50 cr., Ioan Nicoară cu soţia 50 cr., Toma Jeleriu 50 cr., Stefánică Nicoară cu soţia 50 cr., Anghel Popa 50 cr., Ioan Filimon lui Nistor 50 cr., Lazar Filimon 50 cr. Nicolau Filimon 50 cr. George Crişan cu soţia 50 cr., Avram Poenariu 40 cr., Ioan Boldor 40 cr., Petru Ştef 40 cr., Anghel Feran 40 cr., Petru Blajiu lui Ioan 40 cr., Simeon Popa 30 cr., Petru Filimon lui Ioan 30 cr., Ioan Pitariu lui Ioan 30 cr., Ioan Crişan 20 cr., Stefan Nicoară l. Iosif 20 cr., Antone Jeleriu 20 cr., Mărinţa Filimon lui Ioan 20 cr., Maria Iordate lui Ioan 20 cr., Floarea Filimon 20 cr. Petru Ursu 20 cr., Simeon Maier 20 cr., Stefan Nicoară 20 cr., Ioan Voica lui Ilie 20 cr., Ioan Nicoară 20 cr., Lazar Iordate lui Ioan 20 cr., Stefan Popa 20 cr., Eva Nicoară l. Petru 20 cr., Eva Ursu lui Petru 20 cr., Ioan Popa 20 cr., Filip Nicoară 20 cr., Magdalina Cosma 20 cr., Iosif Nicoară lui Stefan 20 cr., Ioan Blajiu lui Petru 20 cr, Maria Feran 20 cr., Ioan Filimon lui Ioan 15 cr. Popa Ioan lui Danilă 10 cr., George Barbu 10 cr., Ilie German 10 cr., Simeon Voica lui Ilie 10 cr., Dumitru Ursu 10 cr., Ioan Iordate lui Georgie 10 cr., Ioan Ursu lui Todor 10 cr., Petru Gezeu 10 cr., Anghel Ursu a Catal. 10 cr., Petru Nicoară 10 cr., Magdalina Iordate 10 cr., Sofia Cosma 10 cr., Ana Pitariu 10 cr., Avram Ursu a Catal. 10 cr., Anghel Jeleriu lui Ioan 10 cr., Petru Boldor lui Ioan 10 cr., Ioan Jeleriu (rot.) 10 cr., Nicolae Pitariu 10 cr., Magdalina Ursu 10 cr., Petru Jeleriu 10 cr., Mărinţa Mateş 10 cr., Simeon Blajiu 10 cr., Petru Voica lui Ioan 10 cr., Ioan Magda 10 cr., Maria Magda 10 cr., Susana Ursu 10 cr., George Popa 10 cr., Eva Blajiu lui Ioan 10 cr., Ioan Trepteş 10 cr., Maria Ursu 10 cr., Ioan Blajiu lui Miron 9 cr., Agaftia Magda 8 cr.

Suma totală 21 fl. 72 cr.

Subscrisul în numele comitetului parochial din această parochie 'şi ţine de datorinţă, a esprima sus numiţilor contribuenţi cea mai viuă mulţămită, rugând pre a tot creatoriul, ca să'şi reverse darul şi îndurarea sa preste dênşii, să binecuvinte ostenelele lor şi să înmulţească fructele lor, ca astfeliu prisosindu-le se poată contribuì de multe ori pentru podoaba casei lui Dḑeu, pentru mântuirea sufletelor lor, şi întru cinstea şi întărirea prea sfinţitului nume al Domnului Dumneḑeului şi Mântuitoriului nostru Isus Christos. Doamne! pre cei ce iubesc podoaba casei Tale, Tu pre acei îi preamăresce cu Dumneḑeească puterea Ta.

Varmaga 4 Decemvre 1880.

Simeon Filimon m. p.,
paroch gr. or.

* (Cutremur în Braşov). Sâmbătă în 11 Dec. n. pe la nouĕ şi jumĕtate seara s'a simţit în Braşov o sguduitură domoală de pământ, care începênd în mod foarte lin şi undulătoriu, ear' după o mică pausă ceva mai puternic a ţinut vre o 2 minute.

* (Fulger). În 15 Dec. n. pela 10 oare seara s'a vĕḑut la Mediaş şi giur fulgere pe cer în direcţia sudestică cu toate că noaptea era luminată de lună şi ceriul foarte senin.

* (Călĕtorie de plăcere) pe serbĕtorile crăciunului se va arangia dela Sibiiu până la Viena de întreprinḑĕtoriul G. Schroekl cu preţurile încolo şi încoace: pe classa II. 42 fl. 20 cr. şi classa III. 28 fl. 86 cr.

* (S'au esarendat) vama, ce se plătesce în Braşov pentru starea cu mărfuriri în piaţă, cu 12,252 fl. 41 cr.

* (Atentat de postă.) În 13 Dec. n. doi tâlhari au atentat carul postal între Sükösd şi Hajos; cocieriului postal 'i-a succes, a arunca la o parte pre un atentator şi a merge repede mai departe pre când al doilea tâlhar a tras asupra fugătorilor mai multe focuri.

* (Artisti unguresci). Teodor Lehoczky a aflat decurênd într'un archiv familiar un document latinesc, în care regele Stefan Bátory a oferit pictorului seu de curte, Toma Turbulia, titulul de nobil cu pre-

dicatul „Czegan“ dându'i tot deodată şi casă şi curte în Alba-Iulia. Asemenea şi prepositul Bubics a dat de curênd în galeria de pictură din Munich, de un chip, care fiind o gravură de aramă dintre cele mai vechi încă este făcut de un artifice unguresc cu numele Ioan Ruda născut din Caşovia. Dl Bubics fotografând acest chip, care representă fortăreaţă din Agria, l'a trămis academiei ung. în copie fotolitografată.

* (Vĕrsatul.) Ni se scrie din Simon dto 4/16 Decemvre 1880. Onorabilă redacţiune! Din causa morbului de bubat ce a isbucnit în Bran, după constatările făcute de medicul cercual, pretrura Branului cu ordinul seu dto 15/12 1880 Nr. 4309 a ordinat sistarea prelegerilor şi închiderea scoalelor confesionale atât din Simon cât şi acelor capitale din centrul Branului pe timp nedeterminat.

* (Fearăle selbatice) în unele ţinuturi se înmulţesc în mod îngrozitor. Aşa lupii în comitatul Hunedoarei sar ţiua la ameaţi asupra vitelor de casă. Asemenea se întêmplă şi în comitatul Sohl. Din ambele aceste comitate s'au trămis representaţiuni la guvern cu rugarea, a li se da învoirea mai înaltă spre a se ţinè goane generale contra acestor feară sĕlbatice.

* (Bĕtrâneţe adûnci.) In Lugoş omul cel mai bĕtrân este ţĕranul român, Certan, care născându-se în 14 August 1780 şi servind ca militar în armata regulată 20 ani a petrecut toate bătăile cu Napoleon I.

* (Influenţa musiceiasupra oilor.) Foarte des se povestesce semple, cari constată faptul despre influenţa musicei asupra animalelor. Unul din aceste esemple convingĕtoare găsim în biografia vestitului compositor Haydn. O dată făcênd o escursiune în văile Lombardiei cu o mulţime de tineri, musicanţi ca şi el, unul din ei, vĕdênd o turmă de oi a scos flautul sĕu şi a început sĕ cânte o doină pastorală. Oile, cari mergeau cu capetele pre pământ fiind ostenite de căldură şi de pravul ridicat prin turmă, la primul sunet al instrumentului, ridicaseră capetele, se opriseră lângă musicant ascultând cu o mare atenţiune cântecul sĕu. Când tinĕrul musicant a finit cântecul turma nu se mişca, aşteptând un cântec nou şi numai bastonul păstoriului a putut sĕ le pună din nou în cale. Când turma s'a depărtat dela cântăreţ la o distanţă de vr'o ţece paşi, musicantul ear a început un cântec şi în acelaşi moment toată turma s'a reîntors la dênsul cu toată resistenţa desperată a păstorului, care se opunea la aceasta.

* (Oameni electrici.) Sûnt rase de oameni la cari electricitatea animală la nisce ano-timpuri se ridică la un grad de necređut. Această facultate a organismuiui uman depinde cum se vede şi dela clima, în care el locuesce. Aşa de esemplu în Canada, unde clima este foarte uscat şi rece, după declaraţiunile ţiarului, „Lancet“, foate des se poate vedè oameni, cari luându-se de mâni au facultatea, de-a stoarce prin acest gest schintei de electricitate pe vêrful degetelor mânilor unite. Vestitul călĕtor din Africa dl Mitcisohn ne nĕrează fapte şi mai curioase în această privinţe ; aşa de esemplu el ţice că i s'a întêmplat o dată, în timpul călĕtoriei sale prin Africa centrală de-a lovì cu biciu pe un Negru, care furase dela dênsul o puşcă, mirarea sa a fost foarte mare, când din corpul Negrului lovit a eşit trăsnind o mulţime de scântei electrice. De atunci el a observat, că pelea neagră a unor popoare din Africa are o facultate escepţională de a stoarce schintei electrice prin simplul contact al unei mâni calde asudate cu pelea goală a Negrului.

(O femee cu barbă) a murit în New-York. Această femee era născută la Pembroke, in 1824, şi se numia Rebeca Westgate. Până la etatea de 44 ani avea numai puţin pĕr; a doua ţi, după ce împlinì acesti 44 ani, se pomenì ţimineaţa cu o barbă foarte mare, deasă; în ţilele următoare ea crescea din ce în ce până când ajunse la o lungime de ½ metru. În zadar nenorocita femee întrebuinţa toate unsorile, pomadele, pentru de a se scăpa de acest ornament al bărbaţilor; ea nu putu de cât a trăì cu această barbă, care crescea mereu, încât la moarte-i tot peptul, până aproape de glesnele picioarelor, era acoperit.

* (Aurora borealĕ.) Pe la 11 oare seara în 27 Octomvre în Deva şi giur s'a observat acel rar şi frumos fenomen ceresc. Durata lui a fost de 1 oară.

* (Muntele Vesuv) varsă earăşi foc de câte-va ţile; lava se revarsă la vale în cantităţi de distanţe mari. Naturaliştii vor vedè dacă eruptiunea Vesuviului stă şi astădată în comunicaţiune cu marele cutremur.

* (D-şoara Elena Pedure) „Kronstädter Zeitung“. scrie: amabila noastră concetaţiana debutează în Cernăuţi ca cântereaţă şi actrice cucces strălucit cu în societatea teatrală a directorului Fr. Dorn. În opereta intitulată „Fledermaus“ joacă d-şoara Elena Pedure cu astfel de efect, încât fu chiemată de mai multe ori pe scenă şi sub aplausul cel mai mare, trebuì sĕ repeteze mai multe arie. Juna cântăreaţa, pentru care păstrăm cele mai frumoase suveniri dela convenirile noastre colegiale, precum şi dela alte concerte, şi care de atâtea ori ne-a delectat cu amabila'i voce, întrunesce toate condiţiunile, pentru ca sĕ devină o artistă de prima ordine. Eată ce scrie „Czernovitzer Zeitung“ în numĕrul din 30 Oct. a. c. „Sûnt în viaţă şi în arte apariţiuni, care ori de câte ori le vom vedè deşteaptă, în noi acelaşi interes, şi aceeaşi plăcere şi mulţămire. În representarea operetei „Fledermaus“ trebue sĕ accentuăm, că d-şoara Babitzky (cunoscută, publicului din Braşov) a jucat escelent; tot aşa a jucat şi d-şoara Elena Pedure în rolul Adelei. Am putè ţice, că cântă prea frumos ca Adela.“ Acelaşi ţiar în numĕrul dela 21 Novemvre scrie: „La representarea operetei de Ferron intulată „deutsche Kleinstädter“ trebue sĕ laudăm în prima linie pe d-ra Elena Pedure pentru cântarea'i escelentă; ceilalţi cântăreţi încă îşi făcură datoria. Publicul chiemă de repetite ori pe compositorul Ferron, pe cântăreţi şi pe cântăreţe pe scenă.“ Din partene nu putem decât sĕ felicităm pe amabila noastră concetăţeană pentru succesul acesta, cu atât mai mult, cu cât dênsa a îmbraţişat această carieră numai de două luni şi ne esprimăm dorinţa, ca cât mai curênd sĕ o vedem debutând şi în mijlocul nostru.

Economic.

Sibiiu 17 Decemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7—8; grâu sĕcăreţ fl. 5.50—6.50.; sĕcară fl 5.40—5.80 Orz fl. 3.60--4.; Ovĕs fl. 1.90--2.30 Cucuruz fl. 2.80—3.20; Mălaiu fl. 4—5; Cartofi fl. 1.60—2.; Semênţă decânepă fl. 5—6; Mazere fl. 9—10; Linte fl. 11—12; Fasole fl. 5.—5.50 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 14.; Slănină fl. 70—75 Unsoare de porc fl. 68.—75; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—34; Sĕu de luminări fl. 47—50; Luminări de sĕu 50 chilo fl. 48—56.; Săpun fl. 36—40. fên pro 50 chilo fl. 1.80—2: Cânepă pro 50 chilo fl. 30-35. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită 44—46 cr.; Carne de viţel 36—50 cr. crane de porc 40—44 cr.; carne de berbece 22—24 cr.; ouă 10 de 25 cr.

Estras din foaia oficială Budapest Közlöny.“

Licitaţiuni: în 9. 10. 11. şi 12 Febr. apoi 11. 12. 14 şi 15 Martie imob. lui Petru Novac şi soţiei sale în Nemţu-Gherlei, în Gherla şi Petrihaza (judec. cerc. Gherla); în 12 Ian. şi 12 Feb. imob. soţiei lui Teodor Petraşcu şi soţi în Drâmbariu (trib. Alba-Iulia); şi 28 Ian. imob. lui Nicolau Russ în Monora; în 22 Ian. imob. lui Ioan Vinărsariu în Şoroşt in (judec. cerc. Aiud); în 21 Ian. imob. lui Vasilie Csioba în Nadeş (judec. cerc. Reghen); în 12 Ian. şi 12 Feb. imob. lui Ludovic Benedek în Boroşneu (judec. cerc. Sângiors); în 5 Ian. şi 5 Feb. imob. lui George Guneş în Sais (judec. cerc. Sighişoara); în 22 Ian şi 21 Febr imob. soţiei lui Albert Gozny şi copiilor sei în Sânmiclăuş (judec. cerc. Gherla;) în 31 Dec. şi 31 Ian. imob. remasului după Iosif Szamorzia în Reghen (judec. cerc); în 29 Dec. şi 2 Feb. imob. remasului după Ioan Scherer în Feldioara (judec. cerc. Shgişoara). In 10 Ian. şi 10 Febr imob. lui Iosif Simon sen în Oros (trib. K Oşorhei); în 22 Dec. imob. lui Pantilimon Dobrin şi soţi în Sevestreni (judec. cerc. Făgăraş); în 30 Decem. şi 31 Ian. imob. lui Petru Schuller şi soţiei sale în Şaroş (trib. Ibaşfalĕu); în 27 Dec. imob. lui Şofron Şunca şi soţi în Laţcod (judec. cerc. Sămărtin); în 19 Febr. imob. soţiei luî Francisc Hollaki în Sâniacob (trib. Turda); în 25, 26. şi 27 Ian. apoi în 25, 26 şi 28 Feb. imob. lui Abraam Hersch şi soţiei sâle în Cavas, Cărulea şi Chelcea (judec. cerc. Şomcuta-mare); în 27 Dec. imob. lui Ioan Schuster (Tomi Hanzi) în Dipşa (trib. Bistriţa); în 31 Dec. şi 31 Ian. imob. remasului dnpă Ioan Vlajk în Sebeş (judec. cerc. Huedin). în 10 Ian. imob. lui Adolf Mandel în Kis-Kagya (judec. cerc. Szèkelyhid); în 12 Ian. şi 12 Febr. imob. lui Simion Lazar şi soţi în Rod; în 14 Ian. şi 14 Febr. imob. lui Michail Häcker în Alţina; în 14 Ian. şi 14 Febr. imob. lui Michail Grün în Turnişor; în 12 Febr. imob. lui Michail Zäckel în Alţina (trib. Sibiiu); în 18 Ian. imob. soţiei lui Petru Onyilă în Gioagiul de sus (judec cerc. Aiud); în 4 Ian. imob. lui Pavel Oancea în Rĕhĕu (judec. cerc. Sebeş); în 29 Dec. imob. lui Pavel Kadar în Deda (judec. cerc. Sebeş); în 29 Dec. şi 29 Ian. imob. lui Traugott şi Catbarina Draser în Deda (trib. Bistriţa); în 19 Febr. şi 19 Martie imob. lui Francisc Rodo sen şi soţiei sale în Altiz (trib. Cicsereda).

Bursa de Viena şi Pesta

din 18 Decemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	110.40	110.65
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	82.40	82.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.25	99.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.25	86.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.75	125.75
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	97.—	97.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.75	96.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	95.75	96.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.25	95.—
Obligaţiuni urbariale trausilvane	95.50	95.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	96.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	94.50	94.½
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.—	73.25
Datorie de stat în argint	73.80	73.90
Renta de aur austriacă	87.55	87.75
Sorţi de stat dela 1860	131.25	132.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	818.—	825.—
Acţiuni de credit austr.	287.80	285.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	264.—	264.50
Sorţi ungaresci cu premii	107.50	108.—
Sorţi de regularea Tisei	107.90	108.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.61	5.61
Napoleon	9.36½	9.37
100 marce nemţesci	58.10	58.05
London (pe polita de trei luni)	117.70	117.70

Nr. 154. 1—3

CONCURS.

Conform ordinaţiunei consistoriale din 18 Noemvre a. c. Nr. 3688 B. prin care sĕ dă voie comunei bisericesci Murĕş-Oarba, protopresbiteratul M.-Oşorheiului, pentru instituirea unui capelan lângă neputinciosul lor paroch Samson Moldovanu, prin aceasta se publică concurs cu terminul 30 Decemvre, 1880.

Emolumentele sûnt:

a) jumĕtate din canonica porţiune care face 12 jugere.

b) jumĕtate din venitele epitrafirului;

c) alesul de capelan va purta şi oficiul de învĕţătoriu, pentru care va avè plată 8 jugere de pământ din moşia donată de Sandu Istinicu.

Doritorii de a dobândì acest post sûnt avisaţi conform Statutului organic a'şi aşterne suplicele sale instruate întru înţelesul regulamentului congresual din 1878 oficiului protopresbiteral în Murĕş-Oşorheiu.

S'a dat în conţelegere cu comitetul parochial în M.-Oşorheiu, 26 Noemvre 1880.

Parteniu Trombiţaş de **Bethlen** m/p.,
protopresbiter gr. or.

Nr. 257. 2—3

CONCURS.

La concursul publicat în „Tel. Rom.“ Nr. 108 109 şi 110 a. c. pentru parochia de cl. III. Galaţi neivindu-se nici un concurent, prin aceasta se publică de nou concurs cu terminul pănă la 20 Decemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Casă parochială cu douĕ odăi, şură şi grajd, la care mai aparţine şi o grădină de un car de cucuruz.

2. Folosirea cimiteriului, a unui fênaţ de un car de fên, a unui păşunat şi arătură, în mărime de 2 jugere numit la „lunca morii“,

3*). dela 140 de case, câte o ferdelă de cucuruz sfêrmit, sau 11 cupe de grâu bun.

4. Venitele stolare sistemisate care toate la olaltă apropie la suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie, au de a'şi substerne petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului congresual din 1878 la subscrisul oficiu ppresbiteral până la terminul mai sus prefipt.

Abrud, 3 Decemvre 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Gallu m. p.,
rotopresb.

*) In concursul prim s'a pus din eroare numai 40 case.

CONCURS.

La scoala confes. gr. or. română din comuna Zorlenţiul-mic protopresbiteratul Caransebeşului, are a se întregì staţiunea învĕţătorească, pentru carea se escrie concurs cu terminul până la finea lui Ianuarie 1881 vechiu.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul învĕţătoresc în bani gata 250 fl.

2. Douĕ jugere pământ arĕtoriu în estravilane.

3. Cortel liber cu 3 încăperi precum şi ¾ jugere grădină.

4. Opt (8) metri lemne.

Doritorii de a se aplica ca învĕţători la această staţiune au sĕ'şi substearnă cererile lor înzestrate cu documentele provĕdute în „Statutul organic“ şi regulamentului congresual din 1878 inspecţiunei scol. gr. or. rom. în Zorlenţiul-mic.

3—3 *Comitetul parochial.*

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, şi casurile cele mai îndĕrĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie şi totdeauna cu succes, şi în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 22—24

Redactor respunđĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 146. Sibiiu, Joi 11 Decemvre 1880. Anul XXVIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 10 Decemvre.

La „Ung. Post“ i se scrie din Lugoj: Adunarea generală constituantă a comitatelor întrunite în Caraș și Severin comitele suprem Tabajdi o a ficsat pe 4 Ianuarie a. 1881.

La adunarea aceasta vor lua parte și funcționarii și representanțele din amendoue comitatele. Problema adunărei generale va fi împărțirea cercurilor celor nouĕ administrative, împărțirea cercurilor electorale pentru alegerea comisiunilor comitatense, numĕrul și salariele funcționarilor celor noi dela manipulațiune. Cu un cuvênt întreg statutul organic al comitatului are sĕ se statorească din nou. Un elaborat-proiect este aproape gata.

Cestiunea dunăreană a întrat într'un stadiu nou. O telegramă dela Galați din 19 Decemvre spune după „P. Cor.“, că în comsiunea europeană delegatul englez și rusesc, în ședința dela 17 l. c., s'au pronunciat pentru o comisiune europeană pentru supravighiarea Dunărei de la Poarta-de-fer până la Galați, dacă comisinnea micstă se ve arĕta imposibilă. Delegații celorlalte staturi însĕ nu s'au învoit cu comisiune europeană. Deci s'au decis comisiunea micstă, care în ședințele sale va vota cu maioritate și în cestiuni momentoase cu unanimitate. Pentru evitarea necesității unui vot preponderant, delegatul turcesc a pus în perspectivă întrarea Turciei în comisiunea micstă.

Ziarele din Bucuresci publică o telegramă a principelui Gr. M. Sturza cătră ministrul president Ioan Brătianu. Principele ice, că a aflat, că mai mulți din partida democratică națională sûnt arestați sub cuvênt, că ar fi compromiși și culpabili în și la atentat. Speră, că aceia sûnt neculpabili. Dacă însĕ cu toate aceste unii ar fi culpabili, sĕ se facă responsabili pentru pensoana lor, de oare ce asasinatul politic nu poate fi mijloc de acțiune pentru democrați. Ca cap de partidă condamnă atentatul asupra lui Brătianu.

Afacerea din Agria în parlament.

(Încheiere.)

În ședința din 14 Octomvre n. continuându-se desbaterea ia cuvêntul

G. Ugron: Escesele militarilor ne aduc la convingerea, că constituționalismul nostru merge spre apunere, ear reacțiunea se întăresce. Cererea ca actele de cercetare sĕ se substearnă e o cestiune de putere și dacă ministrul de resboiu refusă a le da aceasta însamnă atât că el nu respectează dreptul de controlă a parlamentului unguresc. Într'o simplă întrebare de procurare de mobile opiniunea publică din Austria se manifestează cu mai multă energie decât la noi într'o cestiune de suveranitatea poporului. În afacerea Seemann nici nu a fost o procedere penală, ci numai o cercetare prealabilă și cetatea Agria are drept. Dacă ministrul president are protocolul și nu voiesce a'l substerne, prin aceasta despreţuesce parlamentul, dacă nu'l are, apoi și-a împlinit reu datorința de controlă.

Dar cu toate aceste stindardul nostru va remânè; coloarea roșie va caracterisa rușinea noastră, coloarea albă nevinovația lui Seemann, coloarea verde resonamentul ministrului president. (Risete în stânga estremă). Escesele armatei comune nu vor înceta decât prin înființarea unei armate ungaresci îndependente. Stindardul nostru a fost numit sdranță, într'adevĕr, o deamnă numire pentru emblema unei națiuni ruinată materialicesce și moralicesce! In fine nu primesc propunerea comisiunei.

M. Iokai declară, că ia cuvêntul pentru a respinge învinuirile, ce se aruncă partidei guvernamentale în față. Intr'adevĕr, ice oratorul, e grea învinuirea, că noi sûntem îndiferenți cătră emblema națională, cătra onoarea națională. Deputatul Orban a numĕrat un șir de stindarde, care se pretinde că sûnt întinate și însultate de C. Tisza.

Al. Csanády întrerupe: Așa e! Este adevĕrat! (Ilaritate.)

M. Iokai (continuând): Dacă domnii deputați Orban și Csanády și-ar fi luat ostenéala de [illegible] museului național (mișcări în stânga estremă), unde se află adunate stindardele luptei pentru libertate (sgomot în stânga estremă) ar fi aflat stindardele cele docorate cu medalia merentì. Acele semne de triumf se păstrează acolo cu pietate, nime nu le poate întina.

Dar nu era lipsă de această esagerare hiperbolică, pentrucă, după cum constată faptele, tricolorul ungaresc se află la locul cuvenit la ori ce serbătoare militară.

Dealtmintrea afacerea putea fi privită ca terminată prin declarațiunea ce a făcut-o Seemann înaintea martorilor, că adecă dênsul nu a voit sĕ vatĕme națiunea ungurească. Această declarațiune dată de un om onorabil este o satisfacțiune cavalerească. (Strigări în stânga estremă: La un om privat!)

Parola de onoarea unui militar e în ochii mei mai autentică decât cuvêntul unor patrioți triști, cari au ținut într'ascuns vătĕmarea opt luni de ile și numai după aceasta a eșit cu ea la lumină. (Miscări în stânga; ilaritate în dreapta.)

Dar nu de Seemann e aici vorba, ci de un atac combinat asupra armatei comune. Inteleg aceasta, dar nu pot aproba mijloacele de cari se folosesc respectivii. Dl Orban a amintit cu dispreț de oficierii austriaci, cari au fugit dinaintea steagului din 1848/49. a uitat însĕ a amintì și pe acei oficieri, cari trecênd din armata comună în șirurile noastre au luptat și sângerat sub semnul acesta. (Nelinisce în stânga). Da, au fost mulți bărbați în oastea noastră, cari vorbiau nemțesce, dar se luptau pentru constituțiunea ungurească, și după părerea mea o rană cât de mică vorbesce mai elocuent decât o gură spartă și lăudăroasă. (Ilaritatea sgomotoasă în dreapta, mișcări în stânga.)

Dl deputat a uitat în deosebi, că între acesti oficieri s'a aflat unul, Leinigen, care a fost șef de armată și a murit moarte de martir pentru libertatea ungurească. Pietatea națiunei ungaresci pune cununi de suvenire pe mormêntul lui, ear dvostră întinați aceste cununi. (Aprobări în dreapta contradiceri sgomotoase în stânga).

Cred că Germânii și Ungurii din monarchie sûnt cu mult mai cu minte decât sĕ'și mai risipească puterile pentru a se sdrobì unii pe alții; puterile trebue se și le reserve pentru cercări mai grele. (Așa e! în dreapta. Strigări în stânga: Pentru Bosnia!)

Și acum trebue se mulțămesc Dțeului Maghiarilor, că ne a lăsat sĕ ajungem ziua fericită, în care națiunea maghiară nu are de înregistrat un rĕu mai mare decât acela, că între cuvintele cesaro-regesc lipsesce particula „și“. (Ilaritate în dreapta mișcări în stânga.)

Dl Thaly ca mare istoric 'și va aduce aminte, că în istorie a fost o ceartă renumită pentru cuvêntul „și“, anume în timpul, când ortodocșii și șismaticii din Bisanțiu disputau asupra întrebării, dacă trebue a se adauge la cuvêntul „filio“ particula „que“. Cearta era atât de înverșunată încât sultanului spărgeau porțile [illegible] observau că lumbele nopolei. Ei perdură Bizanțiul, și-au căpetat pe „filioque“, dar și pe Turci.

N'așì dorì sĕ avem și noi parte de un asemenea „filioque“ și din acest motiv nu atribuesc acestei afaceri o însemnătate mare. Resping contrapropunerile.

Des. Szilágyi impută lui Jokai, că a tractat o afacere serioasă într'un mod umoristic voind prin aceasta a eluda lămurirea lucrului, ear guvernul este vinovat, pentrucă a întârdiat a liniscì opiniunea publică cum se cuvine. În toată procederea guvernului nu se vede nimic positiv, ci numai supositiuni vage, de aceea oratorul cere sĕ se facă lumină.

Oto Hermann propune: Ministrul president folosindu-se de influența sa legală asupra afacerilor comune se esopereze dela ministeriul comun, ca în scoalele militare de crescere sĕ li se propună elevilor teoria constituțiunei cu deosebită privire la raportul între corpul legiuitor, cetățenii contribuabili și între armată, ear corpul oficieresc al armatei comune se ia parte la un curs supletoriu, care sĕ tracteze despre constituționalism. (Ilaritate.)

În fine se primesce în merit propnnerea comisiunei și prin aceasta odioasa afacere, care a făcut atâta volbură, este resolvită.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sibiiu, 9/21 Decemvre (Adunarea generală estraordinară a comitatului Sibiiului.) Eri la punct 10 oare a deschis adunarea presidiul ordinariu Il. sa dl comite supr. Fr. Wächter.

Objectele de desbatere au fost 49. Cele dintâiu: despre alegerile întregitoare: despre publicarea dreptului statariu în cercurile Diacovar, Pojega, Röcze și in cetățile Eszeg și Posega, despre încuartirarea miliției etc. care s'au luat spre sciință — a urmat nota cetății libere a Clujului, prin care representanța comitatului fu provocată a părtinì adresa în privința „atentatului comis“ contra lui N. Bartha, redactorul ziarului „Ellenzék“.

N. Cristea corênd cuvêntul la objectul acesta ice, că'i place libertatea întrunirilor și a presei și este ori și când gata a o și apĕra. Regretă însĕ, că în casul de față nu este în positiune de a spriginì cererea cetățenilor liberei cetăți a Clujului, din motivul, că aceasta privesce un lucru, a cărei stare faptică încă nu este cunoscută în toate amenuntele ei. Ceea ce se scie până acum se scie din ziare și ziarele au înfățișat afacerea după punctele de vedere din care fac parte. Mai încolo după ziarele maghiare este cunoscut, că această afacere însĕși Clujenii maghiari au tratat-o prin aprobările, ce le au esprimat față cu G. Ugron, din punctul de vedere, care este reslățit astăzi preste patria noastră și care dela 1867 încoace, reducênd toate la ceea ce este maghiar și maghiarizătoriu, încuviințează numai ce este plăcut Maghiarilor. Ei au aprobat espresiunile, ce s'au acul institut la care caută cu mânurile toate naționalitățile, a căror fii se află într'ênsa, institut, destinat spre susținerea ordinei înlăuntru și spre apĕrarea monarchiei în afară. Acei, cari privesc în armata comună o representanță a unității monarchiei, cimentul, cre cimentează monarchia, își vor aduce aminte de simpatiile cari au petrecut armata în zile grele, când au avut sĕ ese în afară și nu le vine bine, când acest institut se trage în discuțiunile publice spre a fi încărcat cu atribute necuviincioase și dejositoare. Din considerațiunile aceste dară și din causă, că afacerea încă este pendentă, nu spriginesce hârtia Clujenilor, care se amestecă în legislațiunea militară și nu este învoit nici cu propunerea comisiunei permanente de a se lua simplu spre sciință, ci propune: a nu se lua în considerațiune.

Wittstock apreţuesce cele zise de antevorbitoriu, reflectează însĕ, că deosebirea între propunerea dênsului și a comisiunei permanente nu este mare și spriginesce pe cea din urmă.

V. Roman susține, că este deosebire între propunerea lui Cristea și a comisiunei. Dênsul vede, că Clujenii proced ca și cum numai Maghiarii ar fi în țeară și ca și cum naționalitățile ar trebuì sĕ aprobeze tot aceea ee le vine lor la socoteală. Spriginesce așa dară propunerea lui Cristea.

Tamásy desaprobează licențiile de presă și nu le încuviințează ori și din care parte ar venì acele. Însĕ dacă a înțeles bine propunerea lui Cristea, că adecă sĕ se respingă hârtia Clujenilor nu o poate sprigini.

Punêndu-se la vot propunerea lui Cristea cade și se primesce a comisiunei permanente.

Urmează la desbatere hârtia comitatului Heveșului, prin care se cere

respingerea adresei privitoare la eliberarea Poloniei.

V. Roman avênd în vedere conclusul adunărei de mai înainte nu mai face propunere. Dă însĕ espresiune convingerei sale, că în Ungaria, unde naţionalităţile nemaghiare sûnt asuprite, este destul de eliberat şi că nu sûntem în posiţiune de a alerga într'ajutoriul altora în afară. Elementul polon din Galiţia se află într'o situaţiune mai favorabilă decât a noastră şi nu are lipsă de ajutoriul nostru. Nu face dar propunere. Esprimă însĕ ideea, că se ne vedem noi aici a casă de necasurile noastre.

Celelalte obiecte până la al 15., dintre care distingem: clădirea drumului dintre Şugag şi Jina şi încuviinţarea unui ajutoriu pentru repararea bisericei g. c. din Gârbova, se primesc fără discusiune.

După aceste vine cestiunea clădirei unui edificiu pentru oficiul comitatului, cestiune care se tragĕnă de mai mulţi ani.

Ministeriul de interne prin o hârtie dela 1 Noemvre a. c. Nr. 48447 respunde la conclusul adunărei generale din 8 Octomvre a. c. conform cărui aceasta stăruiesce pe lângă cumpĕrarea casei Nr. 8 din strada morei pentru oficiul comitatens. Ministeriul aflând că acest conclus nu este în armonie cu interesele comitatului îl cassează şi provoacă representanţa comitatului a lua în consideraţiune serioasă clădirea unui edificiu pe Soldiş. Spre sfĕrşitul acesta cere a se substerne pe lângă raport detaiat planul şi preliminariul de spese.

În legătură cu aceasta presidiul comunică, că este împuternicit din partea ministrului, sĕ aducă la cunoscinţa representanţei, că acela, avênd în vedere strimtoarea bănească a comitatului, este aplecat a plăti erariului suma de 6,000 fl. pretinşi ca preţ de rescumpărare pentru locul de clădire. (Locul de pe Soldiş este al [illegible] propunerea comisiunei permanente. Aceasta propune a se substerne ministrului o representaţiune elaborată de o subcomisiune, prin care se motivează, pentru ce nu poate accepta representanţa comitatului clădirea edificiului după indigitările ministeriale. Mai departe cere comisiunea dela vice-comiţiat unele ante-acte spre vedere.

Vice-notariul Székely ca raportor al minorităţii din comisiunea permanentă propune votarea clădirei, pregătirea celor de lipsă pentru clădire, eventual contragerea unui împrumut şi escrierea unui arunc sau unei contribuţii suplinitoare (pótadó) şi în fine însărcinarea vice-comiţiatului cu esecutarea clădirei.

Dr. Wolff stăruesce pentru estradarea actelor necesare pentru instruirea actului. Privitoriu la emisul ministerial i se pare, că ministeriul vrea sĕ silească comitatul la clădire, ceea ce învoalvă şi escrierea unei contribuţiuni neîncuviinţate de dietă. Chiar şi în staturi cu guvern absolut, nu ministrnl, ci suveranul împune contribuţiunile. Trebuie aşa dară păstrată libertatea deciderei în privinţa contribuţiunei precum şi în privinţa locului, unde are a se pune clădirea. Cumpĕrarea unei case s'a recomandat pentruca poporaţiunea sĕ se cruţe de sarcini noue. Recomandă dar substernerea representaţiunei şi estradarea ante-actelor încă în şedinţa de faţă.

P. Cosma nu poate accepta nici votul majorităţii din comisiunea permanentă, nici al minorităţii. Numai în privinţa cumpĕrărei casei din strada morei sûnt douĕ resoluţiuni ministeriale. De aceea în privinţa locului, unde sĕ se aşeţe oficiele comitatense, încape încă discusiune. Representanţa are aşa dară drept sĕ discute dacă este sĕ se clădească sau sĕ se acuire unde-va o casă corespunţĕtoare. Dênsul încă este, din motive sanitare pentru a se ţinè Soldişul liber până se va putè; cu toate că nu ar voì sĕ se susţină ruina, care e întoarsă cu dosul spre parcul Soldişului. Propune a se vota acuirarea unui edificiu pentru oficiul comitatului chiar şi cu oare care jertfe şi nu ar fi în contra acuirărei şi adoptărei casei lui Szalay.

Vice-comitele Sennor reflectează la propunerea lui Dr. Wolff, că basându-se pe § 4 art. 47, 1870 nu este obligat a estrada anteactele cerute.

Dr. Arz de Straussenburg provocându-se la acelaşi § arată, că privaţilor nu este vice-comitele obligat a le estrada ante-acte, dar representanţei comitatului, da. Venind la merit arată şi dênsul la rêndul seu, că representanţa are drept a discuta asupra obiectului şi se provoacă la ministru, care provoacă representanţa a lua în consideraţiune clădirea unui edificiu. Învinuirea din partea v.-not. Székely, că representanţa se joacă cu emisele ministeriale, o combate, ţicênd, că în 1878 s'a decis clădirea pe Soldiş. Ministrul a cassat decisiunea. S'a decis mai târţiu cumpĕrarea unei case. După un an şi jumĕtate se cassează şi decisiunea aceasta. Guvernul este dară de vină, dacă până acum afacerea s'a trăgĕnat şi n'avem nici un crucer spre scopul acesta. Împutarea lui Székely, că egoismul cetăţenilor din Sibiiu împedecă clădirea, o respinge cu aceea, că tocma egoismul acesta ar trebuì sĕ stăruiască pentru un palat pompos în Sibiiu. Din considerare la comunele cele serace din comitat ar recomanda propunerea maiorităţii din comisiunea permanentă. După ce însĕ Cosma a făcut o propunere, care se deosebesce de a majorităţei, cu care încâtva se învoiesse, propune: a se transpune propunerea lui Cosma comisiunei permanente, care se combine propunerile şi [illegible] se raportéze adunărei generale.

Presid. În adunarea aceasta nu recunosc nimenui dreptul de a interpreta legile. Nu sûntem în parlament, chiar şi dacă cineva este deputat. Eu am sĕ decid, dacă procederea este legală sau nu. Nu admit sĕ se interpreteze aici paragrafi în mod advocaţial. Nu se plătesce ca aici sĕ se producă cineva (contraţiceri sgomotoase.) La protocol, ce se cuvine la protocol, de ce me voi şi îngrigì.

Arz. Dl comite a vorbit de deputat. Eu sûnt aici esclusiv deputat comitatens şi dacă mai am şi alte misiuni nu aparţine aici. Dl comite nu are dreptul a mĕ numì aici în înţelesul acesta advocat, nici a'mi împuta, că m'am declarat în mod advocaţial. Dl comite n'a cumpănit bine ce a vorbit. Dênsul a învinuit, nu voiu se ţic, că a însultat, o clasă întreagă de oameni.

Pres. Resping şi aceasta.

Arz. Fie-care este în drept, ba datoriu a lucra după cum i dictează consciinţa.

Pres. Repet, noi nu sûntem parlament.

Dr. Păcurariu într'un lung discurs mai întâiu nemţesce apoi românesce învinuie pe Wolff şi Arz, că au comis erori mari în tratarea formală a afacerei. Spune că 'şi-a retras recursul, care cei doi îl cereau între anteactele din cestiune. Promite însĕ a li'l pune la dispositiune în original sau în concept. Împută majorităţei, că se joacă cu conclusele (Oho!) După ce apostrofează pe acei ce strigă oho şi prin apostrofare provoacă ris general, propune votarea clădirei unui edificiu comitatens pe Soldiş.

Dr. Sentz ca membru nou află de lipsă a'şi da coloarea pe faţă şi declară, că este representantul guvernului*) Şi guverul are drept a fi representat în adunare. În faţa unei majorităţi aşa mari şi compacte, se înţelege, că aceasta nu e lucru uşor Critisează representaţiunea (proiectul) şi cu toate că pune în perspectivă o apropiare de păreri respinge representaţiunea. Căci nu poate admite, ca ministrul sĕ fie înfluinţat unilateral de voturi separate şi recurse, cum se ţice în representaţiune. Ar fi o vătĕmare pentru ministru, când ar presupune cine-va, că este influinţat de Dr. Păcurariu (Ilaritate mare). Propunerea estradărei actelor amintite sûnt toane şi capriciuri. Comitatensii simt o plăcere când pot comanda funcţionarilor comitatului. (Ilaritate.) Discursul s'a întins apoi asupra teoriei despre libertate şi anarchie, provocând esclamări de „încheere!". În fine spriginesce votul minorităţii comisiunei permanente.

Tamásy încă spriginesce votul minorităţii.

N. Cristea constată, că domnii Dr. Păcurar şi Dr. Sentz au ţinut prelegeri lungi despre libertate, drept şi în libertatea dlor vĕd, că numai dênşii, oameni declaraţi ai guvernului, au convingeri liberale, pe când cei de alte păreri, cari mai sûnt în casa aceasta, se joacă cu guvernul şi restring libertatea celor ce representă guvernul. Dênsul crede, că libertatea adevĕrată respectează părerile tuturor şi precum susţin domnii antevorbitori, representanţi ai guvernului, despre sine, că au convingerile dlor, aşa trebuie sĕ presupună şi la ceilalţi că au convingerile lor şi adevĕrata libertate presupune, că este permis şi unora şi altora a şi le apĕra. În decursul discursului apĕră Soldişul contra acelora, cari susţin că mai nainte nu reflecta nimenea la remânerea Soldişului fără clădiri. Dacă Soldişul a fost nebăgat în samă mai nainte astăţi nu mai este şi fiind acum întogmit în [illegible] de lipsă se remână aşa. I pare rĕu că nu remâne şi partea din jos de drum a Soldişului liberă, ca sĕ se continue parcul, aşa încât cu timpul cetatea cea veche sĕ fie încungiurată de toate părţile cu promenăţi, ceea ce ar servì spre binele igienic al cetĕţii. Spriginesce propunerea lui Cosma dar în comissiunea de a se da comisiunei permanente ca sĕ o ia în considerare şi după ameaţi sĕ vină cu un raport, eventual cu o propunere, în care sĕ fie considerată propunerea lui Cosma.

Wittstock respinge însinuarea, că partea, de care se ţine dênsul, tragĕnă afacerea cu intenţiune. În celelalte comitate asemenea cestiune nu a înaintat mai departe. În toate părţile oamenii işi trag sama, sĕ nu încarce prea mari sarcini în spinarea contribuenţilor. Dênsul ia drept esemplu Cisnădia şi arată cât este de încărcată cu contribuţii, căci din venitul brut plătesce 50% contribuţii statului şi comitatului aşa încât se vine 7 fl. contribuţie pe suflet. Şi dênsul voiesce sĕ aibă oficiul comitatens un adăpost corespunţĕtoriu Spriginesce luarea în considerare a propunerei lui Cosma conform propunerei lui Arz.

Dr. Wolff recede dela presentarea recursului lui Păcurar.

Cosma se învoiesce cu propunerea lui Arz. Şedinţa se suspende pe o oară (până la 3 oare).

La 3 oare deschiţênduse şedinţa comisiunea permanentă presentează propunerea:

I Representanţa sĕ se pronuncie din nou prin conclus pentru edificarea unui edificiu comitatens; asupra Soldişului are însĕ a se reflecta numai dacă spre scopul acesta nu s'ar afla edificiu, eventual loc mai corespunţĕtoriu. Vicecomitele în înţelegere cu primariul Sibiiului sĕ pregătească un elaborat pentru adunarea generală prosimă.

II Preiectul de representaţiune sĕ se voteze şi vicecomitele sĕ se îndatoreze a atrage in raportul seu atenţiunea ministrului şi asupra punctului prim.

Propunerea se primesce cu 68 contra 34 voturi.

D. Păcurar insinuă recurs.

Dr. Wolff, în urma unei declaraţiuni a vicecomitelui, că este gata ori când a pune la dispositiune raportul seu cătră ministru 'şi retrage propunerea făcută în această privinţă. Celelalte obiecte s'au primit fără discusiune.

La sfĕrşit s'au ales comisiunile. Resultatul acestor alegeri il vom publica cu altă ocasiune.

*) Se vor bucura Românii, alegĕtorii sei din cercul Sebeşului. Red.

Raportul

ministrului Dimitrie Sturza asupra proiectului de rĕspuns la discursul tronului, cetit în şedinţa senatului Românici dela 1 Decemvre.

(1 Urmare.)

Dar lucrurile nu stau numai acì.

Aspiranţii şi pretendenţii la domnie es din toate unghiurile. Cei mai obscuri, cei mai incapabili, cei mai rei se cred apţi pentru a lua destinele ţĕrei în mânile lor. Unii vin cu drepturi închipuite de ereditate, alţii împinşi de ambiţiune personală nemĕsurată, însĕ incapabili de a o satisface prin o muncă consciencioasă, devotată binelui ţĕrei, alţii se ivesc ca simpli aventurieri îndrăsneţi, ne mai vorbind de câţiva nebuni şi săriţi din minte, cărora le umblă, după vechia ţicĕtoare, gărgăuni în cap. Pentru întreg acest soiu de oameni, binele statului e pus cu desĕvêrşire la o parte. Ei representă desfrănaţii de pe terenul politic, cari cred, că au fost puşi în lume fără nici o îndatorire, numai pentru a'şi satisface pasiuniie înjositoare. Nimic pentru ei nu e mai înalt şi mai sfînt decât mişe, miserabila, cele mai adese incapabila lor personalitate.

Pentru stat şi pentru popor se nasce însĕ din această stare de lucruri desordinea, anarchia, nesiguranţa esistenţei proprii, decadenţa cea mai ruşinoasă.

Pericolul e mărit în douĕ modurit.

Întâia cugetare a fie-căruia, care în monarchia electivă pune mâna pe domnie, este, de a resturna această formă a monarchiei, pentru a asigura tronul urmaşilor sei. Aceasta este atât de adevĕrat, atât de înnăscut acestei forme de guvernamênt, încât domnii aleşi în virtutea ei au mers până asupra legii fundamentale a ţĕrei lor, pentru a împune nu forma unei monarchii ereditare regulate şi legale, ci ereditatea copiilor lor nelegitimi. Sub asemenea apucături cetăţenii perd cu desevêrşire simţemêntul legalităţii, ei nu trăesc decât într'o continuă aţiţare şi agitare, fără scop şi fără ţintă morală. Totul se pare ertat în afacerile publice. Pasiunea şi interesul personal nu'şi mai pun margini: ele devin legea supremă în ale statului.

Al doilea rĕu şi mai mare, de se poate, care e inerent acestei situaţiuni şi se nasce deodată cu dênsa, este imisciunea continnă a vecinilor în afacerile ţĕrei. Din afară provin aţiţări ale cetăţenilor unora în contra altora, susţinerea, inventarea chiar de candidaţi la domnie în timpul unei domnii esistente, corupţiune sistematică şi neîntreruptă a societăţei întregi, în fine imisciune directă în numirea domnilor şi în afacerile interne ale ţĕrei.

Eată urmările neînlăturabile, certe, ce le-a adus şi le aduce pretutindenea electivitatea domniei.

Românii au beut acest pahar amar şi era sĕ'i ajungă şi pe ei trista soartă a Poloniei, a cărora vecini se întrunirĕ prin tractat formal, ca se împedece, chiar prin forţa armelor, transformarea monarchiei ereditară.

Luptele noastre din lăuntru se întorceau numai împregiurul aspiraţiunilor celor mai nesaţioase, ambiţiunilor celor mai de rênd. Ele au asvirlit ţeara într'o miserie şi o mişelie atât de mare încât în timp de un secol şi jumĕtate domnii au fost numiţi de

străini. Mai mult încă. Sĕ nu uităm nici odată, că urele reciproce ale candidaţilor indigeni au produs monstruositatea, că acestia înşişi au cerut dela Poartă pe fanarioţi, şi că Poarta'i numia şi scotea în fine din domnie, după voinţă şi plăcere. Principatele române ajunsese a fi o moşie părăsită, dată pradă în mâna unor arendaşi nesaţioşi, fără consciinţă, fără cugetări bune, şi cari cele mai adese plătiau cu capul ambiţiunea şi rapacitatea lor.

Fermanul din 21 Martie 1716, pentru numirea celui dintâiu domn fanariot pe tronul lui Mircea şi al lui Mihaiu Viteazul, ḑicea, că sultanul găsesce, că Ştefan Cantacuzino a ţinut prea mult domnia ţĕrii, şi că Padişahul află cu cale sĕ pue pe scaunul muntenesc pe domnul Moldovei şi se cheme pe mazilitul domn la Constantinopole, unde va trăi nesupĕrat: Peste douĕ luni, 7 Iunie 1716, se tăiau în Gonstantinopol capetele lui Cantacuzino şi a tată-sĕu. Unii din domnii fanarioţi, Constantin Mavrocordat, a fost de ḑece-ori rĕnduit şi destituit domn, de şese-ori în Valahia şi de patru ori în Moldova; de douĕ ori el nu a ocupat scaunul domniei de cât patru luni de ḑile.

Înrîurirea esercitată de acele timpuri nefaste asupra timpurilor noastre nu s'au deschis de nimeni mai plastic, de cât de marele nostru istoric Eudoxiu Hurmuzache. Sûnt momente în cari e necesar ca naţiunile, ca şi fie care om, sĕ reîntre în sine, sĕ'şi observe defectele şi sĕ ia mĕsuri de îndreptare. În asemenea moment trebue se fie ascultată vocea acelora cari, însufleţiţi de spiritul adevĕrului, şi al iubirei, vorbesc cătră uaţiune ca părinţii cătră fii lor.

Eudoxiu Hurmuzache ḑice:

„Românii au fost atraşi în putrejunea „morală a Orientului, care a pătruns la „Grecii bizantini şi la Turci pană la cel „mai înalt grad, toate păturile poporului, „cufundând într'ênsa întreaga viaţă politică „a Statului, şi rĕspândindu se din capitală, „ca din vatra'i de căpetenie, asupra între„gei ţĕri. Cari erau oamenii, cari se mişcau „şi ce produceau ei? Usurpatori, cari, des„preţuind legăturile firesci de inrudire, restur„nau de pe Tron pe proprii lor fraţi, scoţindu-le „ochii şi aruncându-i în mănăstiri. Domnii, „cari se certau pentru subtilităţi de tot felul, „în loc de a guverna cu înţelepciune şi „cu vîrtute, în loc de-a vedè propria lor „slăbiciune şi pericolele ce ameninţau din „afară. Pretendenţii la Coroană, cari uitau „făţis credinţa jurată, violau fără cuget „tratate solemn întărite şi întindeau mâna „la ori ce nelegiuire, numai spre a'şi ajunge „la scop. Ooameni de posiţie înaltă şi de „o influenţa mare, modele de nedemnă slu„gărie cătră cei de sus şi de nedemnoasă „trufie cătră cei de jos, esploatând în inte„resul lor privat posiţiunea lor oficială şi „abusând de ea ca de o părghie în întrigile „lor contra puterei statului. Căsătoria de„venise o prostituată a politicei şi a poftei „de Tron sau de putere; se calculau foloa„sele politice, ce ea putea aduce, se cumpă„niau succesele politice şi persoanele, pen„tru a decide despre durata ei. Simţimêntele „de patriotism sau de împreună vieţuire a „cetăţenilor erau degradate la un egoism „strimt şi la o lăcomie nemĕsurată de câştig. „Lipsa completă de fidelitate şi de bună „credinţă în relaţiunile publice interne şi „esterne, făţărnicia şi înşelăciunea interesată „în viaţa publică, se aşedară ca regule sta„tornice şi se întinseră şi asupra vieţei pri„vate. Demoralisarea, coborându-se din sfe„rele de sus în cele de jos, pătrunse cu „silă şi cu vicleşug toate clasele poporului „şi le molipsì. Elementul egoistic devenì „preponderant şi isgonì silinţele continue, ce „trebue sĕ facă un popor, care vrea sĕ aibă „un viitor pentru a îmblânḑì propriul sĕu „suflet prin cugetarea strictă la datoriele „omenesci şi la principiele esterne ale vir„tuţii. Urmele acestei tendenţe demoralisătore, care înăduşe ori-ce calităţi bune precum buruiana înăduşe grâul, au rĕmas din „epocele anterioare pănă astăḑi, şi se ma„nifestă în viaţa publică şi privată a noului „stat român, într'un mod, care contraḑice cu „fiinţa nobilă şi întelegintă a Românulu, şi „care justifică dorinţa ferbinte a ori căruĭ „amic al acestui popor, de a vedè lucrurile „îndreptându-se spre bine.“

Astfel România ajunse la ultima'i înjosire. Românii înşişi începeau a nu mai avè încredere în viitorul lor, căci toţi participau la faptele miserabile, ce se petreceau, şi când se ivia un patriot infocat, el plătia de multe ori cu viaţa pentru simţimentele oneste ale inimei sale. Cine nu'şi aduce aminte d. es. cum Constantin Cantemir, fără judecată şi fără vină, ordonă, de a se tăia capul logofĕtului Miron Costin, pentru că acesta era om drept, cu frica lui Dumneḑeu şi cu iubire de ţeară.

Independenţa ţerei devenise un mit. Nici suveranitatea internă nu mai esista pe deplin. La ceremonia investiturei, Domnii ţĕrei se prosternau în genunchi dinaintea Sultanului, şi când încălecau la Poartă pe calul de paradă, ei sărutau scara şelei împĕrăteşci in semn de supunere. Mai mult încă! Generali străini guvernară în diferite rênduri. Principatele cu o autoritate mai mare de cât a multora din Domnii ţĕrei. Domnii români, cari au domnit după 1821, precum Grigore Chica, în ţara românească, şi Grigore Ghica în Moldova, aveau a susţinè o luptă crâncenă pentru a apĕra drepturile şi interesele ţĕrei, simplii consuli, agenţi comerciali, făceau de tremura dinainte-le. Domn şi boeri. Principii ţĕrei se degradaseră în tratatele internaţionale din 1849 la rangul de „înalţi funcţionari“ priveghiaţi şi ordonaţi de comisari străini, Românii, cari îndrăsneau sĕ pronunţe cuvêntul de patrie, cari cugetau la binele şi viitorul ei, se ocupau de limba naţională şi de scoale, se declerau în actele publice ale guvernatorilor străini de oameni nesupuşi, anarhici, neleali şi cari vor avè a suferì toată urgia omenească.“

Europa însĕ considera aceste douĕ ţĕri române ca provincii turcesti, destinate a fi incorporate într'un oare care timp de vreunul din puternicii lor vecini. Drepturile Principatelor române nu numai nu esistau pentru dreptul ginţilor, dar se statorise persuasiunea, că acele drepturi nu au esistat nici odată. Nu erau ele continuu contestate în dreptul teorectic şi practic al ginţilor până în timpurile din urmă? Nu era perdută chiar în majeritatea Românilor cunoscinţa despre acele drepturi? Mai mult încă: poporul român, din causa domniilor degrădătoare, ajunse a fi despreţuit, desconsiderat şi declarat neapt, de a îndeplinì cerinţele civilisaţiunei moderne.

In asemenea impregiurări era cu neputinţă de-a lucra, de-a face ceva bun şi bine. Bântuiţi din afară, fără linişte în întru, şfăşiaţi şi desconsideraţi: ori ce aspiraţiune mai înaltă, orice idee a binelui public, era înnecată în vĕrtejul viţiilor al anarhiei şi al relelor pasiune dominante. Degradarea generală a societăţei ajunse la culme. Un patriot onest bine cugetător se află într'o stare desperată El trebuia sau sĕ stea la umbră, privind cu ochii necaţi în lacrămi spectacolul sfâşietor al decadenţei moşiei strămoşesci, sau sĕ trăiască într'o luptă continuă de toate ḑilele pentru esistenţa ţĕrei şi pentru a sa proprie.

Nici nu putem astăḑi pricepe, cât de mare au fost munca, silinţele, sacrificiile, curăţenia de simţiri şi de cugetări, energia, iubirea de ţeară a acelora, cări, mai ales de la începutul secolului actual, în timp de peste cinci ḑeci de ani au lucrat fără oboseală, fără a se descuragia la schimbarea miserabilei şi periculoasei stări de lucruri în care ne aflam. Picătură, dar continuă a fost lucrarea ca şi suferinţa, cei mai mulţi dintre acei luptători nici au zărit măcar zorile acelui viitor, pentru care se luptau cu o abnegaţiune antică. Ei se sfĕrşiau, lăsând urmaşilor credinţa lor, speranţa lor, virtutea lor, ca esemple neşterse de imitat şi de urmărit.

Însĕ ideile de civilisaţiune, de libertate, de progres, simţimentele naţionale, nutrite mai întâiu de puţini, se rĕspândiră tot mai mult în inimile şi în minţile cetăţenilor. In fine, tot ce era sănĕtos nu mai trăia şi nu mai lucra, de cât în speranţa unui viitor fericit şi asigurat. Cei puţini deveniră mulţi şi în fine legiune.

Astfel evenimentele din 1821 şi din 1848 au preparat naţiunea şi anul 1856 o găsì coaptă pentru a pune capĕt relelor trecutului şi a păşì cu decisiune spre o desvoltare sigură.

Resbelul oriental din 1854 fu decisiv, căci el liberà România de apĕsarea externă, ce zăcea asupra ei. Se poate ḑice, că în momentul, în care Puterile cele mari ale Europiei au decis sĕ întrebe pe România despre voinţele şi dorinţile ei: cestiunea indepedenţei şi a propăşirei ei era ca şi decisă căci naţiunea nu avea de cât a culege fructele, ce ajunseră la maturitatea lor.

Românii veniră la apelul făcut de Europa cu un întreg program de recostrucţiune a Statului lor. Acest program presentat de Divanurile ad-hoc de neştearsă memorie nu era un act teoretic sau o compunere retorică plină de fraze generale. Acest program expunea într'-un mod clar, bine motivat politicamente judecat, necesităţile şi voinţele poporului Român în privirea organisărei ţĕrei, atât în partea situaţiunei ei externe, cât şi în privirea liniamentelor principale ale afacerilor interne. Acest program dovedia, că Europa nu avea a face cu o populaţiune necultă şi barbară, dar cu un popor care deşi a rĕmas în urma progresului şi a desvoltărei Occidentulni, din împregiurări nefaste şi afară din voinţa şi din putinţa sa totuşi păstrase fundamentul civilisaţiunei antice, din care 'şi trăgeau originea, şi nu rĕmăsese cu totul străin de civilisaţiunea modernă, spre care avea aspiraţiuni neîndoioase şi atracţiune decisivă.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Mulţămită publică.) Societatea de lectură „Andreiu Şaguna“ îşi esprimă prin aceasta cordiala sa mulţămită tuturor acelora, cari cu ocasiunea şedinţei publice din preseara S. Apostol Andreiu, au binevoit a contribuì prin oferte marinimoase la înaintarea societăţii.

În preseară au contribuit:

Ilustritatea Sa N. Popea 5 fl., d. d. A. Bechnitz 2 fl., N. Petrescu 1 fl., d-na König 4 fl., Zidu 1 fl., Munteanu 1 fl., Popa adv. 1 fl., P. Petroviciu 1 fl., G. Bobeş 1 fl., d-na Matheiu Gregor 1 fl., Kazan maior 1 fl., Petchescu căpitan 3 fl., Bacea căpitan 1 fl., Dr. Ab. Todea 1 fl., Ioan Hannia 5 fl., d-ra Roşca 1 fl., Dr. Moga 2 fl., G. M. asc. de drept. 1 fl., Balaş 1 fl., Stroia 1 fi., Nădĕşan 1 fl., d-na ved. Popa Radu 1 fi., D. Cunţan 2 fi., Simtion 1 fl., Hobian 1 fi., Henteş 1 fl., d-na Răcuciu 2 fl, Const. Stezariu 2 fl., D. Comşa 2 fl., Z. Boiu 1 fl., Nicanor Frateş 2 fl., Popa tip. 1 fl., d-na Stoica 1 fl., Dr. Dan. Barcian 2 fl., Simionaş 1 fl., Dr. Maier 2 fl., d-na Roşca 2 fl., P. Roşca 1 fl. Dr. A. Brote 1 fl., Gregor Mateiu 4 fl., Petric amploiat 1 fl., Simeon Popescu 2 fl.

Prin altă mână:

Bar. Urs 5 fl., Ales. Leb 2 fl., Ioan Bechnitz 1 fl.

Prin postă:

A. Olariu adm. ppesc 5 fl., I. Petric ppop 2 fl., Ieroteiu Beleş vicariu 2 fl. Suma totală. 91 fl.

Comitetul arangiator.

* (Convocare.) Despărţĕmêntul al VIII al Asociaţiunei transilvane pentru cultura şi literatura poporului român 'şi va ţinè adunarea generală, în oraşul Alba Iulia în 8 Ian. 1881 c. n. respective în a treia ḑi de crăciunul românescu.

La această adunare se invită toţi on. domni membrii ai asociaţiunei din acest despĕrţământ precum şi fiesce care doritoriu de înaintarea culturei şi literaturei poporului român.

Din şedinţa subcomitetului al VIII. Alba-Iulia în 19 Decemvrie 1880.

Ioan Pipoş m. p., director. *Rubin Patiţa* m. p., actuariu.

* (Refusarea balului de curte). Jurnalul „Die Presse“ scrie în această privinţă următoarele: Refusarea balului de curte publicată de curênd a căşunat o mare confusie în multe cercuri. Comisiunea magistratuală a adus conclus, a comanda pentru festivitate o sumă de obiecte pentru înfrumseţare în preţ de 38,000 fl. şi încă nu se scie, câte comande şi în ce preţ au sosit deja. Foarte multe persoane chemate spre a da ajutor la grupe 'şi-au cumperat materiele şi 'şi-au comandat deja costumele. Mulţi industriali, cari au comandat anume pentru festivitate materii scumpe, au remas cu ele în pagubă, pentrucă acuma nu se găsesce nimenea, sĕ le rescumpere. Apoi câte alte năcasuri nu s'au pricinuit prin refusarea balului?

* (Maghiarisare). La tribunalul din Sibiiu pănă acuma s'au primit scriptele advocaţilor şi în limba română şi germână pre lângă cea maghiară. In 14 Dec. n. însĕ tribunalul a adus conclus şi în 17 Dec. 'l-a publicat, prin care advocaţilor le este interḑis a se mai folosì dela 1 Ian. 1881 încolo de altă limbă în scriptele precum şi în pertractările lor verbale, decât numai de cea maghiară. Aici trebue se însemnăm, că tot cercul tribunalului din Sibiiu este locuit mai numai de Români şi Saşi. Deci de aci încolo şi la noi, ca şi în alte părţi ale Ungariei justiţia are sĕ promoveze cunoscinţele limbei maghiare şi de dragul acestei limbi advocaţii, cari nu sciu unguresce, pot sĕ se bage în cătane, eară clienţii lor sĕ peardă causele, cari se vor purta într'o limbă, pe care nu o înţeleg şi pe care şi judecătorii, cari nu sûnt Maghiari, o mai schimosesc, încât abia o pricep şi Maghiarii. Acest conclus e isbitor chiar în legea de naţionalităţi.

* (Reducere de tarifă.) Noua tarifă pentru persoanele, cari călĕtoresc pe căile ferate de stat unguresci, este încuviinţată de ministrul de comunicaţiune şi aşa pe toate liniile ferate de stat unguresci şi pe linia ferată Dunăre-Drau, fie trenurile accelerate sau de persoane, din 1 Februarie 1881 încolo se vor plătì în clasa I. 5. cr., II. 3.5 cr. şi III 2.5 cr. de persoană şi chilometru *plus* darea de transport, precând tacsele pentru trenurile micste şi de mărfuri, cari transportează şi persoane, vor fi reduse pe clasa I la 4. 5 cr., II. 3 cr. şi III. 1. 5 cr. Deoarece în chipul acesta tacsa de clasa III. este egală cu aceea, care se plătesce astăḑi pe clasa IV, aceasta pe viitor nu se va mai purta şi vagoanele ei se vor folosì numai pentru transportare de lucrători şi mărfuri plătinduse 1 cr. de persoană şi chilometru. Biletele deja esistente pentru călĕtoriile încolo şi îndĕrĕpt, devreme ce faţă cu tacsele nouĕ pentru trenurile micste nu se mai pot reduce, îndreptăţesc la folosirea trenurilor accelerate.

* (Epidemia de vĕrsat) ḑice „G. Trans.“ încă tot nu se mai potolesce. Statistica arată şi acuma în oraşul nostru câte 16—18 casuri de boală pe ḑi. Cele mai multe casuri se ivesc în Scheiu. Ce mĕsură eficace a mai luat on. comisiuno pentru epidemie?

* (O inventţiune preţioasă.) S'a găsit, ḑice „Rom.“ după „Schffield Telegraph,“ un mijloc simplu şi practic de a micşora numĕruf înnecaţilor: El consistă într'o preparaţiune chemică, care se pune sub căptuşala jiletcei, de ambele părţi ale peptului şi pe sub ceafă. În momentul când persoana cade în apă, hainele se umflă şi înecarea e cu neputinţă: capul nu poate sĕ se cufunde sub valuri. Această invenţiune a fost esperimentată la băile din Scheffield. Întâiu s'a aruncat în apă douĕ petece de pânză, în a căror scutece se pusese preparaţiune. Pânza s'a umflat îndată şi a format unui fel de perniţie, care plutia. Unul din servitorii stabilimentului s'a îmbrăcat apoi cu o haină conţinênd preparaţiunea şi 'şi-a aruncat apa în formă de ploaie pe el, ca sĕ se arete, că umflarea nu se produce prin ploaie. Deşi omul era ud de tot, haina lui nu se umflase. El se aruncă apoi în

apă și eșì îndată la suprafață, haina sa se umflase numai decât. Inventatorul asigură, că aparatul seu, care este foarte simplu, poate susținè o persoană pe apă într'un timp foarte lung , 40—50 de oare. În casul, când persoana ar perde consciința, aparatul, pus la spate și la pept, formează un fel de perină, care susține capul.

(Innotătoare celebră). O Englesă, miss Agnes Beckwith dice „Rom“ în etate de 18 ani, care a devenit celebră prin aptitudinea s'a pentru notațiune și care a percurs anul trecut pe Tamissa, o distanță de 8 leghe în 6 ore și jumětate a făcut, dice „Standard“, o nouě încercare mai estraordinară încă.

Im presința mamei sale și tatălui seu, profesor de notațiune foarte cunoscut la Londra și a unei mulțim curioase a înnotat trei-deci oare consecutive în marele basin al balenei în acuariul din West-minster.

Înaintea semnalului de plecare, multe persoane au căutat sě se asigure dacă miss Beckwith nu purta cu sine vre un apărat de flotațiune.

Învestmêntată ca mateloții s'a afundat în basin; apoi, dând de fund, iute s'a desbrăcat, și apěru la suprafață cu un simplu corsagiu de pagiu și într'un pantalon de mătasă neagră, tivetat cu roșu. În primele oare, miss Beckwith a despicat apa cu vigoare, făcênd tot felul de evoluțiuni cu o abilitate distinsă, și chiar valsând în giurul basinului.

Cătră oarele 11 seara, ca sě se repause se aședă pe spate. Cu toate că după condițiunile remașului, îi era permis sě ese din apă odată și sě se repause o jumětate de oară, ea n'a voit sě profite de acest favor. La oara mesei, părinții sěi 'i-a dat ceaiu, carne și pesce. Când judecătoriu anunciară, că miss Beckwith 'și-a terminat cursul și că putè sě iasă din basin, aplausele se ridicară din toate părțile și flori acoperiră pe infatigabila înotătoare.

* (Datinile ovreilor din Caucaz.) Când un Evreiu din Caucaz zace pe patul de moarte, amicii sěi se apropie de pat, și în momentul morței 'i sucesc gâtul așa că fața lui e întoarsă la spate. Protestările rudelor mai de aproape, când acestea cred că poate n'a sosit momentul din urmă, nici nu se bagă în samă. Sucirea trebue sě se facă prin o mișcare puternică, îndată ce muribundul 'și-a dat suflarea din urmă, și pentru a nu ajunge prea târdiu se face mai bine ce-va mai de vreme.

Se întêmplă că pacientul, în loc de suflarea din urmă, dă un urlet violent și împedecă deplina sucire; ba sûnt oameni, cari după aceasta s'au însănoșat din nou, remânênd cu capul strâmb spre aducere aminte a operațiunei încercate. Aceste sûnt însě numai escepțiuni, căci în cele mai multe casuri lupta cu moartea încetează prin sucirea gâtului. Cadavrul se coasă în cămașa de mort, așa că mortul remâne liber, și se duce în fugă pe o targă la cimiter. Cadavrul cu mânile încrucișate pe piept se depune într'o groapă de 2 metri adêncă, cu pieptul pe pământ, așa că fața după sucirea esecutată stă în sus.

Lângă el pune o secure, un ferăstrău, o daltă, mâncare, beutură și ceva bani, ca neapěrați pentru călětoria lui. Cu instrumentele sě'și facă drum prin pădurea deasă ce'l împedecă de a întra pe ușa raiului, ear' cu banii sě mituiască pe păzitoriul ceriului. După ce s'au pus toate aceste lângă el, se astupă groapa ridicându-se un mormênt lungăreț; cei de față mănâncă apoi ouě coapte de tot fierbinți, dicênd de douě ori: „Tu'mi arți inima, așa ți-o ard eu pe a ta.“ În fine se îmbată și se întorc jucând a casă.

„Resb.“

* (Cutremuri de pământ și vulcane.) Perioda cutremurilor de pământ e însoțită de o mulțime de alte fenomene. Rapoartele ce sosesc din Honolulu în Sct Francisco spun că în toamna trecută a erupt vulcanul Mauna Loa din Havai într'un mod atât de grandios, cum nu s'a mai pomenit până atunci. Erupțiunea a început la 5 Novembre, 6 miluri dela vêrful craterului și vărsarea e însoțită de esplosiuni teribile.

Bibliografie.

Cionca I., *Practische Grammatik der rumänischen Sprache* (Nach Dr. Ahn's Methode) für den Schul- und Selbstunterricht. Zweite Auflage. Bucarest 1881. Prețul 2 lei n.

Mireasa mormêntului sau Logodiții fără voie. Traducere de N. C.-Bucuresci. Prețul 60 bani.

Convorbiri literare. Anul XIV — Nr. 9 (1 Decembre 1880).

Sumariu: *Corespondența dintre d nii Vasile Alecsandri și Ioan Ghica.* (VI) — *Literatură religioasă populară,* adunată de episcopul Melchisedek. (Urmare) — *Istoria lui Cluang Söng și a soției sale Tien-și* (din chinezesce, după trad. germană a d-lui E. Grisebach) (Sfîrșit). — *Ad Maecenatem; Ad Leuconoen; Glycera*; *Ad Amicum,* (după Oratiu), poesii de Ascanio. — *Studie filologice* de V. M. Burlă. — *Străin îmi ești acuma...* poesie de Veronica Micle. — *Și mě 'ntrebi...*; *Acrostich* poesie de A. V. — *Bibliografie* de M. Pompiliu. — *Corespondență.*

Ortodoxul. Foaie eclesiastică. Anul I (Sem. 2) — Nr. 11 (1 Decembre 1880).

Sumariu: *Anunciu. — Clerul de mir și clerul monachal. — Istoria iconomachismului. Cărțile Bisericesci. — Viața monachală după regulele St-lui Pahomie și a St-lui Vasile. — Regulament. — Chestiunea salariilor preoților înaintea Camegei — Bibliografie.*

Bursa de Viena și Pesta
din 18 Decemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	110.25	110.30
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	82.30	82.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.25	99.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.25	86.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.25	125.75
Obligațiuni ung. de rescumpěrarea pământului	96.50	97.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	95.25	96.—
Obligațiuni urbariale temeșiane	95.—	95.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	94.—	95.—
Obligațiuni urbariale transilvane	94.75	94.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	96.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	94.75	94.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.90	72.90
Datorie de stat în argint	73.75	73.80
Renta de aur austriacă	87.65	87.75
Sorți de stat dela 1860	131.—	132.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	814.—	825.—
Acțiuni de credit austr.	287.20	287.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	262.75	264.50
Sorți unguresci cu premii	107.25	107.50
Sorți de regularea Tisei	107.60	107.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.61	5.60
Napoleon	9.37	9.37½
100 marce nemțesci	58.15	58.10
London (pe polița de trei luni)	117.85	117.65

Economic.

Mediaș, 9 Decemvre n. Pro hectolitră: Grâu 7.40—8; Grâu sěcăreț fl. 6.—6.60; Sěcară fl. 5.—5.50 Ověs fl 2.—2.40; Cucuruz fl. 3.—3.50; Sěmênță de cânepă fl. 3—3.50; Fasole fl. 5.—5.50 mazere fl. —.—; Cartofi fl. 1.80—2.; Fên fl. 1.20—1.40; cel vechiu; cel nou fl. ——; Cânepă fl. 24—28; Slănină pro 100 chilo: fl. 50—66; unsoare de porc fl. 60; Sěu de luminări fl. 32—46; Spirt pro grad cr. 10; carne de vită pro chilo 40 cr. carne de porc 40— cr. carne de viței 40 cr.; carne de berbece 24 cr.; ouě 6 de 10 cr. Și târgul de ași n'a fost tare cercetat Timpul frumos și cald.

Budapesta, 18 Dec. n. După semnele, ce ni se arětau și în rêndul trecut, am tras nădejde, că după cum am anunțat deja și în raportul nostru trecut, cât de curênd vom fi cercetați de o carnă după cum s'ar cuvenì pe timpul acesta. Toate așteptările însě au fost înzadar. Timpul și din sěptěmâna trecută a fost foarte domol, deși amenința ici colo cu ploi rěci, cari sě se prefacă pe urmă în zăpadă. Nici ploile însě n'au ținut, timpul cu deosebire cătră mijlocul sěptěmânei earăși a început a se însenina, temperatura devenì cu încetul chiar caldă de nesuferit în vestminte de earnă și așa preste tot putem dice, că avem mai mult un timp uscat primărăratic. Navigațiunea pe Dunăre e în vigoare, ca vara, comunicațiunea pe uscat este de tot viuaie, negoațele cu toate articlele sûnt mulțămitoare pentru cumpěrători și vêndêtori, de vremece prețurile articlelor sunt mijlocie. Bucatete cu deosebire deși au fost în târg în cuantități foarte mări au trecut ca fulgerul, pentrucă cualitativ au fost frumoase și prețurile lor nu prea scumpe. Așa notăm în special:

Grâul la 85,000 m. m. cu fl. 10—12; Sěcara la 7000 m. m. cu fl. 9—10.50; orzul la 4000 m. m. cu fl. 5.50—6.50; ověsul la 4000 m. m. cu fl. 5.50—6.80; cucuruzul la 80,000 m. m. cu fl. 8—10; făina a trecut mai bine ca mai înainte; asemenea și păstăioasele și adecă: fasolea cu fl. 12—14; lintea cu fl. 13—15; mălaiul cu fl. 7—8; sěmênța de cânepă cu fl. 8.—9; sěmênța de in cu fl. 10—11; (toate per 100 chilogr.); lânile cu fl. 2.50—3.80 per chilogram.

Porcii la 80,000 capete au trecut foarte bine. Din Ungaria de jos au fost la 5000, din România la vre o 600 și din Ardeal peste 300 capete; unsoarea de porc s'a vêndut cu fl. 67—69; slănina cu fl. 54—55; sěul cu fl. 42—43; spirtul *en gros* cu fl. 34—35.50; *en detail* cu fl. 35—36.80 per 10,000 litre %;

Peile de bou, cu fl. 112—115; de vacă, cu fl. 105—110; de viței cu fl. 215—122; de oaie cu fl. 65—70; de miel cu fl. 50—52 (toate per 102 dărabe); de cal cu fl. 9.50—10.50 părechea.

Estras din foaia oficială Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 15 Ian. și 12 Febr. imob. societății pentru scoaterea cărbunilor de peatră din Sângiors); (judde. cerc) în 4 Ian. imob. soției lui George Kamáromy în Semeria; în 24 Ian. și 24 Febr. imob. lui David Costescu în Tămaș; în 24 Ian. și 24 Febr. imob. lui George Nandrea în Dobra (trib. Deva); în 15 Ian. și 15 Febr. imob. lui Teodor Oprea în Mânăstur (trib. Cluj); în 15 Febr. și 15 Martie imob. lui Francisc Nagy în Cechefalva, Bancfalva și Cosmaș (trib. Cicsereda); în 24 Dec. și 24 Ian. imob. lui Samoilă Storch și ale remasului după Luise Storch în Bistrița (trib); în 19 Febr. imob. lui George Rether jun. și soți în Lăsleul mic (judec cerc. Sighișoara); în 5 Ian. și 5 Febr. imob. lui Teodor Apolzan în Sibiel (trib. Sibiiu); în 30 Dec. imob lui Alecsandru Cioran în Bozieș (judec. cerc. Orăștie);

Nr. 366. 1—3

CONCURS.

Venind în vacanțe 2 (douě) ajutoare de câte 25 fl. v. a. din cele 16 destinate a se da învětăceilor dela opt profesiuni anumite, se publică prin aceasta concurs pentru doi tineri români, cari voiesc una numai din următoarele meserii: rotăria, lemnăria (dulgheria, bărdășia) ferăria (ori lăcătușia) curelăria (ori șelăria) măsăria (templăria) cojocăria, pelărieria, cismăria (ciobotăria).

Suplicile au sě fie instruite cu următoarele documente:

1. Carte de baptism, din care sě fie evident, că concurentele este de nascere Român, și că are cel puțin etatea de 14 anì împliniți.

2. Atestat scolastic, că are cel puțin cunoscințele care se propun în scoalele primare (normale) de patru clase, mai cunoasce și vre-o altă limbă usitată în Transilvania maghiară sau germană.

3. Revers dela părinți sau tutori, că vor lăsa pre fii lor sě învețe meseria la care se aplică, până când vor eși sodali conform regulelor existente pentru industriași și cu atestat în regulă.

4. Un ecsemplariu din contractul, ce părintele sau tutorul (epitropul) suplicant va încheia cu măestrul, la care elevul întră pentru învěțarea profesiunei.

Terminul acestui coucurs se defige până la 15 Februarie 1881.

Suplicile întrate după ecspirarea acestui termin nu se vor mai putè lua în considerațiune.

Sibiiu, 18 Decemvre 1880.

Comitetul asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român.

Iacobu Bolog'a m. p.
v. pres.

G. Baritiu m. p.
secret.

Nr. 257. 3—3

CONCURS.

La concursul publicat în „Tel. Rom.“ Nr. 108 109 și 110 a. c. pentru parochia de cl. III. Galați neivindu-se nici un concurent, prin aceasta se publică de nou concurs cu terminul până la 20 Decemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Casă parochială cu douě odăi, șură și grajd, la care mai aparține și o grădină de un car de cucuruz.

2. Folosirea cimiteriului, a unui fênaț de un car de fên, a unui pășunat și arătură, în mărime de 2 jugere numit la „lunca morii“,

3*). dela 140 de case, câte o ferdelă de cucuruz stêrmit, sau 11 cupe de grâu bun.

4. Venitele stolare sistemisate care toate la olaltă, apropie la suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie, au de a'și substerne petițiunile instruite conform statutului organic și regulamentului congresual din 1878 la subscrisul oficiu ppresbiteral până la terminul mai sus prefipt.

Abrud, 3 Decemvre 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Gallu m. p.,
protopresb.

*) In concursul prim s'a pus din eroare numai 40 case.

Nr. 154. 2—3

CONCURS.

Conform ordinațiunei consistoriale din 18 Noemvre a. c. Nr. 3688 B. prin care sě dă voie comunei bisericesci Murěș-Oarba, protopresbiteratul M.-Oșorheiului, pentru instituirea unui capelan lângă neputinciosul lor paroch Samson Moldovanu, prin aceasta se publică concurs cu terminul 30 Decemvre, 1880.

Emolumentele sûnt:

a) jumětate din canonica porțiune care face 12 jugere.

b) jumětate din venitele epitrafirului;

c) alesul de capelan va purta și oficiul de învěțătoriu, pentru care va avè plată 8 jugere de pământ din moșia donată de Sandu Istinicu.

Doritorii de a dobândì acest post sûnt avisați conform Statutului organic a'și așterne suplicele sale instruate întru înțelesul regulamentului congresual din 1878 oficiului protopresbiteral în Murěș-Oșorheiu.

S'a dat în conțelegere cu comitetul parochial în M.-Oșorheiu, 26 Noemvre 1880.

Parteniu Trombițaș de **Bethlen** m/p.,
protopresbiter gr. or.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, și casurile cele mai înděrětnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie și totdeauna cu succes, și în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 23—24

Redactor respundětor: **Nicolau Cristea.** Editura și tip ariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 147. Sibiiu, Sâmbătă 13 Decemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 12 Decemvre.

Din Galați se telegrafează în 22 Decemvre a. c. la „P. Ll.“: Represensentanții Românieĭ și Serbieĭ în sinul comisiunei dunărene s'au separat de cel al Bulgariei. Până când acesta se opune consecuent cunoscutelor propuneri ale Austro-Ungariei, cari astăți sûnt la ordinea ḑilei, cei dintâiu s'au aproriat de vederile Franciei și Italiei, a căror representanți sûnt mai pe aci sĕ accepteze punctul de mânecare austro-unguresc. Se pare, că proiectul Austro-Ungariei privitoriu la instituirea unei comisiuni a staturilor riverane dela Dunăre se va primì pe lângă puține modificațiuni. — Telegrama are atâtea îndoieli de pare, că te ia fiori, când cugeți la primirea indicată de „P Ll.“

Vinerea trecută, scrie „Timpul“, cabinetul engleza ținut la Londra un consiliu foarte important. După cum spun foile engleze, ministrii au manifestat convingerea, că n'ar fi imediat necesară nici luarea unor mĕsuri estraordinare în Irlanda, nici convocarea parlamentului spre a obținè dela el sancțiunea nouelor legi represive. Cu toate aceste, dacă starea de lucruri se va agrava în Irlanda până la 16 Ianuarie, atunci se va presenta parlamentului un proiect de mĕsuri represive, conținênd suspensiunea actului *habeas-corpus*, precum și propuneri destinate, a remedia relele, de cari sufere Irlanda. Aceste propuneri se vor presenta sub forma unui proiect de lege unic. Se mai susține, că puține ḑile după deschiderea sesiunei, guvernul Irlandei va fi investit cu puteri indispensabile pentru restabilirea ordinei. În același timp cabinetul va face o declarațiune politică asupra acestor puncte. „Times“ mai adaugă, că resoluțiunea luată de cabinet cu privire la introducerea unui bil, care sĕ autorise întrebuințarea mijloacelor coercitive, nu esclude aplicarea mĕsurilor estraordinare înainte de reuniunea parlamentului, dacă evenimentele ar face imediat necesară aplicarea lor. După o telegramă din Dublin, guvernul ar avè intenția, sĕ aresteze pe toți șefii ligei agrarie. Totodată magistrații Irlandei vor fi investiți cu puteri estraordinare. Guvernul are de gând sĕ mai trimită în Irlanda două noae regimente și chiar o parte din poliția Londrei.

Duminecă cabinetul englez ear' a ținut o ședință de 4 oare, în care s'a ocupat esclusiv cu legislațiunea agrarie din Irlanda. Se ḑice, că ministeriul a convenit sĕ propună întinderea proprietății fonciare a țĕranilor, precum și un proiect de lege, care sĕ autorise a se începe cultivarea unor întinderi de pământ, nelucrate până acum în Irlanda. Guvernul va fi obligat a da ajutoare oamenilor lipsiți de mijloace.

Dela universitatea săsească.

În ședința dela 21 Decemvre n. comitele Wächter comunică universității, că comisiunea esmisă pentru revisiunea statutelor organice nu a avut destul timp pentru a'și termina lucrarea, cu care a fost însărcinată, înaintea serbătorilor și fiindcă deputați voesc, a se duce acasă înaintea serbătorilor sesiunea actuală se va închide înainte de a se decide propunerea de revisiune.

La ordinea acestei ședințe erau 6 objecte: rapoarte de a comisiunilor și nesce petițiuni.

Dintre rapoarte amintim pe scurt raportul comisiunei financiare, din care se vede, că venitele ordinare ale cassei universității sûnt 274,777 fl. 46½ cr. ear chieltuelile ordinare 458,634 fl. 36 cr. prin urmare resultă un rest de cassă în bani gata de 16,136 fl. 10½ cr. Averea întreagă a fost la închieerea anului 1879: 1,774.200 fl. 98 cr. Absolutoriul propus se primesce.

Petițiunea învĕțătorilor din gimnasiul inferior Sas-Sebeș Wolf et cons. pentru o remunerare orespunḑĕtoare a oarelor de instrucține, ce le a dat industrialilor de acolo după o discusiune lungă se resolesce în sensul propunerei comisiune, adecă universitatea votează o mlțămită celor 8 învĕțători respectivi pentru instrucțiunea prestată de bună voie, ear remunerațiunea nu lise dă.

Petițiunea reniunei industriare și a civilor din SasSebeș pentru reînființarea scoalei industriare dă ansă la o desbatere lugă și înverșunată. S'a primit propunerea comisiunei, de cuprinsul următr:

1. Reuniune industriarilor și civilor din Sas-Sebeș, care prin petițiunea sa din 5 cur. pentru relicuidarea dotațiuni s'a declarat gata a spriginì scoal industriară, se învită a înactiva o scală industriară în conformitate cu resoluțiunile universității. 2. Pentru acst cas i se garantează reuniunei industriare esolvirea dotațiunei de 1000 fl. dela înființarea institutului până la terminarea anului scolastic 1883, adec pe 3 ani. 3. Dar numai sub condițunile următoare: Reuniunea sĕ aleagă comisiune de 9 membrii pe acest tieniu, carea va avè sĕ pună învĕțători și sĕ poarte inspecțiunea asupra lr, conducerea sĕ se încredințeze unui rector, comisiunea sĕ arete fără amênare constituirea sa, sĕ raportee în detaiu în tot anul despre activitatea sa și despre starea scoalei sĕ întindă mână de ajutor și sĕ dea deslușiri universității, de câte ori aceasta va vrea sĕ se informeze despr starea institutului. 4. Oficiul central se împuternicesce a stabilì conveținea obligatorică și a raporta despre aceasta celei mai de aproape adunări generale a universității. 5. Școala cea nouă industriară se va supune, dacă se poate, îndată după dechidere, la toată întêmplarea însĕ în decursul primului an scolastic, la o revisiune și spre acest scop se insitue o comisiune de doi membrii. 6. Despre conveținea statorită representanța cetății Sebeș se va însciința cu acea adaugere, că esolvirea dotațiunei la mâna magistratului de acolo nu va întimpina nici un obstacul, dacă până atunci scoala industriară se va fi redeschis conform regulamentului universității și dacă va fi susținută de comuna de acolo. 7. Universitatea 'și reservă libertatea de a decide, dacă una din condițiunile de mai sus nu se va realisa. 8. Raportul anual tipărit al scoalei industriare din Sebeș se ia la cunoscință și se distribue între membrii.

Contra acestei hotărîri Pĕcurariu a însinuat vot separat

În ședința dela 22 Decemvre s'au resolvit petițiunile comunelor și corporațiunilor pentru acordarea de subvenținni pe sama scoalelor lor din venitele universității. Comisiunea a propus, ca discutarea meritorică asupra petițiunilor sĕ se reserve pentru timpul, când starea averei universității va permite dotarea de scoli nouĕ fără de a stirbì subvențiunile sistemisate deja. O escepțiune sĕ se facă numai cu cererea gimnasiului superior ev. reformat din Orĕștie, căruia sĕ i se acordeze din considerațiuni particulare pro 1881 o subvențiune estraordinară de 1000 fl. Cererea comunei Rehĕu pentru 300 fl. și a comunei Deal pentru 200 fl. sĕ se respingă ca fiind în contra usului de până acum.

Piso spriginesce și propune acordarea subvențiunilor pentru comunele Rehĕu și Deal, propune mai departe pentru scoala gr. or. din Pianul de jos 400 fl., pentru cea evangelică tot de acolo 200 fl. pro 1881, în fine pentru scoala rom. cath. din Sas-Sebeș 300 fl. pro 1881.

Pĕcurar relevând că nu trebue a se preferì vre-o națională sau confesiune propune: Acea parte din venitele ce resultă după subtragerea speselor

---

FOIȚA.

O notiță

asupra „Notiței“ d-lui A. I. Castor.

Într'un articlu intitulat „O notiță asupra ḑiarelor literare-beletristice și poporale de dincoace de Carpați“ și publicat în „Foița“ numerilor 142 și 143 ai „Tel. Rom.“ — d. A. I. Castor se încearcă a dovedì, „că „Albina Carpaților“ a fost cea mai bună, ba unica foaie bună literară română de dincoace de Carpați“; că „după încetarea „Albinei Carpaților“ noi Românii de dincoace nu mai avem nici un ḑiar literar cum se cade“; și că adevĕrata causă a încetărei celui mai bun ḑiar „Albina Carpaților“ nu este de a se căuta în „nepăsarea“ publicului, precum cugetă unii, pentrucă atunci „de ce nu încetează „Familia“, de ce nu „Amicul Familiei“ — cari sûnt cu mult mai debile? — Causa este „nepricepererea“ publicului, ḑice dl A. I. Castor. „Gustul publicului român de dincoace pentru adevĕrata literatură încă nu e desvoltat cum ar trebuì sĕ fie“ ș. c. l.

E bine. La toate acestea și altele multe ce afirmă d. A. I. Castor despre jurnalele domnilor N. F. Negrutiu și I. Vulcan, și despre modul cum se redactează acele ḑiare, — eu nu mĕ simt îndreptățit, prin urmare nici nu voiu sĕ reflectez nimica. Aceasta e treaba respectivilor d-ni redactori. Tot ce voiu ḑice eu mai la vale, se referesce numai la acele cuvinte ale articlului din cestiune, unde dl A. I. Castor se esprimă cu atâta dispreț și ironie despre încercările mele poetice apărute în „Amiculu Familiei“.

Sĕ trecem numai decât la object.

După ce a înălțat „Albina Carpaților“ până la cer, dl A. I. Castor se apucă cu mâni și cu picioare de sugrumarea tuturor celoralalte jurnale beletristice ale noastre de dincoace, năvălind mai nainte de tote asupra „Amicului Familiei“. — „Sĕ esaminăm — ḑice — mai deaproape foaia aceasta, are ea vre-un preț literar, sau nu? — — — Pentru esemplu luăm anul I. 1878. — Totdeauna anul I al unui jurnal e scris cu mai multă îngrigire. Ne uităm la poesii — — — — — ce vedem? Debile încercări de ale unor tineri poetași ca P. Dulfu și V. R. Butieescu, cari în tot casul nu trebuiau publicate, — cel puțin nu toate, într'un jurnal care ține la demnitatea sa. — — — — — — Ca sĕ nu mĕ acuse cine-va că vorbesc în vênt și nu întăresc cu esemple ceea ce susțin, — sĕ dau esemple. Avem în mână un nr. din 1880. Pe pagina primă vedem o poesie — — — de P. Dulfu; se începe așa:“ — Acì dl A. I. Castor reproduce două șire din poesia respectivă, apoi esclamă cu ironie: „Ḑiua bună se cunoasce de dimineață“ — ḑice Românul; vĕ puteți face idee de cele ce urmează.“ Acì mai reproduce câte-va șire, și la fine esclamă earăși cu ironie „Vreți mai departe? Și notabene aceasta e una din cele mai bune poesii din „Amiculu Familiei“, ș. c. l.

Până acì ține partea referitoare la încercările mele.

E bine. Nu voiu cerca nici acì sĕ combat pe dl A. I. Castor. Recunosc, că sum încă numai un tinĕr „poetaș“, și de acuma voesc și sper a devenì „poet“; se poate că încercările mele de până acum sĕ fie chiar așa de „debile“ precum i se par dlui A. I. Castor, și prin urmare „nu trebuiau publicate.“ Se poate; — și când aș sci că sûnt chiar așa de „debile“ într'adevĕr, atunci i-aș mulțemì numai decât dlui A. I. Castor pentru bunăvoința că 'mi-a deschis în fine ochii, apoi aș lăpĕda condeiul, și 'mi-ași lua remas bun pentru totdeauna dela musa poesiei. —

Din întêmplare sûnt însĕ mulți literați români, nu mai puțin competenți în materia aceasta decât dl A. I. Castor, — cari au de tot altă părere despre modestele mele încercări, găsesc în acele un adevĕrat talent poetic, și mĕ încuragiază a păși mai nainte pe calea începută.

Aș dorì sĕ sciu acuma, că de cine se ascult mai tare, și cui sĕ cred? Cine are mai multă dreptate? Acei ce mĕ laudă și încuragiază? s'au d-nul A. I. Castor, care își bate joc de încercările mele? — Inima-mi ḑice sĕ

de administrațiune, care i se cuvine cetății și cercului rural al Sas-Sebeșului ca comproprietari la averea universității, să se dea Sas-Sebeșulni pentru promovarea intereselor sale culturale.

Obert susține că averea e proprietatea universității ca persoană morală, ear' nu a locuitorilor din fundul regesc.

Bacon critică modul fără sistemă practicat până acum la acordarea de subvențiuni și susține, că de acì înainte acela trebue să înceteze.

Budaker combate aserțiunile oratorilor Pecurar și Bacon aretând subvențiunile câte s'au dat până acum scoalelor nesăsesci.

Pecurar se provoacă într'un lung discurs la împăratul Iosif II, care a ḑis, că averea nu este a Sasilor, ci a tuturor. Și totuși se bate alarm până la Berlin pentru o dotațiune de 500 fl.

Presidiul pune la vot mai întâiu propunerea lui Pecurar de mai sus. Nu se primesce. A doua propunere a lui Pecurariu, ca petițiunile să se remită la comisiune, spre a se lua în considerațiune după mesura venitelor, de asemenea se respinge. Pecurariu insinuă vot separat. Piso însinuă vot separat pentrucă propunerile sale încă s'au respins.

Petițiunea comisiunei din Gurariului pentru o subvențiune anuală de 500 fl. pe sama scoalei, se lasă în suspenso până la timpul, când isvoarele de venit vor permite, ca să fie luată în considerațiune, ear' petițiunea comunei Pianul de sus pentru o subvențiune de 2000 fl. în folosul unei scoale centrale nu se poate încuviința.

Raportul

ministrului Dimitrie Sturza asupra proiectului de rĕspuns la discursul tronului, cetit în ședința senatului României dela 1 Decemvre.

(2 Urmare.)

Dela Divanurile ad hoc încoace, în timp de un pătrar de secol, Românii nu au făcut decât a lucra cu o energie bărbătească și necurmată la esecutarea marelui program național din 1857.

Punctul principal al acestui program, împregiurul căruia se încăierase în 1857 lupta cea mare, lupta dintre trecut și viitor, a fost: Unirea Principatelor Române într'o monarchie constituțională ereditară, subt un domn dintr'una din familiile domnitoare în Statele cele mari europene.

Dorința de a avè stabilitate în domnie a fost motivată de declarațiunile Divanurilor ad-hoc în cunoscința întregei stări de lucruri a țĕrei, cu energie și cu claritate.

Moldovenii ḑiceau:

„Pentruca unirea să producă în afară „și în întru resultatele fericite, ce se așteaptă „dela ea, este necesar de a întemeia un guvern „are, stabil, respectat de toți în întru „și susținut în afară de marea familie a ca„selor domnitoare. Un asemenea guvern „nu'l pote da regimul vicios al domniilor „elective și schimbătoare, care, istoria este „martură nu a produs decât anarchie prin „rivalități și ambițiunile deșilor și numĕ„roșilor aspiranți la Tron, — decât slăbi„ciune și corupțiuni prin abusurile și nepo„tismul lor — și mai ales ocupațiuni și „resbele din causa separațiunei celor două „țĕri și pentru că Domnii stau supuși la „toate influențele străine.

„Principatele însĕ au sete de „legalitate de stabilitate, de demnitate națională. Ele cer ca să trăească din propria lor viață. Ele „nu pot să aungă la acest țel, de„cât revenind la vechiul principiu „al ereditățe Tronului, și punând „în capul lor un principe străin „ales dintr'un din dinastiile dom„nitoare în Europa, afară de acele „ale Statelor vecine, spre a numo„tiva înrîuriri străine.“

Muntenii s esprimau în același mod:

„Este o necesitate generalmente sim„țită de a avé un principe ereditar, luat „dintr'o dinastie a Europei occidentale; „căci istoria acestei țĕi această dramă du„reroasă, care se desfășura de secoli, dove„desce că înălțarea la pincipat a suverani„lor indigeni a dat cotinuu ocasiunea la „invasiunile străinilor, căcoroana princiară „nu a fost decât un mĕr de discordie în„tre familiile influente, obiectul luptelor de „ambițiune, cari slăbiau țara, storcêndu'i de „odată sângele, onoarea și esaurile sale.

„Cestiunea unirei principatelor intr'un „singur Stat presintă ca corolar îndispen„sabil cestiunea șefului noulu Stat. Avênd „în vedere sistemul guvernamental domnitor „astăḑi în Europa, principiul redităței Tro„nului românesc apare ca singurul capabil „de a asigura nouei stări de ucruri poli„tice toate garanțiile de stabilitate, de pros„peritate și de putere, ce'și propun fundatorii ei.

„Pentruca Domnitorul să pată pre„veni gelosiile și rivalatățile ce a face ne„cesarmente să se nască rădicarea unui sim„plu cetățean român la Tronul noulu Stat, — „pentruca domnitorul să nu fie su suspi„ciune de a fi contractat angajamente ante„rioare, de a avè preferență pentru cutare „sau cutare partid, pentru cutare familie sau „persoană, — pentruca el să poată inspira „o încredere deplină supușilor sei, dându-le „toate garanțiele de imparțialitate și de in„dependență, garanții pe cari un principe „indigen e incapabil a le oferi, — pentru „ca grație legăturilor de sânge, să pată „el facilita întroducerea României în mrea „familie a Statelor europene și să'i poată „asigura spriginul lor, — pentruca el să „poată să se bucure în întru și afară de au„toritatea și de prestigiul ce se cuvine unui „Suveran și mai ales fondatorului unei di„nastii, pentru toate aceste cuvinte este ne„cesar ca Domnitorul României să fie ales „dintr'una din familiile suverane ale Europei. „Această necesitate este imperioasă „absolută, căci trebue mărturisit, că regi„mul guvernanților indigeni este atâta de com„promis în România, în cât un suveran „ales dintre pământeni, chiar de ar fi un om „de geniu și de ar avè virtuțile unui sfânt „nu ar putè să se susție indelungat timp „dinaintea dorinței unanime și firme a Ro„mânilor, de a avè un suveran aparținênd „unei dinastii europene. Cu un principe in„digen, calamitățile și suferințele, în cari „suntem inecați de secoli, nu numai nu ar „înceta dar a cresce.“

Mari au fost luptele pentru a face, ca această dorință a țĕrei să fie primită de Europa și să devie o realitate. Românii fură combătuți din afară cu învierșunare în aspirațiunile lor, și se găsiră și în țeară partisani ai trecutului. Lupta fu însĕ susținută de națiune cu o maturitate de cugetare, cu o energie, cu un entusiasm, care sûnt posibile numai la un popor care are vitalitate. Românii aveau cunoștință clară, că era vorba de-a crea la Dunărea-de jos un Stat puternic, imbibat de ideile statului modern destinat a avè o înfluență decisivă asupra desvoltărei ulterioare a afacerilor orientale. Ei ḑiceau de pe atunci, „că Românii voesc a rădica „la gurile Dunărei un edificiu po„litic și național puternic, care să „asigure liniștea copletă a Orin„entului.“

Ideea sub care se forma România modernă era prea mare, Principatele erau prea decădute, neincrederea Europei în viitorul poporului român prea evidentă, pentru ca cerințele acestuia să fie pĕ dătă și cu desĕvĕrșire indeplinite.

Tratatul de Paris a ciuntit dorințele Divanurilor ad hoc. Românii nu se descurajară. Ei lucraseră înainte de 1857 decenii întregi pentru a restabili vechile lor drepturi încălcate de unul din puternicii lor vecini, pentru a scutura protectoratul apăsĕtor al unui alt vecin și mai puternic Ei simțiră în 1857, ca și în urmă, că pentru a posede tot binele la care aspirau, ei trebuiau să se facă demni de el prin o muncă neîncetată, un devotament sincer pentru țară. Pas cu pas ei au mers înainte, inarmați cu o răbdare și o perseveranță rară, nelăsând neutilisat nici un moment până ce îndepliniră cu desĕvĕrșire în 1866 dorințele Divanurilor ad-hoc.

Aceasta este fapta cea mare a ḑilei d 10 Maiu 1866, pe care cu drept cuvênt o serbămcao serbătoare națională.

În acea ḑi am întrat în cercul Statelor civilisate ale Europei, plini de convicțiunea, că nimeni nu va mai putè scoate România din posițiunea ocupată prin propriile ei forțe. În acea ḑi se stabilì în România, după secole de suferințe și de lupte, o dinastie.

Constituțiunea din 1866 sancționă faptul aclamat de națiune, și proclamă România de monarchie ereditară. Astfel s'a aședat pe fundamente solide esistența și viitorul statului, căci ele se găsesc basate pe stabilitate, ordine și propășire.

Prin aceste acte România eși cu decisiune din evul de mijloc, din lumea orientală, și întră în cercul statelor Europei moderne. Prin aceste acte se făcu putincioasă independența țĕrii într'un timp atât de repede, care a întrecut speranțele cele mai înfocate.

De acì înainte România devenì un stat, în care guvernamentul era orânduit, regulat și moderat prin o lege supremă prin Constituțiune, un stat modern în toată puterea cuvêntului, în care guvernamentul își recunoasce o misiune plină de mari și înalte îndatoriri. De acì înainte nu ideile și pasiunile mici și personale trebuiau să umple capetele și inimele cetățănilor, ci ideile cele mari și generoase de regenerațiune, de ameliorare generală, de înaintare, de civilisațiune. De acì înainte devenia patentă misiunea României, de a se pĕtrunde cu desĕvĕrșire de civilisațiunea occidentului, pentru a fi la Dunărea-de Jos representantul și luptătorul ei cel mai energic și cel mai devotat.

Oamenii nu se pot însĕ schimba deodată. Datinele rele nu se părăsesc dintr'o ḑi într'alta. Au mai rĕmas și astăḑi încă vestigii de tot felul ale miseriei, ale degradării și ale rușinii trecutului. Dar un lucru nu e de tăgăduit: România a luat un sbor decisiv spre un viitor frumos, România are încredere tare în viitorul sĕu, în misiunea sa.

Textul Constituțiunii dovedesce, că voința manifestă și energică a națiunei a fost: a tăia scurt cu trecutul cel periculos; a pune un capet pretendenților la Tron de ori-ce fel de lut ar fi ei făcuți; a stabilì pe deplin liniștea internă în stat prin aședarea unei dinastii; a funda o stare de lucruri, în care cetățenii să'și încerce puterile, nu în satisfacerea de ambițiuni personale, totdeauna dăunătoare statului, ci în fapte positive spre binele și propășirea patriei; Trebuia să ia un corp viu acea dorință, despre care Constantin Hurmuzachi ḑicea în memorabila ḑi de 7 Octomvre 1857: — „Dorim și ce„rem moștenirea în familia Princi„pelui străin, pentru că desele „schimbări ale Domnilor au împe„dicat propășirea morală și ma„terială, ba chiar și neatârnarea „țĕrii, și pentru că numai moște„nirea dă stabilitatea.“

De aceea și textul articolelor 82 și 83 ale Constituțiunei, privitoare la ereditatea Tronului, sûnt concepute nu numai într'o espunere de principii generale, cari au a mai cere o desvoltare specială, ci mai ales într'o aplicare minuțioasă și practică a acelor principii.

Eată textul acelor articole:

„Art. 82. Puterile constituțio„nale ale domnului sûnt ereditarie „în linie coborîtoare directă și „legitimă a Măriei Sale Principelui „Carol I de Hohenzollern Sigma„ringen, din bărbat în bărbat, prin „ordinul de primogenitură și esclu„siunea perpetuă a femeilor și a „coborîtorilor lor.

„Art. 83. În lipsă de coborîtori „în linie bărbătească ai Măriei „Sale Carol I de Hohenzollern Sig„maringen, succesiunea Tronului „se va cuvenì celui mai în vârstă „dintre frații sĕi sau coborîtori„lor acestora după regulele stator„nicite în articolul precedent.

„Dacă nici unul dintre frații „sau coborîtorii lor nu s'ar mai găsì „în viață sau ar declara mai dina„inte, că nu primesc tronul, atunci „Domnitorul va putè numì succe„sorul sĕu dintr'o dinastie suve„rană din Europa cu primirea re„presentațiunei naționale, dată în „forma prescrisă de art. 84.

---

ascult de cei ce mĕ încuragiază a păși mai nainte pe calea începută.

Dar cine poate să mĕ încuragieze? — se va întreba de sigur dl A. I. Castor întru sine cu compătimire. — Eată cine. Voiu numì ací dintre mulți, numai pe doi. Unul e dl Dr. Gregoriu Silași, prof. de limba și literatura română la universitatea din Cluj. Într'o disertațiune a sa intitulată „Un diamant în nesip“, publicată în câți-va numeri ai „Gazetei Transilvaniei“ din 1879, precum și în „Amiculu Familiei“ din același an (cursul III. nr. 3—6), d-nul profesor vorbind mai pe larg despre încercările mele, se esprimă într'un loc așa: „Cântecele lui cele mai multe, ca să nu ḑicem mai câte toate, atestă apriat, că cântărețul e un depusĕtar fidel al ideilor eterne, al tesaurului celui mai prețios ce omenimea posede și carele stă în ideile bunului, adevĕratului, frumosului; atestă că îmbrățoșează așa ḑicênd întreg universul cu amoare, în focul cărei amoare simte și resimte călduros, mai ferbinte stările împregiur ale acestei lumi și ale vieții omenesci, și acest simțemênt al seu prin mijlocul poesiei, prin graiu, îl scie și reproduce nmediat. Scurt: în junele nostru aven de a face cu un adevĕrat talent poetic.“

Tot Dl. Dr. Silași, dorind a cunoasce și opiniunea marelui poet V. Alecsandri despre încercările mele, i trimise din acele nu de mult o mică colecțiune spre cetire. Eată respunsul ce a primit, cu datul 26 Oct. 1880. dela Mircești: „Domnul meu! Mulțămindu-vĕ pentru amabila scrisoare ce mi-ați trimis, găsesc o adevĕrată satisfacere de a vĕ declara, că sûnt de părerea D-voastre în privirea talentului poetic al junelui P. Dulfu. Ḑiua se cunoasce de dimineața: ḑice Românul. Asfel din primele poesii ale recomandatului Dvoastre m'am convins că el posedă în suflet scânteia sacră, și sub condeiu o limbă armonioasă pe care scie să o mlădie după cerințele ritmului. Talentul ecsistă; el e un dar al naturei și e menit a se desvolta cu timpul pentru a crea opere frumoase ce vor înavuți literatura noastră. Trebue dar incurajat și susținut pe calea în care a întrat, cale bună și roditoare, căci fiecare plântă în pământul ei prosperă. In curênd voiu merge la București etc. etc. . . . In această sperare vĕ rog primiți . . . etc. V Alecsandri. m. p.“

Aceste sûnt cuvintele poetului gintei latine.

Ce va ḑice la aceste d. A. I. Castor? Va acusa doară și pe Alecsandri de „nepricepere“ ca și pre „publicul român de dincoace de Carpați?“ Oare nici gustul marelui poet al României „pentru advĕrata literatură nu e desvoltat încă cum ar trebuì să fie“ și cum e desvoltat al dlui A. I. Castor?

Se poate . . .

Cu toate aceste însĕ fie-mi permis ca eu să atribuesc mai multă valoare opiniunei unui Alecsandri, decât părerii ce o are despre încercările mele poetice d. A. I. Castor.

Și cumcă dnii Alecsandri și Silași n'au judecat fals despre mine: aceasta de n'am dovedit-o încă deajuns pân'acuma mĕ voiu silì din toate puterile, și sper că-mi va sucede a o dovedì de astăḑi înainte.

Aceasta va fi ambițiunea mea cea mai sfântă în viitoriu.

Acesta va fi scopul vieții mele.

Cluj în Decemvrie 1880. *P. Dulfu.*

„Dacă nici una nici alta nu va „avè loc, Tronul este vacant“.

În aceste articole constituțiunea 'și așează, fără esitațiune dispositiunile ei cu totul pe principiile dreptului de stat modern. Ereditatea Tronului devine o instituțiune tde Stat.

Fundând în România o dinastie, Constituțiunea a decis, ca Tronul de acì înainte sĕ fie nebântuit de voința cuiva, pentru ea el sĕ devie, în mijloculfluctuațiunilor omenesciacel drapel național, care în furtunile celemaigrele, întrunesceîmpregiurul sĕu toate puterile vitale ale poporului spre o comună și energică lucrare, acea instituțiune binefăcĕtoare, care asigură pentru tot-deauna mersul regulat al unui regim liber și civilisător.

(Va urma).

Duplică la replică.

Sibiiu 7 Decemvre.

(1 Urmare)

Eu n'am vorbit despre acest proces verbal, ci despre acela, care 'l-a compus dl A. pentrucă nu adunarea gen. a pus în locul cuvintelor mele pe ale sale, ci dl Alessi. Și cumcă nu am vorbit despre acel proces verb. arată cuvintele mele aceste: „această propunere a primit numai decât la înprotocolare o lovitură nejustă“ — arată în fine acea giurstare, că pe timpul, când am scris eu reflecsiunile mele procesul verbal verificat încă nici nu era la mână, se căuta ca acul prin toată țeara....

Mai proptesce dl A. teoria sa despre scurtare cu deschilinirea, ce o face între proces verbal verificat și neverificat, și ḑice, că „cel neverificat este un simplu concept dela o persoană, care 'l-a compus, prin urmare nu are nici cea mai mică importanță.“ Eu nu pot sĕ deneg în mod așa de absolut importanța unui proces verb. neverificat, pentrucă fie el ori cât de „simplu“ atâta cel puțin putem vedè din el, câtă obiectivitate, iubire de adevĕr, loialitate etc. prosede acea persoană, care 'l-a compus. Dacă se întêmplă, ca adunarea gen. sĕ reiepte, sĕ steargă ceva din acel simplu concept, ce chiar și dênsa a aflat de negenuin, apoi de sigur că i stă rĕu persoanei, care l'a compus de a se da ea de cătră pădure și a striga în gura mare, că i s'a făcut nedreptate. Nime nu va concede dlui A., că reclamând propunĕtoriul tecstul seu genuin ar fi el (propunĕtoriul) de „rea voință“, ar avè oare-care „scop într'adevĕr neloial“; pe de altă parte nu i va denega nime propunĕtoriului dreptul acesta; nici chiar dl A. care ḑice: „cu ocasiunea verificărei fie-care membru își poate face observările sale și procesul verb. se corege după dorința membrilor“ — va se ḑică dacă dorința aceasta este justă, și se basează pe adevĕr, pe fapt necontestabil, recunoscut de adunarea întreagă. Firesce că dl A. afirmă cumcă eu nu aș fi făcut aceasta în ședința II cu ocasiunea verificărei. Mie mi se pare că aici înșeală memoria pe dl A., pentrucă însăși mintea sănĕtoasă ne îndeamnă astăḑi după 6 luni a pune întrebarea: ei bine! dacă n'a reclamat nimeni ce a îndemnat pe adunarea generală de a „șterge mica întroducere“, ce a fost făcut dl Allessi? Adevĕrul e, că eu am reclamat, la rêndul și la timpul seu și anume am ḑis, că de oare-ce propunerile se petrec la protocol sau întregì cum le-a formulat propunĕtoriul, sau — în casul cel mai rĕu — fără de motivarea lui: mĕ învoiesc ca sĕ se omită motivarea mea; pretind însĕ necondiționat stergerea apendicelui notarial. Din concesiunea mea de a omite în procesul verb. oficial motivarea mea genuină dl A. face deducțiunea, că prin aceasta „aș fi recunoscut eu însumi neimportanța aceleia — și totuși tac capital din ea.“ Ideea aceasta e soră cu „ălunele găunoase“ a le raportorului dela „Observatoriul“ și astfel aici nu voi reflecta alta, decât că capitalul, ce am putut și voit eu a face din motivare, a fost propunerea însăși. Față cu notariatul n'am avut lipsă de a face capital, 'l-a făcut acesta notariatul însuși schimbând ferul meu cu aurul seu și punêndu-mi'l acesta în busunariul meu. Am fost necesitat însĕ, cum se esprimă dl A., a declina dela mine această iubire frățească“, ca sĕ nu o pățesc și eu ca Veniamin, fiiul lui Iacob, cu pocalele cele de aur în Egipet.

Nu pot adera nice la teoria, ce desfășură dl profesor A. despre oficiul sau datorința notariului într'o adunare publică. Căci de voiu și concede că „notariul nu e stenograf“, voiu înțelege sub aceasta numai atâta, că nu e chiemarea lui de a înduce în protocol desbaterile; propunerile însĕ au de a se induce, după cum ḑice însuși dl A., *esact* (ex acto); pentru aceea se astern în toată lumea propunerile în scris, pentru aceea se depun pe masa adunărei. În atari propuneri se poate modifica ori schimba ceva numai în decursul desbaterei prin propuneri formale și cu învoirea propunetoriului. Nici odată însĕ nu poate notariul tracta cu o propunere cetită deja în ședință publică și devenită prin aceasta act public, ca cu pensul unui scolariu stergênd din ea, ce nu'i place lui, și punênd în loc ceea, ce i place. In casul nostru nu au obvenit nici greutăți technice, la cari se provoacă dl A., pentru că întreaga motivare abia a fost de 6 șire, și aceste le-a primit notariatul scrise gata cu scrisoare curentă, nu stenografate; ar fi trebuit numai sĕ le decopieze, sau dacă a voit sĕ economiseze în timp sĕ alăture actul original ca aclus. Fiind astfel usul în toată lumea largă eu numai această procedură o pot numì justă, loială și deamnă de bărbați serioși și maturi, pe când „lăsările afară“ și surogările le vedem bucuros numai pe bancele de scoală, între copii. Sé le lăsăm dară acolo —.

Mai ușor ne vom putè înțelege cu d. A., în privința părții a doua a resonamentului seu, referitoare la propunerea sa pentru reînvierea foaiei „Transilvania“; pentru că aici avem de a face numai puțină filologie asupra cuvêntului en bloc — pentru ca toate patru „mari neadevĕruri“ ce mi le împută d. A. sĕ se contopească eară într'un singur fapt necontestabil, recunoscut de dênsul însuși în espectorarea sa.

(Va urma.)

Declarație.

Subscrisa declar prin aceasta: că'mi reserv pentru mine și următorii mei toate drepturile privitoare la opurile reposatului Andreiu Mureșanu, a cărui moștenitoare legitimă singură sûnt. Ori ce retipărire străină, jignind drepturile mele, o voiu urmări pe calea legei.

La această declarație m'a îndemnat procederea necualificabilă a administațiunei ḑiarului „Amiculu Familiei“ care și-a permis într'un „avis“ literar a-și însuși dreptul de a face o ediție nouă a opului „Din poesiile lui Andreiu Mureșanu.“

Brașov 10/22 Decemvre. 1880.

Susana ved. Andreiu Mureșanu. m. p.

Varietăți.

* (Necrolog). Cu inima înfrântă de durere și adecă: Liviu și Ioan Beldea, ca fii, Ioan Arcosi advocat și soția Elena ca sori. — Ioan Dogariu preot și soția Angelina, Ioan Bogdan învĕțător și soția Eugenia ca cumnați, aduc la cunoscința tristă moartea părintelui, ginerelui, și respective cumnatului *Nicolau Beldea* administratorul protopresbiteral și paroch al Siriei, carea s'a întêmplat în 7/19 Decemvre 1880 seara la ½8 oare — în etate de 53 ani. Rĕmășițele defunctului s'au depus spre eternă odihnă în 9/21 Decemvre dimineața la 11 oare în cimiteriul gr. ort. din Sirie. Fie'i tĕrina ușoară și memoria binecuvêntată!

Indreptare și MulțămităPublică. În Nr. trecut publicânduse lista marinimoșilor donatori cu ocasiunea ședinței publice în favorul societății de lectură „Andreiu Șaguna“ din eroare au remas afară P. O. D. Dr. Ill. Pușcariu 3 fasc. din „Principii din „Pedagogia generală“ în preț de 3 fl. și Vis. Roman 2 fl.

Prin postă primirăm încă dela P. T. D. Laur. Cutean par. 1 fl. V. Mușat par. 1 fl.

Esprimăm profunda noastră mulțămită.

Comitetul arangiator

* (Camera advocaților) din Sibiiu va ținè adunarea sa generală în 9 Ianuarie n. 1881, carea fără referință la numerul membrilor presenți în adunare va aduce conclus asupra obiectelor de pertractat.

* (Fundațiunea *Andronic.*) Cine ar fi crednt, că se va afla cineva, care ar voì sĕ atace validitatea testamentului, pe care fericitul Andronic 'l-a făcut în cea mai strictă conformitate cu prescriptele legei, precum constată toți, câți au cunoscință de lege și de causă? Și totuși chiar o persoană — după propria ei mărturisire destul de avută, s'a simțit îndemnată a amenința cu anulare acele aședĕminte ale reposatului fundator, prin cari are sĕ se îmblânḑească soartea unei părți considerabile a națiunei române, aici în Ardeal atât de lipsite de mijloace pentru desvoltarea și înălțarea ei.

Incă în vara trecută soțul unei nepoate a reposatului Andronic a petrecut vre-o câte-va ḑile aici în Sibiiu, însoțit fiind de cunoscutul Vasilie Maniu, bănățean de nascere și acum advocat și deputat al camerei în Bucuresci — un om căruia i place a trece de mare „naționalist“ și propagator al românismului. Acest domn advocat a inițiat cu un zel, demn de iubirea sa cătră frații sei de dincoace de Carpați, pașii îndreptați în contra testamentului lui Andronic, va sĕ ḑică în contra generoasei fundațiuni a acestuia. După suatul și recomandația unui alt „naționalist“ de aici, care totodată este un iubitoriu al bisericei noastre *ortodocse*, domnul Vasilie Maniu s'a pus în conțelegere cu un distins advocat săsesc de aici cunoscut cititorilor nostri cu deosebire din cele două procese de presă, a dlor Baritiu și Hannia, a căror representant resp. apĕrător a fost d. Arz v. Straussenburg.

De atunci pretinsa moștenitoare a fericitului Andronic a petrecut, după spusele sale proprii, prin Pesta și chiar prin Viena, consultând pe unii advocați renumiți. De curênd ea petrece în Sibiiu, unde amenințând de-adreptul cu atacarea resp. anularea testamentului, 'și-a permis a „învita“ pe consistoriul archidiecesan ca comisiune numită în testament pentru administrarea fundației „Andronic“, la o *împăciuire (!?)*. Precât scim consistoriul nostru archidiecesan a respuns la acea „învitare“, precum singur numai a fost compatibil cu datoria și demnitatea sa: consistoriul archidiecesan a respins „invitarea“ cu cea mai energică hotărîre și chiar cu indignație.

Dacă pretinsa moștenitoare va traduce în faptă amenințarea ei, de a ataca testamentul: consistoriul nostru archidiecesan de sigur va scì a fi la înălțimea misiunei sale, avênd pe lângă dreptatea causei și simpatia națiunei în partea sa.

* (Iulia) „Societatea de lectură“ a universitarilor români din Cluj avênd în vedere, că în trecut pentru asigurarea esistenței sale, au fost totdeuna un isvor mănos concertele arangiate cari, dealmintrea 'și-au efectul cel bun și din alte puncte de vedere mai înalte — astfel a decis în principiu a se ținè în dulcele crăciunului și în acest an un asemenea concert spre care scop s'a și ales deja un comitet arangiatoriu constătătoriu din următorii membrii: A. Pop med. V, P. Dulf, A. Micu, A. Nicoara, R. Roșca, D. Ciuta, P. German, N. Vărărean și A. Pop. Pe basa trecutului se poate conchide cu siguritate, că On. public român nu va întârḑia nici cu această ocasiune, a concurge cu binevoitoarele oferte, în interesul susținerei acestui focolariu național, pe când de altă parte dela membrii societății se așteaptă cu tot dreptul, ca cu puteri unite în cea mai bună armonie sĕ lucre întracolo, ca succesul cel bun sĕ se asigure pe deplin, ca astfel înaintea străinilor nimbul național nu numai sĕ nu sufĕre, ci sĕ câștige.

* (Mutare de trupe.) După cum ne spune „Fortschritt“ din Alba-Iulia, toată garnisoana deodată cu comanda de brigadă se va muta deacolo parte la Sibiiu parte la Murĕș-Oșorheiu.

* (Calea ferată transatlantică.) Chiar și numai perspectiva la laurii, ce Englezii și Francazii i-ar putè poate vre-odată câștiga prin spargerea unui tunel pe subt fundnl mării între Dower și Calais, nu le dă pace Yancheilor și în cercuri de ingineri americani se ventilează deja ideea mai mult sau mai puțin serioasă, a împreuna Europa cu America prin construirea unei căli ferate. De sine se înțelege, că Americanul respinge ideea unui tunel, de oare-ce acesta este prea de toate ḑilele și apoi bun poate numai pentru împregiurări europene. Pentru aceea se pune în perspectivă: cufundarea unei țevi gigantice de peste 5600 chilometrii de lungă până pe la fundul oceanului atlantic. Diametrul țevei acesteia în lărgime de 8 metrii are se presteze un spațiu pentru două trenuri ferate. De vreme ce însĕ această țeve ar fi espusă unei presiuni de apă, ce se prețuesce la 100—120 de atmosfere, pareții ar trebuì sĕ fie cel puțin 50 centimetrii de grosi, și așa de sine se înțelege, că țevea trebue se consiste din mai multe bucăți, a căror lungime sĕ fie de 50 metrii. Partea cea mai grea a operațiunei, adecă aședarea țevilor, 'și-o închipuesc Americanii așa: Pe pontoane ancorate neclintit se vor împreuna câte 5 țevi, a câror capete sûnt astupate, ca sĕ nu poată întra apa de loc, și au sĕ se destupe pre dinlăuntru. Bucata aceasta de tunel în lungime de 250 metrii se va cufunda prin lanțuri de oțĕl așa, încât se vină în nemijlocită apropiere a capetului deja cufundat, cari apoi le vor împreuna la olaltă contopindule lucrătorii, cari se cufundă alăturea cu țevile. În modul acesta vor continua îmbinarea țevilor până vor ajunge la continentul european. În restimpul acesta o mulțime de oameni lucră și în lăuntrul țevilor punênd șinile pentru căile ferate, apoi telegrafele și aparatele pentru luminare. Această operațiune va costa 800 milioane de dolari și trecerea din America în Europa se va putè face în 50 de ceasuri.

* (Epidemia de vĕrsat în Brașov). În sĕptămâna din 11—18 Decemvre s'au bolnăvit 100 persoane dintre cari au murit 33.

* (Comunicația postală) cu Bucovina după cum me spune „Bistritzer Wochenschrift“ ar fi fost întreruptă vre 5 ḑile, deoarece în pasul Bărgăului și cu deosebire pe Măgura ar fi căḑut o zăpadă așa de mare, încât s'au astupat toate trecĕtorile din Ardeal în Bucovina.

* (Amenințări de inundare.) În această privință „Pester Journal“ espune următoarele: Temperatura presentă abnorm de demoală 'și-a arĕtat înrîurința s'a și în urcarea rîurilor, carea pe vremea aceasta este cu totul neobicinuită. Urmarea este, că pivnițele din toate stradele din apropierea Dunărei s'au înnecat și crescênd apa mereu, sûnt amenințate nu numai canarurile, dintre cari mai multe s'au demolat, dară chiar și casele din apropierea Dunărei.

* (Cumpĕrare de animale). Negoţătoria *en gros* a lui Carol Gudera din Viena (Kolowratring) carea face negoaţe cu paseri esotice şi cu naturale, face cunoscut că ea cumpĕră ori şi când feară sĕlbatice cu deosebire însĕ pui de urşi şi de lupi, apoi buhe, condori, fasari etc. etc.

* (Erni fără zăpadă şi ger.) O cronică familiară veche publică mai mulţi ani, în cari ernile au avut aceaşi temperatură anormă, ca şi earna din acest an. Această cronică ḑice: În anul 1172 earna a înfrunḑit pomii de nou şi paserile au început a'şi face cuiburi; în 1289 n'a fost earnă de loc şi temperatura pe la crăciun aşa era de primăvăratică, încât fetele în aceste serbători umblau împodobite cu viorele. În Martie 1341 pomii erau toţi înfloriţi şi în Maiu cereşele coapte. În Decemvre 1537 au început grădinile a înverḑi şi pomii a înflorì şi în Ianuarie 1538 era tot înflorit. În anul 1572 şi 1588 pomii erau prin Februarie toţi înfrunḑaţi. În anii 1607, 1617 şi 1619 n'a fost earnă de loc. În anul 1722 prin Ianuarie deja n'au mai fost siliţi în Germania oamenii a mai face foc, şi în Februarie toţi pomii erau înfloriţi. Asemenea n'a fost mai nici o earnă în anul 1807, epoi mulţi 'şi vor aduce aminte şi de ernile din anii 1834 şi 1846.

Posta din urmă.

„W. A. Ztg." scrie despre o representaţiune, prin care comitetul congesului serbesc se roagă a se permite întrunirea congresului. Guvernul, temênduse că congresul va desbate denumirea lui Angyelics administrator a refusat încuviinţarea întrunirei congresului şi *anticipando* a oprit congresului viitoriu a discuta cestiunea administraturei. Oposiţiunea serbească are de cuget a se îndrepta cu un gravamen contra ministrului deadreptul la împĕratul. Gravamenul îl va substerne o deputaţiune aleasă *ad-hoc*.

Bursa de Viena şi Pesta
din 18 Decemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	110.60	110.70
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	82.60	82.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.25	99.3/8
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.25	86.25
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.60	125.1/2
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	96.50	96.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.25	96.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	95.—	95.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.—	94.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	95.25	95.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	96.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	94.75	94.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.—	73.—
Datorie de stat în argint	73.85	73.80
Renta de aur austriacă	87.75	87.75
Sorţi de stat dela 1860	130.75	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	816.—	816.—
Acţiuni de credit austr.	288.20	288.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	264.—	264.—
Sorţi unguresci cu premii	107.25	107.75
Sorţi de regularea Tisei	107.70	107.80
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.60	5.60
Napoleon	9.38	9.38
100 marce nemţesci	58.20	58.15
London (pe poliţa de trei luni)	117.85	117.90

Economic.

Sibiiu 21 Decemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 6.80—7.80; grâu sĕcăreţ fl. 5.30—6.30.: sĕcară fl 5.40—5.80 Orz fl. 3.60--4.; Ovĕs fl. 1.90--2.30 Cucĭuruz fl. 2.90—3.30; Mălaiu fl. 4—5; Cartofi fl. 1.60—2.; Semênţă decânepă fl. 5—6; Mazere fl. 9—10; Linte fl. 11—12; Fasole fl. 5.—5.50 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 14.; Slănină fl. 70—75 Unsoare de porc fl. 68.—75; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—34; Sĕu de luminări fl. 47—50; Luminări de sĕu 50 chilo fl. 48—56.; Săpun fl. 36—40. fên pro 50 chilo fl. 1.80—2: Cânepă pro 50 chilo fl. 30-35. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită 44—46 cr.; Carne de viţel 36—50 cr. crane de porc 40—44 cr.; carne de berbece 22—24 cr.; oauĕ 10 de 25 cr.

Nr. 366. 2—3

CONCURS.

Venind în vacanţe 2 (douĕ) ajutoare de câte 25 fl. v. a. din cele 16 destinate a se da învĕtăceilor dela opt profesiuni anumite, se publică prin aceasta concurs pentru doi tineri români, cari voiesc una numai din următoarele meserii: rotăria, lemnăria (dulgheria, bărdăşia) ferăria (ori lăcătuşia) curelăria (ori şelăria) măsăria (templăria) cojocăria, pelărieria, cismăria (ciobotăria).

Suplicile au sĕ fie instruite cu următoarele documente:

1. Carte de baptism, din care sĕ fie evident, că concurentele este de nascere Român, şi că are cel puţin etatea de 14 anì împliniţi.

2. Atestat scolastic, că are cel puţin cunoscinţele care se propun în scoalele primare (normale) de patru clase, mai cunoasce şi vre-o altă limbă usitată în Transilvania maghiară sau germană.

3. Revers dela părinţi sau tutori, că vor lăsa pre fii lor sĕ inveţe meseria la care se aplică, până când vor eşì sodali conform regulelor existente pentru industriaşi şi cu atestat în regulă.

4. Un ecsemplariu din contractul, ce părintele sau tutorul (epitropul) suplicant va încheia cu măestrul, la care elevul întră pentru învĕţarea profesiunei.

Terminul acestui coucurs se defige până la 15 Februarie 1881.

Suplicile întrate după ecspirarea acestui termin nu se vor mai putè lua în consideraţiune.

Sibiiu, 18 Decemvre 1880.

Comitetul asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român.

Iacobu Bologa m. p.
v. pres.
G. Baritiu m. p.
secret.

Nr. 154. 3—3

CONCURS.

Conform ordinaţiunei consistoriale din 18 Noemvre a. c. Nr. 3688 B. prin care sĕ dă voie comunei bisericesci Murĕş-Oarba, protopresbiteratul M.-Oşorheiului, pentru instituirea unui capelan lângă neputinciosul lor paroch Samson Moldovanu, prin aceasta se publică concurs cu terminul 30 Decemvre, 1880.

Emolumentele sûnt:

a) jumĕtate din canonica porţiune care face 12 jugere.

b) jumĕtate din venitele epitrafirului;

c) alesul de capelan va purta şi oficiul de învĕţătoriu, pentru care va avè plată 8 jugere de pămênt din moşia donată de Sandu Istinicu.

Doritorii de a dobândì acest post sûnt avisaţi conform Statutului organic a'şi aşterne suplicele sale instruate întru înţelesul regulamentului congresual din 1878 oficiului protopresbiteral în Murĕş-Oşorheiu.

S'a dat în conţelegere cu comitetul parochial în M.-Oşorheiu, 26 Noemvre 1880.

Parteniu Trombiţaş de **Bethlen** m/p.,
protopresbiter gr. or.

Audiţi, vedeţi şi miraţi-vĕ!

Mărfurile de argint Britania, primite dela o massă concursuală a unei mari **Fabrice de argint Britania**, devenite falită, se dau cu ori ce preţ sau mai bine ḑis gratuit.

Trimiţênd **fl. 7.—** în bani gata s'au cu rambursă ori cine primesce următoarele **50** obiecte cu a patra parte din valoarea reală, şi adecă:

Bucăţi 6 **Cuţite de masă** escelente, mănunchiu de argint Britania, cu cuţitari adevĕrat englezesci
„ 6 **Furcuţe** de cele mai fine, argint Britania, dintr'o bucată.
„ 6 **Linguri de mâncare** de argint Britania, grele şi massive.
„ 12 **Linguriţe de cafea** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 6 **susţiitoare de cuţite** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 1 **lingură mare de lapte** de argint Britania, masivă
„ 1 **lingură mare de supă** de argint Britania, grea.
„ 9 **Tave de presentat** ciselate foarte fin.
„ 2 **sfeşnice pe masă de salon** Britania pline de efect.
„ 1 **corfă de pâne masivă** de argint Britania.

Toate **50** obiecte au costat mai nainte 25 floreni şi costă acum numai floreni **7.—**.

Toate **50** obiecte sûnt fabricate din cel mai fin şi cel mai solid argint Britania, care este unicul metal ce esistă pe lume care în veci remâne alb şi nu se poate deosebì de argintul adevĕrat nici după o folosire de 30 ani; **pentru aceasta garantează.**

Afară de aceste mai sûnt:

18 **cuţite, furcuţe şi linguri** de argint Britania, câte 6 bucăţi toate 18 laolaltă fl. 3.75
6 **linguri mici de cafea** de arg. Brit. mai nainte cu fl. 3.— acum numai cu fl. —.60
1 **lingură de supă** „ „ „ „ „ „ „ 3.— „ „ „ „ 1.—
1 „ „ **lapte** „ „ „ „ „ „ „ 1.50 „ „ „ „ —.50
6 **tave** „ „ „ „ „ „ „ 5.— „ „ „ „ 1.50
6 **susţiitoare de cutite** „ „ „ „ „ „ „ 4.50 „ „ „ „ 1.50
1 **cutie de zăchar** „ „ „ „ „ „ „ 4.— „ „ „ „ 1.20
1 **păreche sfeşnice** mai mari de „ „ „ „ „ „ „ 2.— şi fl. 3.—
1 **clopoţel de masă** de arg. Brit. mai nainte cu fl. 4.— acum numai cu fl. 1.—
1 **păhar de oauĕ** „ „ „ „ „ „ „ —.60 „ „ „ „ —.30
1 **piperniţă şi salniţă** „ „ „ „ „ „ „ 2 50 „ „ „ „ —.75
1 **Carafine p. oţet şi uleiu** „ „ „ „ numai fl. 3.50 şi 4.50
1 **uncaltă de foc** grea de pus pe masă mai nainte fl. 3.— acum numai cu fl. —.95

Cane de cafea şi teă a fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zăchar à cr. 35, 50, 80 fl. 1; cntii de zăchar à fl. 2, 2.80; presărătoriu de zăchar à cr. 25, 40, 75, 90 fl. 1; carafine de oţet şi oleiu à fl. 2, 4; cutii de unt à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4. — încă şi alţi articuli nenumeraţi.

Ca dovadă, că anunciul meu

nu este înşelătorie,

mĕ deoblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, **a o re'ntoarce fără nici o greutate.** Îndrept la epistolele de mulţămită ce mi-au venit, şi pe cari îmi voi permite a le publica succesiv. — Cine doresce deci a primi pe banii sei o marfă bună şi solidă şi nu lăpĕdătură, sĕ se adreseze numai cătră

A. Fraiss, 20
Viena, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatul archiepiscopesc.

Neoplanta. 1875. Medalie de argint.

Seghedin. 1876. Medalie pentru merite.

CLOPOTE
DE TOATĂ MĂRIMEA
pe lângă hotărîrea prealabilă a sunetelor lor.

Cu deosebire recomandă **clopotele găurite,** inventate de dênsul, a căror sunet este mai adânc decât acelor de construcţiunea vechie şi care, fiind de 100 punţi, sûnt asemenea celor de 140 punţi de construcţiunea vechie. Se fac din metal de clopot şi **toci** de 40—50 chilo greutate şi avênd un ton foarte gros.

Se află totdeauna în deposit clopote, dela mărimea cea mai mică până la 50 chilogr., precum şi de **proasce portative** şi **de mână.**

Se recomandă pentru comande cât de multe

[43] 12—12

Antonie Novotny
în Timişoara.

[58] 14—24

Numai odată
se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de acesta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din nickel-argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 11.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi, probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 35 şi astădi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 16.** Afară de aceastu lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifea.

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabil cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit, sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, şi casurile cele mai înderĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie şi totdeauna cu succes, şi în scris. Medic special Dr. Helmsen în Berlin N. W., Louisen Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 24—24

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 148. Sibiiu, Marți 16 Decemvre 1880 *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Noua lege advocațială în stadiul ei de proiect.

(?) Din isvor sigur am aflat, că ministeriul de justiție a substernut camerei deputaților un project nou de lege despre modificarea art. XXXIV din anul 1874, „ordinea advocațială“, care project se află deja în desbatere prealabilă și cât mai curênd se va desbate în cameră și se va promulga ca lege positivă, căreia fie care cive al patriei ca atare în supunere își va pleca capul. Fiind însă acest project de lege în stadiul plămădirei permite, ba cere, ca opiniunea publică să'și esprime verdictul ei potent asupra unei creațiuni, care atinge foarte grav poporul, înpunêndu'i din nou în spinare o povară foarte grea, care prelângă multele imposite, de care mai că nu mai poate resufla liber, îl va slăbi mai tare, ba 'l-va înbrâncì de tot. Noi stimăm cu predilecțiune statul advocaților, căci ei representă, putem dice, îndependența în sciință și pot foarte mult contribuì la ridicarea poporului, din a cărui asudoare trăiesc.

Când vedem însă, că se ridică o grea furtună asupra poporului patriei, fără nici un discrimine, datorința noastră și a jurnalului nostru este, a ne întrepune cu toate forțele morale, de care dispunem, ca furtuna să nu se descarce asupra poporului nostru tare sărăcit și amărît.

După ce am perles și percurs projectul sus amintit cu cea mai mare receală, am aflat, că acela amenință cu pagube însemnate pe poporul mai de jos, a cărui interese de viață mai tare ca ori și când trebue apărate în diua de astădi, când cercul detorințelor lui este potențiat.

Anume în §-fii 96. 97 și 98 ai acestui proiect de lege se cuprind dispositiunni, prin care se întroduce preste tot sila advocațială chiar și în afacerile, ce aparțin de procedura în cause neligitioase. („Verfahren ausser Streitsachen.)

Pre venitor așa dară numai advocații diplomați, îndreptățiți la esercitarea pracsei advocațiale și notarii publici, sûnt îndreptățiți a presenta esibite înscris la judecătorii și la alte oficii, precum și de a compune documente pentru partide, cuprindă aceste documente și esibite obiecte de cel mai mic preț, precum de esemplu este un contract de vêndarea unei parcele, ce representă de față un preț bagatel putem dice d. e. 1 fl. 80 cr. Atât contractul, cât și cererea de întabulațiune trebue făcută de un advocat diplomat.

Toți ceialalți indivizi până acuma după lege*) îndreptățiți, precum sûnt și notarii de pe sate, a căror salariu cât se poate de modest, se ameliora până acuma prin venitele accidentale foarte moderate precum sûnt dela contractele de vêndare, schimbare, cererea de intabulațiune etc., pre care documente și hârtii nici alți indivizi pricepuți nici notarii comunali, nu le mai pot compune cu valoare de lege, căci se vor stigmatisa în casul contrariu de scriitori cârpaci și se vor pedepsì conform §. 96 din proiect în bani cu 20—500 fl. și spriginitorii lor cu 10—300 fl., și în cas de sărăcie cu închisoare socotită o di de închisoare cu 10 fl. v. a.

Sentența de osândă se va publica totdeauna în foaia oficială, și dacă respectivul va fi funcționariu comunal, se va trage la respundere și din partea judecătoriei, sau a oficiului disciplinariu, pedepsindu-se încă odată și pe această cale disciplinară.

Spre dovedirea asertelor noastre lăsăm să urmeze partea primă a §. 96 sus amintit în traducere privată, care începe așa: „Acela, care nu este îndreptățit a esercita praxa advocațială sau care nu e notariu regiu public, sau care prin lege, respective prin ordidațiuni cu putere de lege spre acest scop, nu posede dreptul a lucra, a face eshibite în scris către judecătorii și alte autorități, sau documente despre afaceri de drept în favorul altora pentru remunerațiune acordată ori promisă și acceptată în bani, sau în altă remunerare, — mai departe acela, care fără a fi îndus ca candidat de advocație ori ca practicant de advocătură ori practicant de notariu public, în lista camerei advocațiale, respective a notarilor publici, sau spre aceasta de șeful seu n'ar fi îndreptat, solicitează la judecătorii și la alte autorități sau oficii pentru remunerațiune afaceri; tot odată acel notariu public, care ca scriitoriu cârpaciu („zugirász, Winkelschreiber“) lucră atari eshibite, pentru care conform dispositiunilor legei respective nu posede îndreptățire, se va pedepsì cu 20—500 fl. acela, care în faptă s'au în ori ce chip ajută pre scriitoriul ne îndreptățit („zugirászt“) ori se sirguesce a ascunde faptele lui, ca promovătoriu al scriitoriului neîndreptățit se va pedepsì cu pedeapsă în bani dela 10—300 fl.*) care în cas de a nu se putè solvì pentru ambii se va schimba în pedeapsă cu închisoare socotinduse una di cu 10 fl.“

. . . . . .

Din tecstul acestui § se vede apriat, că poporul nostru pentru ori-ce contract de vêndare sau alt document, fire-ar substratul seu cât de neînsemnat, și pentru ori-ce cerere de întabulațiune etc. este avisat, a folosì scumpa intervențiune a advocatului, precând aceste documente până acum i le făcea și le a făcut din vechime notariul satului, la care se află coalele de posesiune și cele catastrale precum și înpărțelile, prelângă cele mai modeste jertfe sau tacse.

Prin projectul de față ordinea, ce a domnit până acuma nu numai că se altereză, ci se rădică cu totul din temeliile ei în dauna poporului și cu vătămarea dreptului notarilor comunali, pre care ei l'au câștigat în virtutea legilor de până acuma.

(Va urma).

*) Vedi ordinea procedurei criminale din anul 1851 § 203. Art. de lege LIV din anul 1868 §-ii 88, 114; art. de lege XLIV d. a. 1868 §-ii 7, 8, 9. — art. de lege XXII: 1877, 8, 34, 36. Ordinea cărților funduare din 5 Faur 1870.

*) §-l 39 din ordinea advocațială art. de lege XXXIV: 1874 pedepsesce pre vampirul de Winkelschreiber numai cu 5—50 fl. și în cas de repețire cu 20—100 și in eventum cu 3 luni arest. Mĕsurile aceste se vede, că nu au fost de ajuns căci altmintrea nu se poate esplica noul proiect cu mai mari restricțiuni.

Revista politică.

Sibiiu, în 15 Decemvre.

Dăm de scire de ocamdată publicului nostru, că diarele unguresci din opositie au început a se ocupa serios cu atitudinea Românilor la viitoarele alegeri. „Ellenzék“ mai întâiu și acum mai în urmă „Egyetértés“ într'o corespondență particulară din Sibiiu spune, că Românii din Făgăraș s'au decis pentru activitate. Spațiul nu ne permite de astădată a ne întinde mai departe asupra acestei teme. Anunciăm dară simplu atențiunea, ce au foile numite maghiare către atitudinea Românilor și ne reservăm a vorbì despre fenomenul acesta cu altă ocasiune.

Mișcarea ce a produs imposite proiectate de guvernul unguresc va hotărî cabinetul lui Tisza a le mai amêna. Causa amênărei este însuflată de îndoiala, că la votare cabinetul nu va avè maioritatea în partea sa. Mai vine că Tisza face din votare cestiune de cabinet. Lucru natural dară, că proiectele se vor păstra pentru timpuri mai bune. În locul acelor proiecte odioase publicului, se vor pune la ordinea dilei alte proiecte mai domoale.

După „Agramer Ztg“, cestiunea fostei granițe este definitiv deslegetă. Rescriptul care va îndruma legislativele cum și câți membri să trimită Croația în viitoriu în dieta Ungariei se va publica preste puțin timp. Din causa aceasta dieta Croației se va întrunì încă în Ianuarie. Banul Croației se va denumì comisariu regesc cu plenipotențe estraordinare.

În Austria a făcut sensațiune oprirea întrunirei țeranilor în Linz anunciată pe 27 Decemvre n. Comitetul țeranilor a decis, a se îndrepta cu gravamine la tribunalul imperial.

Cabinetul francez a sulevat ideea unui proiect de arbitriu european. Ideea aceasta e salutară. Acceptată de puteri, va împedeca multe conflicte sângeroase. În contra ideei acesteia nu s'a ridicat de nici o parte nici un scrupul. Detaiurile planului și metodei cum să se realiseze se vor desbate între diplomații puterilor.

În Rusia eară ferbe. Poliția a pus mâna pe doi criminali, cari au participat la încercarea, de a arunca în aer un pod dela drumul de fer Charcov.

Treanca-fleanca.*)

Foaia kosuthiană din Cluj „Ellenzék“ într'un articu întitulat „Politica maghiară spre Orient“ presentează burgesiei unguresci un dar de crăciun, care e în stare a umplè de bucurie toate inimile. Și cum să nu se bucure toată suflarea ungurească de o „Ungarie mare până la Marea-neagră?

Ultimul resboiu oriental, dice între altele „Ellenzék“, și agresiunea rusească reclamă cu necesitate o grupare nouă. În orientul Europei nu esistă o semințe mare, care s'ar putè împreuna într'un corp, ci esistă națiuni mai mici sau mai mari, care'și iubesc libertatea și naționalitatea și care confederându-se sûnt în stare să resiste agressiunei rusesci.

Ungaria este chiemată a fi centrul acestei confederațiuni în viitor. Această misiune reclamă cu necesitate asigurarea viitoriului ei. Împĕrăția maghiară dela Carpați până la Dunărea de jos, cu părțile sale întegrante Croația soră și cu Transilvania unită de bună voie (?!), prin positiunea sa trebue să fie centrul în gruparea națiunilor mai mici de aici. Această positiune cere, ca ele să între mai curênd sau mai târdiu într'o alianță economică și militară; economică, pentrucă imperiul maghiar este piața cea mai de aproape a popoarelor orientale și mijlocitoriul comerciului între ele și apus, militară, pentrucă din spre meadă noapte Carpații trebue să formeze basa de operațiune pentru înfrângerea agresiunei rusesci, pentru restaurarea Poloniei; valea Dunării de sus este punctul, din care se poate combate o acțiune a Germanilor contra libertății, și în fine Transilvania este acea bastiune, care aperă popoarele orientului. Și în imperiul maghiar însuși se află remășițe naționale din cele trei mari semințíi europene, sûnt acì Slavi învinși odinioară, sûnt Germani colonisați și Români autochtoni. Toți acestia au drepturi egale (?!) în statul maghiar, sûnt guvernați după legi egale (?!) deopotrivă cu Ungurii. Sûnt cetățeni egali (în sarcini) ai imperiului maghiar.

Între Dunărea de jos și Balcani de asemenea se află popoare care, aparțin la elementul slav și român, dar aceste fiind depărtate unele de altele stau în afară de grupările trupinei. Aceste putênd să-și mulțămească esistența lor numai conservării națiunei maghiare, trebue să se grupeze în giurul imperiului maghiar. Țerile singuratice ale Slavilor de sud trăind în rivalități între sine nu se supun una alteia și dacă s'ăr și confedera, ele totuși sûnt avisate la prietenia maghiară, constituțiunea si libertatea lor numai prin prietenia cu Maghiarii se pot susținè.

Numai această poate să susțină și apere și pe România, ale cărei interese economice încă trebue aduse într'un raport cât mai strins cu Ungaria.

Dincolo de Tisa în Bănat și Transilvania sûnt mulți Români, dar sûnt de altă parte și Maghiari în Bucovina, Moldova și Muntenia, și așa prietenia reciprocă e și o datorință. A realisa aceasta e chiemată cu deosebire Transilvania, numai Transilvania trebue să se schimbe, trebue se dispară de aci acele năluci de spaimă, pentru cari Transilvănenii sûnt columnele sis-

*) Espresiunea aceasta este împrumutată din „Ellenzék“. În original se chiamă: „Handa-banda“.

temei actuale, a guvernelor actuale în defavorul naţiunei şi al lor. Ei ḑic, că sûnt siliţi a ţinè cu cei dela putere pentru agitaţiunile Românilor. Credem că putem avè teamă de ḑilele de teroare din 1848. Sûnt împregiurări de regretat aceste, care aparţin pecatelor negre ale reacţiunei. Reacţiunea i-a putut folosì în urma sistemei de mai înainte a Transilvaniei, pentrucă acea sistemă a recunoscut acolo trei naţiuni, naţiunea secuiască, această remăşiţă dela bravii Huni, care s'a alipit din bună voie, naţiunea maghiară, care a fundat patria cea nouă, şi naţiunea mai mică colonisată a Sasilor, care a primit privilegiuri. Românul trăind risipit printre Maghiari şi Sasi n'au potut forma o naţiune deosebită. De această împregiurare s'a folosit reacţiunea amăgindu-i cu promisiuni, care nu le a ţinut, i a sumuţat asupra Maghiarilor într'un timp, când acestia au eliberat întreaga naţiune făcênd şi pe Român cetăţean egal al patriei. Românul s'a luptat atunci contra noastră, dar s'a putut convinge îndată, că s'a luptat cu înverşunare numai pentru a se pune în lanţuri şi pe sine însuşi. Maghiarul a împărţit frăţesce ceea ce a redobândit şi cu Românul. Conducerea, guvernerea, limba diplomatică firesce, că şi le a reservat pentru sine.

Pe naţiunile cele mici de aici numai concentrarea în imperiul maghiar le poate scăpa de nimicire. Transilvania e chiemată în deosebi a realisa această idee, dar atunci Transilvania trebue să între într'un raport sincer cu Românii şi să renunţe dela rolul de a fi columnele sistemelor actuale.

Maghiarul împărţesce toate frăţesce, nu despoaie pe alţii de naţionalitatea lor, cum face Englezul, Germanul sau Rusul, una o cere: **statul maghiar.**

Ardelenii să-şi ia aceste cuvinte la inimă, să se pună în fruntea ideii de a asigura în modul acesta viitoriul imperiulni maghiar şi prin aceasta vor readuce ca prin farmec epocha de aur a Transilvaniei şi vor salva şi patria lor, Ungaria.

Retipărirea cărţilor bisericesci.

Eruditul archiereu *Melchisedec*, episcopul de Roman, unicul cleric ortodox între membrii ordinari ai Academiei române, primise onorifica sarcină de raportor la Sfântul Sinod al României în cestiunea retipărirei cărţilor bisericesci. Reproducem şi noi după „Timpul“ din Bucuresci

Raportul,

privitoriu la revisuirea şi editarea cărţilor bisericesci, presentat comisiunei sfântului Sinod de preasfinţitul Melchisedec, Episcopul de Roman, în sesiunea de toamnă a anului 1880.

Literatura noastră bisericească, in timp aproape trei sute de ani, a făcut cele mai mari serviţii naţiunei noastre, pe de o parte prin răspândirea în popor a salutarelor idei religioase şi morale ale creştinismului, eară pe de alta prin păstrarea unităţei limbei române la Românii de pretutindenea. În privirea I-a: Cărţile noastre bisericesci au avut şi au acel privilegiu escepţional, că, fiind traduse într'o limbă înţeleasă de popor, fie carele poate trage din ele folosul sufletesc, mai mult sau mai puţin, după zelul seu şi după starea desvoltărei sale intelectuale şi morale; ceea ce nu se întêmplă tot aşa şi cu alte neamuri creştine, cari pentru cărţile bisericesci, întrebuinţează vre-una din limbile moarte, pe care le înţeleg numai acei ce le învaţă, ca pe nisce limbi mai mult sau mai puţin străine. Românul are un mare privilegiu — de a auḑì şi în Biserică aceeaşi limbă, pre carea o a învĕţat dela muma sa şi cu care se servesce în traiul seu casnic şi social.

Noi sûntem datori cu cea mai mare stimă şi evlavie literaţilor români din trecut, atât clerici cât şi laici, din toate provinciele române, cari, după ce au lucrat pentru introducerea limbei române în Biserica lor naţională, au sciut să o cultive, să o îmbogăţească după putinţă, să o conserve în starea cum o-a format şi desvoltat istoria naţiunei noastre, şi să ne-o predea nouĕ celor de astăḑi, ca pre o moştenire nepreţuită, arĕtându-ne tot odată şi calea pe care trebue să continuăm şi noi mai departe în cultura, desvoltarea şi conservarea ei.

În privinţa unităţei limbei noastre naţionale, literatura noastră bisericească a fost şi este unul din cei mai mari factori, care au contribuit la păstrarea acestei unităţi. Este mult timp de când Românii s'au despărţit istoricesce şi politicesce, formând deosebite grupuri, printre deosebite naţionalităţi şi sub deosebite guvernamente, cari nu puteau avè interese de a conserva unitatea naţională a Românilor nici într'o privire; limba lor însĕ, cu toate tendenţele opuse, a remas aceeaşi, pentrucă a avut aceeaşi carte, aceeaşi literatură bisericească, prin care îşi cultivau inteligenţa şi inima. Ori unde se scria ori se tipăria o carte bisericească română, aducea lumină şi învĕţătură tuturor Românilor, ori în ce ţĕri s'ar fi aflat ei, pentru că ea era scrisă în limba comună tuturor Românilor, fie ea eşită din tipografiele Moldovei, ale Ţĕreimuntenesci, ale Ardealului, ba chiar ale Ungariei şi ale Basarabiei. Târgovişstea, Suceava, Bucurescii, Iaşii, Govora, Sf. Sava dela Iaşi, Sneagovul, Rădăuţii, Buzeul, Mănăstirea Neamţului, Braşovul, Dubăsarii, Sibiiul, Chişineul, Oradia, Belgradul, Buda, — ba chiar şi Blajul uniat: toate localităţi depărtate unele de altele prin mari distanţe şi împrăştiate prin diferite ţĕri şi naţiuni, produceau cărţi românesci pentru Românii de pretutindenea, din Muntenia, din Moldova, din Ardeal, din Rusia, din Ungaria, din Bucovina, din Turcia, din Serbia, din Bulgaria. Eată ce mare serviţiu au făcut cărţile bisericesci române cu limba lor populară română, unităţii limbistice a neamului românesc. Biserica cu cărţile sale a fost o adevĕrată scoală de cultura şi păstrarea limbei şi de iubirea naţională între deosebitele ramuri ale neamului nostru, împrăştiat prin o mulţime de ţĕri şi neamuri deosebite, de multe ori foarte duşmane numelui de Român. Această bine-făcĕtoare înrîurire asupra limbei române o a esercitat Biserica şi literatura ei până în ḑilele noastre. Noi scim cu toţii, că în România noastră, până nu de mult, au esistat tipografii pentru cărţile noastre bisericesci la Metropolia din Bucuresci, la Metropolia din Iaşi, la episcopia din Buzĕu, la Mănăstirea Neamţului, la episcopia de Râmnic; chiar în Basarabia, încă până nu de mult, a esistat în Chişineu o tipografie bisericească, înfiinţată după luarea Basarabiei şi conservată prin vrednicii de amintire archiepiscopi şi episcopi ai Basarabiei: Gavril, Dimitrie, Irinarch şi Antonie; acum însĕ ea nu mai esistă, şi cartea românească din bisericile Basarabiei pere vĕḑênd cu ochii, înlocuindu-o cea slavonă. Aceasta însĕ nu trebue să ne mire prea mult, dar ceea ce trebue să ne pună pe gând şi să ne întristeze foarte mult este că, de vre-o 20 de ani, chiar în România liberă, în Moldova şi Muntenia, nu mai esistă nici o tipografie de cărţi bisericesci. Cele din urmă ce au esistat, s'au închis şi secuestrat de guvernul român cu ocasiunea secularisărei averilor bisericesci sub Domnia principelui Cuza. O singură tipografie de cărţi bisericesci române esistă astăḑi la Sibiiu în Ardeal, înfiinţată de răposatul întru fericire metropolitul Andreiu Şaguna, în care s'au retipărit multe cărţi bisericesci.

Ce s'a întêmplat în ţeara noastră în acest period de 20 de ani, de când s'au desfiinţat tipografiile de cărţi bisericesci?

În acest interval toate spiritele, din toate stările societăţii noastre, au fost cuprinse de o mare aprindere a sentimentului naţional, de o năzuinţă neinviingibilă către reforme şi prefaceri în starea noastră politică şi socială. Resultatele acestei porniri mari, nu le putem tăgăduì. Dar, ca ori-ce aprindere, n'a fost scutită nici de esagerări şi de greşeli. Multora li s'a părut că tot ce a esistat în trecutul nostru a fost rĕu, trebuesce părăsit, trebuesce prefăcut, trebuesce modernisat. A strica este uşor, a crea este greu. Ideile cele nouĕ şi instituţiile cele nouĕ s'au găsit gata şi s'au împrumutat dela alte naţiuni mai civilisate de cât noi. Biserică românească însĕ nouă şi literatură bisericească nouă nu s'a putut găsì gata nicăirea şi a se transporta în ţeară. — De aceea, ele au rĕmas în o stare înapoiată şi putem ḑice în negligenţă. Nu este acì locul a ne întinde asupra stărei Bisericei noastre în genere, bună sau rea; acì avem a ne ocupa numai de cărţile bisericesci.

În curgere de 20 de ani, la noi în România nu s'au mai tipărit cărţi bisericesci, afară de câte-va, tipărite în Mănăstirea Neamţului, un Ceaslov şi o Liturgie, cari se datoresc zelului celor din urmă stareţi ai acelei Mănăstiri, archimandritul Gerasim şi Temoteiu, cari au întrebuinţat la aceasta propriele lor mijloace, şi apoi lipsa de ele i-a făcut să înceteze. În timpul acesta, trebuinţa ce se simţia în ţeară de cărţi bisericesci s'a îndeplinit prin resturile ediţielor făcute de reposatul Metropolit Nifon în Bucuresci în tipografia ce fusese înfiinţată acolo de dênsul, şi de cele făcute de reposatul episcop al Râmnicului Calinic, în tipografia înfiinţată acolo de el şi după moartea sa dăruită de el, împreună cu o parte din cărţile remase, primăriei din Craiova; de asemenea din restul cărţilor remase dela neuitatul Metropolit Andreiu Şaguna la Sibiiu.

Deşì însĕ acum nu s'a făcut nici un pas serios pentru înlăturarea acestui mare rĕu — lipsa de cărţi bisericesci, — nu putem trece cu vederea tendenţa ce s'a manifestat şi se manţine de un timp în multe spirite din societatea noastră, atât în membri de-ai clerului, cât şi la mulţi dintre mirenii cărturari; tendenţa, care împinge la reforme şi în ramul literaturei propriu ḑise bisericesci; tendinţa, carea constă *a)* în întroducerea **neologismelor limbei literare moderne** şi în cărţile bisericesci, cu alte cuvinte, în purismul esagerat al limbei, cu care Românii au fost istoricesce în contact, şi înlocuirea lor cu **espresiuni latine** sau franceze întroduse din nou; *b)* în locuirea literilor cirilice cu cele latine, după cum se obicĕnuesce astăḑi în genere în scrierea şi literatura română. Năzuirea aceasta se manifestează mai cu samă la preoţii cei tineri într'un mod cu totul nematur şi fără logică, cari, singuri, de la sine, fără cunoscinţe limbistice, modifică după placul lor espresiunile întrebuinţate în cărţile bisericesci, creḑênd prin aceasta că 'şi dau recomandaţie de oameni ai progresului. Ba încă unii s'au apucat singuri dela sine, d. e. în Craiova, să tipărească cărţile bisericesci după ideile lor cele ânguste, punêndu-se sub firma unui evreu tipograf din acel oraş, carele încă din anul trecut a publicat un anunciu, că s'a hotărît a corege şi a tipărì el toate cărţile bisericesci române. Mai mare insultă de cât aceasta nu poate fi pentru Biserica noastră! Casul acesta s'a adus la cunoscinţa sfântului Sinod în sesiunea trecută de către înalt prea sfinţitul Metropolit al Moldovei.

După ce subscrisul 'şi-a dat sama de trecutul literaturei Bisericei române, de marea ei însemnătate pentru unitatea limbei noastre naţionale şi de influenţa ei asupra culturei intelectuale şi morale a poporului român, 'mi-am pus întrebarea: bine este oare ca noi în literatura bisericească să rumpem cu tradiţiunile Bisericei noastre, cele atât de bine-făcĕtoare în trecut, şi să dăm poporului nostru prin biserici cărţi cu o limbă nouă, în care scriu şi vorbesc învĕţaţii moderni, cari au petrecut prin scoli în străinătate şi în ţeară o mare parte a vieţii au învĕţat mai multe limbi, şi dintre cari mulţi nici 'şi-au dat osteneala a'şi învĕţa bine limba lor natală? Folosì-va, ori mai mult va păgubì pe popor, când Biserica îi va vorbì cu o mulţime de cuvinte neînţelese pentru el? Pricepe-va Românul ardelean, bucovinean, basarabian etc, când va auḑi în Biserică franţusismele limbii moderne din Bucuresci sau din Iaşi? Eu am respuns la aceste întrebări negativ, şi m'am decis a propune de-a se păstra ca o comoară nepreţuită limba unitară română din cărţile bisericesci esistente

Ḑicênd aceste, nu înţeleg a face din limba cărţilor bisericesci o limbă staţionară, nemişcată, o limbă neschimbată pentru vecînicie: aceasta este soartea numai a limbilor moarte, cari trăesc numai în cărţi. Limba Bisericei noastre este o limbă vie ca şi poporul ce o vorbesce; limba poporului cu timpul se preface, se îmbogăţesce, se cultivă. Biserica ţiind seamă de aceasta, totuşi nu trebue a se grăbì cu innovările, dând timp poporului a se obicĕnuì cu formele cele noue, ale primì sau ale respinge, şi le va primì şi ea când ele vor devenì proprietate a poporului. În privinţa purismului limbei, Biserica are tradiţiunile ei, după care purificarea, deşì se face, însĕ fără grăbire şi treptat ear' nu pripit şi radical. (Va urma.)

Raportul

ministrului Dimitrie Sturza asupra proiectului de rĕspuns la discursul tronului, cetit în şedinţa senatului României dela 1 Decemvre.

(3 Urmare.)

Dela 1866 înainte, succesiunea la domnie nu mai depinde de o voinţă timpurară oare care, fie a Domnului, fie a parlamentului. Acea succesiune nu mai este o succesiune privată. Ea a devenit o succesiune eminamente politică, basată pe legea fundamentală a ţĕrei, făcênd o parte principală şi esenţială a însĕşi legei aceşteia.

Astfel, în privirea succesiunei, ca şi în privirea altor puncte de principiu, numai aceea poate fi valabil, ce este decis în Constituţiune.

Constituţiunea noastră a fixat cu o mare precisiune toate punctele privitoare la aşeḑarea dinastiei românesci, şi în dispoziţiunile ei pentru viitor, ea a fost de o prevedere, care nu lasă nimic de dorit. Ea nu a vrut ca cea mai mică dificulitate să fie tălcuită ca producênd o vacanţă la Tron, şi-a stabilit anume, când această vacanţă 'şi va avè locul ei.

Articolele citate ale Constituţiunei noastre conţin dispoziţiuni generale şi dispoziţiuni speciale în privirea succesiunei la Tron.

Constiţiunea declară mai întâiu, că Tronul revine numai liniei bărbătesci a dinastiei stabilite cu esclusiunea perpetuă a femeilor, şi anume: în linie directă, copiilor legitimi ai monarchului după ordinul primogeniturei, adecă celui mai în vârstă; în linie colaterală, celui mai în vârstă dintre fraţii monarchului şi copiilor lui legitimi, după ordinul primogeniturei, şi aceasta până la stingerea completă a dinastiei.

În faţa acestor dispoşiţiuni certe şi nedubioase, nu poate fi nici odată vorba la noi de o succesiune de copii naturali legitimaţi, sau adoptaţi.

Copii naturali şi legitimaţi nu pot fi chemaţi la succesiune, fără cea mai flagranta călcare a principiilor morale, pe cari e fundată Constituţiunea noastră, şi a dispoşiţiunilor ei legale, căci se hotăreşce, într'un mod irevocabil, că pot succede numai copii legitimi, şi se esclud prin urmare, copii nelegitimi, adecă naturali, şi copii legitimaţi.

Succesiunea copiilor adoptaţi nu ar fi însĕ mai puţin violătoare Constituţiunei, care stabilesce o succesiune politcă, opusă succesiunei dreptului privat comun, o succesiune legală, inerentă principiului monarchiei ereditare a timpului modern. Adoptaţiunea ar face, ca succesiunea, care astădi este regulată definitiv prin dispoşiţiunile Constituţiunei, sĕ depindă de voinţa monarchului sau a parlamentului. Mai mult încă: adoptaţiunea ar fi o călcare flagrantă, directă si anticipată a unei dispoşiţiuni speciale a Constituţiunei, şi anume a articolului 84, care decide, ce este de făcut, când Domnitorul, fiind încă în viaţă constată, că numai ecsistă nici un membru al familiei sale, care sĕ 'i poată succede şi că prin urmare, dinastia sa este stinsă. Nici în acest cas, Constituţiunea nu prevede o adoptaţiune, ci determină, că Domnitorul propune parlamentului spre acceptare pe succesorul sĕu, care şi acesta trebue sĕ aparţie uneia din familiele domnitoare prin Europa.

Constiţiunea însĕ nu s'a oprit a emite numai principiile constituţionale ale ereditătei Tronului. Ea a regulat ereditatea în mod concret şi practic, dându'i un corp în familia princiară de Hohenzollern.

Constituţiunea încredinţează anume puterile Statului român Măriei Sale Regale Carol I de Hohenzollern-Sigmaringen şi succesorilor sĕi direcţi şi regulele generale, de cari am vorbit. Aşa dar familia princiară de Hohenzollern a fost aleasă de Români pentru a funda dinastia românească. Numai după ce această familie va fi cu desevĕrşire stinsă, şi nu se vor fi luat, conform dispoşiţiunilor constituţionale, mĕsuri pentru a o înlocuì cu altă casă domnitoare din Europa, numai atunci poate ecsista o vacanţă la Tron.

Atât de importantă s'a socotit această dispoşiţiune a Constituţiunei, în cât corpurile legiuitoare o au întărit-o, dând indigenatul întregei familii de Hohenzollern-Sigmaringen. Constituanta, în 10 Maiu 1866, şi Senatul, în 17 Decemvre aceluiaş an, a votat acest indigenat în unanimitate şi cu aclamaţiune, şi aceasta, „în con„sideraţiunea recunosscinţei, ce datorim prin„cipelui de Hohenzollern Sigmaringen Carol „I, Domnitoriului României, carele a bine„voit a primì coroana şi a lucra dinpreună „cu noi la statornicirea Statului român, şi „spre a stabilì legături mai strînse între „familia sa şi ţeară, mai cu seamă, că prin „votul adunărei, s'a stabilit şi principiul „ereditătei Tronului în familia Hohenzollern.

Prin urmare, întru cât Măria Sa Regală Carol I va avè succesori legitimi direcţi, de secs bărbătesc, acestia 'i urmează pe Tronul României, sau până ce acestia s'au nasce, succesorul eventual legal este cel mai în vĕrstă dintre fraţii Domnitorului adecă principile ereditar de Hohenzollern Leopold cu toată linia lui, adecă cu fiii lui legitimi după ordinul de primogenitură. Numai când nu ar mai ecsiste scoborîtori din Principele Leopold, numai atunci ar venì la Tron Principele Frederic de Hohenzollern, fratele cel mai mic al Domnitorului cu succesorii lui legitimi de secs bărbătesc, după ordinul de primogenitură.

Eată succesiunea concretă a Constituţiunei, celea ce era indicată cu claritate. Era însĕ de nevoie a ne ocupa astădi de această cestiune.

După ce România 'şi dede, în 1866, Constituţiunea, şi stabilì dinastia domnitoare toate puterile naţiunei fură încordate si absorbite într'o lucrare atât de intensivă a afacerilor şi a intereselor ei externe şi interne în cât cestiunea succesiunei, regulată odată teoreticesce numai preocupă pe nimeni.

Când însĕ cu încetul lucrurile se lămuriră şi se limpediră; când posiţiunea politica ţerei crescu; când România ocupà pe fie care di un rang mai important în familia Statelor europene; când consideraţiunea şi respectul din afară întărira progresele căştigate prin proclamarea şi recunoaşterea independenţei ţĕrei: atunci cestiunea succesiunei începu a fi agitată de binevoitori şi de rĕu-cugetători.

Domnitorului Carol 'i lipsia succesorul în linie directă; ear familia suveranului nostru nu declarase în mod formal, că primesce posiţiunea, ce i se oferise de Constituţiune şi că astfel se considerà ca legată de ţeară prin dispoşiţiunile acesteia privitoare la succesiune.

Naţiunea se temea, ca stabilitatea, înscrisă în Constituţiune, sĕ nu rĕmâie numai un cuvênt fără realitte. În acelaş timp însĕ speranţe vechi, cari zăceau în pulbere, aţitate şi încongiurate din afară, ca în timpurile decadenţei ţerei, începură a se ivì, a se agita, cu timiditate la început, fără sfială mai în urmă.

Ast-fel, îngrigirile ce se născură împregiurul acestei cestiuni, sûnt legitime, întemeiate. Cetăţenii, iubitori de ţeară, cu conştiinţa la locul ei, avênd obiceiul de-a privì cu seriositate la lucrurile omenesci, vedeau cu teroare toporul rădicat, spre a lovì tulpina stejarului drept în inima lui. Ei se întrebară, dacă se cuvine, dacă e bine şi drept de-a lăsa viitorul pătriei şi al naţiunei în prada celor mai fără consciinţă, celor mai sumeţi, pentru a ne trezì într'o di earăşi dinaintea electivităţei capului Statului, însoţită de toate miseriile şi pericolele trecutului, astădi mai ameninţătoare, fiindcă depindem numai de noi înşine, şi că cestiunea Orientului a întrat în fasa deslegărei ei.

Tot felul de idei, fără basă legală, fără fundament solid, se ivirà şi produseră nelinişte şi confusiune. Aceste trebuiau sĕ înceteze, dacă ne durea în adevĕr inima de existenţa ţerei. Naţiunile, ca şi indivizii, au nevoie de linişte sufletească, pentru a se desvolta, pentru a'şi asigura ceea ce a câştigat, pentru a lucra mai departe în diferitele sfere ale activităţii omenesci. Era de sigur o crimă a lăsa ca naţiunea sĕ fie inutil agitată în profitul, sau al unor individualităţi mişcată numai de un egoism sec, sau al unor inimici, cari doresc distrugerea elementului românesc dela Dunărea-de-jos. Era de sigur o crimă, a lăsa indecisă o situaţiune, altmintrelea clară, şi a face sĕ se nască noue şi mari pericole pentru viitor. Era o datorie imperioasă, a face tot ce era indicat de lege şi de prevedere, pentru ea sĕ înceteze o stare de lucruri dubioasă şi se reîntre spiritul şi activitatea naţiunei într'o muncă linişitită şi producĕtoare. Căci mult, foarte mult este de lucrat şi de făcut în această ţeară, şi chiar de ne ar lăsa datoria, nu ne lasă timpul a fi ocupaţi şi preocupaţi de acei cari, uitând sântele lor datorii cătră patria, care i-a născut, au privirile aţintite numai asupra lor înşi-le.

Cine avea întâia datorie de a se preocupa şi de a se ocupa şi de această cestiune? De sigur Domnitorul. Cum el şi-a îndeplinit această datorie, ne-o spune mesagiul dela deschiderea Corpurilor legiuitoare şi actele ce s'au comunicat de guvern acestei comisiuni.

Aceste acte le datorim pe de o-parte iniţiativei Suveranilor nostri, ear pe de alta simţimintelor pline de iubire şi de bună voinţă ale Augustului părinte al Domnitorului pentru România.

(Va urma.)

Duplică la replică.

Sibiiu 7 Decemvre.

(Încheiere.)

In reflessiunile din Nr 102 al „Tel. rom.“ ţisesem, că propunerea din cestiune s'a făcut de cătră un domn dela masa verde. Aici am greşit, pentru că masa din biserica greco-catolică din Turda nu a fost verde ci albă; dară cumcă d. A. când a făcut propunerea sa era la acea masă, şi anume inmediat lângă dl preşedinte — întru aceasta nu m'am înşelat, pentru că de oare-ce îmi place mult a vedè „ce e bun şi frumos şi când şed fraţii împreună“ — am o bună memorie pentru fenomene. Mi-am adus aminte de timpul, când d. A. petrecea aici în Sibiiu la secţiunile scientifice (în acestan) şi de usitatele în Sibiiu blide de linte, de cari anevoie scapă vre-un muritoriu, care se abate pe la noi.....

Dar' sĕ nu facem şagă, când d. A. e dispus aşa de serios! Domnia sa e iubitoriu de adevĕr, prin urmare trebuc sĕ fie adevĕrate următoarele ale sale proprii cuvinte din des citata espectorare: „Avênd eu mare interes, ca propunerea mea sĕ se primească, mi-am esprimat dorinţa înainte de alegerea comitetului la mai multe persoane... că voesc a întra în comisiunea de propuneri etc.“ Dl A. fu ales în comisiunea de propuneri, ba a primit şi referada acelei comisiuni, apoi dela acest loc, în această calitate a recomandat dênsul însuşi propunerea sa proprie spre primire. Această mică nemodestie parlamentară am esprimat-o eu cu „frasă pompoasă“ cu „bombastul“: dela masa verde, care espresiune eu o ţin de sinonimă cu nebombasticul: Cicero pro domo, şi dacă dl A. togmai poftesce, apoi eu bucuros revoc aceea şi o substituez cu aceasta: se poate ca dl A. sĕ fi priceput altceva sub cuvintele aceste, bună-oară, că eu îl ţin solidar cu acei reacţionari dela asociaţiunea noastră, cari după o esperienţă tristă de mai mulţi ani şi după un fiasco eclatant cu foaia „Transilvania“ mai umblă în ruptul capului sĕ bată potcoave la cai morţi.*) Aceasta firesce ar fi mare contrast în fapte cu spiritul liberal şi progresist, ce transpiră prin „Resbelul oriental“, şi 'i-ar sta rĕu dlui A. Eu însĕ nu am ţintit la aceasta, şi cu toate, că d. A. ne spune însuşi, că sorgintele propunerei sale sûnt „alţi bărbaţi, cu cari a conferit“, eu totuşi cred, că propria sa convingere va fi fost motorul principal. Me mir dară cum de d. A. suflă — unde nu'l arde?!

Aserţiunea mea, că propunerea dlui A. nu s'a preconsultat în comitetul asociaţiunei d-sa o declară de un „mare neadevĕr“ şi vrea sĕ documenteze contrariul prin aceea, că dênsul a trimis din Constanţa propunerea sa cu 10 ţile înainte de adunarea generală. Cred că e aşa. Insĕ ce sûnt 10 ţile pentru noi Sibiienii? O mică clipită, ear' Dobrogea e foarte departe de aici, încât n'are de a se mira dl A. dacă propunerea sa nu a putut ajunge — până la comitet —! Pe mine cel puţin m'au asigurat mai mulţi membrii ai comitetului, dela cari anume am luat informaţiune, cumcă propunerea dlui A. nu s'a pertractat — ergo s'a adus direct în adunarea generală.

Conced dlui A. că această nepreconsultare în comitet „nu e pedecă ca adunarea gen. sĕ nu poată lua hotărîri asupra unei propuneri“ — pentrucă aşa ţic şi statutele. Nu conced însĕ, că a spesa pentru un obiect de natură foarte precarie 1000—1500 fl. din totalul de 3—4 mii fl. ar fi un lucru aşa de bagatel, încât nepreconsultarea „sĕ nu fie nici o scădere.“ Vom vedè mai la vale urmările acestei nepreconsultări. Argumentul din Constanţa a d-lui A. nu probează aceea, că propunerea d sale s'ar fi preconsultat în comitet; acela arată numai atâta că aceea s'a trimis biroului (comitetului) înainte de adunarea generală; se poate şi aceea, că biroul comitetului o aduse cu sine la Turda. In casul acesta ar fi fost de a se presenta adunărei generale în prima sedinţă publică sau în una din cele următoare şi recerêndu-se urginţă pentru ea ar fi fost de a se transpune comisiunei pentru propuneri preconsultătoare. Nu'mi aduc aminte sĕ se fi întêmplat aceasta; publicul a audit despre propunerea d-lui A. numai în momentul, când dênsul ca raportor a comisiunei de propuneri finindu'şi referada sa a început cu cuvintele: „Mai am şi eu o propunere....“

Trecênd acum la cuvêntul: „primire en bloc“ me esplic astfel: eu sub acesta înţeleg primirea unei propuneri fără de observarea formalităţilor prescrise sau usitate, precum sûnt preconsultările, presentarea în şedinţa publică al esibitului, transpunerea la comisiunea concernentă, dela aceasta eventualmente la altă comisiune spre preconsultare şi în altă direcţiune (d. e. financială!) ete. Aceste cu propunerea dlui A. nu s'a observat, ci făcênd dênsul după cum însuşi ne spune în resonamentul seu „ad 4“ propunerea direct în „adunarea publică“ s'a luat lucrul — en bloc, v. s. d. pe romanesce de a valma, de unde a şi urmat, că s'a hotărît „reînvierea“ foaiei fără ca sĕ se fi prevĕdut în buget spesele recerute — Eată dară o primire en bloc, ca o hotărîre de a valma, care are destul tragi-comic în sine spre a merita o alusiune!

Ca toate discusiunile, în cari lipsesc argumentele reale, aşa se revarsă şi resonamentul dlui A. în momente personale. Domnia sa îmi împută, că nutresc „rea voinţă“, „scopuri adevĕrat neloiale şi nu sciu ce scopuri“ în contra persoanei d-sale. Faţă cu aceste asigurez pe d. A., că eu până în momentul, când am cetit espectoraţiunile sale în nrii 95 şi 96 ai „Observatoriului“ nici nu am sciut, că e dênsul autorul acelui proces verbal. În şedinţa publică 'l-a cetit alt domn notariu; ear' cele ce le-am ţis în nrl 102 al „Tel. rom.“ au fost adresate: notariatului.

Promite d. A. că va face „o analisă critică „mai fundamentală“ asupra afirmaţiunilor mele. Sĕ sperăm aceste şi sĕ nu uităm că: „Heisses Blut, thut niemals gut“ —.

A. Trombiţaş.

*) Vedi „Analile Associat. trans. 1880 fascicl. I pag. 6—16.

Varietăţi.

* (Alegeri). În congregaţiunea comitatului Sibiiului din 20 Dec. n. s'au ales Românii următori:

a) în comitetul administrativ: dl adv. Dr. Nemeş;

b) în comitetul permanent: dd: Zacharie Boiu. I. Bologa din Marpod, Dr. Ioan Borcia, Dr. Aurel Brote, Nicolau Ciugudean, N. Barcian, Ioan Hannia, Ioan Piso, adv. Ioan Preda, adv. Dr. Răcuciu, Visarion Roman şi Ioan Stoicuţa: apoi

c) în comitetul central elect. dd: Anton Bechnitz, Nicolau Cristea, Paul de Dunca. Alecsandru Lebu, Dr. Ioan Nemeş şi Corneliu Tobias.

* (Petrecere de casin.) Vineri la 31 Decemvre 1880 va avè loc în sala dela „împĕratul Romanilor“ o petrecere a casinului împreunată cu joc şi cu loterie. Insinuările la loge se primesc dela 27 Decemvre. Objectele de câstig, 80 la numĕr, care se vor pune în loterie, sûnt espuse în localităţile casinului spre vedere, unde se vor vinde şi sorţile pentru dênsele a 10 cr. în 30 şi 31 l. c. dela 9—12 înainte de ameaţi şi dela 3—6 după ameaţi.

* (Slutire). În casarma de cavalerie din Turnişor trei suboficeri voind sĕ ţină prelegeri cu feciorii (husari), la întrare în salele respective, fură întêmpinaţi cu furci de fer, cu securi şi cu alte instrumente de aceste şi bătuţi şi slutiţi rĕu. Suboficerii fură toţi trei transportaţi în spitalul militar din Sibiiu, unde unul a şi murit şi ceilalţi 2 încă sûnt pe acì sĕ se sfĕrşească.

* (Închiderea de scoli) efectuită în Braşov din pricina epidemiei de vĕrsat — precum se spune — se va cassa cu 3 Ianuarie pentru Seminariul săsesc, gimnasii şi pentru scolile reale; scolile populare însĕ vor mai remânè închise.

* (Împrumuturi favorabile) se pot face în statul unguresc. Ungaria decând a început cu esmiterea de rente a solvit o datorie de rente de 88 milioane fl. va sĕ ţică 22% din marele capital. Aceste percente creditorii Ungariei în cei din urmă 5 ani le-au băgat în posunariu ca un câştig curat de agio. Asemenea însemnate negoaţe s'au făcut la solvirea datoriei de 152 milioane. Dar' până când va mai putè fi Ungaria vaca de muls a bancherilor?

* (Amnestie.) Din Ungaria au fugit de mai mulți ani în România vre-o 41 industriași unguresci voind a scăpa de servițul militar. Acum escusându-se la ministrul president Tisza pentru fapta lor se roagă de dênsul printr'o suplică: ca sĕ stăruiască la Majestatea S'a împĕratul, sĕ'i amnestieze, că ei s'ar reîntoarce bucuros în patrie spre a se supune servițiului militar legal dar fără pedeapsă, dovedind totdeodată, că ei, deși au trăit și trăesc în România, totuși au avut tot-dea-una simțuri unguresci. Așa ne spune „P. Ll.“.

* (Defraudațiune.) Perceptorul de dare din Dégel (Comitatul Zala) după ce a încassat o sumă însemnată de dare a luat lumea în cap și prelângă toată curentarea sa din partea ministrului de interne nu s'a mai aflat până aci.

* (Arestați). Subt acest titlu cetim în „S. D. Tageblatt“ următoarele: Într'un oraș, a cărui nume îl retăcem cu intenție, presentânduse păzitoriul de noapte înaintea comisariului de poliție însărcinat cu inspecția servițiului de noapte raportează: „Dle Polițaiu, cu supunere vĕ fac cunoscut, că am arestat 5 feciori, cari au făcut larmă și scandaluri pe strade!“ „Bravo“ strigă comisariul, „adui înlăuntru!“ Păzitoriul: „'I-așĭ aduce, domnule, dar' toți cinci, au fugit pe sub casa sfatului la vale.“

* (Casină țigănească.) Vulgo-Țiganii din Budapesta au conclus, a înființa o casină. Deocamdată se vor aduna numai în hotelul Nr. 19 din strada Üllő; statutele se vor face mai târdiu și după carneval se va ținè adunarea generală pentru constituire.

* (Un consul contrabandier.) Pre cum se scrie din Braila, dl Behrmann vice-consulul Belgiului deacolo a însciințat de curênd la oficiul vamal 19 colli de bumbac. Cercetânduse marfa însĕ mai deaproape s'a constatat, că collii conțineau tabac și țigări și așa dl vice-consul fu silit, a plăti o pedeapsă bănească de 40,000 franci.

* (Lavină). Precând prin Sibiiu și giur, precum și mai în toată Ungaria domnesce încă timp de primăvară, cald, în Tirol este o zăpadă așa de mare, încât nu mai pot umbla oamenii nici prin comune. Cu aceasta însĕ nu e destul; din munții Tirolului foarte adeseori se rostogolesc până în sate o mulțime de lavine. Una dintre aceste lavine rostogolinduse din munte în satul Kirchberg a strivit casa unui țĕran și i-a omorît 2 copii, el însĕ a scăpat abia cu viața.

* (Bancnote noue de 10 floreni.) Ca dar de crăciun, ministrul ung. de finance a publicat sub 25 Decemvre emisiunea bancnotelor celor noue de câte 10 fl. Banca austro-ungurească va începe cu emisiunea în 3 Ianuarie 1881. Bancnotele poartă firma bancei austro-unguresci și datul dela 1 Maiu 1880. Bancnotele cele noue sûnt provĕdute cu tecst nemțesc și unguresc.

Cetim în „Pressa“;

Manifestările simpatice, făcute pentru D. I. Brătianu, cu ocasiunea miserabilului atentat comis contra vieței sale, au fost și în străinătate tot atât de samnificative ca și cele din întru. Guvernele mai tuturor statelor europene au esprimat cătră președintele prin depeși directe sau prin intermediarul representanților lor în București, indignarea lor pentru crima comisă și simpații în faroarea victimei. S'au primit asemea esprimări din partea ministrilor de esterne al Austro-Ungariei, al Franciei, al Angliei, al Turciei, al Italiei. al Germaniei, al Greciei, etc. etc. M. S. Impĕratul Rusiei, ca și ministrul seu de esterne, au făcut sĕ pervină d-lui I. Brătianu espresiunea simțementelor lor de regret și de simpatie Ministrul Statelor-Unite din America de Nord a adresat aceleași espresiuni.

* (Comitetul Asociațiunei) ne trimite tocmai în dncursul tipăririi un **Apel** *cătră poporul român* în causa esposițiunei naționale dela 15/27 Aug. a. c.

Bursa de Viena și Pesta
din 24 Decemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	110.55	110.60
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	82.90	82.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.25	93.3/2
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.25	86.25
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.50	125.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	96.50	96.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	95.25	96.—
Obligațiuni urbariale temeșiane	95.—	95.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	94.—	94.—
Obligațiuni urbariale transilvane	95.25	95.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	96.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	94.25	94.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.90	73.—
Datorie de stat în argint	73.80	73.80
Renta de aur austriacă	87.70	87.75
Sorți de stat dela 1860	131.—	130.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	817.—	816.—
Acțiuni de credit austr.	287.90	288.10
Acțiuni de bancă de credit ung.	262.70	264.—
Sorți unguresci cu premii	107.50	108.—
Sorți de regularea Tisei	107.60	107.80
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.61	5.60
Napoleon	9.37	9.38
100 marce nemțesci	58.20	58.15
London (pe polița de trei luni)	117.80	117.90

Economic.

Budapesta, 24 Decemvre n. În raportul nostru trecut, am amintit, că ni se arĕtară semne de timp, cari prorociau, că earna totuși va veni cât de curênd. In sĕptĕmena trecută a început într'adevĕr a ploua, firesce întâiu cald, apoi tot mai rece până când cătra sfârșitul sĕptĕmânei ne am pomenit cu o temperatură binișor rece, zăpadă însĕ până acuma n'am căpĕtat, totuși toată nădejdea, de o vreme caldă, cum a fost mai înainte, am perdut-o cu desĕvârșire și nu scim ceasul, când ne vom pomeni cu o zăpadă bună, după cum trebue sĕ fie pe vremea aceasta. Starea sĕmĕnăturilor preste tot luată este până acum foarte favorabilă, cel puțin așa ne spun raporturile din toate părțile țĕrei. Navigațiunea pe Dunăre este încă tot viuoaie, și comunicația pe uscat mulțămitoare. Negoațele sûnt bune și prețurile articlelor și în sĕptĕmâna trecută n'au fost scumpe. Așa notăm în special:

Grâul la 40,000 m. m. a trecut cu fl. 11—11.65; Sĕcara la 4000 m. m. cu fl. 9—10.20; orzul la 3000 m. m. cu fl. 6—6.60; ovĕsul 2000 m. m. cu fl. 5.—5.80; cucuruzul 5000 m. m. cu fl. 4.90—5.55; făina a trecut de astădată slab; asemenea și păstăioasele și adecă: lintea cu fl. 12; mazerea cu fl. 11—12; fasolea cu fl. 9—9.50; mălaiul cu fl. 5—5.75; per 100 hilogram.); lânile cu fl. 2.—3.50;

Porcii peste 68 mii au fost foarte bine căutați. Din Ungaria de jos au fost în târg aproape la 7000, din Românila peste 400 și din Ardeal vre-o 100 capete; unsoarea de porc s'a vêndut cu fl. 65—67; slănina cu fl. 54—56; sĕul cu fl. 47—48; cartofii cu fl. 2.10—2.20; spirtul *en gros* cu fl. 32— 33.50; *en detail* cu fl. 35—36 per 10,000 litre %.

Peile încă s'au vêndut bine și adecă: de bou, cu fl. 110—112; de vacă cu fl. 105—110; de viței ca și mai înainte; de oaie cu fl. 38—40; (toate per 102 dărabe); cele de cal cu fl. 10—12 părechea.

Estras din foaia oficială Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 16 Febr. 1881 imob. lui Ioan Beczasi în Baroth; în 13 Ian. și 15 Febr. imob. lui Iosif Șărban în Dobol (judec. cerc. Sângiors); în 21 Ian. imob. lui Francisc Szöcs în Sânpaul (judec. cerc. Sămărtin); în 23 Ian. imob. lui Ioan și Vilhelmine Eder în Cohalm (judec. cerc.); în 26 Ian. și 26 Febr. imob. lui Ignatie Iacob în Oros (trib. Odorhei); în 16 Dec. imob. lui Stefan Bunicz și soți în Alfalĕu (jud. cerc. Sânmiclăuș); în 14 Ian. și 14 Febr. imob. lui Iulie Iozsa în Tomaș (judec. cerc. Huedin); în 14 Ian. și 14 Febr. imob. lui Ioan Imbăruș în Sibiiu (trib.); în 7 Ian. imob. soției lui Ludovic Vasadi în Oșorhei (trib.); în 18 Ian. imob. lui Ioan Herbst în Siberg (judec. cerc. Cohalm); în 31 Dec. imob. lui Michail Rozman în Sămărtin (judec. cerc.); în 13 Ian. și 14 Febr. imob. lui Ioan Schuster și soți în Nadeș (judec. cerc. Sighișoara); în 3 Ian. imob. soției lui Castan Fetke și soți în Chebleș (judec. cerc. Gherla); în 22 Ian. imob. lui Ludovic Veres în Călvasser și Roarta (judec. cerc. Mediaș); în 19 Ian. și 19 Febr. imob. lui Ioan Szöcs în Galeș; în 20 Ian. și 21 Febr. imob. lui Nicolau și Simon Iacob în Mohu (trib. Sibiiu).

Nr. 352. 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a II. din comuna Apoldul inferior, ppresbiteratul Mercurei, se deschide concurs cu terminul de 30 de dile dela prima publicare.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual în bani gata de 300 fl. v. a. dintre cari 150 fl. v. a. se solvesc din cassa alodială și 150 fl. val. austr. dela popor.

2. Venitele stolare regulate dau un venit de 267 fl. v. a.

Suma totală a venitului e de 567 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie sĕ'și adreseze cererile instruate conform legei, oficiului ppresbiteral concernent la Mercurea.

Apoldul-inferior la 23 Noemvre 1880.

Comitetul parochial gr. or. în conțelegere cu oficiul ppresbiteral.

I. Droc m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 223. 1—3

Prelungire de concurs.

După ce în urma concursului publicat în „Tel Rom“ Nr. 109. 110 și 112 a. c. pentru ocuparea parochiei vacante de cl. III din Vulcești cu filia Herepea, nu s'a ivit nici un concurent, prin aceasta se prelungesce terminul concursului până la 31 Decemvre a. c.

Emolumentele sûnt tot cele publicate în concursul prim.

Petițiunile sûnt a se trimite la ppresbiterul *Ioan Papiu* în Deva.

Nr. 208. 1—3

CONCURS.

Devenind în vacanță parochia de clasa a III. Negrilești-protopresbiteratul gr. or. al Solnocului I. prin moartea fostului preot Dimitrie Sighiartĕu pentru ocuparea ei se escrie concurs cu terminul până în 5 Ianuarie 1881.

Emolumentele împreunate cu această parochie sûnt:

a) Casa și grădina de 1½ juger cu toate edificiile economice;

b) Porțiune canonică estravilană de 3 jugere.

c) birul 100 merțe mălaiu în grăunțe;

d) 100 dile de lucru cu palma;

e) stole usitate după deosebitele funcțiuni preoțesci.

Doritorii de a ocupa această stațiune de paroch au de a'și așterne suplicele lor in truite în sensul statutului organic și a regulamentului congresual pentru parochii până la terminul sus indicat subscrisului în Cs. Giurgesci posta ultimă Retteg.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Solnocului I.

Cs. Giurgești, 5 Decemvre 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Constantin Bodea m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 366. 3—3

CONCURS.

Venind în vacanțe 2 (două) ajutoare de câte 25 fl. v. a. din cele 16 destinate a se da învĕțăceilor dela opt profesiuni anumite, se publică prin aceasta concurs pentru doi tineri români, cari voiesc una numai din următoarele meserii: rotăria, lemnăria (dulgheria, bărdășia) ferăria (ori lăcătușia) curelăria (ori șelăria) măsăria (templăria) cojocăria, pelărieria, cismăria (ciobotăria).

Suplicile au sĕ fie instruite cu următoarele documente:

1. Carte de baptism, din care sĕ fie evident, că concurentele este de nascere Român, și că are cel puțin etatea de 14 ani împliniți.

2. Atestat scolastic, că are cel puțin cunoscințele care se propun în scoalele primare (normale) de patru clase, mai cunoasce și vre-o altă limbă usitată în Transilvania maghiară sau germană.

3. Revers dela părinți sau tutori, că vor lăsa pre fii lor sĕ învețe meseria la care se aplică, până când vor eși sodali conform regulelor existente pentru industriași și cu atestat în regulă.

4. Un ecsemplariu din contractul, ce părintele sau tutorul (epitropul) suplicant va încheia cu măestrul, la care elevul întră pentru învĕțarea profesiunei.

Terminul acestui coucurs se defige până la 15 Februarie 1881.

Suplicile întrate după ecspirarea acestui termin nu se vor mai putè lua în considerațiune.

Sibiiu, 18 Decemvre 1880.

Comitetul asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român.

Iacobu Bolog'a m. p.
v. pres.

G. Baritiu m. p.
secret.

Zambach și Gavora,

în Budapesta strada Vațului (Vaczi utcza) Nr. 17.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesi

de rit catolic și grec.

Felon, sacos stihare, dalmatice, baldachine, prapori, flamuri, covoare de altare,

potire, litiere, cădelnițe, pacificale, candele, policandre, ripide, chivot, Evangelie etc.

Comandele se esecutează prompt
Objectele care nu convin se schimbă. [73] 2—12

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 149. Sibiiu, Joi 18 Decemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 17 Decemvre.

De unde atâta dragoste din partea unor organe ungaresci cătră Români?

Abia a pornit mai deunedile dela Făgăraș vestea, că acolo Românii sûnt decișî a părăsì sterpul teren al pasivității și a păși pe al activității, și deodată cei cari eram ca și uitați, ne-am învrednicit de atențiunea deosebită a mai multor foi maghiare.

Noi până în ḑiua de astăḑi n'avem scire deadreptul, dacă în advĕr a fost ceva la Făgăraș sau nu, și dacă s'a hotărit acolo ceva. Nici despre fiitoarea adunare a Românilor, la Sibiiu, de care o coresp. din „Egyetértés", datată dela Sibiiu, face amintire, nu scim nimica.

Nimica mai natural decât o întrunire de Români înainte de alegeri. Aceasta o recunoascem și nu credem, că ar putè provoca nedumeriri în nimenea; dară, cum am ḑis, n'avem nici un dat positiv, care sĕ ne pună în posițiune, a vorbì măcar cu jumĕtate siguranța corespondenței lui „Egyetértés" despre adunarea românească, ce ar fi sĕ aibă loc aici în Sibiiu.

Este dară posibil, că ḑiarele maghiare, care spun în public informațiunile lor despre o marșrută nouă politică a Românilor din Transilvania, sau spun, sĕ nu ḑicem temerile, dar' presupunerile lor, sau informațiunile unor oameni, chiar și Români, cari, dacă li se ofere ocasiunea, nu le este cu greu a face speculă și cu politica. Numai așa ne esplicăm, că s'a putut întêmpla, de mai în toamnă, când cu întrunirea societății fondului de teatru, nisce d u l c e a ț ă cu câte un păhar de apă rece, luate de nisce Români în casa unui advocat de aici, au amărît inima guvernului la Budapesta. Informațiunile, a le cui vor fi fost, de bună samă vor fi dat lucrului și mărime și coloare destulă, ca dintr'o conversațiune din întêmplare sĕ se facă munți vomitori de văpaie îngrozitoare politică.

Coresp. lui „Egyetértés" scie, că „Gazeta Transilvaniei" și „Telegraful Roman" s'au declarat pe față pentru activitate, eară despre „Observatoriulu" lui Baritiu ḑice că, deși susține politica sa de mai nainte, nu păsesce contra activității. Dênsul (Baritiu), ḑice „Egyetértés", ar dorì proclamarea activității tocmai pentruca sĕ se demonstreze, că în împregiurările de față nu poate avè nici un resultat.

Dacă corespondența a descoperit, că „G. Tr." s'a declarat pe față pentru activitate nu ne suprinde; ne mirăm însĕ foarte mult, de unde a putut afla, că și „Tel. Rom." s'ar fi declarat pentru terenul activității?! Corespondentul se vede, că are numai un lucru dinaintea ochilor: sĕ spună lucruri mari și multe cetitorilor sei și a primit a spune publicului maghiar prin rostul lui „Egyetértés", că „Tel. rom.", care a părtinit totdeauna terenul politic al activității, s'a declarat și el și încă pe față pentru activitate.

Minuni de aceste mai are corespondența. Ea „descopere" că preoții sub conducerea lui P o p e a încă s'au alăturat la politica activității; ca și când preoții și conducĕtoriul nu mai acum ar începe a se declara pentru politica activității.

Trecem preste descoperirile, ce le face coresp. lui „Egyetértés" despre proiectul de programă (stabilirea direcțiunei și programei politice, și organisarea). Trecem și preste prorocia că vom eși la alegerile viitoare cu 14—16 deputați (la Bistriță-Năsĕud 1; Solnoc-Dobâca 1; Selagiu 2; Cluj 2; Turda-Arieș 1: Hunedoara 2; Făgăraș 2; Alba 1; Sibiiu 2) esprimêndune dorința sĕ fie așa cum ḑice coresprndentul, ba și mai bine, și ne punem de nou întrebarea, de unde atâta dragoste din partea organelor ungaresci cătră Români?

Numai din curiositate că „în corpul legislativ se vor sporì elemente date deja uitărei", nu credem. Înteresul de partidă ar avè ceva pentru sine încât privesce opositiunea, mai ales, când aceasta va fi sigură, că se sporesc elementele opositionale ale guvetnului actual. Tot așa ar putè specula și guvernul pentru întărirea partidei sale.

În împregiurările de față ni s'ar părè prea minuțios interesul de partide și încât pentru guvern lui ar trebuì sei displacă activitatea Românilor, când scie cât de bine i a mers în Transilvania dela enunciarea pasivității încoace. Este prea cunoscut, că Transilvania era camera de reservă, în care se păstrau locuri de deputați pentru toate mărimile căḑute la alegeri dincolo de „dealul mare."

„Ellenzék", ce e drept accentuiază interesul acesta și este așa de concesiv încât nu pretinde dela representanții Românilor decât numai un lucru: sĕ fie în opositiune; cuprindă mai departe opositiunea ce vor voì Românii, se înțelege între marginile dreptului public ungaresc.

Nouĕ ni se pare că interesul de atitudinea noastră trece preste granițele unor interese, am putè ḑice, de toate ḑilele.

Colisiunile între Cis-si Translaitania; ura asupra Germanilor; conflictele cu armata comună; temerea de slavism; comunicațiunea cu Kossuth și scînteile ce scapără în Ungaria fiecare din tomurile memorielor lui Kossuth — stêrnesc în om gânduri, că în capetele conducĕtorilor maghiari clocesce ceva. Alusiunile cam naive a le lui „Ellenzék", din care am comunicat și noi în nrul premergĕtoriu vre-o câteva părți, sûnt în stare sĕ trădeze aspirațiunile multora din Ungaria. După acei mulți, Ungaria este chemată pentru ceva mai mare decum se află astăḑi în combinația cu Austria.

Maghiarii cred, că germanismul i apĕră de slavism numai ca se nu'i mănânce acesta, ci sĕ i aibă el de merinde spre sudostul Europei. Ca sĕ se împuțineze merindea germanismului spre orient și sĕ crească maghiarismul acesta maghiarifică cât poate și dintre Germani. Mĕsura aceasta, ori ce om cu minte, și între Maghiari încă se află oameni cu minte, vede că este foarte nesuficientă. Acei ce se maghiarisează astăḑi pentru pâne și pentru ca sĕ placă celor dela putere, mâne vor fi Nemții cei mai încarnați și poimâne Rușii cei mai ultraisti. Este o deosebire între loialitate și servilism. Oamenii loiali țin la demnitatea individualității lor și din simț nobil își pun viața pentru principiile, care intemeează societățile cele sănĕtoase, va sĕ ḑică, cari dau garanții egale pentru fie-care individualitate din stat; servilul e ca și cânele, care este recunoscĕtoriu celui ce i dă pâne și bătaie.

Contingentul cel mai mare al acelor ce se maghiarifică este de soiul din urmă. Maghiarii sciu aceasta și sciu că în timpuri schimbăcioase oamenii de feliul acesta sûnt periculoși chiar.

Caută deci împregiur după alte raḑimuri. Vorbesc mult despre reînvierea Poloniei și trag cu ochiul la junele stat dela Dunărea de jos, la România.

Dragostea cătră Români așa dară este ea cât este și cătră noi cei din Ungaria; mai mult însĕ, pentru ca sĕ se apropie de România.

De este sinceră, de este nesinceră dragostea aceasta; de are tendențe rele sau întențiuni bune, de este oportună sau neoportună, ar încăpè poate lungă vorbă. Aceasta însĕ pentru aḑi ne ar duce prea departe.

Pe Românii, când e vorba de a se decide și a urma o politică n'are sĕi îndemne nici sĕi respingă numai cugetele altora, ci interesele lor proprii. Cu cugetele altora încât le pot cunoasce sĕ se ocupe numai spre a ținè dela sine în depărtare pagubele și a obținè la ocasiuni bine venite foloasele, cari se derivă din coinciderea intereselor comune. De aceea noi dela 1865 încoace am ḑis, că politica noastră nu trebue legată nici de speculațiunile altora, nici de sistemele lor politice. Dela 1865 am ḑis neîncetat, că Românii din Austro-Ungaria trebuie se aibă înainte de toate interesele lor naționale și bisericesci în vedere și sĕ caute, ca acestor interese sĕ le câștige un loc potrivit în organismul cel mare al statului pentru a se putè desvolta, și prin desvoltarea lor sĕ promoveze bunăstarea materială și la poporul nostru. Sărăcia materială și intelectuală ne face stricăciuni tot așa de mari, dacă nu mai mari, ca și maghiarisarea.

Așa am ḑis și ḑicem, pentrucă noi n'am asteptat nici odată binele nici dela demonii unei reacțiuni nici dela sirenele fantastice, cari cu ilusiunile cele frumoase și îmbătătoare duc pe cei amăgiți la perire.

Deci, ori care ar fi motivul dragostei ungaresci, pe noi nici sĕ ne întristeze nici sĕ ne scoată din fire împregiurarea dacă am fi ajuns cumva și noi odată în viață a avè petitori.

Remânem neschimbați în părerile noastre de ḑeci de ani: că activitatea esprimă viața, că activitatea pentru a ajunge și Românii la o soarte mai bună nu poate fi nici odată compromițĕtoare.

Patrioții cei adevĕrați, fie Unguri fie Sași, fie ori ce, sĕ vor bucura de dênsa, căci numai când vom ajunge cu toții sĕ ne ridicăm preste prejudețele, că unul e mai bun ca celalalt, patria va fi tare contra tuturor ispitelor, ori în ce formă aceste s'ar presenta.

Revista politică.

Sibiiu, în 17 Decemvre.

Ḑiarele ungaresci presentează maghiarismul, fără a voì, ca și cum s'ar afla într'o stare foarte desperată „Pesti-Napló", „Pesti Hirlap" „Egyetértés", „Függetlenség" etc. se intrec, care de care în țipete: că maghiarismul e amenințat de germanism, de slavism și mai scie Dḑeu de ce. Leacul cu care s'ar putè vindeca reul, după ḑiarele maghiare, ar fi maghiarisarea.

„Resboiul" spune, sub reservă, că în B u c u r e s c i circulă sgomotul, că cabinetul B r ă t i a n u se va retrage provisoriu, formându-se un nou ministeriu sub presidența lui D. G h i c a, care va fi spriginit de partida liberală. Se ḑice că retragerea aceasta are sĕ ție până la deslegarea cestiunei Dunărei.

O telegramă din B u c u r e s c i spune că trimisul României la curtea din Viena, B ă l ă c e a n u, și-a retras dimisiunea și se va întoarce la postul seu.

Dela B e l g r a d se anuncie, că se adoptează sala cea frumoasă a „crucei roșie" pentru ținerea ședințelor scupștinei. Principele M i l a n va deschide însuși scupștina. și după cum se adauge, cu un mesagiu de mare importanță asupra situațiunei interne a principatului.

Din C o n s t a n t i n o p o l e se telegrafează, că ambasadorii au propus și recomandat arbitriul european (în cestiunea Greciei). Propunerea avea sĕ se substearnă în 27 Decemvre seara consiliului de ministri. Este de creḑut că propunerea arbitriului se va respinge.

„Le Grand Journal" publică următoarea telegramă din I a n i n a, cu data de 21 Decemvre:

„Se pare că Grecia nu cunoasce simțimêntele, ce Românii din Epir nutresc față cu dênsă. Cu toate aceste îndârjirea lor este la culme, și ei declară pretutindeni sus și tare, că vor respinge cu armele ori ce mĕsură care ar tinde a'i supune Greciei."

Noua lege advocațială în stadiul ei de proiect.

(Încheiere.)

Este un secret public, că representanțele comunale înaintea escrierei de concurse pentru ocuparea postului de notariu au decis mai întâiu prin conclus valid tacsele accidentale ale notariului, pe care acesta ca un accesoriu la salariul de 400 fi., le încassează pentru scrisorile și documentele partidelor.

Anume comunitățile au stabilit atari tacse d e.

a) Pentru facerea unui contract fără timbre maximul 20 cr.

b) Pentru cererea de întabulațiune maximul 50 cr.

c) Pentru o reclamațiune în afaceri militare mult 1 fl.

d) Pentru o rugare în afaceri de dare şi competenţe mult 1 fl.

e) Pentru un recurs în ori-ce ram fără timbre mult 1 fl.

Prin dispoşiţiunea § 96 suscitată dreptul acesta câştigat prin contractul încheiat de comună şi notariu se sterge şi prelûngă împovĕrarea părţilor respective într'un mod neproporţionat faţă cu tacsele de până acum notariul fără vina lui se păgubesce şi salariul lui deja legal stabilit se deteriorează, ceeace i dă lui drept a cere dela comună un ecuivalent corespundĕtor pentru această perdere, căci salariul lui fipsat şi definitiv stabilit în vîrtutea legei comunale nu se poate deteriora.

Multe comune vor fi în fine necesitate prin arunc comunal a întregì scădĕmêntul causat în salariul notariului.

Într'un stat de drept legislativa ţĕrei numai escepţional aduce legi cu putere retroactivă, din motive grave, şi numai în atari casuri, unde drepturi preste tot şi anume drepturi private în *concreto* câstigate după toate formele legei nu altera şi vătĕma.

Legea proiectată precum am arĕtat alterează şi vatĕmă greu drepturi după lege acuirate.

Deci legea proiectată uşor poate se provoace neînţelegeri între notari şi popor, precum s'a întêmplat mai deunădile din indemnul încassărei tacsei militare cu un vice-notariu, unde numai intervenţiunea brachiului militar a putut domolì lucrul.

Noi ţinem după convingerea noastră, că proiectata lege, aduce mai mult rĕu poporului decât folos advocaţilor, căci împovĕrează poporul într'un mod potenţat faţă cu trecutul şi prin rumperea contractelor între notari şi comune, va semĕna semênţa neîncrederei şi urei asupra notariului, căci acesta va respinge ori co rugare adresată lui, străină însĕ de cercul nouei competenţe notariale, şi aceasta va contribuì la demoralisare şi stricăciune, care este contra conceptului de stat, care între altele are sublimul scop: ridicarea supuşilor la o stare bună materială.

Observăm că după nouele dispoşiţiuni positive luate din partea capilor de tribunale şi prin urmare şi de judi regesci cercuali advocaţii şi în afacerile, care aparţin procedurei în cause nelitigioase trebue sĕ înainteze hârtiile lor în limba statului, până când pentru notari nu esista aceasta dispoşiţiune, aşa încât partidele încheia, contractele în limba lor şi subscriau şi cererile făcute în limba lor. Partidele aveau aşa dar deplina convingere despre genuinitatea documentului şi cererei făcute.

Prin proiectul de faţă pe venitoriu se crează altă situaţiune, desfiinţindu-se cu o trăsură de condeiu salutarele dispoşiţiuni legale ale procedurei criminale, ale dreptului civil formal, prin care din motive foarte relevante, parte legislativa ţerii, parte Înaltul Ministeriu au scutit pe partide în multe cause de a se folosì de intervenţiunea şi lucrarea advocaţială*), pe când prin legea proiectată în mod complet preste tot se întroduce sila advocaţială, o mĕsură, care în Ungaria chiar nici sub timpul urgisitului absolutism în cuprinsul acesta nu a fost întrodusă.

Ba chiar bine ne aducem aminte, că sub regimul lui Bach era ertat fie-cărui individ, a se plânge în limba lui la deregătorii, de unde'şi căpĕta hotărîrea de asemenea în limba lui. Astădi nu domnesce absolutismul lui Bach, ci constituţionalismul liberal, cu restricţiunile amintite limbistice.

Tot respectul faţă cu limba statului şi prerogativele ei, dară la inmediata comunicaţiune cu poporul, unde el e stăpân preste afacerile lui, chiar din punctul de vedere mai înalt al statului ar trebuì sĕ se ia nisce mĕsuri, ce îndestulează poporul şi-'l inimează, de a aduce ori ce fel de jertfe pentru stat, care 'l ocrotesce şi lucră la propunerea lui, ca cu mândrie sĕ poată dice: „*moriamur pro rege nostro?*

Prin aceste indigitări făcute în timpul suprem credem, a ne fi împlinit datorinţa noastră jurnalistică adresându-ne către cei chiemaţi cu un: „*Videant consules, ne respublica aliquid detrimenti capiat.*“

Vom mai venì la acest obiect de importanţă pentru popor.

*) Vedi art. de lege XXII din anul 1877, despre procesele bagatele §. 36 ultima alineă. Conform proiectului primăria comunală formează un for judecătoresc, la care asemenea eshibite înscris numai advocaţii pot sĕ înainteze în numele partidelor. Oare nu ar însemna aceasta un monopol? §. 36 nu licuidează advocatului spese fără numai cele făcute cu provocare la §. 35. Oare de giaba vor lucra apoi advocăţii în procesele bagatele?!

Retipărirea cărţilor bisericesci.

Raportul,

privitoriu la revisuirea şi editarea cărţilor bisericesci, presentat comisiunei sfântului Sinod de preasfinţitul Melchisedec, Episcopul de Roman, în sesiunea de toamnă a anului 1880.

(Urmare).

Nu este nici o ediţie de cărţi bisericesci, în carea sĕ nu se fi făcut oare care curăţire a limbei de elemente eterogene; însĕ aceasta s'a făcut cu economie şi fără a se produce vre o schimbare isbitoare. Când deschidem cărţile românesci cele mai vechi ale Bisericei noastre, le găsim pline de frase şi cuvinte slavone, resturi din obicĭnuinţa seculară cu acea limbă; ele dispar cu încetul şi în locul lor întră frase şi espresiuni curat române. Aşa trebue a se urma şi pe viitor cu purificarea limbei: treptat şi pe nesimţite. Pe de altă parte, vechii cărturari ai Bisericei noastre, când în limba română nu găsiau espresiuni potrivite şi esacte, ei întroduceau espresiuni din limbile, din cari traduceau, din cea greacă ori din cea slavonă. De aici a urmat, că în cărţile noastre bisericesci s'au primit o mulţime de termini grecesci, precum: tropar, condac, icos, irmos, canon, stichiră, acatist, paraclis, etc. sau slavone precum: vecernie, pavecerniţă, polunoşniţă, obedniţă, peasnă, sedelnă, svetilnă, ş. a. Limba română la început era necultă, neflecsibilă. Cu timp ea s'a cultivat, s'a subţiat, s'a îmbogăţit treptat, s'au putut forma şi în ea termini după acei grecesci şi slavonesci. Aşa a început a se dice: međunoptică în loc de polunoşniţă, şedeală în loc de sedealnă, în loc de blajeni, fericiri, în loc de utrene-mânecare ş. a. Tot asemenea trebue sĕ se proceadă şi pe viitor. Terminii noi, cari se vor putè forma după cei originali, sĕ se întroducă; unde nu, sĕ se păstreze acei esistenţi, ori din ce limbă ar fi ei primiţi, sau cel puţin acei slavoni sĕ se înlocuească cu termini greci, cari sûnt adevĕraţii originali, şi după cari s'au format şi cei slavoni. Această direcţie a dat-o rĕposatul întru fericire Metropolitul Veniamin, carele a înlocuit mulţi termini slavoni din cărţile bisericesci cu cei corespundĕtori din cărţile grecesci, când nu putea a'i găsì sau a'i face românesci. Aşa d. e. în loc de voscresnă şi svetilnă el dicea: Eathina şi ecsapostilarion, în loc de Tripesneţ — Triod, în loc de slavaslovie — Docsologie ş. a.

Aşa dar istoria desvoltărei literaturei noastre bisericesci ne arată, că modificări progresiste se fac în limba bisericească; însĕ ele se fac treptat şi cu multă chibzuinţă, carea cere şi sciinţă şi devotament către naţie şi către Biserică.

Vine acuma a doua întrebare de o însemnătate capitală pentru cărţile Bisericei noastre: Cu ce litere sĕ se tipărească de acum cărţile bisericesci: cu cele cirilice, precum s'au tipărit ele până acum, ori cu cele latine, cari se întrebuinţează acum de vre o douĕdeci de ani în scrisoarea şi în literatura noastră modernă? Constatăm, că dorinţa multora din cărturarii nostri moderni este de a se adopta şi în cărţile bisericesci alfabetul latin şi ortografia modernă. Judecând superficial s'ar părè, că nimica nu este mai logic şi mai uşor, decât realisarea acestei dorinţe; în realitate însĕ ne stau împotrivă o mulţime de greutăţi practice şi anomalii, cari trebue sĕ ne pună pe gânduri şi sĕ nu alunecăm uşor pe acest povărniş, pe carele ne împinge nerăbdarea noastră de a modifica totul cu repedĭciunea aburelui. Sĕ ne dăm deci mai întâiu socoteala de alfabetele în cestiune, de cel latin şi de cel cirilic. Şi unul şi altul se derivă din cel elin, carele şi acesta la rândul sĕu se derivă din cel ebraic ori fenician. Deosebirea lor consistă numai în deosebita lor desvoltare istorică. Cel latin, devenit proprietate a Romanilor, s'a format şi desvoltat la apus, şi dela Romani a trecut la naţiunile, ce s'au format pe ruinele imperiului roman. La aceste naţiuni alfabetul acesta a dobândit formele, pe cari noi le vedem astădi în ţĕrile de origine romană. Alfabetul cirilic este o copie esactă a alfabetului elin în formă cum el esista in imperiul bizantin sau romano-grecesc din orient. În veacul a IX-lea predicătorii slavoni, Ciril şi Metodie, au adoptat acest alfabet pentru limba şi literatura Slavilor dela sud, printre cari ei au predicat creştinătatea, şi fiindcă semnele alfabetului greco-bizantin nu ajungeau pentru toate sunetele limbei slavice, acesti primi cărturari slavoni au împrumutat restul parte din limba ebraică, anume literile ѳ, ѡ, Ч, ц; eară altele dintr'un alfabet antic cunoscut sub numirea de glagolistic, anume: ѫ, ѣ, ѯ, ѕ. Românii, după ce în curgere de mai multe secole s'au servit si dênşii de cartea şi de scrisoarea slavonă din causa contactului religios şi politic cu popoarele slavone dela sud, — cu vre o trei sute de ani în urmă au venit la ideea, ca sĕ'şi creeze carte românească, sĕ scrie şi sĕ tipărească cărţi românesci, pentruca, cum dice Metropolitul Varlaam în prefaţa celei dintâiu cărţi românesci tipărite în Iaşi: „Sĕ înţeleagă fie cine, sĕ se înveţe pe limba sa, şi sĕ mărturisească minunate lucrurile lui Dumnedĕu... că cu nevoie este a înţelege cartea altei limbi.“

Românii, spre a'şi face scrierea şi cartea proprie limbei lor, au adoptat la ei alfabetul bizantino-bulgar, în carele erau obicĭnuiţi de veacuri, modificându-'l şi adăugêndu-'l cu timpul după gustul şi trebuinţa lor. Mai întâiu au format două semne, cari nu se găsiau în alfabetul adoptat, dar pre cari le reclamă limba şi pronunţia română. Aceste semne erau: ѫ şi ѣ. Apoi cu timpul au lĕpădat multe din semnele alfabetului numit cirilic, fiindcă limba noastră nu avea trebuinţă de dênsele, precum sûnt: ѧ, ѯ, ѕ, с, оу. În dilele noastre acest alfabet s'a simplificat încă mai mult, aruncându-se din ele ca prisoselnice şi alte semne, precum: ѳ, ѯ, ѱ, у, ѳ, aşa în cât în alfabetul modificat au rĕmas numai semnele acele neapărat cerute de firea şi de pronunţia limbei române. Acest alfabet astfel modificat a devenit cel mai propriu limbei noastre, şi representă un fenomen rar dacă nu unic în limbistică, de-a putè scrie limba aşa întocmai cum ea se vorbesce. El este icoana fidelă a limbei noastre şi cel mai propriu pentru a păstra pronunţia ei nealterată pentru generaţiunile viitoare; prin el limba se învaţă uşor şi ortografia este simplă şi scutită de greutăţi; prin urmare foarte accesibilă pentru toate stările societăţii, cât de puţin culte; organul cel mai nimerit pentru păstrarea unităţii limbei naţionale la toţi Românii, şi prin urmare cel mai potrivit pentru destinaţia cărţii bisericesci. Alfabetul acesta aşa dar nu este o producţiune barbară, precum multora din nesciinţă le vine a crede. El are aceeaşi nobilă origine, ca şi alfabetul latin, deosebirea este numai, că acest din urmă s'a modificat şi format după gustul popoarelor europene apusene, latine şi germane: eară cel dintâiu după gustul popoarelor europene rĕsăritene grece, şi române. El este o achisiţiune strămoşească, prelucrat de străbunii nostri şi lăsat nouĕ în clironomie, ca o moştenire a zelului lor pentru cultura, innobilarea, păstrarea şi respândirea limbei naţionale române. Prin acest alfabet ei ne-au predat ideile, învĕţăturile şi povăţuirile lor, credinţa şi nădejdea lor în viitorul ţerei şi a naţiunei lor. Trebue dar ca noi sĕ avem dragoste şi stimă către acest alfabet, carele ne-a păstrat, după ce ne-a format-o, cartea noastră strămoşească, basa cărţii moderne.

Sĕ vedem acum, dacă alfabetul latin, cu carele noi astădi ne servim în scriere şi în tipariu, posedă aceste calităţi eminente, de-a fi icoana fidelă a limbei noastre, şi dacă adoptarea lui în cărţile bisericesci ne-ar aduce un bine mai mare sau vre-un folos practic mai mare de cât alfabetul, cu carele Biserica se servesce de secule până astădi.

Mai întâiu alfabetul latin nu are în de ajuns semne pentru esprimarea tuturor sunetelor, ce compun vorbirea românească; nu are semne proprii pentru sunetele: ц, ѵ, ч, ж, ѫ, ѕ, şi ѳ. De aici o mare confusie şi neunire între literaţi asupra modului de-a scrie limba română cu literele latine, şi felurite moduri de-a putè înlocuì lipsa acestor semne. — Numai între literaţi avem până acum trei mai principale sisteme de scris românesce, ne mai pomenind de cei ne-literaţi, cari scriu fie carele cum îl duce capul şi instinctul la transcrierea alfabetului cirilic cu cel latinesc Dintre literaţi unii sûnt etimologisti, cari pretind că trebue a scrie cuvintele cu literile cu cari sûnt scrise în cuvintele originale latine, lăsând cetitorului pronunţia după plac. Alţii se numesc fonetisti, cari vor sĕ scrie limba aşa cum se pronunţă, adăugênd oare cari semne, cari sĕ înlocuiască lipsele alfabetului latin. Alţii în fine se pot numì fusionisti, cari tind a împăca sistemele precedente, adoptând câte o parte din ambele sisteme, spre a conserva după putinţă şi etimologia latină şi pronunţia română. De aici în ortografia noastră modernă domnesce o mare anarchie. Chiar în România noastră nu se poate venì încă la o unitate de ortografie. În Ardeal, Bănat şi Ungaria predomină etimologismul absolut, eşit din scoala dlui Cipariu; în Bucovina predomină o altă sistemă ortografică şi limbistică cu curiositătile inventate de reposatul profesor de literatură română, Arone Pumnul. Chiar fosta Societate academică română din Bucuresci, pentru producţiunile sale literare. a trebuit, prin majoritatea voturilor, sĕ'şi stabilească o normă de ortografie, care a fost cea etimologistă. Fiind că acea sistemă nu a putut prinde rădĕcini în România şi s'a vĕdut absurditatea ei cu curgerea timpului, Academia actuală o-a părăsit, şi în sesiunea trecută a admis în princip sistema de fusiune, tot prin majoritatea voturilor şi tot provisoriu, până ce practica va dovedì, dacă ea prinde sau nu rădĕcini în ţeară. Din această confusiune şi desbinare a literaţilor

urmează că aceleşi cuvinte şi sunete se scriu în o mulţime de feluri, d. e, pentru sunetele ъ şi ѫ se întrebuinţează pe rând toate vocalele latine, a, e, i, o, u, punêndu-le deasupra câte un accent circumflex, ori un accent grav, ori semnul scutării. Litera *c* ţine locul şi de к şi de ч cirilic. Litera щ se scrie de unii cu *şt*, de alţii cu *sc*; d. e. în ḑicerea крещи unii scriu *creştin*, sau *chreştin*, alţii *crescin* sau *chrescin*. Eată un cuvênt scris în patru chipuri. Chiar numele lui χριστός unii 'l scriu *Hristos*, alţii *Christos*, alţii în fine *Hrist*, sau *Christ*. Pentru litera ц, unii întrebuinţează *ţ*, alţii *ti*, uneori ç; ba încă în unele casuri se găsesce şi *tz*. Şi alte confusii de desbinări asupra modului scrierei celor mai multe ḑiceri. Sperăm însĕ că timpul va stabilì un mod unitariu în ortografia noastră cea cu alfabetul latin. Până atunci cetirea şi învĕţarea cărţei noastre a devenit foarte grea, şi afară de scoală, pentru popor şi pentru bĕtrânime, cartea noastră modernă este neaccesibilă. (Va urma.)

Raportul

ministrului Dimitrie Sturza asupra proiectului de rĕspuns la discursul tronului, cetit în şedinţa senatului României dela 1 Decemvre.

(4 Urmare.)

Aceste în numĕr de patru sûnt următoarele:

I.

Scrisoarea A. S. R, Principelui României, adresată A. S. R. Principelui Carol Antoniu de Hohenzollern.

Alteţă Regală şi Prea Scumpe Părinte,

După întoarcerea mea în România, consiliul meu de ministri 'mi-a espus din nou necesitatea de-a regula, prin un act formal, cestiunea succesiunei la Tron. Această cestiune, în timpii din urmă, a fost viu agitată în ţară, şi Alteţa Voastră Regală cunoasce importanţa, ce pun oamenii de Stat ai României la resolvarea ei, pe care o consideră ca o puternică garanţie de stabilitate pentru viitor.

Cunoscênd bunele dispoziţiuni ale Alteţei Voastre Regale, precum şi viul şi sincerul interes ce'l purtaţi ţĕrei, care 'mi-a încredinţat destinele sale, au mĕ învoesc a face apel, în numele meu şi al guvernului, la aceste simţimente, spre a ruga pe Alteţa Voastră Regală a da deplina consimţire la prescripţiunile constituţionale, cari regulează ordinea de succesiune la Tronul României în Casa de Hohenzollern.

Deşì articolele legei noastre fundamentale sûnt de o mare precisiune în această privinţă, Alteţa Voastră Regală va recunoasce în necesitatea, de-a face, înainte de toate şi spre inlăturarea a orice nedumerire, o declaraţie formală, semnată de toţi membrii familiei noastre princiare, constatând acceptarea lor eventuală a succesiunei la Tronul României, cu toate prerogativele şi restricţiunile, cari 'i sûnt alipite.

Adunările române vor fi chemate a lua act de această împortantă decisiune. Sûnt convins, că o vor primi-o cu o viuă satisfacţiune, şi că vor considera-o ca o îndeplinire a dorinţelor de atâtea ori ecsprimate de catră diferitele representaţiuni ale ţĕrei.

În speranţa, că Alteţa Voăstră Regală împărtăsesce pe deplin părerea noastră şi aşteptând un rĕspuns favorabil, profit cu bucurie de această ocasiune, spre a vĕ reînnoì Alteţă Regala şi prea scumpe părinte, ecspresiunea respectului filial şi al dragostei, cu care nu voiu înceta a fi,

al alteţei Voastre Regale
credincios devotat
(Semnat) Carol.

Bucuresci, 11 (23) Octomvre 1880.

II.

Scrisoarea Alteţei Sale Regale Principelui Carol Antoniu de Hohenzollern, cătră Alteţa Sa Regală Domnul României.

Alteţă Regală şi preascumpe Fiu!

Am primit scrisoarea, prin care Alteţa Voastră Regală a bine-voit a'mi ecsprima dorinţa sa precum şi a consiliului seu de ministri despre necesitatea de a regula, prin un act formal, cestiunea succesiunei la Tronul României. Deşì n'am părăsit un singur moment duiosa speranţă de a vedé uniunea Alteţei Voastre Regale bine cuvêntată prin naşterea unui moştenitor direct, totuşi nu putem părăsì datoria de a contribui la stabilitatea viitorului unei ţĕri ale cărei înterese ating aşa de aproape inima noastră şi a ne conforma astfel cu dorinţa atât de legitimă a Alteţei Voastre Regale şi a poporului sĕu. Inspiraţi fiind de aceste simţemente, dăm deplina noastră consimţire prescripţiunilor constituţionale cari regulează ordinea de succesiune la Tronul României în casa princiară de Hohenzollern. Spre acest sfĕrşit, am format actul acì cuprins, pe care 'l remitem în mânile Alteţei Voastre Regale. Ce este foarte plăcut de-a putè dovedì prin această consimţire, toată afecţiunea, ce avem cătră suveranul mult iubit al acestei ţĕri, pentru fericirea şi prosperitatea, cărei facem urările cele mai ferbinţi. Pe lângă ecspresiunea acestor urări, adaog şi pe aceea a simţimentelor părinţesci de iubire şi de afecţiune, cu cari nu voiu înceta a fi Alteţă Regală şi prea scumpe Fiu,

al Alteţei Voastre Regale
mult afecţionat Părinte
(Semnat) Carol Antoniu.

Sigmaringen, 21 Noemvre 1880.

III.

Actul familiei princiare de Hohenzollern

Noi, Carol Antoniu

Prin graţia lui Dumnedeu, Principe de Hohenzollern, Burggraf de Nuremberg, Comite de Sigmaringen, Veringen şi Berg, ş. c. l., ş. c. l.

În numele nostru propiu, şi în calitatea Noastră de Şef al familiei princiare de Hohenzollern, în numele tuturor membrilor acestei familii;

Voind a înlesnì realisarea dorinţelor ecsprimate de cătră diferitele represntaţiuni legale ale poporului român, şi a inlătura orice nedumerire, dând într'-un mod formal consimţirea Noastră prescripţiunei constituţionale, care regulează ordinea de succesiune la Tronul României, formând cu toate aceste urări ferbinţi pentru ca Provedinţa Divină, din milostivire, sĕ acorde Domnului şi Doamnei României, scumpilor Nostri copii, un Fiu moştenitor direct, care este aşa de viu dorit de cătră naţiunea întreagă ca şi de propria Noastră familie, precum şi a Le da ani mulţi spre a conduce destinele poporului, a căruia iubire şi încredere au câştigat-o;

Luând pe de-altă parte în consideraţiune scrisoarea, ce Alteţa Sa Regală Domnul României Ne-a adresat, cu data de 11 (24) Octomvre trecut, prin care Ne comunică avisul consiliului Sĕu de ministri asupra necesităţii de-a regula, prin un act formal cestiunea succesiunei la Tron;

Voind a da urmare dorinţei, ce Ne-a fost adresată de cătră Suveranul României şi a cotribuit astfel a asigura o garanţie de stabilitate pentru viitor;

Rĕspunḑênd totdeodată dorinţei Noastre celei mai scumpe, de-a vedè urmată de un membru al familiei Noastre marea şi glorioasa sarcină începută de scumpul Nostru Fiu, principele Carol de Hohenzollern, şi condusă cu atâta succes, graţie patrioticului şi devotatului sprigin al viteazului popor, care L'a ales de Suveranul sĕu;

Declarăm şi facem cunoscut, atât în numele Nostru cât şi în numele membrilor familiei Noastre princiare, că consimţim şi formal la articolul Constituţiunei Române, care regulează ordinea de succesiune la Tron, în lipsa unui moştenitor direct, cu toate drepturile, datoriele, prerogativele şi restricţiunile, conţinute în acest articol, al cărui cuprins Ne-a fost comunicat oficial, aşa precum urmează:

„Art. 83. În lipsă de coboritori în „linie bărbătească a Măriei Sale Carol I. „de Hohenzollern-Sigmaringen, succesiunea „Tronului se va cuvenì celui mai în vârstă „dintre fraţii Sĕi sau coboritorii acestora, „după regulele statornicite în articolul precedent.

„Dacă nici unul dintre fraţii sau co„boritori lor nu s'ar mai găsi în viaţă „sau ar declara mai dinainte, că nu primesc „Tronul, atunci Domnitorul va putè numì „succesorul sĕu dintr'o dinastie suverană „din Europa, cu primirea representaţiunei „naţionale, dată în forma prescrisă de art 84.

„Dacă nici una nici alta nu va avè loc, Tronul este vacant."

Drept care noi şi membrii familiei Noastre, am adresat şi semnat declaraţiunea de faţă, învestind-o cu sigiliurile Noastre princiare în dreptul semnăturilor.

Făcut in Sigmaringen, la 21 Noemvre 1880.

(Semnaţi): *Carol Antoniu*, Principe de Hohenzollern, *Leopold*, principe de Hohenzollern, *Frederic*, principe de Hohenzollern.

IV.

Scrisoarea Alteţei Sale Regale principelui Leopold de Hohenzollern cătră Alteţa Sa Regală Domnul României.

Alteţă Regală şi scumpe Frate,

Am luat cunoscinţă de scrisoarea, ce Alteţa Voastră Regală a adresat Alteţei Sale Regale, prea scumpului nostru Părinte, privitoare la dorinţa esprimată de cătră diferitele representaţiuni legale ale ţĕrei, precum şi de Alteţa Voastră Regală însuşi, de a vedè regulate şi confirmate dispoşiţiunile constituţionale relative la succesiunea Tronului României, prin o declaraţiune formală a tuturor Principilor maiori ai Casei Noastre. Ca cel mai în vârstă dintre fraţii Alteţei Voastre Regale, mie dar' mi se cuvine de a mĕ pronuncia asupra drepturilor eventuale ale succesiunei.

Cu toate că nu putem încă lăsa dulcea speranţă, ce umple inimile noastre şi care se unesce cu dorinţele naţiunei române, de a vedè născêndu-se moştenitorul direct aşa de viu dorit, totuşi ne unim cu dorinţa Alteţei Voastre Regale, spre a contribuì astfel la înlăturarea ori-cărei nesiguranţe în această cestiune aşa de importantă pentru stabilitatea şi siguritatea ţerei în viitoriu.

Fiind fratele cel mai mare al Alteţei Voastre Regale, nu mĕ voiu afla, după previsiunile omenesci, în casul de a urma sarcina plină de respundere, ce Alteţa Voastră Regală a condus-o cu un succes atât de strălucit. Nu este nevoe dar a invoca alte motive, spre a justifica renunţarea mea personală. Cu toate aceste, pentru casul, când comuna noastră speranţă nu s'ar împlinì, şi când ar plăcè provedinţei divine ca unul din fii mei sĕ fie chemat la această înaltă misiune, nu voiu lipsì a'i pregătì chiar de acum, desvoltând în inima lor iubirea cătră această nobilă şi vitează naţiune, care, după atâtea secole de lupte şi de suferinţe, a sciut, prin propriele sale forţe a redobândì un loc onorabil în marea familie a statelor suverane.

Daca astfel va fi voinţa lui Dumnedeu ca unul din fii mei sĕ fie chiemat a se suì pe Tronul României şi a devenì un demn urmaş al Alteţei Voastre Regale; dorinţa mea cea mai scumpă, şi care le cuprinde pe toate, va fi, ca acest fiu sĕ ajungă a câştiga în inima Românilor un loc tot aşa de mare, ca acela ce'i păstrez în inima mea de părinte.

Sûnt fericit de a putè reînnoì Alteţei Voastre Regale, cu această ocasiune, espresiunea dragostei, cu care remân, Alteţă Regală şi prea scumpe frate,

al Alteţei Voastre Ragele
prea devotat frate
(Semnat) *Leopold.*

Sigmaringen în 22 Noemvre 1880.

(Va urma.)

Notele de bancă de ḑece florini.

ce se vor pune în circulaţiune dela 3 Ianuariu 1881.

Notele de bancă ale bancei austro-ungare dela 1 Maiu 1880 à 10 fl. au un format de 132 milimetri lăţime şi 90 milimetri înălţime, rată pe hârtiă neavênd marcă un tipar duplu, cu un tecst de notă parte germân, parte unguresc.

Chipul propriu al notei, care are o lăţime de 122 milimetri, arată în mijloc pe câmp brun deschis un câmp de scriptură rectungular înalt, de o lăţime de 58 milim. şi de o înălţime de 40 milim. închis de un cadru rectungular tipărit în colori albastre închise, care cuprinde tot spaţiul celalalt al chipului notei.

Acest cadru albastru închis remarcă acurat în desemnătura sa unitară o grupare în opt câmpuri, dintre cari câte trei câmpuri grupate unele peste altele formează partea din dreapta şi stânga a imaginei în ordine simetrică, ear celelalte două câmpuri închid câmpul de scriptură sus şi jos în toată lăţimea sa şi împreună în acelaşi timp amêndoue părţile laterale ale cadrului.

Fie care din aceste părţi laterale de trei membrii ce sûnt egale cuprinde în câmpul seu rectungular de sus cifra arabică „10" cu coloare deschisă cu o decoraţiune circulară şi cu circumscripţiunea „Zehn Gulden" pe lăturea testului german şi „Tiz forint" pe a celui unguresc. Aceste câmpuri de sus ale ambelor părţi laterale sûnt împreunate prin partea cadrului ce se află de asupra câmpului de scriptură aparênd în cadru pe o tablă lungureaţă şi decorată, cuvintele „Zehn Gulden" resp. „Tiz forint" tipărite în scriptură antică deschisă.

Pe partea germână, precum şi pe cea ungurească a notei e aşeḑat un cap femeesc ideal în câmpurile din mijloc ale ambelor părţi laterale în cadru cercual şi adecă astfel că capul unei părţi laterale este o icoană reflectivă a capului din cea laltă parte laterală. Prin urmare unul şi acelaşi cap apare pe notă de patru ori în versiune şi iluminaţie duplă, avênd privirea îndreptată mereu spre câmpul de scriptură.

Câmpurile de jos ale ambelor părţi laterale din chipul notei cuprind în decoraţie ornamentală rectungulară ce le leagă strins de cadrele circulare a capetelor de semnate şi togma pomenite, dispoşiţia legei despre pedeapsa falsificării notelor de bancă în scriptură microscopică. Testul dispoşiţiei penale este în partea germână următoriul:

„Die Verfälschung (Nachmachung oder Abänderung) der von der österreich-ungarischen Bank ausgefertigten Noten wird in beiden Theilen des Reiches als Verbrechen der Verfälschung öffentlicher Kreditspapiere nach den Bestimmungen der Strafgesetze bestraft."

în partea ungurească:

„Az osztrák-magyar bank által kibocsátott jegyeknek hamisitása (utánzása vagy megmásitása) a monarchia mindkét részében mint nyilvános hitelpapirok hamisitásának bünténye a büntetö törvény határozmányai szerint büntettetik."

Acest test e încungiurat, conform formei primitive rectungulare de un cadru vênet închis foarte ângust, în care apare de repeţite ori în scriptură antică semnificarea: „10 Gulden" pe partea testului germân şi „10 forint" pe partea celui unguresc din notă.

Legătura între câmpurile cele mai din jos a părţilor laterale se stabilesce, pentru completarea cadruluî vênet închis al notei, printr'o decoraţie ornamentală, în mijlocul căreia se află în cadratură ovală un monogram. Acesta conţine pe partea germână: iniţialele dela firma băncei în limba germână „Ö. U. B." *) pe partea ungurească a notei iniţialele dela firma bancei în limba ungurească: „O. M. B." În dreapta şi stânga dela monogram sûnt puse cuvintele tipărite în scriptură antică „Zehn" şi „Tiz" de asemenea în cadrare ornamentală rotunḑită.

Chipul total, ale cărui decoraţii singuratice consistă din numeroase ornamente microscopice, e încădrat de o legătură scripturistică cu cuvintele des repetate: „Zehn Gulden" resp. „Tiz forint." La legătura această scripturistică se adauge ca estremă încheere un ornament desemnat în formă de dantele în ale cărui părţi ce se

*) Banca austro-ungară.

repetează regulat se află permanent cifra „*10.*“

Privită în total partea germână și ungară a notei de bancă de ₫ece florini se înfățișeară ca chipuri omogene, cari se deosebesc unul de altul numai prin diversitatea limbistică a testului și în unele părți ale detaiului ornamental.

Basa de desubt a notei, așa precum apare ea în deosebi în câmpul de criptură din mijloc, e formată de un ornament fin, ce consistă din o cruciuliță mică curmezișă și egală (⨯), în care cifra microscopică „10“ reapare repetându-se regulat și de nenumerate ori.

Testul literal al notei, care cuprinde pe partea germână și ungură câmpul de mijloc al notei împreună cu signatura firmei dela bancă, sună în testul german:

„Die österreichisch-ungarische Bank bezahlt sofort auf Verlangen dem Ueberbringer gegen diese Anweisung bei ihren Hauptanstalten in Wien und Budapest Zehn Gulden österr. Währung in gesetzlicher Münze.

Wien, 1. Mai 1880.

Oesterreichsch-Ungarisehe Bank.

A. Moser
Gouverneur.

Wodianer Generalrath. *Leonhardt* Generalsecretär.

ear în testul unguresc:

„Az osztrák magyar bank atvétele mellet bécsi és budapesti föintézeteinél fizet legott kivánatra az elömutatónak osztrák értékü Tiz forintot törvényes érczpénzben.

Bécs, 1880. május 1 én.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Moser A.

Wodianer fötanácsos. *Leonhardt* vezértitkár.

Deasupra testului german din notă se află în câmpul de scriptură însemnarea seriei, deasupra testului unguresc din notă la asemenea loc numĕrul notei de bancă în coloare roșie.

Varietăți.

* (Necrolog). Daniil Gallu, notariu cercual și proprietariu în Sĕcuieu cu fii și ficele sale: Victoria măritată Dr. Emiliu Filipan medic subprefectural în Naseud, Cornelia, Ioane, Iustina, Virginia; Ioane Gall preot gr. or. în Rogoșel, Grigorie Gallu econom în Rogoșel, cu fii și fiicele lor; Iosif Gallu subjude reg. în Beiuș, ca fii; Ioana măritată Pasca; Teodora măr. Moca econome în Secuieu; Ana măr. Bentian și Ioana măr. Plesu; econome în Rogoșel, ca fiice, cu fii și fiicele lor; Carolina Gallu protopopeasă vĕduvă în Bistrița, ca cumnată; Ioane Gallu protopop gr. or. în Abrud, Dr. Iosif Gallu jude la tabla reg. în Budapesta, și Iulia Gallu măr. Vasiliu Ranta jude la trib. reg. în Bistrița, ca nepoți: cu inimă înfrânta de durere încunosciențează, ca cel mai bun părinte, unchiu, cumnat și moș, model de vîrtuțile familiare și de o pietate rară *Gavriil Gallu* preot gr. oriental al Rogoșelului, în etate de 83 ani, 60 ani ai fericitei căsătorii, 23 ani ai vĕduviei și 40 ani ai preoției, în 25 Decemvre a. c. st. n. au încetat din viață. Rĕmășițele-i pământesci s'au înmormântat în 29 Decemvre în cimeteriul gr. or. din loc. La care solemnitate funebră sûnt rugați a participa cunoscuții și amicii reposatului în Domnul. Rogoșel, 25 Decemvre 1880 st. n. Fie'i țĕrîna ușoară și memoria binecuvêntată!

* (Necrolog.) *Petru Hodrea*, econom distins, președinte al comitetului parochial, membru în representanța comunală, membru al bancei „Transilvania“, împărtășit cu ss. taine adormì în Domnul după grele suferințe în 14/26 Decemvre a. c. la 1½ oare după ameadi în etate de 49 ani. Remășiț ele pământesci au ridicat din casa reposatului și s'au înmormântat Mercuri în 17/29 Decemvre la 11 oare înainte de ameadi în cimiterul gr. or. al comunei Reșinari. Cu inima înfrântă de durere aducem aceasta la cunoscința tuturor rudeniilor și amicilor reposatului. Reșinar, în 15/27 Decemvre 1880. Dobra Hodrea năs. C. Dancăș, soție. Mărinița Hodrea soră. Șerban C. Dancăș, Aleman Droc, Marina A. Droc, cumnați. Dr. Ioan Pop, medic de Regiment; Constanța Pop, Ioan Crăciun, preot; Stanca Crăciun, Iosif Goga. învĕțătoriu și Aurelia Goga, învĕțătoare, fini.

* (Cutremur) Duminecă după am. pe la 4½ oare s'a simțit în Sibiiu cu deosebire în suburbiul iosefiin o sguduitură de pământ mai domoală.

* (Cutremur.) Din Simonul Branului ni se scrie: Sâmbătă în 13 Decemvre a. c. st. v. seara la 4¾ oare și 7 minute s'a simțit un cutremur de pământ în Simonul Branului în două rênduri. Prima oară numai încât-va s'a simțit, ear' după aceea la 20 secunde al doilea cutremur s'a simțit așa de tare încât chiar jucau mobilele cum se cade și ferestrele zîrnăiau. Durata a fost mai bine ca 7 secunde.

* (Cutremur de pământ). Cetim în „Pressa“: Joi înainte de ameadi s'a simțit în Bucuresci o mică zgudnitură abia simțibilă. Sâmbătă însĕ, pe la oarĕle 5 d. am. s'a simțit un nou cutremur de pământ în direcțiunea dela Nord-Vest spre Sud-Est. Sguduirile lui în numĕr de trei, au ținut două secunde și mai bine și s'au simțit în toată țeara. Acest cutremur, precum se telegrafează s'a simțit și la Brașov, la Rusciuc, la Chișineu etc. Sguduitura a fost mai puternică la Iași la Galați și Bârlad, acemenea și în Dobrogea la Constanța. Eri Duminecă încă, pe la oarĕle 10, s'a simțit un nou cutremur, a cărui sguduitură au fost slabă.

* (Censura de advocat) se va face și pe anul 1881 în Murĕș-Oșorhei subt presidiul d. Iosif Schneider, presidentul, sau subt presidiul d. Ioan Geczeő, vicepresidentul comisiunei eseminătoare. Ambii acesti dd. sûnt presidenți de senat la tabla reg. din M. Oșorhei.

* (Comunicația Ardealului cu România). Din Brașov se scrie, că așteptările, cari se începeau de juncțiunea liniei ferate dela Predeal construite cu mari chieltueli, nu s'au realisat până acum, de vremece această juncțiune din partea guvernului românesc este tractată maștr în toată privința, pentrucă el are mai mare interes, a transpune comunicația pe întreaga linie Bucuresci-Verciorova, carea percurge România de alungul. Așa mai un an întreg a fost de lipsă până ce s'a putut face posibilă espedarea directă a călĕtorilor și bagagei lor *via* Predeal, pentru care până adi nu esistă tarife directe între stațiunile ardelene și române, un ce, prin care nu numai comunicația noastră cu Ramânia este foarte îngreunată, dar' așteptatul esport al productelor ardelene, precum sûnt lemnele, cărbunii etc. a devenit mai imposibil.

* (O reclamă — necorectă.) „*Românul*“ în mai mulți numeri ai sei aduce următorul anunciu „bibliografic“: „*Cel mai vechiu* Calendar român, Amicul poporului (pe anul 1881) compus de Visarion Roman. Anul al 21-lea . . .“

Rectificăm: *Cel mai vechiu* Calendar esistent este cel editat aici în Sibiiu de tipografia Eredei de Closius, deoarece acesta are o vechime de 89 (di: optdeci și nouĕ) de ani. Urmează apoi Calendarul tipografiei archidiecesane, carele apare de 30 (di: treideci) de ani.

De aceea trebue sĕ dicem usurpătorului: *Trop de zèle!* Călindarule!

* (Maria Flectenmacher), redactoreasa „Femeiei române“, nu a fost arestată. Mai multe diare bucurescene aduseră scirea despre complicitatea prepusă a numitei dame la atentatul lui Petrar contra ministrului Brătianu. Desmințim cu plăcere și din parte-ne scirea falsă, ce am adus-o după organe din capitala României.

* (Comunicația postală 1879.) În țerile coroanei ungaresci s'au espedat pe postă 54 milioane de epistole. Între aceste au fost 1.7 milion nefrancate, 12 milioane carte de corespondențe, 9 milioane espediții fără cuverte, 1.8 milion mustre de mărfuri și 16 milioane epistole exoffo. Pachete s'au espedat preste tot 673.675 bucăți în greutate totală de 2 milioane chilograme; apoi espediții de bani 7 milion și de prețioase în sumă preț 886 fl. milioane v. a.

* (Stațiuni de mânzit.) Ministrul de agricultură a statorit pe anul 1881 următoarele stațiuni de mânzit în comitatul Sibiiului și adecă: în Sibiiu cu 2, Slimnic cu 2 și Nocrichi cu 4 armăsari.

* (Menage de oficeri.) De când cu incidentul lui Bartha toți oficerii trupelor staționate în Cluj mânâncă în casina oficeriler, unde dela începtul lunei lui Decemvre n. s'a întocmit menage petru oficeri. Spre efectuirea acesteia atât Măjestatea Sa împĕratul, cât și ministrul c. r. de resbel Bylandt Rheidt au spendat sume însemnate.

* (S'a eliberat din arest) *dr. Borș* ca fiind nevinovat în privirea atentatului în contra ministrului Brătianu.

* (O postă câneasca). La ușa cafenelei „Kafé Schöja“ în strada principelui Rudolf din Budapesta, pe la 5 ceasuri după am. se arată în fie-care di un câne mic și așteaptă cu rebdare, până când vre-un oaspe deschide ușa. Deschidêndu-se aceasta cânele la moment întră cu iuțală în cafenea, caută aici totdeauna pe același chelner, pre carele atâta'l trage de picior până când i atrage atențiunea asupră'și, și nu se mișcă de lângă acesta, până când nu'i dă nesce jurnale. Chelnerul sciind ce vrea cânele de loc îi dă jurnalele cerute și cânele în momentul primirei acestora se și repede spre ușă, ca sĕ ease și se duce apoi tot într'o fugă cu jurnalele'n gură până la domnul seu acasă, unde cu bucurie le predă acestuia.

Indreptare. In numerul 148 columna a două, pag. 1-a, în articulul „Noua lege advocațială“ a doua alineă de dinsus, șirul al 3-lea, înainte de cuvêntul funcționariu e de a se întepola cuvintele: „chiar și“ și apoi întregit sĕ se cetească: „și dacă respectivul va fi chiar și funcțiunariu comunal“ etc. etc.

In columna aceeași alinea a 3-a, în șirul al noulea e de a se sterge „a“ înainte de verbul „lucră și face.“

Bursa de Viena și Pesta
din 28 Decemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	111.—	110.95
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	83.10	82.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.25	99.¾
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.80	86.25
Împrumutul drumurilor de fer ung.	126.50	126.½
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.—	96.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	95.50	95.50
Obligațiuni urbariale temeșiane	95.—	95.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	94.—	94.—
Obligațiuni urbariale transilvane	95.25	95.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	95.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	94.25	94.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.—	73.—
Datorie de stat în argint	73.80	73.80
Renta de aur austriacă	87.90	87.75
Sorți de stat dela 1860	131.—	130.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	821.—	816.—
Acțiuni de credit austr.	287.50	287.70
Acțiuni de bancă de credit ung.	263.50	263.—
Sorți unguresci cu premii	107.75	108.—
Sorți de regularea Tisei	107.30	107.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.58	5.58
Napoleon	9.37	9.37
100 marce nemțesci	58.20	58.15
London (pe poliță de trei luni)	117.75	117.70

Economic.

Sibiiu 24 Decemvre n. Pro hectolitră: Grâu 6.80—7.80; grâu sĕcărel fl. 5.30—6.30.; sĕcară fl. 5.40—5 80; Orz fl. 3.60—4.; Ovĕs fl. 1.80—2.20; Cucuruz fl. 2.80—3.20; Mălaiu fl. 4—5: Cartofi fl. 1.60—2.; Semênță decânepă fl. 5—6; Mazere fl. 9—10; Linte fl. 11—12: Fasole fl. 5.—5.50 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 14.; Slănină fl. 70—75 Unsoare de porc fl. 68.—75; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—34; Sĕu de luminări fl. 47—50; Lumînări de sĕu 50 chilo fl. 48—56.; Săpun fl. 36—40. fên pro 50 chilo fl. 1.80—2: Cânepă pro 50 chilo fl. 30-35. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită 44—46 cr.; Carne de viței 36—50 cr. carne de porc 40—44 cr.; carne de berbece 22—24 cr.; oauĕ 10 de 25 cr.

Mediaș, 23 Decemvre n. Pro hectolitră: Grâu 6.50—7; Grâu sĕcărel fl. 5.60—6.; Sĕcară fl. 5.—5.30 Ovĕs fl. 2.—2.20; Cucuruz fl. 2.50—2.75; Sĕmênță de cânepă fl. 3.50—4; Fasole fl. 5.—5.50 mazere fl. —.—.—; Cartofi fl. —2.; Fên fl. 1.10—1.30; cel vechiu; cel nou fl. ——; Cânepă fl. 24—28; Slănină pro 100 chilo: fl. 40—52; unsoare de porc fl. 60; Sĕu de luminări fl. 32—46; Spirt pro grad cr. 10; carne de vită pro chilo 40 cr. carne de porc 40— cr. carne de viței 42 cr.; carne de berbece 28 cr.; oauĕ 7 de 10 cr. Târgul de adi a fost în câtva mai bine cercetat, ca cel din rêndul trecut. Timpul e escelent de frumos și primăvăratic.

Estras din foaia oficială Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 4 Ian. imob. lui Vasilie Aldea în Săliște; în 26 Ian. și 26 Febr. imob. lui Carol Binder și soți în Sibiiu (trib.); în 6 Aprilie și 6 Maiu imob. lui Nicolau Bărdaș în Scurei (judec. cerc. Făgăraș); în 19 Ian. și 19 Febr. imob. lui Ioan și Amalie Barth în Brașov (trib.); în 26 Ian. și 25 Febr. imob. lui Ludovic Vajna în Covasna (judec. cerc.); în 1 Febr. și 19 Martie imob. baronului Samoilă Horvath în Sântioana (trib. M.-Oșorhei); în 18 Ian. și 18 Febr. imob. lui Dănilă Nagy și soți în Dej (trib.); în 24 Ian. și 24 Febr. imob. lui Ioan și Maria Fröhlich în Nocrichi; în 26 Ian. și 26 Febr. imob. lui George Curta în Săsăuș; în 25 Ian. și 25 Febr. imob. Catharinei Grübel în Sibiiu (trib.)

Nr. 208. 2—3

CONCURS.

Devenind în vacanță parochia de clasa a III. Negrilești-protopresbiteratul gr. or. al Solnocului I. prin moartea fostului preot Dimitrie Sighiartĕu pentru ocuparea ei se escrie concurs cu terminul până în 5 Ianuarie 1881.

Emolumentele împreunate cu această parochie sûnt:

a) Casa și grădina de 1½ juger cu toate edificiile economice;

b) Porțiune canonică estravilană de 3 jugere.

c) birul 100 merțe mălaiu în grăunțe;

d) 100 dile de lucru cu palma;

e) stole usitate după deosebitele funcțiuni preoțesci.

Doritorii de a ocupa această stațiune de paroch au de a'și așterne suplicele lor in truite în sensul statutului organic și a regulamentului congresual pentru parochii până la terminul sus indicat subscrisului în Cs. Giurgesci posta ultimă Retteg.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Solnocului I.

Cs. Giurgești, 5 Decemvre 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Constantin Bodea m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 223. 2—3

Prelungire de concurs.

După ce în urma concursului publicat în „Tel Rom“ Nr. 109. 110 și 112 a. c. pentru ocuparea parochiei vacante de cl. III din Vulcești cu filia Herepea, nu s'a ivit nici un concurent, prin aceasta se prelungesce terminul concursului până la 31 Decemvre a. c.

Emolumentele sûnt tot cele publicate în concursul prim.

Petițiunile sûnt a se trimite la ppresbiterul *Ioan Papiu* în Deva.

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 150. Sibiiu, Sâmbătă 20 Decemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Telegraful Român“

întră la 1 Ianuarie 1881 în anul al XXIX al esistenței sale, credincios programei sale cu care a întrat în anul 1853 în arena luptei. La 1867 i s'a mărit formatul și acum de trei ani încoace apare, pe lângă prețul de mai nainte, de trei ori pe septămână.

Basată pe trecutul și pe înlesnirile care a făcut cetitorilor, Editura acestui ziariu își permite a învita la

prenumerațiune

și pe anul următoriu 1881 pe lângă condițiunile ce sûnt arătate în fruntea ziarului.

Acei p. t. domni, cari doresc a'și înnoì prenumerațiunea, precum și acei ce vor voì a întra în numĕrul prenumeranților nostri, sûnt poftiți a grăbì din vreme cu trimiterea prețului de prenumerațiune până la 1 Ianuarie 1881 st. v., pentru ca Editura sĕ se scie orienta cu tipărirea esemplarelor.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire prin asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumĕrantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Pe credit „Telegraful Român“ nu se espedează nimenui.

Editura „Telegrafului Român.“

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 19 Decemvre.

Nu este de mult de când ziceam: „... un lucru ni se înfățișează tot mai „mult, ca resultat din cele ce vedem „că se întêmplă în giurul nostru: sûn„tem deja într'o crisă și cu fie-care „zi ne adûncim mai mult în crisă.“

Atunci n'aveam atâtea dovedi câte avem astădi. Ziaristica maghiară de atunci încoace ne-a făcut tristul serviț de a ne desbrăca de ori ce îndoială, că crisa înaintează și se apropie din zi în zi mai mult de culme.

Astădi avem declarațiunile ziaristicei maghiare și mai pe față de cum erau mai nainte. „Pesti Napló“ din ajunul sĕrbătorilor apusene spune apriat:

„Scim bine, că anii păcei de „acum nu vor ținè de a puru„rea. În anii acestia însĕ măghia„risăm cu amêndouĕ mânile. „Crisa orientală este neîncungiurată. „Deslegarea definitivă a crisei acesteia „va fi împreunată cu mari sgu„duiri, cari vor sguduì și pa„tria noastră. Atunci vom cum„pănì cât cumpănesce cultura și na„ționalitatea noastră.“

„Pesti Hirlap“ nu se sfiesce a declara naționalităților din Ungaria resboiul față fățiș, propunênd într'unirea tuturor fracțiunilor parlamentare spre a combate naționalitățile. „Függetlenség“ cere categoric maghiarisarea tuturor nemaghiarilor.“

Spicuirea în feliul acesta s'ar putè face mai departe. Însĕ noi credem că o parte din cetitorii nostri cunosc floricelele stilului în serviținl maghiarisărei ca și noi; eară în cât nu le cunosc tocmai așa, scim, că și din câte au avut ocaciune, a cetì în coloanele noastre, își pot face închipuire desevêrșită.

Dar ziarele unguresci nu sûnt cel puțin consecuente. Pe când predică din toate puterile, că maghiarisarea este mântuirea și scăparea Ungariei, mai pe aceleși pagini constată, că politica bărbaților lor de stat este de vină la toate pustiirile, de care Ungaria este amenințată.

Eată confusiunea, în care se adûncesce publicistica maghiară uitând până la conclusiune de premisele sale și ignorând într'adins natura statului unguresc.

Națiunile cele diverse, care aproape o miie de ani au trăit în Ungaria, bine reu, unele lângă altele, presa maghiară le face în secolul al XIX judecata de moarte din causă, că nu sûnt Maghiari. Presa aceasta, răpită de fanatismul, de care se vede, că este stăpânită, uită bagatelul, că națiunile cele diverse ale Ungariei, cari Ungariei n'au făcut și nu fac nici un reu ci mult bine, nu vor suferì, ca sĕ fie sterse din cartea vieții numai așa de dragul maghiarismului.

Mărturisirea cea naivă a ziarelor cari intețesc maghiarisarea, poate fi pentru naționalități foarte instructivă. După ce a succes la 1867, a pune Ungaria pe base nouĕ constituționale cu prerogative maghiare, ziaristica merge cu un pas mai departe și dictează moartea naționalităților nemaghiare pe teritoriul coroanei unguresci. Ceva mai radical nu se poate în viața constituțională. Însĕ dispositiuni radicale o rup mai totdeauna cu trecutul. Din nesuințele radicalismului predicat cu atâta rîvnă transpiră așa dară mai departe, că legăturile de stat basate pe dreptul public actual au sĕ fie deslegate. Într'astfel de nesuințe ori ce om cu mintea întreagă trebue sĕ recunoască, că este implicată o sguduitură, a cărei sfêrșit nu se poate prorocì cu una cu două.

Ne reținem dela șirul deductiv, care l'am putè face, dar putem în cea mai curată consciință afirma, că procedura ziaristicei maghiare, așa neînfrênată și negândită cum este, duce la conflict între naționalități și Maghiari și nu este eschisă posibilitatea unui conflict, din aceleși consecuențe, chiar și între coroană și Maghiari.

Noi pĕtrunși de simțul de loialitate cătră tot ce este legal, ne înfiiorăm și numai când cugetăm la urmările predicelor, ce se fac din partea foilor maghiare cu atâta ușurință.

În loc de pefecționarea constituționalismului spre a fi mulțămite toate neționalitățile, în loc de a demonstra Europei și lumei, că diversitatea naționalităților; nu este pedeca pentru întregitatea unui stat: ni se spune mereu: nu mai făcênduve Maghiari mai pudeți trăì în statul, unde noi sûntem cei ce au cuvêntul cel dintâiu. Va se zică din o lipsă dictată de ordinea de lucruri se deduce un drept capital: numai cei ce au cuvêntul dintâiu pot sĕ trăiască.

Instrucția aceasta serioasă și periculoasă totodată sĕ nu o trecem cu vederea.

Ce vor face celelalte naționalități nu scim, cu toate că ar trebuì sĕ ne interesăm și de aceasta. Dar ori ce ar face celelalte naționalități, noi în fața amenințărilor zilnice trebue sĕ ne punem în posițiune, nu de a ataca, dar de a apĕra cu demnitate esistența noastră națională împreunând cu această apĕrare și respectarea a tot ce este legal.

Ar fi un pĕcat neertat, când am mai închide urechile față cu amenințarea, ce ni se face neîncetat.

Când vor afla organele maghiare cuvêntul nostru firm și hotărît se vor mai gândì și vor mai slăbì cu amenințările.

Ba gândim, că vor venì la atâta pricepere, încât sĕ afle și ele o cale, prin care sĕ poată ajunge toate naționalitățile la o bună înțelegere.

Nu vor vrea sĕ înțeleagă și nu vor vrea sĕ înțeleagă nici acei ce spriginesc organele maghiare, vina nu va fi și a noastră, când crisa va cresce și se va deslega nefavorabil.

* * *

Toate foile maghiare se ocupă cu predilecție de o causă nouă, carea este: a se maghiarisa numele de familii. De curênd se ținu în Budapesta un feliu de meeting de industriași, compus mare parte din Maghiari neofiți (jidani) în care se recunoscu importanța cea mare a maghiarisării numelor și se decretă sĕ se ceară dela regim stergerea tacsei timbrale de 5 floreni, la carea sûnt supuse petițiunile pentru licențe de a'și putè schimba cineva numele.

Noi am vedè pela noi numai un curs natural al lucrurilor, dacă s'ar satisface petiției din cestiune, însĕ așa: ca ertarea tacsei sĕ aibă loc numai atunci, când cineva doresce sĕ'și maghiariseze numele, ear pentru despăgubirea erariului sĕ se arunce totodată o tacsă anuală de câte 5 fl. sau și mai mult pe toate acele familii, cari vor cuteza în viitor a purta nume nemaghiar. Așa, apoi se va fericì țeara.

* * *

„Magyarország“ reflectând la forma bancnotelor nouĕ de 10 floreni, ce vor sĕ între în cerculare, nu'și poate denega plăcerea de a constata: că în acele bancnote nici un cuvênt nu se află tipărit în alte limbi, fără numai în cea nemțască și ungurească. Antaganism patriotic față cu Kossuth, care pe

FOIȚA.

Iosif Hodoșiu.

Ca fulgerul de iute sĕ 'ntinde trista veste
Dela Carpați la mare, la Dunăre, la Prut,
C'al patriei luceafăr Hodoșiu vai! nu mai este,
Martirul Națiunei din lume-a dispărut!

O! Frați din toate ânghiuri, Români cu suflet mare,
Cerniți a voastre inimi și plângeți necurmat,
Și sacii de cenușe purtați toți pe spinare,
Căci perderea făcută nu e de reparat!!...

Și voi urmașe demne-a Matroanelor Latine
Din sinul vostru smulgeți regrete și suspine,
Cu albe lăcrimioare ghirlande împletiți;

Săpați în peptul vostru nemuritorul nume
„Hodoșiu“ ce'n vecînicie va strălucì în lume,
Memoria'i eternă în suflet v'adînciți!

Roma, 9/21 Decemvre 1880.

H. Rheinstein.

Ad Maecenatem.

Mecenate iubite, din regi coborîtor,
Tu dulcea mea podoabă ș'al meu spriginitor;
Sûnt oameni ce cu rîvnă se 'ntrec și au de fală,
Ca pulberea Olympă în goană triumfală
Cu carul s'o ridice, și dacă au noroc
De nu lovesc în strajă*) cu roțile de foc
Și iau după isbândă a gloriei cunună,
Se cred de o potrivă cu Zeii d'impreună
Stăpâni pe lumea 'ntreagă! Un altu'i fericit
Când gloatele Quirite sĕ'l urce s'au grăbit
La cea 'naltă treaptă; ear celalalt nu are
Mai prețioasă grijă, decât dacă 'n hambare
A adunat tot grâul din Libia cules.
Acel ce fericirea la țară 'și-a ales
Și singur își lucrează moșia părintească,
Sĕ'i dai ori ce comoară nu'l faci sĕ'și părăsească
Ogorul, ca sĕ plece de spaimă grea cuprins
Cu vasul sĕ mĕsoare al mărilor întins.
Când negustorul vede furtuna răpedită
Din Atrica în luptă cu marea rĕscolită,
Atunci pĕtruns de teamă, el laudă mereu
Odihna și câmpia de lângă satul sĕu;
Dar vêntul se alină și marea'i stêmpĕrată,
El grabnic ear își drege corabia stricată
Și pleacă, sărăciei nevrênd a se 'nchina.
Din cupe cu vechiu Massic, câți earăș n'ar gusta
Și bucuroși la umbră întinși pe earba verde
Lângă isvorul sacru și dulce, nu 'și-ar perde,
Lipsiți de ori ce grijă, o parte dintr'o zi?
La mulți le place oastea, li-e drag a audì
A trimbițelor glasuri, fanfarele sunate
Și cruntele rĕsboaie de mame blăstĕmate.
De tinera'i soție uitând cel vênător,
Sub ceriul cel de ghiață stă vecînic pânditor,
Sĕ treacă-o căprioară, de cânii sĕi vĕzută
Ori un mistreț ce scapă din mreaja'i desfăcută
— Cu edera pe frunte, odorul închinat
Poeților, cu Zeii la cer m'am ridicat! —
De gloate mĕ desparte cântările ușoare
Dintre Satyri și Nymfe în crângul cu rĕcoare,
Atât cât Euterpe din fluer va cânta
Și lira'i Lesbiană Polymnia'mi va da.
Pintre poeții lirici, fă'mi loc dacă voesci,
Sĕ mĕ ating cu capul de stelele ceresci,

Orațiu, Cartea I. Oda. I.

„Convorbiri literare“. Ascanio

*) Prin strajă se înțelege aici o barieră de lemn, pusă ca sĕ arete, până unde se putea face alergarea. Latinesce — *meta.*

bancnotele sale din 1848—1849 a suferit şi alte limbi!

* * *

Oui bene distinquit, bene docet. Pre'„Kelet“ îl prind frigurile pentrucă în blanchetele de conscripţie regnicolară se află şi rubrica pentru „alte limbi ale patriei“ şi ţice: că în Ungaria numai limba maghiară e limba patriei (hazai nyelv) ear toate altele sûnt numai limbi usuate în ţeară (az országban divó nyelvek). — Male docet!“

Revista politică.

Sibiiu, în 19 Decemvre.

„Pester Lloyd“ de Joi ia notiţă despre împregiurarea, că pasiviştii români din Transilvania la alegerile cele mai de aproape vor păşi activ şi se provoacă la „Gazeta Transilvaniei“, ca la „organul oficial al pasiviştilor români din Transilvania.“ Ne este prea cunoscută oficiositatea organului unguresc, tipărit nemţesce, încât se nu luăm, la rêndul nostru, şi noi notiţă de interesul ce'l arată faţă cu atitudinea politică a Românilor. O dorinţă trebuie sĕ esprimăm la acest loc, relativ la înteresarea, ce o vedem redeşteptată în cercurile unguresci de toată seama, faţă cu presumtiva mişcare a Românilor, şi aceasta este, că Românii întrând în rolul onorific de a'şi apĕra interesele, sĕ fie toţi, până la unul, la înălţimea misiunei.

În Budapesta şi London a atras atenţiunea „povoiul“ de decoraţiuni, ce are sĕ se descarce înainte de încheiarea anului în Constantinopole şi în Bucuresci. Deosebită atenţiune atrage distincţiunea, ce are sĕ facă sultanul dând mai multe decoraţiuni unor bărbaţi de stat ai României. Se ţice că prin aceste sultanul va esprima mulţămita pentru propaganda, ce România a cultivat între Românii din Macedonia, pentrucă prin aceasta s'au subtras mai multe districte turcesci agitaţiunilor grecesci şi sêrbesci. Un coresp. din Bucuresci, scriind la „Times“ despre aceste şi despre propaganda Macedo-română, nu poate sĕ nu o numească Don-Quixoterie şi sĕ nu amintească şi de visul unui regat reorganisat român, în care sĕ fie încorporate şi Bucovina, Basarabia, părţi din Transilvania şi Bănat la patriamamă. Cor. şi „P. Ll“ numesc visul absurditate. Ne mirăm, că nu se satură odată, mai cu samă ţiare ca „P. Ll.“, de a zugrăvì năluca aceasta pe părete. Căci pe cine vrea sĕ sparie cu ea?

Despre conscripţiunea poporului.

În virtutea art. de lege LII din anul 1880 s'a ordinat deja o conscripţiune generală a poporului de pe teritoriul ţĕrilor coroanei ungare. Conscripţiunea se va efectuì după starea populaţiunei din 31 Decemvre 1880 şi se va termina în ţeara întreagă între 1 şi 10 Ianuarie 1881 fără nici o întrerupere. Spre acoperirea speselor de împlinirea conscrierei poporului s'a deschis ministeriului de agricultură, industrie şi comerciu un credit estraordinariu de 150,000 fl. din cari 50,000 fl. cad în sarcina budgetului din anul 1880.

Spre scopul conscrierii s'a şi împărţit foi conscripţionale albe pentru genul masculin şi vinete pentru genul feminin spre inscriere.

Fie-care individ, ce se află în viaţă în 31 Decemvre 1880 este îndatorat, a se inscrie în foaia conscripţională primită încă din 28 Decemvre a. c., şi dacă nu e în stare, precum sûnt pruncii mici şi cei ce nu sciu scrisoare, foaia o scrie capul familiei sau un membru din familie, sau stăpânul casei şi eventual agentul denumit spre acest scop prin decret special. Foile conscripţionale se adună de stăpânul casei şi se îndue apoi de dênsul în „lista domestică de adunare“ după prescrisele emanate spre acest scop în toate limbile patriei.

Tot odată cu conscrierea poporului este a se face şi conscrierea locuinţelor şi a unor animale, ce se ţin de proprietatea casei, sau a comunităţii familiare, precum sûnt vitele cornute, oi şi capre.

În instrucţiunile date spre scopul unei esacte efectuiri a acestei conscripţiuni de mare importanţă, sûnt puse posibilele întrebări:

Faţă cu relaţiunile speciale, ce domnesc în Transilvania, ar putè venì omul în unele casuri în dubietate la conscriere. Atari sûnt:

1. Ţiganii Corturari, cari nu au nici un căpĕtâiu, emigrând vara din sat în sat şi lăsând de multe ori după ei urme de crime, ear' peste earnă se aşadă ici colo la capete de sate şi prin păduri în bordeie sau colibi de pământ, pre care cât se desprimăverează, le părăsesc pentru totdeuna.

Unde au de a se conscrie acesti corturari?

Răspuns: În aceea comună, pre a cărei teritoriu se află aşeţati în 31 Decemvre 1880 au de a se conscrie după prescrisele legei, firesce lista domestică de adunare va trebuì a cuprinde în sine însemnarea starei acesteia abnorme.

2. Unde se vor conscrie Ciobanii care se află cu oile la ernat pe hotar străin de al comunei stăpânilor lor însĕ totuşi în patrie? Atât ciobanii cât şi oile de sub grija lor, sûnt de a se conscrie în comuna, pe a cărui teritoriu în patrie se află în 31 Decemvre 1880.

3. Dubie poate fi sub împregiurări întrebarea: sĕ se conscrie ori nu şi casele pustii, cari poartă numĕr conscripţional, a căror proprietari însĕ nu trăesc în comună, ci se află de esemplu în România?

Se înţelege că conform sensului instrucţiunei şi atari case trebue sĕ se conscrie respective sĕ se inducă în lista domestică de adunare în rubricele respective.

Ori ce fel de întrebare dubie în această afacere, ne rugăm sĕ ni se astearnă spre rĕspundere şi lămurire, ceea ce bucuros o facem, numai ca sĕ ajutăm scopului nobil, la care voesce statul a ajunge pe calea aceasta.

Retipărirea cărţilor bisericesci.

Raportul,

privitoriu la revisuirea şi editarea cărţilor bisericesci, presentat comisiunei sfântului Sinod de preasfinţitul Melchisedec, Episcopul de Roman, în sesiunea de toamnă a anului 1880.

(Urmare).

Subscrisul 'şi-a pus deci întrebarea: bine este a ne grăbì ca sĕ întroducem în cărţile bisericesci această desbinare a literaţilor nostri, această confusie ortografică, această anarchie destructoare a unităţei limbei noastre naţionale?

Nu este mai bine a temporisa, aşteptând stabilirea unui sistem unitar de ortografie a limbei române, chiar dacă aceasta ar fi reservată generaţiunilor viitoare de a o vedè; eară până atunci Biserica, cu literatura ei divină, sĕ continue a merge pe calea bătută şi stabilită de strămoşii nostri, cale sigură şi scutită de toate pericolele rĕtăcirei? Subscrisul crede că: respunţênd negativ la întâia întrebare şi afirmativ la a doua, face cel mai mare serviciu Bisericei şi limbei noastre naţionale, propunênd comisiunei Sfântului Sinod manţinerea alfabetului vechiu pentru cărţile biseicesci române şi pe viitor.

Prelûngă confusia ortografică ce a resultat în literatura noastră dela adoptarea alfabetului latin, mai sûnt şi alte consideraţiuni pentru cari Biserica trebue sĕ păstreze pe cel anterior.

Toate producţiunile noastre literare, fie traduceri, fie originale, în curgere de 300 de ani, de când a început a se cultiva limba noastră naţională, sûnt scrise cu alfabetul cirilic. Tot ce au cugetat şi au lucrat predecesorii nostri pe tĕrêmul intelectual moral şi naţional este espus în acele cărţi, cari compun o bibliotecă de mii de volumuri, parte tipărite, parte manuscrise. Inteligenţa noastră nu trebue sĕ ignoreze acele opere. Ele trebue sĕ'i fie călăuză întru toate, mai ales in studiul şi cultura limbei şi a istoriei naţionale. Căci cu acel alfabet sûnt scrise documentele cari umplu archivele noastre publice şi particulare, precum şi toate inscripţiunile noastre monumentale. Dela introducerea alfabetului latin, trebue sĕ mărturisim cu durere, că citirea acelor cărţi şi scrierea s'a negligiat cu totul şi se găsesc o mulţime de tineri din scoala nouă, cari nu sciu sĕ citească pe cărţile scrise şi tipărite cu litere cirilice; ba unii cred chiar că ar fi o laudă pentru dênşii declararea că nu sciu citì cu litere cirilice, ceea ce însemnează ca cum cineva s'ar declara singur pe sine străin de ţeară şi de naţiunea sa. Această greşită cale este cu atât mai păgubitoare şi mai primejdioasă pentru Biserică şi pentru servitorii ei presenţi şi viitori.

Toată literatura bisericească cu care ei trebue sĕ se ocupe cu deosebire, precum: Sânta Scriptură (Biblia), scrierile sânţilor părinţi şi dascăli ai Bisericei, despre dogmele şi morala creştină, scrieri din cari o mare parte sûnt traduse în limba română; diferitele ediţiuni ale cărţilor cultului divin, vieţele sânţilor, cărţi de predică, despre ascetică, unele tipărite, altele manuscrise, toate foarte necesare pentru cultura teologică şi bisericească a clerului, sûnt scrise şi tipărite cu litere cirilice. Dacă s'ar tipărì cu litere latine numai cărţile trebuitoare la cult, citirea cu cirilice s'ar părăsì şi uita în curênd şi clerul nostru ar fi lipsit de o mulţime de isvoare, din cari trebue sĕ se îmbogăţească cunoscinţele sale teologice, morale şi istorice.

Chiar astăţi, elevii din seminarii cei mai mulţi învaţă a cetì cărţile bisericesci după ce es din seminariu, fiindcă nu li se acordă chirotonia până ce maiântâiu nu vor învăţa a cetì bine pe cărţile bisericesci. Este dar neapĕrat ca cărţile bisericesci sĕ continue a se tipărì şi pe viitor cu alfabetul cirilic, pentruca măcar clerul sĕ nu fie nevoit a părăsì cartea din trecut, a o continua şi a o preda generaţiunilor viitoare. Altmintrea se va întêmpla cu cărţile noastre anterioare, ceea ce s'a întêmplat oare când cu cărţile slavone, manuscrise şi tipărite ne mai înţelegêndu-le nimeni, le-au nimicit, orì le au dăruit pe la străinii iubitori de anticuităţi. Voim dar ca Biserica noastră sĕ fie în această privire o archivă vie a monumentelor noastre literare din trecut.

Altă consideraţie în favoarea manţinerei alfabetului cirilic, este că cărţile noastre bisericesci şi pe viitor trebue sĕ fie mijlocul pentru păstrarea unităţei noastre naţionale prin limbă. Cărţile aceste trebue sĕ poată fi întrebuinţate de toţi Românii de pretutindinea, ca şi în trecut, ori unde s'ar cere. Sûnt o mulţime de Români în Rusia, în Serbia, în Bulgaria, în Turcia etc., cari îşi procură cărţile bisericesci din România. Cât de mare lipsă de cărţi bisericesci au Românii de pe acolo, se constată din următorul fapt recent. Pe la anul 1873, Românii din câteva comune române din Bulgaria, avênd biserică şi preoţi românesci, nu aveau cărţi bisericesci române. Ei s'au adresat la consulul rusesc din Rusciuc, rugându-l ca sĕ le procure asemenea cărţi de unde scie el. Consulul s'a adresat cu cererea la consulatul general din Bucuresci. Acesta la rândul sĕu, s'a adresat la ministrul de esterne din Bucuresci, carele atunci era rĕposatul G. Costa-foru, cerênd a'i procura asemenea cărţi din România. Ministrul, negăsind asemenea cărţi, n'a putut îndeplinì cererea, şi consulul general a raportat casul guvernului rusesc cu propunerea ca: cărţile bisericesci pentru Români sĕ se tipărească în Rusia, de unde sĕ se trămiţă la trebuinţă-le Românilor cărţi românesci, precum se trămit şi Bulgarilor cărţi slavone, Românii din ţerile slave se servesc în scriere cu alfabetul cirilic şi nu cunosc pe cel latin. Dacă noi am tipărì cărţile bisericesci cu acest alfabet din urmă, ele n'ar mai putè servì la trebuinţele lor religioase, şi biserica română de acolo va fi silită sĕ se slavoniseze, ori greciseze. Ba încă cărţile cu litere latine în acele locuri ar da un puternic motiv rĕu-voitorilor de a le înfiera: ca contrarie ortodocsiei şi conducĕtoare la unitatea religioasă, adecă la papism. Şi astfel de rĕu-voitori neamul nostru are mulţi în toată vecinătatea.

Este încă şi o consideraţiune pe care o putem califica de politică bisericească, căci şi Biserica totdeauna a avut şi trebue sĕ aibă politica sa religioasă, pe care apostolul o numesce „iubirea frăţească cătră cei de o credinţă.“ Biserica română a primit dela Biserica greacă ortodocsă alfabetul cirilic împreună cu toate popoarele slave ortodocse, şi până acum l'am păstrat în Biserică împreună cu toţi coreligionarii nostri, ca pe o relicuie sacră din timpul apostolatului creştinesc. Lăpĕdarea lui acum din Biserică ar putè deştepta în coreligionarii nostri Greci şi Slavi o mare bănuială că noi tindem a ne apropia de biserica latină şi voim a rupe treptat legăturile noastre istorice comune cu dênşii în cele bisericesci. Simţĕmêntul religios ca şi cel naţional este foarte susceptibil.

Această bănuială cu atât mai vêrtos poate avè oare-care aparenţă de adevĕr la dênşii, căci, dintre toate diferitele biserici române ce esistă astăţi în diferite ţĕri, numai Biserica Românilor uniaţi dela Blaj, în Transilvania, a tipărit o parte din cărţile române bisericesci cu litere latine, adoptând limba şi ortografia etimologistă Cipariană. Toţi metropoliţii şi episcopii români ortodocsi din Austro-Ungaria, de şi în cancelariile lor şi în scrierile lor literare se servesc cu alfabetul latin, nici unul n'a întrodus în cărţile serviţiului divin acest alfabet.

Vom amintì aici cu deosebire pe fericitul întru amintire Înalt Prea Sânţitul Metropolit al Ardealului Andreiu Şaguna, reposat acum de câţi-va ani, pe acest bărbat distins prin erudiţiune şi zel pastoral şi, prin urmare, iubirea de neamul seu românesc, pre restauratorul Bisericei ortodocse a Românilor din Ungaria, care de mult era dĕrĕmată şi căţută prin intrigele duşmanilor bisericesci şi politici; pe acest bărbat cunoscut şi stimat de toată biserica ortodocsă pentru învĕţătura şi vrednicia sa. Acest mare bărbat, carele a trăit în Transilvania printre literaţii Români de acolo, unde s'a început mişcarea românească de a adopta scrierea latină în locul celei cirilice, a stat un timp privitor la această mişcare naţională, şi cele dintâiu scrieri ale sale le-a publicat cu litere cirilice, apoi a adoptat şi el scrierea latină în operile cele din urmă, precum în **Compendiul dreptului canonic,** *în* **Enchiridiul canoanelor apostolice şi sinodale,** *în* **Pastorală** *etc. Însĕ în cărţile propriu ţise bisericesci sau ale cultului, precum: Biblia, Mineele, Octoichul, Triodul,*

Penticostarul, ş. c. nu a crezut că este bine a adopta acest alfabet, ci a păstrat vechiul alfabet cirilic, şi aceasta tocmai când contimporanul seu Şuluţ, Metropolitul Uniat, a întrodus alfabetul latin în cărţile bisericesci române, cu cari se servesc Uniaţii.

Metropolitul Şagnna nu a urmat pe Şuluţ, a luat ediţiile cele mai bune şi mai noue, cari sûnt acele din Mănăstirea Neamţului, şi, cu mici înlocuiri ale unora din cuvintele slavone neproprii auzului românesc, precum: **popor** *în loc de* **norod-binecuvêntare** *în loc de* **blagoslovenie, teologie** *în loc de* **bogoslovie** *ş. a. le-a reprodus în tocmai, şi cu această ediţie a Prea Sântului Şaguna, se întimpină până astăzi trebuinţa de cărţi bisericesci în toate bisericile române.*

Nu trebue sĕ scăpm din vedere şi acea împregiurare că o mare parte din bisericaşii nostri, mai cu seamă cei de pe la sate, preoţi şi dascăli precum şi cei din noua provincie românească Dobrogea, nu sciu sĕ cetească scrisoarea latină.

Prin urmare, cărţile tipărite cu alfabetul latin ar remânè pentru dênşii închise şi de nici un folos pentru serviţiul religios. Resultă din aceste că Biserica noastră română ortodocsă trebue sĕ conserve şi de acì înainte încă pentru mult timp alfabetul cirilic pentru cărţile bisericesci, ca unul ce este foarte adaptat la limba noastră, uşor de învĕţat; carele ne leagă cu tot trecutul nostru literar şi cu istoria culturei şi desvoltării limbei noastre; care singur poate conserva unitatea limbei şi pronunţia nealterată, şi înlesnesce întrebuinţarea cărţilor bisericesci române de cătră toţi Românii, ori în ce ţĕri ar fi locuind ei. Pe lângă dênsul, fără nici o împedecare, se va întrebuinţa alfabetul latin în toate scrierile de ori ce altă cuprindere, afară de cărţile bisericesci cari sûnt trebuitoare la sĕvêrşirea cultului religios. (Va urma.)

Raportul

ministrului Dimitrie Sturza asupra proiectului de rĕspuns la discursul tronului, cetit în şedinţa senatului Românici dela 1 Decemvre.

(Încheiere.)

Sa dat dispoziţiunilor constituţionale trup şi suflet. Graţie Domnitorului, dinastia astăzi viezĕ, ecsistă. Şi acì Carol I a arĕtat că el este la înălţimea posiţiunei ce ocupă. Ear nobila abnegaţiune a graţioasei noastre Suverane este mai presus de toată lauda. Suveranti nostri au pus la o parte orice simţeminte personale, ori ce speranţe ale inimei lor, dinaintea datoriei de suverani, care le zicea, că trebuea sĕ asigure în faptă României monarhia ereditară, fundată de Constituţiune. Precum junele Principe de Hohenzollern a scăpat, în 1866, România de un resbel civil şi de o dărîmare certă prin decisiunea sa de a primì coroana, ce i se oferia şi prin aparîţiunea'i curagioasă pe teritoriul român în momentul cel mai critic; — asemenea astăzi în 1880, Carol I. nimicesce ori ce incertitudine, şi întăresce, sĕ dea a Tot Puternicul pentru vecie, edificiul Statului Român, fundat cu atâta laboare, cu atâtea sacrificii, cu atâta iubire şi atâta devotament.

Dacă e un spectacol totdeauna plăcut, de-a vedè cum un om, în relaţiuni ordinare ale vieţii, 'şi îndeplinesce cu sfinţenie şi punctualitate datoriile sale; o bucurie sufletească, de un ordin cu mult mai înalt sĕ resimte, când o scrupuloasă îndeplinire a datoriilor se vede la acela, care ocupă în Stat cea mai înaltă posiţiune, la acela, ale cărui fapte în bine sau în rĕu au o influenţă netăgăduită, adesea decisivă, asupra tuturor cetăţenilor.

Sûnt patru-spre-ţece ani trecuţi, de când Carol I s'a suit pe tronul României. Însemnate sûnt progresele făcute de ţară în acest timp. Mari şi grave au fost şi evenimentele, ce au trecut peste noi. Toate insĕ dovedesc, că naţiunea nu putea face în 1866 o alegere mai norocoasă a Suveranului ei. Noi o scim şi o simţim. E momentul ca sĕ spunem, ca şi în afară sĕ se scie, că noi o recunoascem aceasta pe deplin.

Respectul legilor este basa ecsistenţei şi-a viitorului unui Stat, fundamentul desvoltărei sănĕtoase a unei naţiuni. Toţi cetăţenii conscienciosi, şi cari sciu a se pune deasupra fluctuaţiunilor de partidă trebue sĕ declare, că Constituţiunea, legea fundamentală, are în Carol I ântâiul, cel mai energic şi cel mai virtuos susţiitor şi aperător. El arată acì tuturor, din înălţimea Tronului, calea de urmat.

A'şi devota viaţa binelui public, este o întreprindere, pe cât de frumoasă, pe atât de grea. Indatinat sĕ gândesc oamenii numai la onorurile şi plăcerile acestei misiuni, nu şi la marile îndatoriri, ce sûnt legate de ea. Cu cât mai sus stă un bărbat de stat în posiţiunea şi înfluenţa sa, cu atât mai grea este îndeplinirea cerinţelor, ce i se adresează lui din toate părţile. Suveranului unei ţĕri însĕ i se cere o muncă, constantă, egală, fără repaos. Bărbaţii politici 'şi pot acorda repaosuri timporale. Suveranul se odihnesce de munca ce ş'ia împuns, numai când se coboară în mormênt.

Toţi cari au avut ocasiunea, a lucra cu Domnitorul sau a urmări traiul sĕu, sciu că ziua întreagă şi toate zilele anului sûnt întrebuinţate de dênsul in mod constant şi esclusiv la afacerile de Stat. Cunoscinţa sa de oameni şi de lucruri, cugetarea sa continuă şi ocuparea sa minuţioasă cu interesele şi afacerile ţĕrii, studiele sale asupra istoriei şi politicei generale şi speciale a statelor:—eată plăcerile lui Carol I. Se poate zice în adevĕr despre dênsul, că El se consideră ca şi Frederic, străbunul sĕu cel mare ca ântâiul servitor al Statului, precum el este ântâiul cetăţean în îndeplinirea conscienciosă şi prevĕzĕtoare al înaltelor sale datorii. Aceasta a şi creat lui Carol I în afara de ţară o posiţiune atât de respectată, în cât nunumai că ea e recunoscută de bărbaţii însemnaţi ai Europei, dar a şi produs pentru ţară fructele sale. Putem şi trebue sĕ mărturisim francamente şi lealmente, că, dacă în ultimul resbel. România a putut plutì deasupra marilor dificultăţi de cari eram încongiuraţi, păstrând guvernul naţional şi libertăţile publice, — aceasta o datorim lui Carol I. Numai lui Carol I. şi nici unui altuia putea împĕratul Alecsandru al Rusiei sĕ încredinţeze unul din comandamentele cele mari ale propriei sale armatei şi numai astfel s'a făcut putincioasă separaţiunea armatei românesci de armata rusească, şi prin urmare şi succesele ei personale, bine accentuate şi certe, astăzi necontestabile. Numai sub conducerea lui Carol I am putut ajunge cu o aşa mare repeziciune la ţelul dorinţe lor noastre, la îndependenţa României, la stima şi încrederea, ce are Europa în patria noastră.

Dacă ne uităm la viaţa privată a Domnitorului, ea poate servì tuturora de esemplul strălucitor. Moralitatea şi religiositatea, munca şi seriositatea domnesc în palat, şi acesta este un mare lucru pentru ţară şi popor.

Repet dar: Şi în cestiunea succesiunei, Domnitorul 'şi-a făcut datoria pedeplin, după cumse cerea aceasta de înalta posiţiune, ce ocupă şi de dispoziţiunile speciale ale Constituţiunii. Caută sĕ'i fim recunoscĕtori, că a asigurat ereditatea Tronului, de astăzi înainte inconjiurat de principi români. Caută sĕ'i fim recunoscĕtori, că a pus ţara la adăpostul sguduirilor şi sfăşierilor interne, la adăpostul desordinei şi-a anarchiei, şi ne-a dat astfel adevĕrata îndependenţă.

Cu acest act se închee un capitol important al istoriei noastre moderne. Mult şi matur s'a cugetat, s'a întreprins şi s'a lucrat în acest timp de-o generaţiune viguroasă şi inimoasă. Fiecare an zăresce falangele atât de tari şi de energice ale acelei generaţiuni, căreia 'i datorim ceea ce am devenit astăzi. De-ar servì de esemplu generaţiunii cele noĕ viaţa acelor bărbaţi, neinteresanţi lipsiţi de egoism, de iubire şi de grija de sine, de goana onorurilor şi a căştigului neiertat, depărtaţi de materialismul înjositor, dedaţi unor ţeluri înalte, nobile ideale, devotaţi cu desĕvĕrşire ţĕrii şi datoriei lor! Fie ca noua generaţiune sĕ înţeleagă, că în mânile ei sûnt depuse onoarea şi viitorul ţĕrii, şi că simţimĕntul, care trebue sĕ o conducă în cugetările şi în faptele sale, nu este acela al desfătărilor şi al nesaţiului de câştig, ci acela al datoriilor pentru ale cărora indeplinire viaţa omenească e totdeauna prea scurtă, ci acela al unui devotament nemărginit şi necondiţionat pentru binele patriei.

Actul, care închee acest capitol al istoriei noastre, e un act însemnat, care trebue sĕ înveselească inima fiecărui Român din toate punctele de vedere.

Orice vijelie va venì de-acum înainte asupră-ne putem fi liniştiţi, căci n'avem de cât a ţintì ochii nostri cu decisiune şi virtute la stindarul ţĕrii, ţinut cu mână puternică de Carol I şi de dinastia sa, n'avem de cât sĕ urmăm cu bărbăţie acest stindard, strigând — *România şi Carol!*

Raportor D. Sturdza.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Din apropiarea Crişului alb. Zarand Decemvre 1880. În Nr. 143 al „Tel. Rom." aţi binevoit, D-le redactor, din ansa unei corespondenţe din părţile Zarandului, a scrie un articul de fond, în care, cu colorile cele mai vii, se descrie isvorul celor mai multe şi mari rele la poporul nostru şi chiar la începutul acelui articul aţi declarat, că acea corespondenţă „o mai reservaţi între reservate." Scim noi — cei de pe acì — apreţia acel articul al D-Vstre şi chiar şi motivele, cari v'au îndemnat a ţinè în reservă acea corespondenţă; dar, durere, am esperiat, că în cele mai multe casuri, în această afacere, astfel de articule au soartea „glasului ce strigă în pustie." Scandalele în acea comună se continuă şi încă în mĕsuri mai mari, — apoi acolo nu „reverenda" face proselitism ci „fracul", ear' scopul — desbinarea locuitorilor români în afaceri politice — e mai ajuns. Noi aşa credem pe acì, că despre toate aceste Venerab. ordinariat n'are nice o cunoscinţă, căci, între alte multe scandale, nu credem ca un ordinariat — un episcop, fie şi unit, ar încuviinţa a se sĕvêrşì sf. liturgie într'o casă şi încă în casa cea mai înmorale din acea comună, căci proprietarul şi locuitorul acelei case, un măestru reformat în toată privinţa depravat, ţine concubină, mai scie Dumneţeu de ce confesiune. Aceasta e faptă! 'Şi poate închipuì ori şi cine, ce se întêmplă în acea comună. Pentru aceea Vĕ rog, dle redactor, binevoiţi a publica acea corespondenţă ca astfel pe calea publicităţei, doar ar venì aceasta la cunoscinţa vener. ordinariat respectiv, de unde, ori ce om voitor de bine crede, că se va pune capet sau la din contră sĕ nu mai servească necunoscinţa de mantauă.

„Arĕtări" preste „arĕtări" s'au făcut la „forul competent" pentru abusuri asupra preotului unit din Bucuresci, căci înmormêntează, botează, cunună etc., credincioşi gr. or. dar până unde au mers? unde s'au oprit? nimenea nu poate scì; nice barem umbră de resultat nu se vede!

Nu e destul numai acì în comuna aceasta, schînteile începură a sărì şi pe casele vecine, şi în comunele învecinate încep a se vedè semne de demoralisare şi „nemernici" sûnt destui, de oprit nu'i opresce nime, ba tacite se par, a se încuragia, d. e. în comuna Luncoiul de sus în acest an s'a făcut o desbinare, până în 8 familii s'au „dat uniţi." Sĕ fi vĕzut la scandale, preotul cel unit, care locuesce în altă comună, a şi acusat mai mulţi „neuniţi" la criminal căci 'l-ar fi insultat, când a înmormêntat un credincios al seu. — Te doare inima, când vezi mergênd cu droaia la Baia de Criş la judeţul reg., locuitorii din Luncoiul de sus, unii acusatori alţii acusaţi şi alţii martori, cari toţi până acum trăiau în cea mai frumoasă armonie, eată urmările proselitismului în frac"! Cutezarea merge mai departe. În zilele aceste s'a înmormêntat un prunc al preotului gr. or. de acì, — Luncoiul de sus. — Un individ „unit" care voiesce sĕ fie „popă" vine şi când sĕ cânta prohodul începe, cu pălăria în cap, a cânta şi el în ton batjocoritor şi dă ansă la scandale şi turburări! Pentru această insultă respectivul preot cere satisfacere dela judeţul reg. De nou cu droaia la Baia de Criş!! Unde e liniscea locuitorilor din acea comună? Ce se mai zic de religiositatea şi moralitatea acestor locuitori?! Poftim dar, Dlor uniţi, vedeţi D-Vstră reul? Şi cine lucră acì? Din corespondenţa ce o aveţi „între reserve", care de nou Vĕ rog sĕ-o publicaţi, se vede apriat „fracul", sau dacă vrei altmintrelea, stimate cetitor, „pintenii", nu „reverenda." Încă una:

Într'o comună pe aci murì în aceste zile un preot gr. or. şi când li se spuse poporenilor, şi cetì §§-fii din „Regulamentul pentru parochii" referitor la intregirea postului de paroch, numai decât esclămară: „dacă nu, lesne'i a face şi noi ca Crisciorenii, Luncoenii şi Minti-enii." Acum se vedem cum se va putè face acì o dotaţiune corespundĕtoare pentru fiitorul paroch? şi în lipsa acestia, cine poate presupune, că se va putè instituì paroch cualificat? Apoi eu aşa cred, că nice un suflet de român unit sau neunit, nu va nega lipsa de preoţi cualificaţi!! Lumea înaintează, inimicii naţiunei noastre folosesc feliu de feliu de mijloace spre a ne nimicì. Aceasta o scim toţi! Unica instituţiune mai avem, de care ca de o stâncă se lovesc şi uneori sdrobesc tentaţiunile inimice poporului nostru, aceasta este preoţimea. Ei bine! sĕ nu întărim stânca? sĕ o lăsăm pradă valurilor inimice? atunci în curênd se va sfărima ea, stânca şi valurile vor năvălì şi înneca bietul popor! Un numĕr frumos de teologi ese în tot anul din Sibiiu, Blaj etc. toţi bine cualificaţi. Dar pentruce aceste institute? dacă ne lipsesce posibilitatea a instituì de preoţi indivizi cualificaţi în ele?!

Dacă numai indivizi eşiţi din aceste institute s'ar aplica de preoţi: atunci sum sigur, de sine ar înceta reul! — În zadar... „proselitismul nu este scrupulos în mijloace" şi de instrumente numai nemernici se pot folosì. Încete odată între Români proselitismul — acel bălaur cu şepte capete care de odată ne muşcă corpul nostru naţional de şepte ori — încete zic şi atunci ori ce valuri vor năvălì asupra poporului nostru, stânca noastră — preoţimea — va fi tare, destul de tare, de a le sdrobì totalmente şi nice când nu ne vom teme de ameninţările lor! Până când însĕ acest monstru — proselitismul — nu va fi strivit, ci din contră, precum se vede, nutrit: n'avem sĕ aştptăm de cât totala noastră nimicire — şi atunci când vom fi în marginea abisului acel monstru „rânjind" ne va striga: „aha, perirea ta din tine Române!" *B.*

Varietăţi.

* (Însciinţare.) Pe basa publicaţiunei magistratului local dto 26 Decemvre 1880 n. Nr. 12170 în conformitate cu emisul vice-comitelui comitatului Braşov dto 23 Decemvre Nr. 10,652/1880 se aduce la cunoscinţa părinţilor şi tutorilor, cum că scoalele medie române gr. or. i. e. gimnasiul, scoala comercială şi reală, şi clasa a V-a de fete se vor redeschide Luni în 29 Decemvre st. v. 1880 10 Ianuarie 1881. n.

Braşov în 18 Decemvre 1880 v. *Direcţiunea scoalelor medie rom. gr. or.*

* (Devăstările fearelor) selbatice cresc pe ḑi ce merge în dimensiuni înfiorătoare. Așa se scrie din Trei scaune (Haromszék) cu datul 21 Dec. n. că în curtea castelului din Altorja, a baronului Carol Apor, a întrat un cârd de 49 lupi, cari au rupt vreo 10 porci și dupăce s'au săturat odată bine, ca la Crăciun, urlând înfricoșat au părăsit castelul. Se înțelege de sine, că față cu astfel de prădări poporul țĕrean n'are altă scutire, decât arangiarea de vênători generale, pre cari ministrul de interne în sensul art. de lege XLIV: 1876 le încuviințează numai în urma recomandărei din partea comitetelor administrative ale comitatelor. De oare ce lupii, urșii și alte sĕlbătĕcimi de feliul acesta nu asteaptă nici după recomandațiunile comitetelor administrative, nici după încuviințarea ministrului, ci prădeaza după plac și trec apoi în alt ținut, unde cu toate goanele nu le mai poate strica nimenea nimica, ministrul și cercurile competente au de cuget — dupăcum ne spune „P. Ll“ — a se consulta serios despre modificarea acestei legi, pe care o așteaptă toți, cu deosebire cei amenințați de fearĕle selbatice.

* (Epidemia de vĕrsat.) În sĕptĕmâna din 19—25 Decemvre n. s'au bolnăvit în Brașov 111 persoane și au murit 20. Numerul bolnavilor față cu cei din sĕptĕmâna precedentă s'a urcat, precând numĕrul morților a scăḑut.

* (Bĕtrâneță adûnci.) În Deva trăesce un om cu numele Carol Vigh, carele a trecut preste 103 de ani. Acesta născêndu-se în anul 1777 a luat parte la toate resboaele monarchiei noastre purtate în jumĕtatea dintâiu a secului acestuia, luând parte activă și la resboiul din 1848, când el a fost de 70 ani. Și de present e foarte vioiu și sănĕtos.

* (O istorie de ereditate.) În Ungaria (domiciliul se retace) trăesce o doamnă bĕtrână, dar' foarte bogată cu numele „Devay.“ Aceasta se ḑice, că este născută în Deva și derivându-se din familia „Devay“ caută după un erede din această familie, căruia sĕ'i lase averea ei de vre-o câteva milioane. Un aspirant la această ereditate promite o jumĕtate de milion aceluia, care'i va putè procura documentele valide, cari l'ar îndreptăți la această avere, de oarece în matriculile parochiei din Deva nu se află urmă de familia „Devay“, pentru că până la anul 1827 Deva aparținea familiei baronului Haller.

* (Zăpadă îngrozitoare) a căḑut — după cum anunțasem deja — în timpul din urmă în vama Bărgăului dela Borgo-Murĕșeni până în ținutul Poiana-Stampii. Mai la 8 ḑile au lucrat 300—400 de oameni spre a delătura zăpada din drumul țĕrii și a elibera linea de zăpadă. Se scrie că nici odată n'a fost pe acolo atâta zăpadă. Pe un neguțător de icoane de pela Gherla, apucându'l vijelia prin vamă, l'a înnecat și acum la desgropare s'a aflat mort.

* (Jurnale în Ungaria) apar de present 49 pe fie care ḑi și 327 pe sĕptĕmână. Între cele dintâiu sûnt 29 maghiare, 16 germane, 1 slavonă și 1 italiană. Între cele septĕmânale se redigează 190 în limba maghiară, 82 în cea germână, una franceză, una ebraică, 30 slavoane și 19 române. Adăugênduse la aceste și foile umoristice și altele de alt soiu, în Ungaria apar de present cu totul 509 jurnale.

* (Cresc apele.) În Seghepin și Boghisló au crescut apele așa de tare, încât locuitorii sûnt în pericul, de a fi surprinși de o nouă inundare. Spre delăturarea pericului comisariul reg. din Seghedin, Ludovic de Tisza — după cum ne spune „Ung. Post“ — s'a adresat cu urgență cătră ministrul de comunicație, pe carele'l roagă, sĕ dea ajutor.

* (Desgropările anticuităților) din giurul Budapestei se vor continua la primăvară. În această privință s'a ținut de curênd o adunare consultătoare, la care au luat parte afară de mulți amploiați delegați din ministeriul de instrucție și alte persoane înalte competente și s'a statorit, că planul, după care sĕ se continue desgropările, trebue sĕ se ficseze în cea mai de aproape adunare.

* (Institutul etnografic) din Franciaa dat diplome de membrii corespondenți la următorii cetățeni și locuitori din România:

Dnii generali Davila, Petre Cernatescu, Dim. Ghica (principele), Petre Grădisceanu. Emin. Sa Episcopul Melchisedec, marchis D'Aubépine Sully, mareșal T. Văcărescu.

Diplomele acestor noi membrii, învestite și cu sigilul Delegațiunei generale române, vor fi amanuate ḑilele aceste noilor titulari;

Bursa de Viena și Pesta
din 30 Decemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	110.—	110.95
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	83.50	83.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.90	99.⅝
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.80	86.25
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.75	126.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.—	97.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	95.50	95.50
Obligațiuni urbariale temeșiane	95.—	95.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	94.50	94.—
Obligațiuni urbariale transilvane	96.25	94.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	95.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	94.75	95.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.05	73.—
Datorie de stat în argint	74.—	73.80
Renta de aur austriacă	88.—	87.75
Sorți de stat dela 1860	131.—	130.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	827.—	822.—
Acțiuni de credit austr.	288.60	288.30
Acțiuni de bancă de credit ung.	263.75	263.—
Sorți unguresci cu premii	108.75	108.25
Sorți de regularea Tisei	107.50	107.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.58	5.58
Napoleon	9.37	9.37
100 marce nemțesci	58.15	58.10
London (pe poliță de trei luni)	117.70	117.70

Economic.

Arad, 24 Decemvren. Pro hectolitră: grâu fl 11.—11.80; sĕcară fl. 9.40—9.50; orz 6.—6.10; ovĕs 5.35—5.40; cucuruz fl. 4.20—4.50; Spirt *en gros* fl. 32, *en detail* fl. 32 50—34.50 per 100 litre %.

Estras din foaia oficială Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 26 Ian. și 26 Febr imob. lui Francisc Beleg în Poiana; în 7 Febr. și 10 Martie imob. lui Carol Kovats în Dalnoc (trib. Oșorheiu); în 21 Ian. și 22 Febr. imob. și mobilele soției lui Gejza Szörcsei născută Maria Bartha și ale Ilenei Balog în Sântioana (judec. cerc. Sângiors); în 7 Febr. și 7 Martie imob. lui Alesie de Pávai în Ocna; în 7 Ian. imob. lui Ioan Michail Mökesch în Sibiiu; în 7 Ian. imob. Anei Opriș în Bungard (trib. Sibiiu); în 1 Febr. și 5 Martie imob. soției lui Michail Kovats în Lemeni (trib. K. Oșorhei); în 1 Febr. și 1 Martie imob. lui Ioan Härtel în Naiștat (judec. cerc. Sighișoara); în 28 Ian. și 28 Febr. imob. lui Alecsandru Halmagy în Fărău (judec. cerc. Aiud); în 4 Febr. și 28 Martie imob. lui Iosif Miske în Vadasd (trib. Oșorhei); în 3 Febr. și 3 Martie imob. lui Ioan Pascu în Mărtinuș; în 12 Febr. și 16 Martie imob. Anei Grama în Beclean (judec. cesc. Făgăraș).

Nr. 352. 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a II. din comuna Apoldul inferior, ppresbiteratul Mercurei, se deschide concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual în bani gata de 300 fl. v. a. dintre cari 150 fl. v. a. se solvesc din cassa alodială și 150 fl. val. austr. dela popor.

2. Venitele stolare regulate dau un venit de 267 fl. v. a.

Suma totală a venitului e de 567 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie sĕ'și adreseze cererile instruate conform legei, oficiului ppresbiteral concernent la Mercurea.

Apoldul-inferior la 23 Noemvre 1880.

Comitetul parochial gr. or. în conțelegere cu oficiul ppresbiteral.

I. Droc m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 255. 1—3

EDICT.

Ana Varga legiuita soție alui Vasilie Porumbul de religiunea gr. or. din Feldioara protopresbiteratul al II-lea al Brașovului, carea cu necredință părăsindu-și bărbatul pribegesce aproape 4 ani în lume fără a se sci ubicațiunea ei, se citează prin aceasta ca în termin de un an, sĕ se presenteze înaintea forului matrimonial de prima instanță mai jos însemnat, căci la dincontră se va decide causa și în absența ei.

Brașov în 29 Noemvre 1880.

Scaunul protopopesc gr. or. al II al Brșsovului.

Ioan Petric m/p.
protopresbiter.

[58] 15—24

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistența fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumsețate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanției sigure și a soliḑității celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateță estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte **fl. 25**, acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din nickel-argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumsețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loți, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 11.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loți, probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 35 și astăḑi se capĕtă cu prețul fabulos de eftin numai cu fl. 16.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanț, medalion și cutie de catifea.

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabil cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoit, sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț escepțional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Audiți, vedeți și mirați-vĕ!

Mărfurile de argint Britania, primite dela o massă concursuală a unei mari **Fabrice de argint Britania**, devenite falită, se dau cu ori ce preț sau mai bine ḑis gratuit.

Trimițênd **fl. 7.—** în bani gata s'au cu rambursă ori cine primesce următoarele **50** obiecte cu a patra parte din valoarea reală, și adecă:

Toate **50** obiecte au costat mai nainte 25 floreni și costă acum numai **floreni 7.—.**

Bucăți 6 **Cuțite de masă** escelente, mănunchiu de argint Britania, cu cuțitari adevĕrat englezesci
„ 6 **Furcuțe** de cele mai fine, argint Britania, dintr'o bucată.
„ 6 **Linguri de mâncare** de argint Britania, grele și massive.
„ 12 **Linguriță de cafea** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 6 **susțiitoare de cuțite** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 1 **lingură mare de lapte** de argint Britania, masivă
„ 1 **lingură mare de supă** de argint Britania, grea.
„ 9 **Tave de presentat** ciselate foarte fin.
„ 2 **sfeșnice pe masă de salon** Britania pline de efect.
„ 1 **corfă de pâne masivă** de argint Britania.

Toate **50** obiecte sûnt fabricate din cel mai fin și cel mai solid argint Britania, care este unicul metal ce esistă pe lume care în veci remâne alb și nu se poate deosebi de argintul adevĕrat nici după o folosire de 30 ani; **pentru aceasta garantează.**

Afară de aceste mai sûnt:

18 **cuțite, furcuțe** și **linguri** de argint Britania, câte 6 bucăți toate 18 laolaltă fl. 3.75
6 **linguri mici de cafea** de arg. Brit. mai nainte cu fl. 3.— acum numai cu fl. —.60
1 **lingură de supă** „ „ „ „ „ „ „ 3.— „ „ „ „ 1.—
1 „ „ **lapte** „ „ „ „ „ „ „ 1.50 „ „ „ „ —.50
6 **tave** „ „ „ „ „ „ „ 5.— „ „ „ „ 1.50
6 **susțiitoare de cutite** „ „ „ „ „ „ „ 4.50 „ „ „ „ 1.50
1 **cutie de zăchar** „ „ „ „ „ „ „ 4.— „ „ „ „ 1.20
1 **pereche sfeșnice** mai mari de „ „ „ „ „ „ 2.— și fl. 3.—
1 **clopoțel de masă** de arg. Brit. mai nainte cu fl. 4.— acum numai cu fl. 1.—
1 **păhar de oauĕ** „ „ „ „ „ „ „ —.60 „ „ „ „ —.30
1 **piperniță** și **salniță** „ „ „ „ „ „ „ 2 50 „ „ „ „ —.75
1 **Carafine** p. **oțet** și **uleiu** „ „ „ „ numai fl. 3 50 și 4.50
1 **unealtă de foc** grea de pus pe masă mai nainte fl. 3.— acum numai cu fl. —.95

Cane de cafea și teă a fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zăchar à cr. 35, 50, 80 fl. 1; cutii de zăchar à fl. 2, 2.80; presărătoriu de zăchar à cr. 25, 40, 75, 90 fl. 1; carafine de oțet și oleiu à fl. 2, 4; cutii de unt à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4. — încă și alți articuli nenumerați.

Ca dovadă, că anunciul meu

nu este înșelătorie,

mĕ deoblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, **a o re'ntoarce fără nici o greutate.** Îndrept la epistolele de mulțămită ce mi-au venit, și pe cari îmi voi permite a le publica succesiv. — Cine doresce deci a primi pe banii sei o marfă bună și solidă și nu lăpĕdătură, sĕ se adreseze numai cătră

A. Fraiss, 22

Viena, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatul archiepiscopesc.

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 151 Sibiiu, Marți 23 Decemvre 1880 *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Telegraful Român“

întră la 1 Ianuarie 1881 în anul al XXIX al esistenței sale, credincios programei sale cu care a întrat în anul 1853 în arena luptei. La 1867 i s'a mărit formatul și acum de trei ani încoace apare, pe lângă prețul de mai nainte, de trei ori pe septămână.

Basată pe trecutul și pe înlesnirile care a făcut cetitorilor, Editura acestui diariu își permite a învita la

prenumerațiune

și pe anul următoriu 1881 pe lângă condițiunile ce sûnt arătate în fruntea diarului.

Acei p. t. domni, cari doresc a'și înnoì prenumerațiunea, precum și acei ce vor voì a întra în numĕrul prenumeranților nostri, sûnt poftiți a grăbì din vreme cu trimiterea prețului de prenumerațiune până la 1 Ianuarie 1881 st. v., pentru ca Editura sĕ se scie orienta cu tipărirea esemplarelor.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire prin asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumĕrantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Pe credit „Telegraful Român“ nu se espedează nimenui.

Editura „Telegrafului Român.“

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 22 Decemvre.

Două ḑile încă și vom serba ḑiua nascerei Aceluia, care însemnează mântuirea neamului omenesc. Bucurie mare au vestit atunci oamenilor ângerii, vestind venirea păcei pre pământ și a bunei voiri între oameni.

Omenimea însĕ după mii de ani încă nu s'a putut emancipa de sub stăpânirea geniului celui rĕu și vestea cea mai bună și mai salutară venită din ceriu pre pământ oamenii o paralisează și o alungă dintre sine, ca sĕ se poată urî, prigonì, apăsa unii pe alții, ca sĕ nu apară ceea ce sûnt: fiii aceluiași părinte; ci stăpâni asupritori și supuși asupriți.

Abia în seculul nostru a început a străbate ideea egalității în cercuri mai mari, cum sûnt staturile, însĕ durere, rădĕcini n'a putut prinde în toate părțile. Preocupațiunea superiorității unora asupra altora este încă atât de respândită, încât nici comuniunile unei și aceleiași societăți, unui și aceluiași stat, nu s'au vindecat de nefericita boală, care împedecă societatea în progres și în desvoltare.

Cât de fericite ar putè fi popoarĕle monarchiei austro-ungaresci, când vestea bucuriei celei mari ar fi putut sĕ se înrădĕcineze în lungul și în latul acestei monarchii, încât sĕ fie bun comun al tuturor câți se numesc cetățenii ei.

Dar geniul cel rĕu a sciut semĕna în ambe jumĕtățile imperiului austro-ungaresc nefericita hegemonie națională, o idee, care în partea aceea care o locuim noi s'a înălțat până la esclusivismul cel mai absolut.

Cei preocupați de esclusivismul hegemoniei caută sĕ escuze procederea lor. Ei motivează tendența lor de a scoate pre naționalitățile nemaghiare din natura lor și a le asimila naționalității maghiare, cu procederea altor societăți. Ei nu considerĕ nici puterea acelor ce prin prevalența numerică și a culturei au sevêrșit asimilarea elementelor străine și nu cumpănesc nici odioasele mijloace ale puterei brute care asimilează astăḑi în unele părți ale Europei. Ei nu considerĕ și nu cumpănesc, dacă, cel puțin, puterea morală sau fisică este împărțită și la noi, ca în părțile care și le iau de model; de simțul de dreptate nici nu mai vorbim.

În țerile de cultură din apusul Europei, este adevĕrat, s'au sevêrșit asimilări de acele cum se intenționează la noi, însĕ acolo condițiunile au fost cu totul deosebite de ale noastre. Când s'a întrebuințat acolo putere brută, care va remânè pururea neescusabilă, au fost, cel puțin, nisce timpuri, în care ideea egalității era un lucru necunoscut în Europa; eară când a venit a se aplica puterea culturei, atunci proporțiunea superiorității prin cultură a dat acesteia un drept asupra inferiorității. Cei inferiori s'au supus de bună voie celor superiori, recunoscênd ei înșii, că nu mai pot sĕ'și susțină individualitatea lor națională, și poftind ei a se contopì în individualitatea care împunea cu numĕrul și cu cultura.

Puterea brută este condemnată astăḑi de lumea civilisată și dacă în Rusia este încă în aplicare, nimenea nu înalță imnuri și cântări puterei colosale din nordostul Europei.

Sau doară posițiunea între Germania carea amenință cu superioritatea numerică și cu a culturei totodată și între Rusia carea amenință cu superioritatea elementului ei slavic și cu a puterei brute, sĕ fie motivul pentru stăruința de a preface toate naționalitățile din Ungaria în naționalitate maghiară? Alegerea motivului acestuia ar fi cea mai greșită. Tocmai situațiunea între cele două puteri mari face motivul și mijlocul asimilărei naționalităților nemaghiare greșit, mai mult, chiar periculos.

Slavii din Ungaria sunt destui ca vĕḑênduse forțați în părăsirea naționalității lor, prin strigătele lor se provoace amestecul puterei colosale dela nordost în afacerile interne ale Ungariei. Nemții au arĕtat, în ḑilele din urmă, că îndată ce sûnt amenințați, conaționalii lor din toate părțile 'și ridică glasul pentru dênșii, mai mult, afacerea teatrului nemțesc din Budapesta a dovedit, că Berlinul de pe acum are puterea de a schimba conclusele comunității din Budapesta în favorul Nemților.

Elementul maghiar nu dispune de nici unul din mijloacele, de cari dispun alte națiuni mari din Europa. Urmează că tăria statului unguresc trebue căutată cu totul în alte mijloace, care difer de a le acelora.

Articulul de lege 48 din 1868 ne dovedesce, că elementul maghiar a avut, deși puține momente fericite în alegerea mijloacelor. În legea aceea se recunoasce un adever mare, se recunoasce, că sûnt naționalități în Ungaria afară de cea maghiară, că trebue sĕ li se respecteze naționalităților limbile lor naționale și spre sfêrșitul acesta funcționarii publici, judecătoresci și administrativi au sĕ se împartă astfeliu, ca în atingere cu comunele, cu adunările, cu reuniunile, cu institutele și cu privații sĕ poată corespunde în limba naționalității, care locuiesce cutare ținut. A făcut legislațiunea un adaus de puține cuvinte în lege, care paralisează, ce s'a ḑis bine.

La sfêrșitul paragrafului respectiv (6) s'a adaus: „pe cât numai e cu putință“

Adausul acesta a făcut multă încurcătură între funcționari și a sedus pre mulți pe apa maghiarizărei.

Nu se poate nega însĕ, că însuși în sinul elementului maghiar a strălucit pe un moment lumina adevĕrului: că legislațiunea și administrațiunea poate avè o limbă unificătoare, însĕ cu toate aceste se poate satisface și justelor pretensiuni a le naționalităților.

Și în privința institutelor de instrucțiune legea de naționalități ne dovedesce, că elementul maghiar încă a avut odată idei mai sănĕtoase ca

---

FOIȚA.

Unde dai și unde creapă?!

Rĕspuns dlui P. Dulfu.

În foița nrilor 142 și 143 ai „Tel. Rom“ în articlul meu „O notiță etc“ pomenìi în două locuri și de un dn. P. Dulfu respective de încercările poetice ale dsale.

În foița nrului 147 al „Tel. Rom“ mĕ pomenesc cu un rĕspuns dela acel dn. din care ved, că s'a mâniat crâncen pe mine. Și de ce? Numai pentru că am cutezat a ḑice, că încercările dlui cele debile nu trebuiau publicate în o foae literară și pentrucă 'mi-am luat libertatea, a critica unele espresiuni dintr'o încercare de a dsale. Numai pentrucă eu în loc sĕ 'l numesc „poet“ sau chiar' „diamant“ l'am numit numai „poetaș“ ba chiar' „începĕtor“ *!*

Mânie-sĕ sau nu pe mine dl. Dulfu dar' eu susțin cele ce le am ḑis. Nici nu va fi greu a le susținé, pentrucă dl' Dulfu nici nu le combate în mod direct cum ar fi trebuit sĕ facă. Cea mai mare parte din respunsul dlui Dulfu este, după cum ḑice „Românul“ „haid' sĕ vorbim nimica!“ La aceasta parte fiindcă eu din pĕcate nu sum prieten al unor astfel de vorbiri, nu sciu reflecta nimic, ci mĕ voiu mărginì a respunde dlui Dulfu numai în ceea, ce ne privesce pe amĕndoi.

În primul loc, unde am aminținit de dsa în „O notiță“ am ḑis, că un jurnal literar, care ține la demnitatea sa, nu trebue sĕ publice numai tot debile încercări de a le unor tineri poetași cum sûnt de esemplu dnii P. Dulfu și V. R. Buticescu.

Aceasta am ḑis-o atunci, aceasta o susțiu și acum. În literatura cărui popor a vĕḑut dl. Dulfu, ca un jurnal literar sĕ publice pur și simplu numai poesii de ale începĕtorilor și nb. dintre cari cea mai mare parte sĕ fie slabe? N'a vĕḑut nicăiri. Vrea acuma dlui sĕ susțină, că nu este un începĕtor, și că poesiele dsale câte sûnt publicate în „Amicul Familiei“ sûnt toate bune? Dar scie dlui ce este o poesie bună?

Nu'i vorba! poate dl Dulfu sĕ aibă talent; nici n'am ḑis, că n'are; dar urmează de aci, că încercările dsale merită încă pe de acuma sĕ fie publicate într'un adevĕrat jurnal literar? Eu nu mĕ îndoiesc, că poate vor merita mai târḑiu, dar sum convins că nu merită acuma.

Dl Dulfu vrea cu ori ce preț sĕ concludă din cuvintele mele, că eu vreau, ca dlui „sĕ'și lapede condeiul și sĕ'și ia rĕmas bun pentru tot deauna dela musa poesiei! Dar fie bun și'mi spună unde, și în ce loc am ḑis eu aceasta. De altcum dlui Dulfu i place sĕ'mi pună în gură cuvinte la cari nici nu m'am gândit, când am scris articlul „O notiță.“

În al doilea loc, unde am pomenit de dlui 'i am criticat unele espresiuni dintr'o poesie a dsale. Și ce 'mi rĕspunde dlui? Cum sĕ apĕră? Că pe dlui 'l-a lăudat dl Silași și a ḑis, că e un „diamant în nĕsip“ ba că 'l-a lăudat însuși Alecsandri. Toate bune. Dacă 'mi-ar fi trimis și mie o colecțiune din poesiele dsale poate și eu l'aș fi lăudat și încuragiat ori cât de nepriceput sĕ fiu intru a prețuì frumusețile poesielor dlui Dulfu. Dar din toate aceste nu urmează nici de cât că espresiuni ca: „ești de crin un mugur fraget“ și celelalte, ar fi bune, — și nu urmează de loc, că încercările dlui merită sĕ fie publicate într'un adevĕrat jurnal literar!

Deci dle Dulfu — nu te orbească vanitatea! Dacă ai primit unele laude și încuragiări — chiar dela Alexandri, ar fi trebuit sĕ le ții pentru dta — și n'ar fi trebuit sĕ te mândresci în public cu ele, — căci scii, o înțeleaptă vorbă bĕtrânească ḑice: „modestia e podoaba cea mai frumoasă a tinerimei.“

Și din rĕspunsul dtale eu din parte'mi, — ertarea pacatelor mele dacă greșesc — dar am observat, că adevĕrata dtale intențiune n'a fost sĕ mĕ combați — ci numai ca sĕ areți publicului laudele, ce ai primit.

Ceea ce mĕ îndreptățesce a crede aceasta, este modul cum mĕ combați.

Căci cum mĕ combați dta?

cele din ḑilele noastre. Ceva perfect n'a fost şi nu este acea lege, ca toate lucrurile omenesci. Ea are însĕ principii, din care cu timpul în ţinuturi anumite limbile naţionalităţilor se puteau desvolta în toate direţiunile.

Dacă urma elementul maghiar glasului acestuia al adevĕrului şi al dreptăţii şi nu aluneca în vârtegiul undelor supremaţiei, din legea de naţionalităţi se puteau desvolta multe bunătăţi pentru popoarele nemaghiare ale Ungariei. Limba maghiară putea fi cea dintâiu între celelalte, dară celelalte se puteau bucura de o esistenţă mai onorifica de cum este toleranţa eventuală ici şi unde, în câte un colţ de ţeară.

O licureală slabă străbate printre întunerecul de coloane de articuli, cari sbeară neîncetat *maghiarizare!* şi earăşi *maghiarizare!* În „P. Ll" oare cine vrea sĕ facă, ca opiniunea publică maghiară se 'şi vină eară în ori. Însĕ pare că e blestem, că în Ungaria şi acei Maghiari şi maghiarofili, cari dispun mai bine de puterea condeiului, după primul pas spre bine alunecă în vârtegiul sumeţiei naţionale.

Organul guvernului cunoasce, ca şi noi, că în împregiurările, în care se află Ungaria, pentru Maghiari nu sûnt bune mijloacele, ce le folosesc staturile cele mari la asimilarea elementelor străine. Recunoasce, că ideea unei espectorări estreme a ideei naţionale (maghiare) ar fi o armă a inimicilor esterni contra Maghiarilor. Dar cu toate aceste conclude, că elementul maghiar, dacă voiesce sĕ asimileze (Aşa dar totuşi!) naţionalităţile, sĕ pună capet certelor interne din sinul seu.

Rĕu semn şi acesta. Soarele dreptăţii se vede, că s'a depărtat de noi, ca de ţerile polare, unde noaptea domnesce o jumĕtate de an neîntrerupt. Şi acolo în fie-care douĕ-ḑeci şi patru de oare se arată pe orizon o licureală de lumină, pentruca după vre-o câte-va momente întunerecul sĕ între de nou în domeniul seu. Tocmai aşa în Ungaria. De câte ori se arată afară de Ungaria vre un fenomen politic, care are însuşirea, de a fi ameninţătoriu pentru mergerea lucrurilor dela noi, bărbaţii politici maghiari se apropie de adevĕr, dar numai pe un moment, câci earăşi cad în întunerecul ambiţiunei lor naţionale.

Între astfeliu de împreiurări noaptea crăciunului ce se apropie ne aduce puţină bucurie. Cu toate aceste se nu desperăm. Adevĕrul şi dreptatea învinge mai târḑiu, căci isvorul adevĕrului şi dreptăţii are milă şi răbdare îndelungă cu cei ce ocolesc adevĕrul şi dreptatea...

Principiul naţionalităţii are se învingă, mai curênd sau mai târḑiu în toate părţile, el va învinge şi la noi. Până atunci înse sĕ ne pregătim, ca sel putem întêmpina cu demnitate şi lui earăşi se nu-i fie sfială de noi. Fiind asfeliu pregătiţi şi putêndul cu demnitate întêmpina, se scim, că cu el vom primi pacea şi pre pământul Ungariei şi între toţi va fi *bunăvoire!*

Dta ḑici: „n'ai drept sĕ mĕ critici, căci uite Silaşi, care e profesor de limba şi literatura românească la universitatea ungurească din Cluj, ḑice — veḑi Doamne — că 's „un diamant în nĕsip" (!), şi Alexsandri încă ḑice, că am talent. De acì urmează că toate poesiele mele sûnt mai pre sus de ori-ce critică, ergo n'ai drept sĕ mĕ critici!

Înaintea unor astfel de argumente trebue sĕ'mi depun armele căci — n'am cu cine mĕ mĕsura.

Arad, în 20 Dec. 1880.

A. I. Castor.

Revista politică.

Sibiiu, în 19 Decemvre.

Dela Viena se telegrafă despre ultima şedinţă a negoţierilor dintre delegaţii austro-ungaresci şi serbesci. Tratatul comercial, dela căderea lui Ristici încoace, nu se împedecă de atâtea ori ca mai nainte, dar cu toate aceste merge încet.

Cer prea multe instrucţiuni delegaţii serbesci.

Singura scire ce nio trămite astăḑi „Agenţia Havas", ḑice „T.", este că respunsul grec la ultima notă a porţii ar fi stabilit deja. Grecia nu respinge propunerea de a începe negoţieri directe cu Turcia pentru a regula amĕnuntele cesiunii şi modul de ocupare a teritoriului cedat: ea cere însă ca Turcia sĕ recunoască din capul locului de valabil decisiunile conferinţei din Berlin. Cum se vede, această condiţiune a Greciei nu e nici nouĕ, nici de natură a face posibile negoţierile cu Poarta. De astfel caută să asceptăm textul acelui respuns. Între acestea foile turcofile găsĕsc un motiv de bucurie în informaţiunile ce primesc din Paris şi Roma şi anume că puterile ar fi convenit între ele de a esclude ori ce întrebuinţare de mijloace coercitive pentru o eventuală esecutare a sentinţei tribunalului european. Întradevĕr, dacă se va confirma această scire, apoi urmările pot fi de cea mai mare importanţă. Părerile însă divergează în privinţa acestor consecinţe. Amicii Porţii susţin că prin înţelegerea puterilor în punctul sus menţionat, se înlătură din orient politica temerară a d-lui Gladstone, care putea sĕ provoace nu numai dĕrîmarea imperiului otoman din Europa, ci şi multe conflicte, cari ar ameninţa pentru un timp îndelungat pacea generală: Alţii din contră vĕḑ tocmai în escluderea mijloacelor coercitive, un pericul mai mare. Poarta s'ar crede încuragiată de a nu ceda nimic mai mult, de cum a promis în nota sa dela trei Octomvre. Guvernul grec din parte'i, împins atât de strimtoarea financiară, cât şi de opiniunea publică a ţĕrei, ar fi silit şi s'ar crede chiar îndreptăţit a încerca norocul armelor. Dar cu toate conjecturele, şi versiunile ce circulă în cestiunea arbitragiului, sĕ nu uităm nici în politica proverbul: N'aduce anul, ce aduce ceasul! Prin cercurile diplomatice din Paris se crede, că atât d. Gladstone, cât şi d. Comunduros nu vor mai sta multe ḑile în capul cabinetelor lor. Negreşit că acest eveniment ar da cu totul o altă fisionomie lucrurilor.

---

* * *

O acuisiţie mare pentru Maghiari! — Protorabinul Stern (stea) din Pesta nouă, după cum ne spun cu multă plăcere ḑiarele pestane, va să-şi maghiariseze numele şi după el o mulţime de Jidani din capitală şi din provincie. — O stea nouă pe ceriul maghiarismului! deci — most vagy soha! — Păr'că vedem în buletinul oficial mulţimea de nume nouĕ în traduceri fidele, cum sûnt: Borhegyi, Rózsaági, Édeskuty, Nemeshegyi, Kutyafalvy, ş. a.

* * *

Până acum lumea din Budapesta 'şi făcea pricază numai cu Românii, pentru ca să-şi revindice pre Maghiarii olăhisaţi; acum însĕ „Egyetértés" sĕ încaieră şi cu Slovacii, constatând, că în comitatul Trencin sĕ află o comună slovacă, în carea acum nime nu scie nici măcar un cuvênt în limba maghiară, cu toate că mai nainte cu câteva decenii întreaga comună era maghiară, aşa dar Maghiarii de acolo să se fie slovăcit. Acea comună în limba slovacă se numesce Biela seau Bella adecă albă, ear Maghiarii o au prefăcut în Béla, ceea ce dovedesce ad oculos originea ei maghiară! O tempora, o mores!

* * *

Aflăm în „Alföld", că representanţia oraşului Arad a cassat numirile vechi, bine-sunătoare şi binecunoscute ale unor strade din acel oraş la numĕr vre-o 27, înlocuindule cu alte numiri mythologice naţionali, cum sûnt anume: Áttila, Árpád, Rákóczy, Wesselényi, Kossuth, Batthány, Perényi, Dámjánich, ş. a. — Ce semne de boală naţională, şi doftorii din Budapesta nu sciu face diagnosa! Oare nu ar fi bine a se consulta alţii mai esperţi din Viena?

* * *

Oraşul Hód-Mezö-Vásárhely alese de curênd pre benevolul espatriat Kossuth de cive al seu onorariu, fără îndoială în recunoscinţă, că acel mare potentat încă tot nu voiesce să recunoască pre regele încoronat al Ungariei. — Oare cât mai avem până la un nou 1848—1849?

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Bucovina, (cor. orig.) În „Neue freie Presse" dela 21 Decemvre cetim o telegramă din Radauţi din partea unui corespondent, a cărei originalitate este foarte problematică. Telegrama poartă titlul: „Deputatul nostru." Vestea, se ḑice în telegramă, că deputatul nostru nou ales Cosovici în senatul imperial a depus jurămêntul în limba română, a suprins pe toţi atât aici cât şi în Suceava şi în Şireti. Dacă Cosovici ar fi jude districtual al Alteţei Sale principelui României şi nu cesaro-regesc austriac n'am fi fost suprinşi de loc. Aşa însĕ e cu atât mai bătătoriu la ochi cu cât fie-cărui şi dlui deputat îi e încă foarte bine cunoscut că mai bine de $^{8}/_{10}$ din alegătorii şi locuitorii domniei sale din Suceava, Sireti şi Rădăuţi sûnt Nemţi austriaci, gândesc şi simţesc austriacesce şi privirele lor sûnt îndreptate spre Viena şi nu în altă parte. Se pare aşa dară că dl deputat dela 9 Noemvre încoace a uitat limba nemţească şi promisiunile date alegătorilor pentru alegerea sa în senat precum şi modul şi împregiurările cu care şi în care fu ales. Timpul nu este departe în care cugetarea liberală şi constituţională a dlui deputat — care şede în stânga şi votează în dreapta — va avè sĕ dea probe şi vom vedè cum va vota la propunerea lui Wurmbrandt şi Herbst în cestiunea limbei. Lipsirea dela şedinţele referitoare la propunerile aceste sub oare care pretest şi o vor putè alegătorii însemna foarte bine, dând tot odată dovadă bună despre maturitatea lui politică."

Ce ameninţări deşerte! ce nesciinţă cumplită! ce nerusinare! Poate suprinde dacă un Român depune jurămêntul în limba sa proprie, după ce esiste lege, că atât în senatul imperial cât şi în dieta ţerei fie care poate jura în limba proprie, dacă aceasta este o limbă recunoscută în împĕrăţie? Apoi este limba română o limbă străină şi nu este recunoascută în împĕrăţie?

Ar fi foarte trist când numitul domn s'ar fi ruşinat de limba sa, cum se ruşinează unii, cari aici vor se treacă de români şi în străinătate se lapădă de limba şi naţiunea lor din considerăţiuni naţionale.

Foarte fals se esprimă telegrama, când spune că în Rădăuţi, Siret şi Suceava unde susţine că sûnt $^{8}/_{10}$ Nemţi, ar fi suprins purtarea d-lui deputat.

Aceasta este cu neputinţă de oare ce tocmai în susnumitele oraşe sûnt cei mai mulţi Români încât cu cea mai mare siguritate s'ar putè ḑice, că $^{8}/_{10}$ sûnt Români şi $^{2}/_{10}$ Nemţi şi Ruteni.

Dar cu toate că alegătorii şi locuitorii oraşelor acestora sûnt Români nu se poate ḑice că nu gândesc şi simţesc austriacesce. Poporaţiunea Austriei constă din Români ca şi din Nemţi şi cei dintâiu sûnt tot aşa de buni Austriaci ca şi cei din urmă, care faptă s'a arătat la multe ocasiuni.

Ce privesce frasa: Dacă Cosovic ar fi jude districtual al Alteţei Sale principelui României şi nu c. r. austr. etc — este luată din vênt şi scrisă fără cugetare mai profundă. Deci fiind nevrednică de esplicare, o putem considera de o aţiţare.

Al doilea pasagiu din telegramă este atât de nedrept şi cuprinde atâtea cuvinte deşerte încât fiecare cetitoriu va cunoasce că totul nu e altceva, decât ameninţări nejustificate.

X.

Munţii apuseni. Abrud în 15/27 Decemvre 1880. Mult stimate d-nule Redactor! Permiteţimi a Vĕ înregistra, că doamnele noastre române din Abrud şi Abrud-sat eri în 14/26 Decemvre a. c. s'au întrunit la o adunare pentru de a se consulta despre modalitatea, cum s'ar putè înfiinţa o scoală de fetiţe, pentru crescerea fetiţelor române din Abrud şi giur.

Înfiinţarea unei atare scoală pentru crescerea fetiţelor române din Abrud şi giur astăḑi e o cestiune de viaţă, este o necesitate mai mult decât imperativă pentru poporul român de aici, de aceea insufleţirea şi bucuria noastră este cu atât mai mare, cu cât iniţiati-va acestei idei salutare, o au luat-o asupr'aşi înseşi damele române de aici, urmând esemplul altor dame naţionale; de aceea cu tot dreptul şi sperăm, a se realisa propusul acesta salutar, mai ales dacă va fi spriginit de toate femeile noastre române.

Adunarea din cestiune s'au ţinut în casa mult stimabilei d-ne protopopese Anna Gallu ca convocătoarea adunărei, carea cu cuvinte alese deschiḑênd adunarea generală, şi arĕtând lipsa de crescere a fetiţelor române, a învitat doamnele spre a concurge cu puteri unite pentru înfiinţarea unui fond, şi apoi instituirea unei scoale, pentru crescerea fetiţelor române din Abrud şi giur.

Adunarea presentă, care era preste aşteptare numeroasă, a acceptat cu viuă plăcere această iniţiativă, promiţênd concursul ei, şi spriginirea cestiunei, după care adunarea s'a constituit alegêndu'şi de presidentă pe d-na prot. Anna Gall şi de secretăreasă pe d-na Elena Adamovici.

În fine am ascultat cu multă atenţiune şi mare interes, desbaterea statutelor, la a căror discutare am admirat interesarea şi propunerile foarte bine alese ale d-nelor A. Filipu, E. Adamovici, I. Bălos. A. Ivaşcu etc.

Adunarea a constatat şi în faptă interesul viu ce'l are faţă cu înfiinţarea acestei scoale, pentru că din frumoasele contribuiri ale doamnelor române s'a şi pus îndată fundamentul unui fond al respectivei scoale în o sumă mai de 400 fl. v. a.

Noi nu putem sĕ ne esprimăm mai bine bucuria noastră de cât sĕ gratulăm din inimă stimabilei d-ne protopopese Anna Gallu pentru iniţiativa salutară, şi doamnelor române din Abrud şi Abrud-sat pentru frumosul concurs şi interesarea, ce a documentat-o cu ocasiunea acestei adunări pentru ideea fericită de a înfiinţa o scoală pentru o crescere a fetiţelor române din Abrud şi giur, dorind reuniunei succesele cele mai eminente.*)

Un present.

Retipărirea cărţilor bisericesci.

Raportul,

privitoriu la revisuirea şi editarea cărţilor bisericesci, presentat comisiunei sfântului Sinod de preasfinţitul Melchisedec, Episcopul de Roman, în sesiunea de toamnă a anului 1880.

(Încheiere.)

Pe basa acestor considerante, subscrisul vine cu tot respectul a pro-

*) Procesul verbal în nrul viitoriu. Red.

pune la deliberarea comisiunei Sântului Sinod următoarele conclusiuni:

1. Se declară şi pe viitor întrebuinţarea alfabetului cirilic pentru cărţile bisericesci necesare la sĕvêrşirea cultului divin al bisericilor româno-ortodocse. Forma şi ortografia lui modernă pentru cărţile bisericesci se va determina la timp de cătră Sfântul Sinod.

2. Sĕ se înfiinţeze în capitala României o tipografie pentru editarea treptat a cărţilor bisericesci, după cum trebuinţele bisericesci vor cere. Tipografia sĕ fie înzestrată cu toate cele trebuitoare pentru funcţionarea ei. Drept care sĕ se ceară dela guvern, mijloacele trebuitoare pentru acest sfârşit. Înalt Prea Sânţitul Metropolit primat, preşedintele Sfântului Sinod consultând oameni esperţi în arta tipografică, va stabili suma necesară pentru tipografia bisericească, şi va mijlocì la guvern ca acea sumă sĕ se prevadă anual în budgetul statului.

3. Se va constituì un comitet compus din persoane competente, cari sĕ poseadă cunoscinţele teologice şi limbistice necesare la traducerea cărţilor bisericesci din limbile în cari au fost ele scrise şi din cari ele s'au tradus în limba noastră, spre a putè verifica acele traduceri; şi a le perfecţiona, unde trebuinţa ar cere.

Limbele, a căror cunoscinţă se cere la revisuirea cărţilor bisericesci, sûnt: Elena, Slavona şi Ebraica. Aceasta din urmă pentru vechiul testament, care se reproduce în o mare parte în cărţile serviciului divin al bisericei, atât în citirele numite paremii cât şi în stil şi în maniera de a scrie a poeţilor, autori ai cărţilor cultului Bisericei noastre. Membrii comitetului editor trebue, prelûngă o deplină cunoscinţă a limbei şi literaturei române, sĕ cunoască aceste limbi, sau cel puţin una din ele. Ei vor fi cel puţin în numĕr de trei, şi vor fi salariaţi de guvern cel puţin cu câte 200 lei noi pe lună. Ei vor fi aleşi şi numiţi de cătră Sfântul Sinod.

4. La revisuirea cărţilor bisericesci, comitetul va procede în modul următor;

Cărţile de revisuit se vor recomênda de cătră Sfântul Sinod, care observând revisuirea comitetului, şi găsindu-o îndestulătoare, va trămite cartea respectivă la directorul tipografiei bisericesci spre tipărire.

Comitetul la revisuirea cărţilor bisericesci, se va conforma regulelor următoare:

a) Va alătura cartea de revisuit cu originalul după care ea a fost tradusă.

b) O va confrunta şi cu alte traduceri făcute mai dinainte după acel original, atât în limba română, cât şi în alte limbi, şi la locurile dubioase, echivoce, ori neprecise, se va prefera acea traducere, care se va părea mai potrivită cu originalul, sau la trebuinţă, va face o nouă traducere.

c) Va observa că în limba română sĕ fie esprimate ideile originalului cu esactitate gramaticală, logică şi teologică.

d) Terminii teologici şi cei bisericesci, stabiliţi de Sinod şi de Biserică pentru esprimarea dogmelor şi a rânduelilor bisericesci trebue sĕ fie traduşi cu cea mai scrupuloasă esactitate, adoptând, la nevoie, chiar terminii originali şi învestindu'i cu forma română, spre a înlătura perifrasele cele de prisos.

e) Fraselor se va da turnura limbei române, pe cât va ierta fidelitatea şi esactitatea traducerei. Nu trebue însĕ arbitrarmente a se părăsì turnura cea clasică, care adeseori transpare în traducerea română anterioară şi care dă limbei bisericesci gravitatea şi majestatea cuvêntului lui Dumnedeu.

f) La esprimarea ideilor în românesce sĕ se respecte principiul popularităţei limbei, atât de mult respectat de vechii traducĕtori români, pe cât însĕ această regulă nu va fi în opositie cu trebuinţa de a esprima ideile originalului, cu toată esactitatea lor, esactitate pe care adese ori traducĕtorii cei vechi au sacrificat-o popularităţii. Limba noastră astădi este mult mai înaintată şi mai bogată în forme şi în espresiuni decât mai înainte. Biserica, deşì eminamente conservatoare, este totodată o mare scoală pentru popor, unde el se cultivă şi intelecualmente şi moralicesce, învaţă treptat şi idei şi espresiuni.

g) În cestia purităţii limbei sĕ se ferească de ori ce estremităţi şi arbitrarietăţi, ce se vĕd în literatura noastră modernă. Îndată ce o espresie întrebuinţată în limba bisericească, ori de ce provenienţă ar fi ea în originea sa, este înţeleasă de Români şi primită în limbă şi esprimă bine ideea originală, şi altă espresie ecuivalentă nu este în limha poporului, aceea se va manţinè şi pe viitor, D. e. ţicerile: slavă, slăvesc, slăvit, proslăvesc, unii din editorii moderni au crezut că fac bine înlocuindu-le cu :mărire, măresc, mărit şi preamăresc ş. a. Însĕ în toate limbile culte, alta este slava şi alta mărire. A lăpĕda prin urmare acest cuvênt neavênd altul ecuivalent, însemnează: a sărăcì limba şi a o prostì. De aceea ţicerile adoptate în limba bisericească din limbile culte, cu cari Românii au fost în contact numai atunci, sĕ se schimbe când ar fi altele române de aceeaşi însemnare, d. e. popor în loc de norod, timp în loc de vreme, dreptcredincios în locde pravoslavnic ş. a., sau când ţicerile întrebuinţate până acum ar fi în opositie cu eufonia limbei române, precum: blagoslovenie, polunoşniţă, bogoslovie, voscresnă, peasnă, blagorodie, bogorodicĭnă, pavecerniţă Troicinic, obedniţă, slavoslovie, presfeştelnă, osvestanie, blagocestie, etc.

Bunul simţ românesc cere, ca: aceste vorbe, cari nu pot dobândì cetăţenie în limba română, sĕ se înlocuească cu altele române ecuivalente şi la nevoie chiar sĕ li se prefere terminii originali grecesci, precum s'a şi făcut cu unele până acum, adoptându-se, d. e. ţicerile aghiasmă în loc de osveştanie, bună cinstire în loc de blagocestie, bună-vestire în loc de blagovestenie, mărturisire în loc de spovedanie, odă sau cântare în loc de peasnă, docsologie în loc de slavoslovie, binecuvêntare în loc de blagoslovenie, triodiu în loc de tripesniţ, meţu-noptică în loc de polunoşniţă, tipica în loc de obedniţă, ortodocsie în loc de pravoslavie ş. a.

În tot casul, innovaţiunile limbistice în limba cărţilor bisericesci se îngădue nu numai întru cât ele vor fi cerute de-o vederată trebuinţă, provocată de esactitatea espresiunei, sau de estetica cerută de ori ce limbă cultă. De aceea toate traducerile moderne de termini bisericesci, cari sûnt contra logicei archeologice, artei poetice şi musicale bisericesci, sĕ se înlătureze şi sĕ se coreagă, ca sĕ corespundă cu însemnările lor originale. Sĕ nu se admită, d. e. termenii fabricaţi, mai în urmă la Rîmnicul-Vălcei, sub reposatul Episcop Calinic, precum: serare în loc de vecernie, seţendă în loc de sedealnă, asemănândă în loc de podobie, ascultătorul în loc de ipacoi, luminândă în loc de sfetelnă, etc. pentrucă sûnt nelogice şi necorespunzĕtoare cu ideile originale. Termini musicali şi poetici; acei originali grecesci, precum: Idiomelă, Prosomie, Melodie, Armonie, Odă, Simfonie, Imn, Stih, Stihologie, şi în cărţile noastre bisericesci, în locul celor slavone: Samoglasnică podobie, peasnă; sau a traducerilor perifrastice, precum: dulce cântare, împreună glăsuire, stihul cel de pe margine etc.

5) Revisuirea cărţilor bisericesci se va începe dela cele mai puţin voluminoase şi mai des întrebuinţate, precum sûnt: Orologiul-Ceasoslovul, Evchologul-Molitvelnicul, Liturghiarul, Psaltirea, Evangelia, Apostolul, apoi vor urma cele mai voluminoase şi mai costisitoare, precum: Octoihul, Triodul, Penticostarul, Mineele lunare, Tipicul, Biblia, ş. c. a.

6). Dacă, după revisuire şi aprobare, vre-unul dintre Ierarchi, sau altă persoană, ar voì a tipărì vre-o carte bisericească cu cheltuiala sa în tipografia bisericească, atunci, plătind costul tiparului, va pute dispune de cărţile tipărite după bună-voinţa sa.

7. Cărţile ce se vor tipărì cu cheltuiala statului, vor fi încredinţate directorului tipografiei, care le va distribuì unde trebuinţa va cere, şi va încassa preţul lor, carele totdeuna trebue sĕ fie moderat, representând analogia capitalului cheltuit cu tipărirea şi un procent moderat, conform cu acel stabilit în ţeară de cassele de credit ale statului, spre a se înlesnì cumpĕrarea cărţilor de cei ce vor avè nevoie de dênsele. Directorul va da compt în fie-care an Sântului Sinod de banii încassaţi de pe tipărirea şi vêndarea cărţilor. Sinodul va regula cele de cuviinţă pentru păstrarea şi întrebuinţarea escedentului ce ar resulta.

8. Când tipografia îşi va forma capitalul în deajuns pentru întreţinerea sa, va înceta ajutoriul dat de stat, şi ea va continua a funcţiona prin propriile sale mijloace.

9. Directorul tipografiei trebue sĕ fie o persoană distinsă, atât prin sciinţă cât şi prin onestitate, şi sĕ depună şi o garanţă, în valoare egală cu suma de bani ce i se va încredinţa spre administrare.

Sciinţă i se cere pentru ca sĕ poată esecuta tipărirea cu cea mai mare fidelitate şi esactitate, pentru ca sĕ nu se întroducă în cărţi greşeli şi omisiuni, precum aceasta, din nenorocire, s'a întêmplat la editarea cărţilor bisericesci sub reposatul Metropolit Nifon, când, din lipsa unui director competent, s'a strecurat o mulţime de greşeli în cuvinte şi omisiuni de întregi frase, ceea ce a compromis foarte cărţile acelea. Directorul tipografiei va fi ales de Sinod în înţelegere cu ministrul de culte, şi aprobat de Domnitor. El va fi salariat, va administra tipografia cu avutul ei sub controlul Sinodului împreună cu ministrul de culte, până când tipografia se va întreţinè de stat; ear' după ce ea va avè mijloacele sale de întreţinere, va remânè numai sub controlul Sântulni Sinod.

10. Înalt Prea sfinţiţii Metropoliţi şi Prea sfinţii Episcopi sĕ ia mĕsuri ca până la realisarea nouelor ediţiuni a cărţilor bisericesci sĕ nu tolereze a se face de cătră bisericaşi, în limba cărţilor bisericesci esistente, nici o schimbare sau innovare arbitrară nici sĕ se adopte prin biserici vre-o ediţie nouă de cărţi bisericesci abătută dela vechile ediţii, şi care s'ar fi făcut fără censura şi aprobarea Sf. Sinod; căci numai aşa se va putè înfrêna pasiunea de innovaţiuni, care de un timp a cuprins până şi pe cei mai puţin cărturari de a se arĕta progresişti, modificând după capul lor espresiunile cărţilor bisericesci, chiar şi unde nu trebue modificat. Vom amintì d. e. că preoţii chiar în Bucuresci. cred că ţicerea pururea ar fi de origine slavă, şi o şi lapĕdă, înlocuind-o cu totdeuna, şi alte de asemenea abateri provenite din ignoranţă şi aroganţă.

11. Înalt Prea Sânţitul Metropolit Primat, preşedintele Sântului Sinod, sĕ stăruească, în numele Sinodului şi întregei biserici române, la guvernul M. S. Domnului României, ca aceste mĕsuri propuse de Sântul Sinod pentru tipărirea cărţilor bisericesci sĕ se aplice fără întârdiare prin procurarea mijloacelor necesare pentru înfiinţarea şi întreţinerea tipografiei cu personalul trebuitor, atât pentru tipărire, cât şi pentru revisuirea cărţilor bisericesci.

La sesiunea viitoare Înalt Prea Sânţia Sa va încunosciinţa pe St. Sinod despre mĕsurile ce s'ar fi luat pentru înfiinţarea tipografiei, pentru ca Sântul Sinod sĕ poată îndeplinì cele ce se cer din partea sa pentru neîntârdiata revisuire şi editare a cărţilor bisericesci.

Episcop: Melchisedec.

Proiect de regulament

pentru editarea cărţilor de serviţiu divin, presentat de Archiereul Inocentiu Ploeşteanu.

§. I.

Natura acţiunei.

Se înfiiinţează un comitet, cu reşedinţa în capitală, care va esecuta colaţionarea cărţilor de serviţiu divin, va îngrigì de imprimarea şi desfacerea lor.

§. II.

Membrii comitetului şi atribuţiunile lui.

Art. 1· Comitetul se va compune din cinci membri permanenţi, unul numit de St. Sinod dintre membrii sei, al doilea ales de Academia română, în urmarea unei cereri speciale din partea St. Sinod, şi trei membri aleşi de St. Sinod dintre persoanele cari, fiind reputate prin lucrările lor literare cunosc limba greacă şi cea slavonă, sau câte una din aceste.

Art. 2. Acest comitet îşi va alege pe preşedintele din sînul seu, care în înţelegere cu membrii comitetului, va dirige lucrările, şi în numele lui va ţinè corespondenţa cu St. Sinod, cu I. I. P. S. L. L. Metropoliţi şi P. P. S. S. L. L. Episcopi, precum şi cu toate oficiele de cari se va simţì trebuinţă.

Art. 3. Comitetul treptat se va ocupa, după anume dispositiuni ale St. Sinod, de colaţionarea cărţilor cu originalul grec şi comparaţiunea lor cu testurile slavice.

Art. 4. St. Sinod, în vedere cu necesităţile Bisericei şi în limitele mijloacelor de cari comitetul va dispune, ficsează cartea de colaţionat şi tipărit.

Art. 5. Colaţionarea se va face pe basa testului original, cu consultaţiunea celui slavic, în limitele limbei actuale a Bisericei, cu mici coregeri a unor termini, ce se vor părè depărtaţi de original şi necesitaţi în limba poporului, observându-se eufonismul limbei.

Art. 6. La colaţionarea cântărilor bisericesci şi specialmente la acele prosomice, comitetul va avè grije ca forma fie-cărei cântări sĕ corespundă formei prosomiilor respective.

Pentru esecuţiunea mai proprie a acestei lucrări, comitetul va angagia pe unul din cântăreţii bisericesci cei mai regulaţi.

Art. 7. Fie-care carte, colaţionată de cătră comitet, în limitele prescripţiunilor de mai sus, şi în formă de proiect, se va supune la aprobarea St. Sinod.

St. Sinod va numì în sînul seu o comisiune, care se va pronunţa prin anume referat asupra lucrărei, supunênd-o la decisiunea lui.

Art. 8. Cartea astfel corectată şi aprobată de St. Sinod se va înapoia comitetului cu observaţiunile făcute,

Continuarea în Suplement.

Nr. 208. 3—3

CONCURS.

Devenind în vacanță parochia de clasa a III. Negrilești-protopresbiteratul gr. or. al Solnocului I. prin moartea fostului preot Dimitrie Sighiartĕu pentru ocuparea ei se escrie concurs cu terminul până în 5 Ianuarie 1881.

Emolumentele împreunate cu această parochie sûnt:

a) Casa și grădina de 1½ juger cu toate edificiile economice;

b) Porțiune canonică estravilană de 3 jugere.

c) birul 100 merțe mălaiu în grăunțe;

d) 100 ḑile de lucru cu palma;

e) stole usitate după deosebitele funcțiuni preoțesci.

Doritorii de a ocupa această stațiune de paroch au de a'și așterne suplicele lor in truite în sensul statutului organic și a regulamentului congresual pentru parochii până la terminul sus indicat subscrisului în Cs. Giurgesci posta ultimă Retteg.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Solnocului I.

Cs. Giurgești, 5 Decemvre 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Constantin Bodea m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 352. 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a II. din comuna Apoldul inferior, ppresbiteratul Mercurei, se deschide concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual în bani gata de 300 fl. v. a. dintre cari 150 fl. v. a. se solvesc din cassa alodială și 150 fl. val. austr. dela popor.

2. Venitele stolare regulate dau un venit de 267 fl. v. a.

Suma totală a venitului e de 567 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie sĕ'și adreseze cererile instruate conform legei, oficiului ppresbiteral concernent la Mercurea.

Apoldul-inferior la 23 Noemvre 1880.

Comitetul parochial gr. or. în conțelegere cu oficiul ppresbiteral.

I. Droc m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 223. 3—3

Prelungire de concurs.

După ce în urma concursului publicat în „Tel Rom" Nr. 109. 110 și 112 a. c. pentru ocuparea parochiei vacante de cl. III din Vulcesd cu filia Herepea, nu s'a ivit nici un concurent, prin aceasta se prelungesce terminul concursului până la 31 Decemvre a. c.

Emolumentele sûnt tot cele publicate în concursul prim.

Petițiunile sûnt a se trimite la ppresbiterul *Ioan Papiu* în Deva.

---

[58] 16—24

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistența fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încred ințându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumsețate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanției sigure și a soliditățiicelei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateță estra-ordinară pe secundă; sfară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din nickel-argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumsețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loți, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 11.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loți, probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 35 și astăḑi se capĕtă cu prețul fabulos de eftin numai cu fl. 16.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanț, medalion și cutie de catifea.

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabil cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mechanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoit, sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costaŭ mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț escepțional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [68] 4

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos
1881.

Anul al treiḑecilea.

Prețul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vêndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Calendariul (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenți europeni.** — **Servițiul postal și telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Mĕsurile nouĕ și vechi.**

Șematismul

(41 pagine cu câte douĕ coloane)

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria și Transilvania, cuprinḑênd și **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali și parochii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Vênătoarea, (Novelă). — **Poesii.** — **Conspectul sĕptĕmânilor.** — **Însemnarea târgurilor.** — **Anunciuri**

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

A eșit de sub tipariul
TIPOGRAFIEI ARCHIDIECESANE
în Sibiiu:

ANDREIU bar. de ȘAGUNA
DE
IOAN SLAVICI.
Un ecsemplar 20 cr., cu porto postal 25 cr.

Principii din
Pedagogia generală
de
Dr. Ilarion Puşcariu,
protosincel archiep. și ases. consist.
Un ecsemplar 1 fl., cu porto postal 1 fl. 5 cr.

Archiepiscopul și metropolitul
ANDREU baron de ȘAGUNA
de
Nicolau Popea,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.
Op premiat de consistoriul respective sinodul archidiecesei ortodocse române a Transilvaniei.
Un ecsemplar broș. 2 fl. 50 cr.; legat 3 fl.; elegant legat 3 fl. 50 cr. până 4 fl. 50 cr. Porto postal 10 cr.

GENESA
EVANGELIILOR.
Studiu biblic
de
Simeon Popescu.
Un ecsemplar 80 cr., cu porto postal 85 cr.

CATECHISMUL
pentru învĕțământul **religiunei** dreptcredincioase-resăritene în scoalele primare
de
Moise Toma,
admin. ppresb. și ases. consist., prelucrat de
Simeon Popescu.
1 ecs. 30 cr., cu porto post. 35 cr.

Toate aceste cărți, precum și multe altele, — cu deosebire **bisericești și scolastice** — (consemnate într'un catalog separat, ce stă la dispositia onor. public), se află de vênzare la
TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

Epilepsia (boala grea), sgârciuri, și casurile cele mai îndĕrĕtnice, le vindec în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie și totdeauna cu succes, și în scris. Medic special **Dr. Helmsen** în **Berlin** N. W., Louisen-Strasse 32. Sute s'au vindecat deja. [66] 25—25

Cancelaria advocatului și fiscalului consistorial

Dr. Ioan Borcia,

se află în *strada Cisnădiei Nr. 27* (casa d-lui Conrad).

Zambach și Gavora,

în Budapesta strada Vațului (Vaczi utcza) Nr. 17.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesi
de rit catolic și grec.

Felon, sacos stihare, dalmatice, baldachine, prapori, flamuri, covoare de altare, potire, litiere, cădelnițe, pacificale, candele, policandre, ripide, chivot, Evangelie etc.

Comandele se esecutează prompt
Objectele care nu convin se schimbă. [73] 3—12

Neoplanta.
1875.
Medalie de argint.

Seghedin.
1876.
Medalie pentru merite.

CLOPOTE
DE TOATĂ MĂRIMEA
pe lângă hotărîrea prealabilă a sunetelor lor.

Cu deosebire recomandă **clopotele găurite,** inventate de dênsul, a căror sunet este mai adânc decât acelor de construcțiunea vechie și care, fiind de 100 punți, sûnt asemenea celor de 140 punți de construcțiunea vechie. Se fac din metal de clopot și **toci** de 40—50 chilo greutate și avênd un ton foarte gros.

Se află totdeauna în deposit clopote, dela mărimea cea mai mică până la 50 chilogr., precum și de **proasce portative** și **de mână.**

Se recomandă pentru comande cât de multe

[43] 13—13

Antonie Novotny
în Timișoara.

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

de atunci amestecat avere nobilitară și urbarială. A mai cerca acum după 30 de ani natura de mai înainte a posessiunilor, este cel puțin anacronism.

Dvoastră aveți datină a vorbì în numele egalității; ori unde este vorba de egalitate de drept, me închin necondiționat; dacă primiți însĕ principiul egalității de drept, trebue sĕ primiți și principiul egalității în suportarea sarcinelor.

Pentru ce sĕ fie nedreaptă purtarea speselor de comassare în proporțiunea contribuțiunei fonciare a posessiunei? Aceasta este o cheie egală și cu mult mai dreaptă decât acea ce era când domnii feudali purtau spesele comassării în proporțiunea posessiunei ce o căpeta și aceia cari căpetau posessiune mai multă și mai rea plătiau spese mai multe.

Dar dvoastră veți lucra în contra și spre dauna sirmanului popor, primind votul separat.

Dar până acì ce a fost cangrena comassărilor? Ce a făcut posibil ca cei mai avuți sĕ înșele pe cei mai sĕraci?

Acea că proprietariul au togmit pe ingineriu și el l'a și plătit, ear ingineriul în urma acesteia a lucrat numai în interesul proprietariului. Fostii iobagi nedispunênd de ingineriu au fost espuși la acea că nu l'au potut controla și de acì a urmat că proprietariul a căpetat mai mult pământ decât i s'a cuvenit, ear fostii iobagi mai puțin.

Dacă vor purta spesele asemenea, vor avè drepturi egali, vor putè da instrucțiuni și fostii iobagi ingineriului, ear acesta nu va fi simbriașul fostilor proprietari, ci va fi simbriașul tuturor locuitorilor comunei de comassat.

Deci chiar în interesul poporului spre scopul accelerării procedurei și în numele egalității de drept rog pe on. Casă sĕ primească §. 32 după testul comisiunei juridice. (Aprobări vii).

Orbán Balázs: Sûnt de acord în general cu cele dise de dl Ugron; dar încât privesce aserțiunea dlui Teleszky, că împunênd în §. 30 fostului domn feudal suportarea speselor segregării, am venì în contradicțiune cu noi dispunênd acì altfeliu, observ numai pe scurt, că sûnt diferite punctele de vedere. Acolo proprietariul devine în posessiunea unor teritorie, pe care nu le-a folosit înainte de acea, deci este favorisat, prin urmare este foarte ecuitabil ca sĕ supoarte și pentru fostii sei iobagi spesele de segregare, cari dealtmintrea nici nu sûnt prea mari; acì însĕ este posibil ca proprietariul în loc de folos sĕ aibă daună. In Ungaria sûnt cu totul alte referințe, proprietarii de acolo au căpĕtat latifundii mari, precând cei din Transilvania abia au câteva sute de jugere.

Deci fiind referințele diferite normativul din Ungaria nu se poate aplica în Transilvania. Din aceste motive primesc testul comisiunei. (Aprobări în stânga).

Parteniu Cosma: On. Casă! Atât dl Ugron Gábor cât și dl Orbán Balázs mai vêrtos pentru acea nu primesc votul separat, pentrucă, dic dlor, în Transilvania și în deosebi pe teritoriul secuesc n'au fost referințe urbariale, prin urmare nu esistă nici o analogiă în aceasta privință între Ungaria și Transilvania.

De acì ar fi consecința logică ca d-lor sĕ propună vre-un paragraf, după care acolo, unde înainte de 1848 nu au fost urbarialități, prin urmare n'a esistat factor, care sĕ fi fost obligat a suporta spesele comassării, sĕ se supoarte spesele comassării în proporțiunea posessiunei; dlor însĕ nu o fac aceasta ci fiindcă sûnt unele locuri, unde nu au esistat referințe urbariale, ca sĕ scape de spese, pun în această categorie Transilvania întreagă.

Dar aceasta nu se poate afirma în general, precum nu stă nici aceea ce dice dl Orbán Balázs, că adecă fostii domni feudali din Transilvania n'ar fi căpetat atâta desdaunare câtcei din Ungaria, cari și din remanenții mai pot spera ceva. Din contră posessorii din Transilvania au căpĕtat mai multă desdaunare pentru posessiunile lor decât cei din Ungaria, căci, precum am mai dis, în Ungaria aceia cari au posessiuni asemenea celor din Transilvania, pentru cea mai mare parte a posessiunei lor nu au căpĕtat încă nici o desdaunare ci vor căpĕta numai după terminarea regulării urbariale, ear interesele numai dela ziua esecuțiunei urbariale, precând cei din Transilvania pentru asemenea posessiuni au căpĕtat deja de mult si capitalul de desdaunare și le compet interesele dela început.

Dar sûnt multe locuri în Transilvania, guvernul scie prea bine, unde proprietarii pentru unele vii sădite în locuri urbariale, pentru cari 'și-au căpĕtat deja demult desdaunarea urbarială, au căpĕtat și obligațiuni de reseumpĕrarea decimei.

Eu deci nu pot accepta punctul de vedere a dlui Ugron Gábor, l'a și accepta prea bucuros, precum am dis, în astfeliu de casuri, unde într'adevĕr nu esistă factor, care înainte de aceasta după lege a fost obligat a suporta spesele.

Asemenea m'așì învoì ca pentru acele casuri, unde se esecută comassarea separat fără regulare de posessiune, sĕ se afle o chee mai justă și mai ecuitabilă pentru suportarea speselor; precum este stilisat paragraful acesta însĕ acel favor, cu care s'a lăudat dl referent în cuvêntul seu de întroducere, că în privința speselor l'a esoperat comissiunea juridică față cu proiectul guvernului, după analogia legilor din Ungaria — nu este alt ceva decât o amăgire*) pentrucă nu'mi pot închipuì proprietari, cari se efectuiască comassarea separat de regularea posessiunei sciind bine, că combinându-le capetă un astfeliu de premiu.

Numai un act este, care trebuie sĕ'l facă posessorul pentru comassare separat, adecă după §. 10. pct. *b.*) mesurarea prin ingineriu și calcularea teritorială a posessiunei individuale, numai aceasta lucrare n'are el sĕ o facă atunci când 'și regulează posessiunea, deci dacă vede că combinându-le toate laolaltă, nu numai cea mai mare parte a speselor o vor suporta fostii iobagi ci chiar și prețul posessiunilor deposedate încă se va suporta în cea mai mare parte de însĕși deposedații nu se va afla nici chiar un proprietariu în Transilvania atât de generos, încât sĕ nu facă comassarea combinată cu regularea posessiunei.

Din aceste considerante primesc votul separat.

Bokross Elek ref.: Domnul Teleszky a purces din acel principiu: că în sistema suportărei spelor nu este diferință între Ungaria și Transilvania.

Aceasta aserțiune se basează pe o rĕtăcire.

Diferința este foarte esențială.

Prima diferință este acea: că în Transilvania nici odată nu se considerĕ comassarea de condițiunea regulărei de posessiune urbarială.

Dar a doua diferință foarte esențială este, posițiunea istorică a diferiților civi ai statului.

În Transilvania nu numai fostii domni feudali și fostii iobagi sûnt de aceia, cari participă la comassare pe teritoriul unei comune cu referințe urbariali, ci mai participă o mulțime de indivizi privilegiați, cari n'a fost domni feudali dar nici iobagi.

Mii și mii de alegători nobili cu câte un loc de casă sûnt prin comunele mestecate cari dealtmintrea sûnt urbariale. Vin casuri unde într'o comună de acestea sûnt 20 urbarialisti și 100—200 de nobili cu câte un loc de casă. In asemenea locuri cei 20 urbarialisti s'ar ruina cu totul, dacă ar fi necessitați se facă numai ei prestațiunile în naturalie.

Deci sistema portărei speselor, recomandată prin votul separat, ar fi în mare parte ruina fostilor iobagi.

Dar de altă parte, prelângă considerarea intereselor fostilor iobagi, sĕ nu închidem ochii nici dinaintea intereselor fostilor proprietari.

Sûnt numeroase acele comune, unde față cu 2000—3000 urbarialisti stau 200—300 jugere de păduri domnesci. In asemene casuri toate spesele ar cădè în sarcina acelora, pe cari de loc nu-i interesează comassarea.

Deputatul Teleszky dice, că: dacă este necesitate de a se modifica sistema de până acì, referitoare la purtarea speselor, sĕ se facă dispositiuni generale, cari sĕ se estindă și asupra Ungariei.

Are toată dreptatea. Dar de acì nu urmează ca până când se vor face dispositiuni generale sĕ nu regulăm cestiunea nici în acelea părți ale țerei, unde este mai ardentă, — căci eu sûnt convins că nici pentru o lege generală nu s'ar putè lua alta basă pentru purtarea speselor decât aceea ce se recomândă în proiectul comissiunei.

Mai statoresce dl Teleszky și principiul acela, că nici pentru acea nu este justă suportarea speselor în proporțiunea posessiunei, căci pentru posessiunea cea mică nu este așa avantagioasă comassarea, ca pentru cea mare.

Aceasta este treaba priceperei individuale și sĕ poate aprecia din diferite puncte de vedere naționali și național-economice.

Ear dacă lucrul stă astfeliu, binevoiască a schimba sistema de până acì de pe teritoriul secuesc și din fundul regiu, căci pot afirma cu positivitate, că în Transilvania posessorii nici nu sûnt fostii iobagi, ci cetățenii de pe teritoriul secuesc și din fundul regiu și nobilii cei cu câte un loc de casă. In comitate nu este nici un urbarialist care sĕ nu aibă cel puțin dece jugere, dar sûnt și de aceia cari au câte 80—100 jugere de pământ, din contră în pământul secuesc și săsesc cea mai mare parte a civilor și a fostilor nobili au mai puțin de 10 jugere de pământ; deci principiele acele democratice, al căror atât de aprig luptător este deputatul Teleszky, ar venì sĕ se aplice la acestia.

Din aceste considerante vĕ rog sĕ primiți testul comissiunei. (Aprobări).

Președintele: pune la vot testul comissiunei.

Se primesce, și votul separat cade.

§. 33. „Despre spesele proporționării sau ale comassări judele procedătoriu după ascultarea partidelor gătesce un preliminariu, care pre lângă opiniunea tribunalului trebue substernut ministeriului de justiție spre esaminare și aprobare.

Spesele preliminate precum și cele statorite definitiv, se vor încassa după normele esistente în această privință prin organele financiali, deodată cu contribuțiunea fonciară, în termin de 8 ani; — timpul și modul de reslovire a sumelor încassate, și condițiunile antecipațiunilor ce se pot da și a operațiunilor de credit ce se pot face pe basa acelora, se vor norma prin ordinațiuni.

Se primesce.

§. 34. „Contra decisiunilor, cari dispun anteciparea speselor și cari statoresc preliminariul speselor, nu este admis vre un remediu de drept separat. După terminarea regulării sau comasării însĕ contra decisiunei, carea statoresce suma definitivă a speselor, și împărțirea ei individuală, partidele pot apela la respectiva tablă reg. și de acolo la Curia reg. ca for suprem; — aceasta apelațiune nu împedecă esecutarea decisiunei tribunalului".

Se primesce.

§. 35. „Spesele preliminate în regulă precum și cele statorite definitiv, formează pentru posessiunea ce se află sub regulare și comassare o astfeliu de sarcină, carea premerge toate pretensiunile intabulate în cartea fundarică și neîntabulate, afară de contribuțiunile directe și restanțiile de competințe cari în înțelesul §-lui 67. art. de lege XV: 1876. au preferință, și de alte detorii și aruncuri comunali, cari se încasează după normele contribuțiunilor directe, și aparținênd posessiunei, trec la fie-care proprietariu nou, și prin urmare și la acela, care le-a cumpĕrat la licitațiune.

In cas de licitațiune judecătorească și de concurs, în privința priorității părților de spese espirate, se aplică dispositiunile §§-lor 67 și 70 din art. de lege XV: 1876."

Se primesce. (Va urma).

*) Oratorul s'a folosit acì de proverbiul ungu resc: „nesze semmi fogd meg jól!" care în limba română nu are o frasă corespundĕtoare.

Conferința dela Berlin.

Raportul

comisiunei technice asupra nouei linii de fruntarie turco greacă propusă de Esc. Sa ambasadorul Franciei și asupra amendamentului presentat de Escel. Sa ambasadorul Rus.

(Urmare).

13. Această descriere amenunțită ne arată în destul, că rîul Calamas, în cea mai mare parte a cursului seu, este o pedică naturală, anevoe de trecut, un fel de groapă adêncă și lată, unde adevĕratele trecĕtori sûnt rare și prin urmare lesne de păzit și de manținut.

14. Partea slabă a acestei linii, a cărei întindere este de aproape 77 chilometrii, este partea de sus a Calamei, care formează ca un fel de spărtură, pe unde ar putè pătrunde o coloană inamică spre Ianina. Cu toate aceste lățimea ei nu este decât cinci seu șese chilometrii cu un platou de o înălțime de 400 metrii puțin înclinat: prin urmare partea aceasta de sus poate fi supraveghiată și apĕrată, când se ocupă înălțimile care domină drumul spre Ianina.

15. Linia de fruntării trasă astfel la Nordul Ianinei, va da Greciei o poporațiune de origină greacă, afară de districtele Mazaraki și Margariti care sûnt în maioritate locuite de Albanezi și Musulmani. Spre dreapta de Calamas ea lasă negrești de partea Turciei poporațiuni grece, dar nu se va putè nici odată împĕrți esact poporațiunile de prin acele ținuturi care sûnt foarte amestecate. Totuși Calamas este cea mai bună linie.

16. Despre Tesalia, nu poate sĕ fie ales ca fruntărie talwegul Salambriei desmunt de protocolul al 13-lea. Acest riu percurge un șes roditor, și țermii lui sûnt în legătură unul cu altul prin numeroase vaduri. Poporațiunea de pe ambii țermi este esclusivamente greacă, astfel încât aici s'ar afla o legătură mai înlesnicioasă pentru comunicațiune.

17, De asemenea nu se poate admite nici acea linie, care formează zona de Sud a basinului Salambriei și a afluenților sei, căci prin noua fruntărie, Thesalia, ai cărei locuitori sûnt 90 la sută Greci, ar remânè Turciei, și s'ar comite prin aceasta o necunoascere a intențiunilor plenipotențiarilor dela Berlin.

18. In fața acestei îndoite imposibilități, n'a remas altceva de făcut decât a studia linia Calamas, care mărginesce basinul Salambriei spre Nord dela lanțul munților Pindu până la poalele munților Olymp.

19. Aceasta este linia aceea pe care a propus-o Esc. Sa d. ambasador al Franciei și spre a completa golul lăsat de protocolul al 13-lea, care otărĕsce cum trebue sĕ se ajungă din valea Calamei în aceea a Salambriei se propune a se urma linia vîrfurilor care împreună în astfel de mod ambele basinuri ale rîurilor, încât Ianina și Metzova cad spre sud și prin urmare revin Greciei.

20. Comisiunea crede că acest traseu reprezentă o justă și leală interpretare a protocolului al 13-lea. Pornind dela isvoareie rîului Calamas linia propusă ar ajunge pe cel mai scurt drum, mergênd spre Nord, la înălțimile dela Han Kalbaki, spre a urma apoi linia de fruntăriii până la Metzovo.

21. In împregiururile orașului Metzovo se află o regiune muntoasă, care este de o mare importanță. Dela aceste noduri de munți se bifurcează vestitele văi ale Vojusei și Haliaemonului spre Nord de Arta, ale Aspropotamului și Salambriei spre Sud, care scaldă de o parte Macedonia și Albania și de cealaltă Epirul și Thesalia.

22. Metzovul formează centrul acestei regiuni, și în acest oraș se încrucișează drumurile, care stabilesc legătura între Epir, Tesalia și Macedonia. Cedarea Ianinei atrage după sine pe aceea a Metzovului. Aceste două localități nu pot fi despărțite. Este prea adevĕrat, că prin aceasta Grecia dobândesce vêrful, prin care trece drumul dela Tesalia la Epir, dar fiind-că el se află spre sud de linia principală a celui mai înalt vêrf,

apoi el nu formează o posiţiune strategică faţă cu Turcia.

23. Urmând dela Metzovo creasta munţilor Cum-Vani şi îndreptându-se în sus spre munţii Demetrios, linia propusă ajunge la vêrful cel înalt al Olimpului, care nu poate fi suit şi prin urmare formează un stăvilar minunat.

24. De pe vêrful cel mai înalt al Olimpului, ea sĕ lasă în jos spre marea Egeă pe linia cea mai scurtă şi cea mai bună, adecă pe acea linie, care este mai anevoie de trecut şi mai uşor de supra-veghiat. Adevĕrata direcţiune a traseului nu poate fi stabilită de cât la faţa locului.

25. Fruntăria va trebuì sĕ urmeze acea linie care corespunde mai bine la cerinţele supravegherei şi la trebuinţele sicuranţei. Comisiunea tehnică n'a credut, că trebue sĕ formuleze o soluţiune definitivă, care ar putè sĕ fie respinsă în cercetările la faţa locului.

26. Comisiunea recunoasce în unanimitate, că părţile liniei propuse dintre Metzovo şi isvorul rîului Calamas corespund spiritului protocolului al 13-lea. că ele îndeplinesc condiţiunile cerute pentru o delimitare justă şi că vor fi în stare a împuţina elementele de discordie dintre ambele ţeri.

27. Intru ceea ce privesce bucata dintre Calamas superior şi marea Ionică, apoi ea a fost obiectul unui amendament propus de Rusia.

28. Acest amendament n'a fost manţinut de redacţiunea sa primitivă, că el trecea în mod vĕdit preste intenţiunile plenipotenţiarilor dela Berlin de-a acorda Greciei apele, care aflucază în lacul Buthronto, tăind de-a curmezişul cursul mai multor rîuri, dintre care unul, Pavla, nu departe de Suliabi, se depărteazĕ mai bine de 40 chilometri de basinul rîului Calamas, şi astfel desparte văile de legăturile lor naturale cu marea.

29. D. comisar rus desvoltă argumentele în favoarea acceptării acestei linii, care pornesce dela capul Stylo, se urcă apoi pe creste, care dau în mare, şi apoi ajunge la linia vêrfului pe partea de nord a Calamei spre a ţinè până în apropiere de Han-Kalibaki, dând astfel Greciei tot basinul rîului Calamas. (Va urma).

Înmormêntarea lui Demetriu Andronic.

Sibiiu 7 Iuliu

Încă de Vineri dimineaţa s'a respândit faima despre moartea D. Andronic eară Sâmbătă un anunţ funebru ne anunţa următoarele:

„După lungi şi grele suferinţe 'şi-a încheiat cursul vieţii pământesci domnul **Demetriu Andronic,** rentier, astădi dimineaţa la 9½ oare în etate de 70 ani.

„Remăşiţele muritoare a le reposatului se vor duce Duminecă în 18 l. c. la 4 oare d. a. din casa mortuară la cintirimul gr. or. al suburbiului iosefin şi se vor aşeda spre odichnă vecinică în mormêntul propriu; aceasta se aduce la cunoscinţă în numele sorei, cumnatei şi rudeniilor îndepărtate. Sibiiu, în 16 Iulie 1880. (Strada Cisnădiei Nr. 36)."

Afară de acest anunţ, clopotele aproape dela toate bisericele din cetate şi suburbii încă dau de scire despre moartea unui cetăţean de însemnătate.

Duminecă cătră 4 oare d. a. strada Cisnădiei era îndesuită de mulţime de popor din toate clasele societăţii, fără deosebire de naţionalitate şi religiune. Cătră 4 oare Reuniunea sodalilor români din Sibiiu, cu măreţul ei steag îmbrăcat în doliu, s'a postat dinaintea locuinţei reposatului. Nemijlocit înainte de 4 oare membrii consistoriului archidiecesan cu Escel. Sa Preasânţitul Archiepiscop şi Metropolit Miron Romanul în frunte, lângă cari s'au mai adaus şi alţi preoţi, se aflară în locuinţa reposatului şi la 4 oare s'a început serviţiul de îmmormêntare. După finirea întroducerei în prohod sicriul fu ridicat din casa reposatului de onoraţiori şi comercianţi şi aşedat de membrii corporaţiunei de „pompes funébres" „Concordia" în carul acestei corporaţiuni, tras de 4 cai. Sicriul era acoperit de cununi de flori, dintre care mai frumoasă era cea dedicată de Români din Sibiiu. Un conduct imposant de onoraţiori, comercianţi, cetăţeani etc. de toate naţionalităţile şi de representanţi din Boiţa şi Răşinari, în sunetul clopotelor, a plecat dela casa reposatului prin mijlocul unei mulţimi de deci de mii de oameni, pe un timp de di de vară din cele mai frumoase, spre suburbiul iosefin. Corul vocal al clericilor şi musica militară completă se schimbau în cântecele şi ariele funebre până ce ajunse la biserica gr. or. din suburbiul iosefin. În biserica aceasta depunêndu-se sicriiul se sevêrşi prohodul. P. asesor cons. şi paroch gr. or. în cetatea Sibiiului, Zacharia Boiu, rostì cu ocasiunea aceasta o cuvêntare cu vervă oratorică şi potrivită dispositiunilor salutare şi marinimoase a reposatului. Ducênduse sicriul la mormênt Esel. Sa, care luà parte la serviţiul întreg şi în biserică, cetì rugaciunea deslegărei. După aceasta P. as. N. Cristea rostì cel din urmă cuvênt de despărţire asupra reposatului, după care corul încheià cu cântarea: „In veci pomenirea lui!"

Fie'i reposatului ţerêna uşoară şi pomenirea vecinică!

Varietăţi.

* (Necrolog) *Maria Bran* de *Lemeni* născută Circa împărtăşită cu ss. taine după un morb scurt adormì în Domnul în 2/14 Iulie a. c. la 6 oare după ameadi, în al 59-lea an al etăţii şi al 42-lea al fericitei sale căsătorii. Rĕmăşiţele pământesci s'au ridicat din casa proprie şi s'au înmormântat Vineri în 4/16 Iulie a. c. la 3 oare d. a. în cimiterul gr. or. al sf. bisereci cu hranul Adormirei Prea sf. Născătoarei de Dumnedei din Braşovul-vechiu. Fie'i ţărina uşoară şi memoria binecuvêntată!

* (Legea agrară). Foia oficială a început publicarea articulului de lege XLV: 1880 referitoare la regularea posesiunei în Ardeal.

* (Trăgĕtorii la ţintă) din Austro-Ungaria şi din străinătate sûnt adunaţi la Viena.

* Ministrul român Brătianu călĕtorosce prin Moldova.

* (Viceconsul francez) în Budapesta, — după cum ne spune „Magyar Föld" — este denumit provisoriu consulul francez din România dl Valery de Bogus în locul dlui Grandmond care fu rechemat de guvernul francez la Paris spre a ocupa un post mai înalt în ministeriul de esterne.

* (Steagul unguresc). Subt acest titul publicasem în unul din numeri trecuţi ai „Tel. Rom.", că vicecolonelul Seemann ar fi numit steagul unguresc „treanţă". Pentru aceasta fiind dênsul provocat de contele Béla Kreith la duel, s'a rectificat şi a dovedit pentru ce a numit el steagul ung. „treanţă". In urma acestei dovedi vĕdênd toţi că dl Seemann n'a greşit şi n'a vătĕmat prin epitetul numit steagul unguresc Béla Kreith 'şi-a revocat duelul.

Bursa de Viena şi Pesta
din 17 Iulie 1880

	Viena	Pesta
Renta de aur	110.—	110.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	—.—	—.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	101.—	100.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	87.50	87.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	126.75	126.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	94.75	95.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	—.—	94.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane	94.20	93.75
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	—.—	93.25
Obligaţiuni urbariale transilvane	93.40	94.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	95.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	93.75	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.90	72.80
Datorie de stat în argint	73.60	73.50
Renta de aur austriacă	88.15	88.—
Sorţi de stat dela 1860	133.—	133.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	833.—	831.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	280.80	280.40
Acţiuni de credit austr.	263.75	264.—
Sorţi ungaresci cu premii	—.—	113.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.55	5.54
Napoleon	9.33	9.33
100 marce nemţesci	57.70	57.70
London (pe poliţa de trei luni)	117.65	117.65

Economic.

Sibiiu 16 Iulie n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.80—8·80; grâu sĕcăreţ fl. 6.30—7.30; sĕcară fl 4.80—5.20; Orz fl. 4.40—4.80; Ovĕs fl. 3.60—4.. Cucuruz fl. 4.30—4.70; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 2.30—2.50; Semênţă de cânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 7—8; Linte fl. 12.—13; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.50; Slănină fl. 36—38; Unsoare de pore fl. 32—35; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Sĕu de luminări fl. 23—25; Lumînări de sĕu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 1.05—1.15; Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.25 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 40—50 cr. carne de pore 48—52 cr.; carne de berbece 28—30 cr.; oauĕ 10 de 20 cr.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitaţiuni: în 22 Aug. şi 14 Septbr. imob. lui Leopold Brády în Bretea rom. (judec. cerc. Haţeg); în 16 August şi 21 Septb. imob. lui Ioan Salmen în Braşov (trib.); în 12 Aug. şi 13 Septb. imob. lui Ioan Petric în Vălcele (judec. cerc. Sângiors); în 16 Aug. şi 16 Septb. imob. lui Simtion a lui Ioan Stan în Diod (judec. cerc. Aiud); în 24 Iulie imob. massei concursuale a soţiei lui Carol Fenyes în Vêrtej; în 23 Iulie imob. massei concursnale a lui Carol Fenyes în Vêrtej (judec. cerc. Sékelyhid); în 16 Aug. şi 16 Septb. imob. lui Vasilie Moldovan în Joajul de sus (judec. cerc. Aiud); în 31 Iulie imob. lui Dănilă Barta în Panit (trib. Murĕş Oşorhei); în 31 Iulie imob. lui Ioan Pasere în Muceri de jos (trib. Braşov); în 11 Aug imob. lui Iosif Iüngling jun. în Rêpea (jndec. cerc. Sighişoara).

[45] 3—3

Se primesce

un tinĕr bine crescut, *cu cel mai puţin patru clase elementare*, ca

învĕţăcel de negutătorie

la

Antonie Bechnitz în Sibiiu.

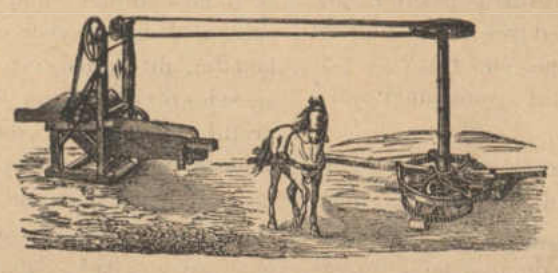

Maşine de îmblătit

construite după esperienţele cele mai noue

pentru **braţe** şi cu **vêrtej,** cu şi fără **scuturătoriu de paie,** de mărimi şi sisteme feliurite.

Ciur de vênturat şi de sortat

de 3 mărimi, premiat cu premiul dintâiu la mai multe esposiţiuni.

Maşine pentru cositul cerealelor (bucatelor).

Coase cu grebla pentru cositul cerealelor, precum şi tot feliul de **maşine şi unelte agricole** se află cu preţurile cele mai eftine, pe lângă garanţie, la

Andreiu Rieger

Fabrică şi deposit de maşine şi unelte agricole

Sibiiu. [43] 5—6

Obiecte necorespundĕtoare se primesc în schimb

Reparaturi de locomobile, mori de vapor, maşine de îmblătit etc. se fac în modul cel mai prompt şi mai eftin.

UMRATH & COMP. în BUBNA lângă PRAGA,

fabrică de maşini agricole,

se recomândă prin specialităţile lor renumite prin o **esecutare foarte solidă, umblet uşor** mare **productivitate** şi **treerat curat** a

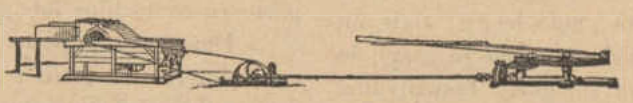

maşinilor de treerat cu braţe şi cu vêrtej

pentru 1 până 8 cai sau boi,

atât **locomobile** cât şi **stabile,** premiate cu întâiul premiu la esposiţia agronomică din acest an în Praga. Mai departe fabricăm noi în mărimi diverse:

Ciururi de bucate, maşini pentru tăiat paiele, mori pentru sdrobit etc. etc.

Cataloage ilustrate în limbile ţĕrei grătuite şi franco. [42] 7

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 80. Sibiiu, Joi 10 Iulie 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **ibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **ionarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **trăinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 9 Iulie.

În lipsa de evenimente politice de pe tĕrâmul intern publicistica maghiară 'și-au găsit un isvor de frase „patrotice“ dătătoriu, care nici pe aceste călduri tropice, ce ne bântue, pare a nu mai seca — cestiunea vice-coonelului Seemann cu „steagul streinĭă“. La început presa maghiară a luat notiță de afacerea aceasta numai între „Varietăți“. Ca cronisti fideli am fost siliți a pune și noi la acelaș loc cele enarate de foile maghiare. Acuma însĕ afacerea Seemann a devenit o adevĕrată causă celebră, avansânduse dintre „Varietăți“ nu numai în rubricele politice *par excellence*, ci chiar la primul loc al articoluui primariu. Cel din urmă Nr. a lui „Pester Lloyd“, ce ne-a venit astădi purtând data de eri, se espectoreză cu oare care asprime asupra celora cari într'un mod cu totul măiestrit au ridicat cestiunea steagului din Agria la o însemnătate nici pe departe meritată. „Pester Loyd“ condamnă procederea acelor oameni privați, cari provocând pe oficierul Seemann la duel își aroagă rolul de apĕrători ai onoarei stândardului maghiar.

Dar organul din Budapesta se teme cu deosebire, că prin afacerea Seemann buna înțelegere între „popor“ și „armată“ s'ar putè jignì, după ce „un proces de mulți ani plin de oscilațiuni și de neînțelegeri“ a trebuit sĕ premeargă raportului amicabil de astădi. Noi îl putem încredința pe „Pester Loyd“, că între marea maioritate a „poporului“ (din Transilvania și Ungaria) și între „armată“ n'a esistat acel „proces de mulți ani plin de oscilațiuni și de neînțelegeri“. Și foaia Pestană poate fi pe deplin liniscită, că și de acì încolo raporturile între „popor“ și „armată“ vor fi cele mai cordiale, nesuferind nici cea mai mică alterare din incidenturi cum sûnt provocările oficierului c. r. Seemann la duel de cătră unii „patrioți“ cu prea mult sânge.

Poarta otomană primind *nota colectivă* a puterilor europene se ocupă acuma cu deliberațiuni asupra notei în consiliuri ministeriale. Se asigură, după „Polit. Corresp.“, că în sinul consiliului ministerial turcesc până acum prevalează părerea, că linia graniței turco-grecesci decisă de conferența din Berlin nu este în consonanță cu spiritul articulului 24 al tractatului de Berlin. Va sĕ dică Turcia nu cedează voinței puterilor.

Este foarte interesant a observa, cum Germania se apropie de Poarta otomană. Bismarck trimite Turciei nu numai capacități financiare și alți funcționari pentru regularea administrațiunei, ci și oficeri și încă oficeri de statul maior mai cu samă. „National-Zeitung“ din Berlin aude, că acesti oficeri își reservă reîntrarea în armata prusiană. Un nou studiu în cestiunea numită orientală!

O scire adresată din Constantinopole Corespondenței politice, confirmă nu numai faptul, că Sultanul s'a rugat de guvernul german se-'i trămită o notabilitate finaciară, care se reguleze finanțele turcesci, dar' încă mai afirmă, că este vorba și de trămiterea formală a unei comisiuni administrative și militare compuse din doispre-ḑece membrii, pe care a cerut-o Sultanul de la Berlin. Toți membrii acestei comisiuni, atât civili cât și militari, se vor afla supt ordinile directe ale Sultanului.

De altă parte se telegrafiază următoarele din Londra cătră „Neue Freie Presse,“ cu data de 15 Iulie:

„Scirea despre sosirea de funcționari germani în Constantinopole, irită foarte mult cercurile politice de aici, de vreme ce ele își aduc aminte cum tot un ast-fel de amestec neașteptat al principelui de Bismarck în Egipet a făcut pe puterile de la Vest sĕ se unească și a avut de efect destituirea Kedivului. Nimeni nu scie bine ce țintă urmăresce acum principele de Bismarck prin această mĕsură, dar totul ne probează în ce stare se află așa numitul concert european.

„Corespondentul din Constantinopole al ḑiarului „Times“ discută de asemenea chiemarea funcționarilor germani și anunciă, că cei din Palat se nutresc cu speranța de a despărți pre Germania de coaliținea europeană și de a stabilì o alianță turco-germană. Ori cât de ridicolă s'ar părè această speranță în Vestul Europei, totuși ea este privită de diplomații Turci ca o posibilitate politică al unui viitor apropiat.

Nu ne mirăm de loc dacă audim scirea din Atena, ce o aduce „Polit. Corresp.“ dto 18 Iulie: „Pe lângă tot entusiasmul, provocat de presentarea notei colective dispoziția de mai nainte, a întra în acțiune, a cedat unei apreciări mai reservate a situațiunei. S'a renunțat definitiv la ori ce pas ofensiv până atunci, până când Grecia nu va fi provocată de cătră puteri a ocupa teritoriele făgăduite ei.“ Oare când se va întêmpla aceasta?!

Într'o corespondență din Sofia a „Cor. Pol.“ cetim următoarele, despre inarmările Bulgariei și despre planurile de uniune ale acesteia cu Rumelia Orientală:

Ministrul de resboiu, generalul Ernrot, a presentat adunărei naționale, cu învoirea principelui și imediat înaintea închiderei acesteia, o lege pentru miliții alcătuită din cinci-ḑeci de articoli.

Dispositiile principale ale acestei legi tind acolo, ca fie-care Bulgar, care nu are vre-o anomalie trupească, sĕ fie soldat până la vêrsta de 55 de ani.

Până acum au fost liberați din armata rusă 220 de suboficieri și 34 de oficieri și au fost primiți în serviținl militar al Bulgariei. Se asigură, că vor eși încă din armata rusă, mai înainte chiar de a'și împlinì anii de serviținu, 1 general, 8 coloneli, 24 loc.-coloneli, 26 de maiori, 44 capitani, 77 locotenenți și 112 sublocotenenți. Toți acestia vor întra în milițiile bulgare.

Se înțelege de sine, că oficierii acestia se vor face, deodată cu întrarea lor, cetățeni bulgari, căci o lege votată de adunarea națională din motive politice, opresce primirea străinilor în serviținl statului. Aparența se respinge, adoptându-se cu toate aceste fondul.

Ce privesce înarmarea celor 120 de mii de combatanți, cari vor forma milițiile, nu o sĕ întimpine cele mai mici dificultăți. Guvernul a comandat în Moscua și Tula 80,000 de pusci și 4 baterii, și anume cu condițiunea, ca armele sĕ fie furnisate în vreme cel mult de șese sĕptĕmâni.

Nu mai încape îndoială, că toate aceste preparative sĕ fac în vederea unirei Rumeliei Orientale cu Bulgaria; nu se poate crede însĕ, că ocârmuitorii Bulgariei consideră momentul acesta ca bine venit. În realitate ministeriul Zankoff-Karaveloff a desfințat încă de mult granițele politice cari esistau între Bulgaria și Rumelia orientală.

Bulgarii din Rumelia orientală se numesc funcționari fără nici o întârdiere, ca și cum ar fi de mult supuși de ai principelui Alecsandru. Așa, ca sĕ nu presentăm de cât un singur esemplu, șeful de secțiune din directoratul pentru lucrările publice ale Rumeliei orientale, d. Spaso Constantinovici, a fost numit secretar al doilea al principelui Alecsandru. Alaltăeri a sosit aici și a ocupat postul după ce mai întâiu a depus jurămêntul de credință. Că Constantinovici este supus de al Sultanului, nici că le pasă. Fie-care Bulgar este aici *de facto* cetățan deplin îndreptățit.

FOIȚA.

Albania.

(Încheiere).

„Ei părăduiră Erțegovina, Rascia (ținutul Novi-bazar) și cercetară des locurile pe unde fuseseră așeḑați din amêndouĕ laturile riului Sem, pentru a face stricăciuni inamicului. Douĕ secole faptele cetelor muntenegrene, continuară aceste acte de dușmănie. În anul 1490 (sau 1480) au început, la 1680 fură pentru prima oară reprimate.

„După ce cetele muntenegrene întinseseră agresiunea lor nu numai asupra Osmanilor ci și asupra Albanezilor, cari trăiau împăcați cu supremația străină, toată Albania de nord fu cuprinsă de o intensivă pornire resboinică.

„Suleiman-pașa, care comanda pe atunci la Scutari creḑu, că a sosit timpul pentru a năvăli cu o armată tare și bine organisată în Muntenegru. După o apĕrare desperată a Muntenegrului, toată țeara lor, afară de ținutul Catunsca, căḑu pe mâna Osmanilor, și în Cetinie Suleiman-pașa i judeca cu asprime pe rebeli, însĕ generalul turc nu puse mare preț pe victoria lui. El se mulțămì cu jurămêntul de supunere cătră Sultan al locuitorilor și cu obligațiunea lor necondițională de a plătì capitația. El părăsì după scurt timp țeara.

„Abia însĕ apucase sĕ plece armata de ocupație, și turburările începură din nou.

„Vlădica, care se retrase cu remășițele partisanilor sei la Nieguș (lângă marginea austriacă mai sus de Cattaro) în ținutul muntos Catunsca, și care nu recunoscu nici când dominațiunea turcească, i dădu în curênd de lucru. El resvrătì nahiile Riecica, Cermnița și Liešansca, amenință Podgorița și Șabliac, și erupse în plaiurile muntene despre rĕsărit ale Albanezilor.

„Spre norocul Vlădicei, în locul energicului Suleiman-pașa, urmase un guvernator foarte pacinic, anume Chior-Mehmed, membru al unei puternice, binevĕḑute și influente familii feudale albaneze, numită Bușatlia. Acesta a fost cel dintâiu guvernator scutariot, care 'și-a manifestat naționalitatea, de și nu activ, ci pasiv, lăsând pe agalele din Podgorița, Șabliac și Spuci, Slavi moametani, la discreția adversarilor lor. Iubirea de pace a lui Chior-Mehmed n'a remas fără influență asupra Muntenegrenilor și avea un înțeles bun Acestia încetară de a supĕra granițele albaneze și'și aleseră un nou teren de acțiune; acest teren era Erțegovina, unde domnia turcească era neputincioasă unde resistența intensivă a creștinilor dedea un câmp larg activității cetelor muntenegrene.

„Chior Mehmed, mulțămit se vede de această schimbare a lucrurilor, se ocupa fără încetare cu lucrări pacinice, făcênd drumuri și poduri, clădind în Scutari o giamie frumoasă după modelul moscheei Nuri-Osmanié din Constantinopol. Albanezilor însĕ nu le convenia de loc pasivitatea aceasta, încât micii boeri feudali își ridicară capetele tot cu mai multă sumeție în Albania de nord.

„Aproape fie-care căpetenie de ginte esercita în numele Sultanului drepturi de suveranitate, și toată țeara se risipì în mici state în miniatură.

„Pe atunci murì Chior-Mehmed.

„Urmașul seu a fost tot din familia Bușatlia, anume Mahmud, supranumit „Cel Negru“, Cara-Mahmud. Tradițiunea albaneză a păstrat aproape intactă imaginarea acestui om estraordinar. Sûnt cam o sută de ani de atunci de când Cara-Mahmud devenì domn feudal în Albania de nord. Ambiția lui i inspira de timpuriu idea de a se proclama independent de Poartă și Domn suveran al Albaniei. Dar pentru aceasta i trebuiau brațele tuturor și țeara era despărțită în nenumĕrate partiḑi. El căuta mai întâiu sĕ câștige cu binele pe căpeteniele neamurilor pentru planurile sale; dar neisbutind întru aceasta el împresură pe rând cu resboiu pe agalele și beii din Giacova, Prisrend, Ipec, Tirana, Cravaia ș. a. m. d., supunêndu-i cu puterea la voința de fier. De ce soiu trebue sĕ fi fost acest om, se vede din împregiurarea, că toate căpeteniile învinse, după o scurtă respândire, i promiseră ajutor necondiționat, după care Cara-

„Times“ din Londra comunică: S'a început în 18 Iulie n. deșertarea Cabulului.

Cestiunea agrară în dieta Ungariei.

Ședința dela 8 Iunie nou.

(Încheiere).

Capitlul VIII.

Dispositiuni varie.

§. 36. „In causele pertractate după procedura normată în această lege, afară de representațiunea cuprinsă în §§. 18 și 28 și de apelațiunea cuprinsă în §§. 4. 8. 20. 27. 28 și 34 nu se mai admite nici un remediu de proces, gravamen de nulitate, justificare sau renovare de proces.

In apelațiune sûnt de a se aduce împreună și gravaminile referitoare la merit, și cele referitoare la procedură.

In casul neobservărei terminului de apelațiune, din partea partidei sau a representantelui ei, se admite justificare, în carea după ascultarea partidelor, decide tribunalul. Contra decisiunei, carea deneagă justificarea, se admite apelațiune la respectiva tablă regească.

Rectificarea elaboratului esecutat în casurile de segregare urbarială, proporționare și comassare, se poate cere la tribunalul regesc prin acțiune, numai din motivul unei erori de calcul evidente, și numai în termin de un an, dela devenirea la valoare de drept a autenticărei esecuțiunei.“

Se primesce.

§. 37. „Toate normele referitoare la proporționare a art. de lege LV: 1871 se abroagă n privința teritoriului fostului fund regiu, precum și în privința comunelor Teaca și Batěș.“

Ugron Gábor: Paragraful acesta țintesce ca într'o lege specială pentru Transilvania, carea în sine nu corespunde principiului uniunei, să mai întroducem încă o dispositiune subspecială și să subtragem teritoriul fostului fund regiu dela proporționare. Aș pricepe aceasta, dacă referințele de acolo n'ar fi identice cu referințele din celelalte părți ale Transilvaniei și dacă necesitățile economice n'ar reclama tot aceleși dispositiuni ce le reclamă și în alte părți ale Transilvaniei. Dar astfeliu nu me învoiesc cu intențiunea §-lui.

Teritoriul așa numit fundul reg. nu mai există astădi, comunele sûnt împărțite în diferite comitate, de unde urmează, că astădi nu mai coincide acel teritoriu întru nimica nici cu împărțirea politică nici cu cea jurisdicțională. Ce egalitate ar fi acea, ca pe teritoriul unui tribunal sau al unui comitat 40—100 comune să aibă drept de proporționare, ear 4—5 nu?

Natura posessiunei pe teritoriul săsesc difere numai într'atât de posessiunea altor teritorie, încât colo pădurile și pășunile sûnt comunale și se folosesc în comun de toți posessorii din comună. Ei bine! ce daună pot avè Sasii, dacă prin proporționare li se va statorì cheia, după care fie-care proprietariu are drept să folosească acele locuri comune? Ce poate fi causa înstrăinării lor de proporționare? Eată ce! Fiind pădurea și pășunea proprietate comunală, ori care locuitoriu din comună trebue să fie primit între membrii comunei, ca să aibă drept a se folosì de ele. Prin aceasta voiesc Sasii a se îngrădì în contra învasiunei altor posessori prin comunele lor; căci un Maghiar sau Român în zedar 'și cumperă posessiune în comună săsească, pășunea și pădurea nu o va folosì până când după trei patru ani cu mult necas nu-și va esopera primirea sa de membru al comunei.

Este necesariă proporționarea și pe teritoriul săsesc și pentru acea, că $^2/_3$ din teritoriul comunei este avere comunală, și posessorii nu pot desvolta cu puțina lor proprietate o economie rațională. Sasii consecuent păstrează pășunile comune, ear aceasta împedecă la dênșii desvoltarea prăsirei vitelor, care este cel mai rentabil ram de economie pentru Transilvania.

Nu aflu acceptabil din punct de vedere al legislațiunei ca într'o lege specială să facem o escepțiune specială pentru un teritoriu, care nici politicesce nici economicesce nu mai esistă, nu consider de acceptabil ca folosindu-me de observarea unui deputat din Ungaria „într'un extrawurst“ ardelenesc să mai băgăm și un „extrawürstli săsesc,“ deci vě rog să eliminați acest §.

Hofgräff Iohann: (Recede!) Voiu fi foarte scurt. Nu pot trece cu tăcerea suspițiunările ce le-a făcut dl Ugron față cu locuitorii din fundul regesc, căci acele nu sûnt justificate prin fapte. In fundul regiu sûnt regulate referințele de posessiune deja de seculi. (Intreruperi: Dar cum?) Cutez a dechiara aici în fața țerei, că nu cred ca în întreagă Ungaria și Transilvania să esiste referințe economice mai regulate decât în fundul regiu.

Chiar pentrucă sûnt regulate nu se poate esecuta acolo proporționarea, căci pășunile sûnt togma așa proprietatea comunei ca și ori care proprietate privată: deci esecutareea art. LV: 1871 în fundul regiu nu ar fi ecuitabilă, nici nu s'a efectuit până aci și nu s'ar putè efectuì nici în viitoriu, pentrucă averea comunală nu este atacabilă.

In contra aserțiunei dlui Ugron, că în fundul regiu nu ar esiste prăsire de vite, dechiar că în fundul regiu e o prăsire de vite mai desvoltată decât în întreagă Transilvania, ear aceasta dovedesce, că referințele de posessiune sûnt regulate acolo. Vě rog să primiți §-ful. (Să votàm!)

Președintele: pune la vot testul comisiunei.

Se primesce.

Szikszay Lajos: Vě cer pacienta numai pe vr'o câte-va minute, 'mi cetesc simplu propunerea care nu reclamă nici o motivare:

„Propunere: După §. 37 să urmeze următoriul §. nou:

„In privința permisibilității proporționării și a cheiei de proporțiune pentru teritoriele fostelor comitate Solnocul de mijloc și Zarand și a districtului Cetății de peatră sûnt de a se aplica dispositiunile art. XII: 1836.“

O aflu de lipsă aceasta, pentrucă art. LV: 1871 care se intenționează a se modifica, nu a fost în valoare pe acele teritorie.

Bokross Elek: In „partium“-urile reîncorporate dela 1861 încoace judecătoriele au aplicat normele art. XII: 1836, deci acolo aceste norme sancționate prin pracsa judecătorească sûnt în valoare. Pe basa acestei fapte n'am nici o escepțiune contra primirei §-lui propus.

Președintele: pune propunerea la vot.

Se primesce.

§. 38. „Remânênd în valoore dispositiunile cuprinse în art. XII: 1877, ministrul de justiție se îndrumează ca instrucțiunea referitoare la detaiurile procedurei ce o va emite pe basa acestei legi, să o compună în consonanță cu principiele art. XII: 1877.“

Se primesce.

§. 39. „Ministrii de justiție, de interne și de finanțe se împuternicesc ca timpul înactivărei acestei legi să-l decidă prin ordinațiune. Se împuternicesc mai departe ca detaiurile procedurei și dispositiunile transitorie să le normeze prin ordinațiuni și în cas de lipsă să poată suplinì și modifica instrucțiunile ce le vor emite.“

Ugron Akos: Primesc §-ful acesta, însă voiu să întreb pe dl ministru de justiție în privința procedurei, că la tribunale fi-vor încredințați cu provederea acestor cause judecători singulari? afară de aceasta cum voiesce să normeze procedura apelațiunilor? pentrucă ași dorì ca aceste cause să se pertracteze la judecătorii *extra seriem*.

Pauler Tivadar ministru de justiță: Dispositiunile necesarie pentru accelerarea acestor cause le voiu face la timpul său după consultarea esperților. (Aprobări).

Președintele: pune la vot §-ful.

Se primesce.

§. 40. „Cu esecutarea acestei legi se încredințează ministrii de justiție, de interne, de finanțe și de agricultură, industrie și comerciu.“

Acest proiect de lege transpunêndu-se la Casa magnaților s'a pertractat acolo în ședința dela 12 Iuniu și s'a primit fără nici o modificare.

Conferința dela Berlin.

Raportul

comisiunei technice asupra nouei linii de fruntarie turco-greacă propusă de Esc. Sa ambasadorul Franciei și asupra amendamentului presentat de Escel. Sa ambasadorul Rus.

(Încheiere.)

30. Spre a susținè această linie dsa s'a esprimat astfel:

„Argumentele dlor delegați ai Franciei, Marei-Britanii și Italiei în favoarea traseului francez dla marea Egeă până în apropiere de Han Kalibaki sûnt atât de nimerite, încât este peste putință să nu se recunoască, că aceasta linie de fruntărie ar corespunde mai bine cu intențiunile Congresului de Berlin.

„Intru cea ce privesce partea de ost a proiectului francez dela Hann Kalibaki, dealungul rîului Calamas până la marea Ionică, apoi această linie, după părerea delegatului Rusiei, lasă mult de dorit din punctul de vedere strategic, rîul Calamas ese împărțit în două părți.

a) Cursul superior până în apropiere de localitatea Velcista este foarte lesne de trecut și n'are nici o importanță militară.

b) Cursul inferior până la marea Ionică se destinge, după spesee mai multor delegați, prin adêncimea sa și prin dreapta construcțiune a malurilor sale, dominând pretutindeni malul inferior drept pe cel stâng.

Așa dar din punctul de vedere strategic, rîul Calamas este fruntărie nesuficientă, mai ales aceea parte unde formează un ungiu, apropiindu-se la un punct, unde este foarte lesne de trecut, de orașul Ianina la o distanță de 20 chilometrii. Traseul grec propus de plenipotențiarul rus și care se potrivesce cu linia fruntarie, ar procura orașului Ianina o mai bună apărare și prin urmare ar fi o fruntărie defensivă preferabilă liniei Calamas. De altă parte, după carta statului maior Austriac, numerul vadurilor peste Calamas este mult mai mare decât acela al drumurilor practicabile preste creasta de Nord. Din punctul de vedere administrativ, *caza* Philiates, care se află între malul drept al Calamei și fruntărie, a apărținut în toți timpii sandjacului Ianina, eară nu sanjacului Arghyrocastru care remâne actualmente de partea Turciei.

„Din punctul de vedere etnografic, anecsarea în fine de către Grecia a malului drept al Calamei până la fruntărie departe de a fi contradicere cu relațiunile etnografice ale acestei poporațiuni, din contră, ar corespunde cu datele statistice relative la această poporațiune.

„După calculele d-lui Iaksshitsch, directorul biuroului statistic din Belgrad, ale cărui mărturisiri se basează pe recensimêntul turcesc din anii 1873 și 1877, care nu poate fi bănuit de părtinire în favoarea Grecilor, resultă că numerul creștinilor din sanjacul Ianina, (împreună cu *caza* Philiates) este de 84 la sută din toată poporațiunea. Numerul locuitorilor, cari vorbesc grecesce, este de șepte ori mai mare decât numerul acelora, care se

---

Mahmud putea ușor să'și realisese planurile. Nimic nu împunea însă Albanezilor mai mult decât modul cu care Cara-Mahmud obicînuia să resbune înjuria. Tradiția albaneză dice că un locuitor din Scutari căpătă odată în Priștina o păreche de palme; cum audì Cara-Mahmud despre aceasta, trase pe pălmuitul la respundere, cum de a suferit în liniște asemerea batjocuri; apoi năvălì cu oștirea asupra Pristinei și o făcu asemenea pământului. Eată cum stăpâniau acum o sută de ani domnii feudali în împărăția Padișahului.

„Pentru a înțelege mai bine întreprinderile ulterioare ale lui Cara-Mahmund, eată să înșirăm câte-va observații de natură administrativă. După cucerirea jumătății apusene a peninsulei balcanice, Poarta a creat o împărțeală în provincii, conformă cu stările etnografice. Tot pământul cu locuitori Slavi l'au unit cu Bosnia, încât marginea administrativă a Bosniei ajungea până aproape de lacul Scutari. Muntenegru se alipì asemenea la Bosnia ca teritoriu nepacificat. Această împărțeală administrativă nu'i convenia însă de loc lui Mahmut, căci i lua ocazia de a se resbuna asupra Muntenegrului, adecă de a năvălì asupra țerei.

După sistemul feudal de pe atunci ar fi trebuit să ceară permisiune dela Vizirul din Bosnia, ceea ce nu convenia nici ambițiosului Albanez, si care din gelozie, nu i ar fi permis nici vizirul bosniac. Mahmund se adresà direct la Stambul: dar cererea lui fu respinsă. Atins de aceasta, chiemà pe Albanezi la arme și luà repede positiile dela graniță, Podgoriția, Spuci și Șabliac. Apoi pătrunse biruitor prin Muntenegrul întreg până la Nicsici și Colești, pe care le încorporà cu posesiunile sale. Mahmund pașa se întoarse la Scutari, după ce lăsase în locurile cucerite, între cari Gusinie și Plava, autorități albaneze, sau mai bine dicênd, autorități turcesci de naționalitate albaneză.

„Acì se sfêrși răbdarea Porții. Ea ceru catagoric dela Mahmud să restabilească vechia ordine a lucrurilor, la ceea ce Albanezul nu se supuse; această cu atât mai puțin, cât toate neamurile albaneze, moamentane și crestine, și înaintea tuturor resboinicii Miridiți, se declarară în favorul lui. Până și locuitorii Albaniei inferioare, cari nu se prea învoiau bine cu frații lor dela Nord, împărtășiră cu ei furoarea națională redeșteptată, deși nu primiau necondiționat tendențele lui Mahmund.

„Poarta se mișca. O armată împărătească, comandată la Zekerin și de Ceaușoglu, apăru la 1729 înaintea orașului Scutari. Bătut la câmp luciu Cara Mahmud adună puteri nouě împregiurul seu, că mai cu samă neamurile catolice dela munte i veniau în cărduri în ajutoriu; cu acestia el năvălì din castelul Scutari și din oraș și bătu cu totul oștirea împărătească.

Steaua lui Cara-Mahmud ajunsese la zenit!

Declarat rebel din partea Porții, el rupse ori ce relație cu aceasta, până ce un incident neașteptat dete lucrurilor o altă față.

„Muntenegrenii credeau, că togmai acum, când Albanezii s'au lepădat de domnia turcească, ar fi sosit timpul de a reapuca a lor tendențe de neatârnare și întrară în luptă.

„Acest moment e foarte însemnat pentru relațiunile albanezo-muntenegrene.

„Pentru prima oară s'a întêmplat acum, că Muntenegrenii atacară autoritățile și trupele albaneze dela granță, cari luaseră locul celor bosniace.

„Un strigăt de resbunare trece prin toată Albania, dela Sem și până la Șcumbri, dela Pristina până la Durazo.

„Mahmud însuși ceru grație la Stambul și o primì cu condiția de a face cu Muntenegrenii tabula rasa. Și mijloacele nu'i lipsiau într'adevèr.

„În cel mai scurt timp adună o oștire de 30,000 oameni și o gardă a sa proprie de 700 de Albanezi nobili din neamurile muntene. Însă, în acest moment suprem, îl părăsì pe bătrânul general rațiunea militară. Fără un plan de campanie bine stabilit..... el năvălì cu cetele nedisciplinate, orbite de sete de sânge, în Muntenegru, și în strîmtoarea dela Crușa fură împresurați și

Nr. 81. **Sibiiu, Sâmbătă 12 Iulie 1880.** *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 11 Iulie.

Publicul nostru are acum desbaterea legei agrarie întreagă dinaintea ochilor.*) Poate acum fără de nici o preocupațiune sĕ facă comparațiune între aprețiările noastre, făcute cu toată ocasiunea de câte ori s'a vorbit despre legea aceasta, până era proiect și decând a devenit lege, și între aprețiările ce și le va face publicul însuși după ce cunoasce și desbaterile asupra ei.

Un lucru credem că'l-va apreția publicul întreg ca și noi: că prelângă toată disproporțiunea numerică a fost bine că a fost și dintre Români cineva în dietă sĕ apere interesele acestora și că a fost bine, că Românii și afară de dietă s'au înțeles sĕ facă ceva și au făcut memorandul sau petițiunea cunoscută.

N'am câstigat tot, dar era sĕ perdem foarte mult, dacă nu se făcea nimica din partea noastră și câștigam și mai mult, dacă nu totul, când prelângă cei ce erau în casa deputaților din Budapesta, pe partea și de naționalitatea noastră mai erau măcar numai noue sau dece, care sĕ apere causa, care este causa massei poporului nostru, în cea mai mare parte agricultor și în mare parte fost iobăgit.

Nu împutăm, dar constatăm ceea ce nu se poate nega, nici ascunde. Și când constatăm, ne aducem aminte, că sûntem înaintea unui period nou de legislațiune, unde vor veni alte proiecte de legi desbătute, cari ne vor atinge și pe noi, pe cum ne au atins alte din periodele trecute.

Eată materie destulă de a ne gândi, că ce atitudine vom lua în viitoriu la viitoarele alegeri.

În privința aceasta simțim o mulțămire. Cel puțin într'o privință sûntem mai bine ca pe timpul, când se apropiară perioadele trecute. Acum este îngrigit, cel puțin sĕ avem cine sĕ îngrigiască, ca sĕ fim orientați și sperăm a și fi orientați.

Unor oameni însĕ li se pare, că în ceea ce privesce orientarea, isvorul ei este prea scump, prea avar în mesurile, care s'ar părè că publicul le așteaptă.

N'avem intențiune sĕ apĕrăm pe nimenea, dar acei ce judecă astfeliu, sau judecă pripit, fără cunoscința adevĕratei situațiuni, sau caută într'adins un obiect, asupra cărui sĕ'și verse focul intențiunei de a arĕta rîvna cătră afacerile publice.

In tipul acesta nu se promovează nici cea mai simplă causă. Declamațiunile sûnt bune numai de distracțiune.

Este de lipsă a sci, că dela 1869 în coace îndiferentismul s'a cam naturalisat între oamenii nostri. Acesta nu se poate desrădĕcina cu una, cu doue. Cu toate aceste sperăm, că el se va desrădĕcina și nu va trece mult și în privința viitoriului nostru vom sci ce avem de făcut și ce vom face. *Exempla trahunt*, și esemplul din dieta Ungariei are o elocuență mai mult decât atrăgĕtoare. De aceea răbdare! Graba strică treaba.

*) Publicarea desbaterilor s'a terminat în nr. 80.

Cumcă graba strică treaba ni o spun cei, amărîți în sufletul lor „că nu se face nimica“ din partea unui comitet electoral al Românilor. Dênșii, în rivna prea mare și de mult zel pentru libertate, pledează pentru octroare. Lăsăm velul asupra lucrului și nu'l descoperim mai departe. Cei ce au, și vor voì sĕ înțeleagă vor înțelege.

Dar pentruca se ajungem la ținta dorită fără vorbă multă și latĕ și fără discusiuni asupra imposibilului, publicul român ar trebuì sĕ fie mai interesat de causa adevĕrată a sa și dacă 'și-au ales comitet central electoral sĕ nu fie indiferent la indicările sale, căci dacă va fi indiferent va strica, nu comitetului, ci causei, ce are se represente comitetul.

Acì ar fi la loc rîvna.

Revista politică.

Sibiiu, în 11 Iulie.

„Times“ vrea sĕ scie și „W. Z.“ întăresce, că bar. Calice a primit instrucțiune, a influința la Constantinopole pentru indeplinirea tratatului dela Berlin. Austria și Germania au luat asupră'și misiunea de a atrage atențiunea puterilor signatare asupra împregiurărei, ca și celelalte țĕri din orient sĕ'și împlinească datorința ce le impune congresul din Berlin. Principatul Bulgariei d. e. este încă în restanță cu demolarea fortărețelor dunărene. Nu se scie dacă Rusia va fi aplecată a influința asupra clientei sale (Bulgaria) ca se satisfacă tratatului.

Dela Bucuresci se scrie la „D. Ztg.“ de nou, că în cercurile politice de acolo oamenii nu sûnt încântați de resultatul cu Arab-Tabia. Cu toate aceste au ajuns a recunoasce și politicii din Bucuresci că altcum nu se putea, de oare ce cu emanciparea și cu mergerea pe picioare proprie nu prea vrea sĕ meargă. România acum se rădimă de Austro-Ungaria, pentrucă acesteia a avut sĕ mulțamească și cât a câștigat în cestiunea Arab-Tabiei.

După „Polit. Corr.“ între Petersburg și Bucuresci a avut loc o corespondență diplomatică, pentrucă spre granițele rusesci se adună prea multe elemente revoluționare, care agitează contra Rusiei. Aceeași „Polit. Corr“. spune dela Bucuresci, că guvernul român fu încunosciințat de autoritățile administrative din țeară, că agenți numeroși rusesci umblă cruciș și curmediș prin România, dicênd, că caută nihilisti rusesci. Autoritățile române însĕ voiesc a descoperì în acesti detectivi oficieri rusesci, cari se interesează foarte mult de raporturile districtelor și se ocupă cu topografări.

În „Neue freie Presse“ găsim următoarea telegramă, ce i se trimite din Londra, cu data de 17 Iulie:

„După cum am anunciat deja nu mai este nici o îndoială, că cercurile guvernamentale de aici privesc trimiterea de funcționari germani la Constantinopole ca cel mai important eveniment al sĕptĕmânei. Eacă care este raționamêntul politicilor înțelepți asupra acestei afaceri: „Este prea adevĕrat, că Sultanul uresce ori ce amestec internațional, dar scie tot de odată, că nu va putè sĕ'l delăture de cât numai prin reforme radicale; el se teme însĕ de bărbați ca Midhatpașa tot atât de mult ca și de un amestec internațional. Ceilalți pași sûnt în schimb, incapabili; așa dar el tot va trebuì sĕ se acomodeze cu ori ce preț la un amestec străin.

„Rusia este cu totul esclusă din cestiune, Austria ar fi desaprobată dela Petersburg, Francia și Italia nu sûnt destul de puternice, și Englitera este astădi tot atât de neiubită în Constantinopole ca și Rusia. Rĕmâne dar Germania, pe care Sultanul o privesce ca statul cel mai puternic și mai nepărtinitor, subt a cărui protecțiune ar putè sĕ țină piept și panslaviștilor și panelenilor“.

Asupra intențiunilor principelui de Bismarck în această afacere, politicii de aici raționează astfel:

„Este prea adevĕrat, că Germania însăși n'are nici un interes direct și însemnat în Turcia; însĕ interesul cel mai mare al Germaniei este, de a împedeca pe Rusia de a devenì tocmai puternică în peninsula balcanică, și de a împedeca ca Austria sĕ fie prea slăbită prin ridicarea de state puternice inamice la fruntăriile sale. Principele de Bismarck a declarat adese ori, că cel mai mare pericol pentru Germania este în posibilitatea vre-unui atac deodată din partea Franciei și a Rusiei, și că acest pericol nu poate fi înlăturat decât prin aceea, ca nici unul din aceste două state sĕ mai dobândească nouĕ puteri, precum și prin cultivarea celor mai intime relațiuni între Germania și Austria. Totuși Rusia pregătesce actualmente în Bulgaria un nou resbel neoficial contra Turciei, pe când d. Gladstone declară din nou, că Austria nu trebue sĕ mai cucerească în peninsula balcanică nici o palmă de pămênt măcar. Așa dar Germania trebue sĕ se apere contra a două feliuri de pericole, adecă contra împuternicirii Rusiei și slăbirii Austriei. Precum Pitt isgonì altădată pe Prusia din America, tot astfel și principele de Bismarck combate posibilitatea unei alianțe franco-ruse în Constantinopole. Pe lângă aceasta se mai adaugă și strălucita ocasiune ca, printr'o satisfacere a invitațiunei Sultanului, sĕ se ridice prestigiul și influența Germaniei. Pe când Englitera, Francia, Rusia și Italia se certau, diplomatisau, țineau conferențe, scriau Note și trimiteau ambasadori speciali, principele de Bismarck făcea, fără mult sgomot, primul pas pentru introducerea adevĕratelor reforme în Turcia.“

Cestiunea aceasta care se agită necontenit, preocupă și presa englesă. Astfel „Times“ publică următoarea relațiune ce i se trimite din Constantnopole, cu data de 13 Iulie:

„Diplomații și bărbații financiari din Constantinopole au fost oare cum surprinși de aparițiunea fără veste a unui numĕr de funcționari germani cari, recomandați de cabinetul dela Berlin, au sosit aici spre a întreprinde o reformă radicală a administrațiunei financiare turcesci. Afacerea a fost arangiată în secret de comitele Hatzfeld, ambasadorul german, fără ca sĕ spue ceva despre aceasta colegilor sĕi. Ea este însemnată din punctul de vedere, că ne dă proba, că Sultanul a recunoscut starea cea desperată a financelor imperiului și consideră, că a venit timpul de a face ceva pentru a împedeca numirea comisiunei internațiouale de care se teme atât de mult. Nu este tocmai fără importanță faptul că el s'a adresat tocmai Germaniei, ear nu altei puteri. Incă de mult domnesce în palat idea, că Germania poate fi despărțită de coaliținea europeană; ear o alianță germano-turcă, ori cât de ridicolă ar părè bărbaților de stat dela vest, este considerată de unii politici de aici ca posibilitatea unui viitor foarte apropiat.

Asupra aceleași cestiuni, „Neue freie Presse“ mai scrie următoarele:

„Situațiunea esterioară este dominată actualmente de faptul netăgăduit al amestecului activ al Germaniei în desfășurarea cestiunii orientale. Prin trimiterea de oficieri și funcționari administrativi, guvernul german a dat o probă despre firma sa voință de a acorda spriginul seu Turciei, lăsată în voia întêmplării de toți aliații ei naturali și de a arĕta tuturor acelora, cari lucrează la desființarea Turciei, că ea nu va consimți la aceasta. Asupra cestiunei trimiterii de funcționari și oficierii germâni se povestesce, că Poarta a făcut această cerere după propria dorință a Sultanului și că guvernul german s'a grăbit a acceda în chipul cel mai binevoitoriu. Se mai amintesce încă, că chiar acum 40 ani a venit la Constantinopole după cererea Sultanului de atunci, un numĕr de sub-oficieri artileriști, cari au ridicat artileria turcească pe o așa treaptă, încât ea a trecut multă vreme mai bună ca cea rusă. Se dice că consiliarul de stat german, Wettendorf, care a sosit deja în Constantinopole, a fost rugat de Sultan sĕ ocupe postul de sub-secretar de stat în ministerul financelor“.

Foile din Berlin se espectoreză în timpul din urmă foarte semnificativ asupra trimiterei funcționarilor germâni la Constantinopole. Așa „Post“ crede că se poate lua de lucru sigur că Germania urmăresce o politică conservativă și merge mână în mână cu Austro-Ungaria. „Vossische Zeitung“ vede intărită influența germână în orient și dacă mai cugĕtă omul, că pe tronul românesc și cel bulgar șed principi de viță germană, s'ar părè că se adeverește vorba, că orientul trebuie pus în serviținl intereselor culturei germane“. La toată întêmplarea“, dice mai încolo foaia citată, Germania nu vrea se'și sdrobescă oasele pentru dominațiunea turcească.

Grecii și Albanezii.

Un Albanez musulman din cei mai luminați și mai considerați în provincia sa și care se află în Constantinopole, adresează diarului „Courrier d'Orient“ următoarea epistolă:

Când este vorba de faimoasa cestiune greacă, maioritatea presei locale

'şi are coloanele închise pentru aceia cari ar voì sĕ spue ceva adevĕrat. Dintre organele străine din oraşul nostru numai „Courrier d'Orient“ este imparţial. Grecii sciu foarte bine arta de a câsciga ţiarele ce lesne se seduc.

Nu este adevĕr nici logică pentru un ţiar, care are nenorocirea sĕ fie prins de o boală, ce se numesce cu un fel de mândrie, filelenism, şi pe care am putè-o cu drept numì altfel, dacă nu ne-am teme sĕ aducem supĕrare.

„Semaforul,“ nu este mai puţin capabil decât „Farul Bosforului“ şi e tot aşa de destoinic ca şi „Stambulul,“ nepotul filobulgarului „Levant Times,“ pentru a întuneca adevĕrul, a face din ţi noapte şi din noapte ţi, ca sĕ placă nepoţeilor lui Pericles, şi sĕ facă sĕ creaţă chiar pe Greci, că ilusiunile lor sûnt adevĕruri şi pretensiunile lor drepturi.

În numeru'i de Sâmbătă ţiarul franco-anglo-italian a publicat un articol intitulat Grecii şi Albanezii. Acest articol reprodus îndată de „Farul Bosforului“ şi de ţiarele grecesci din capitală, nu este un cap de operă, nici nu este nou, căci ceea-ce ţice a fost de o sută de ori publicat în grecesce şi aproape în acelaşi titlu; toate gazetuţele Atenei l'a înserat în coloanele lor.

Ce spune „Semaforul“ în articolul din cestiune?

Că toată Tesalia şi tot Epirul sûnt locuite mai esclusiv de Greci. Noi scim, că cei care formează maioritatea locuitorilor districtelor Larisa, Fersala, Domoco sûnt Românii. Ei sûnt singurii locuitori de pe ambele coaste ale Pindului şi ale celorlalte înălţimi ale Tesaliei pănă în Macedonia şi cari sûnt singurii Tesaliani, ce sciu mânuì armele; în fine Albanezii, care sûnt principalii şi cei mai vechi locuitori ai întregului Epir, şi mai cu samă a părţii dela Sud-Est; toate aceste naţionalităţi dispar înaintea ochilor „Semaforului“; el vede numai Greci, pretutindeni Greci şi earăşi Greci.

„Semaforul“ ne înşiră nisce statistice pentru a proba pretensiunile Grecilor; dar de unde le-a scos? Cine le-a făcut? Nu ne o spune.

După „Semafor“ districtul Ianina ar avè 115,000 locuitori, din cari 4.400 sûnt Musulmani. Mai întâiu „Semaforul“ n'a înţeles diferenţa între cuvêntul „albanez“ şi cuvêntul „musulman“. Pare că nu scie că unul diu aceste cuvinte semnifică naţionalitatea şi celalalt religiunea, şi că sûnt Albanezi creştini şi Albanezi musulmani.

Pentru că voiesce a vorbì de naţionalitate, după cum titlul articolului seu o arată, ar trebuì sĕ ne spue ceva despre Greci, Albanezi şi Români, şi nu despre creştini şi musulmani; în casul contrariu trebuia sĕ'şi schimbe titlul articolului seu. Albanezii apoi au arĕtat tuturor, că resistă şi fac resbel nu pentru religiunea, ci pentru naţionalitatea lor; creştini şi musulmani fac causă comună.

După „Semafor“, afară de cei 4,400 Musulmani, ce locuesc în Ianina toţi locuitorii districtului sûnt Greci. Dar noi scim că Meţovo, care face parte din acest district, este locuit numai de Români, jumĕtate satele din Zagori şi altele din giurul Ianinei aparţin aceleiaşi naţionalităţi şi locuitorii lor vorbesc numai românesce; femeile şi copiii nu sciu nici un cuvênt grecesc; nahie din Suli şi din Laca-Suli, care fac parte din Ianina, sûnt locuite numai de Albanezi creştini, întraţi în liga albaneză; cazele Paramitia, Filates şi Conița, din acelaşi district, sûnt locuite mai esclusiv de Albanezi, din cari cea mai mare parte sûnt Musulmani.

Cât despre districtul Preveza, Semaforul nu face menţiune. Dar credem util de a spune, că în casa Artei numai maioritatea aparţine Grecilor, şi pentru aceasta Poarta sacrificase acest colţ al Albaniei, oprind numai oraşul; casele Prevesei, Mărgaritei şi Pargei sûnt locuite mai esclusiv de Albanezi din cari maioritatea se ţine de cultul musulman.

In celelalte districte ale Epirului, cari vor remânè Turciei, nu sûnt Greci, afară numai din câteva cătune dela Dropuli şi câteva sate dela Pogoni în distr. Argirocastro, în care se vorbesce grecesce şi albanesce.

Eată adevĕrata statistică a Epirului.

După naţionalităţi: sûnt Albanezi 480.000, Greci 120,000, Români 34,000; după religiuni: Musulmani 330,000 creştini (rĕsăriteni) 300,000 şi israeliţi 4,000, — total 634,000.

E de observat, că Musulmanii şi Israeliţii ce vorbesc grecesce sûnt adăogaţi la numerul naţionalităţii grecesci, pe când ei nu sûnt şi nici vor sĕ fie Greci.

Unde este maioritatea greacă a Epirului? Negreşit în imaginaţiunea jeloşilor fileleni!

„Semaforul“ vorbesce apoi de scoalele grecesci din Epir, scoale create şi întreţinute cu banii Albanezilor avuţi şi Românilor, în cari misiunile elenismului lucrează în contra acestor două naţionalităţi. Dar au mai fost şi mai sûnt scoale grecesci în Romînia şi Bulgaria fără ca pentru aceea acele ţeri se aparţie Grecilor. Oara se apropie, în care nu numai Albanezii şi Românii Epirului şi ai Tesaliei, dar' şi cei 450.000 Albanezi din Grecia vor părăsì grecească pentru a'şi învęţa limba lor naţională, ce în nimic nu'i e înferioară, şi când vor voì sĕ înveţe grecesce, o vor studia-o ca pe o limbă străină.

„Semaforul“ în fine pare, că voiesce a servì pe Greci după metodul lor, adecă întrebuinţând calomnia. Pretinde că Albanezii departe de a resista Greciei, vor aştepta armata elenică cu satisfacţiune şi ca în 1847 şefii Albanezi între alţii, Amed ben Dino, tatăl lui Veisel bei şi al lui Abendin paşa, ministrul de esterne al Turciei, tatăl lui Abdul bei, care s'a dus anul trecut în Europa ca deputat al ligei albaneze, Semaforul pretinde, că şefii albanezi semnaseră şi presintaseră o petiţiune regelui Oton cerênd anecsarea ţĕrei lor la regatul elenic.

Sûntem în posiţiune de a declara, că aceasta e o pură calomnie, şi că nu numai Amed ben Dino, care a fost un personagiu foarte stimat şi dintr'o familie din cele mai influente din Albania, şi Abdul bei Coha, dintr'o familie tot aşa de influentă, şi care, fie ţis în trecut, n'are nici o relaţiune cu Abdul bei Frachari, al cărui tată îl crede Semoforul, nu numai acești bărbaţi ilustrii ai Albaniei sûnt contrarii poftelor elenice, dar cel mai inferior şi cel mai neînsemnat dintre Albanezi nu ar fi aşa de laş ca sĕ ceară sau sĕ accepte ca patria'i scumpă sĕ fie pusă sub jugul Grecilor!

Toţi cunosc bravura, ce Albanezii au arĕtat-o şi sângele ce au vĕrsat la diferile epoce pentru a'şi scăpa ţara şi drepturile suveranilor lor în contra pretenţiunilor injuste ale Grecilor. Albanezii au probat totdeauna fidelitatea lor cătră Sultan. Prin urmare ilustrul om de stat al Turciei n'are trebuinţă, credem, de a apĕra numele tatălui seu şi al familiei sale de o calomnie, care poate escita numai rîsul acelora, cari cunosc pe Albanezi şi Greci.

Dar dacă, din partene, am cere „Semaforului“ sĕ ne probeze ceea ce cu atâta cutezanţă o afirmă, Grecii 'i-ar putè venì în ajutor şi sĕ probeze această calomnie.

Un Albanez
din ţeara, pe care conferenţa din Berlin voiesce sĕ o anecseze Greciei.

„B. P.“

Corespondenţe particulare

ale „Telgrafului Român.“

Satulung, Iunie.*) (O taptă demnă de imitat). Creştinul adevĕrat ţine viaţa aceasta ca un deposit sânt sau ca un dar preţios, ce'i este încredut de creatoriul şi despre care va avè sĕ dea odată seamă Totdeuna preocupat de această cugetare, el nu caută altceva, decât sĕ întrebuinţeze bine acest dar. El scie, că viaţa 'i este dată ca sĕ se întrebuinţeze cu ea şi sĕ tragă folosul din tr'ênsa, precum cineva 'i-ar fi dat nisce bani cu dobândă, ca sĕ'i întrebuinţeze, dăruindu'i numai fructul lor, ear capitalul după un oare-care timp... sĕ'l reîntoarcă creditoriului seu intact. Ca sĕ facă creştinul adevĕrat aceasta, caută tot mai mult de a se apropia de marginele perfecţiunei fiinţei lui încât 'i este permis de creatoriul şi n'are alt studiu mai serios, decât studiul virtuţei şi al religiunei: „Toate poruncile şi preceptele religiunei, care o mărturisesce, sûnt întipărite pre inima lui cu caractere nesterse.“ Sciind apoi creştinul, că poruncile şi preceptele religiunei nu numai că nu'l opresc, ba încă îl îndeamnă anume, ca sĕ întrebuinţeze toate mijloacele, care ar atêrna de el spre a face o viaţă plăcută nu numai sieşi, ci şi familiei sale, ba şi semenilor sei. El nu vede altceva în scopul vieţei, decât sĕ practiceze virtutea, sĕ ajute pre alţii şi sĕ înveţe — cum se ţice, a murì bine. El privesce viaţa aceasta ca o călĕtorie împreunată cu multe griji şi pericule, dar care în cele din urmă are sĕ'l conducă în patria lui cea adevĕrată, în ceriu; el se gândesce totdeuna la ceasul cel de pe urmă, când are sĕ finească această călĕtorie spinoasă şi'l asteaptă ca un filosof creştin, nici dorindu'l, dar nici temându se de el, cu o deplină supunere decretelor provedinţei. Sciind în fine, că avuţiele şi desfătările acestei lumi nu'l pot face deplin fericit, îşi vinde toată averea şi o dă săracilor, după principiul sântei legi, ce'i promite, că făcênd aceasta va avè comoară în ceriu. Tot preceptele acelei legi şi ţice: „Nu vĕ adunaţi comoară pre pământ, unde moliele şi rugina o strică, ci vĕ adunaţi comoară în ceriu, unde nici moliele nici rugina nu o strică şi de unde furii n'o sapă şi n'o fură.“ Ce a vrut sĕ ţică sânta lege prin preceptul acesta? Nimic alta, decât că toată sirguinţa şi toată aplecarea omului de a'şi aduna averi în viaţa aceasta pământeană, e zadarnică, e deşartă, dacă nu caută ca partea cea mai mare a acelei averi sĕ o ducă cu sine şi dincolo de viaţa aceasta, dacă nu caută sĕ'şi adune comoară în ceriu: numai fapta cea bună, singură virtutea poate fi aceea parte a averei lui, care va remânè prelângă el ca un soţ nedespărţit, ca o avere eternă şi în viaţa ceealaltă. Nu e avere, nu e rolă în lumea aceasta mai preţuită şi mai demnă decât averea şi rola omului virtuos; dară nu ca a fariseului, pre care lumea îl credea de cel mai moral, de cel mai virtuos, precând el sub mantia virtuţii ascundea o fală, o îngâmfare şi o deşertăciune goală, era un om virtuos în formă, pe din afară, dar în fund nu era altceva decât un vanitos, decât o fantomă. Nu este virtute fără motivul iubirei nefăţărită cătră fiinţa cea mai naltă, fără o adevĕrată iubire a semenilor sĕi şi fără sirguinţă persevantă de a se perfecţiona pre sine însuşi spre a se putè pune pe calea, care duce la destinaţiunea lui. Tot ce ar face omul fără aceste motive cardinale, nu e virtute creştinească.

Virtutea sau fapta cea bună precum pănesce toate averile acestei lumi, precum a ţis şi filosoful Plato: „Tot aurul de deasupra şi de sub pământ nu seamănă cu virtutea? Deşì virtutea e prigonită aţi, deşì puţini pun preţ pe ea, tot numai acela a aflat secretul şi scopul vieţii, numai acela, care se năzuesce neîncetat după ea şi care caută a o preface într'o însuşire proprie a sa. Dar omul odată virtuos nu se mulţămesce numai cu aceea, ca el singur sĕ fie virtuos, cì unde poate, caută sĕ facă şi pre alţii virtuoşi şi fericiţi. Numai aşa virtuţile şi faptele cele bune ale omului vor remânè o avere vecînică, un soţ nedespărţit şi credincios până dincolo, ear aici amintirea şi influenţa lor asupra noastră, ne vor servì ca un far conducĕtoriu pe ocianul acestei vieţi, ca un esemplu viu pentru ori cine!

*) Din lipsa de spaţ întârţiată.

In 10 Iunie (29 Maiu) a. c. adecă în ţiua Inălţării Domnului se împlinise un an, de când nisce fii buni perduse cel mai preţios tesaur, pe mama lor; un an se împlinise de când comuna noastră Satulung nu mai numeră între cei vii pe una dintre cele mai virtuoase femei şi dela care avuse multe binefacerì în decurs de mai mulţi ani; un an ţic se împlinise de când d-na Ana Stoica născută C. Moldovean părăsise această viaţă spre a se duce la locul de odihnă eternă, după ce vieţuise 65 ani; 20 căsătorită şi 29 văduvită. Această femeie atât în decursul fericitei sale căsătorii, cât şi al văduviei sale s'a dinstins prin calităţile şi prin virtuţile cele mai eminente, atât ca soţie, atât ca mamă de familie, cât şi ca membră a acestei comuni. Prin purtarea ei cea afabilă şi atrăgĕtoare, prin consiliele ei cele bune, prin stăruinţa şi prin nenumeratele binefaceri cu cari contribuia la tot ce e bun şi salutar pentru binele comun, atrăsese atenţiunea întregei inteligințe din loc, ba şi a altor persoane demne din afară, care avuseră norocirea a o cunoasce aşa că devenise în urmă cea mai stimată şi mai preţuită femeie din comuna noastră,

Respectata noastră matroană, — după ce'şi văduse pre toţi fiii bine norociţi şi bine asiguraţi, căţênd într'o boală grea şi prevĕţêndu-şi în urmă finitul, 'şi-a întogmit toate ca o creştină adevĕrată 'şi-a făcut testamentul de moarte şi după ce toate i erau bine cugetate şi bine orênduite, a ţis cu bĕtrânul Simion: „Acum slobozesce pre roaba ta.....“

Dintre nenumĕratele binefaceri cu cari a contribuit la binele comun, fie'mi permis a amintì numai două:

1. A ajutat biserica din Cernat cu mai bine de 100 fl.

2. Prin testament a lăsat la fondul scoalei din loc 120 fl., pentru cari binefaceri ambele comune nu o vor uita nici odată.

Ceva mai mult: mult iubitul şi preţuitul ei ginere şi distinsul nostru director scolar din loc Ioan Dorca conscienţios şi următor fidel virtuţilor creştinesci de cari era condusă soacra d-sale a predispus, ca cât va trăì, în fie-care an sĕ se facă parastas în biserica vechiă din loc, totdeuna în Dumineca după ţiua Inălţării Domnului, când se vor împărţi şi haine între copiii cei sĕraci, dar cu bune purtări dela scoala noastră de dinjos; ear după moartea d-lor promite a lăsa un fond, din venitul căruia sĕ se tacă şi de acì înainte parastas şi sĕ se împartă haine după dispositiunea de sus pentru mult iubita d-lor mamă, care atunci se va vedè şi în statutele ce le va lăsa relative la acel fond.

Conform dispositiunei amintite, Duminecă în 1/13 Iulie s'a şi ţinut parastas, care s'a finit prin 2 cuvêntări acomodate scopului şi prin distribuirea hainelor între copii.

Era ceva plăcut, domnule redactor, cum poporenii priveau cu pietate şi cu o mare curiositate la actul acesta, ce nu'l mai vĕţuserĕ sevêrşindu-se de nimenea până acì în forma aceasta; era plăcut cum copilaşii îşi întindeau mânile spre a primì oferte marinimoase din mâna distribuitoriului.

Incă câteva cuvinte sĕ mai schimbăm şi am terminat. Precum este sciut mai preste tot la poporul nostru domnesce reaua datină, că dacă moare cineva cu deosebire oameni crescuţi şi cu ceva avere sĕ'i facă pomeni şi încă pe la noi până la 7 ani. Cum se fac şi cât se spesează cu ele, cred că nu mai e de lipsă sĕ o spuiu, de oare ce în genere e cunoscut. Am fost norocit sĕ mĕ împărtăşesc şi eu în multe locuri şi de multe ori din acele pomeni. Era ceva curios pentru mine, cum babele şi bĕtrânii,

servă de limba albaneză, şi representă 86 la sută din toată poporaţiunea.

„Ultimele date ale studielor etnografice făcute de d. Kiepert, precum şi lucrările dlui Sax confirmă datele mai sus ale lui Iaksschitsch.

„Mărturisirea delegatului austro-ungar, cavaler de Zwiedinek, care a şedut multă vreme în Ianina, stabilesce de asemenea caracterul esclusivamente grec al poporaţiunilor din basinurile Calamei de sus — o împregiurare, care face să se dorească o rectificare a traseului francez în această parte de loc.“

31. Conclusiunile dlui comisar rus au dat nascere următoarelor observaţiuni critice. Prin traseul propus de Dsa lungimea nouei fruntărie dintre Han Kalibaki şi mare să mărească cu 25 Chilometrii, şi fiindcă punctele de trecătoare dintre ambele puncte opposite sûnt numeroase, ea ar fi anevoe de supraveghiat în timpi de pace, şi cu greu s'ar putè împedeca pe aici chiar şi trecerea bandelor de tâlhari şi a contrabăndilor, şi prin urmare a nu înlătura causele unei neîn elegeri. Rîul Calamas, care din contră numai vara poate să fie trecut în cursul seu din centru prin apropiere de Velcista nu procură, în atară din acest ţinut întins, tocmai numeroase vaduri unde supravegherea se poate esercita fără multă osteneală. El procură un traseu suficient, desbrăcat de ori ce caracter agresiv şi care este lesne de delimitat pe tĕrâm. Această linie pare a le acorda şi Grecilor un sistem de apĕrare concentrătoare pe şesul dela Ianina.

32. Este prea adevĕrat, că admiţêndu-se talvegul, se lasă afară poporaţiunea greacă din districtele Kurenda; dar şi traseul de pe deasupra crestelor poate fi învinovăţit, care cuprinde în sine districtul Philiates, unde predomensce elementul albano-musuluman, şi care, de şi forma acum câţi-va ani o parte din sandjacul Ianinei, el este mai mult legat, prin relaţiuni comerciale şi inrudiri de simţeminte politice, cu sandjacul Argyrocastrului, la care a şi aparţinut altădată.

33. Ori ce linie s'ar alege fie ea talveg sau creasta dela Nord, ea nu va putè nici odată, din causa amestecului neevitabil, să împartă poporaţiunile întocmai după rasă, limbă şi religiune.

34. Astfel fiind, linia Calamas pare a fi cea mai în acord cu spiritul protocolului al 13-lea, care n'a fost nici odată interpretat în sensul unei complecte cedări a întregului basin al Salambriei şi Calamei către Grecia.

35. Închiêndu se discuţiunea comisiunea, conformându-se dorinţei esprimate d. delegat rus, procedă la votarea amendamentului primitiv. Acest amendament fu respins cu cinci voturi contra unul, care s'a obţinut.

36. Comisiunea a adoptat apoi cu o maioritate de cinci voturi contra unul, care s'a obţinut, traseul dintre Han-Kalibaki şi marea Ionică propusă de d. ambasador al Franciei.

Berlin, 24 Iunie 1880.

Blum, Zwiedinek, Ripp, Vérier, Lintorn-Simgons, Sironi, Bobrikoff.

Nota colectivă a puterilor.

„Neues Wiener Tagblatt“ publică textul Notei colective, pe care puterile au adresat-o Porţii şi Greciei în urma conferenţei dela Berlin:

De vreme ce congresul dela Berlin, în al 13-lea protocol al său, a desemnat punctele principale ale traseului ce a crezut de trebuinţă să tragă între Turcia şi Grecia, puterile au căutat mai întâiu o soluţiune în negociările directe, care avură loc între ambele State pre această basă. În urma a două conferenţe, ţinute una la Prevesa şi alta la Constantinopole, comisarii Turci şi Greci, după lungi desbateri, n'au ajuns de cât la aceea, de a constata divergenţa lor de păreri. În faţa acestor încercări nefructuoase, puterile alese spre aceasta de tractatul dela Berlin 'şi-au propus mijlocirea lor.

Dacă această mijlocire va fi eficace, ea va trebui să fie esercitată în toată întinderea ei şi cabinetele, cunoscênd dispoziţiunile reciproce ale celor două State interesate, au prescris representanţilor lor întruniţi în conferenţă la Berlin ca, în acord cu datele generale ale protocolului al 13-lea, să stabilescă o linie, care să ridice între Turcia şi Grecia o bună şi solidă fruntărie defensivă.

Plenipotenţiarii, în urma unei discuţiuni foarte amănunţite şi afară de aceasta lămuriţi prin raporturile comisarilor technici delegaţi de guvernele lor, au stabilit în unanimitate, conform cu mandatul lor, linia de fruntării acì cuprinsă şi au espus-o în următoriul act, care resumă şi închee desbaterile lor:

De vreme ce negocierile începute între Turcia şi Grecia, pentru rectificarea fruntăriilor lor, n'au condus la nici un resultat, subsemnaţii represintanţi ai puterilor care, prin prevederea actelor dela 13 Iulie 1878, sûnt chemate a esercita mijlocirea între ambele State, s'au întrunit într'o conferenţă la Berlin. Conform dar cu instrucţiunile date de guvernele lor şi după mature desbateri, inspirându-se totdeodată de spiritul şi litera protocolului al 13-lea, au admis în unanimitate următoriul traseu:

„Fruntăria va urma talvegul Calamei, dela gura acestui rîu din marea Ionică până la isvorul său în vecinătate cu Han-Kalibaki, apoi crestele munţilor, care formează linia despărţitoare între basinile rîurilor.

„Şi adecă spre nord de Vojusa, va urma Haliaemonul şi Mauronericsul împreună cu toţi coafluenţii săi, şi spre sud Calamas, Arta, Aspropopotamos, Salambrias şi coafluenţii săi. Această linie se sfêrşesce lângă Olimp, a cărui comă o urmează până la estremităţile sale dela ost, lângă marea Egeă.

„Această linie lasă spre Sud lacul Ianina şi pe toţi afluenţii sei, precum şi oraşul Metzovo, care cad toate de partea Greciei.“

Guvernele Germaniei, Austro-Ungariei, Marei-Britaniei, Italiei şi Rusiei învită prin urmare pe guvernul Maj. Sale împĕratul Otomanilor şi pe acela al Maj. Sale regele Grecilor să accepte linia espusă în documentul de mai sus şi pe care puterile mijlocitoare întrunite în conferenţă au recunoscut-o în unanimitate ca corespundênd spiritului şi literei tractatului dela Berlin şi protocolului trei-sprezece al congresului.

(*Urmează semnăturele*).

Posta din urmă.

După „Presse“, comisiunea europeană din Constantinopole, din care face parte şi consulul general rusesc, se dice, că a decis introducerea limbei slavice, ca limbă oficială, în Macedonia. În cercurile mahometane a consternat scirea cu atât mai mult, cu cât mesura aceasta va scoate pre mulţi Turci din funcţiuni, înlocuindu'i cu Bulgari, şi dovedesce o tendenţă politică îndreptată contra Turciei.

Din Cetinie se telegrafează, că guvernul a dat ordini să se întărească Antivarii cu şanţuri, asijderea Zalievo şi Dobraroda. Guvernul se va adresa către puteri cu o a doua notă pentru înnoite vătĕmări de graniţe din partea Albanezilor. Representantul muntenegrean Vucovici este însărcinat a protesta la Poartă. Trupele concediate din causa secerişului sûnt de nou chiemate sub arme pentruca să fie trimise la Podgoriţa. Înaintea cetăţii Dulcigno, — a comunicat representantul rusesc Ionin, — vor apărè năi de resboiu.

Varietăţi.

*(Maestatea Sa) împĕratul după cum ne spune „Bohemia“ — va cerceta pe împĕratul Wilhelm şi în anul acesta, ca şi în anii trecuţi, în Gastein. In 28 Aug, va călĕtorì la manevrele din Galiţia, unde va sta până în 22 Sept. a. c.

*(Postal). Dela 20 Iulie a. c. începênd circulaţiunea posteì cu trăsură pe ţi între Cându-mare Nagy-Kend şi Mureş-Oşorheiu (Maros-Vásárhely) va pleca dela Cându-mare dimineaţa la 8 oare 30 minute, şi va sosì la M. Oşorhei la 11 oare 30 minute, eară dela M. Oşorheiu va pleca d. a. la 2 oare şi va sosì la Cându-mare la 5 oare 5 minute.

*(Musică). „*Cântec de primăvară.*“ Poesie de V. Bumbac — Cor viril de C. G. Porumbescu Proprietatea şi editura librăriei române I. E. Ţĕran în Oraviţa (Banat). Preţul 1 fl. v. a. = 2 lei 50 bani. Ţinem această piesă musicală de una din cele mai bune, câte s'au produs până acum de vre-un compositor român. Melodia e plăcută posedând un grad oare care de gingăşie.

*(Numire nouă). Ministrul reg. ung. de înterne a dat ordin, ca pe viitor comuna Windten din comitatul Wieselburg să se numească cu numele unguresc „Sáson.“

*(Comitetul Asociaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi) anunţă că în Braşov sûnt locuri a se aşeda copii la meseriile: cismărie, putnărie (bugnerie), cordonărie, lăcătărie, măsărie, tunărie şi la pălărierie. Condiţiunile sûnt: copiii să aibă etatea de 14 ani; să scie cetì şi scrie; să fie 4 ani ca învĕţăcel şi să aibă vestmintele de acasă.

Braşov 7/19 Iulie 1880.

B. Baiulescu.

*(„Nemere“) un jurnal unguresc ne spune, că maestrul postal din Aita-mare (Nagy-ajta), comitatul Treiscaunelor (Háromszék) om în etate de 60 ani s'a spêndurat, din pricină, că a defraudat mai multe sume considerabile din banii postali.

*(Steagul unguresc) a pricinuit şi în Panciova un cas trist. Pe timpul adecă când era archiducele Iosif aici, un Sêrb cu numele Emanuil Mita în onoarea archiducelui a scos şi el steagul unguresc la casa sa. Pentru acest fapt alt Sêrb Sava Leovici, înjurându'l şi batjocorindu'l un al treilea Sêrb Petru Petrovici, luà în scut pe înjuratul Mita. Acest fapt însĕ turburà pe Leovici într'atâta, încât luând acesta un scaun îl trântì lui Petrovici în cap, apoi bătându'l bărbăresce îl lăsà scăldat în sânge şi de jumĕtate mort. Pentru această faptă Leovici fu închis la poliţie şi acuma curge contra lui procesul criminal.

*(Cazaci rusesci) au trecut 15 la numĕr în 15 Iulie n. cu puterea graniţa austro ungurească şi fiind opriţi de gendarmii austro-ung. cazacii au început a da focuri şi a se încăera. Cazacii au trecut graniţa austro-ung. pe la comuna Podwolocziska având de scop, a elibera din închisoare pre doi vagabunzi rusesci, cari erau nisce criminali depravaţi.

*(Krassoi Lapok) din Lugoj — ni se scrie — în 28 amintesc, că solgăbirĕul din Crassova, care este în serviţ mai mult de 40 ani, are să resigneze sau să abdică de postul seu. Câţi va dintre inteligenţii din părţile acele au întrebat pe dl solgăbirĕu în persoană, ce va să dică corespondenţa din „Krassoi Lapok“, relativă la resignarea sa. Dl solgăbirĕu a respuns că nu scie nimica de nici o resignare a sa. Deci se miră cu toţii de unde a putut Krassoi Lapok scornì astfeliu de scornitură. Inteligenţii din cerc sciu, că dl Balog este un bărbat activ îngrigesce de scoale, cu un cuvênt de când este domnia sa solgăbirĕul s'au putut observa progres. „De o cam dată atâta“ dic dd. trămiţători la sfêrşitul comunicatului ce l'am reprodus în cele de mai sus.

*(Tresnet). In 14 n. a trăsnit în casa unui neguţător ferar din Oradeamare. Din norocire casa fu abia de un an înzestrată cu paratunet. Acest înstrument a fost o mare fericire căci a scutit de casa n'a fost aruncată din fundament în aer. In pivniţile casei adecă s'au aflat grĕmădite mai multe măji prav de puşcă si alte materii esplodătoare, cari dacă paratunetul n'ar fi condus fulgerul în pământ, ar fi aprins cu sigurarităte casa şi ajungênd focul şi în pivniţă aprindea aici pravul şi cele lalte materii esplodătoare şi aceste ne evitabil aruncau casa cu totul în aer şi o nimiceau totalmente. Şi din acest cas se poate uşor vedè, cât de urgenţă este înzestrarea caselor cu paratunet.

*(Trăsnet). Din Györgyös se scrie cu datul 14 Iulie, că un fulger descărcêndu-se în moara de vapor a vĕduvei A. Schweitzer deacolo a aprins deodată toată moara, carea, dacă un maşinist curagios n'ar fi desfăcut ventilul dela căldarea de vapor,

---

nimiciţi cu totul. Părăsit de toţi oamenii sei, bĕtrânul leu se luptà mult timp cu cei 600 de Scutarioţi aleşi contra unei grozave mul'imi. Toţi căzură până la cel din urmă. Albanezii îşi aflaseră Thermopylae al lor. Nici unul din cei aleşi nu'şi revĕdu patria. Cârdurile cele mari însĕ risipite, întorcêndu-se în Albania, respândirà vestea de spaimă din munte în munte, din vale în vale.

Această bătălie dela Cruşa a fost cea mai mare, mai sângeroasă şi mai fatală bătălie, care a avut loc vre-odată între Muntenegreni şi Albanezi.

„De acì remase câmpul liber pentru represalii de tot feliul.

În timpul interegnului francez din Dalmaţia, trupe franceze au încercat a întra în Albania, însĕ şi Albanezii creştini şi cei moametani se opuseră invasiunei. Neamurile creştine nu voiau să se lapede de domnia turcească. Ei voiau să remână Albanezi. Slaba dominaţiune turceaccă era, după instinctul lor politic, mai favorabilă tendenţelor lor de neatârnare, decât puternicul regim napoleonian.

„Urmaşul lui Cara-Mahmud, nu întervenia de loc în cercurile sângeroasă ce le aveau cu Muntenegreni.

„După moartea lui Ibrahim venì ear un membru din familia Buşatlia în scaunul de guvernator la Scutari. Acesta era Mustafa-paşa. El se însufleţi, curênd de ideile lui Cara-Mahmud, dar n'avea calităţile predecesorului seu. După resboiul turco-rusesc de la 1828-1829 Mustafa să proclamà îndepedent, şi anume la 1831; dar o armată condusă de marele Vizir Reşid-paşa îl bătu la Banana, şi refuginduse la Scutari, fu prins şi decapitat.

Schiţa istorică de faţă ne arată ce străvechiu e antagonismul între Muntenegreni şi Albanezi; apoi ne dovedeşte, că la poporul albanez confesiunea religioasă nu decide nimic şi că pentru înterese naţionale aleargă şi moametan şi creştin sub acelaşi drapel, fie contra slavismului fie contra autorităţii Porţei.

„Indep. Rom.“ Iaşi.

fără îndoială ar fi fost aruncată din fundament în aer, și s'ar fi nimicit totalmente. Și așa paguba este preste 16,000 fl. v. a.

Nr. 73. 1880. Presidiul Reuniunei învățătorilor rom. gr. or. din diecesa Caransebeșului.

Mult onorate d-nule Președinte! Prea stimatul domn Dr. Lazar Petrovici, profesor la institutul pedagogic teologic din Arad a donat pe seama bibliotecei Reuniunei învățătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeșului un esemplar din opul seu; „Compendiu pedagogic". Opul este menit în deosebi pentru părinți, preoți, învățători și pentru toți aceia, cărora le zace la inimă fericirea junimei prin educațiune. În acel op este tractată educațiunea din toate punctele de vedere. La elaborarea opului, autorul s'a folosit de autorii cei mai buni, dar nu s'a ținut în sistem de nici unul. Opul e împărțit în 3 părți: Partea I. Antropologia pedagogică, Partea II. Pedagogia generală, Partea III. Pedagogia specială și cuprinde un material bine arondat și mult folositor mai cu samă pentru educătorii de profesiune și este scris într'un limbagiu corect și frumos pe 176 de pag. și se poate procura la autorul în Arad cu prețul de 1 fl. 50 cr.

De asemenea Prea stimatul Domn Teodor Ciontea, profesor la acel institut pedagogic din Arad, a donat opul seu: „Compediu de Geografie universală," prelucrat în usul scoalelor medie și a preparandiilor. Opul este menit în linia primă pentru scoalele medie și preparandii și în el este tractată Geografia patriei din toate punctele de vedere; — celelalte staturi din Europa, precum și celelalte continente sûnt tractate numai în liniamente generale. La compunerea opului, autorul a mai folosit în genere mai mulți autori moderni. Opul e împărțit în 3 părți: Partea I Geografia matématică, Partea II. Geografia fisicală. partea III. Topografia și Aetnografia (geografia politică) și cuprinde un material foarte folositor pe 303 pagine atât pentru învățători dela scoalele medie și preparandii, cât și pentru învățători dela scoalele elementare, pentru cari în specie autorul a îndegetat pe scurt principiile, cari trebue observate la propunerea geografiei și se poate procura la autorul în Arad, cu prețul de 1 fl. 50 cr.

Tot așa prea stimatul domn Nicolau Avram, învățătoriu în Totvaradia (cottul Arad) a donat opul seu; „Despre Legume." Plântarea și crescerea lor. Cartea cuprinde în sine învățături pentru poporul român, care tocmai are lipsă de conducere la cultivarea legumelor, adecă de regule sigure, pe cari sĕ'și baseze cultivătoriul lucrările sale. Specificarea și cunoascerea acestor reguli sûnt cuprinse pe 122 de pagini în acest op foarte folositoriu pentru învățători, femei, prunci și pruncele din scoală repetitoare. Autorul acestei cărți încă s'a ajutorat de mai mulți autori străini și renumiți și a împărțit legumele după practica grădinăritului. Prețul unui esemplar este 60 cr. și se poate procura deadreptul dela autor.

Drept aceea subsemnatul presidiu apreciind insemnatatea acestor 3 opuri pentru învățătorii nostri poporali, își implinesce o plăcută datorință recomandând cu toată căldura spre prenumerare amintitele opuri tuturor învățătorilor și scoalelor noastre gr. or. din diecesa Caransebeșului pe calea despărțemintelor Reuniunei, și adecă: Mult on. d-ta vei dispune cercularea acestei dispositiuni între toți membrii și învățătorii din desp. mult on. d-tale îndemnându'i cu tot zelul a prenumera susläudatele 3 opuri donate pe sama bibliotecei reuniunei noastre, pentru cari prin aceasta se aduce donatorilor mulțămita noastră călduroasă.

Bocșa montană în 4/16 Iulie 1880.

Stefan Antonescu m. p.,
președinte.

Ioan Marcu m. p.,
notariu.

Bibliografie.

Alessi A. P. sî Popu Massimu, *Resbelulu orientale*. Fascic. IX—XV (sfîrșit). Graz, Editur'a lui Paul Cieslar 1878 (—1880).

Astfel s'a terminat acest op adjustat cu o deosebită eleganță de către neobositul editor dl Cieslar, care merită a'și primi recunoscința Românilor prin cumpărarea cât mai grabnică a cărței. Fasciculele din urmă conțin între multe ilustrațiuni, și charte și „Charta specială a României." Prețul opului întreg, legat elegant în pânză cu gravuri aurite, este 8 fl, v. a.

Ghica G. M., *Cestiunea proprietății în Dobrogea*. Partea I. Proprietatea fonciară și în special domeniul public urmat de cod. otoman din 1858, tradusă în românesce. Bucuresci 1880.

Alexie I., *Prisonierul sau resbele în miniatură și gimnastică*, jocuri pentru copii, ilustrat cu 30 xilografii. Prețul 1 leu (50 cr. v. a.)

Maniu V., *Proscrisul român*. Dramă originală națională în X acte și V tabeluri. — In ajunul evenimentelor din 1848. — Scena se petrece în capitala Trausilvaniei. Bucuresci 1880. Prețul 2 lei (1 fl. v. a.)

Convorbiri literare. Anul XIV — No. 4. dto 1 Iulie 1880.

Sumariu: *D. Petriceicu Hasdĕu și Cuvente den bătruni*, critică de A. Cihac (sfîrșit). — *Aforisme.* compuse într'un cerc literar din Bucuresci (urmare). — *Budulea Taichii*, novelă de I. Slavici (sfîrșit). — *O călĕtorie în Dobrogia*, de Teodor T. Burada (sfîrșit). — *Scrisori ale lui Eliade Rădulescu către Costachi Negruzzi*, (VI și VII). — *Păsurile unui American în România*, de N. D. Xenopol (urmare). — *Povestea lăcrimioarelor; Că mi-ar sdrobì*, poesii de Veronica Micle. — *Ea*, poesie de N. Volenti. — *Setea de iubit*, poesie de N. Pruncu. — *Mormêntul din Busento*; *Pelegrinul din St. Just; Părĕul*, poesii tr. de M. Pompiliu. — *„Vocea Romana"*, critică de M. P. — Erată. — Corespondență.

Albina Carpaților. Tomul IV.

Sumariul Nrului 17: *Tecst*: *Dina*, novelă originală (continuare). — *Dóuĕ stele*, poesie de Teodor Bota. — *Șoimul la Români*, de S. Fl. Marian. — *Oftare*, poesie de Iason Biano. — *Antony*, dramă în 5 acte de A. Dumas, traducțiune de Leon Jaworower. — *Vulturii crucei*, poesie de Iason Biano. — *Mostre de dialectul macedo-român: Fecior muşat cu perlu de Chrissafe*, — *Varietăți*, Bibliografie. Ghîcitură triunghiulară. — *Ilustrațiuni:* Timpuri tericite. — Locusta gigantică. — *Pe copertă: Cronica, Anunciuri.*

Sumariul Nrului 18: *Tecst: Dina*, novelă originală (continuare). — *Lui Vasile Alecsandri*, poesie de H. Rheinstein. — *Despre corale*, de G. Pocreanu. — *Antony*, dramă în 5 acte de A. Dumas, traducțiune de Leon Jaworower (continuare). — *Șoimul la Români*, de S. Fl Marian (fine). — *Mostre de dialectul macedo-român*: *Fecior-muşat cu perlu de Chrissafe*, de Vangeliu Petrescu (Crușovén) (fine). — *Melancolie*, poesie de H. Rheinstein. — *Religiunea și etica la vechii Persi*, schiță culturo-istorică, după Zimmermann. — *Varietăți*, Bibliografie, Ghîcitură de Șach. — *Ilustrațiuni*: Me iubesce, nu me iubesce .... — Plăcerile verii. — *Pe copertă: Cronica, Anunciuri.*

Economic.

Budapesta, 17 Iulie n. In mai multe rapoarte amintisemi, că recolta în anul acesta va fi mai bună ca de mijloc. Toate semnele și toate împregiurările timpului ne îndreptățiau la acele părerî. După cum a fost timpul și în sĕptĕmâna trecută o repetim acum cu toată puterea cuvêntului, că recolta anului acestuia în toate speciile de cereale este foarte bună și tare îmbucurătoare. Pentrucă deși au domnit în multe locuri din giurul capitalei vremuri tari cu grindine și în sĕptĕmâna trecută, cari au stricat ici colo dară puțin, totuși timpul mai mult frumos și foarte cald a înaintat cu nespusă iuțală crescerea, desvoltarea și coptul tuturor cerealelor, cu deosebire însĕ a grânelor, secarilor și a orzurilor, cari toate sûnt mai de tot secerate și grijite pe timp frumos. Grânele, cari s'au vêndut deja în piață, sûnt desvoltate preste asteptare în grăunțe. Ele sûnt cuantitativ și cualitativ de tot mulțămitoare și economii saltă de bucurie, că mai vĕd odată după mulți ani rei și de mijloc o recoltă frumoasă și mănoasă. Cucuruzul e tot cu tuleu, boanele cresc și se desvoaltă rapid; timpul le stă tare într'ajutor. Asemenea stă lucrul cu viile, strugurii cresc, și se îngroașă mereu, cartofii sûnt deja foarte mari și se vênd și în cuantități mari în piață. Cu un cuvênt roadele acestui an toate sûnt foarte înveselitoare și frumoase. Aceste împregiurări îmbucurătoare au influențat înlesnirea prețurilor cu deosebire ale grânelor cu 50 cr. față cu prețurile din rêndul trecut. S'a vêndut adecă în special:

Grâul la 50,000 m. m. cu fl. 9.90—10.20; sĕcara cu fl. 8.50—9; orzul nici acum n'a avut preț nici căutare; ovĕsul la 5000 m. m. cu fl 6.65—6.80; cucuruzul la 6000 m. m. cu fl. 5.40—5.60; făina n'a trecut tare; asemenea și păstăioasele și adecă: fasolea cu fl. 8—8.50; mălaiul cu fl. 7.25—7.50; sĕmênța de in cu fl. 13; sĕmênța de cânepă cu fl. 8—8.50 (toate per 100 chilograme); lânile cu fl. 1.20—2.60 per chilogram. Porcii în numer total de 73,520 capete s'au ținut și de astădată la prețurile de mai înainte. Din Ungaria de jos s'au aflat în târg 3210, din România 200 și dinArdeal 50 capete; unsoarea de porc cu fl. 59; slănina cu fl. 59—60; sĕul cu fl. 42—43.50; spirtul *en gros* cu fl $34^1/_4$; *en detail* cu cu fl. $35^1/_2$ per 10,000 litre %. —

Peile în rêndul acesta n'au avut mai nici o trecere. Nu întreba nime de ele și de acea nici noi nu aflăm causă, de a mai numì prețurile și speciile peilor. Cu aceste încheiăm în rêndul acesta raportul nostru.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitațiuni: în 9 Aug. imob. lui Carol Morscher în Buia (judec. cerc. Mediaș); în 17 August și 17 Septbr. imob. soției lui Ioan Mara în Diod; în 27 Iulie și 27 August imob. lui Manostă Mondoc în Tohat; în 25 Iulie imob. lui Ioan Balazs în Bețe (judec. cerc. Aiud); în 2 August imob. lui Leopold Nagy în Orăștie (trib. Deva); în 7 August pretensiunile active ale massei concursuale a lui L. S. Graeser în Mediaș (Carol Maager. notar public în Mediaș).

Bursa de Viena și Pesta
din 20 Iulie 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	109.70	109.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	—.—	84.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	100.75	101.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	87.60	87.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	116.50	126.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	95.10	95.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	—.—	93.50
Obligațiuni urbariale temeșiane	94.25	94.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	—.—	93.25
Obligațiuni urbariale transilvane	93.75	93.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	95.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	93.50	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.05	73.—
Datorie de stat în argint	73.75	73.75
Renta de aur austriacă	88.10	88.25
Sorți de stat dela 1860	133.—	133.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	834.—	831.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	279.90	279.40
Acțiuni de credit austr.	264.—	264.—
Sorți unguresci cu premii	—.—	113.25
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.54	5.52
Napoleon	$9.33^1/_2$	9.31
100 marce nemțesci	57.70	57.60
London (pe polița de trei luni)	117.60	117.50

Nr. 9 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoreasă la scoala comunală de fetițe din Hațeg, prin aceasta se escrie concurs, cu terminul până în 15 August a. c.

Emolumentele sûnt:

a) 400 fl. v. a. salariu anual, care se va solvì din cassa comunală opidană în rate lunare și anticipative;

b) cuartir liber;

c) 4 orgii lemne focali din care este a se încălzi și scoala.

Concurentele au a'și substerne suplicele lor, instruite cu documentele de cualificațiune, subscrisului scaun scolariu, până la terminul defipt.

Acele concurente vor avè întâetate, care vor posede perfect limba română și maghiară.

Scaunul scolariu.

Hațeg, 14 Iulie 1780.

Bersan m. p., președinte. **Ivascu** m. p., notariu.

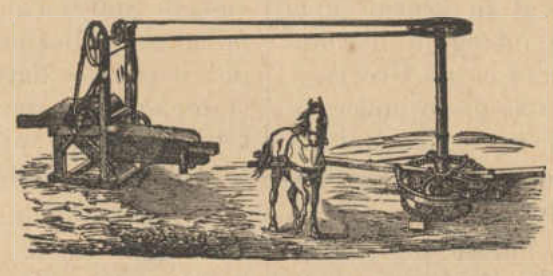

Mașine de îmblătit

construite după esperiențele cele mai noue

pentru **brațe** și cu **vêrtej,** cu și fără **scuturătoriu de paie,** de mărimi și sisteme feliurite.

Ciur de vênturat și de sortat

de 3 mărimi, premiat cu premiul dintâiu la mai multe esposițiuni.

Mașine pentru cositul cerealelor (bucatelor).

Coase cu greblă pentru cositul cerealelor, precum și tot feliul de **mașine și unelte agricole** se află cu prețurile cele mai eftine, pe lângă garanție, la

Andreiu Rieger

Fabrică și deposit de mașine și unelte agricole

Sibiiu. [43] 6—6

Obiecte necorespundetoare se primesc în schimb

Reparaturi de locomobile, mori de vapor, mașine de îmblătit etc. se fac în modul cel mai prompt și mai eftin.

Redactor respundĕtor: Nicolau Cristea. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

etc. 'i vedeam adunați din câte două trei sate, părea că au avut scrisă pomana pe răvaș, de au sciut să vie. Teolog mare nu sûnt, — o premit înainte, ca să pot înțelege, ce scop pot avè acele pomeni în forma care se fac ele acum; eu de câte ori am supus lucrul acesta micului meu for de judecată, de atâtea ori n'am putut afla nici un scop salutar în el și m'am mirat pentru ce mai e suferit, ba pentru ce nu e combătut și cassat. Nu mă îndoiesc, sciu că vor fi mulți de părerea aceasta, sciu și aceea, că nu e lucru ușor a desrădăcina o datină ca și aceasta din poporul nostru; causa înrădăcinărei ei o atribuiu mai mult preoților bătrâni și cu deosebire călugărilor; dar totuși nu cred, că ar fi imposibil acum; voiesce și vei putè! Pentru mine pomana în forma, în care se face acum, e o calamitate în poporul nostru. Oare unde am putè ajunge noi, dacă din acei bani, cari se spesează pe acele pomeni s'ar forma un fond pentru felurite scopuri filantropice! Să dicem d. e. că într'o comună se fac într'un an numai 50 de pomeni, cu fie-care să dicem că se spesează numai câte 20 fl.; eată o sumă de 1000 fl. și într'un restimp de 10 ani eată un capital de 10,000 fl. apoi interesele?! Dar calculul acesta va mai remânè mult timp scris pe hârtie și nu sciu când voiu fi fericit să văd calculându-se în realitate. Dar până când?

Din incidentul acesta lăudatul nostru director I. Dorca, după ce a judecat matur asupra acestui lucru, 'i-a prevenit din cât a putut și ca să nu mai fie și răposata scrisă pre răvașele acelora, cari cu câte două trei dile înainte de pomană își pregătesc stomachul, ca să poată cuprinde mai mult; a făcut în locul acelora dispositiunea de sus, pre care o cred de cea mai nimerită de ocamdată. Se înțelege prin aceasta nu s'a alterat întru nimic isvorul de câștig al preotului.

Eată așa dar aci un mijloc de a da pomenelor o altă formă! Dea Dumnedeu ca acest esemplu să mai aibă mulți imitatori și spriginitori atât în comuna noastră cât și prin alte locuri! Ear aceia, cari sûnt puși de a păstorì turma lui Christos, să fie cu mai multă atențiune și supraveghere asupra ei! Voiesce și vei putè!

I. Dariu.

Varietăți.

† (*Maria Bran de Lemeni*). În dilele trecute a reposat în Brașov în sinul familiei Sale înstristate doamna Maria Bran de Lemeni, soția căpitanului suprem în pensiune al districtului Făgărașului Ioan Bran de Lemeni.

Pe când soțul văduvit al reposatei se afla încă în Sibiiu ca jude la tribunalul apelativ, această ființă nobilă de două ori pe săptămână întrunia la prând pre tinerii români, cari studiau la Academia de drepturi; astfeliu de o parte dând celor mai lipsiți bun ajutoriu, de altă parte însă dând ocasiune de a câștiga cunoscințe și în cultura socială, după cum de sigur mulți dintre aceia își vor aduce aminte.

În anul 1864, când se afla deja în Făgăraș această femeie a înființat fondul spre ajutorarea juristilor români lipsiți din țeara Oltului, din carele, mărindul prin petreceri arangiate în favoarea acestui fond, mulți tineri au fost împărtășiți și ușurați în continuarea studielor.

După ce acest fond binefăcător a fost mai lung timp în eschisiva manipulațiune a reposatei, mutânduse cu locuința la Brașov s'a decis a concrede îngrigirea fondului representanței comitetului Făgărașului și după o dare de samă minuțioasă a predat averea fondului în sumă de peste 600 fl. v. a. în mânile representanților comitatensi a protopresbiterului tractului Branului Ioane Mețian, astădi episcop al diecesei Aradului și a reposatului paroch în Zernesci Ioan Comșa, cari au și predat această sumă representanței comitetului Făgăraș.

Inima iubitoare părintească a reposatei, vêrtuțile dênsei ca soție și mamă nu se țin de terenul public, acele mai bine le cunosc soțul și copii remași. Cele nenumerate binefaceri, față cu ori ce recunosciință sgomotoasă sûnt gravate în inimile împărtășiților.

Cele două momente caracteristice însă ale acestei nobile fice a națiunei române, cari prin natura lor aparțin publicității, le-am ținut vrednice de publicat spre a împrospăta memoria publicului în onoarea nestearsă a reposatei, căreia i dicem: „Fie'i țărîna ușoară!“

---

* (Postal). Cerculațiunea postală dilnică între Baia de Criș și Deva, întocmită de a transporta și persoane, începênd dela 25 Iulie va fi în modul următor: Pleacă dela Baia de Criș dimineața la 2 oare; sosesce la Deva la 10 oare 45 minute; pleacă dela Deva dimineața la 8 oare și sosesce la Baia de Criș după ameadi la 4 oare 45 minute.

* (Necrolog). *Luca Butean* de *Ruteni* paroch gr. orient. în comuna Biscarea et filia Sinlesci după un morb îndelungat și între grele suferințe provědut cu sântele taine s'au mutat la cele eterne în 5 Iulie a. c., la 3 oare după medul nopții, lăsând în doliu pre iubita sa soție Ana Butean născută Maniu și un fiu minorean Iosif. Pre reposatul îl mai deplânge întristatul seu frate Ioan Butean paroch, Eva și Raveca surori, inconsolabila lui mamă Raveca, cumnați Nicolae Maniu teolog și Ioan Balsian candidat de preoție, cumnatele Rosa și Elisaveta, verii Luca Butean paroch, Ioan și Iosif Butean și celelalte rudenii; care întêmplare tristă se aduce la cunoștință și cu inima înfrântă de durere se anunță amicilor și rudeniilor, că reposatul păstorì turma sa cuvêntătoare abia ceva preste 6 ani, fiind răpit încă în floarea vieții de cruda moarte în al 31-lea an al etății sale.

Remășitele pământesci s'au depus spre eterna odichnă în cimiterul gr. or. din Biscarea în 6 Iulie a. c. st. v. la 5 oare post merediane după datinile și cerimoniile rituale celebrându se prohodul de către onorații preoți Samoil Trifon, David Avramesc, Luca Butean, Iosif Caliman, N. Glodean, Avel Bera și Nicolau Mermesan în frunte cu Revered. D. protopresbiter Ioan Papiu al tractului Devei, carele cu această ocasiune rostì cuvêntarea funebrală.

Totodată subscrisul în numele întristatei familii își esprimă mulțămita tuturora celora, cari atât din depărtare cât și din stațiunea Pischi luară parte la conductul neuitatului meu frate. În fine mulțămita întregului popor, pre care reposatul așa de puțin timp l'au păstorit, despre care însă se vede, că au iubit pre păstoriul seu, căci întreg poporul fără escepțiune mic și mare deteră cel din urmă semn de stimă părintelui lor duhovnicesc petrecêndu'l până la groapă.

Fie'i țărina ușoară și memoria binecuvêntată!

Benczinczi în 7 Iulie 1880.

Ioan Butean,
paroch gr. orient.

* (Societatea „Transilvania). Sub titlul acesta cetim în „Alegătoriul“ următoarele: Se face cunoscut, că Societatea are disponibil cu începere delaântâiu Octomvre un stipendiu de 1500 lei noi pe an. Pentru ocuparea lui se publică concurs. Obiectul pentru care s'a destinat, este ingineria mechanică. Pot concura studenții Români de peste Carpați în general, fie din Transilvania sau Bucovina, fie din ținutul Satumarelui ori Maramurășului, al Urbei-Mari sau Aradului, fie din Bănat.

Dela concurenți se cere: ca până la 25 August a. c. st. v. inclusiv, să se adreseze cu o petiție către președintele Societății producênd următoarele acte:

1. Atestat de maturitate (bacalaureat).
2. Atestat de botez.
3. Atestat de paupertate.
4. Atestat medical constatând starea sănătății și constituția concurentului.
5. Declarațiune înscris, că se vor conforma dispositiunilor articolului 4 din Statute, adecă că după terminarea învățăturei vor remânè în patrie.

Bucuresci, 6 Iulie 1880.

Din ședința Comitetului Societăți „Transilvania“

* (Șalupa „Grivița“). Se scrie din Triest, că șalupa „Grivița“, șalupă românească, a eșit gata din stabilimentul technic al orașului, în 16 Iulie.

„Triestenii s'au mirat când au vědut pe această șalupă bandiera cu tricolorul românesc“...

„Grivița“ e o șalupă de sistem ușor, lungă de 31,275 metrii, largă de 5,40 metrii. Mașina, cu o putere nominală de 30 de cai, e făcută după sistemul cel mai nou de destindere a vaporului și produce o iuțală de 10 miluri mărine pe oară.

Șalupa e armată cu 2 tunuri Krupp și are un personal de 30 matrozi și 3 oficieri.

* (Corespondențe postale) se vor introduce la toate poștele austro-ung. cu prima August și altele cu 1 Octomvre, despre cari corespondențe vom vorbì în numerul viitoriu mai pe larg spre a informa pe onorații cetitori de bunăvreme mai deaproape în această privință.

* (Comunicație cu amnibus) s'a înființat din 1 Iulie c. între Regin și Borszék pentru cine voiesce a cerceta băile din Borszék. Prețul călătoriei din Reghen până la Borszék face pentru o familie de 4 membri 25 fl., pentru o persoană 7 fl. 50 cr. și pentru copii până la 12 ani, apoi servitori și serăitoare, de jumătate. Asemenea și înapoi. Până acuma numărul oaspeților din Borszék s'a urcat la 102 persoane.

* (Un ordin ministerial) în privința trecerilor preste graniță dispune ca fie-care călător, care voiesce se treacă pe viitor din Austro-Ungaria peste graniță în România trebue să fie înzestrat cu pașaport dela oficiul acelui comitat în care călătoriul își are domiciliul.

* (O insulă nouă) s'a ivit de curênd între insulele azorice și aceasta adecă — după cum se scrie din Lisabon — prin o sguduire teribilă de pământ. Insula cea nouă este de 18,000 metrii cuadrați de mare și de 600 metrii departe de celelalte insule azorice.

* (Post de 40 dile). Doctorul Tanner din New-Yorc 'și-a pus în cap: a postì 40 de dile, fără a mâncа cât de puțin. El 'și-a început postul sub privegherea neîntreruptă a unui consiliu de Doctori în 28 Iunie n. și numai în a 16-a di de post abia a beut puțină apă. Dênsul este între altele foarte sănătos, numai a devenit cam nervos, perdênd în aceste dile postite 25 ½ punți din greutatea trupului; pulsul lui bătea 95 și mesura căldurei sale era 98.

* (Un chit). Din Triest se scrie cu datul de 18 Iulie n. că un corăbier confundător, care era ocupat subt apă în portul triestin spre a visita și a pune în ordine corabia, de care se ținea, a vedut un chit mare apropiendu-se de dênsul. Corăbieriul de sub apă vědênd periculul, în care se afla, a stat în loc fără se facă vreo mișcare. Chitul, care de altmintrelea umbla pe lângă corăbier, poate că nu 'l-a vědut, și după un timp s'a îndepărtat cu totul. Corăbierul însevědênd chitul depărtânduse tot mai mult, a dat corabierilor de afară semnul, ca se'l tragă din apă și ajugênd el în corabie, de spaimă a căduț lesinat.

Posta din urmă.

„P. Ll.“ de eri începe articulul seu de fond: „În Croația așa dară preparativele de resboiu contra Ungariei ar fi terminate. Ni se spune aceasta pe față și inimicul cu care avem de a face ar fi partida „Obzorului„. Precum se vede raporturile dintre Croația și Ungaria, cu toate transacțiunile sûnt și remân încordate.

Dieta Bucovinei s'a închis, după ce 'și-a terminat agendele, joia trecută. Presidentul țării a accentuat în discursul seu de încheiare, venirea monarchului și a dis, țeara nu va putea concura cu alte țări mai bogate în cea ce privesce splendoarea din afară. Una însă este țeara în stare a oferì monarchului: vederea unui popor care trăiesce în armonie și iubire, și care este mândru a se putea numì în linia dintâiu popor austriac.

Principele Miridiților Prenk-Bib-Doda a părăsit tabăra dela Tusi și s'a întors la Scutari. Causa încă necunoscută. — Poarta a denumit pe Derviș pașa, generalul trupelor de gardă, guvernator în Albania superioară, însărcinându-l cu esecutarea convențiunei dela 24 Aprile. În urma dispositiunei acesteia Muntenegru a sistat retragerea legatului seu dela Constantinepole. — Osman pașa e designat pentru o comandă însemnată. — Se asteaptă decretul prin care să se mobiliseze armata grecească.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Academia Română.

Proces-verbal Nr. I.

Ședința generală din 18 Martie 1880.

Membrii presenți:

D-nii Alecsandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Laurian A. Treb., Maiorescu T., Chintescu N., Sion G., Babesiu V., Baritiu G., Hodoș I., Maniu V., Melchisedec P. S. S. Episcop, Papadopolo-Calimache A., Aurelian P. S, Bacaloglu Em., Brandza D., Felix I., Teclu N., Ghica I., Vasici P.

Președinte, Ioan Ghica.

Ședința se deschide la 1 oară.

Făcêndu-se apelul nominal, se constată numărul suficient al membrilor pentru deschiderea sesiunei generale.

Se citesce și se aprobă procesul-verbal al ședinței precedente.

D. președinte comunicând că A. S R. d-nul a binevoit a declara, că va președè în persoană la deschiderea solemnă a acestei sesiuni, se decide ca acea deschidere să se facă Joi la 20 ale curentei.

Se comunică adresele domnilor membrii N. Crețulescu, Fătu Sturza și Sbiera, care anunciă, că nu vor lua parte la lucrările acestei sesiuni.

D. Babeș face o declarațiune analoagă din partea d-nului membru Mocioni, care e înpedecat de a putè venì din causa morbului.

Se decide ca, în diua următoare Marți. 19 ale lunei, să se țină ședință în secții.

Ședința se ridică la 3 oare p. m.

Președinte Ioan Ghica.

p. secretar-general, B. P. Hasdeu.

Proces-verbal Nr. 2.

Ședința solemnă din 20 Martie 1880.

Membrii presenți:

D-nii Alecsandri Vasilie, Caragiani Ioan, Hasdău B. P., Laurian A. Treb, Maiorescu Titu, Chintescu Nico-

lae, Sion G., Babeş V., Baritiu G., Hodoş I., Ionescu N., Maniu V., Melchisedec P. S. S. Episcop, Urechiă V. A, Aurelian P. S., Bacaloglu E., Brandza D., Felix I., Ghica I., Stefanescu Gr., Teclu Nicolae, Vasici P.

Sub preşedinţa *A. S. R. Domnul.*

Şedinţa se deschide la 1 oară.

După cetirea apelului nominal A. S. R. face următoarea alocuţiune:

D-nilor! Sûnt mândru a deschide prima sesiune ordinară a Academiei Române. Doresc din inimă, ca lucrările Academiei sĕ fie folositoare limbei şi literaturei noastre naţionale. Numĕrul fiind suficient, declar deschisă sesiunea Academiei pentru anul 1880".

După invitaţiunea A. S. R., D. Haşdĕu citesce raportul general, alăturat acì în anecsă, despre activitatea morală şi starea materială a Academiei în intervalul după sesiunea estra-ordinară.

Trecêndu-se la ordinea ḑilei, D. Bacaloglu, citesce discursul sĕu de recepţiune despre Calendar, urmând apoi rĕspunsul din partea dlui Ioan Ghica, ambele avênd a se publica în „Anale".

La oarele 3 şi jumĕtate, A. S. R. ridică şedinţa.

Preşedintele Carol.

P. secretar general, B. P. Haşdĕu.

Proces-verbal Nr. 3.

Şedinţa generală din 21 Martie 1880.

Membri presenţi:

D-nii Alecsandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Laurian A. Treb., Maiorescu T., Chintescu N., Sion G., Babesiu V., Baritiu G., Hodoş I., Ionescu N., Maniu V., Melchisedec P. S S. Episcop Urechiă V. A., Aurelian P. S. Bacaloglu E., Brandza E., Felics I., Stefanescul Gr., Teclu N. Vasici P.

Presedinte, Ion Ghica.

Şedinţa se deschide la 1 oară.

După cetirea şi aprobarea procesului verbal al şedinţei precedente, se fac următoarele comunicaţiuni:

D. canonic T. Cipariu, anunţă că va venì în cursul acestei sesiuni, ceea ce se primesce de cătră Academie cu o vie plăcere.

D. I. Vulcan mulţămesce printr'o adresă pentru onoarea de a fi ales membru coresponden tal Academiei.

D. I. Puşcariu trămite Academiei o gramatică manuscript anonim al limbei macedo-române, o mare chartă în 6 foi al ţĕrilor dunărene, şi 4 lucrări proprii ale D-sale, un memoriu istoric despre Sălişte şi Talmaciu (Omlaşiu) ungurece; o gramatică română pentru usul oficial, nemţesce; apoi; disertaţiune despre împărţirea politică a Ardealului, şi opusculul întitulat „Orele libere". Darul se primesce cu gratitudine la bibliotecă.

D. Cotov din Hîrşova, anunţă trămiterea continuaţiunei traducerei sale din Titu-Liviu.

Societatea studenţilor în medicină din Bucuresci, comunică modul constituirei sale, pe basă de a se trece fundul sau şi biblioteca în posesiunea Academiei române, la cas de a se disolva acea societate şi solicită totodată publicaţiunile academice. Se ia cunoscinţă de această comunicare şi se acordă cererea.

Se depune raportul general al dlui N. Densuşan, despre resultatele misiunei sale şi se recomêndă spre cercetare secţiunei istorice.

D. N. Creţulescu din Roma despre imposibilitatea în căre se află de a venì sĕ ia parte la lucrările din această sesiune.

O comunicaţiune analogă din partea d-lui I. Sbiera din Cernăuţi, cu alăturarea unui certificat medical.

De asemenea din partea d-lui Fĕtu din Iaşi.

In urma acestor comunicaţiuni D. Hasdeu, depune în ḑiarul din partea archidiaconului Timuşiu student la facultatea de litere, un preţios crisov de la Iancu V. Sasul din 1580, relativ la ilustra familie Muţuc şi contrasemnat de marele logofĕt Stroici cu litere latine.

Se primesce cu recunoscinţă şi se trămite spre esaminare la secţiunea istorică.

D. Baritiu, a duce lacunoscinţă că secţiunea istorică, care nu s'a putut completa în sesiunea trecută, s'a constituit în următorul mod: D. Baritiu, preşedinte, D. V. A Urechiă, vice-preşedinte, D. V. Maniu, secretar pe termin regulametar.

Procedêndu-se la alegerea comisiunei de rĕspuns la raportul general, se aleg P. S. S. episcopul Melchisedec, D. Babesiu şi D. N. Ionescu.

Procedêndu-se la alegelea comisiunel budgetare se aleg d-nii Babesiu Bacaloglu şi Gr. Ştefănescu.

Se comunică ordinea de ḑi a lucrărilor celor mai importante, cu cari Academia va avè a se ocupa în cursul sesiunei.

Şedinţa se ridică la 4 p. m.

Preşedinte, Ioan Ghika.

Secretar general B. P. Hasdeu.

Bursa de Viena şi Pesta
din 22 Iulie 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	109 20	109.45
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	—.—	84.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	100.75	101.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	87.30	87.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	126.25	126.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	95.10	95.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	—.—	94.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane	94.25	94.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	—.—	93.25
Obligaţiuni urbariale transilvane	93.60	93.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	95.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	93.50	94.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.—	73.—
Datorie de stat în argint	73.85	73.75
Renta de aur austriacă	88.05	88.25
Sorţi de stat dela 1860	132.50	132.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	834.—	833.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	280.50	286.—
Acţiuni de credit austr.	264.25	265.—
Sorţi ungaresci cu premii	—.—	113.25
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.53	5.52
Napoleon	9.33	9.31½
100 marce nemţesci	57.65	57.65
London (pe poliţa de trei luni)	117.55	117.50

Economic.

Sibiiu 20 Iulie n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.80—8.80; grâu sĕcăreţ fl. 6.30—7.30; sĕcară fl 4.80--5.20; Orz fl. 4.40--4.80; Ovĕs fl. 3.70—4.10 Cucuruz fl. 4.40—4.80; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 2.30--2.50; Semênţă de cânepă fl. 7--7.50; Mazere fl. 7—8; Linte fl. 12.—13; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.50; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 32—35; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Sĕu de luminări fl. 23—25; Lumînări de sĕu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 1.05--1.15: Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.25 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 40—50 cr. carne de porc 48—52 cr.; carne de berbece 28—30 cr.; oauĕ 10 de 20 cr.

Făgăraş, 16 Iulie n. Pro. hectolitră Grâu fl. 8.—8.50; grâu sĕcăreţ fl. 7—7.50; sĕcară fl. 6—6.50; orḑ ——. ovĕs fl. 3.60—3.80; cucuruz fl. 5—5.20; mălaiu fl. .—.; Sămânţă de cânepă fl. 9—10; mazere fl. ——.; linte fl. ———; fasole fl. 5—6. cartofi (vechi) cu fl. 2.80.—.3; (noi) per litră ——— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 70—80; sĕu brut fl. 40—42; sĕu de luminări fl. 56—; unsoare fl. —80—; cânepă fl. 32—36; sĕmênţă de in fl. ———; săpun fl —.—; fên fl. —.— spirt pro grad cr. pro chilo: carne de vită 40—42 cr. carne de viţĕl —36— cr.; carne de porc 44—cr. carne de miel 32 cr.; oauĕ — de — cr. Târgul ploând aḑi toată ḑiua fu foarte slab. Apele şi riurile de munte fură foarte umflate.

Mediaş, 15 Iulie n. Pro hectolitră: Grâu: 7.30.—8.; Grâu sĕcăreţ fl. 6—6.40; Sĕcară fl. 5.50—6; Ovĕs fl 3.70--4; Cucuruz fl. fl. 4.20—4.50; Sĕmênţă de cânepă fl. ---; Fasole fl. 6.60.—7; mazere fl. —; Cartofi fl. 2.—2.40.—; Fên fl. 2—2.40; cel vechiu; cel nou fl. —.—; Cânepă fl. 33—34; Slănină pro 100 chilo: fl. 60—64; Unsoare de porc fl. 65—70; Sĕu de luminări fl. 36—50; Spirt pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 44 cr. carne de porc 44— cr. carne de berbece 32 cr. carne de viţel —46— cruceri oauĕ 6 de 10 cr. Târgul de sĕptĕmână din pricina târgului de ţară fu rĕu cercetat. Timpul a fost urît şi ploios.

(Târgul Mediaşului de vară) numit „al Margaretei" a fost preste tot luat mai mult slab ca bun. Târgul de vite adecă, care a început din 9 Iulie n. a fost slab din pricina lipsei de cumpĕrători. Vite au fost — se poate ḑice — doară prea multe în târg, pentru aceea câte s'au vêndut au trecut abia fără pagubă. Cu totul s'au vêndut 4310 capete şi adecă: boi 1760 cu câte 160—430 fl.; vaci 1290 cu câte 120—220 fl. părechea; cai 590 cu câte 50—370 fl. Cai de rassă nobilă de astădată nu s'au aflat în târg. Biboli s'au vêndut la 380 capete cu câte 140—220 fl. eară biboliţe la 290 capete cu câte 80—120 fl. Târgul de mărturie sau principal a început din 13 Iulie. Vênḑĕtori au venit din toate părţile Ardealului cu feliu de feliu de mărfuri şi mulţimea lor fu aşa de mare, încât numai încăpeau nici oamenii nici sătrile în piaţă, care ḑeu că este una dintre cele mai mari piaţe ale oraşelor ardelene. Din toate unghiurile piaţei înse bieţii vênḑĕtori se văerau, că nu le trece marfa, că abia au încassat atâta, cât sĕ poată plătì cheltuelile avute cu venirea la târg. Cumpĕrători nici pentru aceste mărfuri mărunţişe n'au fost. Mai bun târg între profesionisti au făcut Secuii cu marfa lor de lemne. Acestia adecă, venind de astădată mai numeroşi ca ori şi când, pentrucă la sosirea lor în târgul Mediaşului se părea, că este mai mult o emigraţie de Secui, sosind aici cu mic cu mare, — cum se ḑice cu purcel şi cu cĕţĕl — ei au vêndut în timp scurt toată lemnăria lor încât în 13 Iulie cu bani scumpi nu mai căpĕtai nimic de cumpĕrat.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitaţiuni: în 30 Iulie imob. rĕmasului după Ioan Bontea în Ungra (judec. cerc. Sighişoara); în 29 Iulie imob. lui Iosif Bernat în Apahida (trib. Cluj); în 3 Aug. şi 2 Septb. imob. Sofiei Rehner în Teaca (judec. cerc.); în 2 August imob. lui Lupa Floron în Năsĕud (judec. cerc.); în 30 Iulie imob. Rosaliei Bartok (judec. cerc. Sângiors); în 2 August imob. lui Leopold Nagy în Orăştie (trib. Deva); în 28 Aug. şi 28 Sept. imob. lui Frideric Goldner în Făgăraş (judec. cerc.); în 26 Iulie imob. lui Dănilă Schmidt în Feldorf (trib. Ibaşfalĕu); în 17 August şi 17 Sept. imob. lui Onu Stinea în Mihalţ; în 18 August şi 18 Sept. imob. lui Ioan Trucza în Diomal (judec. cerc. Aiud); în 27 Iulie imob. lui George Bărdaş în Retişdorf (judec. cerc. Sighişoara); în 5 August imob. lui Stanislau Rocsinssky în Orăştie (trib. Deva); în 31 Iulie şi 30 Aug. imob. lui Ioan Schlecht în Boci (judecăt. cerc. Teaca); în 10 Aug. şi 10 Sept. imob. lui Nicolae Medrea în Aciliu (trib. Sibiiu).

Nr. 9 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoreasă la scoala comunală de fetiţe dîn Haţeg, prin aceasta se escrie concurs, cu terminul până în 15 August a. c.

Emolumentele sûnt:

a) 400 fl. v. a. salariu anual, care se va solvì din cassa comunală opidană în rate lunare şi anticipative;

b) cuartir liber;

c) 4 orgii lemne focali din care este a se încălḑì şi scoala.

Concurentele au a'şi substerne suplicele lor, instruite cu documentele de cualificaţiune, subscrisului scaun scolariu, până la terminul defipt.

Acele concurente vor avèântâetate, care vor posede perfect limba română şi maghiară.

Scaunul scolariu.

Haţeg, 14 Iulie 1780.

Bersan m. p., preşedinte. **Ivascu** m. p., notariu.

Neoplanta. 1875. Medalie de argint.

Seghedin. 1876. Medalie pentru merite.

CLOPOTE

DE TOATĂ MĂRIMEA

pe lângă hotărîrea prealabilă a sunetelor lor.

Cu deosebire recomandă **clopotele găurite,** inventate de dênsul, a căror sunet este mai adânc decât acelor de construcţiunea vechie şi care, fiind de 100 punţi, sûnt asemenea celor de 140 punţi de construcţiunea vechie.

Se află totdeauna în deposit clopote, dela mărimea cea mai mică până la 50 chilogr., precum şi de **proasce portative** şi **de mână.**

Se recomandă pentru comande cât de multe

[43] 2—12

Antonie Novotny
în Timişoara.

UMRATH & COMP. în BUBNA lângă PRAGA,

fabrică de maşini agricole,

se recomândă prin specialităţile lor renumite prin o **esecutare foarte solidă, umblet uşor** mare **productivitate** şi **treerat curat** a

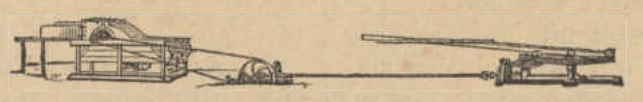

maşinilor de treerat cu braţe şi cu vêrtej

pentru 1 până 8 cai sau boi,

atât **locomobile** cât şi **stabile,** premiate cu întâiul premiu la esposiţia agronomică din acest an în Praga. Mai departe fabricăm noi în mărimi diverse:

Ciururi de bucate, maşini pentru tăiat paiele, mori pentru sdrobit etc. etc.

Cataloage ilustrate în limbile ţĕrei grătuite şi franco. [42] 8

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 82. Sibiiu, Marți 15 Iulie 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 14 Iulie.

Asupra afacerilor interne planează tăcere adâncă. Toată presa din monarchie și străină se ocupă în linia dintâiu cu afacerile din peninsula balcanică.

Scirile de ieri și de astădi ḑice „Timpul" dela 12 Iulie din străinătate ne semnalează o nouă fasă a situației orientale. Până acum era vorba în prima linie de cestiunea grecească și de respunsul probabil, pe care poarta ar avè de gând sĕ'l facă la nota colectivă a puterilor; astădi pare, că această cestiuue cedează întâiul rênd de importanță cestiunii muntenegrene. Silințele făcute în urmă de diplomație, pentru a ajunge la un acord comun european în privința mijloacelor de constringere față cu Poarta, au avut în vedere, după cât se vede mai mult regularea diferendului turco albano-muntenegrean, decât esecutarea hotărîrilor conferenții dela Berlin. Puterile fac astădi deosebire între aceste două afaceri, fiind de părere, că mai întâiu Muntenegrul trebue satisfăcut, deoarece Europa este angagiată mai direct în afacerea lui decât în a Greciei. Grecia mai poate aștepta, mai ales că a făgăduit sĕ dea dovedi de rebdare și de moderație.

Astfel o depeșe din Roma, pe care ne o dă adi „Agenția Havas", ne spune, că în cercurile diplomatice italiane — și scim cât se interesează dênsele de cestiunea albano-muntenegreană — se consideră ca foarte apropiată o acțiune diplomatică concertată a Europei în favoarea Muntenegrenilor. Mai mult decât depeșa agenției noastre ne spune o corespondență din Viena a ḑiarului „le Temps": puterile europene, e probabil, sûnt în punctul de a lua chiar măsuri practice pentru regularea cestiunei muntenegrene. Inițiativa a venit din partea Engliterei; această putere a propus, sĕ se învite Poarta a da numai decât principelui Nicolae teritoriele, ce i s'au concedat prin convenția iscălită sub auspiciile contelui Corti; în casul când Sultanul ar refusa sĕ pună frêu Albanezilor, sĕ fie amenințat cu autorisarea, ce s'ar da Muntenegrenilor de a lua ca compensare portul Dulcigno, acțiune care ar fi spriginită de o demonstrație navală a Europei. Austria și Germania mai întâiu și apoi Italia se învoiră cu această propunere. Rusia asemenea se grăbì sĕ adereze, ba încă ceru și o desbarcare de oștiri. Austria și Germania însĕ, la rêndul lor, se grăbiră a nu primì propunerea rusească, și nu admiseră mai mult decât o simplă demonstrație fără desbarcare. Francia declară, că dênsa se va pronunța definitiv numai atunci, când puterile se vor învoì cu totul asupra modului de procedere. Reserva Franciei, pe cât pare, se datorește împregiurărei, că puterile, cum ḑiserăm mai sus, fac astădi deosebire între cestiunea greacă și cea muntenegreană, dându'i acesteia întâietate, și astfel Francia a dat sĕ înțeleagă, că ar voì, înainte de a adera la propunerea ce se face, sĕ se asigure, că măsurile de constringere, asupra cărora se vor concerta puterile în favoarea Muntenegrului, vor fi de o potrivă întrebuințate și în favoarea Greciei.

Până acuma acordul dintre puteri asupra măsurilor de cari e vorba nu'i decât probabil, și probabil numai în casul, când el n'ar fi sĕ aibă în vedere deocamdată decât satisfacerea Muntenegrenilor. Ori cum însĕ sorții acestora par a fi mult mai favorabil pentru moment decât ai Grecilor. De la o vreme Poarta scim, că a întrat față cu cestiunea muntenegreană în nește dispositii foarte conciliante, așa că s'ar putè spera o regulare a diferentului turco-albano-muntenegrean pe cale pacînică și prietenește, fără sĕ mai fie nevoe de vreo intervenire. Poarta, ne spun depeșile de adi, a dat un al doilea ordin Albanezilor sĕ evacueze Tusi, obiectul litigiului în această afacere. După cât se vede, Poarta nu face de cât alege dintre doue rĕuri pe cel mai mic, încheie odată neînțelegerea cu Muntenegreni, spre a avè puterea de apĕrare întreagă pentru resistență față cu cestiunea cedării Epirului și Tesaliei.

„P. Ll." se teme de consecuențele demonstrațiunei cu flotele puterilor în mările turcesci. Foaiei numite nu i place, că Austro-Ungaria pentru ca sĕ susțină u n i t a t e a Europei, jertfesce i n t e r e s e l e e i p r o p r i i. După ce desfășură, că demonstrațiunea cu năile ferecate nu va avè efect mai mare decât nisce note colective, dacă demonstrațiunea nu se va transforma într'o intervenție în toată forma, conclude, că nu pricepe politica cabinetului de esterne austro-unguresc. Politica acestuia este enigmă. Doresce ca evenimentele se nu deslege cestiunile pendente într'un mod, care sĕ uimească pe locuitorii din monarchie mai mult de cât neprevĕduta acțiune a ministeriului nostru de esterne.

Despre demonstrațiunea cu flote care are se servească de presiune asupra Turciei, la resolverea cestiunilor muntenegrene și grecesci, spune „N. fr. Presse": Se scrie că Francia a atêrnat participarea la demonstrațiune de împregiurarea, ca cestiunea grecească sĕ se deslege de odată cu cea muntenegreană. Negoțiările asupra amendamentului francez, ce avură loc în decursul septemânei, au avut un resultat principial. Demonstrațiunea cu flotele este lucru hotărît. Toate puterile, chiar și Anglia și Austro-Ungaria, cari s'au opus mai mult propunerei franceze, s'au obligat a lua aceleși mesuri față cu Poarta atât cu privire la cestiunea muntenegreană cât și la cea grecească. Într'aceea nu se mai așteaptă respunsul Porții la nota colectivă. Din contră puterile vor pâși la fapte și, mai târḑiu, eventual la deslegarea cestiunei grecesci până a nu sosì respunsul. In momentul de față se lucră la redacțiunea ultimatului, care sĕ i se transpună Porții în privința Muntenegrului și prin care Poarta sĕ fie provocată a esecuta în termin de 3 sĕptĕmâni convențiunea dela 18 Aprilie, în casul contrariu se va stoarce cu puterea prin o demonstrațiune cu flote cedarea teritoriului. Mai remâne acum, ca puterile sĕ stabilească detaiurile procederei, ceea ce nu causează puține greutăți. Austro-Ungaria și Germania vor sĕ preciseze marginile demonstrațiunei, mai cu samă fiindcă Rusia vrea sĕ meargă departe și sĕ evite vre-o înțelegere. Nu 16, ci numai 12 vor fi năile, cu cari sĕ se facă demonstrațiunea. Anglia și Francia vor da câte 3; celelalte puteri câte 2 și câte una.

„Deutsche Ztg." spune, că Poarta a însărcinat pe Vali I z z e t pașa sĕ provoace liga a evacua teritoriul Semului și sĕ'l predea Muntenegrului, pentru ca sĕ poată păstra Dulcigno pe sama ei. In același sens s'au esprimat consulii Engliterei și Franciei către comitetul central. In ședința din urmă liga s'a decis a respinge pretensiunea Porții. Liga nu dă de voie bună nici un petec de pământ. Nici năile de resboiu ale puterilor nu vor modifica decisiunea aceasta. Succursurile de trupe ale ligei la Dulcigno și Tusi nu mai înceată.

O telegramă dela S a l o n i c ne spune, că Poarta a sistat trimiterea de trupe din Macedonia spre Tesalia. Altă telegramă din S c u t a r i anunță, că în 23 Iulie n. s'au ciocnit de nou Albanezii cu Muntenegrenii la Tusi. Resultatul ciocnirei este încă necunoscut.

Guvernul r o m â n deminte scirea respândită din partea Bulgarilor, că două bande mari turcesci ar fi trecut din Dobrogea în Bulgaria pentru scopuri revoluționare.

B i s m a r c k s'a întors dela Friedrichsruhe la Berlin.

„Vossische Zeitung" dela 18 Iulie, după ce reamintesce imensa mișcare de entusiasm național ce deșteptase declararea de resboiu Franciei, sûnt acum ḑece ani, compară situațiunea actuală a Franciei și a Germaniei:

Nu voim sĕ aruncăm dispreț, ḑice numita gazetă, asupra a tot ce s'a făcut la noi. Imperiul german s'a fundat, națiunea este unită, fruntăriile sûnt asigurate, țeara este independentă, influența străină nu mai are nici o acțiune.

Aceste sûnt bunuri neprețuite, care le datorim impĕratului, generalilor și lui Bismarck. Dar nu putem nega, că Francia fără șef, sdrobită de desastre neauḑite și îndurând sarcine, pe cari învingĕtoriul le credea imposibile de suportat, a făcut lucruri tot așa de mari, dacă nu și mai mari.

Francezii 'și-au ridicat patria, 'și-au redat libertatea și bună starea materială; cu drept cuvênt dar au celebrat ḑilele aceste o sĕrbătoare națională, care consacră ridicarea lor. Noi, din contra, trebue sĕ mai luptăm încă pentru a asigura principiile libertății și în ceea ce privesce bună starea materială, am suferit căderi.

„Dem. Correspondenz" din Berlin, după ce reamintesce, că revoluțiunea franceză a fost o bine-facere nu numai pentru Francia, dar chiar și pentru lumea întreagă, se esprime ast-fel:

Cu toate perderile enorme, ce a suferit Francia, astă-ḑi, din punctul de vedere financiar, e țara cea mai prosperă din Europa.

In doi ani impositele au scădut cu 200 milioane franci și camerile au mai votat la 15 Iulie, încă o scădere de imposite de 125 milioane.

Se poate ḑice că aceasta e un frumos dar de sĕrbătoare!

Francia 'și-a reconstituit asemenea și forțele militare. Regenerarea armatei franceze e aproape terminată cu toate aceste, sĕrbătoarea dela 14 Iulie n'a avut un caracter rĕsboinic.

Pentru ce Francezii ar dorì resboiul?

Sciu ei cât costă nu numai pe invinși dar și pe învingĕtori, și au vĕḑut prea bine că'și poate rĕsbuna cineva și fără rĕsboiu sau a se arunca din nou în aventuri nesigure.

Sĕrbătoarea națională a Francezilor merită asemenea simpatia celorlalte popoare și trebue sĕ le inspire respectațiuni grave. Se poate ḑice aceasta mai cu samă Germanilor.

După nouĕ ani de muncă continuă, F r a n c e z i i s û n t î n v i n g ĕ t o r i î n c e e a c e p r i v e s c e l i b e r t a t e a și b u n ă - s t a r e a, e a r n o i s û n t e m i n v i n ș i.

Francezii s'au ocupat mai mult de fondul lucrurilor, pe când noi neam mulțămit cu suprafața.

Francezii au lucrat dela președinte până la cel din urmă cetățean; noi am stat cu brațele încrucișate și am lăsat sĕ lucreze numai pe cei mari.

Resultatul firesce a fost deosebit, și pentru aceea serbătorea națională a Francezilor, trebue sĕ îndemne și pe celelalte popoare a face ca dênșii.

Cestiunea greco-turcă.

Sub acest titlu ḑiarul „le Courrier d'Orient" primesce din Macedonia următoarele:

Referându-mĕ la Românii și la Albanezii dela Pind am calificat stabilirea regatului Greciei de eroare și de mistificațiune. Aceasta va înțelege-o Europa bine în ḑiua când, redați lor înșile, Albano-Românii nu vor mai fi confundați cu Grecii, și când, descurcând odiosul amalgam, ce s'a făcut cu faptele lor, istoria imparțială va restabilì adevĕrul.

Dar, materialicesce vorbind Grecii au făcut prea puțin pentru ceea ce numesc ei opera independenței lor.

Vorbind de Colocotroni, singurul om capabil și de acțiune, ce au avut, presupuind că e de origine elenă, un autor grec se esprimă astfel: „Configurațiunea acestui ținut (Peloponesul) era mai puțin făcută ca meteorele pindice pentru esistența acestor bande numeroase, cari făceau teroarea Turcilor.

„Ea a produs în adevĕr pe clefții sei.. Dar resbelul de munte nu era așa de sistematic: bandele nu erau așa numeroase, nici lipite, ca se ḑicem astfel, într'un mod permanent de regiunile răpoase ale fie-cărei provincii.

„Astfel clefții peloponesieni nu ajunseră, ori-care fu valoarea lor personală, la acea influență locală; nu puteau sĕ perpetueze autoritatea lor în aceeași parte; nu făceau o poporațiune deosebită (Spectatorul Orientului, Atena, 6 Octomvre 1855).

Este incompletă, dar tot este în aceste rênduri mărturisirea, că Grecii

contribuiră puțin la o luptă, din care ei singuri traseră beneficii.

Dar e ceva mai mult. Pe lângă sacrificiele materiale de tot feliul cerute de ori ce luptă mare, se află și partea morală. Străbateți istoria acestui memorabil resbel și spuneți, ce vedeți din partea greco-fanarioților? O conduită ecuivocă, ca să nu dicem mai mult. Din contră, foarte rar veți găsì ceva de desaprobat, militărește vorbind, în faptele de arme îndeplinite de Albanezi și de Români.

Căci, încât despre faimoasa eterie, ale cărei fire erau legate de piciorul tronului unui principe generos, Românii și Albanezii se respectară mereu mult pentru ca să între și să ia parte activă la lucrările ei revoluționare.

Ca să spunem adevĕrul întreg, emigrații din Voscopolis, din Bitcuki și din alte locuri fundară la Viena o societate literară, pe care au voit se o facă complice cu operile eteriei greco-fanariote. Pentru moment vom dice numai un lucru: cele două societăți n'aveau nimic de comun, și că, pe cât societatea româno-albaneză era filantropică, pe atât eteria greco-fanariotă era revoluționară, ca să nu dicem mai mult.

„La Constantinopole, de esemplu, dice un autor cu filelenism esagerat, (Pouqueville) Francezii dau Sultanului consiliele cele mai înțelepte; dar ministrii sei, depravați și corupți prin aurul Grecilor, nu mai lăsau adevĕrul să ajungă până la picioarele tronului seu.“

Vorbind de eteristii în servițiul Rusiei, același autor adauge: „Legațiunea Rusiei la Constantinopole era plină de raiale (greci) emancipate, și mai totalitatea consulatelor ruse din imperiul otoman erau esploatate de Greci, și anume de Vlasopulo din Itaca consul general al Rusiei în Morea.“

„Ospodarii fanarioți, cetim în același autor, aveau la servițiul lor, un corp de trupe recrutate în Pelopones. Ipsilante voì într'o di să'i facă să depuie jurământ șefului nenumit al eteriei. Peloponezianii consimțiră, numai epirotul Sava nu voì se o facă.“

„Ospodarul Alesandru Suțu, mai citim încă, avea o stare de 20 milioane piastri, fructul a doi ani de guvernare și de asuprire; scopul seu, ca și acela al predecesorului Caragia, era ca să o șteargă cu ce furase dela Români, îndată ce sănĕtatea 'i ar fi permis ca să o facă creștinesce.“

In fine vestitul Mavrocordat „fusese împiegat lângă ospodarul Caragia unchiul seu“; și Caragia murì la 1 Februarie 1821, luând cu el, adaugă autorul numit, blestemul foarte meritat al administraților sei.

In depingerea ce o face de starea spiritelor în momentul când Grecofanarioții începură lupta, același autor observă „că Hidrioții înșiși deveniți o putere maritimă“ erau de părere, că nu trebuia să se verse sângele și să se ruineze țeara, ci „să învingă pe Turci prin superioritatea luminelor și a averei.“ În altă parte am spus, că Hidrioții sûnt Albanezi.

Dând seamă de „Istoria insurecțiunei grecesci“ de Tricupi, un autor grec vorbesce astfel de Hidrioți: S'a admirat curagiul, abilitatea, constanța, abnegarea, ce desfășurau în contra flotelor întrunite dela Constantinopole, Alecsandria și Tunis; ei bine, Hidrioții cei din urmă în Grecia ridicară stindardul libertății, și făcură aceasta numai sub presiunea unei rescoale organisate la Hidra, de oamenii cei mai puțin considerabili din insulă, căpitanul Anton Oeconomos.

„Dar odată lupta angagiată pe cât Albanezii și Românii arĕtară mult curagiu pe atât Elenii proprii dișì arĕtară puțin. „Cetele lor, cetim în darea de samă mai sus dișă, fură câteodată apucate de nesce panice neesplicabile: nu s'a vĕdut într'o di 6.000 Caritenioți, Leontariți și Manioți fugind fără să dea o lovitură în fața a 2.700 Turci eșiți din Tripolița?“

Ni se vorbesce de asediul dela Missolonghi. Dar de cini fu el susținut? De Albanezii lui Marcu Boțaris și palicarii sei. Inceteze dar Grecii să'și mai atribuiască actele de curagiu și generositate de cari Românii și Albanezii deteră esemplu în tot cursul luptei, și vom vedè ce le cade din dreapta împărțeală din cele ce s'au făcut.

In dișa dare de samă „este sigur adaoga autorul precitat, „că această“ insurecțiune n'a putut nici odată să producă un șef capabil, care să concentreze în mânile sale direcțiunea supremă a mijloacelor și a destinelor ei, și că cu totul din contră a presentat totdeauna o desbinare de putere, o răsipire, o neutralisare, un antagonism chiar, o desordine, pentru a spune totul printr'un singur cuvênt, care a pus'o adesea pe marginea prăpăstiei și care făcu, că la fine să vĕdu mântuită numai prin intervenirea europeană“.

Voind a esplica ceva mai departe pentru ce revoluțiunea grecească „n'a dat nascere nici unuia din acei oameni estraordinari, cari domină și încunună revoluțiunile“, autorul adaugă: „Acesti oameni nu resar de o dată pe câmpuri înțelenite și acoperite de bălării; le mai trebue asemenea timp pentru a dobândì vigoarea și esperiența necesară la împlinirea înaltei lor misiuni“.

In privința câmpului înțelenit de bălarii, să cruțăm pe autorul grec și să nu'l întrebăm, când oare Grecia a produs „vre unul din acei oameni estraordinari, cari domină și încununează revoluțiunile“, fiindcă una ca aceasta ne ar aduce în discusiuni în cari de sigur nu am fi de aceeași părere cu d-lui

In ceea ce privesce „dobândirea vigoarei și esperienței necesare la împlinirea înaltei lor misiuni“ nu am putè să'l întrebăm la ce'și întrebuințaseră timpul lor, dragomanii Fanarului și gospodarii fanarioți ai Romăniei și ai Moldovei pe care'ì găsim în capul insurecțiunii grecesci. Cât despre fostul ministru Capo d'Istria și doctorul Coletti, negreșit ei nu puteau să comande Grecilor, nefiind ei Greci.

Să revenim la eterie sau sinomatie (conjurațiune) și la societatea literară. După spusa d-lui Tricupi, prima se constituise în Rusia, și de'l vom crede, „Rusia era în curent a tot ce se făcea; cunoscea constituțiunea eteriei, demersurile, mijloacele, speranțele, prefăcênduse însĕ a nu fi informată de nimic. Capo d'Istria neprimind direcțiunea, o deteră lui Alecsandru Ipsilante. Ceilalți membrii erau comercianți stabiliți la Odesa sau la Moscova, sau Greci în serviciul guvernului“. Din toate aceste amĕnunte — și venind dintr'o bună sorginte trebuie să fie esacte, — noi însemnăm trei lucruri; ea se compunea de Greci și fusese fundată de Greci în Rusia.

Din contră, societatea literară avea scaonul ei în Viena, sub ochii chiar ai guvernului; scopul seu era, nu de a conspira în contra guvernului turcesc, ci de a respândì luminile prin Pindu și prin Albania de sus: în fine ea se compunea de Români și de Albanezi căci se observăm odată pentru totdeauna, coloniile falsu calificate de grecesci și care se găsesc la Belgrad, la Pesta, la Viena, la Triest se compun de comercianți originari nu din Grecia — Grecii se duc la Londra, la Marsilia — ci din Pind și din Albania; cu alte cuvinte sûnt de origine albeneză și mai în general română.

Și membrii societății literare, Sina, Dumba.. remseră în afară din revoluțiunea greco-fanariotă; și dacă Românii locuind meteorele Tesaliei și Epirului se află amestecați, aceasta provine, căci după ce au luptat pentru restul privilegielor lor în contra lui Ali pașa trebuiră, pentru aceeași causă, să lupte în contra pașalelor trămise de guvernul sublimei Porți induse în eroare.

Corespondență din Constantinopole.

Reproducem următoarea corespondență ce „Vocea Covurluiului“ dice că a primit-o din Constantinopole:

„Constantinopole, 16 Iulie 1880.

„Complicitatea Porței și chiar a Sultanului, cu faimoasa ligă albaneză n'a fost nici odată obiectul unei îndoeli pentru oamenii luminați, însĕ astădi bate la ochii celor mai necredincioși și guvernul turcesc numai încearcă a disimula. El era negreșit, oficialmente representat în marea reuniune albaneză, care s'a ținut în geamia numită „Veni Djami“. Albanezii, cari locuesc în capitală, se reunise acolo pentru a respunde la un apel, care le a fost adresat de cătră capii ligei albaneze. Adunarea care numera aproape o mie de persoane, era presidiată de prefectul poliției Hafiz-pașa. După el, persoana cea mai distinsă la întrunire era Veisset-Bey, fratele noului ministru al afacerilor străine Abedin-pașa. Presența sa era o încuragiare publică dată de guvern la întreprinderea patriotică a Albanezilor.

„Mai multe discursuri înfocate s'au pronunțat, și cea mai mare parte a asistenților a jurat de a pleca, pentru un timp nemărginit, spre a merge să apere contra Grecilor pământul patriei albaneze. Arnăuții din Stambul nu sûnt aristrocrați și meseriile, cari le esercitează nu sûnt de primul rang. Cea mai mare parte dintr'ênșii sûnt: căsapi, vênzĕtori de remășițe de mațe de viței, de porc, de oaie etc. Totdeauna armați de cuțite redutabile, resbunători, selbateci și mincinoși. Sûnt furioși, dar desprețuiți de toată populațiunea crestină și în particular de Greci. Acesti oameni se vor bate grozav în luptele, care nu par a fi departe între Greci și Albanezi. Guvernul turcesc face tot posibilul, ca aceste lupte să fie necostabile. Albanezii, cari se inrolează aici în public pentru a merge să combată pe Greci primesc fie care o liră turcească și toate înlesnirile cerute pentru a merge în Albania fără spese.

„Cu Muntenegrenii să va face tot posibilul pentru a se înțelege și crede, că vor isbutì la acest scop. Eri chiar, capii de misiune au primit de la Abeddin-Pașa respunsul Porței la nota identică, prin care propuneau cesiunea Dulcignului și a teritoriului seu Muntenegrenilor.

„Sultanul a manifestat, chiar de la început, o tristeță invincibilă pentru această propositiune, care i-ar scoate cea mai comodă și cea mai înfloritoare soarte a Albaniei. I sa dat să înțeleagă asemenea, că Dulcigno este chieia pentru Scutari, plecând de la Albania de sus. Pentru aceasta chiar, rĕspunsul lui Abeddin-pașa conține un refus formal în ceeace privesce noua propositiune. Insĕ Poarta se declară, a fi gata la esecutarea convențiunii de la 12 Aprilie, dacă i se dă timpul necesar a liniști spiritele.

„Trei comisari au fost aleși pentru a îndeplini această misiune de linișcire și de conciliare; și călĕtoria lor e ficsată deja. Acesti comisari sûnt: ulemahul Abdul-Latif efendi din Janina, Mustafa-Pașa, mare proprietar din Volona, și un al treilea personagiu, al cărui nume nu'l cunosc. Mai întâi a fost Rizabey, fost prefect la Stambul, fiul unui pașă arnaut foarte cunoscut in Scutari. El a refusat, aducêndu-și aminte de soartea lui Mehemed-Aliucis de cătră Albanezii de la Diskova. S'a spus, că să se înlocuească prin Albanezul catolic Vassa-effendi, care îndată s'a și făcut să vină dela Adrianopole, unde este subguvernator. Vassa-effendi a refusat la rêndul seu această misiune, care'l scârbesce îndoit, el Albanez catolic și să se cedeze Montenegrului mai multe districte locuite în totul de Albanezi catolici.

În ori-ce cas este posibil, ca Albanezii să se lase persuadați și să nu se decidă a face resbel, să lase Montenegrul liniscit, ca astfel să poată întoarce toate puterile lor în contra inamicului care'l persecută la sud în contra Elenilor.

„Rolul Italiei, în această afacere a Albanezilor, are mai multe părți misterioase. S'a remarcat mult întrevederile frecuente ale contelui Corti cu Abedin-pașa, și se dice, că fratele ministrului Otoman, Veisset Bey, trebuie să se pună în capul unei deputațiuni albaneze, care ar merge să îndeplinească o misiune confidențială pe lângă regele Italiei. Veisset Bey, a doua di de demonstrația patriotică a Albanezilor din Stambul, a plecat la Scutari, și de acolo la Roma se dice, că ar merge. În această capitală, Turcia e representată prin Turkhou-Bey, care este un Albanez.

„Dilele aceste Poarta a primit dela comitele Hatzfeld, ambasadorul Germaniei, nisce comunicațiuni verbale, însĕ detailate asupra decisiunilor conferenței dela Berlin. Cu toate espunerile diarelor turcesci, este evident, că acesti din urmă vor avè un caracter imperativ și că Poarta va fi somată a se conforma. Vakit prevede două eventualități în casul probabil, în care Turcia ar refusa să procedeze de bunăvoe la mutilațiunea care i se cere. Atunci, sau capii de misiune ar părăsì capitala, lăsând numai nisce însărcinați de afaceri sau că flotele combinate ale puterilor europene ar venì în apele turcesci și ar menținè acțiunea militantă a Greciei luând în posesiune teritoriele, ce 'i-a fost adjudecate. Aceasta din urmă eventualitate este mai probabilă, și aceasta se va vedè în curênd.

„D. Tissot n'a fost încă admis a presenta scrisorile sale de acreditare ca ambasador. Dar a fost primit în audiență privată de cătră Sultan, care l'a întreținut mai mult cu cestiunea elină. El era acompaniat de primul nostru drogoman de ambasadă, D. Perichot (de Longeville) care este în ajunul de a devenì comite, primind dela Papa titlul de comite roman. Sûnt dece dile, președintele și secretariul diarului „Syllogos“ dela Pera, s'a dus pentru a remite d-lui Tissot diploma de membru onorific al acelei societăți.“

Varietăți.

* (Provocare). Apropiindu-se diua de 7 August în care Asociașiunea Transilvană își va ținè ședințele, comitetului central de primire roagă pre toți domnii aceia, cărora li s'a încredințat colectarea banilor pentru acoperirea speselor de primire, se binevoiască a trimite colectele pre finea lunei acesteia la comitetul sus numit, cu atât mai mult, cu cât comitetul are lipsă de a se orienta față cu primirea și spesele recerute.

Turda, 22 Iulie 1880 n.

Pentru comitetul central,

Anania Moldovan m. p.,
vice președinte.

* (Postal). Postul vacant de magistru postal din Aita-mare (Nagy-Ajta) în comitatul Treiscaunelor (Háromszék) este de ocupat prelângă depunerea unei cauțiuni de 100 fl. v. a. Cu acest post

sûnt împreunate următoarele emolumente anuale: un salariu de 140 fl. v. a., apoi pausale pentru cancelarie 40 fl. și pentru espediții 504 fl. v. a. Suplicile au să se substearnă în termin de 3 săptămâni direcțiunei financiare din Sibiiu.

* (Financiar). Foile din Berlin anunță, că ministrii de finanțe germani vor ține în anul acesta adunarea lor în Coburg, ca în anul 1878 în Heidelberg.

* (Manevrele în Galiția) despre cari am amintit deja în unii din numerii „Tel. rom." se vor ține în stil mare în presența Maiestății Sale, împăratului, și a unei suite mari militară, între a cărei membri vor fi și representanții Germaniei, Franciei și Rusiei. Spre acest scop s'au început deacum toate pregătirile din partea Comandantului militar din Galiția. În 3 August un amploiat dela curtea din Viena pleacă la Lemberg spre a face cuartire pentru oaspeții împăratului. În 29 August archiducele Albrecht sosesce în Medjca lângă Przemjsl, de unde va merge spre întimpinarea împăratului până la granița galițiano - silesiană. Întimpinarea va avè un caracter curat oficios.

* (Mulțămită publică). Comuna noastră bisericească 'și ține de sacră datorință, a aduce publice cea mai vie mulțămită economului Dumitru Neagu din filia Bastelek, care a binevoit a dona pe sama sfintei noastre biserici din Dobêrlĕu, două sfite de purtare, un epitrafir și două pânzături, cari toate computânduse la olaltă sûnt în preț de 25 floreni v. a. scrie douĕdeci și cinci floreni. Fie ca fapta aceasta filantropică să'și afle mai mulți imitători.

Dobêrlĕu în 9 Iulie 1880.

I. Oltean,
paroch. gr. or.

* (Fapte negre din inimă neagră). Estragem dintr'o corespondență privată următoarele: În 2 ale lunei curgĕtoare spre 3 noaptea sirmanul nostru învĕțător din opidul Agnita Ioane Corfar avu earăși din reutatea și invidia unor indivizi, cărora cu drept cuvênt li s'ar putè da epitetul de selbateci, de a suferì una dintre cele mai mari daune, care pentru un econom, învĕțător și tată a unei familii numeroase e cu atât mai simțitoare, cu cât acest brav și eminent învĕțător a servit acum preste 20 ani și din 1873 încoace a condus atât scoala cât și poporul de acolo, ca un părinte bun și înțelept, ceea ce n'a fost lucru ușor față cu nesce oameni moralminte atât de decăduți ear' materialminte dependenți de populațiunea conlocuitoare de acolo.

El, adecă sus numitul învĕțător, a fost acela, care în întreg intervalul de timp, de când această parochie a devenit veduvă, în conțelegere cu administratorul protopopesc a apĕrat și a liniscit spiritele poporenilor în contra acelora, cari se încercau pre toate călile a propaga proselitismul și acì.

El a fost acela, carele chiar și bine de curênd la tulburarea, ce se escase în poporul de acolo prin influența unor nechiemați, cari vênându-și interesele lor, se nisuiau prin toate mijloacele a înnegrì atât pre administratorul protopopesc, cât și Consistoriul nostru archidiecesan, vrênd a se face numai pre ei plăcuți și iubiți înaintea acelui popor nepriceput, a isbutit, însĕ cu mare daună, a'l liniscì și pacifica, cu mare daună, căci inimicii păcii și atunci, ca și acum nu încetară a revolta și sumuția poporul contra lui, la cea ce apoi s'a și omorît noaptea în grajd o vacă foarte frumoasă.

Astfel și acum tot acei nechiemați și inimici ai păcei și liniscei în continuu sumuțiau poporul atât asupra învĕțătoriului, cât și asupra administratorului protopopesc, cărui din urmă 'și-au și amenințat nesce beți̦vi din acel popor chiar cu bătae și omor, precând celui dintâiu, învĕțătoriului, 'și-au și tăiat în noaptea sus amintită tot cucuruzul de pre un pământ de vre-o 6 ferdele sĕmĕnătură.*)

Unde sûnt însĕ neplăcerile și imputările, cari sirmanul învĕțător are sĕ le înghită în fie care di, oară și minut?

Toate aceste el le-a suferit și le sufere convins fiindcă, nici celor fără de lege resplata nu le va lipsì.

Se nasce întrebarea de unde atâta revoaltă și tulburare în acel popor? Se scie de unde pentrucă s'a vĕdut în dese rênduri, s'a vĕdut chiar și bine decurênd, și se va mai vedè căci până când spiritul jesuitic a unor atari persoane nu va fi mulțămit din destul, până când aceia nu'și vor ajunge scopul, până atunci ei nici nu vor înceta de a întrebuința toate mijloacele fie acele bune rele, oneste, neoneste, lor tot-una le este numai și numai, ca ambițiunea lor sĕ fie satisfăcută.

'Mi era și'mi este neplăcut a scrie despre astfel de fapte și întâmplări, togmai în aceeași mesură, precum arde în tine pofta de resbunare și de a face rele deaproapelui și fratelui seu; acuma însĕ mĕ vĕd silit a te da judecății publice spre a'ți audì sentința ori cărui om just și nepărtinitor, nu voiesc însĕ ca numele teu se înnegrească coloanele acestui prețuit diar căci te cunosci tu bine, și te cunosc mulți deja până acuma, te cunosc toți cărora li s'a dat ocasiune a te urmărì din depărtare cu ochii.

Voiesc numai sĕ vedi, că lumea te scie, voiesc numai se vedi, că lumea nu se lasă a se seduce prin lingușirile tale, voiesc numai îndreptarea ta proprie și nimic alt ceva.

Sapienti sat. *Brutus.*

*) Spre eruarea făcĕtorilor de rele păgubitul sĕ ceară intervenția judecătorească prin o urgentă arĕtare criminală și spre ajungerea acestui și oamenii binevoitori pentru ce nu s'ar întru ajutoriu? „Red."

* (Corespondențele noue) despre cari am amintit în numerul trecut, reservându-ne dreptul a revenì asupra lor, sûnt de doue feliuri. Unele, cari comunică numai între Austro-Ungaria și Germania și apoi altele, cari stau în comunicație postală atât cu acele țĕri, cari au întrat în societatea postală din lume, cât și cu postele c. r. austro-ung. din Levante.

Cele dintâiu, cari poartă un timbru de 2 cruceri, întră în viață cu 1 August n. și sûnt înzestrate cu o carte de respuns, carea încă poartă timbru de 2 cr. Corespondențele de al 2-lea feliu, asemenea înzestrate cu cărți de respuns, intră în viață cu 1 Octomvrie n. și se cumperă cu 5 respect. 10 cruceri. Cărțile de respuns dela ambele feliuri de corespondețe, pe cari adresantul nu scrie nimic, se trimit îndĕrĕpt numai în acele țeri, de unde vin.

* (Ruptură de nori). Din Făgăraș se scrie, că în 16 Iulie n. s'a descărc'at în munții dela Deșan o vreme tare cu rupturi de nori, care atât în munți cât și în vale a cășunat pagube oribile, înundând în Deșan și în Recea toate grădinile, luncile și locurile, cari fiind pline de noroiu, năsip și petri din munte, sûnt stricate pe ani în tregi. Asemenea s'au prăpădit mai mulți pĕcurari dinpreună cu turme de oi, cari pe timpul furtunos s'au aflat în munți.

* (Anticuități romane) s'au aflat în Bosnia de archeologul Dr. Moritz Hörner. Între aceste se află foarte multe inscripțiuni romane ce s'au găsit în ținuturile dela Plevlje, Travnik, Livno și Glamoc. În giurul Plevljei însĕ s'au găsit cele mai multe anticuități, unde acum abia s'au aflat și ruinele estinse ale municipiului roman „Stanecli" prin inscripțiunea *„populus Staneclorum"*. Mai departe s'a găsit un monument cu numele împĕratului *Diadumenianus*, de unde se vede, că acest monument fu ridicat în Bosnia pe la anul 217 după Chr. În Travnik s'au găsit mai multe sculpturi și epigrame interesante de pe timpul mai nou al Romanilor.

* (Cutremur de pământ în Manila). Din Madrit se scrie, că în Manila din 13 până în 20 Iulie n. s'au întêmplat mai multe sguduiri de pământ. Cele mai înfricoșate însĕ au fost în 13 și 20 Iulie, în urma cărora au perit mulți oameni, s'au demolat foarte multe case, între cari și catedrala și casarmă. Se dice, că pământul în mai multe locuri s'a despicat și din crepăturile lui se urca apă fierbinte, căreia'i urma o ploaie de cenușă. Mai toate vulcanele de pe insula Luzon se află în activitate mare, încât bieții oameni de frică au eșit toți din casele lor și trăesc afară pe câmp.

* (Divorțiuri în Francia). În anul trecut s'au intentat la judecătoriile franceze 3277 procese divorțiale. În 2802 de casuri au cerut femeile separațiunea de pat. Între aceste au fost 16 femei, cari au trăit cu bărbații lor mai puțin de un, 718 însĕ, cari au viețuit cu bărbații 4—5 ani, 92 femei 30—40 ani, 28 femei 40—50 și o femeie, carea trăise cu consortele seu peste 50 ani.

* (Curiosum). Tribunalul din Szegsza currentează pre un anume George Curuț care a pribegit din satul Ozora încă în anul domnului 1795, va se dică de 85 de ani.

* (Colera), despre care făcură mai multe foi un sgomot mare că s'ar fi ivit în Hatzfeld și Güns s'a documentat de o scornitură.

* (Timpul). De o sĕptămână încoace s'a pornit timp frumos și cald. Numai de nu l'am deochia.

* (Neapoli) se afla în dilele trecute în o mare stare de fericire. Atâția bani n'a întrat mult timp între oamenii deacolo; ear pe stat îl costă această istorie cinci milioane franci. Sĕ scie, că în Italia esistă ca și în Austria o mică loterie de 90 numere, din cari se trag câte 5 în fie-care sâmbătă seara aproape în toate orașele mari ale Italiei. Fie-care este liber în cursul sĕptĕmânei de a'și încerca norocul, punênd unul, doi, trei, patru sau cinci numere.

Lumea joacă cu atâta pasiune, încât la fie-care întêmplare însemnată se consultă diferite cărți de visuri și altele asemenea; cari toate prevĕd pentru fie-care întêmplare de ori ce natură, câte un numĕr. Deunădi furia de joc și superstiția poporului din Neapole, a causat moartea unui sĕrac călugăr, precum și câștigul aproape al tuturor jucătorilor la aceea loterie.

Patru oameni vĕdênd pe un călugĕr că a pus câteva numere la lot, au crĕdut că este inspirat, și că scie deja numerile cari au sĕ iasă! Acești oameni înhață pe bietul călugăr, și cere ca sĕ le spună acele numere. Călugărul se jură că nu e inspirat de nimic, dar toate fură în zadar, căci acei patru fanatici 'l-au bătut până când a fost dus la spital, unde a și murit. Murind el murmură; *„13 și 65"*. Diarele indignate raportează această istorie, arĕtând și acele cifre. Neapolitanii, caută în cărțile lor de joc și găsesc că călugărul este representat prin numĕrul 37. Toată lumea se grăbesce a pune la lot numerile 13, 65 și 37; și fapt foarte străin, Sâmbătă la 28 Iunie, eșiră numerile de mai sus; încât statul a fost dator sĕ plătească câștiguri în valoare de 5 milioane franci. Din nenorocire, ca totdeuna după asemenea întêmplări, lumea aleargă la biurourile de loterie pentru a mai juca, așa încât o bună parte a milioanelor perdute a reîntrat iarăși în casa Statului.

Procesul omorîtorilor este pendinte și se va judeca în curênd de către curtea cu juranți. „R."

* (Un ucenic norocos). Primul câștig al împrumutului rusesc de la 1864 în valoare de 200,000 ruble, 'l-a câștigat dilele trecute un ucenic dintr'o casă de bancă din Berlin. In această privință cetim într'un diar berlinez următoarele:

O scenă foarte interesantă s'a petrecut eri în cantorul cunoscutului banchier H. și compania. Unul din șefii casei chemă în camera sa particolară pe ucenicul „Richter" în vêrstă de 16 ani, fiul unui mic funționar din Potsdam adresând-i aceste cuvinte:

„De unde ai losul rusesc dela anul 1864, care se află la mine în păstrare?"

— Dela nașul meu.

Apoi a început următorul dialog:

Șeful: Losul a făcut un mic câștig.

Ucenicul: A! ce bucurie va avè tatăl meu!

Șeful: Tatăl tĕu se va bucura foarte mult ca și tine, căci câștigul este destul de însemnat.

Ucenicul: O Doamne! cât am câștigat?

Șeful: Foarte mult.

Ucenicul: Poate mai multe mii de ruble?

Șeful: Mai sus băete:

Ucenicul: Cât?! esclamă băiatul, începênd a'i curge șiroaie de lacrămi de bucurie?

În fine șeful lui 'i face cunoscut că primul câștig de 200,000 ruble este al lui. Băiatul numai scie ce se facă de bucurie. și plângea și mai mult, storcênd lacrămi de bucurie și șeful sĕu.

Întreg oraș Potsdam se află emoționat.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Academia Română.

Proces-verbal Nr. 4.

Ședința solemnă din 22 Martie 1880.

Membrii presenți:

D-nii Alecsandri Vasilie, Caragiani Ioan, Hasdĕu B. P., Laurian A. Treb, Maiorescu Titu, Chintescu Nicolae, Sion G., Babeș V., Baritiu G., Hodoș I., Ionescu N., Maniu V., Melchisedec P. S. S. Episcop, Urechiă V. A., Aurelian P. S., Bacaloglu E., Brandza D., Felix I., Ghica I., Stefanescu Gr., Teclu Nicolae, Vasici P.

Sub presedința d-lui Ioan Ghica.

Ședința se deschide la 1 oară p. m.

Cetindu-se și aprobându-se procesul verbal al ședinței trecute, se procede la următoarele comunicțiuni:

D. Baritiu oferă un esemplar din „Annalele asociațiunei Transilvane", 1-a făscioară. Se primesce cu gratitudine.

Priimindu-se dela D. Cotovu din Hârșova, manuscriptul cu continuarea traducțiunei din Titu-Liviu se transmite la comisiunea ad-hoc.

D. Poni, anunță despre imposibilitatea sa de a putè lua parte la lucrările acestei sesiuni.

D. Spasici, secretarul legațiunei serbe dela Constantinopole, trimite în dar Academiei 22 opuscule în limba serbă, cari se primesc cu recunoscință.

După aceste comunicațiuni, anunțându-se că Vinerea viitoare va avè loc lectura discursului de recepțiune al dnului Ioan Ghica și rĕspunsul din partea dnului B. P. Hasdeu, se ridică de către d. Laurian o discusiune, la care iau parte dnii Babeș, N. Ionescu, Sion, Stefănescu, Hodoș, Alecsandri și Hasdeu și în urma căruia se lămurește în sensul regulamentului, că toate discursurile de re-

cepțiune și respunsurile vor avè a trece într'un mod prealabil printr'o comisiune ad-hoc, chiemată a se pronunța numai asupra punctului de convenție, ear la cas de neînțelegere între autori și comisiune, raportându-se, se va decide în ultima instanță de către Academie.

Procedându-se la alegerea unei asemeni comisiuni se alege P. S. S. episcopul Melchisedec, D. Bacaloglu și D. Alecsandri.

Constatându-se că d-nii Sturdza, Fătu și Crețulescu, nu pot lua parte la lucrările comisiunei de 9, care va avè a se pronunța asupra premielor anuale ale Academici, se aleg în locul lor P. S. S. episcopul Melchisedec, Bacaloglu și d. Aurelian.

Ședința se ridică la 3 oare și jumătate p. m.

Președinte Ioan Ghica.
p. secretar-general, B. P. Hasdeu.

Proces-verbal Nr. 5.

Ședința generală din 24 Martie 1880.

Membri presenți:

D-nii Alecsandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Laurian A. Treb., Maiorescu T., Chintescu N., Sion G., Babesiu V., Baritiu G., Hodoș I., Ionescu N., Maniu V., Melchisedec P. S S. Episcop, Urechiă V. A., Aurelian P. S. Bacaloglu E., Brandza E., Felics I., Stefanescu Gr., Teclu N. Vasici P.

Sub președința dlui Ioan Ghica.

Ședința se deschide la 1 oară.

După cetirea și aprobarea procesului verbal al ședinței trecute, se procede la următoarele comunicațiuni.

Se primesce dela d. Odobescu din Paris, din partea Academiei de inscripțiuni, schimb pentru publicațiunile Academiei Române: 15 vol. de *Comptes rendus*, 7 vol. de *Mèmoires de l' Academie* 11 vol. de *Mèmoires prèseutès par divers savants* și 10 vol. *Histor ens des croisades* Primindu-se cu plăcere, se transmite la Bibliotecă.

D. Dr Felix presentând respunsul său la discursul de recepțiune al d-lui Dr. Vasici, se trămite la comisiunea *ad-hoc*.

D. Dr. Hodosiu, cere printr'o adresă partea de esemplare ce i se cuvine, după regulamentul fostei societăți Academice din traducerile esecutate de d-sa după operile Cantemiriane *Descriptio Moldoviae* și *istoria imperiului Otoman*. Cererea se recomândă de urgentă comisiunei financiare.

În urma acestor comunicațiuni, avênd a se procede la alegerea unei comisiuni pentru revisuirea ortografiei românè, se nasce o discuțiune prealabilă dacă trebuie să se aleagă din corpul total al acadamiei sau numai din secțiunea literară. Se admite prima opiniune și se aleg cu maioritate d nii Baritiu, Hasdău, Alecsandri, Quintescu și Maiorescu.

Ședința se ridică la 3 și jumătate oare p. m., trecându-se în secțiuni.

p. Președinte, G. Sion,
p. Secretar general, B. P. Hașdău.

Proces-verbal Nr. 6.

Ședința generală din 26 Martie 1880.

Membrii presenți:

D-nii Alecsandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Laurian A. Treb., Maiorescu T., Chintescu N., Sion G., Babesiu V., Baritiu G., Hodoș l., Maniu V., Melchisedec P. S. S. Episcop, Papadopolo - Calimach A., Aurelian P. S, Bacaloglu Em., Brandza D., Felix I., Teclu N., Ghica I., Vasici P.

Sub-președența d-lui Ioan Ghica.

Ședința se deschide la 1 oară.

Se cetesce și se aprobă procesul-verbal al ședintei precedente.

Se comunică o telegramă din partea d-lui A. Odobescu, de la 25 curent, prin care anunță, că nu va putè pleca din Paris înainte de 8 dile.

D. Alecsandri depune în dar 2 esemplare din drama sa Despot-Vodă și un esemplar din opera răposatului D. Rallet: *Suveniri și impresii de călătorie în România, Bulgaria etc.*

Cu această ocasiune, D. Alecsandri, atrage atențiunea Academiei asupra înportanței operii lui Rallet, care se recomândă secțiuni istorice *ad referendum*..

D. Maniu, declar,ă că peste câteva dile va avè gata raportul său de secretar al secțiunei istorice.

D. Baritiu în numele comisiunei respective, cere 8 dile pentru a se studia și a se refera asupra resultatelor misiunei d-lui Densiusian.

La 2 p. m., se trece în secțiuni.

Președinte, Ioan Ghica.
p. secretar general, B. P. Hasdeu.

Proces-verbal Nr. 7.

Ședința din sesiunea generală a anului 1880, ținută în ziua de 27 Martie 1880.

Membri presenți:

D-nii Alecsandri V., Hasdeu B. P., Laurian A. Treb, Ghintescu N., Sion G., Babesiu V., Baritiu G., Hodosiu I., Maniu V., Melhisedec P. S. S. episcop, Papadopolu-Calimach A., Urechiă V. A., Aurelian P. S. Bacaloglu E., Brandză D., Felix I., Ghica I., Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.

Sub președința d-lui Ioan Chica

Ședința se deschide la 1 oară.

După cetirea și aprobarea procesului-verbal al ședinței trecute, anunțându-se, că a doua zi urmează a se face înmormântarea ilustrului ostaș român general G. Magheru, Academia ia în unanimitate decisiunea, ca membrii ei să însoțească în corpore cortegiul funebru al marelui reposat și trece în secțiuni la oarele 2 p. m.

Președinte, Ioan Ghica.
p. Secretar general, B. P. Hasdeu.

Bursa de Viena și Pesta

din 24 Iulie 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	108 45	108.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	84.—	84.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	100.50	100.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	87.60	87.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.—	125.75
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	95.—	95.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	94.—	94.—
Obligațiuni urbariale temeșiane	94.—	94.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	93.50	93.25
Obligațiuni urbariale transilvane	93.60	93.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	93.50	94.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.65	72.75
Datorie de stat în argint	73.65	72 50
Renta de aur austriacă	87.60	87.75
Sorți de stat dela 1860	131.80	132.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	829.—	833.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	278.70	279.30
Acțiuni de credit austr.	262.75	264.—
Sorți ungaresci cu premii	113.—	113.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.54	5.52
Napoleon	9.36	9.33½
100 marce nemțesci	57.80	57.75
London (pe polița de trei luni)	117.80	117.65

Economic.

Sibiiu 23 Iulie n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.50—8.50; grâu săcărej fl. 6—7.; săcară fl 4.50—5; Orz fl. 4.40—4.80; Ovăs fl. 3.70—4.10 Cucuruz fl. 4.20—4.60; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.40—1.60; Semență decânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 7—8; Linte fl. 12.—13; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.50; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 32—35; Seu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Seu de luminări fl. 23—25; Lumînări de seu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 1.05—1.15: Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vârtoase de foc pro metru cubic fl. 3.25 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viței 40—50 cr. carne de porc 48—52 cr.; carne de berbece 28—30 cr.; ouă 10 de 20 cr.

(Producțiunea agricolă în America cu privire la concurența ce face agriculturei europene). Cu voie fără de voie Europa agricolă trebue să se deprindă cu concurența, ce 'i fac agricultorii americani, importând cereale și vite. Că această concurență este păgubitoare nimeni nu se mai poate îndoi și întru cât ne privesce am tratat cestiunea în nenumerate rênduri în această Cronică. N'am înțeles însă nici o dată, că din causa acestei concurențe agricultura câmpeană are să fie ruinată; aceasta s'ar putè întêmpla numai în ipotesa neadmisibilă, când atât guvernul cât și agricultorii ar privì cu nepăsare progresul, ce fac pe fie-care zi Americanii. Din nenorocire nu este așa. De câți-va ani în Europa luminată guvernele nu cruță nici un sacrificiu pentru a înzestra producțiunea agricolă cu toate mijloacele, cari ei vor permite să lupte cu succes contra năvălirei productelor americane. Așezăminte de credit fonciar și agricol; căi de comunicațiune pe uscat și pe apă; stabilimente de învățământ profesional; concursuri și espedițiuni neîntrerupte; administrațiune cu durere de inimă de ale țărei; într'un cuvênt nu s'a lăsat la o parte nici o instituțiune, nici o măsură, carea direct sau indirect ar putè contribuì la desvoltarea agriculturei. Deci sûnt Staturi, unde luptele sterpe și nepriceperea pun stavilă progresului; unde guvernații și guvernanții cred, că viața unui Stat se mărginesce în a se certa câț ține anul fără vre un folos practic pentru desvoltatarea isvoarelor de înavuție, aceasta le privesce și nu vor avé să se plângă de cât de si-ne-le. Lumea merge înainte; nu poate și nu are timp și înteres să se ocupe de aceia, cari singuri 'și voiesc rĕul. Vorba Românului cum îți vei așterne așa vei dormì, este tot atât de adevĕrată pentru stat ca și pentru individ.

Acum de curênd un agronom distins, D. Ronna, inspirat de dorința de a face cunoscut Franciei mijloacele de producțiune ale Americei, pentru ca astfel să se poată pregătì mai bine pentru luptă, a publicat o lucrare însemnată asupra producțiunei grânelor în Staturile-Unite. Reservnâdu-ne a înfățișa o dare de seamă mai completă asupra acestor lucrări, cari ne interesează ca esportatori de grâne, vom pune sub ochii cetitorului câte-va cifre, cari i vor permite să judece după starea agriculturei americane. Eacă mai ântâiu cifre privitoare la întindere și la populațiune.

	Întinderea în chilometre pătrate	Loturi	Populațiunea pe chilometru pătrat
Europa	9,904,940	302,272,700	30.6
Statele-Unite.	9,333,880	38,925,700	4.2

Este invederat, că la suprafață mai egală, populațiunea Europei întrece cu mult pe a Statelor-Unite, de oare-ce în Europa se află 30 locuitori pe chilometru pătrat, ear în Statele-Unite numai 4. Nu poate însă să ne scape din vedere, că pe la începutul veacului se aflau deabia 5 milioane locuitori în Statele-Unite, și că în nici o parte a lumei populațiunea nu se înmulțesce ca în această țeară.

Producțiunea agricolă a mers desvoltându-se cum nu se află esemplu în lume. Și ca să vorbim numai despre grâu, eată starea producțiunei dela 1870 până la 1878:

Anii	Producțiunea	Suprafața semănată	Producțiunea pe ectar	Prețul ectolitrului	
	Ectolitri	Ectarii	Ectolitrii	Lei	b.
1870	85,626,146	7.637,108	13,31	14	87
1871	83,752,231	8.057,333	10,39	17	96
1872	89,748,947	8.326,777	10,77	17	70
1873	102,095,456	8.257,357	11,49	16	41
1874	111,841 280	10,086,679	11,07	13	48
1875	106.045,368	10.658,131	9,25	14	38
1876	105,036,409	11.161,316	9,41	14	89
1877	132,529,412	10.582,136	12,50	15	44

Așa dar producțiunea grâului a mers crescênd într'o proporțiune considerabilă. Trebue observat însă, că producțiunea pe ectar a stat pe loc și este mai mică decât în Francia. In adevĕr, în Statele-Unite producțiunea medie a variat între 8 și 12 ectolitrii și jumătate pe ectar, pe când în Francia este de 14 și 15 ectolitri. In măsuri românesci producțiunea americană ar varia între 13 baniți și jumătate și 18 baniți la pogon, producțiune mică în raport cu rodnicia proverbială a pământului. Prin urmare Americanii luptă cu întinderea imensă, ce cultivează ear nu cu superioritatea producțiunei pe o suprafață dată. Nu trebuie uitat, că brațele sûnt scumpe și dl Ronna dă esemple de lucrători agricoli plătiți cu 6 până 8 lei pe zi și dela 20 până la 25 lei în localitățile puse în cultură de curênd. Aceasta'și esplică progresul nepomenit ce a făcut mașinăria agricolă în America. Astfel dar, dacă agricultorii Europeni vor îngrășa pământul și prin urmare vor sporì producțiunea; dacă li se va face toate înlesnire de cari au nevoie, negreșit că vor lupta cu Americanii. B. St.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitațiuni: în 25 August și 25 Sept. imob. lui Francisc Graebel în Sibiiu (trib.); în 10 Aug. și 10 Sept. imob. contelui Alecsandru Teleky în Szakalosfalva (judec. cerc. Șomcuta mare); în 11 Aug. și 11 Sept. imob. moștenitorilor minoreni a lui Michail Halas în Cocos (judec. cerc. Sechelihid); în 23 Aug. și 23 Sept. imob. lui Ilarie Crișan în Uifalău (judec. cerc. Aiud); în 28 Aug. și 30 Sept. imob. lui Deelo Anghel în Brașov; în 26 Aug. și 29 Sept. imob. lui Ioan Badea în Brașov (trib.); în 28 Iulie imob. lui Ludovic Kelemen în Barot (judec. cerc. Sângiors); în 30 Iulie imob. rĕmasului după Ioan Jung și Maria Jung în Boci (judec. cerc. Teaca); în 21 Aug. și 21 Sept. imob. lui Ludovic Conrad în Diod; în 28 Iulie imob. lui Dumitru Popa în Bogata (judec. cerc. Aiud); în 23 Aug. și 23 Sept. imob. Rosei Kolozsi în Boița și Căjănel (judec. cercuală Baia de Criș).

UMRATH & COMP. în BUBNA lângă PRAGA,

fabrică de mașini agricole,

se recomândă prin specialitățile lor renumite prin o **esecutare foarte solidă, umblet ușor** mare **productivitate** și **treerat curat** a

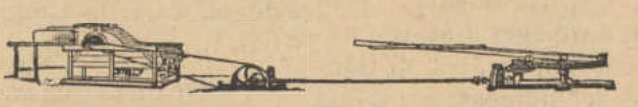

mașinilor de treerat cu brațe și cu vêrtej

pentru 1 până 8 cai sau boi,

atât **locomobile** cât și **stabile,** premiate cu ântâiul premiu la esposiția agronomică din acest an în Praga. Mai departe fabricăm noi în mărimi diverse:

Ciururi de bucate, mașini pentru tăiat paiele, mori pentru sdrobit etc. etc.

Cataloage ilustrate în limbile țărei grătuite și franco. [42] 9

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 83. Sibiiu, Joi 17 Iulie 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 16 Iulie.

Cestiunea vice-colonelului Seemann, o cestiune precum am ḑis provocată în mod măestrit de către presa „patriotică“, abia a dispărut, cel puţin deocamdată, de pe arena politicei interne maghiare, şi eată că se ivesce din nou acel soiu de evenimente, de care durere publicul cetitoriu al presei din Ungaria e dedat a nu se mai altera. Este capitulul defraudaţiunilor, care eară s'a îmbogăţit cu un cas însemnat. Primim adecă scirea, confirmată din toate părţile, că primariul capitalei Budapesta făcênd pe neaşteptate o scontrare a cassei centrale orăşănesci a descoperit lipsa unei sume însemnate, ce până acuma trece preste 15,000 fl. v. a. Cassariul Keiner şi controlorul Hegedüs au fost de loc arestaţi din partea poliţiei şi în momentul acesta ei se află deja în mâna procurorului.

Nu atâta fapta defraudaţiunei, nici mărimea sumei defraudate nu fac vre-o sensaţie, precum afirmă „Pester Lloyd“. „Ceeace pare a justifica sensaţia este împregiurarea, că defraudaţiunile au putut fi sêvêrşite în restimp de ani întregi, fără ca comptabilitatea sau diferitele comisiuni de scontrare sĕ fi dat de urma defraudaţiunilor, şi că descoperirea este a se mulţămi numai unei întêmplări neînsemnate...“ Astfel scrie „Pester Lloyd“. Ne e teamă mult, că şi descoperirea altor multor defraudaţiuni atârnă numai dela nesce „întêmplări neînsemnate“. Ce stare de corupţiune nemai pomenită!

Stările de pe peninsula balcanică devin din ce în ce tot mai critice. O depeşă din Paris dto 25 Iulie n. comunică: „Muntenegrinii au atacat pe Albanezi la Cermaniţa, omorînd 32 de Albanezi şi ducênd cu sine multe vite. Principele Nichita au ordinat redarea vitelor, şi mai departe chiemarea la arme a tuturor bărbaţilor începênd dela anul al şesespredecelea până la al şesedecelea“. Această telegramă se întregesce resp. se modifică prin altă depeşă din Scutari dto 24 Iulie n. de următorul cuprins: „Hodo Bey trimite din taběra dela Tusi către comitetul Ligei albaneze următoarea relaţiune: „Mai multe sute de Muntenegreni au răpit aḑi dimineaţă de pe teritoriul nostru vite şi fructe ducênd prada în tabăra lor. Eu am poruncit, sĕ li se-iee prada eară. Hotti, Grudi şi Clementi au atacat pe Muntenegreni, cari au fost spriginiţi de unele detaşamente mai mari din Vrbiţa şi Podgoriţa. De două oare ţine lupta.“ Altă telegramă sosită în seara aceleiaşi ḑi raportează: „Muntenegrenii au fost bătuţi după o luptă de trei oare. Ei au retirat în taběra lor, perderea noastră totală e 44 oameni.“ Miriditii de sub Prenc Bib Doda se întorc mâne la Tusi“. Tot din Scutari se comunică dto 26 Iulie următoarele: Ieri a avut loc o nouă ciocnire la Vrana şi Molacusa; Montenegrinii au fost atăcătorii şi au fost respinşi şi fugăriţi până la Goricani îndurând o perdere de 4 oameni. Albanezii au avut doi morţi şi şese răniţi. — Comisarii trimişi de Poarta otomană au sosit în Scutari şi au luat parte la o adunare a Ligei.

Din toate însĕ resultă, că conflictul muntenegrean-albanez ia proporţiuni din ce în ce tot mai mari, pe cari demonstraţiunea cu flote de către Puterile signatare cu anevoie le va putè reduce.

Pe când astfel partea apuseană a peninsulei balcanice se află în ajunul unei confiagraţiuni depline — şi partea răsăriteană ameninţă cu isbucnirea unor evenimente sângeroase, a cărei motive sûnt de a se căuta în aspiraţiunile panbulgare. In această privire organul „Neues Wiener Tagblat“ caracterisează situaţiunea pe basa unor informaţiuni demne de creḑĕmênt în chipul următoriu: „Raporturi, ce vin din Rumelia răsăriteană, signalisează o mişcare vie în favorul împreunărei Rumeliei răsăritene cu Bulgaria. Lucrurile au ajuns acolo până într'atâta, ¸că o revoluţie, care e pe deplin pregătită, poate isbucnì în tot momentul şi că Puterile, cari în Berlin au tras o linie de graniţă între Rumelia răsăriteană şi Bulgaria se vor afla într'o bună ḑi înaintea faptei complinite a unei Bulgarie Mari. Astfel apoi s'ar fi împlinit planul Rusiei, a crea — trecênd preste tractatul dela Berlin — o Bulgarie Mare. Cestiunea naţională, care s'a sulevat în Bulgaria, are sĕ servească planului acestuia. Ea ameninţă nu numai pe România şi pe Sêrbia, unde elementele bulgăresci lucră într'acolo, a răpì districtele câştigate, ci ameninţă şi pe Europa civilisată şi în prima linie pe Austro-Ungaria“.

Austro-Ungaria după toate prevederile va avè pe Germania la spatele ei. Nu se poate dovadă mai bună, decât părerea presei franceze oficioase asupra trămiterei funcţionarilor germani la Constantinopole. Cu deosebire merită atenţiune cele ce scrie *le Temps* în privinţa aceasta.

„Lumea diplomatică europeană“ scrie foaia parisiană „continuă a se ocupa cu vioiciune despre întrarea câtor-va funcţionari germani în serviciul Turciei. Această „mişcare administrativă“ pare a se întinde în adevĕr în nesce proporţiuni vrednice de observat. Eri, nu era vorba de cât despre d. de Wettendorf şi despre simpla numire a statului seu maior de vameşi. Astă-ḑi se anunciă că Poarta doresce sĕ mai iee încă doi funcţionari superiori de la d. de Bismarck spre a face din ei supt-secretari de Stat la ministerele de resbel şi afaceri străine, cum a procedat şi cu d. Wettendorf, ea va supt-semna cu aceste doue persoane un contract pe trei ani prin care li se va garanta o locuinţă în palat şi 40,000 franci ca leafă anuală. D. Wettendorf, care s'a dus de s'a instalat sĕptĕmâna trecută şi se află actualmente la Berlin, unde'şi recrutează personalul, îşi are deja cabinetul seu la Dolma-Bacce, alături cu apartamentele unui alt German, Drigalsky-paşa, pe care sultanul 'l-a numit adjutant al sĕu. Acest general Drigalsky este ginerele generalului Malinowsky (Emin-paşa), alt supus prusian, venit în Turcia la începutul anului 1853 ca căpitan al celor patru-ḑeci-şi-cinci tineri supt-oficeri instructori, pe cari regele Frideric Wilhelm IV al Prusiei i trimise atunci lui Abdul-Aziz spre a organisa artileria otomană.

Aceşti câţi-va suptoficeri din anul 1853 sûnt aceia, cari creându-şi posiţiuni înalte în armata turcească, au umplut-o puţin câte puţin de oficeri prusiani. Evenimentele au făcut pe câţi-va din ei celebrii, între alţii generalii Blum-paşa, Strecker (Resid-paşa), Wend (Nadir-paşa), Lelimann, Grünwald. Devotamentul real ce ei au arĕtat imperiului otoman pe timpul resbelului turco-rus, 'i-a vîrît cu totul pe supt pelea lui Abdul-Hamid şi, de la tractatul din Berlin, Sultanul a însărcinat necontenit pe ministrii sei sĕ ceară împĕratului Wilhelm funcţionari de tot feliul, tot aşa de buni ca oficierii germani, cari îl servesc deja. Primul ministru otoman, care începu negoţiări în acest sens cu cabinetul din Berlin nu întârḑià de a se plânge (înseşi foile germane o mărturisesc aceasta) că 'şi-a vĕḑut cererile primite „cu o receală de ghiaţă.“ Cum şi pentru ce d. de Bismarck a devenit d-sa dela acea receală de ghiaţă partisanul călduros al „germanisării“ administrative a Turciei?

„Diplomaţia se perde în conjecturi spre a ghicì aceasta. Cu toate aceste primirea entusiastă, ce face presa austro-ungară acestei loviri, avênd în vedere şi adûnca emoţiune, ce a produs la Londra şi Petersburg, permite a ne închipuì, că toate aceste erau pregătite de mai mult timp între Berlin şi Viena, şi că guvernul german vo-

---

FOIŢA.

Un document

din ḑilele împĕrătesei *Maria Teresia*, tipărit în doue limbi, nemţesce şi românesce, ne a venit la mână. Documentul este provĕḑut cu datul „în cetatea Sibiiului 9 Aprilie 1761 şi subscrierea proprie şi cu sigilul comandantului general Adolf baron de Buccow.

Reproducem acest document, care ne dă o ilustraţiune a acelor timpuri, în ambe limbile:

Al Rămleneştei Împĕrăţii Ţĕrilor Ungureşti şi Bohemeşti

Crăeşti Apostolicesti Înălţimi, general de călărime, obêrşter preste un Regiment de Curaţieri, şi acum în Ţara Ardealului comendaş general, eu Adolf baron de *Bukow.*

Vestesc prin aceasta, şi fac ştire numitului în Ţara Ardealului rumânesc norod: cum că Prea Înălţata, şi Prea Milostiva Doamnă, Doamna noastră după cea mare a sa grije pentru binele norodului sĕu ne uitându-se şi în mijlocul greutăţilor, adecă între lucrurile cele grele ale împĕrăţiei, şi ale rĕsboiului, atât e de grijnică pentru pacea ţinuturilor, şi a Ţĕrilor sale, celor mai departe, ca şi de cele mai din lăuntrul Împĕrăţiilor sale.

Dintru această înteţeală, au socotit foarte bine a fi, ca sĕ fie sub a mea grije, ca acum general comendaş în Ţara Ardealului, o comisie de curte, carea are poruncă, sĕ auḑă toate plânsorile, şi sĕ întrebe despre neodichna norodului românesc, carea s'au auḑit în ţeară de o vreme încoace: şi aceasta sĕ fie fără de alegerea feţelor sau a legilor: şi apoi pre fieşte carele, după plânsoare, precum e porunca Prea Milostivei Chesaro-Crăesei, al îndrepta, şi judecată a'i face.

Dragostea cea Măiciască către Ţĕri, şi miloasa stăpânirii voe nu susufere, sĕ se facă cu ştirea, sau cu voia Ei cui-va în ce-va nedrept, sau sĕ se asuprească, departe fie aceasta

Ihro Römiſch. Käyſ. zu Hungarn und Böheim

Königliche Apostoliſchen Majeſtät General der Cavallerie, Obriſter über ein Regiment Cuiraſsier, und Dermahlen Comandirender General in dem Fürſtenthum Siebenbürgen ADOLPH Frey-Herr von BUCCOW.

Bedeute und gebe hiemit dem ſammentlichen in dem Fürſtenthum Siebenbürgen befindlichen Wallachiſchen Volck zu vernehmen: Wie daß Allerhöchſt Ihro Majeſtät unſer Allergnädigſte Frau Frau aus recht Mütterlicher Sorgfalt vor das Wohl ihrer geſamten Unterthanen unvergeſſen, auch mitten unter der Laſt deren Triffigſten Reichs und Kriegs Angelegenheiten, ſo wohl auf die Ruhe und Zufriedenheit Ihrer entlegenſten Gränzen als vor das Hertz ſelbſt Ihrer Reiche beſorgt ſeye.

Aus dieſem Trieb haben Allerhöchſt dieſelben vor nothwendig erachtet, unter Meinem, des in dem Fürſtenthum Siebenbürgen Commandirenden Generalen Præſidio eine eigene Hoff-Commission anzuordnen, welche die Beſchwerden auch verſchiedene von einiger Zeit her ſich geäuſſerte Unruhen bey dem Wallachiſchen Volck anhören, unterſuchen, und ohne Unterſcheid noch Anſehen deren Perſohnen oder Religionen, folgſam allen und jeden, nach Beſchaffenheit ihres Anbringens, Recht, Billigkeit und Gnade in Allerhöchſt Ihro Majeſtät Nahmen wiederfahren zu laſſen befehliget iſt.

Die Zärtlichkeit des Landes-Mütterlichen Hertzens unſerer Allergnädigſten Monarchin geſtattet nicht, Daß mit Ihrem Wiſſen oder Willen jemanden auch nur dem geringſten das mindeſte Unrecht,

iesce mai cu samă prin aceasta să fie plăcut și folositor aliaților sei din Austro-Ungaria.

Baronul Calice, noul ambasador al monarchiei noastre pe lângă Poarta otomană, a sosit la Sinaia, reședința de vară a Domnitoriului României, unde s'a oprit pentru o zi și de unde apoi va veni în Bucuresci, spre a se opri și acì eară pentru o zi.

Conciliu ecumenic.

Pintre cestiunile cele mari politice, cari țin Europa în o necontenită ferbere, s'a ivit, fără mult sgomot, o cestiune eclesiastică de importanță pentru crestinii ortodocși: *cestiunea unui conciliu ecumenic.* La prima gândire se va părè lucru străin sulevarea unei atari cestiuni. Însă dacă vom cugeta numai la unele puține cestiuni, care s'au desbătut, mai bine și mai rău, cu mai multă și mai puțină cunoscință de causă, cu bune și poate și cu rele intențiuni și în foile noastre, din monarchia austro-ungurească, se va vedè, că esistă lipsa de a se regula unele lucruri în biserica ortodocsă. Vederi de natura aceasta nu sûnt numai la noi, ci și în alte părți. „Ortodocsul“, foaie eclesiastică din Bucuresci, într'unul din numerile sale ne aduce scirea despre convocarea unui sinod ecumenic în Rusia. Aceeași foaie vine în numerul seu dela 1 Iulie și publică după „*Θρησκευτικὴ Φωνὴ*“ din Atena asupra cestiunei conciliului un articul interesant din multe puncte de vedere și pentru noi.

Eată articulul în traducerea „Ortodocsului“:

S'a anunțat din Rusia, că societatea pentru desvoltarea spirituală din Petersburg a propus Sântului Sinod al bisericei din Rusia, ca la sânțirea bisericei Mântuitoriului din Moscua să se învite în acest oraș patriarchii orientului și alți episcopi ortodocși, spre a se înțelege frățesce în general cu ierarchii ruși, despre multe cestiuni generale ale bisericei ortodocse. Scirea aceasta a făcut impresiune la noi, de și este o simplă propunere, asupra căreia nici sinodul rusesc nu s'a pronunțat încă, nici guvernul rusesc. Altmintrelea nu se putea decât a i se da oare care importanță, fiindcă este cunoscut că societatea din Petersburg pentru desvoltarea spirituală, este o societate teologică foarte importantă, conținênd multe somități eclesiastice, filologice și politice, și esercitând mare influență asupra lucrurilor bisericesci în Rusia. De sigur nu sûntem de opiniune, că sinodul rusesc va primì neapărat propunerea făcută și că guvernul rusesc va permite realisarea ei. Cu toate aceste, propunerea provenită dintr'un asemenea isvor, merită oare cum a fi discutată de ori cine se interesează de presentul și viitoriul bisericei orientale.

După ziarele rusesci adunarea generală a episcopilor ortodocsi ce se propune poate să se înțeleagă despre cestiunea bulgară, despre Rascolnici, despre cărțile liturgice, despre guvernarea supremă a bisericei orientale, despre reînființarea unui patriarch în Rusia și despre unirea bisericilor. În adevěr un sinod general de episcopi ortodocsi putea să delibereze asupra tuturor cestiunilor acestora și să contribuiască la cea mai bună deslegare a lor. Cestiunea bulgară ține pe crestini din peninsula balcanică în cea mai mare turburare și anomalie; biserici se răpesc dela Greci, altele se închid cu forța; episcopii se maltratează; creștinii în genere se ceartă între ei și nutresce o ură neîmpěcată între Greci și Bulgari; ecsarchul Bulgarilor schismatici cere a se ficsa reședința sa în Constantinopole, pentru ca în centrul bisericei elene din Turcia să se lupte în contra ei. O confusiune mai mare în lucrurile bisericesci nu poate fi decât acea ce domină astăzi în Turcia europeană, cu deosebire în Tracia și Macedonia. Soluțiunea definitivă a acestei cestiuni ar fi o mare fericire pentru crestinii din Orient. De altă parte schismaticii din Rusia, așa numiții Rascolnici, cari în timpul patriarchului Nicon (1566) s'au despărțit de biserica rusească, fiindcă n'au voit a recunoasce cărțile liturgice corectate pe atunci, și cari până în ziua de astăzi susțin, că ei sûnt ortodocsii cei adevěrați și că Rușii au făcut inovațiuni și s'a depărtat de adevěr, turbură foarte mult biserica din Rusia. Este probabil, că un sinod, care ar representa întreaga biserică ortodocsă, ar putè să liniștească și pe acestia și să'i reducă în sinul ortodocsiei. In un asemenea sinod s'ar putè lua și o decisiune despre modul, cum ar fi posibil, ca bisericile naționale ortodocse să se afle în mai strînsă comuniune și raport între ele și să se înțeleagă mai repede între ele despre ori ce cestiune generală ce s'ar nasce. Poate că un sinod de representanți ai tuturor bisericelor autocefale ortodocse parțial, cu aceleași drepturi și păstrânduse numai întâietatea onoarei patriarchului ecumenic și a celorlalți patriarchi ecumenici, adunânduse din timp în timp în Constantinopole, ca cea dintâiu biserică după onoare, sau într'un alt oraș ce s'ar ficsa fie care dată, ar contribuì foarte mult la deslegarea cestiunilor generale și ar putè să aibă în mâinile ei administrațiunea supremă a întregei biserici orientale. Reînființarea patriarchului, în Rusia, care în timpul lui Petru cel mare s'a considerat ca periculos și s'a desființat, n'are după noi nici un sens. Astăzi chiar însuși patriarchii orientului, cari altă dată esercitau aproape o absolută putere asupra bisericilor lor, sûnt înconjurați de sinod, fără care nu hotăresc nimic așa că ar putè zice cineva, că patriarchiile însuși se guvernează astăzi după sistema sinodală, — se voiască Rusia a concentra într'o singură persoană toată puterea ecclesistică și a desființa sistema sinodală introdusă sub Petru cel Mare, care sistem s'a dovedit, că este mai folositor și neprimejdios în toate țările ortodocse, atât din causa, că mulți episcopi deliberând și hotărând în comun deliberează și hotăresc mai drept, cât și pentru că un corp de multe membre poate mai greu să fie cuprins de tendențe ambițioase și să abuseze de puterea sa, decât un singur sinod, — aceasta ni se pare nouě foarte ciudat. In privința unirei bisericilor, un sinod general de ortodocși ar putè lua decisiuni importante, înțelegêndu-se mai cu deosebire cu catolicii vechi și cu Anglicanii, cari după cum este cunoscut au arětat tendențe de unirea lor bisericească cu noi. Mai cu samă catolicii vechi, cari sûnt apěsați de papism, ar primì cu bucurie să fie uniți cu noi dacă le-am întinde o mână amicală și 'i-am primì în sinul bisericei noastre. Aceasta și pe ei 'i-ar întări în lupta cea mare în contra teribilului adversar al lor, și pe biserica orientală ar folosì deoarece sciința teologică, de care catolicii vechi pot fi mândrii, ar contribuì la respândirea luminilor teologice în Orient, care nu se poate tăgădui, este lipsit de ele. — Dar nu numai despre aceste, ci și în privința altor cestiuni, cari remân neresolvate, un sinod general ortodocs ar putè da o hotărîre definitivă, precum este cestiunea despre primirea creștinilor eterodocsi, dacă trebue să se facă numai cu sântul mir, cum obicĭnuesce biserica rusă și cum făceau și toate celelalte biserici ale Orientului până la Ciril V. (1748), sau cu botez, cum este obiceiul la noi dela jumětatea secolului trecut. Asemenea s'ar putè lua o hotărîre și despre căsătoria clericilor, despre reformarea cultului și în genere despre orênduеala bisericească. Așa dar multe sûnt cestiunile, asupra cărora ar fi util și necesar să decidă un sinod general de ortodocsi; căci numai prin înțelegerea comună a întregei biserici orientale pot fi deslegate asemenea cestiuni.

Este însă oare astăzi momentul favorabil să se facă un asemenea sinod general al episcopilor ortodocsi? După noi nu. Întâiu pentru că din causa anomalielor politice ale Orientului, pasiunile între Slavi și Eleni sûnt aprinse astăzi în cel mai mare grad. Ciocnirea intereselor naționale ale locuitorilor peninsulei Balanice este așa de mare, încât ne este imposibil a crede, că așezând alături în același sinod episcopii greci și slavi, ar delibera fără pasiune și imparțial despre lucrurile bisericei. Nu ce e just, nu ce e drept, ci interesele politice și pasiunile ar dicta necesarmente membrilor sinodului opiniunile lor despre acele cestiuni. O înțelegere comună ar fi imposibil să se stabilească.

Altmintrelea ar fi imposibil ca episcopii greci să vie și să țină ședințe într'un oraș slav, unde necesarmente ar fi puși sub o influență politică foarte puternică; nici poporul grec n'ar tolera să vadă pe episcopii sei deciděnd astăzi în Moscva despre lucrurile bisericesci orientale, cu cari sûnt foarte strîns legate interesele noastre naționale; cu atât mai mult cu cât ne este cunoscut că în Rusia adese religiunea a servit ca un instrument pentru ambițioasele planuri politice. Asemenea nu ne este necunoscut, că în Rusia doresc unii să vadă suprema administrațiune a bisericei orientale în mâni rusesci. Este probabil, că ideea pentru reînființarea patriarchatului rus a fost inspirată de o asemenea cugetare. Un simplu sinod cum este astăzi suprema autoritate eclesiastică în Rusia n'ar fi ușor a se pune mai presus de patriarchi. Dacă însă metropolitul dela Petersburg se va declara patriarch al Rusiei, atunci el, ușor sub cuvêntul, că are o jurisdicțiune mai întinsă și ca patriarch al unui imperiu ortodocs cu reședința în orașul, unde își are reședința și imperatorul, — va putè mai ușor să ridice pretențiunea de a fi proclamat întâiul patriarch și de a avè suprema putere în Biserica orientală. Astfel de idei bizare și după noi nerealisabile circulă în cercurile teologice din Rusia și au fost deja și esprimate prin organele de publicațiune. Astfel fiind lucrurile este oare posibil și fără primejdie astăzi a se convoca un sinod general de ortodocsi și mai cu seamă în Rusia? Este posibil să ne închipuim, că s'ar găsì patriarchi și episcopi greci, care în asemenea împregiurări și în vederea unor asemenea pericule să primească a venì la un sinod general? Nici odată. Apoi astăzi nu este momentul oportum și pentru causa, că nici clerul din Rusia, nici clerul elen nu posedă acele lumini necesarie, spre a se ocupa cu folos în sinodul general să deslege nesce cestiuni de cea mai mare importanță, cari privesc Biserica întreagă. Episcopii Orientului elen precum și Rușii și în genere Slavii nu sûnt negreșit lipsiți cu desăvêrșire de instrucțiune. Din fericire în cei din urmă ani prin scoalele teologice din Atena, Chalce, Ierusalim și prin academiile teologice rusesci s'a respândit oare cum instrucțiunea între ei și puțini episcopi ortodocsi sûnt fără carte; dar în ori ce cas instrucțiunea celor mai mulți este fără îndoială mediocră. Scoalele teologice ortodocse ale noastre — să nu ascundem aceasta — nu au ajuns încă la acea înălțime scientifică, în care se află cele occidentale, și pentru aceasta absolvenții lor sûnt cu mult mai interiori scoalelor teologice din occident. Dar înaintea sinodului general s'ar presenta spre desbatere cestiuni, cari cer multe cunoscințe teologice. Prelângă aceste trebue să avem în vedere și completa ignoranță a poporului din Rusia și din Orient, care ar împedeca foarte mult esecutarea reformelor eclesiastice. Cu cât este mai ignorant poporul, cu atât mai mare fanatism persistă în obiceiurile învechite, și cu atât mai ușor se opune la ori ce schimbare, fie chiar spre bine, ca la o inovațiune care lovesce în părțile cele mai esențiale ale religiunii. Astfel fiind, nesce decisiuni prudente și folositoare ale sinodului general ar putè să fie rău înțelese de către cei mai

---

de cea dreaptă oblăduirea Ei, ci voiește, să fie norodul, și oamenii Ei ascultători, și păcĭuiți, precum poruncește Dumnezeu, și după Dumnezeu, Legile cele Domnesci: Aceia acum carii să vor purta așa, precum trag nădejde dela norodul rumânesc, or găsì acest ajutoriu, și respuns la mine, care'l găsește tot Jobajul, și cel credincios supus, precum am poruncă dela Prea Milostiva.

Și subt condițiile aceste nu oi lăsa rugămintele lor îndeșert (: carele pentru greșalele lor se vor da înainte :) ale recomăndălui încât să vor afla a fi drepte, Prea Înălțatei Crăiase, rugându-se de uitarea faptelor, celor până acum greșite, și această Grație trag nădejde la începutul comandului mieu a o scoate dela Prea Milostiva: și doară eară să se și dea un episcop de lege, și grija sufletelor lor, când

Unbild oder Bedrückung wiederfahre! Sie ist weit entfernet dazu die Hände zu biethen; Sie will dargegen, daß sich Ihre Unterthanen in denen Schrancken des schuldigsten Gehorsams, Ruhe, und Aufmerckſamkeit halten ſollen, welche Ihnen die Göttliche, Natürliche und Obrigkeitliche Geſätze vorſchreiben, und gebiethen; Diejenige nun, welche ſich hiernach halten werden: wie Ich es von der allerunterthänigſten Treue des Wallachiſchen Volckes, deren ſelbes bereit verſchiedene Merckmahle gegeben: gewärtige, werden bey Mir denjenigen Schutz finden, welchen Ich einem jeden treuen Unterthanen wiederfahren zu laſſen von Meiner Allergnädigſten Frauen befehliget bin! und unter dieſen Bedingnüßen werde Ich auch nicht entſtehen, deren bitliche Vorträge (in ſo weit ſie thunlich) an Ihro Käyſerliche Königliche Majeſtät zu begleiten, um andurch die Verzeihung und Vergeſſenheit ihrer begangenen Fehler auszuwürcken, dann villeicht auch denen nicht Unirten Wallachen den Troſt zu verſchaffen, daß ihnen von Unſerer Allergnädigſten Monarchin ein Biſchof zu ihrer geiſtlichen Seelen Sorg gegeben werde; welche Allerhöchſte Gnade Ich bey Antrit oi putè mărturisì Înălțimei sale, că am găsit norodul acesta așa ascultătoriu, și cu voe bună, după milostivele porunci, precum sûnt datori.

Așa să se ferească neuniții de toate adunările norodului în tot chipul, și pre cei uniți a'i hulì nici de cum să nu îndrăznească, așijderea, să nu îndrăznească pre Clerul unit a'l jefuì de beserici: sau din casele, și ocinile sale a'i scoate. Așijderea cei uniți să nu hulească pre cei neuniți, și să nu se facă între dênșii nevoie, sau vrajbă, ci să fie în pace, și să trăiască unul cu altul în odichnă.

Eară să vie despre amêndouě părțile din fiește care varmeghie, scaun și vidic câte un rênduit cu bună pace (carea le făgăduesc trimișilor lor) la Sibiiu cu cuvioase pașușuri pe ziua 26 Aprilie după calendariumul nostru:

Meines General-Commando auszuwürcken Mich getraue, wann Ich Allerhöchſt Ihro Majeſtät verſichern kan, daß Ich dieſes Volck, Ihren Allergnädigſten Befehlen ſo gehorſam und willig gefunden habe, als es ſchuldig und gehalten iſt.

Es werden ſich dahero die nicht Unirten Wallachen von nun an von allen Zuſammenkünfften, wie ſie Nahmen haben und unter was vor einem Pretext ſie immer ſeyn mögen, oder können; enthalten, und ſich keines weges gelüſten laßen, denen Unirten die mündeſte Trangſal noch Unbild zuzufügen; noch weniger ſich unterfangen die Unirten Poppen aus dern Kirchen-Beſitz, oder ihren eigenen Wohnungen ſelbſt Zu vertreiben; wie in gleichen es denen Unirten auf das nachdruckſamſte anbefohlen wird, jenen mit aller Beſcheidenheit, Freundſchafft, und geneygtem Willen zu begegnen; und von allen unanſtändigen Thätligkeiten ſich zu enthalten; Beyderſeits aber ſollen auf den von der Hoff-Commission beſtimten Tag, das iſt den 26, inſtehenden Monaths April aus jedem Comitat, Stuhl und District einen Deputirten mit denen behörigen Pæssen verſehen, zu Mir nacher Herrmannſtadt ſchicken,

simpli, sĕ fie privite ca abateri dela tradiţiunea părinţilor, şi sĕ dea nascere la desbinări şi schisme, cu atât mai mult, cu cât în asemenea ocasiuni nu lipsesc demagogi fanatici, cari se pun la fruntea noroadelor în numele religiunei, după ei ameninţate. Oare în Rusia nu s'au despărţit Rascolnicii dela biserica rusească, fiindcă sub Nicon s'a decis şi s'a esecutat corectarea cărţilor liturgice de erorile ce se introduseră din greşala copiştilor?

Deci ideea convocărei unui sinod general de episcopi ortodocsi trebue după noi părăsită astăţi. Fie siguri cei din Rusia, că la noi Grecii ideea aceasta nu va găsì nici o primire. Ideea aceasta trebue sĕ se amâne pentru alte ocasiuni mai oportune. Cum că după un scurt timp se va arĕta trebuinţa de un sinod general de ortodocsi, despre aceasta sûntem siguri. In organismul administraţiunei bisericei orientale, sinoadele ecumenice sûnt de neapĕrată trebuinţă. Fiind compusă din mai multe biserici parţiale autocefale şi autonome, cu totul independente una dela alta, nu poate sĕ deslege altfel cestiunile generale ce o privesc decât în sinoade ecumenice. Aceste sûnt autorităţile supreme eclesiastice ale ei. Curênd sau târdiu va fi dar trebuinţă a se convoca în viitor asemenea sinoade. In cele dintâiu trei secule ale crestinismului convocarea sinoadelor generale era imposibilă din causa persecuţiunilor Dela secolul IV până la al IX-lea s'au făcut multe asemenea sinoade spre împlinirea necesităţii de decisiuni comune. Dela sec. IX până la luarea Constantinopolului nu s'au convocat sinoade generale sau ecumenice, din causă, că întreaga biserică orientală consta mai mult din patriarchia de Constantinopol, de oare-ce pe de o parte celelalte patriarchate perduseră ori-ce însemnătate şi putere din causa împregiurărilor temporale şi mai cu samă din causa invasiunei Arabilor, ear pe de alta bisericile slavone de curênd înfiinţate încă nu se desvoltaseră şi nu ajunseră încă a avè o viaţă proprie. După timpurile luării Constantinopolului jugul turcesc cel greu nu permitea a se ţinè asemenea sinoade. Astăţi însĕ, când s'au format multe biserici parţiale autocefale ortodocse, care mai mult sau mai puţin înfloresc, precum este biserica din Rusia, Elada, România, Serbia; când şi jugul turcesc nu mai apasă ca altădată pe creştinii din Orient, şi când nu numai patriarchatul ecumenic, dar şi celelalte patriarchate au început oare-cum sĕ capete putere, — astăţi nu este posibil ca aceste diferite biserici parţiale sĕ nu ceară în curênd a se deslega într'un conciliu ecumenic multe cestiuni, cari ating interesele comune ale bisericei ortodocse.

Varietăţi.

† (Necrolog). Ioan Pipoş, comite suprem în pens. şi advocat cu soţia Maria născută Danciu, ca părinţi, Ioan şi Aureliu ca fraţi, Emilia măritată Muntean şi Eufemia, ca surori, şi Ioan Muntean, advocat, ca cumnat, cu inimă frântă de durere aduc la cunoscinţa tuturor rudeniilor şi amicilor trecerea la cele eterne a fiului, respective fratelui lor adorat Drnd. *Corneliu Pipoş*, candidat de advocat, membru al congresului naţional-bisericesc şi al sinodului archidiecesan, şi locotenent c. r. de reservă în regimentul de infanterie Nr. 64, întêmplată Duminecă în 25 Iulie st. n. 1880 seara la 7¼ oare, în etate de 30 ani. Solemnitatea funebrală s'a ţinut Marţi în 27 a. l. c. dimineaţa la 6 oare, eară remăşiţele pământesci a mult regretatului defunct s'au transportat inmediat la Hondol în mormêntul familiar. S'a stins un „fiu", un „frate", un „amic" adevĕrat, . . . o „floare" de pe cununa naţiunei, un „om" dintre oameni! Fie'i ţerina uşoară!

* (Contele Ioan Coronini-Cronberg), general c. r. în pensiune fost educător al Maiestăţii Sale Împeratului a murit în 25 Iulie a. în St. Peter, unde a trăit retras de la 1861 încoace.

* (Denumire). Domnul Nicolau Crăciun, oficial la oficiul vamal principal din Cluj este denumit de controlor superior la acel oficiu.

* (Premii). Comitetul despărţemêntului III al Asociaţiunei trans. pentru literatura şi cultura poporului român ne trimite spre publicare următoarele concurse la premii:

a) un premiu de fl. 20 pentru acel învĕţătoriu, care va dovedì că în decursul anului a deprins un mai mare numĕr de adulţi în cetire şi scriere;

b) două premii a 2 galbini în natură pentru două operate practice din ori-ce ram al obiectelor propuse în scoalele poporale şi

c) pentru a se putè esperimenta în cât instrucţiunea copiilor de scoală în meserii poate fi de folos şi în cât şi cum s'ar putè pune în lucrare, comitetul va pune o sumă corespundĕtoare la dispoziţia unui învĕţătoriu, care s'ar decide a cerceta pe timpul ferielor, de o camdată, oficina unui măiestru din specialitatea lemneritului, a le face cunoscut cu uneltele acelei meserii şi a se iniţia în aceeaşi până la gradul de a putè face însuşi cunoscut în scoală, în oare libere, acele cunoscinţe, spre a escita în elevi interes cătră meseria respectivă. Informaţiuni detailate se vor putè trage dela directorul despărţemêntului.

Concurge pot numai învĕţătorii despărţemêntului acestuia, anume la premiele de sub *a)* şi *b)* până la 1 Sept. st. n., ear' pentru ajutoriul de sub *c)* până la 20 Aug, st. n. Competenţii se vor adresa cătră directorul desp., dl Dr. Ilarion Puşcariu.

* (Emigrări) În congregaţiunea ultimă a comitatului Făgăraş s'a adus la cunoscinţă, că ţerenii români din comitat îşi vênd toată averea mobilă şi imobilă şi emigrează apoi în Dobrogea.

* (A bătut peatra înfricoşat) Marţi după ameaḑi după două oare aici în Sibiiu şi în puţine locuri din giur. Grindinea a picat aşa de vehement şi cu o astfel de furie, încât au omorît paserile din pomi, a rupt crengile arborilor, a culcat cucuruzele şi a nimicit din grădinile din cetate şi suburbii toate florile; toate legumile. S'au aflat pe câmp şi pe drumuri multe paseri omorîte de grindina înfricoşată pe aici nemai pomenită. Feresti stricate destule, dar şi alte pagube, căci ploaia de peatră sau mai bine de ghiaţă a durat mult şi prin unghiuri s'a grămădit atâta, încât şi seara era destulă.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Academia Română.

Proces-verbal Nr. 8.

Şedinţa din sesiunea generală a anului 1880, ţinută în ḑiua de 28 Martie 1880.

Membrii presenţi:

D-nii Alecsandri Vasilie, Caragiani Ioan, Chiţu G., Hasdĕu B. P., Laurian A. Treb, Maiorescu Titu, Chintescu Nicolae, Sion G., Babeş V., Baritiu G., Hodosiu I., Ionescu N., Maniu V., Melchisedec P. S. S. Episcop, Urechiă V. A., Aurelian P. S., Bacaloglu E., Brândza D., Felix I., Ghica I., Stefanescu Gr., Teclu Nicolae, Vasici P.

Sub preşedinţa d-lui George Sion.

Şedinţa se deschide la 1 oară p. m.

După cetirea şi aprobarea procesului-verbal al şedinţei precedente, se procede la:

1. Lectura discursului de recepţiune al dlui Ioan Ghica despre Câmpineanu, urmând respunsul d-lui Hasdeu.

2. Lectura discursului de recepţiune al dlui Dr. Vasici despre Vegetarianism, urmând respunsul dlui Dr. Felix.

Ambele discursuri cu respunsurile urmează a se publica în Anale.

Dl preşedinte anunţă că, secţiunea scientifică a depus raportul asupra relaţiunei dlui Haret, despre observaţiunile meteorologice ale dlui Hepites, cotul D. Pisone şi invenţiunile d-lui Puşcariu, precum şi asupra propunerei dlui A. Treb. Laurian despre cumpĕrarea mai multor instrumente.

Şedinţa se ridică la 4 oare şi jumĕtate p. m.

Preşedinte, Ioan Ghica.

p. secretar general, B. P. Hasdeu.

Proces-verbal Nr. 9.

Şedinţa generală din 29 Martie 1880.

Membri presenţi:

D-nii Alecsandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Laurian A. Treb, Chintescu N., Sion G., Babesiu V., Baritiu G., Hodosiu I., Maniu V., Melchisedec P. S. S. episcop, Papadopolu-Calimach, A, Aurelian P. S. Bacaloglu E., Brândză D., Felix I., Ghica I., Ştefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.

Preşedinte, Ioan Ghica.

Şedinţa se deschide la 1 oară.

După cetirea şi aprobarea procesului-verbal al şedinţei precedente, D. Maniu, ca secretar al secţiunei istorice, depune raportul despre manuscriptul de Geografie al dlui D. Popescu, prin care secţiunea refusă de a se acorda autorului un ajutor, şi opinează a i se înapoia manuscriptul. Raportul se decide a se pune la ordinea ḑilei.

D. Maniu ridicând cestiunea, dacă discursurile de recepţiune ale membrilor Academiei şi respunsurile se pot tipărì în ḑiare sau în ediţiuni particulare mai înainte de a fi apărut în Anale, urmează o discuţiune, la care iau parte D-nii Alecsandri, Babesiu, Baritiu, Hasdĕu, Papadopul-Calimach, Aurelian, Ioan Ghica, Ştefănescu şi Hodosiu, şi se votează în unanimitate propunerea Dlui Aurelian, ca memoriele citite în Academie în general, sĕ se publice imediat totdeauna în fascicule, făcênd parte din Anale.

D. Hasdĕu, cetesce raportul comisiunei bibliotecei, prin care se constată starea actuală şi se provĕd mijloacele de îmbunătăţire ulterioară. Se pune la vot şi se admite prin majoritate conclusiunile raportului, privitoare pe de o parte la suma de 3,000 lei, câte 1,000 de secţiune, pentru cumpĕrarea de cărţi, plus,1,000 lei pentru legare, ear' pre de alta mutarea bibliotecei într'un singur salon, strămutându-se aiure depositul de publicaţiuni. Cât privesce revisiunile budgetare, raportul se decide apoi se comunică, spre sciinţă, comisiunei respective.

D. Sion arĕtând lipsa de scaune pentru public, se propune şi se votează cu acest scop, un credit de 300 lei.

Cetindu-se secţiunei scientifice asupra propunerei dlui Laurian de a se cumpĕra mai multe instrumente şi asupra relaţiunei dlui Haretu, se primesce prin maioritate conclusiunile lui, după o discusiune la care iau parte dnii Laurian, Stefănescu, Bacaloglu şi Babeş.

Şedinţa sĕ ridică la 4 oare p. m.

Preşedinte Ioan Ghica.

p. secretar-general, B. P. Hasdeu.

Proces-verbal Nr. 10.

Şedinţa generală din 31 Martie, 1880.

Membri presenţi:

D-nii Alecsandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Laurian A. Treb., Chintescu N., Sion G., Babeş V., Baritiu G., Hodosiu I., Maniu V., Papadapol-Calimachi, Urechiă V. A., Aurelian P. S., Bacaloglu E., Brândza E., Felix I., Ghica I., Poni P., Stefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.

Preşedinte, Ioan Ghica.

Şedinţa se deschide la 1 oară.

Cetindu-se şi aprobându-se procesul-verbal al şedinţei precedente d. Chintescu depune o declaraţiune din partea dlui Negrescu, cumcă a cumpĕrat cu 400 lei gramatica cea manuscriptă românească din 1757, despre carea se vedè procesul verbal din 29 Iunie 1879, şi că este gata ori-când a o ceda Academiei cu acelaşi preţ.

La oarele 2¼ Academia trece în secţii.

Preşedinte, Ioan Ghica.

p. Secretar general, B. P. Hasdeu.

Proces-verbal Nr. II.

Şedinţa generală din 1 Aprilie 1880.

Membrii presenţi:

D-nii Alecsandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Laurian A. Treb., Maiorescu T., Chintescu N., Sion G., Babesiu V., Baritiu G., Hodosiu I., Maniu V., Papadopolu-Calimach A., Aurelian P. S, Bacaloglu Em., Brândza D., Felix I., Ghica I., Poni P., Stefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.

Preşedinte G. Sion.

Şedinţa se deschide la 1 oară.

Se cetesce şi se aprobă statul de presenţă a membrilor pe 14 ḑile espirate.

D. Baritiu dă seamă de lucrările cele pendente sau gata ale secţiunilor istorice.

Se pune în discuţiune raportul secţiunei istorice despre manualul cel manuscript de geografie al D-lui G. Popescu şi se primesc conclusiunile acelui raport.

D. Stefănescu oferă din partea sa şi a d-lui Aurelian un esemplar din Revista scienţifică pe anul X pentru biblioteca academiei. Se primesce cu mulţămire.

---

precum au rênduit impĕrătească comisie, unde sĕ'şi poată da plânsorile sale aşa prin scrisoare, precum şi cu gura. Eu acelora mĕ voiu sêrguì ale da fieşte căruia rĕspuns, şi alegere.

Carele toate sĕ ştie tot omul în toate locurile, Tisturile sĕ le vestească, şi preoţii norodului sĕ le cetească, ca sĕ aibă ştire fieşte carele de aceste, ca sĕ se poată păzì de nevoie.

Dat în cetatea Sibiiului 9 Aprile 1761.

wohin Ich ihnen ſicheres Geleite verſpreche, allwo ſie vor der Commission ihre Beſchwerden, Nothdürfften und Anliegenheiten, ſo wohl ſchrifftlich als mündlich werden vorbringen können; wo man im Gegentheil befliessen ſeyn wird, einem jeden Billigkeit und Ausrichtung zu verſchaffen.

Welch alles bevorſtehendes, damit es zu jedermanns Wiſſenſchafft gelange, aller Orten durch die Beamten in denen Dörffern publiciret, und durch die Geiſtliche dem Volck vorgeleſen werden wird, damit ſich ein ieder darnach richten, und vor Schaden hütten könne. Gegeben Herrmannſtadt den 9 Aprilis des Ein tauſend Siebenhundert und Ein und Sechzigten Jahres.

Ad. B. de Buccow, m. p.

În dosul documentului se află scris cu mâna:

„Publicatum die 20 Aprilis 1761. In templo Viszaknensi et in facie salis Perceptoratus officii per schismaticum ac unitum Poppam."

Documentul se păstrează în Biblioteca Andreianului în Sibiiu.

D. Baritiu dă cetire raportului despre cartea reposatului D. Rallet: Suveniri şi impresii de călĕtorie, analisând-o capitol de capitol, şi căutând în ea o oglindă credincioasă a grelei epoce, când s'a scris şi a frumosului caracter al autorului.

Această lectură producênd cea mai viuă impresiune asupra academiei, d-nii Ioan Ghica şi Alecsandri, cari avuseseră ocasiunea de a fi în Constantinopole pe timpul, când venise acolo cei doi mari Români, Rallet şi Costache Negri, pentru a stărui în privinţa secularisărei averilor monăstiresci, complectează raportul D-lui Baritiu, dând amĕrunte asupra energiei şi finetei, cu care au lucrat ambii trimişi, şi insistând asupra importanţei memorielor şi actelor de corespondenţă, ce cată sĕ fi rĕmas după Negri mai cu seamă. D. Alecsandri adaugă, că ilustrul reposat 'i-a încredinţat d-sale, cu limbă de moarte, mai multe lăd̨i cu hârtie, pe cari însĕ, nefiindu'i până acum remise, nu le-a cercetatat încă, dar speră, că o va putè face peste puţin şi că va găsì acolo multe tesaure pentru istoria epocei.

D. Babesiu mulţămesce d-lui Baritiu de a fi provocat o discuţiune atât de interesantă. D-sa constată, că şi Românii de peste Carpaţi au avut a trece prin lupte analoge cu acele, în cari cu mai mult succes au luat o parte atât de strălucită Negri şi Rallet, şi că şi acolo esista sau au esistat în această privinţă memorie preţioase, unele nepublicate încă, altele perdute şi rătăcite. D-sa esprimă dorinţa, ca amĕruntele date de d-nii Alecsandri şi Ioan Ghica, sĕ se alăture în anale ca apendice la raportul d-lui Baritiu.

Şedinţa se ridică la 4 oare p. m.

p. Preşedinte, G. Sion,

p. Secretar general, B. P. Haşdĕu.

Bursa de Viena şi Pesta

din 24 Iulie 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	106.10	106.90
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	82.50	83.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.25	99.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.25	86.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	124.—	124.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	94.75	94.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.20	94.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	94.25	93.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93.50	93.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	93.75	—.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.50	93.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	93.50	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.50	71.50
Datorie de stat în argint	72.60	72 80
Renta de aur austriacă	86.40	86.75
Sorţi de stat dela 1860	131.—	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	824.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	275 50	276.40
Acţiuni de credit austr.	258.25	259.50
Sorţi unguresci cu premii	112.75	112.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.55	5.53
Napoleon	9.36½	9.36
100 marce nemţesci	57.85	57.95
London (pe poliţa de trei luni)	118.05	118.—

Economic.

Mediaş, 22 Iulie n. Pro hectolitră: Grâu 8..—8.50; Grâu sĕcăreţ fl. 6.40—7; Sĕcară fl. 5.50—6; Ovĕs fl 3.70--4; Cucuruz fl. fl. 4.25—4.50; Sĕmênţă de cânepă fl. ---; Fasole fl. 6.60.—7; mazere fl. --.—; Cartofi fl. 180.—2.—; Fên fl. 2—2.40; cel vechiu; cel nou fl. —.--; Cânepă fl. 33—36; Slănină pro 100 chilo: fl. 60—66; Unsoare de porc fl. 70; Sĕu de luminări fl. 38—50; Spirt pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 44 cr. carne de porc 44— cr. carne de viţĕl 46 cr.; carne de berbece 32 cr.; oauĕ 6 de 10 cr. Târgul de ad̨i fu slab cercetat. Cucuruzul scade tare în preţ; ovĕs lipsesce cu totul. Timpul fu foarte frumos.

Făgăraş, 23 Iulie n. Pro. hectolitră Grâu fl. 8.—8.50; grâu sĕcăreţ fl. 7—7 50; sĕcară fl. 5.80—6.50; ord̨ —.— ovĕs fl. 3.80—4.20; cucuruz fl. 4.60—4.80; mălaiu fl. .—.; Sămânţă de cânepă fl. 10—12; mazere fl. ——.; linte fl. ———; fasole fl. 5—6. cartofi (vechi) cu fl. 2..—2.60; (noi) per litră ——— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 65—80; sĕu brut fl. 40—42; sĕu de luminări fl. 56—; unsoare fl. 80—82; cânepă fl. 30—35; sĕmênţă de in fl. ———; săpun fl. —.—; fên fl. —.— spirt pro grad cr. pro chilo: carne de vită 40—42 cr. carne de viţĕl —36— cr.; carne de porc 44—cr. carne de berbece 32 cr.; oauĕ — de — cr. Târgul din pricina secerişului fu slab cercetat.

Budapesta, 24 Iulie n. In sĕptĕmâna trecută în capitală am avut mai mult timp senin, cald şi trumos. In vre-o douĕ d̨ile din a doua jumĕtate a sĕptĕmânei abiu s'a arĕtat şi pe aici o ploaie de mai multe ceasuri, în urma căreia temperatura până atunci foarte caldă începu a se rĕcì, încât către sfârşitul sĕptĕmânei receala era cam aspră cu deosebire peste noapte. Peste tot însĕ putem d̨ice, că în capitală şi giur sĕptĕmâna trecută mai n'au fost ploi, cari dealtmintrelea ar fi foarte de lipsă mai cu samă pentru cucuruze. Pentru aceasta însĕ ne îmbucură raporturile din provincii, cari toate ne spun de ploi multe, line şi bogate, cari au ajutat foarte mult cerealelor de pe câmpuri. Toate au înaintat în urma ploilor; cucuruzele, cartofii, viile şi celelalte înaintează în desvoltarea lor cu paşi gigantici. Grânele, ovesele, şi oard̨ele precum amintisem deja în raportul nostru din rêndul trecut, sûnt toate secerate şi grigite, şi acum se îmblătesc mereu. In târg se vênd grâne nouĕ mereu, asemenea secară, ovĕs şi ord̨ — numai în cuantităţi mai mici. Cualităţile lor sûnt foarte mulţămitoare şi au şi avut înriurinţa, de cele vechi, cari vênd̨ându-se cu îmbulzeală, au scăd̨ut în preţuri cu 25—30 cr. faţă cu cele vêndute mai înainte. Dară şi celelalte cereale au fost în câtva mai eftine, ca mai înainte. Aşa notăm în special:

Grâul la 50,000 m. m. cu fl. 9.70—9.80; sĕcara cu fl. 8—8.25; orzul cu fl. 6—6.20; ovĕsul cu fl. 5.45—6.65; cucuruzul la 12,000 m. m. cu fl. 5.48—6.95; făina n'a fost căutată. Slabă trecere au avut şi păstăioasele vênd̨ându-se adecă: fasolea cu fl. 8—9; mazerea cu fl. 12; lintea cu fl. 10; mălaiul cu fl. 7—7.75; sĕmênţa de cânepă cu fl. 8—8.50; sĕmênţa de in cu fl. 13 (toate per 100 chilograme); lânile s'au vêndut cu fl. 1.80—3.65 per chilogram.

Porcii la 74,720 s'au ţinut la preţurile de mai înainte. Din Ungaria de jos au fost în târg 3910, din România 450 şi din Ardeal vre-o 60 capete; unsoarea de porc cu fl. 65; slănina cu fl. 59 şi sĕul cu fl. 42—43.50; spirtul cu fl. 34 *en gros*, eară cu fl. 36—37 *en detail* per 10,000 litre %; cartofii cu fl. 2.50—260.

Peile de bou cu fl. 112—115; de vacă cu fl. 108—110; de viţĕl cu fl. 190—195; per 102 dărabe; de oaie cu fl. 2.80—3.20 părechea; de miel cu fl. 80—85 pe 102 dărabe; apoi peile de cal cu fl. 9.50—10 părechea.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitaţiuni: în 10 Aug. imob. soţiei lui Iosif Müller în Cluj (trib.); în 23 Aug. şi 23 Sept. imob. soţiei lui Dănilă Benkö în K. Oşorhei Canta (trib. K. Oşorheiu); în 30 Iulie imob. lui Simon Simţion în Sălciova de jos (trib. Turda); în 3 Aug. imob. lui Petru Gross în Braşov (trib.); în 17 Aug. şi 17 Sept. imob. lui Mihai Roşca şi soţi în Săliste (trib. Sibiiu); în 28 Septemvre şi 28 Oct. imob. lui David Lajos în Farsad (trib. Odorhei); în 5 Aug. imob. Anei Marin în Crişba (trib. Braşov); în 31 Iulie imob. lui Nicolae Cosma în Jeder (judec. cerc. Şomcuta-mare); în 4 Aug. imob. lui Benedict Bereczky în Maroscherec (trib. Oşorhei); în 6 Sept. ş. 6 Octom. imob. lui Ioan Csiki în Rakoş (trib. Odorhei); în 2 Aug. imob. lui Michail Sütö în Zabola; în 4 Aug. imob. lui Moise Pál în Pache (jud. cerc. Covasna).

Nr. 112 1880. 1—3

CONCURS.

La scoalele centrale române medie (gimnasiu, scoala comercială şi reală) publice de religiunea gr. or. a devenit vacante următoarele posturi de profesori:

1. Un post de profesor de istorie şi geografia universală şi studiele ajutătoare la aceste.

2. Un post de profesor de istoria naturală cu studiile ajutătoare în clasele inferioare adecă matematica, fisica şi chemia.

3. Un post de profesor secundar de musica vocală pentru gimnasiu, scoala comercială şi reală şi la clasa a V-a de fetiţe.

4. Un post de profesor secundar de gimnastică pentru gimnasiu, scoala comercială, reală şi normală.

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la 15/27 August a. c.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor către subscrisa Eforie scolară instruite cu documentele:

a) că sûnt de naţionalitate Români şi de religiune gr. or.

b) că au purtare morală politică bună;

c) că sûnt sănĕtoşi;

d) că reflectanţii la posturile de sub Nr. 1 şi 2. în sensul statutului organic al metropoliei române gr. or. diu Ungaria şi Transilvania şi al regulamentului provisoric al Archidiecesei transilvane pentru esaminarea candidaţilor de profesură la scoalele secundare române gr. or., au absolvit facultatea filosofică la vre-o Universitate din patriă sau din străinătate.

e) că cunosc limba maghiară.

f) Reflectanţii la postul de sub Nr. 3 sĕ producă, pe lângă documentele de sub *a*) *b*) *c*) testimoniu, că au absolvit vre un conservatoriu, sau că posed cunoscinţe temeinice de musica vocală;

g) Concurenţii la postul de sub Nr. 4 vor documenta capacitatea lor de a putè instruì în gimnastică cu testimonii de specialitate.

Emolumentele pentru profesorii de sub Nr. 1 şi 2 sûnt:

Până la depunerea esamenului de cualificaţiune salariu anual de 700 fl. Dela depunerea esamenului de cualificaţiune pentru următorii doi ani salariu anual de 800 fl., eară de acì mai departe salariu ordinar de 900 fl. După 5 ani de serviţiu un adaus sau cuincueniu de 50 fl. carele se va repeta de 5 ori; şi drept de pensine, conform statutului în vigoare.

Postul de sub Nr. 3 este împreunat cu salariu anual de 500 fl. eară cel de sub Nr. 4 cu 400 fl. v. a.

Emolumentele împreunate cu posturile de sub Nr. 1 şi 2 a acestui concurs, au valoare şi pentru postul de profesor la scoala noastră comercială, spre a cărui ocupare s'a escris concurs în „Teleg. Rom.“ sub Nr. 70 din anul curent.

Braşov 15/27 Iulie 1880.

Eforia scoalelor centrale rom. ort. res.

Nr. 126—1880. 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia gr. orientală de clasa a III. din Hăşdĕu, cu filiile Goleş şi Cernişoara, în protopresbiteratul tractului Haţĕgului se deschide prin aceasta concurs, cu terminul până la 16 August a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Dela 110 fumuri de casă câte doue ferdele cucuruz nesfărmat cu tuleul, dela fieşte care fum de casă.

2. Stolele îndatinate, şi anumit cele statorite în sinodul parochial, ţinut la 20 Septemvre 1879.

Doritorii de a competa la această parochie, au a'şi adresa petiţiunile lor instruite, în sensul „Statutului organic“ şi a disposiţiunilor sinodale din anul 1879 la subscrisul până la terminul sus amintit.

Haţĕg la 8 Iulie 1880.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţ m. p.,
protopresbiter.

Nr. 140. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clasa III. Lunca, protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul pănа la 17 August 1880. v.

Emolumentele sûnt:

1. Casă parochială şi supraedificiile economice,

2. porţiunea canonică de 30 clăi fên, 8 ferdele grâu şi 3 carĕ de cucuruz şi folosirea cimiteriului cu pomi cu tot,

3. dela fie-care familie câte o jumĕtate de ferdelă bucate şi câte o d̨i de lucru şi

4. Stola regulată prin sinodul parochial dela 74 familii, cari toate computate în bani dau un venit anual de 373 fl. 10. cr. v. a.

Petitorii acestei parochii sĕ 'şi substearnă petiţiunile lor instruite în sensul Statutului organic la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul defipt.

Offenbaia în 10 Iulie 1880

Pentru comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupşei.

Ioan Danciu m. p.,
adm. prot. gr. or.

Nr. 131. 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante Meşterhaz de clasa II. pe basa ord. cons. de dto 20 Maiu a. c. Nr. 1722. B. se escrie concurs cu terminul până la 20 August st. v. anului curent.

Emolumentele sûnt:

1. Dela 210 familii câte 2 fl. v. a. de familie.

2. Dela 210 familii câte o d̨i de lucru cu palma.

3. Venitele stolare.

4, Lemne de foc din Pădurea comunală.

Toate venitele parochiale computate în bani dau suma anuală de 664 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie sĕ'şi astearnă petiţiunile lor, provĕd̨ute cu documentele prescrise de Statutul organic şi regulamentul congresual pentru parochii din anul 1878, oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Turda superioară in Deda până la terminul de mai sus.

Deda 10 Iulie 1880.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Popescu m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 142: 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochie de clasa a III-a Hădărĕu, ppresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul până în 15 August 1880 v.

Emolumentele sûnt:

1. Porţiunea canonică de 4 jug. 300 org. □ parte arătoriu parte fênaţ;

2. o grădină de cucuruz;

3. folosirea cimiteriului;

4. dela fie care casă câte o jumetate ferdălă veche (10 litre) bucate parte grâu, parte cucuruz;

5. ca relut de cuartir 32 fl. până se va găta casele parochiale şi

6. Venitele stolare regulate prin sinodul parochial dela 140 case, cari toate calculate în bani dau un venit anual de 371 fl. 29 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa această staţiune sĕ-şi subştearnă suplicile lor instruite în sensul Stat. org. subsemnatului oficiciu până la terminul defipt.

Offenbaia în 9 Iulie 1880.

Pentru comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral al Lupşii.

Ioan Danciu m. p.,
adm. prot. gr. or.

Redactor respundĕtor: Nicolau Cristea.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 84 Sibiiu, Sâmbătă 19 Iulie 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 18 Iulie.

„Ellenör“ reproduce după „L'Independance roumain“ o notiță, din care s'ar vedè, că alianța între România și Austro-Ungaria, dacă nu este în formă încheiată, are sĕ se încheie cât de curênd. „Ellenör“ după ce reproduce notița aceasta își ia osteneala, a se pronunța asupra alianței, și a trata într'un articul special ḑicênd, că nu este de lipsă și că n'ar fi de mare folos. Nu vom conturba cercurile archimedice ale ḑiariului oficios, ci adaugem la cele de mai sus scirea, că la manevrele din anul acesta dela Sibiiu va venì o persoană de poțisiune foarte înaltă dela Viena (Archiducele Albrecht) care va face și o escursiune la Sinaia, unde petrece principele Carol și de acolo la Țigănesci în tabera românească. Poate împregiurarea aceasta stă în legătură cu altă scire a „Ind. roum.“ că esercițiile cele mari ale armatei române nu se vor începe la 5 August, după cum se ḑicea mai înainte, ci numai dela 22 August încolo.

„Polit. Corr.“ spune, că guvernul român a sistat călĕtoria agentului diplomatic al României la Sofia, din causa neîncetatei atitudini ostile a guvernului bulgar. Representanții Rusiei și Engliterei au aprobat procedura de până acum a cabinetului român față cu Bulgaria.

Despre călĕtoria împĕratului la Galiția spre a asista la manevrele de acolo se înmulțesc scirile, cari afirmă, că nici de astădată nu va avè loc. „Tagesbote aus Mähren„ este încunosciințat dela Viena, că numai două casuri pot împedeca călĕtoria împĕratului la Galiția; adecă dacă nu se vor putè oblì diferențele între Poloni și Ruteni sau dacă se vor ivì evenimente neprevĕḑute din străinătate. Dealtmintrea se șoptesce și de „dificultăți diplomatice“, cari pot împedeca călĕtoria. Dificultățile aceste le causează de astădată considerațiuni, cari vin mai departe ca dela Varșovia.

O însemnătate simptomatică au de sigur „Manevrele rusesci la frontăria austriacă.“ Sub acest titlu, oficioasa „Die Presse“ din Viena publică următoarele: „In acest timp când se vor începe în Galiția marile manevre în privința împĕratului Francisc Iosif I și'și vor urma cursul lor, se vor face și în sud-vestul Rusiei, adecă în guvernamentele Kiev, Wolynia, Podolia și Basarabia, prin urmare în tot lungul fruntăriei orientale austro-ruse manevre pentru tot feliul de trupe rusesci. Astfel se scrie din Kiev, cu data de 19 Iulie, cătră ḑiarul „Novoje Wremja“ din Petesburg, că chiar astădi sûnt concentrate acolo tot felul de trupe de prin districtele militare Charkoff, Odesa și Oenburg. Toată această armată concentrată în Kiew se va urca la cifra de 200.000 oameni și se va compune din infanterie, artilerie, cavalerie și saperi. Manevrele vor începe la întâi Septemvre cu o înăintare spre fruntăria galițiană și cu o simulare de trecere și de atac în Galiția. Până atunci trupele de înfanterie și artilerie se vor esercita în vindicarea de întăriri simple pe câmpii. Intre aceste se lucrează cu o mare activitate lărgirea și inarmarea întăririlor de la Kiev supt conducerea personală a generalului Obrutseff, șeful Statului major. Trupele de cavalerie concentrate în Kiev, la care au fost adăogați casacii de la Don și Ural, vor fi esercitate la distrugerea și restabilirea drumurilor de fer și a liniilor telegrafice. La aceste manevre, care vor ținè două sĕptĕmâni, sûnt asceptați câți-va mari principi, toți comandanții superiori cariau luat parte la ultimul resbel ruso-turc și mulți militari străini.

Ferberea în peninsula balcanică trebuie sĕ fie mare și trebuie, că se asteaptă cât de curênd o esplosiune mai puternică decum este cea dintre Muntenegreni și Albanezi. „Presse“ din Viena ne spune, că consiliul ministerial din Belgrad ținut la 28 Iulie sub presidiul principelui, a decis mobilisarea armatei naționale sêrbesci.

Cu privire la mobilisarea sêrbească, scrie o foaie din Viena, că stă în legătură cu chemarea Muntenegrenilor capabili de arme subt steaguri și seamănă foarte mult cu o cooperațiune serbo muntenegreană contra Albanezilor. Se vorbesce demult de o alianță a acelor doi vlădici, care s'ar fi încheiat la comanda rusască și care acum, după cum se vede, are sĕ se pună în mișcare prin avêntul rublei rusesci în formă de o fecundă subvențiune de rĕsboiu. Fiind-că confederațiunea slavică nu este permis, a'și risipì puterile, e foarte probabil, că în același timp și Bulgaria se va folosì de ocasiune și își va realisa planurile sale naționale. Ce dimensiuni vor lua lucrurile nu se poate calcula. Corespondentul vienez dela „Estaffete“ din Paris e d. e. în stare sĕ anunțe:

„Aflu din isvorul cel mai bun, că dacă Rumelia resăriteană proclamă unirea sa cu Bulgaria, Austria dirige trupele sale dincolo de Mitrovița spre a împedeca mișcările revoluționare din Macedonia. Austria va pâși în sensul acesta ca aliat al Porței.“

Ḑiariul din Viena nu este înclinat a da mare importanță corespondenței acestia, crede însĕ, că din ministeriul austro-unguresc de esterne se va urmărì serios o cooperațiune, care nu s'ar putè decât preste sandjacul Novibazarului.

Din Scutari se telegrafează, că s'a constituit un comitet nou albanez sub presidiul șeicului de acolo.

Bar. Calice a plecat dela Bucuresci la Constantinopole.

Consternătoare este pentru guvernul din London scirea ce a primit dela Candahar. După scirea aceasta puterea armată a generalului Burrow este nimicită de Eiub Chanemirul Afganistanului.

Francia, Englitera și Orientul.

„Romanul“ dela 16 Iulie ḑice: Reproducem un articul din „Timpul“ fiind că ni se pare de cea mai mare importanță, atât din punctul de vedere că „le Temps“ este un organ oficios al guvernului francez, cât și pentru aceea, că ne arată atitudinea, ce va observa Francia la cas de ivirea vre unei complicațiuni. Eacă acel articol:

„Este prea adevĕrat, că sûntem de acord cu Englitera întru ceea ce privesce cestiunea greacă. Am primit propunerile sale ducêndune la conferența dela Berlin; am votat acolo aceleasi resoluțiuni, și lumea poate sĕ fie sigură, că în mĕsurile ulterioare care pot devenì trebuincioase, Francia nu va separa acțiunea sa de aceea a Englezilor, afară numai dacă Englezii nu vor despărți pe a lor de aceea a celorlalte puteri.

„Dar și acordul între Englitera și noi este complect asupra acestui punct particular al nouĕlor fruntării desemnate Greciei, nu este însĕ esact de a conchide din aceasta, într'un chip absolut, precum făcea mai în ḑilele trecute un ḑiar, că Englitera urmăresce aceeași țintă și întrebuințează aceleași mijloace ca noi. Politica guvernului englez în cestiunea greacă sĕ leagă, din contră, cu o politică generală, care nu este nici decum și care nu poate fi a noastră. Și nu vorbim aici după închipuiri. Deabia ajunsese Gladstone la puterea noului cabinet și el învită pe puteri la un concert, nu numai pentru întrunirea conferenții, care s'a ținut la Berlin, ci și pentru redactarea unei note identice, în care Poarta era somată sĕ îndeplinească toate îndatoririle, ce resultă pentru dênsa din tractatul dela 1878, și în particular, sĕ esecute diferitele reforme făgăduite. Programa pentru care Englitera a cerut și a dobândit consimțemêntul puterilor nu se mărginesce dar la revindicările elenice, ea merge mult mai departe, pune în joc chipul de esistență și esistența chiar a guvernului otoman, și prin urmare deschide ușile unor diferenți de vederi asupra țintei finale, ce trebue sĕ'și propună o acțiune europeană. Cele șese puteri au putut prea bine sĕ'și pună semnăturile lor în josul notei identice, se a fost presentată Porții, fără a fi pentru aceasta unite asupra actelor care vor trebuì sĕ urmeze acestor cuvinte; sĕ o spunem lamurit: este notoriu, că această unire nu esistă și că nu poate esista.

„Este în tot-dea-una supĕrătoriu pentru o partidă de a fi fost multă vreme în o posițiune mai înainte de a ajunge la putere, și de a fi avut prin urmare ocasiunea, sĕ esprime asupra multor puncte nisce simțimente, care nu aveau în fond de cât valoarea unui cal de bătaiă, și pe care nu mai este permis a le nega, când trebrințele guvernului le vor pretinde. Dar acest incovenient devine mult mai mare pentru un bărbat de stat, când acest bărbat este un fel de polemist, un spirit arḑĕtor, un orator abondent și pasionat, când este obicĭnuit a se pronuncia în toate afacerile într'un chip dogmatic și absolut, a amesteca în toate ideile sale ce-va din căldura cu care credinciosul apĕră adevĕrurile credinței sale! Ei bine, tocmai aceasta este nenorocirea, ce se întâmplă în acest moment d-lui Gladstone și partidei sale. Ei au formulat atât de des opiniuni asupra cestiunei turcesci și au făcut aceasta într'un chip atât de otărîtor, în cât nu pot sĕ se mai lapede astădi de aceste angajamente și chiar noi nu putem sĕ facem abstracțiune de ele, când căutăm a ne da samă de politica actuală a Engliterei în Orient.

„Noi nu putem face aceasta, cu atât mai mult, că d. Gladstone nu este numai pasionat, ci și convins. Argumentele la dênsul nu sûnt numai mijloace de polemie, ci respund la simțimente reale. Astfel precum am spus o mai sus, d-sa este un credincios. El este năpădit de principii. Alții ar aduce cu sine la guvern preocuparea, de a îndulcì pre cât se poate opiniunile, ce au profesat în opositiune și care i încurcă acum; d. Gladstone nu face astfel; nu ascunde greutățile, ce esistă în realisarea vederilor sale, nu este omul, care sĕ calce totul în picioare, sĕ sfărâme totul pentru a'și pune în practică teoriile; dar în același timp putem fi siguri, că n'a părăsit nimic din ideile sale, pentru că ideile sale sûnt pentru dênsul articoli de lege.

„Sûnt trei puncte, în cestiunea greacă, asupra cărora d. Gladstone 'și-a aretat fondul cugetărei sale, astfel în cât sĕ nu lase nici o nesiguranță asupra direcțiunii politicei sale orientale. Cel dintâiu este o nepăsare completă în privința esistenței imperiului otoman, sau pentru a ḑice mai bine, este speranța arḑĕtoare, este dorința mărturisită de a vedè sfârșindu-se dominațiunea necredinciosului în peninsula balcanică. D-nul Gladstone a ascuns atât de puțin aceasta, încât espresiunea cu care s'a servit în această ocasiune a devenit proverbială; ceea-ce ar voì d-sa, este ca Musulmanii din Turcia sĕ fie siliți sĕ retreacă în Asia „cu geamentanul în mână și cu calibalicul în spinare.“ Cât despre al doile punct din programă, el decurge din cel dintâiu. Moștenirea Turcului trebue sĕ fie primită de populațiunile creștine, care sûnt supuse astădi Sultanului sau care sau liberat mai mult sau mai puțin de sub jugul seu. Soluțiunea problemei orientale, la care s'a oprit d. Gladstone nu este nici decum nouă, dar a luat la dênsul consistența unei politice: este constituirea naționalităților într'o federațiune de state mici, român, sêrb, grec, bulgar. Nu se spune ce se va face cu Albania, care asemenea va avè drepturile sale de independență, dar care de altă parte, ar oferì anomalia supĕrăcioasă a unei comunități musulmane pe pământul Europei. Nu se spune asemenea, ce se va face cu Bosnia și Erțegovina, pe care Austria le stăpânesce actualmente și pe care nu este probabilmente depusă sĕ le evacueze pentru plăcerea de a înlesnì planurile Engliterei dar prin aceasta dăm de cel de al treilea punct al aceleia, ce numim, programa d. Gladstone. Acest punct este o ură fanatică contra Austriei, căreia bărbatul de stat englez nu poate sĕ'i erte vechea și inerenta sa vrăjmășie față cu principiul naționa-

lităților. Ne aducem aminte despre scrisoarea către comitele Károlyi, prin care primul ministru se încerca a repara violențele de limbagiu ale capului opoșițiunei, dar care ascundea atât de rĕu resimțĕmêntul sectar.

„Ciudat lucru! Rusia este aceea, care se bucură astă-di de favoarea guvernului britanic. Adevĕrul este, că el nu pretinde sĕ 'i încurageze scopurile, sĕ 'i satisfică ambițiunile. Se susține, că Rusia a fost calomniată de conservatori, că n'a făcut resbel Turciei de cât în chipul cel mai neinteresat și în interesul naționalităților și al creștinismului. Austria, cu încercările sale de înfluență asupra principatelor vecine, cu vederile sale eventuale asupra Salonicului, eată adversarul contra căruia d. Gladstone este gata a face sĕ joace toate mașinăriile politicei sale. Se vede bine, că acordul european lăudat așa mult astă-di, și a cărui realitate n'o tăgăduim nici noi în oare cari limite, acest acord, făcêndu-se în ultima analisă, ascunde o rivalitate de ne-redus, lupta între Englitera, la spatele căreia s'a grăbit a se pune Rusia, și Austria la spatele căreia, nu trebue s'o uităm, se va afia la trebuință Germania. Aceasta este adevĕrata stare de lucruri, acesta 'i este fondul. Din bună norocire datoria Franciei, în aceste condițiuni, este tot atât de simplă cât și sigură: a lua parte la concertul european, întru cât el va esista, și a reîntra într'o neutralitate absolută în ḑiua, când acest concert va înceta spre a face loc unui conflict de interese, care nu sûnt ale noastre“.

Publicăm următoarele **ordinațiuni consistoriale** privitoare la instrucțiunea poporală:

Nr. 1113 Scol.

Scopul scoalelor instituite pentru educațiunea și instrucțiunea poporului, nu poate fi esclusiv numai crescerea intelectuală și morală a tinerimei scolare, ci necesar este încă a ne nisuì, ca cunoscințele însușite prin instrucțiune, sĕ poată fi aplicate cu succes la câștigarea celor necesare pentru viață și la ridicarea valoarei lucrului mânilor noastre.

Acest scop 'l-au avut în vedere legile și regulamentele pentru instrucțiunea publică, când au ordinat, ca *Geografia*, *Fisica* și *Istoria naturală* sĕ se propună și sĕ se învețe în scoale așa, încât cunoscințele câștigate în aceste materii sĕ se aplice în dicțiuni practice pe câmpul economiei rurale, al grădinăritului și al industriei.

Numai când tinerii nostri elevi, ce cresc în scoală, pre lângă cunoscințele mai mult teoretice ce'și câștigă acolo, vor urmărì și deprinderi practice în economie, grădinărit și industrie, vom putè fi îndreptățiți a spera, că ei vor fi în stare la timpul seu a înainta și a consolida atât binele lor propriu, cât și binele națiunei și al patriei.

Dar chiemarea noastră este, a găsì și a multiplica mijloacele, a arĕta calea, care duce pre popor la prosperitate și la o stare mai bună materială, fără însĕ a perde din vedere nici pe un moment măcar crescerea lui morală și intelectuală.

Ca unul din aceste mijloace se poate considera și cultivarea vermilor de mătase, care acum de mai multe ḑecimi de ani prosperează în diferite părți ale patriei noastre, și care s'ar putè estinde în toate acele ținuturi ale patriei, unde cresc și se cultivă frăgarii sau duḑii.

Drept aceea, P. T. Dta prin aceasta esti însărcinat, a ordona tuturor acelor comitete parochiale, directori locali și învețători populari, ale căror scoală e situată în astfel de ținuturi, unde sûnt deja frăgari crescuți sau se pot planta pe viitoriu, ca încă de pe acum, sau în cel mai apropiat viitoriu sĕ înceapă cu tinerii scolari cultivarea vermilor de mătasă într'un mod practic și așa cu încetul cu încetul sĕ se indigeneze acest ram de cultură economică între poporul nostru.

Despre resultat vei avè din timp în timp a raporta consistoriului archidiecesan.

Din ședința consistoriulni archidiecesan ținută în Sibiiu, la 15 Maiu, 1880.

Nr. 1510 Scol.

Cartea elaborată de *Demetriu Dogariu și Ioan Dariu*, învețători în Satulung sub titlul; „Aritmetica“, „Eserci ii practice cu numerii dela 1 până la 100, după sistemul didactic, pentru începĕtorii din anul al doilea“, s'a esaminat de consistoriul archidiecesan. Această lucrare, deși nu este apĕrată de unele scăderi, precum: lipsa unei procederi mai sistematice, și a unei urmăriri mai rigoroase a sistemului intuitiv; și apoi unele definițiuni cam greoaie pentru gradul de inteligență a începătorilor; amestecul frângerilor printre operațiunile cu numeri întregi, etc., totuși ea întrunesce multe condițiuni bune, și scăderile cu timp se pot îndrepta, de o parte, ear' de altă parte, era simțită trebuința unei cărticele, care sĕ cuprindă deprinderi din comput pentru scolarii începĕtori: drept aceea consistoriul archidiecesan a aflat de bine a recomanda cartea mai sus menționată ca manual didactic pentru scoalele elementare din întreaga archidiecesă.

Despre ce spre ulterioara procedere, și în special pentru insciințarea învĕțătorilor, prin aceasta ești încunosciințat.

Din ședința consistoriului archidiecesan, ținută în Sibiiu, la 15 Maiu, 1880.

Varietăți.

* (Manevre). Esercițiile în batalioane din giurul Sibiiului vor ținè până 1 Aug. n. După aceea încep esercițiile în regimente, cari vor ținè până la 15 August când apoi încep manevrele mari și sfĕrșesc în 20 August.

* (Legea de timbre) În ministeriul unguresc de finanțe, după cum ne spune „Hon“, se lucră de present sub presidiul consiliariului ministerial Kralitz la o lege nouă pentru timbre, carea va conținè o colecțiune sistematică de norme vechi legislative, cari stând încă în vigoare vor fi astfeliu compuse, încât vor delătura multe defecte ivite până acuma în administrație.

* (O demonstrațiune) în contra cunoscutului vice-colonel ces. reg. austriac Seemann a avut loc în Agria, făcênd „tineretul de stradă“ sub ferestrele oficerului o musică ce o numesc Nemții *„Katzenmusik“*, ear' noi cu Francezii *„Șarivari“*. Melodia de care s'a folosit „junimea“ din Agria a fost Imnul poporal al monarchiei noastre, pe care Românul s'a îndatinat a'l numì *Cântecul împĕratului!!* Poliția a venit prea târḑiu. *Sapienti sat!*

* (Raport întârḑiat) despre un bal ținut la 1 Martie a c. în Toplița, în folosul scoalei române de acolo ni se trimite spre publicare, la care au luat parte mai cu seamă conlocuitorii de altă națională tate, cari cu atâta căldură au înbrățișat acest bal încât mai toți au luat parte la acesta. Raportorul se plânge, că Românii n'au participat ca străinii și că venitul curat al balului a fost de 50—70 fl. și că banii acestia ar fi la o persoană bisericească gr. cat. care nu vrea sĕ dea nici socoteală nici bani. Urmează deci că scopul pentru care s'a jucat n'a vĕḑut până acum nici un crucer.

* (Concert împreunat cu producțiune teatrală și joc) arangează studenții gimnasiului superior din Beiuși pe 8 August a. c. în favorul unui fond, din care vor avè a se ajuta studenți seraci dela gimnasiul de acolo mai ales când sûnt bolnavi. Prețul de întrare este 2 fl. de familie; 1 fl. de persoană. Contribuiri marinimoase se primesc cu mulțămită și se pot adresa d. prof. gimn. Iuliu Popfalvi.

* (Nenorocire). Demetriu Truța locuitor din Toplița fu trăsnit în 5 Iulie a. c. pre otarul comunei Toplița, astfel, încât tot corpul lui fu pârlit, ear' vestmintele de pre dênsul fură prefăcute în mii de bucăți. Pe nenorocitul, ce numai în anul 1878 s'a fost căsătorit, îl plânge soția sa si o pruncă de ½ an.

* (Lupta cu un urs). Un cioban din Casva fiind cu turma de oi în muntele „Băneasa“ fu surprins de visita unui urs, care avea de gând, a'și anecta vreo oaie sau douĕ. Pĕcurariul sciind scopul oaspelui patruped îl întimpinà cu un topor în mână, lovindu'l cu acesta în lupta crancenă în mai multe locuri, încât i pricinuì moartea. Și ciobanul brav primì mai multe plesuri perḑênd în luptă un ochiu, o falcă și o mână, el însĕ totuși a scăpat cu viața.

* (Impregiurări asiatice). Notariul comunal din Kicsinda (comit. Strigoriului) fu tras în cercetare criminală și ridicat din post și salar, pentru 5 fl. dare, carea n'ar fi administrat-o după prescrisele legei. După 3 ani s'a dovedit însĕ, că bietul notar nu poartă nici o vină. Dar totuși pagubă nu 'i-o mai rebonifică nime. De ce nu se încue hoții și defraudanții de sute și ḑeci de mii fl.?

* (Pausz prins!) Dela Caransebeș ni se comunică că fostul vicecomite al comitetului Severinului Ioan Pausz fu prins în Bucuresci de poliția de acolo. Autoritățile competente au făcut pașii de lipsă pentru estradarea lui din partea României.

* (La institutul veterinar) reg. ung. din Budapesta se încep inscrierile cu 1 Septemvrie și țin până în 8 Sept. Însciințările la esamenele de primire se fac până în 1 Septemv. când începe și anul scolastic 1880/81 și durează până în 15 Iunie 1881.

* (Numire nouă). Comuna „Tisza-Halász“ din comitatul Heves în urma unei ordinațiuni a ministrului reg. ung. de interne pe viitor se va numì: „Lörinczfalva“.

* (Foc vrăjmaș) a fost în 21 Iulie n. în comuna Verpelét (comit. Heves) unde a căḑut pradă elementului îngrozitor și nemilos peste 300 de case, între cari biserica, casa preotului, casa sfatului, scoala, casarma, posta, apoteca și cele mai multe locuințe domnesci. Afară de aceste au perit mai mulți oameni si multe vite. Focul începênd pela 4 oare după ameaḑi a ținut mereu îngrozitor până pela meḑul nopții, când abia, abia s'a putut potolì.

* (Focul din villa Momsen) de care făcurăm și noi amintire, spune „Nat. Ztg.“ din Berlin, că n'a mistuit manuscripte și cărți în mĕsura cum o respândise ḑiarele la început. Momsen e sănĕtos deplin.

* (Cât s'a beut la serbătoarea trăgĕtorilor la țintă?) În timpul cât a ținut serbătoarea trăgĕtorilor la țintă în Viena s'a beut numai în locul, unde a fost tragerea: 40,000 sticle vin supranumit „Schützenwein“, 1200 hectolitre bere de deposit, 170 hectolitre bere trasă, 16,000 sifonuri, 6000 sticle vin de St. Lorenz și 350 sticle de vin din Champagne.

* (Mai multe anticuități) s'au aflat de curênd lângă satul Bradu din comitatul Sibiiu. Intre obiectele anticue se află multe cărămiḑi și o oală, cari toate poartă semne de timpuri cu mult mai vechi, ca sĕ se poată deduce, că originea lor ar fi de pe timpurile Romanilor. Deacea se dă cu socoteala, că toate aceste obiecte anticue se trag încă de pe timpurile Dacilor.

* (Contra arsurilor) și opĕriturilor este acuma mijlocul cel mai bun și mai grabnic de vindecat: natron carbonic-occidal duplu. Acest mijloc s'a inventat de Dr. G. F. Weters și se ḑice, că așa este de puternic, încât persoana arsă sau opĕrită punênd de loc după întemplare medicina numită pĕ rană, durerile numai decât înceată cu totul și rana în restimp de 24 oare se vindecă totalmente de mai nu se mai cunoasce.

* (Simburi de cereșe) nici odată sĕ nu se înghită, că ei pricinuesc moarte. Așa s'a întêmplat decurênd unei țerence, carea a treia ḑi după mâncarea mai multor simburi deacestia s'a umflat și căpetând aprindere de stomac a și murit.

* (Oscenă în penitenciar). Directorul închisoarei din Favignano (Italia superioară), care se duse nu de mult în celula unui osândit, ca sĕ facă cercetare, cum făcea de obiceiu. D'abia întrase, și banditul se aruncà asupra lui, îl trântì jos și 'i bătu, cu ajutorul unui lemn, un cuiu în tâmplă. Prin strigătul sfâșietor al directorului sosì sentinela, care, la vederea acestei scene, trase îndată tesacul din țavă, și dete omorîtorului o ast-fel de lovitură în cap, în cât acesta căḑu, imediat cu capul spintecat în douĕ, la pământ. Intr'aceste și nefericitul director, care mai era încă om tinĕr, își dete sufletul. Avea un aspect înfiorător mica celulă, unde se vedea lungit omoritorul și victima sa.

* (Americanul cel mai bogat) este precum se vosbesce, posesorul de mine Makey din Nevada, al cărui venit ḑilnic se socotesce aprocsimativ la 50,000 Dolari (250,000 fr.) Nu de mult trimise acesta fabricei de argint Tiffany & C-nie din New-York, o cantitate enormă de argint din minele sale, din care se va face un tacăm de masă pentru soția sa din Paris. Tacămul va fi compus din 150 bucăți, și va costa 70,000 de dolari (450,000 fr.)

* (Trembladores). În apele Americei de sud, mai cu seamă în rîurile republicei „Venezuela“ trăiesc un fel de pesci, cari fiind atinși de ceva sau cineva au însușirea, de-a lovì cu descărcări electrice. Mulți pescari, cari se încearcă, a prinde acesti pesci electrici, numiți trembladores de locuitorii sus numitei republici, pier prin loviturile electrice ale acestor pesci.

* (Un tipograf) iute, care lucră pe ḑi 10 oare, ar culege 12,000 litere și în 300 ḑile 3,600,000 litere. Depărtarea culegĕtoriului de despărțĕmêntul literilor face peste tot luând 1 urmă. Calculând acuma, că mișcarea mânei culegĕtoriului până la despărțĕmênt și înderĕt e de 2 urme pentru fie-carea literă, pentru 3,600,000 litere e de 7,200,000 urme. Dacă calculăm aceste urme în mile geografice per 35,500 urme de mil, mâna unui culegĕtoriu de litere ar face pe an o mișcare de circa 300 mile geografice.

* (Picioare artificiale). Un American, care în ultimul rĕsboiu 'și-a perdut un picior, a isbutit după o încercare de mai mulți ani, a'și construì picioare artificiale de cea mai mare perfecțiune. Acest om, care se află actualmente în Berlin, nu numai că se primblă cu cea mai mare ușurință fără baston, dar' se împărtășesce la jocurile de popici și bilard, până și de danț. El a obținut patentă de la guvernul seu pentru această invențiune.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Academia Română.

Proces-verbal Nr. 12.

Ședința generală din 2 Aprilie 1880.

Membrii presenți:

D-nii Alecsandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Laurian A. Treb., Maiorescu T., Chintescu N., Sion G., Babesiu V., Baritiu G., Hodosiu I., Maniu V., Papadopolu-Calimach, Urechiă V., A., Aurelian P. S, Bacaloglu Em., Brândza D., Felix I., Ghica I., P., Poni Stefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.

Sub președința d-lui Ioan Ghica.

Ședința se deschide la 1 oară p. m.

Cetindu-se și aprobându-se procesul-verbal al ședinței trecute, D. Papadopul-Calimach depune din partea dlui A. Gregoriadi Bonachi, din Fălticeni, opera profesorului W. Schmidt, Suczawas Denkwürdigkeiten și anunță, că D. Bonachi va mai trămite Academiei și alte publicațiuni analoge. Se primesce cu gratitudine, și cartea se transmite la bibliotecă.

Constatându-se mulțimea lucrărilor pendente în comisiuni, la oara 1 și jumătate, Academia trece în secțiuni.

Președinte, Ioan Ghica.

p. secretar general, B. P. Hasdeu.

Proces-verbal Nr. 13.

Ședința generală din 3 Aprilie 1880.

Membri presenți:

D-nii Alecsandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Laurian A. Treb., Maiorescu T., Chintescu N., Babesiu V., Baritiu G., Hodosiu I., Ionescu N., Maniu V., Urechiă V. A., Aurelian P. S., Bacaloglu E., Brândză D., Felix I., Ghica I., Poni P., Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.

Sub președința dlui Ioan Ghica.

Ședința se deschide la 1 oară.

Se cetesce și se aproabă procesul verbal al ședinței precedente.

D-nii Babesiu, Chintescu și Baritiu dau lămuriri în privința lucrărilor diferitelor comisiuni.

Se ficsează ordinea ḑilei pentru ședința publică de Vineri și anume discursul de recepțiune al d-lui Dr. Felix.

Elaboratul d-lui membru corespondent S. Haret și raportul secretariului secțiunei istorice.

După o discuțiune, la care iau parte d-nii Ioan Ghica, Laurian, Maniu și Babesiu, Dl Baritiu — față cu dorința manifestată cu insistență de Academia întreagă — se decide a cetì în ședința publică lucrarea d-sale despre Schoppenhauer.

Ședința se ridică la 3 oare p. m. trecându-se în secțiuni.

Președinte, Ioan Ghica.

p. Secretar general, B. P. Hașdĕu.

Proces-verbal Nr. 14.

Ședința generală din 4 Aprilie, 1880.

Membri presenți:

D-nii Alecsandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Laurian A. Treb., Maiorescu T., Chintescu N., Sion G., Babesiu V., Baritiu G., Hodosiu I. Ionescu N,. Maniu V., Melhisedec P. S. S. episcop, Urechiă V. A., Aurelian P. S., Bacaloglu E., Brândza D., Felix I., Ghica I., Poni P., Stefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.

Sub președința, d-lui Ioan Ghica.

Ședința se deschide la 1 oară.

Se cetesce și se aprobă procesul-verbal al ședinței precedente.

D. președinte atrage atențiunea academiei asupra necesității de a se regula pentru anul 1882 punerea la concurs din partea secțiunei scientifice a unei tese pentru premiul Lazar în conformitate cu art. 95 din regulament.

D-sa pune tot odată în desbaterea secțiunei istorice, dacă n'ar fi bine sĕ se publice în facsimile de mărime redusă în analele academiei, inscripțiunile latine aduse din Dobrogea de d. V. A. Urechiă, acele slavice dela Bistrița din Moldova culese de d. Dim. Sturdza și cele slavice și române copiate la Heresci, la Negoesci, la Monastirea Dealul și la Tîrgovisce, de cătră D. Bianu.

D. secretar al secțiunei respective cetesce raportul despre mișcarea istorică în cursul anului espirat atât în România precum și în străinĕtate cu referență la Români.

D. Haret cetesce un memoriu despre acceleraţiunea seculară a lunei.

D. Baritiu dă lectură disertațiunei d-sale despre Schoppenhauer.

D. Dr. Felix cetesce discursul de recepțiune: Mișcarea populațiunei.

Oara fiind înaintată ședința se ridică la 4½ oare p. m.

Președinte, Ioan Ghica.

p. secretar-general, B. P. Hasdeu.

Proces-verbal Nr. 14.

Ședința generală din 5 Aprilie 1880.

Membrii presenți:

D-nii Alecsandri Vasilie, Caragiani Ioan, Chițu G., Hasdĕu B. P., Laurian A. Treb., Maiorescu Titu, Chintescu Nicolae, Sion G., Babesiu V., Baritiu G., Ionescu N., Maniu V., Melchisedec P. S. S. Episcop, Urechiă V. A., Aurelian P. S., Bacaloglu Em., Brândză D., Felix I., Ghica I., Poni P., Stefanescu Gr., Teclu Nicolae, Vasici P.

Președinte, Ioan Ghica.

Ședința se deschide la 1 oară.

Se cetesce și se aprobă procesul-verbal al ședinței precedente.

Se comunică o declarațiune din partea dlui doctor A. Fĕtu, cumcă pe anul curent începênd dela 23 Aprilie, capitalul donat Academiei de cătră dsa, se fructifică cu 8 la sută pe an, după cum resultă de însăși declarațiunea alăturată pe lângă acest proces-verbal.

După o discuțiune la care iau parte dnii Babesiu, Sion, Maniu, Urechiă, Maiorescu, Laurian și Baritiu, se decide a se publica în Anale.

1. Discursul dlui V. Maniu despre mișcarea istorică în cursul anului 1879.

2. Elaboratul dlui Haret, despre acceleraţiunea seculară a mișcărei mediea lunei, după ce se va completa, în conformitate cu propria dorință a autorului.

Cât privesce disertațiunea d-lui Baritiu despre Schopenhauer, ia remâne retrasă de autor, până ce dsa va crede de cuviință a o da în publicitate.

Se presentă de cătră D. Laurian, și primesce cu oare-cari modificări, după o discuțiune, la care iau parte d-nii Hodosiu, Alecsandri, Maiorescu, Sion, Babesiu și Urechiă, în inscripțiunile, ce urmează a se pune pe piedestalul monumentului funerar al reposatului A. Papiu-Ilarian.

Ședința se ridică la 3 oare p. m., trecându-se în secțiuni.

Președinte, Ioan Ghica.

p. Secretar general, B. P. Hașdĕu.

Economic.

Sibiiu 27 Iulie n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.60—8.60; grâu sĕcărel fl. 6.10—7.10; sĕcară fl. 4.60—5; Orz fl. 3.--4.—; Ovĕs fl. 4.—4.40 Cucuruz fl. 4.40—4.80; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.40--1.60; Semênță decânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 7—8; Linte fl. 12.—13; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.50; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 32—35; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Sĕu de luminări fl. 23—25; Lumînări de sĕu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 1.05--1.15: Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.25 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 40—50 cr. carne de porc 48—52 cr.; carne de berbece 28—30 cr.; oauĕ 10 de 20 cr.

(Dare de samă) trimestrală dela „Albina“ institutul de credit și de economii din 30 Iunie 1880.

	Suma fl. cr.	Schimbări din stare dela 31 Martie 1880.
Active.		
Numerar . . .	60,288.05	+11,924.57
Escompt de schimburi	522,213.61	+17,941.43
Reuniuni de credit	33,456.54	— 961.24
Împrumuturi pe hipotece . . .	156,447.62	+86,780.04
Credite ficse . .	71,639.33	— 2,884.63
Împrumuturi pe efecte	3.105.—	— 1,287.—
Efecte	3,740.75	—23,438.—
Fondul de garanță al scrisurilor fonciare	203,176.59	+ 88.04
Realități . . .	29,497.27	+ 1,313.10
Alte active . .	99,052.90	+27,765,82
Total fl.	1·182,616.66	
Pasive.		
Capital social *a*) 1000 acțiuni . fl. 100,000.—		
b) 2000 acțiuni ca fond garanță al scrisurilor fonciare fl. 200,000.—	300,000.—	
Fondul general de reservă .	23,092.12	
Depuneri pentru fructificare .	681,394.42	+33,195,70
Scrisuri fonciare în circulațiune	108,800.—	+87,800,—
Fondurile de garanță ale reuniunilor de credit	18,125.60 —	125.—
Fondurile de reservă ale reuniunilor de credit	408.81	
Fondurile de garanță al creditelor hipotecare	936.50 —	93.—
Fond. de pensiuni	1.000.—	
Alte pasive . .	48,860.21 —	3,535.57
	1.182,617.66	

Sibiiu 30 Iunie 1880.

Direcțiunea.

(Recolta în America). Eată ce ne spune în această privință jurnalul francez „*La France*“ din Paris:

„Noutățile ce ne dă telegraful despre recolta din Statele-Unite sûnt dintre cele mai favorabile, cel puțin pentru agricutorii americani. Anul acesta, recolta grâului va fi tot așa de frumoasă în America ca și în anul trecut, și aceea a popușoiului nu mai puțin. Trebue dar sĕ ne asteptăm, ca esportația grânelor din Statele-Unite spre Europa sĕ fie poate tot atât de considerabilă în 1880 ca și în 1879.“

„Și cum ar fi de altfel? Americanii despăduresc (defrișază) din ce în ce mai mult din pământurile vergine ale Vestului și au îmbunătățit astfel sistemele de transport și scădut așa de jos tarifele, pe căile ferate ca și pe lacuri și canaluri, încât astăḑi nu costă mai mult de a transporta o tonă de grâu sau de făină dela Chicago la Liverpol (dela America la Anglia?) decât costa cu ḑece ani în urmă, spre a face același transport dela Chicago la New-York (numai în lăuntrul Statelor-Unite?).“

„Aceasta vrea sĕ ḑică că America s'a apropiat de Europa cu toată distanța Oceanului, că oceanul nu mai esistă, și că piațele din New-York și din Chicago, spre a nu le cita decât pe aceste, pot sĕ între în concurență cu toate piațele.“

„Cine nu gâcesce, la acest singur semn, importanța mișcărei economice ce s'au produs, și folosința, sau mai bine ḑis trebuința neapĕrată pentru Europa de a'și schimba în fine metodele (procederile) sale agricole și industriale, spre a ajunge ca sĕ poată lupta, pe propriele sale piațe, cu Statele-Unite?“

„Bĕtrâna Engliteră dela tinera Americă 'și capĕtă astăḑi făina, carnea, pânea sa și rosbiftecul seu. Cu o populațiune, care trece preste 30 milioane de locuitori, Englitera nu'și poate hrăni decât 18 milioane, și la Statele-Unite se adresează de preferență spre a'și îndestula lipsa.“

„Anul trecut, numĕrul boilor vii esportați din Statele-Unite în Europa au trecut de 135,000 (spre a nu mai vorbì și de 55 milioane livre de carne proaspĕtă de asemenea esportate) și esportația fâinei, din Statele-Unite numai în Anglia, au atins aproape cifra de 7 milioane de cuintale (cam 350,000 tone de 1000 chilograme una).“

Această fâină se macină, se cerne și se pune în balerci în cele mai mari mori din lume, și mai cu deosebire pe înaltul Missisipi, la Minneapolis, un oraș născut de eri și care numeră 50,000 de locuitori. Acì sûnt 25 de mori din cele mai bine înzestrate, unde pietrile sûnt puse în mișcare prin roate hydraulice, turbine perfecționate, pe care le face sĕ se misce un cataract al Missisipelui, de 15 metri înălțime.

„S'au calculat, că aceste 25 de mori ar putè sĕ macine într'o ḑi cuantitatea de făină necesară la hrana celor 4 milioane de locuitori ai Londrei.“ — Și morile din Minneapolis nu sûnt singurele. Mai sûnt acele din: Rochester, Chicago, Buffalo și Saint-Louis. Aceste din urmă, în 1879, au produs 2 milioane de balerci de făină, ale căror marce figurează pintre cele mai renumite și rivalisează cu acele de Minneapolis,“

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 23 Aug. și 23 Septb. imob. doctorului Michail Miskolczi în Diosec (judec. cerc. Sechelihid); în 24 Aug. și 27 Septemvre imob. massei concursuale după Constantin Vainu în Brașov (trib.); în 6 Septemvre și 6 Octomvrie imob. remasului după Iuliu Türkösi în Gyagy (trib. Odorhei); în 24 August și 2 Octomvrie imob. lui Pavel Barthus în Vaia; în 24 Aug. și 2 Octomvre imob. lui Ladislau Berei și soți în Lasleu (trib. Oșorhei); în 5 Aug. imob lui Francisc Nagy în Dredat-Seplac (judec. cerc. Teaca); în 29 Iulie pretensiunea activă a massei concursuale după Michail Zeriff (trib. Turda).

Bursa de Viena și Pesta

din 29 Iulie 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	106 80	106.70
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	83·—	82.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	94.—	99.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	86.—	86.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.—	124.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	94.50	94.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	94.—	94.—
Obligațiuni urbariale temeșiane .	94.—	93.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	93.25	93.50
Obligațiuni urbariale transilvane .	93.50	—.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.50	93.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	93.75	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.85	71.50
Datorie de stat în argint . . .	72.75	72.80
Renta de aur austriacă	86.55	86.75
Sorți de stat dela 1860 . . .	131.75	131.—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	828.—	825.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	278.10	276.40
Acțiuni de credit austr. . . .	254.85	259.50
Sorți unguresci cu premii . . .	112.75	112.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.55	5.53
Napoleon	9.36½	9.36
100 marce nemțesci	57.85	57.95
London (pe polița de trei luni) .	118.05	118.—

Nr. 151—1880. 1—3

CONCURS.

Pe basa grațioasei decisiuni a măritului Consistoriu archidiecesan român gr. or. al Transilvaniei ddto 17 Iunie 1880 Nr. 1850 B. pentru vacanta parochie de clasa a III Fenești se escrie concurs până la 16 August 1880 inclusive.

Venitul acestei parochii, preste tot în bani socotit, este: 313 fl. 70 cr.

Suplicele de concurs, instruate conform prescriptelor statutului organic §. 13. și a regulamentului provisoriu congresual din 1878 §. 15. lit. c., au a se subșterne la subscrisul în terminul prefipt de §. 16. a acum menționatului regulament.

Cluj, 30 Iunie 1880.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Roșescu m./p.,
protopresbiter român gr. orient.

Nr. 106—1880. 1—3

CONCURS.

In urma prea graţioasei concesiuni consistoriale ddto 1 Noemvre 1879 Nr. 2896 scol. comitetul parochial din Fărău declarând postul de învĕţătoriu la scoala confesională din Fărău de vacant, prin aceasta se escrie concurs cu terminul până la 26 August s. v. a. c.

Salariul învĕţătoresc e:

un loc de cositură în mărime de 2 jugere, şi dela circa 70 copii obligaţi la învĕţământ câte una litră cucuruz sfărmit de fie care copil.

Doritorii de a se aplica la prenotata staţiune învĕţătorească au a'şi asterne suplicele sale înzestrate cu documentele prescrise inspecţiunei scolare districtuale gr. or. în Sânbenedic prin p. u. M. Ujvár până la terminul arĕtat.

Fărău, în 1 Iulie 1880.

In conţelegere cu inspectorul districtual de scoale gr. or.

comitetul parochial

Ioan V. Moldovan m./p.,
preşedinte.

Nr. 197.

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Tibert de cl. a. III-a în protopresbiteratul gr. orient. al Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 4 sĕptĕmâni delaântĕia publicare.

Emolumentele sûnt:

Folosinţa porţiunei canonice stătătoare din 7 jugere 600 st.□ pământ de arat, şi 4 jugere de coasă, apoi dela 65 familii române câte o ferdelă de cucuruz şi una de ovĕs, de familie, şi dela 40 familii neorustice câte o ferdelă de cucuruz, şi stola usuată, cari toate computate în bani, dau la olaltă un venit anual de 225 fl. v. a.

În lipsa casei parochiale şi a clădirilor necesare economice, aceste se vor închiria din partea comunei bisericesci respective, până la facerea lor.

Goncurenţii cu concursele lor instruite în sensul „Statutului organic“ au a se adresa la oficiul protopresbiteral gr. orient. al Cohalmului.

Cohalm, 2 Iulie, 1880.

Oficiul protopresbiteral al Cohalmului, în conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Mircea m. p.,
adm: protopresb.

Nr. 140. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clasa III. Lunca, protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul pĕna la 17 August 1880. v.

Emolumentele sûnt:

1. Casă parochială şi supraedificiile economice,
2. porţiunea canonică de 30 clăi fĕn, 8 ferdele grâu şi 3 carĕ de cucuruz şi folosirea cimiteriului cu pomi cu tot,
3. dela fie-care familie câte o jumĕtate de ferdelă bucate şi câte o ţi de lucru şi
4. Stola regulată prin sinodul parochial dela 74 familii, cari toate computate în bani dau un venit anual de 373 fl. 10. cr. v. a.

Peţitorii acestei parochii sĕ 'şi substearnă petiţiunile lor instruite în sensul Statutului organic la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul defipt.

Offenbaia în 10 Iulie 1880.

Pentru comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupşei.

Ioan Danciu m. p.,
adm. prot. gr. or.

Nr. 112 1880. 2—3

CONCURS.

La scoalele centrale române medie (gimnasiu, scoala comercială şi reală) publice de religiunea gr. or. a devenit vacante următoarele posturi de profesori:

1. Un post de profesor de istorie şi geografia universală şi studiele ajutătoare la aceste.
2. Un post de profesor de istoria naturală cu studiile ajutătoare în clasele inferioare adecă matematica, fisica şi chemia.
3. Un post de profesor secundar de musica vocală pentru gimnasiu, scoala comercială şi reală şi la clasa a V-a de fetiţe.
4. Un post de profesor secundar de gimnastică pentru gimnasiu, scoala comercială, reală şi normală.

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la 15/27 August a. c.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor cătră subscrisa Eforie scolară instruite cu documentele:

a) că sûnt de naţionalitate Români şi de religiune gr. or.

b) că au purtare morală politică bună;

c) că sûnt sănĕtoşi;

d) că reflectanţii la posturile de sub Nr. 1 şi 2. în sensul statutului organic al metropoliei române gr. or. din Ungaria şi Transilvania şi al regulamentului provisoric al Archidiecesei transilvane pentru esaminarea candidaţilor de profesură la scoalele secundare române gr. or., au absolvit facultatea filosofică la vre-o Universitate din patriă sau din străinătate.

e) că cunosc limba maghiară.

f) Reflectanţii la postul de sub Nr. 3 sĕ producă, pe lângă documentele de sub *a*) *b*) *c*) testimoniu, că au absolvit vre un conservatoriu, sau că posed cunoscinţe temeinice de musica vocală;

g) Concurenţii la postul de sub Nr. 4 vor documenta capacitatea lor de a putè instruì în gimnastică cu testimonii de specialitate.

Emolumentele pentru profesorii de sub Nr. 1 şi 2 sûnt:

Până la depunerea esamenului de cualificaţiune salariu anual de 700 fl. Dela depunerea esamenului de cualificaţiune pentru următorii doi ani salariu anual de 800 fl., eară de acì mai departe salariu ordinar de 900 fl. După 5 ani de serviţiu un adaus sau cuincueniu de 50 fl. carele se va repeta de 5 ori; şi drept de pensine, conform statutului în vigoare.

Postul de sub Nr. 3 este împreunat cu salariu anual de 500 fl. eară cel de sub Nr. 4 cu 400 fl. v. a.

Emolumentele împreunate cu posturile de sub Nr. 1 şi 2 a acestui concurs, au valoare şi pentru postul de profesor la scoala noastră comercială, spre a cărui ocupare s'a escris concurs în „Teleg. Rom.“ sub Nr 70 din anul curent.

Braşov 15/27 Iulie 1880.

Eforia scoalelor centrale rom. ort. res.

Nr. 131. 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante Meşterhaz de clasa II. pe basa ord. cons. de dto 20 Maiu a. c. Nr. 1722. B. se escrie concurs cu terminul pănă la 20 August st. v. anului curent.

Emolumentele sûnt:

1. Dela 210 familii câte 2 fl. v. a. de familie.
2. Dela 210 familii câte o ţi de lucru cu palma.
3. Venitele stolare.
4, Lemne de foc din Pădurea comunală.

Toate venitele parochiale computate în bani dau suma anuală de 664 fl.v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie sĕ'şi astearnă petiţiunile lor, provĕdute cu documentele prescrise de Statutul organic şi regulamentul congresual pentru parochii din anul 1878, oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Turda superioară in Deda până la terminul de mai sus.

Deda 10 Iulie 1880.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Popescu m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 126—1880. 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia gr. orientală de clasa a III. din Hăşdĕu, cu filiile Goleş şi Cernişoara, în protopresbiteratul tractului Haţĕgului se deschide prin aceasta concurs, cu terminul până la 16 August a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Dela 110 fumuri de casă câte doue ferdele cucuruz nesfărmat cu tuleul, dela fieşte care fum de casă.
2. Stolele îndatinate, şi anumit cele statorite în sinodul parochial, ţinut la 20 Septemvre 1879.

Doritorii de a competa la această parochie, au a'şi adresa petiţiunile lor instruite, în sensul „Statutului organic“ şi a dispositiunilor sinodale din anul 1879 la subscrisul până la terminul sus amintit.

Haţĕg la 8 Iulie 1880.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţ m. p.,
protopresbiter.

Nr. 142: 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochie de clasa a III-a Hădărĕu, ppresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul până în 15 August 1880 v.

Emolumentele sûnt:

1. Porţiunea canonică de 4 jug. 300 org. □ parte arătoriu parte fênaţ;
2. o grădină de cucuruz;
3. folosirea cimiteriului;
4. dela fie care casă câte o jumetate ferdălă veche (10 litre) bucate parte grâu, parte cucuruz;
5. ca relut de cuartir 32 fl. până se va găta casele parochiale şi
6. Venitele stolare regulate prin sinodul parochial dela 140 case, cari toate calculate în bani dau un venit anual de 371 fl. 29 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa această staţiune sĕ-şi subştearnă suplicile lor instruite în sensul Stat. org. subsemnatului oficiciu până la terminul defipt.

Offenbaia în 9 Iulie 1880.

Pentru comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral al Lupşii.

Ioan Danciu m. p.,
adm. prot. gr. or.

Doctor universae medicinae

Henric König,

medic practic şi specialist în obstetricale (de a le moşitului) **şi boale de a le femeilor** în

Sibiiu, în *strada Morii Nr. 27.*

Ordinează în fie-care ţi dela 3—6 oare după ameaţi. [47] 1—4

Maşină de trierat cu braţul,

construcţie cu totul nouă, cu aşternut de metal, pe dric de lemn, în preţ de **75 fl.**

Coase cu greblă pentru

cositul cerealelor **3 fl.** se află la

Andreiu Rieger,

[46] 1—3 în Sibiiu.

Audiţi, vedeţi şi miraţi-vĕ!

Mărfurile de argint Britania, primite dela o massă concursuală a unei mari **Fabrice de argint Britania,** devenite falită, se dau cu ori ce preţ sau mai bine ţis gratuit.

Trimiţênd **fl. 6.95** în bani gata s'au cu rambursă ori cine primesce următoarele **47** obiecte cu a patra parte din valoarea reală, şi adecă:

Bucăţi 6 **Cuţite de masă** escelente, mănunchiu de argint Britania, cu cuţitari adevĕrat englezesci
„ 6 **Furcuţe** de cele mai fine, argint Britania, dintr'o bucată.
„ 6 **Linguri de mâncare** de argint Britania, grele şi massive.
„ 12 **Linguriţe de cafea** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 6 **susţiitoare de cuţite** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 1 **lingură mare de lapte** de argint Britania, masivă
„ 1 **lingură mare de supă** de argint Britania, grea.
„ 6 **filigeane Victoria** englezesci, ciselate foarte fin.
„ 2 **sfeşnice pe masă de salon** Britania pline de efect.
„ 1 **sită de te** de argint Britania.

Toate **47** obiecte au costat mai nainte 30 floreni şi costă acum numai floreni 6.95.

Toate **47** obiete sûnt fabricate din cel mai fin şi cel mai solid argint Britania, care este unicul metal ce esistă pe lume care în veci remâne alb şi nu se poate deosebi de argintul adevĕrat nici după o folosire de 25 ani; **pentru aceasta garantează.**

Ca dovadă, că anunciul meu

nu este înşelătorie,

mĕ deoblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, **a o rentoarce fără nici o greutate.** Îndrept la epistolele de mulţămită ce mi-au venit, şi pe cari îmi voi permite a le publica succesiv. — Cine doresce deci a primì pe banii sei o marfă bună şi solidă şi nu lăpĕdătură, sĕ se adreseze numai cătră

A. Fraiss, 8

Viena, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatul archiepiscopesc.

UMRATH & COMP. în BUBNA lângă PRAGA,

fabrică de maşini agricole,

se recomândă prin specialităţile lor renumite prin o **esecutare foarte solidă, umblet uşor** mare **productivitate** şi **treerat curat** a

maşinilor de treerat cu braţe şi cu vêrtej

pentru 1 până 8 cai sau boi,

atât **locomobile** cât şi **stabile,** premiate cu ântâiul premiu la esposiţia agronomică din acest an în Praga. Mai departe fabricăm noi în mărimi diverse:

Ciururi de bucate, maşini pentru tăiat paiele, mori pentru sdrobit etc. etc.

Cataloage ilustrate în limbile ţĕrei grătuite şi franco. [42] 10

Redactor respundĕtor: Nicolau Cristea.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 85. Sibiiu, Marți 22 Iulie 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, 22 în Iulie.

În timpul de când odichnesce activitatea corpurilor legislative, ḑiarele maghiare se ocupă, mai cu samă cu planuri de maghiarisarea naționalităților nemaghiare din Ungaria și din Transilvania, cu afacerile de dincolo de Laita și în fine, ceea ce în ḑilele noastre încă merită a nu fi trecută cu vederea: cu eventualitatea descompunerei monarchiei austro-ungaresci.

Încât pentru planurile de maghiarisare scim că aceste nu sûnt ceva nou. Nici motivarea nu este tocmai nouă. Dar tocmai că se împrospătează și planurile și motivele maghiarisărei din nou sûntem datori ale urmări și, pe cât se poate, a arĕta rătăcirea cea mare a acestor planuri, cari n'aduc folos, ci din contra stricăciune comună.

„Magyarország“ după ce statoresce că interesul Europei pretinde o Ungarie independentă, pretinde din parte'și ca ceea ce se numesce Ungarie sĕ fie maghiară în toate fibrele ei. Elementul maghiar se niveleze cu superioritatea sa nu numai administrațiunea publică a statului, dar și societatea. Naționalitățile, cari gravitează în afară și cari în visurile lor sûnt cu atât mai periculoase, cu cât în vecinătatea lor sunt stătulețe cu ambițiuni mari trebuesc înfrênate până mai este timp. Cestiunea naționalităților este cea mai periculoasă și bulevardul cel mai puternic al naționalităților este comitatul. Aici trebuie sĕ înceapă Maghiarii, după „Magyarország“. Adecă, macra lege de naționalități, paralisată prin ordinațiuni ministeriale, este prea multă libertate pentru naționalități. Acum scim ce avem sĕ asteptăm chiar și dela liberalissimii Maghiari și dacă scim, oare sĕ ne mai îndoim despre atitudinea, ce ar fi sĕ luăm în casul, când legea despre naționalități și cestiunea reformelor privitoare la comitate s'ar pune încă odată la desbatere în Ungaria?

Am tras în mai multe rênduri atențiunea publicului asupra procesului, ce se desvoaltă dincolo de Laita Se poate că naționalitățile, cari acolo și astăḑi se bucură de o lege mai favorabilă și este și mai cu sinceritate aplecată de organele guvernului decum se aplică a noastră la noi, — nu vor ajunge tocma unde doresc. Credem însĕ, că ministrul Taaffe, care dirige acolo lucrurile, tot va mulțămì naționalitățile din Cislaitania mai mult decât mulțămesce guvernul unguresc pe cele din Translaitania. Aceasta o prevĕd conducĕtorii politicei maghiare. De aceea strigă atât din „Pesti Napló“ cât și din alte organe, că procederea lui Taaffe este periculoasă (?!) pentru Ungaria.

In spațiul mărginit al unei reviste nu ne putem oprì mult la faimoasa descompunere a Austro-Ungariei, care „P. N.“ ni o înfățișază ca o eventualitate, ce nu este eschisă dintre posibilitățile viitoriului. Luăm notiță despre această eventualitate a unui ḑiar cu mare reputațiune între Maghiari. Dacă 'și-ar permite așa ceva o foaie nemaghiară, de sigur că ar fi trasă înaintea juriului.

România se află într'o grea situațiune. De o parte Bulgarii, pe cari Românii nu 'i-au lăsat se moară, se pare, că s'au săturat de a mai vedè pe Români că trăiesc. De altă parte Rusia o tratează ca lupul din fabulă pe melul, despre care ḑicea, că i turbură apa; cu toate că melul era din josul riului. Într'o notă, spune „P. Corr.“, Rusia se plânge asupra Romăniei, că sufere sĕ se adune pe teritoriul ei elemente nihilistice. Scornitură este aceasta din partea Rusiei, cu toate aceste un pretecst, prin care caută a se amesteca în afacerile unei țeri, care i stă în calea cătră Constantinopole. — Cu Bulgaria sûnt raporturile așa de încordate, încât agentul diplomatic Sturza nici nu se va mai întoarce la Sofia, la postul seu. Insusi principele Carol sĕ se fie esprimat cătră Sturza, că pe cale pacinică nu se mai poate începe absolut nimica cu Bulgarii, cari 'și-au eșit cu totul din fire.

De Bulgari poartă de grige și Poarta. La Adrianopole sûnt concentrați 14,000 de Turci, după unele ḑiare 50,000.

Demonstrațiunea cu flotele e probabil că are se remână pe jos. Lovitura Englezilor în Asia se va reflecta și asupra situațiuuei din peninsula balcanică.

Albanezii și cu Muntenegrenii se ciocnesc necontenit și în toate ciocnirile Muntenegrenii sûnt bătuți. În 28 și 29 Iulie, în cea dintâiu la Matagos Muntenegrenii, carii s'au încercat a scoate pe Albanezi din Matagos, au fost respinși până la biserica din Golubovce; în a doua au atacat Muntenegrenii vedetele albaneze dela Fundina. Căpĕtând cesti din urmă succurs 'i-a alungat pe Muntenegreni până al Vrbița. În 27 atacase Albanezii pe Muntenegreni cu succes, împedecându'i de a lucra la fortificațiunile dela Mircoviț și Zalievo.

Învĕțământul public din Sibiiu.

În nice unul dintre orașele transilvane nu se pomenesce numele împĕrătesei regine Maria Theresia cu atâta pietate ca în Sibiiu.

Multe sute dintre locuitorii acestui oraș mulțămesc esistența și fericirea lor actelor de profundă iubire părintească ale marei regine. Toată țeara Transilvania binecuvêntă pia memorie a fundătoarei orfanotrofiului Theresian (retrenchementului Sibiian). O sumă mare de mame, ce primiră educațiunea lor în pensionatul de fete din claustrul Ursulinelor de aici povestesc legende pie pruncilor sei despre adevĕrata mamă a țerei, carea a înființat la anul 1772 acest pensionat „spre a se crește copile germâne catolice în confesiunea lor și limba lor maternă germână“.

Orfanotrofiul și pensionatul de fetițe, aceste două opere ale marei regine, au esistat un secul întreg fără ca passiunile politice sĕ fi îndrăsnit a se atinge de aceste sanctuarie ale filantropismului. Sub scutul bisericei, și cu deosebire al episcopatului romano-catolic s'au desvoltat acele într'un institut de crescere de rangul prim în patrie, astfeliu încât cele mai bune case și familii din Transilvania erau prea mulțămite de a educa pruncii și pruncele lor de alăturea cu orfanele, ce până la o sută de ani după strămutarea marei regine la cele eterne aflau în clemența dênsei o mamă adoptătoare, o adoua mamă dulce. Altfeliu se are lucrul astăḑi, de când a ajuns spiritul dlui Tisza, a „sdrobitoriului de naționalități“ la putere.

Demonul șovinismului și-a întins negrele ghiare și asupra acestor asile a iubirei omenesci. Orfanii transilvani din retrenchementul Teresian îi vedem îmbrăcați în costum maghiar și agrăindu'i, ne respund într'o limbă stricată maghiară; că ei sûnt Secui de origine — Va sĕ ḑică orfanotrofiul Teresian a devenit retortă pentru fabricarea de Secui în Transilvania.

Urmează ca de sine, că șovinismul nu s'a oprit aici, ci însuflețit prin eftinul triumf din orfanotrofiu a trecut la cucerirea pensionatului de fetițe din claustrul ursulinelor. O intrigă scandaloasă în direcțiunea șovinistică din pensionatul acesta e cunoscută publicului cetitoriu de când cu iubileul de 25 de ani (nunta de argint) a Maiestăților lor imperiale-regesci. Șoviniștii sibieni au declarat de crimă înfricoșată intenționea direcției pensionatului, ca drama compusă anume pentru înalta festivitate sĕ se producă de cătră elevele pensionatului în toate trei limbile țerei. Un profesor dela gimnasiul de stat de aici a alergat în ruptul capului la Alba-Iulia și nu s'a odichnit până ce n'a esoperat oprirea (?) producțiunei în limba română. Ḑiarele șovinistice secundau din resputeri strigând ca din gura șerpelui: că se dacoromanisează claustrul Ursulinelor! A fost aceasta prima erupțiune publică a intrigelor ce lucră de ani pe ascuns.

În ḑilele aceste vĕḑurăm prin foile maghiare și maghiaroane al doilea act al agressiunei șovinistice în contra pensionatului. După maniera cunoscută a șovinistilor se pune Acherontele în mișcare spre a presiona și terorisa pre cei de sus. „Kelet“ și „Hon“ sûnt neobosite întru încriminarea lui pater Horn, a directorului pensionatului din cestiune, cu lucruri de natura cea mai scandaloasă și trivială. Acest moșneag venerabil de preste 60 ani, carele prin înalta sa erudițiune scientifică și pedagogică și-a câștigat în cursul a lor 30 de ani ai activității sale publice cel mai bun renume în Germania, Francia și Austria, și s'a adus din Bavaria de cătră prea înțeleptul domn episcop rom. cat. actual anume spre reorganisarea scoalei de fetițe după principiile moderne ale timpului nostru, — se depinge de cătră acele ḑiare de un complet monstru moral vis-a-vis de elevele institutului, de un tiran crunt vis-a-vis de docentele monache a le claustrului. „Pater Horn nu lucră din toate puterile sale în magyar szellem (spiritul maghiarisării), îndrăsnesce a pune pondul principal pe cultivarea intelectuala a elevelor — nu pe limba maghiară — *ergo* rĕstigniții“! Astfel strigă acele foi, și ca revolverul ridicat de șoveniști cătră peptul domnului episcop rom. catolic spre a stoarce delăturarea lui Horn, se devină mai teribil se fabulează și amenință despre treceri în masă la protestantism.

Măestri întru ale sale șoviniștii au îngrigit a'i da oareși-care aplomb acestei pressionări, și prin inscenarea unei mici comedii claustruale. „Barbara Ubric în a doua edițiune și în claustrul Ursulinelor din Sibiiu“ se numesce plagiatul, și fabula lui este astfel.

Mater Michaela, una dintre cele 32 de maice călugărițe, cari provĕd instruirea intelectuală in scoala superioară de fetițe din claustru, devenì de 2—3 ani încoace cam melancolică. O boală mai vechie de inimă se părea a se fi estins asupra întregului sistem de nervi și în specie asupra crerilor cuviosei dame, în urma căreia se ivì la dênsa acea iritațiune isterică, ce întineresce inima femeilor, cari sufer de această boală, ce o aseamênă medicii cu a doua înflorire a pomului în același an. Durerea Dorului se nasce de nou în peptul atăror dame și se manifestă în predilecțiuni idilice de forma cea mai bizară. Mater Michaela, de origine Secuiancă, începu a nu mai pricepe pentru ce nu s'ar cuvenì ca pe lângă pioasele melodii ale organelor din claustru sĕ nu se cânte și „marșul lui Rákoczy“, vre-un „csárdás din sárga csikó“ vre-un cântec din „falurossza.“ Nu mai pricepea pentru ce cadrul, ce representà pe sânta Elisabeta, sĕ nu se poată orna cu șurță, șinoare și cocarde tricolore maghiare? Dară ce nu pricepea de loc mater Michaela, născută de Gidofalvi, era: cum de, ei, unei surcele din familie nobilă maghiară, nu i se atribue onor și distincțiune mai mare, decât celorlalte maice „venetice bavareze.“ Maica Michaela nu mai putu suporta atari „tiranisări“ și într'una din ḑilele aceste dispăru din claustru, căutând refugiu la casa unui oficieriu de honvedi dintr'un mic oraș secuiesc etc. Deși fugirea aceasta nu a putut urma fără de ajutoriu estern, totuși după autenticele mele informațiuni nu e adevĕrat, ce spune fama, cumcă mater Michaela s'ar fi îmbrăcat în vestminte de husariu și ar fi sărit ca o iadă tinĕră preste murii claustrului. Verosimil e numai, că de oare-ce urzitorii fugei scandaloase sûnt gladiatorii șovinismului din Sibiiu și matadorul lor poartă costum unguresc (cisme lungi fără pinteni și atila“) fantasia poporului a îmbrăcat și pe mater Michaela în costumul acelui profesor dela gimnasiul de stat, care alergase mai an la Alba-Iulia spre a împedeca producțiunea piesei de festivitate în limba română.

Fapt mai departe că gladiatorii șovinismuiui maghiar din Sibiiu se folosesc de această schimbare în gustul și vederile cuvioasei Michaile de armă spre a pressiona în sus și a mistifica opiniunea publică. Pustnica maică Michaela n'a fugit ḑic ei, ci ca o adevĕrată martiră a iubirei, cre-

dinței și speranței sale — maghiare a căutat numai refugiu în contra tiranismului claustrual.

Fie așa! Causa principală a scandalului remâne tot șovinismul. Într'altele investigațiunea, ce e în curgere, și a cărei resultat spĕrăm, că se va publica spre liniștirea publicului, va chiarifica toate. Pre noi ne interesează episodul claustrual numai în urma necsului causal și personal cu alte apucături șovinistice din Sibiiu, cu o altă opintire a gladiatorilor de-a maghiarisa „cu fer și foc“ toată suflarea. (Va urma).

Atitudinea Franciei.

Sub acest titlu reproducem următoriul articol după „le Temps“, care are o deosebită importanță, fiind că acest ḑiar trece drept organ oficios al guvernului francez:

„Este prea adevĕrat, că sûntem de acord cu Englitera întru aeea ce privesce cestiunea greacă. Am primit propunerile sale ducêndu-ne la conferența dela Berlin; am votat aceleași resoluțiuni, și lumea poate sĕ fie sigură că, în mĕsurile ulterioare, care pot devenì trebuincioase, Francia nu va separa acțiunea sa de aceea a Englezilor, afară numai dacă Englezii nu vor despărți pe a lor de aceea a celorlalte puteri.

„Dar și dacă acordul între Englitera și noi este complet asupra acestui punct particular al nouelor fruntării desemnate Greciei, nu este earăși esact de a conchide din aceasta, într'un chip absolut, precum tăcea mai ḑilele trecute un ḑiar, că Englitera urmăresce aceeași țintă și întrebuințează aceleași mijloace cu noi. Politica guvernului englez în cestiunea greacă se leagă, din contră, cu o politică generală, care nu este nici decum și care nu poate fi a noastră. Și nu vorbim acì după închipuiri. De abia ajunsese la putere noul cab net și el învită pe puteri la un concert, nu numai pentru întrunirea conferenței, care s'a ținut la Berlin, cì și pentru redactarea unei note identice în care Poarta era somată sĕ îndeplinească toate indatoririle, ce resultă pentru dênsa din tractatul dela 1878, și în particular, sĕ esecute diferitele reforme făgăduite. Programa pentru care Englitera a cerut și a dobândit consimțimêntul puterilor nu se mărginesce dar la revindecările elenice, ea merge mult mai departe, pune în joc chi pul de esistență și esistența chiar a guvernului otoman, și prin urmare deschide ușa unor diferenți de vederi asupra țintei finale ce trebue sĕ'și propună o acțiune europeană. Cele șese puteri au putut prea bine sĕ'și pună semnăturile lor în josul notri indentice ce a fost presentată Porții, fără a fi pentru aceasta unite asupra actelor, care vor trebuì sĕ urmeze cuvinte; se o spunem lămurit: este notoriu, că această unire nu esistă și că nu poate esista.

Este în totdeauna supĕrătoriu pentru o partită de a fi fost multă vreme în opositiune mai înainte de a ajunge la putere, și de a fi avut prin urmare ocasiunea sĕ esprime asupra multor punte nisce simțimênte, care n'aveau în fond decât valoarea unui cal de bătaie, și pe care nu mai este permis ale nega când trebuințele guvernului le vor pretinde. Dar acest incovenient devine mult mai mare pentru un bărbat de stat, când acest bărbat este un fel de polemist, un spirit arḑĕtor, un crator abondent și pasionat, când este obicĭnuit a se pronuncia în toate afacerile într'un chip dogmatic și absolut, a amesteca în toate ideile sale ceva din căldura, cu care credinciosul apĕră adevĕrurile credinței sale! Ei bine, tocmai aceasta este nenorocirea, ce se întêmplă în acest moment d-lui Gladstone și partidei sale. Ei au formulat atât de des opiniuni asupra cestiunei și au făcut aceasta într'un chip atât de otăritoriu încât nu pot sĕ se mai lapede astăḑi de aceste angajamente, și chiar noi nu putem sĕ facem abstracțiune de ele, când căutăm a ne da sama de politica actuală a Engliterei în Orient.

„Noi nu putem face aceasta, cu atât mai mult, că d. Gladstone nu este numai pasionat, ci și convins. Argumentele la dênsul nu sûnt numai mijloace de polemică, ci respund la simțemênte reale. Astfel precum am spus-o mai sus, d-sa este un credincios. El este năpădit de principii. Alții ar duce cu sine la guvern preocuparea de a îndulcì precât se poate opiniunile, ce au profesat în opositiune și care îi încurcă acum; d. Gladstone nu face astfel: nu ascunde greutățile ce esistă în realisarea vederilor sale, nu este omul, care sĕ calce totul în picioare, sĕ sfărâme totul pentru a'și pune în practică teoriile; dar în același timp putem fi siguri, că n'a părăsit nimic din ideile sale, pentru că ideile sale sûnt pentru dênsul articoli de lege.

„Sûnt trei puncte, în cestiunea greacă, asupra cărora dl Gladstone 'și-a arĕtat fondul cugetărei sale astfel încât sĕ nu lase nici o nesiguranță asupra direcțiunei politicei sale orientale. Cel dintâiu este o nepăsare completă în privința esistenței imperiului otoman, sau, pentru a ḑice mai bine, este speranța arḑĕtore, este dorința mărturisită de a vedè sfĕrșindu-se dominațiunea necredinciosului in peninsula balcanică. D. Gladstone a atins atât de puțin aceasta încât espresiunea, cu care s'a servit la această ocasiune a devenit proverbială: ceea ce ar voì d-sa, este ca Musulmanii din Turcia sĕ fie siliți sĕ retreacă în Asia, „cu geamantanul în mână și cu calibalicul în spinare.“ Cât despre al doilea punct din programă, el decurge din cel dintâiu. Moștenirea Turculuì trebue sĕ fie primită de populațiunile creștine care sûnt supuse astăḑi Sultanului sau care s'au liberat mai mult sau mai puțin de sub jugul seu. Soluțiunea problemei orientale la care s'a oprit d. Gladstone nu este nici decum nouă, dar a luat la dênsul consistența unei politice: este constituirea naționalităților într'o federațiune de state mici, Român, Sêrb, Grec, Bulgar. Nu se spune ce se va face cu Albania, care asemenea va avè drepturile sale de independență, dar care, de altă parte, ar oferì anomalia supărăciosă a unei comunități musulmane pe pămêntul Europei. Nu se spune asemenea ce se va face cu Bosnia și Herzegovina, pe care Austria le stăpânesce actualmente și pe care nu este probabilmente dispusă sĕ le evacueze pentru plăcerea de a înlesnì planurile Engliterei. Dar prin aceasta dăm de cel de al treilea punct al aceleia ce numim progama d-lui Gladstone. Acest punct este o ură fanatică contra Austriei, căreia bărbatul de Stat engles nu poate se 'i erte vechia și inerenta sa vrăjmașă față cu principiul naționalităților. Ne aducem aminte despre scrisoarea cătră comitele Károly, prin care primul ministru se încerca a repara violențele de limbagiu ale capului opositiunei, dar care ascundea atât de rĕu resimțimentul sectar.

Ciudat lucru! Rusia este aceea, care se bucură astăḑi de favoarea guvernului britanic. Adevĕrul este, că el nu pretinde sĕ 'i încurăgeze scopurile, sĕ 'i satisfacă ambițiunile. Se susține, că Rusia a fost calomniată de conservatori, că n'a făcut resbel Turciei de cât în chipul cel mai neinteresat și în interesul naționalităților și al creștinismului. Austria cu încercările sale de influență asupra principatelor vecine, cu vederile sale eventuale asupra Salonicului, iacă adversarul contra căruia d. Gladstone este gata a face sĕ joace toate mașinăriile politicei sale. Se vede bine, că acordul european lăudat așa de mult astăḑi, și a cărui realitate n'o tăgăduim nici noi în oare-cari limite, acest acord, făcêndui-se ultima analisă, ascunde o rivalitate de ne redus, lupta între Englitera, la spatele căreia s'a grăbit a se pune Rusia, și Austria, la spatele căreia nu trebue sĕ uităm, se va afla, la trebuință, Germania. Aceasta este adevĕrata stare de lucruri, a ceasta 'i este fondul. Din bună norocire, că datoria Franciei, în aceste condițiuni, este tot atât de simplă cât și sigură: a lua parte la concertul european, întru cât el va esista și a reintra într'o neutralitate absolută în ḑiua, când acest concert va înceta spre a face loc unui conflict de interese, care nu sûnt ale noastre.“

Varietăți.

* (Postal). La direcția postală din Sibiiu a devenit vacant postul unui servitor, care capĕtă pe an 300 salariu 60 fl. bani de cuartir prelângă 100 fl. cauțiune, apoi hainele și alte lucruri de lipsă. Doritorii de-a ocupa acest post au sĕ'și trămită suplicile lor în termin de 3 sĕptĕmâni la direcția postală din Sibiiu.

* (Postal). Cu 1 August n. s'a deschis o comunicație postală între Kezdi-Vásárhely și Csikszereda, apoi între Csik-Szent-Martón și Tusnád. Cursul acestei poste ușoare este următoriul: Pleacă din Kézdi-Vásárhely la 10 oare dimineața și ajunge în Csikszereda la 5 oare și 15 minute după ameaḑi; apoi se întoarce din Cicsereda la 5 oare și 30 minute dimineața și ajunge în Kezdi-Vásárhely la 12 oare și 45 minute la ameaḑi. Între Csik-Szt.-Márton și Tusnád este comunicația următoarea: Pleacă din Csik-Szt.-Márton dimineața la 8 oare și ajunge în Tusnád la 10 oare și 15 minute după ameaḑi, apoi pleacă din Tusnád retur la 12 oare la ameaḑi și ajunge în Csic-Szt. Martin la 2 oare 15 minute după ameaḑi. Ambe aceste poste stau în legătură cu posta din Sighișoara și prin aceasta cu comunicația trenului Nr. 1. între Predeal și Budapesta.

* (Hymen). Duminecă în 20 Iulie v. s'a sevêrșit cununia dlui Ioan N. Frateș cu Dșoara Sabina Tipeiu în biserica gr. or. din Sebeș.

* (Statistică scolară). La Gimnasiul evang. luteran din Sibiiu între 267 scolari au fost 63 Români între cari 7 greco-cat. și 56 de religiunea românească greco-orientală. La gimnasiul greco-catolic din Beiușì (țeara ungurească) au cercetat prelegerile în anul scolastic trecut (1879/80) cu totul 178 tineri între carì 79 de religiunea greco-orient. și 71 de cea greco-catolică. Așa ne spun raporturile directoratelor respective.

* (O alegere de notariu cercual). Era un timp, când și în cottul Târnĕvei mici (mai nainte Cetate de Baltă) unde maioritatea sûnt Români, oficianții se alegeau după o normă oare-care, și amĕsurat formelor unei bune și drepte administrație. Durere însĕ! toate aceste succesive în decursul timpului, se umbresc cu perdeaua neobservărei și . . . . . arbitriul administrației superioare este deja pornit spre calea culminățiunei sale, ba în unele momente degĕnerează chiar în absolutism (*sic volo sic jubeo*): Triste timpuri și neguroase! Toate cele mai sus spuse le confirmă un cas concret, întêmplat la alegerea unui notariu cercual, din partea administrației pretoriale a Hususĕlui, care s'a efeptuit în 22 Iulie a. st, n. în comuna Făget (Oláh Bükkös) la care alegere am avut onorul a asista și eu. Acușì e un an espirat, de când notariul P., ne mai putêndu-se înțelege cu autoritățile superioare, a demisionat, și ca suplent a fost denumit din partea vice-comitelui, un Jidan, care după ce a trecut prin pretinsele forme de alegere, 'și-a întors cojocul așa ḑicênd, dând îndrumări și sfaturi sêrmanilor țĕrani, și ce sĕ veḑi? a fost silit bietul a demisiona sub pretest că el ca membru din aceași corporațiune indigită asupritului calea contra autorității superioare lui. Ca de comun s'a denumit și acum din partea preturei un suplent, fost mai nainte cancelist la numita administrație și a fost recomandat ca sĕ fie luat în deosebită considerare la viitoarea alegere. Și cu drept cuvênt a accentuat aceasta; căci la alegere a fost unicul concurent. Apoi nu prea de mirat este și modul cum a decurs alegerea: A venit administrația competentă și relaționând că singur respectivul este concurent, a esclamat că „sĕ trăiască“ neînsoțit de nimenea atunci interpelândul unul dintre asistenți, că ce alegere e aceasta, fiind un singur concurent, și atrăgêndui atențiunea, că publicatus'a concurs, că atunci de sigur s'ar fi aflat mai mulți concurenți, a rĕspuns simplu: aceea e treaba mea!“ și nebăgând în samă interpelarea a dictat îndată, notariului alegênd, procesul de alegere și fără vre-o votare fie nominală fie altcum, fără a mai pune întrebări că învoiescuse representanții celor 5 comune sĕ'l aleagă definitiv, i chiamă al recunoasce prin punerea degetului înaintea numelui, necutezând nici unul a lua cuvêntul. Curioasă alegere dar' obicĭnuită pre la noi! — X.

* (Un magnat — diurnist). Contele Nicolau Bethlen (Bolnai) mai în anii trecuți un magnat unguresc tare scuturat, a ajuns diurnist.

* (Grindină înfricoșată). Ni se scrie din Cincșor dto 16 Iulie v.: În 15 Iulie st. v. s'a descărcat pe la 1 oare p. m. asupra comunelor Gherdeal și Cincșor, comitatul Sighișoarei, o grindină ne mai pomenită. Ghiața a fost în mărimea nucilor și mai mare a sdrobit tot, cu deosebire la Cinșor, precum: cucuruzul, și spicoasele, pe care le-au sdrobit astfel încât grăunțele stau risipite pe pămênt; asemenea și legumele de prin grădini și viile toate atât din partea ostică a comunei cât și din partea vestică, cari au fost plantate cu viță de Risling și Burgunder. Această tempestate a lăsat pe oameni în cea mai mare miserie.

* (Earăși grindină grozavă). Despre nenorocirea din Hălchiă ni se scrie de acolo dto 17 Iulie vechiu; Marți în 15 Iulie 1880 st. v. pe la 3 oare după prânḑ s'au descărcat asupra comunei noastre Hălchiu, o vreme tare cu grindină. Toate sĕmĕnăturile de toamnă și primăvară într'o jumĕtate oară fură nimicite așa de tare, încât toate câmpurile au rĕmas ca un ogor. Prin grădini legumi și poame asemenea toate sûnt nimicite. În timpul acesta la case sûnt ferestrile sparte și pe coperișele caselor și ale clădirilor economice, zac sdrobite țîgla sau șindila Ghiața zăcea preste tot la o grosime de o ½ de urmă și mărimea era nemai pomenită și ca oauele de gâscă unele gloanțe. Aceasta au cășunat pagubi necalculabile. Care va fi în stare a descrie jalea, suspinele și lacrămile noastre ce le vărsăm cu toții din comună fără deosebire de naționalitate: acum ce vom sĕmĕna și ce vom mânca?!

* (Colera asiatică) s'a ivit de curênd la un lucrător din Szonta, care după moartea lui grabnică fu secționat. Medicul constatând la secționare, că lucrătorul a murit de colera asiatică a făcut totodată arĕtare despre acest cas autorităților superioare respective.

* (Ce mai magistrați!) Din Gyöngyös se scrie, că trei magistrați de acolo au comis corupțiuni peste corupțini. Și adecă unul George Valai după mai multe crime comise fu tras în cercetare criminală pentru abusare de oficiu. Asemenea fu încriminat al 2-lea Antonie Bola jun. pentru mai multe falsificări de polițe și al treilea Carol Lutz a luat lumea în cap spre a nu fi închis earăși pentru falsificarea a foarte multor hârtii de preț. Aceste sûnt tot atâtea semne și doveḑi despre o administrație bună ungurească!

* (Contra petelor pe obrazi) este mijlocul cel mai bun următoarea unsoare: *Hydrasg. praecip. alb. Bis muthi supnitr. ana 5.0. A mili. Glicerini ana 10.0. M. f. ung.* Cu această unsoare se unge obrazul de 2 ori pe sĕptĕmână la acele locuri, pe unde se află petele.

Posta din urmă.

Atena 1. August. Generalul Soutzo va sosì în 8 l. c. la Carhenița spre a lua comanda trupelor concentrate și destinate de a întra în Epir. Liga Albaneză a trimis în Grecia de meaḑănoapte mai mulți emisari spre sfĕrșitul de a rescula poporațiunea albaneză de acolo.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Academia Română.

Proces-verbal Nr. 16.

Ședința generală din 8 Aprilie 1880.

Membrii presenți:

D-nii Alecsandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Laurian A. Treb., Maiorescu T., Chintescu N., Sion G., Babesiu V., Baritiu G., Ionescu N, Manu V., Melchisedec P. S. S. episcop., Papadopol-Calimach, Urechiă V., A., Aurelian P. S., Bacaloglu Em., Brândză D., Felix I., Ghica I., P., Poni Stefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.

Președinte, Ioan Ghica.

Ședința se deschide la 1 oară.

Se cetesce și se aprobă procesul-verbal al ședinței precedente.

D. Gr. Stefănescu anunță, că colegul dl Poni a adus și a comunicat secțiunei scientifice observațiunile meteorologice făcute de către dsa la Iași, pe anul 1879. Se decide a se publica în Anale.

D. Babesiu anunță din partea Dr. At. Maiorescu, membru corespondent al Academiei, cum că posedă gata vre o 20 de volume inedite, relative la viața poporană și archiologia Românilor dintre cari trămise ca specimene un volum intitulat Novacesci, fragment de epopee, culese din balade poporane, și un volum despre serbătorile și datinele române vechi. Dacă aceste specimene vor fi aprobate, D. Marienescu pune întreaga colecțiune la dispositiunea Academiei, fără nici o altă resplată decât un numer oare care din esemplare, dintre cele ce se vor tipări.

După o desbatere, volumul despre Novăcesci, se încredințează spre esaminare dlui Alecsandri, ear celalalt volum unei comisiuni compuse din d-nii Hasdău, Alecsandri și N. Ionescu.

După inițiativa luată de dl președinte, Academia decide a se publica în Anale:

1. Darea de samă a dlui Papadopul-Calimach despre activitatea istorică a lui Atanasie Comnenu Insilant, din secolul XVIII.

2. Două epistole ale dlui Ioan Ghica către dl Alecsandri, relative la starea socială a României, în prima jumătate a secolului.

3. Disertațiunea antropologică a dlui Ioan Ghica, intitulată semințiile, soiurile sau rasele.

4. Lucrarea dlui doctor Brândză despre două specii botanice nouă: paeonia romanică și balium gailoni.

5. Darea de samă a dlui V. A. Urechiă despre petrecerea lui Carol XII la Bender după La Mottraye, și alte fântâne contimporane.

6. Notița dlui V. A. Urechiă despre cărțile geografice ale României, manuscripte și tipărite din evul mediu.

7. Procesele-verbale ale ședințelor de preste an.

Ședința se ridică la 3 oare p. m., trecându-se în secțiuni.

Președinte, Ioan Ghica.

p. secretar general, B. P. Hasdeu.

Proces-verbal Nr. 17.

Ședința generală din 8 Aprilie 1880.

Membri presenți:

D-nii Alecsandri V., Caragiani I., Chițu G., Hasdeu B. P., Laurian A. Treb., Maiorescu T., Chintescu N., Sion G., Babesiu V., Baritiu G., Ionescu N. Maniu V., Melchisedec P. S. S. episcop., Papadopul-Calimach., Urechiă V. A., Aurelian P. S., Bacaloglu E., Brândză D., Felix I., Ghica I., Poni P., Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.

Președinte Ioan Ghica.

Ședința se deschide la 1 oară.

Se cetesce și se aprobă procesul-verbal al ședinței precedente.

D. Gr. Stefănescu anunță, că colegul dl Poni a adus și a comunicat secțiunei scientifice observațiunile meteorologice făcute de către dsa la Iași, pe anul 1879. Se decide a se publica în Anale.

D. Babesiu anunță din partea Dr. At. Maiorescu, membru corespondent al Academiei, cum că posedă gata vre o 20 de volume inedite, relative la viața poporană și archiologia Românilor dintre cari trămise ca specimene un volum intitulat Novacesci, fragment de epopee, culese din balade poporane, și un volum despre serbătorile și datinele române vechi. Dacă aceste specimene vor fi aprobate, D. Marienescu pune întreaga colecțiune la dispositiunea Academiei, fără nici o altă resplată decât un numer oare care din esemplare, dintre cele ce se vor tipări.

După o desbatere, volumul despre Novăcesci, se încredințează spre esaminare dlui Alecsandri, ear celalalt volum unei comisiuni compuse din d-nii Hasdău, Alecsandri și N. Ionescu.

După inițiativa luată de dl președinte, Academia decide a se publica în Anale:

1. Darea de samă a dlui Papadopul-Calimach despre activitatea istorică a lui Atanasie Comnenu Insilant, din secolul XVIII.

2. Două epistole ale dlui Ioan Ghica către dl Alecsandri, relative la starea socială a României, în prima jumătate a secolului.

3. Disertațiunea antropologică a dlui Ioan Ghica, intitulată semințiile, soiurile sau rasele.

4. Lucrarea dlui doctor Brândză despre două specii botanice nouă: paeonia romanică și balium gailoni.

5. Darea de samă a dlui V. A. Urechiă despre petrecerea lui Carol XII la Bender după La Mottraye, și alte fântâne contimporane.

6. Notița dlui V. A. Urechiă despre cărțile geografice ale României, manuscripte și tipărite din evul mediu.

7. Procesele-verbale ale ședințelor de preste an.

Ședința se ridică la 3 oare p. m., trecându-se în secțiuni.

Președinte, Ioan Ghica.

p. secretar general, B. P. Hasdeu.

Proces-verbal Nr. 18.

Ședința generală din 9 Aprilie 1880.

Membrii presenți:

D-nii Alecsandri Vasilie, Caragiani I. Fontaniu M. A., Hasdău B. P., Laurian A. Treb., Maiorescu Titu, Chintescu Nicolae, Sion G., Babesiu V., Baritiu G., Ionescu N., Maniu V., Melchisedec P. S. S. Episcop, Papadopul-Calimach Urechiă V. A., Aurelian P. S., Bacaloglu Em., Brândză D., Felix I., Ghica I., Poni P., Stefanescu Gr., Teclu Nicolae, Vasici P.

Președinte Ioan Ghica.

Ședința se deschide la 1 oară p. m. Întindu-se și aprobându-se procesul-verbal al ședinței precedente, se dă lectură următoarelor lucrări:

1. Respunsul dlui P. S. Aurelian la discursul de recepțiune al dlui Dr. Felix;

2. Discursul de recepțiune al dlui Teclu: Relațiunile între chimia organică, urmat de respunsul dlui Babesiu.

Ambele lucrări urmează a se publica în Anale.

La 3 și jumătate oare p. m., rădicându-se în ședință particulară, se decide a se tipări de urgență raportul comisiunei ortografice pentru a se pune apoi la ordinea dilei.

Urmând cestiunea premielor anuale, dă cetire raportului general al comisiunei respective și raporturilor speciale, dintre care două mai remâne a se cetì în ședința de Joi, când se va lua o decisiune definitivă.

Ședința se ridică la 5 ½ oare p. m.

Președinte, Ioan Ghica.

p. Secretar general, B. P. Hașdău.

Proces-verbal Nr. 19.

Ședința generală din 10 Aprilie, 1880.

Membri presenți:

D-nii Alecsandri V., Caragiani I., Fontaninu M. A. Hasdeu B. P., Laurian A. Treb., Maiorescu T., Chintescu N., Sion G., Babesiu V., Baritiu G. Ionescu N,. Maniu V., Melhisedec P. S. S. episcop, Papadopul-Calimach., Urechiă V. A., Aurelian P.S., Bacaloglu E., Brândza D., Felix I., Ghica I., Poni P., Stefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.

Sub președința, d-lui Ioan Ghica.

Ședința se deschide la 1 oară.

Se cetesce și se aprobă procesul-verbal al ședinței precedente.

Se dă lectură celor două raporturi speciale ale comisiunei premielor anuale, cari nu s'a putut cetì în ședința anterioară, și anume raportului dlui Aurelian despre: Prodromul florei române de Dr. Brândză și raportul dlui Chintescu despre Negriada dl Ar. Densușan.

Înainte de a se procede la votare premielor, D. Gr. Stefănescu ridică două puncturi prealabile: 1 dacă art. 58 din regulament opresce premiarea cărților presentate prin inițiativa proprie a membrilor Academiei în urma lui 31 Decemvre a anului espirat; 2. dacă clausula de 400 pagine prevĕdută în vechiul regulament al premiului Năsturel-Herescu în privința operilor neterminate, este obligătoare sub regulamentul actual al Academiei și se poate aplica în același timp la celelalte premii anuale.

Asupra premiului I. după o discuțiune, la cari iau parte d-nii Alecsandri și Babesiu, se admite prin votul maiorității că: membrii Academiei au dreptul de a indica opere de premiat și după 31 Decemvre, cu singura considerațiune ca ele să fi fost tipărite și date în publicitate înainte de acest termin.

Asupra punctului II, după o discuțiune la care iau parte dn-ii Baritiu episcopul Melchisedec, Stefănescu, Bacaloglu, Felix, Sion și Laurian, se admite prin votul maiorității, ca pentru opere de mare valoare intrinsecă chiar dacă nu este terminate, numerul restrins al paginilor nu poate fi o pedacă pentru premiarea lor.

Se pune la vot prin bile, pentru premiul Heliade, în conformitate cu conclusiunea raportului general al comisiunei, opera dlui Hașdeu: Cărțile poporane ale Românilor din secolul XVI, în legătură cu literatura cea nescrisă.

Resultatul fiind 20 bile albe și 2 bile negre din 22 votanți, dl președinte proclamă opera dlui Hașdău premiată.

Se pune la vot prin bile, pentru premiul Năsturel-Herăscu, în conformitate cu raportul special al d-lui Ioan Ghica, opera dlui Sion: Dramatice. Resultatul fiind 17 bile albe și 5 negre, din 22 votanți, dl președinte proclamă opera dlui Sion premiată.

Se pune la vot prin bile, pentru premiul Lazar, în conformitate cu raportul special al dlui Aurelian, opera dlui Dr. Brândză: Prodromul florei române. Resultatul fiind 14 bile albe și 8 negre, cartea remâne a se supune unui al doilea scrutin în ședința următoare, conform art. 10 din Statute.

D. Chintescu depune procesul verbal al comisiunei pentru traduceri din limba latină, prin care se constată, că nici o probă nu s'a găsit demnă de a fi premiată. Votarea acestei conclusiuni se amână pentru o altă ședință.

Ședința se ridică la 4 oare și jumătate p. m.,

Președinte, Ioan Ghica.

p. Secretar general, B. P. Hașdău.

Bursa de Viena și Pesta

din 31 Iulie 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	106 80	106.80
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	82.50	82.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	97.50	98.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.—	86.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	124.—	124.75
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	94.50	94.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	93.50	94.—
Obligațiuni urbariale temeșiane	94.—	93.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	93.25	93.60
Obligațiuni urbariale transilvane	93.25	—.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.50	93.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	93.25	94.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.55	71.70
Datorie de stat în argint	72.55	72.75
Renta de aur austriacă	86.35	86.50
Sorți de stat dela 1860	—.—	132.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	822.—	824.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	275.30	275.70
Acțiuni de credit austr.	255.75	256.—
Sorți unguresci cu premii	112.75	112.50
Argint	108.70	108.50
Galbin	5.54	5.54
Napoleon	9.36	9.36
100 marce nemțesci	57.75	57.80
London (pe poliță de trei luni)	117.85	117.90

Economic.

Sibiiu 30 Iulie n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.50—8.50; grâu sĕcăreț fl. 6.—7.; sĕcară fl. 4.10—4.50; Orz fl. 3.—4—; Ovĕs fl. 4.—4.40 Cucuruz fl. 4.50—4.90; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.40—1.60; Semență de cânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 7—8; Linte fl. 12.—13; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.50; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 32—35; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Sĕu de luminări fl. 23—25; Lumânări de sĕu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 1.05—1.15: Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.25 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viței 40—50 cr. carne de porc 48—52 cr.; carne de berbece 28—30 cr.; oauĕ 10 de 20 cr.

Mediaș, 29 Iulie n. Pro hectolitră: Grâu 7.50—7.70; Grâu sĕcăreț fl. 6.20—6.60; Sĕcară fl. 5.40—5.60; Ovĕs fl 3.80—4; Cucuruz fl. fl. 4—4.25; Sĕmență de cânepă fl. —.—; Fasole fl. 6.50.—7; mazere fl. —.—; Cartofi fl. 180.—2.—; Fên fl. 2—2.40; cel vechiu; cel nou fl. —.—; Cânepă fl. 35—38; Slănină pro 100 chilo: fl. 60—66; Unsoare de porc fl. 65—70; Sĕu de luminări fl. 38—50; Spirt pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 44 cr. carne de porc 44— cr. carne de viței 46 cr.; carne de berbece 32 cr.; oauĕ 6 de 10 cr. Têrgul a fost slab din pricină, că chiar pe atunci era secerișul.

(Starea finanțiară în România). De la ultima noastră dare de seamă de Dumineca trecută, nu am făcut de cât foarte puține lucruri; stagiunea comandă repaosul. Singurul fapt ce se degangiază din mulțimea micelor noastre mișcări, este pasul făcut de compania Staatsbahn pe lângă guvernul român de a construi o linie ferată, care plecând de la Craiova se debute prin Turnu-Măgurele-Nicopoli-Sofia la Constantinopol. Ca asociați a lui Staatsbahn figurează Creditul Lyonez și Creditul Mobiliar Espagniol din Paris. Propunerea se dice a fi fost admisă de guvern, negoțierile însĕ au remas suspendate din causa morței d-lui Isaac Pereire marele financiar și fundător al Creditului Mobiliar Espagniol.

Acest însemnat financiar a murit după cum se scie, sĕptĕmâna trecută lăsând după dênsul o avere personală de vre o 100 de milioane și un nume din cele mai frumoase în cercul înaltei lume de finance din Europa.

In diua în care moartea sa a fost cunoscută de bursieri și de financiari, valorile care erau sub Direcțiunea sa, au scădut cu 30%, atât de mare era încrederea ce va avè publicul frances în capacitatea d-lui Pereire.

Publicul român care se găsesce în ajunul instituirei Băncei Naționale, ca și acționarii, care sûnt chemați a alege Directori și Censori acestui înstitut, trebue să mediteze mult asupra celor ce s'au petrecut pe piața Parisului după moartea d-lui Pereire.

Intr'o Bancă, ori-care ar fi, mare sau mică, oamenii, cari o conduc sûnt totul. Publicul nu dă încrederea sa Băncii de cât în raport direct cu încrederea ce o are în capacitatea dirigenților. Publicul nu vrea să scie, când e vorba de interes, de meritele politice, de serviciile aduse cutărei partide; acționarul vrea dividendul, care nu poate fi adus de cât prin numĕrul abondent al afacerilor.

Ce se întêmplĕ însĕ la noi? Indată ce s'a sciut că se cer 4 Directori și 4 Censori la Banca Națională, s'au ivit candidaturi, care mai de care mai fantastice.

A doua di după subscripțiune, acțiunile Băncei costau 80 franci primă; a fost di unde a ajuns și la 100. Indată însĕ ce piața a avut cunoscință, că sûnt 33 de candidați care de al-mintrelea sûnt oameni onești și inteligenți, dar care până acum se ocupă mai mult de cestiuni cu totul diverse, oameni care nici n'au practicat nici n'au studiat Banca și circulațiunea, acțiunile Băncei Naționale au scădut și se oferă astădi cu 25 franci primă fără a găsì cumpĕrători.

Piața se desfide de alegeri: este lesne dar de prediș, că dacă alegerile nu răspund dorințelor publicului; dacă resultatul lor nu aduce la direcțiunea Băncei oameni de finance și de comerciu, acțiunile vor scădè la pair și mai jos chiar de pair.

Acționarii care doresc prosperitatea Băncei Naționale, țin dar astădi în mânile lor scăderea sau urcarea acțiunilor ce posed.

In cele alte valori avem de semnalat aceeași tendență calmă din sĕptĕmâna trecută, cu menținerea însĕ a cursurilor. Renta Română face 77½—6% Rural a închis cu 87½—Domenialele fac 102⅝; Municipale 8% se mențin ferm la 100½; Losurile Municipale se caute u 29; Pensiunile cu 193.

Creditul funciar Rural conteză 98⅜ Creditul fonciar Urban 92½ Banca Românei 615—620.

Daciile fac 245: Românile 73

In căi ferate române avem 6% români 92,40. Un anunciu al Ministrului de finance,

învită pe detentorii din România a se presenta la Casieria centrală pentru a primì plata cuponului lui Iuliu curent.

Obligaţiunile fac 99,70. Prioritățile 126,75. Acţiunile 55,60.

Numerariul este încă abondent,

Cambiul face: Paris 99,60: Londra 25,15; Berlin 122¾. (Curieriul Financiar)

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitaţiuni: în 7 Sept. şi 7 Oct. imob. lui Martin Schenker în Archita (trib. Odorhei); în 19 Aug. şi 30 Aug. imob. lui Aron Nagy în Kepeţ (judec. cerc. Sângiors); în 13 August imob. rămasului după Iosif Miske în Sălcău (judec. cerc. Mediaş); în 1 Sept. şi 1 Octomvre imob Agnetei Kessler în Alţina (judec. cerc. Sibiiu); în 11 Aug. imob. remasului după Simon Copar în Gherla (judec. cerc.); în 25 Aug. şi 25 Sept. imob. lui Ioan Acţintea în Highiu; în 25 Aug. şi 25 Sept. imob. lui Alecsandru Biro în Arkos (judec. cerc. Sângiors); în 23 Sept. imob. la Borişca Roman în Bărăband; în 23 Aug. şi 23 Sept. imob. Iosefei Cotis în Alba-Iulia (trib.); în 26 Aug. şi 4 Oct. imob. lui Iosif Berkel în Oşorhei (trib.); în 23 Aug. imob. lui Rudolf Fritz în Rodna (jud. cerc. Sâmărtin); în 18 Aug. şi 29 Sept. imob. lui Nicolau Bildea în Herepea (trib. Alba Iulia); în 7 Aug. imob. lui Michailă Todea în Alţina; în 26 Aug. şi 27 Sept. imob. Catei Kencsedi în Sibiiu (trib.); în 24 Aug. imob. lui Michailă Borzan în Gîrbova (trib. Alba-Iulia); în 20 Sept. şi 20 Oct. imob. lui Gustav Paksy în Iancafalva (judec. cerc. Székelyhid); în 26 Aug. şi 28 Sept. imob. lui Iosif Andrásy în Sângiors (jud cerc.) în 30 Aug. imob. lui Carol Welther în Braşov (trib.); în 23 Sept. şi 20 Oct. imob. lui Martin şi Ioan Fröhlich în Nocrichi (trib. Sibiiu).

Nr. 151—1880. 2—3

CONCURS.

Pe basa graţioasei decisiuni a măritului Consistoriu archidiecesan român gr. or. al Transilvaniei ddto 17 Iunie 1880 Nr. 1850 B. pentru vacanta parochie de clasa a III Feneşĕl se escrie concurs până la 16 August 1880 inclusive.

Venitul acestei parochii, preste tot în bani socotit, este: 313 fl. 70 cr.

Suplicele de concurs, instruate conform prescriptelor statutului organic §. 13. şi a regulamentului provisoriu congresual din 1878 §. 15. lit. c., au a se subşterne la subscrisul în terminul prefipt de §. 16. a acum menţionatului regulament.

Cluj, 30 Iunie 1880.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Roşescu m./p.,
protopresbiter român gr. orient.

Nr. 197. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Tibert de cl. a. III-a în protopresbiteratul gr. orient. al Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 4 săptĕmâni delaântêia publicare.

Emolumentele sûnt:

Folosinţa porţiunei canonice stătătoare din 7 jugere 600 st.□ pământ de arat, şi 4 jugere de coasă, apoi dela 65 familii române câte o ferdelă de cucuruz şi una de ovĕs, de familie, şi dela 40 familii neorustice câte o ferdelă de cucuruz, şi stola usuată, cari toate computate în bani, dau la olaltă un venit anual de 225 fl. v. a.

În lipsa casei parochiale şi a clădirilor necesare economice, aceste se vor închiria din partea comunei bisericesci respective, până la facerea lor.

Goncurenţii cu concursele lor instruite în sensul „Statutului organic“ au a se adresa la oficiul protopresbiteral gr. orient. al Cohalmului.

Cohalm, 2 Iulie, 1880.

Oficiul protopresbiteral al Cohalmului, în conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Mircea m. p.,
adm: protopresb.

Nr. 106—1880. 2—3

CONCURS.

In urma prea graţioasei concesiuni consistoriale ddto 1 Noemvre 1879 Nr. 2896 scol. comitetul parochial din Fărău declarând postul de învĕţătoriu la scoala confesională din Fărău de vacant, prin aceasta se escrie concurs cu terminul până la 26 August s. v. a. c.

Salariul învĕţătoresc e:

un loc de cositură în mărime de 2 jugere, şi dela circa 70 copii obligaţi la învĕţământ câte una litră cucuruz sfărmit de fie care copil.

Doritorii de a se aplica la prenotata staţiune învĕţătorească au a'şi asterne suplicele sale înzestrate cu documentele prescrise inspecţiunei scolare districtuale gr. or. în Sânbenedic prin p. u. M. Ujvár până la terminul arĕtat.

Fărău, în 1 Iulie 1880.

In conţelegere cu inspectorul districtual de scoale gr. or.

comitetul parochial

Ioan V. Moldovan m./p.,
preşedinte.

Nr. 140. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clasa III. Lunca, protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul păna la 17 August 1880. v.

Emolumentele sûnt:

1. Casă parochială şi supraedificiile economice,
2. porţiunea canonică de 30 clăi fĕn, 8 ferdele grâu şi 3 carĕ de cucuruz şi folosirea cimiteriului cu pomi cu tot,
3. dela fie-care familie câte o jumĕtate de ferdelă bucate şi câte o ţi de lucru şi
4. Stola regulată prin sinodul parochial dela 74 familii, cari toate computate în bani dau un venit anual de 373 fl. 10. cr. v. a.

Peţitorii acestei parochii sĕ 'şi substearnă petiţiunile lor instruite în sensul Statutului organic la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul defipt.

Offenbaia în 10 Iulie 1880

Pentru comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupşei.

Ioan Danciu m. p.,
adm. prot. gr. or.

Nr. 126—1880. 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia gr. orientală de clasa a III. din Hăşdĕu, cu filiile Goleş şi Cernişoara, în protopresbiteratul tractului Haţĕgului se deschide prin aceasta concurs, cu terminul până la 16 August a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Dela 110 fumuri de casă câte doue ferdele cucuruz nesfărmat cu tuleul, dela fieşte care fum de casă.
2. Stolele îndatinate, şi anumit cele statorite în sinodul parochial, ţinut la 20 Septemvre 1879.

Doritorii de a competa la această parochie, au a'şi adresa petiţiunile lor instruite, în sensul „Statutului organic“ şi a dispositiunilor sinodale din anul 1879 la subscrisul până la terminul sus amintit.

Haţĕg la 8 Iulie 1880.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţ m. p.,
protopresbiter.

Nr. 112 1880. 3—3

CONCURS.

La scoalele centrale române medie (gimnasiu, scoala comercială şi reală) publice de religiunea gr. or. a devenit vacante următoarele posturi de profesori:

1. Un post de profesor de istorie şi geografia universală şi studiele ajutătoare la aceste.
2. Un post de profesor de istoria naturală cu studiile ajutătoare în clasele inferioare adecă matematica, fisica şi chemia.
3. Un post de profesor secundar de musica vocală pentru gimnasiu, scoala comercială şi reală şi la clasa a V-a de fetiţe.
4. Un post de profesor secundar de gimnastică pentru gimnasiu, scoala comercială, reală şi normală.

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la 15/27 August a. c.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor cătră subscrisa Eforie scolară instruite cu documentele:

a) că sûnt de naţionalitate Români şi de religiune gr. or.

b) că au purtare morală politică bună;

c) că sûnt sănĕtoşi;

d) că reflectanţii la posturile de sub Nr. 1 şi 2. în sensul statutului organic al metropoliei române gr. or. din Ungaria şi Transilvania şi al regulamentului provisoric al Archidecesei transilvane pentru esaminarea candidaţilor de profesură la scoalele secundare române gr. or., au absolvit facultatea filosofică la vre-o Universitate din patriă sau din străinătate.

e) că cunosc limba maghiară.

f) Reflectanţii la postul de sub Nr. 3 sĕ producă, pe lângă documentele de sub *a*) *b*) *c*) testimoniu, că au absolvit vre un conservatoriu, sau că posed cunoscinţe temeinice de musica vocală;

g) Concurenţii la postul de sub Nr. 4 vor documenta capacitatea lor de a putè instruì în gimnastică cu testimonii de specialitate.

Emolumentele pentru profesorii de sub Nr. 1 şi 2 sûnt:

Până la depunerea esamenului de cualificaţiune salariu anual de 700 fl. Dela depunerea esamenului de cualificaţiune pentru următorii doi ani salariu anual de 800 fl., eară de acì mai departe salariu ordinar de 900 fl. După 5 ani de serviţiu un adaus sau cuincueniu de 50 fl. carele se va repeta de 5 ori; şi drept de pensine, conform statutului în vigoare.

Postul de sub Nr. 3 este împreunat cu salariu anual de 500 fl. eară cel de sub Nr. 4 cu 400 fl. v. a.

Emolumentele împreunate cu posturile de sub Nr. 1 şi 2 a acestui concurs, au valoare şi pentru postul de profesor la scoala noastră comercială, spre a cărui ocupare s'a escris concurs în „Teleg. Rom.“ sub Nr. 70 din anul curent.

Braşov 15/27 Iulie 1880.

Eforia scoalelor centrale rom. ort. res.

Nr. 131. 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante Meşterhaz de clasa II. pe basa ord. cons. de dto 20 Maiu a. c. Nr. 1722. B. se escrie concurs cu terminul până la 20 August st. v. anului curent.

Emolumentele sûnt:

1. Dela 210 familii câte 2 fl. v. a. de familie.
2. Dela 210 familii câte o ţi de lucru cu palma.
3. Venitele stolare.
4, Lemne de foc din Pădurea comunală.

Toate venitele parochiale computate în bani dau suma anuală de 664 fl.v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie sĕ'şi astearnă petiţiunile lor, provĕdute cu documentele prescrise de Statutul organic şi regulamentul congresual pentru parochii din anul 1878, oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Turda superioară in Deda până la terminul de mai sus.

Deda 10 Iulie 1880.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Popescu m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 142: 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochie de clasa a III-a Hădărĕu, ppresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul până în 15 August 1880 v.

Emolumentele sûnt:

1. Porţiunea canonică de 4 jug. 300 org. □ parte arătoriu parte fênaţ;
2. o grădină de cucuruz;
3. folosirea cimiteriului;
4. dela fie care casă câte o jumetate ferdălă veche (10 litre) bucate parte grâu, parte cucuruz;
5. ca relut de cuartir 32 fl. până se va găta casele parochiale şi
6. Venitele stolare regulate prin sinodul parochial dela 140 case, cari toate calculate în bani dau un venit anual de 371 fl. 29 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa această staţiune sĕ-şi subştearnă suplicile lor instruite în sensul Stat. org. subsemnatului oficiciu până la terminul defipt

Offenbaia în 9 Iulie 1880.

Pentru comitetul parochial respectiv
Oficiul protopresbiteral al Lupşii.

Ioan Danciu m. p.,
adm. prot. gr. or.

Maşină de trierat cu braţul,

construcţie cu totul nouă, cu aşternut de metal, pe dric de lemn, în preţ de **75 fl.**

Coase cu greblă pentru

cositul cerealelor **3 fl.** se află la

Andreiu Rieger,

[46] 2—3 în Sibiiu.

UMRATH & COMP. în BUBNA lângă PRAGA,

fabrică de maşini agricole,

se recomândă prin specialităţile lor renumite prin o **esecutare foarte solidă, umblet uşor** mare **productivitate** şi **treerat curat** a

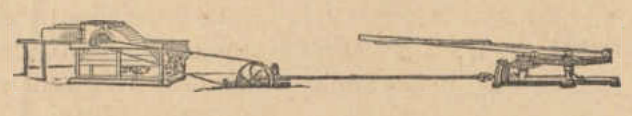

maşinilor de treerat cu braţe şi cu vêrtej

pentru 1 până 8 cai sau boi,

atât **locomobile** cât şi **stabile,** premiate cu întâiul premiu la esposiţia agronomică din acest an în Praga. Mai departe fabricăm noi în mărimi diverse:

Ciururi de bucate, maşini pentru tăiat paiele, mori pentru sdrobit etc. etc.

Cataloage ilustrate în limbile ţĕrei grătuite şi franco. [42] 11

Redactor respunzĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Sibiiu, Joi 24 Iulie 1880. *Anul XXVIII.*

...GRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

...cr.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

...im împrotiva flacărilor, ce dau în-...oace. Mulțămită lui D-ḑeu! Unga-...aria până acuma a rĕmas cât ...e poate de scutită (??) de ast-...el de încurcături interne, ...recum au isbucnit între po-...parele Austriei, și la noi în pri-...ea aceasta numai Croații formează ...escepțiune, dar unitatea politică a ...gariei restrînse n'a fost atacată de ...țiunea naționalităților ... Trebue sĕ ...folosim de ori ce ocasiune ni ...ofere, pentru a face Unga-...independentă de Austria ...aporturile de stat, de drep-...public, politice, econo-...e și intelectuale.“

...Cu deosebire trebue observat, cum ...ul maghiar privesce situațiu-...ternă a Ungariei proprie.

...Pesti Napló“ pretinde înaintea ... că naționalitățile nemaghiare ...garia nu sûnt vre-un factor, ... trebuì luat în considerație, ...vorba de esistența monarchiei. ...Napló“ și toți cei de o pănură ... aibă bunăvoința a'și însemna, ...e naționalități — deși ...ocamdată — nu sûnt ...arte, ci la oare care e-...itate ar da nisce do-...tot învederate despre ...tele simțĕminte, ce le ...în peptul lor!

...n kossuthianismul sporesce ... mereu, încât la alegerile ...ntru dietă după o proro-...de motivată mai că vor fi ... partisani de ai lui Kossuth ... electorale curat ma-...a o probă premergĕtoare ...ivì alegerea în Kaniszа-... în 12 August n. are sĕ ...locul rĕposatului Antonie ...Pecând acesta a fost odi-...dreaptă“ a lui Francisc ...ul representant al cer-...mare va aparținè după ...tatea partidei stânge

...nerge la Galiția. A-...uma hotărît. Anume după scirile mai nouĕ Maiestatea Sa va sosì în 1 Septemvre n. în Cracovia, unde va petrece 3 ḑile; apoi pleacă la Kressovice, unde va petrece 6 ḑile întregi în castelul contelui Stadnicki, pentru a asista la manevrele dimpregiur de Misskowce; după aceea Maiestatea Sa mergênd la Leopole, va sta acolo 4 ḑile; de aici călĕtoresce la Cernăuți și apoi în 17 Septemvre n. preste Sambor la Ungaria, pentru a asista la manevrele din Czegled. In sfĕrșit Imperatul va visita Silesia.

Situația de pe peninsula balcanică nu se mai limpedesce. După scirile mai noue toate puterile signatare au subscris o somațiune, ce s'a elaborat în Constantinopole. Presentarea la Poartă va urma cât decurênd. După o împărtășire a Porții cătră puterile signatare ea vrea sĕ cedeze Dulcigno Muntenegrenilor, cu toate aceste somațiunea se va presenta, pentru a nu lăsa, ca afacerea sĕ se mai tragâne încă. Terminul precisat de puteri este trei sĕptĕmâni. Dacă Poarta are voința a esecuta intenția cesiunei se înțelege că demonstrația cu flote nu va mai avè loc.

Gladstone s'a bolnăvit greu. La toată întêmplarea împregiurarea aceasta va împedeca desvoltarea grabnică a afacerilor din Orient.

In Francia se sĕvêrșesc alegerile pentru consiliile generale. O telegramă din Paris dto 2 August n. comunică, că până în ḑiua aceea seara au fost cunoscute 1052 de alegeri. S'au ales 704 republicani și 281 conservatori; 67 alegeri trebue din nou făcute. Republicanii au câștigat 184 de locuri.

În Petersburg face mare sgomot un articol al ḑiarului „Golos“, care declară neted, că toate reformele liberale ale guvernului actual, toate legile din acești din urmă două-ḑeci ani, așa numita libertate a presei și a cunoscinței, administrațiunea independentă a orașelor și comunelor, etc.,vor fi numai vorbe late întru cât nu va fi garantată libertatea personală, până când nu se va pune capĕt arbitrarității administrațiunei, care fără cercetări, fără procese, trimite în esil pe toți acei, cari displac autorităților locale. Ḑiarul cere ca în legiuirile rusesci, sĕ fie întrodus un paragraf, care sună astfel: „Nimeni nu trebue sĕ fie supus unei pedepse, până ce nu va fi mai întâiu condamnat de justiție ca criminal; toate cercetările spre descoperirea crimelor și toate mĕsurile spre împedecarea unei încercări din partea acusatului de a fugì de judecată, nu se vor efectua de cât din ordinul tribunalului și sub controlul lui“.

Ce o mai fi însemnând și această comedia, de vreme ce articolii acestia se scriu sub censură.

„Die Presse“, dela 28 Iulie, vorbind despre actuala și viitoarea stare a lucrurilor în Orient, și mai ales despre rolul României, publică un lung articul din care estragem următoarele:

„... De aceea România va fi într'un timp foarte apropiat punctul cel mai politic și mai strategic pentru acele state, pe care, pentru propriul lor viitor și pentru propria lor esistență independentă trebue sĕ împedece ca Rusia, fie direct fie indirect sĕ dobândească prin vasalii sei moștenirea Turciei, care își dă sufletul, și sĕ smulgă prin aceasta pentru sine și poate pentru mai multe secule rolul de stat dominant pe continentul european. României îi va incumbe, în jocurile alternative ale politicei europene, aceeași posițiune ca și Țĕrilor de jos, care au fost un obiect atât de râvnit și atât de îndărătnic apĕrat, pe timpul marilor resbele continentale din seculul al 18-lea. Înțelepciunea politică și circumspecțiunea bărbaților de stat bucuresceni și hotărîrea cabinetului puterei celei mai de aproape interesate vor trebuì sĕ sufere multe încercări aspre; cea dintâiu și mai grea din aceste încercări o va aduce negreșit crisa orientală. Despre aceasta

---

...bârnă ridicată dela ...el moment, când dela ...bârnei a pornit o ti-...u coadele roșii în a ... poartă în frunte

...bârnei se întâlnesc. ... n'are încătrău sĕ ...și decât „sĕ cadă“ ...nă, mai bine o ia ... până la capĕtul ... făcută. Notariu ...Lada chindisită cu ...de fețe de perină, ... a. stă gata. Voi-...ata în car — și ...adecă 'și-a luat ...ela Găina.

...cat merge treaba ...e ale „Asocia-...ligența noastră ...nu se insoară ...oresce — adecă ...esce că e mai ...r det esse cau-...ite prin cartea ...rale, libelul de ...e nici „Preasti-mat d-nia sa“ n'are încătrău. Alege până când ajunge de dă cu nasul de fată ca Mocanul de pe bârnă, și dacă n'a vrut sĕ'i reușească vre-un palat cu 2—3 caturi, decât sĕ mai meargă și la anul la Turda, apoi peste doi ani la Șomcuta și sĕ mai asculte pe dl X cu „deșertățiunea“ sa despre: opul baronului Miaoleaou de Monte-Iapasură. ori pe dl Y cu disputele lui despre aceea: cum am avè sĕ învețăm pe Român sĕ facă din cucuruz — cocoși, și din tărițe borș, din papură rogojini, ori chiar sĕ mai plătească entrée pentru o prelegere umoristică a dlui Z și apoi sĕ o mai și asculte până la fine — mai bine se căsătoresce și cu o realitate mai modestă din suburbiu. Trebue ștempele, notariu public și Dḑeu mai scie de toate câte până'l vei vedè de brațetă — dară totuși merge.

Vedem că esistă dară la noi institute de insurăție (derivat dela sur). Trebue numai sĕ le amplificăm. Nu sûnt însĕ de părerea corespondentului din Brașov ca sĕ esmitem și noi agenți prin țeară după mirese cu — preste 10 mii galbeni. Sĕ lăsăm colăcitul acesta inventătorilor literați maghiari din Bucuresci. Umble ei sĕ prindă „cavaleri și baronași“ bancroți de prin Secuime pentru coconițele de boieri de prin Bucuresci. Sacul cu petecul. Baronul de „Sânta cruce“ e ca făcut pentru coconița boieriță, care ca și găina va rescolì cât va trăì și de vei ținè-o tot pe vêrful hămbariului cu grâu.

Pentru noi oameni pământeni aflu mai practică sistema de anunțuri ḑiaristice. La ideea aceasta m'a adus următoarea notiță, ce am cetit în „Fővárosi lapok“:

O Lucrecià valachă (oláh)

„Aproape de oraș locuesce un comerciant avut, a cărui nevastă e de frumseță rară. Într'un bal la finea lunei trecute se amorisează de frumoasa comerciantă un boeriu june de 22 ani. Femeea a respins curtisarea înfocată deoarece era măritată. Voinicul nu se spărià de aceasta, ci pândia mereu după frumoasa nevastă. Plecând mai în ḑilele trecute bărbatul

nu poate sĕ mai esiste astădi nici o îndoială. Cestiunea greacă şi cea bulgară pot probabilmente sĕ se abată în sine-le şi, în urma unui proces furtunos de desvoltare, sĕ conducă la un resultat satisfăcĕtor, fără ca prin aceasta sĕ fie turburată pacea europeană; ear' dacă amicii unei Mari Bulgarie vor pune în joc charta română, atunci se va aduce pe tapet şi marea cestiune a resboiului european. Aceasta este pentru moment grija dar şi consolaţiunea acelor patrioţi români, cari au cumpĕrat atât de scump independenţa lor."

În Bucuresci, după „Presse" din Viena s'a compus ministeriul definitiv în modul următor: Brătianu president şi finance, Boerescu esterne, Tiriachiu interne, Slăniceanu resboiu, Conta culte şi instrucţie, Dabija lucrările publice, Stolojan justiţie. — Principele Carol, precum se aude, va sosì numai după 10 August n. în Ischl, adecă după plecarea împĕratului Wilhelm de acolo, care va cerceta pe monarchul nostru venind dela Gastein. Manevrele trupelor române, ce încep în 20 August n. vor ţinè până în 20 Octomvrie n.

Principele Milan al Sêrbiei a sosit în Viena.

Învĕţămêntul public din Sibiiu.

(Încheiere).

On. public cet. îşi va aduce aminte, că „Telegraful Român" încă în anul trecut a atras atenţiunea părinţilor la giurstarea, că la gimnasiul de stat din Sibiiu se maghiarisează numele scolarilor în contra voinţei acestora şi a părinţilor, şi on. public va sci din istoria patriei noastre, că apucătura aceasta e litera primă din alfabetul şovinismului. Sĕ vedem acum priceputune-au părinţii scolarilor? Sĕ vedem luatu-s'a cât de puţin act de justa noastră reclamă la locul competent?

Programa acestui gimnasiu pentru anul scolastic 1879/80, compusă de directorul dl Veress Ignácz este un cap de operă în feliul seu, recere studiu serios spre a fi priceputĕ, fiind că pondul zace între şire, în celea ce nu se spun în acea programă. După organismul de învĕţămênt, care cuprinde în sine personalul profesorilor ordinari şi estraordinari, şi planul de învĕţămênt, care cuprinde în sine obiectele obligate generale după clase, precum şi cele restrinse şi libere, urmează compositiile din diversele discipline pentru singuraticele classe, conspectul manualelor de învĕţămênt folosite în decursul anului earăşi după studii; apoi înmulţirea mijloacelor de învĕţămênt, activitatea profesorilor, festivităţile institutului, esamenele de maturitate, ajutorarea şi societatea tinerilor, escursia lor şi reuniunea elevilor institutului.

Rubrica cea mai de căpetenie sub VII „datele statistice" este de cea mai mare importanţă pentru publicul nostru. Consistând din 7 puncte, ea e chiemată a ne lumina despre numĕrul, *naţionalitatea*, religiunea, etatea, ubicaţiunea şi progresul elevilor. Ca punct 6 sûnt cifrele, ce normează cuantul didactrului, ce se solvesce şi al 7 datele despre stipendişti.

La această rubrică vrênd nevrênd trebue sĕ ne punem întrebarea: oare pentru ce nu sûnt specificaţi elevii institutului şi după naţionalitate? Ce reservaţie poate avè în privinţa a ceasta on. direcţie gimnasială? Am putè face multe conjecturi referitoare la această reservaţie însĕ abdicem, şi lăsăm sĕ le facă on. public cetitoriu însuşi; noi din punct de vedere publicistic ne-am făcut datorinţa, dacă am indigitat inconvenientele.

Elevi ordinari au fost cu totul 318, privatisti 2, suma 320.

După religiune: Au fost gr. cat. 44, gr. or. 117, Helvet. 33, Judei 4, Rom. cath. 114, Unit. 4. În credinţă că gr. cat. şi gr. or. sûnt toţi Români, facem conclusie: că numerul Românilor dela gimnasiul de stat din Sibiiu întrece cu 2, numĕrul total al elevilor de celelalte confesiuni laolaltă. Eată dară că scim cetì în cărţile Sibillice a direcţiei; ear ca sĕ nu ne fie posibil nici aceasta pe viitor ar fi de lipsă ca: „În programul anilor venitori sĕ se lase din datele statistice pre lângă rubrica naţionalităţii şi cea a confesiunei, ca sĕ nu mai putem gâcì numerul elevilor români dela gimnasiul de stat din Sibiiu.

Etatea variază între anii 1856—1870. Ubicaţiunea: comit. Sibiiu 113; Alba înf. 63; Huniedoara 26; Făgăraş 20; Tĕrnava mare 15, Cluj 14; Solnoc-Doboca 10; celelalte 1—2.

Punctul „progres" ar merita un studiu mai în detaiu, însĕ durere reservaţia cancelarială ne-a dispensat dela afacerea acestui studiu, ce ar fi aruncat o lumină vie asupra gimnasiului de sub întrebare. Dacă s'ar afla clasificarea fie-cărui elev din fie-care studiu, am fi în stare a aflĕta, care element din care studiu e mai puternic, ori mai slab, şi am fi aflat că, după cum audim, maioritatea Românilor ar fi mai puternică în limba maghiară. Un merit deosebit acesta al afacerilor de limba statului, care în urma reservatelor nu poate fi admirate de lume. Poate am fi scos la lumină şi mai multe, e bine însĕ ca de astădată sĕ ne mai reţinem de conjecţiuni, cari şi le pot face on. cetitori togmai aşa în ce privesce interesele lor, precum programa lasă loc şoviniştilor mai înalţi de a constata din reservate hărnicia gladiatorilor mai mici. Sĕ ne mărginim la cea ce vedem negru pre alb.

Spre mai uşoara înţelegere a celor următoare am făcut din calcul folosit de profesori spre clasificarea studenţilor: (preclar, bun, suficient, nesuficient) două classe, şi adecă „preclar" şi „bun" formează classa celo buni, ear „suficient" şi „nesuficient" pre cea a celor rei. Cred c clasificarea nu e esagerată. Aces premerse, facem sĕ urmeze datele statistice:

	Preclar bun,	Sufic Nesu
Limba maghiară .	92	18
Limba latină . .	84	19
Limba grecă . .	33	4
Limba germană .	70	8
Matematica . . .	105	16
Istoria	44	7
Geografia . . .	58	
Istoria naturală .	63	1
Fisica	17	
Filosofia	7	
Geometria descript.	101	
Limba română . .	38	

Regretăm mult, că nu put după naţionalitate calculii cei cari ni se arată mai sus. Mi nĕtoasă ne face sĕ credem, că vaţia trebue sĕ-'şi aibă motiv ponderoase. Am dorì sĕ scim de pre lângă atâtea sforţări turi şi machinaţiuni de jos tinerimea din această nouă maghiarisării este atât matisată din limba maghia după cum arată posiţiunea datele statistice de mai su denţilor sûnt clasificaţi sla studiu. De care naţionalita 90 buni, şi de care cei 1 dacă acesti din urmă sûnt trebue sĕ însemnăm aici, c despre însuşirea limbei refere numai la docenţi, învĕţăcei. Numai despre a dice: „Friss Vogel oder. ceii însĕ aşa scim că nu prin lege a devenì în 2 logi perfecţi maghiari.

Sĕ trecem la rubri clasificarea meritorică a e alfabetic. Aici reastept tul, că esistând rubri servaţia on. direcţiuni scopul, căci vom ved nesc al fie-cărui ele rienta cu siguritate. mai mult, cu cât d acest loc în anii tre

---

de acasă, junele boieriu bătu la uşa comerciantelui; nevasta însĕ încuià uşa. Boierul merse la fereastră şi ameninţà, că dacă nu i se va deschide, va sparge fereastra şi va întra. „Atunci te voi împuşca" dise femeia şi luà un pistol a mână. Impertinentul sparge fereastra şi întră ca un bandit în odaie. În momentul acela nevasta trage cu pistolul şi boieriul cade mort. Incuisiţiunea judiciară, ce a urmat de loc, n'a deţinut pe eroica femeie, carea venind a treia di la oraş fu primită cu entusiasm şi felicitări din partea femeilor neboiere."

M'a încântat, m'a fĕrmecat această întêmplare, m'a adus la decisul sĕ me însor. Deoare-ce însĕ cavalerii nostri bancroţi din Secuime de sigur nu vor ecsporta atari femei, pe de o parte pentru că se tem urît de puşcă, pe de alta ca sĕ nu se molipsească ale lor de acele; deoarece mai de parte lor le convine mai bine cumnăţia cu boieri pentru că şi proverbiul dice „cioară la cioară nu scoate ochii"; sĕ importăm noi, oameni pământeni, atari femei. Dar fiind că noi nu sûntem dedaţi sĕ ne facem vestminte brilante — pe cont „până după căsătorie", şi sĕ mergem „pe la băi cu bani luaţi cu 300% — până după căsătorie" împrumut, cred că ar fi mai practicabil sĕ alegem calea anunţărei diaristice.

Inceputul va fi greu, pentru că, ca totdeauna, se vor sfii şi aici oamenii de poarta nouă. Dar în fine unul tot trebue sĕ facă începutul; eată dară-'l fac eu prin următoriul:

Anunţiu matrimoniale.

Sûnt vĕduv in spe. Adecă procesul divorţial pornit de patru ani în casul cel mai rĕu abia va mai dura încă trei ani, ca sĕ se împlinească vorba scripturei despre cei 7 ani a flagelelor egiptene. Sum aproape de numerul anilor, unde e datina ca sĕ se aşeđe mintea omului — dară sum bine conservat şi pe cât îmi permite modestia a spune şi aceasta, pot asigura, că nu sûnt togmai om urît. Am atâta venit, cât sĕ pot susţinè o familie modestă şi la casul morţii ar mai remânè ceva şi veduvei mele. Caut cultură de mi soană frumoasă şi nainte de toate ec oarece am esperiat ma la casă, condiţi *fie un pistol.* Pistol ţevi; că de cumva sĕ se poată ajuta avere nu reflectez.

Invit dară cu p. t. domnişoare marea neagră până nu ve temeţi de a reflecta la ofer

Epistolele f până la finea lu acestui ţiar sub

* (Din Io vas plin cu ap spre a se bote ţul, ce are sĕ regina Spaniei sevêrşì episcop primatele Spa

primare (normale) cu 4 clase? Cum vom putè respunde înaintea lui Dumneḑeu pentru aceea, că crescerea intelectuală a fetiţelor noastre, trebuie încredinţată educătoarelor străine cu naţionalitatea şi religiunea noastră?

Plumbescu.

Rĕspunsul Greciei la Nota Colectivă.

Atena, 4/16 Iulie.

„Subsemnatul ministru de esterne al Maj. Sale regelui Greciei, a avut onoarea a primì astăḑi Nota colectivă datată de eri, pe care d. representant al Majestăţii Sale... în comun cu Esc. Sa trimisul extraordinar şi ministru plenipotenţiar al Maj. Sale britanice, cu însărcinatul de afaceri al Maj. Sale împĕratului Germaniei, cu însărcinatul de afaceri al Maj. Sale regelui Italiei, cu însărcinatul de afaceri al Maj. Sale împĕratului Rusiei 'i-a adresat-o astăḑi din ordinul guvernelor lor.

„Prin această comunicare, puterile chiemate la o mijlocire între Grecia şi Turcia prin actele dela 23 Iulie 1878, notifică guvernului elen otărîrea lor şi îl învită sĕ accepte linia de fruntării, pe care aceste puteri întrunite în conferenţă, au recunoscut-o în unanimitate ca conformă cu spiritul şi litera tractatului dela Berlin şi ale protocolului al 13-lea al Congresului.

„Subsemnatul ia act de această comunicare ce i se face şi declară, vĕḑênd spiritul de echitate de care s'au condus puterile în îndeplinirea mandatului lor, că acceptă în numele guvernului elen linia de fruntării, care a fost ficsată de conferenţa dela Berlin şi al cărei proiect se află în actele care resumă şi încheie desbaterile.

„Subsemnatul profită de această ocasiune spre a esprima însărcinatului cu afaceri al.... asigurarea distinsei sale consideraţiuni. „Ch. Tricupis.“

Varietăţi.

* (Visite înalte). Foile vieneze şi pestane, cu deosebire cele oficioase, vestesc, că Domnitoriul României va cerceta în curênd curtea împĕrătească în Ischl. Tot din aceleşi izvoare vine scirea, că şi Milan, principele Sĕrbiei, va merge în ḑilele aceste la Ischl, spre a se întâlnì cu monarchul imperiului nostru.

* (Pentru Bungărḑeni). Primim următoarele: Onorată redacţiune! În Nr. 62 al „Telegr. rom.“ publicând subscrisa ofertele creştinilor nostrii din Sibiiu, suburbiul inferior pentru nenorociţii nostri fraţi din Bungard am adus la cunoscinţa on. antistii comunale de acolo, că la mine se află 2 ferdele cucuruz ca oferte pentru numiţii nenorociţi, cu aceea, ca sĕ binevoiască a dispune ridicarea lor. Neurmând până acum nici ridicarea acelor cereale nici vre-o încunosciinţare despre intenţiunea on. antistii cu respect la acele, subscrisa s'a vĕḑut necesitată a le preface în bani, pe cari în sumă de 2 fl. v, a. am onorul a'i alătura acì cu rugarea ca on. redacţiune sĕ binevoiască a'i administra destinaţiunei lor.

La această sumuliţă se mai alătură dela Elena Clement 30 cr. v. a. laolaltă 2 fl. 30 cr. v. a.

Primiţi etc.

Sibiiu, 23 Iulie 1880.

Anastasia Toma

* (De ale justiţiei). Ministrul de justiţie prin ordinaţiunea sa Nr. 18,645 a. a. şi pe temeiul §-lui 24 din art. de lege 31 ex 1871 a înzestrat judecătoria cercuală din Kisjenö (cercul Aradului) şi cu activitatea în afaceri funduare, începênd din 1 Octomvre n. a. c.

(Musică). „*Coloane Române*“ este numele unui cuadril compus cu puţină escepţiune din motive naţionale române de *C. G. Porumbescu*, compositorul corului „Cântec de primăvară,“ pe care mai deunaḑi l'-am recomandat cu căldură publicului nostru musical. Şi acest cuadril meritä consideraţia acelora, cari se ocupă cu musica. Piesa se poate procura dela librariul editor I. E. Ţeran în Oraviţa (Banat). Preţul e 1 fl. v. a.

* (Afacerea Seeman). Foile Kossuthiane „Egyetértés“ şi „Függetlenség“ au primit din Agria următoarea telegramă: „Aici este o ferbere nespusă, fiind-că Seeman are sè primească eară comanda. Articulul de Mercuri al lui „Magyarország“, care scutesce pe militari, a dat prilegiu la un fel de adunare poporală, unde s'a eprimat despreţ autorului acelui articul şi foaia ênsaşi s'a ars între strigăte entusiastice. Raportul oficios al căpitanului orăşănesc din Agria despre şarivari petrecut se desminte pe cale telegrafică de către mulţi Agrieni. Şarivari s'a petrecut întocmai, precum s'a raportat dintâiu, şi căpitanul orăşenesc Gronay nici n'a fost, aşa se afirmă, pe timpul acela în oraş“. Sûntem foarte curioşi a vedè, ce mĕsuri va lua Tisza, „sfărămătoriul naţionalităţilor“, faţă cu nisce „patrioţi“, din ce în ce tot mai mulţi la numĕr, cari aḑi mâne vor merge poate cu îndrăsneala „patriotică“ până a pretinde, ca în armată sĕ fie denumiţi oficerii aceia, pe care i-doresce exilatul din Baraccone şi „neîmpăcatul inimic al Casei austriace“.

* (Scoala de cadeţi din Sibiiu), carea s'a fost închis pentru boala de ochi contagioasă, ce a fost isbucnit între elevi, s'a deschis în 1 August n.

* (Drumurile de ţeară). Ministrul reg. ung. de comunicaţie a rênduit mĕsurarea şi împărţirea de nou a tuturor drumurilor din toată ţeara în metrii şi chilometrii. Lucrările se vor începe cu a doua jumĕtate a lunei viitoare.

* (Târgul de vite) în Apoldul de jus se începe Duminecă în 8 August n. ear în 11 Aug. târgul de ţară.

* (Districtele silvanale) în Ardeal sûnt următoarele:

1. Districtul Clujului cu reşedinţa în Cluj are de inspector pe dl Alecsie Leitner şi de subinspector pe dl Ludovic Kéczey, sub a căror inspectorat stau comitatul Solnok-Dobâca, Bistriţa-Năsĕud, Turda-Arieş şi Cluj cu cetatea Cluj; 2, districtul Murĕş-Oşorheiului cu reşedinţa în M. Oşorheiu. Inspectorul este provisoriu cel din Cluj cu subinspectorul Béla Györgyöfy. De acest district silvanal se ţin: comitatul Murĕş-Turda, Cic, Odorheiu şi oraşul Murĕş-Oşorheiu 3, districtul Braşovului cu residenţa în Braşov. Agendele acestui district le poartă provisoriu inspectorul din districtul Sibiiului cu subinspectorul din Braşov Iuliu Nagy. De acest district se ţin: comitatul Târnavei mici, com. Târn. mari, comit. Făgăraş, Braşov şi Trei scaune (háromszék); 4, districtul Sibiiului are de inspector pe dl Arnold Adriányi cu residenţa în Sibiiu; subinspector aici însĕ nu este. De acest district se ţin comitatele: Alba-Iulia, Hunedoara şi Sibiiu.

* (Timpul). Se telegrafează despre ploi dese şi îndelungate din Chichinda-mare, din Panciova şi Ocán. Asemenea ploios este timpul şi pe la Sibiiu şi în tot giurul Sibiiului, unde mai în toată ḑiua avem de un timp încoace vîjelie şi vremuri grele.

* (Foc). În 1-a Iulie n. a ars în Agnita, anume în uliţa Românilor. Pompierii voluntari din loc au stins focul în timpul scurt deabia o jumĕtate oară. În comuna Herman în ţeara Bârşei încă un incendiu grozav a căşunat daune însemnate.

* (Teatrul maghiar din Deva). După cum se scrie lui „Kelet“ din Deva, mai mulţi membri ai societăţei teatrale a lui Szabo, au luat-o la sănĕtoasa pentru datorii. Pentru membrii remaşi îndĕrĕt se adună milă. Aşa o cam păţesc societăţile teatrale maghiare în ţeara lui — Arpad!

* (Constanţa s'a transformat), scrie „Farul Constanţei.“ Oraşul tăcut şi pacînic de altă-dată aḑi este plin de viaţă şi veselie. Neîncetat sosesc noi oaspeţi, petrecerile se înmulţesc, monotonia dispăru ca printr'o minune. Avem musică militară pe bulevard în toate serile, musică militară şi teatru grecesc la grădina Schaff, caffee chantant la grădina orientală şi lăutari. In curênd, ni se spune, va sosì simpaticul Millo cu trupa sa.

Afară de aceasta, curioşii de a cunoasce datinele orientale şi mai ales musica orientală, îşi vor putè satisface curiositatea visitând cafenelele cântânde ale Turcilor. Aceia însĕ, cari ar dorì sĕ cunoască viaţa orientală în capitala Padişahului, cu uşurinţă se îmbarcă la Constanţa şi după o legănare de vre-o 20 oare pe undele azure ale Mărei sosesc la Constantinopol.

* (Manevrele rusesci), cari după cum am anunţat deja în unul din numerii trecuţi ai „Tel. Rom.“ se vor ţinè la graniţa austriacă, vor fi cele mai mari, ce s'au ţinut vre-odată în Rusia, pentrucă vor trebuì sĕ iee parte la ele toţi reservistii din Rusia. Şi artileria din fortăreaţa Bender din Basarabia va lua parte la aceste manevre.

* (Armata germână). După legea nouă militară din Germania armata se va urca la 504 batalioane infanterie, 340 baterii artilerie campestră, 31 batalioane artilerie pedestră şi 19 batalioane de pioneri.

* (Mine de aur şi de argint) s'au aflat de curênd în mai multe comune din statul New-York în America, despre cari făcênduse guvevnului arĕtare, ele vor fi peste scurtă vreme supuse desgropărei.

* (Femeie doctor). În Padua domnişoara Angella dela Chiara fu promovată la rangul de doctor în filosofie.

* (Vermele armatei). Arendaşii americani sûnt de o bucată de vreme foarte spăimêntaţi de aparîţiunea lui „army-worm“ sau vermele armatei, care distruge cu totul recoltele lor. Acest insect, distrugĕtor ca şi lăcustele, a cuprins deja New-Jersey şi Pensilvania. El datoresce numirea lui militară umblărei lui. Vermele armatei avansează în rênduri de doi trei sau patru de front, formând astfel o linie atât de regulată încât capul unuia nu întrece nici odată capul celuilalt în ori ce rang. O armată se opresce atunci numai, când şeful îi dă ordinul, şi se opresce el singur. Ea innegresce cu totul pămêntul şi distruge în drumul seu cerealele, viele, şi ori ce vegetaţiune.

Nu se scie esact cum sĕ se atribue aparîţiunea acestui insect, care se stabilesce cu preferenţă în pămênturi mai adênci, în mijlocul buruenelor umede, şi care face incursiunile sale după nesce perturbaţiuni atmosferice subite.

Nimene n'ar putè ḑice care e sezonul mai favorabil pentru acest insect; un sezon ploios venind imediat după un sezon uscat sau contrariul; fiind că, cu toate că dă preferenţă terenului jos şi acoperit de earbă umedă, s'au vĕḑut, cu toate aceste, mulţi pe terenuri înalte şi uscate.

După ce s'au împrăştiat toată ḑiua în mijlocul câmpielor, se întorc în cuibul lor, cum dă sara, cu aceaşi regularitate şi ordin ca soldaţii în mişcare. Acesta este un spectacol din cele mai singulare, sare se poate vedè. Pentru a estermina acest inimic din recoltele lor, arendaşii sûnt siliţi a săpa din distanţă în distanţă nişte şanţuri, pe a căror margini pun păcură s'au alte materii, cărora le dau foc.

În luna trecută, arendaşi din New-Jersey, cari deja băgase fênul în magazii, au fost siliţi a 'i pune foc, mii de vermi ai armatei morţi s'au găsit în fên. De-alungul lui Delavare, câmpiile întregi de grâu şi orḑ au fost distruse.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Apel.

A trecut anul, de când, tot cam pe acest timp, m'am adresat prin ḑiarele române din Austria către p. t. public român cu rugămintea, ca sĕ binevoiască a'mi întinde mână de ajutoriu la compunerea Ornitologiei poporale române, adecă de a'mi trimite toate numele poporale ale paserilor şi toate legendele sau basmele, datinele şi credinţele, cântecele şi proverbele etc. câte le vor fi auḑit şi sciind că se află la poporul nostru despre toate paserile, cari provin în ţĕrile locuite de Români, ca astfel Ornitologia poporală română, ce cugetai încă cu finea anului trecut sĕ o public, sĕ fie cât se poate de interesantă şi pentru literatura noastră de un însemnat preţ.

Afară de apelul amintit m'am adresat către mai mulţi domni şi prin epistole, dâr' până acuma încă n'am primit nici un rĕspuns.

Eată în puţine cuvinte resultatul apelului şi a epistolelor mele!

Cu cea mai mare durere şi părere de rĕu însĕ trebuie sĕ mărturisesc, că dintre toţi domnii abonaţi şi neabonaţi la ḑiarele, în cari s'a publicat apelul meu, numai singuri duoi inşi au aflat de bine a'mi rĕspunde şi a'mi trimite unele notiţe foarte interesante asupra mai multor paseri. Aceşti doi inşi, cărora mĕ simt dator a le esprima cea mai viuă şi sinceră mulţămită, sûnt domnii Gr. Crăciunaş din Ciubancuţa, teolog absolut şi E. Pop, învĕţătoriu în Şomcuta-mare.

În decurs de doi ani şi mai bine de când, pe lângă multe alte literare, mĕ ocup neîncetat cu compunerea Ornitologiei poporale române, am avut destulă ocasiune sĕ mĕ încredinţez, că poporul nostru are pentru fie care pasere câte una sau şi mai multe numiri curat românesci, cari sĕ le cauţi ḑiua mare cu lumina prin toate vocabularele câte le avem, începênd dela cel mai vechiu şi până la cel mai nou, nu le vei găsì, pentrucă nime până acuma n'a aflat de consult, sau mai bine ḑis n'a voit sĕ se înjosească până într'atâta ca sĕ le adune din gura poporului.

Din contră, fie-care se poate încredinţa, că vocabularele noastre conţin mai multe numiri străine sau latine de paseri, decât românesci.

Deci oare nu e un pĕcat strigătoriu la ceriu, ca sĕ ignorăm ce e al nostru, şi când avem lipsă de vr'un nume sau termin technic, sĕ alergăm după împrumuturi? Oare nu e ruşine pentru noi Românii, ca sĕ ne servim cu câte şi mai câte cuvinte străine ciuntite, adoptate sau traduse, pe când ale noastre cele curat românesci numai nu ne strigă ca sĕ le scoatem din sinul poporului şi sĕ le dăm dreptul care li se cuvine?,..

Toate naţiunile, cari nu vor sĕ remână înapoia altora în privinţa culturei, întrebuinţează toate mijloacele necesare spre a scoate la lumină, nu numai tesaurele ce stau ascunse în sinul poporului lor, ci chiar şi ale

altor națiuni, de cari prea puțină lipsă ar avè sĕ se intereseze.

Esemplu fie-ne Francezii, Germanii, Englezii și mulți alții.

Numai noi Românii asteptăm sĕ ne pice mura în gură. Numai noi stăm cu mânile în șolduri și — asteptăm ca alții sĕ lucre pentru noi. Și dacă unul sau altul voiesce sĕ lucre ceva în interesul națiunei noastre, ceialalți frați ai sei nu vor sĕ'l ajute de feliu, sau dacă îl și ajută, apoi numai eaca așa!... sĕ se dică că 'l-au ajutat.

Și oare ce am voit și ce voiesc eu cu publicarea Ornitologiei poporale române?

Am voit și voiesc sĕ scot la lumină toate numirile de paseri de prin toate țĕrile locuite de Români, dimpreună cu toate legendele, datinele credințele, cântecele, proverbele, medicamentele etc. câte se află la poporul nostru despre paserile, cari le cunoaște el după nume, ca astfel sĕ nu mai avem lipsă de a împrumuta ceea ce ne trebuiesce de la străini, ci sĕ avem proprietatea noastră.

Scopul meu a fost și este cel mai laudabil.

Dar' unde e ajutoriul dorit?

S'au poate cineva fi în stare sĕ adune tot ce se află în gura poporului? Pot eu, bună oară, sĕ adun toate numirile de paseri de prin toate țĕrile locuite de Români, dacă confrații mei nu mĕ vor ajutora?...

Nu! nici odată!

Drept aceea p. t. domni și frați mĕ adresez încă odată cu rugămintea cătră d-voastră, ca sĕ binevoiți a mĕ ajutora la compunerea opului din cestiune.

Și dacă unul sau altul din d-voastră nu vor fi sciind nici o legendă, nici o datină sau credință, nici un cântec sau proverb etc. etc., ceea ce cu greu îmi vine a crede, apoi binevoiți a'mi comunica măcar toate numirile poporale ale paserilor, dinpreună cu diminutivele lor și tot modul de pronunțare vulgară a acestora. Eu sûnt deplin încredințat, că fie-care dintre p. t. domni va sci măcar vre-o câteva numiri poporale de paseri, cari în alte locuri nu sûnt cunoscute, sau de și vor fi cunoscute, apoi cel puțin pronunțarea lor nu va fi totdeuna ca a Românilor din alte provincii, și tocmai această pronunțare de multe ori e de mare folos la aflarea și constatarea originei unui sau altui cuvênt.

Scopul meu e, ca Ornitologia poporală română, ce voiu a o pune sub tipariu cu începutul lunei lui Septemvre a. c. pe lângă legende sau basme, datine și credințe, cântece și proverbe etc. etc. sĕ conțină și toate numirile de paseri din toate provinciile locuite de Români, chiar și ale celor din Istria și Macedonia. Deci, ca sĕ'mi pot ajunge scopul, ca opul din cestiune sĕ fie cât se poate de complet și interesant, depinde acuma numai dela bunăvoința și ajutoriul p. t. domni și frați români.

Foarte bine ar fi când, prelângă numele român al cutărei paseri, s'ar alătura și numele natural, latin sau germân. Nefiind aceasta cu putință, a paserei, care va purta numele respectiv.

Respunsurile multe — puține câte vor fi, poftesc sĕ mi se trimită până la începutul lunei lui Septemvre, sau cel mult până la 15 Octomvre a. c. la Sereth (Bucovina).

Sereth, Iunie 1880.

Simeon Fl. Marian,
preot.

Economic.

Brașov, 30 Iulie n. Pro hectolitră Grâu fl. 8.-9.10; Grâusĕcărĕț fl. 6.70; Sĕcară fl. 6—6.50; Orz fl. .5—5.20; Ovĕs fl. 3.50—3.70; Cucuruz fl. 5.20; Mălaiu fl 6.; Mazere fl. 6.90; Linte fl. 8.55; Fasole fl. 6.10; Sĕmânță de in fl. 12.25 Sĕmență de cânepă fl. 6.60— Cartofi fl. 1.25 pro chilo: carne de vită 48 cr. carne de porc 52 cr.; carne de berbece 32 cr.; Sĕu de bovine proaspĕt fl. 35; (pro 100 chilo); topit 48 fl.

Făgăraș, 30 Iulie n. Pro. hectolitră Grâu fl. 8.—8.50; grâu sĕcărĕț fl. 7—7.50; sĕcară fl. 5.60—6.; orz ——.— ovĕs fl. 3.80—4.80; cucuruz fl. 4.80—5.20; mălaiu fl. .—.; Sămânță de cânepă fl. 9—10; mazere fl. ——.; linte fl. ———; fasole fl. 5—6. cartofi (vechi) cu fl. 1.20..—1.60; (noi) per litră ——— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 70—80; sĕu brut fl. 40—44; sĕu de luminări fl. 56—; unsoare fl. 80—; cânepă fl. 30—35; sĕmență de in fl. ———; săpun fl. —.—; fên fl. —.— spirt pro grad cr. pro chilo: carne de vită 40—42 cr. carne de viței —36— cr.; carne de porc 44—cr. carne de berbece 32 cr.; oauĕ — de — cr. Târgul fu foarte rĕu cercetat.

Budapesta, 1 Aug. Dacă în raportul din rêndul trecut am fost siliți a mărturisi, că am avut puține ploi ci din contră mai tot timp frumos și senin cu o căldură nesuferibilă, acum sûntem earăși contrinși de împregiurările temperate petrecute în sĕptĕmâna trecută a constata, că dela începutul sĕptĕmânei până la sfârșitul ei n'am mai eșit din ploi. Temperatura totuși nu e rece, din contră așa de caldă, încât din toate părțile se plâng oamenii, că nu mai este de suferit. Această împregiurare este și pricina, că în sĕptĕmâna trecută n'a fost și în carea sau înainte sau după ameadi sĕ nu se descarce asupra capitalei o vreme grea cu tunete îngrozitoare, cu fulgere teribile și cu torenți de ploaie și ghiață împreunate din când în când cu câte un trăsnet înfricoșat. Asemenea tempestăți ni se raportează mereu și de prin provincii, cari tempestăți nu numai în provincii, dar chiar și în giurul capitalei au cășunat, până acuma puține pagube mari. Avem însĕ nădejdea, că toate aceste tempestăți despre cari nu ne prea uimim, venind la timpul așa dicênd destinat pentru ele, vor trece peste puțină vreme și atunci vom avè timp mai îndelungat dile frumoase și senine, cari întru adevĕr se și așteaptă cu mare nerăbdare. Ploile însĕ au ajutat foarte mult cucuruzelor și au înaintat strugurii. Cartofii au crescut și s'au desvoltat grozav. Otavele cresc vedênd cu ochii și se așteaptă un cosit mânos. Grânele, ovesele, cu un cuvênt toate spicoasele, cea mai mare parte sûnt grigite și foarte bune. Peste tot putem dice după rapoartele, primite din toate părțile, că acest an va fi un an mânos în cereale. Apoi aceasta este punctul principal. Cereale din acest an se vênd deja foarte multe și de cualități escelente în piațele capitalei. Din această împregiurare depositele cerealelor vechi au început a se cheltuì în ruptul capului fiind înbulzite de cele mai noue, a căror prețuri — putem dice foarte moderate — au avut o foarte simțitoare înriurință asupra cerealelor vechi, cari în sĕptĕmâna trecută s'au eftinit cu câte 30—40 cr. per majă metrică. In special notăm următoarele:

Grâul la 60,000 m. m. cu fl. 9.20—9.30; sĕcara cu fl. 7.80—8.20; orzul cu fl. 5.60—6; ovĕsul cu fl. 5.20—5.80; cucuruzul la 13,000 m. m. cu fl. 5.20—5.90; făina nouă trecu ceva mai bine ca cea veche, pentru că este mai eftină; păstăioasele și de astădată n'au avut mare cautare trecênd: mazerea cu fl. 10; lintea cu fl. 11; fasolea cu fl. 7—8; mălaiul cu fl. 7—7.50; sĕmênța de cânepă cu fl. 8—9; sĕmênța de in cu fl. 12 (toate per 100 chilograme); lânile s'au vêndut cu fl. 2—3 per chilogram.

Porcii s'au mai eftinit încâtva și n'au trecut mulți. În târg s'au aflat de vêndare la 60,000 capete între cari din Ungaria de jos 2815, din România 460 și din Ardeal vre-o 100 capete; unsoarea de porc a trecut cu fl. 60; slănina cu fl. 58 și sĕul cu fl. 42—43; spirtul *en gros* cu fl. 33; *en detail* cu fl. 35 per 10,000 litre %; cartofii cu fl. 2.50—3.

Peile de bou cu fl. 110—113; de vacă cu fl. 106—110; de viței cu fl. 180—195; de miel cu fl. 80—86 per 102 dărabe; peile de oaie cu fl. 2.50—3.10; de cal cu fl. 9.50—11 părechea.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 28 August și 6 Octomvre imob. lui Alecsandru Csipkes în Sânmărtin; în 28 Aug. imob. soției lui Stefan Szatmári în Oșorhei (trib.); în 28 Aug. și 28 Septemvre imob. lui Nicolau Puia și ale remasului după Ana Puia în Diod; în 30 Aug. și 30 Septemvre imob. lui Emanuil Grün în Ciongra (judec. cerc. Aiud); în 9 Aug. imob. lui Ioan Ortius în Bălcaci (judec. cerc. Hususĕu); în 30 Aug. și 30 Septemvre imob. lui Ioan Fröllich în Nocrichi (judec. cerc.); în 24 și 25 Aug. apoi 24 și 25 Setemvre imob. lui Vasilie Bruș în Borgo-Suseni și Borgo-Mijloceni (judec. cerc. Năsĕud); în 10 Aug. imob lui Ioan Banfi și soți în Vișag (judec. cerc. Huedin); în 13 Sept. imob. lui Petru Frentzony în Nădăjdia de jos (trib. Deva); în 11 Sept. și 11 Oct. imob. lui Avram Hura în Bala (judec. cerc. Reghen); în 14 Aug. și 13 Sept. imob. lui Stefan Fleischer în Boci; în 13 Aug. imob, lui Constan Mojka în Sântindriș (judec. cerc Teaca); în 25 Aug. și 28 Sept. imob. lui Vasilie Grăuntea în Brașov (trib.); în 7 Sept. și 7 Oct. imob. lui Dumitru Bârză în Săliște (trib. Sibiiu).

Bursa de Viena și Pesta
din 3 August 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	106.95	107.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	82.70	82.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	97.50	99.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	85.25	86.25
Împrumutul drumurilor de fer ung.	124.50	125.45
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	94.10	94.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	93.75	94.—
Obligațiuni urbariale temeșiane	93.25	93.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	93.—	93.70
Obligațiuni urbariale transilvane	93.25	—.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.50	93.75
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	93.75	94.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.75	72.—
Datorie de stat în argint	72.75	73.—
Renta de aur austriacă	86.35	86.50
Sorți de stat dela 1860	130.—	—.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	824.—	824.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	274.10	276.—
Acțiuni de credit austr.	254.—	257.—
Sorți ungurești cu premii	112.—	112.50
Argint	108.60	108.85
Galbin	5.54	5.54
Napoleon	9.36½	9.35
100 marce nemțesci	57.80	57.70
London (pe polița de trei luni)	117.90	117.70

Nr. 151—1880. 3—3

CONCURS.

Pe basa grațioasei decisiuni a măritului Consistoriu archidiecesan român gr. or. al Transilvaniei ddto 17 Iunie 1880 Nr. 1850 B. pentru vacanta parochie de clasa a III Feneșĕl se escrie concurs până la 16 August 1880 inclusive.

Venitul acestei parochii, preste tot în bani socotit, este: 313 fl. 70 cr.

Suplicele de concurs, instruate conform prescriptelor statutului organic §. 13. și a regulamentului provisoriu congresual din 1878 §. 15. lit. c., au a se subșterne la subscrisul în terminul prefipt de §. 16. a acum menționatului regulament.

Cluj, 30 Iunie 1880.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Roșescu m./p.,
protopresbiter român gr. orient.

Nr. 197. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Tibert de cl. a. III-a în protopresbiteratul gr. orient. al Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 4 sĕptĕmâni dela întêia publicare.

Emolumentele sûnt:

Folosința porțiunei canonice stătătoare din 7 jugere 600 st. □ pământ de arat, și 4 jugere de coasă, apoi dela 65 familii române câte o ferdelă de cucuruz și una de ovĕs, de familie, și dela 40 familii neorustice câte o ferdelă de cucuruz, și stola usuată, cari toate computate în bani, dau la olaltă un venit anual de 225 fl. v. a.

În lipsa casei parochiale și a clădirilor necesare economice, aceste se vor închiria din partea comunei bisericesci respective, până la facerea lor.

Goncurenții cu concursele lor instruite în sensul „Statutului organic“ au a se adresa la oficiul protopresbiteral gr. orient. al Cohalmului.

Cohalm, 2 Iulie, 1880.

Oficiul protopresbiteral al Cohalmului, în conțelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Mircea m. p.,
adm: protopresb.

Nr. 106—1880. 3—3

CONCURS.

In urmă prea grațioasei concesiuni consistoriale ddto 1 Noemvre 1879 Nr. 2896 scol. comitetul parochial din Fărău declarând postul de învĕțătoriu la scoala confesională din Fărău de vacant, prin aceasta se escrie concurs cu terminul până la 26 August s. v. a. c.

Salariul învĕțătoresc e:

un loc de cositură în mărime de 2 jugere, și dela circa 70 copii obligați la învĕțământ câte una litră cucuruz sfărmit de fie care copil.

Doritorii de a se aplica la prenotata stațiune învĕțătorească au a'și asterne suplicele sale înzestrate cu documentele prescrise inspecțiunei scolare districtuale gr. or. în Sânbenedic prin p. u. M. Ujvár până la terminul arĕtat.

Fărău, în 1 Iulie 1880.

In conțelegere cu inspectorul districtual de scoale gr. or.

comitetul parochial

Ioan V. Moldovan m./p.,
președinte.

Ad. Nr. 42 1880. [48] 1—3
f. g.

Publicațiune!

Prin aceasta se aduce la cunoscința onorabilului public, **că bunul gimnasiului** român gr. or. din Brad aflătoriu pe teritoriul Mihălenilor dimpreună cu regaliele aparținĕtoare de el — escepționându-se pădurea — se va esarenda pe **6 ani** cu licitațiune publică în **22 August** a. c. st. n. la 2 oare după prânz în edificiul gimnasiului din Brad. Periodul de arêndă se începe cu 1 Octobre a. c.

Condițiunile de licitațiune se pot lua în prospect în cancelaria d-nului advocat al fondului Teodor Pop în Baia de Criș precum și la presidiul comitetului representanței gimnasiale în Brad.

Din ședința comitetului representanței gimnasiului român gr. or. din Brad ținută la 17/29 Iulie 1880.

Presidiul comitetului.

Doctor universae medicinae

Henric König,

medic practic și specialist în obstetricale (de a le moșitului) **și boale de a le femeilor** în

Sibiiu, în *strada Morii Nr. 27.*

Ordinează în fie-care di dela 3—6 oare după ameadi. [47] 2—4

Mașină de trierat cu brațul,

construcție cu totul nouă, cu așternut de metal, pe dric de lemn, în preț de **75 fl.**

Coase cu greblă pentru

cositul cerealelor **3 fl.** se află la

Andreiu Rieger,

[46] 3—3 în Sibiiu.

Redactor respundĕtor: Nicolau Cristea.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 87. Sibiiu, Sâmbătă 26 Iulie 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sînt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 25 Iulie.

Partida lui Kossuth sau cum se numesce în mod parlamentar partida stângei estreme devine din ce în ce tot mai îndrăsneaţă, astfel încât guvernamentalii — pentru a nu-'şi perde „reputaţia“ în ochii alegătorilor maghiari — nu se sfiesc a manifesta cu gura jumătate condescendenţa lor faţă cu principiile kossuthiste, ce tind la disolvarea monarchiei noastre. Mai nainte încă deputatul Pronay, secretarul de stat a lui Tisza, a avut curagiul a declara înaintea alegătorilor sei, că altcum programa partidei lui Kossuth e dreaptă şi adevărată, dar esecutarea ei nu este încă oportună! Acuma încep a venì unul după altul din suita conducătoriului actual al soartei maghiare cu declaraţiuni cam de acest soiu: „Politica partidei din stânga estremă este consecuentă, corectă, conscie etc.“

Aceste se petrec nu numai sub ochii ministrului-president actual al Ungariei, ci precum se vede chiar cu consimţământul lui tacit. „Naţionalităţile“, cari respectează constitutia Ungariei şi păzesc legile ei, sînt urgisite, tocmai fiindcă se provoacă la ele (vedi d. e. şi legea pentru naţionalităţi!) ear' cei chiemaţi în prima linie pentru a păzì legea statului, pe care ei înşişi au adus-o, se incearcă în ţina mare şi în faţa lumei a sguduì chiar temelia, constituţia statului, a cărei destine au a le conduce.

Pune lângă această stare de lucruri sciri despre finanţele Ungariei precum este o telegramă din Budapesta dto 4 August n.: „Resultatul total a percepţiunilor şi erogaţiunilor semestrului prim din anul 1880 e cu 1,857,854 fl. v. a. mai nefavorabil ca în aceeaşi periodă a anului trecut.“ Adauge în sfîrşit la aceste şi corupţiunea grozavă în administraţiune, încât aproape nu e ţi lăsată de Dumneţeu, în care să nu se descopere vre-o defraudaţiune — şi eacă un tablou despre situaţia în lăuntrul Ungariei.

De aceea să se mire omul de acei ce încep a esclama: „Numai dela *Viena* poate venì vindecarea rĕului?! Acolo se realisează deşì cu mare greutăţi — dar' tot se realisează ideea *federalismului*, ideea egalîndreptăţirei popoarelor din Austria. Kossuthistii, ce sporesc nespus pe ţi ce merge la numĕr, vreau să restoarne dualismul: eşire-ar oare independenţa absolută a Ungariei de-asupra?!

Este de dorit ca încurcăturile din afară, care par a trece în curênd pe terenul resboinic, să nu găsească monarchia noastră absorbită de încurcături interne. Cestiunea orientală se desvoaltă cu un tempo accelerat. Tocmai se va preda Porţii *nota identică* a puterilor în cestiunea muntenegreană. Organul semi-oficial din Viena „Wiener Abendpost“ ţice, că nota conţine provocarea îndreptată Porţii, sau a împlinì în restimp de trei săptămâni dela ţiua presentărei notei convenţia din 12 Aprelie a. c. n. prin care s'a fost stipulat cesiunea teritoriului Zem, sau a pune în lucrare până atunci [illegible]
Pentru casul contrar se anunţă înfăţişarea unei flote combinate din năi de rĕsboiu ale puterilor signatare la malul Dulciniei.

Bulgaria — de bună samă la ordinul unei puteri mari nu necunoscute — continuă atitudinea ei nelinistitoare faţă cu România.

Ce va să însemne scirea următoare din Bucuresci dto 3 August: Guvernul român a primit scirea, că în Dobrogea s'au ivit deodată mai multe bande de hoţi, cari au venit din Bulgaria şi stau în legătură cu bandele de hoţi de acolo?

Un decret al regelui Greciei ordină mobilisarea armatei şi conchiamă camera pentru 8 Septemvre n. Anevoie se vor spăria Albanezii de aceste măsuri.

Vorbind despre hotărîrea Porţei de a se împrotivì veleităţilor Greciei „Pol. Corr.“ scrie între altele:

Nu mai puţin este întărită Poarta în hotărîrile sale, prin atitudinea Românilor ce locuesc în Tesalia, şi anume la poalele resăritene ale Pindului, — cari sînt cuprinşi de adêncă amărăciune pentru persecuţiile naţionalităţei, preoţimei şi scoalelor lor de către clerul fanariot şi cari au înăbuşit singuri, încă la 1867, primele încercări de insurecţiune ale Grecilor tesalieni.

Sînt mai multe săptămâni, de când a venit aici (la Constantinopole) agentul de căpetenie a propagandei române, Apostolul Mărgărit, unde a avut numeroase întrevederi cu Kadri şi Abeddin paşa şi în urmă s'a întors la Trikala şi Meţova. Notabilii români s'au adunat spre a asculta vestile aduse din Constantinopole de către Mărgărit, apoi s'au sfătuit mai multă vreme şi a hotărît să facă causă comună cu Albanezii.

Scrisori din Tesalia denotă această hotărîre ca neclintită şi promit manifestarea ei cât mai neîntârţiată prin fapte. Albanezii au arme pentru toţi vrăşmaşii Grecilor, dar mai vêrtos pentru Români.

Afacerea Seeman.

Cele patru cuvinte „Herunter mit dem Fetzen“ (jos cu treanţa) a vicecolonelului Seeman sînt deja de mult cunoscute şi publicului nostru. Mai mult sau mai puţin este cunoscută şi agitaţiunea din presa maghiară contra vice-colonelului, provocările la duel din partea unor domni maghiari şi revocările duelului după esplicările date de vice-colonel, în ce sens a ţis dênsul acele cuvinte. Afacerea însă este departe de a fi cu atâta terminată. Pulberea, ce rescolesce neîncetat afacerea aceasta întunecă şi astăţi orizontul politicei interne din monarchie şi promovează discordanţa între Maghiari şi guvernul unguresc de o parte şi între cercurile armatei comune şi aderenţii acesteia de altă parte.

Este greu a fi profet în o afacere aşa delicată şi care poate avè în împregiurările de astăţi urmări neprevĕţute. Nu afacerea în sine ascunde urmările, ci mijloacele sumuţătoare cu care afacerea este tratată de o parte considerabilă a presei ungaresci. Până la ce grad a înaintat discordanţa între vederile maghiare privitoare la afacerea Seeman şi între ale armatei comune ne spune un articul din „Militär Zeitung,“ care'l reproducem şi noi în următoarele:

„Afacerea ce preocupă aproape esclusiv atenţiunea publică din Ungaria de mai multe septămâni este o simptomă atât de drastică a împregiurărilor ungaresci, încât nu o putem trece în tăcere.

„În Ungaria sînt astăţi denunciările duplă plac la ordinea ţilei. Nimenea nu întreabă, cine este denunciantul, eară miţelia acestei industrii nici că se observă; dacă denunciarea provoacă scandal este binevenită. În chipul acesta a venit „opiniunea publică“ la cunoscinţa afacerei sensaţionale cu steagul dela Agria şi precupeţia a pus mâna pe dênsa cu adevărată sete.

„Dacă n'ar fi un oficier împĕrătesc centrul voluntariu al afacerei întregi am fi remas indiferenţi faţă cu acest lucru, fie el ori cât de nefavorabil pentru cercumstanţele ungaresci în desvoltarea lor. Se pare însă, că în Ungaria înclinarea spre scandal şi-a creat o schemă, după care îşi alege temele şi objectele şi că conform acestei programe a trebuit sub un pretecst oare-care să fie târît în o atare afacere, un membru al armatei.

„Ori cât este de neclară desvoltarea afacerei acesteia până acum, un şir de conclusiuni totuşi se pot deduce, conclusiuni, de cari „representanţii“ onoarei naţionale ungaresci pot fi prea puţin măguliţi. Abstrăgênd dela împregiurarea, că lucrul dela început a trebuit se pară ori şi cărui

---

FOIŢA.

Părţi din ţiarul meu de călĕtorie.

Dacă ne place a asculta să ni se istorisească, din partea amicilor, şi întêmplările unei ţile şi a unei oare chiar petrecute în sesiunea unor evenimente, de ce să nu poată avè ceva interes enumerarea unor impresiuni de călĕtorie mai ales dacă o atare enumerare poate avè pentru cetitori şi ceva instructiv. Această cugetare m'a îndemnat a'mi depune în mânile dvoastre, Domnule Redactor, o parte a ţiariului meu din călĕtoria mea de mai multe săptămâni, ce am intreprins în unele ţări a le monarchiei noastre precum şi în o parte a Germaniei spre publicare în foiţa „Telegrafului Român“. Mărturisesc d-nule Redactor, că mult am hesitat până m'am decis a da publicaţiei o materie, de care nu sum sigur, dacă va interasa sau nu pe publicul cetitor; fac aceasta totuşi, aducându'mi aminte, că D-voastră aţi mai dat loc în foiţa ţiariului d-voastre, paremi-se în anul trecut, unei asemenea materii.

I.

Călĕtoria până la Graefenberg.

Indată ce s'a desprimăvărat m'am ocupat cu ideea, a cerceta în vara aceasta una din scalde, şi fiindcă o parte a scaldelor din patrie le cunoaşcem, m'am decis de astădată a cerceta una din băile Germaniei. Incă de mult am cetit de cultul, ce s'a format pentru cura lui Priessnitz.

Omul acesta trecea într'un timp de un făcĕtor de minuni mai ales, că el a şi făcut multe minuni pe terenul hidroterapiei. Predilecţiunea mea către omul acesta mai ales, că el dintr'un ţeran simplu s'a ridicat la atâta însemnătate, m'a făcut a mĕ decide, a cerceta Greafenbergul, unde instituţiunea curei de apă rece priessniţiană este acasă. Inainte de a vorbì însĕ de această instituţiune priesniţiană aflu de bine a atinge unele momente din călĕtoria până acolo.

Graefenbergul se află situat într'un punct din cele mai estreme ale monarchiei austriace — în Silesia austriaca; de aceea pare fabulos a crede, că în timp de 30 oare poate omul ajunge acolo cu trenul accelerat dela marginea opusă a monarchiei, dela marginile sudice ale Transilvaniei. O impresiune bună face aceasta mai ales asupra omului, care a avut ocasiune a face înainte cu vre-o 10 ani în 2—3 ţile drumul cu osia până la Timişoara şi respective, care inainte cu vre-o 30 ani a făcut în 3 săptămâni drumul până la Viena.

Numai făcênd o reprivire cu timpul scurt de curênd trecut ne convingem, cât am progresat. Iuţala drumului ferat, înţeleg aici trenul accelerat, nu face escepţiune în Transilvania de celelelte ţări; plecând omul dela Braşov la 2 oare după amează a doua ţi la 7½ oare dimineaţa este în Pesta. O sdruncinătură estraordinară a vagonului este cu toate aceste indispensabilă; se vede că Angleuşii la facerea acestui drum au calculat la natura cea dură a Ungurului şi la punga cea goală a lui, ca să i-o şi mai golească. Linia până la Pesta este puţin cercetată de pasageri; de aceea călĕtorind noaptea am putut ocupa locul pentru patru persoane. Gara din Pesta este un cap de operă atât în privinţa frumseţei architectonice cât şi în privinţa soliditătei. Din Pesta călĕtoriul la Graefenberg poate folosì linia, ce trece prelângă Gödöllö prin Ungaria nordică, Rutka-Oderberg sau Viena-Brünn şi Viena-Olmütz. 'Mi am ales a merge încolo spre linia Rutka-Oderberg printre Slovaci. Potrivind a călĕtorì ţiua am avut ocasiune a vedè pe linia aceasta ţinuturile cele mai pitoresci ale Ungariei proprii. Partea aceasta a Ungariei este colinoasă şi muntoasă avênd multă asemănare cu Transilvania; în apropiere de Gödöllö mi se părea, că mĕ aflu prin ţinutul Sighişoarei, ear' mai departe devine terenul tot mai muntos şi înfrumseţat de păduri bine cultivate. Pământul pe văi şi coaste e fructifer şi bine cultivat, vĕţênd pe Slovaci lucrând la sapă câte 30—40 inşi femei şi bărbaţi să-

om cu minte cu totul nepotrivit pentru de a culege lauri în apărarea steagului unguresc, de oarece acesta în realitate n'a fost vătămat; abstragênd dela aceasta, caracterele persoanelor, cari au întrat de nou unele după altele în arenă sau apar şi dispar, dovedesc că nu sûnt togma nepătate.

„Chiar şi unul care pĕtrunde mai puţin, nu se poate îndoì că mai toţi câţi s'au simţit chiemaţi a resbuna onoarea vătĕmată a steagului unguresc, au fost împinşi la chiemarea aceasta de deşertăţiune. Acesti vitezi nu se gêndesc la ceea ce fac, ei se îngrigesc numai a face reclamă pentru persoana lor. Aşi cetì numele în ţiariu, eată deşertăciunea, de care pătimesc foarte mulţi oameni. În Ungaria însĕ, unde presa naţională este considerată drept de evangeliu, este o ţintă a nu fi numai numit în ţiare cu numele, ci lăudat şi glorificat ca luptător viteaz pentru onoarea poporului seu. Pentru astfeliu de ţintă se poate cineva espune într'un duel, mai ales când contrariul probabil este foarte generos.

„O mare parte din acesti eroi naţionali au aflat calea de a se glorifica fără a se espune vre-unui pericul. Când se ţicea prin ţiare, că este începută deja închisiţiunea oficială şi se scia, că vice-colonelul Seemann nu este întru toate domn preste hotărîrile sale prin urmare nu putea accepta dueluri, duelanţii resăriau ca bureţii din pământ. Atunci se afla acì unul sau altul din maiorii de honveţi dela 1848, care doria a'şi înnoì vechia glorie resboinică, colo un concipist subţirel, ca fusul, dincolo un trâmbiţaş dela pompieri şi mai dincolo un săpunariu, cari toţi se însinuau în biroul redacţiunei celei mai de aproape, că şi dênşii vor sĕ se lupte pentru onoarea Ungariei. Însĕ acesti luptători bravi au dispărut din coloanele ţiarelor, îndată ce s'a vĕţut, că este totuşi cu putinţă lupta în realitate. Viteazul se retrage cu curagiu.

„Astfeliu de traşi împinşi în Ungaria pot face reclamă. Firesce că aceasta se poate numai prelângă cualitatea ţiaristicei naţionale de acolo, care se află numai în mâni semitice şi aşa nu se simte obligată a nesuì cătră seriositate şi demnitate; însĕ, că poate sĕ esiste astfeliu de presă, este vina poporaţiunei.

„Modalitatea, cu care a proces contrariul cel mai de multe ori numit al vice-colonelului Seemann, in ori care altă ţeară ar fi reportat gentilomului acestuia cu trecut pătat, cel mai complet despreţ din partea tuturor oamenilor de omenie. Omul acesta, a cărui trecut se constitue din denunciaţiuni şi provocaţiuni, află în Ungaria adevĕratul public, înaintea cărui prin procederea sa sĕ devină de mulţi admiratul erou al ţilei. Un oficier austriac nu poate decât roşind de ruşine sĕ se pună în faţa unui astfeliu de om cu arma de onoare în mână. Biciuşca ar fi aici la locul ei.

„O parte a ţiaristicei ungaresci geruie în afacerea aceasta, o parte mare din ţeară aplaudează acestor actori suspecţi. Aceasta este partea întristătoare din toate câte se vĕd. Aceasta este cu totul potrivită a îngreuia foarte mult şi a amărì soldatului austrica petrecerea în Ungaria.

„Guvernul unguresc privesce indiferent la toate aceste. Nu cercetăm dacă sûnt juste împutările ce i le face presa moderată. La toată întêmplarea guvernul va fi acela, care va avè sĕ se bucure de rodurile cele rele ale şovinismului năpăditoriu,“

Atitudinea Franciei.

Ţiarul „le Temps“ nu înceteză de a se ocupa de atitudinea ce trebue sĕ ea Francia în actuala crisă orientală. În numĕrul sĕu dela 30 Iulie el revine asupra acestei crise şi publică un articul foarte important din toate punctele de vedere pe care'l reproducem şi noi acì în întregul seu:

„Scirea pe care am dat chiar noi si după care comanda demonstraţiunei navale contra Turciei s'ar împărţì între Francia şi Englitera, n'a fost confirmată până acum. Este permis dar sĕ ne închipuim, că ea nu era esactă, şi este permis negreşit sĕ ne felicităm despre aceasta. Adevĕrul e, că nu prea înţelegem cum ar putè sĕ fie împărţită comanda unei flote. Dar aceasta nu era de fapt de cât dificultatea cea mai mică ce suleva scirea ce ne sosise. Nu ne cam plăcea, trebue s'o mărturisim, de a vedè pe Francia luând loc alături cu Englitera în demonstraţiunea despre, care este vorba, şi de a eşi astfel din rendul celorlalte puteri spre a participa la un rol principal. Importă mai mult de cât am putè s'o spunem, ca, în situaţiunea eminimente delicată şi critică, în care d. Gladstone a aruncat Europa, rĕspunderea acestei acţiuni sĕ remână cu totul în sarcina acestui bărbat de stat.

„Puterile semnatare tractatului dela Berlin n'au putut sĕ scape de a rĕspunde la invitaţiunea cabinetului engles, întru cât n'a fost vorba de cât de a confirma nisce otăriri deja luate. Aici era un angajament de onoare. Era cu greu, după ce se dăduseră drepturi şi titluri Muntenegrului şi Greciei, sĕ se lase aceste mici State sĕ easă cum vor putè din încurcătură. De altă parte acţiunea Engliterei în această afacere trebuia sĕ aibă de efect de a provoca resistenţă la Constantinopole, şi prin urmare de a redeschide o crisă, de a readuce în cestiune până şi esistenţa Turciei. Posiţiune crudă, trebue s'o spunem francamente, căci puterile semnatare erau prin aceasta închise în acea dilemă uricioasă, de a lăsa semnăturile lor în nebăgare de samă dacă refusau de a urma pe Englitera, sau de a se arunca în aventuri dacă o urmau prea departe!

„Lucrul cel mai rĕu este, că d. Gladstone, în toate aceste, nu se supunea câtuşi de puţin unor vederi de înaltă politică, ci pe de o parte unor motive de religiositate şi de sentimentalitate înguste, şi de alta unor interese curat de partită. Ajuns la putere în urma unei lungi campanii de opositiune, şi împovărat cu nisce făgăduieli date ne-înţelepţesce în cursul unei lupte înverşunate, d. Gladstone era nevoit sĕ dea satisfacţiune opiniunei care'l adusese la putere şi care triumfase în persoana sa. Era nevoit sĕ facă o încercare cu acest concert european despre care vorbise atâta ca de o soluţiune naturală şi uşoară a tuturor greutăţilor.

„Cu toate aceste nu întârţiă de a observa, că ţinênduse prea puţină samă de oare-care elemente ale cestiunei, d-sa a recunoscut, că Austria nu era nici decum dispusă sĕ se supună unui joc, din care trebuia sĕ profite Rusia. Şi a recunoscut în acelaşi timp, ceea ce numai ignoranţa şi îngâmfarea îi ascunsese până acì, că positiunea luată de Austria în afacerile Orientului se basa pe concursul unei alte puteri, ale cărei intenţiuni era şi mai greu de a fi negligeate. În faţa acestor rea itäţi neplăcute, vĕţênd că'i scapă din mâni concursul grăbit şi unanim ce visase, d. Gladstone a fost nevoit sĕ se repeadă, nu tocmai asupra unui concert restrîns, ci asupra unei uniri mai strînse cu alte doue puteri ale cărei acord îi părea de natură a face sĕ se aplece balanţa europeană în sensul politicei sale. De Rusia, d-sa era sigur; de fapt, ce putea ea sĕ dorească mai mult decât aceea de a vedè readucêndu-se pe tapet tractatul dela Berlin sub pretest de a'l esecuta într'un chip mai complet? Mai remâne Francia, şi tocmai asupra acestui punct sûnt îndreptate de două luni încoace toate sforţările diplomaţiei engleze.

„Chiar dela început d. Gladstone compta pe generositatea noastră, pe cavalerismul nostru, pe simpatia noastră pentru un cabinet aşa ţis liberal, pe dragostea noastră pentru cestiunea greacă. Cine scie dacă n'a comptat în acelaşi timp şi pe realisarea oarecăror alianţe şi oare-căror resimţemente naţionale! Ceea ce e sigur, este, că decepţiunea sa a fost mare. D-sa a găsit Francia foarte ocupată de propriele sale afaceri, foarte desbuimăcită de interveniri ca cea mecsicană ba chiar ca cea italiană, şi prea mult stăpână pe ea însaşi spre a se lăsa sĕ fie ademerită de cuvintele dăruite ale dlui Gladstone. Totuşi d. Gladstone nu s'a desbuimocit încă, nu s'a hotărît sĕ înghiţă surprinderea ce'i pregătiam, şi de acea d-sa se încearcă încă sĕ ne convingă, sau cel puţin sĕ ne compromită. Toată dorinţa sa este de a face pe Francia sĕ iasă din rêndul celorlalte cinci puteri spre a se pune alături cu Englitera, spre a lua partea sa din direcţiunea, şi prin urmare şi din respunderea îngrozitoarei aventuri, în care s'a aruncat el însuşi orbesce. De aceea nici nu ne surprinde când vedem pe d. Gladstone măgulind amorul nostru propriu prin propunerea de a împărţì comanda flotei; ceea ce ne-ar surprinde şi ne ar neliniscì ar fi, ca guvernul nostru sĕ cedee la o încercare de seducere în adevĕr destul de grosolană. In numele ceriului sĕ remânem aceea ce sûntem: una din cele şese puteri semnatare tractatului din 1878, nimic mai mult.“

„Românul.“

Respunsul Porţii la Nota colectivă.

Escelenţă! Subsemnatul, ministru de esterne al Maj. Sale Impĕratului Otomanilor, a avut onoarea a primì Nota, pe care Escel. lor ambasadorii Germaniei, Rusiei, Marei Britanii, Italiei, Franciei şi trimisului Austro-Ungariei 'i-au adresat la 15 curent, în privinţa rectificărei fruntăriilor grecesci. In această notă Escel. lor amintesc despre negocierile directe, cari s'au urmat de două ori, între plenipotenţiarii Otomani şi Eleni, spre a ajunge la o înţelegere asupra acestei cestiuni. Ei declară, că în faţa acestor încercări nefolositoare, puterile desemnate în tractatul dela Berlin au creţut de trebuinţă sĕ'şi propună mijlocirea lor şi au însărcinat pe representanţii lor sĕ se întrunească într'o conferenţă la Berlin, spre a strabilì o fruntărie între Grecia şi Turcia; ei au comunicat subsemnatului testul acelui act, care resumă şi încheie desbaterile plenipotenţiarilor şi cu care acesti din urmă au presentat guvernelor lor traseul, pe care 'l-au admis în unanimitate, pentru ca ele sĕ aprobe aceste hotărîri ale lor şi sĕ le comunice părţilor interesate. In fine Escel. Lor învită pe Poarta, în numele guvernelor lor, sĕ primească linia de fruntării hotărîte în menţionatul document.

Sublima Poartă a acordat o mai serioasă atenţiune esaminărei acestor importante comunicări, şi cu cât ea are mai mare dorinţă sĕ probeze respectul ei pentru ma-

---

pând la cartofi, varţă şi alte verdeţuri în o singură holdă aşa, că mi se părea că la tot rêndul este câte un săpător dela un cap până la celalalt, întrebai pre un soţ al meu de călĕtorie, cum de oamenilor acestora le-a mers veste în lume pentru sĕrăcia lor şi cu toate aceste au câmp bun, roditor şi bine cultivat, la ce mi se respunse, că pământurile nu sûnt ale lor, ci ale dlor şi acei lucrători numai clăcăşesc la acei domni şi ei posed numai margini mici şi neroditoare. Drumul ferat construit foarte solid se ridică în apropiere de Schemnitz la o înălţime însemnată prin păduri, şerpuind pe coaste, trecênd dese tuneluri; în dreapta şi stânga se deschid privitorului panoramele cele mai frumoase de văi, dealuri, lunci, păduri, astfeliu încât partea aceasta întrece cu mult în frumseţă partea dela Petroşeni şi cu puţin stă înderĕpt faţă de Semering. Staţiunea ultimă pe pământ austriac am făcut-o la Oderberg. Dela una şi aceeaşi gară pornesc de aici două linii una pe pământ austriac prin Tropau Hohenstadt-Zöptau şi de aici cu osia 5 oare până la Graefenberg, şi alta pe pământ prusesc până la Ziegenhals, de unde cu osia ajunge omul în două oare la Graefenberg. Am preferit a călĕtorì pe linia din urmă pentru a călca pământ prusesc; de altmintrea aici este o concurenţă mare între o linie ferată şi cealaltă; amploiaţi austriaci dela linia Tropau şi cei prusesci dela cealaltă aflânduse sub coperişul acelei gare se întrec a apuca pe pasageri fie care la sine, din întêmplare am apucat pe mânile unui Prusac, care punêndu-mi mâna pe cofer nu m'a slăbit până nu m'a încărcat pe trenul prusesc. Linia de acì prin Kozel, Neustadt, Neisse, Deutsch-Wett până la Ziegenhals prin Silesia prusească este plină de frumseţa culturii. Silesia prusească se deosebesce de cea austriacă, care este partea mai mică, prin aceea, că cea austriacă e muntoasă (Sudeţii) eară cea prusească este şes, ce se continuă fără întrerupere până la Breslau-Berlin. Câmpul cel bine cultivat este întrerupt de păduri de brad tot aşa de bine cultivate; grădini de pomi nu se vĕd de fel, se pare că pădurile cele frumoase îndeplinesc locul grădinilor noastre.

Pe când eram răpit de frumseţa acestor locuri şi mai ales a pădurilor sĕmĕnate pe câmp, pe atunci eram conturbat în tigneala voiagiului, căci am trebuit la 3 staţiuni în o distanţă de 3 oare a ne muta dintr'un loc la altul, şi aceasta era cu atât mai neplăcut cu cât prevenirea şi curtenirea amploiaţilor prusesci, cari mĕ suprinsese la Oderberg încetă deodată. Eram la Kozel şi trebuia sĕ'mi scot bilet; fiind graba mare cu plecarea trenului mi venì bine, că un amploiat subaltern de pe drumul ferat se oferì a'mi scoate bilet; de aceea scosei cu grabă un cincer (bani de hârtie austriacă) şi'i oferii sĕ'mi scoată biletul necesar până la Ziegenhals, ceea ce după socoteala mea avea sĕ coste 4 marce, va sĕ ţică cam 2 fl, 40 cr. Dându'i aşa dară 5 fl. el ţise cam dur: „nischt genug“ mai scosei un cincer şi eară ţise „nischt genug“ după aceea mĕ uitaiu la el şi observai, că este cu nasul roşu şi se cam clătina de pe picioare; atunci îi luai banii din mână şi mersei însumi a'mi scoate biletul ear' el posomorit striga după mine, „a was, falsches Geld“. Aducându'mi aminte de tractarea bună a amploiaţilor prusesci dela Odorberg 'mi cugetaiu: Neamţul până te apucă apoi te joacă. Seara pe la 9 oare ajunsei la Ziegenhals unde am remas preste noapte. (Va urma).

---

* (Modele vii). După sorginţile oficiale, numerul femeilor, cari servesc în Paris de modele pentru pictori, sculptori şi fotografi, se urcă la cifra de 671. — Intre aceste sûnt 230 italiane, 120 franceze, 80 germane, 60 elveţiane, 50 spaniole, 49 belgiane, 45 engleze, 30 americane, 4 austriace, 2 portugeze, şi o irlandeză. — 130 din aceste 671 persoane au trecut vêrsta de 21 ani, celelalte numeră dela 16 până la 20 ani. După ocupaţie, 60 sûnt actriţe de teatru, 40 modiste, 35 lucrătoare de flori artificiale şi 30 cusutorese. — Celelalte nu au nici o ocupaţie pronunţată; 145 din ele au fost deja pedepsite pentru diferite fapte.

Plata lor pentru o şedere variază foarte mult, începênd dela 2 până la 50 franci.

rile puteri amice, cu care a subsemnat pacea dela Berlin, cu atât mai mult simte trebuința să recomânde justei lor apreciări acea posițiune tot atât de grea cât și încurcată în care se află pusă prin invitațiunea ce i s'a adresat. Sublima Poartă nu se îndoiesce câtuși de puțin despre aceea, că puterile, al căror simțemênt de dreptate îl cunoasce destul de bine și cărora nu le-a atribuit nici odată intențiunea de a vătăma suveranitatea ei, vor primì cu bunăvoință acele observațiuni, pe care subsemnatul este însărcinat a le enuncia ca răspuns la sus menționata notă a Esc. Lor.

De vreme ce a subsemnat tractatul la Berlin, Sublima Poartă nu se mai așteaptă ca, din causa dorinței pentru rectificarea fruntăriilor grecesci, în Epir și Thesalia, să primească dela puterile mijlocitoare o propunere, care să aibă de obiect cedarea unor țări, care aparțin Albaniei, precum a întregei Thesaliei, adecă a întregei văi a Peneului cu ambele sale pante, o cedare, care ar consta într'o anecsare la regatul grec a unui teritor, care este pe jumătate atât de mare, cât întinderea actuală a acestui regat. In menționata Notă Escel. Lor afirmă, că puterile au însărcinat pe plenipotențiarii lor, adunați în conferență la Berlin, ca, în conformitate cu notificările protocolului al 13-lea, să ficseze o linie, care să formeze între Grecia și Turcia o bună și solidă fruntărie defensivă. I pare rău însă, că Sublima Poartă trebuie să observe, că traseul, care este învitat să'l primească, nu îndeplinesce nici decum aceste condițiuni, întru ceea ce o privesce pe ea. De fapt, nimeni nu poate să'i atribue Sublimei Porți idea sau dorința de a dobândì o întindere teritorială cu paguba unui alt stat. De aceea o bună și solidă fruntărie defensivă ar trebuì să aibă de scop de a asigura pe Sublima Poartă contra unor asemenea aspirațiuni vătămătoare și importantele posițiuni stategice, care conferența dela Berlin le-a acordat Greciei, spre esemplu Mezovo, posițiuni de o mare valoare militară, pentru comunicațiunea cu Albania de jos, ar espune provinciile limitrofe la nesce atacuri, față cu care Poarta ar fi neputincioasă. De altmintrelea Sublima Poartă, tocmai având în vedere scopul defensiv nu poate să'și esplice de ce conferența a adoptat de partea Epirului talvegul Kalamei, pe când de partea Thesaliei, în loc de talvegul Peneului, a întins fruntăria până pe coamele pantei de nord a Olympului. Sublima Poartă se mărginesce la aceste puține observațiuni întru ceea ce privesce partea strategică a traseului produs de conferență.

Privită din punctul de vedere politic, realisarea proiectului acestui traseu ar avè de consecință mari greutăți și 'i-ar impune sublimei Porți nesce sacrificii, cărora îi este peste putință să se supună. De fapt, cum 'i ar fi cu putință să consimtă la cedarea Ianinei, pe care Albanesii, cari după esemplul celor l'alte naționalități ale imperiului se consideră ca o rasă proprie și nu mai puțin înteresantă ca ele, au privit'o în toți timpii ca o capitală a Albaniei de jos și a cărei posesiune ei o apără, după cum se scie, cu atâta îndărătnicie? Nu este oare vedit că, dacă suplima Poartă s'ar decide să sacrifice un oraș atât de important din toate punctele de vedere, aceasta ar avè de consecință serioase complicațiuni, prin care s'ar compromite pacînica esercitare a autorității ei în această parte a Turciei europene, va fi oare cu putință suplimei Porți să isgonească pe Albanesi și din alte ținuturi, și mai ales din localitatea Ceamur, care este esclusivamente locuită de Albanesi mahomendani! și de partea Thesaliei Poarta nu s'ar afla în facia unor greutăți de o mai mică importanță. Acolo se află Larissa, un oraș foarte populat important ai cărui două treimi de locuitori sûnt Mahomedani, și care este împresurat de un șir de sate și districte mohamedane. Ar fi oare nemerit ca, pe când puterile creștine din Europa arată o mare ingrigire pentru un regat creștin, Maj. Sa sultanul, care este calif și cap al religiunei masulmane, să meargă atât de departe în cât să sacrifice un oraș mare și esclusivamente musulman și să nemulțemească prin aceasta nu numai pe locuitorii acestui oraș, cari implorâ în acest moment spriginul sultanului, ci pe toți Musulmanii? Dacă totuși Larissa ar fi cedată Greciei, apoi poporațiunea musulmană ar emigra, precum a emigrat și altă dată din regatul grecesc, unde nu se mai află actualmente de cât vr'o ḑece familii masulmane, cari locuesc în Chalcio. In curênd ar devenì completă căderea și ruina unui oraș, astăḑi foarte poporat și înflorind. Aceasta probeaza, că partea politică a unei rectificări de fruntării între Grecia și Turcia merită o considerațiune cu totul specială, ceea ce a recunoscut deja însuși primul plenipotențiar al Franciei, d-l Waddington, care a luat inițiativa acestei propuneri în sênul Congresului, când mai târḑiu, în calitatea sa de președinte al consiliului de ministrii, și ca ministru de eterne, nu hesită a recomanda celor-lalte puteri o linie de fruntării prin care se escludea cedarea localității Ceamur către Grecia. Dacă d-sa a consimțit la această escludere, apoi sigur, că a făcut aceasta în vedearea complicațiunilor, ce ar provoca sigura resistență a Albanesilor. Sublima Poartă este în drept a crede, că cele lalte puteri nu pot de cât să împărtășească acest punct de vedere al d-lui Waddington, și că nici una din ele nu trebue să dorească anecsarea violentă a unei poporațiuni musulmane contra voinței și, mai ales, în considerațiunea, că ea este destul de tare, se facă din această anecsare un isvor de pericole și de turburări.

Subt-semnatul, supuindu-vè Esc. Voastre consideraținile de mai sus, este autorisat a declara, că Poarta din condescendență pentru puterile amice, este totuși dispusă să facă oare-care concesiuni regatului elen și să se înțeleagă cu puterile pentru grăbirea unei soluțiuni satisfăcetoare și definitivă în această cestiune. De altă parte comptând pe simțimêntul de echitate al puterilor, care n'au recunoscut nici o dată drepturile, de suveranitate al Porței, ea se ascepta, ca puterile să nu recunoască nici dreptul ei necontestabil, de a lua parte la stabilirea liniei definitive a fruntărielor Greciei, subt același titlu, cu care a luat parte la stabilirea fruntăriilor Serbiei și Muntenegrului, și că puterile vor aprecia motivele, cari pun pe Poartă în necesitatea, de a stărui în manținerea Ianinei, Larissei, Metzovului și a altor localități locuite de o numeroasă populațiune masulmană. Subt-semnatul este însărcinat de guvernul său, să esprime Esc. Voastre speranța, că observațiunile cuprinse în această Notă-răspuns, vor fi luate în consideraţiune de guvernul Esc. Voarstre și să roagă prin mijlocirea Esc. Voastre pe puterile mijlocitoare să binevoească a împuternicì pe representanții lor în Constantinopole, să se înțeleagă cu Poarta spre a înlesnì negociările atât asupra stabilirei definitive a traseului cât și asupra punctelor secundare și amênuntelor, cari sûnt legate de această cestiune. *Abbedin.*

Varietăți.

* (Contractul matrimonial) al prințului de coroană Rudolf fiind provḑut de curênd cu subscrierea Majestății Sale împăratului — după cum ne spune „Bohemia“ — s'a trimis în 1 August din Ischl la Viena.

* (În ministeriul r. ung. de justiție) au început sub președința ministrului de justiție pertractările asupra regulărei procedurei înaintea judecătorielor cercuale în casuri de delict și transgresiune.

* (Comitatul Sibiiu). În 10 August n. comitetul comitatens va ținè adunarea generală, în carea vor venì la desbatere 8 obiecte.

* (O carte importantă). Dl Parteniu Cosma, advocat și deputat dietal, a avut, precum este bine cunoscut cetitorilor, un rol primariu în întreg decursul desvoltărei cestiunei agrarie. Zelosul apărătoriu al intereselor naționale române vine acum a preda publicului o carte, care cuprinde toate „*Datele referitoare la regularea de posesiune în Transilvania și părțile adnecse,*“ într'un tom 8° de VIII + 215 pagine, tipărit în tipografia archidiecesană de aici. Sumariul materiei, ce altcum partea cea mai mare e reprodusă după „Telegraful român,“ este pe lângă „Darea de seamă“ a autorului următoriul: I. Proiect de lege etc., II. Proces verbal luat în conferența prealabilă a jurisconsulților români etc. (în Cluj); III. Proces verbal luat în conferența juristilor români etc. (în Sibiiu); IV. Petițiunea juristilor români din Transilvania etc.; V. Desbaterea în dieta Ungariei etc.; VI. Articlul de lege XLV: 1880 etc. Dl autor merită deplină recunoscință pentru zelul, cu care a esecutat opera încredințată d-sale de către presidiul conferenței juristilor români din Transilvania.

Cartea se poate procura dela autorul în Sibiiu cu prețul de 1 fl. v. a. pentru neiuristi.

Juriștii români adunați la conferența din Sibiiu au decis, ca memorandul conferenței să se tipărească și să se trămiță la toți juriștii români din patrie, cu provocarea, ca și cei ce au absentat dela conferență să contribuească la spesele biroului, ear' prisosul să se plaseze la un institut de bani spre fructificare până la alte dispositiuni, eventual pentru o reuniune a juriștilor români. Unii din cei presenți au contribuit spre acest scop câte 2 fl. și cel puțin atâta s'a impus autorului să ceară și dela ceilalți. De oarece cartea dlui Cosma nu cuprinde numai memorandul, ci toate datele referitoare la regularea de posesiune în Transilvania și părțile adnecse, *juriștii* vor avè de a trămite pentru carte cel puțin 2 fl. v. a. la adresa autorului.

Toți câți sûnt numai cât de puțin interesați de cestiuneaagrarie nu vor întârḑia, sûntem convinși, a'și procura această carte folositoare.

* (Casina din Sibiiu) arangiază în 18 August n. pentru membrii sei un bal în sala otelului „Împăratul Romanilor“. Începutul la 8½ oare.

* (Publicare). Comitetul cercual al Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român din despărțêmêntul I al Brașovului și Treiscaunelor își va ținè adunarea generală Duminecă în 31 August a. c. st. v. în Cernatul Săcelelor, la care sûnt învitați domnii membri ai Asociațiunei, precum și agenturile comunale cu colectele lor, și în fine toți Românii binesimțitori.

Brașov în 24 Iulie 1880 st. v.

Ioan Petric m./p.,
prot. și direct. comit.

* (Earăși afacerea lui Seeman). Comitetul municipal din Agria în ședința ținută în 1 August n. a hotărît în unanimitate, a îndrepta la adresa ministrului-president o nouă representație în cestiunea steagului. Representația scrisă într'un ton foarte aspru, declară procederea vice-colonelului Seeman ca urmată cu intenție și plan, deoarece el la două ocasiuni a ordonat depărtarea steagului unguresc. Comitetul declară mai departe, că n'a încredințat unor persoane singuratice representarea sa, și că asteaptă o satisfacție numai dela guvernul constituțional. Comitetul numesce procederea lui Seeman, care dela reîntoarcerea sa a ordinat, ca miliția să stee gata în permanență, o purtare vătămătoare, provocătoare, ce pricinuesce o ferbere mare între locuitori. Comitetul în sfêrșit urgează resolvarea cea mai grabnică a representației anterioare, îndreptată ministrului în afacerea aceasta.

„Egyetértés“ comunică din Káposvár: Congregația ținută astăḑi a comitatului Somogy a hotărît la propunerea lui Emeric Szalay o representație către dietă pentru crearea unei legi, care pedepsesce vătămătorii emblemelor naționale și a ideei de stat unguresci întocmai ca *crimen laesae maiestatis.*

* (Asentare de cai). Ministrul de resboiu r. u. a trămis tuturor jurisdicțiunilor planul, după care are să se asenteze numerul cailor de lipsă pentru casul de mobilisare.

* (Prinderea lui Pausz). Precum aude „Südungar. Bote“, se adeveresce scirea despre prinderea ginerelui ministrului r. ung. de honvḑi. Pausz fu prins în Bucuresci și va fi poate transportat la Caransebeș.

* (Profesorul Hebra), dela facultatea de medicină din Viena, un medic de renume european, a murit în 5 August n.

* (Un defraudant). Senatorul dela magistratul din Satumare, carele după numele seu „Springer“ se vede a fi un Jidan — se înțelege Maghiaron — după ce ca referent în afacerile de dare a defraudat mai multe sume însemnate din banii comitatului, a luat lumea în cap și s'a făcut nevḑut.

* (Grozave rupturi de nor) s'au întêmplat, după o telegramă dto Viena 5 Augus n., în *Moravia de nord.* Orașe și sate întregi sûnt inundate.

* (Șase milioane). Magistratul din Budapesta împrumută dela banca comercială din Pesta suma de 6 milioane fl. v. a. pentru comuna Budapesta. Contractul de împrumut este deja perfect și banca comercială în urma acestui contract este obligată, a solvì orașului din împrumutul contras în restimp de 4 săptămâni 1 milion, apoi până în 1 Noemvrie a. c. 2 milioane și celelalte 3 milioane în două rate de câte 1½ milion și adecă una rată până în 1 Martie 1881 și a doua până în 1 Septemvrie aceluiași an.

* (Dările în Budapesta) încassate în luna lui Iulie din anul acesta sûnt mai puține ca în luna lui Iulie din anul trecut. Atunci s'au încasat adecă 495,533 fl 7 cr., acuma însă numai 373,227 fl. 87 cr., va se ḑică cu 122,305 fl. 20 cr., mai puțin ca în Iulie 1879. Spre încassarea sumei de 104 fl. mii s'au ținut numai în Iulie a. c. la 3000 de licitațiuni. Apoi nu stăm bine în Ungaria?!

* (O vijelie grozavă) a domnit în 30 Iulie în satul Lele din comitatul Somogy. Trăsnetul s'a descărcat de repețite ori și aprinḑênd la deputatul Emerich Szalay pe locul de înblătit o jireadă de paie și mai mult grâu, a omorît într'alt loc 2 fete și a speriat și nesce cai, cari in fuga lor necontenită au vătămat de moarte pe cărăușul și stăpânul lor.

* (Trăsnet). Din Mercurea se scrie, că în 3 August n. a trăsnit în comună și s'au aprins 2 șuri.

* (Timpul). De Mercuri seara temperatura s'a răcit binișor; timpul e noros, dar și rece în Viena, în Ischl, în Agram, în Budadesta, așa ḑice „P. Ll.“ Pe la Sibiiu încă o simțim și vedem, că e rece.

Posta din urmă.

Din Cetigne se telegrafează la „Deutsche Zeitung“: Comandantul dela Antivari, voevodul Sava Petrovici, raportează că Albanezii de pe Mofara-Planina și la Crivari primesc neîncetat succursuri. Prin aceasta posițiunea voevododul ui Giurovici la Dobravoda e periclitată. Ministeriul de resboiu Plamenaț a dispus numai decât întărirea fortăreței dela Antivari cu 2000 oameni, a ordinat însă tot odată aspru a remânè în defensivă. La Tusi, dela 28 și 30 Iulie, este linisce. Albanezii întăresc tabăra lor dela Fundina cu șanțuri.

Bursa de Viena și Pesta

din 5 August 1880

	Viena	Pesta
Renta de aur	107.75	107.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	82.90	83.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	98.50	98.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	85.75	86.25
Împrumutul drumurilor de fer ung.	124.25	125.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	94.—	94.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	93.75	94.—
Obligațiuni urbariale temeșiane	93.25	93.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	93.—	93.60
Obligațiuni urbariale transilvane	93.—	—.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.50	94.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	73.50	94.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.—	72.—
Datorie de stat în argint	72.92	73.—
Renta de aur austriacă	86.75	86.75
Sorți de stat dela 1860	130.75	130.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	820.—	823.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	275.20	275.—
Acțiuni de credit austr.	253.—	254.—
Sorți unguresci cu premii	112.50	112.50
Argint	108.50	108.80
Galbin	5.53	5.54
Napoleon	9.33½	9.35
100 marce nemțesci	57.60	57.65
London (pe polița de trei luni)	116.50	117.65

Economic.

Sibiiu 3 August n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.60—8.60; grâu sécărej fl. 6.10—7.10; sécară fl. 4.40—4.80; Orz fl. 3.50--4; Ovés fl. 3.30—3.70 Cucuruz fl. 4.50—4.90; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.10--1.30; Semență de cânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 6.50—7.50; Linte fl. 11.—12; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.50; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 32—35; Séu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Séu de luminări fl. 23—25; Luminări de séu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 1.05--1.15; Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.25 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viței 36—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; oauĕ 10 de 20 cr.

Arad, 31 Iulie n. Pro hectolitră: grâu fl. 9—10.50; sécară fl. 7.50--7.80; orz fl. 5; ovés fl. 4.80—5.20; cucuruz fl. 6.50; Spirt *en gros* fl. 32—33; *en detail* fără vas cu fl. 33.25 și cu vas cu tot cu fl. 35.25 per 100 litre %.

(Esportul vitelor din România). Intr'unul din numerile trecute — scrie „Curier. Financiar“ — am esprimat temerea, că guverul ungar, acum vre-o două luni, permițênd în fine trecerea oilor și a produselor lor din România în Ungaria sub o carantină de 15 oare, când va sosì timpul favorabil acestui ecsport, va lua earăși mĕsurile prohibitive pentru a protege esportul vitelor sale spre occident. Am atras atențiunea guvernălui de a regula la timp și în definitiv cestiunea, astfeliu, ca se avem și noi ceva în schimb din convențiunea comercială încheiată cu vecinul imperiu. Se vede însĕ, că oamenii nostri dela guvern au avut alte cestiuni mai urgente de regulat, s'au că dau o prea micâ atenție unor atât de importante cestiuni economice, de care profit așa de bine cunoscĕtorii nostri vecini. Ni se assigură in mod positiv, că cu începerea dela 1 August st. n. adecă cu începerea de astădi, guvernul ungar a dispus, printr'un decret publicat în foaia oficială din Budapesta, închiderea frontierei pentru ecsportul din România de oi, lână etc. sub cuvênt, că ar ecsista molima în țară. Sûntem autorisați a declara acì, că cumpĕrători belgiani și francesi pe lângă alți speculanți indigeni, au fost și sûnt amăgiți de manopera guvernului ungar, care a deschis frontiera atunci, când scia bine, că nu este timpul pentru ecsport, ear care o reinchide acuma, când a sosit acel timp, pentru ca vitele și produsele noastre sĕ nu poată face concurența vitelor și produselor lor din Ungaria. Atragem ear din nou atenția guvernului asupra acestei importante cestiuni puindu-i în vedere, că ecsportul oilor și lânăi noastre în Ungaria se urcă la vre o 200 mii galbeni pe an, și cu frontierile Ungariei închise, pagubele producĕtorilor nostrii vor fi imense.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 3 Septemvre și 11 Octomvre imob. lui George Răduț în Nirașteu (trib. Mureș-Oșorhei); în 10 August imob. lui Iosif Benkö și soți în Ocna Dejului; în 1 Septemvre și 1 Octomvre imob. remasului după Maria Măguț în Dobricul-Lăpușului (trib. Dej); în 10 August imob lui Ioan Hügel în Dârlos (trib. Ibașfaleu); în 27 August și 29 Septemvre imob. lui Mihail Konya și soți în Borosneul-mare (judec. cerc. Sângiors); în 20 Septemvre și 20 Octomvre imob. lui Gustav Paksy în Iankofalva (judec. cerc. Székelyhid); în 21 August imob. lui Emerich Pechi în Fodora (trib. Dej); în 3 Septemvre și 11 Octomvre imob. lui Francisc Fekete în Sânmiclăuș (trib. Oșorhei); în 16 August imob. lui Ludovic Hegedüs (judec. cerc. Sângiors); în 30 August și 30 Septemvre imob. lui Teodor Fliman în Irăniș; în 30 August și 20 Septemvre imob. lui Mitru Florea și soți în Irăniș (judec. cerc. Huedin).

Nr. 2277 Plen.—1880. 1—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele stipendii:

a) din fondul mogaean: un stipendiu pentru studenții la vre-o universitate sau institut politechnic, de 500 fl.

b) din fundațiunea francisc-iosefină: două stipendii de câte 60 fl. pentru scolari la gimnasiu, scoala reala sau comercială:

c) din fundațiunea cologiană: două stipendii de câte 60 fl. pentru studenții români gr. or. la ori ce institut. Pentru conferirea acestora se escrie concurs cu terminul până la 23 August a. c. vechiu.

Doritorii de a obținè vre-unul din aceste stipendii sûnt provocați, a subșterne la consistoriul archidiecesan până la terminul pus cererile sale instruite:

1. Cu atestat de botez și adeverință, că sûnt Români gr. or.

2. Cu testimoniu scolastic de pe semestrul espirat, și în fine,

3. Cu testimoniu despre starea materială a lor sau a părinților lor.

Se observă, că la conferirea stipendiilor din fundațiunea cologiană se vor preferì, conform actului fundațional, *ceteris paribus*, tinerii din opidul Abrud, apoi preste tot cei din munții apuseni, ear' în lipsa acestora și alți tineri români gr. or. din archidiecesă.

Sibiiu, 16 Iulie 1880.

Dela consistoriul archidiecesan gr. or.

Nr. 196. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Birtik de clasa III; protopresbiteratul gr. or. al Zarandului, se escrie concurs în urma concesiunei venerabilului consistoriu archidiecesan de dtto 5 Februarie 1880, Nr. 247/B.

Emolumentele împreunate cu această parochie sûnt dela 90 case câte o ferdelă de cucuruz sfârmit, folosirea cimiteriului în mărime de un jug și stolele bine regulate, care toate computate în bani dau un venit anual aproape la 320 fl. v. a.

Concurenții la această parochie au a'și instrua petițiunile în sensul „statutului organic“ și a le trimite oficiului protopresbiteral gr. or. al Zarandului în Brad (Hunyádmegye) până în 26 August a. c. când espiră concursul.

Brad în 22 Iulie 1880.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Nic. I. Miheltianu m. p.,
prot. gr. or. al Zarandului.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoreasă, la scoala română de fetițe greco-orientală din Câmpeni, se escrie concurs, până la 20 August a. c. st. vechiu.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 400 fl. v. a. solvind în rate lunare, anticipative.

2. Cuartir în natură, ori 10% după salariul anual,

3. 10 metrii cub. de lemne, din cari se va încălzì și scoala.

Concurentele au de a constata:

a), că au absolvat vre-o preparandie, cu succes bun;

b) că au atestat de cualificațiune,

c) că sûnt Române gr. or. și că possed și limba maghiară.

Concursele astfeliu instruite, sûnt de a se asterne până la terminul indicat, subscrisului oficiu protopresbiteral în Abrud.

Comitetul parochial gr. or.

Câmpeni în 13 Iulie 1880.

Simeou Pasca, m./p., președinte. **Ioan Palade,** m./p., notariu.

Cu conțelegerea oficiului protop. gr. or. al Zlatnei superioare.

Ioane Gall m. p.,
protopop și adm. gr. or.

1—3

Nr. 138. 1—3

CONCURS.

Devenind vacante posturile de învĕțători în comunile mai jos însemnate, se escrie concurs pentru ocuparea acelora cu terminul până la 30 August a. c.

1. La Herman pentru clasa a III-a cu salariu de 250 fl. v. a. din cassa alodială, cu prospect de 300 fl. și ⅓ din stola parochului ca cantor, și dela toată familia câte 7 litre bucate, ear' dela neorustici câte 25 cr., și locuință în edificiul scoalei.

2. La Dobârlĕu cu salariu de 130 fl. v. a. în bani și bucate, avênd sĕ poarte și servițul de cantor la biserică, și cuartir gratuit în edificiul scoalei.

3. La Uzun, cu salariu de 130 fl. v. a. în bani, bucate și lemne, și locuință gratuită, pentru care emolumente va servì și ca cantor în materă și filii.

4. La Apața cu salariu de 60 fl. v. a. în bani, computându-se și venitul stolei preoțesci ⅓ pentru servițiul cantoresc.

Dela concurenți se cere sĕ aibă cel puțin 4 clase gimnasiale, ear pentru postul din Herman 4—6 clase gimnasiale, cunoscința limbei germâne și maghiare, apoi a cântărilor bisericesci și a musicei vocale pentru formarea unui cor, și sĕ fie și cleric.

Concurenții vor adresa petițiunile lor la subscsisul provĕdute cu documentele necesare.

Brașov, 12 Iulie 1880.

Inspectoratul scolelor rom. ortod. din protopresbiteratul al II al Brașovului:

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

Ad. Nr. 42 1880. [48] 1—3
f. g.

Publicațiune!

Prin aceasta se aduce la cunoscința onorabilului public, **că bunul gimnasiului** român gr. or. din Brad aflătoriu pe teritoriul Mihălenilor dimpreună cu regaliele aparținĕtoare de el — escepționându-se pădurea — se va esarenda pe **6 ani** cu licitațiune publică în **22 August** a. c. st. n. la 2 oare după prânz în edificiul gimnasiului din Brad. Periodul de arêndă se începe cu 1 Octobre a. c.

Condițiunile de licitațiune se pot lua în prospect în cancelaria d-nului advocat al fondului Teodor Pop în Baia de Criș precum și la presidiul comitetului representanței gimnasiale în Brad.

Din ședința comitetului representanței gimnasiului român gr. or. din Brad ținută la 17/29 Iulie 1880.

Presidiul comitetului.

Neoplanta. 1875. Medalie de argint.

Seghedin. 1876. Medalie pentru merite.

CLOPOTE

DE TOATĂ MĂRIMEA

pe lângă hotărîrea prealabilă a sunetelor lor.

Cu deosebire recomandă **clopotele găurite,** inventate de dênsul, a căror sunet este mai adânc decât acelor de construcțiunea vechie și care, fiind de 100 punți, sûnt asemenea celor de 140 punți de construcțiunea vechie.

Se află totdeauna în deposit clopote, dela mărimea cea mai mică până la 50 chilogr., precum și de **proasce portative** și **de mână.**

Se recomandă pentru comande cât de multe

[43] 3—12

Antonie Novotny
în Timișoara.

UMRATH & COMP. în BUBNA lângă PRAGA,

fabrică de mașini agricole,

se recomândă prin specialitățile lor renumite prin o **esecutare foarte solidă, umblet ușor** mare **productivitate** și **treerat curat** a

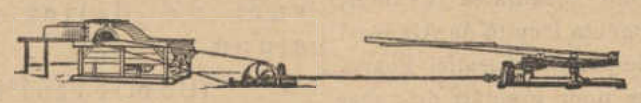

mașinilor de treerat cu brațe și cu vêrtej

pentru 1 până 8 cai sau boi,

atât **locomobile** cât și **stabile,** premiate cu întâiul premiu la esposiția agronomică din acest an în Praga. Mai departe fabricăm noi în mărimi diverse:

Ciururi de bucate, mașini pentru tăiat paiele, mori pentru sdrobit etc. etc.

Cataloage ilustrate în limbile țĕrei grătuite și franco. [42] 12

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 88. Sibiiu, Marți 29 Iulie 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 28 Iulie.

Mai pre sus de ori ce îndoială este crescerea și întărirea continuă a partidei Kossuthiane. Foile maghiare ale „opositiei unite“ fac pe ministeriul Tisza responsabil pentru această aparițiune; ele uită însĕ, că pĕcătuesc în privința aceasta cel mai puțin tot atâta ca și guvernul maghiar actual. Mai deunădi am fost în positie de a constata, cum d. e. „*Pesti Napló*“, foaia de căpetenie a opositiei unite și odinioară organul principal al partidei deákiste, discută deadreptul asupra esistenței monarchiei noastre cu o — francheță, ce te pune în uimire, deoare-ce crezi a audi vorbind pe însuși „marele ecsilat“ Ludovic Kossuth.

Adevĕrat este, că avênd în vedere ori ce partid *maghiar*, fie guvernamental fie opositional, poți cu drept cuvênt esclama „*peccatur intra et extra muros*“, încât adecă se poate constata o sporire bătĕtoare la ochi a Kossuthismului. Elementele *nemaghiare* vezi bine nu contribue de loc la această sporire: ele se țin de lege și scim cu toții prea bine cum li se resplătesce atitudinea lor cea credincioasă de cătră „păzitorii legei“.

Au trecut deja ani la mijloc, de când observăm la presa română de dincolo de Carpați, cu deosebire cea guvernamentală, o reservă — trebue sĕ mărturisim — chiar stranie față cu jalnica stare, în care se află frații lor din Transilvania și Ungaria. Se vedea o deosebită îngrigire dincolo de Carpați, ca nu cum-va prin vre un cuvênt de reprobare a purtării stăpânitorilor nostri, publicistica României sĕ stĕrnească în sferele înalte ale monarchiei noastre oare care bănueală, fie cât de mică, în privirea politicei esterne a României față cu monarchia noastră. Nu ne vom oprì asupra atitutidinei contraților nostri de dincolo de Carpați; ci presupunem că-'și vor fi avênd temeiurile lor, dacă ignorează suferințele noastre. Cu atât mai mult se va însemna următoarea espectorațiune a „Telegrafului“ din Bucuresci, a unei foi despre care se scie, că are legături cu guvernul actual al României. Foaia română oficioasă scrie în primul sĕu Bucureci dto 22 Iulie precum urmează:

„După limbagiul ce ținură diarele, cele mai acreditate austriace și ungare, se pare că însași monarchia Habsburgilor ar fi amenințată de un resbel. Diarele vienese acusă pe comitele Andrássy, care prin politica sa a isolat pe Austro-Ungaria de toate puterile cele mari și a făcut-o sĕ se vîre printre popoarele slave din peninsula balcanică, ca cum nu ar fi avut destul de lucru cu cele ce are deja sub coroana sa. Diarele ungare sûnt mult mai desperate; ele vĕd deja resbelul cu Rusia la porțile monarchiei. Astfel „Pesti-Naplo,“ unul din diarele cele mai autorisate din Pesta dice, că acest resbel, care este foarte apropiat, va fi un resbel de viață sau de moarte pentru monarchie în genere și pentru Unguri în particular. „Căci odată învinși,“ dice el, „vom fi împărțiți.“

În desperarea sa, diarul unguresc cere dela guvernul seu sĕ se înțeleagă cu România și a'și face din aceasta o aliată, cu condițiunea însĕ, ca noi sĕ fim „leali“ și sĕ renunțăm la dorința ce am fi avênd, dice el, de a ne vedè uniți cu Românii de peste Carpați.

Limbagiul diarului unguresc nu poate sĕ ni se pară decât foarte curios din toate punctele de vedere. Abstracțiune făcênd de „dorințele ce am fi avênd noi“, cum poate sĕ ni se impună condițiuni pe cât timp Ungurii cred, că le-am putè fi de veri un ajutor și de vreme ce ei vin la noi? Și apoi cum pretind ei a se înțelege cu România și nu caută mai întâiu a se împăca cu Românii de peste Carpați, aruncați din nenorocire de soartă sub coroana sântului Stefan?

Și, la urma urmelor, putem noi oare împedeca pe Românii de peste Carpați de a nu avè și ei dorințe și a le împune sĕ'și înăbușească simțemintele lor?

Dacă, după cum susțin diarele unguresci, un resbel cu Rusia este foarte apropiat, apoi pot sĕ fie siguri, că singurul ajutor ce 'l-ar putè avè va fi din partea Românilor de peste Carpați. Spre a putè însĕ compta pe dênșii, ar trebuì sĕ se pună odată pentru totdeuna capĕt persecuțiunilor de tot feliul la care sûnt espuși din partea autorităților unguresci. Dacă Românii au fost până la 1866 cei mai credincioși supuși ai coroanei Habsburgilor, causa este, că n'au fost persecutați întru nimic; li s'a lăsat limba națională prin scoale, prin tribunale și prin toate autoritățile comunale. Făcut-au și Ungurii tot astfel? Urmat-au și ei aceeași cale? Nici decum. Prin urmare nici n'au dreptul, a cere, ca Românii de peste Carpați sĕ se sacrifice cu aceeași abnegațiune pentu causa ungară în 1880 poate precum s'au sacrificat în 1848 pentru cea austriacă.

De simpatia Românilor de acolo ar trebuì Ungurii sĕ caute a se asigura mai întâiu, ear nu de alianța României, care trebue a îngrigì sĕ fie bine cu toate puterile cele mari și care va lua la trebuință atitudinea aceea, pe care o va crede mai corespundĕtoare cu interesele sale.

Ungurii, la 1866, ca sĕ ajungă la dualism, au trădat în bătălia dela Königsgrätz interesele monarchiei depunênd armele. Și cu toate aceste ei se bucurau și înainte de 1866 de multe libertăți, de care sûnt lipsiți astădi Românii, și nu erau espuși din partea autorităților austriace la vecsațiunile de tot felul, la care sûnt espuși Românii astădi din partea autorităților maghiare.

Sĕ nu se creadă, că dacă dicem aceste cuvinte, o facem din punctul de vedere de a îndemna pe Români sĕ imiteze astădi purtarea Ungurilor din 1866. Nici decum, și mai ales că nu 'i credem în stare de o asemenea acțiune. Dar oare celelalte naționalități, precum Sêrbii, Croații, Boemii, Moravii etc., cari toți sûnt de rasă slavă, n'ar fi în stare sĕ adopte aceeași procedare ca Ungurii? Eacă unde este pericolul cel mare pentru Austro-Ungaria, și de aceea ar fi mai nemerit, chiar mai înainte de a se ivì vre-un conflict, sĕ caute Ungurii a se asigura de simpatiile Românilor de acolo, precum Austria umblă a se asigura de acele ale celorlalte naționalități de sub coroana sa, acordându-le diferite privilegii, până și portofoliuri în ministeriu,

Decât a se adresa la România, „Pesti Naplo“ ar face mult mai bine sĕ îndemne pe guvernul maghiar a revenì asupra mĕsurilor luate în privința întroducerei limbei maghiare, ca limba oficială, prin toate autoritățile, ba chiar și prin scoalele, pe care Românii le întrețin cu cheltuiala lor.“

Pe peninsula balcanică vedem o inarmare generală. Grecii precum am raportat deja, mobilisează. Albanezii atât cei din Epir și Tesalia, cât și cei din Albania de nord fiind concentrați în Tusi, își înmulțesc pe di ce merge materialul de oameni și de arme. Muntenegrenii sûnt deja în numĕr de 12,000 între Podgorița și Tusi. Turcia însași la aparență se învoiesce cu cedarea Dulciniei; ba se oferă a lua chiar însași parte la demonstrația cu flote. „Deutsche Zeitung“ din Viena însĕ privesce acest ofert al Porței ca o adevĕrată ironie. Și „Glas Crnagorca“, organul muntenegrean are dreptate, când nu așteaptă nici un resultat dela demonstrația cu flote, deoarece „cu năi nu te poți suì pe munți“ sĕ combați; ear' trupe de debarcat corăbiile nu vor purta cu sine, căci astfel s'a statorit între puterile signatare. Muntenegru va trebuì deci sĕ se razeme pe propriile sale puteri pentru combaterea Turcilor, care stau la spatele Albanezilor.

FOIȚA.

Părți din diarul meu de călĕtorie.

(1 Urmare).

Ziegenhals este o cetate mică aproape de granița austriacă. Aspectul cel frumos al caselor cu două trei și patru etage, piața cea frumoasă în formă cuadrată cu un stejar în mijloc, firmele numeroase ale industriașilor ce atêrnau la casele cele mai frumoase, dau dovedi, că locuitorii trebue sĕ se afle în bună stare materială, ear' două case vechi una lângă alta în piață cu un coperiș înalt acoperite cu șindilă în rêndul celorlalte mari și pompoase dau probă de starea, cum a trebuit sĕ fie fost toate casele deacolo înainte cu 50 ani și cum prin industrie și muncă s'au ridicat cetatea din ce în ce. Aflându-mĕ în cuartir la cel dintâiu hotel din fruntea piaței și cerênd la plecare a doua di dimineața cafea de dejun, mĕ surprinse cu un filigean mare plin cu cafea neagră și un filigean numai ca o pipă de cele mici, plin cu lapte. Vĕdênd această minune începui cu șotul meu de drum sĕ rîdem cu hohot și după ce ne reculeserăm din rîs întrebarăm, că ce sĕ facem noi cu atâta cafea și cu așa puțin lapte, la ce servitoriul vĕdênd nedumerirea noastră ne respunse dicênd, „bei uns trinkt man kein Kaffee nischt“; ear' noi cerurăm lapte și voind a amesteca vĕdurăm, că cafeaua neagră era ca apa. Ce ți-e Neamțul, 'mi cugetaiu, el mai întâiu învață pe Român sĕ mânce cafea, el apoi numai mâncă, ci se îndestulesce a'i vinde Românului cafeaua. Se înțelege, că am întrebat pe Neamțul nostru, ce mănâncă ei dimineața, la ce ni s'a respuns, că ei mănâncă dimineața șuncă, schnitzel, unt etc. De atunci mi-am cugetat, nu me mai pâcălesce Neamțul pe mine, și de atunci nici n'am mai mâncat cafea, ci m'am întors la mâncările noastre românesci naționale, pre cari pe nesimțite ni le a furat Neamțul dându-ne noauĕ cafeaua.

Într'o dimineață plăcută, în resăritul soarelui plecarăm pe o vale frumoasă în sus avênd în stânga noastră un rîu de munte mare frumos, numit Bille, cu apă cristalină. În valea aceea întimpinarăm o mulțime de fabrici, de hârtie, de pânză etc. Aceste febrici, la cari se folosesce rîul canalisat în multe direcțiuni, sûnt aduse în case ca palaturile. Pe această vale sûnt înșirate case, cari se estind până la cetatea Frei-waldau, despre care vom vorbì mai târdiu ceva mai pre larg. Cale de $^3/_4$ oară dela Ziegenhals spre Graefenberg ne conduse la granița austriacă. Aici firesce, lucrul cel dintâiu fu, ca finanții, ce ne asteptau în drum, sĕ ne caute coferile. Nu folosì nimic, spunênd finanților, că sûntem „de ai nostrii“, le-am făcut pe voie. Un lucru foarte molestător ni se mai ivì pe aici; adecă tot la dece douĕdeci de case ne opria în loc vameși de poduri, la cari trebuia sĕ plătim 10—20 cruceri de trecere. În călĕtoria de 2 oare, ce făcurăm până la Graefenberg, ne opriră vre-o 10 atari vămași așa că preste 1 fl. trebuirăm sĕ plătim. Aceasta 'mi aduse aminte de timpurile primitive ale noastre în Transilvania, cari nu trecură de mult; ba și astădi mai se află câte un nemeș ember maghiar bancrotat, care cu nesce fleacuri de poduri, ce le au ca servitute în unele părți, mai ales în ținutul Murĕșului, se încearcă a'și cârpì sĕrăcia belind de pre bieții Români cu atari vămuiri. Sistemul acesta de vămuire a adus mai întâiu în Transilvania pe Jidovii, cari luau în arêndă astfel de vămuri la poduri. Dar nu trebuie sĕ mergem așa departe; „das Gute liegt so nah“, căci înțelepții magistrați din Brașovul nostru, care are venit anual la 300,000 fl. pentru comună, ca sĕ'și poată pardosì cetatea au întrodus la întrarea în Brașov o tacsă pentru fie-care vită și care dela acei săteni, cari le cară lor cele trebuincioase ale traiului în cetate. Ei, dacă n'ar fi așa, n'ar mai închide justiția dintre ei pe câte unul pentru defraudări, precum s'a întêmplat înainte cu vre-o 6—7 ani.

Dar unde am ajuns eu, unde este Brașovul și unde este Graefenbergul? Sĕ lăsăm Brașovul și sĕ vorbim de

Pentru a se vedè câtă stăruinţă pune Poarta întru pregătirea resboiului albanezo-grecesc punem aici următoarele amĕnunte, ce le-a primit ḑiarul „Vossische Zeitung“ din Berlin asupra actelor autorităţilor turce în Epir şi Tesalia.

Foaia berlineză scrie:

„Hidayet paşa, comandantul suprem al trupelor turce concentrate în Epir şi în Tesalia, desfăşură în acest moment o necreḑută activitate, nu numai pentru a mănţinè printre Albanezi spiritul de resistenţă, dar încă pentru a organisa legiunile voluntarilor, şi în general pentru a prepara o acţiune militară.

„Douĕ-ḑeci de batalioane de soldaţi neregulaţi sûnt aproape complet armaţi şi organisaţi. Ele sûnt formate după districte şi toate sûnt comandate de cei mai bĕtrâni din triburile lor. Pare că aceştia sûnt destinaţi a ocupa trecerile, cari conduc din Grecia în Tesalia şi în Epir.

„Hidayet-paşa a numit pe Abdul bei, notabil albanez, bine cunoscut „comisar civil“ al guvernului pe lângă corpurile neregulate. Osman-paşa împlinesce funcţiunile de şef al acestui corp, ale cărui desfăşurări strategice la fruntărie vor avè loc pe la mijlocul lui August.

„Batalioanele regulate continuând a primì întăriri de şese sĕptĕmâni formează o armată considerabilă. După nesce informaţiuni din sorginte turcă, această armată ar numĕra cel puţin 30,000 oameni cu 1600 cavalerie şi 216 tunuri. Notaţi încă că trupele turce sûnt foarte bine echipate şi gata a întra în campanie.

„Cât pentru lucrările de fortificaţiune, nu se esecută decât la Arta şi la Larisa. Oficerii de stat major turci ḑic, că de acum înainte aceste douĕ oraşe vor fi cu greu de luat. In fine este locul, sĕ menţionăm încercarea guvernului de a aduce o înţelegere între Toscii creştini şi Albanesii musulmani.

Milan principele Sêrbiei a sosit în Ischl Sâmbătă în 7 August n.

Din Bucuresci se telegrafează dto 7 August n. la „Neue freie Presse“: „Principele Carol de bună samă pleacă de aici abia Marţi noaptea. El îşi va face visita la împĕratul şi regele Francisc Iosif, de loc ce împĕratul Wilhelm va fi părăsit Ischl şi merge apoi la curtea germană.“ Ear' la „Deutsche Zeitung“ se comunică tot din Bucuresci dto 7 August n., că principele Carol înainte de plecarea sa în Austro-Ungaria şi Germania va petrece mai multe ḑile în Iaşi.

Comandantul tabărei dela Ţigănesci va fi generalul Alesandru Radovici.

Cestiunea greco-turcă.

„Le Nord“ scrie:

De secole Grecii, profitând de posiţiunea lor privilegiată în biserica Orientului, căutară sĕ eleniseze pe celelalte popoare balcanice şi le trecu prin cap visul sĕ vaḑă pe toţi Grecii de religiune devenind şi Greci de naţionalitate.

De vre-o ḑece ani însĕ un curent contrariu se produce. Nu numai Bulgarii au sosit la deplina consciinţă a nationalităţii lor, dar au respins elementul grec mai mult de cât 'i-a cedat.

Sûnt doi ani, furăm surprinşi sĕ vedem Bulgarofoni, adecă Greci de rasă dar vorbind bulgăresce, separând causa lor de aceea a Grecilor şi unindu-se cu Bulgarii. Ţinţarii sau Cuţovlachii, pe care toţi 'i credeau absorbiţi de elenism, pun în mirare acum prin vioiciunea oposiţiunei lor la anecsarea cătră Grecia şi preparativele de resistenţă ce fac.

Albanezii ortodocşi în fine, cari în resboiul independenţei grecesci, fuseseră în primul rênd al campionilor ei, care'i daseră pe cei mai mari eroi, pun astăḑi solidaritatea naţională mult mai pre sus de soldaritatea religioasă. Mişcarea naţională albaneză din acest din urmă an tinde în general a sterge diferinţele dintre sectatorii deosebitelor religiuni, ceea ce le vine şi mai lesne prin circumstanţa, că mai multe din triburile albaneze, profesând în formă islamismul, în fond sûnt tot crestini. Astfel de esemplu, Spartioţii cari, de secole fuseseră consideraţi ca Musulmani şi care în 1846 se declarară creştini.

Sprijinul neaşteptat, ce politica Porţii a găsit în liga albaneză, a inspirat cătră dênsa cea mai mare neîncredere în Europa. Faptele probează realitatea esistenţei ligei şi vecinii au mare grijă de a nu se atinge de ea.

Muntenegrul, stat cu mult mai resboinic de cât Grecia şi care odinioară nu s'a dat îndĕrĕt dela o luptă în contra imperiului otoman întreg, s'a abţinut cu înţelepciune de a lua în posesiune teritoriul, asupra căruia avea cel mai positiv şi cel mai legitim dintre drepturi; Austro-Ungaria mare putere militară, a renunţat la ocuparea districtului albanez Bielopolie, ce'i atribuia convenţiunea din 4 Aprile 1879, ca sĕ evite un conflict, de al cărui resultat nu s'ar fi temut, dar care 'i-ar fi creat incontestabile dificultăţi.

Aceste douĕ esemple arată îndestul, ce o asteaptă pe Grecia dacă 'şi va lua asupră'şi sĕ punĕ stăpânire pe teritoriul ce i s'a concedat. Într'un resbel al milităiilor grecesci în contra Albanezilor, resboinici din nascere şi apĕrându'şi căminele, înarmaţi apoi cu arme de precisiune tot aşa de bune ca şi acele, pe care voesce a şi le procura guvernul elenic, resultatul s'ar putè lesne prevedè.

Albanezii crestini şi musulmani, susţinuţi de Românii dela Pind, Turcii din valea Salamaria şi compatrioţii lor din restul imperiului, fără a mai vorbì de încurageările şi ajutoarele furişe ale Porţei, vor fi prea mult în stare sĕ ţină pept Grecilor din regat şi din provinciile în litigiu.

Precipite-se Grecia cu uşurinţă în luptă sau abţie-se, resultatul va fi tot negativ şi darul generos al conferenţei va fi pentru dênsa tot un fruct oprit.

Grecia ar fi avut altă dată mijloacele de a provoca insurecţiuni în alte provincii ale Turciei, dar astăḑi, graţie politicei, pe care a urmat-o cabinetul Atenei în timpul încetatului resbel, Grecii se află isolaţi în mijlocul celorlalte populaţiuni crestine.

Bulgarii şi Românii Traciei şi ai Macadoniei tot aşa ca Albanezii şi Românii Epirului şi ai Tesaliei, nu mai sûnt de loc dispuşi, sĕ susţină scopurile panelenice. Din contră, agitaţiunea pe care o urmăresc emisarii Greci în acest moment în Macedonia dă numai preste protestările celorlalţi crestini.

O nouă acţiune a puterilor în contra Porţii ori-cât de dificilă 'i-ar fi esecutarea, este cu toate aceste admisibilă în principiu; dar se poate concepe una îndreptată în contra unor popoare creştine sau mulsumane, care cer numai sĕ li se păstreze propria-le naţionalitate?

Atât este adevĕrat, că cu cele mai bune intenţiuni posibile este anevoie sĕ se facă fericirea popoarelor fără a se cunoasce în fond situaţiunea, trebuinţele şi dorinţele lor.

Corespondenţă din Dobrogea.

Din Constanţa 25 Iulie, se scrie „Românului“:

Oraşul nostru s'a transformat aşa de mult încât aceia, cari 'l visitară înainte de resboiu aḑi aproape nu'l mai recunosc, şi remân uimiţi de marele progres obţinut în timp aşa de scurt. Totul contribue, ca Constanţa sĕ devină primul port, primul loc de băi maritime al României. Prefectul Oprean, cu cunoscut'ai energie, se silesce a face dintr'un oraş oriental ruinat, un oraş european, şi până aḑi silinţele lui fură încununate de un frumos succes.

Constanţa prin apropierea ei, prin posiţiunea-i încântătoare, prin clima-i sănĕtoasă are dreptul, a fi locul de întâlnire al tuturor acelora, cari în lunile de vară caută linişte şi repaus, după o muncă grea, al tuturor acelor ce sufer, mai ales de pept, de scrofulă sau cari au moştenit tristul privilegiu de a fi slăbănogi.

Este destul de mare numĕrul persoanelor, cari veniră acì din toate unghiurile României spre a'şi recâştiga forţa şi sănĕtatea. Pretutindeni mişcare, viaţă şi veselie. Pe bulevardul de pe malul Mării de dimineaţa până noaptea târḑiu lumea petrece şi admiră Marea care adese ori este de o frumseţă fermecătoare; mulţime de bărci cu pânze şi fără pânze alunecă pe undele azurie legănând pe aceia, cari iubesc lupta şi scenele majestoase ale naturei.

Nu pot sĕ'mi esplic, dar simţ, că forţa şi speranţa renasc în noi, când sûntem la Mare şi o admirăm, sau ne luptăm cu talazurile ei.

Nimic nu ne dă forţă şi sănĕtate ca aerul şi săratele ei talazuri.

Peste câteva ḑile va sosì între noi bĕtrânul de ani, dar tinerul de inimă Millo cu trupa sa şi va da o serie de representaţiuni. Astfel vom mai putè aplauda odată pe acela, care timp îndelungat fu deliciul şi gloria scenei române.

Portul nostru este în plină activitate, numĕrul călĕtorilor, cari pleacă sau vin dela Constantinopol, este destul de însemnat. Am remarcat un lucru, pe care nu trebue sĕ'l trecem cu vederea: vapoarele de pe Dunăre, cari sosesc la Cernavoda venind din sus, aduc o mulţime de familii mahometane, ce emigrează din Bulgaria, din Bosnia şi Erţegovina: pe când vapoarele, cari sosesc acì din Constantinopol, ne aduc o mulţime de familii turce, ce se reîntorc în Dobrogea. Numĕrul celor reîmpatriaţi până aḑi este mare, şi neîncetat se reîntorc la noi atraşi, nu atât de suvenirul trecutului, de mormintele părinţilor lor, cât de umanitatea, blândeţea şi dreptatea Românilor.

Vecinii nostri Bulgari ne aruncă în spinare bandele de hoţi, cari cutreeră ţeara lor; corespondenţele multor jurnale străine datate din Sofia ne acusă, că la noi se formează toate aceste bande. Vĕ afirm în modul cel mai positiv, că nici o bandă nu s'a format pe pământul Dobrogei, unde domnesce cea mai perfectă linisce şi siguranţă. Din contră Bulgaria este cuibul unor asemenea bande, pe cari câte odată ni le trimite şi nouĕ. Astfel în ḑilele aceste trecu la noi din Bulgaria o bandă de hoţi compusă din Bulgari şi Turci, din cari o mare parte deja s'au prins.

Ar fi de dorit ca fruntăria noastră despre Bulgaria sĕ fie mai bine

---

II. Graefenberg.

Înainte de a fi vĕḑut Graefenbergul, sau sĕ fi cetit ceva mai de aproape despre el, aveam o idee preconcepută, că după renumele european, ce şi l'a câştigat, trebue sĕ fie un oraşiu sau cel puţin un sat mai însemnat. Decepţiunea însĕ este mare; urcând din cetatea Freiwaldau pe un drum costiş deodată vede omul într'o padină mărginită de douĕ piscuri, ce se perd în vale, vr'o 30 case mai aproape şi mai departe una de alta, fără vre-o ordine după cum gustul unui seau altui proprietar a decis. Intre ele şi anumit cele mai nouĕ sûnt zidite în stil elveţian, multe de lemn şi scânduri întocmite numai pentru vară. Centrul lor îl formează un stabiliment mai vechiu al lui Priessnitz din anul 1853 cu trei etage; edificiul cel mai frumos se poate numì ospetăria numită Annenhof, cu care concurge ba aş putè ḑice că o întrece un alt edificiu foarte frumos alui Priesnitz, ce s'a deschis în această veară şi întrece pe toate celelalte cu întocmirea şi mobiliatura din lăuntru de tot elegantă. Proprietarii cei mai însemnaţi ai acestor case este familia Priessnitz, al căror părinte repausat în anul 1851 a dat nascere instituţiunei de cură de apă rece în Graefenberg, apoi Schindler, care se polecresce doctor, el în faptă însĕ este un oaspe vechiu la această scaldă, pe care oaspeţii, cari petreceau veara şi earna acolo după moartea lui Priessnitz înainte cu 30 ani l'a adus în triumf ca pre un pricepĕtor de cură; ei adecă fanatisaţi pentru metoda lui Priessnitz, pe care credeau că numai Schindler o mai cunoasce, s'au opus a aduce un medic studiat răzimându-se pe cuvintele lui Priessnitz, că „când va ajunge institutul lui pe mâna medicilor, atunci a încetat a mai fi.“ Nu trebue uitat că însuşi Priessnitz, inventatorul curei de apă rece în Graefenberg, n'a fost medic, ci un simplu ţeran, născut la anul 1799, care încă ca tinĕr de 15—20 ani mergênd în pădure după lemne a fost călcat de-o sanie încărcată cu lemne şi strivit la coaste, şi altădată a suferit asemenea lovituri, cari i-a succes a şi le vindeca însuşi prin aplicarea de apă rece ce 'i-a fost la îndemână; după ce 'i-a succes la sine a început a vindeca şi pe alţii cu apă rece, aşa încât în scurt timp a devenit cunoscut şi în depărtare ca un făcĕtor de minuni. Manipulaţia era simplă şi adecă cu un burete aplica apa rece la cangrene de tot feliul; mai târḑiu a aplicat scalde de tot feliul; se înţelege 'i-a succes multe casuri de minune. Fără îndoială prin manipulaţiunea lui primitivă pre mulţi i-a trimis în sinul lui Avraam, lumea însĕ s'a dedat a numera numai pre cei remaşi în viaţă, ear' pre cei morţi a'i uita. Renumele, ce şi l'a câştigat Priessnitz în scurt timp a atras asupră'şi jelosia medicilor cu sciinţă formală şi acestia au şi resvrătit lumea în capul lui Priessnitz, aşa că comisiunile ce s'au esmis în faţa locului vĕḑênd resultate splendide ale curei lui Priessnitz a declarat buretele cu care manipula acesta de lucru sutanic şi vrăjire, în urmă Priessnitz fu de tot oprit dela eserciarea meseriei sale mai departe; acum oprit fiind a mai lucra cu buretele, făcea fricţiuni de apă rece cu palma dobêndind aceleaşi resultate. Aşa lucră el, mai mulţi ani pe sub ascuns, fiind chiemat prin ţĕri depărtate, mai ales prin Boemia unde era cunoscut, până când un cas ce i-a succes a decis asupra sorţii sale; el vindecând adecă pre unicul fiu al unei familii princiare din Viena, ce se socotia perdut şi era declarat de alţi medici de incurabil, câşcigă prin înfluenţa acelei familii privilegiul de a esercia neconturbat arta sa, fiind şi decorat pentru merite. Lucrarea publică a lui Priessnitz datează dela anul 1826. Până atunci nici Graefenberg ca atare nu esista, ci numai ca o coastă a muntelui. Printre anii 1840—1850 culmineză gloria curei priessnitziane; din acel timp datează mulţimea de monumente, ce ca semn de gratitudine s'au ridicat de diferiţii oaspeţi în numele naţiunei lor; astfel afară de inscripţiunile monumentale pe marmură la vre-o 42 isvoare întocmite în pădurea cea frumoasă de braḑi de tot feliul, se află un monument al Boemilor, altul al Francezilor, care se ḑice a fi ridi-

păzită, adecă sĕ fie pichetele mai dese.

Poporul este vesel, secerișul s'a terminat și fiindcă sĕmĕnăturile fură multe și frumoase, veselia și speranța întrară în locuințele acelora, unde dela resboiu și până ați se instalase foamea și miseria.

O Română doctor în medicină.

La „Românul“ se scrie următoarele: Publicăm cu plăcere următoarele informații, pe care le primim asupra unui nou succes ale unei Românce în străinătate:

D-ra Maria Cutzarida, născută la Călărași, a trecut la 12 ale lunei curente s. v. cu mare succes întâiul esamen pentru doctoratul în medicină înaintea facultății din Montpellier.

Țiarul din localitate „Messager du Midi“ în numerul seu din 29 Iulie s. n. se esprimă în terminii următori asupra compatrioatei noastre:

„Această tineră persoană a meritat pentru această grea încercare nota „foarte bine“ și laudele membrilor juriului.

Din comunicările particulare primite de subsemnatul dela un cunoscut din Montpellier resultă, că nota „foarte bine“ nu a fost obținută în anul acesta, afară de d-ra Cutzarida, decât de un singur student; se vede dar, că ea nu se obține cu ușurință. Dar aceasta nu este deajuns pentru a arĕta importanța succesului reportat de viitoarea noastră doctoră, trebue sĕ spunem încă, că profesorii puși în mirare de respunsurile d-sale s'au sculat în picioare după terminarea esamenului, ear' președintele 'i-a adresat, înaintea unui public numeros, următoarele cuvinte: „D-ră, în numele juriu„lui vĕ felicitez, D-v. ați trecut un „prea bun esamen și puteți, prin sir„guința d-v. sĕ serviți de esemplu condiscipililor D-v.“

In tot timpul cât tinera noastră compatriotă rĕspundea la întrebările ce i se făcea, profesorii nu încetau de a'i țice „foarte bine, foarte bine“ și la urmă unul din ei adause: „Ași voi ca toți candidații sĕ ne respundă ca d-v.“

Profesorul de chimie mai ales i punea întrebările cele mai grele țicêndu'i „Te întreb lucruri grele fi„indcă sûnt sigur, că le scii“. Tinera noastră candidată escelează cu deosebire în chimia.

Ar fi lung sĕ întrăm în toate amenuntele acestei țile de serbătoare pentru d-ra Cutzarida, sĕ spunem cum după terminarea ședinței esamenului d-sa a fost felicitată în particular de profesori, etc. Ceea ce am spus adjunge spre a umplè de mândrie inima fie-cărui Român.

Ne facem o plăcere și în acelaș timp o datorie și de sigur, că și d-v. d-le redactor, vĕ veți unì cu noi spre a'i adresa felicitările noastre, dorindu'i ca silințele și sacrificiile, ce le face, sĕ'i fie apreciate și resplătite după cum merită de a fi, sĕ culeagă cu un cuvênt roadele, la care are tot dreptul.

Multe din doamnele noastre vor fi de sigur fericite de a afla noutatea, că în curênd vor putè consulta, pentru unele suferințe mai cu samă, o doctoră, în loc de un doctor și aceasta cu toată încrederea pe care nisce succese ca acele reportate de d-ra Cutzarida le poate inspira.

La d lor dar trebue sĕ facem apel, spre a încuragia printre d-lor îmbrațișarea acestei carieri inaugurate cu atâta demnitate la noi de d-ra Cutzarida și din care nu pot resulta decât foloase pentru unele ca și pentru celelalte.

Primiți. etc.

I. Puşcariu.

Varietăți.

* (Denumire). Domnul Nicolau Isac, preot gr. or. în Ardeal, fu denumit capelan militar clasa II în reservă.

* („Budapesti Közlöny“) din 7 August st. n. conține o ordinațiune a ministeriului de justiție în privința procedurei, ce este a se observa la esecutarea în România a sentențelor judecătoresci aduse în Ungaria. A venit adecă la cunoscință ministrului de justiție, că judecătoriile reg. ung., cu deosebire din părțile ardelene, spre scopul esecutărei sentențelor lor, ce are sĕ urmeze în România, se adresează de-adreptul la consulatele austro-ungaresci, ce residează în România. De oarece între guvernele monarchiei austro-ungaresci și a principatului României s'au schimbat în anul 1871 declarațiuni privitoare la esecutarea reciprocă a sentențelor civile: ministrul de justiție provoacă tribunalele reg. (judecătoriile cercuale.), a cere în toate căsurile, în care sĕ se esecute o sentență civilă în *România*, mijlocirea ministeriului reg. ung. de justiție, subșternênd totodată actele.

* (Alegerile pentru Congresul național) s'au escris. În nrul viitoriu vom aduce cercularíul respectiv al consistoriului archidiecesan.

* (Un bal academic) va avè loc în Năsĕud în 18 August 1880 st. n. în localitățile otelului „Rahova“.

Venitul curat este destinat pentru ajutorarea studenților academici români lipsiți de mijloace. Studenții năsĕudeni dela scoalele înalte vor arangia acest bal.

Inceputul la 8½ oare seara. Intrarea de persoană 1 fl. 20 cr. v. a. Intrarea de persoană în familie 1 fl. v. a.

NB. Ofertele marinimoase se vor publica pre cale jurnalistică.

* (Omor). În 5 August s'a aflat lângă gara din Loamneș un Sas mort. Acesta se țice, că ar fi din Hașag și întorcêndu se dela târgul din Ocna, care s'a ținut în 4 Aug. cătră casă, ar fi fost omorît de cineva, care l'ar fi lovit cu o secure in cap și i-ar fi sdrobit capul așa încât nu s'a mai cunoscut nimic de el. Comisiunea însĕ care a eșit din Sibiiu la fața locului, a constatat, că sdrobitura capului în modul cum s'a aflat nu a putut fi cășunată prin lovituri de secure sau altă armă, ci e urmată prin aceea, că Sasul poate de ostenit sau din altă pricină punêndu-se cu capul pe șina căiei ferate a adormit și aflându'l trenul acolo fu sdrobit prin roatele dela tren.

* (Vijelia) de Sâmbătă în Zombor și giur a nimicit între altele și 10 oameni și și foarte mulți cai, cari fiind prinși la căruțe și care fură aruncați cu care cu tot în Dunăre. Orcanul acesta a vătemat de moarte o mulțime de oameni. Numai în Apatin fură loviți prin bucățile de de ghiață peste 50 persoane, cari și acum încă nu sûnt vindecate. Apa și grindina colosală au rupt peste 25 de mori și le-au sdrobit totalmente.

* (Fatalitatea unui emigrant). Un țĕran din Saros (Ungaria) se hotărise într'o țli de a pleca în America. Sosind pentru acest scop la gara din Abos întâlnesce acolo pe un Ovreiu din Galiția, care mai nainte ținea cu arêndă o cârcimă din satul Saros.

— „Unde te duci Ianoș?“ întrebă Ovreul pe naivul Ungur, care se simția fericit, că a întâlnit pe un amic.

— „La America voiu sĕ plec“, rĕspunde Ianoș.

— „Atunci plecăm împreună, țise Ovreiul: aide cu mine într'un vagon, pentru ca sĕ'ți fiu în ajutor pe drum“. Și astfel întrară amêndoi în acelaș vagon și pornesc înainte; și merg, merg, până când ajung sara la Oderberg. Ací trebuiau sĕ se dea jos pentru a schimba trenul și a lua alt bilet. O mare îmbulțeală era în gară. Trenurile sosiau și porniau, lumea striga și năvălia la cassă încât Ungurul nostru se spăriase. El se temea de a nu scăpa trenul adevĕrat, și a perde micul seu capital. Pentru aceasta el predă portofoliul lui cu 170 floreni acelui Ovreiu, rugându'l totodată de a'i lua și lui un bilet pentru călĕtorie mai înainte.

Ovreiul primesce în păstrare acel portofoliu, și se întoarce cu biletul togmai, când se trăgea clopotul pentru a doua oară.

— Intră Ianoș, întră în tren, 'i spune el împingêndu'l într'un vagon al unui tren gata spre plecare.

— Dar tu Moise nu vii?

— Viu îndată și eu, mai am o mică afacere. Țicênd aceste cuvinte Ovreiul se retrage și numai vine.

Trenul pleacă, Ungurul începe a se îngrigì, dar se liniscì în speranță, că ori trebue sĕ fie într'alt vagon sau are sĕ vie în urmă cu un alt tren. Obosit de alergătură, Ungurul nostru adoarme în fine, deșteptându-se tocmai a doua țli de dimineață, când conductorul 'l trage de mână.

— Scoalăte că ai ajuns domnule!

— „Dar unde?“

— La Aboș, până unde ai luat biletul.

Bietul țeran se uită în giurul lui, și într'adevĕr vede, că s'a întors earăși de unde a venit, căci șiretul Ovreiu 'i luase un bilet pentru a se reîntoarce a casă. Astfel strănepotul lui Atila a renunțat de a mai emigra în țĕrile lui Washington și ale peilor roșii.

* (Un vênător femeesc.) Nu de mult s'a descoperit un cas în armata italiană, care n'are precedent păn' acum în istoria Italiei. Un soldat din al 11-lea batalion de vênători, anume Mariotti, a fost mai multe țile bolnav; însĕ s'a opus de a merge în spital. În fine, ne mai putênd resista ordonanței medicale, camarații lui 'l-au ridicat și 'l-au adus la spital. Numai ací soldatul Mariotti a fost recunoscut că este femeie. Silvia Mariotti, fiica unui țĕran împovĕrat de o familie grea din Santo Ambrogio lângă Turin, a întrat în anul 1866 ca voluntar în armata italiană, spre a lua parte în luptele contra Austriei, pentru a scăpa de servițul militar pe fratele sĕu, căsătorit și tată a șese copii. Încă și ați este un mister cum a făcut ca sĕ nu fie tradată de medic în țiua înrolației, și se presupune, că nici nu a fost visitată de vre-un medic, ci că a trimis în locul ei pe vre un alt recrut. În luptele dela Custozza a dobândit medalia de argint pentru vitejie, și după terminarea resboiului a rĕmas sub drapel. Regele Humbert aflând despre această împregiurare 'i a trimis ordinul Coroanei, și congediând-o din armată, 'i-a hotărît o pensie anuală de 300 franci.

* (Sectele religioase). Englitera numĕră ați 384 de secte religioase creștine. Din aceste, cea mai curioasă este aceea a Shakerilor. Intre dênșii domnesce cea mai mare comunitate a averilor; ei trăesc în armonie ca frați și surori, și fără a muncì. Acest mod de ecsistență place negreșit la multă lume, în cât numita sectă se înmulțesce din țli în țli, până când în fine vor ajunge și ei a lucra pentru pânea țilnică. De-unăți a întrat în această sectă o jună doamnă; și când în loc de a asculta pe bărbatul ei, a preferit sĕ trăească în acea comunitate frățească, junele soț împreună cu mai mulți amici a surprins într'o noapte tabăra sectei; s'a încins o luptă, și cu toată vitejia Shakerilor sub comanda căpitanului lor, junele soț 'și-a luat femeea înapoi.

* (Păstrarea poamelor) peste earnă fără sĕ fie atinse de putrejune se face în modul următoriu: Toată vara se aerisează pivnița, unde au sĕ se așeție poamele. Înainte de așețarea lor însĕ se astupă bine toate găurile, ușile și ferestrile pivniței; apoi se topesc pe jar ¾ punți de peatră pucioasă și fumul ei se lasă închis vre-o 3—4 țile. Apoi earăși se aerisează pivnița bine și după aceasta se așeață poamele la locul lor. Acum se mai umple odată pivnița cu fum de pucioasă, după aceasta se aerisează încă odată vre-o 8 pană în 10 țile și mijlocul pentru susținerea poamelor peste earnă este câștigat. Fumul de pucioasă adecă nimicesce sĕmênța, care se află atât pe poame, cât și în pivnițe și din care se prăsesce apoi putrejunea.

* (Sinuciderea unei măimuțe). Un fapt foarte curios s'a petrecut în America și probează până la ce punct maimuța poate sĕ meargă cu mania de a imita.

Un proprietar din Carolina de Nord, D. Rockwell, avea o maimuță, pe care de obiceiu o ducea la toate ecsecuțiunile criminalilor, ce se întêmplau în acel stat. Joko (numele maimuței) privia cu plăcere nespusă la aceste spectacole revoltătoare, privind cu atențiune și strimbându-se la convolsiunile criminalilor.

Țilele trecute, d. Rockwell, găsì pe Joko mort. Animalul se spênțurase de o frânghie, care servia pentru a întinde rufele.

---

cat de un român din România cu inscripțiunea; „Au genie de l'eau froide“, apoi al Maghiarilor ridicat în anul 1839—40, un leu de bronz pe un pedestal înalt de tuciu cu inscripțiunea: „Maghiarii, cari sciu apreții cu recunoscință meritele nemuritorului Priessnitz binefăcătorului omenimei, salută la isvoarele recreatoare din Graefenberg pre fii din anii de mai târțiu din patria lor“; Puțini sûnt însĕ cari înțeleg această inscripțiune în limba maghiară și câți o pricep admiră in Maghiar mai mult particularismul lor fanatic patriotic, căci într'o țeară străină, unde ei 'și caută vindecare, salută numai pe fiii maghiari. Intre toate monumentele ocupă locul dintâiu monumentul propriu alui Priessnitz, care ne intereseză și pentru aceea, că reposatul archiepiscop și metropolit, Marele Andreiu a dorit ca monumetul seu pe cripta sa în Reșinariu sĕ se facă după modelul acestui monument a lui Priessnitz. Înloc de o descriere mai deaproape a acestui monument țic pe scurt, că cu el samănă întru toate cel din Reșinariu, cu deosebire, că cel alui Priessnitz este esecutat cu mai mult gust, este mai lucsurios zidit, avênd petrele mai insemnate, precum la ușa din front sculptate din marmoră și pe margine împrumsețată cu sculpturi arabescii fiind situat pe o muche de deal, de unde pe o parte și cealaltă este coasta tăie curmeziș muchea așa, că pe unde se pleacă o coastă a dealului despre resărit, este ușa principală, ear' în dos spre apus în cealaltă coastă a dealului ajungênd edificiul mai în jos, o ușe de fer, care conduce în criptă ca într'o pivniță, unde zace cosciugul lui Priessnitz. Afară de aceea de lături în dreapta și în stânga sûnt ferestre mai mici rotunde, cari permit privirea în lăuntrul mausoleului.

(Va urma).

---

* (Dinți artificioși) se fabrică în America pe fie-care an câte 3 milioane. Dentistii sûnt în Statele Unite la 12,000, cari întrebuințează spre plombarea dinților pe an câte o jumĕtate tonă de aur curat în preț de 500,000 dolari, și de 4 ori atâta alte metale ca platina, argint și altele.

Bibliografie.

Burada T. Teodor, *O călĕtorie în Dobrogea.* Iași 1880. Prețul 2 lei.

Burada T. Teodor, *Despre crestăturile plutașilor pe cherestele* și alte semne doveditoare de proprietate la Români. Iași 1880. Prețul 1 leu.

Severeanu C. D. Dr., *Medicina populară.* Poveți date mumelor de familie, infirmierilor, femeilor de caritate, profesorilor și directorilor de scoale publice și private, dirigenților de ateliere și fabrici. Tomul I. Bucuresci 1880. Prețul 3 lei.

XVI-a Programă a gimnasiului mare public român de religiunea ort. rĕsăriteană. și a celorlalte scoale secundare și primare împreunate cu acesta, din *Brașov,* pe anul scol. 1879|80, publicată de Stefan Iosif director și profesor. Brașov 1880.

Reportu despre gimnasiulu sup. gr. cat. de Beiusiu pe anulu scol. 1879/80. Edatu de Petru Mihutiu, directoru. Gherl'a 1880.

Reportulu generalu alu Societatii de lectura „Petru Maioru" pe anulu scol. 1879/80. Budapest'a 1880.

Bursa de Viena și Pesta
din 8 August 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	107.20	107.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	82.50	83.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	98.—	98.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	85.75	86.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	124.80	125.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	94.20	93.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	93.25	93.¼
Obligațiuni urbariale temeșiane	93.25	93.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	93.—	93.—
Obligațiuni urbariale transilvane	93.10	—.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.50	94.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	73.75	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.90	72.—
Datorie de stat în argint	72.80	73.—
Renta de aur austriacă	87.15	87.—
Sorți de stat dela 1860	130.50	131.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	819.—	820.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	250.—	251.—
Acțiuni de credit austr.	270.50	270.80
Sorți unguresci cu premii	112.75	112.½
Sorți de regularea Tisei	108.70	108.80
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.53	5.54
Napoleon	9.33½	9.34
100 marce nemțesci	57.60	57.60
London (pe polița de trei luni)	117.50	117.50

Economic.

Sibiiu 6 August n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.80—8.60; grâu sĕcăreț fl. 6.10—7.10; sĕcară fl. 3.40—3.80; Orz fl. 3—3.50; Ovĕs fl. 2.60—3. Cucuruz fl. 4.40—4.80; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.10--1.30; Semență de cânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 6.50—7.50; Linte fl. 11.—12; Fasole fl. —— pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.50; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 32—35; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Sĕu de luminări fl. 23—25; Lumînări de sĕu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.— Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viței 36—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; oauĕ 10 de 20 cr.

Mediaș, 5 August n. Pro hectolitră: Grâu 7.80—8.20; Grâu sĕcăreț fl. 6.30—6.60; Sĕcară fl. 5.30—5.50; Ovĕs fl 2.90--3.20; Cucuruz fl. fl. 4—; Sĕmență de cânepă fl. ---; Fasole fl. 6.50.—7; mazere fl. --.—; Cartofi fl. 190.—2.—; Fên fl. 1.40—1.60; cel vechiu; cel nou fl. ---; Cânepă fl. 30—34; Slănină pro 100 chilo: fl. 66—70; Unsoare de porc fl. 66—70; Sĕu de luminări fl. 38—50; Spirt pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 44 cr. carne de porc 44— cr. carne de viței 46 cr.; carne de berbece 32 cr.; oauĕ 6 de 10 cr. Târgul fu aslab cercetat. Cereale noue s'au aflat puține în piață. Cucuruzul scade repede în preț.

(Recolta în țeara românească.) In această privință ne spune *„Monitorul agricol"* din Bucuresci următoarele: „Recolta grâului în România este mai sfârșită. Cultivatorii sûnt destul de mulțămiți; ei au avut-o recoltă de mijloc dobândind mai la o chilă și jumĕtate de pogon. De și seceratul a fost cam smintit prin unele locuri de ploi și furtuni, strînsul însĕ s'a putut face în bune condițiuni. Am constatat în acest an, un mai mare numĕr de întreprenori cu mașini de bătut, ceea ce va face negreșit a se mai eftini lucrul cu mânile.

Cu această ocasie, sûntem fericiți a putè arĕta, că în unele districte, sătenii s'au însoțit împreună, și'și-au adunat grâul, într'o arie mare, și închiriind o mașină, 'și-au bătut fie-care grânele la rêndul sĕu dând ajutor unul altuia.

Scăpându-se cu acest chip de o muncă foarte obositoare, și câștigând un timp foarte prețios, despre care vom vorbì mai pe larg; astădi ce putem dice este, că ar fi de dorit, ca toți locuitorii din țară sĕ imiteze pe acei înțelepți locuitori.

Porumbul (cucuruzul) se vede foarte bun și dă mari speranțe mai pretutindeni; înălțimea cocenilor este mai de un stângin, verdeața lor este foarte frumoasă, și încărcați de tulei groși și bine făcuți. Meiul asemenea este de o frumseță rară, cum de mult nu s'a vĕdut. Leguminoasele, adecă: fasolea, mazărea promit foarte bune resultate. Furagiurile sûnt mari și cu îmbelșugare. Fructele chiar se află cu îmbelșugare, numai sûnt cam verměnoase, din causă că s'a negligiat curățirea de omiți în timpul primăverei. Viile asemenea sûnt frumoase de și prin unele locuri a bătut peatra. Anul acesta cantitatea va întrece calitatea vinului.

Până acum se crede că va fi o scădere de prețuri în producte.

Sûntem informați că, s'a făcut comande foarte însemnate din străinătate, ceea ce este de nădăjduit, că esportația noastră se va mărì foarte mult în acest an.

Incât pentru vite, oi și lână, guvernul austro-ungar a închis fruntăriile sale la esportațiunea acestor producțiuni, sub pretecst de boale contagioase în vite, ceea ce ne face a trage atenția guvernului asupra acestei închideri, ale cărei cause, de vor fi adevĕrate, trebue se facă a dispare cât mai în grabă. De o cam-dată așteptăm șciri mai positive de prin provincii despre starea sanitară a vitelor, când atunci le vom face cu de amănuntul cunoscut lectorilor nostri."

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitațiuni: în 19 August imob. lui Francisc Fogoraș i în Noul românesc; în 10 August imob. lui George Fenechiu în Șinca nouă (judec. cerc. Făgăraș); în 6 Septemvre și 13 Octomvre imob. lui Ioan Toth în Akoș-falĕu (trib. M. Oșorhei); în 27 August și 27 Septemvre imob. lui Matias Binder în Petrifalĕu (judec. cerc. Sebeș); în 19 August imob. lui Ioan Roman în Dretia și Ardeu (judec. cerc. Huedin); în 1 Septemvre și 1 Octomvre imob. remasului după Alecsandru Matei și soției sale în Fodora (trib. Cluj); în 28 Septemvre și 28 Octomvre imob. lui George Nagy în Ersemien (judec. cerc. Sechelihid); în 7 Septemvre și 7 Octomvre imob. Anei Gal și soți în Bungard (trib. Sibiiu); în 19 August imob. Floarei Egiptyis în Fildul de sus (judec. cerc. Huedin); în 27 August și 27 Septemvre imob. lui George Wolff și soți în Feldorf (trib. Ibașfalĕu); în 28 August și 28 Septemvre imob. imob. soției lui Nicolae Scumpu în Boian (judecăt. cerc. Sămărtin); în 28 Septemvre și 28 Octomvre imob. lui Ilie Pop și Elise Pop în Orăștie (trib. Deva).

Nr. 2277 Plen.—1880. 2—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele stipendii:

a) din fondul mogaean: un stipendiu pentru studenți la vre-o universitate sau institut politechnic, de 500 fl.;

b) din fundațiunea francisc-iosefină: două stipendii de câte 60 fl. pentru scolari la gimnasiu, scoala reala sau comercială;

c) din fundațiunea colegiană: două stipendii de câte 60 fl. pentru studenți români gr. or. la ori ce institut: pentru conferirea acestora se escrie concurs cu terminul până la 23 August a. c. vechiu.

Doritorii de a obținè vre-unul din aceste stipendii sûnt provocați, a subșterne la consistoriul archidiecesan până la terminul pus cererile sale instruite:

1. Cu atestat de botez și adeverință, că sûnt Români gr. or.;

2. cu testimoniu scolastic de pe semestrul espirat, și în fine,

3. cu testimoniu despre starea materială a lor sau a părinților lor.

Se observă, că la conferirea stipendiilor din fundațiunea cologiană se vor preferì, conform actului fundațional, *ceteris paribus,* tinerii din opidul Abrud, apoi preste tot cei din munții apuseni, ear' în lipsa acestora și alți tineri români gr. or. din archidiecesă.

Sibiiu, 16 Iulie 1880.

Dela consistoriul archidiecesan gr. or.

Nr. 196. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Birtin de clasa III; protopresbiteratul gr. or. al Zarandului, se escrie concurs în urma concesiunei venerabilului consistoriu archidiecesan de dto 5 Februarie 1880, Nr. 247/B.

Emolumentele împreunate cu această parochie sûnt dela 90 case câte o ferdelă de cucuruz sfârmit, folosirea cimiteriului în mărime de un jug și stolele bine regulate, care toate computate în bani dau un venit anual aproape la 320 fl. v. a.

Concurenții la această parochie au a'și instrua petițiunile în sensul „statutului organic" și a le trimite oficiului protopresbiteral gr. or. al Zarandului în Brad (Hunyádmegye) până în 26 August a. c. când espiră concursul.

Brad în 22 Iulie 1880.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Nic. I. Miheltianu m. p.,
prot. gr. or. al Zarandului.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoreasă, la scoala română de fetițe greco-orientală din Câmpeni, se escrie concurs, până la 20 August a. c. st. vechiu.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 400 fl. v. a. solvind în rate lunare, anticipative.

2. Cuartir în natură, ori 10% după salariul anual,

3. 10 metrii cub. de lemne, din cari se va încălzì și scoala.

Concurentele au de a constata:

a), că au absolvat vre-o preparandie, cu succes bun;

b) că au atestat de cualificațiune,

c) că sûnt Române gr. or. și că possed și limba maghiară.

Concursele astfeliu instruite, sûnt de a se asterne până la terminul indicat, subscrisului oficiu protopresbiteral în Abrud.

Comitetul parochial gr. or.

Câmpeni în 13 Iulie 1880.

Simeon Pasca, m./p., președinte. **Ioan Palade,** m./p., notariu.

Cu conțelegerea oficiului protop. gr. or. al Zlatnei superioare.

Ioan Gall m. p.,
2—3 protopop și adm. gr. or.

Nr. 138. 2—3

CONCURS.

Devenind vacante posturile de învĕțători în comunile mai jos însemnate, se escrie concurs pentru ocuparea acelora cu terminul până la 30 August a. c.

1. La Herman pentru clasa a III-a cu salariu de 250 fl. v. a. din cassa alodială, cu prospect de 300 fl. și ⅓ din stola parochului ca cantor, și dela toată familia câte 7 litre bucate, ear' dela neorustici câte 25 cr., și locuință în edificiul scoalei.

2. La Dobârlĕu cu salariu de 130 fl. v. a. în bani și bucate, avênd sĕ poarte și servițul de cantor la biserică, și cuartir gratuit în edificiul scoalei.

3. La Uzun, cu salariu de 130 fl. v. a. în bani, bucate și lemne, și locuință gratuită, pentru care emolumente va servì și ca cantor în materă și filii.

4. La Apața cu salariu de 60 fl. v. a. în bani, computându-se și venitul stolei preoțesci ⅓ pentru servițiul cantoresc.

Dela concurenți se cere sĕ aibă cel puțin 4 clase gimnasiale, ear pentru postul din Herman 4—6 clase gimnasiale, cunoscința limbei germâne și maghiare, apoi a cântărilor bisericesci și a musicei vocale pentru formarea unui cor, și sĕ fie și cleric.

Concurenții vor adresa petițiunile lor la subscsisul provĕdute cu documentele necesare.

Brașov, 12 Iulie 1880.

Inspectoratul scolelor rom. ortod. din protopresbiteratul al II al Brașovului:

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

Ad. Nr. 42 1880. [48] 3—3
f. g.

Publicațiune!

Prin aceasta se aduce la cunoscința onor. publicului, **că bunul gimnasiului** român gr. or. din Brad aflătoriu pe teritoriul Mihălenilor împreună cu regaliele aparținĕtoare de el — escepționându-se pădurea — se va esarenda pe **6 ani** cu licitațiune publică în **22 August** a. c. st. n. la 2 oare după prânz în edificiul gimnasiului din Brad. Periodul de arêndă se începe cu 1 Octobre a. c.

Condițiunile de licitațiune se pot lua în prospect în cancelaria d-nului advocat al fondului Teodor Pop în Baia de Criș precum și la presidiul comitetului representanței gimnasiale în Brad.

Din ședința comitetului representanței gimnasiului român gr. or. din Brad ținută la 17/29 Iulie 1880.

Presidiul comitetului.

UMRATH & COMP. în BUBNA lângă PRAGA,

fabrică de mașini agricole,

se recomândă prin specialitățile lor renumite prin o **esecutare foarte solidă, umblet ușor** mare **productivitate** și **treerat curat** a

mașinilor de treerat cu brațe și cu vêrtej

pentru 1 până 8 cai sau boi,

atât **locomobile** cât și **stabile,** premiate cu întâiul premiu la esposiția agronomică din acest an în Praga. Mai departe fabricăm noi în mărimi diverse:

Ciururi de bucate, mașini pentru tăiat paiele, mori pentru sdrobit etc. etc.

Cataloage ilustrate în limbile țĕrei grătuite și franco. [42] 12

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 89. Sibiiu, Joi 31 Iulie 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cercularíul consistorial

către toate oficiele protopresbiterale din archidiecesă.

Nr. 2376 Plen.

După ce cu finea lui Septemvre a. c. espiră periodul de trei ani al congresului ales la anul 1877, consistoriul archidiecesan prin hârtia metropolitană din 12 Iulie a. c. Nr. 107 metr. este învitat, ca cu privire la §§. 146, 148 și 150 din statutul organic sĕ facă cele necesarie pentru alegerea deputaților congresuali pe noul period de trei ani, care se va începe cu 1 Octobre a. c.

Deci în înțelesul §. 148 combinat cu §. 91 din statutul organic prin aceasta archidiecesa noastră transilvană, ca parte constitutivă a provinciei noastre metropolitane, este invitată a păși la alegerea representanților sei, clerici și laici, pentru congresul ordinariu pe periodul dela 1 Octobre a. c. până la 30 Septemvre 1883.

Alegerea representanților sau deputaților archidiecesei noastre transilvane la congresul ordinariu pe periodul sus indicat are a se face după următoarele dispositiuni:

A. În general.

Avênd archidiecesa noastră a concurge la congresul ordinariu, în înțelesul §. 146 din statutul organic, cu 10 deputați din cler și cu 20 deputați laici, împărțirea cercurilor electorali remâne, până la o nouă reconstituire a cercurilor ei administrative, în esență tot cea din 22 Iulie 1870, Nr. 620, și adecă; 10 cercuri electorali pentru alegerea deputaților din cler, și 20 pentru alegerea deputaților laici.

Pentru fie-care cerc electoral consistoriul denumesce câte un comisariu după firea cercurilor electorali, din cler și din laici.

Conspectul cercurilor electorali și numirea locurilor centrali și a comisarilor consistoriali pentru fie care cerc electoral, se alătură sub *A*.

B. Pentru deputații preoțesci.

În fie-care cerc electoral deputatul din cler se va alege de toți preoții din același cerc în modul următoriu:

1. *Joi 28 August st. v.* la 11 oare înainte de meadadi, toți preoții din același cerc electoral se vor aduna la locul central al cercului, și anume în localitatea destinată spre acest scop de comisariul respectiv; acolo înainte de toate se va esamina lista alegătorilor, presentată de protopresbiterul, eventual de protopresbiterii sau administratorii protopresbiterali ai protopresbiteratelor, din cari se compune cercul respectiv electoral; — spre care sfêrșit toate oficiile protopresbiterale sûnt prin aceasta poftite a compune lista preoților alegători din tract și a o trimite fără întârziere la comisariul consistorial respectiv; — această listă apoi se va îndrepta fiind de lipsă și se va statorì; se va constata numerul celor presenți, cari au a fi înscrișì cu numele în protocol; se vor alege doi bărbați de încredere și un notariu dintre alegătorii presenți și așa constituindu-se alegătorii într'un colegiu electoral vor trece numai decât, sau după o eventuală consultare la alegerea unui deputat din cler pentru congresul ordinariu.

2. Alegerea se va face sau prin votare publică, sau la cererea unei terțialități a alegătorilor presenți prin votare secretă, adecă prin ședule. Aclamațiunea nu este permisă Ordinea votărei va fi astfeliu: Comisariul consistorial va chiema pre alegători, unul câte unul, după cum sûnt consemnați în listă, spre a'și da votul cu graiul pentru o persoană din clerul nostru, sau în cas de votare secretă spre a'și da ședula în urnă, pe care ședulă va fi scris numele persoanei din clerul nostru, carea respectivul alegătoriu voesce sĕ fie aleasă de deputat. În casul din urmă pe ședulă sĕ fie scris numele și caracterul candidatului.

În cas, când alegătoriul nu ar cunoasce întreg numele candidatului va fi de ajuns, dacă el va numì sau va scrie în ședulă numele de familie, caracterul și locuința aceluia, când apoi identitatea persoanei nu va putè fi dubioasă.

Notariul colegiului, sub controla bărbaților de încredere, va înscrie în protocolul de alegere în prima rubrică, numele votantului și de alăturea acestuia în a doua rubrică, numele candidatului, ear' în casul de votare secretă numai numele votanților după rêndul, în care sûnt chiemați a depune ședula de votare în urnă.

Numele candidatului, pentru care se votează, e de a se scrie întreg așa, precum el se esprimă de către votanți, și semne în loc de nume nu sûnt ertate.

3. După terminarea votărei cu alegătorii presenți se va ascepta încă ½ oară pentru acei ce nu se putură presenta în decursul votărei, după carea numai decât se va încheia votisarea.

Alegătorii, cari se vor presenta succesive, mai înainte de încheiarea votărei, vor putè da votul lor ear' mai târdiu nu.

Încheiarea votărei are a se nota la protocol, punêndu-se și oara când s'a închieat.

4 După închiearea actului de votare, biroul colegiului numeră voturile la cas de votare secretă ședulele, — care aflându-se în numer egal cu al votanților, se scrutinează. Acela care a întrunit maioritatea voturilor, se prochiamă de către comisariul consistorial de deputat ales al congresului pe periodul dela *1 Octobre a. c. până la 30 Septemvre 1883.*

5. La cas când ar avè maioritatea egală doi candidați decide soartea, care are a se efectuì de loc.

Despre întreg actul și decursul alegerei se va lua protocol, lângă care se vor lega ședulele de votare numerisate, trăgênduse prin acela și prin o foaie a protocolului un fir de ață, ale cărei capete se vor sigila cu sigilul bisericei sau al unui bărbat de încredere, și apoi încheiindu-se protocolul și autenticându-se numai decât în presența alegătorilor, se va subscrie de către comisariu, bărbații de încredere și notariu.

6. Pentru alesul deputat se va pregătì sub actul alegerei un credențional, care va fi subscris de comisariu, bărbații de încredere și de notariu și se va inmanua, fiind de față, sau va trămite alesului deputat pe calea cea mai sigură și fără amânare, sub responsabilitatea comisariului.

7. Comisariul consistorial va asterne protocolul de alegere cu toate aclusele sale cel mult *până la 4 Septemvre a. c.* consistoriului archidiecesan. (§. 91 *b. d. f. g. k.*)

8. La casul când comisariul consistorial ar observa, că e luat în combinare de a fi ales deputat în cercul unde funcționează ca comisariu, are a se subtrage din combinare, sau a renuncia dela misiunea de comisariu. La eventualitatea din urmă colegiul 'și alege un președinte ad hoc, care conduce actul alegerei și îndeplinesce toate agendele comisariului.

C. Pentru deputații laici.

Deputații mireni se vor alege de toți membrii sinoadelor parochiale din respectivele cercuri, pe lângă observarea celor următoare:

a) Fie-care comună bisericească dimpreună cu filiile, unde sûnt, are a se întrunì *Duminecă în 31 August a. c.* în sinod parochial estraordinar, pentru alegerea deputatului la congresul nat. bis. ord. pe periodul dela *1 Octobre a. c. până la 30 Septemvre 1883,* de sine înțelegêndu-se, pe lângă publicarea de 8 dile înainte și pe lângă anunțarea obiectului, pentru care are a se întrunì sinodul (§. 9).

b) Pentru ca efectuirea alegerei sĕ urmeze în rênd bun, oficiele parochiale, în înțelegere cu comitetele parochiale, acolo, unde nu sûnt, se pregătească lista alegătorilor, îndreptățiți în sensul §. 6 din statutul organic, care listă sĕ se publice deodată cu publicarea ținerei sinodului, și sĕ stee deschisă în decursul celor 8 dile spre a o putè vedè fie-care parochian, pentru ca, la cas de lipsă, sĕ'și poată reclama dreptul de alegătoriu la comitetul parochial, și acesta sĕ'l propună spre ulterioara decidere sinodului parochial.

c) Sinodul întrunit sub conducerea presidiului ordinariu se va constituì alegêndu-și un președinte, doi bărbați de încredere și un notariu (§. 91 *e*).

d) Trecênd sinodul la alegere îndată, sau după o eventuală consultare, notariul va cetì cu glas înalt pe fie-care alegătoriu, și fie-care se va înfățișa spre a'și da votul cu graiu viu, sau, dacă s'au cerut de 20 alegători votare secretă, spre a'și da ședula, pe care va fi încris candidatul, pre care alegătoriul voiesce sĕ fie ales deputat la congresul ordinariu pe periodul sus numit; aclamațiunea nu este permisă (§. 91 *e*.)

În cas, când alegătoriul nu va cunoasce întreg numele candidatului, va fi de ajuns, dacă el va numì sau va scrie în ședulă numele de familie și caracterul aceluia, când identitatea persoanei nu poate fi dubioasă.

e) După terminarea votărei cu alegătorii presenți se mai asteaptă o jumĕtate de oară, după care numai decât se încheie votarea, cea ce se va nota în protocol, punêndu-se apriat oara, când s'a încheiat votarea; alegătorii cari se vor presenta succesive în decursul votărei, votează la urmă; după încheiare nu se mai primescvoturi.

f) După încheierea actului de votare în presența alegătorilor se numeră voturile, respective ședulele, și se enunciă resultatul de către președintele sinodului.

g) Despre actul alegerei, respective votărei, în fie-care sinod se compune un protocol după formulariul de sub *B.* în care se vor însemna voturile după cum au urmat, adecă: numele votantelui și alăturea espres al aceluia, pentru care alegătoriul 'și-a dat votul seu, nefiind permise nici semnele „ „, nici „dtto“; dacă însĕ votarea s'a făcut cu ședule, aceste în modul indicat la alegerea deputaților din cler se vor alătura la protocol (§. 91 *f.*), ear' protocolul subscris de președinte, de bărbații de încredere și de notariu se cuvertează cu toate aclusele, în fața sinodului, dacă sûnt ședule dimpreună cu aceste, și așa după ce protocolul s'a sigilat cu sigilul bisericei respective și al președintelui, decumva are, sau al unui bărbat de încredere și cu aceleși sigile s'a sigilat și cuverta, în care s'a pus protocolul, se predă unuia din bărbații de încredere cu însărcinarea, de a'l presenta la ziua mai jus fipsată la locul de scrutinare comisariului consistorial (§. 91 *g*).

În cas, când sigilarea protocolului nu s'ar putè face după cum se prescrie aici: această împregiurare și causele ei sûnt de a se însemna la protocol.

h) *Duminecă în 7 Septemvre a. c.* la 11 oare înainte de meadadi, toți bărbații de încredere însărcinați cu ducerea protocoalelor sinoadelor parochiale, din unul și același cerc, se vor înfățișa la locurile de scrutinare respective, care se află însemnate în conspectul de sub *A.* Acolo după ce toți bărbații de încredere se constituiesc într'un colegiu de scrutinare, alegêndu'și un notariu și doi bărbați de controlă, fie care unul câte unul, predă protocolul sigilat, după cum l'a primit, comisariului consistorial desemnat în conspectul asemenea sub *A.* Protocoalele se desigilează de către comisariul consistorial înaintea colegiului, se vor cetì cu voce înaltă și se va numera sumariul voturilor din tr'ênsele, scriinduse sumele voturilor în protocolul de scrutinare.

Protocoalele acelor sinoade parochiali, cari nu se presentează de respectivii bărbați de încredere, sau vor fi lipsite de formele prescrise, precum și acele, cari se vor presenta după încheiarea scrutiniului, — nu se vor lua în considerațiune. Însĕ și aceste protocoale remân lângă actul de scrutinare spre a se așterne cu celelalte dimpreună consistoriului archidiecesan, ear' causele, pentru cari nu s'au luat în considerațiune, au a se nota la protocolul scrutiniului.

i) După esaminarea, numerarea și sumarea voturilor și statorirea resultatului, acela, care a întrunit mai multe voturi, se prochiamă deputat

al congresului pe periodul *dela 1 Octobre a. c. până la 30 Septemvre 1883.*

k) La cas când doi ar întruni o pluralitate egală de voturi, între dênşii va decide soartea esecutată numai decât în faţa locului (§. 91 *h*).

Resultatul scrutiniului se notează în protocolul scrutinărei, care se va subscrie de comisariul consist. şi de toţi bărbaţii de încredere, (§. 91 *h*.) cari formează colegiul de scrutinare.

l) În presenţa colegiului de scrutinare se va face credenţionalul, care se va subscrie întocma ca şi protocolul de scrutiniu.

Protocolul colegiului cu toate aclusele sale 'l va substerne comisariul consistorial cel mult până în *13 Septemvre a. c.* consistoriului archidiecesan. Credenţionalul se va inmanua numai decât, dacă alesul va fi de faţă sau dacă nu, i se va trămite în timpul cel mai scurt pe calea cea mai sigură, sub responsabilitatea comisariului.

La cas, când vre-un comisariu consistorial, preoţesc sau mirean, s'ar afla împedecat în ori ce mod dela împlinirea misiunei sale, acela va face grabnică aretare la consistoriul archidiecesan; ear de cum-va consistoriul ar fi potut face vre o dispositiune pentru alt comisariu până la ḑiua alegerei, respective a scrutiniului, sau când împedecarea comisariului s'ar ivì numai în momentul suprem, chiar' la alegere ori sub scrutinarea actului: în aceste casuri membrii colegiului electoral preoţesc, respective ai scrutiniului, sûnt autorisaţi a'şi alege un suplinte al comisariului consistorial, carele va îndeplinì agendele acestuia.

D. Apendice.

Deoarece cestiunea diurnelor deputaţilor la sinoadele şi congresele noastre nu s'au putut regula încă în mod definitiv prin sinodul archidiecesan, şi fiindcă din colectele incurse în urma cercularielor de aici ddto 18 Noemvre 1878 Nr. 1062 Plen. şi din 19 Noemvre 1879 Nr. 1858 Epitr. nu s'a putut acoperì nici pe departe datoria făcută din fondurile archidiecesane dela sinoadele şi congresele anilor trecuţi, consistoriului nu'i remâne alta, decât a se folosì de usul de până acum, şi a apela şi de astădată la bunul simţ al creştinilor nostrii, poftindu'i ca după putinţă sĕ contribue atât dela sine cât şi din lăḑile bisericilor spre scopul acoperirei speselor deputaţilor din archidiecesă la congresul naţional bisericesc din acest an. Aceste colecte sûnt a se asterne prin oficiele protopresbiterale la epitropia archidiecesană cel mult până la finea lui Septemvre a. c.

Cu această ocasiune oficiele protopresbiterale sûnt însărcinate a trimite cu toată possibila grăbire acest cerculariu la fiesce-care oficiu parochial din tractul seu pentru publicarea şi efectuirea celor prescrise; spre care scop se trimite de aicea un numer corespunḑĕtoriu de copie; ear' pl. t. comisari consistoriali sûnt poftiţi a primì şi împlinì missiunea cu reflesiune şi la instrucţiunile speciali ce vor primì de aici, avênd a se pune la timpul seu în raport cu consistoriul archidiecesan.

Aducênd aceste la cunoştinţa iubitului cler şi popor din archidiecesa noastră, îmi esprim dorinţa: ca clerul şi poporul sĕ caute a fi representat în congresul nostru naţional bisericesc prin bărbaţi maturi, luminaţi şi devotaţi binelui public, cari sĕ contribue din toate puterile la binele şi progresul bisericei noastre.

Sibiiu din şedinţa plenariă a consistoriului archidiecesan ţinută în 14 Iulie 1880.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Revista politică.

Sibiiu, în 30 Iulie.

Desvoltarea suprinḑĕtoare a Kossuthismului în Ungaria atrage tot mai mult atenţiunea şi a presei străine, cu deosebire a celei din Viena. Mare trebue sĕ fie deja rĕul, dacă o foaie cum e d. e. „*Neue freie Presse*“ scrie următoarele:

„Trebue sĕ trăesci, ḑice corespondentul pestan al organului vienez, „în ţeară însaşi, trebue sĕ fi martor a celor ce se petrec şi sĕ nu-'ţi fie greu de tortura nespusă, a cetì în toate ḑilele ḑiarele maghiare. Atunci abia vei primì o idee despre aceea, cum aici în ḑiua mare şi înaintea lumei se trage în tină aproape tot, ce constitue esistenţa monarchiei austro-ungare şi a ḑinastiei... Este astăḑi un lucru notoric, că respândirea repede a tendenţelor estreme de stat în Ungaria este una dintre primejdiile cele mai mari ale politicei noastre interne.“

Eacă cine primejduesce monarchia noastră! Dar' presa jidano-maghiaronă din Budapesta în loc de a recunoasce pĕcatele conducĕtorilor maghiari, se acaţă de staturile vecine, bunăoară de România, şi într'un limbagiu propriu numai jidoveţilor cu o ridiculă îngâmfare îşi permite a dăscălì pe un popor, ce 'şi dă toată silinţa a fi cu monarchia Habsburgică în cele mai prietinesci raporturi.

„Neues Wiener Tagblatt“ primesce din „cercuri diplomatice“ următoarele: „Al doilea fiiu al cancelariului german, contele Wilhelm Bismarck, călĕtoresce de present prin Ungaria şi va estinde călĕtoria sa şi asupra Orientului. Este voinţa principelui Bismarck, ca fiii sei şi funcţionarii sei sĕ călĕtorească prin diferitele state, pentru a cunoasce ţĕri şi oameni. Contele Bismarck va da atenţiune deosebită stărilor ungare şi va nizuì cu deosebire a se înforma despre raporturile naţionalităţei *germane* de sub coroana Stlui Stefan. Spre scopul acesta contele Bismarck va petrece un timp oare care în Transilvania. Este faptă, aşa se ḑice, că în Berlin se dă de un timp încoace o atenţie potenţată raporturilor Germanilor din Ungaria şi Transilvania.“ Comentariu la această împărtăşire a foaiei vieneze îşi poate face ori şi cine.

„Grenzboten“, o revistă ce apare în Lipsca şi în anii din urmă a fost adese ori inspirată deadreptul din cabinetul cancelariului Bismarck, aduse în ḑilele aceste o denunciaţie în terminii cei mai asprii îndreptată asupra României. Aceasta, aşa se susţinea, ar intriga în comisiunea dunăreană cu Rusia şi Anglia în contra monarchiei noastre, pe care statele amintite ar voì sĕ o paraliseze cu totul în influenţa ei asupra Dunărei de jos. Foile jidane maghiaroane abia apucară sĕ se arunce asupra statului învecinat, şi cu maniera'i cunoscută „*Pester Lloyd*“ d. e. tractează pe România, ca şi când graţia lui Itzig Veigelsberg ar dispune de soartea statului românesc.

Acuma însĕ vine din Bucuresci dto 10 August n. o formală desminţire inspirată de acel cuprins, că faima despre participarea României la intrige anglo-rusesci s'a născut pe timpul tocmai înaintea întregirei cabinetului românesc, când era vorba despre sporrirea înrîurinţei rusesci în cercurile guvernamentale românesci. Totdeodată se accentuează, că nu esistă vre un conflict de interese în cestiunea orientală între Austria, Germania şi România.

Mai bună dovadă despre cordialitatea raporturilor dintre România şi Austro-Ungaria nu se poate decât visita Domnitoriului român Carol în Ischl. Înaintea acestei fapte, vor trebuì sĕ amuţească toate clevetirile

Din Constantinopole se telegrafează dto 10 August: Poarta e hotărîtă, a ceda Dulcigno Muntenegrenilor. „Polit. Coresp.“ comunică tot din Contantinopol: Poarta a hotărît a trimite trupe la Dulcigno, pentru a uşura soluţiunea cestiunei muntenegrene“. Vom vedè, dacă voinţa aparentă a Turciei e serioasă şi cum se va realisa.

Românii şi Grecii.

„Alegătoriul“ transcrie din ḑiarul „Frăţilia întru Dreptate“ din idiomul traco-român într'al nostru, următoarele:

Tendinţele şi conduita Grecilor faţă cu Românii şi cu Albanezii din Macedonia şi din Epir-Tesalia, pe cari lucrează fără preget, ca sĕ-'i greciseze prin toate mijloacele de cari dispun şi mai ales prin scoalele şi prin bisericile, în cari învĕţarea şi întrebuinţarea limbei grecesci este impusă ca un fel de monopol pentru instrucţiunea publică, silesc pe aceste douĕ popoare de rasă latină, sĕ se intereseze şi sĕ se îngrigiască mai mult de cât ori-cine de deslegarea cestiunii groco-turce, şi sĕ privegheze, ca nu cum-va sĕ se dee o lovitură, de moarte ecsistenţei limbei şi naţionalităţii lor, cu ecscutarea hotărîrii ce a dat conferinţa din Berlin. Prin nota colectivă a marilor puteri se recomândă s'au mai bine se impune ambelor părţi în litigiu, lucruri ce calcă nu numai drepturile şi interesele legitime de rasă ale Albanezilor şi Românilor ci încă şi ecsistenţa lor naţională într'un mod evident şi inevitabil.

Grecii atentează la naţionalitatea Românilor şi Albanezilor, şi se silesc a 'i grecisa oprindu-i de a se servì de limba lor, chiar când ei sûnt locuitori şi cetăţeni ai statului otoman şi supuşi ai M. S. Sultanului încă şi aşa — ḑicem — abusând de nesce prerogative, ce Sultanii au acordat patriarchiei şi clerului ortodocs, transformat în greco-fanariot în privinţa cultului supuşilor creştini, ei persecută şi pedepsesc pe învĕţătorii şi pe preoţii, cari îndrăsnesc sĕ înveţe copiii Românilor în limba lor maternă sau sĕ facă serviciul divin în biserică şi sĕ se roage lui D ḑĕu românesce, precum vorbesc.

Publicul cunoasce deja persecuţiunile, sau mai bine resbelul nedrept, ce Grecii oficial au declarat în contra limbei românesci atât prin presa greacă din Constantinopole şi din Atena, precum şi prin politico-religiosul lor şef în Turcia, patriarchul din Fanar. Publicul a cetit de sigur actele oficiale ale patriarchului şi archiereilor fanarioţi, prin cari se constată în mod evident şi categoric, că limba română este proscrisă din partea lor în scoalele şi bisericile Românilor din Macedonia şi din Epir-Tesalia. Pe lângă aceasta, fapte notorie au dovedit într'un mod necontestabil, că institutorii şi preoţii Români, cari au avut curagiul sĕ introducă limba română în scoala şi în biserica lor, au fost şi sûnt încă unii victimă a esclusivismului şi a arbitragiului sau a întrigilor patriarhiei şi arhiereilor fanarului, cari calcă în picioare dorinţele legitime ale Românilor, şi resping în mod despotic justele lor cereri, manifestate pe cea mai legitimă, mai cuviincioasă şi oficială cale: adecă prin petiţiuni foarte logice şi rugătoare.

Dacă dar Grecii 'şi permit a comite asemenea călcări de drepturi şi nelegiuite atacuri în contra limbei şi a naţionalităţii Românilor, şi acesti din urmă îndură atari persecţiuni şi arbitrarităţi din partea Grecilor chiar în statul turcesc fiind, care oare va fi soartea lor, ca un popor cu individualitate a sa şi ecsistând de sineşi, când pentru nefericirea lor, ţerile locuite de dênşii, s'ar anecsa Greciei, şi atunci ei vor fi candamnaţi, sĕ trăiască, şi sĕ se coforme cu politica absorbitoare a Grecilor?

In această privinţă raportăm şi cităm cuvêntul d-lui R. Rangabe, distins filolog şi om de stat al Greciei, care a declarat şi mărturisit cu solemnitate în plublic, prin organul sĕu de publicitate „Spectatorul“, din luna lui Mai 1853, că o mare parte dintre Românii şi Albanezii Macedoniei şi Albaniei au fost grecisaţi, graţie ecsclusivismului şi înrîuririi, ce are asupra lor limba grecească în scoalele şi în bisericele acestora; şi că dacă Macedonia şi Albania cu naturalele lor dependenţe, Epirul şi Tessalia, s'ar anecsa Greciei limba şi naţionalitatea Românilor şi Albanezilor, va dispărè numai de cât, contopindu-se cu limba şi cu naţionalitatea grecească.

In adevĕr, eată ce s'a publicat atunci în această privintă în „Spectatorul“ redigeat de d. R. Rangabe: „Este sigur mai ântâiu, că numai prin faptul anecsării cu Grecia, a ţĕrilor albaneze împreună cu naturalele lor dependinţe Tesalia şi Macedonia, elementul creştin (de sigur nu cel grecesc), sĕ va găsì avênd faţă cu elementul musulman o superioritate, care va face sĕ dispară ori ce antagonism între cele douĕ religiuni. In momentul unirei (Albaniei, Macedoniei şi a Tessaliei cu Grecia), vor fi 3,000,000 *) crestini faţă cu 900,000 de Masulmani, din cari trebue sĕ se scadă îndată mai multe mii de cripto-crestini. Ḑicênd însĕ: „triumf al elementului crestin“ se constată tot de o dată preponderanţa elementului grecesc (cum ? se constată aceasta ?). Iar în ceea ce privesce Albania de mijloc, acolo populaţiunea se compune de Albanezi şi de Români“. Aici d. R. Rangabe mai spune: „Coleti, vechiul şef al partidului francez din Grecia, generalul Hagi-Petro, bancherii Sina şi Toşiţa, şi mai multe alte personage ale epocei actuale, mai mult sau mai puţin distinse, sûnt Români. Dar cine s'a gândit vre-o dată a-'i numì alt-fel de cât Greci?“

„Actualmente — continuă autorul grec — Românii cari nu mai au nici limbă, nici sentiment naţional, cari sĕ le fie ale lor propii, sûnt cu totul grecisaţi (?!) şi ei s'ar mira foarte dacă cineva le ar contesta calitatea lor de Greci“ (Timpul şi faptele n'au confirmat aserţiunile d. Rangabe). (Va urma.)

Un memoriu rus secret dela 1864.

„Deutsche Rundschau“, în broşura sa pe August, publică testul unui Memoriu secret redactat în 1864 din ordinul principelui Gorciacoff, probabilmente pentru Ţarul Alesandru II, asupra adevĕratelor scopuri ale politicei rusesci. De şi au trecut deja 16 ani de atunci, totuşi memoriul are încă însemnătatea lui; îl reproducem dar ca un document.

Memoriul indică în prima linie politica, ce Rusia trebue sĕ urmeze cu fie-care stat în parte. În privinţa Germaniei, Memoriul desemnă sforţările germane de uniune ca un pericol pentru Rusia, căci atunci Germania 'şi ar perde caracterul seu neofensiv. Când cestiunea slavă va fi pusă odată la ordinea ḑilei, atunci Germania, după cum declară autorul, va arunca mare greutate în balanţă, şi incă contra intereselor noastre.

Eacă ce ḑice partea din Memoriu care precisează atitudinea cabinetului rus faţă cu Austria:

„Intru cât va esiste Austria, noi trebue sĕ dorim, ca vecini, ca ea sĕ fie în liniscе

---

*) NB. din cele 3,000,000 de creştini ai Albaniei, Macedoniei şi Tesaliei, câţi s'ar alege Greci, dacă d. R. Rangabe ar fi făcut socoteală curată scăḑênd din cifra totală de 3,000,000, creştini pe Albanezi, pe Români şi pe Bulgari? de ce a lăsat socoteala încurcată?

și trebue să întreținem cu dênsa cât se va putè mai bune relațiuni. Acest stat ocupă o posițiune atât de importantă la fruntăriile noastre, încât căderea sa ar provoca o încurcătură anarchică ale cărei consecințe ar fi necalculabile și pentru noi. Este în interesul nostru ca Austria să mențină într'o stare de agregat toate elementele eterogene din care se compune, și să ne apere astfel de vre o turburare anarchică. Se poate ca această trebuință să ne fie neplăcută, dar caută să fie. Turburările interne din Austria s'ar revărsa și asupra noastră: este vĕḑut, că toate întreprinderile revoluționare contra Austriei se revarsă și asupra Poloniei. Toate aceste se pot schimba cu timpul și cu împregiurările. Astăḑi însă este așa, și trebue să ne orientăm după cele ce esistă.

„Aceste considerațiuni au produs un fel de apropiere între noi și Austria. In scopul de a putè opune o acțiune preventivă elementelor rĕsturnătoare, ce se desfășură în Europa, noi ne-am pus în înțelegere cu această putere. Este cu greu de a spune până unde va merge această comunitate, la cas când am fi nevoiți să procedăm la o acțiune represivă. Aceasta va depinde numai și numai dela împregiurările și dela gradul în care vor fi angagiate interesele noastre. Dacă Austria ar fi atacată în Ungaria, fără ca această crisă să înfluințeze direct asupra Poloniei și să fie periculoasă pentru noi, apoi nu va trebuì să repetăm acțiunea noastră dela 1849. In ori-ce cas Maj. Sa împĕratul își va păstra o deplină libertate de acțiune, și numai întru cât o vor pretinde interesele noastre, vom accepta o înțelegere cu cabinetul vienes. Dacă se va efectua atacul în Veneția, noi nu va trebuì să intervenim, de și este in interesul nostru ca Austria să nu fie isgonită din Italia; forțele acele ale statului austriac, care ar fi absorbite în această țeară, ne-ar fi periculoase dacă ar fi puse în posițiune de a se putè concentra în Orient. Relațiunile noastre cu Austria au fost în totdeuna de o natură nesigură. Acest stat se va opune în totdeuna și din toate puterile sale la desvoltarea noastră. Dar întrucât va fi în interesul nostru de a remânè în calea cea veche, Austria va fi nevoită să ne urmeze. Trebue să băgăm numai de samă ca ea să nu ne tîrască mai departe decât trebue să mergem.

Statele vecine pot tot atât de bine să se vateme unul pe altul, cât să'și aducă servicii. De ordinar este în interesul lor să se modereze și să înlăture o politică de șicane și de represalii, care poate conduce foarte ușor la desavantagiul lor. Dacă ele, ținênd seamă de divergențele lor, le ușurează și a'și desvolta punctele lor de contact, apoi ele pot trăì în pace și întreținè legături avantagioase. Astfel s'a făcut că noi, cu tot antagonismul nostru, n'am fost niciodată într'un resbel pe față cu Austria. Totuși aceste relațiuni nu pot fi menținute decât numai întru cât nu vom avè a refuì vechele socoteli. Deși luarea în stăpânire a Lombardiei de către Italia a plătit îndestul perderea Basarabiei, totuși sûnt încă destul de dureroase ranele, pe care Austria ni le a făcut pe timpul resbelului din Crimea.

De altmintrelea nu se poate tăgăduì că, spre a putè conduce în adevĕr evenimentele, cineva trebue să fie mai pre sus de pasiunile naționale, dar totuși îndeplinirea acestei condițiuni este foarte anevoioasă din causa marei părți ce iau opiniunea publică și presa în afacerile de stat ale fie cărei țĕri. De aceea este trebuință de o egalitate de relațiuni, care nu esistă. Austria se compune dintr'o amestecătură de naționalități, care n'au nici o legătură între dênsele și între care cea domnitoare este cea mai mică la numer. Espusă din toate părțile la atingerile ostile ale Europei, statul Austriac este ușor de rănit și se menține numai printr'un echilibru minunat. Din contră, Rusia presentă o puternică naționalitate omogenă, care nu 'și-a alipit decât la estremele sale fruntării câteva rase eterogene, pe care le domină cu preponderanța puterei sale. Rusia are puține atingeri directe cu Europa și în lăuntru este neatacabilă. Această contradicțiune este isbitoare; este o contradicere între un popor pornit spre decadență și a cărui esistență atițĕ mirarea, căci căderea sa este inevitabilă, și între o națiune puternică și în floarea forței sale, căreia i este reservat un mare vĭitor. Sorții sûnt prea neegali. Austria poate să ne vateme, dar mulțămită lui Dumneḑeu, nu avem trebuință de ajutorul ei. Fără noi ea nu ar putè să esiste și ne ar fi foarte ușor să ne facem stăpâni pe dênsa la cea dintâiu ocasiune.

Pentru moment aceasta nu este în interesul nostru. Intru cât naționalitățile din care se compune Austria, nu vor ajunge la acea organisațiune publică și socială, care le înlesnesce o esistență independentă, căderea unei autorități legate la un loc, ar da semnalul pentru o disolvare, care ar putè să ne fie tot atât de periculoasă nouĕ ca și ei. Afară de aceste desvoltarea treptată a popoarelor Austriei la o viață politică este în natura lucrului, mai cu sama de când n'a reeșit încercările politice austriace de a înăbuși aceste naționalități prin germanisarea lor. Austria nu mai poate să resiste a recunoasce naționalitățile în cestiune și a le acorda un loc în representațiunea imperiului. Datoria noastră va fi de a face să se coacă aceste cestiuni desvoltând din partene elementele morale, care întăresc legatura cu conaționalii și coreligionarii nostri. Totuși relațiunile noastre cu Austria vor trebuì să ia o formă care va satisface pe deplin necesitățile presentului, fără a vătĕma întru ceva pe acele ale viitoriului. Aceleași teorii trebuesc aplicate și asupra Turciei; Poarta visează o strînsă legătură cu noi și cu Austria spre a înăbuși principiul naționalităților. Dar nu trebue să uităm, că în Orient principiul național este strîns legat de cel creștin. Adevĕrata dibăcie constă aici, ca și față cu Austria, în capacitatea de a ținè mĕsura, și în această privință s'a probat, că în politică alianțele sûnt determinate prin interese, dar tot aceste interese determină în același timp durata și limita alianțelor.“

„Românul.“

Varietăți.

* (Comunitatea Sibiiului) va ținè aḑi la 5 oare după ameaḑi ședința ordinară obicinuită.

* (Carol Domnitoriul României împreună cu înalta sa soție) în călĕtoria sa spre Ischl a trecut Marți în 10 August st. n. la 2 oare p. m. prin Brașov, unde au fost întimpinați pe peronul garei de comitele suprem Szentiványi și de primariul Brennerberg. Domnitoriul român călĕtorì *incognito* cu trenul accelerat regular, însĕ într'un vagon al căliĭ ferate române, care fu legat de trenul căliĭ ferate ungare de ost. Principele Carol sosesce aḑi la 2 oare p. m. în Viena, unde petrece însĕ numai o ḑi, pentru a pleca imediat apoi la Ischl.

* (Programa), adunărei generale a „reuniunei învĕțătorilor rom. gr. or. din comitatul Huniadoarei“ ce se va ținè în 7 și 8 Septemvre st. vechiu a. c. în Orăștie.

1. In ḑiua destinată corpul învĕțătorilor presenți va participa la celebrarea servițiului divin în biserica gr. or. din loc.

2. După celebrarea servițiului divin la 10 oare membrii „reuniunei“ se vor aduna în scoala gr. or. din loc.

3. Cuvêntul de deschidere de președintele „reuniunei“.

4. Raportul comitetului, despre activitatea sa în decursul anului espirat.

5. Alegerea comisiunilor pentru censurarea raportului comitetului, și pentru înscrierea de membrii noi.

După ameaḑi

6. Raportul comisiunilor esmise.

7. Disertațiuni, prelegeri practice, declamări și cântări.

8. Propunerile comitetului privitoare la înaintarea scopului „reuniunei“.

9. Alte propuneri din partea membrilor.

La cas de a nu se putè esecuta programa în ḑiua primă restul programei se va amâna pre ḑiua următoare în 8 Septemvrie st. v.

Prea on. d-ni protopresbiteri, sûnt rugați a notifica ḑiua ținerei adunărei generale, și prin circulariu în tractul prea on. d-lor.

Comitetul „reuniunei.“

Ioan Papiu m. p., preș. *Ioan German* m. p., secretariu.

* (Mulțămită publică). Subsemnatul îmi țin de cea mai sacră detorință a esprima prea Venerabilului consistoriu achidiecesan profunda mea mulțămită publică, de oarece prea venerabil același în nenumĕrate rênduri m'a ajutat în lipsele mele și ale familiei.

Porcești în 29 Iulie 1880.

Nicolau Bucșa,
învĕțător.

* (Mulțămită publică). Creștinul gr. or. român din comuna bisericească Oarda de jos, George Șandor din zelul cătră sânta maică biserică a provĕḑut biserica noastră cu un „Apostol“ și „Proscomidia liturgiei“, ambe procurate din tipografia archidiecesană. Numitul creștin, ca unul ce ține mult la înzestrarea casei lui Dumneḑeu, și la frumseța și podoaba casei lui, s'a sacrificat întru pomenirea lui și a urmașilor sei. Din partea subscrisului i se aduce prin aceasta mulțămită publică. Dumneḑeu sĕ'l preamărească cu dumneḑeească puterea sa spre împlinirea de asemenea fapte creștinesci. Jertfa lui va fi primită la dumneḑeu ca alui Avel, și binecuvêntarea ceriului va plana asupra casei lui. Așa să facă toți creștinii evlavioși. Cel ce se jertfesce pentru împrumsețarea casei lui Dumneḑeu va fi lăudat de slujitorii bisericei și numele lui va fi scris în cartea celor drepți. Subscrisul în numele comunității bisericesci 'i aduce pe calea aceasta mulțămită publică, asigurându'l că numele lui se va pomenì, cât va trăì subscrisul, la sântul jertfelnic.

Laurente Cutean,
paroch gr. or.

* (Comitatul Brașovului) va ținè în 14 Aug. n. o adunare generală estraordinară. Motivul acestei adunări este ḑiua nascerei de 50 ani a Majestății Sale împĕratului nostru Francisc Iosif I.

* (Trăsnet). Dumineca trecută descărcându-se asupra satului Belin din comitatul Treiscaunelor (Háromszék) o vreme tare cu torenți de ploaie și grindină a trasnit totdeodată într'o șură, carea prinḑênd numai decât foc a aprins și alte noue șuri, cari toate arseră până în pămênt.

* (Mutare de târg). In comuna Sacs din comitatul Tolna, unde până acuma se ținea târgul de țeară anual în 20 August n. în acest an se va ținè escepționalmente în 16 Aug. n.

* (Arșița soarelui) a omorît în 3 Aug. în Elöpatak (Vălcele) pre un tinĕr, care călĕtorind *per pedes apostolorum* pe drumul foarte lung din Belen până la Vălcele a fost prea tare și prea lung timp espus arșiței soarelui.

* (Postă nouă) s'a deschis în 6 Aug. n. în Lipnicul mic, de unde pe fie-care ḑi va comunica cu posta din Plavnitza, ducênd cu sine espedițiuni postale în greutate de câte 10 chilograme apoi asignațiuni postale și alte lucruri mai mărunte. De cercul oficiului acestuia postal se țin satele: Lipnicul mic, Matisova, Stanina, Lagno, Saros și Sepeș-Sulin.

* (Căli ferate). Societatea austriacă pentru clădirea de căli ferate de stat în urma unei înțelegeri cu guvernul din România — după cum se scrie din Bucuresci — a hotărît, a începe clădirea calei ferate orientale din Slatina și a o duce tot pe malul stâng al Oltului până la Dunăre, unde va trece în apropiere de Nicopole în Bulgaria și va merge prin aceasta până la Slivno, unde va trece apoi și munții balcanici.

* (Uniformarea) servitorilor dela ministeriul de justiție și de pe la toate tribunalele din Ungaria va întra în viață cu 1 Ianuarie 1881. Liferarea uniformelor se face de institutul corecțional de țeară.

* (Pesta bovină orientală) domnesce de present — după cum ne spune „P. Ll.“ — în granița militară croato-slavonă dară numai în comunele Ogulin și Vidusevac. In Ungaria însĕ nu este nicăirea această boală de vite.

* (Intre doi scolari). Ai auḑit Iorgule, că în noaptea trecută a isbucnit un mare foc în fabrica din strada noastră?

Iorgul: Ce folos că o mulțime de case ard, numai afurisita noastră de scoală nu mai arde!

* (Esplicația unei minuni). Intr'o scoală de băieți din Londra a avut loc următorul dialog între învățĕtor și un scolar:

Invĕțătorul: Ce este o minune?

Școlarul; Nu sciu.

Inv: Dacă s'ar întêmpla ca într'o noapte se rĕsară Soarele, ce ai crede tu că este aceasta?

Școl: Eu așĭ crede că este Luna.

Inv: Dar dacă 'ți-așĭ spune eu că este Soarele, cum ai numi-o tu aceasta?

Școl: Așĭ numi-o domnule,..... minciună.

Inv: Dar eu nu mint nici odată: presupune dar că 'ți așĭ spune că este Soarele ce te-ai gândì?

Școl: (După puțină gândire) Atunci așĭ crede că d-ța uu ești treaz.

* (Vitejiile unei femei). Ḑiarul parisian „Des Débats“ povestesce următoarea istorie:

Prin halele Parisului se poate vedè în fie care dimineață o femeie cam de 55 ani, cu pĕrul negru, cu fața încă junĕ și trăsuri energice, care vinde zarzavaturi. Ea se numesce Anetta Drevon și a fost vivandieră în reg. 22 linie și reg. 2 de Suavi, pe cari le a însoțit în Africa, în Crimea, în Italia și la Rin. In Francia sûnt 5—6 femei, cari poartă crucea legiunei de onoare, dar' Anetta Drevon este singura care a primit-o pe câmpul de bătălie drept recompensă pentru vitejia sa cu arma.

Fapta s'a petrecut lângă Magenta.

Doi soldați Austriaci au isbutit într'o luptă pept la pept d'a pune mâna pe steagul reg. 2 de Suavi. Anetta Drevon se aruncă în mijlocul ploaiei gloanțelor asupra Austriacilor omoară pe unul și rănesce pe celalalt cu revolverul, înhață steagul și se întoarce cu dênsul la regimentul ei. Pentru această faptă strălucită ea a fost decorată cu legiunea de onoare.

Aceasta n'a fost pentru ultima dată, că s'a distins Anetta prin curagiul ei. In rĕsboiul Franco-german ea a fost vivandieră în reg. 22 de linie, După un armistițiu ea a fost ocărîtă pe stradă de către un soldat bavarez; fără a se gândì mult ea scoate revolverul și împușcă pe soldat. Arestată pentru acest fapt, un consiliu de rĕsboiu german din Metz o osîndit-o la moarte. In ḑiua în care trebuea se fie esecutată a sosit în Metz din întêmplare Principele Frideric Carol, care auḑind că are să fie împușcată o femeie a cerut actele procesului, și a amânat esecuțiunea. Patru ḑile în urmă a fost graciată și trimisă acasă.

Această femeie curagioasă care a fost 30 ani vivandieră este nascută la Clermont-Ferrand. In anul 1874 a avut audiență privată la Mareșalul Mac Mahon care 'i-a dat un mic dar bănesc. Anetta a întrebuințat mică sumă primită pentru un comerciu de zarzavaturi, asigurându-și astfel o independență onestă.

Bursa de Viena și Pesta
din 10 August 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	108.30	108.40
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	83.15	83.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	98.30	98.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	86.25	86.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	124.50	125.25
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	94.25	93.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	93.25	93.¼
Obligațiuni urbariale temeșiane .	93.25	83.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	93.—	83.—
Obligațiuni urbariale transilvane .	93.10	—.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.50	94.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	93.75	94.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.50	73.52
Datorie de stat în argint . . .	74.30	73.—
Renta de aur austriacă	87.60	87.25
Sorți de stat dela 1860 . . .	130.25	131.—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	821.—	820.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	252.85	255.50
Acțiuni de credit austr. . . .	274.—	274.80
Sorți unguresci cu premii . . .	112.75	113.—
Sorți de regularea Tisei . . .	108.90	108.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.54	5.52
Napoleon	9.33½	9.33
100 marce nemțesci	57.60	57.60
London (pe polița de trei luni) .	117.55	117.50

Economic.

Făgăraș, 6 August n. Pro. hectolitră Grâu fl. 8.—8.50; grâu sěcăreț fl. 7—7.20; sěcară fl. 5.—5.50; ord ——.— ověs fl. 3.60—4.—; cucuruz fl. —.—.——; mălaiu fl. .—.; Sămânță de cânepă fl. 10—11; mazere fl. ——.; linte fl. ——; fasole fl. 5—6. cartofi (vechi) cu fl. 1.50..—1.80; (noi) per litră ——— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 70—80; sěu brut fl. 38—42; sěu de luminări fl. 56—; unsoare fl. 80—; cânepă fl. ———; sěmență de in fl. ———; săpun fl. —.—; fên fl. —.— spirt pro grad cr. pro chilo: carne de vită 40—42 cr. carne de viței —36— cr.; carne de porc 44—cr. carne de berbece 32 cr.; ouě — de — cr. Târgul de ați fu încâtva mai bine cercetat, ca cel trecut, dar' totuși puține cereale. Secerișul acuma e în putere

Budapesta, 7 August n. In sěptěmâna trecută au domnit tot acele împregiurări temporale, despre cari am făcut amintire în raportul nostru trecut. Toată septěmâna a ploat, toate ținele erau însoțite de vremuri tari și grindini, cari precum am raportat în rêndul trecut, au cășunat atât în capitală cât și în giurul ei pagube considerabile. Din norocire însě ele nu sûnt nici pe departe așa de mari și simțibile, ca cele întêmplate prin Moravia și Silesia. Timpul din sěptěmâna trecută n'a fost însě așa cald, că cel descris în raportul trecut, apoi nici n'a putut fi, deoarece atâtea ploi îndelungate cu atâtea grindini dese au trebuit se schimbe temperatura, cu atât mai mult, cu cât eată că ne apropiem de țilele mai mult tomnatice decât de vară. Cu un cuvênt timpul în septěmâna trecută a început a se recì din ți în ți. Drumurile s'au cam desfundat, rîurile au început a se umfla și cărăușiile din comunele din pregiurul capitalei cătră capitală s'au îngreuiat considerabil. Ploile au folosit însě foarte mult cucuruzelor, cartofilor și strugurilor, cari toate sûnt foarte frumoase. Cu deosebire ploile și desfundătura drumurilor au avut înrîurință mare asupra negoațelor de toate soiurile. Prețurile tuturora s'au scumpit considerabil și trecerea cu deosebire cerealelor vechi a fost vioaie. Așa notăm în deosebi:

Grâul la 60,000 m. m. a trecut cu fl. 10—10.10; sěcara la 7—8000 m. m. cu fl. 8.60—8.95; orzul cu fl. 6.40; ověsul cu fl. 6.40; cucuruzul cu fl. 5.20—5.80; făina de astădată a trecut mai bine; foarte bine însě trecură păstăioasele și adecă: fasolea cu fl. 8—9; lintea cu fl. 10; mazerea cu fl. 7—9; mălaiul cu fl. 7—7.50; sěmênța de in cu fl. 12.50; sěmênța de cânepă cu fl. 8—8.50 (toate per 100 chilograme); lânile cu fl. 2—3.50.

Porcii au fost tare căutați și între numerul total de 75,480 au fost din Ungaria de jos 4370, din România puțini de tot și din Ardeal debia vre-o 20 capete; unsoarea de porc cu fl. 64; slănina cu fl. 58; sěul cu fl. 45—45; spirtul *en gros* cu fl. 33.25; *en detail* cu fl. 34.25 per 10,000 litre %; cartofii cu fl. 2.80—3.

Peile de bou cu fl. 112—115; de vacă cu fl. 110—112; de viței cu fl. 190—195; de oaie cu fl. 125—135; de miel cu fl. 70—85 (toate per 102 dărabe); de cal cu fl. 10—12 părechea.

142—1880. 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de a III classă din Biscaria cu filia Șeulesci și colonia Pișchi în protopresbiteratul Devei, pentru ocuparea acesteia sě escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 1 Septemvre st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

Casă parochială cu grădină de 350□ și toate superedificatele de lipsă pentru economie în materă, porțiune canonică 14 jug. pământ de classa I-a și a II-a parte arătoriu, parte fênați, stola usuată.

În filia Șeulesci dela 70 nri de casă, câte o mĕsură de 22 cupe vechi de cucuruz șfărmit, o clacă ce se va presta de cătră toate familiile gr. or. și stola usuată ca și în materă, ear' în colonia Pișchi stola încă neregulată; toate aceste laolaltă computate dau un venit anual sigur de 400 fl. pentru care garantează comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa această parochie au a'și adresa suplicile lor instruite în sensul „statutului organic“ și a regulamentului indicat la subscrisul.

Deva, 28 Iulie 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu, m./p.,
protopresb.

Nr. 145. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învĕțătoriu la scoala confesională română gr. or. din Sânpetru prin aceasta se escrie concurs cu terminul până la 30 August a. c.

Emolumentele sûnt:

a) salariu în bani gata 200 fl., ce se solvesce din casa alodială în rate trilunarie, cu prospect de a se ridica salariul egal cu al învĕțătorilor de națională săsească.

b) parte la împărțirea livedilor de earbă, loc pentru legumi, drept de a ține 4 vite tragĕtoare în păș unitul comunei, care computându-se la olaltă fac suma de 50 fl.

c) cuartir natural în edificiul scoalei, bucătărie, pivniță și edificiele economice.

Dela concurenți se cere sě fie absolvat cursul pedagogico-teologic în institutul archidiecesan, sě cunoască limbile patriei, și suplicile instruite cu atestatele scolastice și de cualificațiune sě le subștearnă până la terminul arĕtat la prea on. d-n protopresbiter tractual Ioan Petric în Brașov.

Sânpetru, 10 Iulie, 1880.

În conțelegere cu d. protopresviter, ca inspector districtual de scoale.

Comitetul parochial.

Nr. 65. 1—3

CONCURS.

La scoala confesională gr. or. din comuna Lăpugiu de sus în protopresbiteratul Dobrei devenind vacant postul de învĕțătoriu, pentru ocuparea acestuia se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 1 Septemvre st. v. anul curent.

Emolumentele sûnt:

Salariu anual 210 fl., cuartir și 10 stingini de lemne; din aceste sě se încălțiască și scoala.

Doritorii de a ocupa acest post vor avè a-'și adresa suplicile instruite în sensul „statutului organic“, a dispositiunilor sinodale dela 1873 și a regulamentului congresual dela 1878, la subscrisul până la terminul de sus.

Deva 28 Iulie 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu m. p.,
ppresbiterul Devei adm. prot. al Dobrei.

Nr. 142—1880. 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia gr. or. de classa a III din Doboli-inferiori, cu filia Ilyefalu, în protopresbiteratul tractului al II al Brașovului se deschide prin aceasta concurs, cu terminul până la 29 August a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Dela 54 familii câte o claie grâu a 3 fl. și o claie ověs a 2 fl.

2. Dela 38 familii din materă, și 11 familii din filie câte o ferdelă cucuruz sfărmit și una ověs.

3. Dela 28 familii mestecate din materă, și dela 15 familii mestecate cu alte confesiuni din filie câte o jumĕtate ferdelă cucuruz sfărmit.

4. Stolele îndatinate, și anumit cele statorite în sinodul parochial ținut la 6/18 Iulie a. c.

Doritorii de a competa la această parochie, au a'și adresa petițiunile lor instruite, în sensul „Statutului organic“ și a dispositiunilor sinodale din anul 1879 la subscrisul până la terminul sus amintit, dela cari se cere sě cunoască și limba maghiară.

Brașov, în 22 Iulie 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric m. p.,,
protopresbiter.

Nr. 138. 2—3

CONCURS.

Devenind vacante posturile de învĕțători în comunile mai jos însemnate, se escrie concurs pentru ocuparea acelora cu terminul până la 30 August a. c.

1. La Herman pentru clasa a III-a cu salariu de 250 fl. v. a. din cassa alodială, cu prospect de 300 fl. și ⅓ din stola parochului ca cantor, și dela toată familia câte 7 litre bucate, ear' dela neorustici câte 25 cr., și locuință în edificiul scoalei.

2. La Dobârlĕu cu salariu de 130 fl. v. a. în bani și bucate, având sě poarte și servițul de cantor la biserică, și cuartir gratuit în edificiul scoalei.

3. La Uzun, cu salariu de 130 fl. v. a. în bani, bucate și lemne, și locuință gratuită, pentru care emolumente va servì și ca cantor în materă și filii.

4. La Apața cu salariu de 60 fl. v. a. în bani, computându-se și venitul stolei preoțesci ⅓ pentru servițiul cantoresc.

Dela concurenți se cere sě aibă cel puțin 4 clase gimnasiale, ear pentru postul din Herman 4—6 clase gimnasiale, cunoscința limbei germâne și maghiare, apoi a cântărilor bisericesci și a musicei vocale pentru formarea unui cor, și sě fie și cleric.

Concurenții vor adresa petițiunile lor la subscsisul provědute cu documentele necesare.

Brașov, 12 Iulie 1880.

Inspectoratul scolelor rom. ortod. din protopresbiteratul al II al Brașovului:

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

Nr. 2277 Plen.—1880. 3—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele stipendii:

a) din fondul mogaean: un stipendiu pentru studenți la vre-o universitate sau institut politechnic, de 500 fl.;

b) din fundațiunea francisc-iosefină: două stipendii de câte 60 fl. pentru scolari la gimnasiu, scoala reala sau comercială;

c) din fundațiunea cologiană: două stipendii de câte 60 fl. pentru studenți români gr. or. la ori ce institut: pentru conferirea acestora se escrie concurs cu terminul până la 23 August a. c. vechiu.

Doritorii de a obține vre-unul din aceste stipendii sûnt provocați, a subșterne la consistoriul archidiecesan până la terminul pus cererile sale instruite:

1. Cu atestat de botez și adeverință, că sûnt Români gr. or.;

2. cu testimoniu scolastic de pe semestrul espirat, și în fine,

3. cu testimoniu despre starea materială a lor sau a părinților lor.

Se observă, că la conferirea stipendiilor din fundațiunea cologiană se vor preferì, conform actului fundațional, *ceteris paribus*, tinerii din opidul Abrud, apoi preste tot cei din munții apuseni, ear' în lipsa acestora și alți tineri români gr. or. din archidiecesă.

Sibiiu, 16 Iulie 1880.

Dela consistoriul archidiecesan gr. or.

Nr. 196. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Birtin de clasa III; protopresbiteratul gr. or. al Zarandului, se escrie concurs în urma concesiunei venerabilului consistoriu archidiecesan de dto 5 Februarie 1880, Nr. 247/B.

Emolumentele împreunate cu această parochie sûnt dela 90 case câte o ferdelă de cucuruz sfârmit, folosirea cimiteriului în mărime de un jug și stolele bine regulate, care toate computate în bani dau un venit anual aproape la 320 fl. v. a.

Concurenții la această parochie au a'și instrua petițiunile în sensul „statutului organic“ și a le trimite oficiului protopresbiteral gr. or. al Zarandului în Brad (Hunyádmegye) până în 26 August a. c. când espiră concursul.

Brad în 22 Iulie 1880.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Nic. I. Miheltianu m. p.,
prot. gr. or. al Zarandului.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoreasă, la scoala română de fetițe greco-orientală din Câmpeni, se escrie concurs, până la 20 August a. c. st. vechiu.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 400 fl. v. a. solvind în rate lunare, anticipative.

2. Cuartir în natură, ori 10% după salariul anual,

3. 10 metrii cub. de lemne, din cari se va încălzì și scoala.

Concurentele au de a constata:

a), că au absolvat vre-o preparandie, cu succes bun;

b) că au atestat de cualificațiune,

c) că sûnt Române gr. or. și că possed și limba maghiară.

Concursele astfeliu instruite, sûnt de a se asterne până la terminul indicat, subscrisului oficiu protopresbiteral în Abrud.

Comitetul parochial gr. or.

Câmpeni în 13 Iulie 1880.

Simeon Pasca, m./p., președinte. **Ioan Palade**, m./p., notariu.

Cu conțelegerea oficiului protop. gr. or. al Zlatnei superioare.

Ioan Gall m. p.,
protopop și adm. gr. or.

3—3

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 90. Sibiiu, Sâmbătă 2 August 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cerculariul consistorial

către toate oficiele protopresbiterale, ca inspectorate districtuale de scoale.

Nr. 2233 Scol.

Ca în anii trecuţi aşa şi în acest an se ordină prin aceasta ţinerea de conferenţe învĕţătoresci, în cari la pertractarea obiectelor sĕ iee parte fie-care învĕţătoriu sub conducerea unui comisariu conistorial. Conferenţele pentru acest an au se dureze 5 ḑile, şi anume dela 15 până în 20 August. Aceste conferenţe se vor ţinè numai în 4 cercuri sub comisarii precum urmează:

1. Cercul Idicel, comisariu profesorul Pavel Beşa;

2. Cercul Cojocna, comisariu parochul de acolo Teodor Ciortea;

3. Cercul Sighişoara, comisariu învĕţătoriul şi capelanul de acolo Dimitriu Moldovan;

5. Cercul Dej, comisariu învĕţătoriul şi capelanul din Borgo-Bistriţa Simion Monda.

Încât pentru celelalte 6 cercuri, anume Sibiiu, Alba-Iulia, Deva, Abrud, Făgăraş şi Braşov, unde învĕţătorii s'au constituit în reuniuni, se vor ţinè conferenţele mai sus menţionate în sinul reuniunei, de sine înţelegêndu-se că în astfel de casuri preşedintele şi respective vice-preşedintele reuniunei este totodată conducĕtoriul conferenţelor învĕţătoresci.

Ca obiect de desbatere în conferenţele învĕţătoresci pentru anul acesta se pune împărţirea oarelor pe sĕptĕmână pentru o scoală

a) cu un învĕţătoriu,
b) cu 2 învĕţători,
c) cu 3 învĕţători,
d) cu 4 învĕţători,
e) cu 5 învĕţători şi
f) cu 6 învĕţători,

Conferenţele învĕţătoresci vor avè a lua în desbatere acest obiect, dându'şi părerea, dacă şi încât acel plan de învĕţămênt asupra materiilor şi împărţirea oarelor corespunde împregiurărilor locale.

Pre lângă acest obiect se pot lua în desbatere şi alte întrebări din sfera pedagogică-didactică, ce se vor propune de conducĕtoriu sau de alt membru al conferenţei şi se vor încuviinţa şi admite la desbatere cu învoirea membrilor conferenţei.

Despre desbaterile conforenţei se va redacta un protocol, care subscris de conducĕtoriu şi de notariul conferenţei, respective de preşedintele sau vice-preşedintele şi notariul reuniunei se va substerne cel mult până în 28 August a. c. consistoriului archidiecesan, aretând cu numele pre acei învĕţători, cari au luat parte şi cari nu au luat parte la conferenţe.

Pentru Conducĕtorii conferenţelor învĕţătoresci se dă din partea consistoriului diurne de 1 fl. 50 cr. pe ḑi şi bani de călĕtorie, pentru cari au sĕ aştearnă aici cuitanţă la timpul seu; ear' pentru susţinerea învĕţătorilor la aceste conferenţe, şi pentru acoperirea speselor de călĕtorie se îndatorează fie-care comună bisericească a contribuì din mijloacele proprii, spre care scop părinţii protopresbiteri şi administratori protopresbiterali au datorinţa a da spriginul de lipsă şi vor stăruì ca învĕţătorii sĕ fie încuartiraţi pe unde se poate în localităţile scolare sau la creştinii nostri din comunele, unde se ţin conferenţele.

Despre ce tit. D-ta eşti prin aceasta încunosciinţat spre ulterioara afacere, avênd la timpul seu a raporta consistoriului archidiecesan.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu, la 4 Iulie, 1880.

Pentru Escelenţa Sa Domnul archiepiscop şi metropolit:

Nicolau Popea m. p.,
Archimandrit şi vicariu archiepiscopesc.

Revista politică.

Sibiiu, în 1 August.

Întâlnirea împĕratului Wilhelm cu împĕratul Francisc Iosif la Ischl, cu toate că, după cum afirmă ḑiarele, nu este provocată de motive politice, totuşi cuprinde un loc însemnat în discusiunile politice de toată mâna. Urmează aşa dară că şi dacă întâlnirea nu este provocată de motive politice, are consecenţe politice: intimitatea cordială între Germania şi Austro-Ungaria a primit un nou sigil de întărire şi are sĕ contribue la întărirea păcei generale.

Şi principele Carol în călĕtoria sa la Sigmaringen s'a abătut pe la Ischl, unde principele Milan se află de mai multe ḑile. „P. Ll.“ consacră şi întâlnirei acestei din urmă un articol în numerul de Joi dimineaţa, care măcar că e scris cam de sus în jos în ceea ce privesce pe acesti doi principi, încă promite pace şi o desvoltare liniscită a afacerilor din orient cu adausul, că interesele economice ale monarchiei austro-ungaresci în orient vor păşì de acì încolo pe o cale mai netedă.

Cât despre visita Domnitoriului Carol la Ischl, „P. Ll.“ primesce dela Berlin o corespondenţă, care o publică de o cam dată sub reservă.

„Insemnătatea întâlnirei la Ischl, ḑice corespondenţa, capătă o însemnătate mai mare, fiind-că la dênsa participă şi principii României şi Serbiei. Pare că în anumite cercuri internaţionale diplomatice, pe drept sau pe nedrept, nu se pot desbăiera de ideea, că în Rusia anumite elemente nisuiesc a pune în acţiune o intervenţiune unilaterală contra Porţii pentru cerbicia ei faţă cu Grecia. Se afirmă, că sûnt toate plănuite, ca în momentul, când vor avè sĕ se ciocnească Grecii cu Turcii, în Bulgaria şi în Rumelia resăriteană sĕ se provoace o rescoală, care sĕ fie potrivită, de a provoca amestecul Rusiei ca sĕ apere elementul slavic de pericul. Din acest punct de vedere rolul, care se atribuie principelui Carol, este de importanţa cea mai intensivă. Sûnt oameni, cari susţin, că au cuvênt a supune, că în Ischl se tratează de pregătirea călei la un direct raport de alianţă între principatul României şi între aliatele imperii Austro-Ungaria şi Germania. N'ar fi, se ḑice, cu neputinţă, ca cu ocasiunea aceasta posiţiunea esterioară a principelui Carol sĕ se ridice într'atâta, că titlul seu de principe sĕ se schimbe în cel de rege. Toate aceste pot fi, mai mult sau mai puţin, musică românească a viitoriului; faptă este, că nu de eri sau de astăḑi este pusă din ambe părţile în perspectivă răḑimarea intimă a guvernului din Bucuresci de cabinetele din Viena şi Berlin, o răḑimare, care pentru Rusia nu conţine nimica provocătoriu până când tratatul dela Berlin remâne în vigoare“.

Un corespondent special al ḑiariului „Prese“ din Viena raportează despre o întrevorbire cu principele Carol la Sinaia. Audienţa a avut loc în Veranda monastirei, în care principele Carol petrece vara. Trei ani trecură de când corespondentul vĕḑuse mai pe urmă pe principele, înaintea Plevnei. Cor. trece preste minuţiile conversaţiunei şi se opresce la lucrurile, cari se raportează la politica din timpul de faţă, în special la lucrurile, cari privesc cestiunea orientală. Intimitatea între Germania şi Austro-Ungaria, princepele o consideră ca promiţĕtoare de pace şi speră, că va împedeca periculii unui resbeiu oriental imediat. Cuprinderea acestei alianţe germâne-austro-ungaresci a avut reacţiunea sa asupra politicei române. România are lipsă de pace — a ḑis principele— şi se va alătura lângă puterile, care lucră pentru pace. Despre Francia crede principele, că încă nesuesce spre pace şi la toată întêmplarea se va ferì

FOIŢA.

Părţi din ḑiarul meu de călĕtorie.

(Urmare).

Priessnitz Vincenţ a murit, fatalitate! — de boala apei în vêrstă numai de 52 ani. După el a remas un fiiu, care astăḑi este eredele şi proprietarul a 6 case întocmite pentru cură şi 7 fice dintre care 4 sûnt măritate după Maghiari. Precând stabilimentele lui Priessnitz stau sub conducerea unui medic, care de astădată este Român şi Priessnitz fiiul se ocupă numai cu partea administrativă a averei sale însemnate câştigate mai ales de tatăl seu, pe atunci Schindler, de care am vorbit mai sus, ţine separat pentru sine stabilimentele sale, cari concurează cu ale lui Prissnitz, şi numai în casuri, unde cunoscinţele sale practice nu-i mai ajung, recură şi el la medicul propriu al institutului de cură priessnitzian. Un Român cu deosebire se simte de tot bine, când află aici un medic român, pre dl Dr. Hossan, care după pracsa sa avută în Viena în mai mulţi ani la unul din cele dintâiu stabilimente pentru cură de apă rece, în urma concursului, pe basa bunelor recomêndaţiuni avute dela cei mai buni medici din Viena din specilitatea hydroterapiei a fost ales de medic al băiei din Graefenberg; încât m'am potut informa in timpul cel scurt al petrecerei mele în Graefenberg, pot afirma, că dl dr. Hossan atât prin cunoscinţele sale, cât şi prin purtarea sa fină şi afabilă rectifică pe deplin încrederea pusă în el; un Român nu numai se poate bucura, dar' a simţì şi o fală naţională vĕḑêndu că între mulţimea concurenţilor de alte naţiuni a obţinut acest loc dl Dr. Hossan; de dorit ar fi, ca dl Dr. Hossan, ca primul medic român, care, şi-a ales specialitatea hydroterapiei sĕ fie îmbrăţişat cât de curênd de ai sei în patria sa.*) În Transilvania după părerea mea şi în 20—30 locuri aşa favorisate dela natură ca Graefenbergul s'ar putè înfiinţa stabilimente de cură de feliul acelui din Graefenberg. O ḑic aceasta cu toată positivitatea, pentru că în Transilvania află omul aceeaşi dacă nu mai bună climă ca în Graefenberg. Aerul şi apa sûnt elementele cele mai principale, cari sûnt în stare prin o cură raţională aplicată sub conducerea unui medic de specialitate a recrea puterea de viaţă în om; S'ar cere după părerea mea numai o resoluţiune şi cât de puţin spirit de întreprindere pentru a înfiinţa cu puţine spese cure priessniţiane. Un loc adăpostit în faţa soarelui, în pădure de brad cu bun miros şi cu apă rece de munte, nesce case deocamdată cu 20—30 chilii de locuit, o cuhnă bună pentru ameaḑi lăptărie dimineaţa şi seara în loc de cafea, scalde reci de apă naturală, conduse de un medic practisat în hydroterapie şi eată o priessniţiadă, de cari se află acum mai în toate ţĕrile. Cu 50—100 de oaspeţi pe veară întreprinḑĕtorul la început sĕ fie mulţămit; în Graefenberg, când culmineză sesonul de veară, nu sûnt mai mulţi de 400—500 persoane şi într'un an înţelegênduse şi earna, când mulţi oaspeţi fac cura aceasta, nu se urcă numerul oaspeţilor preste 1500 persoane; şi cu toate aceste familia lui Priessnitz este astăḑi bogată de umblă cu livreès; de asemenea Schindler şi alţi proprietari în această mică colonie, nu s'a îmbogăţit prin despoierea oaspeţilor, precum se întêmplă, durere, la unele din locurile de cură din patrie, ci prin bună întocmirea întregului mod de viaţă. Oaspeţii aici capĕtă cuartir pe sĕptĕmână cu 3—10 fl.; li se pune la disposiţie un servitor pentru scaldă şi serviciul de casă, pe care îl plătesc cu 3—4 fl. pe sĕptĕmână, îşi cumpĕră rufele de lipsă pentru scaldă; mâncarea nu trece pe ḑi de 1 fl; dimineaţa şi sara lapte dulce sau acru cu „Schrottbrod“, la ameaḑi supă, carne după trebuinţă. Elementul cel mai puternic de vieaţă este aici apa cea bună şi aerul dulce de brădet. Graefenbergul zace la o înălţime de 2000′ cu o climă, veara 15—16°, are nesce culmi împregiur, de pe cari se deschide prospecte frumoase în şesul Prusiei, de unde strălucesc sate şi oraşe cu bisericele lor. Jos în vale se află cetatea Freiwaldau cu fabrici de pânză de in,

*) Dl Dr. Hossan este născut în Şoimuş lângă Rodna în ~~Bănat~~.

de a fi însăşi împinsă într'un resboiu sau de a promova resboiul. Gambetta, Grèvy şi Freycinet, fie cât de binevoitori Greciei, resboiul tot nu'l voiesc. In Englitera Gladstone face politică personală, a cărei origine are a se atribuì studiilor sale grecesci ideale din tinereţe, cari însĕ nu vor ajunge până în sfêrşit. Diplomaţia Rusiei dominează pe deplin cestiunea orientală. Ruşii au studiat orientul mai bine de cât ori care altă naţiune, de unde se esplică, că voiesc a sporì influenţa lor în Europa civilisată, cu toate că în Asia şi a casă în ţeara lor au încă destul de făcut. Principele Carol speră, că cestiunea orientală încă nu va duce-o momentan până la resboiu, cu toate că lucrurile în Rumelia orientală seamănă cu cele din 1876 în Serbia, după ce se începuse rescoala în Erţegovina în 1875, numai că acum lucrurile merg mai iute. Dacă Bulgaria se va unì cu Rumelia, Bulgarii în curênd vor păşì şi spre Macedonia. Simburele cestiunei celei mai de aproape este, ce urmări va avè unirea Bulgariei cu Rumelia resăriteană în privinţa politicei puterilor mari. România va sta pe cât se va putè pe pace 'şi-a reorganisat şi înarmat de nou armata, pentruca sĕ fie gata pentru toate eventualităţile.

Acelaşi coresp. mai raportează dela Predeal următoarele:

„Astădi am conversat mai mult timp cu ministrul-president Brătianu cu ocasiunea unei preumblări către noul castel al principelui. Impresiunea conversărei este, că între Austro-Ungaria şi România esistă o înţelegere amicabilă şi că România este aplecată a se alătura cu desevêrşire lângă Austro-Ungaria şi Germania, de oarece prin alăturarea aceasta interesele României nu sûnt nici de cât periclitate. Cu toate aceste România aşteaptă dela politica aceasta sĕ fie pacînică, mai departe că Austro-Ungaria sĕ urmărească o politică hotărîtă şi clară în orient, cu care sĕ se poată face calculi pentru toate eventualităţile.

Slâniceanu, ministrul de resbel într'altă conversaţiune cu corespondentul dice: România voiesce şi are lipsă de pace, voiesce însĕ ca cu dênsa sĕ se socotească ca cu un factor şi sĕ va şi socotì când, după reorganisarea armatei, va avè o sută de mii de oameni.

După serbătorile de pe Longchamps, unde presidentul republicei franceze Grèvy a trecut în revistă treideci de mii de oameni, a avut loc în 10 August n. o paradă marină la Cherbourg. La acea paradă a fost afară de Grèvy, Gambetta şi Freycinet.

Cu ocasiunea aceasta Gambetta a ţinut un discurs, care a atras atenţiunea Europei. Din cuvintele lui Gambetta se vede, că înarmarea Franciei este completă, că Francia eară se simte tare şi egală cu contrariul seu şi acum mai aşteaptă numai „dreptatea divină," va sĕ dică o ocasiune bună de ceartă. Discursul lui Gambetta a făcut rea impresiune în Germania. Ce impresiune va face în ceealaltă parte a Europei vom vedè în vre-o câteva dile.

Poarta se silesce din toate puterile a mulcomì puterile cele mari cu cederea oraşului Dulcinio Muntenegrului. Dacă se vor învoì şi Albanezii la cesiunea aceasta este cu totul altă întrebare.

Din comitatul Severinului.

Caransebeş 11 August 1880.

Provisorul comitatului Severin înaugurat în anul 1872 mai întâi pe 3 ani, prelungit prin dieta ţĕrii încă pe 3 ani şi când era sĕ se prelungească pentru a treia oară earăşi pe trei ani, redus numai la un an, se apropie de finit. În decursul acestor ani ni s'a dat ocasiune, sĕ vedem şi audim mai multe, foarte multe.

Am vĕdut pe primul vice-comite, că e silit sĕ'şi dea dimisiunea, poate pentru corecta administrare cu deosebire în manipularea cu bani.

Am vĕdut pe puternicul Pausz ocupând locul de vice-comite. Am vĕdut, că primul comite suprem Bogdan Iacob e delăturat şi suplinit prin un comisariu regesc în persoana renumitului administrator Ujfalusy. Am audit şi vĕdut tractarea poporului din partea unor solgăbirăi. Am vĕdut adusă la sapă de lemn comuna Dalboşeţ. Am vĕdut fuga lui Pausz, sinuciderea casarului Hau, sinuciderea vice-comitelui abia denumit Tabacovics delăturarea comisariului regesc Ujfalusy şi înlocuirea lui prin un comisar guvernial. Am vĕdut mai departe destituirea contabilului comitatens Svoboda, delăturarea proto-notariului Iloşvay şi suspendarea eroului dela Dalboşeţ, Szabó, pretorele din Bozovics. Aceste pe terenul administrativ.

Pe terenul cultural am vĕdut aduse din partea regimului nişte regulamente scolare foarte bune, însĕ nerespectate din partea autorităţilor. Am vĕdut şi audit, că scoalele din comitatul Severinului, ce stau sub îngrigirea guvernului, sûnt goale. Salariile învĕţătorilor sistemisate prin lege la 300 fl. în realitate sûnt de 60, 70, 80 etc. fl.

Am vĕdut scoalele poporale din Caransebeş disolvate. Am vĕdut limba română eliminată în cele 4 clase elementare din Caransebeş, în care majoritatea elevilor sûnt Români. Am vĕdut înfiinţarea a 6 clase de fetiţe în Caransebeş, în care nu se propune nici decum limba română, aşa, în cât copilitele noastre nu sûnt în stare sĕ'şi înveţe nici religiunea, de oare-ce nu sciu cetì românesce. Aceste toate într'un comitat cu o poporaţiune de 120,000 suflete, dintre care numai 10,000 sûnt neromâni.

Am vĕdut, cu durere trebue sĕ mărturisim, că Românii nostrii toţi fără deosebire de rang nu se interesează de viitoriul fiilor lor.

Premiţênd aceste, se aduce acum la cunoscinţa on. public paşii intreprinşi din partea representanţilor comitatului şi a bărbaţilor de încredere delegaţi din partea comunelor în causa comitatului.

În conferenţa de astădi ţinută în sala comitatului sub presidenţa Il. Sale dlui general şi deputat diet. Traean Doda fiind notariu dl secretariu episcopesc Ioan Bartolomeiu s'a decis a se substerne Inaltului guvern următoarea rugare:

I.

De când s'a restituit în patria noastră constituţiunea şi prin ea autonomia municipală legiuită, totdeauna s'a îngrigit cu preferenţă Majestatea sa şi înaltul guvern legiuit, ca sĕ se estindă constituţiunea şi autonomia municipală şi preste teritoriul fostului confiniu militar, respective sĕ se pregătească provincialisarea aceluia prin transitoriu regulat prin lege astfeliu, ca nu numai afacerile publice şi comunale sĕ se administrateze în înţelesul legilor ce au valoare în celelalte părţi ale patriei, ci tot după aceste legi sĕ se dejudece şi decidă şi afacerile de natura dreptului privat.

Maiestatea Sa împ. şi reg. apostolică s'a indurat a da espresiunea acestei intenţiuni părintesci prin prea înalta resoluţiune din 9 Iunie 1872 şi aşa legislaţiunea ţĕrii a decretat prin §-ul 3 al art. dietal de lege 27 din anul 1873 „ca teritoriul fostului re„giment confiniar romano-banatic îm„preună cu compania a 12 a fostului „regiment conf. serbo-banatic cu cer„curile administrative politice Caran„sebeş, Teregova, Bozovici şi Orşova „sĕ se întrunească sub numirea isto„rică: „Comitatul Severin" în un mu„nicipiu de sine stătătoriu a căruia residenţă sĕ fie Caransebeşul."

Basaţi pe această prea graţioasă intenţiune a Măjestăţii Sale prea înalte espresă cu ocasiunea încorporării teritoriului confiniariu militariu banatic cu patria maternă şi inarticulată pe calea constituţională, care intenţiune a umplut cu bucurie şi mulţămire inimile poporaţiunii comitatului Severin şi a desceptat cele mai frumoase speranţe cu privire la desvoltarea culturală a acestui comitat;

Basaţi mai departe pe împregiurările politice unice în soiul lor ale poporaţiunii fostului confiniu militariu din care amintim aici specialmente: comuniunile grănitĕresci memorate în art. de lege 29 din anul 1873, cari comuniuni sustau şi astădi; apoi regularea încă neatinsă a referinţelor de proprietate şi de posesiune aproape la 4000 comuniuni despărţite în secret, fără ca despre aceste sĕ esiste documente legale intabularie; mai departe segregarea şi asigurarea averii populare aflătoare aproape la 5000 comuniuni, numai puţin regularea catastrului şi a cărţii funduare, care deja nu consună mai mult cu posesiunea faptică; mai în colo regularea afacerilor contribuţionale, cari ating în mĕsură egală atât pe stat cât şi pe poporaţiunea comitatului, — basaţi — dicem — pe aceste împregiurări sontice, dela a căror fericită deslegare depinde proprietatea, posesiunea şi prosperitatea economică a mai multor mii de familii, ba cutezăm a dice, că a întregei poporaţiuni a comitatatului, — aceste cestiuni vitale se pot resolvì numai în casa proprie prin organe şi factori publici, cari cunosc bine instituţiunile trecutului, apoi referenţele de astădi faptice nedeslegate şi în fine nisuinţele culturale şi economice ale poporaţiunii;

Basaţi în fine pe solidaritatea, ce o a manifestat şi comprobat în credinţa neclătită ereditĕ dela moşi-strămoşi totdeauna poporaţiunea acestui comitat atât în serviţiul prea înaltei dinastii, cât şi pentru întregitatea patriei noastre şi în sfêrşit avênd încredere în părinteasca şi înţeleapta îngrigire a înaltului guvern, carele nu poate admite, ca interesele sus specificate sustătătoare ale poporaţiunii din comitatul Severin format din teritoriul fostului confiniu militar, şi care interese pretind o îngrigire şi administraţiune apartă, cu periclitarea de referenţe vitale de drept sĕ fie amestecate cu alte municipii străine unor atari cestiuni unice în soiul lor.

Basaţi pe aceste motive subscrişii representanţi şi bărbaţi de încredere presenţi în această adunare, cărora le sûnt cunoscute dorinţele concetăţenilor lor, dau spresiune rugărei, ca sĕ se susţină şi sĕ remână comitatul Severin cu reşedinţa în Caransebeş ca municipiu de sine stătătoriu şi ca acest munipipiu sĕ fie organisat în înţelesul art. diet. de lege 42 din anul 1870.

între care cea renumită a lui Raymann. Cetatea Freiwaldau cu vre o 3000 locuitori este un punct central dela mai multe văi cu şiruri de case. Ea are un piaţ frumos, in care se află multe bolte de pânzărie. Depărtarea ei de Graefenberg fiind numai de ½ oară pe jos este cercetată mult de oaspeţii din Graefenberg, cari vor vedè fabricele şi grădina (parcul) lui Raymann, unde sûnt tinse mulţime de pânze pe pajisce spre înălbire, întocmai cum înălbesc romăncele noastre pânzele. La anumite timpuri şi mai ales seara le adună căpiţe, cari sûnt atâtea cât cele de fên la noi de pre luncă.

Nu departe de aici şi de Graefenberg este Lindewiese, locul de cură a lui Schrott, care prin vindecarea anumitelor boale a devenit mai aşa în renume de mare ca Graefenbergul. Întemeetorul acestei cure, Schrott, întocma ca şi Priessnitz a fost un ţeran simplu, care vĕdênd că Priessnitz face părale cu cura sa, a întrodus ceva contrariu dela cura aceluia; adecă precând Priessnitz aplică în cura sa apă rece, pe atunci Schrott produce căldură prin înfăşere de câte 5—9 oare pe di în straie; În Graefenberg beau oaspeţii apă şi vin nu, în Lindewiese din contră, beau vin dar apă la prânz aproape de fel. Lucru curios! Priessnitz moare de boala apei şi Schrott, fiiul, care ca erede după tatăl seu susţine institutul de cură, sufere de reumatism în piciore! În Liendewiese comfortul este mai puţin ca în Graefenberg.

III.

Vieaţa în Graefenberg.

Pentru omul, care voiesce sĕ se retragă pe un timp din sgomotul lumii celei mari şi sĕ trăească numai pentru recreaţiune şi întregirea sănătăţei şi totuşi sĕ nu fie lipsit cu totul de unele distracţiuni şi chiar petreceri, Graefenbergul este în adevĕr un loc din cele mai potrivite; afară de musică, care dice patru oare pe di, înainte şi după prând şi afară de jocul cu conuri, se arangéză în toată sĕptĕmâna o petrecere de seara cu joc în sala mare decorată cu vre o 50 steaguri a tuturor staturilor şi naţiunilor, între care se înţelege cel românesc încă nu lipsesce. Oaspeţii preferă pe timp frumos a face escursiuni prin pădure şi în culmile din apropiere. Dumineca şi serbătoarea, când cură nu se face pentru libertatea servitorilor, se face escursiuni pe la satele învecinate şi pe culmile munţilor Sudeţi (Habichts-Koppe, Nesselkoppe, Groschaar, Altvater etc.) Publicul preste tot este foarte animat şi vesel cu escepţiunea acelor sermani bolnavi, cari 'şi-au ales cura de Graefenberg ca ultima scăpare a vieţei: Intre acestia se numeră morburile paralitice mai ales de picioare. Intre oaspeţi sûnt mulţi din Prusia. Intre acestia 'mi a tras atenţiunea un căpitan prusesc, care recinduse în resbelul din anul 1870, şi a atras o paralisă de picioare aşa, că trebue purtat cu căruţa pe două roate. El este încă abia de 35—40 ani cu o fisionomie marţială, cu o privire de şoim, însĕ umbrită de o melancolie produsă prin îndelungata sa boală incurabilă; publicul îl salută cu compătimire dar' respectuos. Contingentul cel mai mare al oaspeţilor îl dau şi aici Jidovii de toate nuanţele, dela murdarul galiţian până la bancherul din Viena, care nu se mai ţine de „coscher". Oamenii acestia mai ales prin obrăsnicia şi murdaria lor trebue a se face de urîtul celorlalţi oameni. Aceste însuşiri a le lor, ce se manifestau şi aici în grad mare dedu nascere la o reuniune „antisemitică" in miniatură. Comisiunea de cură se vĕdu necesitată a da un ordin către vre o 3 familii jidovesci galiţiane, cari erau spre îngreţoşarea publicului mai dinstins, sau a părăsì locul sau a se purta cuviincios. La concerte, unde se plătea, nu se ivea nici un puiu de Jidov, ear' la concerte şi soarele gratis, acolo numai încăpea omul de ei; urmarea a fost, că i-a eschis dela soarele, din care causă tot neamul jidovesc era sĕ facă revoltă. Acum sĕ se mai mire lumea că Românii de dincolo se încearcă a se preserva faţă cu acest neam uricios, când Nemţii nu'i pot suferì nici câteva dile, măcar că Jidovii acolo merg nu ca sĕ'şi umple pungile ca în România, ci ca sĕ şi le golească. (Va urma.)

II.

Nu se poate constata, că în spiritul art. diet. de lege 42 din anul 1870 se recere o sumă anumită de representanţi pentru deliberarea şi provederea unui municipiu de sine stătătoriu. Acesti representanţi parte prin posiţiunea materială şi facultatea intelectuală, parte prin încrederea poporaţiunei puse în esperinţele şi cunoscinţele lor au misiunea de a promova scopurile mai înalte ale statului şi nisuinţele culturale ale concetăţenilor lor.

Legea amintită chiamă spre amintitul scop mai întâiu pe locuitorii comitatului, cari plătesc cea mai mare contribuţiune şi după acestia pe representanţii eşiţi din încrederea publică a concetăţenilor lor.

Ce se atinge de această cestiune, poporaţiunea comitatului Severin privesce cu deplină încredere în viitoriu, de oare-ce, conspectul oficial din 30 Iunie a. c. arată 135 de cei mai mari contribuenţi, adecă virilişti, provĕduţi cu calităţile recerute materiale şi spirituale, dintre cari după numĕrul poporaţiunei din comitat vor fi instituiţi de representanţi comitatensi ex lege numai 101.

Darea directă anuală, ce o plătesc acesti 135 de virilisti, începe cu aproape 4000 fl. la cel dintâiu şi se termină la 80 fl. la cel din urmă virilist.

Între acestia însĕ nu sunt socotite persoanele acele precum: preoţii, medicii, advocaţii, apotecarii, inginerii, profesorii şi învĕţătorii etc. a căror contribuţiune este de a se lua îndoit după facultăţile lor intelectuale. Împregiurarea aceasta comprobă în mod de tot suficient, că afirmaţiunea acelora, cari deneagă comitatului Severin facultatea representativă este cu totul greşită şi această afirmaţiune cade de sine în urma facultăţilor comitatului comprobate mai sus. Cu privire însĕ la instituirea funcţionarilor sistemisaţi la municipiu acestia au de a fi aleşi în înţelesul legei din comitatul propriu şi din alte comitate pe calea concurenţei, însĕ totdeuna cu stricta observare, ca dênşii sĕ aibă calificaţiunea prescrisă.

III.

Spesele adminitraţiunii comitatului Severin precum peste tot spesele administraţiunei tuturor comitatelor le supoartă de present statul pe basa preliminarielor substernute şi aprobate de înaltul regim şi se înţelege de sine, că un teritoriu de administraţiune, carele nu ofere statului mijloacele recerute pentru susţinerea sa şi pentru acoperirea speselor încopciate cu aceea, nu are îndreptăţire de a esista, fie însemnătatea lui istorică cât de eminentă.

Comitatul Severinului, care deşi însemnătatea lui nu prea este importantă aduce statului în diferitele ramuri de venituri indirecte, precum se poate dovedì oficial, mai multe sute de mii fiorini şi acest comitat plătesce astădi deja preste tot o contribuţiune directă de 210,044 fl. 62 cr.

Deci, dacă se va introduce sistema caselor domesticale comitatense, după care municipiile prelângă un adaus proporţional din partea statului, au sĕ grijască singure pentru susţinerea lor prin mijloace proprii, în acest cas poporaţiunea comitatului Severin declară, că ea este învoită şi stă gata de a procura şi suporta prin o contribuţiune liberă votată de representanţii ei legiuţi asemenea celorlalte municipii din patrie spesele administraţiunei municipale avênd în vedere şi subvenţiunea statului defigêndă mai de aproape prin lege.

IV.

Pentru aşedarea oficiilor şi conducerea centrală a comitatului Severin după unele otăriri ale fostei representanţe a comunelor din regiment deocamdată sûnt dispuse cele de lipsă astfel, că oficiile comitatului sûnt aşedate în edificiul destimat spre scopuri scolare, apoi persoanele conducĕtoare ale comitatului în cele doue case ale comunităţii de avere.

Dar deacă — ceeace şi presupune dela nisuinţele progresive culturale ale poporaţiunii şi ceeace cu siguritate se şi asceaptă — edificiul acesta scolar, în care se află astădi Oficiile comitatului, prin înfiinţarea unei scoale medii*) se va inapoia scopului pentru care a fost destinat dela început; în acest cas poporaţiunea comitatului Severin desclară, că dênsa prin representanţa ei legiuită, ce se va instituì la timpul seu va îngrijì în economia sa proprie, ca localităţile recerute pentru aşedarea conducerii centrale şi a oficiilor comitatense sĕ zidească în realităţile actuale ale comunităţii de avere în estensiunea corespondĕtoare, purtând tot deodată grija, ca mijloacele ce se recer spre acest scop sĕ se încaseze prin arunc pe fiorinul de contribuţiune şi la timpul seu sĕ se şi folosească numai pentru ajungerea scopului descris mai sus.

V.

Representanţii şi bărbaţii de încredere ai poporaţiunei comitatului adunaţi, pătrunşi fiind de aceea nisuinţă, ca dênşii sĕ câştige la înaltul regim în cas de lipsă chiar şi prin înfăţişeri în persoană apreţuirea dorinţelor poporului în privinţa susţinerii comitatului, decid, ca pe basa motivelor susmemorate sĕ se compună şi o petiţiune în numele întregei poporaţiuni a comitatului Severin şi aceasta sĕ se subştearnă mijlocit sau deadreptul la locurile mai înalte.

*) Intr'adevĕr, că ar fi timpul. Grăniţerii dispun spre scopul acesta de o avere de peste 300,000 fl. In tot Bănatul nu esistă un gimnasiu românesc. Dl general Doda prin înfiinţarea acestui gimnasiu ar remânè nemuritor. Coresp.

Românii şi Grecii.

(Încheiere).

„Grecisarea, ţice el, a creştinilor Albanezi din Albania de mijloc, nu este încă aşa de pronunţată, ca cea a Românilor; cu toate aceste, nu trebue sĕ se mire cineva de aceasta, pentrucă afară de Slavi, toţi ceilalţi, cari profesează în Orient religiunea greacă, se găsesc pe calea contopirii lor cu marea (?!) naţionalitate grecească. Religiunea formează basa morală a raselor; şi fiindcă religiunea aceasta se învaţă la ei şi se practică în limba grecească, nu se poate înşela cineva asupra punctului, la care trebue sĕ i aducă (pe Albanezii şi Românii din Turcia) dupla acţiune a acestor douĕ primordiale principii: adecă, a limbei şi a religiunei.

„În privinţa aceasta creştinii de ritul rĕsăritean ai Albaniei de sus, sûnt chemaţi şi ei a juca un rol în remnat în acţiunea unirei rasei albaneze cu cea grecească. Pentrucă precum spune d. Han, sûnt numeroşi în sangiacul (districtul) Prisrend.

„Ţiceam mai sus — continuà d. Rangabe — că limba grecească şi religia, sûnt unul din cele mai principale mobile ale fusiunei (Albanezilor şi Româoilor cu naţionalitatea grecească). Voiu adăuga, că dênsa contribuesce la aceasta prea mult, ca singura limbă scrisă a ţĕrii, şi în adevĕr, n'ar putè ţice cineva, că rasa albaneză era un alfabet al ei. Şi ce poate fi o limbă, care n'are alfabet?...

„Toţi creştinii pământeni de ritul rĕsăriteau, cari voesc sĕ capete oarecare învĕţătură, sûnt siliţi sĕ înceapă studiile lor cu limba greacă, din causă că nu esistă acolo un alt idiom scris. De acì se esplică, pentru ce totdeuna au fost mari scoale grecesci nu numai în Albania de jos, şi mai ales la Ianina, ci încă şi la Argyrocastro, la Berat şi până dincolo de Combi la Elbasan şi la Ohrida; acolo se învaţă limba greacă; istoria, geografia, geometria şi toate celelalte lecţiuni se predau în limba greacă. Studiul acestei limbi, prin suvenirile, cu cari este legată, şi prin capetele de operă, ce esplică, este deja în stare sĕ amăgiască spiritul studentului.

„Când s'ar gândì cineva, că ea este limba, în care 'şi face (Albanesul şi Românul) studiile, în care se roagă lui Dumneţeu, în care 'şi ecsprimă în scris cugetările lui... va înţelege lesne, cum limba aceea isbuteşte în fine, sĕ ia în stăpânire toată fiinţa morală (a Albanezului şi a Românului), sĕ'l identifice cu naţionalitatea aceea, a cărei limbă este cea mai piă ecspresiune.

„Ast-fel Românii şi o mulţime de Albanezi s'au grecizat mereu în intervalul seculilor din urmă. Insĕ dacă atare a fost înrîurirea limbei grecesci chiar sub dominaţiunea turcească, cât mai puternică şi mai eficare are sĕ fie înrîurirea aceasta, când anecsându-se Albania Greciei, scoli numeroase şi mai bine organisate, vor acoperì ţara lor, si o mulţime de alte condiţiuni sociale şi politice vor concura, spre a grăbì mişcarea şi spre a înmulţi mijloacele de contopire? (pag. 17—18 şi 19.

„Rasa albaneză a dat revoluţiunei grecesci mari bărbaţi de resbel: Cunturioţi, Miaul, Sahturi, Bociari, erau de orgine albaneză... Ecsistă astădi în Grecia savanţi profesori de universitate, distinşi oficeri ai armatei regulate, oratori ai camerii deputaţilor, ai căror părinţi făceau parte din marea emigraţiune, care a părăsit de un secol ţĕrile Albaniei de prin pregiurul Elbasanului şi Beratului, şi s'a îndreptat spre mieadă-ţi (pag. 20 şi 21)."

Declaraţiunea de mai sus, notificată publicului cu soluţiunea prin canalul unui organ de publicitate, redigeat de un savant profesor şi tot-deodată distins om de stat al Greciei, precum este d. R. Rangabe, este aşa de francă, aşa de categorică, aşa de clară, în cât este de prisos ori-ce adaos şi comentare din partea nostră spre a constata, că ecsclusivismului limbei grecesci în scoalele şi în bisericile Românilor şi Albanezilor din Macedonia, din Albania şi din Epiro-Tesalia este fabrica şi maşina, în cari fiinţa morală a acestor douĕ popoare adecă: inima şi spiritul Românului şi Albanezului, se amăgesc şi se tranformează în Greci s'au mai bine ţis în organe a le principielor politico-naţionale ale Grecilor şi în canpaoni ai politicei lor. Deci Românii şi Albanezii, cunoscênd prin amară esperienţă, şi fiind convinşi din faptele şi din conduita Grecilor, că anecsarea patriei lor la Grecia va fi mormêntul-escistenţei lor naţionale, resping prin toate mijloacele, ce stau în puterea lor, o nouă stare de lucruri, din care este mai mult decât evident, că va resulta, mai curênd sau mai târţiu peirea limbei şi a naţionalităţii lor. Ei fac astădi pentru acest motiv o cestiune de viaţă sau de moarte pentru limba şi naţionalitatea lor din manţinerea statului turcesc, căci numai sub scutul acestui din urmă ar putè sĕ scape de pericolul iminent al desnaţionalisării lor şi sĕ se desvoalte impropriul lor element. Eată dar pentru ce Albanezii şi Românii leagă astădi toate strîns soartea lor viitoare de manţinerea vechielor hotare ale Turciei şi Greciei.

Posta din urmă.

Iokai a căţut la alegerile din Kanizsa faţă cu Unger (stânga estremă).

— Principele Carol a sosit eri la Ischl, a fost primit de Maj. Sa împĕratul la gară şi condus la „Hotel Bauer"

Varietăţi.

* (Asociaţiunea transilvană), în adunarea sa generală ţinută în acest an din 7—9 August n. în Turda a avut în privinţa pecuniară un succes de 1250 fl. v. a. Alegêndu-se funcţionari ai asociaţiunei cu puţine escepţiuni tot funcţionarii cei vechi, s'a decis, ca adunarea generală a asociaţiunei pre anul viitor sĕ se ţină în Sibiiu.

* (Postal). În Întorsura Buzeului (com. Treiscaunelor) este de ocupat postul de magistru postal. Se cere o cauţiune de 100 fl. Emolumentele sûnt pe an: 120 fl. salariu, apoi pauşale pentru cancelarie 40 fl. şi pentru espediţii 384 fl. Doritorii de a concura la acest post au de a'şi adresa suplicile lor în restimp de 3 sĕptĕmâni la direcţiunea postale din Sibiiu.

* (Inspecţiune de honveţi). Bela Szende, ministrul de honveţi reg. ung. după inspecţionarea honveţilor din Cluj a călĕtorit tot spe acest scop în 11 August cu trenul accelerat şi la M.-Oşorhei.

* (Personalia). Inspectorul reg. ung. de scoale din comitatul Sibiiului Em. de Trauschenfels este denumit definitiv în postul seu.

* (Budapesti-Közlöny), foaia oficială din Budapesta provoacă pre toţi proprietarii de armăsari, cari vor a'i vinde, a se însciinţa cu ofertul lor la ministrul de agricultură reg. ung. până în 10 Septemvrie n.

* (Pausz totuşi prins!) Ştirea despre prinderea fugitului vicecomite Pausz se adeveresce. Dênsul se deţine în prinsoarea dela Văcăresci. Sora lui l'a cercetat, ba dela o persoană deamnă de creţĕmênt am auţit, că chiar şi dl V. Babeş ar fi vorbit cu el. Dalboşeţenii, jertfele lui Pausz, din prinsoarea de aici asceaptă cu nerăbdare sĕ-l vadă şi pe el în mijlocul lor.

* („*Bukarester Tagblatt*") este titlul unui nou ţiariu german, al cărui prim numer a apărut în 10 August n. în Bucuresci. În programa sa foaia germană ţice, că va urmărì: manţinerea şi consolidarea unităţii politice şi a independenţei României în contra inimicilor din afară şi din întru; desvoltarea vieţei sale constituţionale pe base liberale; înlăturarea relelor moştenite trecute din timpurile tutelei străine în era de neatêrnare pe tĕrîmul social şi economic.

Proprietarul şi editorul acestui nou organ cuotidian este d. A. Worell, primul redactor d. Dr. Hans Kraus.

* (Propagandă catolică în Bucuresci). Cetim în „*Democraţia naţională:*" În schitul catolic Sânta Maria, din strada Pitar-Moşu, s'a comis de Iesuiţii din Bucuresci o siluire de consciinţă! O junĕ fată română, care 'şi-a făcut studiile în acest institut, e pe cale de a fi transportată de călugări într'o mânăstire din Germania; ear partea ei de moştenire, vre-o 3,000 de galbeni — sacrificaţi *ad majorem Dei gloriam*, la care se înfundă de sigur, rêvna de convertire a preacinstiţilor discipuli ai maestrului Loyola. Nu este convertire. E siluire de consciinţă în secolul luminilor! Ce cugetă guvernul? Avè-vom sĕ luptăm acum şi în contra nepoţilor lui don Pedro? Cerem cu stăruinţă sĕ se ancheteze împregiurarea, ca sĕ scie pupublicul şi justiţia în ce mod s'a comis această sfântă convertire. Dela logofeţia bisericească pretindem, ca imediat sĕ se ia în cercetare programele de studii ale institutului, lista persoanelor, ce le predă titulele, cu cari le a devenit dascăli sau dăscăliţe, şi sĕ se facă îndată lumină asupra propagandelor, ce s'ar fi ţinênd în institut.

* (Regularea Oltului). În 7 Aug. n., ţinêndu-se în Braşov sub presidiul comitelui suprem din Bra-

şov, Szent-Ivanyi, o şedinţă a unei comisiuni compuse din mai mulţi representanţi ai comitatelor respective s'a statorit, că numai pentru lucrurile preparative referitoare la regularea Oltului se recere suma de preste 120,000 fl., ducerea în deplinire a regulării însĕ va costa vre-o câte-va milioane floreni. Regularea acestui rîu s'a aflat de foarte necesară şi s'a statorit, a se recomanda comitatelor respective aducerea de conclusiuni referitoare la întreprinderea regulării.

* (Albumul Macedo-Român). Unele din ţiarele din capitală întrebau mai ţilele trecute: când are se apară atât de mult aşteptatul „Album Macedo-Roman?“ După informaţiunile positive, ce avem, putem afirma despre acest „Album“ că el se află deja sub presă; că, după nimerita dispositiune luată de comitetul respectiv de a se tipări ori-ce articole trimise după ordinea alfabetică a autorilor, până în acest moment s'a tipărit până la litera *H;* căci ilustraţiunile, contrariu primei dispositiuni de a se pune toate la sfârşitul Albumului, vor fi desemnate în însuşi corpul acestui Album; că, în fine, dacă nu s'a tipărit până aţi, causa este că, preste aşteptarea tuturor, Albumul a luat proporţiuni colosale: în loc de 2—3 coale, albumul „Paris-Murcie“ al francezilor şi „Vindobona“ al austriacilor, „Albumul Macedo-Român“ va trece preste 15 coale de tipariu. Cu toate aceste, tipărirea lui se urmează cu activitate şi, îndată ce vom scăpa de aceste două luni de dormitare generală, cu începutul lui Septemvre îl vom vedè espus la ferestrele librărielor şi nu ne îndoim — ocupând un loc de onoare pe masa ori-cărui Român cu simţ patriotic. „Gaz. Trans.“

* (Evreii în Germania). La Berlin se vorbesce despre crearea unei „mari societăţi anti-judaice.“ Promotorii propun de a esclude ori-ce candidat israelit dela alegeri, de a închide Evreilor porţile tuturor cercurilor şi recomandă cu stăruinţă imediata desabonare generală dela toate ţiarele redactate de Evrei. Ei pregătesc în acelaşi timp o mişcare de protestare în contra Evreilor în administraţiunea publică şi judecătorească. Trebuie, ţic eu, să „agităm“ pentru ca guvernul să se otărească în fine a face ceva în contra acestor periculoşi inimici ai elementului german; legea asupra usurei, care s'a pus de curênd în vigoare, nu este decât un prim pas aproape timid; alte mesuri mai energice, mai accentuate trebuie să ia şi fără întârţiare; căci dacă nu.... s'a sfârşit cu Germania!

* (Din tatăl nostru). O elevă fiind la esamen întrebată: Pentru ce cerem noi pânea de toate ţilele, numai pe aţi, şi nu deodată pe o săptămână, o lună sau chiar pe un an, a respuns zimbind: „Pentru că s'ar mucezi!“

Îndreptare. In finea „foiţei“ Telegrafului rom. Nr. 88 din eroare tipică remânênd afară interpuncţiunea după cuvêntul „arabesci“, eară mai jos înaintea rêndului al 6-lea din urmă remânênd afară cuvintele „înlesnesce esistinţa unei a doua uşi“ inmediat după cuvêntul „mai înjos“, înţelesul acestui pasagiu devine greu. Deci eroarea se îndreptează aşa: Fiind situat (scil. monumentul lui Prissnitz) pe o muche de deal, de unde pe o parte şi cealaltă este coastă, taie curmeziş muchea aşa, că pe unde se pleacă o coastă a dealului despre resărit, este uşa principală, eară în dos spre apus în cealaltă coastă a dealului — ajungênd edifiiciul mai înjos — înlesnesce esistenţa unei a doua uşi de fer, care conduce în criptă etc.

Economic.

Sibiiu 10 August n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.70—8.70; grâu sĕcăreţ fl. 6.20—7.20; sĕcară fl. 4.90—5.30; Orz fl. 4.10—3.50; Ovĕs fl. 1.90—2. Cucuruz fl. 4.30—4.70; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.10—1.30; Semênţă decânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 6.50—7.50; Linte fl. 11.—12; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.50; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 32—35; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Sĕu de luminări fl. 23—25; Lumînări de sĕu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 0.80—1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.— Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 36—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; ouă 10 de 20 cr.

Arad, 7 August n. Pro hectolitră grâu: fl. 9—10.40; sĕcară fl. 7.70—7.80; ovĕs fl. 5; orz fl. —.—; cucuruz fl. 6.75; Spirt *en gros* fl. 32—50; *en detail* 33 fl. per 100 litre %.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitaţiuni: în 16 August imob. lui Iancu Redanya în Poieniţa; în 11 Septemvre şi 11 Octomvre imob. lui Ignatz Nagy în Orăştie; în 29 Septemvre şi 29 Octomvre imob. lui Adam Drăgan în Romos; în 21 August imob Carolinei Dabinten în Orăştie; în 16 Ang. imob. lui Matei Lentz în Romos (trib. Deva); în 19 August imob. lui Ladislau Gele în Dolnoc; în 19 August imob. lui Sigismund Biro în Dolnoc; în 19 August imob. lui Pavel Bărbath în Dolnoc; (trib. K. Oşorhei); în 9 Septemvre şi 15 Octomvre imob. lui Michail Nagy în Crăciunel (trib. M. Oşorhei); în 28 August şi 28 Septb. imob. remasului Caterina Günther în Hoghilag (trib. Ibaşfalĕu); în 16 August imob. lui Iancu Redanya în Poieniţa (trib Deva); în 8 Septemvre şi 8 Octomvre imob. Stanei lui Ilie Jurcu în Săcel (trib. Sibiu); în 2 Septemvre şi 2 Octomvre imob. lui George Magyarosi în Turda (trib.); în 15 August şi 15 Septemvre imob. lui Michail Broser în Terptiu (trib. Bistriţa); în 6 Septemvre şi 6 Octomvre imob. lui Vasilie Răduţ în Avrig (trib. Sibiiu); în 28 August şi 30 Septemvre imob. lui Filimon Frăţilă în Gârbova; în 31 August şi 1 Octomvre imob. lui Carol şi Stefan Puclic în Alba Iulia (trib.); în 26 August imob. lui Michail Unch şi soţi în Velţ (judec. cerc. Sămărtin); în 14 August marfa şi pretensiunile active ale lui Ioan Hackler (judec. cerc. Orăştie).

Bursa de Viena şi Pesta
din 11 August 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	109.65	109.70
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	83.50	83.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.90	99.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	87.80	87.25
Împrumutul drumurilor de fer ung.	126.—	126.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	94.—	93.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	93.25	93.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane	93.25	93.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93.—	93.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	92.50	—.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.50	94.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ţecimei de vin	93.75	94.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.95	73.—
Datorie de stat în argint	73.90	73.75
Renta de aur austriacă	88.20	88.25
Sorţi de stat dela 1860	130.50	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	822.—	820.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	276.75	276.60
Acţiuni de credit austr.	259.50	258.—
Sorţi ungaresci cu premii	113.25	113.—
Sorţi de regularea Tisei	108.90	108.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.54	5.52
Napoleon	9.34	9.33
100 marce nemţesci	57.70	57.65
London (pe poliţa de trei luni)	117.65	117.55

ad. Nr. 103—1880. 1—3

CONCURS.

Neivinduse nici un concurent cualificat în sensul legii în urma escierii de concurs pentru vacanta parochie de cl. III. Beşinău, ppresbiteratul Mercurei, prin aceasta în urma ordinului Prea Veneratului Consistoriu archidiecesan din 3 Iunie a. c. Nr. 1883 B. se prelungesce acest concurs încă pe 15 ţile dela publicarea acestuia.

Emolumentele împreunate cu această parochie sûnt tot cele arĕtate în concursul publicat în Nrii 42, 43, şi 44, a. c. ai „Telegrafului Roman“.

Doritorii sĕ'şi adreseze concursele lor instruite în înţelesul legii Onoratului oficiu ppresbiteral din Mercurea în terminul arĕtat.

Beşineu, în 6 Iulie 1880.

Comitetul parochial în conţelelegere cu oficiul ppresbiteral concernent.

142—1880. 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de a III classă din Biscaria cu filia Şeulesci şi colonia Pişchi în protopresbiteratul Devei, pentru ocuparea acesteia sĕ escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 1 Septemvre st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

Casă parochială cu grădină de 350□ şi toate superedificatele de lipsă pentru economie în materă, porţiune canonică 14 jug. pământ de classa I-a şi a II-a parte arătoriu, parte fênaţ, stola usuată.

În filia Şeulesci dela 70 nri de casă, câte o mĕsură de 22 cupe vechi de cucuruz şfărmit, o clacă ce se va presta de cătră toate familiile gr. or. şi stola usuată ca şi în materă, ear' în colonia Pişchi stola încă neregulată; toate aceste laolaltă computate dau un venit anual sigur de 400 fl. pentru care garantează comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa această parochie au a'şi adresa suplicile lor instruite în sensul „statutului organic“ şi a regulamentului indicat la subscrisul.

Deva, 28 Iulie 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu, m./p.,
protopresb.

Nr. 145. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învĕţătoriu la scoala confesională română gr. or. din Sânpetru prin aceasta se escrie concurs cu terminul până la 30 August a. c.

Emolumentele sûnt:

a) salariu în bani gata 200 fl., ce se solvesce din casa alodială în rate trilunarie, cu prospect de a se ridica salariul egal cu al învĕţătorilor de naţionalitate săsească.

b) parte la împărţirea livedilor de earbă, loc pentru legumi, drept de a ţinè 4 vite tragĕtoare în păşunitul comunei, care computându-se la olaltă fac suma de 50 fl.

c) cuartir natural în edificiul scoalei, bucătărie, pivniţă şi edificiele economice.

Dela concurenţi se cere sĕ fie absolvat cursul pedagogico-teologic în institutul archidiecesan, sĕ cunoască limbile patriei, şi suplicile instruite cu atestatele scolastice şi de cualificaţiune sĕ le subştearnă până la terminul arĕtat la prea on. d-n protopresbiter tractual Ioan Petric în Braşov.

Sânpetru, 10 Iulie, 1880.

În conţelegere cu d. protopresviter, ca inspector districtual de scoale.

Comitetul parochial.

Nr. 65. 2—3

CONCURS.

La scoala confesională gr. or. din comuna Lăpugiu de sus în protopresbiteratul Dobrei devenind vacant postul de învĕţătoriu, pentru ocuparea acestuia se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 1 Septemvre st. v. anul curent.

Emolumentele sûnt:

Salariu anual 210 fl., cuartir şi 10 stingini de lemne; din aceste sĕ se încălţiască şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post vor avè a-'şi adresa suplicile instruite în sensul „statutului organic“, a dispositiunilor sinodale dela 1873 şi a regulamentului congresual dela 1878, la subscrisul până la terminul de sus.

Deva 28 Iulie 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu m. p.,
ppresbiterul Devei adm. prot. al Dobrei.

Nr. 142—1880. 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia gr. or. de classa a III din Doboli-inferiori, cu filia Ilyefalu, în protopresbiteratul tractului al II al Braşovului se deschide prin aceasta concurs, cu terminul până la 29 August a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Dela 54 familii câte o claie grâu a 3 fl. şi o claie ovĕs a 2 fl.

2. Dela 38 familii din materă, şi 11 familii din filie câte o ferdelă cucuruz sfărmit şi una ovĕs.

3. Dela 28 familii mestecate din materă, şi dela 15 familii mestecate cu alte confesiuni din filie câte o jumĕtate ferdelă cucuruz sfărmit.

4. Stolele îndatinate, şi anumit cele statorite în sinodul parochial ţinut la 6/18 Iulie a. c.

Doritorii de a competa la această parochie, au a'şi adresa petiţiunile lor instruite, în sensul „Statutului organic“ şi a dispositiunilor sinodale din anul 1879 la subscrisul până la terminul sus amintit, dela cari se cere sĕ cunoască şi limba maghiară.

Braşov, în 22 Iulie 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

Doctor universae medicinae

Henric König,

medic practic şi specialist în obstetricale (de a le moşitului) **şi boale de a le femeilor** în

Sibiiu, în *strada Morii Nr. 27.*

Ordinează în fie-care ţi dela 3—6 oare după ameaţi. [47] 3—4

UMRATH & COMP. în BUBNA lângă PRAGA,

fabrică de maşini agricole,

se recomândă prin specialităţile lor renumite prin o **esecutare foarte solidă, umblet uşor** mare **productivitate** şi **treerat curat** a

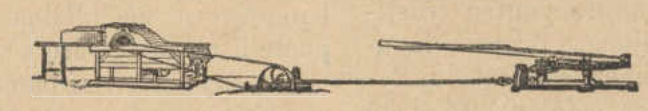

maşinilor de treerat cu braţe şi cu vêrtej

pentru 1 până 8 cai sau boi,

atât **locomobile** cât şi **stabile,** premiate cu întâiul premiu la esposiţia agronomică din acest an în Praga. Mai departe fabricăm noi în mărimi diverse:

Ciururi de bucate, maşini pentru tăiat paiele, mori pentru sdrobit etc. etc.

Cataloage ilustrate în limbile ţĕrei grătuite şi franco. [42] 14

Redactor respunţĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 91. Sibiiu, Marți 5 August 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 4 Augnst.

„Nimic nou din Africa!“ Ḑicala, ce era obicĭnuită în Roma Romanilor și nu a Papilor, nu se refere la peninsula balcanică. Turcii, Bulgarii, Grecii, Albanezii, Muntenegrenii și poate că în cele din urmă chiar și Macedo-Românii, ce este drept, vor mai clocotì niţel în căldarea balcanică. Se vor ridica când unii când alţii pe scena publicităţii, după cum vor influența sufleriĭ diplomatici ai puterilor mari europene. Adevĕrat că nu prea este nimic nou nici când se aprinde prazul și patlagelele în interiorul Bulgarului ajuns peste noapte și el domn din graţia altora; nici când tărîţele de bragă ale Grecului, care acum ar vrea se înfunde toată lumea în ulciorul lui. Ba că 10,000, ba 20,000 ba 30—35 mii au Grecii se pună în faţa Turcilor sau Albanezilor pentru ca sĕ isgonească pe cesti din urmă din părţile Epirului și Tesaliei..... Eată tot ce vine de un timp din părţile acele. Variaţiuni dela tema: Poarta face, Poarta va face pe voia conferenţei puterilor dela Berlin.

Noutate pentru noi este însĕ căderea lui Iokai Moor la Canija mare faţa cu un Unger. Iokai, vestitul literat maghiar, directorul ḑiariului „Hon,“ bărbatul, care până la întrarea lui Tisza în guvern făcea parte din opositiunea maghiară, este bătut la alegere de un necunoscut, ca Unger. Cum? Care poate fi motivul reeșitei luptei electorale între Iokai și Unger? La toată întêmplarea precum dovedesce fapta, motivul este, că ideile lui Kossuth câștigă teren și acolo, unde a fost până acì vatra guvernului.

Principele Carol a fost primit la Ischl ca un adevĕrat suveran.

O telegramă dela 13 August n. spune, că principele Carol și princesa Elisabeta au întârḑiat cu sosirea lor la Ischl. Trenul în care se aflau oaspeţii împĕratului Francisc Iosif a fost întârḑiat din causa apelor mari. Maj. Sa a salutat la gară cu cea mai mare căldură părechea princiară și a condus-o în „Hotel Bauer.“

A doua ḑi Maj. Sa împĕratul pe la 10 oare înainte de meaḑă ḑi a făcut principelui și principesei române visită de o oară; la 12 oaspeţii au întors visita. Maj. Sa împĕrăteasa a asteptat pe oaspeţi în apartamentele Sale și i a salutat în modul cel mai cordial. La 12½ oare principele Carol și soţia sa s'au întors la Hotel. Fiind Majest. Sa la principele României, principele Milan, și a făcut reverenţa la oaspeţii români. După ameaḑi a fost masă de gală în villa împĕrătească.

Înainte de a întoarce visita la Majestăţile Lor, părechea princiară a României a făcut principelui Milan contravisită.

La masa de gală au luat parte Majestăţile Lor, principele și principesa României, principele Milan și suita. După masă a fost *cercl* și teatru.

Interesant este, că mareșalul nemţesc Molke încă a petrecut, și tocmai fiind principele Carol acì, câte-va ḑile în Ischl.

Scirile despre concentraţiuni de trupe rusesci la graniţele austro-ungare și române sûnt desmințite de „Fremdenblatt“ și de „Czas“, reducêndule la faime sensaţionale.

Cercurile diplomatice din Paris desaprobează discursul lui Gambetta rostit la Cherbourg.

Turcia și Bulgaria.

Guvernul otoman, îngrijat de soartea Mahomedanilor din Rumelia Orientală și Bulgaria și de cruḑimile, la care sûnt espuși necontenit din partea Bulgarilor, a adresat următoarele trei depeși representanţilor sei din străinătate:

I.

Constantinopole, 21 Iulie.

D-le ambasador! Din relaţiunile primite de Sublima Poartă se poate vedè că Bulgarii departe de a pune un capĕt străgănirilor de tot feliul, cu cari persecută pe concetăţenii lor musulmani, continuă a'i trata rĕu cu o înverșunare din ce în ce crescêndă.

Nu de mult Musulmanii din Billova, din causa secetei de anul acesta, se duseră ca de obiceiu la satul Akahalis spre a face rugăciuni publice, când deodată milițiile bulgare, susținute de locuitorii de prin localităţile vecine, năpădiră asupra Billovei și prădară satul dărîmându'l cu totul. Maioritatea locuitorilor, bărbaţi și femei, fu omorîtă de năpăditori, cari nu se retraseră decât numai după ce comiseră fapte revoltătoare și luară cu dênșii mai mult de 200 femei și copii, târându'i cu ei în satele Cadi, Kanch-Tepen și Ciglak din districtul Prevesa.

Aceia dintre nenorociţii locuitori ai Billovei cari scăpară de măcel, au adresat o petiţiune Sublimei Porţi prin care'i espun situaţiunea și cer darea înapoi a bunurilor lor.

Aducênd aceste la cunoscinţa Esc. Voastre, vĕ rog a recomânda aceasta celei mai serioase atenţiuni a guvernului... și a'l ruga sĕ facă representări serioase în Sofia pentru pedepsirea celor vinovaţi și pentru darea înapoi a efectelor și obiectelor de care au fost jefuiţi locuitorii din Billova. Spre a impedeca revenirea unor asemenea fapte amintesc conclusiunile depeșei mele circulare dela 15 Iulie.

Primiţi, domnule ambasador asigurarea consideraţiunei mele. *Abedin.*

II.

Constantinopole, 29 Iulie.

D-le ambasador! Dintr'o telegramă a guvernorului din Rumelia Orientală resultă, că adminisraţiunea bulgară a făcut de curênd încercarea sĕ ocupe satele Bebfova, Djafer și Aivadjik, care se află pe linia de demarcaţiune și pe care le consideră ca aparţinênd principatului.

Două sute de Mahomedani au voit se împedece pe administraţiunea bulgară de a face aceasta. Dar milițiile chemară atunci în ajutoriul lor și alte forţe, respinseră pe Musulmani și arseră patru sate.

Aducênd aceste la cunoscinţa Esc. Voastre, vĕ rog a atrage asupra lor serioasa atenţiune a guvernului.

Primiţi etc. *Abedin.*

III.

Constantinopole, 2 August.

D-le ambosador! Eacă și prin alte comunicări anterioare, depertamentul a probat trista situaţiune creată proprietarilor mohamedani din Bulgaria. Ultimele sciri, ce primim, ne arată o situaţiune ca de ne-suferit. Din ḑi în ḑi devin mai mari greutăţile, ce se întâmpinau la constatarea drepturilor de proprietate. Se pare că autorităţile princiare sûnt decise a favorisa pe faţă o clasă a poporaţiunei în paguba celei-lalte. Intr'un cuvênt, porpietarìi musulmani sûnt condamnaţi a se vedè jefuiţi din toate bunurile lor.

In faţa acestei nedreptăţi strigătoare și a resultatelor negative, ce au dat sforţările făcute până acum spre a înlătura rĕul, ne credem detori, a trage atenţiunea puterilor semnatare tractatului de pace dela Berlin asupra unei politice, care este în contraḑicere cu cele mai formale stipulaţiuni ale acestui act internaţional, care garantează Masulmanilor o liberă și complectă bucurare de proprietatea lor. Sûnt convins, că guvernele, conduse de simţimêntul lor de echitate, vor lua în mânile lor causa acestor jertfe. In această convingere, propunem întrunirea unei comisiuni compuse din d-nii consuli din Sofia spre a găsì mijloacele cele mai în stare a protege drepturile proprietarilor musulmani din Bulgaria.

Ve rog a face în acest sens un demers pe lângă guvernul ..... și a'mi comunica resultatul.

Primiţ, etc. *Abedin.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sibiiu, în 3 August v. On. Redacţiune! „*Siebenbürgisch-deutsches Tageblatt*“ are un corespondent în Bucuresci, care pare a avè misiunea de a vorbì de rĕu despre stările din învecinata România. Nu am aflat până acuma o singură corespondenţă bucuresceană dintre cele multe, tipă-

FOIŢA.

Părţi din ḑiarul meu de călĕtorie.

(Încheiere.)

Toate afacerile privitoare la susţinerea institutului de cură în buna stare și renume, le poartă o comisiune de cură, care afară de tacsa pentru cură de 5 fl. mai încasează și alte tacse mai mici pentru comodităţile publicului, precum pentru musică etc. Oaspeţii duc o viaţă plăcută, adeseori între marginile regulilor de casă, aproape petulantă.

Ca de esemplu între altele voiu istorisì două casuri: Într'o dimineaţă eșind de acasă pe la cinci oare spre a'mi face preumblarea obicĭnuită, ajungênd la monumentul unguresc cu leul despre care am vorbit mai sus, eată că bietul leu unguresc era imfășurat preste pântece cu un stergar nou de nouţ, întocmai precum conform curei priessniţiene din Graefenberg, se leagă oaspeţii, eară la coadă era legată o panglică roșie ca simbolul slăbiciunei; așa împodobit a remas leul până la 9 oare. Nu scia omul este aceasta un persiflagiu asupra curei din Graefenberg, sau asupra ţĕrei nostre Ungaria, care încă sufere de multe neputinţe. Mi am cugetat sĕ fi fost un Ungur mai infocat sĕ vadă aceasta mai că ar fi provocat la duel pe — Cine? Altă dată cetii pe un scaun (laviţă de șeḑut), de care sûnt multe prin pădure, cum un cavaler voind sĕ măgulească unei demoisele, i scrise pe laviţă numele ei „Regina“ cu adaosul „Ruh“ așa dar' „Regina Ruh'; un malefic invidios, îndreptă pe R din cuvêntul Ruh în K și prin aceasta rănì o inimă fragedă; urmarea fu, că litera R. devenì tot mai mare, prefăcêndu-se în toate dimineţile, când în K când în R după cum cei doi rivali treceau pe la acel scaun, și lupta aceasta între R și K nu încetâ până când demoisela din cestiune împlinindu'și cura plecà cu părinţii ei deacolo.

Poporul ţeran muncitor este foarte serman și îndobitocit; altcum bun și blând; se vede în toate la el urmele teudalismului. Pe acolo noţiunile de domn și ţeran (Bauer) sûnt cu mult mai înrădĕcinate. Întrebând pe un păzitor de pădure, acui este pădurea, prin care ne preumblam? ne spuse arĕtându-ne partea cea mai însemnată, că este a archiepiscopului principe de Breslau, ear' altă parte a lui Raymann; întrebând, că cine este Raymann după ce noi cunosceam pre Raymann după cercetarea fabricilor lui, că este milionar, ne respunse „ein Bauer“. După acea am înţeles noi, că ei numesc Bauer, și pre milionar, dacă nu este nobil sau diregĕtor și pre muncitorul, ce cară pământ și petrii și ară cu câte un bou sau vacă înhămată strigênd toată ḑiua hi! he! Seraci încă se vĕḑ a fi ţĕranii. Au nu este semnul seracie a vedè un cal înhămat cu o vacă precum n'am vĕḑut pe airi; pe la noi dacă nu mai mult dar' ca lucru de rușine în tot casul ar ţinè aceasta. Poporul este religios catolic până la bigoterie. În toate respintiile și dealurile află omul câte o cruce cu Christos restignit, câte o maică precestă sub acoperiș de peatră zugrăvite cu aceeași artă, ce o avem noi în sânţii dela „Nicola“.

În seara de Sânzienele catolice, la 24 Iunie au datină de fac în toate dealurile și coastele câte un foc mare acăţânduse și prin arbori oale cu reșină arḑĕtoare în flacări, fără sĕ fi putut cineva sĕ'mi dea o deslușire despre însemnătatea crestinească a acestui obiceiu.

Salutarea cea obicĭnuită dela ameaḑi până seara între oaspeţi este cuvêntul simplu „Mahlzeit“, care după esplicaţiunile primite dela cunoscĕtori ar fi „ein junkerischer Gruss“, care s'au importat din Prusia pe pământ austriac. Aceasta e sĕ fie o espresiune sau salutare eliptică în loc de „Ich wünsche Ihnen gesegnete Mahlzeit“; Nimenea nu mi-a putut da deslușiri însĕ, după ce logică folosesc ei aceasta salutare în tot decursul ḑilei.

O parte din cele mai frumoase din Graefenberg este spre Zöptau în Moravia. O șosea dintre cele mai frumoase conduce dela Graefenberg preste un vêrf cu pădure, urcând pe nesimţite în o mulţime de zikzacuri.

rite de organul săsesc de aici fără nici o observare la loc de frunte, corespondență, care să cuprindă ceva favorabil asupra raporturilor politice, economice, scolastice etc. de dincolo de Carpați. Scim prea bine că România în scurtul timp, în care s'a putut desvolta în direcțiunea unei civilisațiuni mai înalte, n'a putut să ajungă încă la o stare, ce ar satisface multelor pretensiuni rigoroase, făcute unei societăți *moderne* în deplinul înțeles al cuvêntului. Concedem bucuros, că d. e. un gimnasiu sau liceu din România nu va corespunde cerințelor ce se pun unui gimnasiu sau liceu din Germania, Francia etc.; precum bunăoară și un gimnasiu săsesc din Ardeal este foarte departe de a se putè măsura cu un gimnasiu din Germania.

Însă avênd oare care tendență vei putè trimite chiar și din țările cele mai înaintate corespondențe cuprinzênd numai reprobări: căci materie de critică nefavorabilă se află ori și unde. Și earăși, lipsit de oare care tendență găsesci ori și unde și câte ceva bun.

Mai deunăzi „Sieb.-deutsches Tageblatt“ aduse într'o corespondență o critică a stărei economice în România, accentuând cu deosebire neisbutirea întreprinderilor industriale, carea o atribue între altele preferenței, ce s'ar da technicilor *francezi* înaintea celor *germani*. Ca și cum bunăoară Stroussberg, Worell sau vre un ingineriu, care în Sibiiu în toate privirile și la cele mai varie întreprinderi împreună cu alți mulți Sibieni au pus-o de mămăligă, ceea ce se zice cu un termin curat german „verkrachen“, ca și cum, zicem, un aventurier german ar trebui să fie mai recomandabil decât un Godillot, Guilloux etc! Cu toate aceste câți Nemți resp. Sași nu sûnt, cari ajungênd aici la sapă de lemn și-au căutat și găsit la Românii de dincolo aproape unica scăpare, făcêndu-și chiar venituri, din cari întrețin și pe cei remași acasă în fericitul „*Sachsenland*“? Nu cumva și corespondentul dela „Sieb. deutsches Tageblatt“, care descrie pe frații nostri din România ca pe nesce șoviniști intoleranți, cunoasce cel puțin pe unul, care și-a găsit un adăpost în România? Dacă cumva — ceea ce nu putem crede — n'ar sci nici pe un „refugiat“ săsesc în România, apoi îl îndreptăm la un foarte cunoscut deputat săsesc al dietei ungare, în care obicinuesce a hulì pe Români: acela i poate ușor nota vre o rudenie „refugiată“ în România, refugiată nu pentru a'și găsì acolo subsistență materială, ferească! — numai pentru „a duce cultură în Orient“.

Dar să trecem la cel mai nou verdict al rigorosului corespondent bucurescean. In nrul de Sâmbătă (14 August st. n.) inecsorabilul critic al stărilor sociale din România se apucă de învățământul public, care după espunerile binevoitoriului corespondent pare aproape a nici nu esista.

N'avem dispoziția de a scărmăna din fir în pĕr corespondența respectivă întreagă. Pentru a pune în evidență valoarea afirmațiunilor corespondentului, ajunge pe deplin a presenta numai una din ele, și adecă: „O preparandie de învețători nu esistă; *de unde să ici deci pe învețători?*“ Așa stă din vorbă în vorbă în „Sieb.-deusches Tageblatt“. Noi respundem: Ignoranță sau minciună? Una din aceste două. In *România* esistă astăzi 9, zi: *nouĕ* preparandii sau, precum se numesc acolo „*scoli normale*“ căci ceea ce se numesce la noi scoală *normală* în România se chiamă numai scoală *primară* (urbană sau rurală).

Eacă acele 9 „scoale normale:“ în Bucuresci două (2) și anume scoala normală „*Carol I*“ cu 10 profesori (9 mireni 1 preot) și cea întemeiată de „Societatea pentru învățătura poporului român“, earăși cu 10 profesori (9 mireni, 1 preot); în Iași scoala normală „*Vasile Lupu*“ tot cu 10 profes. (9 mireni 1 preot); în Craiova (fără nume deosebit) cu 10 profesori (9 mireni, 1 preot); în Ploesci (a Societ. pentru învĕțăt. popor. rom.) cu 10 profesori (9 mireni, 1 preot); în Târgul-Jiului (fără nume deosebit) cu 6 profesori (5 mireni. 1 preot); în Bârlad (fără nume deosebit) cu 10 prof. (9 mireni, 1 preot); în Turnul-Măgurele (fără nume deosebit) cu 3 profesori numai mireni; în Turnu-Severin numită „*Traian*“ cu 6 prof. numai mireni. Inainte de perderea Basarabiei a esistat și în Ismail o scoală normală cu 5 profesori (4 mireni, 1 preot). Cursul scoalei normale este de (4) ani și în anul scolar 1877—1878 numerul elevilor a fost următorul (după statistica *oficială*): în Bucuresci la „Carol I.“ 90, la cealaltă 51; în Iași 84; la Craiova 50; la Ploesci 38; la Târgul-Jiului 63; la Bârlad 86: la Turnu-Măgurele 18 și la Turnu-Severin earăși 18. Am mai putè continua cu date speciale asupra stărei preparandielor române din România. Credem însă că sûnt de ajuns și cele presentate, pentru a dovedì pe deplin sau *ignoranța* sau *minciuna* corespondentului dela „Sieb.-deutsches Tageblatt,“ cu atât mai mult, cu cât abia a trecut un an, când tineri pedagogi, dela scoala normală din Bârlad, în numĕr de preste 60 inși în frunte cu profesori de ai lor au făcut prin Transilvania o călĕtorie pedestră, cercetând între altele și Brașovul, unde conaționalii corespondentului cu ochii lor proprii s'au putut convinge despre disciplina esemplară a fiitorilor învĕțători români.

Nu mai adaugem nimic. Publicul cetitoriu este în poziție, a judeca asupra esactității sau veracității celor, ce le scrie corespondentul foii săsesci despre stările din România.

Varietăți.

* (Aniversarea nascerei Maj. Sale) se va serba mâne în 6|18 August cu toată solemnitatea. In ziua premergĕtoare, 5/17 se va trage la țintă în localitatea din Dumbravă. Inceputul la 5 oare seara. La 9 oare seara retragere mare cu musică.

In ziua festivității va fi la 5 oare dimineața reveill; la 8 oare 36 minute garnisoana va asista la missa, ce se va celebra pe câmpul esercițielor. La 9 oare va fi liturghie solemnă în biserica gr. or. din cetate. Prânzul diplomatic și de astădată audim, că 'l va da Escel. Sa Archiepiscopul și Metropolitul nostru Miron Romanul.

* Dl Teodor Burada membru al curței de Apel din Iași, concertist pe violină etc. petrece de Vineri în mijlocul nostru. Duminecă, însoțit de mai mulți, a făcut escursiune la Rășinari. Scopul călĕtoriei sale este culegerea de poesii, cântece poporale, chiuituri etc. „O călĕtorie în Dobrogea“ a dlui T. Burada ne dovedesce foarte învederat scopul și nobila intențiune. Recomandăm tuturor iubitorilor de înavuțirea literaturei noastre intreprinderea cea nobilă a dlui Burada și i rugăm a'i da posibilul concurs.

* (Atragem atențiunea) tinerilor români, cari studiază și vor să studieze agronomia în scoala dela Mediaș și a meseriașilor, asupra concurselor ce'l publică oficiul central al universității între înseratele noastre.

* (Amênare). Fiind-că Duminecă în 31 August st. v. se ține sinod parochial pentru alegerea deputaților congresuali, comitetul cercual al Desp. I. va ținè adunarea generală publicată în Nr. 87 a. c. al „Tel. Rom.“ a asociațiunei trane în Dumineca procsimă adecă 7/19 Septemvre a. c.

Brașov în 2 August 1880.

I. Petric m. p.,
protopop.

* (Ministrul de interne) reg. ung. pe temeiul §-lui 50 din art. de lege V: 1876 a ordinat împreunarea orașului Sepsi-Szent-György din comitatul Treiscaunelor (Haromszék) cu comuna Szemerjor.

* (Din Mehadia) se scrie, că în onoarea oaspelui înalt, al contelui Vilhelm Bismarck, care a sosit acolo, și despre care făcurăm deja amintire mai înainte, se va arangia în zilele aceste o vênătoare mare în munții din pregiur.

* (Premiare). *L'Institut de France* a conferat la distribuirea premielor pentru 1880 primul premiu Volney dlui *A. de Cihac* pentru opul seu: *Dictionnaire d'éthymologie daco-romane, Eléments slaves, magyars, turcs, grecs-moderne et albanais.* Acesta este tomul al 2-lea al dicționariului d-lui Cihac, despre a cărui lucrare am fost adus acum un an o recensiune.

* (Premiați). O scrisoare din Paris comunică numele premiaților români din liceul Louis-le-grand și din liceul Fontanes. În liceul Louis-le-grand au fost premiați tinerii Cantacuzin, Greceanu, Rachtivanu, Constantin și Isvoranu. In liceul Fontanes: doi Crețulesci, Cuza, Ventura și Gănescu.

* (Servițiul militar) al voluntarilor pe un an, după cum ne spune „Egyetértés,“ se va cassa, și se va statorì un plan nou de servițiu, după care toți tinerii din scoalele medie vor face servițiul militar trei ani, începênd dela anul 15—18 al etății lor. Servițiul acesta se va face pe timpul studiilor scolare în acele oare, cari se vor statorì în planul de învĕțământ. Dela al 18-lea an încolo vor face numai servițiul de toamnă.

* (Mulțămită publică), aduce subscrisul prea onoratei Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului Român, care s'a îndurat a'mi conferì un stipendiu anual de 60 fl. pe anii scolastici pro 1878—1879; călduroasă mulțămită aduce subscrisul de oarece, numai cu acest ajutoriu prelângă cel primit dela unchiul meu Dionisiu Roman din Mediaș am putut absolvì cursul de agronomie la Institutul din Mediaș.

Copșa-mare în 14 August 1880.

Georgiu Negru,
stud. abs. de agronomie.

* (Convocare). Amĕsurat cerculariului Ven. Cons. Arch. nr. 2233 scol., subscrisul vine a convoca adunarea generală a reuniunei învĕțătorilor rom. gr. or. cu reședința în Sebeș, pre timpul dela 15—20 Aug. a. c. v., ce se va ținè în localitatea scoalei rom. gr. or. din S. Sebeș.

Adunarea după împlinirea prescriselor statutelor se va deschide în 15 Aug. la 11 oare a. m.

Obiectul principal, ce se va desbate va fi cel menționat în sus amintitul circular, adecă: împărțirea oarelor pe sĕptĕmână precum și alte întrebări ținĕtoare de sfera pedagogico-didactică, și prelegerea disertațiunilor întrate în presidiu. Programă mai detaiată va urma la timpul seu.

La această adunare se învită cu toată onoarea inteligența din loc și giur. Toți participanții esterni vor căpĕta cuartire gratis.

Sûnt sigur că față cu împregiurările în care se află statul învĕțătoresc adunarea va fi cercetată de un numer frumos.

S. Sabeș în 2 Aug. 1880 v.

Zevedeu Murĕșan,
preș. reuniunei.

* (Se curenteazĕ) fostul comite suprem al comitatului Vesprimului, care fiind condamnat la închisoare de 2 ani pentru înșelăciuni a fugit și a lăsat pe tribunalul condamnator din Poșoni cu hotărire'i cu tot. „Pressburger Zeitg.“ zice: Această comedie s'a prevĕzut!“

* (Poliția din Cluj) întrevenind la o bătaie de strade inscenată de vre-o 9 calfe de măcelari într'una din nopțile trecute fu bătută și fugărită.

În vêrful dealului plin de pădure de brad este granița între Silesia și Moravia. Din acest vêrf pogoară drumul spre Moravia în și mai multe Zikzakuri. În partea Șlesiei trece omul tot prin pădurea princepelui archiepiscop din Breslau, cultivată cu multă îngrigire; pentru prima oară am vĕzut brad semânat în straturi mari, cari mi-a făcut impresiunea unei holde de cânepă de curênd rĕsărite; partea pădurei spre Moravia este proprietatea principilor Schvarzenberg și constă din fagi bĕtrâni și puțin brad. Stejarul în tot locul este o raritate. În vale ajungênd afară de câte o fabrică ici colea, află omul case de țĕrani seraci înșirate pe vale, ce au multă asemênare cu multe locuri din Transilvania. Așa ține drumul până în Wiesendorf, unde întêmpină omul case frumoase cu grădini. Acì este un parc dintre cele mai frumoase, proprietatea baronului Klein (Jidov din Viena milioner). În parc se află vre-o 3—4 lacuri mari, în cari păstravi de o mărime estraordinară cu mulțimea își făceau la soare jocurile lor cu spinările negre aproape de suprafața apei; parcul este înfrumsețat cu multe statue mitologice și cu un monument, ce presentă în mărime gigantică de bronz figura tatălui proprietariului acestui parc. O biserică frumoasă adusă în legătură cu parcul neavênd cruce pe turn ne făcu a crede, că este protestantă; îndoindu-ne a putè afla protestanți în Moravia întrebarăm, pe un servitor al parcului, dacă este aceea protestantă; Ne! rĕspunse el. Es ist christliche Kirche! Bine! zișerăm noi cătră el, numai abate puțin dela noi lebedele cele mari! din parc ce tocmai ne însoțiau cu intențiuni dusmănoase de a ne isbì cu aripile. Călĕtorind mai departe și vĕzênd case de lemn în stare primitivă cu grămezi de gunoiu până la ferestre înaintea ușii casei, și earĕ biserici de lemn despoite, ici colea cu sânți ce emulau cu cei dela „Nicola,“ am aflat multă asemênare cu starea locuitorilor din țeara Hațegului. Ce am mai vĕzut frumos, grădini cultivate până la Zöptau, tot era al baronulni Klein și ce am vĕzut frumos la Hațeg prin satele cele misere, înainte cu doi ani, este parcul lui Lonay la Fărcădin.

Aflând nu departe de Zöptau pre un țĕran cosind earba sĕmênată amestecată cu trifoiu, și întrebându'l despre purtarea economiei — îmi spuse, că pământul, ce'l cosea și avè să'l mai cosească încă odată, în vara aceasta odichnesce, earĕ în anul următoriu samênă grâu, apoi în alt an următoriu samênă picioici, apoi orz și earĕ la al cincilea an când odichnesce cosesce de pe el de 2 ori trifoiu semênat amestecat cu cu un fel de earbă ce are paiul ca grâul. Am cugetat îndată la sistemul absurd de trei hotară practisat la noi în mai multe comune!

În Zöptau, de unde călĕtoria am continuat-o cu drumul ferat se afla o fabrică de fer, unde se toarnă mai ales căldări mari de vapor etc.

Descrierea călĕtoriei mele mai departe prin Moravia, Boemia și Austria iertându-mi timpul o voiu continua la altă ocasiune. *D. I. P.*

* (Serviţiul de arme) pe anul acesta este sistat prin o ordinaţiune a ministrului de resbel pentru reserviştii dela artileria campestră şi batalioanele artileriei de fortăreţe, adecă tot reservişti, cari sûnt asentaţi în anul 1873; sistarea însă eliberează tot odată şi de facerea serviţiului pe anul viitor.

* (Se scrie din Baden), că în Maria-Lasendorf, după publicarea oficioasă de acolo, a erupt turbarea de câni şi organele politice sûnt în ruptul capului ocupate cu localizarea boalei acesteia înfricoşate.

* (Cu trăsura dela Paris la Viena). Săptămâna trecută, a sosit din Paris la Viena contele d'Osmand, cunoscut prin aversiunea sa contra drumului de fer. El a făcut drumul în mai puţin de şese ţile cu trăsura trasă de 4 cai, însoţit fiind de familia sa si de doi servitori.

* (Potop). După cum ne spun foile engleze în China plouă ploile potopului, şi apele se măresc mereu. Aşa se ţice, că un oraş chinezesc, aşeţat lângă rîul North nu departe de Canton, fu înnecat cu totul perind preste 4000 oameni. Timpul este ploios de mult şi preste cele mai multe ţeri din monarchia austro-ungară şi noi mai că neam ruga lui Dumneţeu să mai încete ploile întensive. Pe când şi pe la noi oamenii sûnt sătui preste cap de ploi, în Muntenegru se fac rugăciuni neîncetate, spre a putè căpĕta barem puţină ploaie, că dacă nu seceta colosală, care a ţinut pe acolo mai toată vară, va nimici toate fructele de pe câmp, oamenii vor remânè fără cereale şi vitele fără nutreţ.

* (O sfântă numire). O epistolă pastorală a papei face cunoscut lumei romano-catolice, că sfântul Toma a fost ridicat la rangul de patron al scoalelor catolice.

Bravo, nene Leonache al 13-lea!

„Resb."

* (Postul de 40 ţile) întreprins de Dr. Tanner — după cum am făcut amintire în unul din numerii trecuţi ai „Tel. Rom." — fu sfârşit de postelnicul numit în 7 Aug. n. Acest postitor după sevârşirea postului îndelungat este sănĕtos dară slăbit de spăriat.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Genesa evangeliilor.

(Studiu biblic).

Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. Ioan 5, 39.

(15 Urmare).*)

D. *Evangelia după Ioan.*

[Critica. Nici o carte din s. scriptură n'a fost în aşa grad obiect al luptelor literare din timpul mai nou, ca Evangelia după Ioan. Dela începutul veacului nostru [1]) şi până în timpul mai recent lupta aceasta literară s'a purtat tot cu mai mult interes. Nu arare ori însă cu mai multă preocupaţiune de cât seriositate însoţită de respectul datorit marei cestiuni de carea s'a tractat. Această preocupaţiune neiertată a mers aşa de departe în cât, aflăm scriitori de oare care renume, cari în focul desbaterei, perţindu-şi argumentele, îşi luară refugiu chiar la calumnii îndreptate contra Evangelistului Ioan [2]).

Argumentele, aduse în decursul disputelor, contra autenticităţei acestei Evangelii, sûnt atât de numeroase şi adesea subtile, literatura atât de bogată, în cât nu mi se pare togmai lucru uşor a le considera pe toate în cadrul unui tractat ca cel de faţă [3]).

Vom încerca o scurtă espunere a acestor argumente grupându-le în interne şi esterne şi însoţindu-le de apreţierile noastre; — la cari apoi vom adauge şi argumentele pentru autenticitate — interne şi esterne. (Va urma).

*) Veţi Nr. 7 „Tel. Rom."

[1]) De criticii numiţi *ἄλογοι* (Epiph. haeres. 51, 3, 28), cari denegar autoritatea Evangeliei acesteia nu ne putem ocupa. Ei nu negar autenticitatea, ci autoritatea Evangeliei. Nu pentru că n'ar fi fost scrisă de Ioan, ci pentru că această Evangelie, după cuprinsul ei, era în contraţicere cu doctrinele lor. Tot din considraţiuni subiective nu primiră ei nici Apocalipsa. Dela aceşti critici până la sfârşitul veacului trecut (1792 Evanson Edw. care o ascrise unui platonie din veacul al doilea) nime nu s'a îndoit în autoritatea şi autenticitatea Evangeliei, ci toată lumea scientifică a considirat'o ca scrisă de apostolul Ioan, fiiul lui Zevedeiu, şi fraele martirului apostol Iacob.

[2]) Es: Keim Th. „Geschichte Jesu von Nazara in ihrer Verkettung mit dem Gesammtleben seines Volkes, frei untersucht und ausführlich erzählt", Zürich 1867. Tom. I. pag. 158 ţice: „Nehme man im Ernst an, der hier und dort im Evangelium leise eingeführte Iohannes, sei nicht von einem dritten eingeführt, er habe als Verfasser sich selbst eingeführt. Dann hat er sich in einer sehr auffallenden Weise als der eigentliche Liebling Jesu, als der Bevorzugte selbst gegen Petrus und als einsamen Helden vor Gericht und auf Golgotha hingestellt. Sind beide (Iohannes und Verfasser) eine Person, so hat mane in Stück widerlichen Selbstruhms, die moralische Verurtheilung eines eitlen Apostels". — Cel ce a cetit cu oare care atenţiune Evangelia după Ioan, află fără greutate, cât de nedrept este acest învetat german, răpit de fantasia sa inferbîntată.

[3]) Pentru înlesnirea aprecierei acestor argumente, în modul espunerei lor ne vom abate dela planul observat la Evangeliile sinoptice. Mai pe larg, impreună cu literatura acestei cestiuni a se vedè: Luthardt, Chr. E: „Der johanneische Ursprung des vierten Evangeliums", Leipzig 1874., şi „Das johanneische Evangelium nach seiner Eigenthümlichkeit", Ed. II. Nürnberg 1875. I. Thl pg. 1—150.

Bursa de Viena şi Pesta

din 14 August 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	10.905	109.20
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	83.25	83.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.—	100.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.75	87.25
Împrumutul drumurilor de fer ung.	126.—	126.25
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	94.—	94.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	93.25	93—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	93.25	93.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93.—	93.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	93.—	92.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	93.25	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.60	72.75
Datorie de stat în argint	73.45	73.50
Renta de aur austriacă	88.—	88.—
Sorţi de stat dela 1860	131.75	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	831.—	929.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	274.60	274.50
Acţiuni de credit austr.	256.—	256.74
Sorţi unguresci cu premii	—.—	112.—
Sorţi de regularea Tisei	—.—	109.—
Argint	108.90	—.—
Galbin	5.54	5.52
Napoleon	9.35	9.35
100 marce nemţesci	57.75	57.70
London (pe poliţa de trei luni)	117.75	117.70

Economic.

Sibiiu 13 August n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.80—8.80; grâu sĕcăreţ fl. 6.30—7.30; sĕcară fl. 5.10--5.50; Orz fl. 4.20--3.60; Ovĕs fl. 2.10--2.50 Cucuruz fl. 4.60—5; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.10--1.30; Semênţă de cânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 6.50—7.50; Linte fl. 11.—12; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.50; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 32—35; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Sĕu de luminări fl. 23—25; Luminări de sĕu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.; Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vârtoase de foc pro metru cubic fl. 3.— Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 36—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; ouă 10 de 20 cr.

Mediaş, 12 August n. Pro hectolitră: Grâu 6.50—7.; Grâu sĕcăreţ fl. 5.80—6.20; Sĕcară fl. 4.90—5.20; Ovĕs fl 2.80--3.; Cucuruz fl. 4.25—; Sĕmênţă de cânepă fl. ---; Fasole fl. 6.60.—7; mazere fl. —.—; Cartofi fl. —.—2.—; Fên fl. 1.40—1.60; cel vechiu; cel nou fl. ---; Cânepă fl. 33—36; Slănină pro 100 chilo: fl. 66—70; Unsoare de porc fl.—70;— Sĕu de luminări fl. 38—50; Spirt pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 44 cr. carne de porc 44— cr. carne de viţĕl 46 cr.; carne de berbece 32 cr.; ouă 6 de 10 cr. Târgul de aţi fu mai bine cercetat, ca cele trecute şi vereale nouĕ bunişoare se aduc de vêndare. Timpul e tot ploios dară cald.

(Observări economice). Eată ce cetim în Românul:

„Seceta cumplită de astă earnă, care a durat până aproape de întêiu Maiu, pusese pe gânduri şi pe cei mai nepăsători. Faţă cu lipsa de cucuruz din anul trecut lumea se întreba cu îngrigire: ce avem să devenim? Cu ce se va mai hrăni poporaţiunea rurală? In anul trecut şi păna mai acum câte-va săptĕmâni preţul cucuruzului se urcase întratât în cât mijloacele ţĕranului nu'i mai permitea ca sĕ'l cumpere. Pentru a trece cu chin cu vai, această crisă momentană, judeţele au trebuit să facă împrumuturi şi cu toate aceste lipsa tot a fost mare. Norocire însĕ, că ploile de la Maiu a reînviat tot.

Recolta grâulu i pe alocurea se poate numì frumoasă; în genere însĕ este mijlocie. Sûnt localităţi, unde din nefericire grâul va da foarte puţin. Intre Pitesci şi Turnu-Severin am vĕţut semănături atât de slabe pe alocurea, în cât de abia se va putè lua de douĕ ori semênţa, şi pentru a ajunge la acest resultat să se aleagă spicele de grâu din polomidă. Nu crede cine-va până ce nu vede cu ochii starea miserabilă a grânelor amestecate mai mult cu polomidă. Şi ce dovedesce polomida? Starea înapoiată a culturei, neîngrigirea agricutorului de a'şi curăţi locurile sau prin ogor sau prin plante săpate. Cu mai multă îngrigire pe asemenea locuri s'ar fi putut recolta cel puţin de patru şi de cinci ori sĕmmênţa în anul acesta.

Ne-a mângâiat însĕ cu deosebire frumuseţea cucuruzului de la Bucuresci până la Vêrciorova. Mai preste tot locul această bine-cuvêntată plantă vegetează cu o vigoare care însuflă mirarea. Cu toate aceste tot din causa neîngrigirei veţi pe aici şi colea cucuruzele remase mici şi îngălbinite fiindcă n'au fost săpate. Nu poate fi esemplu mai convingĕtor de resultatele nefavorabile, ce produce o agricultură neîngrigită de cât fiinţa unor asemenea cucuruzuri alături cu altele în care nu se vede omul. Dovadă pipăită că ori cât ar fi de priincios timpul dacă cultura este neîngrigită, cucuruzele ca şi alte plante nu se fâc.

Asemenea este de observat deplorabila deprindere ce au unii dintre cultivători de a semĕna târţiu. Am vĕţut pe distanţa menţionată mai sus cucuruzele abia de o palmă alături cu altele de şase palme. Ori cât ar fi de favorabil anul asemenea semănături târţii nu pot da recolte frumoase, ast-fel că sĕ face o muncă zădarnică pentru dênsele. Cu privire la anii secetoşi precum a fost cel trecut, întârţierea semĕnăturilor face ca sĕ nu culegi nici un ştiulete de vreme ce după locurile sĕmanate de timpuriu chiar în anii de secetă se recoltează aceea, cu ce poate sĕ se întreţină o familie, bine înţeles afară de anii escepţionali secetoşi.

Pe cât merge de bine cucuruzelor, pe atât am observat, că priiesce anul şi sfeclei, sfeclele de la Chitila şi de la Mogoşoaia pe care le-am văţut în treacĕt sûnt de toată frumseţe. încât are cine-va o adevĕrată plăcere vĕţând lăţindu-se o cultură care înfăţişează atâtea foloase precum este sfecla. Şi acì un punct negru: o suprafaţă considerabilă de sfecle era năpădită de burueni în atât că abia se mai deosibiau sfeclele. Mi s'a spus că această cultură era a unui particular, care lucra locuri cu chirie de la proprietariu. Pĕcat că oamenii nu ajung a înţelege un lucru aţât de simplu, adecă că în agricultură lucrările făcute la timp sûnt, admiţênd alte condiţiuni princioase, un mijloc infalibil de reuşită.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitaţiuni: în 11 Septemvre şi 11 Octomvre imob. remasului după Ioan Bokonan în Gherla; în 28 August imob. lui Iacob Kovacs în Gherla (judec. cerc.); în 11 Septemvre şi 11 Octomvre imob. lui Arpad Gyôrffy în Gioaj; în 7 Septemvre imob soţiei lui Francisc Lugosy în Baci (trib. Deva); în 27 Aug. şi 27 Septemvre imob. lui Martin Şandor şi soţi în Haşag (judec. cerc. Mediaş); în 14 Septemvre şi 14 Oct. imob. lui Stefan Boros în Sanar (trib. Deva); în 6 Sept. imob. lui Stefan şi Andrei Hann în Jidvei (judec. cerc. Hususeu); în 30 Aug. imob. lui Petru Fean în Meesteacăn (judec cerc. Baia de Criş); în 10 Septemvre şi 11 Octomvre imob. lui George Trif în Ighiu (trib. Alba-Iulia); în 14 Sept. şi 25 Oct. imob. lui Ludovic Koncz în Basid; în 14 Sept. şi 25 Oct. imob. lui George Pethö şi soţi în Panit (trib. Oşorhei); în 30 Sept. şi 30 Oct. imob. lui Andr. Komáramy în Sângătin; (judec. cerc. Aiud); în 7 Sept şi 7 Oct. imob. lui Iosif Kubacls în Sighişoara (judec. cerc.); în 23 Aug. imob. lui Stefan şi Ludovic Horvath în Cristur (trib. Odorhei); în 28 Aug. şi 27 Sept. imob. lui Petru Roşca în Archiud (judec. cerc. Teaca); în 2 Sept. şi 2 Oct. imob. lui Simion Ziorsin din Igenpatak (judec. cerc. Aiud); în 15 Sept. şi 15 Oct. imob. lui Michail Krauss în Marpod (trib. Sibiiu).

Nr. 203. 1—3

CONCURS.

Deveniud vacante 2 posturi de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Beclean se escrie concurs cu termin până la 8 Septemvre a. c. st. v. în care ţi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Pentru postul învĕţătoriului secundar 100 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei, şi cinsprĕţece fl. pentru lemne, care se va solvì în 4 rate anticipative din alodiul comunal.

2. Pentru postul învĕţătoriului primar 250 fl. v. a., cuartir liber în edificiul scoalei, apoi pentru lemne de foc 15 fl., care se vor solvì anticipative în 4 rate din fondul scoalei, cum şi o bucată de grădină pentru legume, de 40 metri pentru ambii învĕţători în grădina scoalei.

Dela concurenţi se cere, ca învĕţătoriul primariu sĕ aibă cel puţin 4 clase gimnasiale, sĕ scie limbile patriei, sĕ scie cântările bisericesci, producênd şi atestat de cualificaţiune.

Doritorii de a ocupa posturile aceste au de a'şi asterne suplicile lor instruite în sensul „statutului organic" şi al disposiţiunilor sinodale din anul 1873 la dl protopresbiter Petru Popescu în Făgăraş; notându-se că aleşii vor avè a conduce şi strana dreaptă în biserică cu elevii în toate duminecile şi sĕrbătorile cântările bisericesci, ear' mai nainte de alegere sĕ se presenteze în biserică înaintea poporului în vre-o sĕrbătoare sau Duminecă.

Betlean, 27 Iulie 1880.

În conţelegere cu dl ppresbiter tractual.

Ioan Bârsan m. p.,
paroch şi preşed. comit. par.

Nr. 110. 1—3

CONCURS.

Pentru ecuparea postului învĕţătoresc dela scoala confesională gr. or. din comuna Balomir ppresbiteratul Orăştiei prin aceasta se escrie concurs până la 8-a Septemvre a. c. st. v. în care ţi se va ţinè şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual statorit cu 160 fl. valuta austriacă.

2. Cortel natural cu grădină ½ jug.

3. 5 Orgii lemne din care se va încălţi şi scoala.

Concurenţii au prelângă aşternerea documentelor de cualificaţiune pentru cariera învĕţătorească a documenta, că sciu barem douĕ limbi din limbile patriei recunoscute, şi că sûnt deprinşi în cântările bisericeşci şi vor avè a se presenta cel puţin odată în biserică înainte de alegere.

Doritorii de a ocupa acest post vor trimite suplicele lor instruite în sensul stat. org. la oficiul propresbiteral al Orăştiei până la terminul susarĕtat.

Dat în şedinţa comitetului parochial Balomir 10 Iulie 1880.

Nicolau Suciu, m. p.,
paroch şi preşedinte al comit. parochial.

In coţelegere cu protopresbiterul *Nicolau Popoviciu.*

Nr. 157. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă bolnăviciosul paroch

Mihail Fulea în parochia de clasa a III-a din Săcel, ppresbiteratulul Turdii superioare, în urma înaltei încuviinţări consistoriale din 12 Iunie a. c. Nr. 1914. B. se escrie concurs cu terminul până la 31 August anului curent.

Emolumentele sûnt:

1. Casă parochială cu edificiile economice şi grădină.
2. Folosirea a doue cimiterii.
3. Porţiunea canonică: agru de 40 ferdele sěmĕnătură de toamnă şi fênaţ de 22 carě de fên şi 4 carě de otavă.
4. Dela 150 familii câte un puiu de găină.
5. Tot dela 150 familii câte o ḑi de lucru cu palma.
6. Lemne de foc din pădurea bisericească.
7. Venitele stolare usuate.

Toate venitele parochiale computate în bani dau suma anuală de 421 fl. v. a. dintre cari una a treia parte este a fiitorului capelan, cu escepţiunea celor cuprinse sub ptc 1. cari până la moartea parochului actual remân în folosinţa aceluia.

Doritorii de a ocupa acest post sě-şi astearnă petiţiunile lor, proveḑute cu documentele prescrise de stat. org. şi regulamentul congr. pentru parochii din anului 1878, oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Turda superioară în Deda până la terminul de mai sus.

Deda în 11 Iulie 1880.

In conţelegere cu comitetul parochial

Ioan Popescu, m. p.,
adm. prot.

La Nrul consis. 2111 B. 1—3

CONCURS.

După ce în urma concursului pentru întregirea parochiei „Murĕş-Sângiorz“ în protopresbiteratul Murĕş-Oşorheiului publicat în „Tel. Rom.“ nrii 4, 5 şi 6 din an. 1880 nu s'a însinuat nici un concurent: aşa în urma ordinaţiunii consistoriale din 15 Iulie a. c. Nr. 2111. B. prin aceasta se lungesce terminul pentru întrarea concurselor la această parochie până la 1 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt tot cele publicate în concursul din Nrii 4, 5, şi 6 ai „Tel. Rom.“ ear' concursele sûnt a se asterne P. O. domn pprotopresbiter Parteniu Trombitaş de Bethlen în M. Oşorheiu până la terminul arĕtat.

Murĕş-Sângiorz, 30 Iulie 1880.

Comitetul parochial.

Nr. 100. 1—3

CONCURS.

Pentru ştaţiunea de învĕţătoriu în clasa a II-a la scoala confesională gr. or. din Gura-riului, se escrie concurs cu terminul până la 31 August st. v. a. c.

Emolumentele sunt:

a) Un salariu anual de 300 fl. v. a. care se solvesce din casa alodială în rate trimestale.

b) Cortel liber în edificiul scoalei; — şi

c) lemne de foc 5 orgii□, din cari are a se încălḑi şi classa respectivă.

Doritorii de a ocupa această staţiune 'şi vor adresa suplicele lor în terminul sus statorit la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului I. instruite în sensul „Stat. org.“ şi a dispositiunilor sinodale din anul 1873 avênd a dovedì, că au absolvat cel puţin 5 clase gimnasiale sau reale.

Se notează, că alesul învĕţătoriu din această clasă va avè sě ţină şi prelegerile în scoala de repetiţie şi strana de cântăreţ în biserică.

De aceea va fi bine sě se presenteze în vre o Duminecă în biserică pentru de a dovedì desteritatea în cântări.

Gura-rîului, 24 Iulie 1880.

În conţelegere cu Of. ppresbiteral.

Comitetul parochial:

Ioachim Muntean,
paroch şi preşed. com. par.

Nr. 147. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Rîpa înferioară, ppresbiteratul Turdei superioare, se escrie concurs cu terminul până la 31 August a. c.

Emolumentele sûnt:

1. 120 fl. v. a. salariu anual.
2. Cuartir liber în locuinţa scoalei.

Doritorii de a ocupa această staţiune au a'şi substerne suplicile lor, instruite cu documentele prescrise de stat. org. şi regulamentul provisor din anul 1878 oficiului ppresbrteral gr. or. al tractului Turda superioară în Deda până la terminul indicat.

Deda în 15 Iulie 1880.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Popescu, m. p.,
adm. prot.

Nr. 195—1880. 1—3

CONCURS.

Devenind în vacanţă postul de învĕţător dirigent la scoala noastră română gr. or. din Tilişca, ppresbiteratul Sibiiului I., pentru întregirea acestui post se escrie prin aceasta concurs până 10 Septemvre a. c. st. v. Cu acest post sûnt împreunate următoarele emolumente:

1. Un salariu anual în bani gata de 300 fl. v. a. ce se solvesc în rate lunare anticipative din casa comunală;
2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi lemne de foc pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post au sě'şi astearnă On. Oficiu ppresbiteral până la terminul sus indicat petiţiunile lor prelângă care se dovedească:

a) Că sûnt de religiunea gr. or.

b) că au absolvat cel puţin gimnasiul inferior şi cursul pedagogico-teologic cu succes bun;

c) sě producă atestat despre depunerea esamenului de cualificaţiune învĕţătoresc, şi sě dovedească, că sciu limbile patriei;

d) cei ce vor dovedì o cualificaţiune mai bună şi o pracsă învĕţătorească se vor preferì.

Învĕţătorul devenit ales va fi dator a ţinè şi scoală de repetiţiune şi Dumineca şi serbătoarea o stranâ în biserică. Cei ce doresc a concura la acest post învĕţătoresc vor fi datori a se presenta în restimpul până la espirarea concursului, aici în Tilişca şi a cânta în biserică pentru a i se putè cunoasce desteritatea în tipic şi cântările bisericesci.

Tilişca, în 6 Iulie 1880 st. v.

Comitetul parochial în conţelegere cu Oficiul ppresbiteral.

Nr. 231. 1—3

CONCURS.

În urma părinteştei încuviinţări consistoriale de sub Nr. 3113 a. tr. pentru parochia de a III-a clasă Nocrichiu se escrie concurs de capelan parochial pe terminul dela datul de faţă până la 31 August 1880.

Emolumentele sûnt:

1. Locuinţă mobilată şi încălḑită în odăile părintelui paroch actual.
2. A treia parte din venitele porţiunei canonice stătătoare preste tot din pământ arătoriu şi de fênaţ din 17 jugere.
3. A treia parte din venitele stolare dela 70 familii şi tot dela atâtea familii a treia parte ḑile de lucru, care împreună vor aduce un venit anual de 100 fl. v. a.

Doritorii de a concurge la acest post de capelan vor avè a'şi aşterne petiţiunile lor instruate după prescrisele statutului organic §. 13 şi a dispositiunilor congresuale la subscrisul oficiu ppresbiteral, avênd mai nainte a se înţelege cu parochul parochiei sus amintite.

Nocrichiu în 12 Iulie 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Grigoriu Maier m. p.,
adm. prot.

---

ad. Nr. 103—1880. 2—3

CONCURS.

Neivinduse nici un concurent cualificat în sensul legii în urma escrierii de concurs pentru vacanta parochie de cl. III. Beşinău, ppresbiteratul Mercurei, prin aceasta în urma ordinului Prea Veneratului Consistoriu archidiecesan din 3 Iunie a. c. Nr. 1883 B. se prelungesce acest concurs încă pe 15 ḑile dela publicarea acestuia.

Emolumentele împreunate cu această parochie sûnt tot cele arĕtate în concursul publicat în Nrii 42, 43, şi 44, a. c. ai „Telegrafului Roman“.

Doritorii sě'şi adreseze concursele lor instruite în înţelesul legii Onoratului oficiu ppresbiteral din Mercurea în terminul arĕtat.

Beşineu, în 6 Iulie 1880.

Comitetul parochial în conţelelegere cu oficiul ppresbiteral concernent.

142—1880. 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de a III classă din Biscaria cu filia Şeulesci şi colonia Pişchi în protopresbiteratul Devei, pentru ocuparea acesteia sě escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 1 Septemvre st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

Casă parochială cu grădină de 350□ şi toate superedificatele de lipsă pentru economie în materă, porţiune canonică 14 jug. pământ de classa I-a şi a II-a parte arătoriu, parte fĕnaţ, stola usuată.

În filia Şeulesci dela 70 nri de casă, câte o mĕsură de 22 cupe vechi de cucuruz şfărmit, o clacă ce se va presta de cătră toate familiile gr. or. şi stola usuată ca şi în materă, ear' în colonia Pişchi stola încă neregulată; toate aceste laolaltă computate dau un venit anual sigur de 400 fl. pentru care garantează comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa această parochie au a'şi adresa suplicile lor instruite în sensul „statutului organic“ şi a regulamentului indicat la subscrisul.

Deva, 28 Iulie 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu, m./p.,
protopresb.

Nr. 145. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învĕţătoriu la scoala confesională română gr. or. din Sânpetru prin aceasta se escrie concurs cu terminul până la 30 August a. c.

Emolumentele sûnt:

a) salariu în bani gata 200 fl., ce se solvesce din casa alodială în rate trilunarie, cu prospect de a se ridica salariul egal cu al învĕţătorilor de naţionalitate săsească.

b) parte la împărţirea liveḑilor de earbă, loc pentru legumi, drept de a ţinè 4 vite tragătoare în păşunitul comunei, care computându-se la olaltă fac suma de 50 fl.

c) cuartir natural în edificiul scoalei, bucătărie, pivniţă şi edificiele economice.

Dela concurenţi se cere sě fie absolvat cursul pedagogico-teologic în institutul archidiecesan, sě cunoască limbile patriei, şi suplicile instruite cu atestatele scolastice şi de cualificaţiune sě le subştearnă până la terminul arĕtat la prea on. d-n protopresbiter tractual Ioan Petric în Braşov.

Sânpetru, 10 Iulie, 1880.

În conţelegere cu d. protopresviter, ca inspector districtual de scoale.

Comitetul parochial.

N. u. 832—1880. 1—3

CONCURS.

În anul scolastisc 1880/1 au de a se împărţì şese stipendii a 120 fl. pe an la scolari din scoala agronomică din Mediaş.

La stipendiile aceste, şi încă pe durata întregului timp de studii, pot aspira astfel de scolari, cari:

1, sûnt de origine din vre-o comună a istoricului fund regiu şi cari se vor primì în scoala agronomică dela Mediaş;

2, vor produce o legitimare despre purtarea lor nemaculată;

3, între mai mulţi egali în demnitate vor fi recunoscuţi, că au mai multă lipsă de a fi stipendiaţi.

Pentru păstrarea stipendiului se recere un atestat dela directorul scoalei agronomice despre sporiul cel bun în studii făcut de stipendiat, aşa încât stipendiul înceată îndată, ce lipsesce condiţiunea aceasta.

Presupunênd capacitatea recerută stipendiile se confer fără considerare la religiune şi naţionalitate.

Petiţiunile instruite cu atestatele corespunḑĕtoare au a se înainta aici cel mult până la 11 Septemvre a. c.

Sibiiu, 9 August 1880.

Oficiul central al universităţii săsesci.

CONCURS.

Douĕ stipendii de câte 200 fl. sûnt de împărţit între tineri de pe fostul fund regiu şi în prima linie din Scaunele de mai nainte al Mercurei şi Nocrichiului, sau din locurile principale a le acesfora, dacă vor fi meseriaşi şi dacă după putinţă au absolvat un gimnasiu inferior sau o scoală reală inferioară, ori o scoală capitală, poporală, la toată întêmplarea dacă vor fi cercetat şi absolvat cu succes bun vre-o scoală industrială dintre cele spriginite de universitate şi se vor obliga a petrece un an în străinătate pentru a se cualifica în specialitatea sa în practică şi în teorie.

Condiţiunile conferirei, afară de cele de mai sus:

a) presentarea testimoniilor scolastice cu cualificaţiune bună;

b) dovadă despre serăcia concurentului prin atestat oficial.

Stipendiele se plătesc jumĕtate îndată după obţinere, eară ceealaltă jumĕtate şese luni mai târḑiu. Junii stipendiaţi sûnt datori a alătura lângă petiţiunea pentru jumĕtatea a doua: atestatele ce şi le-au procurat despre lucru, precum şi un raport scurt despre timpul şi locul, unde au lucrat şi despre esperienţele ce le vor fi făcut în meserii.

Un astfel de raport se asteaptă dela stipendiat şi după ce se va fi întors în ţeară.

Concurse instruite cuviincios au a se asterne aici cel mult până în 15 Septemvre a. c.

Sibiiu, 10 August 1880.

Oficiul central al universităţii săsesci.

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 92. Sibiiu, Joi 7 August 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 6 August.

Serbarea aniversărei împĕrătesci, care s'a serbat eri în monarchia întreagă, a fost şi pentru noi, una dintr'acele serbători, care deşteaptă pe lângă simţeminte de pietate cătră dinastie şi tron, şi reminiscenţe din trecut.

Între evenimente furtunoase se suì Maj. Sa pe tronul cel sguduit de mişcările revoluţionare din acele timpuri. Majestăţii Sale cu ajutoriul popoarelor credincioase i succese a domolì furtuna şi a întărì tronul ca o stâncă între valuri.

Nu apelăm la, nici reclamăm meritele poporului român, cari încă vor fi contribuit cu ceva la readucerea păcei şi la consolidarea monarchiei. Este sciut şi cunoscut, cari sûnt jertfele poporului nostru şi istoria imparţială nu va întârdia la timpul seu a le înregistra, ca pre nesce modele de iubire de patrie, de dinastie şi tron pentru generaţiunile, ce vor venì.

Au trecut mulţi ani de când popoarele monarchiei se într'unesc la serbare în ḑiua aniversărei gloriosului şi cavalerescului împĕrat si rege. Au trecut şi multe schimbări şi prefaceri în viaţa popoarelor de când aceste serbează ḑiua de 6/18 August, ḑiua nascerei monarchului lor.

Românii din monarchie înregistrează devenirea lor cetăţeni egal îndreptăţiţi cu celelalte naţionalităţi din monarchie regenerarea bisericei lor în timpul acesta de când Maj. Sa este purtătoriul sceptrului monarchiei. Românii au cuvênt să spereze îndeplinirea dorinţelor şi justelor lor aspiraţiuni sub acelaşi monarch, sub care li s'a ameliorat soartea considerabil faţă cu trecutul.

Este aşa dară lucru firesc dacă şi Românii pe lângă reminiscenţele unui trecut de ceva preste trei decenii întră în acordul popoarelor şi contribuie şi ei la serbarea prin carea 'şi descopere mulţămirea şi tot odată justele speranţe pentru perfecţionarea stărei lor.

Principele şi princesa României şi-au luat ḑiua bună dela Maj. Lor imp. în 15 l. c. Intorcênduse la hotel a primit pe principele Milan, mai târḑiu pe împĕratul, care 'i-a petrecut până la gară. Câteva minute înainte de 11 oare Domnul şi Doamna României au părăsit Ischelul şi au plecat spre Munich. Impĕratul, care a petrecut pe oaspeţi până în vagon, s'a despărţit de ambii în modul cel mai cordial.

Am urmărit cele petrecute la Ischl între Maj. Lor şi oaspeţii sei români nu pentru de a raporta despre ele ca despre noutăţi de ḑi, ci pentrucă măcar că a fost *incognito* călătoria principelui Carol ea se vede, că are sens politic.

Şi ḑiarele din „Bucuresci“ din opositiune cuprind astfeliu lucrul.

Eată ce ḑice „Binele public“:

Neapĕrat că M. S. R. Domnitoriul călătoresce păstrând şi păstrânduse „cel mai strict incognito“; neapĕrat că scopul călătoriei ce a întreprins n'are nici un caracter politic, de natură a interesa România; neapĕrat că mareşalul Moltke a plecat din Ber- mai de plăcere, numai din întâmplare s'a dus să se înţeleagă la Ischl cu împĕratul Austro-Ungariei şi cu principele Românilor.

Despre toate aceste, d-nii ministri şi „marea partidă“ nici că mai pot sta la îndoiala.

Totuşi, pentru cei nedumiriţi ar fi bine credem, să se lămurească mai bine cuvintele ḑiarului „Neue Freie Presse“ din Viena, organul oficios al guvernului din Bucuresci.

Această foaie afirmă, că M. S. R. Domnitoriul s'a dus la Ischl spre a se înţelege şi spre a se convinge dacă poate pune temeiu pe spriginul Austriei şi Germaniei, în cas de vre-un resbel cu Rusia. Apoi, după ce demonstră, că noi Românii am fost instrumentul Rusiei, adaugă, că acum sûntem avangarda sau „ante-postul germanismului“ în Orient, „aliaţi naturali“ ai Austriei şi Germaniei.

Ori cum va fi, se vede că între Austria şi România tot nu esistă raporturi ca cele însinuate de „Grenzboten“ din Lipsia. Însuşi „le Nord“ ḑiariul cabinetului din St. Petersburg ce apare în Brussela scrie după cum aflăm reprodus în traducere în „Timpul“ următoarele:

Un amic ne scrie din Galaţi, că representantul Marei Britanii în comisia europeană a Dunărei a primit instrucţia de a presenta o propunere formală, ţinḑênd a esclude pe Austro-Ungaria dela ori-ce participare la supravegherea navigaţiunei pe Dunăre între Galaţi şi Porţile-de-Fer şi de a încredinţa această supraveghere statelor ţĕrmurene. Temêndu-se cu toate aceste ca acest plan să nu intimpine oare-care impotrivire şi voind, în acelaşi timp, de a ţinè seamă până la un grad oare-care de stipulaţiunile tractatului dela Berlin, carĕ prescria instituirea unei comisiuni însărcinate cu navigaţia în această parte a cursului Dunării, aflăm, că guvernul englez are o nouă propunere conform căreia comisia europeană, în care Rusia posedă deja un scaun şi un vot, îşi va întinde autoritatea sa până la Porţile de Fer şi va primì un delegat sêrb şi unul bulgar pentru partea riului de din sus de Galaţi. In acest chip Rusia ar dispune de trei voturi în toate cestiunile, cari interesează acea parte a cursului Dunării de care e vorba, parte, care e cea mai importantă atât din punct de vedere politic, cât şi din punct de vedere comercial. Nu trebue să ne mirăm, dacă vom vedè pe Anglia şi Rusia legĕnându-se în speranţa, că Francia şi Italia se vor unì cu vederile lor. Dar ca Românii să se grăbească a face causă comună cu Rusii, ca îndreptăta contra Austro-Ungariei şi Germaniei, eată ceea ce ne-ar surprinde în adevĕr.“

Dela Bucuresci se anunţă, că se dirig la Dobrogea din toate regimentele de artilerie câte o baterie. Ministrul de resboiu Slaniceanu încă a plecat la Dobrogea.

D. Gambetta la Cherbourg.

Într'una din revistele noastre amintisem şi de discursele lui Gambetta rostite la Cherbourg. În ´cele următoare dăm după ḑiariul „le Temps“ un resumat al discursului politic ca respuns la toastul unui Lavieille:

Mĕ simţ adênc atins de cuvintele, ce au fost pronunţate şi mai ales de aderările ce au isbucnit din peptul vostru. D. Lavieille, colegul şi amicul meu, vorbia despre un tribut de admiraţiune; daţi'mi voe să protestez contra unui cuvênt, ce nu se poate adresa celor în viaţă; aceea de care am eu trebuinţă, nu în lupte, căci ele s'au isprăvit, ci în greutăţile, ce vĕ anunţam acum două ḑile, este dragostea voastră, este încrederea voastră.

„Aceste sûnt nesce declaraţiuni pe care le privesc ca de prisos, dar pe care împregiurările le-a făcut trebuincioase; n'am uitat nici odată cine sûnt, de unde viu şi unde mĕ duc; am eşit din rêndurile cele mai umile ale democraţiei, îi aparţin cu totul; nici odată, atât în oarele de durere, ce aţi amintit, cât şi acum, n'am aspirat la dictatură; nici odată n'am voit şi nici nu voiesc a fi alt decât un servitor al democraţiei, în rêndul meu şi la locul meu.

„Dacă veniam acum ḑece ani la Cherbourg, a poi o făceam aceasta spre a îndeplinì o datorie sântă; ne încercam atunci să readunăm ultimele puteri ale ţerei într'o sforţare supremă: norocul s'a întors în contra noastră; şi de ḑece ani, nu cred a'mi fi scăpat un cuvênt, care să poată fi taxat ca provocare sau de [illegible] se face stăpâne pe ele însĕşi; ele nu trebue nici odată să'şi întoarcă priviri rugătoare spre personalităţi; ele primesc concursuri dar nu dominaţiuni. Când nenorocirea isbesce pe un popor i se impune o mare datorie; el aşteaptă în linisce, cu înţelepciune şi în conciliarea tuturor bunelor voinţe; nu ameninţă pe nimeni şi îşi păstrează astfel mânile şi armele libere în lăuntru şi afară; marile reparaţiuni pot să ese din dreptate — noi sau copiii nostri putem spera de a le avè, căci viitorul nu opresce pe nimeni de a spera.

„Se atacă acel cult pasionat, ce au unii oameni pentru armată, care grupează astaḑi toate forţele naţiunei şi care conţine cel mai curat sânge al Franciei. Li se impută, că prea sa-

---

FOIŢA.

Dela Sibiiu la Ogna şi înderet.

(Schiţă de călĕtorie).

Într'una din ḑilele verei din anul acesta, mi aduc aminte, că era după ameaḑi, carul sta încărcat cu toate trebuincioasele portative. Nu sciu la câte oare şi câte minute, carul a pornit dela scări luând direcţiunea spre poartă. Până acì nimica mai remarcabil. Îndată ce a eşit din poartă trăsura s'a îndreptat spre sud-vest şi s'a oprit dinaintea tipografiei archidiecesane, unde venia tocma din direcţiunea contrară un fel de menagerie portativă în miniatură, a cărei hodorogială, acompaniată de lătratul cânilor cu marcă la gât, adusese pe pegasii nostri neariṗaţi în oareşi care nedumerire. Ciulură urechile, însĕ, ca toate fiinţele strapaţate din lumea pământului nostru, au tăcut fără a da alte semne despre impresionarea sgomotului cânilor cu marce, cari lătrau independenţi compătimirea confraţilor lor din carcerul, în care doi argaţi cu arcane aruncă ca în infern pe nenorociţii căţei şi câni tără de marce, într'o ladă roşie de metal. Ca şi când cânii ar fi de vină dacă stăpânii lor nu plătesc darea pentru ei.

După credinţele deşerte vechi astfeliu de întâlnire ar fi însemnat noroc. Funcţiunile cu care se fac operaţiunile cele strajnice contra cânilor uitători de lege erau odinioară încredinţate altor persoane, care numai noroc nu puteau însemna. Câte lucruri însĕ nu sûnt pe dos în lumea aceasta? Omul adese ori aşteaptă „binele“ şi dela cel mai reu.

A trecut vijelia cânească pe lângă trăsura noastră şi aşa în curênd am întrat în prelungirea stradei Măcelarilor, care leagă suburbiul iosefin de cetatea vechie. Prelungirea este chipul şi asemenarea logicei cotite, cu care s'a stăpânit ţeara aceasta în trecut, cam ca şi în ḑiua de astăḑi.

Din cetate până în strada morii mainainte comunicaţiunea nu era decât prin piaţa Casarmei mari. Dela piaţa aceasta se întindea spre meaḑă noapte „Soldişul“, nesce fortificaţiuni vechi, din care au mai remas numai puţine urme. Paralel cu fortificaţiunea era încheiat şirul apusan de case din strada Poplăcei mari. Pela anul după ce comunitatea Sibiiului a fost denegat metropolitului nostru dreptul de a lua apă din apa, ce trecea prin grădina lui, aceeaşi comunitate voia să prelungească şi strada Măcelarilor preste „Soldiş“.

Fondul catedralei noastre are în strada Morii la capĕtul de spre meaḑănoapte o grădină de o întindere aproape de un juger cuadrat. După o logică logică strada prelungită trebuia să fie dreaptă. Atunci însĕ la mâna dreaptă strada cea nouă ar fi dat grădinei fondului catedralei două, eventual trei fronturi. Situată grădina pe aceeaşi linie cu biserica luterană, numai mai spre apus, era cu putinţă, că dacă grădina din cestiune ajungea se aibă fronturile, de care vorbiam, cetatea Sibiiului să se mai înfrumseţeze cu un edificiu tot aşa de monumental ca şi biserica săsească din cetate şi într'o posiţiune, încât edificiul de departe să se vadă cum îmfrumseţează Sibiiul. Municipalitatea de atunci a creḑut, că ar da o desminţire prea oarḑenă bunilor şi străbunilor ei, şi pretecstând că cutare nu vrea să vêndă grădina din calea prelungirei a eşit din strada Măcelarilor s u c i n d drumul.

Ar fi multe de ḑis asupra prelungirei şi asupra împregiurărilor în care s'a croit. Aceasta ni o reservăm pentru o „Preumblare prin Sibiiu“ pe altă dată.

Trecênd aşa dar prin prelungirea cea sucită a stradei Măcelarilor am trecut preste un podişor, care la drepta are o punte destul de potrivită de a cădè copii în păreul preste care este aşeḑată puntea. Ceva mai încolo este, lastânga parcul şi la drepta o b a i e de pământ.

Să nu se mistifice cineva cu cuvêntul b a i e. Nu ḑe vorba de scaldă. Este vorba de o groapă, din care cară pământ cui trebuie, va se ḑică, un bun comun, care e proprietatea fie cărui care lucră într'ensa, până 'şi umple sacul sau coşul carului.

Pe aici treceam, când eată că dela turuul ce uitasem se'l amintesc tocma precum se vede că l'au uitat pe el cei ce au de molat zidul cetăţii, se arată o bibolă. Animalul greoiu, în paşi cam repezi, acompaniaţi de sunete nu tocma plăcute, se grăbia se ajungă în strada morei de unde să se orienteze cătră casă. (Va urma.)

crifică mult timp la esaminarea progresiunii armate care pune partria la adăpost de oare-ce nu este spiritul rĕsboinic care însufleţesce şi dictează acest cult, ci trebuinţe, după ce am vĕḑut Francia căḑută atât de jos, de a o rearidica şi a o manţinè tare şi puternică.

„Dacă inimile noastre bat, apoi pentru aceasta bat ele. Nu pentru un ideal de aventuri sângeroare, ci pentru ca aceea ce a mai remas din Francia se rĕmână în întregul ei, pentru ca sĕ putem compta pe viitor, spre a scì dacă este o dreptate proprie a lucrurilor, care va venì la ḑiua şi oara ficsată.

„Ast-fel merită cine-va, domnilor, sĕ se reridice, se câştige laude în faţa istoriei. De altmintreli, istoria este aceea, care dă sentinţele definitive asupra oamenilor şi a lucrurilor. Pănă atunci sûntem vieţuitori, nu ni se datoresce de cât partea noastră de soare şi de umbră şi restul vine pe d'asupra.

Vĕ salut, domnilor, şi vĕ rog a spune concetăţenilor vostri în ce stare ne-am regăsit şi ne vom regăsì.

Rusia şi Bulgaria.

Sub titlul de „Turcia Nr. 11 (1880)“ a apărut o nouă carte Albastră, care cuprinde corespondenţa diplomatică asupra sosirii de oficeri şi sub-oficeri ruşi în Bulgaria şi asupra importării de arme din Rusia. Acest volum cuprinde unsprĕḑece depeşi, care încep cu un raport al consulului englez din Sofia, d. Lascelles, cătră lordul Granville, cu data de 5 Maiu 1880, care anuncie despre sosirea a 130 supt-oficeri ruşi şi a unui numer de pusci în Varna, şi se termină cu o depeşe datată dela 15 Iulie a lordului Granville cătră lordul Dufferin.

La 1 Iunie, d. Lascelles transmite lordului Granville o copie de pe Varna, prin care anunţă sosirea acolo a 70 soldaţi ruşi, în mare parte sûnt oficeri, veniţi spre a întra în armata bulgară.

La 21 Iunie, dl Göschen transmite ministrului de esterne o copie de pe o depeşe a vice-consulului englez din Rusciuc, care anunţă sosirea în această localitate a unei mari cantităţi de arme. Eacă în ce chip este redactată această depeşă:

„Rusciuc, 16 Iunie 1880. — Sire Am onoare a vĕ comunica, că, în cursul acestora douĕ luni din urmă, au sosit aici din Reni un mare numĕr de arme, constând din 60,000 pusci de diferite sisteme. O mare parte din ele sûnt Chassepots, restul Remigton şi Berdan. Afară de aceste s'a mai găsit un mare numĕr de arme şi în Plevna şi au fost aduse aici, adecă trei tunuri Krupp şi 8000 pusci, care se încarcă pe la spate. O mare parte din acest import se află în acest moment pe cheu; restul a fost transportat la Levant-Tabia, care, după cum am anunţat deja, va fi tranformată într'un arsenal. Aflu că cel mai mare deposit de arme şi muniţiuni se află în acest moment la Rasgrad; el va fi strămutat aici.

„Am onoare etc.

W. H. Dalziel.“

La aceasta este alăturată următoarea telegramă a vice-consulului englez din Rusciuc:

„Rusciuc, 18 Iunie 1880. Sire! Alaltă eri au sosit aici douĕ vapoare din Reni cu 8000 pusci Berdan, o mare cantitate de muniţiuni, lopeţi şi sape. Unul din aceste vapoare, după cum mi se spune, este acela, care a fost dăruit Alteţei Sale; el se numesce „Golupşi“ (porumbelul), şi este mult mai mare ca cele-lalte; vaporul poartă un nou drapel; schimbarea ce i s'a făcut este, că leul se află pe un câmp lat roşu pătrat, aşeḑat în colţul stâng de sus al drapelului, ceea-ce face ca drapelul sĕ aibă o oare-care asĕmănare cu noul drapel austro-ungar.

„Am onoare etc.

W. H. Dalziel“.

După aceste vin următoarele depeşi:

„Lordul Granville cătră lordul Dufferin.

Ministeriul de esterne, 15 Iulie 1880.

Mylord! Am atras astăḑi atenţiunea principelui Lobanoff asupra unei relaţiuni apărute în „Daily Telegraph“ asupra pretinsei transportări de soldaţi şi sub-oficeri Ruşi la Rusciuc de cătră flotila bulgară.

Pe lângă aceste mai cetii principelui o depeşe pe care vice-consulul englez din Rusciuc a adresat-o d-lui Lascelles şi prin care'i comunică, că 8000 pusci Berdan şi o mare cantitate de muniţiuni, lopeţi şi sape au fost aduse de doue vapoare dela Reni la Rusciuc; unul din aceste douĕ vase, un vapor de mărime colosală, care are numele de „Golupşi“ şi poartă un drapel nou, a fost dăruit de curênd de guvernul rus principelui bulgar.

Principele Lobanoff promise sĕ se informeze imediat prin telegramă la Petersburg despre veracitatea acestor scrisori. Împĕratul Rusiei ar fi sfătuit pe principele Bulgariei sĕ stea liniscit, şi Esc. Sa esprimă convingerea că principele are intenţiunea de a urma acest sfat.

Rĕmân etc.

Granville.“

Memoriul publicat la 16 Iulie 1880 lordului Granville de cătră principele Lobanoff,

„Pe timpul ocupaţiunei rusesci, armata bulgară avea oficeri şi suboficeri Ruşi.

„După ce trupele rusesci evacuară Bulgaria, sub-oficerii Ruşi fură luaţi de prin rigimentele bulgare şi încorporaţi în vechile lor regimente. Întru ceea ce privesce pe oficeri, apoi n'au mai remas în Bulgaria decât aceia, noua administraţiune au găsit de trebuinţă sĕ'i reţină. Dar după un decurs de câteva luni, principele Alecsandru observà, că lipsa de sub-oficeri esperimentaţi a avut o influenţă regretabilă asupra atitudinei trupelor; în luna Octomvrie anul trecut, el rugà pe guvernul rus, sĕ'i trimită un numer oare-care de sub-oficeri Ruşi, spre a transforma cadrele armatei bulgare. Guvernul rus consimţì şi, în urma dispositiunilor luate de ministeriul de resbel, care ţinură negreşit câtva timp, se duseră în Bulgaria un numer oare-care de sub-oficeri Ruşi vechi, cari îşi făcură deja în Rusia terminul serviţiului lor. Aceste se rapoartă numai la principatul Bulgariei.

„Întru ceea ce privesce Rumelia Orientală, apoi n'a fost trimis nici vre-un oficer sau suboficer rus. Micul numer de oficeri Ruşi din miliţiile rumeliste ocupă acelaşi loc ca şi oficerii instructori germani şi francezi, pe cari generalii Vitalis şi Strecker au găsit de trebuinţă sĕ'i reţină.“

Lordul Dufferin cătră lordul Granville.

Petersburg, 15 Iulie 1880.

Milord! Ḑiarul Bereg dela 1 (13) Iulie tăgăduesce veracitatea scirei, pe care el o numesce o afirmare de sensaţiune a câtorva ḑiare austriace cum că un numer oare care de soldaţi ruşi s'au dus în Bulgaria spre a întra în armata bulgară. Eacă cum stau lucrurile după Bereg: „După terminarea resbelului, fură trimişi în Bulgaria mai mulţi oficeri ruşi ca instructori. După câtva timp, guvernul bulgar le permise sĕ se reîntoarcă în patria lor. Vĕḑênd însĕ mai târḑiu, că armata bulgară a perdut foarte mult prin plecarea acestor instructori militari capabili guvernul bulgar se văḑu nevoit a ruga pe guvernul rus sĕ le dea voe a relua din nou serviciul în armata principatului. Aprobânduse această cerere, s'au reîntors în Bulgaria 150 soldaţi.“

Rĕmân etc. *Dufferin*“.

„Principele Lobanoff cătră lordul Granville“.

Londra, 19 Iulie 1880.

Iubite Milord! În fine mĕ aflu în posiţiune a vĕ complecta comunicările, ce v'am făcut. Puscele Berdan, despre care vorbesc raporturile consulilor d-v., representă o cumpĕrătoare a guvernului bulgar pentru trupele sale regulate. Pănă aici ele erau înarmate numai cu pusci rusesci sistem vechiu. Pănă în acest moment numai brigadei întâia i s'a dat din nouĕle pusci trimise. Plata pentru această cumpĕrătoare a fost împĕrţită pe mai mulţi ani.

Al d-voastre etc.

Lobanoff“.

„Lordul Granvile cătră lordul Dufferin.

Ministeriul de esterne, 22 Iulie 1880.

Milord! Principele Lobanoff 'mi a vorbit eri încă odată despre raporturile în privinţa sosirii de curênd de oficeri şi sub-oficeri ruşi în Bulgaria şi importarea de arme din Rusia în principat. Esc. Sa declară, că a scăḑut numerul oficerilor ruşi în serviciul militar bulgar. Sub-oficeri au fost trimişi spre a înlocuì pe cei plecaţi: numerul sub-oficerilor duşi în serviciul militar bulgar nu este aşa de mare precum era mai înainte. Intru ceea ce privesce armele, apoi guvernul rus după rugăciunea principelui Bulgariei, a trimis spre vênḑare 8000 pusci de o construcţiune bună şi modernă, ear plata lor a fost împărţită pe mai mulţi ani. Puscile, pe care Ruşii le lăsaseră în Bulgaria, sûnt lucrate după un vechiu model.

Rĕmân etc. *Granville*“

„Românul“.

Varietăţi.

* (Prânḑul diplomatic) dela Escelenţa Sa P. Archiepp. şi Metropolit Miron Romanul de 74 de cuverte, după cum ni se asigură din toate părţile, a fost foarte splendid. Escelenţa Sa a purtat toaste pentru Maj. Sa imp. şi regele *Francisc Iosif I.* în limba germană; pentru M. S. împĕrăteasa *Elisaveta* în limba maghiară şi pentru principele de coroană *Rudolf* în limba română. Musica militară dela regimentul de infanterie Nr 31 a esecutat prese alese în decursul prânḑului între care şi românesci.

* (Iluminaţiune). Marţi în presara ḑilei aniversărei de 50 ani a Măjestăţii Sale împĕratului pela 8 oare seara Sibiiul a început serbarea înaltă cu o iluminaţiune parţială frumoasă. Mai strălucită fu iluminaţiunea în cetatea de sus, şi cu deosebire în strada Măcelarilor la Escelenţa Sa Metropolitul Miron Romanul, la Andreian (institutul pedagogico-teologic) şi la Postă. Seara la 9 oare a fost retragere mare cu musică.

* (Ministrul de instrucţie) Trefort va sosì în 21 Aug. la Hunedoara.

* (Militar). Regimentul de infanterie Nr. 64 a sosit Luni în 16 Aug. n. pe la 12½ oare d. m. la Sibiiu dela Orăstie.

* (Manevrele de toamnă) dela Budapesta, la cari sûnt angagiate 6 escadroane de husari, şi dela infanterie regimentul „Molinari“ Nr. 38 şi regimentul Iellacici“ Nr. 69 s'au început deja Luni în 15 August n.

* (Pentru seracii) din Budapesta cu respect la aniversarea de 50 ani a Măiestăţii Sale împeratului se vor împărţì între seraci la 5000 fl. în Sibiiu însĕ 500 fl. v. a.

* (S'au defraudat) din banii orfanilor din comitatul Budapestei peste 6000 fl. v. a.

* (Trăsnet). În stava de cai, care păscea pe otarul comunei Iad, lângă Bistriţă, s'a descărcat un trăsnet, care a omorît 6 cai.

* (Cutremur înfricoşat). În 29 Iulie s'a întêmplat în Smirna un cutremur de pământ, care ţinênd numai 12 secunde a nimicit foarte multe case, a omorît peste 30 oameni, precând peste 120 persoane zac greu rănite. Se ḑice, că dacă cutremurul ar mai fi ţinut în vehemenţa arĕtată încă numai vre-o câteva minute toată Smirna, cu mic cu mare, s'ar fi sters de pe faţa pământului. Pagubele căşunate se preţuesc la 16—18 milioane de franci.

* (Precupeţia „Resboiului“ din Bucuresci). Este un obiceiu vechiu în ḑiaristica din toate ţerile, că unele notiţe scurte, noutăţi etc. trec dintr'un ḑiariu într'altul fără de a se mai spune originea isvorului. Ḑiarele, cari le aduc mai întâi nu se mai bocesc, că li s'au „furat“ vistieriile spirituale. Altfeliu fac unele foi bucurescene. Traduc sau estrag câte o varietate din unul sau alt ḑiariu străin fără de a spune de unde l'a tradus şi dacă-l mai găsesc şi în altă foaie, „tronc Stanco!“ că i s'a „furat“ varietăţile. Aşa face „Resboiul“ dela 4 August. Se bocesce că foaia noastră i-a „furat“ varietăţi. Ar fi sĕ întrebăm şi noi la rêndul nostru: Dar dumneata d-nule „Resboiu“ de unde „furi“, căci nici la dumneata nu zace marfă ca se vinḑi din *en gros.* Noi deosebim totdeauna ce e original de ceea ce e din adoua şi a treia mână. Dealtmintrea se nu i fie cu superare „Resboiului“, căci de douĕḑici şi opt de ani foaia noastră n'a trăit din varietăţile dsale, care abia de trei ani este în viaţă. Şi ca sĕ nu mai aibă cuvênt de a'şi reclama „marfa“ eată i spunem, că de aici încolo sănĕtos sĕ fie şi sĕ'i fie de bine cu varietăţile

---

Posta din urmă.

Delegatul Serbiei a descoperit la Viena, că Serbia nu primesce pretensiunea Austro-Ungariei de a recunoasce valoarea tratatului comercial dela 1862. Descoperirea cutezată a suprins în Viena cu atât mai vêrtos, cu cât s'a făcut încă fiind Milan oaspele monarchului austro-ung. „Presse“ propune întreruperea negoţiărilor şi represalii faţă cu Serbia; „Pr.“ crede că pasul Serbiei va avè consecenţe politice.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Genesa evangeliilor.

(Studiu biblic).

Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. Ioan 5, 39.

(16 Urmare).

D. *Evangelia după Ioan.*

(Urmare).

I. *Argumentele contra autenticităţei.*

1. Argumentele interne.

Insaşi Evangelia dovedesce — aşa susţine critica negativă — că este un product al veacului al doilea, prin urmare scrisă după moartea Apostolului Ioan, fiiul lui Zevedeiu. Şi, cumcă aceasta este stareá lucrului, o arată:

a) Tendenţiositatea Evangeliei. Ea se arată că e o scriere tendenţioasă filosofică, isvorîtă din speculaţiunile filosofice alexandrinene din veacul al doilea. Doctrina despre λόγος, carea este productul filosofiei alecsandrinene, apoi dualismul, dochetismul, cari s'au desvoltat numai în veacul al doilea, sûnt atinse în Evangelie; mai departe că Evangelia este scrisă în contra partidei iudaistice. Din aceste se vede, că Evangelia este scrisă numai în veacul al doilea, prin urmare nu poate fi scrisă de Ioan.

In mod absolut nu vom nega reflecsul sau dacă ne mai place influența filosofiei asupra scriitoriului Evangeliei a patra. Când vom vorbí despre causa sincerei vom vedé întru cât în adevěr filosofia a influențat asupra acestui scriitoriu. Este însă absolut fals a susținé că ideile filosofice ce se reflectă în Evangelie ar aparținé esclusiv veacului al doilea și scoalei alecsandrinene, și apoi de acì a deduce de o parte tendențiositatea Evangeliei, de alta scrierea ei de după moartea Apostolului Ioan.

In general: dacă această Evangelie are un caracter filosofic, apoi aceasta nu dovedesce nimic contra autenticității. Sciința filosofică pe acel timp — este sciut — nu se mărginia numai esclusiv la Alexandria, ci era cultivată în Asia mică, unde Ioan a petrecut atâta timp. Și apoi: să fi fost lui Ioan imposibil a face cunoscințe cu filosofia timpului și tinutului în care a viețuit?

Din causa unor idei filosofice ce se află în Evangelie, a-i atribuí tendențe filosofice, înseamnă, dacă nu a mistifica întregul ei cuprins, a nu o fi înțeles. Tendențe filosofice i s'ar puté atribuí numai în acel cas, când scopul Evangelistului ar fi fost a desvolta anumite teorii filosofice. Casul acesta însă nu obvine. Filosofia, întru cât s'ar puté dice că este atinsă, pre lângă indigitarea causei, îi servesce numai ca mijloc, spre a ajunge la scopul, pre carele însuși ni-l spune [4]). Aci nu avem de lucru cu un tractat filosofic, ci cu o Evangelie, carea ne vorbesce viața și învățăturile lui Christos — adeverat din un punct de vedere mai înalt, filosofic. Iar filosofia din însași Evangelie nu aparține de loc veacului al doilea. Nu aparține, căci ea este chiar opusă spiritului de scriere din veacul al doilea. Ar trebuì să aflăm întrînsa espuse și combătute speculațiunile filosofice, așa precum se află în scrierile acelui veac. Filosofia, ce o aflăm în Evangelie, este însă de cuprins de tot general, și afară de aceasta își are basa nu în speculațiunile filosofice de pe acel timp, ci în Testamentul vechiu.

In special: Doctrina despre λόγος, las că în privința împrumutărei acestei idei dela Philo, contemporanul lui Iisus, sciința încă n'a dis ultimul cuvênt, nu aparține esclusiv veacului al doilea, căci o aflăm atât în Epistola I [5]), cât și în Apocalipsă [6]), cari sûnt scrise în veacul prim. Pre lângă aceasta (esegesa are să tracteze în detaiu) Evangelistul a luat terminul λόγος, vom dice, poate în combinare cu Philo, din Testamentul vechiu [7]) ținênd cont de dochetism și obionitism, cari asemenea nu aparțin esclusiv veacului al doilea, ci aflăm că amenințau crestinismul încă în veacul prim [8]).

Dualismul, pe care îl aflăm în Evangelie, este cu totul deosebit de dualismul Gnosticilor, căci pre când dualismul Gnosticilor este întetemeiat fisicesce, și ca o necesitate naturală, pre atunci dualismul din Evangelie este cel religios moral, carele se întinde ca un fir roșu prin întreagă s. scriptură, începênd dela Cain și Avel, până la Antichrist și triumfarea principiului bun din Apocalipsă.

Pretinsul antijudaism, pe care s'ar basa neistoricitatea și de ací neautenticitea Evangeliei, este o mistificare. Dovadă este 4, 22. „Voi (samarinenii) ve închinați căruia nu sciți, noi (judeii) ne închinăm căruia scim, căci mântuirea este din Iudei“ — în care Evangelistul pune pe Iisus în rînd cu Iudeii. Ca și la Sinoptici, în această Evangelie întimpinăm pe farisei, boeri, archierei, — cari formează vatra opositiunei. Pe lângă acestia se grupează Iudeii, ca popor, cari se decid în contra lui Iisus strigând: „restignesce-l“.

Iudeii, ca popor, și după Sinoptici sau opus lui Iisus, deciděnd moartea lui, de și Sinopticii nu ne spun așa de hotărît ca Ioan. Acum: dacă este adeverat că Iudeii au fost în contra lui Iisus, și Ioan ni-o spune espres, să fie scrierea lui Ioan tendențioasă, neistorică, și de ací neautentică?

Adeverul nu este nici odată mărturie în contra adeverului! (Va urma).

[4]) 20, 31: „Acestea sau scris ca să credeți că Iisus este Christosul, fiiul lui Dțeu“.
[5]) II. 1. [6]) 19, 13.
[7]) Ps. 32, 6. în companare cu I. Moise 1, 3 seqq. — confer: Hölemann H. G. „De Evangelii joannei introitu introitus Geneseo augustiore effigie. Lipsiae 1855. și Luthardt. d. joh. Evang. I pg. 255—274.
[8]) intre altele confer: I. Ioan 2, 8 seqq. 4, 11. 2. 3. II Ioan 7. — la Epist. lui Pavel, vom revení.

Bursa de Viena și Pesta

din 17 August 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	108.75	109.15
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	83.25	93.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	98.75	100.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	87.75	87.25
Împrumutul drumurilor de fer ung.	124.75	120.75
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	94.50	94.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	93.25	93—
Obligațiuni urbariale temeșiane	93.25	93.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	93.—	93.—
Obligațiuni urbariale transilvane	93.—	92.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	94.—	94.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.50	72.65
Datorie de stat în argint	73.50	73.60
Renta de aur austriacă	87.85	88.—
Sorți de stat dela 1860	132.—	130.75
Acțiuni de bancă austro-ung.	828.—	829.—
Acțiuni de credit austr.	255.25	275.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	273.30	275.40
Sorți unguresci cu premii	111.50	112.—
Sorți de regularea Tisei	109.40	109.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.54	5.54
Napoleon	9.35½	9.36
100 marce nemțesci	57.75	57.70
London (pe poliță de trei luni)	117.75	117.70

Economic.

Făgăraș, 13 August n. Pro. hectolitră Grâu fl. 8.—8.50; grâu sěcăreț fl. 7—7.50; sěcară fl. 4.50—5.; orț —.— ověs fl. 3—3.60; cucuruz fl. 4.80—5.; mălaiu fl. .—.; Sămânță de cânepă fl. 10—11; mazere fl. ——.; linte fl. ———; fasole fl. 5—6. cartofi (vechi) cu fl. 1.20..—1.60; (noi) per litră ——— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 70—80; sěu brut fl. ———; sěu de luminări fl. 56—; unsoare fl. 80—; cânepă fl. ———; sěmență de in fl. ———; săpun fl. —.—; fên fl. —.— spirt pro grad cr. pro chilo: carne de vită 40—42 cr. carne de viței —36— cr.; carne de porc 44—cr. carne de berbece 28 cr.; oauě — de — cr. Târgul încâtva mai bine cercetat, decât cel trecut. Grâu nou n'a venit mult în piață și e încă scump. Secară însě destulă și bună, carea fu tare cumpěrată de speculanți din Brașov. Timpul e ploios.

Arad, 14 August n. Pro hectolitră grâu: fl. 9.50—10; sěcară fl. 8—8.60; ověs fl. 5.20—5.50; orz fl. 5.30—5.50—; cucuruz fl. 6.50—6.60; Spirt *en gros* fl. 32—50; *en detail* 33—35 fl. per 100 litre %.

Budapesta, 14 August n. Ne prinde o groază teribilă, când ne aducem aminte de acele ce trebue sě raportăm despre împregiurările timpului din septămâna trecută. Tot ploi și earăși ploi. Cu aceste însě nu e destul. Ploile întensive se prefăcură adecă în torenți de apă, cari au cășunat peste tot locul umflarea riurilor, și prin aceasta esundări destul de mari. Temerea cu deosebire pe la mijlocul sěptěmânei era așa de mare și împunětoare, încât toți locuitori din capitală și pregiur începură a ridica lamentări și strigăte înfricoșate, că nu se grigesce de nici o parte, pentru mijloacele necesare spre delăturarea inundărilor prin riurile umflate. Frica de inundări crescea din ți în ți prin raporturile dese, ce veniau din părțile inundate din Moravia și Bohemia. Din nororocire însě temerea a fost nebasată, pentrucă în jumětatea ultimă a sěptěmânei timpul a început a se schimba încâtva spre bine, ploile au mai încetat și riurile au scădut binișor și acuma eară avem nădejde de un timp mai frumos și statornic. Impregiurați de grigile ploilor, inundărilor și altor neajunsuri oamenii se înțelege n'au putut isprăvì definitiv cu lucrurile câmpului, cari totuși sûnt puține acuma. Tot din aceste grigi și temeri nici târgul de cereale ținut de vreo septemână în Pesta n'a putut reeșì după cum se astepta, apoi de vină au mai fost și sûnt până ați și drumurile desfundate prin atâta amar de ploaie. Din aceste împregiurări a urmat urcarea prețurilor tuturor articlelor din piață. Așa notăm în special;

Grâul la 70,000 m. m. s'a vêndut cu fl. 10.25—10.72; sěcara cu fl. 9.24; orzul cu fl. 6.50—8.25; ověsul cu fl. 5—6.40; cucuruzul la 20,000 m. m. cu fl. 5—7,55; făină a trecut mai slab ca mai înainte; asemenea slab fură căutate și păstăioasele, cari s'au putut vinde debia în următorul mod adecă: fasolea cu fl. 8.50—9; lintea cu fl. 13; mazerea cu fl. 16 mălaiul cu fl. 6.50; sěmența de in cu fl. 13—13.50; sěmență de cânepă cu fl. 8—8.50; (toate per 100 chilograme); lânile cu fl. chilogram;

Porci fiind căutați cu deosebire din partea Germaniei de nord au trecut de astădată mai bine și mai scumpi ca în rêndul trecut. In târg s'au aflat peste 75 mii între cari din Ungaria de jos 5260, apoi din România și Ardeal la vreo 400 capete; Unsoarea de porc s'a vêndut cu fl. 66; slănină cu fl. 59—60; sěul cu fl. 46—47; spirtul cu fl. 32.25 *en gros* și cu fl. 33 *en detail* per 10,000 litre%. Peile de bou cu fl. 115—118; de vacă cu fl. 110—112; de viței cu fl. 190—195; de oaie 130—145; de miei cu fl. 60—101 (toate per 102 dărabe); apoi peile de cal cu fl. 10—11.50 părecheă.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 16 August imob. minorenilor Iosif și Rebi Patakfalvi representați prin Moise Fodor în Cristur (trib. Odorhei); în 27 August și 27 Septemvre imob. soției lui după Ioan Budai în Aiud (judec. cerc); în 10 Sept. și 11 Oct. imob. lui Feige Rochmann în Panic (judec. cerc. Huedin); în 7 Sept. și 8 Oct. imob. lui Iosif Hubacs în Sighișoara (judec. cerc.); în 13 și 22 Oct. imob. lui Pavel Fekete în Sântioana; în 18 Sept. și 30 Oct. imob. lui Ioan Toth in Acoșfalău (trib. Oșorhei); în 11 Sept. și 11 Oct. imob. lui Ioan și Maria Thail în Slimnic (trib. Sibiu); în 22 Sept. și 22 Oct. imob. lui Ladislau Kovacs în K. Oșorhei (trib.); în 4 Oct. și 4 Noemv. imob. lui George Grama dascăl în Blcean; în 9 Oct. și 9 Noemvre imob. Anei Grama în Beclean (judec. cerc. Făgăraș); în 23 Aug. imob. lui Marian Costan în Dobricel (trib. Dej); în 30 Aug. și 30 Sept imob. Catarinei Willisch în Feldioara (judecăt. cerc. Sighișoara); în 7 Sept. și 7 Oct imob. lui Ioan Toader Stănuleț și soți în Glâmboaca (trib. Sibiu); în 13 Sept. și 13 Oct. imob. lui Antoniu Rantz în Cicsereda (trib.); în 27 Aug. imob. lui Carol Welmann în Sibiu (trib.); în 11 Sept. imob. lui Abraham Blumenfeld în Sâncrai (trib. Oșorhei); în 24 Aug. imob. lui Stefan Oprea în Szarospatak (trib. K. Oșorhei)

Nr. 22—1880. 1—3

CONCURS.

La scoala normală capitală gr. or. din Rěșinari a devenit un post de învățătoriu vacant. Pentru întregirea acestuia se deschide concurs până în 5 Septemvre st. v. a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Un salariu anual de 350 fl. v. a. plătibil în rate lunare anticipative.

2. Relut pentru cuartir și lemne 60 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au sě'și astearnă petițiunile lor până la terminul prefipt comitetului parochial prelângă care sě dovedească;

a) că sûnt de religiunea gr. or.;

b) că au absolvat cel puțin gimnasiul inferior și cursul pedagogico-teologic cu succes bun;

c) sě producă atestat despre depunerea esamenului de cualificațiune învățătorească;

d) cei ce vor dovedì, că au absolvat clase mai multe și au și pracsă învățătorească se vor preferì.

Invățătoriul devenit ales va servì în primul an în mod provisoriu de probă; mai departe el va fi datoriu a ținè dumineca și sěrbătoarea în rênd cu ceialalți învățători de aici câte o strană în biserică; de aceea se cere ca el sě scie cântările și tipicul bisericesc.

Cei ce doresc a concura la acest post sě aibă cualificațiunea recerută pentru învățătorii de scoala capitală, și vor fi datori a se presenta până la finea concursului aici la Rěșinari, și a cânta în biserică, pentru a li se cunoasce desteritatea în tipic și cântările bisericesci.

Concurentul, carele va dovedì cualificațiunea de a putè propune sistematic cântările corale cu elevii scolari, are încă o remunerațiune anuală de 100 fl. v. a.

Rěșinari din ședința comitetului parochial gr. or. ținută la 3 Aug. a. c. In conțelegere cu părintele administrator protopresbiteral tractual.

Comitetul parochial.

Nr. 110. 2—3

CONCURS.

Pentru ecuparea postului învățătoresc dela scoala confesională gr. or. din comuna Balomir, ppresbiteratul Orăștiei prin aceasta se escrie concurs până la 8-a Septemvre a. c. st. v. în care ți se va ținè și alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual statorit cu 160 fl. valuta austriacă.

2. Cortel natural cu grădină ½ jug.

3. 5 Orgii lemne din care se va încălți și scoala.

Concurenții au prelângă așternerea documentelor de cualificațiune pentru cariera învățătorească a documenta, că sciu barem două limbi din limbile patriei recunoscute, și că sûnt deprinși în cântările bisericești și vor avè a se presenta cel puțin odată în biserică înainte de alegere.

Doritorii de a ocupa acest post vor trimite suplicele lor instruite în sensul stat. org. la oficiul propresbiteral al Orăștiei până la terminul susarětat.

Dat în ședința comitetului parochial Balomir 10 Iulie 1880.

Nicolau Suciu, m. p.,
paroch și președinte al comit. parochial.

In conțelegere cu protopresbiterul *Nicolau Popoviciu.*

Nr. 203. 2—3

CONCURS.

Devenind vacante 2 posturi de învățătoriu la scoala confesională gr. or. din Betlean se escrie concurs cu termin până la 8 Septemvre a. c. st. v. în care ți va fi și alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Pentru postul învățătoriului secundar 100 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei, și cinsprěțece fl. pentru lemne, care se va solvì în 4 rate anticipative din alodiul comunal.

2. Pentru postul învățătoriului primar 250 fl. v. a., cuartir liber în edificiul scoalei, apoi pentru lemne de foc 15 fl., care se vor solvì anticipative în 4 rate din fondul scoalei, cum și o bucată de grădină pentru legume, de 40 metri pentru ambii învățători în grădina scoalei.

Dela concurenți se cere, ca învățătoriul primariu sě aibă cel puțin 4 clase gimnasiale, sě scie limbile patriei, sě scie cântările bisericesci, producênd și atestat de cualificațiune.

Doritorii de a ocupa posturile aceste au de a'și asterne suplicile lor instruite în sensul „statutului organic“ și al dispositiunilor sinodale din anul 1873 la dl protopresbiter Petru Popescu în Făgăraș; notându-se că alegii vor avè a conduce și strana dreaptă

în biserică cu elevii în toate dumineciile și sĕrbătorile cântările bisericesci, ear' mai nainte de alegere sĕ se presenteze în biserică înaintea poporului în vre-o sĕrbătoare sau Duminecă.

Betlean, 27 Iulie 1880.

În conțelegere cu dl ppresbiter tractual.

Ioan Bârsan m. p.,
paroch și președ. comit. par.

Nr. 157. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă bolnăviciosul paroch Mihail Fulea în parochia de clasa a III-a din Săcel, ppresbiteratul Turdii superioare, în urma înaltei încuviințări consistoriale din 12 Iunie a. c. Nr. 1914. B. se escrie concurs cu terminul până la 31 August anului curent.

Emolumentele sûnt:

1. Casă parochială cu edificiile economice și grădină.
2. Folosirea a doue cimiterii.
3. Porțiunea canonică: agru de 40 ferdele sĕmĕnătură de toamnă și fênaț de 22 carĕ de fên și 4 carĕ de otavă.
4. Dela 150 familii câte un puiu de găină.
5. Tot dela 150 familii câte o ți de lucru cu palma.
6. Lemne de foc din pădurea bisericească.
7. Venitele stolare usuate.

Toate venitele parochiale computate în bani dau suma anuală de 421 fl. v. a. dintre cari una a treia parte este a fiitorului capelan, cu escepțiunea celor cuprinse sub ptc 1. cari până la moartea parochului actual remân în folosința aceluia.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ-și astearnă petițiunile lor, provedute cu documentele prescrise de stat. org. și regulamentul congr. pentru parochii din anul 1878, oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Turda superioară în Deda până la terminul de mai sus.

Deda în 11 Iulie 1880.

In conțelegere cu comitetul parochial

Ioan Popescu, m. p.,
adm. prot.

La Nrul consis. 2111 B. 2—3

CONCURS.

După ce în urma concursului pentru întregirea parochiei „Murĕș-Sângiorz“ în protopresbiteratul Murĕș-Oșorheiului publicat în „Tel. Rom.“ nrii 4, 5 și 6 din an. 1880 nu s'a însinuat nici un concurent: așa în urma ordinațiunii consistoriale din 15 Iulie a. c. Nr. 2111. B. prin aceasta se lungesce terminul pentru întrarea concurselor la această parochie până la 1 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt tot cele publicate în concursul din Nrii 4, 5, și 6 ai „Tel. Rom.“ ear' concursele sûnt a se asterne P. O. domn pprotopresbiter Parteniu Trombitaș de Bethlen în M. Oșorheiu până la terminul arĕtat.

Murĕș-Sângiorz, 30 Iulie 1880.

Comitetul parochial.

Nr. 100. 2—3

CONCURS.

Pentru ștațiunea de învĕțătoriu în clasa a II-a la scoala confesională gr. or. din Gura-riului, se escrie concurs cu terminul până la 31 August st. v. a. c.

Emolumentele sunt:

a) Un salariu anual de 300 fl. v. a. care se solvesce din casa alodială în rate trimestrale.

b) Cortel liber în edificiul scoalei; — și

c) lemne de foc 5 orgii□, din cari are a se încălți și classa respectivă.

Doritorii de a ocupa această stațiune 'și vor adresa suplicele lor în terminul sus statorit la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului I. instruite în sensul „Stat. org.“ și a dispositiunilor sinodale din anul 1873 avênd a dovedì, că au absolvat cel puțin 5 clase gimnasiale sau reale.

Se notează, că alesul învĕțătoriu din această classă va avè sĕ țină și prelegerile în scoala de repetiție și strana de cântăreț în biserică.

De aceea va fi bine sĕ se presenteze în vre o Duminecă în biserică pentru de a dovedì desteritatea în cântări.

Gura-riului, 24 Iulie 1880.

În conțelegere cu Of. ppresbiteral.

Comitetul parochial:

Ioachim Muntean,
paroch și președ. com. par.

Nr. 147. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțător la scoala confesională gr. or. din Rîpa înferioară, ppresbiteratul Turdei superioare, se escrie concurs cu terminul până la 31 August a. c.

Emolumentele sûnt:

1. 120 fl. v. a. salariu anual.
2. Cuartir liber în locuința scoalei.

Doritorii de a ocupa această stațiune au a'și substerne suplicile lor, instruite cu documentele prescrise de stat. org. și regulamentul provisor din anul 1878 oficiului ppresbrteral gr. or. al tractului Turda superioară în Deda până la terminul indicat.

Deda în 15 Iulie 1880.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Popescu, m. p.,
adm. prot.

Nr. 195—1880. 2—3

CONCURS.

Devenind în vacanță postul de învĕțător dirigent la scoala noastră română gr. or. din Tilișca, ppresbiteratul Sibiiului I., pentru întregirea acestui post se escrie prin aceasta concurs până 10 Septemvre a. c. st. v. Cu acest post sûnt împreunate următoarele emolumente:

1. Un salariu anual în bani gata de 300 fl. v. a. ce se solvesc în rate lunare anticipative din casa comunală;
2. Cuartir natural în edificiul scoalei și lemne de foc pentru încălțit.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ'și astearnă On. Oficiu ppresbiteral până la terminul sus indicat petițiunile lor prelângă care se dovedească:

a) Că sûnt de religiunea gr. or.

b) că au absolvat cel puțin gimnasiul inferior și cursul pedagogico-teologic cu succes bun;

c) sĕ producă atestat despre depunerea esamenului de cualificațiune învĕțătoresc, și sĕ dovedească, că sciu limbile patriei;

d) cei ce vor dovedì o cualificațiune mai bună și o pracsă învĕțătorească se vor preferì.

Învĕțătorul devenit ales va fi dator a ținè și scoală de repetițiune și dumineca și serbătoarea o strană în biserică. Cei ce doresc a concura la acest post învĕțătoresc vor fi datori a se presenta în restimpul până la espirarea concursului, aici în Tilișca și a cânta în biserică pentru a i se putè cunoasce desteritatea în tipic și cântările bisericesci.

Tilișca, în 6 Iulie 1880 st. v.

Comitetul parochial în conțelegere cu Oficiul ppresbiteral.

Nr. 231. 2—3

CONCURS.

În urma părinteștei încuviințări consistoriale de sub Nr. 3113 a. tr. pentru parochia de a III-a clasă Nocrichiu se escrie concurs de capelan parochial pe terminul dela datul de față până la 31 August 1880.

Emolumentele sûnt:

1. Locuință mobilată și încălțită în odăile părintelui paroch actual.
2. A treia parte din venitele porțiunei canonice stătătoare preste tot din pămênt arătoriu și de fênaț din 17 jugere.
3. A treia parte din venitele stolare dela 70 familii și tot dela atâtea familii a treia parte țile de lucru, care împreună vor aduce un venit anual de 100 fl. v. a.

Doritorii de a concurge la acest post de capelan vor avè a'și așterne petițiunile lor instruate după prescrisele statutului organic §. 13 și a dispositiunilor congresuale la subscrisul oficiu ppresbiteral, avênd mai nainte a se înțelege cu parochul parochiei sus amintite.

Nocrichiu în 12 Iulie 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Grigoriu Maier m. p.,
adm. prot.

Nr. 142—1880. 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia gr. or. de classa a III din Doboli-inferiori, cu filia Ilyefalu, în protopresbiteratul tractului al II al Brașovului se deschide prin aceasta concurs, cu terminul până la 29 August a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Dela 54 familii câte o claie grâu a 3 fl. și o claie ovĕs a 2 fl.
2. Dela 38 familii din materă, și 11 familii din filie câte o ferdelă cucuruz sfărmit și una ovĕs.
3. Dela 28 familii mestecate din materă, și dela 15 familii mestecate cu alte confesiuni din filie câte o jumĕtate ferdelă cucuruz sfărmit.
4. Stolele îndatinate, și anumit cele statorite în sinodul parochial ținut la 6/18 Iulie a. c.

Doritorii de a competa la această parochie, au a'și adresa petițiunile lor instruite, în sensul „Statutului organic“ și a dispositiunilor sinodale din anul 1879 la subscrisul până la terminul sus amintit, dela cari se cere sĕ cunoască și limba maghiară.

Brașov, în 22 Iulie 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

Nr. 65. 3—3

CONCURS.

La scoala confesională gr. or. din comuna Lăpugiu de sus în protopresbiteratul Dobrei devenind vacant postul de învĕțătoriu, pentru ocuparea acestuia se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 1 Septemvre st. v. anul curent.

Emolumentele sûnt:

Salariu anual 210 fl., cuartir și 10 stingini de lemne; din aceste sĕ se încălțiască și scoala.

Doritorii de a ocupa acest post vor avè a-'și adresa suplicile instruite în sensul „statutului organic“, a dispositiunilor sinodale dela 1873 și a regulamentului congresual dela 1878, la subscrisul până la terminul de sus.

Deva 28 Iulie 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu m. p.,
ppresbiterul Devei adm. prot. al Dobrei.

---

ad. Nr. 103—1880. 3—3

CONCURS.

Neivinduse nici un concurent cualificat în sensul legii în urma escrierii de concurs pentru vacanta parochie de cl. III. Beșinău, ppresbiteratul Murĕș-Sângiorz, prin aceasta în urma ordinului Prea Veneratului Consistoriu archidiecesan din 3 Iunie a. c. Nr. 1883 B. se prelungesce acest concurs încă pe 15 țile dela publicarea acestuia.

Emolumentele împreunate cu această parochie sûnt tot cele arĕtate în concursul publicat în Nrii 42, 43, și 44, a. c. ai „Telegrafului Roman“.

Doritorii sĕ'și adreseze concursele lor instruite în înțelesul legii Onoratului oficiu ppresbiteral din Mercurea în terminul arĕtat.

Beșineu, în 6 Iulie 1880.

Comitetul parochial în conțelegere cu oficiul ppresbiteral concernent.

N. u. 832—1880. 2—3

CONCURS.

În anul scolastisc 1880/1 au de a se împărți șese stipendii a 120 fl. pe an la scolari din scoala agronomică din Mediaș.

La stipendiile aceste, și încă pe durata întregului timp de studii, pot aspira astfel de scolari, cari:

1, sûnt de origine din vre-o comună a istoricului fund regiu și cari se vor primì în scoala agronomică dela Mediaș;

2, vor produce o legitimare despre purtarea lor nemaculată;

3, între mai mulți egali în demnitate vor fi recunoscuți, că au mai multă lipsă de a fi stipendiați.

Pentru păstrarea stipendiului se recere un atestat dela directorul scoalei agronomice despre sporiul cel bun în studii făcut de stipendiat, așa încât stipendiul înceată îndată, ce lipsesce condițiunea aceasta.

Presupunênd capacitatea recerută stipendiile se confer fără considerare la religiune și națională.

Petițiunile instruite cu atestatele corespundĕtoare au a se înainta aici cel mult până la 11 Septemvre a. c.

Sibiiu, 9 August 1880.

Oficiul central al universității săsesci.

CONCURS.

Două stipendii de câte 200 fl. sûnt de împărțit între tineri de pe fostul fund regiu și în prima linie din Scaunele de mai nainte al Mercurei și Nocrichiului, sau din locurile principale a le acesfora, dacă vor fi meseriași și dacă după putință au absolvat un gimnasiu inferior sau o scoală reală inferioară, ori o scoală capitală, poporală, la toată întêmplarea dacă vor fi cercetat și absolvat cu succes bun vre-o scoală industrială dintre cele spriginite de universitate și se vor obliga a petrece un an în străinătate pentru a se cualifica în specialitatea sa în practică și în teorie.

Condițiunile conferirei, afară de cele de mai sus:

a) presentarea testimoniilor scolastice cu cualificațiune bună;

b) dovadă despre serăcia concurentului prin atestat oficial.

Stipendiele se plătesc jumĕtate îndată după obținere, eară ceealaltă jumĕtate șese luni mai târțiu. Junii stipendiați sûnt datori a alătura lângă petițiunea pentru jumĕtatea a doua: atestatele ce și le-au procurat despre lucru, precum și un raport scurt despre timpul și locul, unde au lucrat și despre esperiențele ce le vor fi făcut în meserii.

Un astfel de raport se asteaptă dela stipendiat și după ce se va fi întors în țeară.

Concurse instruite cuviincios au a se asterne aici cel mult până în 15 Septemvre a. c.

Sibiiu, 10 August 1880.

Oficiul central al universității săsesci.

2—3

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 93. Sibiiu, Sâmbătă 9 August 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

A treia universitate.

Sibiiu, 8 August.

În ziaristica ungurească vedem, că se discută de un timp încoace, unde să se ridice atreia universitate — maghiară din bugetul statului.

S'ar părè că ridicarea universității a treia maghiare este lucru irelevant pentru toți câți nu se țin de naționalitatea domnitoare. Pe cât scim nici nu s'a scris nimica în presa nemaghiară în privința aceasta, afară de ziarele nemțesci din Ungaria, decorate cu tricolorul șovinismului maghiar.

Mirare mare nici nu poate fi pentrucă foile nemaghiare sûnt așa de pasive față cu o afacere atât de importantă între alte împregiurări. Acei ce cunosc raporturile între Maghiari și naționalitățile nemaghiare vor găsì lucru aproape firesc, că nu se ocupă nimenea cu cestiunea aceasta. Naționalitățile nemaghiare sciu, că în ziua de astădi ori și ce vor zice, ori ce vor întreprinde este zadarnic dacă nu este pe placul și la comanda maghiară. In cestiunile interne ale statului unguresc, guvernul din Budapesta are și pânea și cuțitul în mânile sale. Până și dumnile împerătesci, guvernul unguresc propune și recomandă numai acolo mai frumoase și mai bogate, unde au să curgă în cassele maghiare.

Inființarea uneia a treia universități în Ungaria ar trebuì se ne intereseze și pe noi Românii, căci sûntem după Maghiari cei mai numeroși în teritoriul de sub coroana ungurească.

După sarcinile statului care le purtăm și după dreptatea care ni o dă ancienitatea noastră în patria locuită de noi, am avè și dreptul de a reclama tot ce este în favorul culturei și a desvoltărei naționalității noastre.

Nu am greșì așa dară și când am reclama pe partea noastră a treia universitate, dacă ar fi să se mai înființeze lângă cele două din Budapesta și din Cluj. Însă atâta esperiență avem și noi, ca se nu întreprindem lucruri imposibile după dispositiunile cercurilor normative din statul unguresc. Aproape trei milioane de Români între Tisa și Carpați, cari din propriele lor mijloace susțin pelângă multele scoale elementare și capitale și cinci gimnasii, trei seminarii teologice și trei pedagogii, o scoală reală și alta comercială, ar merita a fi considerați, dacă nu la locul prim., la locul al doilea. Un centru scientific ar fi nu numai pentru dênșii în interes cultural, dar și pentru Maghiari și un avantagiu politic.

Astfeliu de lucruri însă nu încap în capetele Maghiarilor, cari vór ca toată lumea se devină maghiară. Ei ne au inființat o universitate maghiară în Cluj, între Români, vor ca gimnasiele succesiv să devină toate maghiare și vor ca în scoalele elementare să învețe toți a vorbì limba maghiară. Toată grigea lor se absoarbe în maghiarisare.

Statul unguresc cum să se gândească el să dea Românilor o universitate, când acestia în tot teritoriul locuit de Români nu s'au învrednicit nici de un gimnasiu susținut din visteria statului? In Sibiiu, în gimnasiul de stat, majoritatea elevilor este română. Eelevii sûnt cea mai mare parte din ținuturi, unde unguresce nu se vorbesce. Cu toate aceste gimnasiul, este unguresc, ca și când oamenii din ținuturile Sibiiului ar fi pentruca să aibă cine să învețe unguresce, dar nu gimnasiul pentru oameni ca printr'ênsul să'și acuire cunoscințe.

Nu ne adresăm dară la nimenea, ca să întrevină la guvern pentru o universitate în favorul Românilor, cari încă se cred cetățeni și încă egal îndreptățiți ai statului unguresc. Nu. Aceasta ar fi, cum am mai zis, lucru de tot zadarnic. Aceasta o poate sci ori și cine 'și aduce aminte de nefructositatea protestelor și deputațiunilor mai recente până la tron în alte cestiuni. Voim însă să constatăm și cu ocasiunea aceasta, că se fac lucruri, cari se fac numai în favorul unui element dintre elementele, care locuiesc patria spriginită și apărată de toți, și că cei cari n'au norocirea de a fi Maghiari sûnt ignorați până la estrem, sûnt numai nule după cifra maghiară,

După cât am putut urmărì, ceea ce s'a scris în privința universității a treia în Ungaria, nu este altă îngrigire decât ca universitrtea, care are să se înființeze să fie un centru de maghiarisare.

Revista politică.

Sibiiu, în 8 August.

Ministeriul unguresc a făcut nu de mult un act nou, care a dat de lucru nu numai cercurilor atinse, dară și presei din patrie în cea mai mare parte. Actul privesce disoalverea camerii comerciale din Brașov. Causa oficială a disolverei este, că, după cum zice documentul ministerial, camera s'a opus dispositiunei de a vota o sumă de bani pentru susținerea unei Secuime. Gurile rele însă denaturează causa zicênd, că ministeriul a disolvat camera pentrucă n'a votat suma din cestiune în favorul unui institut, prin care comuna S. Snt. Giorz avea să fie resplătită, căci a ales pe dl ministru president Tisza deputat în dietă.

Inființarea unei a treia universități în Ungaria este discutată de mai multe săptămâni de presa ungurească. Sûnt ziare, cari pledează ca să se înființeze la Seghedin și altele, cari pledează să se înființeze la Pojon. „P. N.“ se teme, că dacă universitatea se va înființa la Pojon, junimea maghiară se va germanisa.

Călătoria principelui Carol în străinătate și visita sa la Ischl n'a încetat de a fi obiectul de discusiune în ziaristica României.

Eată ce zice în privința aceasta „Alegătoriul“:

Suntem sau nu întrați în alianța germană?

— Nu: respund organele noastre oficioase.

— Da; afirmă unele ziare din străinătate.

Unde fi-va adevĕrul?

Are călătoria Suveranului nostru prin țĕrile germane, vre-un scop politic sau nu are.

Același respuns contradictor ni se aduce.

Pe când unii stăruesc într'o negațiune completă, oficiosul „Neue freie Presse“ dela Viena ne spune, că principele Carol al României merge la Ischl spre a cunoasce simțemêntele Austriei și ale Germaniei către țeara sa și spre a afla, dacă poate pune temeiu pe spriginul lor, în casul, când România ar fi inundată, ca la 1877, de către Ruși adăugênd că numai România este antepostul Austro-Ungariei în Orient, aliata sa naturală.

Incă odată nu este în cugetul nostru de a purta nici o acusațiune. Poate că nici ziarul austriac nu este mai bine informat decât noi. Constase face călătoria Suveranului nostru, hrănesc mult nedumirirea publică asupra scopului acestei călătorii.

Plecarea Măriei Sale, fără a lăsa o proclamațiune către țeară, mutismul d-lui Brătianu, ingănările nelămurite ale ziarului d-lui Boierescu, tendențele trădate până acum de guvernul nostru, afirmațiunile unor gazete austriace, toate par'că ar îndemna pe Români să creadă, că este ceva politic în această călătorie.

De altă parte cei ce voiesc a se grăbì cu conclusiunile lor, își zic: Călătoria unui Suveran în străinătate nu este totdeuna un semn de încheieri de alianțe; Vodă-Carol a mai făcut visite pe la capetele încoronate și la

---

FOIȚA.

Dela Sibiiu la Ogna și înderĕt.

(Schiță de călătorie).

(1 Urmare).

Soiul acesta de patrupeți, ori cât de nedelicat este el în viața de toate zilele, are o susceptibilitate nespusă pentru coloarea roșie. El fiind liniscit se turbură când vede roșață. Ei bine! bibola din cestiune venia cum am zis repede. Pe strada prelungită umblă oameni de toată mâna, și fiind și parc în apropiare, umblă și femei și copii din clasele mai bune. O d-nă cu o copiliță de 5—6 ani venia tocmai prin prelungirea stradei, de care vorbirăm. Nici un om de ai „ordinei și siguranței publice“ nu era nici în apropiare, nici în depărtare. Biata domnă poate că avea ceva roșu în toaleta de pe dênsa sau avea presimțiri întemeiate despre manierile bibolilor, destul, că era în mare perplesitate. Stăpânul bibolei venia într'o depărtare oare care în toată flegma, ca și când ar fi toate în cea mai completă ordine.

Ce era de făcut? Cu risic am sărit din trăsură. M'am îndreptat către doamna în perplesitate și, fără de a'i studia toaleta, o am condus în grabă în curtea oficiului comitatens, unde a așteptat până a trecut primejdia întunecată.

Reflectaiu în mine, că a fost bine, că cel puțim curtea oficiului comitatului a fost în apropiare. Dacă lipsia și aceasta, cum lipsesc oamenii ordinei publice în toate locurile, unde este de lipsă presența lor, patrupedul, care ar putè avè și alt drum, în desfrânata lui libertate putea se facă o nefăcută.

În fine am ajuns în strada Morii și am luat-o către moara „Obrejei“. Acì dându-ne de vale din platoul, pe care e situată Cetatea de sus a Sibiiului cu suburbiul iosefin, am coborît în șesul, care se estinde spre meadă noapte până în „Dealul Ognei“ și pe lângă acesta până departe deasupra Ognei. Drumul în care ne aflam acum este drumul, pe care dilegențele postale și private comunicau între Brașov și Viena.

Drumul până la podul Cibinului se străcură printre case și grădini ce, în timpul mai nou s'au cuprins în colectivitatea unei strade. Strada aceasta, mirare, este botezată „Strada-păgânilor“ (Heiden-Gasse), cu toate că este greu de dovedit, dacă pe când esistau păgâni în Transilvania a esistat Sibiiul și dacă a esistat, că tocmai pe acolo vor fi locuit păgânii. Strada numai într'atâta e păgânească astădi, că curgênd un riuleț destul de afund de a se periclita copii într'ênsul, nu este nimica pe de laturile rîulețului, prin ce să se încungiure vre un pericul. Copii din strada aceasta se vede, că au buni ângeri păzitori, cari cu scutul lor suplinesc golul, ce'l lasă autoritatea locală neîndeplinit.

La capetul stradei se deschide piața numită de Români „Têrgul vinului“ și de Nemți „Bauholtz-platz“.

Amêndoue numirile sûnt justificate. Și mai că nu scie omul cui să dea dreptul mai mult, Românilor sau Nemților. Românii au drept a numì piața „Têrgul vinului“ pentrucă toamna aici se vinde vinul cel dulce; eară Nemții au drept a o numì „Piața lemnelor de lucru“ pentrucă tot anul aici se întrunesc, în zilele de târg, Gurenii din Gura-rîului și Oltenii din țeara Oltului și alții cu scânduri, șindile, cu bârne, caferi, lați și alte lemne de lucru. Românii din giur, deși în trecut eschiși până și dela meserii, aici fac de două ori pe fie care săptămână espositiunile lor de industrie în lemn; nu pentru ca să'și arete hărnicia în industrie, ci pentruca să'și agonisească pânea de toate zilele.

Trecem Cibinul, rîul, care a dat numele cel vechiu al Sibiiului și care nume nu s'a putut îngropa nici după ce Hermann, după cum spune tradițiunea a construit cetatea, ce în limba nemțească se numesce după numele lui. Un moșneag bĕtrân spunea adecă în copilăria mea, că pe timpul când a sosit aici coloniștii Sasi, Hermann s'a rugat de Români, să'i dea și lui un locșor pentru sine și pentru soții sei, nu mai mare decât o pele de bibol și ce e o pele de bibol? când e vorba de a mesura locul cu ea. Fără de a se cugeta mult, Românii s'au învoit și i-au dat voie să'și ia loc de o pele de bibol. Hermann însă, om șiret, se pune și taie din pele o curelușă subțire ca ața și

1869. Alianţe se pot încheia şi prin ministri, cum făcu d. Brătianu la Livadia, şi prin representanţi diplomatici.

Deci şi o ipoteză şi alta sûnt cu neputinţă.

Nu ne vom încerca sĕ cântărim, de care parte sûnt mai multe probabilităţi, căci ne este teamă sĕ nu greşim.

Ne mulţămim deocamdată a înregistra deosebitele sgomote, cari ne privesc.

Cât despre ideile noastre le-am arĕtat cetitorilor încă din anul trecut, când cestiunea alianţelor se discuta prin unele cercuri politice dela noi.

În acelaşi obiect ḑice „Timpul“ următoarele:

Ḑiarele austriace şi germane se ocupă de călĕtoria M. Sale la Ischl. „Neue freie Presse“ spune, că domnitorul nostru a întreprins această călĕtorie avênd de scop sĕ cunoască sentimentele Austriei şi Germaniei faţă cu România, şi se afle, dacă se poate bizui pe spriginul lor în casul, când ţeara noastră ar fi din nou ameninţată de întrarea ostirilor rusesci. Foaia vieneză speră, că prinţul României va întimpina doveḑi de amiciţie din partea Austriei pentru ţeara sa; Austria este pentru România o amică, ce nu o va părăsi nici când, pentrucă România înţelege, că interesele sale o consiliază sĕ se apropie de Austria; astfel pe câtă vreme celelalte principate balcanice nu sûnt decât instrumentele Rusiei, „România este ante-postul Austriei în Orient, aliata ei naturală, care întrece pe toţi Slavii din peninsulă prin cultura ei intelectuală“.

Bulgarii sûnt ispitiţi a neliniscì Dobrogea, din care causă România a concentrat şi concentrează încă trupe în acea parte a locului. In Constanţa se zidesc douĕ casarme. O bandă de insurgenţi bulgăresci de o sută de capete se încercă (ca altele mai nainte) a turbura liniştea şi pacea Dobrogei. Regulările române cu care a venit în atingere au stins banda întreagă.

Din London se scrie la „Bohemia“ că eruperea unui resboiu este foarte aproape. Lucrurile se desvoaltă ca în 1877. Nici atunci Turcia nu se putea îndupleca la concesiuni. Şi atunci era vorba de mĕsuri coercitive în comun din partea puterilor, din cari nu s'a ales nimica, ca şi acum. Englitera, Francia, Austria, Germania şi Italia se mulţămesc cu concesiuni de jumetate; nu aşa Rusia. De sigur la cel dintâiu pas, ce puterile 'l vor face înapoi, Rusia va folosì ocasiunea şi va păşì eară pentru libertatea popoarelor balcanice.

Acelaşi coresp. ḑice, că în România ţin eruperea resboiului ca sigură. Un om încreḑut al ţarului sĕ fie înduplecat pe principele Carol la neutralitate înarmată şi sĕ'i fie pus în perspectivă şi doue milioane de ruble ca subsidii. Călĕtoria principelui Carol şi frecările necontenite între clienta Rusiei, Bulgaria, ne face sĕ nu credem partea din urmă a corespond. ḑiarului „Bohemia.“ In Englitera şi anumit în Iria sûnt simptoame de revoluţiune. Şi Indienii de sub stăpânirea engleză dau semne de o mişcare.

In Rusia eară se mişcă nihilistii.

Varietăţi.

* (Domnitoriul României), după o telegramă bucuresceană a foaei oficioase „Die Presse“, a fost numit şef („Innhaber“) al regimentului austriac de infanterie Nr. 6, cercul de intregire Neoplanta. Astfel un regiment austriac va purta de acì încolo numele: „*Carol principele României*“.

* (Înaintări). La rangul de cadeţi au înaintat dintre Români: d d. Alecsandru Rus, Iuliu Bogdan, Iosif Ioanovici, Oscar Cristea, Constantin Murĕşan, George Măcelar, Iulian Brote, Aurel Predovici, Nicolau Băilă, şi Dimitrie Muntean.

* (Principele Carol) dimpreună cu soţia sa doamna Elisaveta au plecat din Ischl — după cum am anunţat deja în numerul trecut al „Tel. Rom.“ — în 15 Aug. n. la 11 oare a. m, călĕtorind cu tren separat preste Ebensee spre Munich. Pe la $^3/_4$11 împĕratul Francisc Iosif în uniformă de mareşal a sosit cu trăsura la hotelul „Bauer“ spre a da părechei princiare române petrecerea până la gară. Imperatul la stânga principelui Carol, apoi principesa Elisaveta cu principesa Ghica şi cu suita oaspeţilor înalţi a[illegible] într un mod foarte călduros îşi luă ḑiua bună dela principele Carol şi soţia sa, căreia 'i sărută şi mâna, şi i a petrecut până pe perron. Până când părechea princiară se suì în vagonul de salon, împĕratul schimbă şi cu suita princiară multe cuvinte amicabile de despărţire. Precis la 11 oare trenul se puse în mişcare. Părechea princiară stând în ferestrile deschise ale cupeului se închinară monarchului, carele stând pe perron, a salutat milităresce, ridicându'şi mâna la pălăria de general.

* (Societatea pentru fondul teatrului român) auḑim, că 'şi va ţinè adunarea generală în 7 Septemvre a. c. aici în Sibiiu, dacă comitetul societăţii se va învoì cu terminul acesta propus de un comitet al inteligenţei române, după cum cetim în „Gaz. Trans.“

* (Zel „patriotic“). Din Arad se telegrafează dto 18 August st. n. lui „Pester Lloyd„ cu ostentaţiune următoarele: „Întru sĕrbarea aniversărei Maiestăţii Sale oraşul nostru ieri seara a fost iluminat sĕrbătoresce. Capela pompierilor au transversat oraşul cu musică; după ce ea a făcut o serenadă înaintea palatului episcopesc, episcopul *Metianu* presentându-se la fereastră a ţinut înaintea mulţimei adunate o cuvêntare *maghiară* şi *foarte patriotică*, care a fost primită cu tunete de *Éljen* pentru regele şi pentru episcopul, provocând pretutindenea bucurie.“

* (Episcopul *Metianu* baron). Auḑim că Il. S. dl episcop a subşternut la ministeriul din Budapesta rugăciunea, a fi înaintat la *baronie* pe basa ordinului „Coroanei de fer,“ ce 'l-a fost primit, precum este cunoscut, pentru diferite merite.

* (*Kossuthismul* sporesce). „*Kelet*“ comunică din Cluj dto. 18 l. c. n.: Generalului Demel, ce locuesce aici în uliţa Turḑii i-au spart ferestrelo cu prilegiul iluminaţiei de ieri. Generalul adecă şi-a decorat balcoanele sale numai cu steaguri *austriace...*“ Oare unde se vor oprì „patrioţii“?!

* (Trenul accelerat). Nr. 1 şi 2 din 20 Aug. n. începênd se va oprì pe o minută la staţiunea „Gyeres“.

* (Institutul alienaţilor) din Sibiiu a primit de administrator pe dl Kovats Albert, fost oficial la direcţiunea catastrală.

* (Sasinucis) pentru defraudare secretarul căilor ferate de stat ung. dl Rudolf Debrecenyi din Pesta. Acesta adecă s'a smuls din mânile poliţiei, care era s'ĕl încuie pentru defraudări mari, şi s'a aruncat din al 3-lea etagiu jos în curte, unde ajun[illegible]

* (Bătaia orbilor) se bătură în 16 Aug. n. în ḑiua mare pe stradele Budapestei doi redactori unguresci şi adecă: renumitul Verhovay, redactorul jurnalului „Függetlenség“ şi Ludovic Bartak, redactorul jurnalului „Bolond Istok“. Tot semne de cultură!

---

cu curelusa din pelea de bibol cuprinde locul pe care stă astăḑi cetatea, carea cum am ḑis, oamenii lui o au numit după numele lui: Hermannstadt, pe când Românii au remas pe lângă numirea veche a Sibiiului.

Îndată dincolo de rîu la stânga este un cimeteriu vechiu părăsit, în care se înmormênteză, protestanţi mai seraci şi are oare care raţiune aceasta. Ce? bietii bogaţi şi în mormênt sĕ fie molestaţi de pĕcătoşii de seraci? Ear' la dreapta, ceva mai înainte, este cimeteriul romano-catolicilor, regulat şi grigit cu scumpĕtate, încât dacă trupurile celor înmormêntaţi ar avè simţiri, cu plăcere ar odichnì în mormintele lor.

O mică sucitură a drumului şi călĕtoriul trece lăsând la stânga biserica greco-catolică din suburbiul „Porţii-Turnului“. La fundul altariului acestei biserici, despre drum, zac îngropate resturile pămêntesci a le lui Alesandru Papiu Ilarian, tribunul poporului din 1848—1849 şi mai târḑiu ministru în România. Încordarea prea intensivă a spiritului 'i-a atras o boală psichică, care l'a adus în casa alienaţilor din Sibiiu, unde a şi murit.

El fu înmormêntat unde am ḑis. Însĕ măcar că sûnt doi ani trecuţi dela înmormêntare, mormêntul lui încă nu este însemnat cu vreun monument, ca călĕtoriul sĕ scie, unde reposatul 'şi a aflat repausul etern. (Va urma.)

Ca să îndatoreze pe arendaşul moşiei, un grădinar îi aducea în toate cât un coş de verḑeţuri şi zarzavaturi.

De ce tetrudesci atât, ḑise, de politeţă, arendaşul, într'o dimineaţă pe când grădinarul îi presenta un coş cu varză roşie.

Avem atât de multă d-le în cât o dăm voios boilor.

Intr'un salon, se vorbesce despre La Fontaine.

Cunoasceţi pe La Fontaine, d-nă? întrebă un tinĕr pe o preţioasă ridiculă.

Dacă'l cunosc? respunse acesta cu un ton superb.... Intr'această familie şi amea, a esistat d-le mai multe alianţe...

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Genesa evangeliilor.

(Studiu biblic).

Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. Ioan 5, 39.

(16 Urmare).

D. *Evangelia după Ioan.*

(Urmare).

b) Neesactităţile istorice şi geografice. Din 11, 49 seqq. şi 18, 13 seqq. susţine critica, Evangelistul de o parte dovedesce, că consideră Archieria analoagă cu consulatul la Romani, de alta este în contraḑicere cu Iosephus Antt, XVII, 2, 2. 4, 3. din care se vede, că Caiafa a fost Archiereu peste un deceniu, şi în sfîrşit, că prelângă Caiafa, ca Archiereu al anului aceluia, se vorbesce de „Archierei“ — ceea ce este neistoric.

Mai departe, că Evangelistul arată necunoscinţe geografice, punênd Botezul în Betania şi amintind de un oraş „Sichar“ care n'a esistat. Aceste date neesacte dovedesc, că nu sûnt scrise de Iudei, învetăcei ai lui Iisus, prin urmare nu sûnt scrise de Ioan, ci de un străin, carele n'a cunoscut esact nici starea socială religioasă a Iudeilor şi nici ţinuturile în cari s'ar fi întîmplat evenementele descrise.

Pretinsa neistoricitate nu urmează din aceea ce scrie Ioan, ci din tendenţiositatea criticei, carea a şi renunţat la acest argument [9]) căci:

a) Ioan, când ḑice la 11, 13 despre Caiafa ἀρχιερεὺς ὢν του ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, accentuează anul, în carele Iisus s'a adus jertfă prin sanctiunea archierească, şi nu eschide archieria de mai târḑiu a lui Caiafa, precum nu eschide nici pe cea de mai înainte şi precum nu presupune schimbarea archieriei din an în an. Ioan, ca şi ceialalţi Evangelişti a sciut mai departe, că în mod oficios era numai un archiereu. Şi cu toate aceste ca şi ceialalţi [10]) ne vorbesce de „Archierei“. Nu că doară Archierei ca atari ar fi fost de odată mai mulţi în oficiu (Ana, Caiafa şi Alesandru [11]), ci unul în funcţiune, alţii cu titula şi dreptul de membrii naturali ai Sinedriului [12]). Precum se vede, Evangelistul dovedesce din contră esacte cunoscinţe istorice.

Pretinsele neesactităţi geografice încă nu sûnt mai temeinice de cât cele istorice. Varianta Βηθαβαρᾶ în 1, 28. este adeverat o avem de la Origen, carele s'a simţit în drept a o pune în loc de Βηθανία. Dar dacă Origen în călĕtoria sa n'a aflat Βηθανία, ci în locul ei a creḑut că a dat peste Βηθαβαρᾶ încă nu urmează, că Βηθανία n'a esistat. Resbelul judeoroman a putut nimicí cu totul acest sat, în locul sau în apropierea căruia să se fi ridicat Betabara. Ba se poate ca acest sat să fi purtat doue nume aproape de acelaşi înţeles [13]), din cari unul, Betania să fi eşit din us în decursul timpului. Togmai ca cetitoriul să nu confunde această Betanie cu cea de lângă Ierusalim, Evangelistul o circumscrie cu πέραν Τοῦ Ἰορδάνου.

Tot aşa stă lucrul şi cu Sichar, care pe acel timp a fost probabil numele vechei Sichem. — Dacă noi, din lipsa datelor la scriitorii profani, nu suntem în stare să cunoascem topografia descrisă de s. scriptură, urmează oare că s. scriptură ne spune neadeveruri? Şi de ací apoi se poate conchide la neautenticitatea ei?!

Dar, continuă critica negativă:

c) Evangelia este în contraḑicere cu Sinopticii. Încă Bretschneider C. G. [14]) la 1820 a păşit cu acest argument, susţinend că: Icoana lui Iisus după Evangelia a patra este cu totul deosebită de cea dela Sinoptici, din compararea cuvîntărilor lui Iisus după Ioan şi Sinoptici, se vede că Sinopticii reproduc cuvîntările autentice ale lui Iisus, pre când după cum le aflăm la Ioan, ca curat dogmutice şi metafisice (es. cap. 17), în cari ne vorbesce Iisus, ci Ioan le pune în gura lui Iisus — sunt improbabile şi imposibile. Aceste considerante, deşi în urma contracriticelor de Lücke, Usteri, Weber ş. a. Bretschneider le-a retras încă la 1824, şi astăḑi după un lung proces de desvoltare se consideră ca cel mai puternic argument contra autenticităţei acestei Evangelii.

Însemnătatea acestui argument ne îndreptĕţesce să-l tractăm ceva mai pe larg:

a) Espunerea istorică. Cel ce a cetit numaî fugitiv această Evangelie recunoase, că ea presupune cunoascerea celorlalte trei, ba că fără de ele în multe părţi este neînţeleasă.

---

[9]) Klein, op. cit. pg. 113.

[10]) Mat. 26, 59. 27, 6. 20 ş. a. Marcu 14, 1. 55. 15, 2. ş. a. Luca 3, 2—22, 52. 66 ş. a.

[11]) Fapt. app. 4, 6.

[12]) Dela Irod cel mare Archieria a încetat a fi dată pe viaţă. El, şi după dînsul următorii sei şi Romanii puneau şi depuneau Archierei după plac. Archiereii depuşi îşi păstrau titula şi dreptul de vot în Sinedriu. Confer: Schürer &. Die Hohen — priester im N. 5. în „Stud. u. Kritik“ din 1872 fasc. 4.

[13]) După etimologie beth-ania-casă, loc pentru corăbii, — beth-abara-casă, loc pentru debarcare, vad.

[14]) Probabiliade Evang. et epp. Ioannis etc. Lipsiae 1820. pg. 30—45.

Acest fapt îl esploatează susţinênd, că autorul acestei Evangelii este pendent de Sinoptici, pre cari i-a prelucrat spre a da la lumină un roman — ca bună oară Renan în ḑilele noastre.

O afirmare mai netemeinică ca aceasta nici că se poate cugeta. Evangelistul nu prelucră materialul espus de Sinoptici, căci materialul espus de dînsul este cu totul independent de cel de la Sinoptici, prin urmare nu atîrnă de ei, ci îi completează. El nu deneagă adeverul cuprins în espunerile sinoptice, ci'l confirmă, togmai îndreptându-ne în mod indirect la acele scrieri, pe cari el le presupune cunoscute. Unde însă consună în materie, nu avem să recurgem la pendenţa de Sinoptici, ci la pendenţa de adeverul istoric. Căci este una şi aceeaşi istorie pe carea o scriu cu toţii. Cumcă Evangelistul n'a prelucrat espunerile Sinopticilor, punênd în locul scrierilor lor pe a sa, ci aceea ce istorisesce, istorisesce în circuitul, sau doară mai bine, terenul istoric al Sinopticilor, a căror istorisire o confirmă, ne dovedesce însuşi Evangelistul atât în general la 20, 30. 21, 25. şi espunerea unui şir de evenemente neistorisite de Sinoptici, cât şi în special prin următoarele: *2, 12* „s'a pogorît la Capernaum şi n'a remas acolo multe ḑile“ prin care notiţa ne îndreaptă la petrecerea mai îndelungată a lui Iisus în Capernaum, după cum ne istorisesc Sinopticii, pe carea însă Evangelia aceasta o retace; asemenea *3, 24* „Ioan încă nu era închis în temniţă“ presupune, că cetitorii nu au cunoscinţă despre prinderea şi decapitarea Botezătoriului — din referadele Sinopticilor, — aretând tot o dată, că aceea ce a istorisit el până ací, s'a întîmplat în ainte de păşirea lui Iisus în activitatea galileică, pe carea o descriu Sinopticii. Prin urmare după notiţa citată din Evangelia a patra, această Evangelie în loc să înlocuească pe Sinoptici, îi întregesce confirmându'i. Peste tot activitatea galileică, descrisă de Sinoptici, Ioan o presupune cunoscută şi mai pe sus de ori ce îndoială. Aceasta se vede din 6, 1. 7, 1. Notiţa din 6, 2. „îi urma însă multe cete, fiind că vedeau semnele ce le făcea la cei bolnavi,“ după cum ne arată şi imperfectul, ne transpune în un tîmp mai îndelungat de activitate galileică, activitate, repeţim, descrisă de Sinoptici, pe carea Ioan nu o espune, dar togmai indigitându-o o confirmă. În chipul acesta am puté să mergem cu scrutările şi combinările pagini întregi. Cele citate credem însă a fi de ajuns spre a ne convinge despre independenţa dela Sinoptici a Evangeliei a patra. (Va urma).

Îndreptare. In nrul 90 art: „Din comitatul Severinului.“ In întroducere la începutul pasagiului al 5-lea e a se cetì în loc „Am vḑut scoalele poporale din Caransebeş disolvate“: Am vḑut scoalele poporale respective desparţemêntele române disolvate“.

La începutul Nrul II în loc de „Nu se poate constata“ să se rectifice: „Nu se poate contesta“.

In al 2-lea pasagiu din Nrl III în loc de Comitatul Severinului care, deşi însemnătatea lui nu prea este importantă“ să se rectfice: Comitatul Severinului, care, deşi însemnătatea lui *agricolă* nu prea este importantă“ etc.

Economic.

Sibiiu 17 August n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.60—8.60; grâu sécăreţ fl. 6.10—7.10; sécară fl. 5.10--5.50; Orz fl. 4.20--4.60; Ovĕs fl. 2.60--3. Cucuruz fl. 4.60—5; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.10--1.30; Semênţă decânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 6.50—7.50; Linte fl. 11.—12; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.50; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 32—35; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Sĕu de luminări fl. 23—25; Lumînări de sĕu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.— Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 36—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; oauĕ 10 de 20 cr.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitaţiuni: în 24 August imob. lui Frideric Sporer şi soţi în Sighişoara (judec. cerc.); în 26 Aug. imob. lui Ioan Moise în Branişca; în 20 Sept. şi 20 Oct. imob. lui Ioan Furca în Cerna-Cristur (trib. Deva); în 31 Aug. imob. masei concursnale a lui Ludovic Ruş şi soţi în Braşov (trib.); în 16 Sept. şi 20 Oct. imob. lui George şi Anna Oliginar în Feldioara (trib. Braşov); în 9 Sept. şi 9 Oct. imob. lui Nicolae Tăbac. în Ocloşul mare (trib. Deva); în 20 Sept. imob. lui Gruzda în Mădăras (trib. Mar. Oşorhei); în 9 Oct. şi 9 Noemvre. imob. lui Adam Vas în Ţeghe (judec. cerc. Gherla); în 31 Aug. şi 30 Sept. imob. lui Simion Moldovan în Topliţa (judec. cerc. Reghen); în 22 Sept. şi 23 Oct. imob.lui Niculae Hathazi în Etfalva (judec. cerc. Sângiors); în 31 Aug. imob. lui Ioan Hendel în Braşov (trib.).

Bursa de Viena şi Pesta

din 19 August 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	109.15	109.05
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	82.90	83.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	98.76	99.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	87.75	87.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.25	125.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	94.50	94.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	93.50	93—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	93.50	93.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93.—	93.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	93.—	92.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	94.—	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.65	72.75
Datorie de stat în argint	73.65	73.50
Renta de aur austriacă	87.80	87.75
Sorţi de stat dela 1860	132.—	132.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	831.—	829.—
Acţiuni de credit austr.	254.75	273.70
Acţiuni de bancă de credit ung.	273.60	253.50
Sorţi unguresci cu premii	111.75	111.50
Sorţi de regularea Tisei	109.60	109.65
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.54	5.54
Napoleon	9.35	9.35
100 marce nemţesci	57.75	57.75
London (pe poliţa de trei luni)	117.70	117.65

Nr. 179—1880. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala română confesională gr. or. din Cojocna, protopresbiteratul Clujului, se escrie concurs până la 14 Septemvre 1880 st. v. inclusive.

Venitele împreunate cu acest post sûnt:

1. Cuartir liber în edificiul scolar fără podul întreg, care se folosesce de măgăzin pentru bucatele parochiei şi neputânduse subarênda acest cuartir fără învoirea comitetului;

2. folosirea a 6 jugere 1500 orgii□ arătoriu şi 2 jugere 200 orgii fênaţ;

3. folosinţa unei grădini de lângă scoala gr. or. şi a alteia de lângă scoala gr. catolică, care are a o îngrădì cu gard viu;

4. În bani gata 160 fl. prin repartiţiune dela popor şi anume 100 fl. pentru scolarii ordinari, 40 fl. pentru repetenţi şi 20 pentru scolarii adulţi.

Pământurile de sub nr. 2 le folosesce pentru a instrua toată tinerimea în cântări bisericesci, a cânta cu ea în chor la biserică şi la cas de lipsă a suplinì şi pe cantor.

Dela concurenţi se cere:

a) Sĕ fie Român de naţionalitate şi de religiunea gr. or.

b) Sĕ producă testimoniu, că a absolvat pedagogia în oare care institut pedagogic gr. or.

c) Sĕ producă testimoniu despre purtarea lor politică şi morală;

d) Că avênd talent de cântat sĕ producă atestatul prescris în „Stat. org.“ §. 23. p. 12.

Concurenţii au a se adresa cu recursele lor instruite conform „Stat. organic“ şi regulamentului congresual până la terminul de sus oficiului protopresbiteral român gr. or. al Clujului în Cluj.

Comitetul parochial român gr. or. din Cojocna.

Dat Cojocna, 3 August 1880.

În conţelegere cu ofic. ppresbiteral român gr. or. al Clujului.

Teodor Ciortea m. p.,
paroch şi preşed. comit.

Alesandru Nemeş m. p.,
notariu.

Nr. 179. 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei vacante de învĕţător în comuna Sebeşel se escrie concurs până la 14 Septemvre 1880 st. v. pe când va fi şi alegerea.

Salariul învĕţătoresc este 100 fl. v. a. un stingin de lemne şi cortel în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa această staţiune au sĕ-şi astearnă rugările înzestrate cu toate documentele prescrise de „Stat. org.“ şi regulamentul congresual provisoriu din 1878 oficiului protopresbiteral în Sebeş până la sus numitul termin.

Sebeşel în 1 August, 1880.

In conţelegere cu D. protopresbiter concernent:

Comitetul parochial.

Nr. 12. 1—3

CONCURS.

Dechiarându-se de vacant postul de învĕţător la scoala cofesională poporală din parochia Şibotului, prin conclusul comitetului parochial ddto 6 Iulie Nr. 12 1880 pentru ocuparea aceluia se escrie concurs cu terminul până la 15 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

200 fl. v. a. salariu fics din cassa alodială a comunei Şibot, 5 stângini de lemne pentru încălḑirea scoalei şi a odaei, în care locuiesce învĕţătoriul gratuit.

Doritorii de a concura la această staţiune au sĕ-şi aştearnă petiţiunile lor instruite pre lângă documentele obicinuite şi cu testimoniul de cualificaţiune la onor. oficiu protopresbiteral gr. or. al Orăştiei ca inspectorul districtual de scoale până la terminul aretat mai sus.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în Şibot, la 6 Iulie 1880.

In conţelegere cu d. protopresbiter concernent:

Ioan Armean m. p.,
paroch ca preşedinte.

Nr. 159. 1—3

CONCURS.

La scoala confesională gr. or. din comuna Bozu în protopresbiteratul Iliei murĕşane devenind vacant postul de învĕţătoriu, pentru ocuparea acestuia sĕ escrie prin aceasta concurs cu termin până la 6 Septemvre st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual 100 fl. v. a.
2. 60 ferdele cucuruz în boambe,
3. folosirea grădinei scolare,
4. cuartir liber în edificiul scoalei şi
5. 4 orgii de lemne de încălḑit,

din aceste sĕ se încălḑască şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post vor avè a'şi adresa suplicele lor instruite în sensul „Stat. org.“ şi a regulamentului congresual dela 1878 la subscrisul până la terminul de sus; concurenţii sĕ aibă cunoscinţă şi despre limba maghiară şi sĕ fie cântăreţi buni.

Gurasada. 4 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu, m. p.
adm. prot.

Nr. 22—1880. 1—3

CONCURS.

La scoala normală capitală gr. or. din Rĕşinari a devenit un post de învĕţătoriu vacant. Pentru întregirea acestuia se deschide concurs până în 5 Septemvre st. v. a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Un salariu anual de 350 fl. v. a. plătibil în rate lunare anticipative.

2. Relut pentru cuartir şi lemne 60 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ'şi astearnă petiţiunile lor până la terminul prefipt comitetului parochial prelângă care sĕ dovedească;

a) că sûnt de religiunea gr. or.;

b) că au absolvat cel puţin gimnasiul inferior şi cursul pedagogico-teologic cu succes bun;

c) sĕ producă atestat despre depunerea esamenului de cualificaţiune învĕţătorească;

d) cei ce vor dovedì, că au absolvat clase mai multe şi au şi pracsă învĕţătorească se vor preferì.

Invĕţătoriul devenit ales va servì în primul an în mod provisoriu de probă; mai departe el va fi datoriu a ţinè dumineca şi sĕrbătoarea în rênd cu ceialalţi învĕţători de aici câte o strană în biserică; de aceea se cere ca el sĕ scie cântările şi tipicul bisericesc.

Cei ce doresc a concura la acest post sĕ aibă cualificaţiunea recerută pentru învĕţătorii de scoala capitală, şi vor fi datori a se presenta până la finea concursului aici la Rĕşinari, şi a cânta în biserică, pentru a li se cunoasce desteritatea în tipic şi cântările bisericesci.

Concurentul, carele va dovedì cualificaţiunea de a putè propune sistematic cântările corale cu elevii scolari, are încă o remuneraţiune anuală de 100 fl. v. a.

Rĕşinari din şedinţa comitetului parochial gr. or. ţinută la 3 Aug. a. c.

In conţelegere cu părintele administrator protopresbiteral tractual.

Comitetul parochial.

Nr. 110. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc dela scoala confesională gr. or. din comuna Balomir, ppresbiteratul Orăştiei prin aceasta se escrie concurs până la 8-a Septemvre a. c. st. v. în care ḑi se va ţinè şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual statorit cu 160 fl. valuta austriacă.

2. Cortel natural cu grădină ½ jug.

3. 5 Orgii lemne din care se va încălḑì şi scoala.

Concurenţii au prelângă aşternerea documentelor de cualificaţiune pentru cariera învĕţătorească a documenta, că sciu barem două limbi din limbile patriei recunoscute, şi că sûnt deprinşi în cântările bisericeşci şi vor avè a se presenta cel puţin odată în biserică înainte de alegere.

Doritorii de a ocupa acest post vor trimite suplicele lor instruite în sensul stat. org. la oficiul propresbiteral al Orăştiei până la terminul susarĕtat.

Dat în şedinţa comitetului parochial Balomir 10 Iulie 1880.

Nicolau Suciu, m. p.,
paroch şi preşedinte al comit. parochial.

In conţelegere cu protopresbiterul *Nicolau Popoviciu.*

Nr. 115. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a 2 posturi de învĕţători la scoala rom. gr. or. din comuna Vinerea (Felkenyér) cu aceasta se escrie concurs până la 7 Septemvre 1880.

Emolumentele sûnt:

1. Pentru cel din clasa I-a leafă anuală 155 fl. v. a. din fondul scolar;

2. Pentru cel din clasa II-a leată anuală 250 fl. v. a. din cassa alodială. Pentru ambii învĕţători cortel liber, lemne de încălḑit pentru scoală şi învĕţători câte 5 orgii, şi grădină de legumi.

Doritorii de a ocupa unul sau celalalt post învĕţătoresc sĕ'şi trimită cererile sale instruite în sensul „stat. org.“ şi legilor scolare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Orăştiei până la suscrisul termin.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. dela Vinerea, ţinută în 29 Iunie 1880.

În conţelegere cu d. protopresbiter concernent:

Ioan Mihu m./p., preşedinte. **Daniil Păcurariu** m./p., paroch şi notariu ad-hoc.

Nr. 203. 3—3

CONCURS.

Devenind vacante 2 posturi de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Betlean se escrie concurs cu termin până la 8 Septemvre a. c. st. v. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Pentru postul învĕţătoriului secundar 100 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei, şi cinsprĕḑece fl. pentru lemne, care se va solvì în 4 rate anticipative din alodiul comunal.

2. Pentru postul învĕţătoriului primar 250 fl. v. a., cuartir liber în edificiul scoalei, apoi pentru lemne de foc 15 fl., care se vor solvì anticipative în 4 rate din fondul scoalei, cum şi o bucată de grădină pentru legume, de 40 metri pentru ambii învĕţători în grădina scoalei.

Dela concurenţi se cere, ca învĕţătoriul primariu sĕ aibă cel puţin 4 clase gimnasiale, sĕ scie limbile patriei, sĕ scie cântările bisericesci, producênd şi atestat de cualificaţiune.

Doritorii de a ocupa posturile aceste au de a'şi asterne suplicile lor instruite în sensul „statutului organic“ şi al dispositiunilor sinodale din anul 1873 la dl protopresbiter Petru Popescu în Făgăraş; notându-se că aleşii vor avè a conduce şi strana dreaptă în biserică cu elevii în toate duminecile şi sĕrbătorile cântările bisericesci, ear' mai nainte de alegere sĕ se presenteze în biserică înaintea poporului în vre-o sĕrbătoare sau Duminecă.

Betlean, 27 Iulie 1880.

În conţelegere cu dl ppresbiter tractual.

Ioan Bârsan m. p., paroch şi preşed. comit. par.

Nr. 147. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Rîpa înferioară, ppresbiteratul Turdei superioare, se escrie concurs cu terminul până la 31 August a. c.

Emolumentele sûnt:

1. 120 fl. v. a. salariu anual.
2. Cuartir liber în locuinţa scoalei.

Doritorii de a ocupa această staţiune au a'şi substerne suplicile lor, instruite cu documentele prescrise de stat. org. şi regulamentul provisor din anul 1878 oficiului ppresbrteral gr. or. al tractului Turda superioară în Deda până la terminul indicat.

Deda în 15 Iulie 1880.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Popescu, m. p., adm. prot.

Nr. 100. 3—3

CONCURS.

Pentru ştaţiunea de învĕţătoriu în clasa a II-a la scoala confesională gr. or. din Gura-riului, se escrie concurs cu terminul până la 31 August st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

a) Un salariu anual de 300 fl. v. a. care se solvesce din casa alodială în rate trimestrale.

b) Cortel liber în edificiul scoalei; — şi

c) lemne de foc 5 orgii□, din cari are a se încălḑì şi classa respectivă.

Doritorii de a ocupa această staţiune 'şi vor adresa suplicele lor în terminul sus statorit la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului I. instruite în sensul „Stat. org.“ şi a dispositiunilor sinodale din anul 1873 avênd a dovedì, că au absolvat cel puţin 5 clase gimnasiale sau reale.

Se notează, că alesul învĕţătoriu din această clasă va avè sĕ ţină şi prelegerile în scoala de repetiţie şi strana de cântăreţ în biserică.

De aceea va fi bine sĕ se presenteze în vre o Duminecă în biserică pentru de a dovedì desteritatea în cântări.

Gura-riului, 24 Iulie 1880.

În conţelegere cu Of. ppresbiteral.

Comitetul parochial:

Ioachim Muntean, paroch şi preşed. com. par.

Nr. 157. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă bolnăviciosul paroch Mihail Fulea în parochia de clasa a III-a din Săcel, ppresbiteratul Turḑii superioare, în urma înaltei încuviinţări consistoriale din 12 Iunie a. c. Nr. 1914. B. se escrie concurs cu terminul până la 31 August anului curent.

Emolumentele sûnt:

1. Casă parochială cu edificiile economice şi grădină.
2. Folosirea a doue cimiterii.
3. Porţiunea canonică: agru de 40 ferdele sĕmĕnătură de toamnă şi fênaţ de 22 carĕ de fên şi 4 carĕ de otavă.
4. Dela 150 familii câte un puiu de găină.
5. Tot dela 150 familii câte o ḑi de lucru cu palma.
6. Lemne de foc din pădurea bisericească.
7. Venitele stolare usuate.

Toate venitele parochiale computate în bani dau suma anuală de 421 fl. v. a. dintre cari una a treia parte este a fiitorului capelan, cu escepţiunea celor cuprinse sub ptc 1. cari până la moartea parochului actual remân în folosinţa aceluia.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ-şi astearnă petiţiunile lor, provedute cu documentele prescrise de stat. org. şi regulamentul congr. pentru parochii din anul 1878, oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Turda superioară în Deda până la terminul de mai sus.

Deda în 11 Iulie 1880.

In conţelegere cu comitetul parochial

Ioan Popescu, m. p., adm. prot.

La Nrul consis. 2111 B. 3—3

CONCURS.

După ce în urma concursului pentru întregirea parochiei „Murĕş-Sângiors“ în protopresbiteratul Murĕş-Oşorheiului publicat în „Tel. Rom.“ nrii 4, 5 şi 6 din an. 1880 nu s'a însinuat nici un concurent: aşa în urma ordinaţiunii consistoriale din 15 Iulie a. c. Nr. 2111. B. prin aceasta se lungesce terminul pentru întrarea concurselor la această parochie până la 1 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt tot cele publicate în concursul din Nrii 4, 5, şi 6 ai „Tel. Rom.“ ear' concursele sûnt a se asterne P. O. domn pprotopresbiter Parteniu Trombitaş de Bethlen în M. Oşorheiu până la terminul arĕtat.

Murĕş-Sângiors, 30 Iulie 1880.

Comitetul parochial.

Nr. 231. 3—3

CONCURS.

În urma părinteştei încuviinţări consistoriale de sub Nr. 3113 a. tr. pentru parochia de a III-a clasă Nocrichiu se escrie concurs de capelan parochial pe terminul dela datul de faţă până la 31 August 1880.

Emolumentele sûnt:

1. Locuinţă mobilată şi încălḑită în odăile părintelui paroch actual.
2. A treia parte din venitele porţiunei canonice stătătoare preste tot din pămênt arătoriu şi de fênaţ din 17 jugere.
3. A treia parte din venitele stolare dela 70 familii şi tot dela atâtea familii a treia parte ḑile de lucru, care împreună vor aduce un venit anual de 100 fl. v. a.

Doritorii de a concurge la acest post de capelan vor avè a'şi aşterne petiţiunile lor instruate după prescrisele statutului organic §. 13 şi a dispositiunilor congresuale la subscrisul oficiu ppresbiteral, avênd mai nainte a se înţelege cu parochul parochiei sus amintite.

Nocrichiu în 12 Iulie 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Grigoriu Maier m. p., adm. prot.

CONCURS.

În anul scolastisc 1880/1 au de a se împărţì şese stipendii a 120 fl. pe an la scolari din scoala agronomică din Mediaş.

La stipendiile aceste, şi încă pe durata întregului timp de studii, pot aspira astfel de scolari, cari:

1, sûnt de origine din vre-o comună a istoricului fund regiu şi cari se vor primì în scoala agronomică dela Mediaş;

2, vor produce o legitimare despre purtarea lor nemaculată;

3, între mai mulţi egali în demnitate vor fi recunoscuţi, că au mai multă lipsă de a fi stipendiaţi.

Pentru păstrarea stipendiului se recere un atestat dela directorul scoalei agronomice despre sporiul cel bun în studii făcut de stipendiat, aşa încât stipendiul înceată îndată, ce lipsesce condiţiunea aceasta.

Presupunênd capacitatea recerută stipendiile se confer fără considerare la religiune şi naţionalitate.

Petiţiunile instruite cu atestatele corespunḑĕtoare au a se înainta aici cel mult până la 11 Septemvre a. c.

Sibiiu, 9 August 1880.

Oficiul central al universităţii săsesci.

CONCURS.

Două stipendii de câte 200 fl. sûnt de împărţit între tineri de pe fostul fund regiu şi în prima linie din Scaunele de mai nainte al Mercurei şi Nocrichiului, sau din locurile principale a le acesfora, dacă vor fi meseriaşi şi dacă după putinţă au absolvat un gimnasiu inferior sau o scoală reală inferioară, ori o scoală capitală, poporală, la toată întêmplarea dacă vor fi cercetat şi absolvat cu succes bun vre-o scoală industrială dintre cele spriginite de universitate şi se vor obliga a petrece un an în străinătate pentru a se cualifica în specialitatea sa în practică şi în teorie.

Condiţiunile conferirei, afară de cele de mai sus:

a) presentarea testimoniilor scolastice cu cualificaţiune bună;

b) dovadă despre serăcia concurentului prin atestat oficial.

Stipendiele se plătesc jumĕtate îndată după obţinere, eară ceealaltă jumĕtate şese luni mai târḑiu. Junii stipendiaţi sûnt datori a alătura lângă petiţiunea pentru jumĕtatea a doua: atestatele ce şi le-au procurat despre lucru, precum şi un raport scurt despre timpul şi locul, unde au lucrat şi despre esperienţele ce le vor fi făcut în meserii.

Un astfel de raport se asteaptă dela stipendiat şi după ce se va fi întors în ţeară.

Concurse instruite cuviincios au a se asterne aici cel mult până în 15 Septemvre a. c.

Sibiiu, 10 August 1880.

Oficiul central al universităţii săsesci.

3—3

Publicare de licitaţiune!

Comuna bisericească gr. or. din Rĕşnov după ce 'şi-a primit aprobările necesare dela autorităţile mai înalte competente, — în ḑiua de **17/29 August 1880** la **10 oare** a. m. va vinde prin licitaţiune verbală publică, **pădurea de fag** de pe muntele bisericei Baiu sau Diham aflător în România districtul Prahova.

Condiţiunile de licitare precum şi alte esplicări se pot căpĕta şi respective vedè în scoala română de aici, unde se va ţinè şi licitaţiunea.

Rĕşnov în 20 Iulie 1880.

[50] 1—3 **Comitetul parochial.**

Doctor universae medicinae

Henric König,

medic practic şi specialist în obstetricale (de a le moşitului) **şi boale de a le femeilor** în

Sibiiu, în *strada Morii Nr. 27.*

Ordinează în fie-care ḑi dela 3—6 oare după ameaḑi. [47] 4—4

Neoplanta.
1875.
Medalie de argint.

Seghedin.
1876.
Medalie pentru merite.

CLOPOTE

DE TOATĂ MĂRIMEA

pe lângă hotărîrea prealabilă a sunetelor lor.

Cu deosebire recomandă **clopotele găurite,** inventate de dênsul, a căror sunet este mai adânc decât acelor de construcţiunea vechie şi care, fiind de 100 punţi, sûnt asemenea celor de 140 punţi de construcţiunea vechie.

Se află totdeauna în deposit clopote, dela mărimea cea mai mică până la 50 chilogr., precum şi de **proasce portative** şi **de mână.**

Se recomandă pentru comande cât de multe

[43] 4—12 **Antonie Novotny** în Timişoara.

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 94. Sibiiu, Marți 12 August 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 11 August.

Între ziarele din *Bucuresci* se ocupă „Telegraful“ într'un articul remarcabil și de noi. Articulul conține pe lângă unele reflesiuni la adresa atitudinei Românilor dela 1866 încoace și unele reflesiuni la un articul al oficiosului din Budapesta „Pester Lloyd“ numit.

Reproducênd acel articul după ziarul bucurestean, voim să afle și publicul nostru cetitoriu din monarchia austro-ungurească, cari sûnt acolo în anumite cercuri politice vederile despre situațiunea noastră politică și despre raporturile dintre Cis- și Translaitania. La aceste din urmă din partene reflectăm până una altă, că încât privesce „cheia și lada“ n'a fost împărțite cum se ține în articul, căci guvernele din Budapesta au esercitat, mulțămită șovăirilor celor din Cislaitania, o influență foarte intensivă asupra Cislaitaniei și asupra politicei esterne a monarchiei. Ceea ce se petrece astăzi dincolo de Laita este un operat nedeterminat. Cercurile politice, cari aparțin guvernelor, ce s'au succes până acum în Ungaria, păstrează o atitudine binișor pasivă față cu încercările lui Taaffe în Cislaitania. Atitudinea aceasta esplică îndrăsneala stângei estreme, care ia dimensiuni crescătoare în Ungaria. Persevera-vor cei din Ungaria în atitudinea aceasta? Nu se scie. Va atêrna foarte mult dela puterea influențelor esterne, va să ție, dela posițiunea monarchiei în concertul puterilor mari.

Premițênd aceste dăm loc articulului „Telegrafului“:

Este cât va timp, de când provocați de mai multe ziare unguresci, am scris un articol, în care ne ocupam de frații nostri de peste Carpați. El a fost reprodus de mai multe ziare române de acolo, de unele fără nici un comentariu, ear de altele cu un fel de plângere, că presa de aici nu se ocupă de Românii de peste Carpați. Din contra, durerile lor n'au găsit nicăiri un ecou mai călduros ca în presa de aici, și mai cu deosebire în cea liberală. Noi în special, n'am lăsat să treacă nici o ocasiune fără a ține cuvêntul nostru, mai ales când a fost vorba de-a arăta Ungurilor greșita linie de conduită, ce au adoptat față cu Românii, aruncați . . . . . subt coroana sântului Ștefan.

Dar earăși nu trebue ca Românii, cari au făcut la 1866 greșala de-a primì să fie trecuți subt Unguri ca o turmă de oi, cari au încuragiat apoi pe Maghiari, prin atitudinea lor nepăsătoare, să le dea tot felul de lovituri până și în instituțiunile lor naționale și cari n'au găsit de cuviință ca Boemii, în timpi normali, ear nu anormali ca la 1866, să se agite spre a arăta Maghiarilor până unde trebue se meargă cu aroganța lor; nu trebue, ținem, ca Românii de peste Carpați să acuse presa de aici că nu'i susține, pe cât timp ei stau cu brațele încrucișate.

Spre a vorbì însă astăzi și mai românesce, trebue se declarăm, că noi facem o mare deosebire între monarchia austriacă și Ungaria propriu ținsă, pe care continuăm a o privì ca o provință a Austriei, cu tot pactul dualistic . . . . . Adevĕrul este, că trebue să fie cineva Maghiar și fanfaron ca dênșii spre a face așa cas mare de situațiunea actuală a Ungariei: mulțime de ministrii, dar portofoliele la Viena. Aceasta samănă cu proverbiul românesc: „Cheia la mine și lada la tine.“

Despre bravura și caracterul Maghiarilor ne am putut face o idee la bătălia de la Königgrätz. Cât pentru aroganța lor, o cunoascem de mult, dar nu credream nici o dată, că va putè merge așa departe în cât un ziar ca „*Pester Lloyd*“ să'și permită a scrie asemenea cuvinte la adresa României:

.... Dacă nu mai poate esista, într'acest chip, nici o îndoială despre *soliditatea* alianței Germaniei cu Austro-Ungaria, trebue să declarăm de altă parte că *ea* n'a adus *toate* roadele, la cari ne-am asteptat, din încheierea ei, pentru Austro-Ungaria.

Puterea Austro-Ungariei în Orient nu se măsoară după politica ce se urmează în Constantinopole, ci după politica care domnesce în Belgrad și Bucuresci. La Stambul rivalisează pentrn influență și stăpânire, Anglia, Rusia și Francia, micele principate dunărene cad imediat și esclusiv în sfera de dominațiune a Austro-Ungariei și dacă monarchia nu isbutesce *să stabilească în această parte o ordine de lucruri ce 'i-ar convenì, întinderea până la un punct mai depărtat, ar fi o aventură fără scop și fără înțeles.*

Dacă nu vom putè predomina Bucurescii, cum vom putè susținè rivalitățile tuturor puterilor la Constantinopole, la acest focar al egoismului, intereselor și tradițiilor seculare ale altor puteri. Privind lucrul din acest punct de vedere, *nu dăm mai puțină importanță călătoriei prințului Milan și a prințului Carol la Ișl, decât am dat călătoriei împăratului Germaniei.* Ambele „țĕrișoare“ au dat în timpul din urmă cele mai eclatante dovedi de *nesupunere* față cu monarchia cea austro-ungară. Serbia prin îndărătnicia sa politico-economică, România prin un șir de acte politice, între cari cunoscuta atitudine a representantului român în Comisiunea dunăreană, revocat acum, n'a fost cel mai rĕu.

Bine vedem dar, că în momentul, când se retrage repesentantul român ostil monarchiei noastre, se fac preparative spre a se revoca un alt representant al României, care ar fi pus la iveală un fel de simpatie pentru Austro-Ungaria. Se pare dar, că vor să compenseze la moment partitul rus pentru desastrul ce a suferit de cealaltă parte. O politică ca aceasta — *lămurită în mod suficient prin limbagiul* grosolan *al presei române* — **Austro-Ungaria nu o va putè suferì multă vreme.**

Toate călătoriile principelui Carol nu pot schimba nimic din faptul, că politica guvernului seu înnoată încă mereu în nesce ape, cari vor împinge-o necesarmente în favoarea Rusiei. Nu pe nedreptul a accentuat foia de Lipsca, care a publicat de curênd sensaționalele destăinuiri despre România, *că statul român n'are să'și mulțămească esistența sa decât Austro-Ungariei și Germaniei.*

Nu este lucru pus la cale, ca Rusia să se facă stăpână peste teritoriul român. Dacă România nu va putè să corespundă, ca stat neatêrnat, îndetoririlor (!!) pentru a căror împlinire s'a înființat (!!) și păstrat (!!) în timpurile critice din urmă, *ea 'și-a perdut tocmai prin aceasta dreptul de esistență* și, îndată ce și l'a perdut, au dispărut și garanțiele practice ale esistenței sale și e probabil, *că atunci va trebuì să treacă prin schimbări, cari vor presenta garanții mai mari pentru împlinirea acestei misiuni.* Nu mai este ertat însă să continue o politică, care pune pe principe să demonstreze în sensul unor alianțe, pe cari guvernul le neagă. *La Dunăre trebue să'și încerce puterea alianța austro-germană.* Rivalisezе alții la Constantinopole și Athena, cu Francia, Anglia ori Rusia; *interesul Austro-Ungariei este a esercita în Bucuresci și Belgrad acea înrîurire,* pe care ar esercita-o neapĕrat Germania, dacă s'ar afla în locul nostru.

Dacă resortul politicei noastre este alianța cu Germania — și dorim să fie, — *să câștigăm atunci și un profit de soiu nemțesc,* și activitatea ministrului nostru de esterne să nu se deprindă prin urmare numai în iscălitura de note, cari nu mai împun astăzi nici Sultanului Abdul Hamid *).

Pe când însă ziarul maghiar scrie aceste, un ziar foarte important din Viena, „*Neue freie Presse*“ vorbind despre călĕtoria Domnitorului nostru la Ișl, ține, că „numai România este aliata naturală a Austriei,“ România, care „întrece pe Slavii de la Balcani prin cultura ei intelectuală“ și a cărei integritate fiind apĕrată cu ori-ce preț, „s'ar da lumii o garanță puternică contra spiritului turburător de pace, care vine din Rusia.“

Deosebirea de limbagiu este mare. Și, fiind-că Ungurii, vorbind de noi, 'și-au scos mănușele, apoi nu înțelegem, pentru ce le-am mai ține noi și nu le-am spune verde ce avem pe inimă.

Părerea noastră este, că în starea actuală de lucruri și mai ales în fața criticei situațiunei a monarchiei austriace, Ungurii ar face mult mai bine să 'și învĕrtească de trei ori limba în gură mai nainte de a vorbì, nu de noi tocmai — căci nouĕ nu ne fac vorbele lor nici cald nici frig — ci de Românii de peste Carpați chiar, de cari vor avè mai curênd sau mai târziu o mare trebuință, nu pe Sêrbi sau pe Moravi, nu pe Boemi sau pe Croați vor avè a compta Austria și Ungaria la cas de un resbel de viață sau de moarte, din care, după cum ținea „*Pesti Naplo*“ mai ținele trecute, ar putè să resulte o împĕrțeală a Ungurilor, ci numai și numai pe Români. Pe ei dar caute a'i menajea Ungurii, căci cu dênșii vor avè a împărți binele sau rĕul.

Cât pentru noi, dacă România va trebuì să treacă prin schimbări, cari vor presenta garanții mai mari pentru împlinirea „misiunii“ noastre, cun ține „*Pester Lloyd*“ apoi 'i-am sfătui pe Unguri să nu prea dorească acele „schimbări,“ căci s'ar putè bine ca ele să se facă în desavantagiul Ungurilor, rĕmâind a vedè mai la urmă dacă Ungurii le vor putè suferì sau nu.

Noi nu dormim, și tot ast-fel ar trebuì să facă și frații nostri de peste Carpați; să caute a'și apĕra contra a trei milioane de Unguri drepturile a trei miloane de Români, drepturi, pe cari le au de la moși de la strămoși și pe care Austria le a respectat cu sânțenie.

Situațiunea actuală a Europei, nu este nici de cum de natură, a asigura pe Unguri asupra viitorului lor și cu atât mai puțin de-a se permite să țină un limbagiu ca cel de sus față cu România.

*) De pe „România Liberă.“

FOIȚA.

Dela Sibiiu la Ogna și înderĕt.

(Schiță de călĕtorie).

(2 Urmare).

„De mi (me vei) ajunge până în d'alba țigănie, vina mea să fie“, vor fi gândit paripii nostri, când în dosul curții parochului gr. cat. au dat de umbră. Ori cum de cu preget le era mersul mai înainte, pe ací începuseră și ei a fugì, fără îndemnul, care purcedea dela codărișe și se desvolta foarte simțit la capetul biciului. Paripii fugiau înainte și trăsura alerga după ei și așa: când caii înaintea trăsurei, când trăsura înapoia cailor și eatemĕ în „D'alba țigănie“. Ea dealtmintrea nu e departe. Unde se gată umbra acolo se începe țigănia.

O lume estraordinară se înfățișează aici călătoriului. O stradă largă și dreaptă, încât stă să concureze cu cele din Berlin. La anumite distanțe câte o laternă modernă. Un Brașovean din suburbiul cel mare al Scheilor n'ar crede ochilor, când ar vedè, că în Sibiiu Țiganii sûnt mai considerați de cât în Brașov, locuitorii Scheilor, cari cutrieră cu negoț sudostul Europei pentruca să ridice Brașovul. În Scheii Brașovului adecă dacă nu aprinde Dțeu sântul lampa sa cea mare, luna, orbecăesci noaptea mai reu decât în satul cel din urmă.

Țigănia Sibiiului, cu toate că are stradă dreaptă și fălinare frumoase, e tot țigănie. Case scunde de pământ, fără curți, va se țică în „deplină libertate“. Strada nepardosită geme toată ținua până seara și în noapte de copii, femei și bărbați în toalete miserabile, parte mare desculți, jucându-se în țĕrînă, ear' cei mari ședênd pe sub părești, fără nici un lucru. Și țigănia tot se susține? Până acum da, nu însă multă vreme, căci de pe acum a început a se ciuruì. Alte seminții se așează printre Țigani, și ridică case mai locuibile. Încet și treptat și bieții Țigani încă vor face loc altora, remânênd numele „țigănie“ numai o reminiscență istorică.“

Unde se gată „Țigănia“ drumul se bifurcă, adecă se desparte în două: La stânga apuci pe drumul către Turnișor, Cristian, Săcel, Sălisce, și așa mai departe; la dreapta către Rusciori, Șura-mică, Ogna. Fiindcă ținta călătoriei era Ogna, lucru firesc se apucăm pe drumul cest din urmă.

Dacă drumul acesta ar fi în linie dreaptă, și terenul este foarte acomodat pentru o linie dreaptă, dela Sibiiu ai putè ajunge la Ogna într'o jumĕtate de oară. Drumuri drepte ar fi însă ceva cam neobicĭnuit pe la noi și de aceea drumul, care l'amputè face într'o jumĕtate de oară, de ce să nu'l facem în cinci părtrare de oară?

Când mergi la Ogna cu trăsura, cum eși din Sibiiu te îndreptezi în partea contrară. Pare că vrei să mergi la Cristian. Ogna dela Sibiiu este spre meadă-noapte, Cristianul cam spre meadădi-apus.

Vre-o câțiva pași și sûntem pe hotarul Turnișorului. *). Din întêmplare partea hotarului, în care am păsit mai întâiu, sûnt ogoarĕ. În Transilvania, în mare parte, câmpul, care are se producă bucate (cerealii) este împărțit în trei complecse mari. În unul din aceste trei este semĕnat grâu sau secară, în al doilea cucuruz (porumb, păpușoiu), al treilea remâne liber pentru a fi pregătit a primì toamna semânța de cereale pentru anul următoriu. Cele două complecse însă nu sûnt semĕnate curat numai cu grâu și cucuruz. Atât între grâne cât și între cucuruze vedi semĕnate și alte semințe. Afară de secară între grâne mai întâlnesci ovĕs, orz și alac, apoi cânepă, măzăriche, bob. Intre cucuruze încă întâlnesci de aceste cu adausul, că în același loc, unde e semănat cucuruzul sûnt și cartofi (grumpene, picioici, pere de pământ, mere de pământ etc.), cânepă de toamna, fasole, curcubete (bostani, lubenițe, dobleci). In timpul mai nou, de când a început a se introduce comassarea proprietății, împărțirea arĕtată începe a dispărè.

Sasii, oameni practici și tot odată

*) Nemțesce: Neppendorf, sat locuit de „Sacsoni“ din Durlach și de Români.

N'avem veleități de cuceriri, dar cărăși nu putem dice, că n'am dorì din suflet să vedem pe Românii de peste Carpați și pe cei din Basarabia scăpați o dată de subt tirănia Maghiară și bărbăria rusească și uniți cu noi, precum de asemenea nu ni se poate impune nouĕ să cerem Românilor de dincolo de Carpați și de Prut să'și înăbușească simțimêntele și aspirațiunile lor și să nu caute a'și scutura și ei jugul sclăviei.

Am dorit și dorim să trăim în cea mai mare armonie cu vecinii nostrii și de aceea am trecut de multe ori cu vederea insultele de prin ḑiarele lor. Aceasta nu vrea să ḑică însĕ, că vom fi dispuși a le suferì necontenit, mai ales când sûnt de natura acelora care se publică prin „*Pester Lloyd.*“

Revista politică.

Sibiiu, în 11 August.

Pentru viața constituțională din Ungaria alegerea dela Canijamare are să devină un eveniment epocal. Domnii din opositiunea cu firma 1848 saltă și se veselesc de victoria lor și se cred deja domni ai situațiunei. Ei cred, că viitoriul cel mai de aproape este al lor. Viitoriul al lor? După dispositiunea sufletească a marei maiorități maghiare asemênată cu indiferentismul aproape ostentativ al minorității încât aceasta nu e guvernamentală vine omului a crede — nu, a se teme, că așa va fi. De aceea nu sûnt puțini oameni afară din cercurile maghiare, cari clătind cu capul se întreabă, ce s'ar întêmpla când eventual cei din 1848 ar ajunge să pună mânile pe frênele guvernului? Chaosul. Respund unii. Așa ceva nu se poate întêmpla. Ḑic alții.

Opositiunea moderată își ia, nu scim a câtea oară, avêntul, să facă ceva. Opositiunea aceasta pare, că e fermecată. Când gândesci, că are să pășească la o faptă mai remarcabilă se afundă în noianul necunoscutului și cu cuvintele din urmă ale articulilor din ḑiarele ei amuțesce și scirea despre dênsa.

Printre undulațiunile scirilor ḑiaristice se scrise în timpul din urmă, că Sennyey, Apponyi, Széll și alții, între cari și Bitto, tot se vor hotărî, a pune mâna pe lucru și vor încerca încă odată resturnarea lui Tisza.

Dela voință până la putință distanța e mare, mai ales în afaceri politice, cu toate că devisa „Voiesce și vei putè“ se bucură înaintea multora de popularitate.

Politicii maghiari de sigur că speculează și cu evenimentele esterne. Vor fi între dênșii, și încă între cei din opositiunea moderată, cari vĕḑênd desvoltarea evenimentelor esterne, își vor alia *tacite* influența stângei estreme, pentru ca cu ajutoriul ei să facă presiune asupra politicilor nemțesci din Cislaitania. Poate aceasta este una din causele repetitelor dispăreri în necunoscut și nu numai neputința partidei, după cum se susține. Vorba este numai, să nu se greșească calculii. Disciplina cea recunoscută a partidelor maghiare poate și ea să degenereze.

Fie cum va fi, de noi se apropie cu pași grabnici timpul, care în interesul nostru, ar trebuì să ne găsească cu o programă politică bine definită și cu apĕrători firmi și nesuvăitori, bine organisați. Altmintrea vor trece și alte schimbări politice preste noi cum au trecut cele din urmă, după care pentru noi nu va remânè altceva decât cel mult nisce vaierături în ângustele coloane ale ḑiaristicei noastre, *plus* desconsiderări și apĕsări noue pe deasupra celor dela 1867 încoace.

Printre serbătorile din jumetatea apuseană a imperiului nostru străbat sunete, care desacordează foarte acordurile serbătoresci. Printre festivitățile trăgĕtorilor la semn, iubileul de cinci-ḑeci ani dela nascerea împĕratului și între altele mai merunte și mai mari, cari au încă să urmeze, se repetesc disonanțele dintre Nemți, Cechi, Sloveni și acum și dintre Polonii și Rutenii din Galiția.

Nemții sub pretest, că 'și tem periclitată hegemonia în Cislaitania se plâng neîncetat asupra pretensiunilor mai mult platonice ale Cechilor și Slovenilor. Ei țin așa numite parteitaguri, în care se fac resoluțiuni peste resoluțiuni cu resultatul: *Viel Geschrei und wenig Wolle.* Ḑiaristica adictă lui Herbst, capul partidei „credincioase constituțiunei“ se deosebesce în timpul din urmă prin notificarea literaturei, care se ocupă cu cestiuni înrudite cu unificarea Germaniei. „Deutsche Zeitung“ vorbesce într'un articul de fond despre progresele ce le făcuse oare-când reformațiunea în Austria-superioară, ca despre o dovadă, că desvoltarea spirituală a Austriei este nedespărțită de cea a poporului german. Ori-cărei sugrumări a vênei, care ține Austria în legătură cu Germania, a urmat paralisie de moarte, ḑice citata foaie, și numesce slabi și fără caracter național pe acei ce s'au supus despotismului catolic, când cu suprimarea protestantismului în Austria sub Ferdinand II.

Am trebuì să facem o revistă specială când am voì să înregistrăm tot ce se scrie în acest sens. Pentru scopul nostru este de ajuns de a indica că dincolo de Laita sûnt curenturi politice, cari la toate ocasiunile clipesc spre meaḑă noapte preste barierile colorate negru-galbine.

Rutenii din Galiția sătui de apĕsarea polonă, caută să se scuture de dênsa și să ajungă a fi și ei egal îndreptățiți alăturea cu opresorii lor. Causă destulă de a se găsì denuncianți, cari să'i stigmatiseze de panrusisti și să amenințe pe Austria, că emancipând pe Ruteni de sub Poloni se va forma și acolo un Trentino galițian.

Delegațiunile ḑic oficioasele nu se vor întrunì înainte de 15 Octomvre, din causă, că dieta Ungariei încă nu 'și-a ales delegațiunea sa.

Scirea despre întreruperea negoțierilor dintre Austro-Ungaria și Serbia în afacerea tratatului de comerciu vine într'o formă mai domoală. Este numai temerea cea vechie, că negoțierile nu vor decurge așa îngrabă. Causa tragĕnărei este, că Austro-Ungaria pretinde ca tratatul comercial încheiat între Turcia și Austro-Ungaria la 1862 să se ia de basă la încheiarea tratatului între Serbia și Austro-Ungaria, ceea ce Serbia ḑice, că nu poate face, de oare ce atunci și alte staturi ar putè face astfeliu de pretensiuni.

În oare care legătură stă scirea aceasta cu alta după „Polit. Corr.“, în care se afirmă, că petrecerea principelui Milan în Ischl și Ems n'are de a face nimica cu politica, de oare ce pe lângă dênsul nu este nici un bărbat de stat sêrbesc.

„Bolnavul“ dela „Cornul de aur“ de trecere de vreme, s'a pus să poarte diplomația europeană de nas. O dată ḑice Poarta, că cede Muntenegrului ținutul de Zem. După aceea, la două trei ḑile, socotinduse altfeliu, spune diplomației europene, că nu Zemul, ci Dulcinio are să'l ceadă Muntenegrului. Apoi mai socotinduse se schimbă și ḑice: da. dau Dulcignio, dar prelângă oare care modificări; Gruda și Dunoș să nu treacă la Muntenegru. Este curată bătaie de joc esclamă necăgit „P. Ll.“ ce face Poarta cu cabinetele Europene și i prorocesce, că n'are să'i fie de bună batjocura aceasta.

Poarta însĕ încă e strimtorată și nu scie ce să se facă. Căci, pe când Muntenegru nu o slăbesce din dragoste și i pune mereu termine pentru cedarea teritorielor ce i lea dat congresul din Berlin; pe când Grecii stăruiesc să li se dea ce li a acordat conferența dela Berlin, Bulgarii amenință cu anecsarea Rumeliei resăritene și încorporarea Macedoniei la marea „împĕrăție“ bulgară. Între astfeliu de împregiurări biata Poartă nu scie cu care să se împace mai curênd și nu se împacă — cu nici unul.

Într'aceea notele puterilor absorb multă negreală și la rêndul lor amenință cu „demonstrațiuni navale“.

Lumea crede, și nu fără cuvênt, că Rusia 'și va perde răbdarea și va începe să cânte notele diplomației singură ca în 1877.

Dacă Austro-Ungaria și Germania nu vor fi în stare să pună stavilă aspirațiunilor rusesci, se poate repetì jocul cum spunea „Bohemia“ în ḑilele abia trecute.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Zarand, 6 August 1880.

De m'ar fi ocărît vrăjmașul
așì fi tăcut.....
Psalmistul.

Ori câtă stimă și considerațiune am avè către anumite persoane, pentru faptele lor meritorie, totuși când veḑi ,că atari persoane 'și uită de sine și de mama națiune, ce 'i-a lăptat, crescut și înavuțit, trebue să rumpi tăcerea, și faptele lor condamnabile să le tacsezi așa precum merită.

Inaltul ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune prin ordinațiunea de dto 22 Aprilie 1878 Nr. 9421 a denumit de visitator scolastic în comunele: Săliște, Trestia, Căinel și Crăciunesci pre domnul Georgiu Bardoși din Baița, mare proprietar, negustător, magistru de postă, și om de caracter. Nu am avut nimic contra acestei denumiri, și nici puteam să avem, căci eram dedați a vedè în afaceri scolare, denumiți oameni, cari numai de scoală nu au nici o ideă. Airea 'i poți afla!! De atunci dela denumire și până aḑi învĕțământul în scoalele sus numite, au mers regulat. Acum deodată furăm surprinși prin comisariul S. B. esmis din partea ofic. ppesc al Zarandului, spre a face cercetare, dacă este adevĕrată o (denunciațiune) hârtie trimisă inspectorului reg. de către visitătorul de scoale G. B. Eată! ce se ḑice în această hârtie: „eșind în comunele sus numite Săliște, Peștera, Trestia, Căinel, Crăciunesci, limba maghiară am aflat-o propunêndu-se ca obiect ordinariu numai în comuna Trestia însĕ și aici lipsesc scolarilor cărțile necesare.“ In comuna Săliște, nefiind scoală, copiii nu se pot împărtăși de învĕțământ. In comuna Căinel, posedând învĕțătoriul foarte puțină sciință, copiii de scoală nu se pot împărtăși de învĕțământul recerut, limba maghiară însĕ până acum și învĕțătoriului 'i este necunoscută.“

Auḑind aceste nu puteam crede, că dl visitator, să fie scris așa ceva, dar m'am convins vĕḑênd subscrierea proprie. Am făcut acest estras în traducțiune.

---

foarte conservativi, se vor hotărî anevoie pentru comassare. Comassarea se va întroduce în Transilvania mai cu seamă în fostele comitate, unde fostii proprietarii mari cred, că numai în chipul acesta 'și vor scăpa proprietățile de periclul, a cădè în mânile Jidanilor. Comassarea ar fi o bunătate pentru agricultori, dacă s'ar face, unde se poate face, în interesul agricultorilor.

Eram ajuns așa dar' pe ogoarele Turnișorului, ogoarele cât sûnt nesemĕnate, sûnt spre paguba particularilor, un bun comun al satului întreg și chiar și al străinilor. Corturarii, cari n'au domiciliu și patrie, și cari umblă dintr'un loc într'altul, pe cât sciu, cam tot pe ogoare petrec. Ei pare că sûnt companionii cioarelor, care umblă după rîme, și alte insecte pe brazda plugului. Doar împregiurarea aceasta a contribuit ca oameni rei Țiganilor, să le atribuie epitetul batjocoritoriu: *cioară*, care dela corturari s'au estins și asupra celorlalți. Cum va fi cum nu va fi, destul că pe ogoarele Turnișorului tăbărîse, cu căței cu purcel, o *laie* de corturari înainte de trecerea noastră pe acolo și se așeḑară nemijlocit lângă drum. Abia 'și scosese copii de prin desagi, dar corturile încă nu erau întinse. Copiii corturarilor ori unde vor fi, îndată ce zăresc o trăsură, aleargă fără osebire de secs în peile goale, sau aproape în peile goale, înaintea ei și dânduse de a roata alăturea cu trăsura, i auḑi neîncetat: „Creascăți norocu ca busuiocu, coconașule! dă'mi un creițăraș să te ție Dḑeu!“ Aceste dimpreună cu datul dea roata se repetesc câte cinci până în ḑece minute, fugă caii cu trăsura cât de tare. Dacă le aruncă călĕtoriul un cruceriu, apoi se bat între sine al cui să fie.

Ori și cum și acest „*salvus conductus*“, molestează deși nu prea mult. Ceea ce molestează mai mult însĕ este ființa acestor oameni selbateci nemijlocit lângă drum.

O trăsură cu doi cai suri venia de către Ogna. Caii erau bine hrăniți și frumoși. Cai de acestia sûnt aplecați să se sparie de objectele întunecate, ce zac nemișcate jos pe pământ. Desagii, țoalele și alte lucruri de feliul acesta erau aruncate pe jos. Caii suri nu erau fllegmatici ca ai nostri și așa îndată ce au zărit objectele pe jos au ciulit urechile, au început a sforăì și a se ferì în partea cealaltă a drumului. Cocierul, care cunoscea firea cailor, a stat pe loc, a rugat pe pasageri a se da jos din trăsură și a duce caii de frêu până ce vor trece de objectele corturarilor. Numai așa s'ă putut încungiura periculul.

Dealtmintrea corturarii sûnt molestători și pentru satele din apropiere, căci sub pretestul cerșitului intră prin case și pe ce pot pune mâna, fură.

E de mirat, că guvernul nu pune capet nomadizărei acestor oameni fără așeḑământ și i lasă a fi o plagă a oamenilor iubitori de așeḑământ și de ordine. Dar ceea ce nu face guvernul ar putè face primăriele comunelor; să nu'i sufere pe hotarele comunelor lor. Aici ne vine aminte de aceea ce se povestesce, că a făcut primăria din Seghedin cu o laie, care i venia prea des pe hotarul Seghedinului. A trimis pandurii de a adunat laia cu mic cu mare și a pus de i au tuns până la pele pe bărbați, muieri și copii. Bieții Țigani plângeau după perul capului lor, la care țin foarte mult, plângeau de supĕrare, că i batjocoresce și se jurau, că în viața lor și neam de neamul lor nu vor mai tăbărî pe hotarul Seghedinului.

(Va urma).

(Auḑi earba crescênd). La o adunare de botanici în Silesia botanicii Thomas și Lögel au arĕtat un aparat construit, prin care se poate mesura iuțala crescerei plantelor. Planta se aduce în legătură cu un arĕtător, care vĕḑênd cu ochii înaintează mereu și arată crescerea plantei într'o mĕsură de 50 ori mai mare. Aducêndu-se aparatul în legătură cu un ciocan electric, a cărui curent electric se întrerupe la fie-care liniuță particulară, se poate nu numai vedè cu ochii, ci și auḑì cu urechile crescerea plantelor și așa pe viitor putem ḑice: „că se aude earba crescênd.“

Sciam pe dl visitator, om de caracter, și am fost tare departe a presupune, că e capabil, a spune și neadevĕr.

Dar se vedem încât a reportat dênsul adevĕrul, ca cetitorul sĕ'și formeze opiniunea.

1. In comuna: Pescera, învĕțătoriul, și membrii de ai comitetului, spun, că visitatorul, nici odată nu a fost în scoală. Limba maghiară s'a propus și în anii trecuți. Invĕțătorul are 3 clase gimnasiale.

2. In Crăciunesci asemenea n'a cercetat visitatorul nici odată scoala, a fost învitat la esamen, și s'a asceptat până la 12 oare în 12/24 Aprilie dar nu a sosit.

Limba maghiară s'a propus de parochul, care este și învĕțător. Raportul deci e fals.

3. In Sălisce, parochul a fost și învĕțător, a ținut prelegeri în casa sa și a propus și limba maghiară, ba încă și cea germână Este adevĕrat, că odată venind dl visitator în casa parochului unde ține scoala nu a aflat prunci, dar' cine e de vină, că nu vin, căci listele se dau regulat? Aceasta sĕ o fi arĕtat dl visitator.

4. In comuna Trestia, a funcționat ca învĕțător cantorul, carele nu are nici un atestat de nicăiri, și a fost pus din lipsă — fiind parochul morbos. Nu se poate scì, cum de domnul visitator afirma, că limba maghiară ordinară s'a propus numai în Trestia.

Și apoi așĭ întreba pre dl visitator, cum s'a propus, dacă nu au avut pruncii cărți? Eată și aici s'a reportat falsa.

Lectorul s'a putut convinge, încât dl visitator a reportat adevĕrul. Eu cred că prin astfel de repoarte false însine ne facem de rîs. Inainte de a face un lucru ar fi bine sĕ se cugete la urmări. *Sapienti sat.**) *Eu.*

Varietăți.

* (Dar împĕrătesc). Majest. Sa c. r. apostolică cu prilegiul aniversarii ĝilei sale de 50 ani s'a îndurat prea grațios a dărui 10,000 fi. v. a. pentru înființarea unui asil pentru sĕraci în Aiud.

* (Denumire). „Militär-Verordnungsblatt" publică oficial denumirea principelui Carol Domnitoriului României de șef al regimentului de infanterie Nr. 6. Acest regiment până mai deunăĝi a purtat numele generalului Coronini, care a reposat nu de mult. Coloarea distinctivă a regimentului este roșu deschis (rosa); nastori albi și nădragi strimți.

* După o telegramă sosită la „S. d. Tageblatt" Escel. Sa ministrul de culte și instrucțiune publică Augustin de Trefort are sĕ sosească în 24 August în castelul Hunedoarei, de unde venind prin Alba-Iulia, în 25 August are se sosească la Sibiiu.

* Escel. Sa comandantul V. M. C. Bauer, chiămat fiind de împĕratul, va pleca la manevrele din Galiția, unde va funcționa ca arbitru.

*(O rectificare pentru „Telegraful Român"). „Voința poporului" publică sub titlul de mai sus următoarele: In foaia dela 5 August curent (Nr. 91) onor. confrați dela „Telegraful Român" ocupându-se de scoalele din România liberă, și încheind enumerarea lor ĝic: Inainte de perderea Basarabiei au esistat și în Ismail o scoală normală." etc.

Acea scoală, confrații nostri dela „Teleg. Român" (ca și din Ardeal în genere) caută sĕ scie, că odată cu seminariul și cu episcopia s'au strămutat și ea la noi în Galați, unde funcționează pe un picior de respectabilă emulare cu celelalte surori ale ei din România și unde, activa și inteligenta conducere a zelosului seu director, dl Gr. Petrovan, au sciut și scie s'o mențină la un rang destul de apropiat de fruntea listei normalelor noastre în genere vorbind, și în unele privințe chiar la primul rang, cutezăm a o ĝice.

Cu întrarea viitorului an scolar (1880/81), scoala normală din Galați urmează sĕ înceapă al IV-lea și cel din urmă curs al ei, și progresele didactice și disciplinare de care au dat până acum doveĝi, sperăm, că se vor afirma și mai bine cu eșirea primului rênd de absolvenți la noul ei scaun din Galați.

* (Legea nouă de advocați). In ministeriul de justiție, după cum ne spune „P. Ll." se lucră de mult la un proiect pentru modificarea legei advocațiale art. 34 din 1874. Proiectul este acum gata și s'a substernut deja ministrului de justiție.

* (Bal). Junimea română din Siria (Vilagoș) va arangia un bal Duminecă în 17/29 August a. c., în grădina „ospĕtăriei mari." Acestuia i va premerge representațiunea diletanților români din loc, după următoarea programă:

PROGRAMA.

„*Șoldan Viteazul,*" cântecel comic de Alecsandri, repres. de dl Vas. Tatar.

„*Calcă române plin de mândrie...*" cuartet de Dumitrescu, esec. de corul vocal al economilor români.

„*Balul mortului*" sau „*mortul și danțul,*" comedie într'un act de V. A. Urechiă.

Persoanele: CC. Enachi Damian, razăș bogatul, dl J. E. Dudulescu. Jorgușor, nepotul seu, dl Vas. Tatar. Deciu, dl St. Petcovici. Burețescu, dl Jul. T. Mera. Frunĝărean. dl L. Beldea, studenți în drepturi. Julia, d-ra Dragina Mera. Burachu telalul, dl Al. Doboș. Barb lăutariul.

Dănțuitori, dănțuitoare, lăutari. Scena se petrece în Iași în casa Iuliei. Timpul: când universitatea din Iași era închisă sub ministrul D. Cantacuzin.

Bilete de întrare: Pentru persoană 1 fl.; pentru familie 2 fl. 50 cr.

Venitul este destinat pentru fondul scolar român gr. or. din Siria. Mai mulți tineri români vor juca jocul istoric al „călușerilor" în costum național.

Începutul precis la 8 oare seara.

NB. Suprasolvirile se primesc cu mulțămită și se vor publica. În cas de timp netavorabil petrecerea se va ține în sala cea mare a ospĕtăriei.

* (Earăși Pausz). In unul din numerii trecuți ai „Tel. Rom." am adus scirea, că renumitul defraudator Pausz fu prins în Bucuresci. Curênd după aceea vine „Südung. Bote" și aduce scirea, că acest Pausz fu pus earăși pe picior liber de guvernul din Bucuresci, după ce guvernul din Budapesta fiind întrebat de repețite ori, că ce are sĕ facă cu Pausz, n'a voit sĕ respundă nimic. Intrebând în urma acestei sciri „Südung Bote" pre guvernul ung. din Budapesta, dacă este dreaptă scirea de sus, vine acum tot acest jurnal și ne aduce scirea: că guvernul ung. a respuns, că Pausz nu este pus pe picior liber, ci și acum stă prins în Bucuresci și că guvernul ung. va dispune despre predarea lui Pausz cât mai curênd.

* (O bigamie). Procesul s'a judecat în 28 Iulie v. înaintea curței cu jurați din Liverpool. Acusatul nu avè brațe. El se căsătorise în 1861 și trăise cu femeia sa 12 ani, pe urmă aceasta îl abandonase. Ne mai avênd nici o scire dela dênsa, el se căsătorise din snou. De odată, fără veste, se pomenesce cu femeia cea dintâiu încungiurată de o droaie de copii născuți după 1873, anul abandonării. Ea strigă bărbatului: „Ai se mĕ iei pe mine și pe copiii mei, de nu vei voì, te voiu urmări în proces de bigamie. Alegeți!"

Omul fără brațe n'a esitat de loc el a preferat banca acusaților mai bucuros decât reîmpreunarea.

Inaintea juriului, acusatul susține că a fost de bună credință; neavênd sciri dela femeia sa a crezut că a murit.

Advocatul seu observă de altă parte că a doua căsătorie este nulă; după ritual, trebue ca viitorul bărbat sĕ pună inelul de logodnă în degetul logodnicei, și trebue sĕ dea mâna femeiei sale.

Acusatul ne avênd brațe, n'a putut sĕ se căsătorească la biserică.

Tatăl femeiei dintâiu ĝice, că la căsătoria fiicei sale s'a procedat în modul următoriu: logodnica 'și-a pus inelul în vêrful degetului, și acusatul 'l-a împins cu dinții.

Insĕ, pentrucă femeia n'a trimis bărbatului seu în timp de șepte ani nici o scire, juriul a declarat că acusatul nu este vinovat.

* (Dela băi). Cercetarea păilor din Borsec, unde sesonul se apropie de sfêrșit, în anul acesta se dovedesce, că n'a fost așa de mare, ca în anul trecut. Numerul oaspeților în acest an a fost mai mic ca de 600 persoane, va sĕ ĝică cu 100—150 persoane mai mic, ca în anul trecut.

* (Iosif Ieney). Deputatul Iosif Ieney, care pentru atrocitățile nenumerate, ce le-a comis în resboiul din 1848—1849 cu deosebire între Români, fu închis în fortăreața din Iosefstadt și agrațiat în anul 1857 a murit de curênd în urma unui absces, pe moșia lui din Ciavas.

* (Un moșneag) cu numele Moise Schlesinger a murit — după cum ne spune „Függentlenség" — în etatea de 110 ani, după ce trăise cu muerea lui a 2-a în căsătorie 63 ani și vĕduse mai mulți stră-strănepoți.

* După considerațiunile ce le-am făcut în privința acestei corespondențe, credem de prisos a mai adaugă ceva. Red.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Genesa evangeliilor.

(Studiu biblic).

Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. Ioan 5, 39.

(18 Urmare).

D. *Evangelia după Ioan.*

(Urmare).

Puterea argumentelor citate au recunoscut'o o parte din aderenții criticei negative. Dar — lucru minunat — abandonând negațiunea pentru motivul atîrnărei de Sinoptici, au trecut la celalalt estrem susținênd că: togmai neatîrnarea de Sinoptici dovedesce neistoricitatea și de ací neautenticitatea Evangeliei.

Dacă peste tot în argumentările criticei negative ne întâlnim cu esagerări, apoi în acest punct ele ajung culmea. Un deosebit merit în această direcțiune și-a câștigat pre lângă Baur Chr. în o mulțime de scrieri, Keim în opul citat, așa în cât nu ne mai prinde mirarea dacă susține (pg. 125) că Christos după Ioan „nu se nasce, nu se botează, nu pătimesce". Un astfel de Christos, după cum îl pretinde Keim, este o adevĕrată schimositură markionistică — o fantasmă de carea învețăceii trebuiau să se înfrice, precum sau înfricat atunci când în adevar au crezut că e o fantasmă [15]). Dar noi vedem că în a patra Evangelie învețăceii nu stau cu frică departe de Iisus, ci cu cât l'au cunoscut mai de aproape, cu atât sau alipit mai tare de el. Precum El i-a iubit până în sfîrșit, așa și ei l'au iubit [16]).

[15]) Mat. 14, 26.

[16]) Luthardt, Der johan. Ursprung etc. pg. 161.

Este adeverat că Ioan ca și Marcu nu istorisesce nascerea lui Iisus. Să fie aceasta o negațiune a nascerei? Dar dacă a avut mamă pe Maria să nu se înțeleagă că Maria pentru aceea îi este mamă pentru că l'a nascut? Oare nu se înțelege aci că Cuvîntul (ὁ λόγος) din 1, 1. 14 s'a încarnat (σὰρξ ἐγένετο) prin nascere trupească din Maria, carea în această calitate i-a fost mamă?

Tot asemenea Ioan nu istorisesce despre actul botezului lui Iisus, dar îl presupune cunoscut, facênd alusiune la dînsul. Ce altă vor să ĝică cuvintele din 1, 32 seqq.?

Că Christos după Ioan nu sufere, nu pătimesce, este dovadă 18, 22—19, 30.

Ceva mai serioase ni se par nedumeririle în privința terenului și timpului de activitate.

Ioan ne descrie o activitate de 2 sau 3 ani [17]) în Iudea, și cu deosebire în Ierusalim, în dissonanță cu Sinopticii, cari amintind numai de o paschă arată că activitatea lui Iisus s'a redus numai la un an și încă în Galilea. Fiind scrierile Sinopticilor istorice, a lui Ioan nu poate fi istorică, prin urmare nu poate fi autentică.

Astfel argumentează critica negativă.

Pre lângă cele espuse mai sus [18]) adaugem:

Causa că Sinopticii se restring la Galilea o aflăm atât în însuși scopul Evangeliștilor peste tot, și în înseși învețăturile lui Iisus [19]), cât și la Mateiu, carele a influențat și asupra celor alalți doi. Restringerea la Galilea ce o aflăm la Mateiu e condiționată și de tendența lui apologetică. Din astă causă de es. și nu din alta Mateiu pune înălțarea lui Iisus în Galilea [20]) și nu în Ierusalim [21]). Restringerea la activitatea galilei că a fost dar cu intențiune făcută de Mateiu, și după dînsul de Marcu și Luca. Ea a fost condiționată de scopul special al Evangeliștilor și de planul după care au espus istorisirea.

Considerantele, pe cari Sinopticii le-au avut în vedere în espunerea activităței lui Iisus, la Ioan, precum vom vedé mai la vale, dispar cu totul, substituindu-se cu altele de altă natură.

Cumcă Sinopticii indigitează activitatea iudeică-ierusalimitană, pe carea nu o descriu, am vedut la Evangelia după Mateiu. Și Sinopticii sciu că în Ierusalim este vatra vrășmașilor lui Iisus, cari îl urmăresc și în Galilea [22]).

Chiar și când n'am avé nici o altă indigitare am fi siliți să admitem o activitate mai îndelungată a lui Iisus decât de un an. Căci pre lângă indigitările citate, oare Iisus, carele ĝice despre sine că n'a venit să strice legea [23]), carele se și supune formelor legei [24]), numai ca prunc de 12 ani să se fi dus în Ierusalim după prescrisele legei, și nu și ca bărbat? Oare să poate presupune ca Iisus să se fi contraĝis prin faptele sale? Cuvintele: „Ierusalime, Ierusalime.. *de câte ori* am voit să adun pe fii tei" [25]) delătură ori ce îndoială. Căci dacă a făcut cu Ierusalimitanii mai multe încercări, a trebuit să fi fost mai de multe ori în Ierusalim, la mai multe serbători, la mai multe pasci, în mai mulți ani.

Se vede dar că și după Sinoptici Iisus a fost mai de multe ori în Ierusalim; ei admit o activitate iudaică — ierusalimitană de mai mulți ani. Dacă

[17]) După considerantele dela începutul acestui tractat.

[18]) la Evangelia după Mateiu.

[19]) Asupra învețăturilor vom revení la locul seu.

[20]) 28, 16 seqq.

[21]) Marcu 16, 14—20. Luca 24, 50 seqq. Iapt. app. 1, 2—12.

[22]) Marcu 3, 22.

[23]) es: Mat. 5, 17.

[24]) Luca 2, 21. Mat. 3, 13. și parall.)

[25]) Mat. 23, 37. Luca 13, 34.

nu o descriu, nu o neagă, iar făcênd alusuine la ea o confirmă. — Chiar și Strauss o recunoasce aceasta dicênd: „Aci toate supterfugiile (ad. d'a denega autenticitatea Evaugeliei) sûnt zadarnice, și trebue recunoscut: sûnt aceste (ad. cuvintele lui Iisus citate mai sus) adeveratele cuvinte ale lui Iisus, apoi el a trebuit să fi fost activ mai adese-ori și mai îndelungat, de cum se pare după raportul Sinopticilor[a 26]). (Va urma).

---

[26]) Strauss, D. E. Das Leben Iesu für das deutsche Volk bearbeitet. Leipzig 1864. pg. 249.

Bursa de Viena și Pesta

din 21 August 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	109.65	109.65
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	83.—	93.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	99.25	99.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	87.—	87.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.25	125.75
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	95.—	94.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	94.—	93—
Obligațiuni urbariale temeșiane .	94.—	93.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	93.50	93.—
Obligațiuni urbariale transilvane .	94.60	93.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	93.50	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.80	72.75
Datorie de stat în argint . . .	73.50	73.50
Renta de aur austriacă	88.—	87.75
Sorți de stat dela 1860 . . .	132.—	132.—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	833.—	835.—
Acțiuni de credit austr. . . .	276.25	275.50
Acțiuni de bancă de credit ung.	258.—	257.—
Sorți unguresci cu premii . . .	112.—	111.50
Sorți de regularea Tisei . . .	109.80	109.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.56	5.45
Napoleon	9.35	9.36
100 marce nemțesci	57.80	57.70
London (pe polița de trei luni) .	117.70	117.60

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitațiuni: în 30 Septemvre imob. soției lui Ioan Székely în Gogan (trib. Ibașfalău); în 30 August imob. lui Ludovic și Michail Bunyi în Satul-lung (judec. cerc. Șomcuta-mare); în 20 Oct. și 20 Noem. imob. lui Coloman Baranyay în Iara (judec. cerc. Reghen); în 30 Aug. și 1 Oct. imob. lui Nicolae Flutur în Buia (judec. cerc. Mediaș); în 13 Sept. imob. remasului după Stefan Antal în Farnas (judec. cerc. Huedin); în 11 Sept. și 11 Oct. imob. Mariei Frühn îni Cisnădie (trib. Sbiiu); în 30 Aug. imob. lu. Pavel Csocs în Lazar (judec. cerc. Șomcuta-mare); în 25 Aug. imob. lui Moise Petö în Racoș (trib. Odorhei); în 30 Aug. și 30 Sept. imob. lui Dionisie Kerekes în Șaroșul ung. (judec. cerc. Sămărtin); în 16 Sept. și 16 Oct. imob. lui Ioan Bolog în Cic-Borszova (trib. Cicsereda); în 30 Aug. imob. lui Ioan Schlecht în Boci; în 28 Aug. imob. lui Andrei Schwartz în Boci (jud. cerc. Teaca); în 16 Sept. și 16 Oct. imob. lui Dionisie Rociu în Nucet (trib. Sibiiu). în 3 Sept imob. lui Andrei Makai în Petec; în 8 Oct. și 8 Noemvre imob. lui Moise Iacab în Zetelac; în 5 Oct. și 5 Noemv. imob. lui Dionisie și Stefan Adam în Odorhei (trib.).

Nr. 1541—1880 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de notar comunale în comuna Topârcea, se escrie concurs cu terminul până în 13. Septemvre a. c. la 6 oare p. m.

Cu acest post sûnt înpreunate: un salariu anual de 400 fl. v. a. cuartir liber, una soarte de lemne și tacsele care s'au statorit deja prin corpul representativ.

Concurenții au de a documenta pe lângă Cualificațiunea prescrisă în lege, că sciu toate trei limbile patriei Petițiunile timbrate și prevăḑute cu documentele referitoare la recerințele amentite sûnt a se asterne până în ḑiua prefiptă la subscrisa pretura.

Mercurea în 18 August 1880.

Dela pretura cercului.

Papp m. p.,

Nr. 179—1880. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scoala română confesională gr. or. din Cojocna, protopresbiteratul Clujului, se escrie concurs până la 14 Septemvre 1880 st. v. inclusive.

Venitele împreunate cu acest post sûnt:

1. Cuartir liber în edificiul scolar fără podul întreg, care se folosesce de măgăzin pentru bucatele parochiei și neputânduse subarênda acest cuartir fără învoirea comitetului;

2. folosirea a 6 jugere 1500 orgii□ arătoriu și 2 jugere 200 orgii fênaț;

3. folosința unei grădini de lângă scoala gr. or. și a alteia de lângă scoala gr. catolică, care are a o îngrădì cu gard viu;

4. În bani gata 160 fl. prin repartițiune dela popor și anume 100 fl. pentru scolarii ordinari, 40 fl. pentru repetenți și 20 pentru scolarii adulți.

Pămênturile de sub nr. 2 le folosesce pentru a instrua toată tinerimea în cântări bisericesci, a cânta cu ea în chor la biserică și la cas de lipsă a suplinì și pe cantor.

Dela concurenți se cere:

a) Să fie Român de națională și de religiunea gr. or.

b) Să producă testimoniu, că a absolvat pedagogia în oare care institut pedagogic gr. or.

c) Să producă testimoniu despre purtarea lor politică și morală;

d) Că avênd talent de cântat să producă atestatul prescris în „Stat. org." §. 23. p. 12.

Concurenții au a se adresa cu recursele lor instruite conform „Stat. organic" și regulamentului congresual până la terminul de sus oficiului protopresbiteral român gr. or. al Clujului în Cluj.

Comitetul parochial român gr. or. din Cojocna.

Dat Cojocna, 3 August 1880.

În conțelegere cu ofic. ppresbiteral român gr. or. al Clujului.

Teodor Ciortea m. p.,
paroch și președ. comit.

Alesandru Nemeș m. p.,
notariu.

Nr. 179. 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunei vacante de învĕțător în comuna Sebeșel se escrie concurs până la 14 Septemvre 1880 st. v. pe când va fi și alegerea.

Salariul învĕțătoresc este 100 fl. v. a. un stingin de lemne și cortel în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa această stațiune au să-și astearnă rugările înzestrate cu toate documentele prescrise de „Stat. org." și regulamentul congresual provisoriu din 1878 oficiului protopresbiteral în Sebeș până la sus num'tul termin.

Sebeșel în 1 August, 1880.

In conțelegere cu D. protopresbiter concernent:

Comitetul parochial.

Nr. 12. 2—3

CONCURS.

Dechiarându-se de vacant postul de învĕțător la scoala cofesională poporală din parochia Șibotului, prin conclusul comitetului parochial ddto 6 Iulie Nr. 12 1880 pentru ocuparea aceluia se escrie concurs cu terminul până la 15 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

200 fl. v. a. salariu fics din cassa alodială a comunei Șibot, 5 stângini de lemne pentru încălḑirea scoalei și a odaei, în care locuiesce învĕțătoriul gratuit.

Doritorii de a concura la această stațiune au să-și aștearnă petițiunile lor instruite pre lângă documentele obicinuite și cu testimoniul de cualificațiune la onor. oficiu protopresbiteral gr. or. al Orăștiei ca inspectorul districtual de scoale până la terminul aretat mai sus.

Din ședința comitetului parochial ținută în Șibot, la 6 Iulie 1880.

In conțelegere cu d. protopresbiter concernent:

Ioan Armean m. p.,
paroch ca președinte.

Nr. 115. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a 2 posturi de învĕțători la scoala rom. gr. or. din comuna Vinerea (Felkenyér) cu aceasta se escrie concurs până la 7 Septemvre 1880.

Emolumentele sûnt:

1. Pentru cel din clasa I-a leafă anuală 155 fl. v. a. din fondul scolar.

2. Pentru cel din clasa II-a leafa anuală 250 fl. v. a. din cassa alodială. Pentru ambii învĕțători cortel liber, lemne de încălḑit pentru scoală și învĕțători câte 5 orgii, și grădină de legumi.

Doritorii de a ocupa unul sau celalalt post învĕțătoresc să'și trimită cererile sale instruite în sensul „stat. org." și legilor scolare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Orăștiei până la suscrisul termin.

Din ședința comitetului parochial gr. or. dela Vinerea, ținută în 29 Iunie 1880.

În conțelegere cu d. protopresbiter concernent:

Ioan Mihu m./p., președinte. **Daniil Păcurariu** m./p., paroch și notariu ad-hoc.

Nr. 159. 2--3

CONCURS.

La scoala confesională gr. or. din comuna Bozu în protopresbiteratul Iliei murĕșane devenind vacant postul de învĕțătoriu, pentru ocuparea acestuia să escrie prin aceasta concurs cu termin până la 6 Septemvre st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual 100 fl. v. a.
2. 60 ferdele cucuruz în boambe,
3. folosirea grădinei scolare,
4. cuartir liber în edificiul scoalei și
5. 4 orgii de lemne de încălḑit, din aceste să se încălḑască și scoala.

Doritorii de a ocupa acest post vor avè a'și adresa suplicele lor instruite în sensul „Stat. org." și a regulamentului congresual dela 1878 la subscrisul până la terminul de sus; concurenții să aibă cunoscință și despre limba maghiară și să fie cântăreți buni.

Gurasada. 4 August 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu, m. p.
adm. prot.

Nr. 22—1880. 3—3

CONCURS.

La scoala normală capitală gr. or. din Rĕșinari a devenit un post de învĕțătoriu vacant. Pentru întregirea acestuia se deschide concurs până în 5 Septemvre st. v. a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Un salariu anual de 350 fl. v. a. plătibil în rate lunare anticipative.

2. Relut pentru cuartir și lemne 60 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au să'și astearnă petițiunile lor până la terminul prefipt comitetului parochial prelângă care să dovedească,

a) că sûnt de religiunea gr. or.;

b) că au absolvat cel puțin gimnasiul inferior și cursul pedagogico-teologic cu succes bun;

c) să producă atestat despre depunerea esamenului de cualificațiune învĕțătorească;

d) cei ce vor dovedì, că au absolvat clase mai multe și au și pracsă învĕțătorească se vor preferì.

Invĕțătoriul devenit ales va servì în primul an în mod provisoriu de probă; mai departe el va fi datoriu a ținè dumineca și sĕrbătoarea în rênd cu ceialalți învĕțători de aici câte o strană în biserică; de aceea se cere ca el să scie cântările și tipicul bisericesc.

Cei ce doresc a concura la acest post să aibă cualificațiunea recerută pentru învĕțătorii de scoala capitală, și vor fi datori a se presenta până la finea concursului aici la Rĕșinari, și a cânta în biserică, pentru a li se cunoasce desteritatea în tipic și cântările bisericesci.

Concurentul, carele va dovedì cualificațiunea de a putè propune sistematic cântările corale cu elevii scolari, are încă o remunerațiune anuală de 100 fl. v. a.

Rĕșinari din ședința comitetului parochial gr. or. ținută la 3 Aug. a. c.

In conțelegere cu părintele administrator protopresbiteral tractual.

Comitetul parochial.

Nr. 195—1880. 3—3

CONCURS.

Devenind în vacanță postul de învĕțător dirigent la scoala noastră română gr. or. din Tilișca, ppresbiteratul Sibiiului I., pentru întregirea acestui post se escrie prin aceasta concurs până 10 Septemvre a. c. st. v. Cu acest post sûnt împreunate următoarele emolumente:

1. Un salariu anual în bani gata de 300 fl. v. a. ce se solvesc în rate lunare anticipative din casa comunală;

2. Cuartir natural în edificiul scoalei și lemne de foc pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post au să'și astearnă On. Oficiu ppresbiteral până la terminul sus indicat petițiunile lor prelângă care se dovedească:

a) Că sûnt de religiunea gr. or.

b) că au absolvat cel puțin gimnasiul inferior și cursul pedagogico-teologic cu succes bun;

c) să producă atestat despre depunerea esamenului de cualificațiune învĕțătoresc, și să dovedească, că sciu limbile patriei;

d) cei ce vor dovedì o cualificațiune mai bună și o pracsă învĕțătorească se vor preferì.

Învĕțătorul devenit ales va fi dator a ținè și scoală de repetițiune și dumineca și serbătoarea o strană în biserică. Cei ce doresc a concura la acest post învĕțătoresc vor fi datori a se presenta în restimpul până la espirarea concursului, aici în Tilișca și a cânta în biserică pentru a i se putè cunoasce desteritatea în tipic și cântările bisericesci.

Tilișca, în 6 Iulie 1880 st. v.

Comitetul parochial în conțelegere cu Oficiul ppresbiteral.

Publicare de licitațiune!

Comuna bisericească gr. or. din Rĕșnov după ce 'și-a primit aprobările necesare dela autoritățile mai înalte competente, — în ḑiua de **17/29 August 1880** la **10 oare** a. m. va vinde prin licitațiune verbală publică, **pădurea de fag** de pe muntele bisericei Baiu sau Diham aflător în România districtul Prahova.

Condițiunile de licitare precum și alte esplicări se pot căpĕta și respective vedè în scoala română de aici, unde se va ținè și licitațiunea.

Rĕșnov în 20 Iulie 1880.

[50] 2—3 **Comitetul parochial.**

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 95. Sibiiu, Joi 14 August 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 13 August.

Dreptate, beata dreptate, mult este purtată ea în gurile oamenilor de toată seama. Dacă ar fi ea o ființă, cum și o închipuiau, în fantasia cea vie, cei vechi, ar trebuì sĕ moară pe toată ḑiua de mii de ori.

Toți asupriții își iau refugiul la dênsa — când sûnt asupriți. Toți însĕ îi întorc spatele îndată ce au pus piciorul pe scara, care duce la asilul, unde asupririle nu mai au putere.

Sĕ ne aducem aminte numai de lamentările maghiare dinainte de 1867 și cu deosebire dinainte de 1860. Cum strigau Maghiarii atunci „dreptate!“ Dar după ce 'și-au vĕḑut drepturile constituționale asigurate și au uitat de toate necasurile de mai nainte și au început a copia fidel faptele pretinșilor lor opresori, numai în altă formă.

Lung ar eși registrul încercărilor lor de a suprima ace'eași simțeminte, din motivul căror reclamau ei odinioară dreptatea. În loc de a ne ocupa noi astăḑi cu acest registru punem simplu întrebarea: este în folosul Maghiarilor că d. e. pe Români se i depărteze cu ori ce preț dela sine?

Românii după situațiunea lor geografică și etnografică n'au fost nici când și nu pot fi un element stricăcios nici libertății constituționale, în lăuntru, nici civilisatiunei europene, în afară. In și afară de monarchie ei au fost un zid de care s'a sfermat invasiunile, cari amenințau crestinismul când veniau din Sudostul Europei. Astăḑi încă dacă ar venì vre o amenințare, poate din nordostul Europei, Românii au interes de a sta zid și a oprì sĕ nu se cutropească principiul libertății popoarelor încât sĕ ne remână o speranță barem pentru viitoriu.

O politică nepreocupată de visări în aer ar trebuì se păstreze elementele cari ar avè să concurgă cu ajutoriul lor și sĕ le promoveze, ca în ḑiua supremă sĕ aibă puterile necesare spre a se putè face zid apĕrătoriu ori cărei invasiuni cutropitoare.

Nu pricepem dară, pentru ce atâta rîvnă de a ignora și de a strivì chiar pe unele popoare care au aceleși interese cu interesul statului nostru și încă în preseara pericululuì.

Sûnt esagerate pretensiunile noastre, când noi nu cerem nimica mai mult decât se putem trăì așa precum ne-au lăsat Dḑeu — Români? când ca atari dorim sĕ progresăm si noi în cultură, după cum doresc se progreseze toți concetățenii nostri?

Ori cât de modeste ar fi reclamarea noastră după dreptate, ori cât de pretinsă ar fi reclamarea noastră de interesele generale noi avem se dăm de obstacule pe scara întreagă, fie în ierarchia autorităților politice, fie pe terenul culturei și în cele din urmă chiar și pe cel social.

Funcționarii din neamul nostru sûnt așa de reduși și depărtați de sinul poporului, încât și ei și poporul pare că sûnt făcĕtori de rele și trebuie puși sub priveghere; institutele de cultură, în loc de a fi spriginite sûnt amenințate cu transformare și reducere; social sûntem adese ori tratați încât ți se pare că este pĕcat că portăm firea națională așa cum a lăsat'o Dḑeu.

Ba nici acolo, unde am cugeta că nu „jignim“ pe nimenea, încă se găsesc căi și mijloace spre a face pe Român se simtă cât este de mare distanța între el și dreptate. Vre-o câțiva Bulgari, cari pretind a fi Greci, și vre-o câțiva Români renegați cari fac, asemenea pretensiuni, în Brașov, află spriginitori ca sĕ paraliseze cea mai frumoasă societate română din Transilvania în regularea afacerilor ei bisericesci. Nici documentele cele mai veditoare de dreptate, cernute și recernute într'un proces aproape secular, n'au putut învinge preocupațiunile contra Românilor. A trebuit luată și legislațiunea într'ajutoriu numai ca Românului sĕ i se poată aterna sabia lui Damocles deasupra, capului pentru a i se denega dreptul de proprietate asupra unei case dumneḑeesci, care s'a ridicat aproape numai cu sudoarea lui.

Dreptate am cerut totdeauna, dreptate cerem și nimica mai mult. O cerem în interesul nostru și al culturei generale, care se întinde mai departe decât interesul nostru, pentrucă este un bun comun și necesar al omenimei.

Cine lucră în contra dreptății poate se o învoace cât de mult și sĕ vorbească de dênsa cât 'i place, că nu va ajunge la resultat fericitoriu până în sfîrșit. Dreptatea, tocma pentrucă este dreptate, resplătesce drept, deși mai târḑiu.

Revista politică.

Sibiiu, în 13 August.

„D. Ztg.“ într'un articul de fond vorbind despre guvernul lui Tisza și despre opositiunile din Ungaria doresce numai un lucru: sĕ se observe strict principiile parlamentare. În cele din urmă articulul recomândă Nemților cislaitani o procedere ca a Maghiarilor în respectarea limbei.

Publicăm mai la vale ḑice „Telegr.“ câteva documente din Cartea Albastră engleză apărută de curênd asupra miscărei unioniste din Bulgaria și Rumelia Orientală: Din aceste documente se poate vedè cât de intime sûnt relațiunile dintre Filipopole și Sofiia. Cât despre atitudinea Rusiei față cu această mișcare, ne o arată o telegramă din Chiustendje, cu data de 16 August adresată ḑiarului „Standard“, care confirmă scirile, ce am dat mai în ḑilele trecute despre desbarcarea de arme rusesci în Silistria. Eacă ce se anunță cătră Standard:

„Acum câteva ḑile trecură pe aici trei remorchere, fie care tîră câte două vase mai ușoare ducêndule în susul Dunărei. Pe cele ântâiu două remorchere filfiia drapelul bulgar, ear' cel de al treilea n'avea drapel. Cele dintâiu patru vase mai ușoare, erau greu încărcate cu artilerie (tunuri de munte), muniținni și provisiuni de resbel precum și soldați, cele din urmă două vase ușoare, erau încărcate numai cu soldați,. Atât tunurile etc. cât și soldații erau rusesci. Ambele vase mai ușoare din urmă aveau forma și construcțiunea curat rusească. Pe timpul când se petreceau aceste, au pornit și din Chiustendje spre Bulgaria bande mari de Bulgari. Este ciudat lucru ca acești oameni, cari erau ocupați în Dobrogea cu secerișul, sĕ dispară așa de timpuriu și fără veste. In anii trecuți ei n'au plecat nici o dată mai nainte de 10 sau 20 Noemvre“.

Eată și cartea albastră, care cuprinde corespondența diplomatică asupra mișcărei unioniste din Bulgaria și Rumelia Orientală, estragem din ea următoarele depeși:

D. F. C. Lascelles, represintantul engles din Sofia, scrie următoarele, cu data de 14 Iunie, lordului Granville:

„Camera bulgară, într'o ședință secretă dela 11 Iunie, autorisà o anticipațiune de 33,000 livre sterline pentru guvernul Rumeliei Orientale. Ca rĕspuns la o întrebare ce unul din colegii mei a făcut-o d-lui Zankow în privința acestui împrumut, Escelența Sa declară că guvernul Rumeliei Orientale s'ar fi adresat la banca Bulgariei pentru un împrumut spre a achita nisce plăți ce nu pot fi amênate, și pe care provincia nu este în stare sĕ le facă din causa întârḑierei în îndeplinirea contribuțiunilor. Banca Bulgariei, care a fost fundată de principele Dondukoff-Korsakoff, nu are dreptul a dispune de banii, pe care i are fără împuternicirea camerei. D. Zankow adaogă că el nu vede trebuința de a discuta cestiunea într'o ședință secretă și crede că ar fi fost mai bine dacă s'ar fi hotărît sĕ se supună Camerei afacerea în cursul ordinar al lucrurilor“.

O altă depeșe a d-lui Lascelles, datată din Sofia, 14 Iunie, relatează următoarele:

„După ce d. Michel 'mi înmână o copie de pe telegrama pe care v'a trimis-o Esc. Voastre la 5 curent asupra întrunirei secrete ținute în Slivno de agitatorii Bulgari, găsii ocasiunea de a întreba pe d. Zankov dacă a primit vre-o înformațiune asupra resultatului întrunirei. D. Zankov îmi ḑise, că a vorbit atât cu d. Stambulow cât și cu d. Zurkow, delegații Bulgari, care s'au înșelat oare-cum. Ei s'au dus la Slivno în speranța de a dobândì lucruri mari și găsiră că, în ori ce cas, pentru moment nu se poate face nimic în privința unirei principatului cu Rumelia orieatală. Esc. Sa me asigură, că nu esistă nici o probabilitate de a se face vre-o încercare pentru resturnarea actualei stări de lucruri, și'mi repetà declarațiunea dată de mai multe ori, că tot ceea ce doresce principatul este de a fi lăsat în linisce, până ce își va reorganisa administrațiunea. La întrebarea ce'i făcui, dacă este adevĕrat, că s'a decis sĕ se reînceapă esercițiile militare ale societăților de gimnastică, la cas când ele nu vor fi vîrîte imediat în reserva milițielor, Esc. Sa îmi respunse, că crede că lucrul este așa și me încunosciință că în curênd se va depune în camera bulgară un proiect de lege pentru organisarea unei garde naționale. Îi ḑisei Esc. Sale, că întinderea ce comuna a luat în Paris în 1871 nu se poate atribuì decât gardei naționale și îmi esprimai oare-cum mirarea, că în starea actuală a finanțelor, se găsesce de cuviință sĕ se facă nisce cheltueli, ce ar aduce după sine formarea unei garde naționale, care mi se pare mai curênd un element de pericul decât tărie pentru țeară. D. Zankow îmi respunse, că nu se va face nici o cheltuială; garda națională esistă deja și tot ce se va face va fi numai de a organisa legalmente. Esc. Sa mai adaugă, că nu este cel mai mic pericul pentru esistența vre-unei mișcări revoluționare în principat. Aflu că adunarea națională a votat eri o lege, în puterea căreia ori ce Bulgar dela vêrsta de 20—40 ani va face parte din garda națională. Oficerii vor fi aleși de soldați și administrațiunea supremă va fi încredințată unei comisiuni numită de cameră și confirmată de principe.“

Lordul Granville adresă la 13 Iulie următoarea scrisoare d-lui Henri Elliot la Viena:

„Am comunicat astăḑi ambasadorului austriac, că am făcut tot ce ne-a stat prin putință și că vom face și de acì încolo, spre a face pe guvernul bulgar sĕ renunțe la o încuragiare a mișcărei pentru întinderea Bulgariei spre Sud de Balcani sau sĕ se unească cu dênsa, ceea ce ar fi foarte nenorocit în momentul de față.“

La 26 Iulie sir H. Elliot rĕspunse următoarele:

„Am vorbit astăḑi cu baronul Haymerle despre întrevorbirea de care îmi pomeniți în depeșa dela 13 curent, că ați avut cu ambasadorul austriac asupra agitațiunei unioniste din Bulgaria și Rumelia Orientală. D sa primì cu o mare mulțămire asigurările date de Esc. Voastră comitelui Karolyi, cum că guvernul Maj. Sale se sforțează a stătuì pe guvernul bulgar sĕ nu încuragieze vre-o mișcare unionistă. Grigia sa actuală este tot aceea care, după cum prea bine scie, este împărtășită și de Esc. Voastră. Din bună norocire s'a dobândit un acord al puterilor, și scopul nostru este acum de a'l mantinè; basa lui — singura lui basă — este tractatul dela Berlin; dacă acesta va fi sguduit, apoi acordul își perde basa sa și va fi de o durată scurtă.“

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cristurul-secuesc, (Cursul supletor de limba maghiară). Vineri în 4/16 Iulie a. c. conform avisurilor primite dela autoritățile competente — adunânduse o cunună frumoasă de frați învĕțători din multe părți ale Transilvaniei, dl inspretor regesc de scoale din comitatul Udorhei, Mozes Sandor, ca încredințat cu supravegherea acestui curs, deschide cursul cu o cuvêntare în limba maghiară, în care accentuă necesitatea acestei limbi în Statul nostru, apoi sĕ trece la înscrierea învĕțătorilor după comitate. Aici am observat, că din comitatele: Târnava mică și Târnava mare s'au presentat foarte mulți, în proporțiune cu numerul însinuat și presentat din alte comitate vecine:

Braşov, Făgăraş şi Sibiiu. Causa acestei disproporţiuni se crede a fi: că din comitatele sus amintite s'au recomêndat — fără mică escepţiune, toţi învĕţătorii tineri şi bĕtrâni cualificaţi şi mai puţin cualificcţi, pe când din comitatele Braşovului şi al Făgăraşului s'au ales, cu deosebire numai cei tineri. Ce vor face acum cei mai bĕtrâni, cari au dat dovedi, că sûnt învĕţători demni de chiemarea lor, dacă nu li s'au oferit şi dlor acosiune, ca sĕ se deprindă cât decât în această limbă obligată pentru scoalele elementare?!

După inscriere s'a format douĕ despărţăminte. In cel dintâiu s'a inscris cei ce nu au sciut limba maghiară sau foarte puţin, ear' în al doilea, cei ce o cunosc în câtva. O mică observare am de a face şi aici: câţi-va învĕţători cu un biet de „jó reggelt"! lacomi după limba maghiară, s'au înscris în despărţământul al doilea, când apoi în loc de progres au a se duce a casă cu câteva cunoscinţe întunecate.

Profesori ca instructori au fost patru; doi în despărţămintele pararele ale despĕrţământului întâiu şi al doilea. Limba de propunere a fost cea maghiară, cu escepţiune într'un despărţământ, unde a fost un profesor care a cunoscut încâtva şi limba română.*) Am avut norocire şi ocasiune de a asista câte o oară, douĕ în toate patru desperţămintele, şi prin aceasta mi s'a dat ocasiune sĕ vĕd modul de propunere la toţi instructorii. Intr'un singur despărţământ a escelat profesorul, atât prin metodul dlui cel intituitiv, cât şi in observarea cea punctuală a oarelor de propunere. Cine a fost în acel despărţământ a putut face, dacă a priceput, progres bunişor. Spor puţin s'a făcut în trunul din despărţământul întâiu, unde principiile metodice sĕ vede a fi eşit din clasă. Mult mam mirat de metodul respectivului profesor, când am vĕdut, că pune pe învĕţători sĕ conjuge vorbele iregulare: „*inni* (a bè) şi *enni*" (a mânca) fără de a le fi arĕtat iregularităţile acelor verbe mai întâiu. Mai mult însĕ, când am vĕdut că provoacă pe un învĕţătoriu sĕ scrie anul 1880 cu numeri latini. Am conchis îndată că acel profesor a uitat scopul acestui curs şi se silesce a face „*omnibus aliquiend ex toto nihil*". In general vorbind sporul în celelalte douĕ despărţăminte au fost mulţămitor, observarea, ce o am avut a o face, că într'un despărţământ s'a făcut numai analisă în limba maghiară, piesele de cetire nu s'au tradus şi românesce. Ear' în celalalt despĕrţământ s'a tradus nu după sensul cel adevĕrat al limbei românesci ci a dat numai loc unor cuvinte stricate, şi diformate.

Oarele de propunere din anul trecut dela 5 s'au redus la 3 pe di şi adecă: 2 ante meridiane şi 1 oară post meridiană. Prin aceasta am avut mai mult timp disponibil, şi pentru de a'l folosi şi pe acela, ne-am constituit într'o asociaţiune, alegêndu-se din corpul învĕţătoresc preşedinte al acelei asociaţiuni dl Stefan Dragomir, înv. în Satulung, vice-preşedinte dl Ilariu Reit, învĕţ. la scoala elementară din Şimon, notari: Ioan Muntean, înv. în Sighişoara şi Eustachie Crişan înv. în Şinca veche. Şedinţe s'au ţinut de douĕ ori în fie care sĕptĕmână, în care s'au însinuat mai mulţi învĕţători ţinênd prelegeri practice din materialul de propus în scoalele elementare şi pelângă aceasta cei donaţi cu voce sonoră ne-au delectat cu mai multe cântece.

Tot cu această ocasiune, în 23 ale curentei ne-a cercetat din partea ministrului de instrucţiune publică domnul Buzogan Aron, carele a asistat în fie-care despărţământ câte o oară, esaminând pre mai mulţi învĕţători, întrebând cam în special că unde funcţionează, ce cualificaţiune posede, şi câţi elevi au avut în anul scolastic espirat, diplomaţi sûnt? In fine arĕtându'şi mulţămita faţă cu sporiul făcut, îmbărbătând ca sĕ ne silim, ca pe anul venitor sĕ şi putem depune esamenul pentru limba maghiară.

Sĕ vorbesc acum ceva şi despre aceea din ce trăesce omul. Douĕ elemente sûnt dela care depinde bună starea omului. Aceste sûnt, aerul şi apa. Cu cât aceste vor fi mai curate, cu atât va avè consecinţe mai bune. Durere însĕ, că prin Cristur, apa este foarte rea, aerul de asemenea nesănĕtos, aşa încât cu mare părere de rĕu voiu sĕ arĕt, că o parte mare dintre fraţii învĕţători s'au bolnăvit, au fost necesiţaţi a părăsi cursul, după ce au spesat foarte mult cu medicina. Işi poate face cineva idee, cum poate trăi un învĕţător cu câte 70 cr. pe di diurn între astfel de împregiurări?!

Pentru de a evita multele necasuri enumĕrate până acì, ar fi de dorit ca cursul de limba maghiară pe viitor sĕ se arangeze în alt oraş, ear profesorii sĕ fie Români, cari sĕ cunoască bine firea limbelor, atât a celei române, cât şi maghiare, numai atunci s'ar putè face un progres mai bun, dar altcum numai nĕcaz mare.

R.....u.

*) Va sĕ dică nu a cunoscut-o. Pentru a putè propune trebue sĕ scie cineva o limbă bine alt feliu propunerea este pagubitoare şi ridiculă. „Red."

Varietăţi.

* Maj. Sa Împĕratul şi Regele a sosit în 11/23 August dimpreună cu suita Sa la Viena şi a tras deadreptul în Schönbrunn.

* (Ordine străine). Sub acest titlu ne comunică „P. Ll." că Majestatea Sa împĕratul a dat principelui de coroană concesiunea, de a primì şi purta *crucea mare* a ordinului princiar sêrbesc „Takowa."

* (Manevrele între Leopole şi Przemysl) care numai este îndoială, că se vor face sub nemijlocita priveghiare a împeratului, vor ţinè opt dile. La manevrele aceste vor lua parte patru divisiuni de infanterie şi doue de cavalerie. La aceste se adaug 24 batalioane din milităiile teritoriale a le Galiţiei şi Bucovinei. Concentrarea va cuprinde preste tot 40,000 oameni. După asigurări competente numerul trupelor manevrelor din Galiţia este mai mic ca la Nicolsburg în 1876. Caracteristicul esercităielor din anul acesta este, că staturile majore dela brigadele şi divisiunile concentrate precum şi dela doue corpuri de armată sûnt întregite pe picior normal de resboiu. Marşurile de concentrare s'au şi început. Conducerea manevrelor o ia asupră'şi mareşalul, Archiducele Albrecht, în persoană.

* Escl. Sa dl ministru de culte şi instrucţiune publică, Aug. Trefort a sosit eri cu trenul dela 2 oare după ameadi în Sibiiu. Presentaţiunile autorităţilor şi corporaţiunilor vor avè loc astădi la 10 oare.

* (Carol), principele României, întorcêndu-se în jumetatea a doua a lunei lui Septemvre către casă, va trece prin Ungaria. Cu ocasiunea aceasta i se va presenta regimentul, a cărui şef a devenit.

* (Direcţiunea postelor) reg. ung. de aici, din causa ploilor celor multe, s'a vĕdut necesitată a modifica provisoriu comunicaţiunea postală între Sibiiu şi Alba-Iulia. Dela 26 l. c. încolo posta va pleca de aici la Alba-Iulia în loc de 12 la 11½ oare. Modificarea aceasta o aducem la cunoscinţa publicului pentru orientare.

* (Alegerea comunităţii) Sibiiului se va face Sâmbătă în 28 Aug. n.

* (Postal). În 21 Aug. n. s'a înfiinţat douĕ oficii nouĕ postale şi adecă unul în Eted (comit. Odorheiului) de care se ţin comunele: Enlaka, Eted, Körispatak, Küsmöd, Martonos, Szolokma şi Siklod; şi al doilea în Korond (tot din comit. Odorheiului) de care se ţin satele Atyha, Ancso, Firtos-Varalja, Korond şi Polfalva. Posta din Eted comunică de 4 ori pe sĕptĕmână cu cea din Korond, carea (adecă a 2-a) stă în legătură cu postele din Odorhei şi Parajd, comunicând cu aceste pe fiecare di încolo şi încoace. Ambele poste sûnt uşoare.

* „*Reuniune carpatină transilvană*" are sĕ se înfiinţeze. Încă nu este decis dacă reuniunea aceasta are sĕ fie de sine sau sĕ fie numai o secţiune a reuniunei unguresci carpatine. Scopul principal al reuniunei ar fi: Cunoscinţă mai de aproape a Carpaţilor şi uşurarea comunicaţiunei într'ênşii. Spre ajungerea scopului activitatea reuniunei ar fi îndreptată asupra: introducerei călĕuzilor; regularea călĕuziei; clădirea şi susţinerea căilor în munţi, ridicarea caselor de scutire, colibi de turisti; îngrigirea de cai şi trăsuri pentru escursiuni la munte; ediţiunea de cărţi de călĕtorie şi carte.

* (Limba maghiară). După cum ne spune „Kelet" dl Aron Buzogany, secretariul ministeriului de culte şi instrucţiune publică, a ţinut cu elevii din cursul pentru învĕţarea limbei maghiare din Cluj un esamen de probă. Tot spre acest scop secretariul ministerial va călĕtorì din Cluj la Cristur şì Sibiiu.

* (Statua lui Bem) în Murĕş-Oşorheiu se va desvĕlì în luna lui Octomvre. Preparativele — după cum ne spune „Ellenőr" — se continuă; cu conducerea lucrurilor este încredinţat un Polon. Comitetul arangiător a dispus, ca la sĕrbarea desvĕlirei sĕ fie de faţă şi Poloni şi album lui Bem se conţină şi literaţi polonezi.

* (O scoală de fetiţe). Românii din Oradia-mare au de scop sĕ ridice o scoală nouă pentru fetiţe fără deosebire de confesiune, pentru care scop se dice, că sûnt până acum adunaţi la 15,000 fl. v. a.

* (Esposiţie de vin), de struguri şi de toate uneltele, cari se ţin de resortul viilor se va ţinè din 16—20 Septemvre n. în Caşovia. Arangiarea se face din partea camerei comerciale şi industriale de acolo.

* (Esport de struguri). Un negutător de poame şi struguri *en gros* din Breslau avênd de cuget a cumpĕra la 20,000 chilograme de struguri, s'a adresat către camera comercială din Arad cu rugarea, a'i comunica preţurile strugurilor.

* (Cale ferată). Trasarea călei ferate vicinale, carea are sĕ se clădească pe linia Murĕş-Ludoş-Bistriţă — a început-o Herzog ingineriul superior cu alţi 4 subingineri în 15 Aug. n.

* (Un Septemvre secetos) vom avè în anul acesta, dacă părerea oamenilor învĕţaţi din cercurile meteorologice va fi bine întemeiată. Acesti învĕţaţi dic, că după dilele cele multe ploiase din August luna lui Septemvre neîntrerupt va fi caldă şi secetoasă, pentrucă tôate semnele, ce li se arată lor întăresc acest fapt. Vom vedè.

* (Sultanul) Abdul Hamid deşi coranul opresce foarte strict credincioşilor musulmani a zugrăvì sau a se lăsa sĕ fie zugrăviţi, totuşi a dispus acum de curênd zugravului turcesc Hamdi bei a'i face portretul.

* (Bazaine) mareşalul, după ce ne spune „Voltaire" şi „Pressa", că ar fi murit în Limoges, vine acum şi declară tot prin jurnale, că nu nu-mai n'a murit, dar' el se bucură de o sănĕtate escelentă.

* (Nenorocire). In 10 Aug. n. o maşină de îmblătit în Deva a rupt unui lucrător Ioan Costan un picior.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Genesa evangeliilor.

(Studiu biblic).

Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. Ioan 5, 39.

(19 Urmare).

D. *Evangelia după Ioan.*

(Urmare).

Astfel, precum Sinopticii cunosc activitatea ierusalimitană a lui Iisus, Ioan cunoasce pe cea galileică. Unii pe alţii se întregesc, nu se contradic, şi prin urmare nedumeririle în privinţa istoricităţei şi apoi a autenticităţei în acest punct n'au nici un temeiu. Dar:

β) Cuvîntările şi Christologia totuşi sunt neresturnaveră dovadă contra autenticităţei acestei Evangelii. Căci: comparând cuvîntările şi învĕţăturile lui Iisus despre sine după cum ni le reproduc Sinopticii, cu cele de la Ioan, şi vĕdind marea deosebire dintre ele, trebue să conchidem că Iisus n'a putut să vorbească de cât în un chip: sau în modul cel popular, plin de asemenări, după cum ne spun Sinopticii, sau în cel filosofic, mistic-speculativ, precum sunt cuvîntările lui Iisus în Evangelia a patra. Evangeliile sinoptice vedem că sunt espuse în modul cel mai naiv, fără tendenţă, prin urmare ele sunt istorice. Dacă dar aceste Evangelii sunt istorice, nu poate să fie Evangelia a patra a cărei tendenţiositate este evidentă, — ergo: Evangelia după Ioan nu este autentică. Astfel argumentează critica negativă — după noi ací ca şi în argumentările premerse, întâiu şi mai întâiu, nelogic. Căci admiţênd validitatea premiselor, din acelea ar urma simplu neistoricitatea, nu şi neautenticitatea. Aceea ce am susţinut la Evangelia după Mateiu (ad. *d*, *e*) că adecă: dacă cine-va scrie ceva neistoric, nu dovedesce că n'a scris el, ci numai că a scris neadever istoric, — aceea are valoare şi ací.

Dar bine! cum se poate esplica şi legitima deosebirea ce esistă între Ioan şi Sinoptici? căci prin rectificarea premearsă nu se delătură nedumeririle, nedumeriri, pe cari le-am audit şi din gura unor eruditi preoţi ortodocşi, cari pretind că Evangelia după Ioan ar fi o poemă filosofică scrisă de un necunoscut din veacul al doilea.

Spre susţinerea autenticităţei Evangeliei a patra faţă de nedumeririle acestea, unii scriitori au recurs la o paralelă între Socrate şi Iisus.

Învĕţăturile lui Socrate, este sciut, ni le-au păstrat douĕ referade, ce difer foarte de către olaltă — Plato şi Xenophon — Plato în stilul lui Ioan, Xenopon în al Sinopticilor. Şi dacă cu respect la Socrate nime n'a negat autenticitatea unei sau celeilalte scrieri, ba s'a recunoscut că una fără ceialtă este necompletă, chiar aşa nu se poate nega autenticitatea unei sau celeilalte scrieri despre învĕţăturile lui Iisus.

Poate să servească şi aceasta ca argument, noi însă nu recurgem la astfel de argumente, fiind că nu simţim necesitatea.

Este adevĕrat că deosebirea în forma cuvîntărilor este evidentă. La Sinoptici cuvîntările ni se presentă mai mult în formă de asemenări şi sentenţe, — forma populară.

La Ioan cuvîntările au mai mult forma de dialog, fie în dispute, fie în convorbiri, — iar cuprinsul profund, filosofic.

Spre a puté lămurí această ponderoasă cestiune, vom esamina de unde provine deosebirea, și apoi oare este vre-o înrudire între cuvîntările dela Sinoptici și cele dela Ioan?

Luthardt, renumitul aperătoriu al autenticității Evangeliei după Ioan, între altele ḑice: „Cei trei dintâiu iau de basă evenementele esterioare și ne lasă a recunoasce în acestea o însemnătate mai înaltă. Al patrulea purcede dela însemnătatea internă a istoriei, și de ací determină alegerea și espunerea istoriei.[27]) El (ad. Ioan) nu copisează realitatea esterioară, ci pe basa impresiunei ce a făcut asupra sa persoana și istoria lui Iisus, ne dă icoana lui Iisus, precum o-a cuprins în internul seu și precum în internul seu s'a desvoltat în decursul unei lungi vieți și a devenit cea mai intimă a sa proprietate internă. El scie că prin aceasta espune cel mai înalt adevĕr despre Iisus. Aceea ce espune nu e o icoană ce o face dela sine, sau o inventează sau idei filosofice împrumutate de airea, pe cari el le propune, ci aceea ce a esperiat de ḑeci de ani și și-a însușit, aceea ne dă iarăși. Și dacă aceea ce espune este mai mult idea de cât espunerea istoriei esterioare, apoi este tocmai idea înseși istoriei, nu ideile sale.“ [28])

Cânt Luthardt ș'ar fi restrins opiniunea numai la aceea ce scrie Ioan despre Iisus, noi am subscrie-o din cuvînt în cuvînt. El însă trece și la cuvîntările lui Isus. Ací ni se pare neîntemeiat, nenatural, greșit. După Luthardt numai ideile ar fi a lui Iisus, — cuvîntările înseși fabricate de Ioan. ilustrul meu magistru nu se va supera dacă la rêndul nostru îi vom ḑice aceea ce a ḑis dsaîn op. cit. la pg. 28 după ce a espus părerile șuchiate, ce le are „Der sächsische anonymus:“ „Um einen solchen Preis die johanneische Abfassung gewonnen zu haben, ist ein Pyrhussieg“. Adeverata causă o aflăm espusă la Clemens alex. [29]) El ḑice că Sinopticii au descris mai mult partea omenească din învețăturîle lui Iisus (*τὰ σωματικά*) iar Ioan mai mult cea spirituală (*τὰ πνευματικά*). Clemens alex. în sens alegoric a pătruns adeverul.

Învețăturile lui Iisus au fost, pentru că au trebuit să fie, de doue categorii: unele pupulari, ușoare *σωματικά* — altele profunde, filosofice — *πνευματικά* — candiționate de capabilitatea acelora cu cari el a venit în atingere. In Galilea, unde cetele cele necărturare, setoase de Evangelie erau departe de a-i face opositie în doctrine [30]), Iisus trebuia să dee învețăturilor sale o față cu totul deosebită de cea a învețăturilor din Ierusalim, unde de la început păn la sfêrșit opositiunea este foarte agitată.

Acolo, în Galiția, învețăturile trebuiau să iae forma unor prelegeri, ici în Judea, a unor dispute. In Galilea trebuia să se acomodeze după priceperea gloatelor, să le vorbească în mod popular, în esemple și asemănări; in Ierusalim trebuia să înfrangă pe cărturarii lui Israil. In Galilea avea de lucru cu naivitatea poporului de rînd, in Ierusalim cu șiretia și filosofia.

Și, precum este de mare deosebirea între poporul necult și fruntașii lui versați în sciințele teologice-filosofice: astfel a trebuit să fie și deosebirea dintre vestmîntul în care Iisus ș'a îmbrăcat învețăturile pentru popor, și între vestmîntul în care și le-a îmbrăcat pentru cărturari. Aceea ce ḑice Pavel la I Cor. 9, 19—22 ... „m'am făcut slab celor slabi“ are valoare și pentru Iisus, întru cât celor neputincioși, s'a aretat ca unul din ei, vorbindu-le așa ca să-l înțeleagă, celor puternici s'a aretat puternic, vorbindu-le în limba puterei. De aceea învețăturile lui au trebuit să fie îmbrăcate în doue feliuri de vestminte: de o parte stând limbagiul cel ușor, popular, de alta cel profund, erudit, filosofic. Cel ușor de cuprins și reprodus, s'a predicat de Apostoli în toate ḑilele; cel filosofic, greu de înțeles, și și mai greu de reprodus, nu s'a predicat, nu că n'a fost prin cine, dar pentrucă n'a fost cui, și că prin aceasta nu se ajungea așa lesne scopul [31]).

Ceea ce s'a predicat cu graiul, partea populară, s'a scris de Sinoptici; cea nepredicată încă, a remas să se scrie mai târḑiu. Aceasta a făcut'o Ioan. Și, deosebirea ce a trebuit să fie între forma învețăturilor, pe cari le-a desvoltat în mijlocul poporului necărturariu, și a celor pe cari le-a desvoltat între învețații din Ierusalim, — această deosebire trebuia să fie evidentă și în descrierea acelor învățături, dacă acele ar fi fost descrise fidel. Această deosebire prin urmare trebuia să o aflăm la Evangeliști. Acum dacă această deosebire o și aflăm, este chiar o dovadă nu numai a autenticității dar' chiar și a fidelității Evangeliilor.

(Va urma).

---

[27]) Der johann. Ursprung pg. 161.
[28]) op. cit. pg. 200.
[29]) Euseb. VI, 14.
[30]) Ceea ce ne istorisesce Luca 4, 28—30 nu cade în cadrul acesta. Acolo nu e vorba de opositiune în cuvînt.

[31]) Apost. Pavel ne dă dovadă despre aceasta ḑicênd: „Eu n'am putut grăi voue ca celor duchovnicesci, ci ca celor trupesci, și ca unor prunci .... v'am hrănit cu lapte iar' nu cu bucate“ I Cor. 3, 1 eq.

Bursa de Viena și Pesta

din 23 August 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	109.85	110.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	83.20	83.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	98.90	99.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	87.—	87.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.75	126.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pămêntului	94.15	95.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	94.30	94—
Obligațiuni urbariale temeșiane .	94.—	93.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	93.50	93.—
Obligațiuni urbariale transilvane.	94.—	94.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	93.80	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.90	73.—
Datorie de stat în argint . . .	73.85	74.—
Renta de aur austriacă	88.30	87.75
Sorți de stat dela 1860 . . .	132.—	132.—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	835.—	835.—
Acțiuni de credit austr. . . .	287.—	288.50
Acțiuni de bancă de credit ung.	261.75	262.50
Sorți ungaresci cu premii . . .	111.80	111.75
Sorți de regularea Tisei . . .	109.50	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.57	5.55
Napoleon	9.35	9.35
100 marce nemțesci	57.80	57.70
London (pe polița de trei luni) .	117.75	117.60

Economic.

Sibiiu 17 August n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.60—8.60; grâu sĕcăreț fl. 6.10—7.10; sĕcară fl. 5.10--5.50; Orz fl. 4.20--4.60; Ovĕs fl. 2.60--3. Cucuruz fl. 4.60—5; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.10--1.30; Semênță de cânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 6.50—7.50; Linte fl. 11.—12; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.50; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 32—35; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Sĕu de luminări fl. 23—25; Lumînări de sĕu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.— Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viței 36—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; oauĕ 10 de 20 cr.

Mediaș, 16 August n. Pro hectolitră: Grâu 6—6.50; Grâu sĕcăreț fl. 5.20—2.60; Sĕcară fl. 5—5.10; Ovĕs fl 2—2.20.; Cucuruz fl. 4—4.25; Sĕmênță de cânepă fl. ---; Fasole fl. 6.50.—7; mazere fl. —.—; Cartofi fl. 1.40—1.60; Fên fl. 1.20—1.30; cel vechiu; cel nou fl. ---; Cânepă fl. 34—38; Slănină pro 100 chilo: fl. 66—; Unsoare de porc fl.—70;— Sĕu de luminări fl. 38—50; Spirt pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 44 cr. carne de porc 44— cr. carne de viței 46 cr.; carne de berbece 32 cr.; oauĕ 6 de 10 cr. Târgul a fost foarte bine cercetat și dintre cerealele nouĕ și bune fu căutat mai bine grâul. Timpul e mereu ploios.

Făgăraș, 29 August n. Pro. hectolitră Grâu fl. 7.50—8.; grâu sĕcăreț fl. 7—7.; sĕcară fl. 4.20—4.60; orḑ —.— ovĕs fl. 2—2.40; cucuruz fl. 4.60—4.80; mălaiu fl. .—.; Sămânță de cânepă fl. 9—10; mazere fl. —.—; linte fl. ---; fasole fl. 4—5. cartofi (vechi) cu fl. 1.20..—1.60; (noi) per litră ---- cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 72—80; sĕu brut fl. 36—38; sĕu de luminări fl. 56—; unsoare fl. 80—; cânepă fl. ---; sĕmênță de in fl. ---; săpun fl. —.—; fên fl. —.— spirt pro grad cr. pro chilo: carne de vită 40—42 cr. carne de viței —36— cr.; carne de porc 44—cr. carne de berbece 28 cr.; oauĕ 5 de 15 cr. Timpul e mereu ploios.

Budapesta, în 21 August n. In raportul trecut făcurăm amintire despre împregiurarea, că după semnele cari se arĕtau, timpul se va schimba spre bine. Acum constatăm cu bucurie, că timpul într'adevĕr s'a schimbat, deși nu de tot, dară totuși în mare parte spre bine, de altă parte cu părere de reu trebue sĕ mărturisim, că ploile de mai înainte umflând rîurile și umplênd peste tot locul cu apă au cășunat în multe ținuturi— după cum aminținsem deja — inundări și mai mici și mai mari. Ne bucurăm însĕ mai de parte că de o parte mai încetând ploile rîurile încă au scăḑut foarte încât de inundațiuni mai nu vom mai pătimi, apoi și lucrurile, cari remasesă înderept au început din resputeri a se sfêrși și așa barem bunĕ nadejde, că pagubile cășunate acum prin diferite pricini vremelnice nu se vor urca nici pe departe la cifra aceea despre carea se vorbia mai în ḑilele trecute din foarte multe părți ale țĕrei cu o desnădejduire înfricoșată. In septĕmâna trecută mai toate articlele din târg, în deosebi însĕ cerealele s'au ținut la prețuile din sĕptĕmânile de mai înainte. Peste tot se poate ḑice că n'au fost nici prea scumpe, nici prea eftine, ci mai mult mijlocie. Așa notăm în special:

Grâul la 60,000 m. m. a trecut cu fl. 10.25—10.75; sĕcara vre o 6000 m. m. cu fl. 9—9.80; orzul cu fl. 6.50—8.25; ovĕsul cu fl. 5.77—6.35; cucuruzul la 6000 m. m. cu fl. 5.65—7,75; făina încă fu binișor căutată cu deosebire cea mai neagră; păstăioasele, deocamdată mai n'au avut trecere și dintre ele debia s'au putut vinde lintea și mazerea cu prețuri mai considerabile. Așa mazerea cu fl. 10—12 și lintea cu fl. 12—13 (per 100 chilograme); Lânile s'au vêndut cu fl. 2—3.15 chilograme; Porci au trecut bine. In târg au fost peste 70,000 între cari din Ungaria de jos 5470; din România și Ardeal debia însĕ 130 capete; unsoarea de porc a trecut cu fl. 60—70; slănina cu fl. 59—60; sĕul cu fl. 46—47; spirtul cu fl. 32.50 *en gros* și cu fl. 33—50 *en detail* per 10,000 litre %.

Peile de bou cu fl. 108—115; de vacă cu fl. 110—112; de viței cu fl. 185—190; de oaie cu fl. 130—145; de miel cu fl. 70—85 (toate per 102 dărabe); apoi peile de cal cu fl. 10.50—12 părecheă.

(Recolta în Europa și America). În „Românul“ aflăm următoarele:

„In privința recoltei anului acestuia în Francia, eacă ce cetim în „la République Française“ dela 12 August:

Ultimele sciri relative la recolte permit a considera crisa agricolă ca terminată. In timp de cinci ani consecutivi, ceea ce este un fapt fără precedent dela începutul secului, Francia nu produse cantitatea de grâne necesară consumațiunei sale; mai mult încă, cei doi ani din urmă ai seriei au fost cu deosebire desastroși căci, grânele erau slabe atât în privința cantității, cât și în a calității. Trebuie cu toate aceste sĕ observăm că, în acesti doi âni fatali pentru cultivator, prețul grâului se urcase într'un mod neměsurat cum se vĕḑuse sub imperiu în 1861 și 1868. Recolte rele și prețuri moderate, acesta e un fenomen cu totul nou, care dovedesce că, cultura cerealelor în Francia intră în o fasă, la care nu se astepta de loc.

Cuvêntul „recoltă“ întrebuințat isolat se aplică cerealelor; și atâta este adevĕrat că ele sûnt basa alimentării și că deficitul lor aducea în trecut suferințe lamentabile. Astăḑi, o crisă agricolă resultată dintr'o recoltă rea este curat comercielă; ea nu mai atinge massa poporațiunei, însĕ lovesce aspru pe cultivator. Sĕ ficsăm dar situațiunea în oara de față de 102 milioane hectolitre, aceasta e mĕsura de mijloc a recoltei grânelor în Francia. In 1878, se apropie binișor de mijlocie; se atinse cifra de 95, însĕ grâul era de o calitate detestabilă; era prin urmare o neputință de a lupta în contra grânelor americane, a căror invasiune nouă și subită avu caracterul unui fel de lovitură desastroasă. Anul trecut cantitatea lipsia la noi; nu avurăm decât 82 milioane hectolitre. In anul acesta, am ajuns, după informațiuni precise, la mijlocie; însĕ, pe când grâul era sĕrac în paie, tot sucul se suì în spic, care, mulțămită unei temperaturi umede și calde în același timp, a fost greu și plin. Avem dar relativ un an bun; însĕ, ca mai în totdeauna, va fi loc pentru importațiune mai ales pentru a reconstituì reservele, care sûnt atacate. Sûntem dar solidari cu cele-lalte ținuturi.

Cum stau lucrurile afară? Restul Europei e aproape tot așa de bine ca și noi, afară de Germania, unde recolta e mediocră, și de Rusia unde e rea. *Această* țară din urmă, departe de a oferì grâu, ca de obiceiu, ea va fi poate silită sĕ ceară. Rĕmâne America. Cultivatorii de la Vest semĕnaseră o întindere încă și mai mare de cât în anul trecut și se asceptau la o recoltă estravagantă. Ea nu e de cât ordinară, după *Daily Commercial Bulletin*. Ast-fel marele deficit al Germaniei și al Rusiei, deficitul obicĭnuit al Engliterei, chiar în anii cei buni, vor putè fi acoperite fără nici o suferință pentru poporațiuni; însĕ pe de altă parte grânele franceze protegiate de distanță, avênd anul acesta o calitate escepțională, vor susținè cu vitejie concurența și nu se vor vedè, ca în 1878 mai ales, lăsate de o parte pentru grânele străine.

Acum c'am sfêrșit cu vacile cele slabe e bine sĕ esaminăm, care au fost consecențele generale ale seriei de recolte rele. Suferințele producĕtorului nu trebue sĕ ne facă sĕ uităm efectele fericite ale libertății și ale solidarități comerciale între toate națiunile. Foametele din timpurile monarchice n'au mai reapărut. Trebue sĕ ne felicităm asemenea de desĕvêrșita neisbutire a manoperelor politice care tindeau a face sĕ cadă asupra guvernului Republicei consecențele celor doi ani rĕi. Poporațiunile rurale au arĕtat prin scrutin ceea-ce gândesc despre conducetori. Cultivatorul francez trebue asemenea sĕ tragă deducțiuni scrisoare din ultima crisă. Care om ar putè fi destul de nebun ca sĕ'și pună toate avuțiile pe aceiași corabie. Cu toate aceste așa fac cei mai mulți din șefii esploatațiunilor rurale, dând grâului o importanță escesiv. Trebue a se gândì mai mult la culturele industriale, ca sfecla, de esemplu; la crearea de liveḑi prin irigatiune; la fabricarea carnei. Satele noastre au reînnaintat cu bărbăție uneltele lor spre a ferì un pericol neașteptat: raritatea brațelor muncitoate; eacă un fenomen nou, cu care trebue sĕ ne obicĭnuim. Lipsa scumpetei în timpul anilor rĕi, prin faptul concurenței străine. Pe de altă parte guvernul Republicei trebue sĕ vină în ajutoriu prin înțelepte mĕsuri economice acestor masse, care 'l aclamă. Aceasta e o datorie, pe care n'o va scăpa din vedere!

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 15 Septemvre și 15 Octomvre imob. lui Ladislau Horvath în Diod (judec. cerc. Aiud); în 15 Sept. și 15 Oct. imob. remasului după Ioan Lösch în Roșia (trib. Sibiu); în 22 Sept. și 22 Oct. imob. remasului după Vasilică Sapan în Agrebici (trib. Cluj); în 17 Sept. imob. lui Alecsie Eráș în Racoș (trib. Cic-Sereda); în 30 Aug. imob. lui Sandru Munteanu și ale remasului după soția sa în Hunedoara (trib. Deva); în 25 Aug. imob. lui Stefan Ferencz și soți în Belen; în 25 Aug. imob. lui Iosif Németh în Bolen în 15 Sept. și 15 Oct. imob. soției lui David Weinberg'er în Ilia (judec. cerc. Sângiors); în 26 Aug. imob. lui Gligor Albu în Gioajul de sus; în 14 Sept. și 14 Oct. imob. lui Ioan Biro în Bucerda vinoasă (judec; cerc. Aiud); în 31 Aug. imob. lui George Herban în Hunedoara (trib. Deva); în 29 Sept. imob. lui Iosif Veres; în 28 Sept. imob. lui Andrei Bandi Biro în Rocoș (trib. Odorhei); în 20 Sept. și 20 Oct. imob. lui Nicolau Sora Ivan în Sălișteu (trib. Sibiiu).

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu, la scoala populară gr. or. din Bucium-Poeni, se deschide concurs, până la 10 Sept. a. c.

Emolumentele:

salariu anual de 200 fl. v. a. solvind în rate lunare, cuartir, şi trei orgii de lemne.

Doritorii de a ocupa acest post, au de a'şi substerne petiţiunile subscrisului oficiu protopresbiteral în Abrud, până la terminul mai sus prefipt, instruite după prescrisele „Statutului organic“ şi a regulamentului congresual, prelângă acea observare, că alesul învĕţătoriu, trebue sĕ ţină şi strana de cântăreţ, în biserică.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al Zlatnei înf.

Abrud, în 10 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial gr. or. din B. Poeni.

Ioane Gall, m. p.,
protopop gr. or.

Nr. 207. 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu în comuna Tresnea protopresbiteratul Ungurașului, pentru ocuparea acestuia se escrie concurs până la 15 Septembre a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. În bani 100 fl. v. a.
2. În bucate 40 vici cucuruz sfârmit cu mĕsura cea veche.
3. 4 punţi lumini.
4. Lemne 4 orgii, cu care sĕ încălḑesce şi scoala.
5. Cuartir şi grădină de legumărit.
6. Hârtie pentru protocoale şi liste 4 conţi.

Dela concurenţi se cere a fi teologi sau pedagogi absoluţi, avênd de a'şi adresa petiţiunile până la terminul indicat la subscrisul instruite conform „Stat. org.“

Fizeș-Sănpetru, 31 Iulie 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Roșca m. p.,
protopresbiter.

Nr. 208 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕţătoresc din comuna gr. or. Unguraș, protopresbiteratul Ungurașului, prin aceasta se escrie concurs până la 17 Septembre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. În bani 80 fl. din cari 20 fl. se plătesc din casa bisericească, ear 60 fi. după repartiţiune.
2. În bucate 40 vici cucuruz sfârmit, cu mĕsura veche.
3. Lemne 3 orgii, din cari se încălḑesce şi scoala.
4. Lumini 3 punţi.
5. Hârtie pentru protocoale şi liste 3 conţi.
6. Cuartir şi grădina scoalei.

Dela concurenţi se cere pe lângă atestatul de cualificaţiune sĕ fie gr. or. îndreptându'şi petiţiunile la subscrisul până la terminul prefipt, instruite după „Stat. org.“

Fizeș-Sânpetru, 31 Iulie 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Roșca m. p.,
protopresbiter.

Nr. 210 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕţătoresc din comuna Baica, protopresbiteratul Ungurașului, se escrie concurs până în 21 Septembre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. În bani gata 50 fl. v. a.
3. În bucate 30 vici cucuruz sfârmit, cu mĕsura veche.
3. 3 orgii de lemne, din cari sĕ încălḑesce şi scoala.
4. 2 punţi de lumini.
5. Hârthie pentru protocoale şi alte afaceri învĕţătoresci 3 conţi.
6. Cuartir în edificiul scoalei şi folosirea grădinei.

Concurenţii la acest post trebue sĕ aibă atestat de cualificaţiune şi sĕ fie gr. or. îndreptându'şi petiţiunile la subscrisul instruite după „Statutul organ.“ până la timpul prefipt.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Fizeș-Sânpetru, 31 Iulie 1880.

Petru Roșca m. p.,
protopresbiter.

Nr. 211 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕţătoresc din comuna S. Maria protopresbiteratul Ungurașului se escrie concurs până în 23 Septembre a. c.

Emolumentele sûnt·

1. In bani gata 60 fl. v. a.
2. In bucate 50 vici cucuruz sfârmat, cu mĕsura veche.
3. 3 orgii de lemne din cari se încălḑesce şi scoala.
4. 3 punţi de lumini.
5. Hârthie pentru protocoale şi alte afaceri învĕţătoresci 3 conţi.
7. Cuartir în edificiul scoalei şi folosirea grădinei.

Doritorii de a concura la acest post trebue sĕ aibă atestat de cualificaţiune şi sĕ fie gr. or. îndreptându-şi petiţiunile la subscrisul instruite conform „Statut. org.“ până la terminul indicat.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Fizeș-Sânpetru, 31 Iulie 1880.

Petru Roșca m. p.,
protopresbiter.

Nr. 212 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕţătoresc la scoala gr. or. din Bodia protopresbiteratul Ungurașului. se escrie concurs până la 25 Septembre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. In bani gata 50 fl. v. a.
2. In bucate 30 vici cucuruz sfârmit, cu mĕsura veche.
3. Lumini 2 punţi.
4. 3 orgii de lemne, din cari se încălḑesce şi scoala.
5. Casă de locuit şi grădina scoalei de un car de cucuruz.
6. Hârthie pentru protocoale şi alte afaceri învĕţătoresci 2 conţi.
7. La pensiunea de stat pentru învĕţătoriu anuatim în partea învĕţătoriului din interesele împrumutului de stat câte 5 fl. v. a. ca subsidiu.

Concurenţii doritori de a ocupa acest post au sĕ fie provĕḑuţi cu atestat de cualificaţiune şi de religiunea gr. or. îndreptându-şi petiţiunile până la terminul prefipt la subscrisul, instruite în sensul „Statutului organic.“

In conţelegere cu comitetul parochial.

Fizeș-Sânpetru, 31 Iulie 1880.

Petru Roșca m. p.,
protopresbiter.

Nr. 159. 3—3

CONCURS.

La scoala confesională gr. or. din comuna Bozu în protopresbiteratul Iliei murĕşane devenind vacant postul de învĕţătoriu, pentru ocuparea acestuia se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 6 Septemvre st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual 100 fl. v. a.
2. 60 ferdele cucuruz în boambe,
3. folosirea grădinei scolare,
4. cuartir liber în edificiul scoalei şi
5. 4 orgii de lemne de încălḑit, din aceste sĕ se încălḑască şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post vor avè a'şi adresa suplicele lor instruite în sensul „Stat. org.“ şi a regulamentului congresual dela 1878 la subscrisul până la terminul de sus; concurenţii sĕ aibă cunoscinţă şi despre limba maghiară şi sĕ fie cântăreţi buni.

Gurasada. 4 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu, m. p.
adm. prot.

Nr. 115. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a 2 posturi de învĕţători la scoala rom. gr. or. din comuna Vinerea (Felkenyér) cu aceasta se escrie concurs până la 7 Septemvre 1880.

Emolumentele sûnt:

1. Pentru cel din clasa I-a leafă anuală 155 fl. v. a. din fondul scolar.
2. Pentru cel din clasa II-a leafa anuală 250 fl. v. a. din cassa alodială. Pentru ambii învĕţători cortel liber, lemne de încălḑit pentru scoală şi învĕţători câte 5 orgii, şi grădină de legumi.

Doritorii de a ocupa unul sau celalalt post învĕţătoresc sĕ'şi trimită cererile sale instruite în sensul „stat. org.“ şi legilor scolare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Orăştiei până la suscrisul termin.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. dela Vinerea, ţinută în 29 Iunie 1880.

În conţelegere cu d. protopresbiter concernent:

Ioan Mihu m./p., președinte. **Daniil Păcurariu** m./p., paroch şi notariu ad-hoc.

Nr. 12. 3—3

CONCURS.

Dechiarându-se de vacant postul de învĕţător la scoala cofesională poporală din parochia Şibotului, prin conclusul comitetului parochial ddto 6 Iulie Nr. 12 1880 pentru ocuparea aceluia se escrie concurs cu terminul până la 15 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

200 fl. v. a. salariu fics din cassa alodială a comunei Şibot, 5 stângini de lemne pentru încălḑirea scoalei şi a odaei, în care locuiesce învĕţătoriul gratuit.

Doritorii de a concura la această staţiune au sĕ-şi aştearnă petiţiunile lor instruite pre lângă documentele obicinuite şi cu testimoniul de cualificaţiune la onor. oficiu protopresbiteral gr. or. al Orăştiei ca inspectorul districtual de scoale până la terminul aretat mai sus.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în Şibot, la 6 Iulie 1880.

In conţelegere cu d. protopresbiter concernent:

Ioan Armean m. p.,
paroch ca președinte.

Nr. 179. 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei vacante de învĕţător în comuna Sebeşel se escrie concurs până la 14 Septemvre 1880 st. v. pe când va fi şi alegerea.

Salariul învĕţătoresc este 100 fl. v. a. un stingin de lemne şi cortel în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa această staţiune au sĕ-şi astearnă rugările înzestrate cu toate documentele prescrise de „Stat. org.“ şi regulamentul congresual provisoriu din 1878 oficiului protopresbiteral în Sebeş până la sus num'tul termin.

Sebeşel în 1 August, 1880.

In conţelegere cu D. protopresbiter concernent:

Comitetul parochial.

Nr. 179—1880. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala română confesională gr. or. din Cojocna, protopresbiteratul Clujului, se escrie concurs până la 14 Septemvre 1880 st. v. inclusive.

Venitele împreunate cu acest post sûnt:

1. Cuartir liber în edificiul scolar fără podul întreg, care se folosesce de măgăzin pentru bucatele parochiei şi neputânduse subarênda acest cuartir fără învoirea comitetului;
2. folosirea a 6 jugere 1500 orgii□ arătoriu şi 2 jugere 200 orgii fênaţ;
3. folosinţa unei grădini de lângă scoala gr. or. şi a alteia de lângă scoala gr. catolică, care are a o îngrădi cu gard viu;
4. În bani gata 160 fl. prin repartiţiune dela popor şi anume 100 fl. pentru scolarii ordinari, 40 fl. pentru repetenţi şi 20 pentru scolarii adulţi.

Pământurile de sub nr. 2 le folosesce pentru a instrua toată tinerimea în cântări bisericesci, a cânta cu ea în chor la biserică şi la cas de lipsă a suplini şi pe cantor.

Dela concurenţi se cere:

a) Sĕ fie Român de naţionalitate şi de religiunea gr. or.

b) Sĕ producă testimoniu, că a absolvat pedagogia în oare care institut pedagogic gr. or.

c) Sĕ producă testimoniu despre purtarea lor politică şi morală;

d) Că avênd talent de cântat sĕ producă atestatul prescris în „Stat. org.“ §. 23. p. 12.

Concurenţii au a se adresa cu recursele lor instruite conform „Stat. organic“ şi regulamentului congresual până la terminul de sus oficiului protopresbiteral român gr. or. al Clujului în Cluj.

Comitetul parochial român gr. or. din Cojocna.

Dat Cojocna, 3 August 1880.

În conţelegere cu ofic. ppresbiteral român gr. or. al Clujului.

Teodor Ciortea m. p.,
paroch şi preşed. comit.

Alesandru Nemeș m. p.,
notariu.

Nr. 1541—1880 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de notar comunale în comuna Topârcea, se escrie concurs cu terminul până în 13. Septemvre a. c. la 6 oare p. m.

Cu acest post sûnt înpreunate: un salariu anual de 400 fl. v. a. cuartir liber, una soarte de lemne şi tacsele care s'au statorit deja prin corpul representativ.

Concurenţii au de a documenta pe lângă cualificaţiunea prescrisă în lege, că sciu toate trei limbile patriei. Petiţiunile timbrate şi provaḑute cu documentele referitoare la recerinţele amentite sûnt a se asterne până în ḑiua prefiptă la subscrisa pretură.

Mercurea în 18 August 1880.

Dela pretura cercului.

Papp m. p.,

Publicare de licitaţiune!

Comuna bisericească gr. or. din Rĕşnov după ce 'şi-a primit aprobările necesare dela autorităţile mai înalte competente, — în ḑiua de **17/29 August 1880** la **10 oare** a. m. va vinde prin licitaţiune verbală publică, **pădurea de fag** de pe muntele bisericei Baiu sau Diham aflător în România districtul Prahova.

Condiţiunile de licitare precum şi alte esplicări se pot căpĕta şi respective vedè în scoala română de aici, unde se va ţinè şi licitaţiunea.

Rĕşnov în 20 Iulie 1880.

[50] 3—3 **Comitetul parochial.**

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 96. Sibiiu, Sâmbătă 16 August 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 15 August.

Cu părere de rău începem revista noastră de astădi, din causă, că spațiul nu ne iartă a petrece mai mult la două momente, ce le aflăm în „Hon“. Unul din aceste momente este o programă, care „Hon“ o pune în gura unui membru al opositiunei moderate maghiare. Programa poate că este o invențiune, însă ea se distinge prin următoarele: cassarea diurnelor deputaților dietali, reducerea salariilor funcționarilor, reducerea honvedilor și alianța cu Rusia și altele, pe care acum nu ne dă mâna a le amintì. Sperăm, că cu altă ocasiune vom revenì mai pre larg asupra acestei programe ciudate în feliul ei. Al doilea moment este un articul de fond: „monarchia noastră și România“, în care „Hon“ mărturisesce, că a recunoscut și recunoasce, ba a și accentuat interesele comune (dintre Maghiari și Români). Recunoascerea aceasta ne interesează și pe noi și am accentuat-o în mai multe rênduri și se poate că vom avè ocasiune a mai revenì asupra ei. De astădată o atingem numai pe scurt.

Kossutismul ia în Ungaria dimensiuni crescênde. Cinci dile după diua Regelui Stefan, Ungaria serbează aniversarea a 78 a lui Kossuth. „Függetlenség“ serbează diua aceasta cu devisa: „Herunter mit dem Fetzen“ și spune cetitorilor sei cu plăcere întêmplarea din Pojon, cum adecă cu ocasiunea unei festivități a pompierilor, doi pompieri din Erlau au dat jos un steag împărătesc cu pajura împărătească și l'au călcat în picioare, rostind cuvintele: „Herunter mit dem Fetzen“. („Pester Ll.“ deminte scirea aceasta).

Este interesant, că „Nord“ prorocesce față cu agitațiunile aceste a radicalilor din Ungaria, că Austro-Ungaria nu este în stare a întreprinde nici o acțiune în afară. Buni „patrioți“ și „înțelepți“ vitezi!

Scopul călătoriei principelui Carol în străinătate n'a încetat nici acum de a fi obiectul discusiunei în diaristica bucuresceană.

Eată ce cetim în „Alegătoriul“ de Marți:

„Scopul călătoriei Măriei Sale Domnitoriului prin țările germane este încă învăluit în atmosfera presupunerilor. Nici un organ din țeară n'a putut afirma nimic ca positiv în privința acestei călătorii, ci toți am așteptat, ca lămurirea să ne vină de preste graniță.

Am înregistrat până acum cele ce am vădut spuse prin unele diare străine, dar totdeauna cu reserva îndoielei, căci cine va sci adevĕrul, afară poate de președintele ministrului nostru.

Vom reproduce astădi o altă versiune, pe care o citim în importantul diar din Bruxelles, „l'Indépendance belge“, și care este dată de o persoană, ce se pretinde bine informată. Această versiune de altmintrea nu este nouă, pentru cei ce par a fi mai aproape de secretele guvernamentului. Dar să citim în diarul bruxeles:

S'a hotărît formarea unei nouĕ tabere în Moldova, pentru 3 Septemvre, tot sub pretecstul reparării casarmelor, însă în realitate, pentru a ascepta trupele rusesci, în casul când ar cresce nemulțămirea cabinetului din St-Petersburg.

La deschiderea adunărilor se vor întêmpla evenimente grave.

Prin cercurile oficioase se vorbesce, și aceste sgomote au mult temeiu, despre disolvarea Camerilor actuale și despre convocarea unei Constituante, care să se ocupe cu cestiunea moștenirii Tronului României.

În aceste rênduri se cuprind multe lucruri importante, cari ne obligă a le consemna atențiunei publice.

Mai întâiu pare, că guvernul rusesc este nemulțămit pe noi, pentru că ar fi înțeles, că forțele României ar fi hotărît să se pună dea curmezișul Rusiei, când aceasta ar încerca să'și tramită, prin țeara noastră, oștirile spre a lua parte la apropiatul act al tragediei orientale. Deja „N. fr. Presse“ vorbise despre o astfel de eventualitate, și cele ce se petrec în peninsula balcanică, unde toate poporațiunile sûnt agitate de nemulțămiri, par a ne confirma, că această eventualitate n'ar fi tocmai depărtată.

Nu scim ce rol fi-ne-va păstrat de înțelepciunea celor dela guvern, în viitoarele împregiurări resboinice, dară după cele ce se scriu prin foile din străinătate pare foarte probabil, că inclinațiunile, dacă nu și hotărîrea guvernului nostru, ar fi mai mult filogermane decât neutrale.

Nu vom critica politica esterioară a guvernului, căci ea nu este încă positivă, și ne lipsesc multe din elementele unei complete discusiuni; ci ne vom mărginì, față cu aceste sciri alarmate, a afirma, că rolul, care ne-ar convenì, mai mult este neutralitatea, cu apĕrarea țĕrei în contra ori-cui ar voì să ne violeze teritoriul.

Al doilea lucru însemnat, din redacțiunea organului belgian, este regularea moștenirii tronului țĕrei noastre,

Despre această cestiune se mai făcuse vorbă, acum vro doi ani, în una din conferențele Senatului.

Măria Sa Domnitoriul neavênd copii, cari să moștenească coroana României, ea ar trece, după constituțiune, la fratele cel mai mare al Alteței Sale Regale, la principele Leopold de Hohenzollern. Acest principe însă, după câte se afirmă, nu pare dispus a primì coroana României. Care 'i-ar fi motivele, nu scim. Destul numai, că principele Leopold neprimind succesiunea Tronului, pe cât timp este în viață, coroana României va trebuì să treacă la o altă familie domnitoare din Europa, care va fi hotărîtă de Suveranul nostru în acord cu puterile statului.

Pentru regularea acestei cestiuni, pare că Măria Sa Domnitoriul a plecat în străinătate, dacă este bine informat corespondentul diarului „l'Indépendance belge.“

Nici vorbă și această scire noi o primim cu toată reserva cuvenită, până când motive mai temeinice ne vor da dreptul, de a o lua în serioasă considerațiune și de a o discuta, atât din punctul de vedere constituțional, cât și din cel al intereselor statului nostru.

Cât despre unele șopte, cum că M. S. Vodă Carol ar fi hotărît să abdică, îndată ce s'ar regula cestiunea succesiunii Tronului, într'ênsele și mai puțin credem, căci cunoascem că dorințele Suveranului care a luat la 1866 destinele României în mânile sale, sûnt mai nobile și că aceste dorințe încă nu sûnt pe deplin îndeplinite“.

În 23 August n. au avut trupele române la Arab-Tabia o ciocnire mai mare cu brigantii bulgari. Trupele au făcut întrebuințare de armele cu foc și au prins mai mulți Bulgari.

Dela Arad

am primit următoarele: Nr. 16. 1880. Dela Direcțiunea „asociațiunei naționale în Arad pentru cultura poporului român“.

P. T. Domnule! Direcțiunea subsemnată vĕ aduce la cunoscință, că la 10 Maiu nou a. c. „Asociațiunea națională în Arad pentru cultura poporului român“ a întrat eărăși în curentul afacerilor sale.

Impregiurări nefaste au jignit pe un timp activitatea asociațiunei noastre, carea mai nainte luase un avênt atât de îmbucurător.

Cine, cu inima susceptibilă de progresul național, cu interesare de cultura poporului român, n'a simțit cu durere stagnarea lucrărilor asociațiunei?

Care Român n'a dorit ca această asociațiune, acest factor puternic al culturei naționale să se urce eărăși la

---

FOIȚA.

Dela Sibiiu la Ogna și îndĕrĕt.

(Schiță de călĕtorie).

(3 Urmare).

Între ploile cele multe, din vara aceasta, diua în care călĕtoriam era una din cele puține cu soare. Căldura era destul de simțită, căci erau oarele acele de după ameadi, când ea e mai intensivă, afară de aceasta ca îndeobște, drumul este lipsit de arbori cari să'l umbrească. Aveam noroc că nu ne molesta și pulberea în toată puterea ei, de oarece era scurt timpul dintre ploi și înseninare. Drumul de altmintrea destul de bun, pe șesul puțin undulat, despăgubesce pre călĕtoriu, la dreapta cu vederea liberă spre culmile cari continuă dela viile Sibiiului și Șura mare până în dealul Ognei; înainte se arată din depărtare pădurile Ognei, Șurei mici, Rusciorilor și Cristianului; ear' la stânga se vĕd, tot în depărtare, Carpații în frumoasele lor variațiuni, îmbrăcați în verdeață închisă.

Drumul că este bun, nu este, pentrucă duce spre Ogna. Acesta este drumul cel vechiu al țĕrii, de pe timpul, când stațiunea cea dintâiu postală dela Sibiiu era în Mag și când prin Apoldul român eșia drumul la a doua stațiune, la Mercurea. Pe drumul acesta va fi venit Impĕratul Iosif II, carele a remas nemuritoriu în tradițiunile poporului. Este sciut din tradițiunile aceste, că acest împĕrat iubia a călĕtorì în cel mai strict *incognito*. El vrea să vină în nemijlocita atingere cu poporul ca să cunoască imediat păsurile lui.

Când era să vină la Sibiiu, spune tradițiunea, că spre întimpinare, dar și spre a'l conduce în siguranță prin pădurile cele nesigure, prin care se străcura pe atunci drumul, la Mercurea a eșit un escadron de husari cu un căpitan în frunte. Impĕratul venia călare, îmbrăcat în haine civile, așa cum se îmbrăcau pe atunci pastorii protestanți. Căpitanul se întêlnesce cu Impĕratul si'l întreabă, de unde vine? Impĕratul respunde, că vine dela Alba-Iulia, de unde se scia, că s'a aflat mai în urmă Impĕratul. Deci căpitatul se informează dela „pastor“ dacă a audit, fiind acolo, când va pleca Impĕratul la Sibiiu? „Pastorul“ asigură pre căpitan, că are informațiunile cele mai bune și că Impĕratul nu pleacă dela Alba-Iulia, decât după trei dile. Audind căpitanul de întârdiarea aceasta a aflat cu cale a se întoarce cu escadronul la Sibiiu și a raporta celor ce l'au trimis despre amênarea sosirei Impĕratului. Așa a și făcut. A comandat escadronul îndĕrĕt și vĕdênd, că „pastorul“ este un bărbat inteligent, s'a alăturat lângă dênsul și a venit conversând amêndoi până la Sibiiu. In capul Sibiiului regulamentul a silit pe căpitan a se despărți de „pastor“ și a se pune în capul escadronului. Într'aceea „pastorul“ după ce a întrat în cetate a luat-o deadreptul spre palatul lui Bruckenthal. Acì generalitatea, autoritățile eclesiastice și civile asteptau pe Impĕratul în ținută mare. Când a sosit căpitanul dela husari să raporteze, că Impĕratul are să plece numai după trei dile dela Alba-Iulia, toți cei adunați făceau omagiele lor Impĕratului. Căpitanul recunoscênd acum, că „pastorul“ cu care a venit pe drum conversând era însuși Impĕratul a căzut în genunchi și 'și-a cerut iertare. Impĕratul însă cu cunoscuta lui afabilitate a tins mâna căpitanului și 'i-a mulțămit pentru tovărășia ce 'i-a făcut pe drum.

Deasupra Rusciorilor*) se încrucisează drumul de cel dela Ogna spre Cristian. Părăsind drumul istoric și lăsând Rusciorii la stânga ne întoarcem spre nordvest și, într'un pătrar de oară, am ajuns în capul Șurei mici.**)

Șura mică este un sat lungăreț aproape dintr'o stradă, așezat pe un plan sĕrac de apă. Depărtat de ori ce riu mai însemnat, cât pentru trebuințele de apă, este avisat numai la fântânile, cari se găsesc aproape în toate curțile. Bălțile de ploaie din capul satului despre Sibiiu sûnt pentru

*) Rusciorii este locuit de „Schei“ și Români. Scheii acestia ca și cei din Bungard și Cerghid, unicele locuri, unde se mai susțin, sûnt remățite de Slavi. Ei vorbesc numai românesce și se deosebesc de Români numai prin religiunea protestantă.

**) Nemțesce „Klein-Scheuen,“ locuit de Sasi și Români.

nivelul unde a fost, de unde prosperând și inflorind se reverse rațele binefăcătoare ale culturei în toate păturile poporului român?

„Asociațiunea națională în Arad pentru cultura poporului român“, — acest institut cultural, unicul în toată Ungaria, resultatul ostenelelor și sacrificielor atâtor Români, — se poate oare ca să nu devină paladiul de cultură și literatură română cărora o menire bravii ei întemeietori?

Cine nu'și aduce aminte, că ce era asociațiunea în trecut, ce se ḑicea o adunare generală a ei în anii de floare, ce importanță culturală și socială avea o adunare generală, cum undula pe stradele Aradului mulțimea Românilor adunați cu sânta devisă a culturei, gata a sacrifica după putință pe altariul ei — de unde se stêmperă setea de cultură a multor tineri români?!

Prin participarea numeroasă, emulare în contribuiri și prin sacrificii de tot feliul, românimea întreagă a recunoscut necesitatea asociațiunei, a ḑis, că trebue să trăească, căci mulți tineri lipsisiți de mijloace reclamă ajutoriu pe cariera studiului!

Îndemnat de sânțenia causei și vḑḑênd dorința publică, Preasânția Sa dl episcop eparchial Ioan Mețian a convocat pe 10 Maiu nou a. c. adunarea generală a asociațiunei.

La apelul părintesc al bunului archipăstoriu un public numeros a luat parte cu viuĕ interesare la adunarea generală și după ce a primit raportul comisiunei esmise de adunarea generală din urmă despre censurarea socoților asociațiunei, a ales biroul adunării generale pe 3 ani, și Direcțiunea asociațiunei pe un an, conform statutelor, precum urmează:

a) biroul adunării generale: președinte Preasânția Sa dl episcop eparchial Ioan Mețian: vicepreședinte prim magnificul dl Sigismund Popovici președinte la tribunalul reg. în Karczag; vice-președinte al doilea spect. dl Alessiu Popovici advocat în Sânt-Ana; notari: Atanasiu Tuducescu și Romul Ciorogariu.

b) Direcțiunea asociațiunei: director primariu: Ilustr. Sa dl Antoniu Mocsony proprietariu mare; director secundariu spect. dl David Nicoară controlor la sedria orfanală cottensa în Arad; esactor Georgiu Purcariu contabil; perceptor responsabil Dr. Lazar Petrovici profesor; econom Iosif Botto advocat; fiscal Iosif Popovici advocat; bibliotecariu Vasiliu Mangra profesor; membri: Rss. dnii Iosif Goldiș protosincel și profesor liceal, Ioan Bercean protopop gr. cat. apoi dni: Stefan Antonovici asesor la sedria orfanală cottensă, Ioan Popovici Dejan advocat, Dr. Ioan Pap advocat, Ioan Beleș advocat, dr. Nicolau Oncu advocat, dr. Gregoriu Vuia medic, Augustin Hamsea profesor, Teodor Ceontea profesor și Aureliu Suciu advocat toți în Arad, și Ioan Cioară preot în Micalaca.

După alegerea Direcțiunei, asociațiunea numai decât s'a instalat în localitățile sale oferite gratis, pe timp de un an, din partea cetățenilor români din Arad; acì în localitățile asociațiunei (în Arad, strada mielului, etagiul dela cafeana König) sûnt puse la dispositiunea membrilor: biblioteca, ḑiare etc.*)

Pentruca activitatea asociațiunei să nu sufere nici o întârḑiere, direcțiunea a aflat de bine a se adresa către întreg publicul român cerêndu'i sucursul la înaintarea scopurilor de cultură ale asociațiunei; deci

P. T. Dta eşti rugat cu toată onoarea ca avênd în vedere cultura poporului nostru și spriginul, ce trebue să'l arĕtăm către tinerimea noastră lipsită de mijloace pentru a putè studia și a se înavuți cu sciința, să binevoesci a te inscrie de membru al asociațiunei pe basa și în înțelesul statutelor, cari le împărtășim în estras lângă acest apel.

Totodată rugăm să binevoesci a face o listă și a îndemna și pe alți a se incrie de membrii, ear' după inscriere vei binevoì a trimite lista perceptorului dr. Lazar Petrovici în Arad, împreună cu tacsa de membru pe semestrul prim, dela fiecarele inscris în lista de membru.

Spre orientare adaugem acì, că on. dame încă pot fi membre.

După ce Direcțiunea va primì lista membrilor, va trimite fie cărui o declarațiune prin care recunoasce a fi membru, pentru a o subscrie și retrimite Direcțiunei. Despre banii ce vor incurge la perceptorul asociațiunei ca tacse dela membri, fie care individ inscris de membru va căpĕta fără întârḑiere: cuitanța deadreptul la adresa lui proprie.

Pentru ca publicul să aibă cunoscință curentă despre toate afacerile asociațiunei, direcțiunea va face report și'l va publica în foile naționale.

Arad, 2 Iulie n. 1880, din ședința Direcțiunei „asociațiunei naționale în Arad pentru cultura poporului român“.

David Nicoară, m./p.,
director secundar, ca preș.

Atanasiu Tuducescu, m./p.,
notar.

*) Spre orientarea on. public facem cunoscut și aceea, că pentru distracțiuni sociale și pentru comoditatea cercetărilor, în localitatea asociațiunei se află și restaurațiune.

Estras

din statutele „Asociațiunei naționale în Arad pentru cultura poporului român.“

§. 1. Scopul societății preste tot e cultura națională a poporului român; eară mai ales înaintarea literaturei române și a culturei sociale prin cetire și conversare, cu delăturarea tuturor disputelor politice. Spre scopul acesta societatea va avè:

a) a da ajutoriu de bani sau altfeliu de ajutoriu ori remunerățiune materială studenților, și preste tot tinerilor români mai sĕraci, cari umblă în institutele de învĕțătură sau și alt cum se pregătesc pe ori-ce carieră scientifică, artistică, industrială, de negoțătorie, sau economică; așa și învĕțătorilor elementari români, cari în chemarea lor se trudesc cu sporiu de laudă; și autorilor români, cari au lipsă de ajutorință; nu altmintrea din timp în timp a întinde ajutorință scoalelor elementare, care sûnt în lipsa de cărți și de alte unelte scolastice; ear învĕțăceilor buni a da premie;

b) din productele literaturei române, mai ales din foile periodice și din gazete, precum și din alte opuri scientifice, a compune o bibliotecă spre folosul membrilor societății, și prin aceasta a mijlocì: ca iubitorii de literteratură încai din biblioteca asociațiunei să poată cunoasce și folosì unele opuri litĕrare mai mari și mai sumptuoase care prin singuratici nu se prea pot câștiga;

c) a instruì o localitate bună pentru ținerea ședințelor și pentru aședarea bibliotecei esociațiunei, cum și spre acel scop: ca acolo membrii asociațiunei, pentru folosirea productelor literare atinse sub b) și pentru înaintarea culturei sociale prin conversare, după ordul casei în toată ḑiua să se poată lua parte în cetire, în jocuri de șac, de biliard și în altfeliu de petreceri culte sociale.

d) a fi cu luare aminte la pasii și opurile acelora, cari se trudesc pe lângă cultura națiunei române, ear mai ales pe câmpul literaturei: a conlucra spre eșirea opurilor literarie și artistice române, prin acoperirea speselor editurei, prin difigerea premielor, și prin comendarea acelora; apoi în acest modru a deservì de un factor al înnaintării culturei naționale române.

§. 2 Societatea va purta aceasta numire: „Asociațiunea națională în Arad pentru cultura poporului român.“

§. 3. Locul de ședință al asociașiunei e orașul Arad.

§. 4. Membrii societății, afară de cei subscriși, cari de odată sûnt fundatorii acestei societăți, pot fi toți acei cetățeni din Austria, cari au vêrstă deplină, doresc cultura poporului român, au purtare morală nepătată, și spre înaintarea scopurilor societății vor oferì pe trei ani o sumă anuală cel puțin de doi florini, la ce și fundatorii se legătuesc.

§. 6. Fiescecare membru al societății în adunarea generală are vot decisiv; poate face moțiuni, care se țin de scopul și lucrarea societății: poate comenda membrii noi; poate fi ales de președinte, vicepreședinte sau notariu al adunării generale, și de membru al direcțiunei, poate cerceta localitatea societății pe lângă observarea ordului casei, și acolo poate lua parte în cetire sau în alte petrecei sociale; din contră: e dator a conlucra, în cât numai se poate, spre înaintarea scopurilor societății; a implinì crendincios însărcinările date dela adunare și prin el primite; eară mai ales jumetate din suma anuală spre scopul societății oferata la începutul fiescecărui semestru a depune nainte.

§. 9. Direcțiunea e detoare la capetul fiescecărui an a da report la adunarea generală despre manipularea trebilor societății; eară deosebi și despre starea socotelor purtate despre percepțiuni și spese, cum și despre starea fondului instruct al societății.

§. 13. Membrii, cari ar fi moralicesce pătați, sau altcum ar lucra în contra scopului societății, și cari nu ar împlinì îndetoririle asupra'și primite, — prin direcțiune, cu învoirea celor doue părți de trei din numerul membrilor direcțiunei, se vor sterge din rêndul membrilor societății, fără ca aceia să poată pretinde a li se întoarce sumele de bani plătite în casa societății.

Din Bucovina.

(Cor. orig.)

Numai puține săptĕmâni au trecut de când i-a încredințat I. P. S. d-lui Silvestru Morar provedența și grația imperială toiagul archipăstoresc și pare că trece prin trupul diecesei deprinse prin împregiurări dușmane la cea mai stricăcioasă neactivitate o viață nouă și odată cu dênsa și dulci și frumoase nădejdi de un viitor înflorit și binecuvêntat. Cine a avut prilegiul de a observa nepărtinitor și de aproape năvălirea fatalităților oarbe asupra acestei nefericite provincii, cine cunoasce ranele țĕrei și starea clerului în privința consciinței naționale nu va putè nega, că lucruri mari și de importanță istorică asteaptă pre acea mână îndrăsneață, ce va avè curagiul de a strămuta cu voință firmă și stăruință neobosită împregiurări condiționate de multe decenii triste și viclene. Și mâna, ce scie binecuvênta și potolì dureri și rane, i-a scie fi de fer, scie înfrunta viscoli și fortuni pentru idei mari și binecuvêntate.

Reforme salutare se pregătesc acum de mai multe luni în sinul consistoriului sub auspiiciele I. P. Sale prea demnului mitropolit. Bucovina întreagă presimțesce, că se află în asceptarea unui eveniment însemnat, că sinodul provincial nu va întârḑia. Primele începuturi ale acestor reforme, ce încoardă astăḑi toate puterile lucrătoare ale consistoriului au eșit chiar în aceste ḑile la lumină, convorbim aici „reîntroducerea modului bisericesc de instituire, adecă chirotisia

---

rațe și purcei un loc de recreațiune, ear pentru oameni un bun isvor de friguri.

Edificiul cel dintâiu, cu care ne întâlnim, când venim dela Sibiiu, ca și cel din urmă, când eșim din Sat spre Ogna, sûnt două „*Memento*“ întristătoare și deprimătoare pentru iubitorii de întreprinderi industriale din țeara noastră. Este vorba de două mori, cea dintâiu mânată de vapor și cea din urmă de cai. Aceasta încetase demult de a asurḑì urechile măcinătorilor, de a chinuì grăunțele de măcinat și caii, cari erau osîndiți, pre lângă post, să întoarcă roatele morii, — când s'a ridicat a doua, adecă cea mânată cu vapor. Lipsa de o administrațiune corespunḑĕtoare, sau scie ḑḑeu ce, le-au făcut succesiv să încete de a lucra și astăḑi spun numai călĕtoriului, că și aici, ca și în Sibiiu și în alte părți în giurul și ținutul Sibiiului, nici mori nici fabrici, nu vor să prospereze. A cerceta după cause nu este treaba noastră și ne-ar opăci prea mult încât n'am mai ajunge la Ogna.

În mijlocul satului, ba nu, în șirul dea stânga al caselor la mijlocul satului este un venerabil edificiu, o vechie biserică protestantă, înnegrită de multele influențe a le elementelor din veacuri. Însăși tabla cu cifrele dela orologiul turnului 'și-a renegat coloarea albă. Ochiul cel mai ager nu este în stare se deosebească, ce arată arĕtătoriul pe dênsa. Cei cu ochi mai slabi se îndoiesc, dacă se învêrte pre dênsa vre-un arĕtătoriu, care să spună muritorilor timpul în care trăiesc.

Dar turnul acestei biserici scutesce sub acoperemêntul seu un clopot, care afară de datorința de a chema pe credincioșii bisericei sale la rugă, mai leagă de sine și reminiscențe din trecut.

Sûnt triste reminiscențele aceste ca aproape toate ale trecutului din țeara noastră și când ni le aducem aminte vedem, că ori cât de rĕu este astăḑi, ar fi mai rĕu dacă viitoriul ar mai repetì ceea ce a fost în trecut.

Se ḑice, nu scim dacă este adevĕrat ce se ḑice, că în timpurile mai vechi antemarțiale Sașii din Șura mică 'și-au procurat un clopot cu sunetul cel mai frumos, ce se poate astepta dela un clopot. Patricii sibiani învidiau pe conaționalii și coreligionarii lor din Șura-mică pentru acuisițiunea aceasta. Ei, în puterea lor nețermurită de pe atunci, au vrut se ducă clopotul la una dintre bisericile protestante ale Sibiiului și Șurenii fiind săteni să se mulțămească cu alt clopot, ce patricii sibiiani li'l vor da în schimb. Când era să se esecute voința patriciană în contra voinței locuitorilor săteni, unul din Sașii șureni s'a suit cu un ciocan mare în turn și a stirbit clopotul. Patricii prin fapta aceasta au fost împedecați în realisarea prepotenței lor.

Incă o reminiscență din trecut și mergem mai departe. Când ajunge omul în capĕtul stradei, ca să cârnească la dreapta spre Ogna, la stânga observă case mai mici din material mai puțin solid de cum sûnt casele săsesci. Intre casele aceste, la capĕtul satului, dacă cauți bine și cu deamĕruntul, zăresci și o bisericuță foarte modestă. Sûnt casele Românilor și biserica românească.

Bĕtrânii spun, că în timpurile vechi, când aprobatele și compilatele prescriau și cum să se îmbrace și cu ce să se îmbrace Românul, era oprit a'și clădì și locuințe solide și chiar și biserici. Nici fumului nui era permis să ese printr'un horn, cum eșia dela națiunile privilegiate, ci trebuia să ese în podul casei, de unde era treaba lui cum se va duce mai departe. Pentru a scăpa de șicane de aceste nu era alt mijloc decât schimbarea religiunei. Aceste au fost causele de Românii de aici ca și cei din Hamba și alte comune pe la anii 1830 și mai încoace au trecut la biserica greco-catolică.

De când s'au schimbat împregiurările politice se schimbă și clădirile în care locuiesc Românii și chiar și bisericile românesci. Urmele însĕ tot se mai cunosc. (Va urma).

titularilor cu împărtășirea distincțiunilor corespundĕtoare și Ordinea rangurilor liturgice bisericesci", orênduiri publicate prin nr. 15 a. c. a „foaiei ordinațiunilor consistoriului archiepiscopesc edat în 6 August st. v."

Ce privesce prima orânduire apoi sûntem nevoiți de a admira pe lângă zelul de a organisa diecesa Bucovinei întocmai după normele canonice și fineața politică a acestei reforme. Ea este menită de a încuragia pe membrii clerului atât regular, cât mai cu samă secular în necontenită lucrare pentru folosul bisericei și al națiunei. Dăm loc aici celor mai principale decretări:

Archimandritul actual al consistoriului ca întâiul demnitar și vicariul general al archiepiscopului în agendele singuratice ale admnistrațiunei bisericesci primesce după depunerea jurământului de fidelitate și de ascultare la înaugurarea și oficiul seu: chirotisia corespundĕtoare și ca distincțiuni cuvenite demnității sale: epigonatiul, crucea de piept pe coarde roșe și toiagul împreună cu mitra archimandreasca.

Archipresbiterul actual al bisericei catedrale ca priorul corului de a stânga Archiepiscopului și membru al sinclitului archiepiscopal, precum și asesorii și consilierii actuali și onorari ai consistoriului archipiscopal, cari ca membrii ai corului de a dreapta archiepiscopului sûnt, după archimandritul consistorial, cei dintâiu funcționari și demnitari, primesc după depunerea jurământului de fidelitate și ascultare chirotisia bisericească de Staurofori după titulele corespundĕtoare oficiilor lor speciale și ca distincțiuni a oficiului lor și a demnității erarchice: epigonatiul și crucea de piept pe lanț de aur.

Mai la vale dice numita orênduire sub VII următoarele:

„În privința recunoscinței de merite estraordinare și de conduită esemplara a vre unui membru din statul clerului secular prin conferirea mitrei ne vom resolvì, după ce mai nainte vom consulta pre prea sânțiții episcopi sufragani".

Sĕ aplecăm aici aceste puține paragrafe scoase din noua orênduire la present și sĕ dăm samă nepărtinitoare despre acele persoane, ce sûnt chiemate a fi primele părtașe ale acestei distingeri.

Actualul archimandrit consistorial I. P. S. Arcadiu Ciupercovici este cunoscut cetitorilor „Telegr." ca un bun și meritat Român, el a avut mare parte la arangiarea festivităților pe mormêntul lui Stefan; el este destinat de a purta drept dovadă de înalta sa demnitate mitra archimandreasca.

Bărbații, ce sûnt chiemați a purta ca resplată pentru sarcina grea a oficiului lor consistorial crucea de piept, o destingere întrebuințată până acuma numai față cu archimandriți, sûnt următorii:

1. consilieriul activ dr. în s. theol. Ioan Zurcanovici, protopresbiter, ablegat dietal și vice-căpitan al țĕrei.

D-sa ocupă în present postul cel mai greu și responsabil în consist. archiepis. și a sciut sĕ'și câștige prin necurmata sa activitate renumele unui deregĕtor perfect și stima generală. În timpul acest din urmă a devenit dr. Zurcanovici un sprigin firm al partidei naționale din dieta țĕrei, ceea ce are o rară însemnătate, fiind numitul domn vice-căpitanul Bucovinei. Amintim aici în treacĕt, că Dr. Zurcanovici a fost îndrăsnețul soț al I. P. S. iubitului nostru metropolit în opositiunea acestuia față cu adormitul în Domnul episc. Hacman.

2. Consilierul activ dr. în s. teol. Vasiliu Ilasievici, protopresbiter, membru al consiliului scolastic al țĕrei, membru al consiliului comunal. Acest bărbat escelează prin caracterul seu esemplar și o tăcută activitate nu numai pe terenul consistoriului, ci și în acele ramuri diferite de obicĕnuita sa ocupațiune, căror le aparține el de un timp îndelungat încoace.

3. consilierul activ Mihai Comoroșan, potopresbiter, unul din favoriții lui Hacman, un bărbat, ce a sciut sĕ'și câștige prin routină ceea ce i lipsia în sciință. D-sa ar fi însĕ un membru prețuit al consistoriului, dacă nu s'ar face influența partidei rutene, de care se ține și dișul consilier domnitoare în toate lucrările lui deregĕtoresci. Energia și ochiul ager a I. P. Sale mitropolitului va cunoasce însĕ și va delătura de sigur toate mișcările stricăcioase interesului bisericesc în sinul consistoriului.

4. referentul consistorial Constantin Lucescu, archipresbiter catedral, un bărbat vĕrstnic și adese numit între condidații scaunului archiepiscopal. Cele dise în privința consilieriului Comoroșan se referesc și la dsa, observăm numai, că păr. Lucescu nu are acea energie, care sĕ'l facă întogmai așa de însemnat ca partisan.

5. consilieriul onorar, profesorul de universitate Eusebiu Popovici, protopresbiter,, membru al consiliului scolastic al țĕrei, în timpul de față rector magnific al universității din Cernăuț, are renumele de a fi spriginul învĕțat al consistoriului și teologul cel mai erudit și escelent al diecesei Bucovinene. Rara sa erudițiune a respectat ministeriul prin acordarea unei vacanțe de doi ani pentru finirea opului seu: „Istoria bisericei orientale, pe care'l așteaptă cu nerăbdare demult teologia resăriteană, ca un tesaur neprețuiver.

6. consilieriul onorar, profesorul de universitate Isidor cavaler de Onciu, protopresbiter. Numitul domn desvoaltă o rară activitate nu numai ca profesor ci și la diferite ocasiuni în traiul politic și social al micei Bucovine și este pe lângă toate celelalte calități însemnate și un patriot înfocat. Unul din fundatorii principali ai „societății pentru lit. etc." a fost el în mai multe rênduri în comitetul ei și a desvoltat o deosebită diligență.

Sfêrșindu-se aici rêndul bărbaților destinși prin numitele decorățiuni, finim și noi convorbirile noastre despre această nouă reformă și ne ocupăm cu două dorind I. P. S. Dr. Morariu sĕ se afle cât mai curênd în plăcuta positiune, de a putè decora pe unul din acesti demni bărbați cu mitra destinată pentru clerul secular.

A două orânduire a fost de trebuință necesară și ne scutesce prin această însușire de ori-ce comentare. La vale urmează ea în deplinul ei, cum a fost odată sub IX în numita foaie:

„Observându-se, cumcă în privința rangurilor liturgice și însuși ale celor oficiale se nasc adese îndoieli credem a fi indegetat, de a face și în privința aceasta rênduială și așa stabilim următoarea ordine a rangurilor liturgice-bisericesci:

1. Archimandritul actual al consistoriului și vicariul general al archiepiscopiei.

2. Archimandriții, respective stauroforii, cu mitra.

3. Ceilalți archimandriți și staurofori cu distincțiunea crucei de piept.

4. Protosingelii, egumenii și protopresbiterii cu distincțiunea epigonatiului.

5. Singelii (ieromonachii) și ecsarchii archiepiscopali (preoții seculari) cu distincțiunea brîului roșu.

6. Profesorii și docenții teologiei, cari nu au încă demnități superioare și prepositii seminariului clerical.

7. Doctorii de teologie, cari fiind preoți, încă nu au demnități superioare și catichetii definitivi ai scoalelor mijlocie.

8. Parochii, ce nu au încă oare care demnitate superioară, învĕțătorii definitivi de religiune, vicarii monăstirești, ieromonachii catedrali (archonul, periodeutul).

9. Catichetii provisori, vicarii (cooperatorii) parochiali, și ieromonachii cei tineri.

10. Archidiaconul archiepiscopal.

11. Ierodiaconii ceilalți din eparchie.

Așa împlinesce noul mitropolit energic și fără preget acele reforme, cu ale căror statorite parțială s'a ocupat fericitul mitrop. și archiepis. Teofil Bendela prin tot timpul scurt al păstoriei sale precum și antecesorul I. P. S. d-ului Morar ropausatul în domnul archiepiscop Blajevici. Fie voia celui înalt și sfânt sĕ stee acest stâlp al credinței nesurpat lungă vreme și sĕ infrunteze neobosit și necurmat năvăliri dușmane.

Varietăți.

Escel. Sa dl ministru Trefort a visitat condus de dl superintendent Dr. G. D. Teutsch biserica cea mare evangelică, cursul de limba maghiară al învĕțătorilor evangelici și curtea sfatului. La 10 oare a primit autoritățile civile și eclesiastice. Consistoriul nostru a fost condus de Escel. Sa P. Archiepiscop și Metropolit Miron Romanul. La 12 oare a visitat museul bruckentalian. După un diner în cerc mai restrins, la dl superintendent, a urmat escursiunea la Cisnădie și Cisnădioară. Seara a fost masă la dl superintendent. — Eri pe la 12 oare a făcut visită Escel. Sa dl ministru la Escel. Sa P. Archiepp și Metropolit, de unde condus de acesta a visitat Seminariul Andreian, cu care a fost foarte îndestulit, și biserica noastră din cetate. La 2 oare a fost prând splendid la Escel. Sa P. Archiepp și Metropolit, la care au luat parte generalitatea, capii regimentelor și dicasterielor eclesiastice și civile. Sub decursul prândului capela regim. de inf. Nr. 31 a esecutat mai multe piese. La 4 oare dl ministru a făcut o escursiune la Ogna. Astădi la 8 oare dimineața Escel. Sa dl ministru pleacă spre țeara Oltului și atingênd Făgărașul se va oprì la Brașov.

* (Necrolog). *Ioan Droc*, paroch gr. or. în Rĕșinari, în etate de 71 ani, 47 a fericitei căsătorii și 43 a păstorirei sale, împărtășit cu ss. taine după o lungă și grea suferință a reposat în Domnul în 14/26 August a. c. la 12 oare a. m.

Rĕmășițele sale se vor aședa spre vecinică odichnă Sâmbătă în 16/28 August în cimiteriul din Rĕșinari la 1 oară după ameadi, — la care festivitate de doliu se învită toți amicii și cunoscuții decedatului.

Rĕșinari, 15 August 1880 st. v.

Paraschiva Droc născută Sîrbu, ca soție, Ioan Droc, administrator protopopesc, ca fiiu, Ioan Droc Mitre, Comșa Mitrea, ca nepoți, Vasilie Droc, Nicolau Droc, ca frați.

* (Postal). Locurile de magistrii postali sûnt de ocupat pre lângă depunerea unei cauțiuni de câte 100 fl. v; a. la următoarele stațiuni:

a) la stațiunea postală din Kaszon Uyfalu (comitatul Cic). Emolumentele acestui post sûnt: salariu anual de 200 fl. apoi pausale pentru cancelarie 40 fl. și pentru espediții 1250 fl. v. a.

b), la stațiunea Gurgiul Sânt-Imbrului (comit. Turdei) cu salariu anual 120 fl. pausale de cancelarie 40 fl. și de espediții 320 fl;

c), la stațiunea Feldioara (comit. Brașovului) cu un salariu anual de 160 fl. apoi pausale pentru cancelarie 40 fl. și pentru espediții 300 fl. v. a. Doritorii de a ocupa aceste posturi au sĕ'și trimită suplicele lor în restimp de 3 sĕptĕmâni la direția postală din Sibiiu.

* (Himen.) Dl Basiliu Dan și d-șoara Ana Ioan Pinciu vor celebra religios cununia lor, care se va ținè mâne în 29 August a. c. st. n. în biserica gr. or. din Ibașfalĕu.

* (Alegerea) noilor membrii în locul celor scoși prin sorți din comunitatea orașului Sebeș se va ținè în 3 Septembre n.

* (Comitatul Sibiiului). Comitetul central electoral este conchemat pe 1 Sept. n. spre a desbate asupra reclamațiunilor contra conscripțiunei de alegĕtori și spre a statorì lista alegĕtorilor pe anul 1881.

* (Batalioane noue de vênători) se vor înființa, după cum ne spune „N. W. Extrablatt." Ministeriul de resbel din Viena a hotărît adecă a înființa 10 batalioane noue de vênători, o hotărîre, care s'a primit deja și din partea Majestății Sale Impĕratului.

* (Trăsnet). Luni în 23 Aug. n. descărcându-se asupra Ognei lângă Sibiiu o vreme grea a trăsnit în sala de mâncare din hotelul dlui Haydecker, dar din norocire n'a lovit pre nimenea.

* (Pater Horn), duhovnicul mănăstirei Ursulinelor de aici, după pofta intriganților șovinisti din „Kelet" este demisionat pentru lipsă de *„patriotism."*

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Genesa evangeliilor.

(Studiu biblic).

Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. Ioan 5, 39.

(20 Urmare).

D. *Evangelia după Ioan.*

(Urmare).

Dar ori cât de mare a fost deosebirea dintre popor și învĕțații lui, și în consecență forma învĕțăturilor lui Iisus — totuși a trebuit să fie oarecare asemenare între modul espunerei pentru popor și cărturari. A trebuit să fie, căci unul și acela este, care vorbesce, și unele și aceleși idei desvoaltă în ambe casurile.

Și Evangeliile în totalitatea lor ni se presentă în adevĕr ca nesce surori, cari în multe trăsuri caracteristice tradează o mare asemĕnare. Aceste le aflăm atât în formă cât și chiar în cuprins.

Dacă la Sinoptici, predomineză esemplele, apoi aceste nu lipsesc nici la Ioan[32]) și dacă la ei sententele sûnt caracteristice, la Ioan încă le aflăm cu abundanță[33]).

De altă parte însă forma caracteristică a Evangeliei după Ioan, dialogul — în dispute cu contrarii sei sau convorbire cu învĕțăceii sei — nu lipsesce nici la Sinoptici. Esemplificările sûnt superflue.

Astfel în ce privesce forma, deosebirea nu este așa de mare încât să ne pună pe gânduri. Forma dominantă dela Sinoptici o aflăm și la Ioan și întors. Prin urmare, atât deosebirea cât și înrudirea fiind naturalmente reclamate de împregiurările istorice, în loc să fie o dovadă contra autenticității, sûnt chiar o neresturnaveră mărturie pentru autenticitatea Evangeliei.

Dar nu numai în formă, ci și în espresiuni înrudirea dintre Ioan și Sinoptici este mai pe sus de toată îndoiala. Drept dovadă ne vom mulțămì cu estragerea unor citate înșirate de Dr. Luthardt în op. cit. og 85 seqq. remânênd ca lectorul să colaționeze și să se convingă.

---

[32]) Este destul să ne provocăm la cap. 4. 6. 10. 15.

[33]) Es. of. 2, 19 seqq. 5, 17. 6, 27. 62 seq. 7, 33 seq. ș. a.

1.	Ioan	2, 19.	II cu	Mateiu	26, 61.	Marcu	48. 58.	Luca	15, 29.
2.	„	4, 44.	II cu	„	13, 57.	„	6, 4.	„	4, 24.
3.	„	5, 8.	II cu	„	9, 6.	„	2, 9.	„	5, 24,
4.	„	6, 20.	II cu	„	14, 27.	„	6, 50.	„	—
5.	„	6, 35.	II cu	„	5, 6.	„	—	„	6, 21.
6.	„	6, 46.	II cu	„	11, 27.	„	—	„	10, 21.
7.	„	12, 7.	II cu	„	26, 12.	„	14, 8.	„	—
8.	„	12, 8.	II cu	„	26, 11.	„	14, 7.	„	—
9.	„	12, 25.	II cu	„ 10, 39 și	16, 25.	„	8, 35.	„ 9, 24, și	17, 33.
10.	„	12, 27.	II cu	„	26, 38.	„	14, 34.	„	—
11.	„	13, 13.	II cu	„	11, 27.	„	—	„	10.22
12.	„	13, 16 și 15, 20.	II cu	„	10, 24.	„	—	„	6, 40.
13.	„	13, 20.	II cu	„	10, 40.	„	—	„	10, 16.
14.	„	13, 21.	II cu	„	26, 21.	„	14, 18.	„	—
15.	„	13, 38.	II cu	„	26, 34.	„	14, 30.	„	22, 34.
16.	„	15, 21.	II cu	„	10, 23.	„	—	„	—
17.	„	16, 32.	II cu	„	26, 31.	„	14, 27.	„	—
18.	„	17, 2.	II cu	„	28, 18.	„	—	„	—
19.	„	18, 11.	II cu	„	26, 39.	„	14, 36.	„	22, 41.
20.	„	18, 20.	II cu	„	36, 55.	„	—	„	—
21.	„	18, 37.	II cu	„	27, 11.	„	15, 2,	„	23.3
22.	„	20, 23.	II cu	„ 16, 19,	18, 18.	„	—	„	—

Cu aceste stă în strînsă legătură Christologia — învĕţătura lui Iisus despre sine. Mult mai de aproape înrudită este Christologia decât cuvîntările. Deosebirea consiste numai întru aceea, că aceleşi idei, aceleşi doctrine, la Sinoptici le aflăm espuse în mod popular, aşa încât din ele resultă espunerea abstractă dela Ioan. Sinopticii, în ce privesce Christologia, stau faţă de Ioan cam în forma de premise faţă de concluse.

La Ioan, amĕsurat scopului Evangelistului, punctul central al cuvîntărilor lui Iisus este El însuşi, sau vorbind cu cuvintele lui Luthardt op. cit. 189: „Tema Evangeliei a patra este cuvîntul cel mare: eu sum.“ El este unul şi totul de ce are omenimea trebuinţă spre mântuire, El este Christosul: lumina, viaţa, calea şi adevĕrul. Astfel vorbesce Iisus despre sine în Evangelia după Ioan — cu adevĕrat în mod dogmatic.

Altmintrea se pare, că vorbesce la Sinoptici, unde Iisus pâşesce mai mult ca om practic, îndemnând la îndreptarea vieţei şi de ací punênd în perspectivă împĕrăţia lui Dumneḑeu. Ací este deosebirea. Şi totuşi în această deosebire este o mare asemĕnare. În togmai ca şi la Ioan, şi la Sinoptici Iisus este centrul, împregiurul căruia se învîrt toate doctrinele sale. Însemnĕtatea personalităţei sale este chiar aşa de puternic accentuată la Sinoptici, ca şi la Ioan. Şi la ei cuvintele „eu sum“ au în gura lui Iisus aceeaşi valoare ce o au la Ioan.

O scrutătoare privire asupra predicei de pe munte[34]), a instrucţiunei date celor doisprĕḑece[35]), şi preste tot învĕţăturile lui Iisus dela Sinoptici, ne încredinţează despre adevĕrul celor ḑise[36]).

Reasumând resultatul cercetărilor noastre asupra argumentelor interne, pe cari critica negativă îşi basează denegarea autenticităţei Evangeliei după Ioan, vedem că nici unul din acele nu este întemeiat, şi că ele, cercetate mai de aproape dovedesc togmai autenticitatea acestei Evangelii.

Ne mai remâne deci să esaminăm şi pe al doilea soiu de argumente, pe cari după natura lor le-am numit.

2. Argumente esterne, din cari vom cerceta mai întâiu pe cel ce se basează pe

a) Cearta paschalnică.

Din cearta paschalnică a veacului al doilea[37]) se vede, că Efesenii şi preste tot creştinii din Asia mică serbau pascha în 14 Nisan, provocându-se la datina Apostolilor, şi în special la Ioan. Evangelia după Ioan însă înregistrează serbarea pascei în 13 Nisan, în contraḑicere cu Sinopticii, cari o pun în 14 Nisan. Prin urmare cuprinsul Evangeliei cu respect la paschă stă în contraḑicere cu pracsa observată de Ioan. De ací urmează, că Evangelia nu poate fi scrisă de Ioan, căci Ioan nu putea să înveţe în un chip şi să practiseze în altul. În chipul acesta raţionează critica negativă.

Spre resturnarea acestui argument unii biblicişti susţin, că Ioan nu contraḑice Sinopticilor, fiind şi la dînsul a se înţelege serbarea pascei nu în 13, ci în 14 Nisan; alţii susţinênd contraḑicerea dintre Ioan şi Sinoptici cu respect la cina de pe urmă, pretind că Efesenii serbau în 14 Nisan pascha jidovească, nu cina cea de taină.

Spre a înfrânge tesa criticei negative, noi nu putem recurge la armele indicate, fiind că ni se par nenaturali, neadevĕrate. Căci la cea de întâiu o esegesă nesforţată ne arată ce e drept, că Ioan şi Sinopticii nu se contraḑic, dar nu că Ioan are să se esplice în sensul Sinopticilor, ci că şi după Sinoptici cina cea de pe urmă a lui Iisus este în 13 Nisan, — la a doua, precum vom vedé Efesenii în adevĕr n'au serbat pascha evreească în 14 Nisan.

Efesenii în 14 Nisan au serbat pascha. Acesta este faptul. De unde a provenit? Respunḑînd la această întrebare, vom deslega, aşa credem, nodul, nu-i vom ḑice gordian, ci paschalnic. Biserica din Efes, ca şi altele multe din Asia mică, a fost întemeiată de Apostolul Pavel. Aceste biserici au primit dela Pavel şi învĕţătura în privinţa cinei de taină. Pavel însă cina cea de taină o împreună cu aducerea aminte de moartea Domnului[38]). (Va urma).

[34]) Mat. cap. 5—7.
[35]) Mat. cap. 10.
[36]) O comparare a Christologiei după Ioan şi Sinoptici, veḑi Luthardt op. cit. pag. 189 seqq.
[37]) Eusebiu h. e. V, 23—25.
[38]) I Corint. 11, 23—26.

Bursa de Viena şi Pesta

din 26 August 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	109.25	109.35
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	82.25	83.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.—	99.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.75	87.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.75	126.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	94.90	95.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.25	94—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	94.—	93.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93.50	93.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	94.35	94.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	93.80	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.75	72.80
Datorie de stat în argint	73.65	73.80
Renta de aur austriacă	88.25	88.—
Sorţi de stat dela 1860	132.—	132.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	835.—	835.—
Acţiuni de credit austr.	289.50	289.60
Acţiuni de bancă de credit ung.	260.50	261.—
Sorţi unguresci cu premii	110.50	111.75
Sorţi de regularea Tisei	109.90	110.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.58	5.57
Napoleon	9.36	9.36
100 marce nemţesci	57.90	57.85
London (pe poliţa de trei luni)	117.90	117.75

Economic.

Sibiiu 24 August n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.—8.; grâu sĕcăreţ fl. 5.50—6.50; sĕcară fl. 5.10—5.50; Orz fl. 4.20—4.60; Ovĕs fl. 2.30—2.70 Cucuruz fl. 4.80—5.20; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.10—1.30; Semênţă decânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 6.50—7.50; Linte fl. 11.—12; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.50; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 32—35; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Sĕu de luminări fl. 23—25; Luminări de sĕu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 0.80—1.; Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.— Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită ——— cr.; Carne de viţel 36—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; oauĕ 10 de 20 cr.

Arad, 21 August n. Pro hectolitră grâu: fl 10—10.60; sĕcară fl.—-9;— ovĕs fl. 5.30—5.50; orz fl. 5.30—5.50 —; cucuruz fl. 6.50-6.70; Spirt *en gros.* fl. 32.25—32.50; *en detail* 32.75—34.75 fl. per 100 litre %. Intre toate cerealele din têrg au fost în cuantităţi mai mari grâul. Celelalte au fost foarte rĕu nepresentate cu deosebire cucuruzul şi ovĕsul dar' pentru aceea au fost apoi şi foarte scumpe. Timpul mereu ploios a fost altmintrelea vina principală la toate aceste.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitaţiuni: în 21 Septemvre şi 31 Octomvre imob. Catarinei Häcker şi soţi în Nocrich; în 22 Sept. şi 22 Oct. imob. lui George Simonis în Tălmaci (trib. Sibiiu); în 13 Sept. şi 13 Oct. imob. lui Albert Imecs în Imecsfalva (judec. cerc. Covasna); în 3 Sept. imob. lui Teodor lui Ioan Fântênar în Lepadia română (judec. cerc. Aiud); în 4 Sept. imob. soţiei lui Stefan Bell în Rod (trib. Ibaşfalĕu); în 6 Sept. imob. lui Iosif Gaşpar în Cluj (trib.); în 28 Aug. imob. lui Martin Schneider în Nocrichi (trib. Sibiiu); în 15 Sept. şi 15 Oct. imob. lui Grigorie Kerbuly în Gherla; în 25 Sept. şi 25 Oct. imob. lui Cristof Nik şi soţi în Gherla (judec. cerc.); în 4 Sept. imob. lui Albert Ferenczi în Patakfalva (trib. Odorhei); în 22 Sept. şi 22 Oct. imob. lui Ilisie Stan Cornea în Săsăuş (trib. Sibiiu); în 28 Aug. şi 28 Sept. imob. lui Pavel Cadar în Deda (judec. cerc. Reghen); în 3 Sept. imob. lui Alecsă Ciuta în Săcele; în 4 Sept. imob. lui Michail Mandi în Braşov (trib.).

Nr. 205. 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu dirigent la scoala capitală gr. or. în Bran, se deschide prin aceasta concurs cu termin până la 7 Septemvre, 1880 st. v., când se va efeptuì şi alegerea.

Emolumentele sûnt: 300 fl. v. a. leafă anuală solvindă în rate decursive din fondul scoalei.

Cuartir liber în edificiul scoalei şi 4 orgii de lemne de foc pentru încălḑitul cuartirului.

Dela concurenţi se recere: ca sĕ fie absolvat cel puţin 6 clase gimnasiale, sĕ aibă pracsă pe terenul învĕţătoresc, sĕ aibă deplină cunoscinţă a limbei maghiare şi încâtva şi a cei germane, sĕ fie provĕḑuţi cu atestat de botez, că sûnt Români gr. or. şi cu atestat de cualificaţiune. Clerici absoluţi întrunind toate recerinţele de mai sus vor fi preferiţi.

Doritorii de a ocupa acest post sûnt avisaţi a'şi aşterne suplicele lor bine documentate la subscrisa eforie scolară, adresate preşedintelui ei Ioan Moşoiu paroch în Şimon până la terminul prefipt.

În conţelegere cu reverendisimul d. protopresbiter Iosif Barac, ca administrator al tractului Branului.

Bran în 4 August 1880.

Eforia scolară.

ad: Nr. 280. 1880.,

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor de învĕţători la scoalele confesionale greco-orientale din ppresbiteratul Gioagiului II., se escrie prin aceasta concurs până la 15 Septemvre a. c. 1880.

Emolumentele la diferitele staţiuni învĕţătoresci sûnt, şi adecă la staţiunile de clasa I. Balşa 160 fl. şi 24 mĕsuri în bucate. Geoaju 200 fl. Homorod 200 fl. şi 12 mĕsuri în bubate. Mada 160 fl. şi 24 mĕsuri de bucate. Secĕrâmb 300 fl.

Staţiunile clasa a II-a Almaşul mare 150 fl. Băcăinţi 120 fl. şi 20 mĕsuri în bucate. Bozeş 150 fl. şi 16 mĕsuri în bucate. Glod 150 fl. Varmaga 150 fl. şi 12 mĕsuri în bucate.

Staţiunile de clasa a III-a Almaşul de mijloc 80 fl. Almaşul mic 70 fl., şi 23 mĕsuri în bucate. Ardeu 70 fl, şi 26 mĕsuri în bucate. Bacaia 60 fl. Bulbuc 120 fl. şi 6 mĕsuri în bucate. Filia Curpeni 100 fl., şi 6 mĕsuri in bucate. Valea mare 120 fl. 12 mĕsuri în bucate. Ceru Băcăinţei 80 fl., şi 14 mĕsuri în bucate. Cib 100 fl. Feredeu 70 fl., şi 12 mĕsuri în bucate. Mermezeu Văleni 80 fl., şi 12 mĕsuri de bucate. Nojag 86 fl., şi 12 mĕsuri de bucate. Renghet 100 fl. pre lângă observarea, că toate staţiunile sûnt provĕḑute cu cuartire libere şi cu lemne pentru încălḑit; doritorii de a ocupa acste staţiuni au a'şi aşterne suplicele lor la scaunul protopopesc gr. or. al tractului Geoajului II, până la terminul sus amintit provĕḑute cu documentele necesare despre cualificaţiunea lor. — Osebit însĕ în cât e pentru staţiunea de învĕţătoriu la scoala confesională din opidul Secărâmb cu salariul anual de 300 fl. care se solveşte regulat în rate lunarie decursive, cuartir liber în edificiul scoalei şi 5 orgii lemne pentru încălḑit, — se propune ca condiţiune ne dispensabilă: a sci perfect cântările şi tipicul bisericesc, mai adăogêndu-se: ca avênd competentul la acest post o cualificaţiune corespunḑĕtoare, va putè în oarele libere a da instrucţiuni private, cari asemenea i vor aduce 50—60 fl. la an.

Sĕcărâmb, 5 August 1880.

Sabin Piso m. p.,
protopresvit.

1—3

Nr. 211 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕţătoresc din comuna S. Maria protopresbiteratul Ungurăşului se escrie concurs până în 23 Septembre a. c.

Emolumentele sûnt·

1. In bani gata 60 fl. v. a.
2. In bucate 50 vici cucuruz sfârmat, cu mĕsura veche.
3. 3 orgii de lemne din cari se încălḑesce şi scoala.
4. 3 punţi de lumini.
5. Hârthie pentru protocoale şi alte afaceri învĕţătoresci 3 conţi.
7. Cuartir în edificiul scoalei şi folosirea grădinei.

Doritorii de a concura la acest post trebue sĕ aibă atestat de cualificaţiune şi sĕ fie gr. or. îndreptându-şi petiţiunile la subscrisul instruite conform „Statut. org.“ până la terminul indicat.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Fizeş-Sânpetru, 31 Iulie 1880.

Petru Roşca m. p.,
protopresbiter.

Nr. 1541—1880 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de notar comunale în comuna Topârcea, se escrie concurs cu terminul până în 13. Septemvre a. c. la 6 oare p. m.

Cu acest post sûnt înpreunate: un salariu anual de 400 fl. v. a. cuartir liber, una soarte de lemne şi tacsele care s'au statorit deja prin corpul representativ.

Concurenţii au de a documenta pe lângă cualificaţiunea prescrisă în lege, că sciu toate trei limbile patriei. Petiţiunile timbrate şi provaḑute cu documentele referitoare la recerinţele amentite sûnt a se asterne până în ḑiua prefiptă la subscrisa pretură.

Mercurea în 18 August 1880.

Dela pretura cercului.

Papp m. p.,

Redactor respunḑĕtor: Nicolau Cristea.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 97. Sibiiu, Marți 19 August 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Programa din „Hon.“

Așa dară eată că venim astădi să facm cunoscută publicului nostru cetitor programa cea ciudată, despre care am făcut amintire în numerul trcut în trei patru cuvinte. „Hon“ mrturisesce însuși, că nu scie ce titlu să lea ciudatei programe pentru că a păt și el cu dênsa ca ambasadorul turnesc, care a asistat până în sfêrșit la manevrele militarilor unei puteri mai europene și care aflând, că manerele au costat opt vieți omenesci a is: „într'o afacere serioasă perderea este foarte mică; prea mare însă când e vorba de o glumă“.

Deci „Hon“, care află programa di cestiune destul de glumeață, fiind cão scoate dintr'un isvor serios, se cide datoriu de a'și îmbogăți coloanele cu dênsa.

Scriitorul în „Hon“ asigură, că a ant norocirea de a audi programa tr'o călătorie pe drumul de fer, dela uul din acei membrii ai cercurilor prlamentare, care când în „P. Napló“, cnd în „Magyarország“, fericesce pubcul cu câte un oracul anonim.

„Firesce, dice „Hon“, după ce nam aprins țigările împrumutat (a na ardea), obiectul cel mai deaproape alost politica.

— Dacă s'ar face și fusiunea așa dușor (am dis eu).

A suris „el“. Vorbă să fie. Mai crênd sau mai târdiu noi vom ajunge l guvern. Adevărat, că deocamdată suntem în mare minoritate, nu numai î casa țării, dar chiar și în opositiuna întrunită; însă între oare cari prtide numai noi neam păstrat intct capitalul. Partidele acele, care nă acum s'au tăcut imposibile unele altele, mai curênd sau mai târdiu t vor fi silite a se arunca în brațele nastre...“

După ce spune același, că pe ei pot suferi toți mai ușor, pentrucă s'au făcut părtași la nici un păcat din te s'au comis dela 1867 încoace, spunde la întrebarea, care va fi câștigl țării, dacă vor veni la putere: că ei or restabili ecuilibrul în finnțe.

„Sûnt foarte curios. Cum?“

La întreb'area aceasta provoacă toriul restabilitor al ecuilibrului ecomomia statului pe scriitoriul în Jon„ să'și ia la îndemână notițele să însemne. Incepem nainte de toate dsus, de la casa țerii. Stergem diurne deputaților. Aceste fac un milion șijumetate floreni. Prin aceasta ne sucede să remână a casă mulți, a dor esistență sûnt diurnele; se va vorbi ni puțin în dietă și sesiunile vor fi trei luni mai scurte. Reducem mai parte honvedimea ca dincolo de lita. Scrie o economie de patru lioane. O parte din agendele ministiului de honvedi o transpunem mirteriului de interne; altă parte mirteriului comun de rĕsboiu; de resort întreg al ministeriului de honvedi mai avem lipsă. Impreunăm ministeriul de comunicațiune cu cel de ccerciu; unul din aceste atunci e de pios. Lumea poate trăi și fără de misteriu de culte. Ministeriul croat, dacă va lipsì, nu va băga nimenea de samă. Eată și aici o economie de vre o câteva sute de mii. Dar nu e acesta lucru de căpetenie. Ci după ce am început odată reducțiunea de sus o putem continua și în jos. Reducem cu douedeci percente salariele funcționarilor, înțelegênd între acestia și pe cei muncipali, cari de acì înainte vor fi denumiți. Nu te teme, că din causa aceasta nu 'și părăsesc posturile, și dacă s'ar afla unii, cari le ar părĕsì, câte dece ar sta gata să le ocupe locul. Înseamnă o economie de cinci milioane. La rubrica ministeriului de culte, care ar avè să înceteze, punem o economie de un milion și jumetate. De educațiunea poporului să se îngrigească confesiunile și publicul cel mare de ajutoare filantropice și de instititute de arte. Să nu fantazăm de a treia universitate: și doue sûnt prea multe (Cu privire la Pojon însă este permis să promitem). Teatrul să se mulțămească cu subvențiunea, ce a primit dela ordinele nobilimei: actorii să joace pe lângă salarii ca a le lui Egressy, Lendvay, remân o sută optdeci de mii de floreni. Conservatoriu: institut de a învița puii de găină se cucurige. Preparandii: cuiburi în care se clocesce nihilismul. Inspectori de scoale: sûnt gustători de vin oficiali, cari completează partidele de tarok! Poți pune două milioane economie în rubrica cultului. Urmează comunicațiunea. Drumurile de fer ale statului, simplu lucru, trebuiesc vêndute. Administrațiunea statului este pururea împreunată cu pagubă. Garanțiile procentelor drumurilor de fer le sistăm simplu. Cui nu'i place ducăse să poarte proces cu Lonyay și cu Kerkápoly. Ei, și ce va fi? Vor striga un timp și apoi vor tăcè. Scrie unsprĕdece milioane. — Croația o lăsăm să se ducă încotro i place. — Cerce a juca rol de putere mare cu merindea ei proprie. Remân și de acì două milioane.

— Dar Fiume?

— E socotită deja. Vadă și Croația ce va să dică a susținè o drăguță italiană. Pentru aceea ea tot remâne legată de noi; căci drumul de fer nu se poate sterge de pe cartă. Ei, cât e de mare acum economia?

— După calculul tĕu două-deci și cinci milioane cinci sute de mii floreni: după al meu însă este pâne luată din gura a cinci-deci de mii de funcționari, învățători, oficeri de honvedi, artisti, actori și altfel de oameni de acestia.

— Toate aceste sûnt consideraținni secundare. Fi bun și socotesce și sporirea venitelor. Înainte de toate punem imposit pe cuponi. Ori ce venit după hârtii de stat îl încărcăm cu un imposit de două deci percente.

— Aceasta dici tu că este „sporire de venite“? Aceasta este numai reducțiune de erogate!

— Sună mai plăcut. Așa a făcut și Austria și ce a fost? Șepte ani a fost hârtiile ei escluse dela bursa din London; într'al optulea eară le-a acceptat. Scrie numai: plus: șease milioane. Introducem apoi impositul pe beuturi; Rusia scoate din impositul acesta un venit de o sută de milioane. Eu pun venitul nostru numai cinci milioane. Și ce rĕu va fi acesta? În cârciume spirituoasele vor fi ceva mai scumpe: publicul însă nu va bea mai puțin.

— Poate că va fi bine ca din motivul acesta să mai sporim serbătorile, ca în Rusia. Oamenii beau mai mult în serbători.

— Dici una; Aceasta mi o notez. După aceste mai introducem vre-o câteva imposite moderne binefăcĕtoare: precum în Francia impositul pe aprindoare, care va împuțina și incendiile. De natura aceasta este și timbrul diarelor, care va fi o antidotă foarte bună pentru multe foi stricăcioase; impositul pe mobile ca în Olanda și pe feresti ca în Anglia. Toate aceste cad numai în sarcina acelei clase, care plătindu-le nu simte așa tare. Și aceste luate la olaltă dau un milion. Mai este deficit?

— De unde? Este un plus de cincisprĕdece milioane.

— Vedi! cu atâta putem reduce impositul pe câștig și toți vor cădè dinaintea noastră în genunchi și ne vor săruta mânile.

— Nici o îndoială. Dar apoi earăși este adevărat, că judecătorii și funcționarii reduși ca să poată trăi, vor despoia publicul; mai departe este adevărat, că în locul scoalelor închise se vor sporì temnițele. Un politic de croială mai înaltă însă nu'și sparge crpul cu de aceste. Ceva mai mult necaz va fi cu hârtiile ung. de stat, care vor năvălì asupăne din străinătate și vor îngropa sub ele atât creditul public cât și cel privat. Cea mai grea cestiune însă va fi, că ce vom face la un cas de resboiu în afară, dacă vom fi desarmați și lipsiți de credit?

Acì tocmai se cere o politică bună esternă. Politica esternă de până acum trebuie radical modificată. Trebuie să restaurăm intimitatea cordială între Rusia și monarchia noastră: cum a fost mai înainte. În loc de pedecă, să stăm ca aliați alăturea cu Rusia. Dacă ne vom desbăera de bolnăvicioasa ură contra Rusiei vom recunoasce interesele comune, care ne pun pe aceeași basă. Atunci nu mai avem lipsă să punem în picioare armate unul contra celuilalt: umĕr la umĕr, vom fi stăpâni pe orientul Europei și prețul pretiniei îl plătesce peninsula balcanică, poate și altcineva (Anglia?) Se poate: eu n'am dis-o.

— Și tu gândesci, că pentru o astfeliu de politică esternă vei fi în stare să câștigi aici în Ungaria opiniunea publică: puterea a șeasa, presa?

Vom grigì și de aceasta, încât cotoarele de pe pălămidă să nu crească până în ceriu. Inainte de toate stergem jurii: cred, că nu se va topì nimenea de superare după ei. După aceea sporim fondul disponibil la cinci sute de mii floreni. Foile noastre le vom vinde cu un crucer și colportagiul va fi legat de concesiune. Foile stângei estreme le vom plăti ca să ne injure: aceasta e pentru noi un sprigin față cu cei dela Viena, vom avè cu ce să'i amenințăm. De altă parte înaintea publicului aceasta ne ridică prestigiul de salvatori ai ordinei sociale; cu cât vor fi mai înverșunați în contra noastră și cu cât se vor urì de a perde multe cauțiuni, cu atât vor mai slobozì coardele. Și cu presa independentă vom sci să ne purtăm după firea ei. Colaboratorii dela „P. Lloyd“ i denumim consiliari regesci: aceasta are să i geneze. Cumpărăm toate acțiunile Ateneului, ca să avem majoritate în adunarea generală și acolo alegem o direcțiune, care să dea foilor aceluia redactori, cari să fluere numai prin fluerițele noastre.“

Cele ce dice „Hon“ că are să se întêmple cu dênsul le trecem cu vederea. Esențialul programei este cuprins în cele de mai sus.

„Hon“ provoacă pe cetitori să ridă, dacă le place. Noi însă ne punem întrebarea: Cum ar fi, dacă ideile din programă ar fi, nu a le opositiunei, ci ale capului cabinetului de astădi? și dacă conversațiunea de mai sus ar fi o sondă, prin care să se sondeze opiniunea publică?

Nici în casul acesta nici în ori care altul învențiunile partidelor maghiare nu le găsim a ne dispune la glume. Esperimentele dela 1867 sûnt serioase; cele următoare ni se pare că au să fie și mai serioase.

Revista politică.

Sibiiu, în 18 August.

Majestatea Sa a plecat Duminecă spre Galiția ca să asiste la manevrele de toamnă. Deocamdată Maj. Sa în trecere va atinge Olmützul, unde sûnt concentrate trupe pentru manevre de tortăreță și după aceasta va continua a călătorì spre Cracovia și Lemberg.

O telegramă de eri și însciințează sosirea imperatului în Olmütz eri, Duminecă la 2 oare. Primirea în Olmütz a fost serbătorească și cordială.

În giurul seu imperatul cât căletoresce n'are nici un archiduce și nici un ministru pe lângă sine. Numai la manevre vor asista archiducele Albrecht, Rainer, eventual Carol Ludovic și ministrul de resboiu contele Bylandt-Rheidt.

„P. Ll.“ dedică escursiunei împĕrătesci la Lemberg un articul de fond, în care i atribue însemnătate politică departe bătătoare în urmări. Inainte de toate călătoria împĕratului la Galiția dovedesce — dice „P. Ll.“ — că cei dela Viena s'au emancipat de consideraținnile la Rusia, cari de altă dată se puneau în calea împĕratului. „Monarchia este redată sieși — încheie foaia citată — și politica noastră nu se conduce decât de interesele și trebuințele noastre.

Escursiunea împeratului va stêrnì curiositatea cercurilor politice și mai mult, dacă se adeveresce, că Maj. Sa va cerceta pe principele Carol în România și că cu acea ocasiune se va repedì și până în tabera dela Țigănesci. Scirea aceasta nu poate fi lipsită de adevĕr de oare-ce o aduce „Presse“ din Viena, o foaie, care are relațiuni cu cercurile diplomatice austriace. Interesant este adausul, ce'l face „Presse“ la câlcâiul scirei sale: că în cercurile militare austriace scirea aceasta a sternit mulțămire mare.

„Recentele evenimente electorale din Ungaria, ḑice „Democrația Națională“, și succesele reportate de estrema stânga (partidul lui Kossuth), ne amintesce agitațiunea identică, în care se afla Ungaria la 1866, care s'a sfêrșit prin dualismul lui Deak și încoronarea lui Francisc Iosif I ca rege al Ungariei la 1867. Deosebirea este, că tendența agitațiunei de astăḑi aste anti-thesa actualei stări de lucruri în monarchia dualistă, și, ca simptom agravant, anihilarea tuturor naționalităților, ce se urmăresce cu aceeași furie de ambele partide maghiare de Kossuthiani ca și de Thiszaiști!

Lucru demn de observat este, ce au arĕtat unele jurnale germane cu ocasiunea celui din urmă succes electoral al estremei stânge în Ungaria. Astfel, „Kölnische Zeitung,“ îndreptează un rechisitoriu violent contra d-lui Koloman Tisza și a sistemului seu, ea speră, că isbândele repetate ale partidului radical, vor aduce în curênd căderea ministeriului actual, și mai cu seamă a șefului seu.

„Acest regim, ḑice foaia renană, care a deschis în Ungaria era corupțiunei sistematice a personalului administrativ, și a violațiunei nu mai puțin sistematice a drepturilor tuturor celorlalte naționalități, neaparținênd rasei dominante, pare, în sfêrșit nevoit a suferi soarta, ce a meritat-o atât de mult. Starea de lucruri, ce esistă în Turcia, este singura comparabilă cu corupțiunea administrațiunei maghiare, și cu toate aceste dl Tisza avea spriginul unei maiorități, care într'adevĕr, mergea slăbindu-se din ḑi în ḑi, și căreia se dedea în pradă, pentru a o conserva, funcțiunile puplice, drepturile și bogățiele celorlalte naționalități, mai cu samă a Sacsonilor din Transilvania.“

. . . . . .

Amestecul presei germane în afacerile interioare ale Ungariei este de mare importanță, cu toate, că dênsa nu s'a mișcat de prigonirea maghiară, decât spre a se face ecoul suferinței conaționalilor ei Sași din Transilvania. Pe cât timp persecuțiunea maghiară lovia numai în Români și Slavi, presa germană nu se indigna nici decum, ba încă din contră găsia, că este foarte legimă această procedere. Ori cum, intervenirea presei germane caracterisează agitațiunile maghiare în imperiul Habsburgilor; și simpatia, ce pare, că manifestează organele cancelarului de fer pentru partidul radical maghiar, a cărui venire la putere îl întrevĕd și îl doresc, face un contrast singular cu alianța germano-austriacă; căci precum se scie, tot partidul lui Kossuth era în cele mai strînse legături cu dl de Bismarck la 1866, și agitațiunei depe atunci se atribue în mare parte desastrul Austriei dela Königgrätz și sdrobirea ei la Sadova.

Întru cât privesce pe Românii și pe Slavii din regatul S-tului Stefan, este indiferentă lupta aceasta între partidele estreme maghiare, de vreme ce tendențele lor finale sûnt aceleași precum au fost la 1848 și 1867: nesocotirea și subjugarea celorlalte naționalități.“

Cestiunea Dunărei, care ocupă de mai mult timp diplomația europeană, s'a împedecat de împregiurarea: a cui să fie păesidiul în comisiunea dunăreană, care are supravegherea dela porțile de fer până la Galați. Austro-Ungaria o reclamă pentru sine. România de altă parte nu poate lăsa presidiul în mânile Austro-Ungariei fără de a'și subscrie moartea; România fără de funcțiunea aceasta ar devenì de prisos. Negoțierile asupra acestei cestiuni decurg încă între Viena și Bucuresci.

Tendența de a domina Austro-Ungaria gurile Dunărei este reu vĕḑută în România și amăresce mult dulceața apropierei României de imperiul austro-unguresc, apropiare, care în ḑilele din urmă se părè că este deja încheiată. Cu deosebire presa ungurească, care își permite de multe ori a vorbì despre România într'un ton desprețuitoriu este rĕu vĕḑută dincolo de Carpați. „Voința pop.“ din Galați, ocupânduse în revista dela 16 August a. c., cu cestiunea Dunăreană, erumpe în următoarele espresiuni aspre: „printre toți representanții acestia avem de notat însĕ straniul fenomen, că presa ungară, luată de apele Sâmbetei, s'a redicat față cu noi la un ton de obrăsnicie, care nu'și poate găsì scusa decât în vedeniile unui neputincios desperat de viitor!...

„Asemenea mânii neputincioase totuși, departe de a ne îngrigì, ne inspiră milă și desgust. Stăruească Ungurii a visa „codrii de cari nu se mănâncă“ și România condusă de bunul și viteazul ei Carol-Vodă va sci, vrênd Dḑeu, sĕ'și croească viitoriul chiar riḑênd sub nasul lăudăroșilor de Unguri....“

În Francia se continuă un feliu de resboiu cu condeiul contra Germaniei, din care transpare un resboiu de resbunare în perspectivă.

Din Triest se scrie cătră „Politische Correspondenz:

„Partisanii Italiei irredente au găsit oportun a organisa în Triest, cu ocasiunea aniversărei a cinci-ḑecea a nascerei împĕratului Austriei una din acele triste glume, cu care sûnt obicinuiți. Punêndu-se la masă, cei 300 oaspeți ai banchetului prin subscripțiune, care s'a dat în acest oraș, găsiră în cutele servietelor lor două foi împrimate care reproduceau nesce versuri urîte și un desemn încă și mai miserabil, făcute în spiritul cel mai sedițions.

„La sfêrșitul banchetului, chelnerii cari erau bănuiți că au strecurat aceste pamflete rușinoase sub tacâmuri fură arestați toți și căutați, ear' după aceea puși în libertate, afară de patru dintre ei, a căror culpabilitate părea a fi destul de dovedită pentru ca sĕ fie puși imediat la dispositiunea parchetului. Ceea ce e mai mult, s'au tras și câteva petarde, care au rănit ușor pe mai multe persoane.“

Mița,

e o invențiune a cărei paternitate și proprietate este a d-lui George Polisu despre carea cetim în „Binele Public“ următoarele amenunte:

In „Illustrirte Zeitung“ Nr. 1837 din 14 August a. c., pag. 141, se vede publicată și desemnată o mașină (Automatischer Notenblattwender) care întoarce la timp foița notelor aflate pe pulpitul musical din naintea persoanei, care face musică, mașină inventată la Berlin, în 1879, de d-nii Irolach și Rosenzweig, care și-au asigurat această proprietate obținênd o patentă, etc.

Este destul de cunoscută neplăcerea auditorului, când musicantul se opresce în mijlocul avêntului seu de esecutare, ca sĕ întoarcă foaia de note, și tocmai din aceasta ese la lumină însemnătoarea și plăcuta utilitate a unei asemenea invențiuni

Eu am inventat o asemenea mașină numită „Mița,“ încă înainte de anul 1870, pentru fiica-mea, pe care nu o puteam asculta, când făcea musică la piano și se întrerupea, ca sĕ întoarcă foaia de note! Pe acei timpi, eu am arĕtat „Mița“ la mai mulți din amicii mei, precum d-lui maiestru Bașner, profesorul de pian o al fiicei mele onor. d-ne Elencuța Cornescu născută Man, d-lor doctori Turnescu, Protici, Alecsian și altora mulți, și pe la 1874 onor. d-lui Manolache Grădișteau, etc.

Numeroasele mele afaceri publice și private, colecțiunea, ce măresc pe toată diua a ḑicerilor românesci pentru o a doua edițiune a vocabularului meu româno-german, numai în vacanțe și câte o-dată mĕ lăsau a fi concentrat pentru perfecționarea „Miței“, pe care acum, precum creḑ, am adus-o la o perfecțiune destul de înaintată, în cât nu lasă mai nimic de dorit, de cât lucsul cu care pungile amatorilor vor voì ca gustul frances sĕ le-o construie și sĕ le o orneze; căci „Mița“ este destinată a figura negreșit în fie-care salon, fie acesta cât de modest, ca o mobilă foarte utilă, din cele mai elegante și mai ornante. Unde se coase, esistă mașina de cusut: unde se face musică, trebuie sĕ esiste „Mița“!

Desemnurile și descripțiunea „Miței“ vor apărè în curênd în instructiva noastră foaie biebdomedară Revista Scientifică, din care interesații își vor putè satisface legitima lor curiositate. Aceste ilustrațiuni vor depinge deocamdată numai aparatul primitiv cu claviatura perfecționată, ear aparatul perfecționat, la care lucreḑ acum, îl voiu espune la timp unei adunări de amici și de persoane speciale, spre judecare și apreciare, aceasta după ce mai âutâi îmi voiu împlinì cuvêntul de a arĕta un esemplar presentabil M. S. R. Doamei, care, la 9 Februarie a. c. sara, după cină, mi-a făcut distinsa onoare dea-'mi vorbì despre aceasta. Ar ḑice cineva că mĕ laud dacă aș întreprinde acì a compara calitățile, preferințele sau defectele „Miței“ cu ale automatului sus-numit: aceasta o las publicului special și inparțial!

Ast-fel fiind lucrul, prin cele de până acì voiu se constat, că eu sûnt proprietar al invențiunii mele „Mița“ și, ca atare, am drepturile, ce 'mi asigură legile, de-a obținè o patentă, etc. Pentru forma și pentru asigurarea mea în fața celor ce nu mĕ cunosc, voi obținè de la persoanele, care au vĕḑut „Mița“ în timpii menționați, un act constatător de adevĕr, legalisat de onor. tribunal local.

Rog dar pe d-nii redactori ai ḑiarelor române, și pe cei străini filo-români, sĕ dea celor ce preced cea mai întinsă publicitate detăiată.

Varietăți.

Preasânția Sa P. Episcop al Aradului Ioan Mețian va sosì astăḑi aici.

* (Consistoriul metropolitan) se întrunesce mâne în ședință.

* (Generalul-comandant Bauer) a plecat alaltăieri la Galiția, pentru a asista la manevrele de acolo ca arbitru.

* După „Pester Lloyd“ principele Carol va sosì în sĕptĕmâna aceasta în Budapesta, unde petrecênd două ḑile va trece în revistă regimentul, a cărui șef este.

* (Regimentul) ces. reg. „Carol principele României“ se recrutează în Neoplanta. El fu înființat în anul 1762 ca regiment de graniță în Secuime, în 1764 fu reorganisat și în 1851 transformat în regiment de infanterie de linie. Șeful (proprietariul) lui titular de până acì a fost reposatul conte Coronini.

* (Legea agrară) va întra în vigoare în 10 Septemvre n.

* (Fondul de teatru român). Adunarea generală a Societății pentru fondul de teatru român, conform conclusului adus în adunarea generală din anul trecut, se va ținè în orașul Sibiiu la 19 și 20 Septemvre a. c. st. n. cu următoarea

PROGRAMĂ:

Ḑiua primă, 19 Septemvre.

1. Președintele va deschide adunarea la 10 oare înainte de meaḑăḑi, în localitatea ce va fi destinată pentru ședințele adunării generale.

2. După deschidere se vor alege doi secretari ad hoc.

3. Se va alege o comisiune de 5 membri, la care se vor încrie acei onorab. domni cari vor voì a devenì membrii Societății, dând oferte în bani sau în obligațiuni conform statutelor, precum și pentru a primì tacsele dela membrii de până acum.

4. Secretarul Societații va da cetire raportului comitetului despre lucrările acestuia dela ultima adunare generală, și se va lua conclus asupra raportului.

5. Cassariul Societății va cetì raportul despre starea cassei și peste tot despre membrii și averea totală a Societăcii.

6. Se va alege o comisiune de 5 membrii pentru cercetarea raportului cassariui.

7. Se va alege o comisiune de 5 membrii, la care se vor areta propunerile ce s'ar face spre înaintarea scopului Societții.

8. Se vor ținè discursuri corespunletoare scopului.

9. Președintele va închide ședința.

Ḑiua a doua, 20 Septemvre.

1. Descsiḑênd ședința președintele, se va cetì și verifica procesul verbal al ședinței trecute.

2. Comisiunea aleasă pentru înscrierea de membrii și primirea de tacse și oferte, va face raportul seu și se va lua conclusiuea necesară.

3. Comisiunea aleasă pentru esamiarea raportului casariului va raporta desre aceasta și se va lua conclusiune asupra aportului.

4. Comisiunea aleasă pentru propuneri, va raporta despre aceste și se vor lua conclusiunile necerare.

5. Se va alege locul și timpul adunării generale viițoare.

6. Se va alege o comisiune pentru verificarea procesului verbal al ședinței.

7. Președintele va închide adunarea.

Budapesta 21 August 1880.

In numele comitetului:

Iosif Vulcan secretar. *V. Babe* v.-președint

* (Rectificare). Sub datl: Arad 14/26 August a. c. ni se timete un comunicat în privința banatului, despre care am luat notă în nr. 93 al foaiei noastre. În acea redacțiunea noastră este poftită a rectifica scirea neadevĕrată într-colo: că până acum nu s'a făct nici un feliu de cerere în acea privință.“ — După isvorul din care manează rectificarea am fi aplecați da mai mult creḑĕmênt celor cuprins în rectificare, decât primei informațiui dacă n'ar figura într'ensa diplomatic „până acum“. De altmintrea ori fi adevĕrul pe partea informațiun noastre, ori pe a rectificărei, ce ni s trimis în urmă, pĕcat la nici o întên plare nu este, de oarece Preasânți Sa dl Episcop al Aradului, pe basa regulamentului ordinului, ce posede, a drept, a cere baronatul și a esercit cineva un drept ce i compete est și just și ecuitabil.

Comunicatul își estinde rectif carea și asupra notiței din același nu mĕr, privitoare la cuvêntarea din pre seara jubileului împĕrătesc. Cât pen tru aceasta încă ḑice, că nu est chiar esactă, dar cu toate aceste di adêncul respect cătră însemnătate acelei festivități, o lasă de astădat neatinsă. — Dacă în privința cuvên tărei ar fi vre-o neesactitat aceea cade în sarcina ḑiariului „Peste Lloyd“, din care am împrumutat notiț din cuvênt în cuvênt fără a adaug din parte-ne câtuși de puțin.

* (Esposițiunea din grădina „Hermann“.) Reuniunea in dustriașilor de aici numită: „Arbeiter Bildungs-Verein“ a deschis în pavilionul din grădina „Hermann“ o esposițiune de producte industriale eșit din mânile membrilor reuniunei. Obiectele espuse sûnt varie și interesante Esposițiunea merită a fi vĕḑută Deschisă pentru public va fi numai până Joi seara. Întrarea 20 cr. de persoan Daruri pentru acoperirea speselor primesc cu mulțămită.

* (Cualificațiunea administrativă.) În ministeriul de interne comisiune ad-hoc a ținut mai multe consultări despre cualificațiunea amploiaților de administrație. Ședințele sûnt deocamdată suspendate spre a da delegaților din ministeriile respective timp, spre a putè face la timpul venit propuneri, cari fie-care ministeriu le află de lipsă pentru cualificațiunea fie-cărui amploiat de specialitate.

* (Manteuffel) guvernatorul d Alsația și Lotaringia cercetând decurêr Rappoltsweiler și satele din pregiur în Beuneier întimpinat de un veter

al corpului învĕţătoresc cu un acrostichon pe numele Manteuffel. Acesta căutând asupra acrostichonului vĕdu că „Teufel“, care pe românesce însemnoază „drac“ nu e scris cu doi „ff“ şi ḑice veteranului: Amicul meu, te ai înşelat, pentru că eu sûnt Teufel (adecă un drac) cu doi „ff“.

* (Căutarea lemnului de stejar.) După împărtăşirea consulului general din Lüttich, mai mulţi neguţători de lemne de acolo au de scop, a cumpĕra din Ungaria mai multe şi mari cuantităţi de lemne, eventual păduri întregi, cu deosebire de stejari. Doritorii de a întra în relaţiuni comerciale cu aceşti neguţători au sĕ se adreseze în această privinţă sau la ministrul de agricultură sau la numitul consulat general.

* (Institutele militare pentru mânzi.) Ministeriul de resbel reg. ung. a decis a înfiinţa mai multe institute militare pentru crescerea de mânzi tineri de 2—3 ani. Cel dintâiu va fi în Ardeal şi va primì la crescere până la 400 mânzi, cari vor sta sub grija unui personal milităresc de 4 oficeri şi 54 ficiori. Dela 4 sau 5-lea an mânzii scoţindu-se din istitut se vor intrebuinţa spre scopuri militare.

* (Orologiul cel mai mic) care s'a putut vedè până acuma, este acela, pe care l'a fabricat Englezul Iohn. Orologiul acesta este lumea unui inel de aur, care nu se observă, că ar fi orologiu, deoarece este acoperită cu un coperiş de aur. Domnul Iohn — după cum spun jurnalele — se află de present în Berlin spre a arĕta acest orogiu tuturor persoanelor înalte dela curtea împĕrătească.

* (S'a deschis concurs) contra lui Gavriil Várady, fostul deputat dietal şi vicepresident al camerei deputaţilor din Budapesta, care a fost înprocesuat pentru negoţierile cunoscute cu ordinele cele multe. Averea acestui patriot plin de datorii în sumă de 68,626 fl. 25 cr., face numai 43,532 fl. 85 cr. va se ḑică cu peste 25,000 fl. mai puţin, ca datoriile, pentru care pricină deschiḑându-se concursul asupra lui din partea tribunalului din Budapesta s'a întărit deschiderea concursuală şi din partea tablei regesci ung. din Budapesta.

* (Direcţiunea princiară a căilor ferate române) aduce la cunoscinţa generală următoarele: „Cu începere dela 15 (27) August a. c. tacsele de transport în traficul direct cu străinătatea atât în ceea ce privesce transportul de călĕtori şi bagage, cât şi acela al mărfurilor de iuţală mare şi mică, la cel din urmă şi rambursurile sûnt a se plăti în aur, ear efectuându-se plata în argint sau hârtie, se va adauge un agio, care până la alte dispoziţiuni se ficsază de 4%. In schimb pentru aceasta rambursurile se vor plăti de cătră casieriele noastre asemenea în aur sau în argint, cu ficsatul agio.“

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Genesa evangeliilor.

(Studiu biblic).

Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. Ioan 5, 39.

(21 Urmare).

D. *Evangelia după Ioan.*

(Urmare).

Această impreunare urmează din impregiurarea, că Pavel privesce în moartea Domnului jertfirea Lui pentru mântuirea omenimei [39]), şi de ací cea mai înaltă festivitate pentru crestini.

Aceste vederi le împărtĕşesce şi Ioan, carele precum se scie, a întrat ca conducĕtoriu al bisericelor întemeiate de Pavel.

El consideră pe Iisus ca mielul paschalnic al lui D-ḑeu, carele se jertfesce pentru pĕcatele lumei [40]).

Din provocarea Efesenilor la pracsa observată de Ioan şi contemporanii sei amesurat celor citate şi din cuvintele, cu cari Eusebiu începe descrierea certelor paschalnice [41]), vedem că ei au serbat pascha aşeḑată de Mântuitoriul, nu în ḑiua aşeḑărei ei, nici ca paschă judaică, ci ca aducere aminte de ḑiua mântuirei omenimei prin jertfirea lui Iisus. Căci precum pentru Iudei pascha se serba şi mânca spre aducerea aminte de mântuirea lui Israil prin junghierea mielului paschalnic: astfel şi Efesenii serbau pascha Testam. nou însoţită cu cina cea de taină spre aducerea aminte de ḑiua, în carea s'a mântuit noul Israil prin jertfirea lui Iisus Christos, mielul lui D-ḑeu. Efesenii prin cina de taină însoţită de paschă au substituit cina paschalnică a Judeilor.

Inveţăturile, ce le aflăm la Ioan şi Pavel cu respect la Paschă, stând în consonanţă cu pracsa Efesenilor nu se pot considera nici pe departe ca motive serioase spre a trage la îndoială autenticitatea Evangelii după Ioan.

Un alt argument, tot aşa de puţin întemeiat, pe carele îl invoacă critica negativă, este:

b) Dissonanţa dintre Evangelie şi Apocalipsă. Comparând cineva Evangelia cu Apocalipsa, află între aceste 2 scrieri o mare deosebire atât în stil cât şi în idei. Această deosebire dovedesce, că citatele scrieri nu sunt scrise de unul şi acelaşi scriitoriu. In consecenţă scoala de Tübingen pretinde, că Evangelia, cea de Berlin ca Apocalipsa nu este scrisă de Ioan.

La acest loc ne vom mulţumì a estrage din Luthardt op. cit. pagina 204—218.

Deosebirea în privinţa limbei după cum a dovedit-o Ebrord [42]) nu este aşa de mare precum se pretinde.

Deosebirea întru cât însă esistă este naturală. Ea provine din deosebirea, ce esistă între obiectul, pe care îl tractează Evangelia, şi cel, pe care îl tractează Apocalipsa, din deosebirea dispoziţiunei spirituale, în care s'a aflat scriitoriul când a scris una şi când a scris cealaltă. În una scrie Evangelia decopisând, reproducênd cu toată receala ca istoric, în cealaltă scrie Apocalipsa în urma unor visuiri, predomnit de spiritul profetic, ca profet.

Pondul principal însă nu zace în deosebirea stilului, ci în doctrine. Aceste se reduc la: Imaginaţiunea despre Ḑeu, contrastele cele mari, christologia, raportul cătră Iudaism, eschatologia, cari după starea lucrului sunt tocmai dovadă, că amîndoue scrierile sunt scrise de unul şi acelaşi scritoriu.

În Evangelie fiinţa lui Ḑeu, precum s'a arĕtat în Christos, este espusă înainte de toate ca viaţă, lumină, iubire. Aceste sunt la Ioan cele trei idei fundamentale dacă se tractează cunoascerea lui Ḑeu.

Apocalipticul depinge pe Ḑeu tot după aceste idei, dar în mod tipic, după cum postulează întreagă dispoziţia apocalipsei. Căci: *a*) Dacă în Evangelie Ḑeu este viaţa sau cel viu, apoi apocalipsa de repeţite ori numesce pe Ddeu „cel viu“ [43]).

(Va urma).

---

[39]) Rom. 3, 25. 4, 25. 5, 6 seqq. Gal. 1, 4. Efes. 5, 2. Evrei 7, 27. 9, 12, 26 seqq. 10, 10, 13, 12 ş. a.

[40]) Evang. 1, 29. 36. 19, 34. Apocalipsa 5, 6. 9. 12, 13, 8. confer cu I Epist. 2, 2. 3, 5. 4, 10.

[41]) Eusebiu h. e. V, 23 „Bisericele din întreagă Asia credeau, pe basa unei tradiţiuni vechi, că trebue să serbeze serbătoarea pascei mântuirei (ἐπὶ τῆς πάσχα σωτηρίου ἑορτῆς) în a 14 ḑi a lunei, în care ḑi era impus Iudeilor să junghie mielul — (paschalnic)...“

[42]) Wissenschaftliche Kritic der evangelischen Geschichte, ed. 3 Frankfurt a. M. 1868.

[43]) 4, 9. 10. 7, 2, 10, 6. 15, 7.

Bursa de Viena şi Pesta

din 28 August 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	109.55	109.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	83.—	88.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.—	99.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.50	87.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.—	125.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	94.90	95.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.25	94—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	94.—	93.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93.50	93.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	94.—	94.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	93.75	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.80	72.80
Datorie de stat în argint	73.75	73.80
Renta de aur austriacă	88.25	88.30
Sorţi de stat dela 1860	131.50	132.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	835.—	835.—
Acţiuni de credit austr.	290.90	291.20
Acţiuni de bancă de credit ung.	261.50	262.—
Sorţi ungaresci cu premii	111.50	111.—
Sorţi de regularea Tisei	109.80	110.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.58	5.58
Napoleon	9.36	9.36
100 marce nemţesci	57.80	57.85
London (pe poliţa de trei luni)	117.90	117.85

Economic.

Sibiiu 27 August n. Pro hectolitră: Grâu fl. 6.50—7.50; grâu sĕcăreţ fl. 5.—6.; sĕcară fl. 4.90--5.30; Orz fl. 4.20--4.60; Ovĕs fl. 2.10--2.50 Cucuruz fl. 4.80—5.20; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.10--1.30; Semênţă decânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 6.—7.50; Linte fl. 11.—12; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.50; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 32—35; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Sĕu de luminări fl. 23—25; Luminări de sĕu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.— Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 36—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; oauĕ 10 de 20 cr.

(Cafeaua stricată) se preface în bună, dacă se udă cu apă ferbinte, în carea se întoarce de vreo câteva ori, apoi se varsă apa şi cafeaua dupăce s'a uscat se prăjesce ca de obşte. In modul acesta se procede şi cu cafeaua, carea fu ţinută în localităţi umede şi cuprinse de un miros greu.

(Râncedala untului) se delătură — după Dr. Spormann din Hamburg — prin fremêntarea lui cu apă curată de var; untul se spală apoi cu apă curată de beut şi se seară. In acest mod el se împroaspetă de minune.

(Fripturile de galiţe) dacă vrei sĕ fie foarte fragede, n'ai decât galiţei, carea sĕ se taie, cu o ḑi înainte să'i dai un păhăruţ de vinars, ca sĕ se îmbete şi sĕ petreacă în starea aceasta până la timpul, când se fie tăiată.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitaţiuni: în 2 Septemvreşi 2 Oct. imob. Esterei Pelei în Peteraca (judec. cerc. Aiud); în 23 Sept. şi 23 Oct. imob. lui Gavrilă Cobozan şi soţi în Morloca (judec. cerc. Huedin); în 21 Sept. şi 21 Oct. imob. remasului după Nicolau Costea în Brad (judec. cerc. Baia de Criş); în 6 Sept. imob. remasului după contele Iosif Bethlen în Cluj (trib.); în 3 Sept. imob. Rosei Klärmann în Alba-Iulia (trib.); în 25 Septemvre şi 25 Oct. imob. Luisei Pascu în Ocna; în 2 Sept. şi 3 Oct. imob. remasului după Ioan Beu în Apoldul de jos şi în Amnaş (trib. Sibiiu); în 2 Sept. imob. lui Nicolau Moksai în Sântiacob; în 24 Sept. şi 25 Oct. imob. lui Iosif László în Ţig (trib. Dej); în 30 Sept. imob. lui Ioan Holom în Lepindea (judec. cerc. Sămărtin); în 6 Oct. imob. lui Ioan Bălaş în Corond; în 8 Octomvre imob. lui Moise Kövecsi sen. în Aghiagfaleu (trib. Odorhei).

Nr. 176. 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea uneia din parochiile vacante de clasa a III din Rĕchita cu filia Strugari se escrie de adoua oară concurs amĕsurat înaltei ordinaţiuni consistoriale din 23 Maiu 1880 Nr. 1660 B. cu termin până la 15 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

a) Dela 150 familii câte o ferdălă de cucuruz în grăunţe şi câte o ḑi de lucru.

b) loc de fên de vre-o trei carĕ.

c) Lemne pentru foc din pădurea comunei şi

d) Venitul stolar regulat în cât a fost prin putinţă.

Doritorii de a ocupa această parochie au sĕ'şi înainteze suplicele lor provedute cu documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul provisoriu scaonului protopresbiteral în Sebeş până la sus arĕtatul termin.

Rĕchita în 27 Iulie 1880.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresb.

Nr. 208. 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţător la scoala noastră română gr. or. din Mohu prin aceasta se escrie concurs pentru ocuparea acestuia până la 15 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariul anual de 150 fl. v, a. din cassa alodială plătibil în rate lunare anticipative, cu prospect de a i se mai mări acela pe venitor;

2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi 5 orgii de lemne, din care e a se încălḑi şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ'şi astearnă petiţiunile lor instruite conform statutului organic oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului al II. până la terminul sus indicat.

Mohu în 3 August 1880. st. v.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr. 136—1880. 1—3

COMCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Meşterhaz, ppresbiteratul Turdei superioare, pentru întregirea acestui post se escrie concurs cu terminul până la 15 Septemvre anului curent st. vechiu.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 200 fl. v. a. solvind în rate prin repartiţiune dela popor.

2 Cuartir liber în locuinţa scoalei.

3. Lemne de foc pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupa această staţiune au a'şi trimite suplicile lor, instruite cu documentele prescrise de stat. org. şi regulamentul provisoriu din anul 1878 oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Turda superioare în Deda până la terminul indicat.

Deda în 11 August, 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Popescu, m. p.,
adm. prot.

Nr. 128: 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Păclişa se escrie concurs cu terminul până la 15 Septemvre n. a. c.

Emolumentele sûnt:

Salariu anual 80 fl., cuartir şi lemne din pădurea comunei câte trebuiesc pentru încălḑit.

Concurenţii la acest post învĕţătoresc au a'şi trimite suplicele lor instruite în înţelesul „Stat. org.“ şi a regulamentului congresual din 1878., la subscrisul până la terminul de mai sus.

Alba-Iulia, 14 August, 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordoşan m. p.,
protopresbiter gr. or. de Alba-Iulia.

Nr. 161. 1—3

CONCURS.

De nou se escrie conscurs pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III-a din Fuieș-Băgara protopresbiteratul Iliei mureșene, în urma ordinațiunei p. v. Consistoriu archidiececan de dtto 1. August, 1878. Nr. 1965 B. cu terminul până la 15 Septemvre, 1880 st. v. pe lângă următoarele emolumente:

I. Fênaț un juger și 200 □°.

II. Cimiteriu de 520 □°.

III. Dela 120 familii câte o ferdelă cucuruz în boambe.

IV. Dela 120 familii câte o ți de lucru parte cu palmele, parte cu vitele.

V. Stola usuată dela 120 familii; care toate computate în bani dau suma de 345 fl. 60 cr.

Doritorii de a ocupa această parochie vor avè a'și așterne rugările instruite în sensul „Statutului organic“ la subscrisul până la terminul indicat.

Gurasada în 4 August, 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. protopresbiteral.

Nr. 210. 1—3

CONCURS.

Fiind-că postul de învețătoriu la scoala confesională română gr. or. din Vlădeni în protopresbiteratul Branului a devenit vacant se escrie pentru ocuparea acestui post concurs cu termin până la 20 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

200 fl. v. a. salar anual, cuartir liber și lemne de foc de ajuns.

Dela concurenți se cere, ca să aștearnă petițiunile lor instruite cu documentele necesare în sensul „Statutului organic“ și a „Regulamentului congresual dela 1878“ la Reverendisimul d-n ppresbiter Iosif Barac în Brașov până la terminul indicat și să cunoască limba maghiară și pomologia.

Vlădeni, 12 August 1880.

În conțelegere cu oficiul ppresbiteral al Branului.

Comitetul parochial.

Nr. 204. 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de a III clasă Mermezeu-Văleni, în ppresbiteratul Gioagiului II conform ordinațiunei p. v. consistoriu archidiecesan dto 9 Octomvre 1879 Nr. 2760 B. și pe basa conclusului comitetului parochial dto 16 Iulie 1880 se escrie concurs pentru ocuparea postului de paroch în această comună cu terminul până la 15 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Dela 150 familii 150 măsuri cucuruz computat în bani	150 fl.
2. Stola pentru funcțiunile parochiale aduce după calculul mediu un venit anual de	100 fl.
3. Dela fie-care familie una ți de lucru computată în bani a 40 cr.	60 fl.
4. Porțiune canonică circa 20 pogoane, computat venitul acestora preste tot în . .	40 fl.
Suma	350 fl.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch să aștearnă concursele lor instruite conform dispositiunilor statutului organic și a regulamentului sinodal din 1878 până la terminul mai sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Gioagiului II.

Dat în Secărâmb, 26 Iulie 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sabin Piso m. p.,
protopresbiter.

---

ad: Nr. 280. 1880.,

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunilor de învețători la scoalele confesionale greco-orientale din ppresbiteratul Gioagiului II., se escrie prin aceasta concurs până la 15 Septemvre a. c. 1880.

Emolumentele la diferitele stațiuni învețătoresci sûnt, și adecă la stațiunile de clasa I. Balșa 160 fl. și 24 măsuri în bucate. Geoaju 200 fl. Homorod 200 fl. și 12 măsuri în bubate. Mada 160 fl. și 24 măsuri de bucate. Secărâmb 300 fl.

Stațiunile clasa a II-a Almașul mare 150 fl. Băcăinți 120 fl. și 20 măsuri în bucate. Bozeș 150 fl. și 16 măsuri în bucate. Glod 150 fl. Varmaga 150 fl. și 12 măsuri în bucate.

Stațiunile de clasa a III-a Almașul de mijloc 80 fl. Almașul mic 70 fl., și 23 măsuri în bucate. Ardeu 70 fl., și 26 măsuri în bucate. Bacaia 60 fl. Bulbuc 120 fl. și 6 măsuri în bucate. Filia Curpeni 100 fl., și 6 măsuri in bucate. Valea mare 120 fl. 12 măsuri în bucate. Ceru Băcăinței 80 fl., și 14 măsuri în bucate. Cib 100 fl. Feredeu 70 fl., și 12 măsuri în bucate. Mermezeu Văleni 80 fl., și 12 măsuri de bucate. Nojag 86 fl., și 12 măsuri de bucate. Renghet 100 fl. pre lângă observarea, că toate stațiunile sûnt provědute cu cuartire libere și cu lemne pentru încălțit; doritorii de a ocupa acste stațiuni au a'și așterne suplicele lor la scaunul protopopesc gr. or. al tractului Geoajului II, până la terminul sus amintit provědute cu documentele necesare despre cualificațiunea lor. — Osebit însě în cât e pentru stațiunea de învețătoriu la scoala confesională din opidul Secărâmb cu salariul anual de 300 fl. care se solvește regulat în rate lunare decursive, cuartir liber în edificiul scoalei și 5 orgii lemne pentru îscălțit, — se propune ca condițiune ne dispensabilă: a sci perfect cântările și tipicul bisericesc, mai adăogêndu-se: ca avênd competentul la acest post o cualificațiune coresponțětoare, va putè în oarele libere a da instrucțiuni private, cari asemenea i vor aduce 50—60 fl. la an.

Sěcărâmb, 5 August 1880.

Sabin Piso m. p.,
2—3 protopresvit.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învețătoriu, la scoala populară gr. or. din Bucium-Poeni, se deschide concurs, până la 10 Sept. a. c.

Emolumentele:

salariu anual de 200 fl. v. a. solvind în rate lunare, cuartir, și trei orgii de lemne.

Doritorii de a ocupa acest post, au de a'și substerne petițiunile subscrisului oficiu protopresbiteral în Abrud, până la terminul mai sus prefipt, instruite după prescrisele „Statutului organic“ și a regulamentului congresual, prelângă acea observare, că alesul învețătoriu, trebue să țină și strana de cântăreț, în biserică.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al Zlatnei înf.

Abrud, în 10 August 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial gr. or. din B. Poeni.

Ioane Gall, m. p.,
protopop gr. or.

Nr. 207. 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învețătoriu în comuna Tresnea protopresbiteratul Ungurașului, pentru ocuparea acestuia se escrie concurs până la 15 Septembre a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. În bani 100 fl. v. a.
2. În bucate 40 vici cucuruz sfârmit cu măsura cea veche.
3. 4 punți lumini.
4. Lemne 4 orgii, cu care să încălțlesce și scoala.
5. Cuartir și grădină de legumărit.
6. Hârtie pentru protocoale și liste 4 conți.

Dela concurenți se cere a fi teologi sau pedagogi absoluți, avênd de a'și adresa petițiunile până la terminul indicat la subscrisul instruite conform „Stat. org.“

Fizeș-Sănpetru, 31 Iulie 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Petru Roșca m. p.,
protopresbiter.

Nr. 208 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învețătoresc din comuna gr. or. Unguraș, protopresbiteratul Ungurașului, prin aceasta se escrie concurs până la 17 Septembre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. În bani 80 fl. din cari 20 fl. se plătesc din casa bisericească, ear 60 fl. după repartițiune.
2. În bucate 40 vici cucuruz sfârmit, cu măsura veche.
3. Lemne 3 orgii, din cari se încălțlesce și scoala.
4. Lumini 3 punți.
5. Hârtie pentru protocoale și liste 3 conți.
6. Cuartir și grădina scoalei.

Dela concurenți se cere pe lângă atestatul de cualificațiune să fie gr. or. îndreptându'și petițiunile la subscrisul până la terminul prefipt, instruite după „Stat. org.“

Fizeș-Sânpetru, 31 Iulie 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Petru Roșca m. p.,
protopresbiter.

Nr. 210 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învețătoresc din comuna Baica, protopresbiteratul Ungurașului, se escrie concurs până în 21 Septembre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. În bani gata 50 fl. v. a.
3. În bucate 30 vici cucuruz sfârmit, cu măsura veche.
3. 3 orgii de lemne, din cari să încălțlesce și scoala.
4. 2 punți de lumini.
5. Hârthie pentru protocoale și alte afaceri învețătoresci 3 conți.
6. Cuartir în edificiul scoalei și folosirea grădinei.

Concurenții la acest post trebue să aibă atestat de cualificațiune și să fie gr. or. îndreptându'și petițiunile la subscrisul instruite după „Statutul organ.“ până la timpul prefipt.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Fizeș-Sânpetru, 31 Iulie 1880.

Petru Roșca m. p.,
protopresbiter.

Nr. 205. 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învețătoriu dirigent la scoala capitală gr. or. în Bran, se deschide prin aceasta concurs cu termin până la 7 Septemvre, 1880 st. v., când se va efeptuì și alegerea.

Emolumentele sûnt: 300 fl. v. a. leafă anuală solvindă în rate decursive din fondul scoalei.

Cuartir liber în edificiul scoalei și 4 orgii de lemne de foc pentru încălțitul cuartirului.

Dela concurenți se recere: ca să fie absolvat cel puțin 6 clase gimnasiale, să aibă pracsă pe terenul învețătoresc, să aibă deplină cunoscință a limbei maghiare și încâtva și a cei germane, să fie prověduți cu atestat de botez, că sûnt Români gr. or. și cu atestat de cualificațiune. Clerici absoluți întrunind toate recerințele de mai sus vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupa acest post sûnt avisați a'și așterne suplicele lor bine documentate la subscrisa eforie scolară, adresate președintelui ei Ioan Moșoiu paroch în Șimon până la terminul prefipt.

În conțelegere cu reverendisimul d. protopresbiter Iosif Barac, ca administrator al tractului Branului.

Bran în 4 August 1880.

Eforia scolară.

Nr. 212 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învețătoresc la scoala gr. or. din Bodia protopresbiteratul Ungurașului. se escrie concurs până la 25 Septembre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. In bani gata 50 fl. v. a.
2. In bucate 30 vici cucuruz sfârmit, cu măsura veche.
3. Lumini 2 punți.
4. 3 orgii de lemne, din cari se încălțlesce și scoala.
5. Casă de locuit și grădina scoalei de un car de cucuruz.
6. Hârtie pentru protocoale și alte afaceri învețătoresci 2 conți.
7. La pensiunea de stat pentru învețătoriu anuatim în partea învețătoriului din interesele împrumutului de stat câte 5 fl. v. a. ca subsidiu.

Concurenții doritori de a ocupa acest post au să fie prověduți cu atestat de cualificațiune și de religiunea gr. or. îndreptându'și petițiunile până la terminul prefipt la subscrisul, instruite în sensul „Statutului organic.“

In conțelegere cu comitetul parochial.

Fizeș-Sânpetru, 31 Iulie 1880.

Petru Roșca m. p.,
protopresbiter.

Nr. 211 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învețătoresc din comuna S. Marie protopresbiteratul Ungurașului se escrie concurs până în 23 Septembre a. c.

Emolumentele sûnt·

1. In bani gata 60 fl. v. a.
2. In bucate 50 vici cucuruz sfârmat, cu măsura veche.
3. 3 orgii de lemne din cari se încălțlesce și scoala.
4. 3 punți de lumini.
5. Hârtie pentru protocoale și alte afaceri învețătoresci 3 conți.
7. Cuartir în edificiul scoalei și folosirea grădinei.

Doritorii de a concura la acest post trebue să aibă atestat de cualificațiune și să fie gr. or. îndreptându'și petițiunile la subscrisul instruite conform „Statut. org.“ până la terminul indicat.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Fizeș-Sânpetru, 31 Iulie 1880.

Petru Roșca m. p.,
protopresbiter.

Anunciu.

Conform dispositiunei §. 124 din regulamentul pentru procedura judecătorească în cause matrimoniale, se aduce la cunoscința publică, cumcă Iudita n. Ioan Barb din comuna Petrifalău măritată după Melinton Haida din Loman prin sentența măritului consistoriu archidiecesan dto 28 Iunie 1880 Nr. 1471 B. s'a despărțit totalmente de pribeagul bărbat.

Sebeș în 16 August 1880.

I. Tipeiu m. p.,
prot.

Redactor respundětor: **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 98. Sibiiu, Joi 21 August 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Manevre.

Sibiiu, 20 August.

Manevre la Olmütz, în Galiţia, la Cinci-biserici şi manevre în multe părţi ale monarchiei. Manevre la Ţigănesci în România. Manevre la Bender în Basarabia rusească. Manevre şi în alte părţi, în alte staturi, căci, n'avem sĕ ne prindă mirare de manevre — toată Europa gâfâe de greutatea armelor.

Dintre toate manevrele atrag mai mult atenţiunea publică cele din Galiţia, dela Ţigănesci şi Bender.

Şi unora şi altora li se atribue câte o porţiune bună politică şi se iau drept semne prevestitoare de evenimente, cari au sĕ decidă soartea orientului Europei şi prin acesta soartea Europei însĕşi.

Imperiului austro-unguresc, vorbind după semnele din cestiune, i se vine rolul cel mai însemnat în viitoarea soluţiune a cestiunei celei mari a Orientului. De aceea manevrele din Galiţia sûnt objectul celor mai multe apreţiări, atât din partea ţiaristicei austro-ungaresci, cât şi din partea ţiaristicei străine.

Pentru soluţiunea aceasta Germania se vede că stă la spatele Austro-Ungariei, ear' României i se pune în perspectivă rolul de a figura de a dreapta Austro Ungariei. Rusia este care stă în faţa acestora.

Nu este mirare, că lumea judecă astfeliu. Intêlnirile la Ischl, denumirea principelui Carol şef al unui regiment austriac, scirile despre escursiunea împĕratului Francisc Iosif la Ţigănesci, sûnt foarte potrivite de a duce lumea la cugetarea, că trebue sĕ fie ceva pentru ce se fac întêlnirile şi se dau distincţiunile, cari de altă dată s'ar fi părut lucrurile cele mai paradoxe.

Ţiariului „D. Ztg“ i se scrie din Berlin, că cancelariul imperial, principele Bismarck, a venit la Berlin şi că venirea acestuia a pus în mişcare transformarea principatului României în regat. Corespondentul însĕ are informaţiuni, că cancelariul nu este chiămat la Berlin numai pentru transformarea atinsă. Cestiunea regatului, ţice cor. foaiei „D. Ztg“, este numai un pretecst, ca lumea curioasă sĕ fie abătută dela ceea ce se petrece între împĕratul, principele Carol şi cancelar: dela arangeamentul de a merge România mână in mână cu Germania şi Austro-Ungaria. „Se poate, continuă corespondenţa, că principele Carol nu se mai întoarce a casă ca principe, ci ca rege; însĕ lumea politică va vedè preste puţin, că consultaţiunea lui Bismarck din timpul cât a fost Domnitoriul român în Berlin, a avut drept obiect o afacere cu mult mai serioasă decât cestiunea regatului român.“

Eată dar până unde se întinde însemnătatea manevrelor din anul acesta.

Manevrele din anul acesta pot sĕ aibă o însemnătate mai mare ca manevrele obicinuite în toate verile. Situaţiunea din Orientul Europei însă şi justifică pe deplin presupunerile aceste despre manevre.

Ne vine însĕ cu mirare, că precând presa internă şi esternă vorbesce cu posivitate despre naturelul politic al manevrelor, la noi acasă se întêmplă manevre nemilitare, cari sûnt un revers contrastătoriu dela celelalte.

Ca sĕ nu vorbim de lucruri despre care am vorbit de atâtea ori, ne oprim numai la călĕtoria din urmă a dlui ministru Trefort. Noi, în naivitatea noastră provincială, aşa scim, că consiliarii coroanei, în toate timpurile, cu deosebire însĕ în ajunul unor evenimente cum se prorocesc pe fie care ţi, trebue sĕ se poarte, ca se stimuleze bine şi de o potrivă pe toţi fiii patriei. Dl ministru şi aici în Sibiiu şi precum auţim şi în Braşov, — din alte părţi n'avem încă informaţiuni — cu oare care ostentaţiune a lăsat pe Români şi tot ce e românesc mai în urmă. Ba ni se spune, şi „Hon“ constată pe faţă, că dl ministru, încât privesce pe Români a vătĕmat până şi bunăcuviinţa ospitalităţii; numai cât, poate de sfială, „Hon“ mistifică lucrul; ni se spune că în Braşov fiind, chiar şi cu aşa numiţii Greci de acolo ar fi fost foarte afabil, pe când pe Români i a îmbătat cu subtilităţi despre „subjectivitatea“ „dreptului“.

Poate că dl ministru cugetă că patria şi popoarele din patrie vor fi mai fericite, dacă se vor întoarce la timpurile „conjuraţiunei celor trei naţiuni“ contra majorităţii locuitorilor unei ţĕri. Sûnt, cu durere trebuie sĕ o spunem, între eruditii altor naţionalităţi din ţeara aceasta, şi oameni, cari fac bucuros alusiuni la acele timpuri „fericite.“ Nu ne plac şi nu ne pot plăcea nici ignorările oficioase, nici alusiunile la timpuri de apăsare.

Simţemêntul de dreptate n'a fost nici când stêrpit din peptul românesc şi dacă a fost înăbuşit vre-odată. A'l lua aţi aşa preste picior, fie din partea ori şi cui, e şi greşală politică. Aceste însĕ nu sûnt manevre, prin care sĕ se mărească, ci sĕ se amărască patriotismul.

Incheiem spunênd, că nu ne place contrastul dintre manevrele de natură diversă, căci este probabil că ce direg unele strică celelalte.

Revista politică.

Sibiiu, în 18 August.

„Hon“ confirmând vederile lui „P. Napló“ faţă cu călĕtoria imperătească la Galiţia ţice, că aceasta nu s'a putut face la timp mai potrivit, ca acum, când ţarul Alesandru se pare, că voiesce sĕ însceneze la Dunărea de jos earăşi o operă sângeroasă. Ţarul sĕ nu peardă din vedere călĕtoria galiţiană a impĕratului şi sĕ cugete, că Austro-Ungaria, dacă trebuie sĕ fie, are o armă teribilă pentru a sdrobi puterea şi espansiunea moscovită. Ferească-se ţarul sĕ nu fie monarchia când-va silită a întrebuinţa arma aceasta.“ Fala lui „Hon“ e mare, numai dacă şi traista i ar fi tot atât de grea.

Se telegrafează următoarele din Viena către „Pester Lloyd: Faţă cu scirea, că ambasadorii puterilor ar fi declarat în privinţa cestiunei muntenegrene, că dacă predarea Dulcignului nu se va efectua imediat, demonstraţiunea navală ar fi neînlăturabilă, şi se poate spune astăţi cu siguranţă, că puterile negociază încă şi acum asupra respunsului relativ la cestiunea muntenegreană. De aceea nu sûnt iminente nouĕle însciinţări din partea puterilor.

„Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ scrie următoarele: „Înmânarea celei de a doua Note către Poartă probează într'un chip neîndoios continuarea înţelegerii între puteri în privinţa esecutării otărîrilor conferenţii dela Berlin. Politicii Porţii, cari speculau cu neînţelegerea puterilor, sûnt puşi într'o grea posiţiune. Puterile sûnt obligate în formă, dar otăríte în fapt; ele nu vor sacrafica din nou Orientul unui chaos de complicaţiuni serioase. Din acest punct de vedere privesce Europa nu numai cestiunea greacă, dar şi pe cea muntenegreană“.

De altă parte „Kreuzzeitung“ anunciă, că puterile nu prea dau zor cu demonstraţiunea navală, precum pretind unele depeşi care nu vin din isvor autorisat.

Vasele turcesci de resbel, care staţionează în faţa gurei Boyanei şi în Medua au primit ordin sĕ se ducă la Dulcigno. Trimisul turc din Cetinje a învitat pe guvernul muntenegrean sĕ orêndueasă un delegat, care se negocieze cu Riza-paşa pentru predarea Dulcignei. Riza-paşa a primit 600,000 lei din cassele statului turc pentru locuitorii din Dulcigno cari vor voi sĕ emigreze.

Se anunţă din Triest, cu data de 26 August, că alaltăeri s'au întêlnit generalul Cialdini cu secretarul seu privat d. Maffei şi d. Cairoli în Belgirate, spre a se sfătui asupra cestiunei tunesiane. Italia e foarte supărată de

---

FOIŢA.

Bibliografie.

Cu ocasia reeditărei operelor complete ale lui Anton Pann, Resboiul Grandea publică portretul distinsului nostru scriitor popular, însoţit de următoarea biografie instructivă:

Anton Pann, care a fost cel dintâiu scriitor popular român, care a respândit gustul cetirei în poporul nostru, s'a născut la 1797 în Sliveni (Prunii) în Bulgaria. Tatăl seu era căldărar de meserie. In vêrstă de 15 ani, adecă la 1812 a fost luat împreună cu toată familia lui de către Ruşi şi dus în Rusia de meaţă-ţi. Acì fu inrolat în armată şi servì ca musicant câţi-va ani; dar' desgustat de obiceiurile şi de asprimea timpului, desertă de acolo şi fugì la Galaţi în ţeara românească cu gândul de a se întoarce în patria sa natală. Auţind însĕ că Bulgarii sûnt foarte asupriţi de către Turci, se decise a remânè acì în Bucuresci şi a'şi câştiga esistenţa prin muncă. Cunoscênd bine musica vocală şi instrumentală şi limbile, slavă, turcă, greacă şi română, se apucà a'şi agonisì acì pânea ţilnică cântând prin biserici şi dând lecţii de musică orientală pe la diverse monastiri. Dotat de natură cu talentul poetic şi avênd mare dispositie de a se ocupa cu deosebire de cântece, timpul îl făcu sĕ scrie în versuri mai multe cărţi, cu care servì mult patria sa adoptivă. Cărţile sale, scrise mai toate în versuri, într'o limbă de tot populară şi plăcută, prin frumseţa cuprinsului lor, pătrunseră până în straturile cele mai de jos ale poporului român din toate ţĕrile.

Ca fie care om şi Anton Pann, 'şi-a avut slăbiciunile şi curiositătile sale, din cari au isvorît atâtea scrieri frumoase şi folositoare. Aşa, iubia el cu deosebire două lucruri: vinul şi femeile. De acì se desteptà într'ênsul plăcerea de a compune versuri şi a le şi cânta. Până şi ploscei sale, din care se recrea adese, i consacrà un cântec, care este o imitaţie după Hristopol:

„Ploschiţa mea, iubit vas,
„Pasere cu dulce glas,
„Eu în sus când te ridic,
„Tu mĕ seruţi tot în nas,
„Şi îmi cânţi cu lic, lic, lic,
„De nu mĕ 'ndur sĕ te las!“

Pentru ca sĕ descrie toate cu fidelitate şi sĕ biciuească viţiurile societăţii el se întroducea prin localurile publice şi prin toate locurile, unde era adunat popor de rênd, şi cu vinişorul dinainte asculta dialogurile lor de glumă, de amor; aduna din gura cea neprihănită a oamenilor simpli tot feliul de ţicĕturi, de proverbe, de ghîcitori şi poveşti, pe cari le punea apoi în versuri şi imprima cărţi menite pentru luminarea poporului. Astfel eşiră la lumină; Povestea vorbei. O şeţĕtoare la ţeară. — Fabule şi istorioare. — Spitalul amorului. — Înţeleptul Archir, — ş. c. l.

Fiindcă culesese din ale poporului simburele scrierilor sale, când 'l întreba câte un amic la apariţia vre unei cărţi: „Cum! De unde isvoresc atâtea?“ el obicĭnuia a esclama cuvintele scripturei: „Ale tale, dintru ale tale, ţie le aduc pe toate şi pentru toate! (adecă din popor le a cules, lui i le dedică, fiind toate ale poporului).

Vĕţênd că tiparul merge cam greu şi în dorinţa, de a da la lumină mai cu înlesnire scrierile sale poporului insetat de cetire, fundă către anul 1847 o tipografie a sa, în care îşi împrimă singur toate lucrările sale. Cu acea tipografie Anton Pann, aduse mari servicii ţĕrilor române (căci erau puţine tipografii), împrăsciind în toate părţile locuite de Români o parte însemnată din tesaorul simţemintelor şi cugetărilor poporului,, care fără dênsul ar fi rĕmas poate perdut sau necunoscut pentru generaţiile viitoare.

Prima lucrare, cu care se presintă pe arena publicităţei, fu cântece de stea (tip. la anul 1830). De atunci se puse cu pasiune pe lucru şi pe lângă desele sale primblări prin pregiurimele Bucurescilor, călĕtorì mai în toate unghiurile Valachiei şi Moldovei, spre a observa mişcările

concesiunea acordată de Bey Franciei. Se vorbesce că și proiectul societății de navigațiune Valery este o meștesugire a guvernului francez contra Italiei. Situațiunea este grea.

Alianța defensivă și ofensivă serbo-bulgară.

„Neue freie Presse“, de la 23 August publică sub titlu de corespondență din Filipopole următoriul proiect al unui tractat de alianță ofensivă și defensivă, ce se ține că se va încheia între Bulgaria și Serbia:

Intre representanții partidului pan-bulgar de acțiune și între conducătorii din Scupcina serbă au fost stipulate în Niș următoarele puncte ale unei programe, care va fi supusă de organe acreditate principilor Sêrbiei și Bulgariei și care să serve de basa unei alianțe ofensive, ce trebue să se încheie între ambele principate și care este foarte mult susținut atât în Belgrad cât și în Sofia.

Eacă acest proiect de alianță:

Alteța Sa regală principele Serbiei și Alteța sa regală principelele Bulgariei, în recunoascerea și în vederea încurcatei și grelei situațiuni din peninsula balcanică, care pretinde o procedere comună unanimă și o cooperare a popoarelor sud-slave independente pentru binele tuturor poporațiunilor sud-slave, decid și stipulează următoarele în acord cu ministrii respectivi din ambele state:

§. 1. Guvernele Serbiei și Bulgariei își garantează reciproc stăpânirea țărilor lor. Ori-ce atac contra lor, din ori-ce parte va veni și sub ori-ce pretest se va face, va fi combătut cu forțe unite.

§. 2. Guvernele Alteților Lor regale ale principatelor Serbiei și Bulgariei se obligă reciproc ca, prin toate mijloacele, ce le vor sta prin putință, să lupte și să esecute alipirea părților de teritoriu mărginașe cu țările lor și locuite de Slavii de Sud.

§. 3. In special principatul Serbiei va spriginì toate planurile guvernului princiar bulgar, care vor țintì la unirea definitivă a Rumeliei Orientale.

§. 4 Guvernul princiar bulgar se obligă ca îndată după încorporarea Rumeliei Orientale, să întreprindă o nouă regulare a fruntăriilor bulgare-serbe și încă în ast fel de chip, în cât acele districte și localități, pentru care s'au urmat negoțiări în 1878, întru cât ele sûnt locuite de Sêrbi, să fie cedate Serbiei în urma unei optări a poporațiunii.

§. 5. De asemene guvernul princiar bulgar va spriginì toate mĕsurile guvernului princiar serb spre întinderea fruntăriilor sêrbersci în direcțiunea Mitroviței și spre incorporarea ținuturilor din Vechia-Serbie, care se mai află supt Turcia.

§. 6. Guvernele princiare bulgar și sêrb se obligă reciproc a se opune cu toate puterile la ori-ce altă întindere a sferei austriace de putere în peninsula balcanică, și în special la veri ce înaintare spre Macedonia și la cas de trebuință de a lupta pe față în unire cu o altă putere mare, și atunci armatele ambelor principate vor merge în comun.

§. 7. Anecsarea provinciei turcesci Macedonia cu Salonicul la Bulgaria și câștigarea provinciei turcesci Bosnia pentru Serbia vor forma ținta comună a ambelor guverne la cas de un resbel contra Austriei.

§. 8. Chipul spriginului, ce trebue să se dea guvernului bulgar, îndată ce el va intra în resbel cu Poarta pentru anecsarea Rumeliei Orientale, va fi din partea guvernului princiar sêrb în general următoriul:

a) Guvernul sêrb așează un corp de armată de 25,000 la fruntăria de sud a Serbiei, eventual dincoace de fruntărie, adecă pe teritoriul turcesc.

b) Guvernul sêrb va ținè gata un corp de armată de 30,000 oameni spre a ocupa garnisoanele din nordul Bulgariei.

c) Guvernul sêrb va lua o parte activă la apĕrarea liniilor de la Balcani.

d) Pe lânga aceste guvernul sêrb va da tot ajutorul seu aliatului guvern bulgar în toate cestiunile de aprovisionare a armatei, de întărire și înarmare a posițiunilor de la Balcani și așa mai încolo.

§. 9. Guvernele princiare sêrb și bulgar vor învita în comun pe guvernul princiar muntenegrean să între în alianța ofensivă și defensivă a Slavilor de la sud și vor discuta împreună condițiunile acestei întrări, pe care le vor propune apoi.

§. 10. In privința de a simplifica relațiunile vamale dintre ambele state și a ridica eventual o fruntărie vamală comună contra străinătății, guvernele vor însărcina comisiuni speciale cu prelucrarea unor regulamente pentru aceste cestiuni.

§. 11. Ambele guverne princiare vor convoca cât mai repede adunările naționale și le vor supune în ședința secretă aprobarea §§ de la 1 până la 9.

Manevrele românesci.

„Politische Correspond.“ i se scrie din Bucuresci cu datul 23 Aug. n. următoarele: „Din mai multe părți s'au atribuit tendențe politice manevrelor românesci, cari cât de curênd se vor ținè la Țigănesci. Aceste însĕ după cum dovedesc următoarele date autentice, n'au nici o tendență atribuită. Manevrele încep la 20 Aug. st. v. și țin până în 25 Septemvre st. v. în continuu cu escepția numai a 5 dile de odichnă. Comandant al lagĕrului este denumit generalul Radovici și șef al statului major locot. Colonelul Lahovari. La manevre vor lua parte: din armata campestră: 3 regimente de infanterie de linie, 2 batalioane de vênători, 2 regimente de artilerie, fie care de 4 baterii cu câte 4 tunuri (adecă fie care regiment de artilerie are 8 baterii a 6 tunuri); apoi din arma de artilerie: 2 regimente de dorabanți, regim. de roșiori, regim. de călărași în un numer efectiv de 360 cai pentru fie care regiment de cavalerie. Și trupele pedestre pleacă în lagĕr numai cu o parte a numerului seu efectiv și adecă fie care batalion cu 360 ficiori. Din trupele de geniu vor pleca la manevre numai un despĕrțĕmênt al secțiunei telegrafice și o companie de pioneri. Trupele vor locuì în câmp subt corturi parte franceze nouĕ, parte însĕ turcesci; oficierii în barace și corturi de oficeri. Toate trupele cari iau parte la aceste manevre, înainte de a pleca în lagĕr, trebue să termine mai întâiu cu tragerea la semn. La această ocasiune trebue să accentuăm și împregiurarea, că armata românească se înzestrează chiar acum din resputeri cu pusci nouĕ Henry-Martini și cu carabine. Din aceste arme prețioase România posede deja preste 130,000 bucăți. Esercițiul mânuărei acestor arme se face în Cotroceni din 1 Iulie până în 1 Octomvrie de câte 1 oficer, 3 suboficeri și 3 ficiori, cari apoi au să dee instrucție mai departe la despĕrțĕmintele lor. La instrucție iau parte toată cavaleria și dintre regimente de dorobanți 10,000 ficiori în restimp de 2 luni. Esercițiile aceste se fac și în Moldova. Concentrarea trupelor la Țigănesci a început deja și M. S. R. Carol va sosì acolo pe la mijlocul lunei lui Sept.

† Stefan Dunca de Sajó.

Puține dile după moartea ilustrului general G. Maghieru, doamna Constanța de Dunca Schiau primì dela părintele seu viețuitor în Iași, o epistolă cuprinzênd lungi pagine de cele mai dureroase plângeri asupra pierderei repausatului amic. Ultimele linii ale acestei scrisori ziceau ficei iubite: „voiu a venì cât de curênd spre a vĕ mai vedè odată, apoi mĕ duc, unde a plecat deja amicul meu Maghieru, pare că aud cum mĕ chiamă.“

Și mai curênd decum însuși a voit a și urmat venerabilul bĕtrân pe acel iubit amic! Aceasta s'a întêmplat după puține dile de morb la 11 August curent st. v.

Stefan Dunca de Sajó, fiiu al doilea al fostului consiliar Ioan Dunca de Sajo, fu născut la 1808, în Bucovina la una din moșiile părintesci. Primele sale studii le făcu în Cernăuți, sub direcțiunea unchiului seu Il. S. D. consiliar Paul Dunca de Sajó. Studiile juridice le sevêrșì în Cluj, Pesta și Viena. Acì absolvà și cursul academiei orientale, destinat fiind la diplomație. Legând însĕ amicie cu mai mulți fii de boieri din România și adăpându-se cu idei de patriotism și românism, îndată ce întră în possesiunea averei repausatei sale mume Zoe născută de Gojan, el părăsì Bucovina și se aședà la una din moșiile ereditale la Dumuseni în Moldova.

Acì i se și născură primii copii, după mai mulți ani de căsătorie, dintre cari primul fu fiiul seu Nicolau, cunoscut prin viața și moartea sa eroică. Apoi veniră mai târdiu fica sa Constanța și fiiul seu Titus, încă o ilustrațiune militară.

Fapte eclatante, sunătoare, bătătoare la ochiu nu s'au înregistrat despre acest nobil inteligent și cult fiiu al Bucovinei; dar nici ți perdută nu se cunoasce în marea parte a primei sale vieți. Casă, masă, avere, sciință, influență, tot ce avea era deplin consacrat străinilor, esilaților, părăsiților necesitoșilor a ori-cui în fine nu avea singur casă, masă, avere influentă. Pe toată ziua o binefacere nouă.

Jurist absolut, luă patentă de advocat pentru a putè pleda în favoarea celor ce nu aveau cu ce plătì un advocat.

Pe când alții câștigau cu advocatura moșii peste moșii, Dunca pledând numai pentru sĕraci, perdu pe ale sale și numai din fragmentele averei sale și a acelei a avutei sale soții putu sĕ'și crească copii. Cum i-a crescut, sĕ scie după resultate. Nicolau, Constanța și Titus Dunca au arĕtat nu numai României, dar și chiar Franciei și chiar Americei ce poate Românul cult.

Poate familiei sale sĕ'i fi fost mai utilă o educațiune mai practică, o direcțiune îndreptată mai spre positivism; dar generos, filantrop, idealist el însuși, nu a putut și nu a voit a face din copiii sei alți oameni decât de acei ce sûnt mai folositori altora decât lor însuși.

Luând parte la revoluțiunea din 48—49, fu prins în memorabila noapte de neagră memorie, arestat, maltratat, condamnat la esil și salvat numai prin curagioasele stăruințì ale soției sale.

Amic din copilărie al fostului domn Grigorie A. Ghica, repausatul primì în fine sub acest regim pe la anul 50 serviții de stat și fu numit procuror la Curtea criminală pentru a apĕra inculpații. Tot în acel timp pentru servicii aduse țĕrei, primì demnitatea de Ban, apoi de mare Spătar. Pe la anii 52 fiind numit procuror general; postul disolvêndu-se trecu earăși la Curtea criminală, unde funcționă până ce o nouă organisare făcu din procurori nu apĕrători ci acusători, ceea ce Dunca nu voì a devenì.

La 63 fu chiemat la Bucuresci ca consiliar la tutela generală a țĕrei, funcțiune ce încetà peste 2 ani prin disolvarea acestei frumoase și unice instituțiuni.

De atunci retras din viața publică îmbĕtrânitul Dunca, odinioară atât de cavaleresc, atât de jovial, Dunca cu generoasa'i inimă sdrobită de esperiențele vieței reale, meditâ în singurătate cât sûnt de vane toate în lume, toate, poate și însăși virtutea și cât este de rĕu resplătit cel ce'și sfărîmă inimă, avere și tot ce posede pentru a le da altora bucățică după bucățică, și nu'și reservă sie'și decât descepțiuni!

Dar momentele de pesimism erau trecĕtoare la aceasta generoasă natură. Din corespondența cu fia sa vedem, că un Dunca chiar la 72 ani scie încă simțì cu vioiciune pentru binele altora și pentru patrie. Cu căldură mulțămesce fiilor sei de a fi lucrat la marea operă a regenerărei României, cu foc juvenil i conjură a lucra și pe viitor. Până ce încetà a simțì, el simțì tot pentru alții.

Fie ca acei mulți amici de odinioară, ce s'au bucurat de larga sa ospitalitate, fie ca acei mulți orfani, străini, părăsiți, ce-ia ajutat, fie ca ei sĕ'și amintească acum de plăcerile, de binele din trecut și sĕ zică din fundul inimei. „Fie'i țĕrîna ușoară și memoria binecuvêntată!“

D-zeu sĕ trimită vĕduvei sale Sofia, fiilor sei Constanța, Titus și Aureliu deplină consolațiune. X.

---

particulare ale poporului de țeară, pe care îl iubia din inimă și cu care, de și străin de origine, se simția strîns legat.

Toate cărțile sale erau atât de mult cetite, în cât se vedea nevoit a le tipărì preste curênd în mai multe ediții.

Precum Ioan Eliade Rădulescu respândì în clasele mai culte gustul de cetire în limba română, așa și Anton Pann în massa poporului de rênd. Câți băeți de pe la prăvălii, câți oameni din poporul dela țeară nu învețară sĕ cetească numai după cărțile lui Anton Pannzi silabid seara la mucul luminărei, spre a cunoasce cuprinsul lor cel frumos! Câți preoți și călugări, cari ajunseră în urmă la trepte ierarchice mai însemnate în țeară, nu eșiră din scoala lui! unul din acestia a fost chiar repausatul metropolit Nifon!

Anton Pann murì la 3 Noemvre 1854 căzênd victimă unui tifos violent. Mormêntul seu se află în curtea bisericei Lucaci din Bucuresci. Pe piatra mormêntului este săpat un epitaf frumos scris de el însuși.

Proba cea mai evidentă, că Anton Pann și scrierile sale formează o pagină însemnată în literatura română este, că însuși cel mai mare poet al Românilor, venerabilul d. Vasilie Alecsandri, i-a consacrat mai multe pagine în „Convorbiri literare“ din Iași, unde s'a ocupat în general de toate publicațiile lui, ear în special despre „Povestea vorbei“, lăudând originalitatea și curățenia limbei și regularitatea versificației sale!

Toate edițiile scrierilor sale fiind de mult sleite, și în dorința de a înprospĕta poporului plăcerea de cetire în oarele de repaos și de a face un serviții literaturei române, d. P. M. Cucu a reeditat treptat cu litere latine scrierea lui Anton Pann.

(Cinste de nuntă). Prințul de coroană Rudolf cu prilegiul cununiei sale va primì dela cercurile arictocratice din Viena ca cinste un album strălucit în preț de 150 de mii floreni.

Varietăți.

* (Deputațiunea regimentului rusesc) a cărui șef este Majestatea Sa împĕratul Francisc Iosif a sosit în 1 Septemvre în Cracovia, spre a bineventa pre monarchul.

* (Împĕratul Alecsandru) a denumit pre Maj. Sa împĕratul Francisc Iosif de șef (proprietar) al unui regiment rusesc de ulani.

* Preasânția Sa P. Epp. Ioan Meția a sosit numai eri aici.

* (Însciințare). Cu 1 Septemvre st. n. a. c. s'au reînceput probele de cântări ale „Reuniunei române de cântări“ din Sibiiu. Membrii esecutori sûnt deci poftiți, a se

presenta în ḑilele și la oarele cunoscute în localul de probă: Seminariul Andreian, strada Măcelarilor Nr. 24.

Sibiiu 31 August n. 1880.

Direcțiunea.

* (Esposițiune.) În nrul de marți, în o parte a ediționei, este a se îndrepta: că esposițiunea din grădina „Hermann“ este deschisă până joi (aḑi) seara.

* (Drumul Turda-Câmpeni) în lungime de 90 stângini se va da în 4 Sept. n. la 9 oare a. m. spre clădire prin licitație publică aceluia, care va cere mai puțin. Prețul esclamărei este 2774 fl. și 41 cr.

* (Manevrele în Brandenburg). După cum spune jurnalul „Pr. Tageblatt“ prințul de coroană Rudolf va lua parte la manevrele din Brandenburg în uniformă de general major representând acolo totodată și armata austro-ungurească.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Genesa evangeliilor.

(Studiu biblic).

Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. Ioan 5, 39.

(22 Urmare).

D. *Evangelia după Ioan.*

(Urmare).

β. Dacă Evangelia numesce pe Christos lumină, Apocalipsa face asemenea: Dumneḑeu se aseamenă cu o piatră scumpă care prin lumina sa formează curcubeu în jurul seu; cei din apropierea lui poartă hainele luminei (albe) iră înaintea Lui este străveḑěcios [44]); tronul lui Dḑeu este alb — coloarea luminei [45]), iar cetatea dḑeească este mărirea cea luminătoare a lui Dḑeu [46]), așa cât n'are lipsă de soare și lună; căci mărirea lui Dḑeu îl luminează, iar luminătoriul este Mielul (Christos) în a cărui lumină vor umbla popoarele [47]).

Ce privesce iubirea, este adeverat că apocalipsa vorbesce mai mult de mănia lui Dḑeu, așa în cât se poate ḑice, că însușirea Apocalipsei este a descrie mai mult justiția dḑeească, carea pedepsesce. Este foarte natural. Căci Apocalipsa descrie judecata ultimă a lui Dḑeu asupra lumei celei protivnice Lui. Dar cu toate acestea iubirea dḑeească nu este străină nici Apocalipsei [48]) precum judecata și urgia dḑeească descrisă de Apocalipsa nu este străină Evangelie [49]).

Dacă în Apocalipsă Dḑeu se numesce de noue ori Atotputernicul (*ὁ παντοκράτως*) iar în Evangelie această numire nu ocură, nu este nici o mirare. Evangelia descrie arětarea îndurărei lui Dḑeu în Iisus Christos, Apocalipsa anuncie arětarea puterei Lui față de lumea cea împrotivitoare Dḑeirei. Acolo este Tatăl carele se descopere, ací puternicul lumei. Ce minune dară dacă în Evangelie Dḑeu se numesce de vr'o 30 ori „Tatăl“, pre când în Apocalipsă numai de cinci ori se numesce „Tatăl lui Iisus Christos:“

Aceasta stă în necs cu descrierea contrastelor celor mari, ce le aflăm în Apocalipsă: Dḑeu și Satan, Cristos și Antichrist, Biserica și lumea ș. a.

Aceste contraste le aflăm și în Evangelie, numai cât în cadrul vieței lui Iisus: lumină și întunerec, adever și minciună, iubire și ură, viață și moarte, Dḑeu în Christos și Satan.

Deosebirea este că în Evangelie avem descrisă drama vieței lui Iisus, espunerea conflictului dintre Iisus și inimicii lui, — în Apocalipsă drama istoriei imperăției lui Dḑeu în luptă cu lumea.

În una ca și în cealaltă contrastele morali sunt, cari vin la iveală. Este unul și acelaș circuit de idei, unele și acelești vederi, numai cât în Evangelie în forma istorisirei de evenimente împlinite, în Apocalipsă în formă de visiuni apocaliptice; acolo între marginile înguste ale unei narațiuni, ici pe arena cea mare a lumei. De aceea acolo în nușcarea liniștită a spiritului, ici în toată văpaia tipurilor abundante în colorituri; dar de amêndoaue orile sunt acele puteri, cari lucrează; și de amîndoue orile istoria descrisă este hotăritoare, în Evangelie hotăritoare în mod central, în Apocalipsă hotăritoare în mod final.

O înrudire mai mare între Apocalipsă și Evangelie aflăm în Christologie.

Dacă Evangelia înalță ființa lui Christos în sfera Dḑeirei, Apocalipsa face tot asemenea.

Biserierica primitivă pe Apocaliptic l'a numit „Teologul“ pentru că el a învețat despre Dumneḑeirea Cuvîntului (*Θεός-λόγος*).

Spiritele ceresci glorifică pe Mielul (cap 5) precum glorifica pe Dḑeu (cap 4), paralel cu Evang. 5, 23. De ací Christos și Dḑeu este considerat pe aceeași treaptă de mărire [50]). El este „Cel dintâi și Cel de pe urmă“, ca și Dumneḑeu [51]). El se numesce „Cel sfînt și adeverat“, ca și Tatăl [52]). El este lumină, ca și Tatăl: fața lui luminează ca soarele în întreaga-i strălucire [53]), Este ușor de înțeles că ací Iisus Christos apare în același raport cu Tatăl, ca și în Evangelie, numai cât în formă tipică. Dacă în 3, 14 el se numesce *ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ θεοῦ* — nu „inceputul“, ci principiul zidirei lui Dḑeu —, ne îndreaptă la Evang. 1, 1. la *λόγος*. Apocalipticul ii și dă lui Iisus acest nume [54]) ḑicênd: *κέκγητθι* [55]) *Τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ* indigitând că acest nume l'a avut, dar carele până la venirea lui a fost un mister — „nime nu-l scie fără numai El“.

Precum la prima sa venire numele i-a fost *ὁ λόγος* astfel va fi și la adoua sa venire. Împregiurarea că *ὁ λδγος* ca numire a lui Christos nu ocură în nici o altă scriere din timpul apostolii decât numai în Evangelia a patra și I Epistolă a lui Ioan — cari sunt scrise nedisputaver de unul și același scriitoriu — apoi în Apocalipsă, chiar dacă n'ar fi alte doveḑi, mărturisesce că acela carele a scris pe una, a scris pe celelalte doue.

Tot așa de caracteristic este numirea lui Iisus „Mielul“ în Apocalipsă, numire pe care în Evangelie la prima aretare a lui Iisus i-o dă Botezătoriul, iar Evangelistul consideră pe Iisus cel restignit ca tipul mielului paschalnic. Dacă nici aceasta nu este dovadă pentru același scriitoriu a acestor doue scrieri, apoi au încetat ori ce argumente raționale.

Dar argumentul deciḑětoriu — așa se pretinde — este în judaismul Apocalipsei de o parte și antijudaismul Evangeliei de altă parte. Despre Antijudaismul din Evangelie am vorbit deja, și am věḑut cât este de neîntemeiat. Să vedem ce îndreptățire are judaismul Apocalipsei. Prin întreaga Apocalipsă se întinde — am putea ḑice — ca un fir roșu recunoascerea creștinismului universal. Această idee o aflăm așa de puternic accentuată încât în aceasta privință Apocalipticul nu stă de loc îndereptul lui Pavel.

Este destul să facem provocare la cap. 7. unde prelângă cei 144,000 din Israil, este „mulțime multă, pe care nimenea nu o putea numera, din toate popoarele, seminţiile, naţiunile și limbile, cari stau înaintea tronului lui Dḑeu și a Mielului, îmbrăcați în haine albe (hainele sfiinţeniei) și cu ramuri de finic în mâni, lăudând pe Dḑeu (și pe Mielul [56]).

Precum vedem numai de judaism nu poate fi vorba în Apocalipsă.

(Va urma).

---

[44]) 4, 3 seqq.
[45]) 20, 11.
[46]) 21, 11.
[47]) 21, 23. seq 22, 5.
[48]) conf: 7, 2 seqq. 7, 9 seqq. 7, 16 seq. și culminațiunea în 21, 3 seq.
[49]) Evg. 3, 18 seqq. 36. 5, 22, seqq. 8, 13—47. ș. a.
[50]) conf. 7, 10. 11, 15. 14, 4. 21, 22. 22, 1. 3.
[51]) 1, 17.
[52]) 3, 7. 10.
[53]) 1, 16.
[54]) 19, 13.
[55]) nu: „vocatur“ (vulg.) nici heißt (Luther) ci „vocabatur“ „genannt ward“ — „se chemà numele lui...“
[56]) 7, 4. 9. 10. confer și 5, 8 seqq 14,6 seq. 2,24.

Bursa de Viena și Pesta

din 31 August 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	109.85	109.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	83.10	83.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.25	99.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.50	86.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.25	125.25
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	95.25	95.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	94 50	94—
Obligațiuni urbariale temeșiane	94.—	93.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	92.50	93.—
Obligațiuni urbariale transilvane	94.60	94.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	93.75	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.80	72.80
Datorie de stat în argint	73.65	73.80
Renta de aur austriacă	88.15	88.30
Sorți de stat dela 1860	131.50	132.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	835.—	835.—
Acțiuni de credit austr.	291.10	298.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	261.50	261.50
Sorți unguresci cu premii	111.—	110.75
Sorți de regularea Tisei	109.75	110.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.57	5.57
Napoleon	9.35	9.36
100 marce nemțesci	57.75	57.80
London (pe poliță de trei luni)	117.70	117.70

Economic.

Mediaș, 26 August n. Pro hectolitră: Grâu 6.50—7; Grâu sěcăreț fl. 5.—5.50; Sěcară fl. 4.50—; Ověs fl —.—.; Cucuruz fl. —.—.—; Sěmênță de cânepă fl. ---; Fasole fl. 6.80.—7; mazere fl. --.—; Cartofi fl. 1.40—1.60; Fên fl. 1.—1.40; cel vechiu; cel nou fl. ---; Cânepă fl. 34—38; Slănină pro 100 chilo: fl. 66——; Unsoare de porc fl. 66—70; Sěu de luminări fl. 38—50; Spirt pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 44 cr. carne de porc 48— cr. carne de viței 46 cr.; carne de berbece 32 cr.; ouě 6 de 10 cr. Deși târgul a fost plin de bucate, aceste totuși au trecut ca focul încât pe la 10 oare n'a mai fost nimic de cumpěrat. Cerealele cu deosebire s'au scumpit binișor și mai cu samă cucuruzul și sěcara. Timpul escelent.

Făgăraș, 27 August n. Pro. hectolitră Grâu fl. 7.—7.50; grâu sěcăreț fl. 6—6.50; sěcară fl. 4.50—4.80; orḑ ——.— ověs fl. 2—2.25; cucuruz fl. 4.50—5.; mălaiu fl. .—.; Sămânță de cânepă fl. 8—10; mazere fl. ——.; linte fl. ———; fasole fl. 4—5. cartofi (vechi) cu fl. 1.40..—2.—; (noi) per litră ——— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 65—80; sěu brut fl. 38—42; sěu de luminări fl. 56—; unsoare fl. 80—; cânepă fl. 30—32; sěmênță de in fl. ———; săpun fl. —.—; fên fl. —.— spirt pro grad cr. pro chilo: carne de vită 40—42 cr. carne de viței —36— cr.; carne de porc 44—cr. carne de berbece 28 cr.; ouă — de— cr. Târgul a fost mai bun ca cel trecut. Timpul frumos, dară rece.

Budapesta, 26 August n. După cum am arětat deja în raportul nostru trecut nădejdea de un timp mai frumos și mai cald ni s'a împlinit și deaceea oamenii sûnt acuma mai voioși și mulțămiți. Timpul într'adevěr în săptěmâna trecută a fost frumos, senin și cald; ploile au încetat cu totul, rîurile au scăḑut foarte tare și toate apele reversate pe câmpuri și prin grădini s'au scurs în rîurile de prin apropiere și au perit mai cu totul. Temperatura din ḑi ce merge sě urcă, căldura cresce mereu și așa putem aștepta cu siguritate un timp frumos și secetos îndelungat. Dealtmintrelea el ne este acuma și foarte de lipsă pentru struguri și cucuruze. Din toate părțile țěrii s'a reportat, că cu începerea timpului mai frumos și mai călduț, oamenii au început din resputeri a îmblătî deoparte, eară de alta a ara pentru sěměnatul grânelor de toamnă. Dacă timpul ține tot așa — și semnele ne întăresc în credință, că va ținè — atunci mult în 3 săptěmâni lucrul câmpului pentu sěměnătu-rile de toamnă vor fi cu totul sfîrșite. Apoi vremea bună, ne va aduce și un vin bun și cucuruze foarte frumoase. Economii pe aici sûnt cu foarte bună voie și ḑic, că pagubele, ce leau avut prin ploi și inundări vor fi reparate definitiv prin struguri și cucuruze. De altmintrea nici acele pagube n'au fost așa de înfricoșate după cum ni se vorbia. Rapoartele oficiale cel puțin nu le descriu de așa mari. Cerealele și toate obiectele din piață în septemêna trecută s'au vêndut foarte bine dară nu mai scumpe ca în rêndul trecut. Așa notăm în special:

Grâul la 85,000 m. m. cu fl. 10.20—10.75; sěcara la 4000 m. m. cu fl. 9.50—9.75; orzul cu fl. 6—7.50; ověsul cu fl. 5.75—6.25; cucuruzul la 30,000 m. m. cu fl. 5.60—5.75; făina a trecut cu deosebire pentru consumul intern foarte bine. Asemenea binișor s'au vêndut și păstăioasele și adecă: fasolea cu fl. 10.75—11; lintea cu fl. 10—12; mazerea cu fl. 12—13; mălaiul cu fl. 7.50; sěmênța de in cu fl. 11—12; sěmênța de cânepă cu fl. 8—8.50 (toate per 100 chilograme); lânile cu fl. 1.90—3.50 chilogr.

Porcii de astădată au fost mai eftini pentru că au fost foarte mulți în piață. Numěrul lor total a fost aproape la 80,000, dintre cari din Ungaria de jos 5470, din România 540 și din Ardeal la 300 capete; unsoarea de porc a trecut cu fl. 65—65.50; slănina cu fl. 63—64; sěul cu fl. 46—47; spirtul cu fl. 32.50 *en gros* și cu fl. 34.50 *en detail* per 10,000 litre %.

Peile de bou au trecut cu fl. 118—120; de vacă cu fl. 180—185; de oaie, capră, miel ca și mai înainte (toate per 102 dărabe); apoi cele de cal cu fl. 9—10 părechea.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 30 Sept. și 30 Oct. imob. lui Ioan Veronica Holom în Lepindea (judec. cerc. Sămărtin); în 22 Septemvre și 22 Octomvre imob. lui Pavel Ghibu în Pianul de sus (judec. cerc. Sebeș); în 14 Sept. imob. lui Alecsie Agoston în Borchiț; în 11 Sept. și 11 Oct. imob. lui Pincas Markovits în Covas (judec. cerc. Șomcuta mare); în 7 Sept. imob. contelui Francisc Haller în Ferihaz (judec. cerc. Sighișoara); în 9 Sept. și 9 Oct. imob. lui Andrei Franz în Bistrița (trib.); în 11 Sept. imob. lui George Farkaș în Voila (judec. cerc. Făgăraș); în 14 Sept. imob.. lui Francisc Daczo din Lechința (judec. cerc. Sângiorz).

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învěțătoriu la scoala populară gr. or. din Albac în protopresbiteratul Zlatna superioară se deschide concurs, până la 20 Sept. a. c.

Emolumentele:

Salariu anual de 300 fl. v. a. cortel în edificiul scoalei; folosirea grădinei, și lemnele necesare pentru încălḑit.

Concurenții au de a'și substerne petițiunile la subscrisul oficiu protopopesc în Abrud, instruite după prescriptele statutului organic, și regulamentul congresual, până la terminul mai sus indicat.

Dela oficiul prot. gr. or. Zlatna superioară.

Abrud în 17 August 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Ioane Gall m. p.,
prot. și adm.

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învěțători la scoalele populare gr. orientale mai jos enumerate, din protopresbiteratul Zlatna inferioară, se deschide concurs, până la 20 Septemvrie a. c.

Emolumentele:

1. La scoala populară din Bucium-Cerb, cu un salariu anual de 200 fl. v. a. cortel în edificiul scoa-

lei, lemnele necesare pentru încălțit, și jumătate din venitul cantoral.

2. La scoala populară din Bucium-Sat, cu un salariu anual de 140 fl. cortel în localul scoalei, și 10 metri lemne de încălțit.

3. La scoala populară din Ciuruleasa, cu un salariu anual de 80 fl. cortel, și lemnele necesare pentru încălțit.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi, au de a'și substerne petițiunile la subscrisul oficiu protopopesc, instruite după prescriptele statutului organic, și ale regulamentului congresual până la terminul mai sus prefipt.

Dela oficiul protopopesc gr. or. Zlatna infer.

Abrud în 16 August 1880.

În conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioane Gall m. p.
prot. gr. or.

1—2

Nr. 211. 1—3

CONCURS.

La scoala parochială română gr. or. din Turnișor a devenit vacant postul de învețător.

Pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin până la 17 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

a) 160 fl. v. a. salar anual, ce are a'l primì respectivul învețător dela Epitropia bisericei gr. or. de aici în rate lunare anticipative prelângă cuitanță;

b) dela fie care îngropăciune câte 20 cr. v. a.

c) Cuartir liber în edificiul scoalei și 3 (trei) stêngini de lemne din care are a se încălzì și scoala.

Dela concurenți se cere:

Sĕ fie Români de naționalitate și de religiunea gr. or;

sĕ producă testimonii, că au absolvat cel puțin 2 clase gimnasiale cu succes bun și pedagogia și că au depus esamenul prescris prin statutul organic; cei cu mai multe clase gimnasiale se vor preferì, cari vor sĕ ocupe acest post sĕ fie cântăreți buni, sĕ cunoască tipicul și sĕ poarte strana.

Suplicele astfel instruite sĕ le aștearnă oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului I al Sibiiului.

Turnișor în 31 Iulie 1880 v.

Comitetul parochial gr. or.

În conțelegere cu oficiul ppresbiteral.

Nicolau Cintea, m. p.,
paroch. gr. or.

Nr. 228—1880. ppresb. 1—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învețătoriu la scoala noastră capitală gr. or. din opidul Săliște se deschide prin aceasta concurs spre întregirea lui.

Emolumentele sûnt un salariu anual de 300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post au a'și susterne suplicile concursuale la subsemnatul oficiu până cel mult în 6 Septemvre a. c. instruite conform statutului organic și dispositiunilor sinodale.

În conțelegere cu comitetul parochial.

M. Lazar, m. p.,
adm. prot.

Nr. 210. 2—3

CONCURS.

Fiind-că postul de învețătoriu la scoala confesională română gr. or. din Vlădeni în protopresbiteratul Branului a devenit vacant se escrie pentru ocuparea acestui post concurs cu termin până la 20 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

200 fl. v. a. salar anual, cuartir liber și lemne de foc de ajuns.

Dela concurenți se cere, ca sĕ aștearnă petițiunile lor instruite cu documentele necesare în sensul „Statutului organic“ și a „Regulamentului congresual dela 1878“ la Reverendisimul d-n ppresbiter Iosif Barac în Brașov până la terminul indicat și sĕ cunoască limba maghiară și pomologia.

Vlădeni, 12 August 1880.

În conțelegere cu oficiul ppresbiteral al Branului.

Comitetul parochial.

Nr. 161. 2—3

CONCURS.

De nou se escrie conscurs pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III-a din Fuieș-Băgara protopresbiteratul Iliei mureșene, în urma ordinațiunei p. v. Consistoriu archidiececan de dtto 1. August, 1878. Nr. 1965 B. cu terminul până la 15 Septemvre, 1880 st. v. pe lângă următoarele emolumente:

I. Fênaț un juger și 200 □°.

II. Cimiteriu de 520 □°.

III. Dela 120 familii câte o ferdelă cucuruz în boambe.

IV. Dela 120 familii câte o ți de lucru parte cu palmele, parte cu vitele.

V. Stola usuată dela 120 familii; care toate computate în bani dau suma de 345 fl 60 cr.

Doritorii de a ocupa această parochie vor avè a'și așterne rugările instruite în sensul „Statutului organic“ la subscrisul până la terminul indicat.

Gurasada în 4 August, 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. protopresbiteral.

---

ad: Nr. 280. 1880.,

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunilor de învețători la scoalele confesionale greco-orientale din ppresbiteratul Gioagiului II., se escrie prin aceasta concurs până la 15 Septemvre a. c. 1880.

Emolumentele la diferitele stațiuni învețătoresci sûnt, și adecă la stațiunile de clasa I. Balșa 160 fl. și 24 mĕsuri în bucate. Geoaju 200 fl. Homorod 200 fl. și 12 mĕsuri în bubate. Mada 160 fl. și 24 mĕsuri de bucate. Secĕrâmb 300 fl.

Stațiunile clasa a II-a Almașul mare 150 fl. Băcăinți 120 fl. și 20 mĕsuri în bucate. Bozeș 150 fl. și 16 mĕsuri în bucate. Glod 150 fl. Varmaga 150 fl. și 12 mĕsuri în bucate.

Stațiunile de clasa a III-a Almașul de mijloc 80 fl. Almașul mic 70 fl., și 23 mĕsuri în bucate. Ardeu 70 fl., și 26 mĕsuri în bucate. Bacaia 60 fl. Bulbuc 120 fl. și 6 mĕsuri în bucate. Filia Curpeni 100 fl., și 6 mĕsuri in bucate. Valea mare 120 fl. 12 mĕsuri în bucate. Ceru Băcăinței 80 fl., și 14 mĕsuri în bucate. Cib 100 fl. Feredeu 70 fl., și 12 mĕsuri în bucate. Mermezeu Văleni 80 fl., și 12 mĕsuri de bucate. Nojag 86 fl., și 12 mĕsuri de bucate. Renghet 100 fl. pre lângă observarea, că toate stațiunile sûnt provĕdute cu cuartire libere și cu lemne pentru încălțit; doritorii de a ocupa acste stațiuni au a'și așterne suplicele lor la scaunul protopopesc gr. or. al tractului Geoajului II, până la terminul sus amintit provĕdute cu documentele necesare despre cualificațiunea lor. — Osebit însĕ în cât e pentru stațiunea de învețătoriu la scoala confesională din opidul Secărâmb cu salariul anual de 300 fl. care se solvește regulat în rate lunare decursive, cuartir liber în edificiul scoalei și 5 orgii lemne pentru îscălțit, — se propune ca condițiune ne dispensabilă: a sci perfect cântările și tipicul bisericesc, mai adăogêndu-se: ca avênd competentul la acest post o cualificațiune coresponĕtoare, va putè în oarele libere a da instrucțiuni private, cari asemenea i vor aduce 50—60 fl. la an.

Sĕcărâmb, 5 August 1880.

Sabin Piso m. p.,
protopresvit.

3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu, la scoala populară gr. or. din Bucium-Poeni, se deschide concurs, până la 10 Sept. a. c.

Emolumentele:

salariu anual de 200 fl. v. a. solvind în rate lunare, cuartir, și trei orgii de lemne.

Doritorii de a ocupa acest post, au de a'și substerne petițiunile subscrisului oficiu protopresbiteral în Abrud, până la terminul mai sus prefipt, instruite după prescrisele „Statutului organic“ și a regulamentului congresual, prelângă acea observare, că alesul învĕțătoriu, trebue sĕ țină și strana de cântăreț, în biserică.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al Zlatnei înf.

Abrud, în 10 August 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial gr. or. din B. Poeni.

Ioane Gall, m. p.,
protopop gr. or.

Nr. 212 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învețătoresc la scoala gr. or. din Bodia protopresbiteratul Ungurașului. se escrie concurs până la 25 Septembre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. In bani gata 50 fl. v. a.
2. In bucate 30 vici cucuruz sfârmit, cu mĕsura veche.
3. Lumini 2 punți.
4. 3 orgii de lemne, din cari se încălzesce și scoala.
5. Casă de locuit și grădina scoalei de un car de cucuruz.
6. Hârtie pentru protocoale și alte afaceri învețătoresci 2 conți.
7. La pensiunea de stat pentru învĕțătoriu anuatim în partea învĕțătoriului din interesele împrumutului de stat câte 5 fl. v. a. ca subsidiu.

Concurenții doritori de a ocupa acest post au sĕ fie provĕduți cu atestat de cualificațiune și de religiunea gr. or. îndreptându'și petițiunile până la terminul prefipt la subscrisul, instruite în sensul „Statutului organic.“

In conțelegere cu comitetul parochial.

Fizeș-Sânpetru, 31 Iulie 1880.

Petru Roșca m. p.,
protopresbiter.

Nr. 207. 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învețătoriu în comuna Tresnea protopresbiteratul Ungurașului, pentru ocuparea acestuia se escrie concurs până la 15 Septembre a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. În bani 100 fl. v. a.
2. În bucate 40 vici cucuruz sfârmit cu mĕsura cea veche.
3. 4 punți lumini.
4. Lemne 4 orgii, cu care sĕ încălzesce și scoala.
5. Cuartir și grădină de legumărit.
6. Hârtie pentru protocoale și liste 4 conți.

Dela concurenți se cere a fi teologi sau pedagogi absoluți, avênd de a'și adresa petițiunile până la terminul indicat la subscrisul instruite conform „Stat. org.“

Fizeș-Sănpetru, 31 Iulie 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Petru Roșca m. p.,
protopresbiter.

Nr. 208 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕțătoresc din comuna gr. or. Unguraș, protopresbiteratul Ungurașului, prin aceasta se escrie concurs până la 17 Septembre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. În bani 80 fl. din cari 20 fl. se plătesc din casa bisericească, ear 60 fi. după repartițiune.
2. În bucate 40 vici cucuruz sfârmit, cu mĕsura veche.
3. Lemne 3 orgii, din cari se încălzesce și scoala.
4. Lumini 3 punți.
5. Hârtie pentru protocoale și liste 3 conți.
6. Cuartir și grădina scoalei.

Dela concurenți se cere pe lângă atestatul de cualificațiune sĕ fie gr. or. îndreptându'și petițiunile la subscrisul până la terminul prefipt, instruite după „Stat. org.“

Fizeș-Sânpetru, 31 Iulie 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Petru Roșca m. p.,
protopresbiter.

Nr. 210 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕțătoresc din comuna Baica, protopresbiteratul Ungurașului, se escrie concurs până în 21 Septembre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. În bani gata 50 fl. v. a.
3. În bucate 30 vici cucuruz sfârmit, cu mĕsura veche.
3. 3 orgii de lemne, din cari sĕ încălzesce și scoala.
4. 2 punți de lumini.
5. Hârthie pentru protocoale și alte afaceri învĕțătoresci 3 conți.
6. Cuartir în edificiul scoalei și folosirea grădinei.

Concurenții la acest post trebue sĕ aibă atestat de cualificațiune și sĕ fie gr. or. îndreptându'și petițiunile la subscrisul instruite după „Statutul organ.“ până la timpul prefipt.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Fizeș-Sânpetru, 31 Iulie 1880.

Petru Roșca m. p.,
protopresbiter.

Nr. 205. 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕțătoriu dirigent la scoala capitală gr. or. în Bran, se deschide prin aceasta concurs cu termin până la 7 Septemvre, 1880 st. v., când se va efeptuì și alegerea.

Emolumentele sûnt: 300 fl. v. a. leafă anuală solvindă în rate decursive din fondul scoalei.

Cuartir liber în edificiul scoalei și 4 orgii de lemne de foc pentru încălțitul cuartirului.

Dela concurenți se recere: ca sĕ fie absolvat cel puțin 6 clase gimnasiale, sĕ aibă pracsă pe terenul învĕțătoresc, sĕ aibă deplină cunoscință a limbei maghiare și încâtva și a cei germane, sĕ fie provĕduți cu atestat de botez, că sûnt Români gr. or. și cu atestat de cualificațiune. Clerici absoluți întrunind toate recerințele de mai sus vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupa acest post sûnt avisați a'și așterne suplicele lor bine documentate la subscrisa eforie scolară, adresate președintelui ei Ioan Moșoiu paroch în Șimon până la terminul prefipt.

În conțelegere cu reverendisimul d. protopresbiter Iosif Barac, ca administrator al tractului Branului.

Bran în 4 August 1880.

Eforia scolară.

Redactor respunĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

scoala com. 8 fl. 50 cr. Pentru ceialalți scolari didactru inpătrit.

Esamenele de primire și de repetițiune se vor ținè în cancelaria Direcțiunei 29 August 1 și 2 Sept. dela 3—6 oare p. m.

În 3 Sept. se încep prelegerile. Dela 3 Sept. se vor primì scolarii numai documetându-și lipsirea prin testimoniu medical: eară dela 10—15 Sept. numai în urma unei suplici însinuate Direcțiunei și corpului profesoral. Documentând suplicantele imposibilitatea fisică s'au morală de a se fi putut presenta la timpul ficsat.

Brașov în 21 August 1880.

St. Iosif
director.

NB. De didactru se scutesc conform §. 7 din legile disciplinare.

* (Din Bosnia.) Cu datul 25 Aug. n. se telegrafează din Zepce, că în 24 Aug. n. pe la 8 ceasuri seara în urma unei tradări sau arătări secrete s'au confiscat din mai multe case turcesci muniținni și pusci aflate în mai multe lădi. Dece Turci mai bogați fură arestați și trași în cercetare criminală.

* (Prețurile de maghiarisare reduse). Ministrul reg. ung. de interne, se dice, că s'a pus în înțelegere cu cel de finanțe în privința reducerei prețurilor la schimbarea numelor. Intrebarea se ocupă cu cassarea tacsei seau cu reducerea ei pe jumetate.

* (Nebunie maghiară). Se vorbesce, că Maj. Sa va călětorì și la Cinci-biserici. Jurnalul de acì cu privire la călětoria aceasta ne spune următoarele: Fiind-că un funcționariu unguresc se poate presenta înaintea regelui seu numai în costumul național, kalpak, atila, mente și în cisme lungi și de oarece acest costum fu cu timpul delăturat prin portul francez, ca pretutindenea așa și pe la noi peaici, toți profesioniștii umblă acum în ruptul capului, a ascunde lipsa binișor numerosilor amploiați și a deputațiunilor verosimile. Facerea cismelor ar mai merge cum ar mai merge, dară când se gândesc oamenii la facerea vestmintelor unguresci, apoi le stă mintea în loc, pentru că croitura atilei, calpacului și mentei a eșit de mult din esercițiul croitorilor.

* („Sě trăeascǎ stângă din 1848“) este inscripțiunea unui steag mare verde, subt a cărui umbrire a transformat acum de curênd comitetul esecutiv a partidei pentru independența Ungariei din comitatul Somogy un târg într'o adunare mare de popor spre a organisa și întări partida aceasta. Iuliu Verhovai, Stefan Miklos și Dionisiu Gaal au rostit vorbiri poporului adunat.

* (Nesipul lătrător). La Kauci se află la locul Opul o minune a naturei, nesipurile-mobile sau precum o numesc indigenii „nesipul sunător sau lătrător.“ Cam la 100 iarde de țermul mărei se ridică o șosea înaltă ca de 60 picioare și lungă de 1 și jumětate, a cărei nesip se compune din fragmente de corale și var. Dacă se pune prin ceva în mișcare tare nesipul acesta, se face un sgomot, care seamănă adesea șuetelor unei musici adesea lătratului unui câne, și se preface nu de rare ori și într'un sgomot bubuitor, deaceea are chiar numirea aceasta.

* (Uragan îngrozitoriu). Se anunță din New-York cu data de 21 August:

„Un mare uragan a bântuit în Texas dela 12 până la 13 August. Bronsville e aproape cu desĕvârșire distrus.

„La Matamores, în Mexic, 300 de case sûnt în ruine; orașele învecinate au suferit mari stricăciuni. Mai multe steamere au făcut naufragiu. „Un numer oare-care de persoane au perit.

„Perderea totală e socotită la 1 milion de dolari.“

Posta din urmă.

— „P. Ll.“ spune că în 3 Septemvre Maj. S. împeratul avè se visiteze tumulul lui Kosziusko. Albedinski, representantul Rusiei a plecat eri cătră Varșovia.

— Între representanții armatelor străine la manevrele galițiane sûnt din partea României colonel Budișteanu șeful regim. 4 de inf., major Alesandrescu, major Vladoianu adjut. al Domnitoriului, capitan Șoimescu dela artilerie.

— Slaniceanu ministrul de resboiu merge la Cernăuți spre a saluta pe monarchul Austro-Ungariei în numele principelui Carol.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Genesa evangeliilor.

(Studiu biblic).

Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. Ioan 5, 39.

(23 Urmare).

D. *Evangelia după Ioan.*

(Urmare).

Nici Eschatologia Apocalipsei nu este de așa în cât acela, carele a scris pe aceasta să nu fi putut scrie și pe cea din Evangelie.

Este adeverat că Evangelia nu vorbesce nimic de Antichrist și puțin de a doua venire a lui Iisus Christos. Dar dacă Epistola I a lui Ioan vorbesce de Antichrist, fără ca de aci să se poată deduce neidentitatea autorului ei cu cel al Evangeliei, apoi nici față de Apocalipsă nu va puté fi altmintrea.

Elementele despre Antichrist atât din Epistolă cât și din Apocalipsă se află în Evangelie.

Tendențele antichristiane ale Iudeilor remân amesurat spiritului Evangeliei pre lângă present, pre când Apocalipticul ne depinge concentrarea lor personificată ce va avé loc în viitoriu. Aceasta însă nu e alta de cât culminațiunea aceleia ce în present esistă deja. Dacă amîndoue aceste scrieri ar avé una și aceeași temă de resolvat, atunci ar mai puté fi vorba de îndoieli. Temele însă în o privință sunt togmai opuse. Pre când Evangelia are în vedere pe Iisus Christos cum s'a aretat — Apocalipsa are în vedere viitoriul: a doua venire a lui Iisus Christos. Cu toate aceste tema Apocalipsei este cuprinsă pe scurt și în Evangelie [57]).

Resultă dar că critica negativă lucra în interesul ei, dacă nici nu atingea această coardă, carea acompaniind Evangelia în loc să dee după dorința criticei o disarmonie, ne dă chiar o completă armonie.

Nici unul din argumentele criticei negative, pe cari le-am tractat până ací nu se pot susținé față de contra-critică. Prin urmare autenticitatea Evangeliei remâne asigurată. Ea este scrisă după cum ne spune tradițiunea bisericească de Apostolul Ioan, pre când acesta se afla în Efes [58]).

Simțind critica infirmitatea argumentelor espuse, dar voind să-și susțină tesa cu ori ce preț, și-a luat refugiu a susținé că Ioan nici n'a fost în Efes, că prin urmare toată tradițiunea despre scrierea Evangeliei este o invențiune. Începutul l'a făcut Lützelberger *E. C. J.* [59]) carele este așa de loial în cât nu ascunde scopul ce-l urmăresce. El ne spune că: „Dacă e vorba a se denega autenticitatea Evangeliei, apoi trebue dovedită retăcirea în premisă, ad. în tradițiunea despre petrecerea lui Ioan în Efes. Căci, motivează dînsul foarte nimerit, dacă stă aceea că Ioan a petrecut în Efes ajungênd o vîrstă înaintată, este peste putință ca în prima jumetate a veacului al doilea să se fi putut iví o scriere sub numele lui care să nu fi purces dela dînsul. Au trebuit să fie în viață prea mulți, cari au cunoscut pe Apostolul, și cărora înșelarea sau eroarea nu putea să le remână ascunsă [60]).

Este bine să ne însemnăm scopul criticei, pe care Lützelberger poate fără să voiască ni l-a spus așa de lămurit.

Ori cari să fie însă tendențele criticei negative, noi să cercetăm și afacerea cu:

c) Petrecerea lui Ioan în Efes.

Cumcă Apostolul Ioan ar fi viețuit în Efes, ajungênd adînci betrânețe, și că ací ar fi scris Evangelia, critica susține că ar fi neadever. Ea argumentează așa: Scriitorii vechi, cari nu vorbesc despre petrecerea lui Ioan în Efes, prin tăcerea lor dovedesc că Ioan n'a fost în Efes; aceia însă cari au scris că Ioan a viețuit în acel ținut sunt parte seducĕtori, parte seduși, și parte nu sunt autentici: întreagă literatura bisericească din veacurile prime este în retăcire. Aceasta o dovedesce Gregorius Hamortolos din veacul al nouelea, carele ne spune că Apostolul Ioan a fost ucis de Iudei — a bună samă de timpuriu, și încă în Palestina nu în Efes. Prin urmare tradițiunea bisericească în privința autenticității Evangeliei după Ioan n'are nici o basă, iar însaș Evangelia este neautentică.

Nu ne putem dimite în aretarea autenticității acelor scrieri cari vorbesc despre petrecerea lui Ioan în Efes, nici în dovedirea adeverului istoric cuprins în scrierile s. s. Părinți — aceasta ar da un deosebit tractat. Observăm numai că nu ne putem mira din destul cum înaintea criticei întreagă biserica din Asia până în Spania, mărturisirile tuturor s. s. părinți din veacul al doilea să n'aibă nici o valoare față de un scriitoriu obscur din veacul al nouelea, carele în această privință este unic în feliul seu, neavênd nici predecesori nici succesori, și carele se vede că confundă pe Apostolul Ioan cu fratele seu Iacob.

(Va urma).

Economic.

Sibiiu 31 August n. Pro hectolitră: Grâu fl. 6.50—7.50; grâu sĕcărej fl. 5.—6.; sĕcară fl. 5.10--5.50; Orz fl. 4.20--4.60; Ovĕs fl. 1.90--2.30 Cucuruz fl. 5.—5.40; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.10--1.30; Semență de cânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 6.50—7.50; Linte fl. 11.—12; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.50; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 32—35; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Sĕu de luminări fl. 23—25; Luminări de sĕu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.— Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viței 36—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; oauĕ 10 de 20 cr.

Arad, 27 August n. Pro hectolitră grâu: fl. 10—10.50; sĕcară fl. 8--9; ovĕs fl. 5.20—5.40; orz fl. 5.—5.70 —; cucuruz fl. .7—7.50; Spirt *en gros* fl. 31—32 *en detail* 32.50—34.50 fl. per 100 litre %. Mai puțin dintre toate articlele din târg a fost cucuruzul, care din pricina aceasta și fiind foarte tare căutat, s'a urcat în preț cu deosebire cătră sfârșitul săptămânei. Celelalte articole cu deosebire cereale au fost mai puțin căutate și fiind și în cuantități mărișoare spre vêndare s'au mai înlesnit. Preste tot luând târgul din săptămâna trecută a fost binișor cercetat și negoațele vioaie.

(Un inamic al grâului). Un nou flagel pentru cereale a apărut în Ontario, dice „jurnalul des Dèbats“. După descrierile, care sosesc din diferite puncte, este vorba de o insectă, care parese e așa numta mirozvma americană a lui Ficht. Această insectă, ajunsă la deplina sa desvoltare, are forma muscei ordinare, deși e cu mult mai mică și mai subțire. Larva trăiesce pe puiul grâului și distruge planta sugênd subtanța ei. Când cotorul e aproape tăiat de insectă, spicul se uscă și moare. Aceeași insectă atacă ovĕsul, orzul și secara, însĕ mai cu samă grâul. Ea s'a ivit și în Statul New-York.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 27 Septemvre și 27 Octomvre imob. lui Stefan Thudt în Alțina în 28 Sept. și 28 Octomvre imob. lui Ioan Filip în Foteldea; în 28 Septemvre și 28 Octomvre imob. lui Simeon Müller în Șura-mare; în 29 Septemvre și 29 Octomvre imob. lui Constantin Frățilă în Bungart; în 24 Septemvre imob. lui Nicolau Muntean în Turnișor; în 27 Septemvre și 28 Oct. imob. lui Martin Schenker și soți în Mercurea (trib. Sibiiu); în 25 Septemvre imob. lui Nicolau Subică; în 24 Septemvre și 25 Octomvre imob. lui Dumitru Ghimbășan în Cernat (trib. Brașov); în 2 Septemvre imob. lui Carol Binder și soți în Sibiiu (trib.)

Bursa de Viena și Pesta

din 1 Septemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	110.75	110.65
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	83.25	83.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.75	99.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.25	86.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.50	125.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	95.25	95.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	94 50	94—
Obligațiuni urbariale temeșiane	94.25	94.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	93.60	93.—
Obligațiuni urbariale transilvane	94.80	94.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	93.75	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.95	72.90
Datorie de stat în argint	73.80	73.80
Renta de aur austriacă	88.70	88.60
Sorți de stat dela 1860	131.—	132.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	833.—	835.—
Acțiuni de credit austr.	293.10	292.80
Acțiuni de bancă de credit ung.	262.25	262.50
Sorți unguresci cu premii	111.50	111.—
Sorți de regularea Tisei	109.80	110.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.57	5.57
Napoleon	9.35	9.36
100 marce nemțesci	57.80	57.75
London (pe poliță de trei luni)	127.75	117.70

Nr. 225. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțător devenit vacant la scoala gr. or. din Sebeșelul inferior, ppresbiteratul Sibiiului II. se escrie concurs până la 17 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Salariu anual de 200 fl. v. a. cari se vor solvì din alodiul comunal în 4 rate începênd dela 1 Octomvre 1880.

2. Cuartir liber și 4 stângini de lemne pentru încălțit.

Doritorii de a ocupa acest post învĕțătoresc au a'și asterne, până la terminul sus prefipt, petițiunile lor concursuale, instruite conform pres-

---

[57]) confer. Evang. 5, 28 seqq.

[58]) Ireneu adv. haeres. III, 3 (Eusebiu h. e. V, 8.): *ἔπειτα Ἰωάννης, ὁ μαθητὴς τοῦ κυρίου, ὁ καὶ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ ἀναπεσών, καὶ αὐτὸς ἐξέδωκε τὸ εὐαγγέλιον, ἐν Ἐφέσῳ τῆς Ἀσίας διατρίβων.*

[59]) Die kirchliche Tradition über den Apostel Iohannes und seine Schriften in ihrer Grundlosigkeit dargestellt. Leipzig 1840.

[60]) Motivarea lui Lützelberger, o aflăm espusă așa de puternic de Olshauseu, încât credem a fi în interesul cestiunei a o reproduce. Olshausen H. (Biblischer Commentar über sämmtliche Schriften des Neuen Testaments, Königsberg 1838. Edit. III. Tom. II. pag. 9 seq.) dice: „Scim din epistolele contemporanului (lui Ioan) Pliniu (confer Plin. epist. X, 97.) cât de lățit era pe atunci creștinismul în Asia mică; prin toate orașele erau numeroase cumunități de credincioși, și chiar și la țară Evangelia se lățise foarte. Prin urmare Ioan, ultimul martur despre petrecerea Domnului, a trebuit să stee în cea mai mare vadă la creștini, scrierile lui au trecuit să fie descetite, și prin aceasta să se facă imposibil a-i atribuí prin falsificare o scriere, și încă o scriere de așa mare însemnetate cum e Evangelia după Ioan, fără ca numai de cât să se fi desvoltat cea mai vie opositiune“.

criselor Statutului organic la oficiul ppresbiteral în Sibiiu.

Sebeşul de jos, 4 August 1880.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr. 224 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Vurper, ppresbiteratul Sibiiului II. se escrie concurs cu terminul până la 17 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. 100 fl. v. a. salariu anual.

2. Cuartir liber în locuinţa scoalei şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa această staţiune au a'şi substerne suplicile lor, instruite cu documentele prescrise de „Statutul Organic“ şi regulamentul provisor din anul 1878 oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului al II-lea în Sibiiu până la terminul indicat.

Vurper, în 17 August 1880.

În conţelegere cu dl administrator ppresb. tractual.

Ilie Dumitru, m. p.,
paroch.

Nr. 136—1880. 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Meşterhaz, ppresbiteratul Turdei superioare, pentru întregirea acestui post se escrie concurs cu terminul până la 15 Septemvre anului curent st. vechiu.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 200 fl. v. a. solvind în rate prin repartiţiune dela popor.

2 Cuartir liber în locuinţa scoalei.

3. Lemne de foc pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupa această staţiune au a'şi trimite suplicile lor, instruite cu documentele prescrise de stat. org. şi regulamentul provisoriu din anul 1878 oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Turda superioară în Deda până la terminul indicat.

Deda în 11 August, 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Popescu, m. p.,
adm. prot.

Nr. 128: 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Păclişa se escrie concurs cu terminul până la 15 Septemvre n. a. c.

Emolumentele sûnt:

Salariu anual 80 fl., cuartir şi lemne din pădurea comunei câte trebuiesc pentru încălḑit.

Concurenţii la acest post învĕţătoresc au a'şi trimite suplicele lor instruite în înţelesul „Stat. org.“ şi a regulamentului congresual din 1878., la subscrisul până la terminul de mai sus.

Alba-Iulia, 14 August, 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordoşan m. p.,
protopresbiter gr. or. de Alba-Iulia.

Nr. 211. 2—3

CONCURS.

La scoala parochială română gr. or. din Turnişor a devenit vacant postul de învĕţător.

Pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin până la 17 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

a) 160 fl. v. a. salar anual, ce are a'l primì respectivul învĕţător dela Epitropia bisericei gr. or. de aici în rate lunare anticipative prelângă cuitanţă;

b) dela fie care îngropăci ne câte 20 cr. v. a.

c) cuartir liber în edificiul scoalei şi 3 (trei) stângini de lemne din care are a se încălḑi şi scoala.

Dela concurenţi se cere:

să fie Români de naţionalitate şi de religiunea gr. or;

să producă testimonii, că au absolvat cel puţin 2 clase gimnasiale cu succes bun şi pedagogia şi că au depus esamenul prescris prin statutul organic; cei cu mai multe clase gimnasiale se vor preferì, cari vor să ocupe acest post să fie cântăreţi buni, să cunoască tipicul şi să poarte strana.

Suplicele astfel instruite să le aştearnă oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului I al Sibiiului.

Turnişor în 31 Iulie 1880 v.

Comitetul parochial gr. or.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Nicolau Cintea, m. p.,
paroch. gr. or.

Nr. 228—1880. ppresb. 2—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scoala noastră capitală gr. or. din opidul Sălişte se deschide prin aceasta concurs spre întregirea lui.

Emolumentele sûnt un salariu anual de 300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi susterne suplicile concursuale la subsemnatul oficiu până cel mult în 6 Septemvre a. c. instruite conform statutului organic şi dispositiunilor sinodale.

În conţelegere cu comitetul parochial.

M. Lazar, m. p.,
adm. prot.

Nr. 204. 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de a III clasă Mermezeu-Văleni, în ppresbiteratul Gioagiului II conform ordinaţiunei p. v. consistoriu archidiecesan dto 9 Octomvre 1879 Nr. 2760 B. şi pe basa conclusului comitetului parochial dto 16 Iulie 1880 se escrie concurs pentru ocuparea postului de paroch în această comună cu terminul până la 15 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Dela 150 familii 150 mĕsuri cucuruz computat în bani	150 fl.
2. Stola pentru funcţiunile parochiale aduce după calculul mediu un venit anual de	100 fl.
3. Dela fie-care familie una ḑi de lucru computată în bani a 40 cr.	60 fl.
4. Porţiune canonică circa 20 pogoane, computat venitul acestora preste tot în . .	40 fl.
Suma	350 fl.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch să aştearnă concursele lor instruite conform dispositiunilor statutului organic şi a regulamentului sinodal din 1878 până la terminul mai sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Gioagiului II.

Dat în Secărâmb, 26 Iulie 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sabin Piso m. p.,
protopresbiter.

Nr. 176. 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea uneia din parochiile vacante de clasa a III din Rĕchita cu filia Strugari se escrie de adoua oară concurs amĕsurat înaltei ordinaţiuni consistoriale din 23 Maiu 1880 Nr. 1660 B. cu termin până la 15 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

a) Dela 150 familii câte o ferdălă de cucuruz în grăunţe şi câte o ḑi de lucru.

b) loc de fên de vre-o trei carĕ.

c) Lemne pentru foc din pădurea comunei şi

d) Venitul stolar regulat în cât a fost prin putinţă.

Doritorii de a ocupa această parochie au să'şi înainteze suplicele lor provedute cu documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul provisoriu scaonului protopresbiteral în Sebeş până la sus arĕtatul termin.

Rĕchita în 27 Iulie 1880.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresb.

Nr. 208. 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţător la scoala noastră română gr. or. din Mohu prin aceasta se escrie concurs pentru ocuparea acestuia până la 15 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariul anual de 150 fl. v, a. din cassa alodială plătibil în rate lunare anticipative, cu prospect de a i se mai mărì acela pe venitor;

2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi 5 orgii de lemne, din care e a se încălḑì şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au să'şi astearnă petiţiunile lor instruite conform statutului organic oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului al II. până la terminul sus indicat.

Mohu în 3 August 1880. st. v.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral

Comitetul parochial.

Nr. 210. 3—3

CONCURS.

Fiind-că postul de învĕţătoriu la scoala confesională română gr. or. din Vlădeni în protopresbiteratul Branului a devenit vacant se escrie pentru ocuparea acestui post concurs cu termin până la 20 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

200 fl. v. a. salar anual, cuartir liber şi lemne de foc de ajuns.

Dela concurenţi se cere, ca să aştearnă petiţiunile lor instruite cu documentele necesare în sensul „Statutului organic“ şi a „Regulamentului congresual dela 1878“ la Reverendisimul d-n ppresbiter Iosif Barac în Braşov până la terminul indicat şi să cunoască limba maghiară şi pomologia.

Vlădeni, 12 August 1880.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral al Branului.

Comitetul parochial.

Nr. 161. 3—3

CONCURS.

De nou se escrie conscurs pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III-a din Fuieş-Băgara protopresbiteratul Iliei mureşene, în urma ordinaţiunei p. v. Consistoriu archidiececan de dtto 1. August, 1878. Nr. 1965 B. cu terminul până la 15 Septemvre, 1880 st. v. pe lângă următoarele emolumente:

I. Fênaţ un juger şi 200 □°.

II. Cimiteriu de 520 □°.

III. Dela 120 familii câte o ferdelă cucuruz în boambe.

IV. Dela 120 familii câte o ḑi de lucru parte cu palmele, parte cu vitele.

V. Stola usuată dela 120 familii; care toate computate în bani dau suma de 345 fl 60 cr.

Doritorii de a ocupa această parochie vor avè a'şi aşterne rugările instruite în sensul „Statutului organic“ la subscrisul până la terminul indicat.

Gurasada în 4 August, 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. protopresbiteral.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala populară gr. or. din Albac în protopresbiteratul Zlatna superioară se deschide concurs, până la 20 Sept. a. c.

Emolumentele:

Salariu anual de 300 fl. v. a. cortel în edificiul scoalei; folosirea grădinei, şi lemnele necesare pentru încălḑit.

Concurenţii au de a'şi substerne petiţiunile la subscrisul oficiu protopopesc în Abrud, instruite după prescriptele statutului organic, şi regulamentul congresual, până la terminul mai sus indicat.

Dela oficiul prot. gr. or. Zlatna superioară.

Abrud în 17 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Ioane Gall m. p.,
2—3 prot. şi adm.

Anunciu.

Conform dispositiunei §. 124 din regulamentul pentru procedura judecătorească în cause matrimoniale, se aduce la cunoscinţa publică, cumcă Iudita n. Ioan Barb din comuna Petrifalău măritată după Melinton Haida din Loman prin sentenţa măritului consistoriu archidiecesan dto 28 Iunie 1880 Nr. 1471 B. s'a despărţit totalmente de pribeagul bărbat.

Sebeş în 16 August 1880.

I. Tipeiu m. p.,
2—3 prot.

Neoplanta.
1875.
Medalie de argint.

Seghedin.
1876.
Medalie pentru merite.

CLOPOTE

DE TOATĂ MĂRIMEA

pe lângă hotărîrea prealabilă a sunetelor lor.

Cu deosebire recomandă **clopotele găurite,** inventate de dênsul, a căror sunet este mai adânc decât acelor de construcţiunea vechie şi care, fiind de 100 punţi, sûnt asemenea celor de 140 punţi de construcţiunea vechie.

Se află totdeauna în deposit clopote, dela mărimea cea mai mică până la 50 chilogr., precum şi de **proasce portative** şi **de mână.**

Se recomandă pentru comande cât de multe

[43] 5—12

Antonie Novotny
în Timişoara.

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 99 Sibiiu, Sâmbătă 23 August 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 22 August.

Majestatea Sa împĕratul a sosit în Cracovia. Representanţii nobilimei polone şi ai cetăţenilor Cracoviei şi a altor cetăţi s'au presentat în costumele cele mai preţioase naţionale. Şi deputaţiunile ţeranilor erau îmbrăcate în costume naţionale. Maj. Sa fu întimpinat de mareşalul ţerii Wodicki în limba polonă: „În fine momentul de mult dorit, în care monarchul poate fi salutat în Cracovia, a sosit. Mareşalul a asigurat pe Majestatea Sa despre credinţa şi alipirea naţiunei polone. „Limba naţională, bunul cel mai mare al unui popor, este un dar al Majestăţiii Tale, care poporul nu'l va uita nici odată!“ Continuà apoi în limba ruteană spre a sfêrşì în limba polonă cu o călduroasă bineventare.

Maj. Sa a respuns: „Sum foarte vesel de primirea cordială si cu deosebită plăcere acceptez asigurările de credinţă şi de alipire. Sûnt aceleşi, care, mi sûnt destul de cunoscute şi cari s'au dovedit de atâtea ori şi cari sûnt familiarisate în toate păturile claselor acestui regat. Corespondênd unei dorinţe îndelungate cercetez Galiţia şi petrecênd aici vr'o câte-va ţile, puteţi fi convinşi, mĕ voiu informa de referinţele Dvoastre. Păstraţi'mi şi în viitoriu credinţa. Indeplinească aceasta toţi, câţi au datorinţa de a representa interesele poporului în concordie şi desinteresaţi şi atunci puteţi fi siguri de bunăvoinţa mea. Primiţi încă odată mulţămita mea pentru cordiala şi serbătoreasea primire!“ Imperatul a tras la residenţă între aclamaţiuni pline de entusiasm.

Cetatea Cracoviei a fost decorată foarte serbătoresce.

Bar. Haymerle are de gând, a cerceta pe principele Bismarck la Friedrichsruh. Se scrie la „D. Ztg“, că întrevederea dintre acesti doi barbaţi de stat va face sensaţiune în cercurile politice şi diplomatice. Este un an, de când se întâlniră la Gastein şi la Viena contele Andrássy cu principele de Bismarck şi înaugurară alianţa austro-germană, care este decidĕtoare în cestiunile politice ale continentului. Haymerle dară în faţa situaţiunei pline de ameninţări vrea sĕ fie în curentul vederilor cancelariului german privitoare la evenimentele viitoare şi sĕ consolideze legătura între Germania şi Austro-Ungaria.

Demonstraţiunea navală tot are sĕ se realiseze. Năile puterilor au sĕ se întruneascâ la Ragusa. Escadra a şi primit instrucţiunea aprobată de toate puterile, ca numai în casul estrem sĕ aplice forţa.

Dela Berlin vine scirea, că principele Carol a regulat cestiunea de succesiune în familie şi se presupune, că regularea este aprobată şi de capul familiei Hohenzollern, de împĕratul Germaniei Wilhelm. După aceea scire succesorul lui Carol ar fi principele Ferdinand, fiiul al doilea al principelui ereditar Leopold de Hohenzollern. (Ferdinand este născut la 24 August 1865).

„Bulgarin“ din Rusciuc publică un articul „Mir îli boi?“ (Pace sau resboiu?) Foia bulgară vede toată Europa în flacări; toate puterile se vor încurca în resboiu şi vor da în chipul acesta prilegiu peninsulei balcanice a'şi acorda ţinuturile. Rumelia şi Macedonia vin la Bulgaria. Timpul imperăţiei celei mari bulgare de pe timpurile ţarului Jijman se apropie. In fantasmagoriile aceste, ţice „D, *Ztg.*“, este ceva foarte serios. Pe orizontul orientului se arată din ţi în ţi mai învederaţi periculii, cari vor fi un timp oarecare amênaţi, dară în cele din urmă tot nu se vor putè încungiura. Comisiunea europeană de reforme a pus temeiul nisuinţelor panbulgare când a decis ca limba oficială pertru Macedonia sĕ fie cea bulgară. In zădar deminţesc foile oficiale din Sofia şi Filipopole nisuinţa cătră unirea Bulgariei cu Rumelia resăriteană, foile bulgare neoficioase o spun destul de lămurit.

Un corespondent din Londra al ţiarului „Bohemia,“ arată cum se privesce pe acolo starea lucrurilor din peninsula balcanică:

„Nimeni numai crede pe aici într'o participare sinceră a Rusiei în concertul european. Atitudinea Franciei provoacă cele mai mari îngrigiri, fiindcă ea de când situaţiunea din peninsula balcanică a început sĕ devină îngrigitoare, se gândesce cu totul la alt ceva decât la popoarele de acolo din Turcia. Dar tocmai această atitudine bănuitoare a guvernului francez i-a fost Rusiei, atât de avantagioasă; ea apasă cu o greutate de plumb asupra aceea, ce o împedecă, asupra alianţei austro-germane. Se înţelege de sineşi, că în aceasta vede Englitera aliata sa naturală, şi de aceea principalele sforţări ale guvernului englez sûnt de a mişca şi pe Austria şi pe Germania sĕ reînceapă o politică de acţiune. El este foarte decis ca, la cas de trebuinţă a unei interveniri, sĕ nu permită Rusiei a se face singură esecutoarea otărîrilor marilor puteri, căci atunci ar fi cel mai mare pericol pentru interesele Englitere şi un resboiu general inevitabil. Nota circulară englesă trimisă de curênd confidenţial puterilor, probează, că Englitera voesce sĕ reia o politică activă, din causă că tinde a'şi avè la vreme braţele libere în Asia. Această schimbare în politica d-lui Gladstone influenţează într'un chip cu atât mai liniştitor, cu cât primul ministru, subt presiunea faptelor, a reeşit a descoperì pe aliatul natural şi sĕ renunţe la rusofilia sa. Chiar şi în faţa unei alianţe parţiale a marilor puteri, care ar fi, a decis, sĕ ia o parte activă. Rusia nu va cuteza sĕ'şi reînceapă jocul de mai nainte.“

Braşov, 31 August.

(Ministrul Trefort în Braşov.) Escel. Sa dl ministru unguresc de culte şi instrucţiune publică Trefort, ţice „Gaz. Trans.“ în nrul de Joi, a sosit Sâmbătă seara târţiu după 8 oare dela Făgăraş în Braşov. El era acompaniat de cătră d. comite suprem Iuliu de Szentiványi, d. consiliar ministerial Hegedüs, de cătră directorul postelor d. de Follert s. a. Primariul Braşovului împreună cu mai mulţi magistri şi membri ai comunei merse sĕ întêmpine pe ministrul în comuna vecină, acì îl astepta şi un banderiu micst, compus din călĕreţi de toate naţionalităţile, purtând steaguri de toate colorile, între cari tricolorul român era mai bine representat, de oare ce călĕreţii români, cari au fost comandaţi la această primire, îşi luară cu sine toţi stindardele lor. Astfel ministrul Trefort întră în oraş încungiurat de călĕreţi români îmbrăcaţi în costum naţional şi purtând fie-care un tricolor românesc. Ce ironie a întêmplării! — D. ministru a tras la comitele suprem, care locuiesce în casa comitatului, ce era decorată frumos cu verdeaţă, flori şi cu tricolore mari ungaresci. Mai era decorate şi poarta vămei, casa magistratului şi casina ungurească.

Duminecă în 29 Aug. Escelenţa Sa a visitat institutele de învĕţămênt şi bisericile din Braşov. Mai întâin s'a dus la biserica romano-catolică, la gimnasiul rom. cat. şi la scoala de stat ungurească, apoi a visitat biserica şi scoalele evang. săsesci, de aici s'a dus sĕ vadă biserica gr. or. a S. Treimi din cetate, obiectul de ceartă între Români şi Greci, şi în fine a visitat gimnasiul român şi biserica gr. or. dela St. Nicolae din Scheiu.

Când, după ce vĕduse toate celelalte institute, Escelenţa Sa a ajuns în faţa gimnasiului român n'a putut sĕ nu dee espresiune admiraţiunei sale asupra zidirei atât de frumoase şi grandioase, care i s'a spus, că este a scoalelor

---

FOIŢA.

Dela Sibiiu la Ogna şi îndĕrĕt.

(Schiţă de călĕtorie).
(4 Urmare).

Când eşi din Şura mică şi treci de moara de cai, care nici cai numai are nici moară nu mai este, eşi cu faţa drept pre meaţă-noapte şi veţi capetul Ognei de cătră Sibiiu — încât se poate vedè. Drumul este drept şi până la un loc şi bine întreţinut. Podurile, încât sûnt întregi, sûnt construite de aşa, ca la fie care sĕ auţi cum trăsura cântă obligatul „husdop“ când se suie pe pod, şi earăşi obligatul „husdup“ când sare de pe pod. Îţi vine a crede, că aceste sûnt arangiate anume de comitetul sanitar al băilor dela Ogna. „Husdopurile“ şi „husdupurile“ nu numai că te scutură, ci scuturându-te electriseză până în mĕduă şi creeri, încât veţi stele verţi în ameaţa mare. Natural lucru, că şi una şi alta, adecă şi scuturătura şi electrisarea aduc sânge şi nervi în mişcare. Sĕ fii mâncat cât de bine la Sibiiu, podurile dintre Şura mică şi Ogna te pregătesc pentru scaldă fără de a te teme de vreun pericul.

Distanţa între Şura mică şi Ogna fiind scurtă, nu trecei mult şi eatăne deasupra minelor de sare dela Ogna.

Minele se află într'o groapă largă, în marginea şesului, de care vorbirăm mai sus, şi în capul Ognei despre Sibiiu. In continuarea groapei, care ia forma aproape a unui x grec (ξ) este situat orăşelul Ogna, locuit $^2/_3$ de Români şi $^1/_3$ Maghiari, cu totul cam 6000 suflete.

Se înţelege, că fiind Ogna în groapă şi drumul trebuie sĕ se încline pe dunga şesului la vale.

Păraie şi gropi albite de sare, la dreapta, anunţă călĕtoriului sărătura, care sub pământ este ascunsă acì în masse colosale şi de o estindere necunoscută. Abia după ce ai ajuns jos aproape de nivelul Visei*) trece drumul ca sĕ ai de amêndouĕ părţile năsip înălbit de sare. Cu cât scobori mai tare cătră nivelul Visei, cu atâta remâne la stânga dunga şesului mai înaltă. La capetul drumului dunga devine deal. De vre o câţiva ani sarea, care se espoartă de aici, se scoate din dealul acesta, care e deastânga drumului, derivându-o în mina cea veche prin care întrarea se face şi acum.

Vre-o câţiva paşi încă şi dealul se termină de asupra lacurilor, cari sûnt la stânga din drumul, ce ne duce în Orăşel.

Panorama, care se deschide la întrare în Orăşelul Ogna, este un amestec de primitivitate şi modernitate.

Toată Ogna nu o poţi vedè nici acum, odată pentrucă este sucită şi de altă parte este între dealuri, care în partea cea mai mare earăşi sûnt nesce dungi ale altor şesuri, cari, mai mult mai puţin, se întind dincolo de Ogna, spre meaţă-noapţe mai cu samă.

Ajunşi în dreptul lacurilor, la stânga se vĕd numai decât stachete albe de lemn. Aceste separă lacurile de lumea ceelaltă. Nu trebue mare deprindere şi cunosci, că cei din lăuntrul stachetelor sûnt oaspeţii, cari caută sănĕtate şi distracţiune la băile sărate ale Ognei.

După ce am cârnit în orăşel se vĕd lacurile şi mai bine, precum şi împregiurimea lor.

La portiţa de dinjos am stat cu trăsura şi după ce m'am dat jos am trimis-o la hotel sau restauraţiunea cea mai de aproape. Eară eu am întrat între stachete. Cum întri la dreapta dai de o zidire, în care se află băile calde (încălţite); la stânga un pavilion lung de lemn, în care te poţi scutì de soare şi de ploaie.

Intre aceste sûnt straturi de flori. Urmează cele patru lacuri (odinioară cinci) legate trei prin canaluri unelede altele.

Intre lacuri întrì trecênd preste un podişor arcuit deasupra canalului prim şi pre o limbă de pământ înaintezi spre celelalte două, cari sûnt înfundate sub rîpele şesului — deal, care se termină deasuprăle. Nesce cabinete de lemn de brad, cam vechi stau la dispositiunea celor ce vor sĕ se moaie în apă sărată.

Lacurile aceste au fost odinioară mine, din care s'a scos sare. Puţinii învĕţaţi câţi s'au ocupat cu cercetarea

*) Visa este un riuleţ, care se începe din sus de Ogna şi se varsă la Copşa în Târnavă. Dela acest riuleţ Ogna şi-a luat numele de Vis-ogna (în documente vechi Viszokna şi în timpul mai nou Vizakna în limba statului).

române. „Se pare că acì emulează confesiunile una cu alta în ridicarea de zidiri pompoase de scoală!“ esclamà d. ministru în limba germană. D. ministru a fost condus de cătră d. director gimnasial Stefan Iosif prin toate salele. Escel. Sa a ḑis, că este mulţămit de progresele ce le face gimnasiul, numai biblioteca i s'a părut prea puţin dotată, de aceea a recomêndat dlor profesori, ca sĕ îndemne pe eforie, sĕ jertfească mai mult pentru bibliotecă şi toate cele trebuincioase.

Duminecă la ameaḑi avu loc primirea autorităţilor şi a corporaţiunilor de cătră d. ministru. Corpului profesoral român condus de d. director Stef. Iosif a respuns ministrul, că dênsul nu iubesce monopolul, că studiul limbei maghiare este necesar, dar' dênsul a învĕţat bine şi nemţesce şi tot a remas Maghiar cu trup şi suflet s. a. El adause, că voiesce binele şi prosperarea statului, dar' nare nimic contra dacă naţionalităţile şi confesiunile diferite se desvoaltă pe calea culturală cu propriele lor puteri.

În fine s'au presentat ministrului şi representaţii bisericei române din cetate. D. deputat Strevoiu a salutat într'un discurs venirea ministrului dând espresiune speranţei şi dorinţei, că Escelenţa Sa va resolva processul bisericesc româno-grecesc astfeliu, ca sĕ li se facă dreptate deplină Românilor. Domnul ministru a respuns la aceasta vorbire cu asigurări, că a venit tocmai pentru aceea, că sĕ se informeze despre această afacere la faţa locului, căci atunci va putè păşì pe un teren mai solid. Escel. Sa adause, că este dorinţa sa cea mai fierbinte, ca această afacere sĕ se resolve cât mai iute; el, ministrul, n'are de aici nici un folos, nici material nici moral, căci nu aparţine nici uneia dintre cele douĕ partide; dealtmintrelea cestiunea e pur iuridică, dar după ce a fost pusă pe terenul administrativ trebue sĕ fie decisă pe acest teren. Ori-ce sentenţă — adause ministrul — fiind înse şi de natură subiectivă, nu sciu cum ve va mulţămì decisiunea.

O petiţiune a Germanilor contra Evreilor*).

Ḑiarul „Westfalischer Merkur“ publică următoarea petiţiune contra Evreilor adresată direct cancelariului imperial german:

Inalte principe, Escelente d. Cancelar al Imperiului şi ministru preşedinte!

„Incă de multă vreme spiritele oamenilor cu adevărat iubitori de patrie, din toate clasele şi toate partidele, sûnt cuprinse de ceamai mare îngrigire în faţa sporirii elementului judaic. Aşteptarea nutrită mai nainte de mulţi, că elementul semitic se va contopì cu cel german, dovedit ca neintemeiat cu toată completa egalisare a ambelor elemente. Acum nu mai este vorba de o egalisare a Evreilor cu noi, nui mai mult de o apĕrare a prerogativelor noastre naţionale contra prăpădirii ovreismului, a cărui influenţă crescêndă provine din proprietăţi de rasă, pe care naţiunoa germană nici nu voesce nici nu trebuie sĕ le adopte fără a se perde pe sineşi. Acest pericol este vĕḑut şi recunoscut chiar de mulţi.

„Deja idealul german de cavalerism, de dreptate şi de perfectă religiositate a început a dispare spre a face loc pseudo-idealului judaic cu mult mai jos. De şi avem credinţa că, aceste neajunsuri n'au scăpat pătrunḑĕtorei vederi de bărbat de Stat a Esc. Voastre şi că a ajuns la urechile Alteţei Voastre şi împovărarea poporaţiunei chiar în industria sa prin traficurile evreesci, totuşi credem şi de datoria noastră a mărturisì espresemente, că naţiunea germană vede cu o îngrigire crescêndă sporirea acestei influenţe vătĕmătoare a unei rase străine şi aşteaptă de la guvernul ei ajutoiu şi sprijin în această nevoie. Rasa judaică, prinḑênd rădĕcini în starea actuală prin legile, care susţin interesele capitaliste şi care au fost create prin influenţa evreiască, întemeiată pe bogăţiile care, au fost adunate cu întrebuintarea lor dibace şi nerušinoasă în cămătăriă, jocuri de bursă, de bancă şi acţiuni, rĕmânênd cu totul la o parte de la veri ce afacere, care ar putè sĕ aducă o propăşire a economiei naţionale şi a industriei; formând opiniunea publică printr'o presă înfluinţată în mare parte de dênsa o lasă neconsciencioasă şi coruptă; rasa judaică, ḑicem a sciut sĕ 'şi sporească necontenit vătĕmătoarea sa înfluenţă ast-fel, în cât ea amerinţă astăḑi cu cel mai mare pericol nu numai relaţiunile econonice şi bună starea poporului german, ci şi cele mai scumpe bunuri ale sale politice şi religioase.

„Aceste pericole vor trebuì negreşit sĕ crească în poporaţiune cu reeşita Evreilor de a pătrunde cu grĕmada în ramurile intructive şi mai ales în funcţiuni, care le erau interḑise şi pe viitor. Totuşi nu sûnt de ajuns plângerile şi dorinţele esprimate în genere în această privinţă. Fiindcă judaismul este o putere de fapt, apoi el nu poate sĕ fie combătut de cât prin mijloace de putere. Spre aceasta este mai întâi trebuinţă de o reformare şi completare a unei leginri, care ar înlesnì stricarea poporului german de cătră Evrei şi de cătră Germanii cuprinşi de vederile evreesci. Prin aceasta nu voim a restrînge dreptul de ospitalitate acordat străinilor, dar voim a emancipa cu încetul naţiunea germână de un fel de dominaţiune, pe care nu va putè sĕ o mai sufere multă vreme. Amênarea este periculoasă.“

*) Trad. „Romanului“

Nr. 126/1880. Presidiul reuniunei învĕţătorilor rom. gr. or. din diecesa Caransebeşului.

Convocare.

Pe basa §-lui 17 din statutele reuniunei învĕţătorilor rom. gr. or. din diecesa Caransebeşului, şi conform decisiunei adunării generale din anul 1879, de sub Nr. prot. 40, prin aceasta se convoacă adunarea generală a acestei reuniuni, care se va ţinè în Oraviţa montană, la 21 Septemvre (3 Octomvre) a. c. şi ḑilele următoare.

La această adunare se învită cu toată onoarea toţi membrii ordinari, fundatori, ajutători şi onorari ai reuniunei, precum şi toti iubitorii de înaintarea scoalelor, a învĕţământului şi a culturei poporului nostru român, observând că toţi membrii Reuniunei, precum şi celelalte onorabile persoane, cari voiesc a participa la amintita adunare, sĕ pot folosì de cunoscutul favor de călĕtorie pe liniele Orşova, Bazias, Timişoara, Bocşa, Vojtek, carele se cuprinde în aceea, că cu un bilet întreg de classa III, se poate călĕtorì pe classa II, ear' cu jumĕtate de bilet classa II, se poate călĕtorì pe classa III, tour şi retour.

De favorul acesta se pot folosì toţi participanţii, cari se vor presenta la staţiunele de pe liniile amintite cu carta de legitimare, subscrisă de acest presidiu, care pentru membrii ordinari, fundatori şi ajutători, se trimit şi se pun la dispositiunea preşedinţilor respectivelor despărţĕmente ale reuniunei. Toţi ceealalţi participanţi sĕ binevoiască a se însinua la subsemnatul presidiu cel mult până în 16/28 Septemvre a. c., pentru de a li se putè trimite carta de legitimare pentru călĕtorie, ear în privinţa cortelelor atât membrii reuniunei, cât şi ceilalţi indivi̯di, sĕ binevoiască a se adresa cătră m. on. d. Iosif Novac, învĕţătoriu gr. or. în Oraviţa montană şi preşedintele despărţĕmêntului Oraviţei.

În fine se observă, că programa adunărei se va publica ulteriormente.

Bocşa montană în 14/26 August 1880.

Stefan Antonescu m./p.,
preşedintele reun.
Ioane Marcu m./p.,
notariu.

Varietăţi.

* (Congresul naţional bisericesc) al metropoliei române gr. or. auḑim, că se va întrunì la 1 Octomvre a. c., întru cât aceasta nu atêrnă de guvern.

* (Manevre). Eri dimineaţă a eşit garnisoana de aici dimpreună cu regim. de reservă Nr. 64. şi a apucat pe drumul cătră Sebeş. Acì se va întêlnì cu o brigadă dela Alba-Iulia (inimic închipuit). După „bătălie“ regimentul de reservă 64 se duce în garnisoana sa la Orăştie şi garnisoana sibiană vine a casă. Batal. II din regim. 31 remâne la Orlat.

* (Postal). Oficiul postal din Vălcele (Elŏpatak) mai remâne încă în activitate până în 15 Septemvre n. anul curent.

* (Trefort). Escelenţa Sa ministrul reg. ung. de culte şi instrucţie publică din pricina unor afaceri urgente neasteptate a plecat dela Braşov deadreptul la Pesta fără de a se oprì în Cluj.

* (Carol principele României) este denumit şef al regimentului hanoveran de dragoni nr. 9, care de present se află în garnisoană în fortăreaţa Metz.

* (Principele Carol în Germania). „Augsburger Allgemeine Zeitung“, din 24 August, publică următoarea depeşă din Sigmaringen, 22 August:

„Prinţul Carol al României, care se află acum în visită la augustul seu părinte Prinţul Carol Anton de Hohenzollern, la residenţa sa de vară din Krauchenwies, a sosit astăḑi acì, în vechiul seu cămin. Primirea ce 'i s'a pregătit de populaţiunea oraşului şi a împregiurimei a fost foarte cordială. In sala cavalerilor din palatul princiar erau adunaţi funcţionarii şi clerul, cu care Principele a convorbit în modul cel mai afabil. După o preumblare prin oraş, care era decorat într'un mod strălucit cu drapele şi ghirlande, Principele s'a reîntors la Krauchenwies.“

* (Intreprindere laudabilă). Onoratul domn Nicolae I. Ciurcu a deschis în Braşov (Têrgucailor Nr. 47) o librărie, papeterie şi magazin de musică. Atragem deci atenţiunea onoratului public asupra acestei întreprinderi laudabile.

* (Anunciu.) Inmatricularea la scoalele române centrale gr. or. din Braşov începe în 29 August şi dureasă până în 2 Sept. a. c. st. v. dela 9—12 oare a. m. Părinţii şi tutorii, cari vor a inmatricula pe fii sau pupilii lor la aceste scoale se învită a se presenta la timpul precisat mai sus în cancelaria on. eforii scolare avênd a aduce cu sine elevii inmatriculânḑi de nou: Testimoniu de botez şi de altoit, testimoniu scol. din anul espirat.

Tacsele, ce au a se solvì la început sûnt. *a)* Pentru cei ce se inmatriculează pentru prima oară la gimnasiu, scoala comercială şi reală 2 fl. *b)* Didactru pentru Românii gr. or. şi gr. cath. în gimnasiul inferior şi scoala reală 4 fl. 30 cr. în gimnasiu sup. şi

---

originei lor transpun folosirea lor ca mine în trupurile cele mai depărtate. După unii Romanii cei vechi ar fi fost cei dintâi, cari au scos sare dintr'ênsele; după alţii Romanii ar fi venit sĕ lucre în minele aceste numai pe urma Dacilor.

Pe timpul numai dinainte de 1847, când lacurile nu erau băgate nici într'o samă aveau numiri, cari astăḑi sûnt înlocuite cu numiri moderne. Aşa cel dintâiu dela dreapta era numit „lacul boilor“, pentrucă Ognerii îşi scăldau vara acì vitele. Astăḑi acesta este lacul „liber“ şi în anul acesta a început a se bucura şi el de a primì oaspeţi pătimitori în undele sale, ridicânḑuise de o lături şi vre o câteva cabinete. De aceeaşi lături se află şi „lăcuţul“ de odinioară în una din fundăturile pomenite mai sus, acum „lacul roşu“.

In dreptul lacului „boilor“ sau „liber“ la mâna stângă cum întri între lacuri este lacul combinat din douĕ lacuri: dintr'al „mâţelor“ şi al „Bogăţanului“. Cest din urmă aproape fără margini şi care a remas astăḑi „liber“ pentru oameni mai de rênd. Alăturea cu „lăcuţul“ sau cu cel „roşu“ în ceealaltă din înfundăturile mai sus pomenite este fostul „lacul fetelor“, acum „lacul verde“.

Toate patru lacurile erau mai nainte încuadrate de trei părţi cu dealuri. Acum, cu o mică întrerupere, spre resărit şi meaḑă-noapte încuadratura este deschisă şi înlocuită cu stachete.

Scopul călĕtoriei mele era a folosì apa minerală dela Ogna. Timpul era frumos, deşì cam cătră seară. Nu me împedeca nimica dar' de a cumpĕra biletul cam scump (25 cr. cu albiturile necesare) şi a me arunca în apă sărată.

Fiindcă era după ameaḑi, trebuì sĕ me conformez regulamentului băilor: întraiu într'un cabinet de pe „lacul-verde“.

În cabinet găsesci un petec de rogojină întins jos ca sĕ calci pe ea când eşi din apă, o mesuţă simplă de lemn şi doue cuiere bătute în părepii de scânduri ai cabinetului. Aceasta este mobilatura întreagă a fie-cărui cabinet. Pentru toaletă este pusă în coridorul cabinetelor o oglindă comună, un peptene comun şi o perie de cap comună.

Apa este foarte lăudată, însĕ numai în cercuri private, şi nu fără cuvênt. Cu căldura întrece adese ori temperatura aerului cu câte doue şi mai multe graduri. Am aflat mai în urmă, ca în lacul „builor“, apa la o afunḑime de doi stângini are 28° Reaumur. Ar merita o analisă rigoroasă apa aceasta, căci pe lângă sare ea mai conţine iod mult şi alte ingredienţe folositoare sănĕtăţii. Tot aşa ar merita a fi analisat nomolul cel negru, cu care se ung cei ce pătimesc de reumatisme şi scrofule. Mai mulţi medici, de oare-care renume, recomândă acelor pacienti, căror nu le dă mâna, a merge la băi de mare, apele dela Ogna.

Face o împresiune neplăcută necurăţenia apei, causată de feliurite gunoaie, care le spală ploaia de pe ţĕrmurii lacurilor, ceea ce pe lângă puţină muncă s'ar putè încungiura.

Am petrecut în apă ca la trei ḑeci de minute. Temperatura apei me învita a mai remânè, dacă timpul nu ar fi fost cam înaintat si dacă nu aşi fi cugetat, că baia 'mi va întărita nervii prea tare, încât în loc sĕ'mi folosească, sĕ'mi strice.

După baie m'am îndreptat spre hotelul, unde era trăsura. Nu vor fi mai mult decât cinci-ḑeci de paşi până la hotel. Plecaiu dela baie presupunênd, că restaurat de oboseală, spălat de puţintica pulbere a drumului, voiu lua o cină bună şi mĕ voiu odihnì bine preste noapte spre a deschide ochii în ḑiua următoare recreat şi înnoit în puteri.

Când am eşit dintre stachete în stradă era un amestec de oaspeţi dela băi, de oameni, cari veniau dela munca câmpului, pedestri şi cu care încărcate de fên şi în urmă o turmă de vaci şi biboliţe. Pulberea se înţelege, că în împregiurări de aceste, era inevitabilă. In mersul cel de cinci-ḑeci de paşi m'a înecat pulberea mai mult ca în tot drumul dela Sibiiu până la Ogna.

(Va urma).

Nr. 100. Sibiiu, Marți 26 August 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 25 August.

În momentul de față privirile tuturor celor ce se interesează de politica monarchiei noastre sûnt îndreptate asupra Cracoviei și Galiției, unde petrece Împĕratul. Entusiasmul poporațiunei de acolo, manifestat la primirea Maiestăței Sale, a trebuit sĕ ajungă la un grad de tot înalt, pentru ca Împĕratul sĕ se simță îndemnat a telegrafa înălțatei Sale soții cu datul 2 Septemvre n. din cuvênt în cuvênt: „Eu sûnt foarte îmbucurat de primirea în Cracovia, o primire precum n'aș fi sperat-o și de care nici când încă n'am avut parte“. Ear' la părăsirea Cracoviei Împĕratul a ḑis primariului Zyblikiewicz: „Petrecerea mea în Cracovia remâne una dintre cele mai plăcute suveniri ale vieței Mele.“ Dela Cracovia până la Przemysl călĕtoria Împĕratului a fost un mare conduct triumfal.

La toată întêmplarea nu .se va mai putè afla cineva, care sĕ denege acestei călĕtorii o deosebită importanță politică: o importanță atât în privirea esternă, cât și în privirea constelațiunilor din lăuntrul monarchiei noastre. Incât pentru cele esterne călĕtoria galițiană a Impĕralului pentru ori și cine are ochi de a vedè și urechi de a audì, se presentă ca o demonstrație îndreptată în contra Rusiei, de unde n'a venit pentru întimpinarea monarchului nostru nici măcar vre un mare-principe, ci numai generalul Albedynski. Trecênd apoi la însemnătatea acestei călĕtorii pentru politica internă, numai decât înțelegem că federalismul este, ce 'și-a primit o confirmare foarte bătĕtoare la ochi din partea monarchului nostru.

Maghiarii vĕḑênd această parte ei sûnt gata a se alia în marea lor perplesitate cu Cechii și cu Polonii, lăsându-i pe acestia a îmbrâncì elementul nemțesc, și pretinḑênd apoi în partea lor, ca elementui maghiar sĕ nu fie nici de acì încolo conturbat în asuprirea neamurilor nemaghiare. Altă parte din neamul lui Arpad cugetă, veḑi bine, cu totul altcum despre ceeace se petrece astăḑi în Cislaitania. Astfel scrie „Pester Journal“: Prin sĕrbările din Cracovia sûnt lămurit desemnate etapele spre descompunerea mai departe a Austriei. Statul nostru frățin se va descompune cu timpul în un numer de grupe de țeri autonome, în a căror părți slavice vor ajunge Slavii de asupra, ici Cechii, colo Polonii. Cum va sta apoi Ungaria față cu această confederațiune? Ce are de a face Ungaria cu tendențele slavice ale Cislaitaniei? O revisiune a dualismului va fi a bună samă urmarea nemijlocită a transformărei federalistice. Și toate (??) cercurile sperează, că această revisiune va conduce cât mai departe de centralism, și cât mai aproape de *uniunea personală.*“ „Cercurile“, de care vorbesce „Pester Journal“, în șovinismul lor uită mereu una: Mai ecsistă în Ungaria și Transilvania și numĕroase „cercuri“, cari au cu totul altă dorință, pe care la timpul dat vor manifesta-o.

Cestiunea muntenegreană pare a'și primì o soluțiune. Care însĕ? Demonstrația cu flote probabil nu va avè efectul așteptat, cu toate că Turcia pare a se învoì la cesiunea Dulciniei. Albanezii însĕ nu vor sĕ scie odată cu capul de cesiune. Ei nu se vor speria nici de o bombardare eventuală, pe care flotele europene o vor ocolì după putință; căci ruinele Dulciniei părăsite de mai nainte de locuitori n'ar aduce folos nici Europei, nici Muntenegrului.

Aliauța între Austro-Ungaria și România, după oficiosul „Românul“ este departe de a fi realisată.

Generalul *englez* Roberts a învins pe Ayub Chan cu desĕvêrșire, dela care a luat 27 tunuri.

Situațiunea în Dobrogea.

Sub acest titlu, „die Presse“, din Viena, publică următoarea corespondență, ce i se trimite din Constanța cu data de 10/22 August, din care e-tragem și noi aceste:

„Din ḑiua întrărei Românilor în Dobrogea datează începerea unei nouĕ era pentru această sermană țeară. Nu este numai încetarea miserabilei administrațiuni turcesci și sfêrșirea trecerei Rușilor pentru resbel, ci mai mult nepredarea Dobrogei cătră Bulgaria, care trebue sĕ fie recunoscută pentru această țeară ca o adevĕrată isprăvire a rĕului. In Bulgaria toate forțele țĕrei sûnt întrebuințate în scopuri de resbel, pe când în Dobrogea mulțămită administrațiunei prevĕḑĕtoare a guvernului român, poporațiunea poate sĕ se dea cu totul la toate muncile agriculturei și ale comerciului. O industrie nu esistă în această țeară, și nici nu va esista vreodată, prin urmare ar fi cu totul de prisos de a se preocupa de idea unei întroduceri a ei. Dar ar fi tot atât de prisos a se îngrigì cu întroducerea unei industrii proprii în țeară, de vreme ce ea este lipsită de toate condițiunile. Țeara nu are decât pășuni pentru oi și în unele districte și pentru cai și animale cornute; prin urmare ar fi cel mai bun lucru de a întroduce acì rase bune de oi și cai. Dar și pentru aceasta România este lipsită de material, și nu nu mai în animale pentru înbunătățirea rasei locale, ci și în oameni, care ar putè sĕ se consacre cu pricepere acestei ocupațiuni producĕtoare, astfel încât sĕ corespundă propriului lor avantagiu și folosului țĕrei. In Dobrogea însĕ lipsesc mai cu deosebire oamenii. Țeara este atât de puțin locuită încât trebue ca cineva sĕ umble mile întregi pentru a da peste o localitate, și dacă după o rĕtăcire ajuns la un sat sau la un oraș, apoi ele sûnt atât de sărăcăcioase, încât cele mai sărace sate din Bulgaria pot fi numite bogate în comparațiune cu localitățile din Dobrogea, escepțiune făc numai localitățile depe coastele Dunărei și ale mărei Negre, în care comercianții sûnt parte Români, parte Greci, și cari au adus în țeară o mai mare prosperirate și cu dênsa un grad mai înalt de culrură. In ce stare se aflau însĕ aceste localități sub administrațiunea turcească? Este de ajuns numai sĕ vadă cineva conacurile, care sûnt cele mai bune printre clădiri, spre a putè trage, din starea lor de murdărie, o conclusiune aprosimativă despre starea celorlalte clădiri și a administrațiunei. Pe aici nu sûnt șosele și nici drumuri între orașe și sate, ear drumul de fer construit și compus de Englezi dela Cernavoda la Chiustenge, era singurul drum practicabil, sub administrațiunea turcească chiar și acest drum de fer fusese atât de negligiat, încât nici nu s'ar fi putut crede, că el este îngrigit de europeni dacă charta nu ne ar fi arĕtat, că sûntem în Europa. Gări și vagoane stau pline de murdărie, și lucrurile se vor schimba numai atunci, când guvernul român va lua și această cale ferată sub administrațiunea sa.

Europa, dând această țeară Românilor, nu le a făcut tocmai un dar strălucit, dar le-a procurat un obiect, prin acărui administrațiune pot sĕ le aprobe, că sûnt în stare a îndeplinì misiunea de cultură, ce li se cuvine lor în prima linie printre popoarele din peninsula balcanică, dacă li se va lăsa timp îndestul pentru aceasta. Inceputurile, ce ei au făcut în Tulcea și Costanța vorbesc în favoarea lor. In Tulcea comerciul, care se afla de ani îndelungi în cea mai mare decadență a luat un avênt puternic și în Costanța se desfășură o activitate atât de vie, în cât nu se poate dorì alt-ceva de cât ca în acest sens sĕ se mai lucreze încă câți-va ani. Poporațiunea locală, întru cât n'a fost decimată de miseria resbelului, se bucură acum de o deplină protecțiune a legei, coreligionarii pot sĕ'și facă diferitele lor rugăciuni fără a fi turburați și poate că vĕ va interesa scirea, că aici în Constanța sûnt trei moschee, o biserică armeană și una ortodocsă, o casă de rugăciuni catolică, una luterană și una ovreiască, și că tocmai acuma pe timpul Ramazanului moscheele turcesti sûnt splendid luminate în toate nopțile. Molachii turci au subvențiuni dela stat, scoalele turcesci sûnt întreținute cu mijloacele statului. Pe lângă aceste poporațiunea musulmană este scutită și de biruri. Ce contrast cu Bulgaria! Ingrigirea guvernului român pentru Turci și Tătari nu poate fi de cât sinceră, căci el trebue sĕ ție la aceea de a păstra țĕrii pe Turci și Tătari pentru că ei sûnt un popor muncitor și pentru că România n'ar fi în stare sĕ înlocuiască o despoporare a țĕrei printr'o producțiune de prisos a sa proprie, de vreme ce o asemenea nu esistă. Guvernul român trebue sĕ mai ție și la aceea de a atrage de partea sea poporațiunea masulmană și din puncturi de vedere politice, numai spre a face dintr'ênșii partisani ai guvernului și apĕrători ai țĕrei contra poftelor bulgăresci de espansiune și de anecsare. Turcii acceptă bine-facerile guvernului român și mărturisescu chiar, că situațiunea lor este cu mult mai bună de cât cum era pe timpul dominațiunei turcești; dar' totuși ei nu se alipesc cu desevêrșire de guvernul român, ba încă sûnt semne, că fanatismul, care este propoveduit și ațițat din Constantinopole va cuprinde și poporațiunea d'aicea făcêndu-o nu de a emigra, ci de a lua o atitudine pasivă.

De fapt tinerii, cari trebuiau luați la recrutare au fugit. Li s'a oferit uniforma lor națională, fes și șalvari și o înarmare în chipul turcescu, dar ei n'au primit sĕ slujească ghiaurilor și au căutat a scăpa prin șiretenie și fugă. Totuși nu s'a perdut speranța, că cu timpul vor devenì mai mlădioși și se contează mult pe aceea, că printr'o continuare a unei bune administrațiuni și a unei complete toleranțe se va face și din Masulmani nesce buni supuși români; ei ar fi un element admirabil de apĕrare contra Bulgarilor și, organisați milităresce, precum erau altă dată grănicerii prin districtele Dunărene ale Austriei, ei ar devenì un sprigin puternic contra banditilor bulgari, cari încalcă necontenit fruntăriile. „Românul“

Francia, Germania și presa engleză.

„Mai toate ḑiarele engleze, ocupându-se de neînțelegerea ivită între presa franceză și cea germană din causa discursului de d. Gambetta la Cherbourg, St. James Gazette scrie:

„Este cam cu greu de înțeles, ce scop a avut articolul din „Norddeutsche Algemeine Zeitung“ dacă discursul d-lui Gambetta n'a esprimat într'adevĕr opiniunea poporului francez. Dacă ḑiarul oficios a avut în adevĕr în vedere de a împrăscia mâhnirea poporului francez, apoi el a ales mijlocul cel mai ciudat pentru a ajunge la acest scop. Aceste îndărătnice atacuri contra Franciei nu pot fi scusabile. Massa națiunei a dat în de ajuns probe că ea, cel puțin pentru moment, nu doresce alta, decât a mantinè pacea; discursul, care a fost atât de rĕu interpretat, nu o împedecă din această cale. În alusiunile sale la politica esterioară d. Gambetta s'a mărginit a vorbì într'un chip cum se vorbesce de obiceiu și de sigur, că nici însuși d-sa nu a dat vre-o deosebită însemnătate discursului seu.“

Asupra aceluiași subiect, „Times“ se esprimă în următorii termeni:

„Ḑiarele germane nu se grăbesc nici odată nici cu scirile nici cu comentările lor. Străinii, cari cunosc acest obiceiu, așteptară dar cu răbdare părerile lor asupra discursului d-lui Gambetta la Cherbourg. „Norddeutsche Allgameine Zeitung“ le esprimă și ridică din nou tonul, pe care creḑuse de cuviință sĕ'l adopte acum un an cu ocasiunea desbaterilor asupra legei armatei; ea ne face o imagină fidelă a istoriei germane. Nici un frances drept nu va putè scusa pĕcatele țĕrei sale comise față cu vecinul ei. Dar toate aceste aparțin istoriei și tot la aceasta ar trebuì sĕ aparțină și anul 1870. De ce mai amintesce oare ḑiarul german aceste dureroase evenimente? De ce tratează el un discurs după masă ca o declarațiune de resboiu? Discursurile rostite de d-nii Grévy și Freycinet dĕduseră deja probă, că Francia se ocupă de politica internă ear nu de cea esternă și că d. Gambetta este numai d. Gambetta ear nu și Francia. A da o mare importanță celor ḑise de d. Gambetta este a se face jertfa unei panice. Poporul francez este hotărît a mantinè pacea. Tocmai pentru aceasta ar trebuì atât cei de dincolo cât și cei de dincoace de Rin sĕ se ferească de a se juca cu focul. Atmosfera Europei este încărcată de nuori furtunoși: un cuvênt necumpănit al d-lui Gambetta sau al d-lui de Bismarck ar putè sĕ provoace o catastrofă. Singurul cuvênt liniscitor în articolul „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ este în asigurarea că Germania nu se gândesce la aceea

de a se amesteca în afacerile interioare ale Franciei.

„Daily Telegraph“ întreabă dacă nu sûnt mijloace şi căi spre a pune un capet acestei rele nesiguranţe şi neîncrederi dintre ambele naţiuni şi a le scăpa de nesuferita sarcină a unor înarmări uriaşe şi periculoase. Nu trebue a ne aştepta, ca Germania să dea înapoi Alsacia, dar este întrebarea dacă printr'o renunţare la o parte din Lorena, ea nu ar câştiga mai mult de cât ar perde din ori-ce punct de vedere? Francia cu toate înarmările sale costisitoare, este astădi mai bogată decât mai nainte, pe când Germania, cu toate cele cinci miliarde ale sale, săracă şi în lipsă şi încovăiată sub greutatea înarmărilor sale. A venit vremea de a pune un capăt îngrigirilor; atât bărbaţii de stat francezi cât şi germani, ar face mult mai bine să înlăture causele unei discordii care ar putè venì mai târdíu, de cât a ţinè discursuri provocătoare.

Numai „Standard“ se esprimă într'un chip amical pentru Germania. Organul lordului Beaconsfield scrie următoarele:

Când Germania triumfă în 1870 asupra Franciei, unii profeţiseră, că victoriile nu vor fi în favoarea păcei şi prosperităţei Europei. Ei prediseră că Germania va ţintì la aceea de a domina Europa, precum Francia ţintise mai nainte la dominarea vecinilor sèi. Nu credem, că acei oameni vor mai putè afirma astădi, că evenimentele au justificat predicerile lor. Atitudinea Germaniei a fost în destul de modestă, vecinic pacinică şi oare-cum îngrigitoare. Germania s'a manţinut tare şi ea va face tot astfel şi pentru viitor, precum este dreptul şi datoria sa. Aceasta este negreşit părerea tuturor oamenilor nepărtinitori. Mărirea Germaniei, privită dintr'un punct de vedere cu totul egoist şi englez, se poate afirma, că ea nu poate să facă nici un neajuns Engliterei, dacă politica ei esterioară va fi condusă cu inteligenţă, nu va merge cu totul contra tutor tradiţiunilor sale, dacă va acorda o egală consideraţiune intereselor sale şi acelora ale străinătăţei şi nu se va basa tocmai prea mult pe clădirile visătoare ale unei prea mari filantropíi.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sibiiu 24 August. Preavenerabilă Redacţiune! „Observatoriul“ de aici adusese mai deunădi o sumă de învinuiri pe cât de grave, pe atât de neadevărate asupra opoşiţiunei dela adunarea generală a asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român ţinută în estan la Turda.

Întru interesul adevărului m'am vădut necesitat, a ruga pe venerabila redacţiune a numitului diariu, ca să dee publicităţii şi aici sub ·/. aclusele rectificări din partea opoşiţiunei. De oare-ce însă acestei rugări până astădi nu s'a satisfăcut şi aşa opoşiţiunea e în pericul de a remânè mângită înaintea onoratului public, recurg la ospitalitatea preţuitului D-Voastre diariu, rugându-Vă să binevoiţi a da loc în coloanele aceluia acluselor rectificări.

Declar totodată espres, că iau asupra mea ori-ce responsabilitate pentru cele cuprinse în aclusul script.

Primiţi preaonorabilă redacţiune asigurarea distinsei consideraţiuni ce Vi-o conservă

A. Trombiţaş.

Onoratei redacţiuni a „Observatoriului“ în Sibiiu. Prea onorată Redacţiune! Sub titlul „Dela adunarea generală a asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român“ şi în forma unui raport despre această adunare generală aduce un colaborator al preţuitului dvoastre diariu în Nrii 61, 62 şi 63. un şir lung de învinuiri grave asupra opoşiţiunei, sau mai bine dis asupra opoşiţiunilor, cari îşi permiseră a participa la discusiunile acelei adunări. De-oarece e foarte greu a afla în acel raport simburele, şi e şi mai greu de a separa momentele obiective de cele personale, mai ales pentru aceia dintre on. cetitori, cari nu participară la acea adunare şi nu vor fi cetit nici articulii din „Telegraful Român“, la care se provoacă raportorul dvoastre: uşor se poate întêmpla, ca onoratul public să ia de bani buni toate câte le înşiră acel raportor. Ar fi aceasta o inducere în eroare a publicului, ceea ce causei, de care se ocupă raportorul nu'i foloseşte nimica, detrage însă foarte mult din reputaţiunea foaiei dvoastre arătându-o aceasta de o arenă pentru gladiatorii inverşunaţi ai unei clice pătimaşe. Prelúngă aceasta agresiunea raportorului dvoastre e cu mult mai vehementă şi temerară, decât ca opoşiţiunea să nu se vadă necesitată a rectifica în public cele neadevărate, a respinge invectivele neurbane cuprinse în acel raport.

Am avut onoare a participa şi eu la această opoşiţiune şi deoarece tăişul raportului citat e îndreptat în partea leonină asupra mea, îmi permit a ruga cu toată stima pre Preaonorabila Redacţiune să binevoească — de nu altfeliu în sensul prescriptelor concernente a legei de presă a da loc în preţuitul seu diariu următoarelor:

Rectificări.

Cele ce se impută opoşiţiunei în citatul raport se pot reduce la două puncte generale; unul e: că opoşiţiunea nu consideră şi nu recunoasce meritele din trecut ale acelor trei domni, ce stau astădi în fruntea Asociaţiunei; al doilea e: că opoşiţiunea molestează cu lucruri şi idei nepractice, nerealisabile şi ilusionare, fără de a venì cu planuri detaiate pentru esecutare, şi fără de a pune ea însăşi mâna întru ajungerea scopului asociaţiunei. Pentru punctul prim vorbesc următoarele pasage din raportul citat: „În loc de a se afla până acum dascăli ai poporului, precum i pretind interpelanţii, s'au aflat alţi oameni de omenie cari conduşi de ură personală desfrênată, orbiţi cu totul de pasiunea lor n'au încetat a inculpa tot numai pe comitetul din Sibiiu, că nu face nimic pentru cultura poporului... Ura cea mai intensivă se concentrase asupra vicepresidentului şi a celor doi secretari, până ce degenerà în măscării şi bălăcării, de care nu poate pronunţa ....nici un om, care ţine cât de puţin la demnitatea şi caracterul seu“,...„ mai vêrtos vicepresidentul Iacob Bologa, auctorul regulamentului titulat: „Regularea mijloacelor spre ajungerea scopului Asociaţiunei“ „Baritiu, care înainte cu 29 ani... au plecat cu un protocolaş subsuoară, pe o căruţă trasă de 2 mărţoage ca să cerşească pentru scoalele dela Braşov etc.“ Ear' punctul al doilea îmi permit a'l deduce din următoarele:„... numai prin o esposiţiune se poate da un respuns limpede şi categoric la o mulţime de opiniuni, proiecte, planuri, văierături, interpelaţiuni, între care destule alune găunoase, toate relative la cultura poporului...“ „dacă scumpul timp nu se răpia cu interpelaţiuni tendenţioase, de lana caprina... cu căutarea de nod în papură şi fără a trage de për şi a provoca scandale gratuite toate prin un singur om...“

Aceste două sper, că prelúngă o mică osteneală le va putè destila ori-care cetitoriu nepreocupat ca puncte meritorice din raportul de sub cestiune şi aşa la locul acesta şi de astădată mă voiu mărginì şi eu în reflecsiunile mele numai la aceste.

Mai înainte de toate şi în general trebue însă să observ, că după cum sciu eu datorinţa principală a unui publicist oneste, de a informa esact publicul despre lucrurile şi împregiurările de cari tractează. El trebue să înşire şi să descrie în mod obiectiv mai întâiu faptele, la care se provoacă, ca cetitoriul să aibă basa de a'şi forma el însuşi opiniunea şi judecata asupra acelora. Numai după aceasta poate venì publicistul cu părerea şi judecata lui subjectivă. Escepţiune fac acele casuri, unde publicistul anume vrea se mistifice şi să seducă. Aici nu'i convine ca publicul să cugete însuşi, pentru acea nu'i spune ce s'a întêmplat şi cum s'a întêmplat, ci i spune ce judecă el (publicistul) asupra celor întêmplate. El pretinde în atari casuri ca nevasta din poveste, ca să nu creadă bărbatul ceea ce vede cu ochii, ci să creadă ceea ce i spune ea.

Astfel raportorul d-voastre din Turda nu a satisfăcut postulatelor logicei şi a bunei cuviinţe, retăcênd faptele şi împregiurările asupra cărora se espectorează. El condamnă în termini foarte ageri opoşiţiunea pentru că ar fi denegat meritele din trecut ale cutăror trei domni — fără de a înşira şi numì acele merite. El înfruntă în mod crudel pe opoşiţiune, că a răpit timpul cu interpelări, propuneri, proiecte, planuri.... alune găunoase — fără a le numì şi presenta publicului cetitoriu. O atare manieră întru informarea opiniunei publice nu se poate numì corectă. Ea e calea perversă, ce arată intenţiunea de a preocupa spiritele, de a le angaja a priori pentru o părere oare-care; e o apucătură neloială şi neadmisibilă într'o causă aşa de sacră, cum e literatura şi cultura unui popor de milioane suflete. De sigur privesce şi opoşiţiunea opiniunea publică de tribunalul suprem şi aşteaptă dela aceasta verdictul asupra conduitei şi atitudinei sale: pretinde însă ca această opiniune publică să nu fie preocupată, sedusă, şi fals informată prin apucături necorecte, prin mistificări.

Faţă cu unele ca aceste ar fi de ajuns a mă pune pur şi simplu pe terenul negaţiunei; a nega, că opoşiţiunea ar fi contestat oare când şi oare unde prin un singur cuvênt, prin o singură literă meritele din trecut ale bărbaţilor din cestiune, şi a ruga pe contrariul ca să numească şi înşire el aceste merite.

Eu într'adevăr mă aflu în perplesitate mare în privinţa aceasta, pentrucă pe deoparte nu mă aflu în fericita posiţiune de a putè enumera la moment alte merite ale d-lui Iacob Bologa, decât acele, ce le însiră şi raportorul d-voastre din Turda; pe de altă parte n'am negat nici odată, că dl Iacob Bologa călătoresce tot pe spesele sale la adunări generale ale Asociaţiunei. Am retăcut aceasta la diferitele ocasiuni numai în presupunerea, că domnia sa nu pretinde a fi legat de limba „clopotului din turn“ un lucru, care'l fac asemenea d-lui Bologa sute şi eară sute alţii, cu mult mai mici şi mai neînsemnaţi decât domnia sa. Nu a negat opoşiţiunea nici aceea, că dl Iacob Bologa e autorul regulamentului: „Regularea mijloacelor spre ajungerea scopului Asociaţiunei etc.“ Ba din contră, opoşiţiunea fără de a întra într'o critică mai deaproape a acestui regulament, l-a privit de bun şi salutariu pentru Asociaţiune, şi vădênd, că acela sau n'a întrat în viaţă de loc, sau pe unde a întrat a şi murit, întru interesul esecutărei acelui regulament 'şi-a ridicat vocea în adunarea generală dela 1879 (Sighişoara) interpelând tocmai pe dl autor al regulamentului, ca pe vice presidentul adunărei, asupra celor întreprinse spre punerea în viaţă a „despărţemintelor“ provădute în acel regulament.

Raportorul d-voastre ne rămâne dară datoriu de a constata, care alte merite ale dlui Bologa le deneagă opoşiţiunea? care nu le consideră? Se înţelege de sine, că aici poate fi vorba numai de merite referitoare la asociaţiune; căci vorbind despre aceasta alte merite d. e. „pentru comunicaţiune şi comerciu“ nu se pot lua în calcul.

Tot asemenea se are lucrul şi cu meritele din trecut ale dlui Baritiu. Opoşiţiunea nici odată n'a negat, că dl Baritiu a conlucrat la înfiinţarea scoalelor din Braşov; după cum nu poate nega nici aceea, că tot acel d-n Baritiu a înfiinţat şi fabrica de hârtie din Zernesci, şi tot acel d-n Baritiu e şi auctorul „resistenţei pasive“ a Românilor din Transilvania. Opoşiţiunea a putut dară păcătuì numai întru atâta, încât n'a considerat de normative aceste merite întru afacerile asociaţiunei; şi aceasta cu tot dreptul pentru că aceste merite numai în mod foarte sforţat se pot aduce în legătură cu asociaţiunea pentru literatura şi cultura poporului român. Aşa d. e. fabrica de hârtie din Zernşti numai încât aceea a dat material de scris, adecă hârtie; pasivitatea Românilor numai încât inteligenţa română neavênd de a se ocupa de soartea politică a naţiunei, ar putè să se ocupe de literatura ei. În ce privesce asociaţiunea noastră opoşiţiunea e de părerea, că dl Baritiu nu are lipsă de înşirarea meritelor sale din trecut; căci de ar fi aşa, opoşiţiunea făcênd studii fundamentale în privinţa aceasta negreşit ar fi în stare a enumăra încă multe alte merite din trecut ale dlui Baritiu, între cari unele adevărat literare-culturale, cum e d. e. fondul „Gazetei Transilvaniei.“

(Va urma).

Varietăţi.

* (Prinţul de coroană) Rudolf raportând la manevrele din 3 Septemvre o victorie strălucită contra inimicului prin încungiurarea acestuia la Hostin două oare după aceea fu denumit de General-major.

* (Avansament militar). După cum ne spune „Bohemia“ în Noemvre a. c. au să fie denumiţi la cavalerie căpitani de clasa II 80 locotenenţi.

* (Invitare). Convocându-se adunarea generală din anul acesta a „Societăţii pentru fond de teatru“ pe dilele de 19 şi 20 Septemvre st. n. la Sibiiu, toţi acei onor. oaspeţi, cari vor fi decişi a lua parte la această adunare, sûnt invitaţi a se insinua până cel mult în 14 Septemvre st. n. la subscrisul secretariu al comitetului de primire din Sibiiu, pentru ca să se poată lua de timpuríu măsurile cuviincioase, relative la primirea şi încuartirarea onor. oaspeţi eventuali.

Sibiiu, 1 Septemvre st. n. 1880.

Ier. G. Baritiu.

* (Schimbarea ordinei trenurilor.) Ordinea trenurilor pe calea ferată între Sibiiu şi Copşa mică (Kiskapus) tour şi retour s'a schimbat întru atâta, că din 10 Septemvre c. n. începênd trenul de persoane va pleca din Kiskapus dimineaţa la 4 oare spre Sibiiu, unde va ajunge la 6 oare dimineaţa în loc de a sosì după ameadi ca până acum, silind pe călători a aştepta în Copşa 5—6 oare.

* ((Regularea posesiunei.) Foaia oficială începe publicarea instrucţiunei foarte estensive a procedurei, după care are să se urmeze în afacerea regulării de posesiune, de proporţionare şi comassare în comitatele Crasna, Solnocul de mijloc şi Zarand precum şi în fostul district al Chioarei. Această instrucţiune întră deodată cu articlul respectiv de lege XLV din

1880 în putere de drept cu 10 Septemvre a. c.

* („National Zeitung“,) dela 30 August în ediţiunea de seara, ne spune următoarele: „Sâmbătă la 8½ oare dimineaţa s'au dus împĕratul şi împĕrăteasa cu principii şi principesele la castelul regal Stadtschloss pentru a întimpina acolo pe principele şi principesa României la venirea lor. Duminecă dimineaţa au asistat Ilustrele personage presente în Potsdam la serviciul divin şi au făcut pe urmă o preumblare. După prânḑ, la cinci oare a avut loc la Măjestăţile lor în castelul Babelsberg un prânḑ, la care au asistat şi oaspeţii princiari. Aḑi dimineaţă a întreprins împĕratul o escursiune cu principele României şi la întoarcere Maj. Sa s'a ocupat cu regularea afacerilor pendente. La 4½ va avè loc un nou prânḑ la Măjestăţile lor în Babelsberg şi seara o mare cină la principesa ereditară în noul palat.

— „Cu trenul accelerat, care a venit acì din Francfort Sâmbătă la 8½ oare au sosit Dl şi Dna României în Potsdam. Erau presenţi la primirea în gară: Principele Vilhelm, Principele şi Principesa de Hohenzollern, frate şi cumnată ai Dlui, cari veniseră de puţin pentru aceasta din Berlin, împreună cu dl general de Zedlitz, comandant al celei de a 3 brigadă de cavalerie a gardei şi Major de John, care fuseseră aleşi spre a face serviciul de onoare pe lângă Dl României. Afară de aceste persoane mai erau presenţi: comandantul Potsdamului, generalul de Bronsart şi preşedintele poliţiei Engelken. Întrevederea înaltelor personage a fost dintre cele mai cordiale.

„Principele Carol e un om de 41 de ani, nu prea mare, dar de figură elegantă, bine proporţionată. Obrazul seu înnegrit e încongiurat de o barbă neagră. El purta uniforma de general român, brună închis cu roşu şi cu insigne de aur, ear' în cap avea chepiul. Dna nu este decât cu 4 ani mai tênĕră decât soţiul ei, — o figură fină şi simpatică — avea un costum de călĕtorie brun închis şi o pălărie albă. Principele Vilhelm a dus pe Dna la trăsură, ear' Dl Carol pe cumnata sa. O trăsură cu doi cai i-a dus la scara cea mare a palatului, care era splendid iluminat. Acì a fost întimpinaţi oaspeţii princiari de mareşalii curţei, comitele Pückler şi d. de Perponcher şi în o adoua sală de primire, în sala galbenă, a fost primiţi de împĕratul, împĕrăteasa, de principesa imperială, de principele şi principesa de Sachsen-Meiningen. Acì a avut loc o cină de 10 persoane. Augustii călĕtori locuesc odăile care le numesc oranicele. Ele au vederea spre biserica garnisoanei şi au fost locuite ultima dată de Principele şi principesa Henric de Holanda.

„Recepţiunea familiei princiare române a fost, după „die Post“, tot atât de simpatică cât şi strălucită.

„Majestatea sa Imperăteasa a venit cu Dna aḑi dimineaţă din Potsdam cătră 11 oare; ele s'au dus apoi direct la Charlottenburg. Impĕrăteasa cu Dna se vor întoarce pentru prânḑ la Potsdam.“

* (Îngheţ în August). Ḑiarele din New-York ne spun, că a îngheţat în apropiere de Peoria (Illinois) în noaptea de 10 spre 11 August.

* (Un copil ca zălog). În sĕptĕmâna trecută un proprietar din Dobriţin pentru o chirie restantă a zălogit unui chiriaş al seu copilul de 3 sĕptĕmâni şi numai prin mĕsuri poliţiane fu silit a da chiriaşului copilul înderĕt.

* (Estinderea Londrei). După raportul poliţian publicat de curênd de presidentul poliţiei din Londra acest oraş s'a mărit în anul 1879 cu 21,589 de case, cu 401 strade nouĕ şi cu douĕ piaţe nouĕ într'o estindere peste 71 miluri englezesci.

* (Perdere în cărţi). Din Petersburg earăşi se spune, că acum de curênd un jucător de cărţi a perdut o sumă de 350,000 ruble şi a trebuit sĕ bancroteze.

* (Lipsă de femei). Jurnalul „Haodelsz“ din New-York ḑice, că în Colorado domnesce o mare lipsă de femei. Proporţiunea între bărbaţi şi femei este următoarea: în Leadville 5: 1; în Silver Cliff 7: 1; şi în Pitkin 17: 1.

* (Incendiu teribil în Rusia). Se scrie din Wostruwa cătră „Nowoje Wremja“ dela 18 August: În intervalul de patrusprĕḑece ani, focul a distrus de patru ori orăşelul Putreje vestit prin produsele sale de manufactură; dar încă nici odată nu s'a vĕḑut un foc aşa de sinistru ca cel din anul acesta.

Incendiul a isbucnit, în 12 August la 1 oară după ameaḑi, în centrul industrial al orăşelului.

Graţie vêntului, care sufla cu turbare, focul se propaga cu o repeḑiciune spăimêntătoare şi la şepte oare şi jumĕtate, nouĕḑeci şi cinci de case numai presentau decât o grămĕḑuie de ruine.

În momentul acesta cerul se acoperì de nouri şi o furtună violentă isbucnì. Teroarea poporaţiunii era la culme, fie care alerga fără se scie unde, unii strigau, alţii cădeau chiemând ajutoriu şi focul îşi termina opera de distrugere. Din 95 de case arse numai 35 erau asigurate.

Perderile se preţuesc la mai multe milioane de ruble. Causa incendiului nu e cunoscută.

* (Dr. Tanner) postitoriul de 40 ḑile, despre care am făcut şi noi amintire în mai multe rênduri, a câştigat — după cum ne spun foile americane — pentru postul acesta aproape la 10 milioane dolari.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Genesa evangeliilor.

(Studiu biblic).

Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. Ioan 5, 39.

(24 Urmare).

D. *Evangelia după Ioan.*

(Urmare).

Aici nu ne putem răbda a nu ilustra situaţiunea prin un esemplu din ḑilele noastre. Părintele Enacénu Genadie, în opul DSale Crestinismul în Dacia, Bucuresci 1878, pag. 246 seq. ḑice: „Anul 1810 a fost momentul, când Românii din Timişana şi-au căpetat Episcopul lor în persoana Preasânţitului Vasile Moga, care în tîmpul păstoriei sale de 34 ani ajunsese a fi *Metropolitul tuturor Românilor ortodocşi din Transilvania*, avêndu-şi reşedinţa în Sibiiu“.. iar mai la vale cu litere grase: „Românii din Timişana şi Ungaria propriu ḑisă, au căpĕtat o biserică naţională şi independentă numai pe la începutul secului actual (1810).“ Dacă acum preste câteva sute de ani, în care tîmp o mare parte din scrierile ce se refer la biserica noastră s'ar perde, unui scriitoriu i-ar plesní prin minte să declare de neautentice toate documentele referitoare la Moga şi Şaguna, provocându-se la P. Enacénu, şi cu ajutoriul DSale ar cerca să dovedească între altele că: Românii din Timişana şi-au avut la 1810 Episcopul lor în Sibiiu, carele a reînviat Metropolia românească, şi că prin urmare toată istoria cu luptele lui Şaguna pentru reînfiinţarea Metropoliei este o scornitură — unul ca acela ar lua rolul criticei moderne cu respect la faimosul Hamartolos şi Părinţii veacului al doilea.

Am vĕḑut argumentele criticei negative, şi i-am vĕḑut şi tendenţa, despre carea am puté cu drept cuvînt ḑice, că e a lui Clevetici din Sgârcitul risipitor[61]), în butul laudei ce o pune Stürzer pe scopul criticei, pe carea DSa o numesce „liberală.“[62])

Până acì înfrângênd argumentele criticei negative am susţinut numai autenticitatea Evangeliei. Dar însemnĕtatea acestei cestiuni ne îndeamnă ca la rîndul nostru cu ajutoriul unei critice obiective să încercăm a dovedì autenticitatea Evangeliei după Ioan.

Aceasta o vom face cu

II. *Argumente pentru autenticitate.*

1. Argumente interne.

Voind a cerceta ne preocupaţi cine este autorul acestei scrieri trebue să ne întrebăm: nu cumva Evangelia însaş ne spune cine este autorul ei? nu cumva scriitoriul ei se numesce direct sau indirect? Dacă cumva se numesce, oare pe drept sau doară este altul necunoscut, carele voind să dee autoritate scrierei sale a pus'o sub firmă străină?

La toate aceste întrebări vom cerca a respunde consultând însaş scrierea de sub întrebare.

Prima întrebare ce ni se înfăţişează este: „vedesce-se scriitoriul însuş sau ba?“

La începutul Evangeliei, 1, 14. scriitoriul ḑice: „Şi am vĕḑut (noi — ἐθεασάμεθα) mărirea lui.“ Toată lumea recunoasce că acì scriitoriul se înţelege şi pe sine: şi el a vĕḑut... Aşa dară acì aflăm pe însuş scriitoriul. El a vĕḑut pe Iisus Christos, a fost martur ocular al minunilor lui. Cine însă să fie, cum îl chiamă pe acest martur ocular carele scrie, Evangelia nu ne spune. Dar oare nu se indigitează cumva numele acestui scriitoriu, carele din 1, 14. se vede că a fost un Învĕţăcel sau Apostol, sau cel puţin un contemporan al lui Iisus?

(Va urma).

Economic.

Sibiiu 3 Septemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 6.50—7.50; grâu sĕcăreţ fl. 5.—6.; sĕcară fl. 4.90--5.30; Orz fl. 4.10--4.50; Ovĕs fl. 1.80--2.20 Cucuruz fl. 4.80—5.20; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.60--2.; Semênţă decânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 6.50—7.50; Linte fl. 9.—10; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 6.; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 32—35; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Sĕu de luminări fl. 23—25; Lumînări de sĕu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.— Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 36—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; oauĕ 10 de 20 cr.

Mediaş, 2 Septemvre n. Pro hectolitră: Grâu 6.50—7; Grâu sĕcăreţ fl. 5.50—5.80; Sĕcară fl. 5.20—5.50; Ovĕs fl 1.90—2.10; Cucuruz fl. 4.50—4.75; Sĕmênţă de cânepă fl. ——; Fasole fl. 6..—7; mazere fl. —.—; Cartofi fl. 1.50—1.60; Fên fl. 1.—1.40; cel vechiu; cel nou fl. ——; Cânepă fl. 34—38; Slănină pro 100 chilo: fl. 66——; Unsoare de porc fl.—70—; Sĕu de luminări fl. 40—50; Spirt pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 44 cr. carne de porc 48— cr. carne de viţĕl 46 cr.; carne de berbece 28 cr.; oauĕ 6 de 10 cr. Târgul de aḑi fiind foarte tare cercetat cerealele au trecut ca fulgerul. Timpul escelent

———

(Recolta 1880 în Austro-Ungaria). La Buda-Pesta, ḑice, „Timpul“ unde anualmente se intrunesce Societatea internaţională a comercianţilor de grâne se ḑice că întrunirea din acest an, deşi a avut 2200 visitatori, numĕra însĕ foarte puţini străini; abia au venit aici câţiva neguţători din Dresda, Tarnovitz, Hamburg, Lindau, Paris, Berlin, Ulm, Munich, Logenthatl, Heilbrun şi Breslau. Aceste ne o spune insuşi comitetul de direcţiune.

La acest congres a luat parte însuşi ministrul de comerciu, baronul Kemény.

O esposiţiune compusă de maşini agricole şi mai ales de maşini pentru ales şi curăţirea grânelor destinate măcinatului erau instalate aici multe maşini idigene a cărora construcţiune este tot atât de solidă pe cât de ingenioasă; între altele vom cita maşinile de bătut grâul numite cu combinaţiune, cari ies din fabrica regală ungurească şi care este o imitaţiune perfecţionată a maşinelor Clayton şi Schuttleworth. Lumea adunată aici s'a mirat mult dinaintea maşinilor d-lui Ganz et C-nie. Este o specialitate de morărie, care produce o făină superioară şi o economie în forţa întrebuinţată.

Ḑiarele speciale franceze ne fac sĕ observăm, că apreciaţiunile, ce dă Austro-Ungaria la începutul stagiunei recoltelor, sûnt tot-deauna lipsite de bună credinţă. Ele au de scop de a arĕta sistematic recolte bune în Austria, pentru a descuragia pe producetorii ţerilor vecine, şi a'i face sĕ vêndă cu eftin preţ producţiunea lor neguţătorilor jidano-austriaci. Pentru a cita un singur ecsemplu, vom areta, că apreciaţiunile din anul 1878 n'au fost mai puţin esagerate cu 13,000,000 de hectolitre, ceea-ce face cam vre o 6,000,000 de mierţe moldovenesci; aceste în privirea grâului; — ovĕsul a fost apreţuit cu 8,000,000 hectolitre mai mult. L'Echo Agricole ḑice în proprii termeni: „este estraordinar, întru adevĕr, de a vedè asemenea lucruri într'un Stat regulat; şi a vedè că mai sûnt oameni destul de orbiţi pentru a da credĕmênt unor asemenea esercitii de prestidigitaţiune agricolă.“

Ḑiarul frances ignoreasă însĕ cu prestidigitaţiunea societăţilor austriace aduce foloase însemnate şi consumatorilor şi neguţătorilor sei, căci pe noi Românii ne ademenesc cu cifrele lor statistice şi cu înformaţiunile lor falşe despre bunele recolte ale Austro-Ungariei, şi ne silesc ast-fel sĕ vindem comisionarilor nemţi pânea nostră cu preţuri scădute. Mai pe urmă însĕ se rectifică greşala acestor apreciaţiuni prin alte date statistice, cari se publică la finile campaniei agricole; adecă după ce mai toţi agricultorii nostri şi poate şi cei din Rusia, au vêndut recoltele lor.

Intervalul acela, pe când se arvunesc la noi de samsarii lor cu preţuri înjosite grânele noastre, — agricultorii unguri şi austriaci au timp sĕ'şi vêndă cu preţ bun marfa lor, fără a se teme de concurenţa celor din vecinătate.

——

(Târgul „Bartolomeu“) din Bistriţă—dupăcum ne spune „Bistritzer Wochenschrift“ — a fost slab. Cumpĕrători obicinuiţi din Bucovina şi Maramurĕş au fost numeroşi, dar' apoi n'au cumperat nimic, plângênduse amar despre starea foarte rea a neguţetoriilor în ţĕrile lor.

Cercetarea târgului peste tot luată a fost foarte mare. Şătrii deale cismarilor din Bistriţa stau în târg la 60—80, de ale cismarilor străini însĕ peste 140; pelari, şi curelari din Reghen destui, apoi peste mesură mulţi cojocari, sĕ nu mai vorbim de pălărieri, săpunari, funari etc. Toţi stau bum-

---

[61]) Alecsandri A. Teatru, Volum IV Bucuresci 1875, pg. 1661:

Clevetici: Vreu să restorn tot!... ori ce institut, ori ce Guvern!

Sandu: Şi ce ai de pus în loc?

Clevetici: Asta nu e treaba mea; e treaba d-voastre. Misiunea mea e să dobor.

[62]) Stürzer, J. A. „Der gegenwärtige Stand der Evangelienfrage „în Schul- und Kirchen-Bote Nr. 6 din 1880, după ce în mod unilateral, pe basa unor teorii anticuante şi fără considerare la literatura mai nouă şi în direcţiunea positivă, desvoltată „im Mutterlande“ cum numesce cu mândrie Germania, tractează cestiunea Evangeliilor, susţine sus şi tare: Die heutige liberale Bibelkritik strebt nach erfahrungsmässig festgestellten und gesicherten Erkenntnissen — es ist ja das der Charakterzug der Zeit. Und im Gefolge dieses umsichtigen Strebens geht jene wissenschaftliche Bescheidenheit einher, welche lieber dauernde Früchte reifen sieht als augenblickliche Triumphe feiert, die aber auch andererseits sämmtlichem Schwindel und rohen Attentaten des Fanatismus gegenüber selbstbewusst und stolz genug sein kann, um sich ruhig zu verlassen auf die wachsende Stärke des Gefühls für das Anständige und Würdige, auf das zunehmende Verständniss für dic edle Einfachheit der Wege Gottes“!

beni în piață lângă marfăle și nu'i întreba nimenea de ea. Apoi cine se mai poată cumpera atât amar de marfă eșită la lumină prin concurența spriginită acum de libertatea profesionismului· Numerul maestrilor s'a duplicat și triplicat, piața din Bistrița e inundată de mărfuri profesioniste și urmarea acestor împregiurari este: că nici unul dintre profesioniști nu poate vinde din marfa lui barem atâtă, cât să poată trăi de ași până mâne.

Mai bun a eșit târgul de vite. Acesta a fost foarte vioiu și cercetat de o mare mulțime de cumpărători și vêndêtori. Peste tot s'au vêndut peste 6000 capete de vită.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitațiuni: în 26 Septemvre imob. lui Teodor Agoston în Borghiș; în 13 Sept imob. lui Vasilică Pĕtruș în Șomcuta; în 16 Sept. imob. soției lui Gavrilă Agoston în Borghiș (judec. cerc. Șomcuta-mare); în 29 Sept. și 29 Oct. imob. lui Iosif Bogdan în Totoiu; în 11 Sept. imob. lui Vasilie Opriță în Dumitru (trib. Alba-Iulia); în 1 Oct. imob. lui Vasilie Șarlea în Micăsasă (judec. cerc. Hususĕu); în 10 Oct. și 12 Noemv. imob. Veroanei Szilágy în Sevestreni (judec. cerc. Făgăraș); în 30 Sept. imob. Teresiei Oncu în Tomejdi (judec. cerc. Baia de Criș); în 2 Oct. și 2 Noemv. imob. lui Ioan Balteș și soți în Ocna Sibiului; în 15 Oct. și 15 Noemv. imob. lui Pavel Tomasie în Avrig (trib. Sibiiu); în 14 Sept. imob. lui Irimic Agoston în Borghiș (judec. cerc. Șomcuta-mare); în 29 Sept. și 29 Oct. imob. lui Martin Kencze în Sântimre și Sâncrai (trib. Ciesereda); în 5 Oct. și 5 Noemv. imob. lui Petru Stoia în Orlat (trib. Sibiiu); în 15 Sept. și 15 Oct. imob. lui Andrei Klein în Boci (judec. cerc. Teaca); în 13 Sept. imob. lui Ioan Petric în Vălcele (Elöpatatk); în 10 Sept. imob. lui Iosif Egetö în Copoț (judec. cerc. Sângiorș); în 30 Sept. și 30 Oct. imob. remasului după Ioan Eckhardt în Reghen (judec. cerc.).

Bursa de Viena și Pesta

din 4 Septemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	110.75	110.85
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	83.30	83.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.75	99.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	87.25	86.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.50	125.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	95.—	95.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	94.25	94—
Obligațiuni urbariale temeșiane	94.25	94.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	93.60	93.50
Obligațiuni urbariale transilvane	94.40	94.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	94.—	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.95	93.—
Datorie de stat în argint	73.90	74.—
Renta de aur austriacă	88.85	89.—
Sorți de stat dela 1860	131.90	131.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	833.—	835.—
Acțiuni de credit austr.	294.10	294.30
Acțiuni de bancă de credit ung.	263.—	263.—
Sorți unguresci cu premii	111.75	111.75
Sorți de regularea Tisei	109.85	110.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.59	5.49
Napoleon	9.37	9.36
100 marce nemțesci	57.90	57.85
London (pe polița de trei luni)	117.95	118.—

Nr. 209. 1—3

CONCURS.

Devenind postul de învĕțătoriu în comuna bisericească Știna protopresbiteratul Ungurașului, pentru ocuparea acestuia se escrie concurs până la 21 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. În bani 80 fl. v. a.
2. În bucate 40 vici, cucuruz sfârmat după mĕsura cea veche.
3. Fonți de lumină 3.
4. Lemne de foc 3 orgii, din care se încălțesce și scoala.
5. Cuartir și gradină de legumărit.
6. 3 conți de hârtie.

Dela concurenți se cere atestat de cualificațiune, și sĕ fie de religiunea gr. or. așternându'și petițiunile la subscrisul până la terminul prefipt.

Fizeș-Sânpetru, 31 Iulie 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Petru Roșca m. p.,
protopresbiter.

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕțători la scoalele populare gr. orientale mai jos enumerate, din protopresbiteratul Zlatna inferioară, se deschide concurs, până la 20 Septemvrie a. c.

Emolumentele:

1. La scoala populară din Bucium-Cerb, cu un salariu anual de 200 fl. v. a. cortel în edificiul scoalei, lemnele necesare pentru încălțit, și jumĕtate din venitul cantoral.
2. La scoala populară din Bucium-Sat, cu un salariu anual de 140 fl. cortel în localul scoalei, și 10 metri lemne de încălțit.
3. La scoala populară din Ciuruleasa, cu un salariu anual de 80 fl. cortel, și lemnele necesare pentru încălțit.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi, au de a'și substerne petițiunile la subscrisul oficiu protopopesc, instruite după prescriptele statutului organic, și ale regulamentului congresual până la terminul mai sus prefipt.

Dela oficiul protopopesc gr. or. Zlatna infer.

Abrud în 16 August 1880.

În conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioane Gall m. p.
2—3 prot. gr. or.

Nr. 225. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțător devenit vacant la scoala gr. or. din Sebeșelul inferior, ppresbiteratul Sibiiului II. se escrie concurs până la 17 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Salariu anual de 200 fl. v. a. cari se vor solvì din alodiul comunal în 4 rate începênd dela 1 Octomvre 1880.
2. Cuartir liber și 4 stângini de lemne pentru încălțit.

Doritorii de a ocupa acest post învĕțătoresc au a'și asterne, până la terminul sus prefipt, petițiunile lor concursuale, instruite conform prescriselor Statutului organic la oficiul ppresbiteral în Sibiiu.

Sebeșul de jos, 4 August 1880.

În conțelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr. 224 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțor la scoala confesională gr. or. din Vurper, ppresbiteratul Sibiiului II. se escrie concurs cu terminul până la 17 Septemvre a. c.

Emolumentete sûnt:

1. 100 fl. v. a. salariu anual.
2. Cuartir liber în locuința scoalei și lemne de încălțit.

Doritorii de a ocupa această stațiune au a'și substerne suplicile lor, instruite cu documentele prescrise de „Statutul Organic" și regulamentul provisor din anul 1878 oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului al II-lea în Sibiiu până la terminul indicat.

Vurper, în 17 August 1880.

În conțelegere cu dl administrator ppresb. tractual.

Ilie Dumitru, m. p.,
paroch.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scoala populară gr. or. din Albac în protopresbiteratul Zlatna superioară se deschide concurs, până la 20 Sept. a. c.

Emolumentele:

Salariu anual de 300 fl. v. a. cortel în edificiul scoalei; folosirea grădinei, și lemnele necesare pentru încălțit.

Concurenții au de a'și substerne petițiunile la subscrisul oficiu protopopesc în Abrud, instruite după prescriptele statutului organic, și regulamentul congresual, până la terminul mai sus indicat.

Dela oficiul prot. gr. or. Zlatna superioară.

Abrud în 17 August 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Ioane Gall m. p.,
3—3 prot. și adm.

Nr. 136—1880. 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕțătoriu la scoala confesională gr. or. din Meșterhaz, ppresbiteratul Turdei superioare, pentru întregirea acestui post se escrie concurs cu terminul până la 15 Septemvre anului curent st. vechiu.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 200 fl. v. a. solvind în rate prin repartițiune dela popor.
2. Cuartir liber în locuința scoalei.
3. Lemne de foc pentru încălțit.

Doritorii de a ocupa această stațiune au a'și trimite suplicile lor, instruite cu documentele prescrise de stat. org. și regulamentul provisoriu din anul 1878 oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Turda superioară în Deda până la terminul indicat.

Deda în 11 August, 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Popescu, m. p.,
adm. prot.

Nr. 128: 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scoala confesională gr. or. din Păclișa se escrie concurs cu terminul până la 15 Septemvre n. a. c.

Emolumentele sûnt:

Salariu anual 80 fl., cuartir și lemne din pădurea comunei câte trebuiesc pentru încălțit.

Concurenții la acest post învĕțătoresc au a'și trimite suplicele lor instruite în înțelesul „Stat. org." și a regulamentului congresual din 1878., la subscrisul până la terminul de mai sus.

Alba-Iulia, 14 August, 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordoșan m. p.,
protopresbiter gr. or. de Alba-Iulia.

Nr. 211. 3—3

CONCURS.

La scoala parochială română gr. or. din Turnișor a devenit vacant postul de învĕțător.

Pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin până la 17 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

a) 160 fl. v. a. salar anual, ce are a'l primì respectivul învĕțător dela Epitropia bisericei gr. or. de aici în rate lunare anticipative prelângă cuitanță;

b) dela fie care îngropăciune câte 20 cr. v. a.

c) cuartir liber în edificiul scoalei și 3 (trei) stângini de lemne din care are a se încălzì și scoala.

Dela concurenți se cere:

sĕ fie Români de naționalitate și de religiunea gr. or;

sĕ producă testimonii, că au absolvat cel puțin 2 clase gimnasiale cu succes bun și pedagogia și că au depus esamenul prescris prin statutul organic; cei cu mai multe clase gimnasiale se vor preferì, cari vor sĕ ocupe acest post sĕ fie cântăreți buni, sĕ cunoască tipicul și sĕ poarte strana.

Suplicele astfel instruite sĕ le aștearnă oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului I al Sibiiului.

Turnișor în 31 Iulie 1880 v.

Comitetul parochial gr. or.

În conțelegere cu oficiul ppresbiteral.

Nicolau Cintea, m. p.,
paroch. gr. or.

Nr. 228—1880. ppresb. 3—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕțătoriu la scoala noastră capitală gr. or. din opidul Săliște se deschide prin aceasta concurs spre întregirea lui.

Emolumentele sûnt un salariu anual de 300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post au a'și susterne suplicile concursuale la subsemnatul oficiu până cel mult în 6 Septemvre a. c. instruite conform statutului organic și dispositiunilor sinodale.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului I.

M. Lazar, m. p.,
adm. prot.

Nr. 204. 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de a III clasă Mermezeu-Văleni, în ppresbiteratul Gioagiului II conform ordinațiunei p. v. consistoriu archidiecesan dto 9 Octomvre 1879 Nr. 2760 B. și pe basa conclusului comitetului parochial dto 16 Iulie 1880 se escrie concurs pentru ocuparea postului de paroch în această comună cu terminul până la 15 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Dela 150 familii 150 mĕsuri cucuruz computat în bani	150 fl.
2. Stola pentru funcțiunile parochiale aduce după calculul mediu un venit anual de	100 fl.
3. Dela fie-care familie una ți de lucru computată în bani a 40 cr.	60 fl.
4. Porțiune canonică circa 20 pogoane, computat venitul acestora preste tot în	40 fl.
Suma	350 fl.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch sĕ aștearnă concursele lor instruite conform dispositiunilor statutului organic și a regulamentului sinodal din 1878 până la terminul mai sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Gioagiului II.

Dat în Secărâmb, 26 Iulie 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sabin Piso m. p.,
protopresbiter.

Anunciu.

Conform dispositiunei §. 124 din regulamentul pentru procedura judecătorească în cause matrimoniale, se aduce la cunoscința publică, cumcă Iudita n. Ioan Barb din comuna Petrifalău măritată după Melinton Haida din Loman prin sentența măritului consistoriu archidiecesan dto 28 Iunie 1880 Nr. 1471 B. s'a despărțit totalmente de pribeagul bărbat.

Sebeș în 16 August 1880.

I. Tipeiu m. p.,
3—3 prot.

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 101. Sibiiu, Joi 28 August 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 27 August.

Călĕtoria Împĕratului Franz Iosef în Galiţia, ḑice „Timpul“ de Marţi, este încă obiectul de predilecţie al foilor austro-ungare. Ele vĕḑ în primirea cordială, ce i s'a făcut Împĕratului în Polonia austriacă, o consecenţă fericită a alianţei germano-austriace, care dă Austriei o completă libertate de acţiune. Din parte-le, foile polone salută pe Împĕratul Austriei cu mult entusiasm, esprimându'i mulţămirile lor pentru libertăţile acordate Galiţiei şi asigurându'l despre senţimentele de lealitate şi devotament pentru dinastie de cari, dealtminteri, s'au dat doveḑi strălucite Împĕratului în călĕtoria sa în Galiţia. Aceste doveḑi sûnt suficiente, cred numitele foi, pentru a arĕta, că ideea austriacă a prins rădĕcini între Poloni, punênd astfel nisce base nedestructibile domniei Habsburgilor în ţĕrile polone. Foile maghiare şi austriace au destăinuit oarecum vederile politicei austro-ungare în privinţa elementului polon din monarchia habsburgică. Acele vederi se întemeiază, cum scim, pe necesitatea mărturisită, în care s'ar afla Austria de a se alia cu toate elementele nemulţămite şi revoluţionare ale Rusiei pentru a se putè pune la vreme ca o stavilă puternică în faţa „torentului panslavist“. Din limbagiul foilor polone şi din primirea, ce a întimpinat Împĕratul în Galiţia, se vede, că vederile politicei austriace nu sûnt până acum lipsite de sorţii succesului.

Cu privire la alianţa României cu Austrro-Ungaria şi Germania află „Resboiul“ din Bucuresci, că basele preliminare a le unui tractat sûnt puse sub următoarele condiţiuni:

„România va încheia o alianţă cu Austria şi Germania, obligându se de a merge alături cu aceste puteri, în casul unui conflict, fie în Orient, fie cu ori-ce altă putere limitrofă cu România.“

„Austro-Ungaria şi Germania se obligă de a garanta integritatea teritoriului român, a recunoasce şi a garanta României rangul de regat şi a o spriginì pentru ca şi celelalte puteri sĕ o recunoască ca atare.“

„Resboiul“, dând cele de mai sus sub reservă, spune totodată, că „a primit scirea aceasta din sorginte autorizată“ şi că numai sub condiţiunile aceste principele Leopold de Hohenzollern, 'şi-a dat consimţemêntul, ca al doilea fiiu al seu sĕ fie ales succesor de tron al principelui Carol.

„Telegraful“ din Bucuresci asigură, că nu s'a încheiat nici o alianţă cu Austria şi cu Germania, dar „chiar dacă s'ar încheia, puterile aliate vor trebuì se ofere „statului“ român „ceva“, remânênd negreşit se vadă (România) şi înapoi, întru cât se poate satisface acelui ceva.

Din Belgrad se aude, că comitetele bulgare pregătesc o proclamaţiune fulminantă la adresa tuturor popoarelor din peninsula balcanică, prin care aceste, cu privire la activitatea Porţei, sûnt provocate, a'şi ajuta ele înseşi. Cestiunea bulgară se arată tot mai mult în planul dintâiu şi are sĕ devină acută la cea dintâiu puşcătură în Orient.

Atitudinea puterilor în cestiunea orientală o caracterisează „*Le Temps*“ ḑicênd, că puterile, afară de Rusia, doresc sincer ca Poarta se ceadă pretensiunile lor. Aspiraţiunea Rusiei, o Bulgarie între Dunăre şi mare, nu se poate împlini pe cele pacinică. De aceea puterile se îngrigesc cum se pună stavilă aspiraţiunilor rusesci.

Această programă, continuă „T.“, are însĕ trebuinţă de timp. Rusia este astăḑi cu acţiunea sa pentru mareă Bulgarie mai înaintată decât Austria cu apropierea sa de Serbia şi România; Rusia este mai aproape de Constantinopele, şi de aici provine însemnatul interes pentru Austria sĕ amâne oara resolvării, se amâne ḑiua certei pentru moştenire. Austria nu este încă gata, şi, dacă nu este bine sĕ perdem din vedere, cum ar face Austria cu necompleta sa unitate naţională şi cu financele ei sdruncinate, şi cum ce ajutor direct ar putea primì dela Grrmania. Francia nu are alt interes decât acela de a manţinè pacea şi ecuilibrul european. Politica esterioară a Italiei se duce cu greu după nesce turburări şi în dispoziţiuni positive. Resultatul principal este sincera dorinţă a tuturor puterilor de a dobândì de la Poartă concesiuni care ar face netrebuincioase alte demersuri. Din nenorocire motivele tuturor puterilor sûnt diferite. Englitera privesce cu bucurie la mĕsurile de siluire, dacă prin aceste nu s'ar turbura concertul european. Austriei, din contra, îi displace în principiu ori-ce acţiune care ar compromite esistenţa Turciei. Francia voesce sĕ se unească cu acţiunea europeană numai cu condiţiunea ca sĕ nu se meargă prea departe. De acì provine rara situaţiune. Puterile urmează cu temere conducerea Engliterei, cântărind la tot pasul consecinţele ei. Ele consimt la demonstraţiunea navală şi'şi întrunesc vasele la Ragusa. Dacă aceasta nu va folosì la nimic, atunci atunci ele se vor apropia de coastele albaneze în speranţa că vor insufla Sultanului fricâ. Dar Sultanul scie că neînţelegerile între puteri cresc pe cât merg mai departe. Totul se aseamănă cu acel joc, în care ambele părţi se depărtează una de alta, Sultanul va ceda când se va procede la mesuri estreme; el scie însĕ că această nu se va întêmpla. Totuşi la spatele comediei clocesce tragedia revoluţiunei bulgare. Nici Grecia nu poate sĕ renunţe la pretensiunile sale. Lupta însĕ între Albanezi şi Greci va avè de consecinţă o rescoală generală, care va provoca earăşi cearta dintre Rusia şi Austria pentru însuşirea sfărâmăturilor turcesci. Avênd aceasta în vedere Turcia ar trebuì sĕ cedeze.

Reflesiuni

din partea opoziţiunei la raportul „Observatoriului“ despre adunarea generală a asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român.

(1 Urmare). *)

Opoziţiunea nu e însĕ nici biograf, nici areopag. Ea cu trecutul oamenilor nu are de a face nimic; ea se ocupă de present şi aici numai de afacerile asociaţiunei. Tot ce se poate pretinde dela ea în privinţa aceasta e, ca sĕ'şi dea şi ea părerea, că cine e de a se înregistra pe pagina primă a fiitoarei „carte de aur“ a asociaţiunei? La aceasta însĕ încă nu i-a sosit timpul, de oare-ce vedem, că întrebările cele mai cardinale se resolv abia astăḑi la 20 de ani dela înfiinţarea asociaţiunei noastre. Aşa d. e. întrebarea: cine a fost întemeiătoriul asociaţiunei noastre? Nouespreḑece ani a fost toată lumea în eroare creḑênd, că preavenerabilul preşedinte actual al asociaţiunei a vorbit adevĕrul în prima adunare generală a acestei asociaţiuni. Numai în estan, la banchetul dela Turda, aflarăm dela dl vice-preşedinte actual, cât de uşor poate greşì şi cel mai brav, mai onest şi mai înţelept om muritoriu! Lumea e pĕcătoasă; ea crede şi apreţiază numai ceea ce vede cu ochii şi prinde cu mâna şi de aicea vine, că multe merite egregie remân etern ascunse sub velul modestiei. Dacă dar opoziţiunea atari merite nu le cunoasce şi nu le înregistrează, aceasta de sigur nu i se poate împuta ei de pĕcat. Ear dacă unuia sau altuia i s'ar face nedreptate în privinţa aceasta, apoi nu'i putem aduce altă mângâere decât profundele cuvinte ale lui Göthe, ce le a tradus poate tocmai dl Baritiu înainte de aceasta cu ani 40: „În toate vremile numai unele duchuri (individuri) sûnt, care lucrează pentru sciinţe, eară nu veacul lor. Veacul a fost, care a otrăvit pe Socrates; veacul a fost, care a ars pe Hus, veacurile au rĕmas tot acele.“ (Foaie pentru minte, inimă şi literetură Nr. 22 ex 1840. pag. 175.) —.

Înainte de a trece la al doilea punct al incriminărilor, ce raportul citat le aruncă în faţa opoziţiunei aflu de necesariu, ca onoratul public sĕ fie înformat despre punctul de mânecare şi programul acesteia.

Opoziţiunea s'a convins, că asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român în timp de 19 ani n'a făcut direct mai nimica pentru literatura română şi cultivarea poporului român. Opoziţiunea a constatat, că asociaţiunea consumă la 8000 fl. *) pe fie-care an din averea naţională, din care abia 2,000 fl. se folosesc de stipendii şi ajutoare. Opoziţiunea a constatat în fine, că asociaţiunea a devenit astăḑi un colegiu pentru împărţirea alor câte-va stipendii (burse) şi ajutoare, din cari literatura română nu trage nici un folos, eară cultura poporului român foarte neînsemnat.

Opoziţiunea a ḑis dară: **sĕ ne oprim, şi sĕ ne întoarcem!**

Opoziţiunea n'a scăpat din vedere, cât e de greu de a rumpe cu un trecut oare-care, mai ales dacă abnormitatea au devenit dogmă şi regulă. A vĕḑut dară, că oprirea şi întoarcerea va fi possibilă numai restituindu-se valoarea legei — ordinea şi principiile prescrise prin statutele asociaţiunei în atitudinea şi agendele ei. A delătura dară abnormităţile, ce s'au furişat în decursul anilor întru afacerile asociaţiunei; a le conforma aceste prescriptelor şi spiritului statutelor — aceasta e programa opoziţiunei.

Mănecând de aici opoziţiunea a aflat, că prima şi capitala abnormitate e aceea, de a mărginì întreaga activitate a asociaţiunei la împărţirea de stipendii şi ajutoare şi e de firma credinţă cumcă aceasta nu satisface scopului asociaţiunei precisat în §. 2 a statutelor, nici nu corespunde programului, ce s'a stabilit şi adoptat, de prima adunare generală din Sibiiu la 1861 (veḑi Analile pag. 8 şi 9). În sensul programei sale a propus dară opoziţiunea în adunarea generală dela Sighişoara, sĕ ne reîntoarcem întru activitatea asociaţiunei la prescriptele şi spiritul §-fului 2 din statute, se tindem la realisarea barem unora posibile puncte din programa dela 1861. Propunerea aceasta e cunoscută onoratului public, şi e cunoscut şi conclusul, ce l'a luat adunarea generală în meritul aceleia. Nu le voi repeţì dară aici, ci mĕ provoc eventualmente la Nr. 67 al „Telegrafului Roman“ din a. c.

Raportorul d-voastre din Turda numesce această propunere „alună găunoasă“.... „cu scop absolut străin de asociaţiunea noastră“ ... „sberătură furioasă“, „nod în papură“ „scandal gratuit“ etc. Eu 'l-aşi ruga prea frumos sĕ binevoească a'şi aduce şi argumentele acestei a sale păreri, pentru că fără de aceste on. public nu e în stare de a judeca între noi. Apoi în veacul de astăḑi oamenii nu prea dau nimic numai pre barba unuia sau altuia. Poporul român „eliberat de sub robia spirituală“ a început a umbla şi pre picioarele sale proprii. Sĕ nu'l mai purtăm de sforicică. Sĕ'l lăsăm sĕ cugete şi sĕ judece el, pentru că eată se îngreţoşază de bucăturile, ce i le mestecă alţii.

Dar se presupunem, că s'ar afla mai mulţi, cari ar fi de o părere cu raportorul d-voastre din Turda. Nici atunci pĕcatul de a fi eşit cu propunerea de mai sus, n'ar cădè numai asupra opoziţiunei; pentrucă idea fundamentală, ce zace în acea propunere nu e a opoziţiunei. Dl vicepreşedinte actual a aflat de necesariu a întona cât de puternic în aceea'şi adunare generală: că de aici încolo se lucrăm mai mult şi se sperăm mai puţin. Aceasta după mine nu însemnează alta decât: oprire şi întoarcere, ceea ce e şi programul opoziţiunei. Se vede dară din aceasta, Preaon. Redacţiune, că nu numai opoziţiunea simte trebuinţa de corecturi şi reforme, nu numai „clopotul din turn“, ci şi preotul „dela altariu“ constată, că este ceva „găunos“ putred şi destrăbălat în cestiunea Asociaţiunei noastre, şi ambii cer, sau togmai dacă voiţi, strigă după delăturare. Eu cred că ambii înţeleg: aberarea dela scopul genuin, şi abnormităţile, ce se învescură întru

---

* In nrul precedent sûnt a se corege următoarele erori: col. I. alin. I. „Preaonorabila“ în loc de preavenerabila: alin. 2 „onorabila“ în loc de venerabila, Col. 2 şirul 6. „opoziţioniştilor“ în loc de opoziţiunilor; col. 3. alin. 2. „unui publicist onest e“ în loc de: oneste.

*) „Observatoriul“ care în toate discuţiunile noastre, care nu'i vin la socoteală, vede tot atâtea „denunţiări“, în Nr. 69 declară aceasta de minciună criminală“. Ar fi bine dacă s'ar deda „Observ.“ de a mai şi cugeta niţel! 5947 fl. se spesează din venitul asociaţiunei; restul de 2053 fl. de sigur il spesează acele 2—3 sute persoane, cari merg la adunările generale spre a asculta disertaţiuni ca acea despre „Schopenhauer“, pentru care autorul respectiv nu sciu sĕ fie primit până astăḑi sutele de franci dela Academia română.

afacerile Asociaţiunei noastre. Alt ceva nu pretinde nici propunerea de mai sus.

A mai făcut opositiunea în adunarea generală dela Sighişoara două interpelaţiuni; una referitoare la neprocurarea la timpul seu şi nedistribuirea de loc a certificatelor pentru scăderea preţului biletelor pe căile ferate; alta referitoare la reînvierea unor despărţăminte repausate. Se poate că au fost aceste interpelaţiuni „alune“ cari au trebuit sparte în dinţi, se poate şi aceea, că simburele din ele a fost cam amar, dar amare sûnt şi bilulele (hapurile) cari vindecă; şi cum că au vindecat acele alune, s'a vĕdut din acurata şi timpuria distribuire a acelor certificate în acest an; prin urmare nici acele interpelaţiuni n'au fost cu scop absolut străin de Asociaţiunea noastră. Alte pĕcate dela adunarea generală din Sighişoara nu se pot imputa opositiunei.

(Va urma).

Varietăţi.

* (Principele de coroană *Rudolf*) se asteaptă pe 12 Septemvre la Berlin. In onoarea lui va fi în 13 un diner de gală în castelul regal. In 14 va fi diner la ambasadorul austro-ung. conte Szechenyi, la care vor lua parte toţi principii, câţi se află acolo. Se dă cu socoteala, că la paradă va presenta regimentul „imper. Francisc“ a cărui şef este Maj. Sa, tatăl principelui. In 15 Septemvre principele de coroană pleacă dela Berlin.

* (Principele Carol) al Românieі — după cum ne spune „P. Ll.“ — va sosì în 15 Septemvre n. la Budapesta spre a inspecţiona regimentul sĕu. Tinerimea română din Oradia-mare 'şi-a ales un deputat, cu împuternicirea, a se presenta principelui din preună cu societatea „Petru Maior“ a studenţilor români dela universitatea din Budapesta carea a decis a bineventa pe principele Carol la sosirea lui în capitala Ungariei. Asemenea ne spune „P. Ll.“. că şi archiducele Albrecht sosesce în Budapesta în 12 Septemvre n. unde va petrece până în 15 Septemvre. Va se ḑică până când vine principele Carol.

* (Manevre). Marţi seara au sosit a casă trupele garnisoanei din Sibiiu şi giurul Sibiiului pe la 8½ oare. Veniau dela Sebeş de unde într'o ḑi au făcut un marş de şepte miluri. Trupele au venit prin cetate. Înfăţişarea era marţială.

* (Esamenele de cualificaţiune) ale candidaţilor de preoţie şi de învĕţători au avut loc Luni, Marţi şi Mercuri. Candidaţi de preoţie s'au însinuat 30; s'au supus esamenului 26. Candidaţi de învĕţători s'au însinuat peste 30 şi s'au supus esamenului 28.

* (Postal). Ordinea de călĕtorie cu posta s'a schimbat la următoarele staţiuni cum urmează: Dela Kezdi-Oşorhei spre Braşov pleacă la 4½ oare, dela Uzon la Sepsi-Szt.-Giorz la 6 oare, dela Covasna la 4½ şi dela Preşmer la 9½ oare. Apoi posta uşoară dela Sepsi-Szt.-Giorz peste Boroşneul mare se întoarce cătră Covasna la 9 oare şi cătră Uzon la 11½ înainte de ameḑi. Asemenea pleacă posta pe viitoriu din Sibiiu cătră Făgăraş, Sebeş Nocrichi şi Turnul roşu la 10 oare înainte de ameḑi.

* (Anunciu). Prin aceasta se aduce la cunoscinţa On. public, că la gimnasiul rom. gr. or. din Brad inscrierile pentru anul scolastic 1880/81 se vor începe în 1 Septemvre st v. şi vor dura până în 4, eară în 5 Septemvre se vor începe prelegerile. — Scolarii au dea se presenta pentru înscriere în cancelaria direcţiunei gimnasiale cu părinţii sau tutorii lor, avênd dea aduce cu sine elevii ce vin de a se înscrie de nou: testimoniu de botez şi de altoit, şi testimoniu scol. din clasa precedenră. —

Didactrul pentru scolarii din fostul comitat al Zarandului e 2 fl. eară pentru scolarii din alte comitate 4 fl. — Tot odată se face cunoscut, că pentru un progres mai mare, limba maghiară se propune în acest gimnasiu în limba maghiară.

Brad în 23 August 1880.

Direcţiunea gimnasială.

* (Insciinţare). Toţi p. t. domni şi doamne, cari au binevoit de-a primì din partea soc. „România-Junĕ“ musicale spre vênḑare sûnt cu toată stima rugaţi, a retrimite notele nevêndute până mult în 8/20 Septemvre a. c. sub adresa: Soc. academ. „România-Junĕ“ Viena, I. Sonnenfelsgasse Nr. 1. avênd de-a aşterne o dare de samă comisiunei revĕḑĕtoare.

Profităm de-această ocasiune a adressa tuturor acelora, cari au luat asupră-le sarcina vênḑĕrii notelor, deplina noastră mulţămită.

Viena 4 Septemvre n. 1880.

Pentru comitet:

Sterio Ciurcu pres. *Emilian Popovici* secretar.

La susnumita societate se mai află de vêndare: „Treurs Roumains“ polca franc. de Ed. Strauss; „Camelii“ polca mazur şi „Ḑina Dunării“ vals de C. G. Porumbescu.

* (Concert român în Timişoara). Cetim în „Südungar. Bote“ următoarele: Comitetul românesc, ce în 3 l. c. n. a arangiat în favorul fondului de cărţi scolastice române un concert împreunat cu joc în sala redutei noue din Timişoara, precum comunică „Temesvar. Zeitung“ a aflat, durere, puţină spriginire din partea publicului întru esercitarea acestui scop de binefacere. Motivul este a se căuta probabil în încunosciinţarea defectuoasă precum şi în precipitarea arangiamentului întreg. La începutul concertului, ce s'a dat de cătră reuniunea română de cântări din Lugoş, s'a adunat un auditoriu cam mic dar ales, care ascultà cu toată atenţiunea producţiunile escelente, mai cu samă chorurile bărbătesci, ale acestei reuniuni foarte zeloase. Mai cu deosebire plăcu: *„Petru cel morbos“* de Cuntze şi *„Salata italiană“* de Genée. Precisiunea, nuanţarea de tot îngrigită, vocalisaţia escelentă, sûnt calităţi ce pe această reuniune bine esercitată o arată capabilă a da ori şi unde un concert. După concertul foarte isbutit de loc a început jocul, care a ţinut în disposiţia cea mai animată până de cătră ḑiuă. — In pausă am fost părtaşi de o plăcere destul de rară esecutându-se un ciclu de jocuri naţionale românesci, ce fură produse în modul cel mai isbutit şi între aplause frenetice de membri ai reuniunei române de cântări din Lugoş în pitorescele lor costume naţionale. Reuniunea filarmonică din Timişoara, care s'a fost înfăţişat *in corpore* la învitarea amicabilă a fraţilor Lugoşeni, a comersat între cântări şi ciocnituri de pahare, încântată de prestaţiunile harnicei reuniuni vecine, în disposiţia cea mai animată până în zori de ḑi. Un „salamandru“ de *adio* cu parola „La revedere voioasă!“ a terminat întreaga petrecere.

* (Universitate condiţionată). Academia de drepturi din Pojon era să se tranformeze în univesitate chiar pe anul 1881 proiectânduse de ministrul de înstrucţie publică şi suma necesară pentru acest scop. Din unele cause neplăcute însĕ ministrul retrăgênd deocamdată proiectul îl va asterne spre primire dietei viitoare şi „dacă“ proiectul va fi primit de casa deputaţilor, suma necesară pentru universitatea numită se pune în bugetul anului 1882.

* (Contumaţie nouâ) a înfiinţat ministrul de comunicaţiune pentru negoţul cu porci în Oedenburg, unde aceste vite aduse din Serbia se vor supune unei cercetări contumaciale şi vor putè trece prin contumaţie numai dacă, prin un certificat de sănĕtate, se vor declara de sănĕtsoae.

* (Alegeri intregitoare). O telegramă din Sighişoară trimisă la „S. d. Tageblatt“ spune, că în 6 Septemvre n., congregaţiunea comitatensă s'a întregit. Partida poporului săsesc s'a abţinut dela alegeri.

* (Lupi). In Dârlos oamenii sûnt atâta de înspăimântaţi de lupi, încât nu sciu ce se mai facă cu animalele ce le scot la câmp. Încă din primăvară lupii au început a visita pre pĕcurari, şi de atunci în toate nopţile îi cercetează. Au rupt multe oi, şi cu deosebire de vre-o câteva ḑile, numai înceată a face pagube enorme în oi. Lupii s'au făcut atâta de îndrăsneţi încât sĕ preumblă şi ḑiua pe câmp, şi chiar până în capetul satului. In noaptea spre 20 August au rupt 8 mei şi o oaie. Ar fi de dorit ca administraţiunea politică sĕ ia mĕsuri cuvenite, pentru stêrpirea acestor bestii înfricoşate.

* (Mulţămită publică). Subscrisul am avut onoare cu o ocasiune a conversa cu Ilustritatea Sa Domnul conte Haller Jozsef din Sz. Cristur, când descoperindu'i că cimiteriul gr. or. din comuna noastră Dârlos este atâta de plin cu cadavre, încât mai numai încăp altele, a fost atât de generos încât la moment s'a îndurat a dona un pământ pentru cimiteriu în vecinătatea cimiteriului Ev. Luth. foarte potrivit. Tot asemenea Ilustritatea Sa Dl conte Haller György, prin intrevenirea Mult Stimatului D-n Mikloşi Gergely, diregĕtorul Ilustrităţii sale, a binevoit a ne împodobì biserica cu trei străni acomodate pentru biserică, precum şi a ne dăruì mai multe lemne de lucru la edificarea şurei parochiale, ce a fost arsă în 2 rênduri. Subscrisul în numele comitetului bisericei noastre gr. or. din Dârlos, tractul ppesc al Târnăvei superioare, pătruns de simţul de recunoscinţă faţă cu generoşii Domnii menţionaţi pentru aceste daruri marinimoase, îmi ţin de sânta datorinţă a le esprima cea mai profundă mulţămită publică.

Dârlos la 25 August 1880.

Basiliu Chendi m. p., paroch gr. or.

* (Pentr'o cartă un pensionat închis). Din Braşov se scrie cu datul 4 Septemvre n., că pensionatul de fetiţe a Francezei Madame Vautier fu *ex officio* închis, pentrucă în acest pensionat s'a întrebuinţat un atlas al profesorului Kopka, în care Ardealul se numesce parte întregitoare a României.

* (Au desertat) dela miliţie 65 ficiori din ţinutul Planinei (Dalmaţia). Aşa spune un raport poliţian din Viena.

* (Pausz estradat) Se ḑice, că în ministeriul de justiţie din Budapesta ar fi sosit o împărtăşire, conform cărei tribunalele române au decis estradarea deţinutului Pausz, fost vicecomite. „Pester Jurnal“ are informaţiune că ministeriul ung. de justiţie a luat mĕsuri în urma căror oficiul dela fruntărie este însărcinat a primì pe delincuent.

* (Administraţiune rea de bani pupilari) s'a descoperit în comitatul Zemplinului din Ungaria.

* (Operaţiune de ochi). Dr. Kundrat din Carloviţ a operat un invalid fost soldat la trupele de geniu, care se periclitase cu ocasiunea esplosiunei din Wiener-Neustadt, (1876), când a perdut şi vederea. Dr. Kunradt a scos dintr'un ochiu al nenorocitului o bucată de drot de aramă de 2 centimetri lungime. Drotul s'a trimis facultăţei de medicină dela Viena.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Genesa evangeliilor.

(Studiu biblic).

Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. Ioan 5, 39.

(25 Urmare).

D. *Evangelia după Ioan.*

(Urmare).

Să esaminăm Evangelia mai de aproape.

De câte ori Evangelistul întroduce pe scenă pe vre-un învĕţăcel al lui Iisus, îl numesce cu numele. Unul însă este, al cărui nume nu ni-l spune, ci numai ni-l indigită, circumscriindu-l cu: „unul din învĕţăcei“ [63]) „sau cel alalt“ ori „alt învĕţăcel“ [64]) sau „învĕţăcelul pe carele Iisus îl iubea“ [65]).

Cine să fie acest învĕţăcel?

Din posiţia ce o ia faţă de Iisus, trebue să fi fost unul din cei mai intimi ai Mântuitoriului. Petru nu e, fiind că dînsul este numit, şi încă în societate cu învĕţăcelul-Evangelist; Iacob încă nu e, căci el a murit [66]) mult mai de tîmpuriu de cât să putem reflecta la dînsul, iar cel nenumit de de aci după 21, 23 se afla încă în viaţă pe când sa scris Evangelia, şi încă în etate tare înaintată. Ne mai remâne singur Ioan. Ioan nu este numit nici o dată în Evangelie. Aceasta ne pune pe gânduri. Togmai prin aceea că numele lui lipsesce în întreagă Evangelia ne atrage atenţiunea asupră-i.

Şi, rolul ce-l are Ioan la Sinoptici, [67]) rolul unuia din cei mai intimi ai lui Iisus, îl are învĕţăcelul acesta nenumit cu numele [68]). Evident: este Ioan.

El trebue să fie sciitoriul, carele neconvenindu-i să-şi pună numele, şi-l circumscrie.

El nu se numesce, precum nu numesce pe fratele seu Iacob, şi precum nu nnmesce pe mama sa Salomia.

Cumcă învĕţăcelul nenumit cu numele este scriitoriul Evangeliei ni-o dovedesce mai de aproape 19, 35. iar cumcă Apostolul Ioan este acest învĕţăcel se arată şi din împregiurarea următoare: Persoanele ce ocur în Evangelie, ocur de comun cu atribute distinctive, aşa: Andreiu-fratele lui Simon Petru, Simon-Petru, Toma-geamen, Iuda-Tadeu, Iuda-Ischariot sau-carele l'a tradat; Botezătoriul Ioan însă face escepţiune: el se numesce simplu „Ioan.“ Evangelistul nu află de lipsă a-l deosebí de Apostolul Ioan, pre cum fac cei a lalţi Evangelişti, iar causa nu poate fi altă decât aceea că Evangelistul acesta este însuşi Apostolul ce poartă numele Ioan, pe carele însă în loc să-l scrie, îl circumscrie.

Scriitoriul Evangeliei ne dă să înţelegem, că această Evangelie este productul Apostolului Ioan. Dar, ne punem întrebarea, nu cumva este vre-o amăgire la mijloc? nu s'a pus oare vre un filosof de mai târḑiu, după cum susţine critica negativă, să scrie această Evangelie spre a-şi desvolta teoriile sale, şi, pentru ca scrierea sa să aibă trecere, cu un deosebit tact şi rară fineţă să o pună sub autoritatea Apostolului Ioan? Sau că în adever, scriitoriul este însuş Ioan?

[63]) 13, 23.

[64]) 18, 15. 20, 2. 3. 4. 8.

[65]) 13, 23. 19, 26. 20, 2. 21, 7. 20. Cumcă aceste numiri se refer la unul şi acelaşi individ, şi nu la mai mulţi ne dovedesce 20, 2 în care doue numiri sunt împreunate: celalalt învĕţăcel pe carele Iisus îl iubia“.

[66]) Fapt. app. 12, 2.

[67]) Marcu 5, 37 şi Luca 8, 51. Mat. 17, 1. Marcu 9, 2 şi Luca 9, 28. Mat. 26, 37. şi Marcu 14, 13.

[68]) 1, 35—40. 13, 23. 19, 26 seq. 20, 2—8. 21, 7. 20 seqq.

[69]) 1, 29. 35. 43. 2, 1. 4, 43. 52. 6, 22, 6, 14. 37. 11, 6. 7. 12, 1. 12. 13. 13, 1 20. 1. 26.

Singură scrierea ne poate lămurí. Dacă din Evangelie se va vedé că scriitoriul, aceea ce descrie, descrie după informaţiuni, prin urmare nu ca martur ocular, scrierea din cestiune nu poate fi de Ioan, carele a fost un soţ nedespărţit a lui Iisus, şi ca atare martur ocular. Se va vedé însă ca scriitoriul scrie ca martur ocular, apoi resultatul de sus se confirmă.

Întrebarea a doua ce ni-o punem dară, este: „Dovedesce-se scriitoriul ca martur ocular sau ba?“

În general această Evangelie ni se arată scrisă în rînd chronologic — ceea ce la Sinoptici nu aflăm. Această descriere chronologică însă, esaminată mai de aproape, se arată de tot nemăestrită, neprecalculată, în carea treptat se desvoaltă conflictul până ajunge la culme. Ba, precum vom vedé mai la vale, ea se arată ca o necesitate istorică. Aci prin urmare nu putem avé scrupuli. Ne surprinde însă mulţimea de date chronologice cu respect la ḑile [69]), timpul ḑilei [70]) şi oara [71]), cari nu se arată de loc ca inventate, ci ca isvorîte din o vie aducere aminte. De asemenea aflăm o mulţime de trăseturi caracteristice, cari eschid posibilitatea de a fi scrise de altul, decât de unul, carele a fost faţă atunci când s'a întîmplat aceea ce descrie. O astfel de trăsetură, carea se poate esplica numai dacă admitem, că scriitoriul a fost martur celor descrise, este 14, 31 „sculaţi-ve să mergem,“ sau descrierea din 19, 13 seq. ori chiaritatea, cu carea e descrisă scenăria din cap. 11, unde ne pune în mirare simplitatea copisărei.

Din cele de până aci, ce e drept, scritoriiul nu se arată că n'ar fi fost martur ocular, ci din contră că aceea ce scrie, scrie togmai ca martur ocular.

Dar oare, mergem mai departe cu scrupulii nostrii, n'ar fi cu putinţă ca un învetat din Alexandria, din veacul al doilea, cu scopul de mai sus, să fi avut măestria a scrie în un mod aşa de la părere netendenţios simulând pe marturul ocular?

De şi icoana, ce ni-o dă Evangelia după cele aretate, nu admite această hipotesă, noi totuşi să o considerăm destul de ponderoasă spre a merge un pas mai departe în cercetările noastre. Adeverat că în privinţa timpului şi a scenăriilor descrise nu putem controla pe scriitoriul Evangeliei, ne avênd alte scrieri cu cari să-l comparăm [72]), şi de aci să constatăm că ceea ce scrie, scrie el ca martur ocular, sau că doară acea sumetenie de date chronologice şi acea vie descriere a evenimentelor este inventată.

Din norocire însă avem o altă late, în carea putem cu desevîrşire constata, dacă scriitoriul a fost martur ocular sau că doară scrie după fantasie şi studiu. Aceasta este partea, ce privesce localităţile descrise.

Urmărind pe scriitoriu în privinţa localităţilor, el de es. ne descrie în câteva cuvinte valea Sichem dintre munţii Ebal şi Garizim, cu fântâna lui Iacob [73]), de aci ne conduce în descrierea evenementelor prin Galilea trecênd lacul şi de pe ţermure pe deal [74]), de unde ne aduce iarăşi peste lac în Capernaum, spunêndu-ne că se poate face căletoria şi pe uscat [75]). Asemenea în Ierusalim ne vorbesce despre poarta (lacul) oiei [76]), templu cu vistieria din tinda femeilor [77]) şi foişorul sau pridvorul (στοά) lui Solomon [78]), părîul cedrilor şi muntele maslinilor [79]), curtea Archierului [80]) ş. a. Toate aceste, pre cât de o parte le aflăm în consonanţă cu realitatea, pre atât de alta ni se înfăţişează ca descrise cu cea mai mare desinteresare şi totală lipsă de precalculare. Scriitoriul le amintesce, nu că doară dela dînsele ar atîrna înţelesul evenimentelor de cari le încopcie, ci fiind că în mod tare natural ele i se îmbie de sine venindu'i în memorie de o dată cu scenele ce descrie. În chipul acesta nu poate scrie unul străin, carele ar fi studiat geografia Palestinei, ci numai unul carele a luat însuşi parte, ca privitoriu, la aceea ce descrie.

(Va urma).

Bibliografie.

Ghimbăşianu George, *Întroducere în sciinţele naturale.* Manual pentru usul claselor secundare inferioare. Bârlad 1890. Preţul 1 leu 25 bani.

Annalile reuniunei invĕţătorilor români selagieni. Periodulu primu. 1869—1880. Compus din încredintiarea adunărei generale de Gavriilu Trifu, vicepresiedinte. Gherla 1880. Pretiul 40 cr.

Statistica din România. Statistica penitenţiară pe anul 1876. Bucuresci 1880.

Statistica din România. Statistica penitenţiară pe anul 1877. Bucuresci 1880.

Pap László, *România alkotmányos intézményei.* Sátoralja-Ujhely 1880.

Convorbiri literare Anul XIV Nr. 5.

Sumariu: *Corespondenţa dintre* V. *Alecsandri şi Ioan Ghica.* (IV)

Vornicul Groza, poem istoric, de *N. Beldiceanu.*

Păsurile unui American în România. de *N. D. Xenopol.* (sfîrşit.)

Aforisme.

Domnul Istrat Gorăuţ, noveletă, de *I. Slavici.*

Scrisoarea lui Alex. Papadopul-Calimach către V. Alecsandri.

O taină, poesie, de *N. Volenti,*

Casa din vale; Uitate era.; Amorul meu; Foi de roză, poesie de *M. Pompiliu*

Dorul; cu ata mână...; Omul, poesii de *A. V.*

Bibliografie.

Colecţiune de fabule române. notiţă critică. de *M. P.*

Albina Carpaţilor Tomul IV-Nr. 20.

Sumariu: Tecst:

Amor şi naţiune, novelă istorică (urmare) — *Tăcere!* pe un mormênt, poesie de Don Asturio. — *Unele influenţe ale apei asupra străformărilor globului pământesc,* de G. Pocrenu. — *Antony,* dramă în 5 acte de A. Dumas, traducţiune de Leon Jaworover (continuare). — *Dragomirna.* — *Pe ruinele Athenei,* poesie de H. Rheinstein. — *Honoré de Balzac,* traducţiune din englezesce de J. R. *Varietăţi, Bibliografie, Gâcitură*

Ilustraţiuni: Păhar cu flori (după tabloul lui Filip Rouseau). — Mănăstirea Dragomirna.

Pe copertă: *Cronică. Anunciuri.*

Economic.

Braşov, 3 Septemvre n. Pro hectolitră Grâu fl 6.50-7.60; Grâu sĕcăreţ fl. 5.60; Sĕcară fl. 5--5.30. Orz fl 3.80—4.; Ovĕs fl. 2.10—2.30; Cucuruz; fl. 5.10; Mălaiu fl 5.25.; Mazere fl. 6.50; Linte fl. 8.20; Fasole fl. 5.20; Sĕmânţă de in fl. 12. Sĕmênţă de cânepă fl. 5.50— Cartofi fl. 1. pro chilo: carne de vită 48 cr. carne de porc 52 carne carne de vită 48 cr. de berbece 32 cr.; Seu de bovine proaspĕt fl. 35; (pro 100 chilo); topit 48 fl.

Făgăraş, 3 Septemvre n. Pro. hectolitră Grâu fl. 7.—7.50; grâu sĕcăreţ fl. 6—6.50; sĕcară fl. 4.50—5.20; orz ——.— ovĕs fl. 1.80—2; cucuruz fl. 4.50—4.80 mălaiu fl. .—.; Sămânţă de cânepă fl. 10—; mazere fl. ——.; linte fl. ———; fasole fl. 5—6. cartofi (vechi) cu fl. 1.60..—2.—; (noi) per litră ——— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 70—80; sĕu brut fl. 38—42; sĕu de luminări fl. 56—; unsoare fl. 80—; cânepă fl. 30—32; sĕmênţă de in fl. ———; săpun fl. —.—; fên fl. —.— spirt pro grad cr. pro chilo: carne de vită 40—44 cr. carne de viţĕl —36— cr.; carne de porc 44—cr cane de berbece 28 cr.; ouă — de — cr. Târgul fu foarte slab cercetat.

Budapesta, 4 Septemvre n. Ḑilele din săptĕmâna trecută toate au fost foarte frumoase şi calde. Va să ḑică, nădejdea esprimată şi în raportul nostru trecut, că vom avè un timp frumos, nu ne a înşelat. Toate lucrurile neglese prin timpul urît din August au luat un avênt nespus, îmblătitul grânelor urmat din resputeri este acum ca sfîrşit, lucrurile de toamnă încep asemenea din resputeri, cu deosebire aratul câmpului pentru sĕmĕnăturile de toamnă înaintează cu iuţală. Timpul frumos a înaintat de altmintrelea şi coacerea cucuruzului foarte tare încât ruptul lui pe neaşteptate va urma mai curênd ca cum 'şi-au cugetat oamenii. Strugurii se îndulcesc mereu şi domnesce nădejdea preste tot locul, că culesul viilor dacă timpul va merge tot aşa va fi foarte bogat şi bun. Timpul frumos a înfluenţat tare şi asupra negoaţelor cu toate fructele. Cercetarea acestora n'a fost tare vioaie şi vinderea numai a cerealelor s'a făcut în cuantităţi şi cu preţuri cu mult mai mari ca până acuma. Aşa notăm în special:

Grâul peste 115,000 m. m. s'a vêndut cu fl. 10.25—10.60; sĕcara la 4000 m. m. cu fl. 9.—9.30; orzul la 5000 m. m. cu fl. 5.75—6.25; ovĕsul la 10,000 m. m. cu fl. 2.25—5.90; cucuruzul la 4000 m. m. cu fl. 7.60—7.90; făina a trecut de astădată nu numai în cuantităţi mari, ci şi cu preţuri foarte frumoase. Mai slab târg au avut păstăioasele vêndênduse: lintea cu fl. 9—10; mazerea cu fl. 10—12; fasolea cu fl. 8—9; mălaiul cu fl. 8; sĕmênţa de in cu fl. 12.50—13; sĕmênţa de cânepă cu fl. 8—8.50 (toate per 100 chilograme); cartofii cu fl. 2.10—2.30; lânile cu fl. 2.10—3 per chilogr.

Porcii de astădată n'au cam tost mulţi în târg. Numĕrul lor total a fost preste 65,000, dintre cari din Ungaria de jos la vr'o 1780 din România debia 150 şi din Ardeal la vr'o 60 capete; unsoarea de porc a trecut cu fl. 47—49; slănina cu fl. 45—46; şi sĕul debia cu fl. 40—41;

Peile încă n'au fost prea căutate şi au trecut cam slab şi adecă; peile de bou cu fl. 110—113; de vacă cu fl. 108—110; de miel, oaie, berbece capră, cu preţuri mai mici, ca mai înainte; cele de cal s'au ţinut la preţurile de fl. 10—12 părechea.

Bursa de Viena şi Pesta
din 7 Septemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	110.35	110.65
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	83.25	83.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	100.—	99.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	86.75	86.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.25	125.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	95.—	95.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.25	94—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	94.25	94.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93.60	93.50
Obligaţiuni urbariale transilvane .	94.50	94.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	94.—	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.85	73.—
Datorie de stat în argint . . .	73.85	74.—
Renta de aur austriacă	88.75	89.—
Sorţi de stat dela 1860 . . .	131.75	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	828.—	835.—
Acţiuni de credit austr. . . .	292.—	292.40
Acţiuni de bancă de credit ung.	263.—	263.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	111.75	111.75
Sorţi de regularea Tisei . . .	109.80	110.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.60	5.60
Napoleon	9.38	9.36
100 marce nemţesci	57.95	57.85
London (pe poliţa de trei luni) .	118.—	118.—

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitaţiuni: în 20 Septemvre şi 20 Oct. imob. lui Grigorie Silip şi soţi în Ghichiş (trib. Dej); în 5 Oct. şi 5 Noemvr. imob. lui Carol Tollas în Cluj (trib.) în 26 Sept. şi 27 Oct. imob. lui Ioan Vasilie în Ringhet; în 28 Sept. şi 28 Oct. imob. lui Nicolau Borza în Homorod (trib. Deva); în 23 Sept. şi 23 Oct. imob. lui Teodor Dumitru în Vajdacuta (judec. cerc Sânmărtin); în 21 Sept. şi 21 Oct. imob. remasului după Costan Bădeu în Vidra de sus (judec. cer. Abrud); în 10 Sept. imob. contelui Alecsandru Teleky în Sacolasfaleu (judec. cerc. Şamcuta-mare); în 19 Oct. şi 19 Noemvre imob. Catarinei David şi soţi în Marpod; în 12 Oct. şi 12 Noemvre imob. lui Ioan Krech în Amnaş; în 12 Oct. şi 12 Noemvre imob. remasului după Maria Poplăcean în Orlat (trib. Sibiiu); în 17 Sept. imob. lui Michail Frank în Malăncrav (judec. cerc. Sighişoara); în 21 Septemvre imob. lui Carol Kabos şi Ioan Kabos jun. în Eschileu (judec. cerc. Huedin).

Nr. 20. 1—3

CONCURS.

La scoala capitală normală gr. or. din S. Sebeş a devenit trei posturi vacante; pentru a căror întregire se deschide concurs, cu termin până la 21 Septemvre a. c. s. v. când va fi şi alegerea.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sûnt: salarii anuali de câte 300 fl. va. a. eară după doi ani de serviţ 350 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi au a'şi aşterne petiţiunile lor instruite conform prescriselor statutului organic şi a regulamentului congresual din 1873 §. 67. şi că a absolvat cel puţin 6 clase gimnasiale.

Concurenţii vor avè să ţină strane Dumineca şi în Serbători, pentru aceea au a se presenta în vre-o Duminecă în biserică, pentru a'şi arĕta desteritatea în cântări şi tipic.

Petiţiunile să se adreseze P. O. Domn Ioan Tipeiu ppresbiter în S. Sebeş.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. ţinută în S. Sebeş 24 August 1880. In conţelegere cu inspectorul districtual scolar.

Comitetul parochial.

Nr. 217.—1880. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător la scoala populară gr. or. din Apoldul inferior, ppresbiteratul Mercurii se escie concurs cu terminul de o lună de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

un salariu anual de 100 fl. v. a.

Concurenţii au să'şi adreseze suplicele lor instruite conform Statutului Organic şi regulamentului congresual la subsemnatul în terminul arĕtat.

Mercurea, 21 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Droc m. p.
adm. protopresbiteral.

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele populare gr. orientale mai jos enumerate, din protopresbiteratul Zlatna inferioară, se deschide concurs, până la 20 Septemvrie a. c.

Emolumentele:

1. La scoala populară din Bucium-Cerb, cu un salariu anual de 200 fl. v. a. cortel în edificiul scoalei, lemnele necesare pentru încălḑit, şi jumĕtate din venitul cantoral.

2. La scoala populară din Bucium-Sat, cu un salariu anual de 140 fl. cortel în localul scoalei, şi 10 metri lemne de încălḑit.

3. La scoala populară din Ciuruleasa, cu un salariu anual de 80 fl. cortel, şi lemnele necesare pentru încălḑit.

---

[69]) 3, 2. 6, 16. 13, 30. 18, 28.

[70]) 1, 39. 4, 6. 52. 19, 14.

[71]) Evangeliile sinoptice în privinţa timpului nu le putem folosi, iar în privinţa unei sau altei scene, ce o au în comun cu Ioan sunt în consonanţă cu prea puţine escepţiuni, a căror constatare sau împăcare este treaba Esegesei. Pre lângă aceasta Sinopticii afară de Mateiu, nici nu sunt între toate marturi oculari, nefiind din numerul celor 12 apostoli, resp. a celor 3 — Petru Iacob şi Ioan.

[72]) 4, 5 seqq.

[73]) 6, 2 seqq.

[74]) 6, 22 seq.

[75]) 5, 2 seqq.

[76]) 8, 20.

[77]) 10, 23.

[78]) 18, 1.

[79]) 18, 15.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi, au de a'şi substerne petiţiunile la subscrisul oficiu protopopesc, instruite după prescriptele statutului organic, şi ale regulamentului congresual până la terminul mai sus prefipt.

Dela oficiul protopopesc gr. or. Zlatna infer.

Abrud în 16 August 1880.

În conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioane Gall m. p.
prot. gr. or.

3—3

Nr. 225. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător devenit vacant la scoala gr. or. din Sebeşelul inferior, ppresbiteratul Sibiiului II. se escrie concurs până la 17 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Salariu anual de 200 fl. v. a. cari se vor solvì din alodiul comunal în 4 rate începênd dela 1 Octomvre 1880.

2. Cuartir liber şi 4 stângini de lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post învĕţătoresc au a'şi asterne, până la terminul sus prefipt, petiţiunile lor concursuale, instruite conform prescriselor Statutului organic la oficiul ppresbiteral în Sibiiu.

Sebeşul de jos, 4 August 1880.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr. 176. 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea uneia din parochiile vacante de clasa a III din Rĕchita cu filia Strugari se escrie de adoua oară concurs amĕsurat înaltei ordinaţiuni consistoriale din 23 Maiu 1880 Nr. 1660 B. cu termin până la 15 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

a) Dela 150 familii câte o ferdălă de cucuruz în grăunţe şi câte o ḑi de lucru.

b) loc de fên de vre-o trei carĕ.

c) Lemne pentru foc din pădurea comunei şi

d) Venitul stolar regulat în cât a fost prin putinţă.

Doritorii de a ocupa această parochie au sĕ'şi înainteze suplicele lor provedute cu documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul provisoriu scaonului protopresbiteral în Sebeş până la sus arĕtatul termin.

Rĕchita în 27 Iulie 1880.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresb.

Nr. 208. 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţător la scoala noastră română gr. or. din Mohu prin aceasta se escrie concurs pentru ocuparea acestuia până la 15 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariul anual de 150 fl. v, a. dìn cassa alodială plătibil în rate lunare anticipative, cu prospect de a i se mai mărì acela pe venitor;

2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi 5 orgii de lemne, din care e a se încălḑì şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ'şi astearnă petiţiunile lor instruite conform statutului organic oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului al II. până la terminul sus indicat.

Mohu în 3 August 1880. st. v.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral

Comitetul parochial.

Nr. 144. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învăţĕtor la scoala confesională gr. or. din Chezdi Mărtinuş ppresbiteratul Trei scaunelor, se deschide concurs până la 21 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. In bani computat venitul total 150 fl. v, a.

2. Cuartir liber, folosirea grădinei de legumi, şi lemne de încălḑit şi anume:

a) Dela 65 familii câte 1 fl. v. a. pentru cantorat 65 fl. şi dela 18 văduve à 50 cr. 9 fl. v. a.

b) a treia parte din venitul stolar 40 fl. v. a.

c) dela 36 scolari à 1 fl. 36 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post au a se adresa către subscrisul până la terminul de sus în sensul Statutului organic şi a regulamentucui provisoriu pentru învĕţământ.

Bretzcu în 19 August 1880.

Spiridon Demian m. p.,
adm. ppresb.

CONCURS.

Pre basa conclusului representanţiei comunale din Petruvasila de dato 3 Iulie 1879 nr. 56 aprobat şi de către administraţiunea Comitatului Torontal dto 19 Mai 1880. prin aceasta se deschide concurs pentru un doctor de medicină comunal până în 17 Octomvre 1880·

1. Cu salariu anual solvit în rate lunare de 600 fl.

2. Cortel în natură, şi 4 orgii de lemne,

3. Veḑuta de ḑiuă 20 cr. şi de noapte 40 cr.

Cu obserarea, ca pruncilor scolastici la cas de morb sĕ li se facă veḑuta fără tacse; precum şi

a) oltuireabubelor la prunci mici, preste un an,

b) visitarea morţilor şi darea licenţiului de îngropare se va face gratis.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ fie doctori de medicină, cu îndatorirea de a ţinè şi o mică apotecă la sine, şi sĕ vorbească pre lângă limba statului, şi cea română şi germană, şi au a'şi substerne petiţiunele înzestrate cu documente de cualificaţiunea ce posed, până la datul sus însemnat la pretura cercuală din Alibunar.

Alibunar în 14/26 August 1880.

1—3 *Pretura.*

Nr. 148. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresti la scoalele confesionale devenite vacante în comunele din: Livezeni şi Nucşoara în ppresbiteratul tractului Haţeg se deschide prin aceasta concurs cu terminul până la 16 Septemvre a. c. şi anumit:

1. In comuna Livezeni cu salar anual de 200 fl. v. a. cortel şi lemne focale;

2. In Nucşoara cu salar anual de 240 fl. v. a. cortel şi lemne focale.

Doritorii de-a ocupa aceste posturi au a'şi eşterne petiţiunile lor bine instruite în sensul prescriselor din „Statutul organic“ la subscrisul până la terminul sus amintit.

Haţeg 15 August 1880.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţ m. p.,
ppresb.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului vacant de învĕţătoriu la scoala noastră gr. or. din Roşia ppresbiteratul gr. or. al Sibiiului II. prin aceasta se escrie concurs cu terminul până în 18 Septemvre st. v. a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariul anual în bani gata 80 fl. v. a.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei, şi lemne de încălḑit câte trebue.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ'şi astearnă petiţiunile lor instruite conform statutului organic oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului al II. până la terminul sus indicat.

Roşia, 24 August 1880.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

1—3 *Comitetul parochial.*

Nr. 217.—1880. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător la scoala populară din Mag, ppresbiteratul Mercurii se escrie concurs cu terminul de o lună de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sûnt:

un salariu anual de 120 fl. v. a. cortel şi lemnelele trebuincioase.

Concurenţii sĕ'şi adreseze suplicele lor instruite conform Statutului Organic şi regulamentului congresual la subsemnatul în terminul arĕtat.

Mercurea în 21 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Droc m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 152.—1880. 1—3

CONCURS.

În urma înaltei încuviinţări consistoriale din 28 Iunie a. c. Nr. 1961 B. pentru acuparea staţiunei de capelan lângă neputinciosul paroch Petru German din Botez, ppreşbiteratul gr. or. al Murĕşului, se deschide concurs cu terminul până în 25 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu această staţiune sûnt:

1. Terţialitatea din porţiunea canonică precum şi din stolă, carea în bani face suma aprocsimativă 179 fl. v. a.

2. Capelanul va avè a fi şi învĕţătoriu provisoriu, pentru care încă va avè salariu deosebit, anumit: dela circa 60 de copii obligaţi pentru fie care câte o mĕsură de cucuruz (a 16 cupe).

Ceice doresc a ocupa această staţiune au a'şi aşterne suplicele instruite conform regulamentului sinodal din 1873.

Oficiul ppresbiteral subscris.

Dat Sân-Benedic, 14 August 1880.

În conţelegere cu concernentul comitet parochial.

Artemie Crişan m. p.,
adm. pprosb.

Nr. 39.—1880. 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă staţiunea învĕţătorească la scoala confesională gr. or. din opidul Huniedoara, ppresbiteratul Haţegului, pentru ocuparea acestui post, se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 18 Septemvre st. v. a. c.

Salariul anual este 250 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi grădină de legumi, cele din urmă computate în 50 fl. v. a. la olaltă dară 300 fl. v. a.

Concurenţii la acest post învĕţătoresc au sĕ'şi trimită petiţiunile instruate conform „Statutului Organic“ şi a „regulamentului congresual“ dela 1878 comitetului parochial gr. or. din Huniedoara la adresa Domnului ppresbiter Ioan Raţ, inspector scolar tractual în Haţeg, până la ḑiua sus arĕtată.

Huniedoara, 10 August 1880.

În conţelegere cu Dl ppresbiter tractual.

Comitetul parochial.

Nr. 209. 1—3

CONCURS.

Devenind postul de învĕţătoriu în comuna bisericească Ştina protopresbiteratul Ungurașului, pentru ocuparea acestuia se escrie concurs până la 21 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. În bani 80 fl. v. a.

2. În bucate 40 vici, cucuruz sfârmat după mĕsura cea veche.

3. Fonţi de lumină 3.

4. Lemne de foc 3 orgii, din care se încălḑesce şi scoala.

5. Cuartir şi gradină de legumărit.

6. 3 conţi de hârtie.

Dela concurenţi se cere atestat de cualificaţiune, şi sĕ fie de religiunea gr. or. aşternându'şi petiţiunile la subscrisul până la terminul prefipt.

Fizeş-Sânpetru, 31 Iulie 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Roşca m. p.,
protopresbiter.

Nr. 224 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţor la scoala confesională gr. or. din Vurper, ppresbiteratul Sibiiului II. se escrie concurs cu terminul până la 17 Septemvre a. c.

Emolumentete sûnt:

1. 100 fl. v. a. salariu anual.

2. Cuartir liber în locuinţa scoalei şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa această staţiune au a'şi substerne suplicile lor, instruite cu documentele prescrise de „Statutul Organic“ şi regulamentul provisor din anul 1878 oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului al II-lea în Sibiiu până la terminul indicat.

Vurper, în 17 August 1880.

În conţelegere cu dl administrator ppresb. tractual.

Ilie Dumitru, m. p.,
paroch.

Nr. 136—1880. 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Meşterhaz, ppresbiteratul Turdei superioare, pentru întregirea acestui post se escrie concurs cu terminul până la 15 Septemvre anului curent st. vechiu.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 200 fl. v. a. solvind în rate prin repartiţiune dela popor.

2 Cuartir liber în locuinţa scoalei.

3. Lemne de foc pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupa această staţiune au a'şi trimite suplicile lor, instruite cu documentele prescrise de stat. org. şi regulamentul provisoriu din anul 1878 oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Turda superioară în Deda până la terminul indicat.

Deda în 11 August, 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Popescu, m. p.,
adm. prot.

Ernatic de vite.

Pe moşia Darabani, judeţul Dorohoi, găsindu-se fên de cea mai bună cualitate şi păşune inbelşugată şi întinsă, — mocanii cu oi, cai, sau ori-ce alt soiu de vite sûnt primiţi la ernatic cu condiţiunile cele mai favorabile. Atât în privirea îndemânărilor cât şi a preţului a se adresa direct la Curtea moşiei. [51] 1—6

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 102. Sibiiu, Sâmbătă 30 August 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 29 August.

Călĕtoria împĕratului în Galiția ḑice „D. Ztg.“, cu cât înaintează mai mult, atrage atențiunea cercurilor celor mai depărtate. Nici oficioasele nu mai remân prelûngă afirmațiunea, că numai considerațiuni de politică internă au hotărît călĕtoria împĕrătească. Remarcabil este, că „foaia noastră guvernamentală de bună voie“ publică astăḑi prima dată un articul de fond, în care se atribuie călĕtoriei și o parte, care privesce politica esternă. Polemisând foaia oficioasă contra espectorațiunilor din „Bereg“ și „Golos“ ḑice: „Se poate sĕ aibă drept „Golos“ când vorbește despre dragostea cea mare a țarilor Alesandru I și Alesandru II cătră Poloni și că țarii au voit sĕ'și manifesteze dragostea dând drepturi departe bătătoare Polonilor. Concedem bucuros, că a fost un timp, când Polonii din Rusia aveau mai multe drepturi, decât conaționalii lor din Galiția. În politică însĕ nu valorează ce a fost, ci ceea ce este; eară ce privesce bunele intențiuni, ele au valoare numai când sûnt în realitate. Faptă este, că bunele intențiuni ale monarchului nostru cu privire la Galiția sûnt realisate, pe când de bunele intențiuni ale țarului rusesc aceasta nu se poate ḑice. Prin urmare o comparațiune între împregiurările din Galiția și Polonia rusească este în favorul celei dintâiu“. Raporturile dintre Viena și Petersburg trebuie, că s'au rĕcit foarte tare, când o foaie oficioasă austriacă vorbesce astfeliu.

„Intr'o corespondență din ḑilele trecute a „Gazetei genrale de Augsburg“ ḑice „Timpul“ care vorbia despre cestiunea Dunării și din care am reprodus pasagele privitoare la România, se spunea, că dacă guvernul român va ceda în această cestiune pretențiilor austriace, susținute de altminteri cu căldură și de Germania, atunci nu numai opoziția de până acuma, dar și partidul propriu al acestui guvern i va face imputarea, că a trădat drepturile de suveranitate ale țĕrii. Chiar ministrul plenipotențiar al României la Paris, — adaogă corespondența foii germane — d. Cogălnicean, este de părerea aceasta și a și redigiat un memoriu, în care acusă pe cabinetul — Brătianu de trădare de patrie în casul, când ar ceda pretențiilor austro-ungare asupra Dunării.

„D. Cogălniceanu, precum scim, se află de câtva timp în țeară. Diferite versiuni circulă asupra întoarcerii ministrului nostru dela Paris. Se ḑice că d-sa ar fi voind sĕ se retragă pentru motivul, că politica guvernului ar fi cu totul contrară vederilor d-sale; se mai spune, că d. Cogălniceanu ar fi fost rechemat de guvern, de a cărui încredere nu se mai bucură; în sfârșit, se vorbește ceea ce e foarte puțin probabil, că d-sa ar fi fost de-a dreptul destituit în urma memoriului despre care a vorbit „Gazeta gen. de Augsburg.“ Se înțelege că inregistrăm aceste sgomote sub titlul de simple informațiuni sub toată reserva.

„Neue freie Presse“ tot cu privire la aceasta ne spune, că însărcinatul cu afaceri austro-ungar a primit ordinul de a se plânge verbal guvernului român pentru atitudinea acestuia în cestiunea dunăreană și pentru chipul cu care a lucrat dl Cogălniceanu în această cestiune, ca ministru român pe lângă guvernul republicei franceze. Această scire o găsim și într'o nouă corespondență a „Gazetei generale de Augsburg“ pe care o primim aḑi. Însărcinatul cu afaceri al Austro-Ungariei, d. cavaler de Basizio ar fi comunicat cabinetului nostru o notă verbală, prin care se esprimă nemulțămiri asupra atitudinei guvernului român în cestiunea dunăreană, relevându-se mai cu seamă atitudinea unora din ambasadorii români, cari au lucrat în cestiunea aceasta, nu ca agenți diplomatici, subordonați cabinetului, ci ca generali de sine stătători. Această din urmă observație se referă de sigur — ḑice corespondentul — la d. Cogălniceanu, care în memoriul seu cătră puteri, are limbagiu, ca și când n'ar sta sub ci peste cabinetul din Bucuresci. D. Cogălniceanu a luat un concediu de două luni, dar se crede, că nu se va mai întoarce la post.

„Sĕ nu uităm a înregistra și un alt sgomot destul de caracteristic, care circulă în privința dlui Cogălniceanu. Dsa, retras sau rechemat din postul dela Paris, este hotărît sĕ ia direcția unui mare ḑiar, ce vrea sĕ apară în întâiele ḑile ale lui Septemvre, și care sĕ lupte contra politicei esterioare a guvernului. Din toate punctele de vedere această publicație promite a fi interesantă. Ea va purta numele, cedat de moștenitorii lui Cesar Boleac, de „Trompeta Carpaților“.

„O nouă versiune, ḑice „Timpul“ de Joi, cea mai ciudată, asupra întoarcerii d-lui Cogălniceanu și în contraḑicere cu scirile de mai sus, o dă astăḑi, cu tonul unei perfecte asigurânțe, „l'Indépendance Roumaine“. Foaia franceză nu crede, că d. Cogălniceanu se retrage, de oare ce scie foarte, bine că guvernul împărtășesce în mare parte ideile d-lui în cestiunea Dunării. În ori-ce cas, retragerea d-lui Cogălniceanu, dacă s'ar face, tot încă nu ar arĕta, că România ar fi cedat cererilor austriace. „Politica guvernului — ḑice „l'Indépendance“ — consistă în a împinge pe puterile interesate sĕ resiste Austriei, spre a nu fi dênsul singur silit sĕ'i resiste și a nu risca astfel sĕ'și înstrăineze cabinetele din Viena și Berlin. Demisia d-lui Cogălniceanu nu ar fi decât un mijloc de mascare a jocului guvernului.“

O confederație dunăreană.

„La République française“ dela 3 Septemvre publică, în prima-i pagină, un articol de o mare însemnătate din toate punctele de vedere.

Ideile, ḑice „Românul“ ce recomândă organul francez în privința politicei reciproce a României, Serbiei și Bulgariei n'au putut de cât sĕ ne aducă o mare mulțămire. Născuți cei dintâiu dintre aceste state la o viață independentă, după lungile suferințe, ce ne au causat înrîuririle străine, aprețiăm cei dintâiu avantagiele politicei recomândate de Republica. Această politică a inspirat toteauna cuvintele și actele noastre, și am vedè cu fericire o restrîngere a legăturilor între statele mici orientale întemeiată pe respectarea drepturilor lor reciproce și pe apĕrarea lor în comun, când ar fi atinsă de cineva. Eacă articolul Republicei franceze:

Relațiunile principatelor dunărene între ele constituesc negreșit una din părțile cele mai vĕdite și cu toate aceste una din cele mai puțin discutate ale cestiunei Orientului: este însĕ un factor însemnat în împărțirea puterilor vii ale Orientului, care merită multă atențiune și interes. Serbia, Bulgaria, România, — România mai ales, — sûnt atâtea pepiniere de progres și de civilisațiune, unde guvernează idei nouĕ și aspirațiuni politice, care au un mare viitor.

Acum treiḑeci de ani, principatul român, era, ca sĕ ḑicem așa, într'o stare primitivă; o castă, care nu era aristocratică decât prin bogăția ei apĕsa pe țĕran, i impunea claca și presenta spectacolul unor moravuri *quasi* feudale; pe acest pământ de servitudine și de serăcie nu se vedeau nici șosele, nici drumuri de fer, nici mijloace de comunicație organisate. Cine ar recunoasce astăḑi în România înfloritoare, ardentă pentru progres, înzestrată cu o armată viteză și disciplinată, brăzdată de căi ferate, Moldova și Valachia de altă dată? Progresele realisate de România de un sfert de secol sûnt aproape o minune.

Serbia, de și nu e atât de înaintată ca principatul român, totuși a ajuns la un grad destul de însemnat de progres politic.

FOIȚA.

Dela Sibiiu la Ogna și înderĕt.

(Schiță de călĕtorie).

(5 Urmare).

Se vede, că precum nu bucatele fac prânḑul bun, ci foamea, așa și odihna nu o face odaia bună și patul moale, ci oboseala. Intr'o odaie zidită de material îndoielnic scundă și strimtă și ceva și cam umedă, într'un asternut improvisat, am odichnit fără de a simți, că trăiesc pe lume. Va fi fost cătră ḑiuă, când mi se arată ceriul posomorit ca și când mănios pe omenimea cea rea voia sĕ se rĕpeadă asupră'i sĕ o strivească. Un feliu de frică și cutremur s'a făcut stăpâne asupră'mi. Sunete de bucium me convingeau, că a sosit ḑiua judecății. Cu cât se auḑia sunetul buciumului mai tare cu atât și frica și cutremurul me stăpâniau mai mult. Auḑiam deja vaietele de groază a le oamenilor, cari stăpâniți și ei de frică alergau văierându-se în toate părțile. Deși ceriul cu nourii sĕi îngrozitori, glasul buciumului și spaima oamenilor, care o împărtășiam și eu erau așa de nedisputabile, totuși îmi trecea câte odată prin minte și ideea, că se poate că toate sûnt numai vis. Dar sunând buciumul acum în nemijlocită apropiare, amestecându-se în învălmășeala oamenilor cuprinși de spaimă și sbĕrături de vite, care sĕ părea, că și ele înțeleg, că sfârșitul lumei este imediat, frica și cutremurul m'a cuprins așa de tare, încât am tresărit. Când am deschis ochii am vĕḑut, că eram tot în odaia, în care me culcasem în seara trecută. Glasul buciumului însĕ îl auḑiiu și acum. Nu era bucium, ci un corn de bou, în care sufla văcariul comunei dând de scire oamenilor sĕ'și scoată vacile. La fereasta mea, care o lăsaiu preste noapte deschisă, era o mulțime de bărbați și muieri cu vacile și caprele lor, cari așteptaseră sosirea văcariului.

După turma de vaci a urmat cea de viței; după aceasta cea de porci, cari toate es cu același sgomot spre a merge la pășune.

Ne mai putênd dormì mĕ sculaiu iute din așternut, me spălaiu, me îmbrăcaiu și eșiiu la aer recreatoriu. Fiind duminecă îmi făcui oare care programă pentru toată ḑiua. Timpul era foarte mĕsurat căci cu trenul de seara voiam sĕ plec la Sibiiu.

Voiam sĕ ved orașul și ce a mai fost remas nevĕḑut la băile sărate ale Ognei. O mică recunoascere m'a hotărît sĕ me suiu pe înălțimea din fața locuinței. La picioarele înălțimei este alta mai mică, pe care se întinde Ogna și se află și o biserică română gr. or. Ajuns pe înălțimea, ce are forma unei cupole împosante, eram în posițiune de a vedè orașul întreg. Un Român din Ogna, care 'mi servì de cicerone 'mi dede esplicațiunile care fu în stare a mi le da.

Ciceronele meu îmi spuse, că în 1849 pichetele, când ale Austriacilor, când ale Ungurilor, când ale Rușilor se postau pe locul în care me aflam.

Locul este foarte potrivit pentru pichete. Nu numai Ogna întreagă, ci toate drumurile și căile, pe care este cu putință a se mișca trupe mai mari și mai mici, se vĕḑ într'o distanță mare. Spre Sibiiu-Șura-mică cu deosebire se vede până în Dumbrava-Sibiiului și ținutul dintre Cristian și Ogna. Interesantă mi s'a părut povestirea ciceronelui meu, carea cuprinde o parte bunicică a întêmplărilor din anii memorabili 1848—1849.

El spunea că în toamna anului 1848 după ce isbucniră diferențele sângeroase, Românii din Ogna au devenit protectorii Maghiarilor conlocuitori cu dênșii. De aceea și Maghiarii, Sâmbătă noaptea după bobotează din a. 1849, când a venit o parte din armata lui Bem la Ogna, au trimis înaintea trupei maghiare o deputațiune, care s'a rugat sĕ fie cruțați Românii. El mi-a arĕtat și locul în partea aceea spre Slimnic, pe unde curge Visa și merge drumul de fer spre Copșa mică, ḑicênd, că dintr'acolo a venit trupa maghiară. În noaptea aceea trupele maghiare fură incuartirate mai toate la Maghiarii din Ogna. A doua ḑi Duminecă (în 9/21 Ianuarie) con-

Cât despre Bulgaria, ea ese din fașie; de ieri s'a născut la libertate; dar deja, de când e lăsată în voia ei, a dat netăgăduite dovedi de vitalitate și de viitor.

Cată să se țină îndoită sama acestor popoare de silințele ce'și dau ca să se pună la nivelul națiunilor celor mai înaintate; căci, dacă amintirea sclăviei le este pentru ele o necontenită desceptare, a periculului; în care ar fi când ar merge înapoi, totuși principatele dunărene se află într'o situațiune puțin favorabilă pentru a se ocupa numai de libertatea absolută și de curat progres.

Încungiurate de vecini puternici ele sûnt supuse unei necontenite presiuni și unor penibile greutăți esterioare. O asemenea stare de lucruri e fatală; cel mai slab va fi totdeauna supus influenții celui mai tare și dacă el este isolat se va încerca înzădar de a se subtrage de sub acea influență. Principatele sûnt astfeliu aruncate într'o oscilare perpetuă; ele observă cu o mare îngrigire evenimentele din afară; urmează cu bucurie sau cu groază înlocuirile de partide și substituirile de puteri guvernamentale, după cum le par a fi favorabile sau amenințătoare pentru independența lor.

Și cu toate aceste, pacea în acea parte a Orientului, și eschilibrul raselor cere, ca aceste mici state să nu lase pe nimeni să calce autonomia lor și să'și păstreze libertatea de mișcare ce le este proprie. Ele domnesc pe Dunăre, dela Porțile de Fer până la Marea Neagră; câteși trei sûnt vecine și pot constitui un tot puternic și ponderant. Se poate ḑice asemenea că aspirațiunile, precum originea (?) lor, sûnt identice. De aceea ori cine poate fi surprins, când aude de certe între Români și Bulgari. S'au produs câteva, spre esemplu, cu ocasiunea cestiunei Arab-Tabiei; e adevărat că această neînțelegere particulară era motivată printr'o interpretare necertă a unui punct din tractatul dela Berlin era vorba de delimitarea fruntăriei romano-bulgare, și aceasta fu un pretest de certe, care cel puțin în partea aceea, nu se va mai presenta.

Bulgaria n'are mai mult cuvênt de a fi geloasă de România de cât are aceasta din urmă de a învidia pe Serbia. Din contră, interesul bine înțeles al acestor trei puteri e, de a căuta un solid și trainic tĕrâm de ințelegere. Din ḑiua, când guvernele lor se vor înțelege întru a se spriginì, ele vor scăpa prin puterea lucrurilor de presiunile esterne și de sfaturile înteresate, care tind a le isola. Principatele nu vor mai fi urmărite de terori străine, care le 'năbușesc prea adesea avêntul national, când nu provoacă nesfîrșite crise ministeriale.

Trebuie se o repetăm, că perfecta înțelegere nu numai în interesul echilibrului oriental al principatelor e neapărată: desvoltarea normală a acestor State ar găsì în ea un avênt estraordinar. Preocuparea de a plăcè sau de a nu displăcè unora și altora într'o mare parte în acțiunea guvernelor principatelor; se poate ḑice chiar, că ori-ce acțiune guvernamentală îi este strict subordinată.

De sigur se cuvine ca România, Serbia și Bulgaria se întrețină cu Statele limitrofe sau vecine relațiuni totdeuna cordiale; deși ele trebue înainte de toate se veghieze la păstrarea independenței lor. Spre a veghia într'un mod fructuos, prima lor grije trebue să fie de a înscrie în capul programei lor politice înțelegerea în privința scopului de urmărit și unirea în scopul urmărit. În ḑiua când va fi așa, principatele vor resufla liber și nu vor mai avè să se teamă de nimic.

Reflesiuni

din partea opositiunei la raportul „Observatoriului“ despre adunarea generală a asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român.

(Încheiere.) *)

La cea din Turda positiunea opositiunei a fost foarte grea. Raportorul D-Voastre scie din ce cause, și eu nu aflu timpul de sosit încă spre a le descoperì aicia. Cu toate acestea opositiunea pe basa programei sale a venit cu următoarele propuneri:

1. „Protocolul ședințelor adunărei generale să'l poarte secretariul Asociațiunei, ear notarii aleși din adunarea generală ad hoc să provadă numai însemnarea vorbitorilor“. Motivul acestei propuneri a fost: *a)* §. 16 a statutelor Asociațiunei, care prescrie apriat, că acest protocol are de a'l purta secretariul Asociațiunei. *b)* Esperiența de până acum, cumcă protocoalele nu sûnt esacte și cumcă biroul din Sibiiu trebue să aștepte luni întregi, până ce i se trimit acele de cătră domnii notari. Argument adunarea generală dela Sighișoara.

S'a rĕspuns la această propunere, că usul (*recte abusul*) e, ca notarii ad hoc să poarte protocoalele, și a rĕmas treaba pre lûngă abus.

Judece acum on. public, dacă propunerea aceasta a fost ostilă presidiului sau biroului? Dacă între ambii esistă acea solidaritate, ce o pretinde natura locrului, apoi eu cred, că presidiul ar fi avut numai de a mulțămì opositiunei, că pretinde, ca redactarea actului celui mai momentos să se pună în mâni probate.

2. Opositiunea a mai propus, ca din programa ḑilei (ședinței) prime să se șteargă punctul 10 („cetirea de disertațiuni) și să se înlocuiască cu deschiderea ordinei ḑilei pentru propuneri și interpelațiuni. Motivul a fost: *a)* că în urma §-fului 23 din statutele Asociațiunei cetirea de disertațiuni nu se ține de agendele adunărei generale; *b)* că conceptul, ființa și natura ori-cărei corporațiuni dă membrilor dreptul, de a face propuneri, așa și §. 35 al statutelor noastre, de unde urmează de sine, că usuarsa acestui drept are a fi provĕḑută în programa adunărei generale. Aceasta în programa din acest an n'a fost provĕḑută nice sub un punct, dară „cetirea de disertațiuni“ a fost provĕḑută în două puncte. Se ḑice, că s'a făcut aceasta din acel motiv, fiind-că unul din cei 5 disertanți insinuase singur 3 disertațiuni; ear' opositiunei i s'a părut prea părintească această preîngrigire de a se putè ocupa tot timpul numai cu „ce e bun și frumos“. Banchet, concert, bal și 8 disertațiuni — provisiune destulă spre a ocupa și cucerì și inimele și spiritele. În o atare situațiune înzadar dă membrilor statutul dreptul „de a face propositiuni, de a descoperì abusurile observate, de a lua inițiativa în adunările generale (§ 35), pentru că dreptul acesta se elude la noi prin programe.... Poftesce dl raportor din Turda să'i spunem în audul lumei pentru ce atât birocratism împetrit?

3. Opositiunea a propus mai departe, ca comisiunea esmisă pentru înscrierea de membrii noi și încassarea tacselor să'și înceapă numai decât lucrarea sa, și să raporteze încă în ḑiua primă stante sessione.

Motivul a fost, că preste jumĕtate din cei presenți în adunarea generală încă nu erau membrii ai Asociațiunei, prin urmare era imposibilă o votare esactă, mai ales cu privire la giurstările locale.

4. În fine opositiunea a propus, „ca acei membrii ai comitetului (central), cari fără de a fi împedecați prin boală s'au absență, nu vor participa la două ședințe, să se privească ca cum 'și-ar fi depus mandatul; ear presidiul să înplinească locurile vacante din membrii suplenți după ordine alfabetică. La cas dacă s'ar eshauria și numĕrul acestora, comitetul să se întregească pe sine prin alegeri provisorie până la procsima adunare generală. Acei membrii, cari în decursul vre-unui an din periodul trecut nu au participat nici la jumetate din ședințele comitetului, să nu se realeagă în comitet“.

Propunerea aceasta, fiind de sine stătătoare, s'a transpus comisiunei pentru propureri. E lucru curios și foarte memorabil, că această unică propunere de sine stătătoare a opositiunei a primit numai decât la inprotocolarea ei o lovitură nejustă și nedeamnă de bărbați serioși și maturi. S'a falsificat în protocol motivarea ei. În original motivarea sună astfeliu: „considerând, că onorabilul presidiu a fost necesitat, a ține în mai multe rênduri ședințe și cu mai puțin decât 6 membrii ai comitetului, ceea ce e în contra §-fului 31 din statute; considerând, că între membrii comitetului se află și de aceia, cari abia au participat în decursul unui an la 2—3 ședințe, ceea ce documentează o desinteresare eclatantă față cu afacerile Asociațiunei: se propune etc.“ Onoratul notariat al adunărei generale a aflat de bine, a lua la protocol, în locul acestei motivări următoarea: „Spre a efectuì o cercetare mai regulată a ședințelor comitetului: se propune etc.“ Pentru ce această corecțiune neadevĕrată și neloială? Astfeliu se înțelege cuvêntul „a redacta protocoalele — analele“? Oamenii nepreocupați numesc așa ceva: falsificare. — Aici așì mai putè comenta foarte mult! Voi lăsa însĕ să'și formeze on. public însuși opiniunea sa și însemnez numai, că necesitatea, ca protocolul să'l poarte secretariul, care e nu numai moralmente responsabil pentru ceea ce redactează, s'a menifestat de loc a doua ḑi după respingerea propunerei concernente.

Cu totul fatală devenì soartea acestei propuneri prin părerea comisiunei pentru propuneri și prin deslușirile date de dl vicepreședinte și dl secretariu I. Comisiunea a propus respingerea propunerei din motivul că: din raportul comitetului asupra activității sale e evident, că ședințele s'au ținut regulat și că au fost cercetate în numĕr complet. Vicepreședintele a asigurat sus și tare, că nu s'au ținut ședințe cu mai puțin decât 6 membrii, numai una acum în ḑilele din urmă, când s'au pertractat nesce obiecte neînsemnate. Secretariul I. a respins cu indignațiune suspiționarea, că s'ar fi adus concluse nelegale în ședințe cu mai puțin de 6 membrii, deoarece la ședințele comitetului sûnt de față numai membrii comitetului, prin urmare nu poate sci nimenea străin: câți au fost de față, câți nu s. c. l.

Trei măciuci lao „alună găunoasă“! Se pare că domnii dela masa verde au fost de credință, că dacă n'au reușit de a desarma opositiunea prin falsificarea motivelor ei, le va reușì prin această triplă desmințire solemnă.

Opositiunea a regretat mult, că tocmai la propunerea aceasta, a cărei sens și intențiune nu poate fi alta, decât a da președintelui și oficialilor un sucurs eficace, o indirectă putere esecutivă întru împlinirea datorințelor sale, — s'a vĕḑut provocată în mod așa de vehement! Timbrată în public de mincinoasă, calumniatoare, trădătoare și perfidă nu i-a remas alta decât a deschide lada cu rufele.... și a arĕta dlui raportor al comisiunei pentru propuneri, că nu opositiunea minte; pentru că la pag. 43. din „Annalile Asociațiunei“ se află următoarele: „§. 35. Secretariul raportează, că în luna Martie nu s'a ținut ședință, *fiindcă membrii convocați nu s'au presentat în numerul cerut de statut*“. O întêmplare fatală vrea, că tocmai și în această ședință, a cărei protocol îl începe secretariul cu tocmai citatele cuvinte, să fi participat numai 5 membrii. Tot din acele „Annale“ a demonstrat opositiunea și dlui vicepreședinte, că prelângă acea unică ședință nelegală din ḑilele din urmă, de care binevoiesce a'și aduce aminte domnia sa, se mai află în „Annale“ ca a doua cea tocmai citată; ca a treia cea dela 29 Iulie pe pagina 54; ca a patra cea dela 6 Septemvre pe pagina 86. Față cu espresiunile drastice ale dlui secretariu I. a trebuit să susțină opositiunea, că deoarece datele aceste sûnt luate din protocoalele oficiale ale comitetului: opositiunea nu le poate considera și dechiara de neadevĕruri și „sciri culese de pe strate“. Aceste protocoale le-a concipiat secretariul II, le a autenticat președintele și cu ocasiunea „redactărei“ Annalelor le a revĕḑut secretariul I.; ar fi dară foarte curios, dacă aceleși, după o atare triplă revisiune, ar conținè neadevĕruri!

Încât în aceste ședințe illegale s'au pertractat numai lucruri secundare, binevoească on. public a se convinge din însuși cuprinsul citatelor procese verbale. Opositiunea crede, că ratiocinie despre 7—8 sute floreni; statorirea bugetului, licuidarea salarielor (remunerațiunilor) stipendielor și ajutoarelor — nu sûnt tocmai lucruri

*) In nrul precedent col. 4 alin. ultimă șirul 12 e a se corege „să spesăm“ în loc de: să sperăm(!)

---

tinuà ciceronele, a fost cea dintâiu lovire în earna aceea a lui Bem cu Puchner pe șesul Sibiiului, între Sibiiu, viile Sibiiului și dealul Ognei, în care lovire Bem fu respins de trupele austriace. Bem s'a retras la Slimnic. În Dumineca aceea (9/21 Ianuarie) s'au retras și din Ogna partea aceea de trupe, ce veniseră Sâmbătă noaptea (în 8/20 Ianuarie.)

Ogna a fost doar două ḑile fără trupe. Marți sau Mercuri (11/23 sau 12/24 Ianuarie) au venit Austriacii sub comanda colonel. Clococean. Austracii erau mai tot Români, căci erau mai cu seamă grănițeri, de pe la Orlat, țeara Oltului și țeara Hațegului. Și la linie erau mai numai Români. Lângă aceștia erau atașați și călărețiì din Rășinari, cari preste costumul lor român de toate ḑilele, aveau încinsă o sabie, în dreapta o suliță ca ulanii și o armă de foc, mai erau apoi și gloatele lăncerilor de sub Eliseiu Armatu.

Poftim, ḑice Ciceronele meu, privesce aici la stânga. — stam cu fața spre resărit — veḑi cum se întinde valea Visei pe acì încolo? — ciceronele arată tot mai la stânga. — Dela capul culmei ce vine dela perii ceiia, ce'i numim „Perii Șurii-mari“, preste drum este o cărciumă. Ca la o sută de pași dela cărciumă înainte, din drumul ce duce spre Mândra la dreapta se deschide o vale, prin care poți eșì la Slimnic. Intr'acolo mergeau trupele austriace în toate ḑilele și seara veniau pedestrii, călărețiì, lăncerii și tunurile îndĕrĕt la Ogna.

Sâmbătă (15/27 Ianuarie) după ameaḑi au venit mai curênd. Dar colea pe la 5 după ameaḑi trupele au fost alarmate și, pe ploaie și ninsoare, au plecat soldații la Sibiiu și lăncerii la Cristian. (Va urma).

Bĕtrâneță adânci. În Duna-Földvár — spune Hires. — trăiesce o părechе de oameni, căsătoriți de 80 de ani. Bărbatul e de 102 muierea de 99 de ani. Amêndoi sûnt încă în putere.

---

secundare, pentru că atunci, nu s'ar putè scì cari sûnt lucrările principale?

Confusiunea era gata, şi confusiunea era mare. Dară ce nu plătesce un advocat bun la cas de nevoe! şi ce nu poate esopera acela, care are mai mulţi atari advocaţi la dispositiune!?

„Citatele opositiunei sûnt *tot atâtea erori de tipariu*“ a întonat unul şi cel de frunte. „Aşa este Măria Ta“ a rĕspuns corul celorlalţi şi propunerea s'a respins.

Dacă opositiunea ar fi fost „passionată şi orbită de ură“ după cum afirmă raportorul din Turda, au doară s'ar fi oprit ea aici? S'ar fi mulţămit ea cu aceea de a pune la probă — fie-mi permis a mĕ servì de cuvintele raportorului D-Voastre din Turda —: „cât ţin domnii la reputaţiunea şi caracterul lor“?

După acest desastru capital opositiunea s'a retras. Lucrurile au început a merge cu apesarea de mai multe atmosfere, încât chiar şi comisiunea pentru propuneri a fost necesitată, a-şi retrage convingerile sale, şi a venì a doua-oară, cu alte convingeri asupra conclusului adunărei generale dela Sighişoara: de a da activităţii asociaţiunei o direcţiune mai practică. Pe de altă parte însĕ propunerea asemenea de sine stătătoare a unui domn dela masa verde nepreconsultată de comitet, adusă direct în adunarea generală în meritul reînvierei foaei associaţiunei, nici nu s'a mai dat comisiunei de propuneri, ci s'a primit — en bloc.

Opositiunea alte propuneri n'a făcut. Numai la discutarea bugetului şi-a esprimat acea dorinţă, ca cu ocasiunea împărţirei stipendiilor în sensul concluselor adunărei generale pe viitor sĕ nu se prefere cei cu studii mai inferioare celor cu studii mai superioare. S'a reflectat şi la aceasta; şi precum în rapoartele Ruşilor despre bătălii se concede stereotipul un mort: aşa s'a conces şi aici un cas. Poate că acela, unde unui tinĕr cu rar talent poetic, care ceruse un ajutoriu dela Associaţiunea pentru literatura română spre a se susţinè în ultimul an al studiilor sale filosofice la o universitate, i s'a preferit un gimnasist!

Aceste Preaon. Redacţiune, sûnt acele „propuneri, interpelaţiuni, vaierături etc“ pentru cari raportorul D-Voastre din Turda strigă ca din gura şerpelui în contra opositiunei. Le-am espus aici aşa precum au fost şi precum s'a urmat, lăsând publicului ca sĕ-'şi formeze el liber judecata sa asupra lor.

Opositiunea, a carei programă şi tintă e de a estirpa abusurile şi de a demasca fariseismul rafinat, ţine sub demnitatea sa de a prevenì opiniunei publice cu părери subiective, de a lupta ca banditii cu pascuile, de a învinge cu rabulistică şi de a se coperì cu falsificări, erori de tipariu şi espectorări în jargonul precupeţilor de pe „Valea-Oului“. *Legea, ordinea* şi *adevĕrul* vor fi paladiul şi drapelul ei, şi sub aceste va procede cu ajutoriul lui dumneḑeu mai departe!

Primiţi Preaon. Redacţiune asigurarea consideraţiunei mele.

Sibiiu 17/29 August, 1880.

A. Trombiţaş.

Varietăţi.

* (Alegeri la congres în archidiecesă). În cercul clerical al Sibiiului, I. P. Archimandrit şi Vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea; în cercul clerical IX al Făgăraşului P. Protosincel Ilarion Puşcariu; în cercul cleric. II, al Sebeşului, P. asesor cons. Moise Lazar; în cerc. clerical VIII, al Mediaşului, P. asesor. consist. Nicolae Cristea; în cercul cler. III al Devei *a*) P. Prot. Nicol. Popoviciu; în cercul cler. IV al Devei *b*) P. Prot. Ioan Raţ.

* (Denumiri). De capelani militari clasa II. în reservă sûnt denumiţi domnii: Toma Tămaş preot gr. oriental din Archidieceza Ardealului, apoi Simeon Popp preot gr. cat. din dieceza Gherlei şi Ioan Simoc preot gr. cat. din dieceza Blajului.

* (Postal). Pre lângă o cauţiune de 100 fl. v. a. este de ocupat locul de magistru la posta din Nocrichi. Emolumentele împreunate cu acest post sûnt: 200 fl. salariu şi 40 fl. pauşale de cancerarie pe an. Doritorii de a ocupa acest post au sĕ'şi adreseze suplicile în restimp de 3 sĕptĕmâni la direcţiunea postală din Sibiiu.

* (Schimbare în circulaţiunea trenurilor). In urma schimbării ordinei în circulaţiunea trenurilor, carea după cum am amintit deja, va întra în viaţă cu 10 Septemvre n. trenurile vin şi merg în următoriul mod: Ajunge la Sibiiu dimineaţa la 6 oare 50 minute unul, carele până acuma ajungea la 9 oare seara, ear al doilea remâne tot ca şi pâna acuma adecă sosesce la 1 oară şi 41 minute după ameaḑi. Ambele trenuri însĕ, cari pleacă din Sibiiu, pleacă ca şi până acum, adecă unul la 3 oare 58 min. după ameaḑi şi al doilea la 10 oare şi 5 minute seara.

Prin această schimbare nouă se uşurează juncţiunea cu Clujul şi Alba-Iulia plecând adecă trenul, care vine dela Cluj, respective Alba-Iulia la Copşa-mică deaici la 4 oare 25 minute direct la Sibiiu, precând până acuma aştepta 6 oare. Se îngreunează însĕ de altă parte juncţiunea între Sibiiu şi Mediaş-Braşov pentrucă pasagerii, cari vin dela Braşov cu trenul accelerat ajungênd în Copşa mică la 7 oare seara, trebue sĕ ascepte aici până dimineaţa la 4 oare 25 minute, când pleacă trenul la Sibiiu, precând până acuma plecau spre Sibiiu numai decât cu trenul, care sosia în Sibiiu la 9 oare seara. Dela Sighişora se poate acuma călĕtorì la Sibiiu direct numai cu acel tren, care ajunge la Sibiiu pela 1 oară şi 41 minute după ameaḑi. Tot din 10 Septemvre, n. începênd se chimbă călĕtoria cu trenul şi pe linia laterală Cucerdea-Mureşoşorhei în următorul mod. Trenul micst, care până acuma pleca din Cucerdea la 8 oare şi 40 minite dimineaţa şi ajungea în M. Oşorhei la 11 oare şi 50 minute a. m. pleacă pe viitor din Cucerdea la 4 oare diminaţa şi ajunge în M. Oşorhei la 7 oare şi 18 minute dimineaţa apoi plecând deaici la 9 oare şi 7 minute seara ajunge în Cucerdea pe la 12 oare şi 14 minute noaptea. Ordinea de călĕtorie cu trenul micst al 2-lea Nr. 115 remâne neschimbat.

* (Alegeri comitatense). Ca membrii ai adunării comitatutui Târnavei mari fură aleşi în 6 Septevre n. în Sighişoara numai doi Români şi adecă: domnul Demetriu Moldovan, preot. gr. or. din Sighişoara şi dl Lazar Fodor pretorul cercului Criş.

* (Regularea posesiunei). Ministrul de finanţe va da cât de curênd o instrucţiune, după care cheltuelile regulării de posesiune în Ardeal în casurile particulare se vor încassa de la părtaşii respectivi deodată cu dările statului şi în acel mod, după care se scot şi aceste.

* (Necrolog). Dionisiu Popescul, preotul gr. or. din Jabar, fratele fie-ertatului archimandrit Patrichiu Popescul, după ce a suferit trista fatalitate de a perde patru fice şi doi fii toţi bine crescuţi, cu inima sfaşată de profunda durere face cunoscut onoratului public cumcă şi ultima sa fică *Emilia Popescul*, mar: *Stoica*, a adormit în Domul în 27 August st. v. şi în 28 fu petrecută la cele etenre. O plânge tatăl ei Dionisiu Popescul, soţul ei Pavel Stoica, o plânge o mulţime de rudenii şi comuna întreagă. Fie'i ţĕrîna uşoară!

* Afacerea cu baronatul.... fără sfârşit. Noi am spus din capul locului că *auḑim*, va se ḑică am dat-o, fără de a ḑice, cu oare care reservă. „Luminătoriul“ din Timişoara n'are ce lucra şi scrie un articul lung de fond, luând scirea noastră din auḑite de positivă. Vin două rectificări una în foia noastră alta în „Luminătoriul“. În sfârşit vine „Gazeta Transilvaniei“ şi înregistrează tot decursul afacerei pentru ca sĕ spună publicului, că „Luminătoriul“ e satisfăcut cu rectificarea. *Tant de bruit pour une omelette.* (Atâta larmă pentru o păpară).

* (Superare neasteptată) s'a întêmplat în redacţiunea „Observatoriului“ de aici, din causă că *opositiunea* dela adunarea generală a Asociaţiunei dela Turda a îndrăsnit a se apĕra în „Tel. Rom.“ contra atacurilor aruncate asupră'i în „Observatoriul“. Superarea se estinde şi asupra noastră, căci „Observatoriul“ a întrerupt raporturile de schimb cu noi, înjurând ca un surugiu înţepat. Ar urma acum nemijlocit resboiul neprevĕḑut de diplomaţia europeană. Poate că vre-o conferenţă de diplomaţi va întrevenì ca se împedece torenţii de — negreală, cari ar trebuì sĕ se verse în cumplitul resboiu nedeclarat din partea „Observatoriului.“ Ni e teamă că demonstraţiunea navală, întrunindu-se flotele la Ragusa, ne va suprinde într'o bună dimineaţa pe riul Cibinului, cu scop a ne constrînge se cedăm (?), dacă vom avè ceva de cedat. Incidit în ..... quod non etc.“

* (Împrumut). Comitatul Szabolcs, carele deja în toamna trecută şi în primăvară espirată a primit dela stat un împrumut considerabil spre cumpĕrarea grâului de semênţă, va cere tot spre acest scop şi în toamna aceasta un împrumut de 77,429 fl. 60 cr. v. a. dela ministrul de interne. Aşa ne spune „Magyar. F.“

* (Un onorar de 236,546 fl.). Un advocat ung. Emeric Cholnoky din Szekszard purtând pentru comuna Duna-Földvár un proces urbarial a pretins dela aceasta un onorar de 236,546 fl. Nevoind comuna însĕ a solvì acest onorar, advocatul a înprocesat-o prin tr'o pârâ de 120 coale cu 589 acluse.

* („Griviţa“) canoniera română, despre care vorbisem deja, a sosit dela Constantinopole în portul din Constanţa Marţi pela 1 oară după ameaḑi. „Noul vas român“, ḑice „Binele public“, a fost primit cu solemnitate de cătră autorităţile civile şi militare. Un public numeros, mai toată poporaţiunea oraşului, aşteptă pe cheu, cu cel mai mare entusiasm.

* (Oştirile) aflătoare în Iaşi se ocupă în toate ḑilele cu eserciţii militare. Aḑi dimineaţă s'au auḑit mult timp bubuituri de tunuri. Aceste eraumanevrele regimentului de artilerie.

Un fact vrednic de toată lauda şi foarte îmbucurător este propăşirea ce au realisat în instrucţiunea militară tinerii conscrişi ai regimentului de dorobanţi.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Genesa evangeliilor.

(Studiu biblic).

Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. Ioan 5, 39.

(25 Urmare).

D. *Evangelia după Ioan.*

(Urmare).

Din cercetările noastre de până acum resultă că scriitoriul Evangeliei este Apostolul Ioan, carele a scris ca martur ocular.

Cu acest resultat însă nu putem încheia. Mai avem încă un scrupul, şi acesta este cu respect la limbă. Căci, dacă în adever Apostolul Ioan a scris această Evangelie, Ioan carele după nascere a fost Judeu — apoi aceasta trebue sĕ o dovedească şi limbagiul lui, carele, de va fi al unui judeu, cu atât mai mult întăresce resultatul, la carele am ajuns. De se va areta ca al unui elen născut, apoi, pre lângă toate doveḑile de până aci, se nasce în noi o nedumerire nu neîntemeiată.

În loc de a ne ocupa noi cu scrutări şi combinări limbistice, credem a face mai bine reproducênd resultatele, la cari au ajuns scrutările altora, cari, ca autorităţi pe acest teren, sûnt normativi.

Renumitul Ewald H. ḑice[81]): „Limba elenă a autorului poartă în sine cele mai puternice semne ale adeveratului evreu, carele, născut între Judei în Palestina şi în această soţietate crescut fără a vorbí grecesce, — şi în vestmîntul grecesc, cu carele târḑiu a învetat a se îmbrăca, poartă încă întreg spiritul limbei sale materne, şi de care nu-şi face scrupuli a fi condus,“ Credner K. A.[82]) „Limba, în care este scrisă Evangelia noastră, caracterisează pe autorul ca pe un om, căruia limba grecă, după o familiarisare mai îndelungată, îi servesce ca mijloc spre a espune aceea ce a cugetat mai întâiu în limba orientală, special în cea palestinensă.“ Keim, neastîmperatul vrăşmaş al autenticităţei Evangeliei, numesce limba din trînsa[83]): „o curioasă amestecătură de desteritate grecească şi espresiuni evreice în întreaga lor simplitate, metaforie şi chiar şi neajutorare“, — este sufletul evreic, care vieţuesce în limba Evangelistului“[84]).

Toate mijloacele prin cari s'ar puté constata din însaşi scrierea cine este autorul ei, credem că s'au cercetat cu desevîrşită obiectivitate. Din aceste cercetări resultă, că scriitoriul Evangeliei a patra este Apostolul Ioan, fiiul lui Zevedeiu, şi fratele lui Iacob.

Ne mai remâne să cercetăm, dacă resultatul obţinut este în consonanţă cu datele istorice, ce le avem, sau ba?

Aceste date istorice, fiind cunoscute în parte ca normative, le vom tracta mult mai scurt, sub numele de:

2. Argumente esterne,

întru cari înregistrăm: s. s. Părinţi, traducerile Bibliei şi ereticii.

Din scrierile s. s. Părinţi, cari s'au străcurat prin vitregitatea timpurilor până la noi, cea dintâiu carea numesce espres pe autorul Evangeliei, ce e drept, este numai din 170[85]). Scrierile din ainte de acest dat, pe cari le avem mai mult ca fragmente prin obiceiul lor de a cita, fără să spună numele autorului din care citează, dovedesc numai esistenţa şi auctoritatea, nu şi pe auctorul Evangeliei. Scriitorii de această categorie ne conduc în privinţa timpului până în ḑilele lui Ioan. Între acestia însemnăm: Ignatiu († 107)[86]), Papias († 117)[87]), Polycarp († 164 sau 167)[88]), Epistola cătră Diognet (probabil din timpul lui Traian), Iustin martirul († 166)[89]) Tatian[90]) ş. a. De la 170 încoace toţi s. s. Părinţi în unanimitate numesc pe Apostolul Ioan auctor al Evangeliei a patra.

Lângă s. Părinţi se alătură traducerea Itala de pe la 150 şi Pesito tot cam de pe acel timp, cari conţin canonul (colecţiunea) cărţilor Testamentului nou, în care e cuprinsă şi Evangelia după Ioan. Acest canon

---

[81]) Die johanneischen Schriften, übersetzt und erklaert, Göttingen 1861, Tom. I. pg. 44 seq.

[82]) Einleitung in das Neue Testament, Halle 1836. Tom. I. pg. 209.

[83]) op. cit. pg. 116.

[84]) Luthardt, op. cit. pg. 131.

[85]) Theophilus ant. ad Autholycum, II, 22: *Ἰωάννης λέγει ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος κ. τ. λ.*

[86]) Ep. catră Rom. c. 7, Filadelf. c. 7 ş. a.

[87]) Eusebiu h. e. III, 39.

[88]) Ep. cătră Filip. c. 7.

[89]) Apol. I, 6, 52, 61 ş. a.

[90]) *Λόγος πρὸς Ἕλληνας* cap. 13.

însă a trebuit să se completeze cu ḑeci de ani în ainte de ce s'a tradus; și iarăși între completare și scrierea Evangeliei nu putem admite un timp de tot scurt. Ordinea lucrurilor deci ne conduce până pe vremea lui Ioan cu scrierea Evangeliei a patra.

Documentelor acestora le vine întru ajutoriu fragmentul muratoric tot din veacul al doilea.

(Va urma).

Bursa de Viena și Pesta
din 9 Septemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	109.55	109.85
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	82.90	83.40
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.—	100—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.75	86.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	124.75	125.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	95.—	95.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	94.25	94—
Obligațiuni urbariale temeșiane	93.50	94.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	93.—	93.50
Obligațiuni urbariale transilvane	94.—	94.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	94.—	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.70	72.80
Datorie de stat în argint	73.75	72.80
Renta de aur austriacă	88.25	88.75
Sorți de stat dela 1860	132.—	131.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	828.—	830.—
Acțiuni de credit austr.	289.—	291.20
Acțiuni de bancă de credit ung.	260.25	260.—
Sorți unguresci cu premii	111.25	111.75
Sorți de regularea Tisei	109.70	109.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.60
Napoleon	9.38	9.38
100 marce nemțesci	58.—	57.95
London (pe polița de trei luni)	117.90	118.10

Economic.

Sibiiu 7 Septemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 6.50—7.50; grâu sĕcărel fl. 5.—6.; sĕcară fl. 4.80--5.20; Orz fl. 4.10--4.50; Ovĕs fl. 1.80--2.20 Cucuruz fl. 4.60—5·; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.60--2.; Semență decânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 6.50—7.50; Linte fl. 9.—10; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 6.; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 32—35; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Sĕu de luminări fl. 23—25; Lumînări de sĕu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.; Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vârtoase de foc pro metru cubic fl. 3.— Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viței 36—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbeco 24—26 cr.; oauĕ 10 de 20 cr.

Arad, 4 Septemvre n. Pro hectolitră grâu: fl. 10—11; sĕcară fl. 8.40--9; ovĕs la 3000 m. m. cu câte 5 fl.; orz fl. 5.—5.40; cucuruz fl. .7—7.50; Spirt *en gros* fl. 31—32 *en detail* 32.50—34.50 fl. per 100 litre %. Negoațele n'au fost prea bune, târgul cam de mijloc. Între toate cerealele au fost mai bine cercetată secara. Asemenea bun târg a avut spirtul Grâu ovĕs și orz au fost puține, mai puțin însĕ cucuruz.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitațiuni: în 1 Octomvre și 2 Noemvre imob. soției lui Iosif Hadnagy în Dalnoc; în 4 Noemvre imob. soției lui Iosif Denes în Ikafalva; în 5 Octomvre și 5 Noemvro imob. remasului după Ludovic Denes sen. în Osdola (trib. K. Oșorhei); în 21 Sept. imob. lui Stefan Kals în Oșorheiu (trib. Cluj); în 18 Oct. și 19 Noemvre imob. contelui Adam Vas în Țeghe (judec. cerc. Gherla); în 22 Septemvre imob. Martei Marin în Remete (judec. cerc. Șamcuta mare); în 11 Octomvre și 11 Noemvre imob. lui Petru Fülep în Cluj (trib.); în 13 Septemvre imob. lui Ștefan Fleischer în Baci (judec. cerc. Teaca); în 14 Septemvre imob. lui Martin Teusch în Șarcaia (ju. dec. cerc. Făgăraș);

Nr. 222. 1—3

CONCURS.

Fiind vacante două posturi de învĕțători la scoala populară gr. or. Ocna superioară (Vizakna), pentru ocuparea acestora se escrie concurs cu termin până la 21 Septemvre a. c. inclusive.

Emolumentele împreunate cu fiecare din aceste posturi sûnt:

1. În bani un salariu de 150 fl. v. a. platibil în rate lunare.

2. Câte (3) trei orgii de lemne, din care are sĕ se încălḑească și scoala.

Doritorii de a ocupa ori care din aceste posturi, au a'și susterne petițiunile lor concursuale, până la terminul susindicat, Preaonoratului oficiu ppresbiteral în Mercurea, înstruate conform „Statutului organic" și dispozițiunilor congresuale.

Ocna-Sibiiului în 24 August 1880.

Comitetul parochial.

Vidi: **I. Droc** m/p., adm. prot. **I. Hentеș** m/p., paroch și preș. al comit.

Nr. 209. 2—3

CONCURS.

Devenind postul de învĕțătoriu în comuna bisericească Știna protopresbiteratul Ungurașului, pentru ocuparea acestuia se escrie concurs până la 21 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. În bani 80 fl. v. a.

2. În bucate 40 vici, cucuruz sfârmat după mĕsura cea veche.

3. Fonți de lumină 3.

4. Lemne de foc 3 orgii, din care se încălḑesce și scoala.

5. Cuartir și gradină de legumărit.

6. 3 conți de hârtie.

Dela concurenți se cere atestat de cualificațiune, și sĕ fie de religiunea gr. or. așternându'și petițiunile la subscrisul până la terminul prefipt.

Fizeș-Sânpetru, 31 Iulie 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Petru Roșca m. p.,
protopresbiter.

Nr. 217.—1880. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțător la scoala populară gr. or. din Apoldul inferior, ppresbiteratul Mercurii se escrie concurs cu terminul de o lună de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

un salariu anual de 100 fl. v. a.

Concurenții au sĕ'și adreseze suplicele lor instruite conform Statutului Organic și regulamentului congresual la subsemnatul în terminul arĕtat.

Mercurea, 21 August 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Droc m. p.
adm. protopresbiteral.

Nr. 20. 2—3

CONCURS.

La scoala capitală normală gr. or. din S. Sebeș a devenit trei posturi vacante; pentru a căror întregire se deschide concurs, cu termin până la 21 Septemvre a. c. s. v. când va fi și alegerea.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sûnt: salarii anuali de câte 300 fl. va. a. eară după doi ani de serviț 350 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi au a'și așterne petițiunile lor instruite conform prescriselor statutului organic și a regulamentului congresual din 1878 §. 67. și că a absolvat cel puțin 6 clase gimnasiale.

Concurenții vor avè sĕ țină strane Dumineca și în Serbători, pentru aceea au a se presenta în vre-o Duminecă în biserică, pentru a'și arĕta desteritatea în cântări și tipic.

Petițiunile sĕ se adreseze P. O. Domn Ioan Tipeiu ppresbiter în S. Sebeș.

Din ședința comitetului parochial gr. or. ținută în S. Sebeș 24 August 1880. In conțelegere cu inspectorul districtual scolar.

Comitetul parochial.

CONCURS.

Pre basa conclusului representanției comunale din Petruvasila de dato 3 Iulie 1879 nr. 56 aprobat și de cătră administrațiunea Comitatului Torontal dto 19 Mai 1880. prin aceasta se deschide concurs pentru un doctor de medicină comunal până în 17 Octomvre 1880·

1. Cu salariu anual solvit în rate lunare de 600 fl.

2. Cortel în natură, și 4 orgii de lemne,

3. Veḑuta de ḑiuă 20 cr. și de noapte 40 cr.

Cu obserarea, ca pruncilor scolastici la cas de morb sĕ li se facă veḑuta fără tacse; precum și

a) oltuireabubelor la prunci mici, preste un an,

b) visitarea morților și darea liciențiului de îngropare se va face gratis.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ fie doctori de medicină, cu îndatorirea de a ținè și o mică apotecă la sine, și sĕ vorbească pre lûngă limba statului, și cea română și germană, și au a'și substerne petițiunele înzestrate cu documente de cualificațiunea ce posed, până la datul sus însemnat la pretura cercuală din Alibunar.

Alibunar în 14/26 August 1880.

2—3 *Pretura.*

Nr. 148. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresti la scoalele confesionale devenite vacante în comunele din: Livezeni și Nucșoara în ppresbiteratul tractului Hațeg se deschide prin aceasta concurs cu terminul până la 16 Septemvre a. c. și anumit:

1. In comuna Livezeni cu salar anual de 200 fl. v. a. cortel și lemne focale;

2. In Nucșoara cu salar anual de 240 fl. v. a. cortel și lemne focale.

Doritorii de-a ocupa aceste posturi au a'și eșterne petițiunile lor bine instruite în sensul prescriselor din „Statutul organic" la subscrisul până la terminul sus amintit.

Hațeg 15 August 1880.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Rat m. p.,
ppresb.

Nr. 144. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțător la scoala confesională gr. or. din Chezdi Mărtinuș ppresbiteratul Trei scaunelor, se deschide concurs până la 21 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. In bani computat venitul total 150 fl. v, a.

2. Cuartir liber, folosirea grădinei de legumi, și lemne de încălḑit și anume:

a) Dela 65 familii câte 1 fl. v. a. pentru cantorat 65 fl. și dela 18 văduve à 50 cr. 9 fl. v. a.

b) a treia parte din venitul stolar 40 fl. v. a.

c) dela 36 scolari à 1 fl. 36 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post au a se adresa cătră subscrisul până la terminul de sus în sensul Statutului organic și a regulamentucui provisoriu pentru învĕțămênt.

Bretzcu în 19 August 1880.

Spiridon Demian m. p.,
adm. ppresb.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului vacant de învĕțătoriu la scoala noastră gr. or. din Roșia ppresbiteratul gr. or. al Sibiiului II. prin aceasta se escrie concurs cu terminul până în 18 Septemvre st. v. a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariul anual în bani gata 80 fl. v. a.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei, și lemne de încălḑit câte trebue.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ'și astearnă petițiunile lor instruite conform statutului organic oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului al II. până la terminul sus indicat

Roșia, 24 August 1880.

În conțelegere cu oficiul ppresbiteral.

2—3 *Comitetul parochial.*

Nr. 217.—1880. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțător la scoala populară din Mag, ppresbiteratul Mercurii se escrie concurs cu terminul de o lună de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sûnt:

un salariu anual de 120 fl. v. a. cortel și lemnelele trebuincioase.

Concurenții sĕ'și adreseze suplicele lor instruite conform Statutului Organic și regulamentului congresual la subsemnatul în terminul arĕtat.

Mercurea în 21 August 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Droc m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 152.—1880. 2—3

CONCURS.

În urma înaltei încuviințări consistoriale din 28 Iunie a. c. Nr. 1961 B. pentru acuparea stațiunei de capelan lûngă neputinciosul paroch Petru German din Botez, ppreșbiteratul gr. or. al Murĕșului, se deschide concurs cu terminul până în 25 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu această stațiune sûnt:

1. Terțialitatea din porțiunea canonică precum și din stolă, carea în bani face suma aprocsimativă 179 fl. v. a.

2. Capelanul va avè a fi și învĕțătoriu provisoriu, pentru care încă va avè salariu deosebit, anumit: dela circa 60 de copii obligați pentru fie care câte o mĕsură de cucuruz (a 16 cupe).

Ceice doresc a ocupa această stațiune au a'și așterne suplicele instruite conform regulamentului sinodal din 1873.

Oficiul ppresbiteral subscris.

Dat Sân-Benedic, 14 August 1880.

În conțelegere cu concernentul comitet parochial.

Artemie Crișan m. p.,
adm. pprosb.

Nr. 39.—1880. 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă stațiunea învĕțătorească la scoala confesională gr. or. din opidul Huniedoara, ppresbiteratul Hațegului, pentru ocuparea acestui post, se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 18 Septemvre st. v. a. c.

Salariul anual este 250 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei și grădină de legumi, cele din urmă computate în 50 fl. v. a. la olaltă dară 300 fl. v. a.

Concurenții la acest post învĕțătoresc au sĕ'și trimită petițiunile instruate conform „Statutului Organic" și a „regulamentului congresual" dela 1878 comitetului parochial gr. or. din Huniedoara la adresa Domnului ppresbiter Ioan Rat, inspector scolar tractual în Hațeg, până la ḑiua sus arĕtată.

Huniedoara, 10 August 1880.

În conțelegere cu Dl ppresbiter tractual.

Comitetul parochial.

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 103. Sibiiu, Marți 2 Septemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 1 Septemvre.

Călătoria împăratului la Galiția n'a încetat încă de a fi obiectul de discusiune în ziare. „P. Napló“ recomândă demonstrațiuni serbătoresci când va veni împăratul în Ungaria, pentru că, după dênsul, politica împărătească este introducerea unei politici, ce Ungaria dela 1830 o doresce. Națiunea ungurească se nu se arate indolentă, când e vorba de o cestiune mare, cum este cestiunea polonă față cu Rusia.

Foile rusesci admoniează pe Poloni să fie cu băgare de seamă și să nu facă causă comună cu Austro-Ungaria, căci Rusia este un stat slavic și în cele din urmă Rusia tot va ajunge în fruntea popoarélor slavice, cum a ajuns Prusia în fruntea popoarélor germane.

Principele de coroană Rudolf a fost foarte bine primit la Berlin. Împăratul Wilhelm 'l-a denumit general-major.

„Polit. Corr.“ anunță din London, că cabinetul de acolo a primit scirea, că principele Muntenegrului renunță dela Dinoș și Gruda, dacă Poarta se învoiesce a cede Dulcigno. O telegramă din Constantinopole asigură, că și puterile sûnt învoite a lăsa Porții Dinoșul dacă cede de bună voie Muntenegrului Dulciniul.

Comisiunea Dunăreană.

„Journal des Débats,“ în numeru'i dela 4 Septemvre st. n., publică următorul articol pe care'l reproducem după traducțiunea ziarului „Timpul“:

Trei săptămâni au trecut de când „Grenzbote“ a deschis focul și a turburat seninătatea oficioasă a organelor celor două cancelarii, și cu toate aceste furtuna nu s'a liniscit încă. Această polemică a primit elemente nouă dintr'o descoperire, numai bună pentru a descepta eroarea și indignațiunea la nesce oameni cu o complesiune destul de pacînică: se conspiră pentru a esclude pe Austria și pe Germania dela Dunărea de sus și dela cea de jos. O asemenea nedreptate nu e de înțeles. De aceea oficioșii sûnt sau se prefac a fi foarte mânioși. Marile puteri nefiind simțitoare pentru intimidări, presa vieneză se aruncă asupra principatelor dunărene și propune a le face să plesnească, dacă ar încerca cumva de a nu voi să se lase a fi mâncate. Alternativa e ademenitoare: închipuiți-vé numai! Aceste mici state, chiemate a'și căuta de interesele lor fluviale, nu se vor putè înțelege nici când. Austria se oferă de bună voie a le face să se înțeleagă. Există o veche fabulă asupra soiului acesta de arbitragiu. Acordul între membrii comisiunei riverane, presidiate de delegatul austriac ar fi într'adevěr atât de complet, încât în curênd nici nu s'ar mai audì vorbind de ea și de daraverile ei.

Sûntem plecați a crede, că lucrurile nu se vor petrece tocmai astfel. Pot să tot recrimineze cu linisce și sânge rece condițiile târgului aleatoriu, pe care li'l oferă Austria și Germania. Ce cer, într'un cuvênt, aceste două puteri? Presidența pentru Austria, cu vot preponderant în cas de împărțirea de voturi într'o comisie țermureană dela Galați până la Porțile de fer. Austria nu e țermureană în partea aceasta a fluviului. Pentru a justifica această pretenție ea învoacă situația ei geografică: libertatea navigației pe Dunăre e indispensabilă pentru prosperitatea ei, ziic organele autorisate. Aceasta nu e de tăgăduit și nici n'a gândit cineva în Europa de a închide Austro-Ungariei Dunărea. Pentru a înlătura o eventualitate atât de primejdioasă, ea cere să stăpânească Dunărea într'un curs de preste 300 chilometri depărtate de teritoriul ei. Dacă îndĕrĕtul acestei esigențe n'ar fi un plan cu adâncime meditat în contra tuturor acelora cari, țermureni sau nu, vor a se servì de Dunăre ca de o cale absolut liberă, i s'ar putè respunde presei austriace, că cea mai bună garanție a libertății fluviului e aceea a Europei. Articolul 53 al tractatului dela Berlin prescrie, că regimul în vigoare și principiile aplicate la Dunărea de jos se vor intinde, prin mijlocul unui regulament ad-hoc pregătit de comisia europeană din Galați, asupra părții rîului dintre Galați și porțile de fer. Dar fiindcă navigația fluvială se deosebesce sub multe raporturi de cea maritimă, o comisie țermureană specială va fi chiemată a aplica acest nou regulament. Cu alte cuvinte Dunărea dela gurile ei până la porțile de fer, va deveni o cale deschisă tuturor pavilioanelor și va fi scutită de ori ce pedecă sub înalta priveghere a semnatorilor tractatului dela Berlin. Intr'adevĕr Austria n'ar avè decât să se laude cu o asemenea stare de lucruri dacă după cum pretind organele ei, ea nu ține la nimic alta decât la mențînerea libertății complete și ilimitate pe Dunăre.

„Dar nu prea pare să fie acesta scopul pe care ea'l urmărește în înțelegere cu Germania, credincioasa sa aliată. Jurnalele germane și austriace pretind, că există voința de a esclude pe Austria din consiliul Dunării de sus; tocmai contrariul e adevĕrat; nimeni nu voiesce să excludă pe Austria dela Dunărea de sus, și dacă judecăm după revelațiunile făcute în cursul acestei curioase polemici, Austria e aceea, care vrea să excludă pe toată lumea. Această pretenție e deja destul de esorbitantă, dar nu e singură: diplomația austriacă pare a voì să ajungă, prin o progresiune lentă prin o infiltare continuă, la suveranitatea completă a fluviului și a statelor ce el udă.

„Pentru a începe această operă de asimilare politică și de absorptiune comercială Austro-Ungaria a încercat de a sterge din viitoriul regulament de navigație, consacrată și aplicată la partea inferioară a fluviului. L'Indépendance roumaine ne a dat o probă publicând avant-proiectul regulamentului preparat sub inspirația cancelariei dela Viena. Nu se face nici o mențiune de libertatea navigației și aceasta după un amendament al delegatului austro-ungar. Mulțămită acestui subterfugiu, Austro-Ungaria înțelegea să oprească accesul Dunării de sus netermurenilor, dintre cari e drept, că și ea 'și-ar fi regulat toate drepturile prin mijlocul unor convențiuni particulare, obținute sau impuse României, Serbiei și Bulgariei. Astfel, după ce ar fi esclus pe toți ceilalți dela percursul dintre Galați și porțile de fer, ea ar fi reluat posesiunea fluviului, deastădată fără a întimpina nici o concurență. Cât despre libertatea comercială a principatelor dunărene, credem de prisos de a mai ziice ce ar fi devenit ea.

„Astfel, după ce ar fi înlăturat ori-ce concurență comercială și ori ce supraveghere politică, Austria cere în comisia Dunării de sus presidența, plus un vot preponderant în cas de împărțire de voturi. Acesta al doilea pas, de astă dată e decisiv în sprescopul propus. Comisia țĕrmureană se va compune din trei delegați, al României, al Sêrbiei și al Bulgariei și dacă se mai adaugă unul austriac, ar fi patru; în cas de împărțire de voturi, votul presidentului face lege, — privilegiu enorm, care cresce încă prin faptul, că Austria va putè în tot dea-una, fie prin întimidare, fie prin înduplecare, să aibă în parte'și pe unul din Principate, pe Sêrbia de es., pentru ori ce va voì să propună sau să impună.

Introducerea Austriei în comisia țĕrmureană, cu privilegile ce ea le reclamă, ar fi ecuivalentă cu absorpțiunea întregei inițiative a Principatelor dunărene și cu întinderea domeniului fluvial și a influenței politice a Austriei până la Galați. Ea ar poseda cheile câtor trele Principatelor și ar impune legislațiune fluvială, și prin o estensiune de tot naturală, ar domnì în consiliile de la Belgrad, de la Bucuresci, ba chiar de la Sofia. Ar fi curios în adevĕr de a vedè pe Bulgaria, liberată de Ruși, ridicată de Rusia la rangul de țară liberă și unită cu ea prin legăturile celei mai vii recunoscințe, trecênd contra voinței sale sub protectoratul Austriei, rivale Rusiei în comisia orientală.

Dar oare aceasta e tot? De sigur că nu. După ce 'și ar fi stabilit supremația politică și comercială până la Galați imperiul austro-ungar n'ar avè nevoe de cât de o mică influență pentru a o întinde până la Sulina. Se va ziice, că comisia europeană pentru navigația Dunării de jos e în vigoare și că nu se va lăsa ușor suplantă. Cu toate aceste, nimic mai ușor de cât de a pune capĕt esistenței acestei comisiuni și a'i substitui

---

FOIȚA.

„Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς.“

I.

Cei trei coconi în foc.

Iacta est alea! E adusă și e publicată sentența „Telegrafului roman“! Onorabilul public o poate cetì în articulul de fond din numerul 70 al „Observatoriului“.

Muți să fim ca pescele; să luăm ciaslovul a mână și să vedem de a le bisericei, de cele clericale, de biblie. Altfeliu e vai și amar de steaua noastră! așa ziice colega și vecinul nostru. De trei ori ziice aceasta și de trei ori bate puternic șeaoa . . . în direcțiunea aceasta. Și fiind că-o ziice el, noi trebue să ascultăm, pentru că el — de și organul alor trei oameni muritori — e infalibilistic.

Ne vom păstra dară nimbul biserican și aici sub linie; nu de frica puternicului, ci din respectul ce avem către cifra de *3*. Ea e cifra magică a zilelor presente. Trei ani trăim într'un oraș cu colega „Observatoriul“ fără ca în decurs de trei ani de zile să fi sciut noi ori onoratul public: *cujus generis* e vecinul nostru? Acuma după trei ani de viață ne spune, că dênsul e organul unui partid (?) din Sibiiu (??) înființat cu binecuvêntarea (???) și consensul (????) mai multora spre a apĕra (?) interesele (??) acelui partid (???). Sperăm că peste alți trei ani „Observatorul“ ne va comunica și programa părtidului, cărei servesce; apoi preste alți trei ani consemnarea somităților, cari formează partidul.

Astădi scim atâta, că cifra *3* predomineză întru toate evenementele zilei, și în acele ce privesce adunarea generală a asociațiunei pentru literatura și cultura poporului român ținută în Turda. Trei zile ținù adunarea generală, cu care se începe un nou period de trei ani; în trei numeri ai sei raportează „Observatoriul“, cumcă mai ales la trei domni nu le-a venit la socoteală păsirea pe scenă a opositiunei; trei „alune“, trei măciuci; trei deminți după triplă revisiune s. c. l. Un lucru foarte interesant, în care eară obvine cifra de *3*, nu'l cunoasce încă on. public. Din partea opositiunei eară trei oameni, cari se luptau pentru credința lor. A constat aceasta în ședința publică un domn „foarte tinĕr“ din adunare, și opositiunea n'a negat nici adeverul constatat de el, nici „tinerețele sale“ la cari s'a provocat.

Cine sûnt însĕ acesti trei oameni? Cum e numele lor? Cari sûnt meritele lor din trecut? Făcut-au ei căi ferate, fabrici, fonduri și bance?

Nu ne permite „Observatoriul“ de a ne ocupa și noi de aceste. Biblia e a noastră parte; deci-dară vom respunde cu biblia și la aceste întrebări, și ne rugăm să fim bine ascultați și bine pricepuți!

„In anul al optspredecelea Nabuhodonosor împĕratul au făcut un chip de aur și l'au pus pe el în câmpul Deira în țara Vavilonului“.

Esegeții încă nu s'au putut unì asupra întrebărei: ce a înfățișat propriamente acest chip de aur? Unii țin că a fost un monstru fisic, un om cuadrat v. s. d. pe cât de înalt pe atâta de lat și gros. Alții ziic, că a fost un monstru moral, obrăsnicia, minciuna, trivialitatea, lenea, prostia s. a. toate representate prin figuri simbolice și turnate în una. Eară alții iau lucrul în sens parabolic și ziic, că sub chipul de aur e de a se înțelege banul sau vreun institut de bani.

Nice aceea nu sciu esegeții cu siguritate, unde a fost „câmpul Deira“? sigur e numai, că cuvêntul „deira“ în limba assirică însemnează: crepătură sau cheie de munte cum se află d. e și în Transilvania din sus de Turda.

„Și au trimis Nabuhodonosor împĕrat să stringă pe toți domnii cei mari, și maimarii oastelor și povățuitorii și ispravnicii și toți boerii țĕrilor, și au stat înaintea chipului. Și strigătoriul striga cu tărie. „Voaue se ziice . . . în ce ceas veți audì glasul trimbiții și al fluerului și al alăutei . . . se cădeți se ve închinați chipului celui de aur pre carele 'l-au ridicat Nabuhodonosor imperatul. Eară cela ce nu

comisia ţĕrmureană, în care Austria cere a domina ca stăpână. Puterile comisiei europene au fost reînnoite de către conferenţa din Londra la 1872, dar ele espiră la 1883. La anul următoriu deja puterile vor avè a esamina dacă le convine de a reînnoi încă o dată însărcinarea şi pentru a prelungi esistenţa comisiei ele vor trebuì sĕ fie unanime. E de ajuns un vot disident, pentru ca comisia europeană se înceteze de a esista. Sĕ crede că acest vot va fi al Austriei. Ce se va întêmpla după aceasta? Dunărea de jos, supusă în curs de 25 de ani unei legislaţiuni internaţionale, ar recădè sub dreptul comun. Ţermurenii adecă comisia ţĕrmureană, presidiată de Austria, şi instituită prin comisia europeană, ar lua în mâni opera acestei din urmă. Muma ar fi înghiţită de către copil. România fiind ţĕrmureană de amândouĕ părţile fluviului deci şi de la Galaţi până la Sulina influenţa austriacă s'ar întinde, prin intermiterea României, până la gura aceasta, precum şi peste braţul sf. George.

Aceasta ni se pare a fi adevĕrul asupra polomicei ridicate de ziarele oficioase din Viena şi Berlin. Adevĕrul e în deplină contrazicere cu ele. După cele ce zic ele, Rusia şi Anglia ar fi conspirat pentru a despoia pe imperiul austro-ungar de partea sea de supraveghiere a Dunării şi pentru a'i lega mânele. Dacă s'a conspirat unde-va însĕ, în afacerea în cestiune, aceasta nu s'a întêmplat nici în Londra, nici în Petersburg, ci într'o altă capitală. E nevoe de a adăuga că, dacă conspiraţiune esistă, de sigur nu în contra Austriei vor fi conspirat Austriacii?

Procesul verbal

al şedinţelor învĕţătoresci şi al cursului supletoriu ţinute în Beliu la 7 8 şi 9 August 1880. v.

Presenţi sûnt 15 învĕţători din tract afară de aceştia conferenţa e fericită şi de prilegiul ce 'l presentă venirea în mijlocul ei ddnii: Vasiliu Mangra, profesor de teologie, Georgiu Orosz, protopr. gr. cat. Georgiu Vesa, medicinist., Francisc Herczeg junior jurist absol., Petru Leucuţa preot., Zenobiu Muntean preot., Romul Mangra teolog abs. şi Teodor Vallea inv. gr. cat.

Şedinţa I.

În ziua a 7 dimineaţa la oarele 9 dl Georgiu Leucuţa parochul local celebrează s. liturgie cu chiemarea sântului Duch, după aceasta comisariul consistorial Paul Gavrilette chiemă la notariat pre Nicolau Pĕcurariu până la constituire. Notariul dă cetire ordinaţiunei venerabilului consistoriu eparchial gr. or. Oradan ddto 8/20 Iulie 1880 Nr. 570 scol. referitoare la ţinerea adunării sus amintite, apoi comisariul deschide şedinţa prin cuvêntare potrivită acestui act.

2. Urmează la ordinea zilei constituirea comitetului dirigent al agendelor conferenţei şi cursului supletoriu.

Se alege cu unanimitate: Iosif Muntean de notariu, Ioan Alba şi Ioan Budiu de propunetori la cursul practic.

3. După constituire dl Georgiu Vesa se însinuă cu un operat aparţinĕtoriu în stera sciinţei fisice cu titlul: „Acul magnetic“ „compasul“ şi „electricitatea atmosferică“ totodată la dorinţa adunării ţine prelegere despre acul magnatic şi compas într'un mod atât de dester, cât a atras toată atenţiunea presenţilor.

Fiind timpul înaintat şedinţa se ridică, anunciându-se cea procsimă pe astăzi la 3 oare d. m.

Şedinţa a II-a.

4. La oarele 3 p. m. d. Georgiu Vesa îşi continuă disertaţiunea, ce o a întrerupt a. m. până la oarele 4 — în a cărei urmare dlui propunĕtoriu i se esprimă mulţămită protocolară.

5. Dela oarele 4—5 se ţine esamen cu învĕţătorii din cele prelese.

6. Venind la ordinea zilei discusiunile libere şi voluntare; Miron Sciubeiu arată că: în cele mai multe comune, comitetele parochiale nu sustern bugetul salarielor învĕţătoresci şi al speselor scolare comitetului comunal, pentru inducerea acelora în preliminare, încasarea şi administrarea la locurile competente, la ce — conferenţa conclude: a se susterne venerabilului sinod eparchial, un memorand în privinţa controlei, — asupra activităţei comitetelor parochiale şi în deosebi în ceea ce privesce esecutarea ordinaţiunei Ilustrăţii Sale Prea Sânţitului Domn Episcop al nostru diecesan esmisă în acest merit, ddto Arad în 1 Septemvre 1879 Nr. 1195 însărcinând cu elaborarea aceluia pre ddnii Georgiu Leucuţa, Iosif Muntean şi Paul Gavrilette.

Fiind timpul foarte înaintat şedinţa se încheie anunciându-se cea următoare pe ziua de mâne, la oarele 8 a. m.

Şedinţa a III-a.

7. În ziua a 8-a după sosirea participanţilor reverend. d. Vasiliu Mangra, avu bunăvoinţa a diserta din studiul religiunei, a arĕta metodul propunerei într'un mod intensiv bine-practic şi dester, pentru ce — a secerat cele mai vii aplause şi espresiuni de gratitudine dela soţi presenţii.

8. Ioan Budiu ţine prelegere din istoria patriei şi geografie, apoi din gramatica română şi analisare.

În finea acestora şedinţa se ridică anunciându-se cea următoare pe după ameaḑi la 2 oare.

Şedinţa a IV-a.

9. La 2 oare p. m. se începe esaminarea din studiile prelese în şedinţa precedentă. La 3 oare d. Georgiu Vesa disertează verbalmente din studiul: istoria naturei cu privinţă specială la datele zoologice, botanice şi mineralogice. — Se ascultă cu viuă plăcere.

10. Ioan Budiu face următoarea propunere:

Considerând că: deşi legile sustătătoare ces. regesci împun adm. politice a se îngrigì de promovarea învĕţământului, a da mână de ajutoriu învĕţătorilor în toate afacerile oficioase şi anume la încassarea salariului învĕţătoresc, la constringerea părinţilor întru trimiterea pruncilor la scoală etc. etc. Subprefectul cercului Beliu d. Carol Szele ignorează pre învĕţători şi le respinge recercările oficioase fără nimica resultat la ce — conferenţa decide: ca venerabilul nostru consistoriu eparchial Oradan sĕ recerce pe oficiosul de vice-comite, ca se îndrume pe subprefectul amintit la respectarea şi esecutarea legei.

Fiind timpul înaintat preste 7 oare seara şedinţa se încheie, anunciându-se cea mai procsimă pe mâne, la 8 oare a. m.

Şedinţa a V-a.

11. La 8 oare adunându-se învĕţătorii în curs Ioan Alba prelege din toate obiectele până acì nedisicutate pe rênd până la 12 oare până ce se esaurià tot materialul prescris pentru prelegere; acuma la dorinţa adunaţilor. Şedinţa se suspinde pe 10 minute.

12. După redeschiderea şedinţei comisariul consistorial şi propunĕtorii ţinură esamen cu ascultătorii din toate studiile propuse ale căruia resultat. — se induce în consemnarea luată despre calculele esaminaţilor şi se înaintează venerabilului consistoriu eparchial gr. or. Oradan.

13. Ne mai fiind alte obiecte de pertractat comisariul salută pre învĕţători şi pre ddnii oaspeţi cari au luat parte activă la acest act apoi se dechiară şedinţa de încheiată pentru anul acesta. — Invĕţătorii întonează „Aperatoarei Doamnei“ apoi prin stringere de mână se despart.

Comisariu consistoral. Notariu:
Paul Gavrilette, *Iosif Muntean,*
învĕţătoriu în Baliu. înv. în T. Medieş.

Declaraţiune.

Domnule Redactor! Scirile false, ce se scornirĕ în urma închiderei pensionatului Vautier, mĕ constring, se fac următoarea declaraţiune publică;

Subscrisul declar prin aceasta, că de aproape zece ani dau instrucţiune în institutul Henriette Vautier din limba română: din esercitii gramaticale şi stilistice. La începutul anului scolastic 1879/80 părinţii copilelor din România, cari se află în institutul Vautier în numer foarte considerabil îşi esprimară dorinţa, ca sĕ li se de a copilelor de aici încolo instrucţiune şi din geografia şi istoria patriei lor, căci altmintrea dênşii vor fi siliţi a'şi lua copilele lor din institut. In urma aceasta mĕ înţelesei cu proprietara institutului d-ra Vautier şi dênsa considerând, că cele mai multe fetiţe din institutul seu sûnt din România, în numĕr de 25, mĕ rugă sĕ le dau acestora instrucţiune şi din geografia şi istoria României. Ca mijloc de învĕţământ pentru studiul geografiei am întrebuinţat „charta României“ de majorul Papazoglu şi litografată de A. Bielz şi S. Sander, pe care nu se află nici Transilvania, nici o altă ţeară, decât numai România singură, şi pe care nu se afla tipărit, ca titlu nici „charta ţĕrilor române vecine“, nici „Dacia modernă.“ Adevĕrul e, că am vĕdut în mânile copilelor două charte diferite de a mea, dar n'am observat sĕ se fi aflat pe ele nici titlul „charta ţĕrilor vecine române“, nici „Dacia modernă“. Intrebând pe fetiţele, cari aveau charta la sine, de unde au dênsele chartele, îmi respunseră, că de acasă, dela părinţi. O astfel de chartă se vede, că s'a aflat din greşală la părete în sala institutului pe timpul esamenului din limba română. In oara din istoria României m'am folosit de manualul „Istoria Românilor“ de Xenopol, profesor la universitatea din Iaşi, care carte, după cât sciu, nu se află între cele oprite.

Braşov în 29 August 1880.

Ioan Popea,
prof. de limba română în institutul „Henriette Vautier“.

Varietăţi.

* (Alegeri la congres). În cercul cler. VI, al Dejului s'a ales P. ases. cons. Zacharie Boiu; în cercul cler. VII al Reghenului P. Prof. Simeon Popescu; în cercul cler. V al Abrudului P. Prot. Ioan Gallu.

* (Postal). Cu schimbarea amintită deja în numerul trecut a junctiunilor călei ferate Cucerdea-Mureş Oşorhei şi Copşa-mică-Sibiiu s'a schimbat asemenea din 10 Sept. n. şi cursul postelor pe liniile: Oşorhei-Bistriţă; Sibiiu-Alba-Iulia; Sibiiu-Braşov; Sibiiu-Cisnădie; Sibiiu-Turnul roşu şi Sbiiu-Reşinar precum urmează:

a). Pe linia M.-Oşorhei-Bistriţa. Pleacă din M. Oşoahei la 9 dimineaţa şi ajunge în Bistriţă la 6 oare 50 min. seara; apoi se întoarce posta dela Bistriţă la 9 oare dimineaţa ajunge în Murĕş-Oşorhei la 7 oare seara;

b). Pe linia Sibiiu-Alba-Iulia. Pleacă dela Sibiiu la 10 oare a. m. şi ajunge în Alba-Iulia la 6 oare şi 30 minute seara, apoi se întoarce dela Alba-Iulia la 6 oare dimineaţa şi ajunge la Sibiiu la 2 oare şi 40 min. după am.

c) Pe linia Sibiiu-Braşov. Pleacă dela Sibiiu la 10 oare dimineaţa şi ajunge la Braşov în cealaltă zi la 3 oare 45 min. dimineaţa; apoi se întoarce dela Braşov la 9 oare seara şi ajunge la Sibiiu în cealaltă zi la 2 oare 45 min. după ameaḑi:

d). Sibiiu-Cisnădie. Pleacă dela Sibiiu la ameaḑi şi ajunge în Cisnădie la 2 oare după ameaḑi, apoi se întoarce dela Cisnădie la 3 oare dimineaţa şi ajunge la Sibiiu la 9 oare 30 minute înainte de ameaḑi;

e). Sibiiu-Turnu roşu. Pleacă dela Sibiiu la 11 oare a. m. şi ajunge la Turnu-roşu la 2 oare 40 minute după ameaḑi, şi întorcênduse dela Turnu-roşu la 4 oare după am. ajunge în Sibiiu la 7 oare 40 minute seara;

f). Pe linia Sibiiu-Reşinar. Dela Reşinar pleacă posta la 8 oare dimineaţa şi ajunge în Sibiiu la 9 oare 30 minute înainte de ameaḑi, apoi se întoarce dela Sibiiu la 2 oare 30 min.

---

va cădè sĕ se închine, întru acela ceas va fi aruncat în cuptoriul ce arde cu foc“.

Despre cuptoriul acesta un eseget din secului al 5-ea scrie: Trei oameni iscusiţi, un popă mare, un popă mai mic apoi un povăţuitoriu, care cunoaşte vremile anului şi lunele şi septĕmânile şi zilele şi pătrarele lunei toate sĕrbătorile mici şi mari — se intruniră se sfătuiră şi statoriră ca fiecare din ei sĕ dea câte 1000 de cărămiḑi şi sĕ facă un cuptoriu mare în care se prefacă în scrum şi cenuşe pre toţi, cari vor avè ochi de vĕḑut şi urechi de auḑit. Aduseră apoi un mester renumit, carele în altă cetate o dusese la o pricopseală mare. Acesta le făcu un cuptoriu plin de labirinte, catacombe şi canale de tot soiul, în care întunecimea era mai mare, decât în toate suteranele şi peşterile pământului. Cuptoriul şi la înălţime semĕna mult cu turnul Vavilonului, încât depe vêrful lui se putea observa mişcarea stelelor, sborul păserilor şi curgerea apelor.

„Şi au fost dupăce au auḑit toate popoarele glasul . . . au căḑut de s'au închinat chipului celui de aur. Atunci s'au apropiat nesce oameni şi au ḑis: Imperate în veci sĕ trăiesci Tu împerate ai pus porunca ca tot omul . . . de nu va cădè sĕ se închine chipului celui de aur . . . sĕ se arunce în cuptoriul, care arde cu foc. Deci sûnt aici nesce oameni Sedrah, Misah şi Avdenago, cari nu ascultă poronca ta, şi dumneḑeilor tei nu slugescu şi chipului care ai pus nu se închină.

Atunci Nabuhodonosor împĕratul cu turba mare şi cu mănie a ḑis: sĕ aḑucă pe Sedrah, Misah şi Avdenago, şi oamenii aceia s'au adus înaintea împĕratului. Şi grăind împĕratul a ḑis: oare aşa este cu adevĕrat, că dumneḑeilor mei nu slugiţi şi chipului celui de aur, care am ridicat nu vĕ închinaţi? Acum dară sĕ fiţi gata dacă veţi auḑì glasul trimbiţii şi al fluerului.... sĕ căḑeţi, sĕ vĕ închinaţi chipului celui de aur, care am făcut: Eară de nu vĕ veţi închina, în acel ceas vĕ voiu arunca în cuptoriul, ce arde cu foc.

Şi respunḑênd Sedrah, Misah şi Avdenago au ḑis: Impĕrate Nabuhodonosore! Dumneḑeilor tei nu vom slugì şi chipului de aur, carele ai ridicat nu ne vom închina.

Atunci Nabuhodonosor împĕratul se umplu de mănie şi şi-au schimbat vederea feţii lui asupra lui Sedrah Misah şi Avdenago şi au ḑis: ardeţi cuptoriul de şepte ori mai mult până va arde de tot. Şi unor oameni tari au poruncit cu mare tărie se lege pe Sedrah, Misah şi Avdenago şi sĕ'i arunce în cuptoriul cel cu foc.

Atunci bărbaţii aceia i-au legat şi cu nădragii şi cu islicele lor, şi cu îmbrăcămintele şi cu hainele lor i-au aruncat în mijlocul cuptoriului, care ardea cu foc.*)

*) Onoratul public poate vedè dară că pe cei trei din opositiune i chiamă Sedrah, Misah şi Avdenago, eară cum se ard ei şi se prefac în scrum şi cenuşe se poate vedè din Nrii 69 şi 70 ai „Observatoriului“.

după ameadi și ajunge în Reșinar la 4 oare dăpă ameadi.

* (Ministrul de comerciu) are de cuget, a trămite în America esperți, cari sĕ studieze industria americană de mori și de cultivarea de vinuri. Acești esperți au între altele sĕ acuireze și vițe lucie de o resistență mare contra filocserei.

* (Cas de moarte). Stefan Rusu din Brașov, fost senator si jude pensionat, a reposat in 29 August st. v. in etate de 45 ani.

* (Legea de dare) conform căreia se încasează contribuții dice între altele: că spre încassarea dărilor restante esecuția numai după espirarea cuartalului respectiv se poate ordina. Pre lângă toate aceste — dupăcum ne spune „Magyar-Orszag“ — unui domn, care din întêmplare a plătit darea sea restantă în 22 August în loc de 15 Aug. va se dică deabia cu vreo sĕptĕmână mai târdiu, pentru această întârdiare fără a fi fost esecutat sau barĕm admoniat, ceeace, nici nu s'a putut face decarece cuartalul n'a fost espirat, i s'au luat pentru admoniare 10 cr. pentru întârdiare percente 42 cr., și spesele de esecuție 3 fl. 48, în total suma de 4 fl. v. a. Alt domn, care nu era dator nici o dare fu esecutat pentru o restanță considerabilă, pre lângă toată dovada pipăită: că dênsul nu este în restanță cu nici o dare.

* (O invenție nouă). Un anume Ioan Habics a inventat un mijloc de împedecare, prin care un tren în cea mai mare iuțală a lui se poate silì, ca într'o secundă se stea în loc. Habics voesce se facă ministrului de comunicație acest mijloc de împedecare cunoscut.

* (Codicele penal unguresc) care după cum anunțasem deja mai de mult a întrat în viața practică deja cu 1 Septemvre n. a. c. se va traduce și în limba franceză de dl Dareste, advocat în Paris și secretar al societății deacolo pentru jurisprudența comparativă.

* (A trasnit în Dobrițin) în noaptea din 6 spre 7 Septemvre n. Descărcându-se adecă asupra acestui oraș un orcan teribil sub tunete și fulgere trăsnitul a isbit în mijlocul orașului în hornul unei case și nimicindu'l total s'a descărcat apoi în o altă casă de unde a eșit printr'un părete făcênd prin el o gaură.

* (Limba maghiară în Bosnia). Populațiunea din Bosnia — așa ne spune „Pesti Napló“ — se arată față cu Ungurii foarte întolerantă. Aici deabia cutează cineva a vorbì limba maghiară, pentrucă este espus celui mai mare pericul. Corespodentul lui „P. N.“ dice, că dênsul întrebuințând din întêmplare înaintea șefului de poliție din Brod un cuvênt unguresc fu însultat de acesta strigându'i: cum îndrăsnesce el (corespondentul) a'i spurca biroul cu limba aceasta barbară.

* (Contele Wilhelm Bismarck) a plecat dela Mehadia la Budapesta.

* (Spioni în România). Intre Strunga și Petroșani s'au prins de curênd trei persoane, când chiar erau ocupate cu luarea unor planuri despre situația ținutului de acolo. La întrebarea despre caracterul lor acesti îndivizi s'au numit Profesori din Pesta. S'au găsit la dênșii mai multe carte de stat major și planuri de situațiuni a mai multor ținuturi din Carpați și deaceea se presupune că sûnt spioni. Ei sûnt prinși și cercetarea contra lor curge.

* (Fondul de teatru român.) La dorința manifestă din mai multe părți adunarea societății pentru fond de teatru român, convacată la Sibiiu pe 19 și 20 Septemvre, se amână pe 17 și 18 Octomvre st. n. a. c.

Comitetul Societății.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Genesa evangeliilor.

(Studiu biblic).

Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. Ioan 5, 39.

(25 Urmare).

D. *Evangelia după Ioan.*

(Urmare).

De o însemnetate, am puté dice, decidetoare pentru Evangelia a patra, sûnt Ereticii din veacul al doilea.

Valentin și Basilides din jumetatea primă a veacului al doilea, Marcion de pe la mijlocul acestu veac și sectele așa numite „ophitice“ conțin o mulțime de provocări la Evangelia după Ioan. Căci dacă în prima jumĕtate a veacului al doilea, curînd după moartea Apostolului, în biserică ar fi esistat cea mai mică îndoială în privința autenticității Evangeliei după Ioan, Apologeții, cari au scris în contra Ereticilor, n'ar fi avut decât să denege acestora autoritatea scrierei la carea ei se provocau. Ba, dacă ar fi esistat atare îndoială, ei ca apărători ai ortodocsismului trebuiau să se pronunțe asupra acestei mari întrebări. Ei însă în toate scrierile lor susțin autoritatea scrierei, pe carea se basează contrarii lor, o susțin pentru că aceasta era convingerea universală lățită prin contemporanii Apostolului Ioan.]

Scrutările asupra autenticității Evangeliei le putem încheia constatând că din toate punctele de vedere este deplin sigur că scriitoriul Evangeliei a patra este Apostolul Ioan.

După această lungă și obositoare escursiune critică, să esaminăm pe scurt care a fost.

1. Causa scrierei. Învețăturile populari ale lui Iisus s'au fost predicat cu graiul și în scris. Prin aceste însă s'au fost predicat indirect și învețăturile despre Christos. Învețăturile despre Christos însă, atât din Evangeliile sinoptice, cât si din Epistolele lui Pavel, au fost menite în prima linie a face o puternică impresiune asupra inimei celei simple a mulțimei, făcêndu-o să recunoască în Christos o ființă estraordinară, dĕeească. N'au fost însă în stare a mulțămí spiritul scrutătoriu al filosofilor. Filosoful, păgân sau judeu, chiar ajuns la credința că Iisus a fost o ființă dĕeească, remânea în nedumerire asupra întrebărei: cum se împacă Dĕeirea cu omenirea în o singură ființă, — ce însemnetate și ce posiție compete lui Iisus Christos în Dumnedeire?

La aceste și asemenea întrebări învețăturile de până ací nu dedeau respuns liniștitoriu. Această nesiguranță, această lipsă de lămurire a înstrăinat și pe cel ce începuse a crede.

Mulți Iudei, în amețeala așteptărilor lor mesianice la început au primit credința că Iisus este Messia, fără a întreba mai departe despre „*cum?*“ Aceasta și altele multe avea să le lămurească împerăția lui Dĕeu, carea se aștepta cu împacientă. Dar împerăția lui Dĕeu, așa cum au așteptat'o Iudeii, n'a sosit, ci în locul așteptatei împerății dĕeesci, Iudeii au vedut pustiirea Palestinei și ruinarea Ierusalimului. Amețeala a evaporat, remânênd numai întrebătoriul „*cum?*“

Posiția Păgânilor nu era mai favorabilă. Dedați cu revelațiuni dĕeesci, ba chiar așteptând aretarea unei Dĕeiri necunoscute, ei au credut în Dĕeirea lui Iisus Christos, în puterea minunilor ce le-a fost sevîrșit și învĕțăturilor, ce le-v fost propagat. Ei au credut, pentrucă faptele lui Iisus corespundeau primelor lor așteptări. Și lor însă li s'a fost pus în perspectivă apropiata împerăție a lui Dĕeu, și prin aceasta respuns la toate nedumeririle. Întârdiind sosirea împerației lui Dĕeu, întrebarea „*cum?*“ și-o puneau tot mai mulți, cu tot mai multă seriositate.

Afirmările lui Pavel, că Iisus este fiiul lui David [91]), prin carele Dĕeu a zidit lumea [92]), și carele este chipul lui Dĕeu [93]), căruia prin urmare îi compete adorațiune dĕeească, ca și lui Dĕeu Tatăl — au mai contribuit la dificultatea respunsului. Cum? Christos să fie fiiu al lui Dĕeu, și fiiu al omului? să fie om și totuși prin el să se fi făcut lumea? să fie om, și ca atare persecutat, batjocurit, chinuit, omorît, și totuș înălțat la Dĕeu și asemenea lui Dĕeu? Cum? El asemenea cu Dĕeu, stând de-a dreppta Lui? prin urmare doi Dĕei? Acestia nu se puteau împăca cu rațiunea [94]).

Oamenii dedați să cugete rece, neputênd ajunge la ecuilibrarea și împăcarea acestor antitese, respundeau creștinilor, că toată predica lor despre Christos și mântuirea lui cu crucea este o nebunie [95]). Alții însă cercau ca cu ajutoriul speculațiunilor filosofice să neteĕească munții ce începuseră a se ridica pe terenul creștinismului. Primii nuori cari anunție furtunile ce se pornesc asupra creștinismului!

Încercările aceste însă neputênd pătrunde în profunditatea întrebărei, deveniră unilaterale: sau susținênd Dĕeirea lui Christos cu abandonarea omenirei lui, sau abandonând Dĕeirea și susținênd omenirea lui. La început aceste încercări se făcură prin predice evangelice, imitând pe Apostoli [96]), a oarea spre a afla trecere folosindu-se chiar de recomandări fabricate, puse sub autoritatea vre-unui Apostol [97]), și numai a rare ori prin câte o epistolă fabricată și pusă sub numele lui Pavel [98]).

Spre sfirșitul vieței sale, Pavel privesce cu durere la aceste încercări periculoase, din cari vede, că se vor nasce mari încurcături pentru creștinism [99]) și neputêndu-le pune stavilă, se mulțămesce de o parte a apela la tăria în credință a creștinilor, de alta a fulgera cu anatema pe aceia, cari prin încercările lor aduceau viața creștinismului în primejdie [100]).

Apostolul Pavel a murit și creștinismul a remas în fața unei furtune ce-l amenința tot mai serios. Filosofia apucase să se ocupe cu ideile creștinismului. Oamenii încep a-și propaga ideile și sistemele lor filosofice nu numai verbal, ci și în scris în formă de Evangelii. Ei folosesc Evangeliile scrise ale Apostolilor spre a fabrica din tr'însele altele, în cari să-și întemeeze sistemele lor [101]).

După cum acești filosofi erau de origine Iudei sau Păgâni: astfel își desvoltar și doctrinele lor. Cei din Indei au pus persoana și învețăturile lui Iisus în legătură cu mosaismul și teologia lui, cei din păgâni sau cu platonismul și misteriosofia sau cu parsismul și dualismul. Cei dintâi, sub numele de „Ebioniți“ susțineau omenirea, dar numai omenirea lui Christos, lăpedând Dĕeirea lui; cei de al doilea „Gnosticii“ susțineau Dĕeirea lui Christos, denegându-i omenirea. Cei dintâi învețau că Iisus a fost Messia, dar numai ca om, și numai în cât a învețat în calitate de profet, — pentru ei moartea lui Messia era scandelă. Cei de al doilea învĕțar, că Messia (Christos), ca ființă Dĕeească este una și Iisus, ca ființă omeneaseă este alta; că Christos s'a pogorit asupra lui Iisus cu ocasiunea botezului, că dela acest dat a condus pe Iisus în activitatea lui până la cruce, unde apoi l'a părăsit, reîntorcêndu-se iarăș în sferele ceresci; — pentru ei moartea lui Christos era o imposibilitate.

În chipul acesta filosofia, respundênd la întrebarea de sus „cum?“ pregătia perirea creștinismului amenințându-l cu disolvare în douĕ secte filosofice fantastice.

Acum nu se mai tracta de periculi în o provincie creștină, ca bună oară în Iudea pe timpul lui Mateiu, nu de cuceriri, ca pe timpul lui Marcu și Luca, ci de însaș basa esistenței creștinismului peste tot.

Viața lui era amenințată până la estrem de armele cele nimicitoare ale filosofiei.

În aceste împregiurări atât de critice, dacă mai putea fi vorba de esistența creștinismului, era absolut necesar ca o mare autoritate să-i vină întru ajutoriu deslegând întrebarea nimicitoare „cum?“, și prin aceasta delăturând pericului, ce'l amenințau cu sfășiere.

O astfel de autoritate, o adevărată autoritate normativă, o putea avé numai un apostol, unul carele a cunoscut tare de aproape pe Iisus, și a fost martur al învețăturilor și faptelor lui, și carele prin urmare sîngur era competent a se pronunciа definitiv asupra întrebărilor, ce sbuciumau creștinetatea.

În Efes, în Asia mică, mai era încă în viață betrânul Apostol Ioan, carele a viețuit până pe timpul lui Traian (98—117) [102]).

Cine deci putea fi mai competent de cât dînsul să vină în ajutoriul creștinismului, de cât dînsul, carele după Sinoptici vedem că a fost unul din cei trei învețăcei, cari formau societatea cea intimă a lui Iisus!?

De la dînsul se și aștepta, ca cu întreaga sa autoritate să scape viața creștinismului. Și dacă dînsul, îndemnat de pericolul suprem, s'ar fi simțit îndemnat a păși pe arenă: el trebuia să țină cont de împregiurările cele atât de critice, în cari se afla creștinismul. (Va urma).

---

91) Rom. 1, 3.
92) Colos. 1, 16.
93) Colos. 1, 15.
94) Credner K. A. Das Neue Testament nach Zweck, Ursprung und Inhalt, Giesen 1843. Tom. II pg. 249 seqq.
95) I Cor. 1, 18. 23. 2, 14.
96) Gal. 1, 7 seqq. II Corint. 11, 3. 4. 13 seq. Tit. 1, 10. II Timot. 2, 8, 3, 6 seq. ș. a.
97) II Corint, 3, 1.
98) II Tessal. 2, 2. Din acest incident Apostolul Pavel, spre a încredința pe cetitori despre autenticitatea scrierei sale, află de lipsă a accentua, că însuș a scris cu mâna sa (I Cor. 16, 21. Colos. 4, 18. II Tess. 3, 17.)
99) I Timot. 4, 1. seq. II Timot. 3, 1. 2. 6. 4, 3 seq.
100) I Corint. 16, 22. Galat. 1, 8 seq. I Timot. 1, 19 seq.
101) De aci mulțimea de Evangelii apocrife și pseudepigrafe, de cari aflăm numai amintire la s. s. Părinți, ca Evangelia Evreilor, a lui Kerinth, Karpokrates, Basilides, Valentin, a Egiptenilor ș. a., cari dacă nu toate, cel puțin mare parte își au originea în veacul I creștinesc.
102) Ireneu adv. haeres. III, 3, 4.

Bursa de Viena și Pesta

din 11 Septemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	109.45	109.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	82.60	88.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	99.25	99.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.25	86.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.—	124.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	95.—	95.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	94.25	94.25
Obligațiuni urbariale temeșiane	93.50	93.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	93.—	93.—
Obligațiuni urbariale transilvane	94.—	94.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	94.25	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.70	72.60
Datorie de stat în argint	73.75	73.70
Renta de aur austriacă	88.35	88.25
Sorți de stat dela 1860	132.—	132.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	820.—	827.—
Acțiuni de credit austr.	287.60	288.60
Acțiuni de bancă de credit ung.	259.25	259.50
Sorți unguresci cu premii	111.25	111.25
Sorți de regularea Tisei	109.20	109.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.63
Napoleon	9.38	9.38
100 marce nemțesci	58.05	57.05
London (pe polița de trei luni)	118.—	118.05

Economic.

(Starea recoltei) în unele comitate ale Ardealului e următoarea:

In comitatul Sibiiului și adecă: în cercul Sibiiului productele de toamnă și primăvară din pricina timpului slab nu s'a putut strînge de pe câmp; grânele de toamnă și sécările sûnt cam slăbuțe; grânele de primăvară au început a cresce în unele locuri, preste tot însĕ recolta se poate numì bună. Cucuruzul deși a cam pătimit totuși este frumos, cartofii însĕ au început a putredì. Fên este puțin. In cercul Nocrichiului atât grânele și sécările, cât apoi și ovesele sûnt de mijloc; cucuruzul e frumos, cartofii însĕ și pe aici au început a putredì.

In comitatul Brașovului și anume: în cercul Brașovului fructele din pricina ploilor nu s'au putut stringe de bună vreme de pe câmp și așa paguba este considerabilă, cu de deosebire în fên și cartofi, cari ambele au început a putredì. Cucuruzul e frumos. Asemenea stă rĕu cu grânele și secările precum și cu cartofii atât în cercul superior, cât și în cel inferior, unde aceste prin ploile îndelungate au suferit pagube mari. In ambele aceste cercuri însĕ cucuruzele și ovesele sûnt foarte frumoase.

In comitatul Târnavei mari și anume în cercul Husușĕului sĕmĕnăturile de primăvară sûnt frumoase, grânele însĕ și sécările dau o recoltă de mijloc slabă. In cercul Agnitei-Bârghiș recolta grânelor este bunișoară deși aceste au suferit mult prin ploile din urmă. Și ovĕsul pe aici este frumos și bun, vinul însĕ promite un cules bun. In cercul Cohalmului grânele și sécările au stat multă vreme pe câmp și au suferit prin ploile îndelungate, sĕmĕnăturile de primăvară însĕ sûnt frumoase, cucuruzele cu deosebire precum ovesele promit o recolta bună, precând cartofii și fênul sûnt de tot slabe, pentrucă a început a putredì.

In comitatul Bistriței preste tot locul stă rĕu cu recolta în toate fructele. Grânele și secările au început a încolți în clăi, ovesele s'au înnegrit, cucuruzele sûnt slabe. Asemenea miserabil stă lucrul și cu sĕmĕnăturile din comitatul Hunedoarei. Aici grânele, secările, ovesele, cucuruzele și fênurile sûnt foarte slabe. Numai cartofii de mirare sûnt frumoși și au pătimit până acuma foarte puțin.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 4 Septemvre imob. lui Nicolau Băcilă în Ucea de jos (judec. cerc. Făgăraș); în 23 Septemvre imob. d-rului Michail Miskolczy în Dioszeg (judec. cerc. Szekelyhid); în 23 Septemvre imob. Rosei Kolozsi în Boița (judec. cerc. Baia de Criș); în 6 Octomvre și 6 Noemvre imob. lui Michail Weber și soți în Orăscie (trib. Deva); în 17 Septemvre imob. soției lui Ioan Mara în Diod; în 18 Septemvre imob. lui Ioan Irutz și soți în Domald; în 16 Septemvre imob. lui Vasilie Moldovan în Gioaj (judec. cerc. Aiud); în 29 Septemvre imob. lui Stefan Schiller în Amnaș (trib. Sibiiu); în 8 Octomvre și 9 Noemvre imob. lui Vilhelm Walther în Reghen (judec. cerc.); în 12 Octomvre și 12 Noemvre imob. soției lui Ioan Kerekes în Vișlea (trib. Cluj); în 20 Octomvre imob. lui Toma Manasie în Măgheruș (trib. Deva); în 21 Septemvre imob. lui Ludovic Conradt în Diod (judec. cerc. Aiud).

Nr. 222. 2—3

CONCURS.

Fiind vacante două posturi de învĕțători la scoala populară gr. or. Ocna superioară (Vizakna), pentru ocuparea acestora se escrie concurs cu termin până la 21 Septemvre a. c. inclusive.

Emolumentele împreunate cu fiecare din aceste posturi sûnt:

1. În bani un salariu de 150 fl. v. a. platibil în rate lunare.

2. Câte (3) trei orgii de lemne, din care are sĕ se încălzească și scoala.

Doritorii de a ocupa ori care din aceste posturi, au a'și susterne petițiunile lor concursuale, până la terminul susindicat, Preaonoratului oficiu ppresbiteral în Mercurea, înstruate conform „Statutului organic“ și dispositiunilor congresuale.

Ocna-Sibiiului în 24 August 1880.

Comitetul parochial.

Vidi: **I. Droc** m/p., adm. prot. **I. Hentes** m/p., paroch și preș. al comit.

Nr. 148. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresti la scoalele confesionale devenite vacante în comunele din: Livezeni și Nucșoara în ppresbiteratul tractului Hațeg se deschide prin aceasta concurs cu terminul până la 16 Septemvre a. c. și anumit:

1. In comuna Livezeni cu salar anual de 200 fl. v. a. cortel și lemne focale;

2. In Nucșoara cu salar anual de 240 fl. v. a. cortel și lemne focale.

Doritorii de-a ocupa aceste posturi au a'și esterne petițiunile lor bine instruite în sensul prescriselor din „Statutul organic“ la subscrisul până la terminul sus amintit.

Hațeg 15 August 1880.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Rat m. p.,
ppresb.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului vacant de învĕțătoriu la scoala noastră gr. or. din Roșia ppresbiteratul gr. or. al Sibiiului II. prin aceasta se escrie concurs cu terminul până în 18 Septemvre st. v. a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariul anual în bani gata 80 fl. v. a.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei, și lemne de încălzit câte trebue.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ'și astearnă petițiunile lor instruite conform statutului organic oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului al II. până la terminul sus indicat

Roșia, 24 August 1880.

În conțelegere cu oficiul ppresbiteral.

3—3 *Comitetul parochial.*

Nr. 209. 3—3

CONCURS.

Devenind postul de învĕțătoriu în comuna bisericească Știna protopresbiteratul Ungurașului, pentru ocuparea acestuia se escrie concurs până la 21 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. În bani 80 fl. v. a.
2. În bucate 40 vici, cucuruz sfârmat după mĕsura cea veche.
3. Fonți de lumină 3.
4. Lemne de foc 3 orgii, din care se încălzesce și scoala.
5. Cuartir și gradină de legumărit.
6. 3 conți de hârtie.

Dela concurenți se cere atestat de cualificațiune, și sĕ fie de religiunea gr. or. așternându'și petițiunile la subscrisul până la terminul prefipt.

Fizeș-Sânpetru, 31 Iulie 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Petru Roșca m. p.,
protopresbiter.

Nr. 217.—1880. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțător la scoala populară gr. or. din Apoldul inferior, ppresbiteratul Mercurii se escrie concurs cu terminul de o lună de dile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

un salariu anual de 100 fl. v. a.

Concurenții au sĕ'și adreseze suplicele lor instruite conform Statutului organic și regulamentului congresual la subsemnatul în terminul arĕtat.

Mercurea, 21 August 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Droc m. p.
adm. protopresbiteral.

Nr. 20. 3—3

CONCURS.

La scoala capitală normală gr. or. din S. Sebeș au devenit trei posturi vacante; pentru a căror întregire se deschide concurs, cu termin până la 21 Septemvre a. c. s. v. când va fi și alegerea.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sûnt: salarii anuali de câte 300 fl. va. a. eară după doi ani de serviț 350 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi au a'și așterne petițiunile lor instruite conform prescriselor statutului organic și a regulamentului congresual din 1878 §. 67. și că a absolvat cel puțin 6 clase gimnasiale.

Concurenții vor avè sĕ țină strane Dumineca și în Serbători, pentru aceea au a se presenta în vre-o Duminecă în biserică, pentru a'și arĕta desteritatea în cântări și tipic.

Petițiunile sĕ se adreseze P. O. Domn Ioan Tipeiu ppresbiter în S. Sebeș.

Din ședința comitetului parochial gr. or. ținută în S. Sebeș 24 August 1880. In conțelegere cu inspectorul districtual scolar.

Comitetul parochial.

Nr. 144. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțător la scoala confesională gr. or. din Chezdi Mărtinuș ppresbiteratul Trei scaunelor, se deschide concurs până la 21 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. In bani computat venitul total 150 fl. v, a.

2. Cuartir liber, folosirea grădinei de legumi, și lemne de încălzit și anume:

a) Dela 65 familii câte 1 fl. v. a. pentru cantorat 65 fl. și dela 18 văduve à 50 cr. 9 fl. v. a.

b) a treia parte din venitul stolar 40 fl. v. a.

c) dela 36 scolari à 1 fl. 36 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post au a se adresa cătră subscrisul până la terminul de sus în sensul Statutului organic și a regulamentului provisoriu pentru învĕțământ.

Bretzcu în 19 August 1880.

Spiridon Demian m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 217.—1880. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțător la scoala populară din Mag, ppresbiteratul Mercurii se escrie concurs cu terminul de o lună de dile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sûnt:

un salariu anual de 120 fl. v. a. cortel și lemnele trebuincioase.

Concurenții sĕ'și adreseze suplicele lor instruite conform Statutului Organic și regulamentului congresual la subsemnatul în terminul arĕtat.

Mercurea în 21 August 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Droc m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 152.—1880. 3—3

CONCURS.

În urma înaltei încuviințări consistoriale din 28 Iunie a. c. Nr. 1961 B. pentru acuparea stațiunei de capelan lângă neputinciosul paroch Petru German din Botez, ppreșbiteratul gr. or. al Murĕșului, se deschide concurs cu terminul până în 25 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu această stațiune sûnt:

1. Terțialitatea din porțiunea canonică precum și din stolă, carea în bani face suma aprocsimativă 179 fl. v. a.

2. Capelanul va avè a fi și învĕțătoriu provisoriu, pentru care încă va avè salariu deosebit, anumit: dela circa 60 de copii obligați pentru fie care câte o mĕsură de cucuruz (a 16 cupe).

Ceice doresc a ocupa această stațiune au a'și așterne suplicele instruite conform regulamentului sinodal din 1873.

Oficiul ppresbiteral subscris.

Dat Sân-Benedic, 14 August 1880.

În conțelegere cu concernentul comitet parochial.

Artemie Crișan m. p.,
adm. pprosb.

Nr. 39.—1880. 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă stațiunea învĕțătorească la scoala confesională gr. or. din opidul Huniedoara, ppresbiteratul Hațegului, pentru ocuparea acestui post, se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 18 Septemvre st. v. a. c.

Salariul anual este 250 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei și grădină de legumi, cele din urmă computate în 50 fl. v. a. la olaltă dară 300 fl. v. a.

Concurenții la acest post învĕțătoresc au sĕ'și trimită petițiunile instruate conform „Statutului Organic“ și a „regulamentului congresual“ dela 1878 comitetului parochial gr. or. din Huniedoara la adresa Domnului ppresbiter Ioan Rat, inspector scolar tractual în Hațeg, până la ziua sus arĕtată.

Huniedoara, 10 August 1880.

În conțelegere cu Dl ppresbiter tractual.

Comitetul parochial.

Anunciu. 1 [52]

Aritmetica elementară de Domețiu Dogariu și Ioan Dariu se află acum în proprietatea subscrisului și anume:

Partea I-u, cu numerii 1—100 pentru începĕtorii din anul al doilea. Prețul unui esemplariu **25 cr.**

Partea a II-a, cu numerii 1—1000 pentru începĕtorii din anul al doilea. Prețul unui esemplar e **25 cr.**

Partea a III-a, cuprinzând cele 4 operațiuni fundamentale verbal și în scris *a*) cu numerii întregi de o numire *b*) cu numeri decimali și *c*) cu numeri de mai multe numiri, pentru începĕtorii din anul al patrălea. Prețul unui esemplar e **35 cr.**

Partea a IV-a, pentru începĕtorii din anul al cincilea și al șaselea se află sub presă.

Toate aceste manuale se pot trage deadreptul prin ori-care librărie.

Brașov în 9 Septemvre 1880.

Heinrich Zeidner,
librar. (Târgul grâului *Nr. 553*).

Ernatic de vite.

Pe moșia Darabani, județul Dorohoi, găsindu-se fên de cea mai bună cualitate și pășune inbelșugată și întinsă, — mocanii cu oi, cai, sau ori-ce alt soiu de vite sûnt primiți la ernatic cu condițiunile cele mai favorabile. Atât în privirea îndemânărilor cât și a prețului a se adresa direct la Curtea moșiei.]51] 2—6

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 104. Sibiiu, Joi 4 Septemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 3 Septemvre.

Avem, sau vom avè şi noi cât mai curênd cestiune israelită? Deputatul Istoczi a cercat în sesiunile trecute ale dietei Ungariei sĕ pună pe tapet cestiunea aceasta, dară fără succes. Istoczi a fost luat mai întâiu cam în glumă; mai apoi însĕ şi mai serios, cu deosebire în cercuri afară de parlament. Decând s'a pornit în Germania un curent antiisraelitic sau antisemitic ideile, cari se păreau a fi isolate în persoana lui Istoczi, au început a se respândì şi a ocupa teren şi în Ungaria. Foile ungureşci au început de vre o câteva sĕptĕmâni a spune, că în Ungaria esistă o ligă antisemitică, că şi-a făcut statute şi în cele din urmă, că statutele şi le-a înaintat la guvern spre aprobare. Ce este adevĕr din ligă şi din statute, precum şi din înaintarea lor la guvern, este greu a se scì până în momentul de faţă. „P. Lloyd“ însĕ s'a vĕdut necesitat a scrie cu toată seriositatea despre tema aceasta şi a provoca pe guvern sĕ facă lumină în cestiune. Guvernul a resuflat în „Hon“ şi „Ellenör“, deminţînd: că s'ar fi înaintat statute din partea vreunei lige antisemitice. „P. Lloyd“ poate că nici n'a voit sĕ accentueze spaima de ligă şi de statute. El scie prea bine câtă influenţă au Israeliţii astădi în Ungaria. Alta trebue sĕ fie intenţiunea: regularea căsătoriei între Creştini şi Evrei este o cestiune neresolvată şi aceasta ar voì sĕ o vadă pusă cât mai curênd pe tapet.

Regularea căsătoriilor între Creştini şi Evrei va avè urmarea: introducerea căsătoriei civile. Clerul apusean din Ungaria, presimţind furtuna s'a şi hotărît la oprirea căsătoriilor mestecate.

Nu va trece mult şi, într'o formă sau alta, eară vom sta înaintea unei întrebări, care de sigur ne va atinge de aproape şi pe noi Românii.

Ori cât se nega la început, că călĕtoria împĕrătească la manevrele din Galiţia ar avè şi latură politică, astădi negaţiunea este cu totul dată de neadevĕrată. Oficioasele de toată mâna aduc călĕtoria împĕrătească în combinaţiune cu situaţiunea cea serioasă a continentului. Cestiunea neresolvată a Orientului şi diferenţa între Germania şi Francia însuflă grige şi în sferele mai înalte ale monarchiei noastre. Eventualităţile, cari se pot nasce din situaţiunea cea încordată a continentului, trebuie sĕ găsească monarchia, va se ţică, popoarele din monarchie, în armonie. Pentru restaurarea armoniei derăpănate de diferenţele cele multe între diversele naţionalităţi, dincolo de Laita s'a înaugurat o politică de transacţiune, care se mulţămească pe Nemţi, pe Cechi, Poloni şi în sfĕrşit pe toate naţionalităţile. Opera nu este una dintre cele mai uşoare, mai ales, unde contrastele sûnt atât de desvoltate, ca nicăiri în alte staturi. Cechii şi Polonii, pe cât ne informează ţiarele, cu toate că li s'au împlinit unele dorinţe, tot pare că ar mai avè unele pretensiuni. Nemţii de altă parte se tem, cel puţin aşa strigă în presa lor, că i vor copleşì Slavii şi pentru asigurare pretind, ca în Cislaitania limba lor sĕ se declare prin lege de limba statului, cum e cea maghiară în Ungaria. Puse aşa dar popoarele pe clina transacţiunei, dar neîmpĕcate, monarchul a trebuit sĕ se convingă în faţa locului de neajunsele unora şi altora. Aceasta s'a putut audì şi din respunsurile, ce le a dat în Galiţia la anumite întimpinări. Încât se va fi putut ajunge scopul acesta ne va arĕta viitoriul. Una însĕ s'a putut constata: entusiasmul cel mare pentru monarch atât în Boemia cât şi în Galiţia. Şi dacă vederile, până şi a le oficioaselor, sûnt rădimate pe ceva realitate aderenţa popoarelor la monarch sûnt un factor considerabil la cumpănirea atitudinei monarchiei în casuri critice.

Pentru a fi însĕ opera completă am dorì ca pe lângă entusiasmul manifestat sĕ se manifesteze şi sinceritatea de a ajunge popoarele la capetul unei transacţiuni fericite, atât dincolo cât şi dincoace de Laita. Naţionalităţile cu aspiraţiuni de hegemonie sĕ se lase de aceste şi sĕ voiască a împărtăşì şi bunătăţile şi greutăţile, ce le cere statul dela cetăţenii sei de o potrivă. Altmintrea ele vor lua în locul dintâiu responsabilitatea pentru tot ce ar aduce viitoriul nefavorabil pentru monarchie.

De treisprĕdece, patrusprĕdece ţile, de când s'a întâlnit Haymerle cu Bismarck în Fridrichsruhe, ţiaristica nu mai înceată cu conjecturarea despre fiitoarea grupare a puterilor europene. Era vorba mai naînte că Francia e isolată, că Italia este avisată la puterea ei proprie, că Rusia şi Englitera se siliau din puteri a se apropia unele de altele. Cu toate aceste se trâmbiţa în lume, că esistă un concert al puterilor europene. Concertul se susţine încă (în ţiare); dela întâlnirea celor doi diplomaţi încoace însĕ se ivesc alte comture de grupări pe orizontul politic. Se vorbesce de o apropriare între Francia şi Rusia, de o alianţă între Germania şi Austro-Ungaria. De aceasta se vorbesce cu atâta stăruinţă, încât, pe lângă toată variaţiunea veştilor despre alianţe şi grupări, ea unica remâne mai constantă. Tot ce variază în privinţa alianţei austro-germane este, că Italia are se între ca a treia în federaţiune. Prin aceasta Bismarck vrea sĕ dea Franciei un şac-mat şi sĕ pună stavilă nesuinţelor de revindicaţiune.

Un coresp. parisian al foaiei „P. Ll.“ face pe lume sĕ creadă, că este înformat despre situaţiunea actuală a Europei şi neagă cu toată positivitatea, că ar esista vre-o apropiare între Francia şi Rusia, sau că s'ar face numai vre-o încercare în direcţiunea aceasta. De când principele Gorciacoff a făcut *fiasco* cu peţitul seu politic în Paris, diplomatia rusească s'a lăsat de astfel de peţite. Politicii rusesci susţin, că Rusia peţesce acum alianţe în London şi Berlin. Coresp. scie sĕ spună mai departe, că în London vocea peţitoare dela Petersburg a aflat resunet; mai cu anevoie merge lucrul în Berlin. Cu toate aceste Francezii cred, că în cele din urmă Ruşii 'şi vor ajunge scopul la Bismarck, pentrucă episoda provocată de Gorciacoff este recunoscută de o rătăcire personală a cancelariului rusesc şi ţarul şi consiliarii sei doresc a întra eară în relaţiunile de mai nainte cu Prusia, adecă, cu Germania. „P. Ll,“ din parte'şi încă este aplecat a crede, că între Germania şi Rusia s'au ameliorat deja raporturile, dar adauge: „Dacă schimbarea aceasta însuflă în Francia îngrigire, nici noi nu putem vedè într'ênsa ceva ce sĕ ne pricinuească bucurie.“

Pe toată faţa pământului sûnt schimbăcioase lucrurile; nicăiri însĕ ca în Constantinopole. Sultanii mor de boala „foarfecilor“, nebunesc; ministrii se schimbă mai des ca rufele sultanilor. Said-paşa este de astădată fericitul prim-ministru. Ceilalţi puţin interesează cum i chiamă, pentrucă nu va trece mult şi alte nume vor figura lângă titlurile consiliarilor padişahului din Stambul.

In „Voinţa Poporului“ din Galaţi cetim următoriul articol:

Din Basarabia.

Prin cele mai multe sate române din Basarabia s'a înfiinţat scoale de băieţi şi de fete în limba rusească cu profesori ruşi; mulţi din profesori sûnt căsătoriţi cu profesoarele în mod obligătoriu. Toate archivele scolare, cărţile, atlasele şi cărţile române au fost arse sau rupte.

Preoţii români sûnt obligaţi a învetza rusesce în curs de trei ani, după cari apoi vor fi obligaţi a face serviciul în limba rusească sau vor fi îndepărtaţi.

In scoala centrală din 'Bolgrad ca şi prin scoalele comunelor bulgare s'a întrodus limba rusă, lăsânduse la Bolgrad o catedră de limba bulgară.

Cum vedem dar autorităţile rusesci sciu lucra bine la opera de rusificare.

Sub regimul nostru nu numai, că nu erau obligaţi preoţii ruşi a învĕţa românesce, din contră toţi preoţii români din Ismail, fură indirect obligaţi a învĕţa rusesce, aşa că nu era unul, care sĕ nu cunoască bine această limbă pravoslavnică. Sub regimul nostru nici un preot rus n'a fost obligat a servì după un termin oare-care în limba română, din contră în oraşele Bolgrad, Reni şi Ismail, urbea episcopală, nu s'a putut instala o singură biserică în limba română. In biserica episcopiei dimineaţa se servia de-a pururea în limba rusă, ear' liturgia se făcea amestecată cu limba română. Când s'a celebrat luarea Plevnei de armatele noastre episcopia era incombrată de Români în entusiasmul lor; n'a asistat decât un singur major rus, şi atunci încă serviţiul s'a făcut în limba română şi rusească. Apoi un profesor dela seminariu suindu-se pe treptele altariului ţinu un discurs prin care învocà binecuvêntarea ceriului asupra imperiului rus, salvatorul creştinătăţei şi protectorul României, ai cărei fii asemenea unor minori nu pot avè un tutor mai natural de cât pe glorioasa şi binevoitoarea Rusie. Chiar spiritele sfinte au trebuit sĕ asculte un asemenea discurs, cu multă resignaţiune şi sĕ'l inscrie în cartea pĕcatelor şi a condemnaţiunei eterne.

In Chilia este o biserică zidită de Marele Stefan, templul cel mai istoric şi mai sfânt din acele înstrăinate regiuni. La încorporarea Basarabiei cu România, era un bĕtrân şi venerabil preot român. Sub regimul nostru dacă nu s'a putut schimba în limba rusă serviţiul divin, cel puţin s'a numit un preot bulgar, care de abia învêrtia românesce.

Cu scoala centrală din Bolgrad, cu celelalte scoale urbane şi rurale instituite în limba bulgară, s'a cheltuit mai bine de trei milioane din averea noastră publică, pe când cu toate scoalele române din districtele Bolgrad şi Cahul nu s'au cheltuit nici pe jumĕtate. Astfel în loc de a ridica un centru de cultură naţională, noi am ridicat un centru de cultură slavă care, dădu acelei ţeri un aspect mai puţin românesc de cum era la încorporarea ei cu ţara noastră.

Resultatele acestor imprudenţe sûnt destul de manifeste; încă nu începusem a ne gătì gemantanele, când profesorii şi junimea scoalei de Bolgrad afişau placarde în contra noastră pe toate stradele oraşului. Apoi junul nostru stat vecin recrutat în cea mai mare parte cu tineri eşiţi din scoalele de Bolgrad! Tocmai acestia combat cu mai multă înverşunare interesele noastre. Merg spre a nimicì repede şi cu totul limba română din scoalele şi bisericele române din acea ţară.

Dacă asemene erori şi perderi sûnt ireparabile, cel puţin ar trebuì sĕ deştepte serios reflecţiunea noastră şi sĕ ne serve de lecţiuni în casuri analoage.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cluj 31 August 1880. Prea onorată Redacţiune! Alegerile de deputaţi mireni pentru congresul naţional bisericesc convocând pe 1 Octomvre a. c. cu ţiua de astădi au de a se privì de faptă complinită. În cercul nostru electoral a candidat între alţii şi dl Anania Trombiţaş, carele la espresa noastră recercare a avut bunĕtate a ne împărtăşì programa sa aici alăturată.

Sperăm a nu comite indiscreţiune nice într'o parte, dacă acum după alegere Ve vom ruga, Prea onorată Redacţiune, sĕ binevoiţi a publica această programă în preţuitul dvoastre ţiariu. Facem aceasta cu acea espresă declaraţiune din partene, că consimţim şi aderăm întru toate la cele desvoltate de d-nul candidat.

Ai Preaonoratei Redacţiuni stimători.

Mai mulţi alegĕtori din cercul electoral al Clujului.

P. T. D-nul meu! Primind candidatura de deputat la congresul român naţional bisericesc pentru periodul 1880—83 în cercul electoral al Clujului subscrisul la provocarea mai multor stimabili dd. alegĕtori am onoarea a aduce la cunoscinţa cercului electoral următoarea programă, după carea îm voi întogmì atitudinea şi activitatea mea în fiitoriul congres.

Condițiunea de viață a fie-cărui corp organic e continua și armonica conlucrare a singuraticelor organe pentru susținerea întregului. Astfeliu și o corporațiune morală precum e — asemenea și alăturea cu statul — biserica poate esista numai dacă factorii ei constitutivi lucrează neîncetat spre susținerea, progresul și înflorirea ei.

Dintre factorii constitutivi ai bisericei noastre în ultimii 5 ani, de când am onoarea de a participa la activitatea publică în biserică, legislațiunea a făcut progres destul de îmbucurător. Nu pot însă constata tot aceasta și cu privire la esecutivă; aici mi se pare a fi prins rădăcini de nu stagnarea însași, dar de sigur un greoism, o tarditate, carea stă în crassă disarmoniă cu pulsarea vieții publice de astădi. Legi (regulamente) și concluse referitoare la o regulată și promptă administrare a trebilor noastre bisericesci, scolare și fundaționale sau au remas până astădi literă moartă sau apoi s'au esecutat numai în mod precariu și nesuficient. Cause jurisdicționale și administrative zac timp foarte îndelungat la forurile noastre sub care se pericliteză esistența de persoane, familii și comune întregi. *)

Causa acestei tardități în administrațiune zace în disproporțiunea cea enormă a cercurilor administrative și în neajunsurile organelor esecutive.

Mai bătătoare la ochi e această disproporțiune la eparchii, unde 1. 561, 930 de suflete sûnt împărțite în abia trei eparchii astfeliu, încât archidiecesa pe un teritoriu de preste o miă mile cuadrate cuprinde 685,000 de suflete, diecesa Aradului 526,930, cea a Caransebeșului 350.000 de suflete pe când e lucru constatat și în teorie și în pracsă, că sumul, ce un episcop și consistoriul seu poate prevedè în mod corespunzătoriu e 300,000 de suflete. E dară o necesitate imperativă de a se micșora estensiunea dieceselor prin sporirea numerului cercurilor administrative diecesane. Congresul nostru național bisericesc dela 1878 a decretat în privința aceasta în princip înființarea de două diecese nouă și sinoadelor diecesane din anul curent s'a presentat un plan de arondare a dieceselor cu considerare la nouăle două episcopii. După cum sum însă informat toate trei diecesele de astădi au delăturat în sinoadele lor din diferite motive acest plan de arondare. Motivul, care m'a induplecat și pe mine ca deputat sinodal archidiecesan a vota în contra înființărei de acum acelor două nouă diecese a fost neajunsurile noastre finanțiare. Căci pe când fondurile noastre eclesiastice au mai toate destinul lor special, dela care nu se pot subtrage: pe atunci susținerea unui episcop cu consistoriul seu ar pretinde un buget anual de cel puțin 15,000 fl. deci:

1. De a complana aceste contraste sau la cas de imposibilitate de a crea alte instituțiuui suplinitoare în administrațiunea episcopală va fi cestiunea principală la acărei resolvire voiu concurge cu modestele mele puteri.

2. Se refere anomalia de mai sus mai ales la archidiecesă, unde numerul cel mare al sufletelor și respective al parochiilor (1016), apoi depărtarea cea enormă a acelora dela centru fac cu totul imposibilă o administrațiune episcopală regulată și promptă. Archidiecesa fără de un vicariu cu facultate de archiereu numai poate remânè.

3. De asemenea înportanță tot în această direcțiune e: arondarea și întregirea protopre biteratelor, care mai ales în archidiecesă a devenit cea mai acută cestiune. Puterea de viață, stâlpul bisericei și ancorele constituționalismului au fost și vor fi protopresbiteri apți cvalificați și devotați din tot sufletul lor binelui comum și progresului bisericei noastre. Fără de acestia biserica noastră e ca o zidire aședată pe nesip; administrațiunea e asemenea unei roate mechanice de fer greu cu dinți de lut ars. De present preste jumătate din protopresbiteratele archidiecesane se află în provisor, și se administrează așa, precum se poate în provisor, parte după cum a adus necesitatea cu sine prin vreun paroch tractual necrescut și necvalificat la oficiul protopresbiteral, parte aglomerate în mâna unui protopresbiter, căruia și singur oficiul seu propriu îi dă lucru de ajuns. Voi conlucra dară din toate puterile mele la deslegarea pe basa concluselor congresuale a acestei cestiuni carea remânênd neresolvită încă un period congresual, va aduce cu sine decăderea deplină a disciplinei și ordinei in întreaga archidiecesă.

4. Spre repararea și delăturarea reului înherent deja în direcțiunea aceasta avem neapărată trebuință de o normă (lege) disciplinară. A vota aceasta în spiritul liberal al timpului nostru și așa ca prescriptele canoanelor universei bisericei ortodocse să vină cu acele în armonie și să se poată aduce la deplină valoare: va fi una dintre cele mai momentoase probleme pentru fiecare deputat voitor de bine a bisericei sale.

5. Nu fără de profundă durere s'a observat, că mai ales în timpul din urmă a început a-'și ridica fruntea un fel de reacțiune întru afacerile noastre bisericesci, scolare și fundaționale. Cu toate că statutul organic desemnează în trăsuri generale destul de chiar cercul de cumpetență al fiecărei potestate: totuși în unele părți ale provinței noastre metropolitane potestatea episcopală tinde la putere absolutistică; în altă parte trece autonismul diecesan preste limitele statutului. Stricta și consciencioasa susținere și apărare a statutului organic față cu ori ce digresiuni va fi sacra datorință a fie-cărui deputat congresual consciu de înalta sa chemare și de grava responsabilitate, ce e legată de dignitatea sa.

Voi opugna dară orice aspirațiune autocratică, și nu voiu da concursul meu la tendențe separatistice, ce nu pot duce decât la disordine și anarchie.

6. Me voiu folosì de dreptul de inițiativă ce-'l dă regulamentul fiecărui deputat spre a aduce la cunoscința congresului neajunsuri, abnormități și abusuri, pecât imi vor venì aceste la esacta cunoscință și vor cădè în sfera de activitate a congresului. În sensul acesta voiu primì cu călduroasă mulțămită informațiuni din partea onorabililor alegători.

7. În alte cestiuni, ce se vor substerne eventualmente congresului voi ținè strins la principiul democratic liberal, ce transpiră prin canoanele bisericei noastre și sûnt fundametul statutului nostru organic.

Primiți Domnul meu asigurarea destinsei mele stime.

Sibiiu 15/27 August 1880.

Anania Trombițaș

Discursul,

*d-lui Paul Gavrilette comisariu consistorial.**)

Onorabilă conferență!

Venerabilul nostru consistoriu eparchial gr. or. Oradan avênd în vedere, de o parte dispositiunile esprese în §-ful 140 din statutul nostru organic, relative la înaintarea în învățătură și în cultură a învățătorilor nostri și, în urmare a poporului nostru român, ear' de altă parte împregiură rile cele grele și critice, întru cari se află de present: scoala, biserica și poporul nostru român; cu datul Oradeamare, 8/20 Iulie 1880. Nr. 570 scol., avu binevoința a ordina ținerea conferenței învățătoresci și a cursului supletoriu pentru ddnii învățători din cercul inspectoral al Beliului pe ḑiua de astădi aici în Beliu, sub conducerea debilei mele persoane, care ordinațiune vĕd din onorabila presență a tuturor d-voastre, cari aveți bunăvoință a participa la această adunare, că: o ați primit și îmbrățoșat cu viuă plăcere și bucurie.

Vĕ salut dlor mei!

Când îmi iau cutezanța a Vĕ ruga dlor, sĕ'mi dați spriginul recerut prin zelul și înțelepciunea d-voastre întru conducerea și finirea agendelor a acestei adunări onorabile, cu indulgența d-voastre, am sĕ vĕ spun și sĕ vĕ arĕt dlor mei, că: adunările noastre învățătoresci și preoțesci, astădi atât sûnt de necesare și de importante, cât aceste ar trebuì sĕ se țină nu numai odată într'un an, ci în tot pătrariul anual, ba chiar și în toată luna, căci luptele pentru esistența, prosperarea și înflorirea națiunei noastre române, astădi sûnt mai grele și mai numeroase de cât ori și când!

Pentru aceea dar, noi învățătorii și dd. preoți, cari sûntem chiemați a ne îngrigì pentru luminarea și fericirea bunului nostru popor, cari sûntem chiemați a conduce cârma corabiei scoalei, bisericei și a națiunei noastre române, celei atât încungiurate de valuri: trebuie sĕ ne adunăm cât mai adese-ori, ca sĕ ne consultăm despre aflarea mijloacelor, ce se recer la înmulțirea sciințelor, de cari avem lipsă întru împlinirea misiunei noastre sublime, atât pentru fericirea națiunei și a patriei noastre, cât și pentru ca sĕ ne îmbogățim întru fapte bune agonisindu-ne nouă temelie bună în vechiul cel viitoriu, ca sĕ dobândim viața cea vecînică.

Domnilor! Momentele într'adevĕr sûnt foarte grele, — dar trebuie sĕ scim că: în ori-ce momente grele, în ori-ce momente de suferințe, numai două lucruri ni se recomândă, ca atari ce nĕ pot asigura esistența noastră națională, lumina și morala, adecă: cultura spiritului și a inimei.

Numai aceste sûnt, cari redică o națiune la priceperea chiamărei și a demnității și apoi a puterei sale pre lume; numai ele pot se-'i arete că: cine a fost, ce este și ce poate și trebuie sĕ fie. Factori chemați a lucra pentru dreapta desvoltare și prosperare a acestor doue elemente de teorie de ton în viață, sûnt scoala și biserica, mână'n mână conlucrând și spriginîndu-se fie-care cu farmecul puterii sale.

Asupra acestor doi factori sûnt astădi ațintiți ochii acelora, cari nu voesc desvoltarea și luminarea popoarelor. Aceste doresc ei a și le ocupa și a dispune eschisivmente de ele, făcêndule unelte ale lor, sciind prea bine că: unde dispun ei preste ele, unde scoala și bisesica nu lucră în direcțiunea lor naturală și dreaptă, ci ca famule ale despoților acolo lumina e falsă, e întunerec întru care ușor pot se prindă rădăcină scop rile basate pe nesciința popoarelor.

Poporul nostru român, atât de mult cercat în tot timpul și atât de mult espus uneltirilor și întrigilor străine, fu condamnat împregiurărilor vitrege a suferì mult pe ambe aceste terene, secolii trecuți ne lăsară de ereditate desbinarea în biserică cu nesce consciințe atât de funeste pentru noi; ear' astădi o lege măestrită votată de puternicii ḑilei, voiesce a ne răpì cu totul celalalt sanctuariu al nostru scoala.

Pe basa legii aceleia stăpânii ḑilei conscii principiilor celor atât de contrare națiunalităților esprese într'ênsa, presionează și persecutează în toate părțile prin organele sale cu scop, ca sĕ iee din mânile noastre scoalele noastre și sĕ le prefacă pentru scopurile sale.

Într'aceste împregiurări, ce avem de făcut noi învĕtătorii și preoții? noi, cari ne numim lumina și inima poporului?

Avem mai întâiu sĕ salutăm pașii ce i au întreprins capii bisericei noastre. Măritul congres și venerabilele noastre sinoade eparchiale pentru mântuirea scoalei și a bisericei noastre din pericolul amenințătoriu; după aceea apoi avem sĕ spunem poporului nostru că: dacă prin altă lege ne sûnt garantate condițiunile: de libertate, de progres și de fericire generală: atunci noi avem drept și datorință sântă a ne conserva și apĕra cu ori ce preț și prin toate mijloacele posibile și morale acel sanctuariu al nostru, ce ne împărtășesce lumina maicei noastre, adecă: scoala și biserica.

Care Român nu lucră pentru esistența și conservarea caracterului confesional al scoalei și bisericei sale, acela face pecat contra lui D-ḑeu; pentrucă D-ḑeu ne a zidit pre noi Români și ne a impus detorința sântă, de a remânè Români; de a ne lumina, desvolta și fericì ca Românii în scoală și biserică românească; prin urmare dacă aceste nu le am scutì de periclu și nu le am apĕra cu vaḑă și sânțenie, atunci nu împlinim voința lui D-ḑeu și prin aceeea vătĕmăm pre D-ḑeu! Facem pĕcat strigătoriu la ceriu!!

Noi nu trebue sĕ căutăm la aceea că: în unele provincii sûntem în minoritate sau prea debili, ci sĕ ne luptăm după puterile noastre cu armele cele morale și spirituale, căci prin luptă dâm semn de viață, câșcigăm respectul contrarilor și estoarcem recunoascerea sânțeniei causei noastre. O causă pentru carea poporul 'și aruncă toată viața în cumpĕnă, caută sĕ învingă.

Se ne sacrificăm dar toate până chiar și viața pentru susținerea caracterului național al scoalei și bisericei noastre.

Sĕ păstrăm cu scumpĕtate tesaurele, cari ni le au edificat străbunii, și părinți nostri prin sudorile lor cele crunte. Sĕ lucrăm ca adevĕrații fii ai maicei noastre, ce ne a lăptat cu peptul seu. Sĕ lucrăm toți din inimă curată și cu curagiu de fer și vom învinge chiar și preste porțile iadului.

Sĕ ne unim în cugete și în simțiri și așa toți împreună sĕ lucrăm pentru scopul nostru. Sĕ grigim ca sĕ nu remânem unul câte unul în luptă; căci proetul ḑice:

Unde'i unul nu'i putere,
La nevoi și la durere;
Uunde-s doi puterea cresce
Și duşmanul nu sporesce,

Domn lor mei! Precum plugariul cel bun și evlavios, când'și pune plugul seu în brazdă și înalță versul seu la preabunul d-ḑeu, rugându-l, ca sĕ-i dee ajutor întru sevêrșirea semenăturei sale si se'i binecuviuteze holdele și ostenelele sale, așa și noi se ne rugăm cu toți aceluiaș preîndurat părinte sĕ ne binecuvinteze pre toti, și lucrările noastre. Cu aceasta dechiar ședința conferenței învățătoresci și a cursului supletor de deschisă.

Beliu 7 August 1880. v.

Aserțiuni așa de audace dorim a le vedè bine documentate la locul și la timpul seu! Red.

*) Vedi Nr. 103.

Varietăți.

* (Principele de coroană Rudolf) este denumit de contre-admiral *extra statum*.

* (Alegeri la congres. În cercul cler. X al Brașovului s'a ales P. Protopr. Iosif Barac.

În diecesa Caransebeșului s'a ales în protopresb. Panciovei P. Aron Bartolomeiu paroch în Dolova.

* (Comitatul Sibiiului). Comitetul permanent al adunărei generale a comitatului Sibiiului va ţinè în 21 Septemvre n. o şedinţă.

* (Provocare). Domnii şi doamnele, cari prin subscriere proprie s'au declarat, a contribuì la înfiinţarea societăţii femeilor pentru ajutorare iniţiată de Majestatea Sa c. r. împărăteasa sûnt poftiţi resp. poftite de dn-a Lina Wächter, soţia d-lui comite suprem Frideric Wächter, a se presenta în 18 Sept. n. la 3 oare d. am. în localităţile dênsei Nr. 15 piaţa mare spre constituirea societăţii.

* (Căsătorria civilă). „Bud. Cor." află din isvor competent că în sesiunea cea mai de aproape a dietei ungaresci guvernul va aduce un proiect de lege despre *căsătoria civilă facultativă*.

* (Târgul Sibiului). Deocamdată amintim numai pe scurt, că fiind de o parte timpul chiar în ḑiua târgului ploios şi urît, ear de altă parte fiind şi lipsă mare de bani, târgul a fost slab.

* (Necrolog). În 14/2 Septemre s'au înmormêntat remăşiţele defunctei dşoare Catarina Petraşcu, carea după o boală grea şi suferinţe îndelungate îşi terminà viaţa tinerà în etate de 21 ani în 12 Septemvre n. Fie'i ţêrina uşoară!

* (Fiitorul Domn al României). Cetim în „Românul": Domnul n'are încă fii; Domnul vede cu o îngrigire patriotiacă venind ḑiua, în care s'ar urca pe tronul României, ca moştenitor al sêu, un principe străin de ţară. Printr'o cugetare în adevêr românească, Domnitorul s'a gândit dar a face ca de pe acum sĕ fie crescut ca Român acela, ce este menit a se urca pe tronul României. În acest scop, cea mai bună alegere, ce putè sĕ facă, era de a adopta ca moştenitor pe cel mai june fiu al principelui Leopold de Hohenzollern. Acest fiu născut la 1 Septemvre 1868, are astăḑi 12 ani; el este nepotul şi finul Domnitoriului nostru, şi se numesce Carol ca şi El. Principele Carol, al treilea fiu al principelui Leopold de Hohenzollern, este dar din toată familia acela, care poate sĕ se asigure mai pe deplin cu naţiunea asupra căreia este chiemat sĕ domnească într'o ḑi. Renunciarea la tron a tatălui sĕu şi a fraţilor sĕi mai mari, îl lasă moştenitor de drept, şi nu este loc ca nici Camerele, nici nimeni, afară de familia Domnească, sĕ aibă a se rostì şi a decide în cestiune.

* Ministrul de resbel din România adresând în numele armatei felicitării Domnitorului pentru ḑiua de 30 August, care consacră prima victorie a Românilor sub Plevna, prin luarea Griviţei, Domnitoriul cu aceasta ocasiune, adresà generalului Slăniceanu ministru de resboiu, următoarea telegramă:

D-lui general Slăniceanu,
ministru de resbel.

De şi departe de ţeară, toată gândirea mea este astăḑi în mijlocul scumpei mele armate, care prin bravura sa a sciut a ridica, în această memorabi ă ḑi, prestigiul României şi ne gândim astăḑi şi la bravii căḑuţi, cari au pus temelia independenţei ţêrei; vĕ rog fiţi interpretul meu, pentru a arĕta armatei ale mele mulţămiri şi felicitări. CAROL.

Neuemburg, 30 Auguet 1880.

* (Dela manevrele din Galiţia). Din Lemberg se scrie jurnalului „Neues Wiener Tagtblatt" între altele şi următoale: Cele doue ḑile din tâiu de manevre au înrîurît neplăcut asupra cercurilor influente, cu deosebire rea împresiune au făcut observările generalului prusian Wright, carele fiind de faţă la manevre şi fiind întrebat despre întăriturile dela Cracovia şi Przemysl a ḑis: „Dacă vor fi bine apĕrate, se vor putè ţinè vreo câteva ḑile"!

* (Poliţii de stat) se vor înfiinţa cu anul 1881 în Ungaria. Amploiaţii de poliţie vor sta sub paza ministeriului de honveḑi şi vor funcţiona în toată Ungaria numai în douĕ districte şi adecă unul în Ardeal cu residenţa în Cluj şi al 2-lea în Ungaria cu residenţa în Seghedin.

* (Serbarea lui Kossuth). Ministrul Trefort călĕtoria — după cum ḑice „Temesv. Zeitung" — în ḑiua lui Ludovic prin Ardeal. Spre mirarea lui la nici o staţiune n'a întâlnit pre şeful respectiv al garei, care sĕ cuvenia sĕ aştepte sosirea trenului. La o staţiune ministrul părăsindu'şi cupeul şi întrebând pre inspectorul de gară, unde este şeful şi că n'ar sci el sĕ'i spună, pentru ce la nici o gară nu se vede vreun şef, primì respunsul: „Apoi e lucru simplu, aḑi e diua lui Ludovic Kossuth şi pe aceasta o serbează fie care Ungur adevĕrat. Toţi şefii sûnt la banchetele lui Kossuth". Tableau!

* (In loc de logodnă moarte) K. Ztg spune că în Braşov fiiul unui văpsitoriu de pei când era se meargă la logodnă s'a împuşcat. Pe o ţiduliţă s'a găsit scrise cuvintele: „Nu voiu se fiu nenorocit."

* (Emigrările) din Ungaria, cu deosebire din comitatul Zemplinului şi Abaujului continuă şi acuma. Din anul trecut incoace au emigrat mai mult de 200 persoane. Deşì emigrează mai numai muieri şi copii, cari se duc la bărbaţii şi părinţii lor emigraţi de mult, totuşi cu aceste muieri şi copii emigrează şi foarte mulţi tineri cu deosebire profesionisti în vêrstă de 18—20 ani. Acestia nu emigrează prin Caşovia, ci prin Albaş unde nu se află nici un prefect de poliţie, care sĕ întrebe şi sĕ se intereseze de ei.

* (Lupi). Ni se scrie din Hundrubech cu datul 29 August 1880. următoarele: „Încă o consecenţă dureroasă şi foarte regretabilă a legei de vênat. Alaltăeri noaptea adecă au atacat nesce lupi turma de oi dela Şulumberg cari au omorît preste 40 de oi, pre multe le au rănit parte mai greu parte mai uşor şi o câţime încă neconstatată nu se află încă.

Posta din urmă.

In Rusia se consideră întêlnirea dela Friedrichsruhe îndreptată contra Rusiei. — „Morning-Post" află că Germania lucră pentru înţelegere între Austro-Ungaria şi Italia.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Genesa evangeliilor.

(Studiu biblic).

Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. Ioan 5, 39.

(28 Urmare).

D. *Evangelia după Ioan.*

(Urmare).

2. Scopul scrierei în special trebuia să fie condiţionat de causă. El trebuia să respundă la întrebarea, ce turmenta mintea filosofilor: cum se unesce şi se ecuilibrează în Iisus Christos Dḑeirea cu omenirea, să dovedească că *Iisus*, ca om, este în adever tot o dată şi *Christos*, ca Dḑeu, şi că prin aceasta nu se conturbă idea *despre* unimea Dḑeirei. Din toate aceste apoi să urmeze netemeinicia ebionitismului, şi de ací o nouă viaţă pentru creştinism.

Şi cumcă acesta este în adever scopul Evangelistului, urmat din împregiurările descrise, ne spune însuş ḑicênd: [103]) „Iar acestea s'au scris ca să credeţi, că Iisus este Christosul, Fiiul lui Dḑeu, şi ca crednd să aveţi viaţă în numele lui" [104]).

Iar fiind că avea de a face ca filosofii, la scop putea să ajungă numai folosindu-se de arma filosofilor, de speculaţiuni metafisice.

3. Cuprinsul Evangeliei este întru toate în consonanţă cu aşteptările noastre.

Prin o fină alusiune la sine, Evangelistul ne dă să înţelegem, că aceea ce scrie el, are deplină autoritate, fiind că dînsul scrie ca acela, carele a cunoscut pe Iisus mai de aproape, din aintea căruia n'a avut secrete, fiind dînsul „învĕţăcelul pe carele Iisus îl iubia", că dînsul în această calitate a fost martur ocular al întregei activităţi, de la cea din tâi, până la cea de pe urmă aretare a lui Iisus [105]). Prin aceasta Evangelistul ne îndreaptă însuş la împregiurările, a căror gravitate este accentuată destul de puternic în pondul ce-l pune pe autoritatea sa de Apostol iubit al lui Iisus.

În Evangelie precum vedem causa este indigitată, scopul espres.

Mijlocul, de care se folosesce Evangelia spre a ajunge la scop, este espunerea vieţei şi învĕţăturilor lui Iisus Christos — evident din punct de vedere filosofic. Ací nu se înţelege, că doară Evangelistul imbracă învĕţăturile lui Iisus în vestmînt filosofic, ci reproduce învĕţăturile filosofice ale lui Iisus. Căci, nu va strica să repetăm, trebue să admitem, că învĕţăturile lui Iisus au avut un colorit duplu, de o parte popular (la cetele din Galilea), de alta filosofic (în aintea învĕţaţilor din Ierusalim).

Cel popular se predicase în graiu şi scris. Dar învĕţăturile populare, după natura lor nu puteau să cuprindă fiinţa lui Iisus Christos în întreaga ei profunditate. Icoana lui Christos pentru spiritele speculative era necompletă. O icoană completă a lui Iisus pentru oamenii învĕţaţi, pentru filosofi, se putea depinge numai din învĕţăturile lui predate în forma filosofică, învĕţături ne predicate de Apostoli, sau în casul cel mai bun, predicate puţin. (Va urma).

---

nu s'au unit nici s. s. Părinţi şi nici biblicistii din timpul nostru. — La acest loc credem a fi de lipsă o espunere scurtă a opiniunilor în această materie, însoţite de scurte aprecieri.

Opiniunile bibliciştilor positivi (de critica negativă nu putem lua notiţă, căci căḑînd teoriele ei în privinţa scrierei, cad şi cele în privinţa scopului Evangeliei), s'ar puté reduce la doue soiuri de hipotese: întregirea Sinopticilor şi polemia sau apologia.

a) Întregirea Sinopticilor. Clemens alex. (Eusebiu h. e. VI, 14.) ḑice: „Mai pe urmă veḑind Ioan că în Evangelii este cuprinsă partea omenească (scil. a lui Iisus), la înteţirea cunoscuţilor sei, fiind inspirat, a compus Evangelia, pneumatică", iar Eusebiu h. e. III, 24: „Deci din acest motiv se ḑice că au rugat pe Apostolul Ioan, să descrie în Evangelia sa timpul trecut cu vederea de Evangeliştii de mai înainte, şi faptele sevîrşite de Mântuitoriul în acel timp — adecă cele din ainte de prinderea Botezătoriului". Din aceste vedem, că încă la început se credea că scopul Evangelistului a fost: a întregí pe Sinoptici sau în privinţa doctrinară sau în cea a materialului istoric. În timpul mai nou, această hipotesă a fost feliurit apreţiată şi susţinută. — Este adeverat că Evangelistul presupune cunoscute Evangeliile sinoptice, făcênd alusiune la întîmplări, pe cari dînsul nu le descrie, sau chiar amplificând descrieri de ale Sinopticilor. Aceasta însă nu ne poate duce la conclusiunea că scopul Evangelistului a fost să întregească lacunele din Sinoptici. Pentru că ne-ar remâné o enigmă împregiurarea, cum, pre lângă o ţintă aşa de esterioară şi îmbucătită, Evangelia să formeze un întreg aşa de armonic unit în partea sa internă. Ba hipotesa stă în contraḑicere cu faptul, că Evangelistul nu ne istorisesce numai lucruri necunoscute, ci şi de cele cunoscute (es. 1, 23 seqq. 4, 44. 6, 1. seqq- 12, 1 seqq. 12 seqq. 13, 21 seqq. 18, 12 seqq. ş. a.), de unde urmează că Evangelistului nu i-a fost în gând să culeagă întîmplări şi învĕţături, omise de Sinoptici, ci din massa cea mare de material istoric şi didactic să aleagă aceea ce i se părea că corespunde scopului seu final. Pretinsa întregire a Sinopticilor se reduce deci la mijloc pentru ajungerea la adeveratul scop.

b) Apologia sau polemia. Ireneu (adv. haeres. II, 1) crede că Ioan a scris Evangelia „spre a delătura retăcirea reslăţită de Kerinth şi Nicolaiţi", la cari Hieronym (de viris. illustr. c. 9) adauge pe Ebioniţi. O mulţime de bibliocişti aderează acestei hipoteze cu toată căldura, cercând a o întemeia sub diferite forme şi nuanţe prin ingenioase combinări de noţiuni şi idei din Evangelie cu doctrinele diferitelor eresii. Toţi aceştia însă au scăpat din vedere adeverul, că Evangelia nu ne înfăţişează un esposeu de speculaţiuni filosofice, ci o istorie, o înregistrare de evenemente cu cari stau în legătură anumite învĕţături. Căci amĕsurat scopului ar trebuí să fie şi cuprinsul. Dovadă că Evangelistul n'a avut scopul ce i se atribue, sûnt şi contraḑicĕtoarele resultate, la cari au ajuns bibliciştii (susţinênd unii antiebionitismul, cu denegarea celor a lalte eresuri, alţii antignosticismul, antidochetismul etc.). Dacă în Evangelie se află doctrine, cari stau în contraḑicere cu una sau altă sectă eretică, nu urmează că Evangelistul a avut de scop să iase la luptă cu această sectă. În Evangelie se află doctrine, cari stau în contraḑicere aproape cu toate eresiile, ba chiar şi cu biserica apusană (în privinţa purcederei Duchului sânt). Urmează oare de aci că Evangelistul a avut de scop să le combată şi pe acestea? Şi dacă nu urmează pentru acestea, nu va fi altmintrea nici cu cele alalte.

La prima vedere s'ar părè că ací ne combatem pe noi înşine. Combaterea noastră proprie ar avé loc atunci când s'ar identifica causa cu scopul. Causa, din împregiurările acelui timp am veḑut că a fost: primeḑdia cea mare, în care se afla creştinismul cu respect la credinţă. Şi, ce are Evangelistul în vedere nu e în prima linie una sau cealaltă credinţă retăcită, sau toate de o dată, ci credinţa dreaptă. Aceasta ni-o spune însuş („sa scris, ca să credeţi că Iisus este Christosul"). Ca creştinii să creadă drept, şi prin urmare să nu fie seduşi, Evangelistul espune icoana lui Christos după întreaga lui fiinţă. De sine se înţelege, că în această espunere el lovesce indirect în ori ce eres, pre cum indirect ori ce adever lovesce în neadever. Şi pre cum nu se poate ḑice când cineva espuue un adever, că are de scop a combate atâtea şi atâtea neadeveruri ce i s'ar puté opune, tot aşa nu se poate ḑice despre Evangelie, că are de scop să combată cutare sau cutare eres. Căci espunênd cineva un adever, carele este unul, neadeverurile. cari pot fi legioane, *eo ipso* sûnt combătute. Astfel este şi cu Evangelia după Ioan.

---

[103]) 20, 31.

[104]) În chipul acesta credem a fi resolvată întrebarea în privinţa scopului Evangelistului, întrebare asupra respunsului căreia

[105]) 1, 35—40. 21, 20 seqq.

Bursa de Viena şi Pesta

din 14 Septemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	109.60	109.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	83.—	82.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	97.80	98.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.20	86.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.50	95.3/8
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	94.40	94.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	93.75	93.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane	93.25	93.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.70	94.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	94.50	—.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.75	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	72.60	72.60
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.85	73.70
Datorie de stat în argint	73.75	88.25
Renta de aur austriacă	88.55	131.50
Sorţi de stat dela 1860	131.90	827.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	828.—	287.80
Acţiuni de credit austr.	288.25	258.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	258.25	111.—
Sorţi unguresci cu premii	111.—	109.25
Sorţi de regularea Tisei	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.56
Napoleon	9.40 1/2	9.41
100 marce nemţesci	58.25	58.20
London (pe poliţa de trei luni)	118.25	118.25

Economic.

Mediaş, 9 Septemvre n. Pro hectolitră: Grâu 6.50—7; Grâu sĕcăreţ fl. 5.40—5.60; Sĕcară fl. 5.30—5.50; Ovĕs fl 1.90—2.10; Cucuruz fl. 4.—4.50; Sĕmênţă de cânepă fl. —.—; Fasole fl. 6.40—7; mazere fl. —.—; Cartofi fl. 1.50—1.60; Fên fl. 1.—1.20; cel vechiu; cel nou fl. —.—; Cânepă fl. 34—35; Slănină pro 100 chilo: fl. 60—64; Unsoare de porc fl. 66—70; Sĕu de luminări fl.

36—50; Spirt pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 44 cr. carne de porc 48— cr. carne de viţĕl 46 cr.; carne de berbece 28 cr.; oauĕ 6 de 10 cr. Tĕrgul şi de astădată fu foarte bine cercetat. Toate fructele trecură cu iuţală şi cu preţuri bune. Timpul escelent.

Sighişoara, 9 Septemvre n. Pro hectolitră; grâu fl. 6.60—7.40; grâu sĕcăreţ fl. 4.80—5.50: sĕcară fl. 4.80-5.20 ovĕs fl. 1.80—2.10; cucuruz fl. 4.80—5; cartofi fl. 150; per chilogr: sĕu brut 36 cr. carne de vită 44 cr. ostură bovină 70 cr. unsoare de porc 80 cr. pro metru cubic: lemne vĕrtoase fl. 150;

Făgăraş, 11 Septemvre n. Pro. hectolitră Grâu fl. 7.—7.50; grâu sĕcăreţ fl. 6—6.50; sĕcară fl. 4.80—5.20; orz —— ovĕs fl. 1.80—2.10; cucuruz fl. 4.80—5 mălaiu fl. .—.; Sămânţă de cânepă fl. 8—10; mazere fl. ——.; linte fl. ———; fasole fl. 5—6. cartofi (vechi) cu fl. 1.60..—2.—; (noi) per litră ——— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 75—85; sĕu brut fl. 38—42; sĕu de luminări fl. 56—; unsoare fl. 80—; cânepă fl. —30—; sĕmenţă de in fl. ———; săpun fl. —.—; fên fl. —.— spirt pro grad cr. pro chilo: carne de vită 40—44 cr. carne de viţĕl —36— cr.; carne de porc 44—cr cane de berbece 28 cr.; oauĕ — de — cr. Tĕrgul au fost foarte slab; profesionişti s'au presentat foarte mulţi, nu pntură vinde însĕ mai nimic. Vite au fost multe, însĕ puţini cumpĕrători.

Arad, 11 Septemvre n. Pro hectolitră grâu: fl. 10—11.30; sĕcară fl. 8.40—8.50; ovĕs 5.—5.10 orz fl. 5.30—5.50; cucuruz fl. .5—6; cel nou cu 56—60 sacul cu tulei Spirt *en gros* fl. 31—32 *en detail* 32.50—34.50 fl. per 100 litre %.

(Recolta anului 1880) în Germania după „Timpul" ar fi următoarea: Situaţiunea producerei aici este foarte rea — cel puţin după sciinţele sosite în cursul aceste săptĕmâni. Ploi ḑilnice au căḑut în tot cursul celei din urmă săptĕmâni. Scirile cele mai întristătoare au sosit din Silesia, Prusia orientală, Bohemia, Moravia şi chiar Ungaria. Se vede că în aceste părţi s'au făcut mari devastaţiuni de ploile torenţiale, de grindini şi de inundaţiuni. Stricăciunile sûnt foarte mari. Pe teritorii întinse secerişul nu s'au putut încă face; cerealele au fost culcate la pĕmênt şi în cea mai mare parte au încolţit în picioare; grânele secerate şi puse în mănuchi pe pĕmênt, şi acele legate în snopi, nu sûnt într'o mai bună stare; continuarea ploilor face cu neputinţă uscarea secerişului. Cartof, care joacă un rol atât de însemnat în nutrimentul populaţiunilor germane, sûnt ameninţate de putrejune; frunḑele lor s'au înnegrit.

După Sobernheim aceste desastre sûnt însemnete în estul şi centrul Germaniei, unde dacă timpul nu se va ameliora ceva, va fi o adevĕrată catastrofă agricolă. O treime din secările secerate stau pe pĕmênt, espuse la umeḑeală, fără ca sĕ se poată spera de a se scăpa din recolta defectuoasă măcar a ceastă parte, care se secerase deja. Grânele şi ovĕsurile putreḑesc în picioare, ele nu se pot secera din causa ploilor; grăuntele s'au muiat şi au început a încolţi. Cartofii putreḑesc în pămênturile cleioase, ear' în pămênturile uşoare sûnt ameninţaţi de boală. Dacă va mai ţinè această vreme încă, totul este perdut.

De vom trece acuma dela informaţiunile ce ne vin prin organele comerciale, la acele pe cari ni le aduc ḑiarele agricole, temerile se manifestează cu mai multă energie.

Ḑiarele agricole arată, că teribilile inundaţiuni cari s'au întêmplat au adus după dênsele necalculabile devastări. Nu este vorba numai de Silesia de sus, acum vedem că miseria va fi atât de mare încât tesaurul public al imperiului va trebuì sĕ vină în ajutoriul celor nenorociţi, fără ca cu toate aceste sĕ se poată spera că se vor întimpina toate nevoile. Nici odată şesurile fluviului Odera n'au fost mai devastate de ape decât acuma. In provinciile dinvest nu se scie cum vor putè locuitorii trece iarna aceaste. Un ḑiar din Thorn ḑice, că în plăşile Thorn Strasburg grânele au încolţit în picioare, ear' sĕcările sûnt ude. Un ḑiar din Dantzig zugrăvesce situaţiunea populaţiunilor rurale ca foarte întristătoare; apa a acoperit pretutindeni plantaţiunile cartofilor. Din sĕcară nu se va putè utilisa decât paiul; căci ea a suferit şi din causa brumelor din Maiu şi din causa furtunelor şi a ploilor ce au urmat.,

Orzul, care în mare parte s'a secerat de patru săptĕmâni trecute, se strică pe câmp în snopi. In această regiune toaţi cartofii sûnt loviţi de boală. Rapiţa a produs mai puţin de jumĕtate decât recolta mijlocie obicinuită.

In localitatea despre Ratibor se vestesce că şi cerealele şi cartofii sûnt perdute. Ca esemplu aducem pagubile proprietarilor mici cari variază între 25 de mii şi 40 de mii de franci, cât pentru ţĕrani, ei sûnt cu deseĕvĕrşire ruinaţi.

In Hessen. Darmstadt este ceva mai binişor. Aici rapiţele care au fost semĕnate mai târḑiu au dat producere mijlocie. Tot astfel s'a întêmplat cu grânele, sĕcările şi cu orzurile. Ovĕsul şi cartofii sufer de secetă.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitaţiuni: în 4 Oct. şi 4 Noemvr. imob. soţiei lui Samoilă Ban în Aiud; în 19 Sept. imob. lui Ioan Stan şi soţi în Diod (judec. cerc. Aiud); în 19 Sept. imob. lui Constantin şi Ileana Bariţ în Turda (trib.); în 18 Sept. imob. soţiei lui Ioan Fer în Abrud (judec. cerc.); în 29 Sept. imob. Catarinei Keresdi în Sibiiu (trib.); în 25 Sept. imob. lui Ioan Axintea şi soţi în Highiu şi Vălcele (judec. cerc. Sângiors); în 27 Sept. şi 27 Octomv. imob. lui Iosif Lates şi soţi în Sorapház; în 18 Sept. şi 16 Oct. imob. lui Martin Bartha în Filpeş (judec. cerc. Reghen); în 20 Sept. imob. lui Aron Nagy în Köpecz (judec. cerc. Sângiors); în 17 Sept. imob. lui Gligor Balazs în Kezdi-Szent-Lelek (trib. Kezdi-Oşorheiu).

Nr. 196. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională română gr. or. din Sebeşul mare protopresbiteratul Clujului, se escrie concurs până inclusive 21 Septemvre a. c.

Cu această staţiune este împreunat venitul următoriu:

1. Salariu în bani gata 200 fl. v. a., solvit din repartiţiune dela popor.
2. Usufructul grădinei de pomărit de 200□°.
3. Cuartir în edificiul scoalei.
4. Lemne de încălḑit necesare pentru învĕţătoriu şi scoală.

Doritorii de a ocupa această staţiune învĕţătorească sûnt poftiţi a'şi substerne concursele sale subscrisului până la terminul indicat instruite în sensul „Statutului organic şi al regulamentul provisoriu" congresual din 1878.

Cluj, 1 Septemvre, 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial ca senat scolastic.

V. Roşescu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 115. 1—3

CONCURS.

La scoalele române de confesiunea greco-orientală din protopresbiteratul Gioagiului I., sûnt a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Certeş cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir în edificiul scoalei, şi lemne pentru foc de ajuns.
2. Hărău, cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir în edificiul scoalei şi 2 orgii lemne de foc.
3. Fornadia, cu salariu anual de 100 fl. v. a., cuartir în edificiul scoalei, 1½ orgii lemne de foc, şi folosirea grădinei de scoală, loc arătoriu de 1040□°.
4. Boholţ, cu salariu anual de 100 fl. v. a., 10 fl. relut de lemne şi cuartir gratuit.

Concurenţii la aceste posturi au a'şi subşterne suplicele lor, provĕḑute cu atestatele de cualificaţiune, până inclusive 27 Ssptemvre st. v. a. c. la:

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Gioagiului I.

Hondol, 30 August, 1880.

Vasilie Pipoş m. p.,
ppresb.

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu secundariu la scoala confesională gr. or. din Poplaca, protopresbiteratul Sibiiului I-iu, pentru intregirea acestui post se escrie concurs cu terminul până la 20 Septemvre anului curent st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 210 fl. v. a. solvind în rate din alodiul comunal.
2. Cuartir liber, şi folosirea grădinei scolare.
3. 3 orgii de lemne în natură pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupa această staţiune avênd a se presenta în biserică în vre-o Duminecă s'au serbătoare înainte de alegere au a'şi trimite suplicile lor instruite cu documentele prescrise de „Statutul organic şi regulamentul provisoriu" din anul 1878 oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului I până la terminul indicat. Alesul va avè se ţină o strană în biserică în dumineci şi sĕrbători în decursul anului.

Poplaca în 31 August 1880 st. v.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr. 222. 2—3

CONCURS.

Fiind vacante două posturi de învĕţători la scoala populară gr. or. Ocna superioară (Vizakna), pentru ocuparea acestora se escrie concurs cu termin până la 21 Septemvre a. c. inclusive.

Emolumentele împreunate cu fiecare din aceste posturi sûnt:

1. În bani un salariu de 150 fl. v. a. plătibil în rate lunare.
2. Câte (3) trei orgii de lemne, din care are sĕ se încălḑească şi scoala.

Doritorii de a ocupa ori care din aceste posturi, au a'şi susterne petiţiunile lor concursuale, până la terminul susindicat, Preaonoratului oficiu ppresbiteral în Mercurea, înstruate conform „Statutului organic" şi disposiţiunilor congresuale.

Ocna-Sibiiului în 24 August 1880.

Comitetul parochial.

Vidi: **I. Droc** m/p., adm. prot. **I. Henteş** m/p., paroch şi preş. al comit.

CONCURS.

Pre basa conclusului representanţiei comunale din Petruvasila de dato 3 Iulie 1879 nr. 56 aprobat şi de cătră administraţiunea Comitatului Torontal dto 19 Mai 1880. prin aceasta se deschide concurs pentru un doctor de medicină comunal până în 17 Octomvre 1880·

1. Cu salariu anual solvit în rate lunare de 600 fl.
2. Cortel în natură, şi 4 orgii de lemne,
3. Veḑuta de ḑiuă 20 cr. şi de noapte 40 cr.

Cu obserarea, ca pruncilor scolastici la cas de morb sĕ li se facă vĕḑuta fără tacse; precum şi

a) oltuireabubelor la prunci mici, preste un an,

b) visitarea morţilor şi darea licenţiului de îngropare se va face gratis.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ fie doctori de medicină, cu îndatorirea de a ţinè şi o mică apotecă la sine, şi sĕ vorbească pre lûngă limba statului, şi cea română şi germană, şi au a'şi substerne petiţiunele înzestrate cu documente de cualificaţiunea ce posed, până la datul sus însemnat la pretura cercuală din Alibunar.

Alibunar în 14/26 August 1880.

2—3 *Pretura.*

Nr. 1416 1880.

Publicaţiune!

La 2 Octomvre a. c. st. n. la 9 oare ante ameaḑi se vor esarênda pe cale de licitaţie publică în cancelaria comunală din Reşinari **regalele comunei** pe periodul de **3 ani** următori **1881, 1882** şi **1883** şi adecă:

1. Eserciarea dreptului de cârcimărit în Reşinari şi comuna filială Riulsadului, împărţit, în 5 ferdele cu câte două cârcime în fie-care ferdelă.
2. Moara din sus provĕḑută cu 3 roate, moara din jos provĕḑută cu 2 roate şi moara dela „Peatra varului" provĕḑută cu 2 roate.

Aceasta se aduce la cunoscinţa publică cu aceea observare, că condiţiile de licitaţie se află spre vedere publică în cancelaria comunală până la ḑiua defiptă de esarêndare.

Reşinari 13 Septemvre 1880.

Primăria comunală.

Sz. 187. 1880. 1—3
hagy.

Hirdetmény.

Alólírt kir. közjegyzõ mint törvényszéki biztos részéröl ezennel közhirré tétetik, miszerént f. é. September 24-én délelötti 9 órakor, helybéli néhai Andronic Demeter hagyatèkához tartazó lóvak, kocsik, szekerek, hámok és szekérszerszámokból álló ingóságok, készpénz lefizetés melett, nyilvános árverés utján, a hagyatéki házban, helyben disznodi utcza 36 h. sz. a. eladatni fognak, miröl venni szándékozók ezennel értesitetnek.

Nagy-Szeben 1880 September 15-én.

Gundhart Fridgyes m. p.,
nagyszebeni magy. kir. közjegyzõ.

Neoplanta. 1875. Medalie de argint.

Seghedin. 1876. Medalie pentru merite.

CLOPOTE

DE TOATĂ MĂRIMEA

pe lângă hotărîrea prealabilă a sunetelor lor.

Cu deosebire recomandă **clopotele găurite,** inventate de dênsul, a căror sunet este mai adânc decât acelor de construcţiunea vechie şi care, fiind de 100 punţi, sûnt asemenea celor de 140 punţi de construcţiunea vechie.

Se află totdeauna în deposit clopote, dela mărimea cea mai mică până la 50 chilogr., precum şi de **proasce portative** şi **de mână.**

Se recomandă pentru comande cât de multe

[43] 5—12

Antonie Novotny
în Timişoara.

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 105 Sibiiu, Sâmbătă 6 Septemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 5 Septemvre.

După Galiția a venit la rênd Bucovina. Telegramele din 3 și din 4 Septemvre, datate din Cernăuți, au început a raporta despre călătoria împăratului în ducatul Bucovinei. La gara Cernăuților Maj. Sa fu primit cu un cuvênt omagial de căpitanul țerii. Maj. Sa în respunsul seu, ne spun isvoarele nepreocupate, a accentuat că, nisuința sa neîntreruptă va fi desvoltarea Bucovinei. Afară de recepțiunile obicinuite Maj. S. a primit pe representantul Domnitoriului României Carol I. pe ministrul de resboiu Slăniceanu cu suita sa în cea dintâiu audiență.

Împăratul a plecat dela Lemberg dimineața în 3 (15) Septemvre și după ameadi a ajuns la Cernăuți. Călătoria galițiană împărătească, dice „D. Ztg.“ s'a terminat, dar și visita în Bucovina, în provincia cea mai spre resărit a monarchiei, în momentul de față, nu este fără interes. Și Bucovina, ca și Galiția, este o naționalitate istorică*); aceasta este naționalitatea Românilor. „D. Ztg.“ este mănioasă pe Românii din Bucovina, căce dovedesc, și în țeară și în senatul imperial, mai multă independență decât conlocuitorii Ruteni, cari deveniră proverbiali pentru automația lor, cu deosebire în senatul imperial, dela înființarea acestuia până în diua de astădi; este superată mai departe pe Românii din Bucovina, că afară de unul, care se reneagă, că ar fi Român, sûnt înclinați spre federalism. Monarchul după cum cetim între șirele numitei foi, numai de dragul Rutenilor s'a dus la Bucovina, cari sûnt în „majoritate“ și cu „tact politic“. Monarchul estre și trebuie să fi mai pre sus de partid. El de sigur s'a dus cum a dis, pentru Bucovina întreagă. Apoi, ori federaliști ori nefederaliști vor fi Românii, cari sûnt temeiul poporațiunei bucovinene, Monarchul, dacă ei vor sci contribuì la progresul cultural, preste tot i va iubì și nu va pretinde nici odată, ca să se înjuge la o partidă, carea n'are nici spirit, nici tact, și care trăiesce mai cu seamă din maimuțările ce le ochesce la Maghiarii nostri dincoace de Laita. Ori ce partidă, care vre să aibă aderenți, trebuie să aibă claritate în privința scopului și curagiu spre a'l ajunge, ceea ce „Verfassungstreuii“ n'au dovedit-o dela dualism încoace.

„O scire, care trebue să ne intereseze în cel mai înalt grad, dice „Timpul“ ne o aduce diarul vienez „Neue freie Presse“, datată din Berlin; dacă ea va fi întemeiată, ne arată, că călătoria M. Sale Domnitoriului, departe de a avè caracterul cu totul privat, ce oficioșii au căutat să'l atribue, ar fi avut de scop aranjarea condițiilor, cu cari România să între în alianța austro-germană. Scirea foii vieneze nu este de altminteri decât urmarea confirmătoare a celor ce s'au spus în privința călătoriei M. Sale la Ischl și la Berlin și în privința intrevederii principelui Bismarck și baronului Haymerle. Se pare, că în urma apropierii oare cum manifeste a României de Germania și Austria, diplomația franceză 'și ar fi dat toate silințele, ca să oprească pe Români de a întra în alianța austro-germană. Acele silințe însă n'au dat resultate fericite, după cum ne spune scirea de care vorbim; căci în cercurile bine informate din Berlin, se asigură, că cu toată stăruința diplomației franceze „resultatul negoțierilor dintre principele Carol și principele Bismarck, resultat, care se va destăinuì în curênd, va convinge pe Francia, că osteneala i a fost deșartă și că de acuma trebue se pună la socoteală, ca un factor dat, alianța austro-germano-română“.

„Corr. gener.“ din Londra i se scrie din București: „In cercuri diplomatice circulează aici o scire importantă, conform cărei Austro-Ungaria și Germania favoresc în mare mesură înființarea unui regat român neutral sub garanția comună a celor două puteri. Se mai adauge, că însuși principele Bismarck a consimțit cu planul acesta, care dacă se va esecuta, România va devenì o barieră eficace în calea Rusiei spre meadă-di. Situațiunea României în orientul Europei ar fi analogă cu cea a Belgiului în occidentul Europei.“

Față cu scirea aceasta vine „P. Ll.“ de Mercuri și într'o telegramă a sa dela București spune odată, că cestiunea regatului este amênată. Mai în același timp vine și „Polit. Corr.“ și spune, că în cercurile normative din București se desminte cu toată hotărîrea, că călătoria domnitoriului Carol ar sta în vre-o legătură cu proclamarea României regat. Tot așa se desminte, că cestiunea ar fi fost object de negoțiări cu vre-una dintre puteri. Ce s'a făcut a privit numai regularea succesiunei pe tronul României.

I vine omului a crede, că desmințirile aceste ce vin așa târdiu sûnt numai pentru a acoperì cu vêlul desmințirei cele ce s'au petrecut între unele cabinete în privința cestiunei regatului. Poate și pentrucă, după cum spunea în dilele trecute diariul Serbiei „Istok“ și Serbiei i venì earăși pofta de a se face regat. Altcum bine au observat la timpul seu unele dintre foile bucurescene, că cestiunea aceasta este o cestiune internă a României. Ei i se cuvine a proclama sau a nu proclama România regat și puterile au în cele din urmă dreptul, de a recunoasce sau a nu recunoasce regatul României.

Deslegarea nodului gordian dintre Muntenegru și Poartă, liga albaneză o îngreunează. Fără versare de sânge Muntenegrul nu va pute lua în posesiune Dulcigno. 500 Muntenegreni au și plecat cu trei tunuri spre Dulcigno. O telegramă din 3 (15) Septemvre dela Cetinie asigură, că Muntenegrenii nu vor procede ofensiv decât numai provocați de puteri. 1000 Albanezi stau la Dobrovoda și Crivani și așteaptă să întîmpine pe Muntenegreni. Lupta este așa dară mai mult decât probabilă.

Ce vor face flotele într'unite, după ce se vor încăiera Muntenegrenii cu Albanezii, nu se poate sci. Admiralii au instrucțiuni, conform căror desbarcarea trupelor este oprită. Puterile urmează în orient fie care alte scopuri și, dacă aceasta este adevărat, nici flotele nu se vor putè hotărì la o acțiune comună.

După diversele sciri din apusul Europei, în cele din urmă puterile în loc de acțiune comună în orient se vor desface în două grupe mari, deoparte într'o grupă engleză-franceză-rusească și de alta într'una austro-germano-italiană.

*) Foaia Nemțască dice cuvêntul „istoric“ cam în batjocură; noi însă purcedênd dela dicătoarea: „gura păcătosului adevăr grăesce,“ luăm cuvêntul în serios.

Intrevederea dela Friedrichsruhe și presa engleză.

Presa engleză se ocupă mai cu deosebire de intrevederea principelui de Bismarck cu baronul de Haymerle la Friedrichsruhe. Astfel „Standard“ organul conservatorilor, scrie în această privință următoarele:

Este vêdit, că alianța austro-germână a fost dela început defensivă, un respuns practic la amerințările contra tratactului dela Berlin și prin urmare contra păcii Europei. Tot astfel este și astădi. În marea întrevedere a ambilor bărbați de Stat n'a fost de sigur vorba despre un nou aranjament, ci numai despre precisarea celui vechiu în fața evenimentelor iminente. Nu mai este îndoială, că ambele puteri privesc situațiunea cu oare care neîncredere. Ele doresc mantinerea tractatului dela Berlin și un interes propriu bine lămurit le împedecă de a'l călca. Tocmai asupra acelui interes bine lămurit trebue să vegheze ele, pentru ca nu cumva, dacă alții vor

FOIȚA.

Dela Sibiiu la Ogna și înderet.

(Schiță de călătorie).

(6 Urmare).*)

Mercuri (în 19/31 Ianuarie), ceva înaintea amedii, tot din această parte (Ciceronele eară arată la stânga), a început a venì oastea lui Bem întreagă la Ogna. Ea a și remas acì asteptând ajutoare din Ungaria. De astădată oastea n'a mai putut fi încuartirată numai la locuitorii maghiari. Ea a ocupat aproape toate cele 1200 numere de case a le orășelului. Numărul celor incuartirați într'un loc era cel mai mare de 30 și cel mai mic de patru ostași. Dar ce ostași! Erau îmbrăcați nu numai în tot feliul de uniforme, dară și în tot feliul de costumuri. Unii aveau uniforme unguresci cu șinoare (găitanuri) roșii. De acestia erau puțini. Erau însă mulți cu siruri, sarici și gube. În cap eară purta care ce a putut. Numai călărimea era mai milităresce îmbrăcată. Husarii fosti împărătesci erau în toată uniforma lor cu șinoare negre-galbine, cu șabrace pe cai însemnate cu „F. 1.“ Erau și puțini dragoni, îmbrăcați întru toate ca cei împărătesci. Numai husarii lui Kossuth aveau uniformă curat ungurească.

Încă nu se aședase în cuartire și me miram audind pe mulți dintre ostașii lui Bem vorbind românesce. Erau între dênșii mulți Români din părțile ungurene deprin Chioariu și din Sălagiu. Mă gândiam de multeori, că ce am ajuns: să se bată Români cu Români, că așa vinea treaba, pentru Unguri și pentru împăratul.

Ogna era închisă de toate părțile. Nu puteai să întri, nu puteai se eși afară din Ogna. Vedetele încuiaseră Ogna din toate părțile; nisce oameni de aici, care sosiră dela moara Cristianului, după ce vedetele se aședară pela posturile lor, fură aduși legați la ochi până la primărie. Numai după ce s'au dovedit, că sûnt Ogneri, și că în saci n'au alt ceva decât făină de grâu și de cucuruz fură lăsați să meargă pela casele lor.

În starea aceasta ne am aflat până Duminecă. Căduse și o zăpadă groasă și se pornì un frig de crepau și pietrile.

Sâmbătă după ameadi a sosit ceva din ajutoriul, ce se vorbia, că are să vină. Oamenii înarmați slab și în îmbrăcămintea lor de a casă. După port se părea a fi din Secuime. După vorbele soldaților numai cam pe Marța următoare era se meargă Bem asupra Sibiiului.

Bem era un om cu inimă bună. Nu era ca ceilalți Unguri și de aceea nu înzădar se dicea, că era de altă viță (polon). El iubia pe toți soldații lui de o potrivă, cu toate că era din tot feliul de neamuri; căci pe lângă Maghiari, erau Români, Nemți, Poloni, Slovaci, Ruteni, în numer foarte mare. Cum era cu soldații așa era și cu oamenii, cari nu erau soldați. Ori de ce neam ar fi fost el umbla să'i câstige și să'i atragă.

Duminecă dimineața deduse ordin ca soldații la 10 oare să meargă care la biserica lor. De aceea preotimea de toate confesiunile a fost din vreme însciințată să nu între mai de dimineață la biserică.

Într'aceea de ordinul acesta nu s'a ales nimica. În tăcutul dilei Austriacii erau colo sus pe culmea dealului. Vedeți aici la dreapta dealul cela, ce desparte șesul Ognei de al Sibiiului și pe care vine calea, ce se lungesce de sus în jos, din deal spre șes, pe coama lui erau negrețe multe și dese. Aceste se mișcau în jos spre șes.

Aici la picioarele noastre în capul dealului, pe care stăm, erau aședate patru tunuri unguresci. Aceste băteau și pe șesul cela dela picioarele dealului dintre Ogna și Sibiiu, dar și pe șesul cestalalt, care este despărțit de cel dintâiu de valea Visei. Dela podul drumului de fer în dreapta pe dunga șesului spre groape erau șanțuri făcute de mai nainte, pentruca să nu între vitele dela păsune în bucate. Ungurii leau mai dires ceva și leau acoperit cu zăpadă. Șanțurile aceste

*) A se vedè Nr. 102

călca tractatul, această călcare să se facă în desavantagiul Austriei şi Germaniei. Ori cine nu este în stare să înţeleagă, că morala şi o judecată politică sănătoasă dau dreptul ambelor state a preferì propriele interese mărirei Serbiei şi unirii Rumeliei-Orientale cu Bulgaria, apoi acela este incapabil de a'şi forma o judecată matură. În cas când întrevederea celor doi bărbaţi de stat ar amerinţa pacea Europei, apoi aceasta ar produce o întristare generală. Dar chiar şi politicilor mai înalţi nu le vine nici măcar în vis o asemenea temere. Din contră, fie care vede în această întrevenire o garanţie pentru pacea Europei, dacă aceasta ar sta negreşit numai în puterea a două state. Numai aceia ar putè objecta ceva contra intimităţii austro-germane, cari ar voì sau dorì să turbure pacea Europei, pentruca la cas când pacea ar fi turburată, aceasta să conducă la slăbirea Austriei sau a Germaniei, sau chiar a amêndorora. Se poate ca demonstraţia navală în privinţa Muntenegrului să devină de prisos; totuşi remâne pericolul, că ea va fi întinsă şi asupra Greciei. Trebue să vorbim de pericol, căci el ar putè conduce la o isbucnire în Bulgaria şi Rumelia Orientală. În acest cas, politica Austriei şi Germaniei ar devenì lămurită chiar şi pentru cei mai mărginiţi oameni".

De altă parte, un corespondent diplomatic din Berlin scrie următoarele, cu data de 4 Septemvre, ziarului „Morning-Post" :

„Baronul Haymerle a sosit eri seară în Friedrischsruhe şi a stat acolo până astăzi. El a avut mai multe întrevorbiri lungi cu cancelariul imperial, care părea a fi foarte vesel despre această visită. De şi nu s'a stabilit nimic positiv în Friedrichsruhe,, de vreme ce între ambele cabinete domnesce cel mai complet acord de vedere asupra tuturor cestiunilor de o însemnătate internaţională, totuşi schimbarea de opiniuni între amêndoi aceşti conducetori va servì neapărat le aceea de a întărì caracterul cel intim al relaţiunilor lor în adevăr amicale. Se zice că principele de Bismarck ar fi referat promisiunea sa, că guvennul austro-ungar poate compta pentru apărarea intereselor sale în Orient pe spriginul energic al Germaniei, mai ales când ele vor fi amerinţate într'un punct vital."

Acest „Morning Post" atribue apoi întrevederea bănuelii şi temerii de o acţiune comună a Engliterei şi Rusiei în Orient. El pretinde, afară de aceste, că nu Turcia este aceea, care a redeschis era greutăţilor şi pericolelor pentru Europa. Causa acestora este, zice el, numai politica d-lui Gladstone. Care este, se întreabă acest ziar, situaţiunea politicei engleze? Care este influenţa internaţională a Engliterei? Englitera a provocat îndoiala şi temerea Austriei şi, ca culmine, a trebuit să merite aprobaţiunea dela St.-Petersburg.

Corespondentul din Berlin al ziarului „Daily News" află, că întrevederea a dat bune resultate pentru Austria, fiind-că principele de Bismarck s'a înţeles cu ministrul austriac asupra relaţiunilor politice şi comerciale ale României şi Serbiei. Afară de aceste totul ne probează, că această întrevedere a reîntărit într'un chip simţitor relaţiunile amicale dintre Germania şi Austria.

In fine corespondentul din Berlin al ziarului „Daily Telegraph" comunică următoarele:

„Lumea de prin cercurile diplomatice este dispusă a crede, că una din principalele cestiuni, care au fost discutate de principele de Bismarck şi baronul de Haymerle, a fost aceea, dacă la abordarea flotelor engleze şi ruse, în fasa actuală sau în alta mai târzie a cestiunii orientale, n'ar trebuì să se răspundă printr'o ocupaţiune a întregului sandjac Novi-Bazar de trupele austro-ungare, în acord cu articulul 25 din tractatul dela Berlin.

Corespondentul din Viena al ziarului *Times*, vorbind şi el despre toate aceste conjecturi, scrie acestei foi următoarele:

„Este prea adevărat, că s'a discutat în general în Friedrichsruhe, ce politică va trebuì să urmeze Austria şi Germania la cas de o resculare generală în peninsula balcanică, care ar putè fi provocată de politica Engliterei şi a Rusiei; tot ce trece însă peste aceasta, este o curată iventiune. Înţelegerea generală de anul trecut este de ajuns şi sûnt cu totul de prisos stipulaţiunile speciale, mai ales întru ceea ce privesce o înaintare spre Novi-Bazar".

„Neue freie Presse" publică şi ea următoarea telegramă, ce i se trimite din Pesta cu data de 11 Septemvre.

O corespondenţă oficioasă, adresată din Viena ziarului „Pester Lloyd" asigură, faţă cu cele zise de foile engleze şi germane în privinţa întrevederi de la Friedrichsruhe, că acea versiune, care afirmă, că politica baronului de Haymerle ţintesce la a se întinde dincolo de Mitrovitza şi că spre aceasta ar voì se'şi asigure la vreme spatele în Friedrichsruhe, nu numai nu corespunde cu faptele, dar este încă într'o completă contrazicere cu vederile ministrului de esterne precum şi cu acele ale tuturor politicilor conducetori din Austro-Ungaria". „R."

Varietăţi.

* (Principele moştenitoriu Rudolf) a sosit în 12 Septemvre în Berlin cu scop de a asista la manevrele prusiane. La gară a fost primit de către Împăratul Wilhelm, principele moştenitoriu german, şi de către toţi principii regali şi marele duce de Mecklenburg, cari toţi purtau uniforma austriacă. Archiducele Rudolf era îmbrăcat în uniforma regimentului prusian Francisc-Iosif cu cordonul ordinului Vulturul negru. O companie de onoare cu musica era aşezată la gară. Împăratul german a intimpinat pre principele Rudolf îmbrăţoşindul aşa şi ceilalţi şi cu toţii l'au petrecut la castel, archiducele Rudulf şezând în trăsură la dreapta împăratului. Principele moştenitoriu a fost numit general de către împăratul Wilhelm. Îndată ce a sosit în castelul regal împăratul i a acăţat cu mânile sale proprii epauletele de general pe umeri. Principele Rudolf a dejunat împreună cu principele moştenitoriu german şi cu principele Wilhelm. După aceea a făcut visită împăratului, principilor şi ambasadorelui anglez şi rusesc, contelui Moltke etc. Sara la 5 oare avu loc un prând de gală dat în onoarea archiducelui Rudolf, la care erau învitate 68 persoane. Sara la 8 oare a fost retragere mare cu musicile gardei.

* (Alegeri la congres). In diecesa Aradului s'a ales în cerc. elect. Chiseteu-Birchiş P: Prot. George Crăciunescu.

* (La alegerile congresului). Dela Sebeş se scrie: Ziua de 28 August a. c. Vă este cunoscut, cumcă a fost hotărîtă pentru alegerea deputatului clerical la congresul nostru national bisericesc pe periodul 1880—1883. Cercul nostru electoral e compus din ppresbiteratele: Alba-Iulia, Sebeş şi Mercurea. Preoţimea din aceste protopresbiterate a fo t de timpuriu avisată pe calea circulară a se înfăţoşa la ziua sus numită în oraşul Sebeş spre scopul arătat. Asceptam deci cu nerăbdare a vedè un număr frumos de preoţi adunaţi spre scopul acesta, însă durere, din vre-o 112 preoţi, de abia s'au înfăţoşat 56, adecă jumătate. Împărţiţi după protopresbiterate, însemn, că din ppresb. Albei-Iulie au fost 25, din protopreb. Sebeşului au fost 25, din protopresb. Mercurei au fost 6 de faţă. Precum se vede dar preoţimea din tractul Mercurei s'a presentat în un număr foarte neînsemnat, şi nici nu era de poftit, când chiar capul tractului Mercurei nu a fost de faţă. Nu voiu să judec pre nime, că datele vorbesc singure. Din contră trebue să esprim lauda preoţimei tractului Albei Iuliei, care din locuri îndepărtate şi deluroase deşi chiar acum mulţi sûnt ocupaţi cu semănăturile de toamnă şi alte lucruri grele, lăsând toate la o parte, au alergat, cu dragoste la împlinirea detorinţelor sale. Cât despre preoţimea tractului Sebeş, ca cea mai aproape cu domiciliul de Sebeş, las se judece Onor. public cetitor întru cât au corespuns chemărei sale.

Alegerea au decurs în ordinea cea mai bună; voturi au întrunit dl. asesor. consistorial Moise Lazar 55, ear dl. protopresbiter A. Tordoşan 1 şi adecă dela comisariul conistorial.

(Mulţămită). Tuturor doamnelor şi domnilor, cari au dat onoarea din urmă mult iubitei mele fiice reposate *Catarina*, în numele meu şi al copiilor mei, adunc mişcat, esprim mulţămita mea pentru participarea la durerea causată de prea curênda moarte a aceleia în etatea cea frumoasă a juneţei. Sibiiu 3/15Septemvre.

Ioan Petraşcu,
capit. c. r. în pensiune.

* **(Anunţ).** P. T. Domni cari voesc a lua parte la adunarea generală a Reuniunii învăţătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeşului, carea se va ţinè la Oraviţa montană în 21. 22. 23. Septemvre 1880. (3. 4. 5. Octomvre) să binevoească a se însinua la subcrisul preşedinte al comitetului arangiator (local). cel mult până Joi în 18/30 Septemvre a. c. pentru a li se putè pregăti cortele.

Oraviţa-mont. în 3/15 Sept. 1880.

Ioan Novac m. p.,
înv. şi preşed. comit. arang.

* (Esposiţie agronomică) se va arangia în 11 Octomvre n. a. c. în Mercurea de societatea săsească de agricultură.

* (Societatea carpatină) din Braşov va face în 18 Septemvre n. a. c. o escursiune pe „*Peatra Craiului*" de unde se va întoarce în 19 Septemvre.

* (Defraudaţiune nouă). După cum ne spune „P. N." scandalul dela sedria orfanală din comitatul Zemplinului se repetesce prin altul. Acum decurênd în cassa orfanală din Cula comitatul Baci, s'a aflat un deficit de o sumă rotundă de 41,000 fl.

* (Pausz). În 12 Septemvre n. după ameadi Pausz, fugitul vice-comite din comitatul Severinului, fu adus peste graniţă şi în trenul accelerat escortat la Caransebeş.

* (O crimă teribilă). În 13 Septemvre n. a aflat servitorii de gară la staţiunea Bishei, 16 miluri de parte de Londra, în aproprierea şinelor pachete cu dinamit, cu care se presupune, că s'a plănuit încercarea, dea arunca în aer trenul accelerat, care vine din Londra.

* (Un redactor posnit) născêndu'i soţia un prunc, făcu cunocută această întêmplare tuturor abonaţilor sei cu adausul; „Deoarece noul născut încă n'a învăţat, ca tatăl seu, a trăi din promisiuni, ne rugăm, a ni se trămite sumele restante de prenumeraţiune."

* (Bumbacul ca leac). Bumbacul posede o putere medicală. Spre lecuirea aprinderilor reumatice de ochi e bine, a'şi învăli bolnavul înainte de culcare cu o pătură de bumbac netors (watta) capul şi ochii şi a se culca aşa învăluit. Asemenea metodă lecuesce şi durerile de grumazi, cari sûnt pricinuite de receală. Tusa încă înceată dacă se învălue grumazii şi peptul într'o noapte cu pături de bumbac. Acela care sufere de diarea (mênare), să'şi învălue pântecele cu bumbac şi să şeadă în casă. Asemenea se curează pe loc şi durerile de cap, dacă acesta se va învălui bine în pături de bumbac. Tot aşa se lecuesce şi durerea de măsele precum şi arsurile. La aceste din urmă se învălue cu bumbac udat cu oleiu fin acele locuri ale trupului, cari sufere de arsură.

---

se întindeau în linia aceasta aproape până în dreptul garei.

Cum am zis, Austriacii veniau pe deal la vale. Când au sosit acestia pe şes, Ungurii au deslegat gurile tunurilorlor şi s'a început o bubuitură de amêndouă părţile de ţi se cutremura pământul sub picioare. Austriacii înaintau cu perderi fără de a putè mişca pe Ungurii, cari stau la adăpost pe aşezăturile cele ce se văd deasupra ognelor, colea dela drumul de fer încoace. Dar Austriacii după ce au văzut, că au multe perderi, au făcut „jumătate la dreapta" şi trecênd preste valea, ce se face dela culmea dealului dintre hotarele Sibiiului şi Şurei mari spre Visa, au făcut, cum se zice, front şi nu s'au mai retras.

Ce au gândit, ce n'au gândit Ungurii, destul că şi-au mişcat tunurile din posiţiuni şi mai că era pe acì se întindă o coardă de aici din dreptul podului de fer curmeziş peste şes până la poalele dealului, colo, unde dealul începe a se rotunzì spre Şura mică (Ciceronele arată în direcţiunea dincolo de gara Ognei). Aceasta şi nouă, cari nu sûntem militari, ni se părea că este o greşală. Aşa a şi fost. Căci la spatele Ungurilor, cari urmăriau pe Austriacii, cu cari au dat faţă mai întâiu, se arată în depărtare despre Şura-mică alte negreţe, va se zică, alţi Austriaci. Pe la spatele Austriacilor, ce se retraseră şi ocupase colo coasta ceea, ce ne vine togma în faţă, se vedeau alţii. Pe dealul, pe care se arătară Austriacii cei dintâiu, în ziua aceea veniau earăşi alţii. Ungurii erau amenînţaţi a fi strinşi ca în cleşte.

Ungurii văzênd periculul şi vrênd să dea pept cu toţi câţi năvăliau asupràle: de câtră Şura-mică, Sibiiu, Şura-mare s'au desfăşurat într'un arc, ce se întindea în giurul capătului Ognei despre Sibiiu, de aici dela stânga drumului de fer până dea dreapta drumului de ţeară, ce vine acum despre Şura-mică. Arcul era prea întins şi când a fost cam pe la 1 ceas după ameadi Ungurii fugiau in desordinea cea mai mare prin Ogna în sus şi alăturea cu Ogna, întrebând, dacă merg bine către Mercurea. Austriacii 'i urmăriră până aproape în capetul Ognei despre Topârcea. Deci Ungurii începură de nou a da câte o puşcătură. Vre-o patru tunuri aşezate pe o muchie a şesului, ce se termină în dreptul jumătăţii oraşului despre Topârcea, au trimis vre o câteva gloanţe peste Ogna după Unguri. Cu aceasta s'a isprăvit lupta din ziua aceea, care nu voiu uita-o cât voiu trăi.

Ciceronele meu era un Cicerone voluntariu. Esplicaţiunile le făcea cu mulă plăcere. Mi se păru că el însuşi a luat parte activă la lupta, ce mi o descrise. Me asigură însă că nu a luat parte.

Trăsese de mult la biserica dela poalele dealului, pe care ne aflam. Avênd dorinţă a merge la biserică neam dat jos. Eu meditam asupra părticelei din istoria patriei, care mi s'a propus din partea unui profesor, care a sciut să'mi propună din cartea cea mare a esperienţei. Adevărat că eram dispus a i mai pune multe întrebări; me gândiam însă, că cine nu se mulţămesce cu puţin nu e vrednic nici de atâta.

(Va urma).

* (Pânea uscată) precum şi altele deasemenea se prefac earăşi în proaspete, dacă udânduse o pânzătură se învăluesc în aceasta şi stau învăluite vreo 2 ceasuri până umedala din pânzătură moaie bine ceea ce este învăluit, după acea sconţinduse se coc de nou în cuptoriu.

Provocare.

Domnii şi doamnele, cari prin subscriere proprie s'au declarat, a contribuì la înfiinţarea societăţii femeilor pentru ajutorare iniţiată de Majestatea Sa c. r. împărăteasa şi regina sûnt poftiţi resp. poftite de subscrisa, a se presenta în 18 Septemvre n. la 3 oare d. am. în localităţile mele Nr. 15 piaţa mare spre constituirea societăţii. Rog pe domni şi doamne a participa în număr cât de mare.

Sibiiu 11 Septemvre n. 1880.

Lina Wächter.
soţia comit. suprem.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Genesa evangeliilor.

(Studiu biblic).

[3] *Ερευνᾶτε τὰς γραφάς.* Ioan 5, 39.

(29 Urmare).

D. *Evangelia după Ioan.*

(Încheiere).

La învăţăturile aceste recurge Evangelistul, sciind că prin ele se clarifică credinţa în şi despre Christos.

Învăţăturile aceste însă Iisus le-a predat între Judeii cărturari, cu deosebire în Ierusalim. De ací vedem, că Evangelistul, voind să fie istoric esact, ne conduce de atâtea ori în Ierusalim, urmărind desvoltarea acestor doctrine în ordine chronologică pas de pas.

Dar în Evangelie nu aflăm espuse numai aceste învăţături. Scriitoriul ei, fiind cu deosebită considerare la starea critică în care se afla creştinismul, merge un pas mai departe. El, consciu de autoritatea sa normativă, îşi espune convingerile ce le are despre Iisus, convingeri basate pe învăţăturile şi soartea pământească a iubitului seu Învăţătoriu.

Aceste convingeri s'ar puté privì ca o cristalisaţiune a tot ce se referă la Christos spre chiarificarea şi întărirea credinţei. El însă nu le espune în formă de conclusiuni, fiind că nu espune sisteme filosofice, ci în formă de prolog la o istorie, prolog, carele în câteva cuvinte cuprinde sucul istoriei.

Sinopticii se mărginiseră prelângă espunerea vieţei vremelnice a lui Iisus, premiţênd unul ducerea genealogiei lui până la David, altul până la Adam. Ei, cu espunerea vieţei lui Iisus din învăţăturile populari, au remas în tîmp ca şi cu genealogia. Ioan, ţinênd cont de Sinoptici şi de împregiurări, trece preste marginile tîmpului şi spaţiului, de o parte reproducênd învăţături de ale lui Iisus despre preexistenţa Sa[106]), de alta, espunênd convingerea ce şi-a câştigat-o din aceste învăţături şi s. s. scripturi, ne conduce în infinit în însaş Dḑeirea unde este deja fiinţa şi esistenţa lui Iisus Christos — „Întru început era Cuvîntul, şi Cuvîntul era la Dḑeu.“

În limbagiul popular Iisus se numesce „Fiiul lui Dḑeu“ — fără a da deslusire despre „cum?“ Ne fiind în acest limbagiu cuprinsă învăţătura despre preexistenţa lui Christos, tot ce se putea ḑice în această privinţă era: este un secret dḑeesc — „Nimenea nu cunoasce (scie) pe Fiiul, fără numai Tatăl“[107]). Ioan descopere şi acest secret dḑeesc, punêndu-ne înainte învăţăturile lui Iisus: „Eu nu sum din această lume, eu sum din cele de sus“[108]). „Eu am eşit şi am venit dela Dḑeu“[109]) — „Dḑeu era Cuvîntul“: Ací în sinul Dḑeirei, în eternitate este nascerea sa. El este născut din Dḑeu înainte de a fi lumea, căci la începutul ei, El era. El este Fiiul lui Dḑeu în sens absolut.

La Marcu Iisus este Fiiul lui Dḑeu în sensul puterei celei noue divine, carea s'a aretat în trînsul, la Mateiu ca împlinirea şi ţinta Testamentului vechiu, la Luca ca ţinta istoriei omenimei, la Ioan este: descoperirea, aretarea lui Dḑeu însuş: „Eu şi Tatăl una sum“[110]), prin urmare „Cel ce me vede, vede pe Tatăl“[111]), pentru că „Tatăl este în mine şi eu în El“[112]). El este presenţa lui Dḑeu pe pământ. În natura sa omenească este cuprinsă Dḑeirea. Aceasta este învăţătura lui Iisus, şi după aceasta Evangelistul în prolog (1, 14) respunde la întrebarea „cum?“ cu: „Cuvîntul s'a incarnat“ — Dḑeu însuş a luat asupra sa natura omenească, pentru ca să se arete, precum a şi învăţat, şi precum „i-am veḑut mărirea, ca a celui singur născut din Tatăl, în întreaga-i plenitudine de har şi adevĕr.“ Prin citatele cuvinte puternice, Ioan, deslegând enigma în privinţa raportului lui Iisus către Dḑeire, nimicesce totodată şi eresurile ce ameninţau creştinismul. El prin trei cuvinte — *ὁ λόγος σάρξ ἐγένετο* — aduce cea mai deplină armonie între cele doue estreme, ce s'au aretat în persoana lui Iisus Christos: partea omenească şi dḑeească, cerească şi pământească, vecînică şi vremelnică, pe cari le împreună în o unitate nedespărţită — Iisus Christos este Dḑeu desĕvîrşit şi om desĕvîrşit.

De aceea, pre când vedem de o parte în *ὁ υἱὸς τοῦ ἄνθρωπου* — fiiul omului accentuată omenirea desĕvîrşită a lui Iisus, pre atunci de altă parte în *ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ* - fiiul lui Dḑeu = *ὁ χριστός* - Christosul tot aşa de puternic vedem accentuată Dḑeirea lui.

Cu această puternică accentuare se începe istoria vieţei pământene a lui Iisus[113]), şi cu aceasta se termină aretând că scopul i-a fost a areta că, „Iisus (omul) este Christosul, Fiiul lui Dḑeu (Dḑeu)“, iar culminaţiunea o aflăm depusă în mărturisirea lui Toma, carele, punênd mâna în ranele cuelor şi în coasta cea străpunsă, şi convingêndu-se de adevĕrata omenire a lui Iisus, esclamă „Domnul meu şi Dḑeul meu“[114]).

Ca şi cele ací reproduse sûnt aproape toate învăţăturile lui Iisus, descrise de Ioan. Înălţimea cugetărei, speculaţiunea metafisică, însoţită de uşurinţa espunerei, este care ne stoarce admiraţiunea, ne răpesce şi ne transpune şi pe noi cu gândirea preste sferele lumei pământesci, — ne face să ne înălţăm împreună cu scriitoriul la sferele ceresci unde să vedem eternitatea însoţită cu temporalitatea, Dḑeirea cu omenirea spre a ne atrage şi pe noi în Dḑeire, şi a ne uní, ca şi noi să fim una în Dḑeire, pre cum Dḑeirea este una[115]).

La această caracteristică se vede că au reflectat cei vechi, când au pus „vulturul“ ca emblemă a Evangeliei după Ioan.

Ar mai fi între altele încă un lucru, pe care am dorí să-l scim. În ce an s'a scris Evangelia? Respuns hotărît nu se poate da acestei întrebări, lipsindu-ne datele sigure. Aprocsimativ însă se poate afirma că aproape de sfirşitul veacului prim[116]).

* * *

Terminând cu scrutările noastre asupra Genesei Evangeliilor, putem reasuma resultatul:

Evangeliile nu s'au născut numai din întîmplare, ci fie-care s'a scris din anumite cause, cu anumite tendenţe didactice. Amesurat acestor cause, Evangeliile diferesc între sine; dar diferând formează o gradaţiune, carea se unesce în un întreg armonic spre a completa tabloul cel grandios, în carele vedem depinsă persoana lui Iisus Christos:

Mateiu ne arată că Iisus Christos este Messia cel profeţit, încopciind Testamentul nou de Testamentul vechiu; Marcu — că Iisus este Dḑeul cel aşteptat de păgâni, punênd în legătură mosaismul cu păgânismul; Luca — că este Mântuitoriul lumei întregi, iar Ioan ne descopere şi cel din urmă mister: Iisus Christos este Dḑeirea încarnată.

Astfel la părere în dissonanţă, în realitate însă în deplină consonanţă Evangeliile ne conduc din treaptă în treaptă, până ce ne arată icoana completă a lui Iisus Christos.

Şi, pre cum mărirea lui Iehova, Dḑeu în Testamentul vechiu se purta pe patru Cheruvimi[117]), astfel mărirea lui Christos-Dḑeu în Testamentul nou se poartă pe patru Evangelii cu emblemele Cheruvimilor[118]), ca, pre cum fie-care din acești Cheruvimi a ḑis Apocalipticului „vino şi veḑi“ taina lui Dḑeu[119]) şi noue să ne ḑică „vino şi veḑi“ mărirea lui Dḑeu, iar noi veḑînd şi creḑînd să putem ḑice cu Evangelistul: „am veḑut mărirea Lui!“

Simeon Popescu.

---

[106]) 8, 58. „Mai înainte de a fi Avraam, Eu sûnt.“ 17, 5. „Şi acum preamăresce-me la tine Părinte, cu mărirea carea am avut la tine încă înainte de a fi lumea“ ş. a.

[107]) Mat. 11, 27. Luca 10, 22.

[108]) 8, 23.

[109]) 8, 42. 16, 27,

[110]) 10, 30. 17, 11. 22.

[111]) 12, 45. 14, 9.

[112]) 14, 10. 11.

[113]) 1, 41. 45. 49. 51.

[114]) 20, 24 seqq. 28.

[115]) 6, 44. 17, 21 seqq.

[116]) Dacă Apocalipsa s'a scris pe tîmpul lui Domiţian (81—96), sub a cărui domnire Apostolul a fost în Patmos, Evangelia, carea — după opiniunea aproape generală — s'a scris în urma Apocalipsei, a trebuit să se scrie după reîntoarcerea din Patmos, fie încă pe tîmpul lui Domiţian, fie pe tîmpul lui Nerva (96—98). Acest dat Reuss op. cit. §. 223 nota 11 îl află că: dacă ar fi adevĕrat, ar fi un argument contra autenticităţei Evangeliei, căci scrierea nu este opul unui moşneag de 90 ani. Nu este locul ací a disputa despre aceea că: este absolut imposibil unui betrân să scrie bine sau nu! Aceea ce credem că trebue să însemnăm ací este: Insuş Evangelistul ne dă să înţelegem (21, 23.) că a ajuns o viaţă aşa de îndelungată, în cât în legătură cu nesce cuvinte simbolice ale lui Iisus, contemporanii sei sûnt de credinţă că el nu va muri.

[117]) Ezechiil 1, 10 seqq.

[118]) Apocal. 4, 6 seqq. 5, 6. 11. ş. a.

[119]) Apoc. 6, 1. 3. 5. 7.

Bursa de Viena şi Pesta

din 16 Septemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	109.55	109.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	83.—	83.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	98.—	98.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	85.75	86.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.20	124.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	95.50	95.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.40	94.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	93.75	93.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93.25	93.—
Obligaţiuni urbariale transilvane.	94.—	94.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	94.25	94.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.55	72.60
Datorie de stat în argint . . .	73.75	73.70
Renta de aur austriacă	88.45	88.50
Sorţi de stat dela 1860 . . .	131.70	131.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	826.—	827.—
Acţiuni de credit austr. . . .	288.10	288.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	258.50	258.50
Sorţi unguresci cu premii . . .	111.—	111.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	108.90	108.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.65
Napoleon	9.50	9.40
100 marce nemţesci	58.20	58.15
London (pe polița de trei luni) .	118.15	118.05

Economic.

Sibiiu 14 Septemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 6.50—7.50; grâu sĕcăreţ fl. 5.—6.; sĕcară fl. 4.80--5.20; Orz fl. 4.10--4.50; Ovĕs fl. 1.70--2.10 Cucuruz fl. 4.80—5.20; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.60--2.; Semênţă de cânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 6.50—7.50; Linte fl. 9.—10; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 6.; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 32—35; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Sĕu de luminări fl. 23—25; Lumînări de sĕu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.— Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 36—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; ouă 10 de 20 cr.

Braşov, 10 Septemvre n. Pro hectolitră Grâu fl 6.50-7.60; Grâusĕcăreţ fl. 5.60; Sĕcară fl. 5--5.10. Orz fl 3.80—4.; Ovĕs fl. 2.—2.10; Cucuruz; fl. 5.; Mălaiu fl 5.10.; Mazere fl. 6.30; Linte fl. 8.10; Fasole fl. 5.40; Sĕmânţă de in fl. 11.90 Sĕmênţă de cânepă fl. 5.40— Cartofi fl. 1. pro chilo: carne de vită 48 cr. carne de porc 52 carne carne de vită 48 cr. de berbece 30 cr.; Sĕu de bovine proaspĕt fl. 35; (pro 100 chilo); topit 48 fl.

Budapesta, 11 Septemvre n. După raporturile din provincii o ploaie lină a udat toate ţinuturile. Asemenea şi în capitală şi giur o ploaie foarte frumoasă a făcut pe voie la cei mai mulţi din locuitorii ţinutului din giurul capitalei. Această ploicică, care întreruptă adesea şi de vreme frumoasă a ţinut putem ḑice mai toată săptĕmâna trecută, este cu atât mai plăcută şi binevenită cu cât dênsa este foarte caldă, şi pentru sĕmĕnăturile de toamnă tocmai la timp. Fiind temperatura foarte caldă economii cu bucurie 'şi-au continuat aratul şi semĕnatul de toamnă şi se poate ḑice, că această specie de lucru la câmp este mai sfârşită. Ploicelele din ḑilele cu deosăbire de pe urmă ale săptĕmânei au ajutat mult şi la înaintarea strugurilor şi cucuruzelor, cari firesce de aici încolo până la cules au mai multă lipsă de ḑile frumoase şi calde. Şi după semne vom şi avè deaici încolo ḑile frumoase. Timpul acesta de peste săptĕmână a înlesnit deodată preţurile tuturor articlelor, mai cu samă însĕ ale cerealelor despre cari specificăm următoarele:

Grâul peste 60,000 m. m. s'a vêndut cu fl. 10.25—10.75; sĕcara la 4000 m. m. cu fl. 9.—9.20; orzul la 4000 m. m. cu fl. 5.75—6.25; ovĕsul la 5000 m. m. cu fl. 5.90—6.10; cucuruzul a trecut slab şi puţin. Păstăioasele asemenea şi adecă: puţină mazere cu fl. 12—13; fasolea cu fl. 7.50—8.50; lintea cu fl. 10—16; mălaiul cu fl. 6.50—7.75; sĕmênţa de cânepă cu fl. 8.50—9 (toate per 100 chilograme);

Porcii în numer total de 74.100 capete au fost eftini. Din Ungaria de jos au fosţ de vêndare 5440; din România 1030 şi din Ardeal 140 capete. Unsoarea de porc a trecut cu fl. 70; slănina cu fl. 64—65; sĕul cu fl. 49—50!

Peile au avut un têrg mai mult de mijloc şi au trecut cele de bou cu fl. 112—115; de vacă cu fl. 108—110; de viţel 150—165; de oaie, cu fl. 130—140; de miel, cu fl. 80—90; de capră, cu fl. 40 (toate per 102 dărabe); apoi cele de cal cu fl. 8.50—10.50 părechea.

(Recolta în Comitate). In comitatul Albei inferioare şi adecă: în cercul Vinţii de jos grânele suferind mult de ploile îndelungate de mai înainte, au dat numai o recoltă mijlocie. Sĕcările sûnt frumoase, asemenea şi cucuruzele, cari însĕ cer mai multă căldură. In cercul Uioarei grânele de toamnă şi de primăvară au suferit asemenea de ploi şi s'au putut numai cu mare greutate aduna de pe câmp. Cucuruzul se desvoaltă mereu şi binişor, tên e puţin şi şi din acesta s'a stricat mult pe câmp. In cercul Aiudului grânele tot din pricina ploilor s'au putut aduna de pe hotar numai târḑiu şi cu mare pagubă şi greutate; sĕcările dau pe juger $4^1/_2$ hectolitre; ovesele sûnt frumoase, cucuruzele se desvoaltă frumos şi sûnt pe jumĕtate coapte.

In comitatul Solnocului-Dobâcei şi în deosebi: în cercul Gherlei grânele de toamnă au suferit mult de ploi, asemenea slabe sûnt şi fênurile, bune şi frumoase însĕ sûnt cucuruzele.

In comitatul Odorheiului în cercul Cristur cea mai mare parte din grânele de toamnă s'a putut stringe de pe câmp din pricina ploilor numai târḑiu, cucuruzele sûnt frumoase şi vor da o recoltă de mijloc bună; grâul curat şi ovĕsul sûnt de o cua-

litate escelentă; sěmĕnăturile de primăvară asemenea escelente; ovĕs este mult şi bun; cucuruzele sûnt frumoase, fênuri puţine şi otăvile de mijloc.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitaţiuni: în 16 Octomvre şi 15 Noemvre imob. remasului după Ioan Maior în Andraşfalĕu (trib. Oşorhei); în 7 Octomvre şi 8 Noemvre imob. moştenitorilor după Petru Wallmer în Braşov (trib.); în 21 Sept. şi 21 Octomvre imob. lui Andrei şi Stefan Hann în Jidvei (judec. cerc. Hususĕu); în 12 Octomvre şi 12 Noemvre imob. lui Ioan Globa Trif în Galdul de jos; în 27 Septemvre şi 28 Octomvre imob. lui Grigorie Könczei în Lupul (judec. cer. Aiud); în 29 Septemvre şi 29 Octomvre imob. lui Constantin şi Maria Frăţilă în Bungard (trib. Sibiiu); în 23 Septemvre imob. lui Ioan Durus în Durusa (judec. cerc. Şomcuta mare); în 13 Noemvre şi 13 Decemvre imob. lui Iacob Pattantyus în Arcalia (trib. Dej).

Nr. 131. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a două posturi de învĕţători în comuna Romos ppresbiteratul Orăştiei se escrie concurs până la 28 Septemvre a. c. st. v.

Salariile împreunate cu aceste două posturi sûnt:

1. Pentru postul de învĕţătoriu primariu 280 fl. care se solvesce în rate lunare din alodiul comunei, şi lemne de încălḑit.

2. Pentru postul de adjunct 140 fl. din care 120 fl. din alodiul comunei ear' 20 fl. din lada bisericei şi lemnele necesare de încălḑit.

Pentru învĕţătoriul primariu se cere cunoascerea limbei maghiare, ear' pentru adjunct se cere să scie bine tipicul bisericei, pentru că e deobligat a servì în strană în toate duminecile şi serbătorile.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕţătoresci au de a'şi asterne petiţiunile lor în sensul statut. org. şi a regulamentului congresual, la dl ppresbiter în Orăştie până la 28 Septemvre a. c. în care ḑi se ţine şi alegerea.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. din Romos. Dat Romos 29 August 1880.

Pentru comitetul parochial:

Vasiliu Basarab m. p.,
paroch local şi preşed. al comit.

Nr. 141 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa III Galaţi, în ppresbiteratul Zlatna inter. se deschide concurs până la 30 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Casă parochială cu două odăi, şură şi grajd, la care mai aparţine şi o grădină de un car de cucuruz.

2. Folosirea cimiteriului, a unui fênaţ, de un car de fên, a unui loc de păşunat şi arătură, în mărime de 2 jugere, numit la „lunca morii.“

3. Dela 40 de case, câte o ferdelă de cucuruz sfărmit, sau 11 cupe de grâu bun.

4. Venitele stolare sistemisate, care toate la olaltă dau aproape suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie, au de a'şi substerne petiţiunile instruite, conform statut. organic şi regulamentului congresual din 1878, la subscrisul oficiu ppresbiteral, până la terminul mai sus prefipt.

Abrud în 3 Septembre 1880.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral.

I. Gall m. p.,
ppresbit.

Nr. 153. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din Mogoagea (Hollomezö) protopresbiteratul Solnocului I. se escrie concurs până la 28 Septemvre a. c. când va fi şi alegerea.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

a) 180 fl. v. a. din fundaţiunea Botaiană.

b) 120 fl. v. a. din lada comunală, toţi solvinḑi în rate lunare anticipative.

c) Cuartir liber în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase.

Dela concurenţi se recere să fie de religiunea gr. or., să fie absolvat cel puţin 4 clase gimnasiale, cursul pedagogic şi să fie proveḑuţi cu atestate de cualificaţiune, ceşti din urmă vor fi preferiţi.

Concursele instruite cu documentele necesare, sûnt a se asterne până la terminul indicat subscrisului oficiu ppresbiteral.

Dej, în 15 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Bodea m. p.,
protopresbiter.

Nr. 209 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a II în comuna Reşinari, unde s'au redus parochiele dela 4 la 3, se escrie cu aprobarea Ven. Consistor Archidiecesan din 27 Maiu 1880 Nr. 1642 B. concurs cu termin de 30 ḑile după prima publicare.

Venitele sûnt:

A treia parte din venitele ordinare stolare.

Concurenţii au să trimită suplicile lor instruite în sensul prescriselor din Statutul organic şi din regulamentul congresual pentru parochiila P. O. Oficiu protopresbiteral al II, în Sibiiu.

Reşinari în 15 Iunie, 1880.

Comitetul parochial ortodocs-român, în conţelegere cu părintele administrator protopresbiteral tractual.

Nr. 224. 1880.

CONCURS.

Întru urmarea preainaltei încuviinţări consistoriale din 23 Maiu a. c. Nr. 1483. B. pentru ocuparea staţiunei de capelan lângă slăbănogitul paroch bĕtrân Nistor Popa din Şincanouă, ppresbiteratul gr. or. al tractului Făgăraşului I, se deschide concurs cu terminul până la 14 Octomvre a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu această staţiune sûnt, conform declaraţiunei numitului paroch, jumĕtate din toate venitele parochiale, dela 768 suflete, ce cad pe partea ḑisului paroch, care toate computate în bani ajunge la suma aprocsimativă de 200 fl. v. a., cu toate accidenţiile de preste an.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan au să'şi astearnă concursele lor, instruite conform dispoşiţiunilor „Statutului organic“ şi ale regulamentului sinodal din 1878 până la terminul mai sus arĕtat la oficiul protopresbiteral al tractului Făgăraşului I.

Făgăraş 24 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Petru Popescu m. p.,
protopresviter.

1—3

Nr. 32. 1—3

CONCURS.

La scoala normală gr. or. română din Orăştie se deschide concurs pentru următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Două posturi de învĕţători cu salariu anual de câte 300 fl., şi cuartir liber.

2. Un post pentru o învĕţătoreasă cu salariu anual de 300 floreni. În lipsa de concurente cualificate se va conferì acest post unui concurent — învĕţătoriu, care va avè calităţile recerute pentru ceilalţi doi învĕţători.

Pre lângă salariele de 300 fl., fiecare învĕţătoriu va mai avè câte trei stângini de lemne, din cari însĕ sûnt de a se încălḑi şi localităţile de scoală.

Învĕţătoriul, care va putè conduce chorul în biserică, va primì o remunerăţiune de 50 fl. pe an.

Unul dintre învĕţători se va alege şi întărì de director conform regulamentelor în vigoare.

Acesta pentru agendele de direcţiune va avè un adaus de 150 fl. pre lângă salariul anual.

Concurenţii au de a'şi instruì suplicele lor conform „Statut. organic“ şi a regulamentului din an. 1878., în special au de a documenta, că au absolvat studiile pedagogice şi au susţinut esamenul de cualificaţiune. Cei cari vor arĕta mai mari cualificaţiuni de cât aceste, vor fi preferiţi.

Suplicele astfeliu instruite sûnt de a se adresa până în 15 Septemvre a. c. st. v. la comitetul parochial în Orăştie. (Broos, Szâsz-város).

Orăştie, 4 Septemvre, 1880.

Comitetul parochial.

Nr. 196. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională română gr. or. din Sebeşul mare protopresbiteratul Clujului, se escrie concurs până inclusive 21 Septemvre a. c.

Cu această staţiune este împreunat venitul următoriu:

1. Salariu în bani gata 200 fl. v. a., solvit din repartiţiune dela popor.

2. Usufructul grădinei de pomărit de 200□°.

3. Cuartir în edificiul scoalei.

4. Lemne de încălḑit necesare pentru învĕţătoriu şi scoală.

Doritorii de a ocupa această staţiune învĕţătorească sûnt poftiţi a'şi substerne concursele sale subscrisului până la terminul indicat instruite în sensul „Statutului organic şi al regulamentul provisoriu“ congresual din 1878.

Cluj, 1 Septemvre, 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial ca senat scolastic.

V. Roşescu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 161. 1—3

CONCURS.

Conform resoluţiunei Măritului Consistoriu Archidiecesan dto 15 Iulie a. c. Nr. 2243 B. pentru ocuparea postului de capelan lângă neput nciosul paroch gr. or. din Budila, Ioan Ioanovici, în protopresbiteratul Heghigului se escrie concurs până la 30 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

a) din simbria preoţească dela 150 familii $^1/_3$ parte.

b) din veniturile stolare preoţesci $^1/_2$ parte.

c) din pămênturile parochiale de 1000,□°. $^1/_3$ parte.

d) din fênaţurile parochiale de 6 care fên $^1/_3$ parte.

e) din grădin'a parochială $^1/_3$ parte toate aceste venituri dau anual suma de 160 fl. v. a.

Doritorii de a reflecta la acest post sûnt avisaţi, ca conform regulamentului congresual pentru parochii, să'şi astearnă suplicile sale în terminul indicat mai sus, — oficiului protopresbiteral gr. or. al Heghigului în Elöpatak.

Elöpatak la 21 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Moga m. p.,
adm. prot.

Nr. 115. 2—3

CONCURS.

La scoalele române de confesiunea greco-orientală din protopresbiteratul Gioagiului I., sûnt a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Certeş cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir în edificiul scoalei, şi lemne pentru foc de ajuns.

2. Hărău, cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir în edificiul scoalei şi 2 orgii lemne de foc.

3. Fornadia, cu salariu anual de 100 fl. v. a., cuartir în edificiul scoalei, $1^1/_2$ orgii lemne de foc, şi folosirea grădinei de scoală, loc arătoriu de 1040□°.

4. Boholţ, cu salariu anual de 100 fl. v. a., 10 fl. relut de lemne şi cuartir gratuit.

Concurenţii la aceste posturi au a'şi subşterne suplicele lor, provĕḑute cu atestatele de cualificaţiune, până inclusive 27 Ssptemvre st. v. a. c. la:

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Gioagiului I.

Hondol, 30 August, 1880.

Vasilie Pipoş m. p.,
ppresb.

Nr. 1416 1880. 2—3 [53]

Publicaţiune!

La 2 Octomvre a. c. st. n. la 9 oare ante ameaḑi se vor esarênda pe cale de licitaţie publică în cancelaria comunală din Reşinari **regalele comunei** pe periodul de **3 ani** următori **1881, 1882** şi **1883** şi adecă:

1. Eserciarea dreptului de cârcimărit în Reşinari şi comuna filială Riulsadului, împărţit, în 5 ferdele cu câte două cârcime în fie-care ferdelă.

2. Moara din sus provĕḑută cu 3 roate, moara din jos provĕḑută cu 2 roate şi moara dela „Peatra varului“ provĕḑută cu 2 roate.

Aceasta se aduce la cunoscinţa publică cu aceea observare, că condiţiile de licitaţie se află spre vedere publică în cancelaria comunală până la ḑiua defiptă de esarêndare.

Reşinari 13 Septemvre 1880.

Primăria comunală.

Sz. 187. 1880. 2—3 [53]

hagy.

Hirdetmény.

Alólírt kir. közjegyző mint törvényszéki biztos részéröl ezennel közhirré tétetik, miszerént f. é. September 24-én délelötti 9 órakor, helybéli néhai Andronic Demeter hagyatèkához tartazó lóvak, kocsik, szekerek, hámok és szekérszerszámokból álló ingóságok, készpénz lefizetés melett, nyilvános árverés utján, a hagyatéki házban, helyben disznodi utcza 36 h. sz. a. eladatni fognak, miröl venni szándékozók ezennel értesitetnek.

Nagy-Szeben 1880 September 15-én.

Gundhart Frigyes m. p.,
nagyszebeni magy. kir. közjegyzö.

Ernatic de vite.

Pe moşia Darabani, judeţul Dorohoi, găsindu-se fên de cea mai bună cualitate şi păşune inbelşugată şi întinsă, — mocanii cu oi, cai, sau ori-ce alt soiu de vite sûnt primiţi la ernatic cu condiţiunile cele mai favorabile. Atât în privirea îndemânărilor cât şi a preţului a se adresa direct la Curtea moşiei. [51] 3—6

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 106. Sibiiu, Marți 9 Septemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 8 Septemvre.

Majestatea Sa împĕratul a părăsit și provincia cea mai despre resărit, Bucovina. Căldura cu care Majestatea Sa a rĕspuns atât singuraticilor cât și deputaținnilor a lăsat de sigur urme neșterse.

Majestatea Sa a părăsit Cernăuții în 18 Sept. la 5 oare dimineața. Stradele și unele edificii publice precum: bisericile și reședința metropolitană erau iluminate. Reuniuni și corporațiuni formau spaliere. Majestatea Sa s'a despărțit la gară de căpitanul țĕrei și de primariul Cernăuților în termini foarte grațioși.

La gara din Cernăuți în momentul plecărei împeratului s'au impărțit poporului adunat proclamațiuni tipărite nemțesce, românesce și rutenesce. Cuprinsul proclamațiunilor a fost o mulțămire împĕrătească pentru espresiunea alipirei și credinței, care a întêlnit'o la poporațiunea Bucovinei în toate părțile.

Nobilimea a plecat la 3 oare dimineața cu tren separat la granița țĕrei. Aici despărțirea a fost foarte cordială. Monarchul, respundênd baronului Vasilco, a ḑis, că va promova totdeuna interesele acestei țeri atât de scumpe pentru dênsul, interesele acestei țeri, care dimpreună cu nobilimea ei s'a deosebit totdeuna prin neclătită credință.

Pănă a nu sosì Maj. Sa la graniță, la stațiunea Gliboaca a fost întêmpinat de doi țerani români, Nicolae Babiu și Zama. Cel dintâiu a vorbit nemțesce și cel de al doilea românesce*). După vorbiri țeranii au presentat împĕratului doi colaci uriași.

În Ungaria a decurs în septĕmâna trecută un lucru, de care nu trebuie sĕ se mire nimenea. Cine cunoasce dispositiunea Maghiarilor de a maghiariza cu puterea tot ce le ese înainte, nu se va mira, că în Budapesta s'a eliminat producțiunile dramatice în limba nemaghiară. Ne mirăm de naționalități, că lasă pe Maghiari sĕ facă ce voiesc cu ele și stau indolente, când ar fi timpul sĕ'și apere dreptul limbei și cât este garantat prin lege. Nemții câți sûnt în Ungaria, afară de Sașii din Transilvania, abia își deschid gura, ca sĕ se apere. Dar și Sasii când au păsit Românii sĕ apere scoalele poporale de întroducerea limbei maghiare au scris ceva în ḑiariul lor, mai mult însĕ nu au făcut nimic.

Dulcigno în loc de a trece din posesiunea Porții într'a Muntenegrului, fu ocupat de 8000 Albanezi, cari pe comisariul Porții, Riza Pașa, dimpreună cu două batalioane, ce i stau la dispositiune, l'au dat *brevi manu* afară. După cum stau lucrurile la Dulcigno, dacă nu s'au versat încă sânge, se va versa cât mai curênd.

Din Ragusa se telegrafează, că puterile au încunosciințat pe principele Nicolae, că numai cu trupele lui trebuie sĕ ducă în îndeplinire ocuparea cetății Dulcigno. Dacă însĕ trupele muntenegrene vor fi bătute, sau vor lua parte și trupe regulate turcesci la apĕrarea Dulcignului, atunci și năile își vor îndrepta focul asupra cetății. Altă scire (dela 17 Sept.) spune, că bĕtrânii, muierile și copiii au părăsit cetatea. Bazarul e închis.

*) Dl min. Trefort n'ar fi suferit așa ceva.

Reflecsiuni

asupra articlului „La cestiunea învĕțămêntului religios“, pubicat în „Biserica și scoala“.

Brașov, 5 August 1880.

Cu mirare am cetit în Nr. 16 a. c. al foaiei „Biserica și scoala“ din Arad un articul, întitulat „La cestiunea învĕțămêntului religios“, nesubscris de nimenea.

Acesta cuprinde în sine o critică asupra tractatului subreuniunii învĕțătorilor români gr. or. din țeara Bârsei, cercul I, despre tema: „Care ar fi manualele cele mai potrivite pentru învĕțarea religiunii, precum și metodul, după care ar fi a se propune acest studiu?“ *)

Partea I. a „articlului“ cuprinde în sine următoarele:

„Sub rubrica „Scolastic“ s'a publicat în numerii 25, 26, 27 și 28 ai „Telegrafului roman“ din a. c. un tractat elaborat de o comisiune a subreuniunii învĕțătorilor români gr. or. din Țara Bârsei, Cercul I.“

„Tractatul respectiv se ocupă cu tema: care ar fi manualele cele mai potrivite pentru înv. rel., precum și met. după care ar fi a se propune acest studiu?“

Deși arată dl N. în punctul acesta, că „tractatul“ s'a publicat în Nrii 25—28 ai „Tel. rom.“ din a. c. apoi în Nr. 25 al acestuia sûnt și numele autorilor „tractatului“ publicate, prin urmare dlui scie, cu cine are a face; află totuși cu cale și de cuviință, sĕ atace mascat.

Dar nu avem ce'i face, dacă dlui pune mai mult preț pe mască decât pe obrazul d-sale însuși.

Cu masca pe obraz urmează apoi dl N. mai departe:

„Subjectul important, de care tractează, ne a atras atențiunea, și astfel l'am citit cu un viu interes; dar mărturisim, că mare ne a fost suprinderea, când am vĕḑut conclusiunile, la care ajung autorii lui. Tractatul, de care vorbim, după o într'oducere lungă enunciă: „învĕțămêntul religiunei din manualele, de care se servesce scoala noastră poporală, cuprind în sine nesce material vast și desfășurat în amĕnunte și subtilități, cari fiindcă nu se potrivesc cu cultura generală a omului, nu cu natura copilului, nici că pot efectua altmintrea asupra puterilor sufletesci ale acestuia, decât apăsânduil, consumându-ile și pasalisând desvoltarea lor. Ca resultat al acestora se arată apoi în inima copilului încolțind germenele urei frățesci, ear în mintea lui întrecênduse absurditatea și confusiunea“.

„Acesta este tonul, în carele se continuă tractatul întreg, dar spre orientare mai cităm următoarele: „Invĕțămêntul dogmatic trebuie scos afară din scoala poporală“. Invĕțămêntul religiunei din manualele menționate leagă spiritul cel fraget de ponderositatea cea nesuportabilă a confesiunei credinței, de nu se mai poate mișca din loc, și prin aceasta vatĕmă natura omului, a căreia ființă și valoare se cuprinde chiar în desvoltarea progresivă“. „Deci legarea spiritului de ponderositatea cea nesuportabilă a mărturisirei credinței trebuiesce scoasă afară din învĕțămêntul religiunei în scoala poporală“.

„Aceste premise conchide apoi, că „învĕțămêntul religiunei în scoala poporală sĕ cupriudă în sine materialul în formă concretă nu abstracțiuni, nu dogme, ca astfel sĕ îndrepteze tinerimea, sĕ o pună pe cale și sĕ o înlesnească a se mișca liber și neatêrnată spre perfecțiune; însĕ sĕ nu'i împedece aceasta prin legarea de ponderositatea mărturisirei credinții. Prin urmare învĕțămêntul religiunii în scoala poporală are sĕ fie îmbrăcat în formă de istorioare, cari sûnt a se lua din testamentul vechiu și nou“.

Căutând asupra acestui punct al „articlului“ aflăm, că:

a) De oarece dl N. ne vorbesce de sub mască, de bună samă va fi cetit și „tractatul“ tot cu masca pe obraz.

Ochii mascei se vede, că sûnt acoperiți cu vre un vĕl mai groscior, încât nu a putut dl N. vedè bine printr'ênsul; pentrucă la din contră, dacă este adevĕrat, că „tractatul“ — 'i-a atras atențiunea și astfeliu 'l-a cetit cu un viu interes.....“ ce 'l-a putut dar motiva, sĕ iasă în public cu propositiunea: „Tractatul, de care vorbim, după o întroducere lungă enunciă“?

Parecă on. public cetitoriu nu a putut vedè în Nr. 25 al „Tel. Rom.“, că întroducerea „tractatului“ se estinde abia preste douĕḑeci de rênduri tipărite, după care urmeaḑă îndată desfacerea lui în părțile cardinale.

b) Nu este totuși cu neputință, a fi și altă causă, care a silit pe dl N. sĕ raporteze despre „tractat“ altcevași, însĕ nici decum, nici pe departe aceea, ce voiesce, ce nisuiesce „tractatul“ sĕ ajungă.

Sûnt adecă unii oameni, cari, după ce au frunḑărit un op, nu mai reflectează asupra cuprinsului aceluiaș, ci se mulțămesc cu aceea, că au o „ideă“ despre el; ear alții, după ce 'l-au frunḑărit, se pun cu tot sufletul lor pe aceea, ce cred, că au cuprins ei în mintea lor, și încep, a clocì la visiuni; din cari firesce că nu poate eșì decât falsificarea adevĕrului.

De soiul acestor din urmă, se vede, că se ține și „dl N.“

Căutând la visionariu, nu putem afla decât o minte slabă, în care nu mai funcționează priceperea, judecata, rațiunea, ci o fantasie desfrênată; apoi unde este mintea confusă, acolo nu se poate bucura inima de simțuri nobile, deșteptate, desvoltate, imputerite, și unde lipsesc aceste, acolo nu poate răpì voia pe om decât la fapte — urîte.

Scim cu toții, că visiunea este o retăcire a minții.

Omul rĕtăcind perde drumul cel ducĕtoriu la scop și umblă surda încoace și încolo; sau că ia un obiect drept altcevași — d. e. rĕul drept bine, ce este stricăcios drept lucru folositoriu, minciuna drept adevĕr ș. a.

Rĕtăcirea minții este efectul slăbirei, priceperei, judecății și rațiunei (jocul fantasiei desfrênate); slăbirea acestor facultăți este mai cu samă și mai ales efectul împovărărei, apăsărei, respective îndopărei lor pe timpul desvoltărei lor cu material de învĕțămênt vast, desfăcut în mĕnunte și subtilități, — cu abstracțiuni, cu sisteme scientifice în mod silnic prin memorisare neînțeleasă, ca sĕ le poată barem recita ori mărturisì.

Ei, dar „dl N.“ ne arată în „articlu“ nu numai, că d-sa se mulțămesce cu, și este pentru toate aceste resultate minunate, pe care le-a putut da în scoala poporală elementară de până acum învĕțămêntul scientific, sistematic, dogmatic, dogmele îmbrăcate în vestminte de iesme; ci încă pretinde — sĕ se practiseze toate aceste și de acum înainte, fiindcă s'au practisat până acum în scoala poporală, și pentrucă dlui fără toate aceste nu'și poate închipuì fericire pămêntească, nici cerească, prin urmare nici pe copiii Românilor crescuți crestinesce, așa dar nici scoalele românesci corespundĕtoare, nici pe învĕțătorii învĕțători!

Eată dl N. în transfigurațiunea dsale: cu mintea? — visionariu; cu inima? — fără urmă de simț despre adevĕr, dreptate, bine, frumos, sublim; cu voia? — răpindu'i toate puterile spre: minciuni, ură frățească, pismă, despreț, hulă, trufie, goană asupra luminei și a propagatorilor ei!

„Vĕ încelați dle raportor; nu ați găcit notele caracteristice ale dlui N.!“ — ne va ḑice aici poate vre-un secundant al dlui N.

Fie și așa; sĕ ḑicem, că nu le-am găcit.

A se incela omul în ceva, a nu găci ceva, cum se cade, nu este lucru cu neputință. Noi n'am pretins cumva ori cândva, că sûntem infalibili; nici că ne ținem de, nici nu mărturisim dogma infalibilității.

c) Ear' dacă noi nu am găcit, cum a putut dar dl N. trece cu vederea din introducerea „tractatului“ următoarele: „Spre a putè judeca cu temeiu despre bunĕtatea, sau defectuositatea ori mancitatea manualelor pentru învĕțarea religiunei, de care dispunem noi astăḑi trebue mai întâiu sĕ vedem, care este metodul cel mai potrivit, după carele ar fi sĕ se propună acest studiu (— al religiunei)?“

Iar' dacă nu le-a trecut cu vederea; cum n'a putut cunoasce, princepe și înțelege, că „tractatul“ în toate părțile lui nu vrea, nu pretinde, nu cere alt cevași decât: „metodul cel mai potrivit, cel adevĕrat, după carele sĕ se propună învĕțămêntul religiunei crestine în scoala poporală elementară?“

Ori dacă cunoasce, pricepe și înțelege d-sa scopul, voința, nisuința „tractatului“:

Cum poate sĕ citeze cu „despreț și ironie“ pasage din partea II a „tractatului“: pt 1; pt 3. *b*); pt 3 *e*); — ear din partea III a aceluiași: pt 3. *c*) *e*) și un pasagiu din încheiere, — în care se arată, cum trebue sĕ se urmeze cu copiii în scoala poporală, întru a le împărtăși adevĕrată cultură și educațiune morală și religioasă; se spune pentruce trebuesc scoase afară din scoala poporală: materialul cel vast și desfăcut în amĕnunte și suptilități, materialul abstract, dogmele în forma monstruoasă din manualele scolastice de până acum, sistemele scientifice și neînțeleasa și apĕsătoarea memorisare a tuturor acestora; se recomêndă, cu

*) Pentru scurțime vom numi în decursul acestei scrieri; *a)* articulul din „Biserica și scoala“ simplu — „articlu“, *b)* pe autorul articlului —„dl N“. ear *c)* tractatul subreuniunii — „tractat“.

„Articlul“ se împarte în trei părți principale. În partea primă citează câteva pasage din „tractat“, fără de a le combate, ci le ia în ironie; în a doua defaimă pe autorii „tractatului“, ear în a treia hulesce propunerile și pretensiunile acestora, apoi le arată un metod minunat, după carele sĕ se propună învĕțămêntul religiunii în scoala poporală.

Spre mai bună înțelegere vom cita din cuvênt în cuvênt fie care parte a „articlului“; vom da la fie carea dintr'ênsele deslușirile necesare, și vom arĕta dacă și încât are „dl N.“ dreptate, la câte ni le spune.

ce sĕ fie toate aceste greutăţi şi anomalii înlocuite?

Cum poate d-sa sĕ despreţuiască „tractatul“, ca cum acesta ar combate „dogmele“ bisericei creştine gr. or.; nu însĕ „abusurile“, ce le-au eserceat asupra tinerimei scolare „nefericitele metoade absurde şi varvare,“ usitate în manualele scolastice pentru învĕţămêntul religiunei de pănă acum?

Cum poate d-sa sĕ ia „tractatul“ în ironie, ca cum acesta ar cere, sĕ se dea afară din scoala poporală „sensul dogmelor“ bisericei g. o.; nu însĕ „formele dogmatice cele abstrase, dar tot deodată şi „monstruoase,“ cum se află ele adecă în manualele scolastice amintite, şi care nu sûnt capabile a face scoalei poporale vre-un serviţiu decât a o paralisa în lucrarea pentru ajungerea scopurilor ei?

Cum poate d-sa sĕ ridă, când vede, că „tractatul“ cerênd, ca „învĕţămêntul religiunei creştine în scoala poporală sĕ fie îmbrăcat în formă de istorioare din testamentul vechiu şi nou,“ — cere, ca cuprinsul dogmelor sĕ se propună copiilor în formă concretă, căci istoria are de fundament fapte concrete?

Sau doară scie dl N. că dogmele bisericei creştine nu se basează pe testamentul v. şi n.?

Apoi cerênd propunerea dogmelor în formă de istorioare evangelice şi din testamentul vechiu, nu cere ca religiunea creştină sĕ se propună în scoala pop. aşa, după cum s'a propus şi împărtăşit ea oamenilor de însuşi autorul ei, „Mântuitoriul lumii Christos?“

Cum poate dl N. sĕ rupă din „tractat“ câteva propoşiţiuni singulare, cari esprimă cereri şi sĕ le arete onoratului public cetitoriu, ca pe nesce vătĕmări ale credinţei creştinesci; însĕ pe cele ce se cuprind întrênsele, esenţia lucrului, basa, pe care se întemeiază acele cereri, le retace, le ascunde cu totul?

Nu este scopul d-lui N. a înnegrì pe autorii „tractatului“ şi a discredita „tractatul“, înaintea onoratului public român d. e. prin singularele cereri ale tractatului: — (partea II pt 3. *b*) „Invĕţămêntul dogmatic trebue scos afară din scoala poporală.“ (Partea II. pt 3. *e*) „Deci legarea spiritului de ponderositatea cea nesuportabilă a mărturisirei credinţei trebuesce scoasă afară din învĕţămêntul religiunei în scoala poporală?“

Căci la din contră, cum a putut retăcè; cum a putut ascunde din „tractat“ următoarele adevĕruri?

(Partea II. pt 3. *b*) „Copilul îşi poate face representaţiuni şi noţiuni vii, chiare şi precise numai din intuiţiuni; trebuesce dar învĕţămêntul scoalei poporale sĕ cuprindă în sine material concret ori propus în formă concretă.“

„Insĕ învĕţămêntul religiunei din manualele amintite este dogmatic; aşa dar cuprinde în sine materialul abstras, fiindcă dogmele sûnt în sine învĕţături abstrase. Prin urmare materialul învĕţămêntului dogmatic nu poate fi nici decum propus în formă concretă; nu se poate nici decum face intuitiv, spre a putè fi cuprins şi înţeles de — copil“.

„Pentru aceasta învĕţămêntul dogmatic trebuesce scos afară din scoala poporală.“

(Partea III pt 3. *b*) „Invĕţăturile lui Christos cupriudeau în sine materialul concret ori propus în formă concretă. Pentru aceasta oamenii, cari îl auḑiau, îşi puteau face representaţiuni şi noţiuni vii, chiare şi procise, despre sântele lui învĕţături. Va sĕ ḑică, le puteau cuprinde şi înţelege pe deplin; apoi au şi folosit.“

„Aşa dar învĕţămêntul religiunei în scoala poporală sĕ cuprindă în sine material în formă concretă, nu abstracţiuni, nu dogme.

„Ca sĕ poată fi cuprins, înţeles şi folosit de copil, a căruia minte îşi poate face representaţiuni şi noţiuni numai din intuiţiuni.

Mai departe (— partea II. pt 3. *e*): „Desvoltarea omului este continuă; procesul ei este infinit. Aşa dar şi cultura lui sĕ nu pună capĕt definitiv.

„Şi fiindcă ţinta educaţiunei cei adevĕrate, perfecţiunea, zace în infinit, este dar scopul educaţiunei, sĕ îndrepteze pe tinĕr, sĕ se misce spre acea ţintă, de şi nu sĕ o ajungă.“

„Invĕţămêntul trebue dar sĕ fie acomodat desvoltărei, sĕ ţină pas cu desvoltarea omului; sĕ nu paraliseze prin nici o stavilă procesul ei infinit.“

„Insĕ învĕţămêntul religiunei din manualele menţionate leagă spiritul cel fraged de ponderositatea cea nesuportabilă a confesiunei credinţei de nu se mai poate mişca din loc, şi prin aceasta vătĕmă natura omului, a căreia fiinţă şi valoare se cuprinde chiar în desvoltarea progresivă.“

„Apoi spiritul omului din calea sa spre perfecţiune, însemnează atâta, cât a'l face impotent, de a se avĕnta spre cel Infinit. Apoi prin decăderea aceasta ajunge de nou în ghiarele şi devine ear sclavul morţii cei vecînice.“

„Deci legarea spiritului de ponderositatea cea nesuportabilă a mărturisirei credinţei trebuesce scoasă afară din învĕţămêntul religiunei în scoala poporală.

(Partea III. pt 3. *e*) „Fiţi desevêrşiţi. precum şi Tatăl nostru din ceriuri desevêrşit este“ — ne învaţă Mântuitoriul lumii Christos.“

„Prin aceasta ne arată, că perfecţiunea zace în infinit; că scopul omului pe acest pământ este, a nisuì, a se îndrepta şi a se mişca spre perfecţiune. Apoi îndeamnă pe oameni a se avĕnta, îi inanimează în avĕntul, în perfecţiunea spre Tatăl Ceresc, cel Infinit.“

„Nu împedecă prin ponderositatea mărturisirei credinţei desvoltarea progresivă a spiritului omenesc.“

„Aşa dar nu spoială, nu dresură, ci adevĕrată cultură şi educaţiune au fost pentru oameni învĕţăturile lui Christos.“

„Nu unelte, nu sclavi ai întunerecului, ci fiinţe după tipul şi asemênarea lui D-ḑeu au format Mântuitoriul lumii din oameni prin sânta sa religiune. Asemenea fiinţe, au însărcinat pe Apostolii sei şi acestia pe următorii lor, ca învĕţători, sĕ formeze din oamenii lăsaţi de Dḑeu pe acest pământ, ca sĕ'l prefacă în raiu, unde sĕ vieţuiască în împĕrăţia lui Dḑeu, şi de unde sĕ se avênte spre cel infinit.

„Deci învĕţămêntul religiunei crestine în scoala poporală sĕ îndrepteze tinerimea, sĕ o pună pe calea, şi sĕ o înlesnească, a se mişca liber şi neatêrnată spre perfecţiune; însĕ sĕ nu'i împedece aceasta prin legarea de ponderositatea mărturisirei credinţei.“

Dacă este aşa dară dl N. bărbat onest, conscienţios, cu temere de Dḑeu şi cu ruşine de oameni, cum 'l-a putut ierta caracterul dlui sĕ năbuşească adevĕrul cuprins în „tractat,“ sĕ'l sugrume, sĕ'l calce în picioare, şi apoi cererile lui sĕ le arete lumei, ca pe nisce colţi de lup, cari au sĕ roadă rădĕcina credinţei crestinesci?

Cum de a urmat cu cererile „tractatului“ întocmai ca un fur şi tâlhariu, care după ce a ucis, prădat şi jefuit pe călĕtoriu, îi scoate câţiva dinţi şi ese cu ei în public lăudându-se, că el a ucis lupul, pe care 'l-a vĕḑut, că era sĕ le vatĕme turma, şi — acei dinţi sûnt colţii lupului. Apoi asteaptă, ca publicul chiar sĕ'i aplaudeze crima comisă!

(Va urma).

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Ighişdorful-românesc în 2/14 Septemvre 1880. Notiţa despre „alegerile comitatense“ în comitatul Târnavei-mari din „Tel rom.“ Nr. 102 'mi dă ansă a face unele observări modeste relativ la alegerile comitatense precum: În aceea corespondenţă resp. notiţă se ḑice că „s'au ales în Sighişoara numai 2 Români şi adecă: dl Demetriu Moldovan preot gr. or. din Sighişoara şi dl Lazar Fodor pretorele cercului Criş“. Eu, care cunosc oamenii din acest vast comitat, ḑic, că numai unul e Român şi acela e mult stimatul domn Demetriu Moldovan, capelan gr. or. în Sighişoara, ear al doilea nu e Român ci Maghiar, şi acela e dl Fodor Lazar pretorele substituat al cercului Criş. Nu voiu lăsa pe onoratul public cetitoriu a crede întreg cuprinsul acelei corespondenţe, ci numai ceeace este adevĕr; — sĕ nu facem ca Ţiganul cu racii în hârtie.

Cu permisiunea onorat d-voastre dle redactor voiu scrie în afacerea alegerilor următoarele:

Precum în Sighişoara — care e reşedinţa comitatului — aşa şi în întreg comitatul Târnavei-mari, s'au făcut alegerile întregitoare conform ordinului dlui vice-comite Apáthy Péter Nr. 5415|1880. în 6 Septemvre a. c.

În cercul nostru electoral al Bârghişului, la care aparţin 21 comune s'au ales patru membrii; participând numai 13 alegĕtori Români a resultat, că s'a ales numai un Român, pe când dacă participau toţi Românii din acest cerc, puteau alege cel puţin 2 membrii români, deoarece Românii compun circa jumetate din suma totală a alegerilor din cercul acesta electoral. — Sasii mai circumspecţi, ca totdeauna, au luat parte cu puţină escepţiune. Majoritatea, care compune circa ¼ din suma totală a alegĕtorilor a voit, a alege un Sas neputênduse unì în persoane, voturile date s'au împărţit, remânênd în fine fără membru, pe când puţinii Magiari uniţi în menbrii propuşi au reeşit cu 3 membri, veḑi bine că cu ajutoriul Românilor şi Sasilor, prin urmare membrii nostri din cercul acesta sûnt: d. Szaboszlay Károly, preşedintele scaunului orfanal al com. nostru. Tompa László notar primar al comit. nostru, Horváth István preot reform. în Bârghiş şi subcrisul.

Precum se vede, şi se aude, în toate cercurile electorale sûnt puţini Români aleşi, — dovadă de neînteresarea Românilor la alegeri — căci de pre valea Buii, unde în 10 comune se află şi alegĕtori români, afară de preoţi şi învĕţători, din un numĕr însemnat, nu s'au înfăţişat nici barem un alegĕtor Român. Ar fi de dorit, ca preoţimea noastră, care cunoasce şi trebue sĕ cunoască vieaţa constituţională, sĕ îndemne pre alegĕtori a participa la alegeri, mergênd şi dênsa cu ei în frunte: căci numai atunci vom putè sta şi noi înaintea vijeliilor, ce din ḑi în ḑi ne amerinţă cu cutropire totală.

Daniil Costantinescu,
paroch gr. or. şi membru al com. com.

Topliţa română, in 30 August *). Domnule Redactor! În preţuitul Jurnal ce redigeţi Nr. 84 dela 19 Iulie a. c., în rubrica varietăţi în coloana „raport întârḑiat“ despre venitele balului ţinut la prima Martie a. c. în folosul scoalei române din Topliţa, raportorul se plânge, că venitele aceluiaşi, cari se urcă pănă la 70 fl. v. a. ar fi la mâna unei persoane bisericesci gr. cat., care nu ar voì a da nici o socoteală nici a respunde de bani, sĕ'mi permiteţi d-le Redactor a da puţin loc rectificării aceluiaşi raportor.

Ca cassariu concreḑut de comitetul arangiatoriu am încassat după cum dovedesce lista de colecte din bilete 61 fl. v. a., în oferte marinomoase a incurs anume dela dd. Iacobi Gergely 3 fl., Fejer Miklos 1 fi, Giacomuzzi Batista 3 fl., Georgiu Popescu 3 fl., Karacson Gergely 2 fl., Mihail Brătianu 1 fl., Virgilio Giacomuzzi 1 fl., Ioan Popescu 2 fl., Gavril Ţeran 2 fl., Papp Ferencz 50 cr., Sbârcea Petru 50 cr., Sbârcea Irimie 40 cr., Antal Dumitru 40 cr., Urmanczy Istvan 3 fl., Peter Denes 1 fl., Eltető Alberth 2 fl., Mihail Platon 1 fl., Şarlea 1 fl., Saska Kajtán 1 fl., Miklos Gyula 2 fl., Ioan Lado 1 fl., Ioan Preda adv. 1 fl., Dr. Nemeş adv. 1 fl., Dr. Recuciu adv. 1 fl., Dr. Popoviciu Barcianu prof. 1 fl., Grigoriu Mateiu 3 fl., Zacharie Boiu 1 fl. Georgiu Vlasa 1 fl., Simion Sbârcea 2 fl., Rozsdás Antal 1 fl., şi Ioan Cristea 1 fl.

Suma totală dară a întratelor face 106 fl. v. a. 80 cr., din care subtrăgêndu-se erogatele de 40 fl. v. a. remâne venit curat 66 fl. 80 cr. v. a. Această sumă din urmă pe lângă mai multe provocări din partea subscrisului a convenirei comitetului arangiătoriu, spre a o îmanua scaunului scolastic pentru mai departe dispoşiţiune, îmi fu refusată în mai multe cause de scusări.

Sĕ'mi permită raportorul, dar nu voiesc, fereascămĕ Dḑeu, a pitula acea sumă, şi că nu am publicat pănă acum resultatul acelui bal, singura causă e, că dl preot gr. or. din Topliţa a promis şi propriu subscris 50 fl., şi dl preot din Filia Chirilă Fulea 40 fl., cari pănă acum încă nu'şi au împlinit promisiunea. Şi astfeliu remânênd afară cifrele cele însemnate astfeliu nici că am putut publica resultatul curat al acelui bal filantropic, pentru efeptuirea cărui 'mi esprim mulţămita în numele eforii scolare în persoanele D-lor Ioan Cristea şi Ioan Moldovan, cari dacă nu stăruiam de a face pe astă cale ceva venit scoalei noastre, ḑeu nici dl raportor nu avè ocasiunea a se plânge în „Telegraful Roman“.

Binevoiască onoraţii Domni, cari au contribuit la acest bal filantropic a priimì profunda mulţămită în numele eforii scolare din loc.

În fine permiteţi'mi dle Redactor a mĕ folosì şi eu de ḑisa lauriatului bărbat Alecsandri: ori ce promisiune ne împlinită din partea cuiva, dovedesce un caracter slab.

Primiţi etc.

Simion Sbârcia m. p.,
paroch gr. cat. local.

*) Noi am primit în 6/18 Sept. Red.

D-lui Baritiu.

Anunţasem publicului nostru într'o notiţă scurtă, că „Observatoriulu“ a întrerupt relaţiunile cu ḑiariul nostru. Cu acea ocasiune am spus pe scurt, cum se poate într'o notiţă, că întreruperea relaţiilor a urmat din superarea dlui Baritiu, a redactorului „Observatoriului“, că am publicat apĕrarea dlui Trombiţas contra atacurilor asupra acestuia şi a „opoşiţiunei“ dela adunarea generală din Turda. Dl Baritiu n'a întrerupt numai relaţiile. Dênsul, după cum aflarăm mai târḑiu, într'un lung articul de fond: întitulat *„Sĕ se facă lumină“* (lucus a non lucendo), adauge în numĕrul 70 al foaiei Domniei sale, drept colac pe pupăză, un şir tot atât de lung de bârfeli, denunţări asupra „Telegrafului Roman“, impenate după datina sa veche, cu laude proprie şi văierări..

Vestea despre această producţiune nouă „literară“ n'a făcut asupră-ne nici o impresiune. Cunoscênd obiceiul domniei sale şi considerând şi bătrâneţele dsale, eram hotărîţi a'i da pace.

După ce întêmplarea ne-a adus la mână şi nouĕ nrul cu „articulul-model“, ne-am schimbat hotărîrea, pentru cuvêntul, că comicul din articulul din cestiune are şi partea sa tragică, acum, ca şi la 1866, ca şi la 1869 şi ca totdeauna de câte ori dl Baritiu este apucat de duşii de a se eternisa cu câte o probă de stil, fie în politică fie în literatură. Deci, deşì ceva cam târḑiu, domnia sa ne silesce a perde ceva din preţiosul timp stând de vorbă şi cu dênsul.

Dl Baritiu începe de astădată cu anul 1866.

Când articulul dlui Baritiu ar fi mai scurt, noi am fi fost foarte aplecaţi a'l reproduce întreg, ca sĕ vaḑă şi cetitorii nostri, că dlui n'a uitat nimica din ceea ce a sciut şi n'a învĕţat nimica nici din esperienţele cele triste ale naţi-

unei noastre, nici din ale sale ca individ. Sûntem dar siliți, și o repețim, ne pare foarte rĕu de aceasta, numai sĕ indicăm: că cele douĕ pasage dintâiu din articulul dlui Baritiu sûnt dedicate aserțiunei denunțătoare: că la 1866 'și-a propus a nu mai discuta cu noi pentru că... „eram trădați“ și pentru că dsa s'a retras și dela conferențe ca sĕ nu i se mai țică, că „*împedecă pe Românі a'și cere grație în genunchi și a se supune „„auf Gnade und Ungnade““*. *Cui?* Nu spune; dar presupunem.

Ne oprim de ocamdată la denunțările aceste.

Dl Baritiu speculând la însușirea omenească de a uita, dacă nu a tot publicului, cel puțin a unei părți, reîmprospetă tertipurile și scorniturile sale politice din timpul, cărui n'au urmat numai patrusprĕdece ani, dar mai tot atâtea desastre politice preste neamul nostru, desastre, cari în mare parte avem sĕ i le mulțămim și domniei sale.

Ar fi lung registrul acelor fase politice atinse de dênsul în cele douĕ pasage ale articulului seu, când ne-am pune acum sĕ le înregistrăm pe toate. Nu este nici timpul potrivit pentru așa ceva. Greșită sau negreșită procederea sa politică, sûntem de credință, că acum sĕ ne gândim cu toții cum sĕ scoatem carul național din nomolul în care se află; dar nu sĕ ne tacem împutări împrumutate: „că nu eu, ci tu l'ai înglodat. Însĕ nici coloanele unui țiariu de mărimea țiarelor noastre nu permit a întra în materia cea vastă și bogată a trecutului de douĕțeci de ani încoace. De aceea, cu toate că sûntem provocați, ne vom mărginì cât se poate numai la unele momente din menționatul articul. Ne vom mărginì la acele momente, prin care pieziș și pe din dosul fraselor sucite ni se încarcă în spinare clevete, cari sûntem convinși, că nu le-am meritat. În cadrul confesiunei noastre nu încape infalibilitatea, și noi nici nu ni o-am atribuit nici odată, ci am profesat și profesăm simplu convingerile noastre.

„Eram trădați,“ țice dl Baritiu și nu voia sĕ împedece pe Românі a îngenunchia și a'și cere grație etc.

Înainte de toate trebue sĕ observăm, că minunat om politic și foarte tare trebue sĕ fie în convingerile sale bărbatul, care sciindu-se trădat și sciind că Românii au sĕ fie duși la îngenunchiare „auf Gnade und Ungnade“, se ascunde țicênd: „nu sciu, n'am vĕțut“.

Dacă cumva nu'l ar jignì pe dl Baritiu o asemenare nepotrivită, i-am spune:

Cavour când s'a vĕțut trădat de Napoleon și apostrofat de compatrioții sei pentru Nizza și Savoia, era mai activ ca totdeauna. Dar.. ce e drept, cine a fost Cavour și cine dl Baritiu?! Numai în suspițiunări denunțătoare și vaierături este neajuns dl Baritiu. În de aceste domnia sa este un adevĕrat: „gura țice gura m....“. Când se vaiera mai mult: că nu mai poate și nu va mai face nimic, atunci găsesce câte un credul, pe care din ascuns îl împinge la câte o prostie, fie politică, fie de altă natură; atunci te pomenesci îmboldit și împuns cu niscari sfermituri luate de ici colea pentru un buchet bun de a înnegrì pe cineva.

Dl Baritiu ne spune, că a fost trădat, fără a spune de cine.

Cine are îndrăsneala, a denunța, ar trebuì sĕ aibă și curagiul, a spune pe cine și cu'i denunță. Sau poate memoria nu'l mai spriginesce?

Dacă memoria nu'l mai sprigineșce i vom venì noi într'ajutoriu.

Era un timp, când venise apa și la moara noastră politică. Timpul acesta a fost în 1863—1864. Dl Baritiu, care a iubit „libertatea“ totdeauna, cum țice în articulul seu, oare trădat a fost, și cine l'a trădat, ca sĕ se lege de poalele baronului Reichenstein, care venise la Sibiiu sĕ dicteze legi pentru a da mână liberă guvernului, sĕ suprime limba noastră în oficiele publice, și sĕ centraliseze până și tribunalele țĕrii la Viena?

Ca sĕ nu ni se impute, că acusăm pe nedrept, îndreptăm pre acei, ce se vor interesa, la procesele verbale ale dietei transilvane din 1863—1864. Fericitul Papiu Ilarian, ascultând pe atunci din galeria dietei la un discurs de cele cu „doi bani în trei pungi“ de ale dlui Baritiu, a întrebat pe un domn de lângă dênsul: cine este dl care vorbesce acum?“ „Dl Baritiu!“ fu respunsul. „Nu se poate, replică semnificativ fericitul Papiu, „eu am cunoscut pe un alt Baritiu, dar nu pe acesta“.

Au urmat schimbările politice din toată Austria, cari nu le am provocat nici noi nici dl Barițiu. „Înțelept“ ca tot deauna dênsul de o camdată împroașcă în „Gazeta“, de care dispunea atunci absolut, pe Archiereul nostru, pe unicul, care era între toți Românii mai apt sĕ joace un rol politic hotăritoriu. Dl Barițiu însĕ seamănă cu broasca din fabulă și pătimesce de închipuirea, că dênsul e om politic, și încă mare om politic și de boala aceasta, fără leac, patimia și atunci. Fiindcă cu ideile sale de o adevĕrată confusiune politică vedea, că e în stare sĕ aducă în confusiune și pe alții, a crecut că el e Cavour, e Bismarck, Palaczky și Deak al Românilor.

Care era programa politică a dlui Baritiu în timpul acela? Aceea care e și astădi: va se țică: nici o programă. Dênsul țicea în congresele naționale, că uniunea Transilvaniei cu Ungaria nu e treaba noastră; dênsul țicea tot în aceleși congrese, că dacă am găsì numai o strungulițĕ (domnia sa iubesce terminii deminutivi, țigănesci) sĕ întrăm în afacerile statului, sĕ o folosim pentruca cu mijlocul acesta sĕ deschidem poartă altora și sĕ mijlocim participarea multora dintre Români la afacerile publice.

Ei bine, ce face acel domn Baritiu după ce năpastea vine preste Români; după ce Românii sûnt chemați la dieta din Cluj, cu un termin nehotărit, și după ce, cu toate aceste, acei Români ridică acolo în fața țerii, și în fața lumei protestul cel mai solemn contra legalității acelei diete, cerênd ca sĕ se convoace una pe basa legilor dietale din 1863—4?

Dênsul pe sub mână pune oameni la cale sĕ umble cu o „Carta bianca“ prin țeară, sĕ adune subscrieri și bani, pentru o petițiune la împĕratul, mințind unora și altora, că conducetorii archierei s'au lăpĕdat de conducere și că petițiunea se face cu scirea și învoirea archiereilor. Vedi doamne umbla se ajungă dênsul conducĕtoriu. Și ce era sĕ facă cu petițiunea? Mai ântêiu a țis, că are s'o ducă dlui, încă cu cineva, dar mai târțiu a trimis'o prin postă, la împĕratul. Dar ce era sĕ fie în pe-titiune? De câte toate, în cele din urmă o parodie a votului solemn dat cu toată demnitatea de regalistii și deputații români, ce au participat la dieta din Cluj (1865).

Eată sfĕrnărie politică!

Întebăm acum: cine sûnt trădații și cine sûnt trădătorii? Întrebăm mai departe cine a umblat sĕ îngenunche națiunea și sĕ o pună la dispositiune „auf Gnade und Ungnade“?

După ce am reprobat purtarea aceasta a dlui Barițiu — și aceasta din punctul nostru de vedere, doară ne va fi fost permis și fără prealabilă sa binecuvêntare — dênsul a venit și nea spus nouĕ și a spus publicului, că dênsul este publicist, nu de eri de alaltăeri, ci de ani 31. A făcut pe toți câți erau de părerile noastre, pentru a apĕra causa națională cu demnitate, acolo unde nu din vina noastră a fost pusă pe tapet: „argați de clică“ „întorcĕtori de mantauă după vênt“, „poltroni fricoși“ „scriitori de pascuile“ „asasini moralicesci“ etc. „cari nu sciu alt ceva de cât de „na leva! na prava!“ ca sergenții muscălesci“. Aceste sûnt argumentele „convingĕtoare“ ale „publicistului de 31“ de pe atunci și de ani 45, când a scris noul seu oracul în nrul 70 al „Observatoriului“ din anul acesta.

Ei bine dênsul a isbutit atunci sĕ provoace îndoieli între Români, ceea ce pe noi nu ne genează a o spune. Vederile noastre au fost ignorate și resultatele politicei profesate de noi, togma cum le profesa dl Baritiu în congresele noastre naționale din anii 1861 și 1863, — paralisate.

Resultatele prevedĕtoarei sale politice le avem acum dinaintea ochilor și credem că nici dl Baritiu nu se va mai îndoì de succesele „politicei“ sale.

De „triumful“ politic raportat în „conferența“ cu Lonyay nici nu mai vorbim.

Deci cine? cui? și pe cine au trădat? Și dacă astădi sûntem îngenunchiați, cine ne-a îngenunchiat?

Dacă nu am fi fost provocați, noi tăceam pentrucă cu deosebire în politică, nici nu se poate discuta cu dl Baritiu și noi nici nu prea politizăm în timpul de față. De aceea ne și oprim de astădată la cele atinse; spunem însĕ d-lui Baritiu, că, bucuros i stăm la dispositiune și cu altele. —

Cum a ridicat dl Baritiu și cum n'a ridicat „Gazeta Transilvaniei“ nu e treaba noastră. Vor sci cei dela Gazetă mai bine. Faptă este că „Gazeta“ ia dat drumul și că ea astădi prosperează cu mult mai bine decât când o „ridica“ dênsul.

Trecem cu atâta preste pasagiul privitoriu la Gazetă și venim la alt moment care ne privesce.

Dl Baritiu ne spune că „Telegraful român“ este foaie *clericală*. Scim ce vrea dl Baritiu când se folosesce de arma aceasta, care încât ne privesce este: sabie de scăete, în teacă de cucută, otrăvită în — lapte gros. Dl Baritiu crede că cu terminul „clerical“ va orbì publicul ca sĕ identifice și biserica noastră cu acea cărei aparține dênsul. De cumva acolo clericalismul esercită vre-o înriurire păgubitoare asupra credincioșilor n'avem noi sĕ respundem. Este cunoscut *urbi et orbi*, că în biserica noastră clerul și poporul lucră împreună pe toată scara bisericească desus până jos. Noi n'avem nici Papă, nici Caesar-papă. Laicii iau parte la afacerile bisericesci în proporțiune de $^2/_3$. Prin urmare la noi nu poate fi vorba de clericalismul din biserica occidentală, care nu permite laicilor decât ascultare și supunere în cele bisericesci. Dacă apĕrăm noi interesele bisericei noastre, nu apĕrăm numai pe ale clericilor, ci a le poporului întreg, încât aparține bisericei noastre. Clericalismul nostru este așa dară și pentru clericii și pentru laicii cei buni un bun comun al poporului, care aparține bisericei noastre și n'avem causă a ne sfiì de el.

Nici în privința aceasta nu ne demitem a respunde până la ultimul cuvênt d-lui Baritiu.

Dl Baritiu țice, că n'are sĕ dea samă pentru ce a înființat țiariul „Observatoriulu.“ Noi din partene nici că l'ăm întrebat vre-odată. Nici de aceea nu ne am interesat, că pe cine vrea domnia sa sĕ apere în țiariul seu. Pentru noi a fost de prisos sĕ ne o spună și acum, pentrucă aceasta se vede. Cei ce nu se supun legilor noastre bisericesci și se nisuesc a le elude își iau refugiu la spriginul coloanelor domniei sale. Lucru prea natural, pentru că numai în coloanele domniei sale este perfecta „libertate,“ „legile etice“ și „de bună cuviință.“ Noi am încăput de țiariul domniei sale și ne-am bucurat, că la bĕtrânețele sale și-a găsit un adăpost în „Observatoriulu“ seu. Însĕ dacă dl Baritiu se amestecă când în filologie, când în filosofie, când în sciințele naturale, din care toate abia pricepe atâta, cât se cere dela ori ce om cu oare care cultură generală; când dl Baritiu dă în Alesandri, Maiorescu și în alții de talia acestora, față cu care este un adevĕrat pigmeu: poate-se atunci oare, ca nimeni dintre Români sĕ nu se scoale pentru a da espresiune indignațiunei?!

Dl Baritiu se plânge, că ne bucurăm de desastrele sale familiare. Dacă compătimesce cineva pe dl Baritiu pentru desastrele sale, cei dintâiu sûntem noi, și de aceea l'am și menagiat și am trecut cu vederea toate înpunseturile câte le-am vĕțut de doi ani încoace, când prin articulii, când în corespondența redacțiunei „Observatoriului“. Însĕ dacă e vorba de o afacere, unde desastrul este legat de nefericirea multor familii române, care a întreprins vre un lucru sub direcțiunea domniei sale, acesta nu mai poate fi desastru familiar. Acesta este, precum ne o arĕta piața Brașovului, un desastru public și cade sub critica publică. Cu toate aceste noi ne am reținut și în privința aceasta de a întra vre-o dată în meritul lucrului.

Dl Baritiu este „om născut în libertate“, nu este „sclav“, „prin urmare nici gladiator“. Așa țice dênsul în „Observatoriul“ Nr. 70. Cu toate aceste dênsul încât privesce redacțiunea noastră, abstrage dela legile presei și se întreabă, că pe cine mai are „T. R.“ censurători? Noi nu ne-am interesat nici odată de censorii ulteriori ai „Observatoriului“ și nici nu'i dorim, căci e de ajuns procurorul de stat, censorul prevĕțut de legile statului.

„Întunecimea este prea mare în pregiurul nostru“ țice dl Baritiu. Unicul adevĕr în tot articulul seu, firesce, încât îl privesce, căci altmintrea n'ar pipăì în întunerec, ca sĕ suspicioneze foaia noastră: când cu atitudinea noastră politică, când cu vederile noastre literare, mai servindu-se și de cuvinte confidențiale din conversațiuni confidențiale. Chiar și apĕrarea acelor, cari se bosumflă ca băieții cei resfățați pe cei de alte păreri precum și cei, căror li s'a dat vre un epitet poate meritat sûnt, mijloace bine venite în contra noastră.

Acesta este mijlocul din urmă și îl desprețuim chiar și când se folosesce dl Baritiu de dênsul.

Ne pare foarte reu, că dl Baritiu acum, ca și de alte ori, când sûntem în ajunul unor evenimente politice de mare gravitate, se tredesce, ca din somn, cu articuli ca și cel din cestiune. Sau crede dênsul, că prin apucături de aceste acopere golul desvĕlit de „individul făimos“ în ceea ce'l privesce ca secretariu al Asociațiunei? Dacă poate, creadă, sau dacă nu poate, ca om al „libertății“, îndrepte ceea ce este de îndreptat.

Domnia sa țice, că nu va mai sta cu noi de vorbă. Rugatul-am vreodată de aceasta?!

Poporul nostru are alte nĕcasuri. Puțin îl va interesa, cu cine are și cu cine n'are poftă dl Baritiu sĕ stea de vorbă. Va regreta însĕ poporul român, precum regretăm noi, când va vedè, că dintr'un incident provocat de dênsul în Nr. 61, 62 și 63 ai „Observatoriului“, tocmai la domnia sa este aplicabil proverbiul: „Satul arde și baba se peaptănă.“

Făcutus'a lumină?

Varietăți.

* (Principele Rudolf) a dat în 15 Sept. n. corpului de oficeri dela regimentul de Ulani „Brandenburgiani“.

Nr. 11, a cărui şef este el, precum şi corpului de oficeri dela regim.Nr. 2 a granatirilor de gardă „împĕratului Francisc“ un dejun, la care a luat parte şi principele de coroană al Germaniei.

* (Alegeri la congres în archidiecesă). In cercul I. al Sibiiului s'a ales dl cons. aul. în pensiune Iacob Bologa: în cerc. II. al Săliscei dl cons. gub. în pens. Elie Măcelariu; în cercul XX, al Agnitei vice-notariul jud. Ioan Tecoanţă.

* (Comitatul Sibiului). Lista virilistilor se va verifica din 25—27 Septemvre n. în cancelaria comitatului şi se poate vedè la protonotariul comitatens.

* (Concesiune denegată). Audim că guvernul reg. ung. a denegat dlui Ioneccu concesiunea, de a da representaţiuni dramatice în limba română în teritoriul coroanei unguresci. După ce representanţa comunală din Budapesta a potrivit aşa de bine, încât cu majoritate de *un* vot a respins cererea pentru concesiunea unui teatru nemţesc, nu se putè, ca sĕ nu respingă şi cererea românească. Românii pot fi mândri de această respingere. Ei sûnt din partea guvernului puşi pe aceeaşi treaptă cu Germanii. Guvernul, în numele Maghiarilor ḑice, că aceea ameninţă cu germanisarea. Consecuent trebue sĕ ḑicem, că guvernul se teme în numele Maghiarilor şi de românisare.

* (Staţiunile de mânzit) în comitatul Sibiiului vor fi pe anul 1881 în Petrifalĕu cu 2, în Slimnic cu 2, în Sibiiu cu 2 şi în Nocrichiu cu 4 armăsari.

* (Esposiţie de poame) se va întogmì în Cluj din 28 Octomvre până în 3 Noemvre n. de societatea agronomică de acolo. Doritorii de a participa la această esposiţie au sĕ se înşciinţeze până în 15, şi dacă voesc a trămite articole la esposiţie, sĕ le espedeze până mult în 24 Octomvre n. la secretariatul societăţii. Premiile sunt: 6 medalii de argint şi 19 de bronz, apoi 18 galbini şi 18 floreni de argint, precum şi mai multe diplome.

* (Un medic cercual) se caută pentru cercul pretorial din Archita. Doritorii de a ocupa postul acesta pot concura la pretura din Cristur până în 20 Octomvre n.

* (Vaporul „Griviţa“). Luni 25 August, la 1 p. m., a întrat, după cum cetim în „Farul Constanţei“, în portul Constanţa canoniera română „Griviţa“, venind din spre Constantinopole.

„Griviţa“ era aşteptată. Autoritatea locală luase mĕsuri cuvenite, încă din timp, pentru primirea primului bastiment de resbel român construit pentru marea noastră. Astfel când canoniera fu semnalată, şi d. căpitan al portului 'i eşise pe mare înainte ca sĕ o întimpine, d. prefect al judeţului, d. colonel comandant al garnisoanei, d-nii funcţionari ai diferitelor service publice şi un numeros public se aflau pe malul de peatră, ce desparte portul de restul mării. Bateria de artilerie sta aşeḑată în faţa casarmei infanteriei dominând portul în care toate bastimentele ancorate purtau pavilioanele respective dominate de stindardul român.

Când „Griviţa“ se apropià de port trei salve de artilerie o salutară. În acelaşi timp musica reg. 6 de infanterie şi musica reg. 1 de roşiori cântând marşul militar român. Îndată ce canoniera se oprì lângă mal, d. prefect al judeţului, d. colonel comandant al oraşului merserà pe bord, ca sĕ augureze d-lui locot.-colonel Dimitrescu Maican ce o comanda, buna venire. D. primar oferì pentru bastiment o frumoasă coroană de flori.

Primăria oraşului pregătise, pe mal, o masă, ecuipagiului „Griviţei“. D. Loc.-colonel Dimitrescu Maican, însoţit de d-nii oficeri şi câţi-va soldaţi ai bastimentului descinserà. Se ridicară toaste pentru marina română, pentru armată, pentru prosperitatea şi mărimea naţiunei.

Canoniera „Griviţa“ este un frumos şi solid vapor cu elice. Va fi armată cu douĕ tunuri de 9 la Galaţi, unde i se va completa ecuipagiul. Se crede că este destinată a staţiona în portul Constanţa.

* (Pesta bovină) după constatări oficioase a erupt în comitatul Somogy.

* (Emigrări musulmane). „Farul Constanţei“ ḑice: La 16 August au plecat cu vaporul englez „Clotilde“, pentru Constantinopole: 11 Musulmani şi la 18 August cu vaporul francez „Delta“ 74, toţi emigraţi din Bulgaria.

* (Trenuri perdute). În statele Unite s'a perdut în anul 1878 un tren în năsipul din Chiovu Creek şi nu s'a mai aflat. Acuma decurênd a perit asemenea un tren cu totul fără leac de urmă în ţinutul dela Cansas-City, trecênd locomotiva prin localitatea Monotony pe un timp, când se descărcase asupra ţinutului întreg un orcan teribil cu rupturi înfricoşate de nori. S'au spesat la 2500 de dolari cu cerceterea după trenul acesta, dar în zădar, trenul nu se află nicăiri. Se presupune, că s'a prăpădit subt surupături de dealuri şi dus apoi de apele cele mari, cari au curs de pe munţii din pregiur.

Bursa de Viena şi Pesta
din 18 Septemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	108.90	108.70
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	81.70	82.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	98.30	97.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.—	85.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	123.—	123.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	95.25	95.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.25	94.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	93.75	93.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93.25	92.75
Obligaţiuni urbariale transilvane	94.—	94.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	93.50	94.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.15	71.10
Datorie de stat în argint	73.20	73.40
Renta de aur austriacă	88.—	88.30
Sorţi de stat dela 1860	131.25	131.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	820.—	823.—
Acţiuni de credit austr.	206.30	285.40
Acţiuni de bancă de credit ung.	255.—	255.50
Sorţi unguresci cu premii	110.—	110.50
Sorţi de regularea Tisei	108.25	108.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.66
Napoleon	9.40	9.41
100 marce nemţesci	58.10	58.20
London (pe poliţa de trei luni)	118.10	118.10

Economio.

Sibiiu 17 Septemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 6.50—7.50; grâu sĕcăreţ fl. 5.—6.; sĕcară fl. 4.80--5.20; Orz fl. 4.10--4.50; Ovĕs fl. 1.70--2.10 Cucuruz fl. 4.80—5.20; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.60--2.; Semênţă decânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 6.50—7.50; Linte fl. 9.—10; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 6.; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 37.50—40; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Sĕu de luminări fl. 23—25; Luminări de sĕu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.— Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 36—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; oauĕ 10 de 20 cr.

Mediaş, 16 Septemvre n. Pro hectolitră: Grâu 6.50—7; Grâu sĕcăreţ fl. 5.50—.6; Sĕcară fl. 5.—5.25; Ovĕs fl 1.75—2.; Cucuruz fl. 4.—4.50; Sĕmênţă de cânepă fl. ---; Fasole fl. 6.—7; mazere fl. --.—; Cartofi fl. 1.50—1.70; Fên fl. 1.—1.20; cel vechiu; cel nou fl. ---; Cânepă fl. 30-32; Slănină pro 100 chilo: fl. 66—; unsoare de porc fl. —70; Sĕu de luminări fl. 38—50; Spirt pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 44 cr. carne de porc 48— cr. carne de viţĕl 46 cr.; carne de berbece 28 cr.; oauĕ 6 de 10 cr. Târgul de astădată aşa fu de plin cu carĕ cu bucate şi alte fructe încât şi stradele din apropierea piaţei erau ocupate. Preţurile s'au mai eftinit. Timpul escelent.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitaţiuni: în 30 Septem. imob. lui Dionisiu Kerekes în Şarosul ung. (judec. cerc. Sămărtin); în 5 Oct. şi 5 Noemv. imob. lui Benjamin Fülöp în Aldoboli (judecăt. cerc. Săngiorz); în 20 Noemv. şi 20 Dec. imob. lui George Simeon în Kelementelke (trib. Oşorheiu); în 30 Oct. şi 30 Noemv. imob. remasului după Iacob Tochină în Sevestreni (judec. cerc. Făgăraş); în 23 Sept. şi 23 Oct. imob. lui Teodor Veronica Azbey în Gherla (judec. cerc.); în 19 Oct. şi 19 Noemv. imob. soţiei lui Lazar Praşca în Sibiiu (trib.); în 2 Noemv. şi 2 Dec. imob. lui Dumitru Medeş în Cerghidul-mare (judec. cerc. Aiud); în 28 Sept. imob. soţiei lui Nicolae Scumpu în Boian (judec. cerc. Sămărtin); în 20 Oct. şi 20 Noemv. imob. lui Martin Theis în Hamba (trib. Sibiiu); în 30 Sept. imob. baronului Pavel Szentkerszty în Bon (judec. cerc. Sighişoara).

Nr. 54—scol. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din subsemnatele comune bisericesci ale protopresbiteratului gr. or. al Bistriţei se escrie prin aceasta concurs până la 28 Septemvre a. c. v.

1. Pentru postul învĕţătoresc din comuna Borgo suseni cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir şi lemne.

2. Pentru postul învĕţ. din comuna B. Mijloceni cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

3. Pentru postul învĕţ. din comuna Blaşfalĕul superior cu salariu anual de 100 fl. cuartir liber şi lemne de încălḑit.

4. Pentru postul învĕţătoresc în comuna Căila cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

5. Pentru postul învĕţ. în comuna Şimotelnic cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au de a'şi substerne suplicele instruite cu documentele recerute prin stat. org. până la datul sus însemnat subsemnatului oficiu ppresbiteral.

Oficiul ppresb. gr. or. al tract. Bistriţei.

Borgo-joseni, în 24 Aug. 1880.

În conţelegere cu comitetele scolare concernente.

Ioan Buzdug m. p.,
adm. protop.

Nr. 1. 1—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţător la scoala confesioanală din Pianul de sus protopresbiterul Sebeşului, se escrie concurs pentru ocuparea acestui a cu termin până la 28 Septemvre 1880 st. v.

Salariul învĕţătoriului e pentru anul prim de probă 200 fl. v. a. cu prospect de a se înbunătăţi după întărîrea definitivă a învĕţătoriului; Cuartir şi lemne pentru foc 2 stângini.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi adresa suplicile instruite după statutul organic şi a regulamentului congresual din 1878. la Oficiul protopr. gr. or. în Sebeş până la termin.

Dela concurenţi se asteaptă, sĕ se presente în vre-o duminecă sau sĕrbătoare în biserică spre a'şi arĕta desteritatea în cântare şi tipicul bisericesc.

Pianul de sus în 1 Septem. 1880.

Comitetul parochial

În conţelegere cu protopresbiterul.

Nr. 191 adm. prot. 1880.

CONCURS.

Devenind vacantă staţiunea învĕţătorească la scoala gr. or. din comuna Tătăresci pentru ocuparea acesteia se escrie concurs cu terminul până într'a 28 Septemvre st. v. 1880.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

I. În bani gata 100 fl. plătiţi în rate lunare.

II. Grădină de legumi lângă scoală.

III. Lemne 4 orgii, din cari are a se încălḑi şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi asterne concursele, până la terminul sus indicat oficiului protopresbiteral în Gurasada conform „Statutului Organic“ şi a dispoşiţiunilor congresuale.

Gurasada, 3 Septemvre 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. protopopesc.

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu secundariu la scoala confesională gr. or. din Poplaca, protopresbiteratul Sibiiului I-iu, pentru intregirea acestui post se escrie concurs cu terminul până la 20 Septemvre anului curent st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 210 fl. v. a. solvind în rate din alodiul comunal.

2. Cuartir liber, şi folosirea grădinei scolare.

3. 3 orgii de lemne în natură pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupa această staţiune avênd a se presenta în biserică în vre-o Duminecă s'au serbătoare înainte de alegere, au a'şi trimite suplicile lor instruite cu documentele prescrise de „Statutul organic“ şi „regulamentul provisoriu“ din anul 1878 oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului I până la terminul indicat. Alesul va avè se ţină o strană în biserică în dumineci şi sĕrbători în decursul anului.

Poplaca în 31 August 1880 st. v.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

2—3 *Comitetul parochial.*

Nr. 32. 2—3

CONCURS.

La scoala normală gr. or. română din Orăştie se deschide concurs pentru următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Douĕ posturi de învĕţători cu salariu anual de câte 300 fl., şi cuartir liber.

2. Un post pentru o învĕţătoreasă cu salariu anual de 300 floreni. În lipsa de concurente cualificate se va conferì acest post unui concurent — învĕţătoriu, care va avè calităţile recerute pentru ceilalţi doi învĕţători.

Pre lângă salariele de 300 fl., fiecare învĕţătoriu va mai avè câte trei stângini de lemne, din cari însĕ sûnt de a se încălḑi şi localităţile de scoală.

Învĕţătoriul, care va putè conduce chorul în biserică, va primì o remunerăţiune de 50 fl. pe an.

Unul dintre învĕţători se va alege şi întărì de director conform regulamentelor în vigoare.

Acesta pentru agendele de direcţiune va avè un adaus de 150 fl. pre lângă salariul anual.

Concurenţii au de a'şi instruì suplicele lor conform „Statut. organic“ şi a regulamentului din an. 1878, în special au de a documenta, că au absolvat studiile pedagogice şi au susţinut esamenul de cualificaţiune. Cei cari vor arĕta mai mari cualificaţiuni de cât aceste, vor fi preferiţi.

Suplicele astfeliu instruite sûnt de a se adresa până în 25 Septemvre*) a. c. st. v. la comitetul parochial în Orăştie. (Broos, Szász-város).

Orăştie, 4 Septemvre, 1880.

Comitetul parochial.

*) In Nr. 105 din eroare s'a pus 15 Septemvre.

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 107. Sibiiu, Joi 11 Septemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 10 Septemvre.

După ce s'a decretat în capitala Ungariei ecsilarea limbei nemţesci din teatru, a pus-o conventul calvinesc, într'unit în Budapesta, la ordinea ţilei. S'a discutat în convent: dacă are sĕ mai remână limba nemţească în planul de învĕţĕmênt sau sĕ o steargă din plan cu totul. In convent limba nemţească a avut de astădată mai mult noroc, ca în sala representanţilor capitalei. Susţinerea limbei nemţesci este votată cu 16 contra 5 voturi. Discusiunea însĕ a dovedit în destul, că elementele ostile limbilor nemaghiare se sporesc şi în convent, şi că fanatismul maghiarizătoriu se estinde într'un mod îngrozitoriu, ca o boală contagioasă, în toate păturile societăţei maghiare. Torentul devine din ţi în ţi mai ameninţătoriu.

Presa nemţească din Austria şi din Germania ia notiţă serioasă de cele ce se petrec în Ungaria. Seriositatea merge până la amenințare. Eată o probă din „Naţional Zeitung“ din Berlin:

„„„*Globul Ungariei*“ inregistrează un triumf nou. Representanţa din Pesta a denegat concesiunea unui teatru nemţesc, după cum ţicea un orator, sub cuvênt, că teatrul nemţesc este instrument de germanisaţiune. În adevĕr, un teatru nemţesc va „germanisa“ cu anevoie Pesta, de oare-ce este deja în prevalenţă o cetate nemţească. În zadar zugrăvesc administraţiunea cetăţii colţurile stradelor cu nume maghiare, nimenea nu le cetesce, nu le bagă în samă. Ţiarele conducĕtoare sûnt nemţesci, întreprinderile comerciale şi industriale conducĕtoare şi conduse sûnt nemţesci, limba nemţască se aude pe toate stradele şi în toate localurile publice. Numai unde domnesce guvernul şi în uliciorele cele întunecate laterale, domnesce şi idioma ungurească. Representanţilor cetăţii, cari au denegat concesiunea nu le putem deschide perspectiva, că hotărîrea lor va fi în stare sĕ schimbe ceva în lucru. Mânia impotentă şi barbarismul mărginit a unei astfeliu de atitudini nu face nicăiri propagandă pentru maghiarism, nici chiar între Maghiarii din Pesta, cari înşişi se vor urî de monotonia teatrului maghiar. Maghiarii însĕ n'au ajuns încă la sfêrşitul lucrurilor. Popoarĕle de a lungul Dunărei, când vor face revisiune situaţiunei lor, Maghiarii vor avè o specifică posiţiune critică, căpătându-şi poate resplata pentru îngânfarea lor“.

În Budapesta au fost şi poate mai sûnt, conferenţe ministeriale, la care au luat parte ministrii comuni Haymerle, Slavy şi Byland-Rheidt şi ministrul cislaitanic Dunajewski. Conferenţa a avut de scop bugetul în forma, cum are a se presenta delegaţiunilor. Se ţice, că conferenţa nu s'a putut unì asupra bugetului de resboiu.

Crisa ministerială ce avu loc în Francia în ţilele aceste a făcut sensaţiune în toată Europa. Ministrul Freycinet, capul cabinetului, s'a retras din causa diferenţelor între sine şi colegii sei în afacerea decretelor privitoare la societăţile călugăresci. Motivul cel adevĕrat însĕ, ţice presa germană, este neînţelegerea între Freycinet şi Gambetta asupra politicei esterne. În Berlin se esplică crisa ministerială francesă ca identică cu politica de revindicaţiune.

Lucrurile în Albania sûnt foarte încurcate. Nu se mai poate ocolì ciocnirea între Muntenegreni şi Albanezi. Riza-paşa cu remăşiţele batalioanelor sale (cei mai mulţi soldaţi au „desertat“ la Albanezi) şi au căutat de drum. Este vorba dacă flotele combinate vor bombarda cetatea Dulcigno. Dară şi dacă cetatea va cădè jertfă bombardamentului, Muntenegrenii tot se vor încăiera cu Albanezii. Cei dintâiu au ambiţiunea de a se bate pentru teritoriul ce l'a asignat Europa ţerei lor; cesti din urmă au curagiul de a apĕra tot petecul de pământ albanez. 8000 Albanezi stau înarmaţi în Dulcigno. Albanezii crestini şi Miridiţii au reîntrat în ligă. Cu un cuvênt: toată situaţiunea este de aşa, în cât încăierarea are sĕ se înceapă. Va remânè resboiul localisat la marginile Albaniei şi Muntenegrului? Eată întrebarea, la care este cu anevoie a respunde.

Convorbire cu principele Napoleon.

Unul din redactorii ţiarului turinez „Risorgimento“ a avut o convorbire cu principele Napoleon, din care reproducem următoarele întrebări şi rĕspunsuri:

— Credeţi, Alteţă, că republica poate esista mult timp în Francia?

— Republica da, dar cea de aţi nu; ea nu este vitală. Constituţia ei este astfeliu, încât nu dă loc la reforme serioase şi la progres; şi poporul francez voesce sĕ meargă înainte. Când la noi monarchia a pus o stavilă acestei înaintări, ea a căţut. În Francia esistă două feliuri de ure: una contra Burbonilor şi alta contra Orleaniştilor.

— Şi credeţi, Alteţă, că reacţionarii vor isbutì a rĕsturna republica?

— Nici de cum: din contră, ei sûnt chiar aceia, cari o fac sĕ trăiască. Până când reacţionarii vor lupta, toate celelalte partide se vor unì sub steagul întransigenţilor, spre a apĕra republica. Ci fiindcă nu este guvern reacţionar, când aceştia vor tăcè, şi nu vor mai da nici un semn de viaţă, atunci Francia va adopta acea formă de guvern, care i asigură libertatea şi progresul. Republica va cădè prin mânile intransigenţilor; despre aceasta putem fi siguri. Împingênd lucrurile la estremitate, ei vor provoca căderea formei lor de guvernare şi tocmai pentru aceasta am consiliat pe amicii mei de a vota amnestia. Eu doriam, ca sĕ nu se facă nici o restricţiune; eu sciu şi am sciut foarte bine, că acei comunarţi în cea mai mare parte sûnt foarte periculoşi, şi apoi? Nouĕ n'au sĕ ne facă vre un reu, ci republicei, accelerând căderea ei.

— Dar guvernul nu'i va putè pune la regulă?

— Guvernul este slab şi obosit. Grévy — un advocat de a treia mână, în faţa căruia Mancini al vostru este un vultur — n'are energie, n'are acele daruri, cari sûnt necesare pentru a fi preşedintele republicei. Freycinet este un inginer, care ar fi un bun ministru de lucruri publice, dar nu este la locul lui ca preşedinte al consiliului. — Constans şi ceilalţi nu sûnt oameni de guvern.

— Dar Gambetta?

— Gambetta este ingenios şi are tact politic. Dar el este singur, şi încungiurat de prea mulţi, care'l împedecă.

— Credeţi, Alteţă, că preşedintele Camerei aspiră sĕ devină dictator al Franciei?

— Nu; el are prea mult geniu pentru a spera la aceasta. Gambetta aspiră mai întâiu sĕ devină succesorul lui Grévy, căci acesta de sigur nu se va mai realege preşedinte.

— Şi va putè reuşì?

— Aceasta cu greu se poate prevedè.

— Credeţi, Alteţă, că mai nainte de anul 1886, — terminul espirărei presidenţei lui Grévy — regimul Franciei va putè fi schimbat?

— Nu, am ţis, că republica este primită în principiu; alegerile din urmă confirmă aceasta.

— Dar partida bonapartistă ce speranţe nutresce?

— Se facem o deosebire: Partida bonapartistă, după cum este cerută acum, e desgutătoare, ea ar fi retrogradarea: simţimêntul bonapartist însĕ are foarte mulţi partisani între masse şi chiar între deputaţi. Pe mine mĕ urĕsc bonapartiştii. Dar, înainte! Eu nu viu cu nescai pretenţii, ci cu datorii, cari sûnt de împlinit. Eu sûnt dator de a protege şi a ţinè sus tradiţiunile străbunilor mei. Eu me privesc ca depositar al principiilor marelui Napoleon, al acelor principii, cari au făcut revoluţia. Eu ader la acele principii, cari au îndemnat pe Napoleon al III de a spriginì Italia pentru ca sĕ devie o naţiune; însĕ eu condamn pe aceia, cari l'au dus la Mentana. Misiunea Napoleonilor este, după cum am repetat deja, de a păzì revoluţia de întrepinderile reacţiunei, — fie că aceasta ar avè de scop sĕ readucă o religie de stat agresivă şi întolerantă, fie că ar aduce un regim fără D-ţeu şi fără o lege morală. „Resb.“

Reflecsiuni

asupra articlului „La cestiunea învĕţĕmêntului religios“, pubicat în „Biserica şi scoala“.

Braşov, 5 August 1880.

(1 Urmare.)

Însĕ onoratul public cetitoriu poate vedè şi cunoasce, că „tractatul“ cere sĕ se dea afară din scoala poporală — nu dogmele ca învĕţături ale credinţei, esprese fiind în formă concretă; nici mărturisirea credinţei creştinesci cuprinsă fiind în istorioarele din testamentul v. şi n. după metodul lui Christos, căci aceste pot fi cuprinse şi înţelese de copil, — ci recomêndă, a scoate afară din scoala poporală învĕţĕmêntul dogmatic, dogmele în forma lor cea abstrasă, precum şi mărturisirea cea recitativă a credinţei cei neînţelese, cum se află adecă ele esprese şi aşeţate după metodul evului mediu în manualele scolastice de religiune de până acum.

Poate onoratul public cetitoriu vedè şi cunoasce, că prin aceasta „tractatul“ nici decum nu vatĕmă credinţa creştinească; ci o sădesce, o înrădĕcinează, o nutresce, o aduce la valoare, stimă şi îndreptariu în spiritul şi inima poporului.

d) Deci dar vor binevoì d-nii secundanţi ai d-lui N. a ne concede, că pentru dl N. sûnt: sânta revelaţiune divină, sânta evangelie a lui Christos, cuprinse în testamentul v. şi n., pe care se basează dogmele bisericei creştine, numai o — ironie!.. Pentru dl N. este metodul „Mântuitoriului“ lumii, de a propune oamenilor ţeescile învĕţături, un ce de — ris!

Pentru dl N. este luminarea tinerimei române prin scoală, punerea şi promovarea ei pe calea spre perfecţiune un ce de — hulit!

Pentru dl N. învĕţătorii, cari îndrăsnesc a declara de absurd şi varvar metodul evului mediu, de un ce inadmisibil forma dogmelor din manualele scolastice pentru învĕţĕmêntul religiunei de până acum; apoi în locul acelor anachronisme îndrăsnesc sĕ recomânde, a se propune dogmele în formă de istorioare din testamentul v. şi n.; îndrăsnesc, a cultiva pe elevii lor după principiele pedagogice, şi aşa lucrează pe base solide la luminarea elevilor lor şi prin aceasta la binele, fericirea şi prosperarea neamului nostru: — sûnt necunoscĕtori de causă, şarlatani în cultură şi educaţiune, trădători de educaţiune, trădători de cele sânte, vătĕmători de dogme, materialisti, ateisti şi aşa dar' — nechemaţi!

Toate aceste le mărturisesce dl N. înaintea onoratului public în partea II. a „articlului,“ care sună:

„Aşa ne vorbesce tractatul, dar sĕ ne fie permis a ne face şi noi unele reflecsiuni pentrucă obiectul este, cum am ţis, de mare importanţă.

„Mai nainte de toate notăm, că d-nii autori, ni se pare, doară ca neteologi, vorbesc cam în necunoscinţă de causă. Altcum nu ne putem esplica cele ce le ţic faţă de dogme. Astfel regretăm prea mult vĕţênd, că se ocupă de lucruri, despre cari biserica prea bine a îngrigit, că cine este chemat a se ocupa. De altmintrea din tot tractatul se vede, că dnii autori sûnt prea mult inspiraţi de idei pedagogice profesate în opuri cu tendenţe feliurite, cari conduse mai mult de scopuri politice pretind emasciparea religiunei de sub singuratecile confesiuni.“

Cu mare necaz, cu multă amărîciune, plin de fricĕ şi spaimă se esprimă aici dl N.

Dar espresiunile eşite din turburare nu pot fi decât absurdităţi şi confusiuni pe întrecute.

Şi de unde atâta turburare în sufletul d-lui N.?

Dela autorii „tractatului“ în companie cu ceilalţi membrii ai subreuniunei lor, cari au îndrăsnit sĕ între în luptă contra întunereculuì!

Pentru aceasta dl N. trebue sĕ le iesă înainte, sĕ'i atace, sĕ'i restoarne şi aşa sĕ se cureţe de ei şi de ori-cine ar mai îndrăsnì, a se angagia la acea luptă.

Dl N. ca unealtă, ca sclav al întunerecului:

a) Declară pe învĕţătoriii mireni, că sûnt necunoscĕtori de causă, adecă nu'şi cunosc nici religiunea, în care sûnt botezaţi, pe care o mărturisesc, şi pentru aceasta apoi nici că le este lor ertat, va sĕ ḑică — nu sûnt chemaţi, a propune elevilor lor învĕţămêntul religiunei, nici a cerceta şi afla un metod mai bun, în locul metodului evului mediu pentru propunerea învĕţămêntului religiunei creştine, cu atâta mai puţin, a recomanda scoaterea acestuia afară din scola poporală, căci (aşa — scie dl N.) prin aceea se vatĕmă dogmele bisericei g. o., cari se basează pe formele cele monstruoase prin anachronismul, de care se bucură acel metod aimos.

Minunată declaraţiune! Minunate cunoscinţe!

Dela d lui va fi sciind, ori umbrele întunerecului i vor fi spus d-lui N.:

aa) Că Mântuitoriul Christos şi sânţii sei Apostoli au oprit pe creştini, a învĕţa pe ceice nu sciu: cunoascerea adevĕratului D-ḑeu, credinţa într'ênsul, cunoascerea faptelor religioase şi morale, precum şi a'i deprinde într'ênsele?

bb) Că dacă au ales biserica pe autorii „tractatului“ şi pe alţi mireni de învĕţători ai scoalei poporale şi 'i-au însărcinat, a propune şi împărtăşi elevilor între celelalte obiecte de învĕţământ şi religiunea creştină, — nu au sciut ea pe cine alege şi cu ce 'i este ertat sĕ'i însărcineze?

cc) Sau doară chiar pentrucă biserica 'i-au ales de învĕţători şi 'i-au însărcinat a propune şi împărtăşi elevilor scoalei poporale şi religiunea: sûnt autorii „tractatului“ şi ceilalţi învĕţători mireni — nechemaţi şi neîndreptăţiţi a propune învĕţământul religiunei, a combate şi recomanda sĕ se scoată afară din manualele scolastice de religiune şi din scoala poporală metoadele cele învechite şi pentru această vătĕmătoare tinerimei scolare, loruşi încredinţate, spre a'i împărtăşi adevĕrată cultură şi educaţiune?

dd) Dacă pretind ei prin „tractat“, ca în locul metoadelor combătute sĕ se primească pentru propunerea religiunei crestine chiar metodul aflat şi usitat la aceasta de însuşi autorul ei, mântuitoriul Christos; prin aceasta au vătĕmat ei în şi cu „tractatul“ lor dogmele, le-au esplicat dea'ndoasele, le au împuţinat, le-au adăogat; sau că au periclitat alte aşeḑăminte ale bisericei cr. gr. or.?

Dela dlui o va fi ḑicênd, ori altul va fi silit pe dl N. sĕ ne spună aceasta: „Regretăm prea mult vĕḑênd, că se ocupă de lucruri, despre care biserica prea bine a îngrigit, că cine este chemat, a se ocupa“ — şi încă sĕ şi pretindă, că prin această espresiune nu ia în deşert pe, nu'şi bate joc de mai marii bisericei şi scoalei noastre şi de legile noastre bisericesci şi scolastice aflătoare în vigoare?

Dar ce sĕ astepte omul dela un sclav al întunerecului încurcat de frică, cum este dl N., ?!

b) Nu mai puţin se nĕcăjesce dl N. pe autorii „tractatului“, dar totdeodată se şi teme de ei vĕḑêndu'i, că: „Sûnt prea mult inspiraţi de idei pedagogice profesate în opuri cu tendenţe feliurite, cari conduse mai mult de scopuri politice pretind emanciparea religiunei de sub singuraticele confesiuni!“

Şi cum nu s'ar supĕra, cum nu s'ar teme până la zăpăceală, până la încurcală prin dlui însuşi bietul dl N. — prinḑênd de veste?

Eată ce:

Vre-unui împĕrat 'i va plesni prin minte, sĕ se facă „Papă-Ţar.“ Şi aşa va vrea sĕ răpească frênele bisericilor din mânile singuratecilor confesiuni. Insĕ pe lângă toată puterea lui de despot, în ori care altă privinţă, în ori care altă direcţiune isbutitoare, totuşi se simte prea debil, de a putè reuşi cu succesul dorit din această învălmăşeală cu confesionalii.

Dar pentru aceasta nu desperează; ci cugetă, meditează, cercetează şi — află spre marea lui bucurie o putere neinvingibilă la învĕţătorii cei nechemaţi ai scoalelor poporale, adecă — în prima linie la autorii „tractatului“ şi ceilalţi membrii ai subreuniunei lor.

Deci plin de bucurie pentru măreaţa descoperire făcută pe neasteptate cu ajutoriul „articlului“, nu în altă parte, ci spre ei îşi îndreptează cu grabă maiestoşii paşi! Le cere mâna; li-o stringe cu entusiasm, şi 'i roagă, sĕ'i vină cu inspiraţiunile lor pedagogice într'ajutoriu prin încheiarea unei alianţe defensive şi ofensive în contra confesionalilor!

Vai! — şi ear' vai!!

Procleţii de învĕţători ignoranţi, nechemaţi.... prin ce şi cum sciu ei şi pot ei vinde religiunea!

Şi chiar sub masca religiunei a lucrat şi lucrează bietul dl N. spre ajungerea scopurilor sale!

Ear' acum — religiunea?..... Perdută!!

Viitoriul dlui N.?,... Amenințat cu peire!

Cătră cine sĕ se adreseze dlui acum?

La cine sĕ bată în uşă pentru ajutoriu în contra spurcaţilor de autori ai „tractatului“ şi celorlalţi trădători ignoranţi, nechemaţi?

La vre-un împĕrat?

Acesta este aliatul lor.

La mai marii confesiunilor?

Acestia îşi preţuiesc puterea lor mai pre sus, decât ca sĕ o dea în serviţiu spre străine treburi.

Turbate timpuri!!... Grozave cercumstări!!... Nici o putere în această blăstămată atmosferă, bântuită de lumină, prin care sĕ se scape bietul dl N. din ghiarele peirei!!.....

Nu va despera însĕ pentru aceasta!

Dl. N. iubesce întunerecul; se închină întunerecului; slujesce întunerecului.

Intunerecul nu va denega darea de ajutoriu la luptă în contra luminei.

Cu arma reducerei va lovì dl N. pe autorii „tractatului“ — spunêndu-le, că ei sûnt rĕtăciţi: „Sûnt prea mult inspiraţi de idei pedagogice!“

Ideile sûnt nesce năluci; năluca nu are nici o basă. A lucra fără basă, însemnează atât, ca a zidì case în aer.

Deci principiele pedagogice, ca năluci ce sûnt, nu au altă valoare decât a fi luate de învĕţători în ris şi — lăpĕdate!

Cum vor putè ei dar cultiva şi educa pe elevii lor mai bine?

Eată cum:

Sĕ lase facultăţile sufletesci ale copilului în — odihnă. Osteneala slăbesce; odihna dă putere.

Sĕ îngrigiască, a nu lăsa, cu atât mai puţin a da prilegiu copiilor, sĕ apuce ca o turmă căpiată pe calea rĕtăcirei numită „progres“; ci, dacă au căpiat alţii, ei sĕ fie oameni cu minte: sĕ constringă turma, a sta locului, sĕ'şi pască iarba cunoscută, ca sĕ poată aduce folos, după cum trebuiau sĕ aducă străbunii nostri în evul mediu usitaţi de modelele d-lui N.

Aceasta este voia d-lui N.!

Mai putè-s'ar aḑi vre-un tiran cât de destrămat, cât de demoralisat decide, a se degrada până la atâta mărşăvie, încât sĕ comită atentate până şi chiar asupra tinerimei scolare.

Adevĕrat! — Insĕ sciut este, că tiranii sûnt şi fricoşi.

Prin urmare dl N. comite ori ce de frica umbrelor întunerecului, ca sĕ nu le turbure cumva asupra d-lui prin vre un pas afară de voia şi plăcerea lor!

Dl N. de frică nu scie nici în cine sĕ mai aibă încredere.

Nu este dar mirare, dacă d-sa se teme, că autorii „tractatului“ 'i vor lua în deşert minunatele învĕţături şi poveţe, ce li le-a dat despre tractarea cu copiii în scoală.

Dacă autorii „tractatului“ şi ceilalţi nechemaţi iau în deşert poveţele d-lui N., nu consimţesc cu d-lui; cine nu consimţesce cu dl N., este în contra d-lui: — trebue dar' sĕ înceapă asupra lor atac, goană, ruină!

Şi cum va urma la sceasta?

Va seduce opiniunea publică. Poporul credul se va întărîta asupra învĕţătorilor, şi chiar dacă nu'i va gonì din mijlocul seu, dar nu le va mai trimite copiii la învĕţătură.

In modul acesta eată scoala căḑută!

Urra!!... Triumf!!.... Saltă şi tu întunerecule crude!!.... Dl N. vrea sĕ'ţi aducă pe Român ear în braţele tale!....

Eată'l, cum cearcă prin „articlu“ a seduce opiniunea publică şi a revolta poporul în contra învĕţătorilor şi a scoalei:

„Ei bine, dar spre lămurirea lucrului sĕ ne punem o întrebare foarte elementară, sĕ ne întrebăm adecă, pentru ce 'şi trimite Românul copii la scoală şi vom afla, că el în prima linie şi'i trimite, ca sĕ înveţe legea, în care s'a pomenit, religiunea străbună. Astfeliu în scoala noastră poporală trebue sĕ se propună religiunea noastră ortodocsă, căreia luându'i dogmele înceată de a mai esista. Dar unde a şi esistat vre odată vre-o religiune fără dogme? O astfel de religiune este necunoscută in istorie“.

Prin şirurile aceste face dl N. poporului român cunoscut, că „tractatul“ cuprinde în sine învĕţături contra religiunei străbune, va sĕ ḑică: contra religiunei creştine gr. or.;

Vatĕmă dogmele bisericei gr. or. şi prin aceasta o surpă din fundament;

Indeamnă şi provoacă pe învĕţătorii scoalei noastre poporale, sĕ propună elevilor lor ori care altă religiune; numai religiunea noastră cea străbună nici decum nu!

Astfeliu de doctrine false, astfeliu de păgânism, spune dl N. onoratului public român, că cuprinde în sine „tractatul“!

Numai cât dl N. nu s'a putut decide sĕ spună şi aceea, că:

In care din cele trei părţi ale „tractatului“ se cuprind acele blăsteme?

Răspunsul la această întrebare 'l-a rĕtăcut; a trebuit sĕ'l retacă, căci la din contră ar fi păţit mai rĕu ca cu „introducerea tractatului“..... pentrucă aici ar fi trebuit sĕ arete sinoptic cuprinsul tuturor părţilor „tractatului“, şi arĕtând aceasta, arĕta adevĕrul; apoi prin arĕtarea adevĕrului — îşi vătĕma „articlul“, căruia luându'i minciunile: înceta de a mai esista.

Inceta „articlul“ de a mai esista, îndată ce ar fi spus dl N. că:

Partea primă a „tractatului“ cuprinde în sine principiele pedagogice, pe basa cărora se arată: ce este scoala poporală datoare, sĕ cultiveze în copil? — prin ce? — şi cum?

Ce? — Mintea, inima şi voia copilului, spre a cunoasce, a iubì şi a îmbrăţişa adevĕrul, binele şi frumosul şi a sĕvêrşì fără silă din afară fapte religioase şi morale.

Prin ce? — Prin învĕţământ, al cărui material are sĕ fie concret ori propus în formă concretă.

Cum? — Amĕsurat gradelor tăriei puterilor copilului; considerând natura copilului; corespunḑênd cerinţelor legilor naturei omenesci desvoltânde.

(Va urma).

Programa,

adunării generale a X-a a Reuniunii învĕţătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeşului, carea se va ţinè în Oraviţa-montană în 21, 22, 23 Septemvre (3, 4, 5 Octomvre) *1880.*

1. Sâmbătă în 20 Septemvre (2 Octomvre) toţi participanţii, cari vor călĕtorì pre calea ferată la 10½ oare înainte de ameaḑi se întrunesc la gara călei ferate din Oraviţa, de unde, de către comitetul local de acolo vor fi întimpinaţi şi conduşi în cortele destinate.

2. În această ḑi la 4 oare după ameaḑi toţi participanţii sĕ întrunesc în conferenţă premergĕtoare ţinêndă în sala „Coroana ungurească“.

3. Duminecă în 21 Septemvre (3 Octomvre) la 9½ oare dimineaţa toţi participanţii sĕ întrunesc în scoala gr. or. din Oraviţa-montană, de unde în corpore vor merge la biserică, spre a lua parte la celebrarea sântei liturgii şi a chiemărei Duhului Sânt.

4. La 11 oare după finirea sântei liturgii se va deschide şi ţinè adunarea generală în localitatea susnumită, după următoarea ordine a obiectelor de pertractare, şi anume:

a) deschiderea adunării generale;

b) salutaţiunile;

c) publicarea statutelor deja întărite de guvern;

d) raportul presidiului şi al comitetului;

e) raportul cassarului;

f) raportul bibliotecarului.

5. Alegerea comisiunilor.

a) pentru esaminarea raportului comitetului şi propuneri;

b) pentru esaminarea raportului cassarului şi compunerea budgetului pre anul viitoriu 1880/81.

c) pentru esaminarea raportului bibliotecarului şi înscrierea membrilor.

d) pentru esaminarea actelor relegate adunării generale.

După ameaḑi întrunirea comisiunilor în şedinţe şi pregătirea rapoartelor necesare.

Seara la 8 oare banchet.

6. Luni în 22 Septemvre (4 Octomvre) dela 8 oare dimineaţa ţinerea disertaţiunilor şi rapoartele comisiunilor.

7) Tot în această ḑi continuarea rapoartelor comisiunilor.

Seara producţiunea chorului vocal român din loc, şi după producţiune „Joc“.

8. Marţi în 23 Septemvre (5 Octomvre) la 9 oare dimineaţa organisarea biroului şi a comitetului.

9. Alegerea a doi delegaţi pentru sinodul eparchial pe a. 1881.

10. Defigerea locului pentru ţinerea adunării generale din a. 1881

11. Diverse propuneri .din partea membrilor.

12. Alegerea comisiunei pentru autenticarea protocolului.

13. Închiderea adunării.

14. Pregătiri de călĕtorie.

Bocşa-montană 4/16 Sept. 1880.

Stefan Antonescu, preşedintele Reuniunei. *Ioane Murcu,* notariu.

Varietăţi.

* (Principele Rudolf) despărţinduse de împĕratul Wilhelm a plecat din Berlin în 18 Septemvre n. Principele de coroană German 'l-a petrecut până la gară. În 20 Septemvre principele Rudolf a sosit dela Praga la Viena.

* (Alegeri la congres in archidiecesă) in cercul III al Sebeşului dl Dr. Nicol. Maier profesor; în cercul VIII al Gioagiului dl Dem. Comşa profesor; în cercul XII al Clujului Anania Trombiţaş; în cerculIV al Devei dl Iosif Orbonaş; în cercul VI, al Iliei, dl Alecsie Olariu advocat; în cercul XIII, al Solnocului dl Ioan Ţipu concip. fin.

* (Congregaţiunea) comitatului Bistriţă-Năsĕud a decis, a începe clădirea unei case comitatense cu începutul anului 1881 cu suma de 4½% din banii comitatului. Această întreprindere este deja încuviinţată de ministeriul reg. ung.

* (Postal). Din 16 Septemvre n. începênd funcţionează şi în Cristurul din com. Hunedoarei un oficiu nou postal, care comunică pe toată ḑiua cu posta din Hunedoara şi Deva.

* (Judecătoria cercuală) din Cristurul secuesc şi Ocland va funcţiona din 1 Noemvre a. c., şi în afaceri funduare.

* (Strămutare de târg). În comuna Petriş din comitatul Aradului târgul, care până acuma se ţinea în 1 Ianuarie, pe viitoriu se va ţinè în fie care an în 14 Octomvre n.

* (Vice-colonelul Seemann) a fost — precum i se scrie lui „Egyetértés“ — până acum vice-president al aşa numitei „Casina nouă“ din Agria. Se ḑice că de curênd presidentul casinei care numĕră între membrii sei numĕroşi oficeri ai garnisoanei pe basa unui conclus luat în şedinţa mai din urmă a comitetului a recercat pe vicecolonelul, sĕ binevoească a nu cerceta casina, până când nu se va fi purificat în mod corespunḑĕtor în cunoscuta afacere de steag. În urma acestei

recercări vice-colonelul Seemanși împreună cu el toți oficerii au eșit din casină cu totul.

* (Trassarea călei ferate) pe linia Ludoș-Bistrița s'a finit în dilele aceste. Lucrările de pământ pe această linie, după cum dice ingineriul superior, dl Herzog, sub împregiurări favorabile se vor putè isprăvì în trei luni și toată linia ar putè fi gata până în toamna anului viitor.

* (S'au bătut în M. Oșorhei) acum de curênd husarii și locuitorii unguri din strada „*Kis utcza*“ cu artileristii, omorênd pre unul din acesti de pe urmă.

* (Postă prădată). În 4 Septemvre n. s'a prădat posta în mijlocul Mezöturului, o comună cu 22,000 locuitori numai Unguri. Servitoriul de postă fu împușcat pe 9 locuri și pandurul, carele petrecea posta primì și el o pușcătură în mână. Locuitorii acestei comuni, în a căror mijloc s'a prădat posta, deși a audit foarte bine pușcăturile ce urmară des unele după altele, nu s'au mișcat un pas nici ei, dar ḑeu nici poliția spre a da ajutoriu postei. Pachetele și epistolele risipite poliția debia șase oare după întêmplarea tâlhărească lea adunat de pe stradă. Cei mai mult Mezötur plătesce pentru personalul polițian din comună 12,000 fl. pe an și totuși se poate întêmpla o astfel de tâlhărie.

* („*Le pays des Tziganes*“ — Țeara Țiganilor). La „Függetlenség“ se scrie din Paris următoarea întêmplare veselă, ce s'a petrecut de curênd într'un salon din cele mai distinse ale capitalei franceze.

Un neguțător tinĕr din Budapesta, totodată locontenent de reservă a unui regiment de husari, a fost introdus într'o familie distinsă din *Faubourg Saint Germain* de către un *attache* a ambasadei noastre. De loc ce atacheul a presentat pe străinul îmbrăcat în uniformă ca pe un Ungur, dispărù una din dame, o marchesă, pentru a se întoarce îndată cu o violină strălucită, pe care o presentà locotenentului cu un zimbet amabil și cu cuvintele: „Mĕ rog, aveți bunătatea, a ne produce ceva?“ Tinĕrul, un bun soldat și neguțător, dar un rĕu musicant, rĕspunse perplecs: „Dar, escusați, eu... în adevĕr nu pot...“ „Cum, domnul meu, DTa ești un Ungur și nu ḑiceți din violină? Până acuma încă toți Ungurii, cari s'au vĕḑut la noi, au purtat aceeași uniformă și au ḑis escelent din instrument. DTa ești din „*Pays des Tziganes*“ a lui *Tissot* și nu puteți ḑice din violină?“ Locotenentele de husari a trebuit sĕ'și dee multă silință, a face pe dama sĕ înțeleagă, că nu fie-care ce poartă nădragi roșii, este violinist, și că nu fie-care Ungur este un Țigan.

* (Zăpadă). În 15 Septemvre n. toți munții din giurul Innsbruckului fură acoperiți cu zăpadă.

* (Din tipografia archidiecesană). Tocmai au eșit de sub tipariul tipografiei noastre archidiecesane următoarele două cărți: *Genesa Evangeliilor*. Studiu biblic de Simeon Popescu. Editura tip. archid. Prețul 80 cr. v. a. — *Abcdar maghiar-român* pentru scoalele poporale de Nicolau Putnoky. Partea I. Acest Abcdar maghiar-român prin cesiunea consistoriului archidiecesan din 27 Iunie 1880 Nr. 1868, este admis ca manual în scoalele poporale gr. or. române din Archidiecesa Transilvaniei. Prețul 20 cr. v. a. — Se pot procura din tipografia archidiecesană.

Posta din urmă.

Comandantul flotei europene avea se provoace Dulcignul a capitula în 21 sau 22 Septemvre n. — România ḑice „N. W. Tgbl.“ s'a înțeles cu Serbia asupra unei procederi solidare în cestiunea dunăreană.

Bursa de Viena și Pesta
din 21 Septemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	107.70	107.95
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	81.70	81.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	98 25	79.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.—	85.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.50	122.75
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	94.50	94.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	93.75	93.75
Obligațiuni urbariale temeșiane	93.25	93.75
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	92.75	93.—
Obligațiuni urbariale transilvane	93.50	96.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	93.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	93.—	93.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.50	71.50
Datorie de stat în argint	72.65	72.75
Renta de aur austriacă	87.35	87.50
Sorți de stat dela 1860	131.25	131.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	821.—	820.—
Acțiuni de credit austr.	282.75	282.75
Acțiuni de bancă de credit ung.	250.25	252.—
Sorți unguresci cu premii	109.—	108.50
Sorți de regularea Tisei	107.80	107.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.65
Napoleon	9.45	9.45
100 marce nemțesci	58.25	58.20
London (pe poliță de trei luni)	118.20	118.15

Economic.

Brașov, 17 Septemvre n. Pro hectolitră Grâu fl 7.—8; Grâusĕcărețfl. 5.70; Sĕcarăfl. 4.90--5.10. Orz fl 3.60—3.80; Ovĕs fl. 2.15- 2.20; Cucuruz fl. 4.80; Mălaiu fl 5.; Mazere fl. 6.70; Linte fl 8.90; Fasole fl. 49.0; Sĕmânță de in fl. 11.80 Sĕmență de cânepă fl. —5.— Cartofi fl. 1. pro chilo: carne de vită 48 cr. carne de porc 52 carne carne de viței — cr. de berbece 30 cr.; Sĕu de bovine proaspĕt fl. 35; (pro 100 chilo); topit 48 fl.

Făgăraș, 17 Septemvre n. Pro. hectolitră Grâu fl. 7.—7.50; grâu sĕcăreț fl. 5.50—6; sĕcară fl. 4.50—4.80; orḑ ——— ovĕs fl. 1.80—2; cucuruz fl. 4.80—5 mălaiu fl. .—.; Sămânță de cânepă fl. —10; mazere fl. ——.; linte fl ——; fasole fl. 3.50—4. cartofi (vechi) cu fl. 1.20..—2.—; (noi) per litră ——— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 70—80; sĕu brut fl. —40;— sĕu de luminări fl. 56—; unsoare fl. 80—; cânepă fl. —30—; sĕmență de in fl. ———; săpun fl. 30.—34; fên fl. —.— spirt pro grad cr. pro chilo: carne de vită 40—42 cr. carne de viței —36— cr.; carne de porc 44—cr carne de berbece 28 cr.; oauĕ — de — cr.

Sighișoara, 16 Septemvre n. Pro hectolitră grâu fl. —7.20;.— grâu sĕcăreț fl. 4.60—5.30: sĕcară fl. 4.20—4.70 ovĕs fl. 2—2.20; cucuruz fl. 4.30; cartofi fl. 150; per chilogr: sĕu brut 30 cr. carne de vită 44 cr. ostură bovină 70 cr. unsoare de porc 80 cr. pro metru cubic: lemne vârtoase fl. 1.50.

(Târgul Sibiiului) de toamnă în deobște este cel mai cercetat și vioiu. De astădată însĕ cu părere de rĕu trebue sĕ raportăm, că s'a arĕtat foarte slab, după cum anunțasem numai pe scurt în unul din numerii trecuți ai „Tel. Rom.“ In ḑilele dintâiu ale târgului de vite se arĕtau semne, că are sĕ fie bine cercetat, pentrucă timpul era frumos. Dară vêndĕtorii s'au înșelat, fiind cumpĕrători foarte puțini și și acestia foarte retrași. Causa principală este lipsa de bani. Târgul de vite pe lângă toate aceste tot se poate numì mijlociu, pentrucă vitele, cari s'au putut vinde, s'au plătit așa, încât vêndĕtorii n'au avut pagube, ba ici colo și prețuri mai bunișoare. Așa de esemplu s'au vêndut părechea de boi buni cu fl. 200—350 (numai o singură păreche din ținutul Mediașului s'a vêndut escepționalmente cu fl. 680). Vacile s'au vêndut per cap cu fl. 80—100; caii de ham cu fl. 100—120 părechea; per cap cu fl. 60—90 buni și frumoși. Apoi cai de soiu nobil nu s'au vĕḑut în târg. Oile au trecut mai bine și cu prețuri scumpe, așa cu fl. 12—16 părechea. Porci n'au fost.

Ce se atinge de târgul principal (așa numită ḑiua târgului) toate articlele, deși mai de dimineață se părè a avè trecere, cătră ameaḑi au avut căutare slăbuță; de tot slabă cătră și după ameaḑi. Causa principală se înțelege și aci a fost lipsa de bani de o parte, ear' de altă parte și ploaia, carea de pe la ameaḑi a început și a ținut toată ḑiua și a împrăștiat și pe puținii cumpĕrători, între cari trebue sĕ accentuăm, că cea mai mare parte au fost earăși numai Români. Ducêndu-se și acestia care încătrău a rĕmas târgul pustiu. Trebue sĕ mărturisim pe faptele adevĕrului, care nime din vêndĕtorii din târgul Sibiiului, cu atât mai puțin vêndĕtorii născuți Sibieni, nu le va putè nega cu consciință curată, că fără de concursul Românilor, ca cumpĕrători și vêndĕtori, Sibienii nu pot face negoațe sau apoi de tot miserabile. Așa a fost și de astădată. De esemplu s'a căutat și acum foarte tare cerealele, cu deosebire grâul curat, sĕcara și ovĕsul, dară de unde sĕ le poată cumpĕra și lua, dacă maioritatea populației, Românii, cari se ocupă mai numai cu producerea acestor article, n'au adus din ele la târg. Puținele cereale cari au fost representate și au trecut scumpe ca focul, au fost aduse mai numai de conlocuitorii Sasi. Românii au adus însĕ multe poame, și numai decât s'a și vĕḑut diferința prețurilor. Ele au fost foarte eftine, și Sibienii au făcut bune negoațe. Așa de esemplu au cumpĕrat o hlitră de pere cu 50—60 cr. de prune cu 40—60 cr.; struguri destui de 10 cr. și merele cu 30—35 cr. 20 litre. Și de aici se vede, că unde pune Românul umĕrul le umblă la toți bine.

Budapesta, 18 Sept. n. In raportul nostru trecut, avênd în vedere nesce semne, cari promiteau un timp viitor frumos și liniscit, ne-am dat părerea, că într'adevĕr vom avè nesce ḑile calde și frumoase. Insĕ cu părere de rĕu trebue sĕ raportăm acum publicului nostru cetitor, că deși unele ḑile din sĕptĕmâna trecută au fost frumoase și calde, partea cea mai mare a sĕptĕmânei fu supusă unei suferințe de timp urît, apoi ploios și în sfârșit rece. Temperatura cu deosebire de pe la mijlocul sĕptĕmânei începu a scădè și scăḑênd mereu pe la sfârșitul sĕptĕmânei a întrat și o receală, care mai cu samă seara și dimineața este de tot simțitoare. Cu mai mare părere de rĕu trebue sĕ mărturisim însĕ, că timpul nici pe viitor nu se va schimba curênd spre mai bine și această împregiurare deprimează pre bieții economi mai mult, pentrucă cucuruzele și strugurii, cât apoi și cartofii, cari se află încă toate pe câmp și chiar pe acuma au mai mare lipsă de căldură și timp frumos, sufer grozav de tare prin ploile și receala, ce domnesc acuma. Prelângă toate împregiurările aceste nefavorabile și triste, este însĕ de mirat, că prețurile fructelor nu numai nu s'au scumpit, dară ele au mai scăḑut încă cu 10—15 cr. per maja metrică. Apoi cualitativ și cuantitativ toate articlele, cu deosebire cerealele au fost representate în piață foarte bine. Așa notăm în special:

Grâul la 80,000 m. m. s'a vêndut cu fl. 10.80—10.90; sĕcara 5000 m. m. cu fl. 9.10—9.40; orzul cu fl. 6—6.40; cucuruzul la 12,000 m. m. cu fl. 7.50—7.75; ovĕsul 5000 m. m. cu fl. 5.97—6.; făina a trecut cam slab de astădată. Mai bine ca aceasta însĕ s'au vêndut păstăioasele și adecă: fasolea cu fl. 9.50—11; mazĕrea și lintea cu fl. 10—13; mălaiul cu fl. 5.50—6; sĕmența de cânepă cu fl. 8.—8.70; sĕmența de in cu fl. 13—14 (toate per 100 chilograme); lânile cu fl. 2—3.65 per chilogr.

Porcii de astădată au trecut foarte iute și bine. In târg au fost preste 70 mii, între cari din Ungaria de jos 5380, din România 1050 și din Ardeal preste 200 capete. Unsoarea de porc a trecut cu fl. 70—73; slănina cu fl. 67—77; sĕul cu fl. 49—50; spirtul *en gros* cu fl. 32; *en detail* cu fl. 34 per 10,000 litre percentuale.

Peile de bou au trecut cu fl. 112—115; de vacă cu fl. 108—112; de viței 210—220; de oaie, cu fl. 132—145; de miel, cu fl. 95—105; de capră, cu prețuri foarte eftine (toate per 102 dărabe); apoi peile de cal cu fl. 8—10.50 părechea.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 8 Oct. și 9 Noemvre imob. lui Wilhelm Walther în Reghen (judec. cerc.); în 16 Oct. și 17 Nov. imob. lui Ioan Mija în Albac (trib. Brașov); în 14 Oct. și 15 Noemv. imob. lui Grigoriu Papp în Sebeș (judec. cerc.); în 15 Oct. și 15 Noemv. imob. lui Iosif Penteki și soției sale în Deva (trib.); în 11 Oct. și 11 Nov. imob. lui Nicolau Oncea în Brașov (trib.); în 30 Sept. imob. Ilenei Cosma în Gioaj (judec. cerc. Orăștie); în 29 Sept. și 30 Oct. imob. lui David Weiss în Rodna; în 28 Sept. și 28 Noemv. imob. lui Constantin Negruți în Sorophâz (judec. cerc. Reghen); în 28 Sept. imob. lui Friederic Goldner în Făgăraș (judec. cerc.); în 12 Oct. și 12 Noemv. imob. lui Pavel Kun în Sânmiclăuș (judec. cerc. Székelyhid); în 12 Oct. și 12 Noemv. imob. vĕduvei după Antoniu Iako și soți în Lisneu (jud. cerc. Sângiorz).

Nr. 197 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕțătoresc la scoala poporală gr. or. din Zam ppresbiteratul Iliei murĕșene, se escrie concurs cu terminul până la 30 Septemvre 1880 st. v.

Emolumentele sûnt:

I. Salariul anual 110 fl. v. a.

II. 80 de mĕsuri de bucate în boambe adecă 65 de cucuruz, și 15 de grâu.

III. 8 stângini de lemne, și cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa acest post au a'și înainta concursele lor instruite în sensul prescriselor statutului organic și al dispositiunilor sinodale din 1873 și a regulamentului congresual din 1878, la subscrisul până la terminul sus arĕtat. Concurenții se aibă cunoscință și despre limba maghiară și sĕ fie cântăreți buni.

Gurasada 7 Septemvre 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. protopresbiter.

CONCURS.

La scoala greco-orientală română din comuna Poiana-sărată (Sósmezö) comitatul Trei scaonelor (Háromszék) se deschide concurs pentru ocuparea următoarelor posturi învĕțătoresci: pe lângă emolumentele mai jos indicate.

1. Postul pe docinte în classa primă cu salariu anual de 100 fl v. a. și lemne.

2. Postul de docent în classa 2 cu salariu anual de 200 fl val. aust. locuință liberă în edificiul scolar și lemne pentru foc.

Doritorii de a concura la aceste posturi au de a înainta suplicele lor însoțite cu atestat de cualificațiune la oficiul parochial gr. or. român din comuna sus numită până la 23 Septemvre a. c. st. v. observênd, că acei concurenți, cari vor putè documenta facultatea lor pentru propunerea limbei maghiare, vor fi preferiți.

Poiana-sărată în 7/19 Sept. 1880.

Ioan Balo m. p.,

Nr. 209. 1—3

CONCURS.

Stațiunea de învĕțătoriu din comuna noastră Căpâlna devenind vacantă se escrie pentru întregirea ei concurs cu termin până la 30 Septemvre 1880 st. v.

Salariul învĕțătoriului e 120 fl. cortel și lemne pentru foc.

Doritorii de a îmbrăca această stațiune au sĕ'și substearnă cererile provĕḑute cu documentele ordonate de „statutul organic“ și regulamentul congresual din anul 1878 inspecțiunei scolare districtuale gr. oriet. în Sebeș până la aretalul termin.

Căpâlna, 29 August 1880.

Comitetul parochial în conțelegere cu ppresbiterul ca inspector scolar.

Nr. 208. 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de classa a III. din comuna Căpâlna, protopresbiteratul Sebeșului, se escrie pe basa înaltului ordin consistorial din 18 Martie 1880. Nr. 1097 B. de a doua oară concurs cu termin până la 11 Octomvre a. c. st. v.

Emolumentele parochiei sunt:

1. Dela 115 familii câte o ferdelă cucuruz în grăunțe, câte o veadră (ferie) de must mĕsurate cu mĕsurile vechi și câte o ḑi de lucru.

2. Lemne din pădurea comunei pentru ars în casă.

3. Venitul stolar regulat, aceste calculate laolaltă dau suma aproape de 400 fl. v. a.

Cei ce doresc a se aplica în această parochie sûnt avisați a'și înainta suplicele lor înzestrate cu documentele prescrise de statutul organic și regulamentul congresual din 1878. oficiului protopresbiteral gr. or. în Sebeș, până la presentatul termin.

Căpâlna, în 29 August 1880.

Comitetul parochial în conțelegere cu protopresbiterul.

Nr. 131. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a două posturi de învĕţători în comuna Romos ppresbiteratul Orăştiei se escrie concurs până la 28 Septemvre a. c. st. v.

Salariile împreunate cu aceste două posturi sûnt:

1. Pentru postul de învĕţătoriu primariu 280 fl. care se solvesce în rate lunare din alodiul comunei, şi lemne de încălḑit.

2. Pentru postul de adjunct 140 fl. din care 120 fl. din alodiul comunei ear' 20 fl. din lada bisericei şi lemnele necesare de încălḑit.

Pentru învĕţătoriul primariu se cere cunoascerea limbei maghiare, ear' pentru adjunct se cere sĕ scie bine tipicul bisericei, pentru că e deobligat a servì în strană în toate duminecile şi serbătorile.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕţătoresci au de a'şi asterne petiţiunile lor în sensul statut. org. şi a regulamentului congresual, la dl ppresbiter în Orăştie până la 28 Septemvre a. c. în care ḑi se ţine şi alegerea.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. din Romos. Dat Romos 29 August 1880.

Pentru comitetul parochial:

Vasiliu Basarab m. p.,
paroch local şi preşed. al comit.

Nr. 1. 2—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţător la scoala confesioanală din Pianul de sus protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs pentru ocuparea acesteia cu termin până la 28 Septemvre 1880 st. v.

Salariul învĕţătoriului e pentru anul prim de probă 200 fl. v. a. cu prospect de a se înbunătăţì după întărîrea definitivă a învĕţătoriului; Cuartir şi lemne pentru foc 2 stângini.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi adresa suplicile instruite după statutul organic şi a regulamentului congresual din 1878 la Oficiul protopr. gr. or. în Sebeş până la termin.

Dela concurenţi se asteaptă, sĕ se presente în vre-o duminecă sau sĕrbătoare în biserică spre a'şi arĕta desteritatea în cântare şi tipicul bisericesc.

Pianul de sus în 1 Septem. 1880.

Comitetul parochial
În conţelegere cu protopresbiterul.

Nr. 191 adm. prot. 1880. 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă staţiunea învĕţătorească la scoala gr. or. din comuna Tătăresci pentru ocuparea acesteia se escrie concurs cu terminul până într'a 28 Septemvre st. v. 1880.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

I. În bani gata 100 fl. plătiţi în rate lunare.

II. Grădină de legumi lângă scoală.

III. Lemne 4 orgii, din cari are a se încălḑì şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi asterne concursele, până la terminul sus indicat oficiului protopresbiteral în Gurasada conform „Statutului Organic“ şi a dispoşiţiunilor congresuale.

Gurasada, 3 Septemvre 1880.
În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. protopopesc.

Nr. 54—scol. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din subsemnatele comune bisericesci ale protopresbiteratului gr. or. al Bistriţei se escrie prin aceasta concurs până la 28 Septemvre a. c. v.

1. Pentru postul învĕţătoresc din comuna Borgo suseni cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir şi lemne.

2. Pentru postul învĕţ. din comuna B. Mijloceni cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

3. Pentru postul învĕţ. din comuna Blaşfalĕul superior cu salariu anual de 100 fl. cuartir liber şi lemne de încălḑit.

4. Pentru postul învĕţătoresc în comuna Căila cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

5. Pentru postul învĕţ. în comuna Şimotelnic cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au de a'şi substerne suplicele instruite cu documentele recerute prin stat. org. până la datul sus însemnat subsemnatului oficiu ppresbiteral.

Oficiul ppresb. gr. or. al tract. Bistriţei.

Borgo-joseni, în 24 Aug. 1880.

În conţelegere cu comitetele scolare concernente.

Ioan Buzdug m. p.,
adm. protop.

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu secundariu la scoala confesională gr. or. din Poplaca, protopresbiteratul Sibiiului I-iu, pentru întregirea acestui post se escrie concurs cu terminul până la 20 Septemvre anului curent st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 210 fl. v. a. solvind în rate din alodiul comunal.

2. Cuartir liber, şi folosirea grădinei scolare.

3. 3 orgii de lemne în natură pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupa această staţiune avênd a se presenta în biserică în vre-o Duminecă s'au serbătoare înainte de alegere, au a'şi trimite suplicile lor instruite cu documentele prescrise de „Statutul organic“ şi „regulamentul provisoriu“ din anul 1878 oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului I până la terminul indicat. Alesul va avè se ţină o strană în biserică în dumineci şi sĕrbători în decursul anului.

Poplaca în 31 August 1880 st. v.
În conţelegere cu oficiul ppresbiteral
2—3 *Comitetul parochial.*

Nr. 209 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a II în comuna Reşinari, unde s'au redus parochiele dela 4 la 3, se escrie cu aprobarea Ven. Consistor Archidiecesan din 27 Maiu 1880 Nr. 1642 B. concurs cu termin de 30 ḑile după prima publicare.

Venitele sûnt:

A treia parte din venitele ordinare stolare.

Concurenţii au sĕ trimită suplicile lor instruite în sensul prescriselor din Statutul organic şi din regulamentul congresual pentru parochiila P. O. Oficiu protopresbiteral al II, în Sibiiu.

Reşinari în 15 Iunie, 1880.

Comitetul parochial ortodocs-român, în conţelegere cu părintele administrator protopresbiteral tractual.

Nr. 115. 3—3

CONCURS.

La scoalele române de confesiunea greco-orientală din protopresbiteratul Gioagiului I., sûnt a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Certeş cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir în edificiul scoalei, şi lemne pentru foc de ajuns.

2. Hărău, cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir în edificiul scoalei şi 2 orgii lemne de foc.

3. Fornadia, cu salariu anual de 100 fl. v. a., cuartir în edificiul scoalei, 1½ orgii lemne de foc, şi folosirea grădinei de scoală, loc arătoriu de 1040□°.

4. Boholţ, cu salariu anual de 100 fl. v. a., 10 fl. relut de lemne şi cuartir gratuit.

Concurenţii la aceste posturi au a'şi substerne suplicele lor, provĕḑute cu atestatele de cualificaţiune, până inclusive 27 Ssptemvre st. v. a. c. la:

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Gioagiului I.

Hondol, 30 August, 1880.

Vasilie Piposş m. p.,
ppresb.

Nr. 32. 3—3

CONCURS.

La scoala normală gr. or. română din Orăştie se deschide concurs pentru următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Două posturi de învĕţători cu salariu anual de câte 300 fl., şi cuartir liber.

2. Un post pentru o învĕţătoreasă cu salariu anual de 300 floreni.

În lipsa de concurente cualificate se va conferì acest post unui concurent — învĕţătoriu, care va avè calităţile recerute pentru ceilalţi doi învĕţători.

Pre lângă salariele de 300 fl., fiecare învĕţătoriu va mai avè câte trei stângini de lemne, din cari însĕ sûnt de a se încălḑì şi localităţile de scoală.

Învĕţătoriul, care va putè conduce chorul în biserică, va primì o remunerăţiune de 50 fl. pe an.

Unul dintre învĕţători se va alege şi întărì de director conform regulamentelor în vigoare.

Acesta pentru agendele de direcţiune va avè un adaus de 150 fl. pre lângă salariul anual.

Concurenţii au de a'şi instruì suplicele lor conform „Statut. organic“ şi a regulamentului din an. 1878, în special au de a documenta, că au absolvat studiile pedagogice şi au susţinut esamenul de cualificaţiune. Cei cari vor arĕta mai mari cualificaţiuni de cât aceste, vor fi preferiţi.

Suplicele astfeliu instruite sûnt de a se adresa până în 25 Septemvre*) a. c. st. v. la comitetul parochial în Orăştie. (Broos, Szász-város).

Orăştie, 4 Septemvre, 1880.

Comitetul parochial.

*) In Nr. 105 din eroare s'a pus 15 Septemvre.

Nr. 196. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională română gr. or. din Sebeşul mare protopresbiteratul Clujului, se escrie concurs până inclusive 21 Septemvre a. c.

Cu această staţiune este împreunat venitul următoriu:

1. Salariu în bani gata 200 fl. v. a., solvit din repartiţiune dela popor.

2. Usufructul grădinei de pomărit de 200□°.

3. Cuartir în edificiul scoalei.

4. Lemne de încălḑit necesare pentru învĕţătoriu şi scoală.

Doritorii de a ocupa această staţiune învĕţătorească sûnt poftiţi a'şi substerne concursele sale subscrisului până la terminul indicat instruite în sensul „Statutului organic şi al regulamentul provisoriu“ congresual din 1878.

Cluj, 1 Septemvre, 1880.
În conţelegere cu comitetul parochial ca senat scolastic.

V. Roşescu m. p,
protopresbiter.

Nr. 161. 2—3

CONCURS.

Conform resoluţiunei Măritului Consistoriu Archidiecesan dto 15 Iulie a. c. Nr. 2243 B. pentru ocuparea postului de capelan lângă neput nciosul paroch gr. or. din Budila, Ioan Ioanovici, în protopresbiteratul Heghigului se escrie concurs până la 30 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

a) din simbria preoţească dela 150 familii ⅓ parte.

b) din veniturile stolare preoţesci ½ parte.

c) din pământurile parochiale de 1000,□°. ⅓ parte.

d) din fênaţurile parochiale de 6 care fên ⅓ parte.

e) din grădin'a parochială ⅓ parte toate aceste venituri dau anual suma de 160 fl. v. a.

Doritorii de a reflecta la acest post sûnt avisaţi, ca conform regulamentului congresual pentru parochii, sĕ'şi astearnă suplicile sale în terminul indicat mai sus, — oficiului protopresbiteral gr. or. al Heghigului în Elöpatak.

Elöpatak la 21 August 1880.
În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Moga m. p.,
adm. prot.

Nr. 1416 1880. 3—3 [53]

Publicaţiune!

La 2 Octomvre a. c. st. n. la 9 oare ante ameaḑi se vor esarênda pe cale de licitaţie publică în cancelaria comunală din Reşinari **regalele comunei** pe periodul de **3 ani** următori **1881, 1882** şi **1883** şi adecă:

1. Eserciarea dreptului de cârcĭmărit în Reşinari şi comuna filială Riulsadului, împărţit, în 5 ferdele cu câte două cârcĭme în fie-care ferdelă.

2. Moara din sus provĕḑută cu 3 roate, moara din jos provĕḑută cu 2 roate şi moara dela „Peatra varului“ provĕḑută cu 2 roate.

Aceasta se aduce la cunoscinţa publică cu aceea observare, că condiţiile de licitaţie se află spre vedere publică în cancelaria comunală până la ḑiua defiptă de esarêndare.

Reşinari 13 Septemvre 1880

Primăria comunală.

Sz. 187. 1880. 3—3 [53]
hagy.

Hirdetmény.

Alólírt kir. közjegyző mint törvényszéki biztos részéröl ezennel közhirré tétetik, miszerént f. é. September 24-én délelötti 9 órakor, helybéli néhai Andronic Demeter hagyatèkához tartazó lóvak, kocsik, szekerek, hámok és szekérszerszámokból álló ingóságok, készpénz lefizetés melett, nyilvános árverés utján, a hagyatéki házban, helyben disznodi utcza 36 h. sz. a. eladatni fognak, miröl venni szándékozók ezennel értesitetnek.

Nagy-Szeben 1880 September 15-én.

Gundhart Frigyes m. p.,
nagyszebeni magy. kir. közjegyzö.

Ernatic de vite.

Pe moşia Darabani, judeţul Dorohoi, găsindu-se fên de cea mai bună cualitate şi păşune inbelşugată şi întinsă, — mocanii cu oi, cai, sau ori-ce alt soiu de vite sûnt primiţi la ernatic cu condiţiunile cele mai favorabile. Atât în privirea îndemânărilor cât şi a preţului a se adresa direct la Curtea moşiei. [51] 4—6

Redactor respunḑător: **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 108. Sibiiu, Sâmbătă 13 Septemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 12 Septemvre.

Conferenţele şi consiliele ministeriale cu Maj. Sa în frunte şi fără de Majestatea Sa urmează încă şi vor mai urma. Vorba este, după cum s'a mai ḑis, că întrunurile ministrilor sûnt pentru stabilirea bugetului pro 1881. Se poate că aşa va fi, dar de altă parte poate earăşi fi adevĕrat, că desbaterile cele serioase şi lungi au în vedere politica esternă.

In sfĕrşit, ceva mai târḑiu, ne a venit şi nouĕ numerul de probă al ḑiariului „Ellenzék“ din Cluj. Partida îndependenţii maghiare a scos aşa dară stindardul ei şi în Transilvania. Partida îndependenţii în programa sa ne spune nouĕ Transilvănenilor, că voiesce, ca Ungaria sĕ se desfacă cu totul de Austria. Numai dinastia sĕ fie una şi aceeaşi. Ce privesce naţionalităţile în statul unguresc toate (naţionalităţile) sĕ se bucure de egala îndreptăţire, în aceea ce privesce factorii culturali. Programele politice ale Maghiarilor, fără osebire de partide, sûnt ca şi tipurile paragrafului. Ori îl vei întoarce cu capul în jos ori îl laşi cu capul în sus § tot aceeaşi formă are. Ca mâne vor venì Maghiarii şi vor ḑice: numai suferim naţionalităţi în statul unguresc. Inceputul e făcut cu limba.

O sucitură de vênt politic şi dincolo de Laita încă poate resuna aceeaşi sentenţă pentru naţionalităţile ne germane. Dorinţa spre sfĕrşitul acesta esistă. „Nat. Ztg. din Berlin ne asigură indirect, că în special noi Românii n'avem sĕ ne facem ilusiuni. Tocmai pentruca sĕ nu se desvoalte simţiul naţional al nostru, ḑice „Nat. Ztg.“ nu poate fi nici România promovată la regat. Aceasta este o împregiurare, care ar trebuì bine cumpănită din partea fie-cărui Român. Împregiurarea aceasta ne indică situaţiunea, ce ni se pregătesce, dacă vom tot aştepta „mură în gură,“ cum am aşteptat de patrusprĕḑece ani încoace.

Crisa ministerială în Francia ar fi terminată. Ministrul-president este Ferry, ministru de esterne Barthelémy Saint Hilaire, min. de afacerile publice, Sadi Carnot, min. de marină Vice-admiral Clone. Celelalte portfoiuri le ţin ministrii din cabinetul căḑut.

Din atitudinea presei în Francia şi în Germania, ministeriul cel nou francez este numai o cârpitură, până la altă ocasiune, până când va venì timpul de o constelaţiune hotărîtă.

Dela Dulcigno încă nimica mai nou.

Reflecsiuni

asupra articlului „La cestiunea învĕţămêntului religios“, publicat în „Biserica şi scoala“.

Braşov, 5 August 1880.

(2 Urmare.)

Partea a doua a „tractatului“ combate metoadele cele absurde şi varvare, după care este ales, primit, întocmit şi aşeḑat materialul învĕţămêntului religiunii în manualele, de care s'a servit şi încă se servesce scoala noastră poporală.

Arată, că materialul învĕţămêntului religiunei din amintitele manuale, fiindcă este vast şi desfăcut în amĕnunte şi suptilităţi; formează un întreg scientific sistematic; este abstras, pentrucă dogmele sûnt învĕţături abstrase; este espres în definiţiuni, conclusiuni; demândă, nu motivează; impune, nu luminează: covĕrşesce, apasă, vatĕmă puterile minţii copilului; împetresce inima copilului; înstrăinează voia copilului dela îmbrăţişarea şi sevĕrşirea faptelor bune, religioase şi morale.

Apoi nici unui obiect de învĕţămênt al scoalei, cu atâta mai puţin învĕţămêntului religiunei, 'i este ertat sĕ paraliseze desvoltarea spirituală a copilului; sĕ'i lege spiritul de mărturisirea recitativă a unor espresiuni stilistice schiloade şi monstruoase, pe cari le numesc „credinţă crestinească,“ dogme cari însĕ nu sûnt nici-decum în stare a fi înţelese şi a aduce „credinţa“ în copil, decât a'i sugruma spiritul, ba chiar a i'l ucide!

Recomĕndă dar şi cere „tractatul“ scoaterea afară din scoala poporală a metoadelor, al căror merit se cuprinde în anomaliele, absurdităţile, varvariile şi ruinarea de spirit — cari formau mărirea evului mediu:

Partea a treia a „tractatului“ recunoasce de corespunḑĕtoriu întru toate şi absolut bun de a propune elevitor în scoala poporală învĕţământul religiunei creştine metodul, după care însuşi mântuitoriul Christos a propus şi împărtĕşit oamenilor sânta sa religiune: metodul, după care Christos a lăpĕdat abstracţiunile, definiţiunile, conclusiunile, poruncirile, sistemele, şi a îmbrăcat materialul de propus în formă concretă, în formă de istorioare — amĕsurat gradelor desvoltărei puterilor intelectuale ale ascultătorilor sei.

Christos prin istorioare a luminat, a atras, a motivat pe oameni şi 'i-a pus în stare, sĕ cunoască pe adevĕratul Dḑeu, sĕ'l iubească, sĕ'l onoreze, sĕ'i slujească şi sĕ se teamă de el cu adevĕrată pietate; prin istorioare morale a deprins Christos pe oameni în virtuţile şi faptele morale religioase.

Acest metod sânt îl primesce „tractatul“; pe acest metod sânt il recomândă „tractatul“; după acest metod sânt, cere „tractatul“, sĕ se întocmească învĕţământul religiunei creştine în manualele scoalei noastre poporale.

Va se ḑică: sĕ propună învĕţătorii elevilor lor materialul învĕţământului religiunei înbrăcat în formă de istorioare din testamentul vechiu şi nou.

In fine „tractatul“ îndrumează pe învĕţători aşa: „După ce simţesc copii istorioara şi cugetă la ea, sĕ desvolteze învĕţătoriul representaţiunile şi noţiunile religioase şi morale, cari se cuprind în istorioară; sĕ ridice intuiţiunile religioase la noţiuni, cari acum nu mai sûnt seci, fiindcă au de fundament fapte concrete.“

Dumneḑeeasca revelaţiune se cuprinde în testamentul vechiu şi nou; dogmele bisericesci crestine g. o. au eşit din dumneḑeeasca revelaţiune; se basează ele prin urmare pe test. v. şi nou: — cum poate dar „tractatul“ vatĕma dogmele bis. g. o., când pretinde, a se scoate afară din scoala poporală metodul evului mediu, şi a se îmbrăca învĕţământul dogmatic în formă de istorioare din testamentul v. şi n. după metodul lui Christos?

Nu cumva scie dl N. vre o paremie, vre o evangelie, vre o învĕţătură apostolească ori soborniceasca, carea 'i arată, că dumneḑeeasca descoperire nu se cuprinde în testamentul vechiu şi nou? că prin urmare dogmele bisericei g. o. nu es din, nu se basează pe testamentul v. şi n.? ci au eşit din, şi se basează pe metoadele cele absurde şi varvare usitate în manualele de religiune ale scoalei pop. de până acum, care leagă şi ucid spiritul copilului?

Sĕ ne arete dl N. cu numele pe acel proroc, apostol ori părinte al vre unui sobor, carele va fi îndrăsnit sĕ ḑică şi sĕ afirmeze una ca aceasta, ca sĕ'l vadă lumea şi sĕ se mire de el!

Sĕ ne arete dl N., cine 'i-a spus d-lui, că „legea în care s'a pomenit Românul, religiunea străbună“ — este una cu absurditatea şi varvaria metodului evului mediu din manualele scolastice de religiune de până acum, aşa încât: dând cineva din scoală afară metodul cel absurd şi varvar al evului mediu, prin tr'ênsul şi cu dênsul a scos afară tot deodată şi religiunea străbună; ne mai propunênd elevilor religiunea creştină după acel metod ucigătoriu de spirit, nu le propune „religiunea străbună“?

Sĕ ne arete dl N. cine i-a spus d-lui, ce istorie 'l-a încunosciinţat pe d-lui, că luând manualelor scolastice pentru învĕţământul religiunei neajunsurile didactice şi metodice, sub jugul cărora gem ele şi în specie luându-le formele cele schiloade, monstruoase şi hîde, în cari sûnt îmbrăcate dogmele, de — sparie pe copii şi'i fac, sĕ fugă de ele, ca de nesce iesme..... şi aşa scăpênd scoala noastră de metodul evului mediu cel absurd şi varvar: — prin aceasta „înceată religiunea noastră ortodocsă, a mai esista?“

Dar ce valoare pot avè pentru dl N. toate aceste?

Ce folos poate trage dl N. din adevĕr, dreptate şi bunacuviinţă?

Pe dl N. nu'l doare inima de dogmele bisericei g. or.

FOIŢA.

Dela Sibiiu la Ogna şi îndĕrĕt.

(Schiţă de călĕtorie).

(7 Urmare.*)

Însoţit de Ciceronele din bunăvoinţă am ajuns la biserica, de care vorbiam. Biserica este nepretensivă în privinţa stilului, are o perspectivă frumoasă, dar pentru poporaţiunea, ce i aparţine, este prea mică. Fiind bine îngrigită şi lipsindu'i inscripţiunea datului, de când este zidită, străinul este ispitit, a'i atribuì o vechime mai puţină de cum este în adevĕr. Ciceronele, un Român neatins de spoitura jumĕtate-culturei moderne, care părjolesce multe societăţi românesci, îmi descoperì, că biserica aceasta e mai veche de cât unaţia. Atunci, când s'a introdus unaţia şi biserica Românilor „de din sus“ a fost luată cu puterea, veniau şi cei „de din sus“ aici la rugăciune, cu toate că, după cum vom vedè, dela cei „de din sus“ până la cei „de din jos“ este o distanţă însemnată. Intrarăm în biserică. Am avut o satisfacţiune, vĕḑênd bărbaţi şi muieri, juni şi june, copii şi copile înbrăcaţi ca florile; satisfacţiunea cea mai mare însĕ a fost pentru mine, auḑind cum aproape toţi cei din biserică cântau cântările liturgice, cari deşì se cântau unison şi pe ici pe colea ritmul cântărei era în ceartă cu prosodia, făceau o impresiune plăcută şi stimulau la pietate.

„Baba călĕtoare n'are serbătoare“ ḑice proverbiul şi de aceea fui silit, a părăsì mai îngrabă biserica aceasta ca sĕ ajung şi la celelalte două românesci în partea „de din sus“.

Din bună voinţa Ciceronelui meu am şi ajuns. Dândune jos de pe înălţimea, pe care este zidită biserica aceasta, am eşit dintre Românii „de din jos“ s'au din „Căciulata“. Aflânde-ne între „Unguri“ am trecut preste doue punţi primitive, ca sĕ eşim în piaţă. Edificiul cel dintâiu la dreapta în piaţă este o bisericuţă romano-catolică, mai mult pentru funcţionarii dela salinele sau ognele de sare din loc, căci Ungurii sûnt mai cu samă calvini şi luterani. Piaţa un trigon larg, n'ar fi urîtă, dacă ar fi mai grigită. Între edificiile din piaţă se deosebesce cel al magistratului şi la stânga a unui proprietariu.

În dosul liniei, ce vine în faţă când întri în piaţă, se vede, tot cam la stânga, un edificiu înalt dar vechiu, unde era odinioară „casa sfatului“. Acì era tot odată şi locuinţa judelui regesc (király-biró), funcţiune ereditară în familia contelui Haller. Din apoia acestuia este biserica protestantă, comună pentru calvini şi luterani. Aceasta, afară de turnul înnoit, poartă timbrul bisericilor vechi săsesci.

Din piaţă valea se lărgesce şi cu dênsa şi Ogna. Culmile pe de laturi sûnt presărate cu grădini. Multa verdeaţă are pe lângă bunĕtatea higienică ceva plăcut şi pentru vedere. Pĕcat, că grădinile nu se bucură de o cultură mai serioasă. Cu puţine escepţiuni sûnt tratate într'un mod foarte primitiv.

Din piaţă am apucat la dreapta spre a ajunge în strada mare, care e mai lungă ca Friedrichstrasse din Berlin. Cum ajunge omul în strada mare se vede mai întâiu turnul şi mai târḑiu biserica gr. or. „de din sus,“ care în privinţa stilului este asemenea nepretensivă, însĕ are totuşi mai multă simetrie şi e şi mai mare ca cea de dinjos. Pentru poporaţiune este prea mică. Dela 1806 decând s'a terminat biserica aceasta, va se ḑică, în 74 de ani, Românii s'au sporit foarte tare. Ungurii încleştaţi de doue părţi de Români 'şi-au perdut toată puterea espansivă. Casurile sûnt încă rari, dar deja s'au aruncat Românii printre şirurile unguresci; chiar în piaţă sûnt până acum deja două case, proprietate românească. Mai este de însemnat, că Românii, cari până la 1848 numai cu greutate puteau cumpăra moşii dela Unguri, decând greutăţile sau delăturat, au atras foarte multă moşie în mâni românesci. Majoritatea alegĕtorilor la dietă şi în afaceri administrative este Românilor asigurată. E vorba numai sĕ o scie folosì.

(Va urma).

*) A se vedè Nr. 105,

Devisa d-lui N. este: „Sclavia!“....

Scopurile d-sale sûnt: opăcirea, rĕtăcirea, încurcarea, tĕmpirea minții; împetrirea inimei; împingerea voinței copiilor spre fapte murdare; întoarcerea neamului omenesc dela lumina adevĕrului la întunerecul cel crud și crâncen, căruia 'i slugesce d-lui și i se închină!

Numai cât publicul român nu este ertat sĕ scie, cumcă dl N. sĕvârșesce în contra Românilor atari crime; pentru aceasta — la sĕvârșirea lor, se ascunde d-lui sub masca religiunei!

Sub masca de părinte apĕrătoriu, povĕțuitoriu, îndreptătoriu prinde dl N. a îndrepta lumea și a pilduì pe autorii „tractatului“ în modul următoriu:

„Obiectul, de care se ocupă religiunea este D-ḑeu, și raportul lui față cu lumea și în special față cu om. Dar „pe D-ḑeu a'l vedè nu este cu putință oamenilor.“

„In urmare noi îl cunoascem numai întru atât, încât El ni se descopere prin revelațiunea Sa naturală și mai cu seamă prin revelațiunea Sa supranaturală: prin sânta Scriptură.. Este prea natural dară, că fără credință, carea în ori-ce religiune este espusă în dogme, nimenea nu poate cunoasce pre D-ḑeu. Apoi celce nu'l cunoasce, respective nu crede în El, acela nici nu poate face faptele, de cari face pendentă această Prea Inaltă ființă fericirea omului. Astfel unde nu este credință, nu sûnt, și nu pot fi fapte. Faptele omului sûnt de regulă espresiunea convingerilor sale, ear convingerile, ce și le câștigă omul prin religiune, fiind basate în parte mare pe autoritate se numesc credințe. Unde dar nu este credință, acolo nu este, și nu poate fi morală. Cine nu vrea dar' sĕ scie de dogme, în cari, repețim, se cuprinde credința, convingerile religioase, acela nici nu va putè face faptele, pe cari le propagă religiunea. Vechiu ca timpul și nestrămutabil este adevĕrul că: „fără credință nu este cu putință a plăcè lui D-ḑeu.“ Neînvĕțând dară elevii în scoală principiile credinței creștine este prea natural, că în viață nici nu vor putè face fapte creștinesci, un lucru, pe care de sigur nu'l doresce nimenea, nici d nii autori.“

Ce cuvinte sânte!

Cuvintele aceste sûnt în adevĕr sânte; din care causă nici că s'au putut păngări prin aceea, că s'au apropiat dl N. de ele; s'au atins de vestmêntul lor; a și pus mâna pe ele; le-a prins și le-a târât prin negreala d-sale în acest punct al „articlului,“ ca sĕ facă — paradă cu ele.

Paradă cu: religiunea creștină, creștinătatea!?

Așa face dl N.!

D-lui adecă avêndu'și obrazul împodobit cu masca religiunei creștine, cu masca pietății; însĕ în inimă purtând desprețul, hulirea asupra acestora, vrea sĕ se arete lumii, că este inspirat de principiile religiunei.

Sub lucirea acestei podoabe după ce a învinuit pe autorii „tractatului“ de călcători în picioare și dĕrîmători, ruinători ai religiunui creștine prin primirea istorioarelor din testamentul vechiu și nou după metodul lui Christos; — îi învață acum ca pe nesce păgâni varvari închinători ai testamentului v. și n. și ai metodului lui Christos sĕ cunoască pe D-ḑeu cel adevĕrat.

Care învĕțătură o basează pe următoarele: „In urmare noi îl cunoascem (pe D-ḑeu) numai întru atât, încât el ni se descopere prin revelațiunea sa naturală și mai cu samă prin revelațiunea sa supranaturală: prin sânta scriptură. Este prea natural dară, că fără credință, carea în ori-ce religiune este espusă în dogme, nimenea nu poate cunoasce pe D-ḑeu.“

Sensul acestor propositiuni este următoriul:

Noi putem cunoasce pe D-ḑeu din sânta descoperire, care se cuprinde în sânta scriptură (testamentnl v. și n.); dar' apoi noi trebuie sĕ luăm dḑeeasca descoperire de adevĕrată, adecă: sĕ credem în cele descoperite în testamentul v. și n.; credința este espusă în dogme.

Foarte bine!

Apoi autorii „tractatului“ au primit metodul lui Christos și conform acestuia recomêndă propunerea învĕțământului religiunei în scoala pop. în forma de istorioare din testamentul v. și n. — Va sĕ ḑică: autorii „tractatului“ primind istorioarele din testamentul v. și n., în cari se cuprinde dḑeească revelațiune, de adevĕrate, au primit credința în cele descoperite în testamentul v. și n.; dacă au primit credința, atunci „tractatul“ se basează pe credință, pe dogme, pentrucă credința este espusă în dogme! — cum pot dar vătĕma ei dogmele prin aceea, că cer în „tractat,“ sĕ se desbrace învĕțământul religiunei cr. de vestmintele metodului evului mediu, și sĕ se îmbrace în forma de istorioare din testamentul v. și n. după metodul lui Christos?

Dacă dogmele sûnt învĕțături ale credinței în dḑeeasca revelațiune din testamentul v. și n. — apoi „tractatul“ cere istorioare din testamentul v. și n.: — nu cere el prin aceasta credință? — vatĕmă prin aceasta dogmele?

Christos a propus sânta revelațiune in formă concretă (de istorioare); a lăpĕdat forma cea abstrasă; pe basa aceasta „tractatul“ pretinde darea afară din scoală a formei cei abstrase: — vatĕmă prin aceasta credința, dogmele?

Când cere „tractatul“ scoaterea afară din scoala poporală a învĕțământului dogmatic, a dogmelor în forma cea din manualele de scoală, întocmite după metodul evului mediu; — cere sĕ se dea afară credința, nu metodul evului mediu? Vatĕmă dar el prin aceasta cumva credința, dogmele bisericei gr. or.?

Firesce că nu le vatĕmă!

Dl N. însĕ nu vrea sĕ scie de aceste. Dlui simte folos întru a învinuì pe autorii „tractutului“; 'i și învinuiesce, cu ce 'i vine mai curênd în minte, fără ca sĕ'și ia sama la ceea ce ḑice.

Dlui adecă 'i-a învinuit mai sus, că prin istorioarele din testamentul v. și nou scot religiunea străbună din scoala poporală pentrucă acele istorioare 'i răpesc dogmele și prin aceasta o fac sĕ înceteze de a mai esista.

Apoi tot dlui le spune aici, că sânta scriptură (test. v. și n.) cuprinde în sine dḑeeasca revelațiune, din care es dogmele.

Ce poate înțelege acum on. public cetitoriu din toată învĕțătura aceasta, propusă de dl N.?

Dlui adecă recunoasce aici, că testamentul v. și n. cuprine în sine dḑeeasca revelațiune, din care es dogmele; autorii „tractatului„ primesc istorioarele din testamentul v. și n. și recomândă învĕțătorilor, se îmbrace învĕțământul religiunei în forma aeestor istorioare; dl N. 'i învinuesce pentru aceasta de vătĕmători ai dogmelor, ruinători ai religiunei ortodocse: nu se rănesce dl N. pe dsa însuși cu armă, cu care vrea sĕ lovească în cap pe autorii „tractatului“?

Arată dl N. cunoscință de lucru, înțelepciune, când acusă pe autorii „tractatului“ mai departe prin cuvintele: „Apoi celce nu'l cunoasce (pe Dḑeu), respective nu crede în el, acela nici nu poate face fapte, de cari face pendentă această Prea înaltă ființă fericirea omulni“ — după ce a putut adecă vedè aceasta în „tractat“ toți câți 'l-au cetit cu atențiune că autorii lui nu voiesc decât cum s'a arĕtat mai sus, scăparea scoalei de metoadele evului mediu și propunerea religiunei creștine după metodul lui Christos prin istorioare din testamentul v și n.?

Apoi din testamentul v. și n., în care se cuprinde dḑeeasca revelațiune, ceea ce recunoasce și chiar dl N. nu pot învĕța elevii scoalei poporale sĕ cunoască pe Dḑeu sĕ creadă într'ênsul și sĕ sevêrșească fapte „de cari face pendentă această prea înaltă ființă fericirea omului“?

Ba pot; însĕ dl N. nu are cugetul la ele, ci la autorii „tractatului“ — sĕ se vadă scăpat de ei cu ori ce preț.

Primeasca ei, recomânde ei în „tractat“: testament vechiu, nou ori ce le va plăcè; dl N., ca sĕ se scăpe de ei, 'i învinuiesce, că prin „tractat“ provoacă pe învĕțători, sĕ deprindă pe elevii lor la: necredință în Dḑeu și la fapte imorale!

Vina lor aceasta formulată de dl N. stă scrisă în „articlu“ așa:

„Neînvĕțând dară elevii în scoală principiile credinței crestine este prea natural, că în viață nici nu vor putè face fapte crestinesci!!....

Insĕ totuși ar fi prea fără — aer de sânt, a tĕrâì pe autorii „tractatului“ vrâjmășesce la moarte; pentru aceasta le dă o grațioasă mângâiere: „Un lucru, pe care de sigur nu'l doresce nimenea, nici domnii autori!“

Ei, pe cine a jucat acum dl N. sub masca, cu care este împodobit? — nu pe tartiuful?

Ba așa; numai cât nici decum pe tartiuful tartiuf, ci pe — neghiobul.

Aceasta este adevĕrat. Dlui N. însĕ nu'i pasă nici de una ca aceasta!

Dumnealui deși ca bărbat de principiul, că „scopul sânțesce mijloacele“ 'și-a dat în fața publicului prin schimbarea trăsurilor massei un aer de părinte pios și sânt, și ca atare a trebuit sĕ recunoască sânta scriptură de adevĕrată; dar apoi, ca sĕ poată zugrăvì pe autorii „tractatului“ cu colorile cele mai urîte, s'a vĕḑut necesitat, sĕ calce aceași sântă scriptură în picioare sub pretest, că prin ea vatĕmă autorii „tractatului“ dogmele bisericei gr. or. și ruinează religiunea crestină; — totuși ca om cu minte ori cu ideă ficsă, neîncredătoriu, pesimist până la cel mai înalt grad desemnat de frică, ce o are dlui de umbrele întunerecului, că neputênd prin călcarea testamentului v. și n., prin descrierea cu colori urîte a autorilor „tractatului“ desființa „tractatul“ cu desĕvârșire, — va da de belea cu umbrele întunerecului: — se sparià, se necăjesce, se înfuriază până la turbare.

Dl N. vĕḑêndu'și și simțindu'și din toate părțile, apoi și din a „tractatului“ elementul seu de viață împroșcat cu otrava luminei, pe idolul seu, întunerecul, amenințat cu stingere, precum se stinge fumul: nu mai cugetă la masca, cu care este dlui împodobit, nici la nimic de feliul acesta.

Un bold de flamênḑie lacomă lupească 'i stringe băierile inimei.

Eată'l în spatele autorilor „tractatului“; li'l sfâșie; apoi mușcă și rupe cu cuvinte scăpărătoare scântei de cătran.

(Va urma).

„Timpul“ de Mercuri, îmbrăcat în doliu adûnc aduce în frunte următoriul necrolog:

†

„Duminecă la 7/19 Septemvrie, la 3 oare după ameaḑădi a încetat din viață

Monolache Costache Epureanu.

Greu bolnav, plecase din țeară la Viena și deacolo la Wiesbaden, unde părea a se îndrepta. Întors în Viena pentru că temperatura fusese aspră la băile recomandate, fu trimis de medici la Schlangenbad din Nassau, unde, învins de boală și de o timpurie bĕtrânețe, și-a dat obștescul sfârșit.

„O timpurie bĕtrânețe în adevĕr! Abia de 56 de ani, Monolache Costachi avea arĕtarea unui om cu mult mai bĕtrân. Coborîtor dintr'o familie istorică a Moldovei și moștenind o avere mare, însĕ încurcată prin împărțeli și datorii, el a fost viața întreagă pe de o parte bântuit de grija de a păstra averea strămoșilor ca razim al influenței politice, pe de altă parte amestecat ca factor de căpetenie în toate mișcările politice ale patriei sale. Studiind în Heidelberg, în timpul în care „Juna Germanie“ își stabilia idealele ei politice, ca curent opus stării monarchiei absolute, ce domnia în Europa în urma sfintei alianțe, M. C. Epureanu păstrase, din studiile sale în științele politice și juridice, idealul constituționalismului englez, basat pe libertatea, de a face ceea ce e bine și just, pe spiritul adevĕrului și al muncii. Credința sa fundamentală era: că un stat numai atunci poate înflorì, când destinele sale sûnt conduse de partea aceea a nației, care e neatârnată prin avere și prin cultură, și că ori ce stat e osândiț la o retrogradare sigură, când încape pe mâna oamenilor, cari'și fac din politică o meserie de câștig, un mijloc de îmbogățire ori de bun traiu. Avem înaainte-ne o foae eșită de sub dictatul sĕu propriu și iscălit de el, în care arată, care trebue sĕ fie ținta partidului conservator. „Întărirea instituțiilor, concordia între fiii aceleiași țĕri, asigurarea proprietății și a muncii, înlăturarea elementelor parasite, cari, sub o formă sau sub alta, nu trăesc de cât din averea sau din munca celorlalți: aceasta trebue sĕ fie mai ales ținta ori-cărui partid conservator, ba mai mult, a ori cărui partid serios, ori-care ar fi denumirea sa“.

„Ca orator, Epureanu era strălucit. Ore întregi fermeca auditoriul, îmbrăcând adevĕrurile cele mai crude în forma nevinovată a unui umor atât de contagios, încât cei mai mari adversari politici ai sĕi, departe de a fi jigniți de acele valuri de fină ironie, de acele scânteieri ademenitoare ale unui spirit atât de cultivat, atât de elegant și de o amabilitate personală covêrșitoare, îl ascultau cu adêncă plăcere. Nu frase mari și patetice, cum le obicinuesc oratorii populari, ci argumente și un spirit de fermecătoare conversație: eată arta, în care era maestru. Epureanu era un orator cu totul modern. Dar înderĕtul acestui farmec al graiului se ascundea o inimă rănită de starea tristă a patriei lui, căci el a fost cel dintâiu poate, care nu s'a lăsat nici când orbit de fraseologia goală a politicilor de industrie, nici de aparențele unui progres în forme, pe când în fond poporul dedea înderĕt pe toate căile.

„Începêndu'și cariera politică prin participarea la revoluția din 1848, el a fost una din podoabele curții lui Grigorie Ghica Vodă, amic și consiliar in cele bune ale lui Vodă Cuza, president al constituantei din 1866, president de consiliu sub Vodă Carol. O învĕțătură vastă, un spirit de o libertate genială, o onestitate superioară până si umbrei vre-unei indoieli, un nume vechiu inrĕdăcinat in tradițiile unui curat patriotism, și cu toate nesfârșitele necasuri ale vieții sale, totdeauna vesel, amabil, indatoritor, oricât de obosit, de bolnav sau de superat ar fi fost: astfel era omul, făcut pentru a împăca urele și prevențiunile dintre oameni.

„Astădi acea bogăție de spirit, de sentiment, de amabilitate, numai e decât o mână de pământ. Nu numai partidul conservator, țara întreagă sufere o grea perdere, căci în crearea unor asemenea oameni natura e estrem de avară. Atins de majestatea morții înaintea căreia împĕratul și ostașul sûnt de o potrivă, nu se va afla mână care sĕ se ridice pentru vre o învinuire înaintea strălucitoarei amintiri, pe care acest muritor o lasă pe pământ. Deci ușoară'i va fi țerîna și amintirea neumbrită de aripa uitărei!...“

Varietăți.

* (Însciințare). Adunarea generală a despărțĕmêntului III (Sibiiu) al Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român, se va ținè în acest an la 21 Sept. (3 Oct.) a. c. în comuna Tilișca. Se învită deci toți p. t. membrii ai acestui despărțĕmênt cum și alți binevoitori pentru cultura poporului român a participa la această adunare în numer cât se poate de mare.

Sibiiu, 11/23 Sept. 1880.

Dr. *Ilarion Puşcariu* m. p.,
direct. despărțĕmêntului.
Petra Petrescu m. p.,
secret. al com. desp.

* (Promemoria 1849). Ungurii din Ocna Sibiiului vor serba în 26 Septemvre n. la 3 oare după ameaḑi desvĕlirea monumentului acelor Unguri, cari au căḑut în bătaia deacolo din

4 Februarie 1849. Spre acest scop pleacă în 26 Sept. la 2 oare după ameadi dela Sibiiu la Ocna un tren separat, pentru toți câți doresc a lua parte la sĕrbarea sus numită.

* (Monumentul lui Bem) se va desvălì sĕrbătoresce în Mureș-Oșorhei în 17 Octomvre n.

* (Pausz) despre care am vorbit mai de multe ori se află de present în temnița din Caransebeș, dupăce a repus în pripegirea lui peste 7090 fl. v. a. În 13 Septemvre fiind ascultat de subjudele din Caransebeș Scherff l'a năpădit de mai multe ori plânsul.

* (Vila lui Bethlen) din Körtvelysa, carea cladită fiind de maestrii din Viena abia de vreo câțiva ani a costat la 180,000 fl. — după cum ne spune „Kelet“ — fu vêndută în licitație cu 22,000 fl. v. a.

* (Gravitarea Ungurilor spre Viena.) Pecând abia un Neamț se maghiarisează, pe atunci la 40 Unguri fug la Viena și cer civitatea austriacă. Această proporțiune — dupăcum ne spune „Deutsche Zeitung“ pe temeiul raporturilor Poliției din Viena — în loc sĕ scadă, cresce din ți ce merge și chiar pe timpul acesta, când ura de rasse a Maghiarilor din Ungaria a ajuns la culmea prostiei.

* (Tirănie selbatică). În comuna Gombas lângă Lipto-Szt. Miklos judele comunal legând pre un lucrător de un arbore 'l-a bătut cu biciul până când acesta 'și-a dat sufletul subt loviturile turbate ale primariului barbar.

* (Cutremur în Bosnia) Din Seraievo se telegrafează cu datul 20 Sept. n. că în 19 Sept. n. seara pela 11 oare s'a simțit acolo un cutremur scurt, dar puternic. Timpul a fost senin, și rece.

* (A doua oară înfloresc) foarte mulți pomi în Gyöngyös. Pea colo fiind adecă în sĕptĕmâna trecută un timp de tot cald și frumos, castanii selbateci, apoi scumpia (malinul) și acații au început a prinde muguri a doua oară și desvoltânduse de mirare au început a înflorì așa, încât acum toți acesti pomi stau încărcați de flori.

Bursa de Viena și Pesta

din 23 Septemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	108 20	108.30
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	81.80	81.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	95 25	97.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	85.75	85.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.75	122.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	94.50	94.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	93.75	93.75
Obligațiuni urbariale temeșiane .	93.75	93.75
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	93.—	93.—
Obligațiuni urbariale transilvane .	93.50	93.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	95.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	93.—	93.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.60	71.75
Datorie de stat în argint . . .	72.65	72.75
Renta de aur austriacă	87.90	87.50
Sorți de stat dela 1860 . . .	131.—	131.50
Acțiuni de bancă austro-ung. .	819.—	820.—
Acțiuni de credit austr. . . .	283.30	284.15
Acțiuni de bancă de credit ung.	251.25	251.50
Sorți ungaresci cu premii . . .	108.50	108.25
Sorți de regularea Tisei . . .	107.40	107.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.65
Napoleon	9.45	9.45
100 marce nemțesci	58.25	58.20
London (pe polița de trei luni) .	118.30	118.20

Economic.

Sibiiu 14 Septemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 6.40—7.40; grâu sĕcărel fl. 4.90—5.90; sĕcară fl. 4.70--5.10; Orz fl. 4.10--4.50; Ovĕs fl. 1.90--2.30 Cucuruz fl. 4.60—5.; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.60--2.; Semênță de cânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 7—7.50; Linte fl. 9.—10; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 6.; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 32.—35; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Sĕu de luminări fl. 23—25; Lumănări de sĕu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.— Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viței 36—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; ouă 10 de 20 cr.

Arad, 18 Septemvre n. Pro hectolitră grâu: fl. 10.20—11; sĕcară fl. 8.40--8.50; orz 5.40--5.50 ovĕs fl. 5.—5.10; cucuruz fl. 4.50—4.80; cel nou cu ——— sacul cu tulei. Spirt *en gros* fl. 31.25—31.50 *detail* 32—34 fl. per 100 litre %. Grâu a fost mult și totuși a trecut mai tot cu prețuri bune. Mai scumpe au fost ovesele și orzul pentrucă fiind puține și tare cercetate au trecut cu prețuri mai mari, ca de obicei.

(Recolta în Austria și Anglia) Eată ce cetim în „Timpul“:

Austria. Elementele atmosferice au maltradat foarte mult regiunile agricole a acestui imperiu: ploile, grindina și inundațiunile au făcut mai pretutindine spăimêntătoare devastațiuni.

Noi in revista noastră trecută am arĕtat cu amĕnunțime localtățile, cari au fost mai mult bântuite, vom adăogì acum numai atât, că timpul reu împedecă încă operațiunile agricole, cât foarte târdiu se vor ivì pe piețele comerciale productele agriculturei austriace.

(Anglia). Temerile carise manifestase in luna trecută s'au mai stêmpărat puțin, in cursul acestei sĕptĕmâni dice „Mark-Lane-Express“; timpul frumos a adus binefaceri neprețuite pentru agricultură; căldura a activat maturitatea cerealelor și a îndreptat calitatea acelor, cari nu erau culcate la pământ. Secerișul se face cu o mare animațiune; și cu cât munca secerișului înaintează, cu atâta se observă că, multe grâne sûnt atacate de rugină și altele duchite așa în cât calitatea cu toată îmbunetățirile timpului frumos, lasă de dorit.

Orzurile vor da o producere mai mulțămitoare decât spuneau prevederile, in privirea cantității; calitatea însĕ va fi rea pretutindine și fața orzului va fi urită din causa reului timp, care a presidat maturitatea acestei cereale, toate oarzele bune au fost culcate la pământ. Ovesul se arată din ce in ce mai satisfăcĕtoriu, cu cât inaintează secerișul.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 13 Oct. și 31 Noem. imob. Stanei lui Isac Oprea în Săcele (trib. Brașov); în 27 Sept. și 27 Oct. imob. rĕmasului după Vasilică Dîrzan în Zalba; în 13 Nov. și 13 Dec. imob. lui Nicolae, Grigorie și Maftei Oniga în Suciul de jos (trib. Dej); în 23 Oct. și 23 Noemv. imob. lui Ioaneș Muț în Reșinari (trib. Sibiiu); în 30 Sept. imob. Catarinei Willisch în Feldioara (jude. cerc. Sighișoara); în 4 Oct. imob. lui Iosif Werkel în Oșorheiu (trib.); în 30 Sept. imob. lui Anghel Teclu în Brașov; în 29 Sept. imob. lui Ioan Badea în Brașov (trib.); în 1 Oct. imob. soției lui George Szadoș în Luna (trib. Cluj); în 30 Sept. imob. lui Mitru Florea în Taniș (judec. cerc. Huedin).

Prima societate maghiară generală de asigurațiune.

Însciințare

cătră p. t. public asigurătoriu despre asigurațiunea pe șase ani a caselor și edificielor economice, pre lângă folosința anului prim grătuit anticipative.

Budapesta în Septembre 1880.

P. t. public asigurătoriu și mai vêrtos p. t. partidele noastre, a căror simpatie și încredere, — pre lângă influințarea altor factori, — ne a ridicat societatea în stadiul de adi, nu ne vor nega acea recunoscință, că societatea noastră a rĕmas totdeauna firmă pe acel fundamet, pre care 'și-a basat negutătoria, și că a rĕmas firmă principielor sale și pre lângă esperimentările diverse ale altor societăți cari sa'u ridicat în urma societății noastre.

Principiile aceste i s'au rectificat și rebonificat prin acel resultat, că încă cu finea anului trecut 1879 capitalul societătei fundamentale (neatacaver) de 3.000,000 floreni în bani gata e deplin întregit, ear capitalul reservat (disponibil) s'a ridicat la 1.000,000 floreni, și cu firmitate putem dice aceea, cu ce nu va fi capace nici o societate concurentă, că societatea noastră tacsele reservate spre acoperirea daunelor, cu finea anului present în așa mare sumă le poate transpune în favorul socotului anului următoriu, că precum se vede de ací încolo din acele tacse se vor puté acoperì daunele eveninde în anii următori!

A ține cu noi pas egal — credem a putè afirma fără frică — abia va fi în stare vreuna dintre societățile cari concurg alături cu noi.

Spre ajungerea acestui resultat s'a nizuit dintru toate societatea noastră, pentru că a fost convinsă, că prin aceasta face un serviții escelent negutătorielor asigurătoare din patrie, și mai vêrtos intereselor partidelor sale, dacă din câștigurile negutătoriei constitue astfeliu de tari capitale fundamentale și disponibile, care conținênd asigurantă destulă, la toată ocasiunea servesc spre deplină incredere și liniscință, și că așa mare și deplin solvit capital fundamental si reservat numai cele mai escelente societăți afară din patrie posed.

Dealtmintrelea p. t. public asigurătoriu, și mai vêrtos p. t. partidele noastre și aceea pot documenta, că pre când noi de o parte asfel ne-am nisuit a câștiga, rectifica și rebonifica încrederea, pre de altă parte societatea noastră, amĕsurat prosperărei, intărirei și relațiunilor negutătorielor sale ținênd înaintea ochilor totodată și interesele comune ale societătei și partidelor asigurătoare, totdeauna a fost gata a întinde partidelor sale prospecte și binefaceri mai noue ceea-ce din cele mai multe cu aceea a documentat, că partidele asigurătoare pe viață, din câștigurile clasei aceeteia jumĕtate, ear partidele asigurătoare contra daunelor de ghiață din câștigurile clasei aceteia a cincea parte se împărtășesc.

Acesta ne e principiul purcederei noastre și acuma și de aceea când am ajuns acolo, ca cu deplin solvit capital fundamental și reservat putem continua negutătoria, societatea noastră cu plăcere își realisază de mult propusul seu scop, și eacă cu aceasta și partidele asigurătoare contra daunelor de foc, voiesce a le împărtăși în favoare mai nouă.

Am decis dară, și despre aceasta voim a însciința publicul asigurătoriu, ca asigurațiunea caselor și edificielor economice de ací încolo la noi întru acea favoare sĕ se împărtășască, că spre esemplu dacă proprietariul casei sau al pământului se obligă a'și asigura astfel de edificiuri pe șese ani, societatea noastră pe anul usuat grătuit de anul prim așa că partida asigurândă numai după folosința anticipativă a anului prim grătuit, respective cu începutul anului al doilea e obligată a solvì tacsele.

Credem cumcă favorul dispunerei noastre acesteia todeauna va avé cea mai mare aprețiare în clasa proprietarilor, dar mai vêrtos în anul present și in timpul următor când încă va fi simțitoare calamitatea anului acestuia, și când în cercul economului așa puțini sûnt bani. Dispositiunea noastră aceasta încă și intre așa împregiurări nefavorabile, face posibilă asiguranța pe un timp mai îndelungat. Și favorul acesta cu atâta e mai mare, cu cât e mai considerabilă tacsa anuală, și cu cât mai greu s'ar puté esopera în anul present sau următoriu solvirea aceleia anticipative prin economul apĕsat de împregiurările nefavorabile ale anului acestuia.

Dar de beneficiul anului gratuit anticipative se vor folosì și acele partide ale noastre, care fiind deja asigurate pe un timp mai îndelungat, și sûnt îndreptătite a folosì anul gratuit decursive, respective numai în anul din urmă al asigurațiunei lor; pentru că prin înoirea asigurațiunei se vor folosí după o laltă de doi ani grătuiți, așa ca un an va fi acea al asigurațiunei espirătoare, care au a'l folosì numai în urmă, ear celalalt an e anul prim al asigurațiunei înnoite pe șese ani.

Când despre favorul acesta mai nou voim prin aceasta a însciința p. t. public asigurătoriu nu ne reținem nici de esprimarea acelei convingeri, că p. t. public asigurătoriu precum în dispositiunea aceasta promptabilitatea noastră sau în favorul folosinței anului gratuit anticipative semnul încrederei noastre îl va recunoasce.

Însciințând încă p. t. public asigurătoriu și despre aceea, că agenții nostri, dar și noi însine cu plăcere servim ori cu ce deslușiri

Remânem cu salutare

Prima societate maghiară generală de asigurațiune.

Harkányi: Lévai.

Nr. 220. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Voia, cu 100 familii de clasa a III. în protopresbiteratul Gioagiului I. se escrie în urma ord. p. v. consistoriu din 12 August a. c. Nr. 2359. B. concurs, cu terminul până la 14. Octomvre, a. c. în care ți va fi și alegerea.

Emolumentele sûnt:

Porțiune canonică: un pământ arătoriu de 4 mĕsuri semĕnătură de grâu.

Dela 66 familii câte o mĕsură de cucuruz în boambe, câte o ți de lucru, și stola usuată, cari toate computate la olaltă în bani, dau un venit anual de 210 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această stațiune parochială, au de a'și substerne petițiunile lor instruite conform „statutului organic“ și regulamentului congresual din 1878, oficiului ppresbiteral al Gioagiului I, până la terminul sus indicat.

Hondol, 6 Septemvre 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Vasile Pipoș m. p.,
protopresbiter gr. or.

Nr. 229. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțător la scoala poporală din Ludoș protopresbiteratul Mercurei se escrie concurs cu terminul 30 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

a) salariu anual de 200 fl. v. a. din casa alodială, care se va solvì în rate lunare decursive, prelângă cuitanță timbrată și vidimată de oficiul comunal.

b) cuartir liber în localul scoalei sau în relut cuartir în sumă de 10 fl. v. a. asemenea din cassa alodială, care se solvesce la începutul anului scolastic.

c) 4 carĕ de lemne pentru încălțit.

Concurenții prelângă cualificațiunea recerută de lege au a documenta, că sûnt cântăreți buni, ear alesul e deobligat a cânta în decursnl anului scolastic dumineca și sĕrbătoarea atât la utrenie cât și la liturgie în biserică.

Dela oficiul ppresbiteral al tractului.

Mercurea 9 Septemre 1880.

Ioan Droc m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 211. 1—3

CONCURS.

Pentru reîntregirea vacantei parochii din Vĕrd clasa a III-a pe basa ord. P. V. Consistoriu archidiecesan ddto. 20 Maiu a. c. Nr. 1363. B. se escrie corcurs până la 1 Octomvre 1880 st. v.

Emolumentele sûnt:

a) locuința în odăile scoalei, lângă care două grădini de legumi;

b) porțiunea canonică de 7 jugere comassată lângă care o posesiune întreagă donată de reposatul Spiridon Morariu;

c) dela 80 familii Români câte o ferdelă de cucuruz sfârmit;

d) dela 20 familii neorustice câte o jumĕtate de ferdelă;

e) venitele stolare statorite de sinodul parochial;

f) două sorți lemne în pădure; — toate aceste dau o sumă de 328 fl. 50 cr.

Doritorii de a ocupa această parochie sĕ'și astearnă suplicile provĕdute cu documentele prescrise de „statutul organic“ și de regulamentul congresual pentru parochii din anul 1878, oficiului protopresbiteral gr. or. mai jos subscris până la subsemnatul termin.

Nocrich în 20 August 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Gregoriu Maier m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 157. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunilor învĕțătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele Văleni, Făuresci și Cărbunariu, în ppresbiteratul Cetătei de peatră prin aceasta se escrie con-

curs cu termin până la 14 Octomvre anul curent.

Emolumentele sûnt:

1. Văleni, 200 fl. v. a. şi lemne de încălḑit.

2. Făuresci 140 fl. v. a. cuartir liber şi lemne de încălḑit.

3. Cărbunariu 160 fl. v. a. cuartir liber şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni au a'şi asterne suplicele lor instruate în sensul prescriselor stat. org. şi a regulamentului provisoriu din 1878 la subscrisul oficiu ppresbiteral până la terminul prefipt.

Dela oficiul pbresbiteral gr. or. al Cetăţei de peatră.

Cărpiniş, la 29 August 1880.

În conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Şovrea m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 178—1880. 1—3

CONCURS.

Pe basa înaltei încuviinţări consistoriale din 18 Martie Nr. 857/B. pentru ocuparea staţiunei de paroch de a III classă în comuna Vidraseu protopresbiteratul Tîrnavei inferioare se deschide concurs cu terminul până în 14 Octomvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Curtea parochială cu casa cu 3 încăperi şi alte edificii economice.

2. Grădină de legumi;

3. Porţiune canonică arătoare şi cositură de 17 jugere 1527□° din care 1020 orgii pătrate folosesce cantorul.

4. O ferdălă de cucuruz sfêrmit dela 52 familii.

5. Tot de la acele familii câte o ḑi de lucru cu palma.

Cei ce doresc a ocupa această staţiune au a'şi asterne suplicele conform regulamentului sinodal din 1878 la oficiul protopresbiteral în Deag.

Dela oficiul protepresbiteral gr. or. a Tîrnavei inferioare.

Deag, 1 Septemvre 1880.

În conţelegere cu respectivul comitet parochial.

D. de Tamaş m. p.,
adm. prot.

Nr. 141 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa III Galaţi, în ppresbiteratul Zlatna inter. se deschide concurs până la 30 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Casă parochială cu douĕ odăi, şură şi grajd, la care mai aparţine şi o grădină de un car de cucuruz.

2. Folosirea cimiteriului, a unui fênaţ, de un car de fên, a unui loc de păşunat şi arătură, în mărime de 2 jugere, numit la „lunca morii."

3. Dela 40 de case, câte o ferdelă de cucuruz sfărmit, sau 11 cupe de grâu bun.

4. Venitele stolare sistemisate care toate la olaltă dau aproape suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie, au de a'şi substerne petiţiunile instruite, conform statut. organic şi regulamentului congresual din 1878, la subscrisul oficiu ppresbiteral, până la terminul mai sus prefipt.

Abrud în 3 Septembre 1880.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral.

I. Gall m. p.,
ppresbit.

Nr. 224. 1880.

CONCURS.

Întru urmarea preaînaltei încuviinţări consistoriale din 23 Maiu a. c. Nr. 1483. B. pentru ocuparea staţiunei de capelan lângă slăbănogitul paroch bĕtrân Nistor Popa din Şincanouă, ppresbiteratul gr. or. al tractului Făgăraşului I, se deschide concurs cu terminul până la 14 Octomvre a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu această staţiune sûnt, conform declaraţiunei numitului paroch, jumĕtate din toate venitele parochiale, dela 768 suflete, ce cad pe partea ḑisului paroch, care toate computate în bani ajunge la suma aprocsimativă de 200 fl. v. a., cu toate accidenţiile de preste an.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan au sĕ'şi astearnă concursele lor, instruite conform dispoşiţiunilor „Statutului organic" şi ale regulamentului sinodal din 1878 până la terminul mai sus arĕtat la oficiul protopresbiteral al tractului Făgăraşului I.

Făgăraş 24 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Petru Popescu m. p.,
protopresviter.

2—3

CONCURS.

La scoala greco-orientală română din comuna Poiana-sărată (Sósmezö) comitatul Trei-scaunelor (Háromszék) se deschide concurs pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci: pe lângă emolumentele mai jos indicate.

1. Postul pe docinte în classa primă cu salariu anual de 100 fl v. a. şi lemne.

2. Postul de docent în classa 2 cu salariu anual de 200 fl val. aust. locuinţă liberă în edificiul scolar şi lemne pentru foc.

Doritorii de a concura la aceste posturi au de a înainta suplicele lor însoţite cu atestat de cualificaţiune la oficiul parochial gr. or. român din comuna sus numită până la 23 Septemvre a. c. st. v. observênd, că acei concurenţi, cari vor putè documenta facultatea lor pentru propunerea limbei maghiare, vor fi preferiţi.

Poiana-sărată în 7/19 Sept. 1880.

2—3 **Ioan Băloiu** m. p.,

Nr. 131. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a douĕ posturi de învĕţători în comuna Romos ppresbiteratul Orăştiei se escrie concurs până la 28 Septemvre a. c. st. v.

Salariile împreunate cu aceste douĕ posturi sûnt:

1. Pentru postul de învĕţătoriu primariu 280 fl. care se solvesce în rate lunare din alodiul comunei, şi lemne de încălḑit.

2. Pentru postul de adjunct 140 fl. din care 120 fl. din alodiul comunei ear' 20 fl. din lada bisericei şi lemnele necesare de încălḑit.

Pentru învĕţătoriul primariu se cere cunoascerea limbei maghiare, ear' pentru adjunct se cere sĕ scie bine tipicul bisericei, pentru că e deobligat a servì în strană în toate duminecile şi serbătorile.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕţătoresci au de a'şi asterne petiţiunile lor în sensul statut. org. şi a regulamentului congresual, la dl ppresbiter în Orăştie până la 28 Septemvre a. c. în care ḑi se ţine şi alegerea.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. din Romos. Dat Romos 29 August 1880.

Pentru comitetul parochial:

Vasiliu Basarab m. p.,
paroch local şi preşed. al comit.

Nr. 54—scol. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din subsemnatele comune bisericesci ale protopresbiteratului gr. or. al Bistriţei se escrie prin aceasta concurs până la 28 Septemvre a. c. v.

1. Pentru postul învĕţătoresc din comuna Borgo suseni cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir şi lemne.

2. Pentru postul învĕţ. din comuna B. Mijloceni cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

3. Pentru postul învĕţ. din comuna Blaşfalĕul superior cu salariu anual de 100 fl. cuartir liber şi lemne de încălḑit.

4. Pentru postul învĕţătoresc în comuna Căila cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

5. Pentru postul învĕţ. în comuna Şimotelnic cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au de a'şi substerne suplicele instruite cu documentele recerute prin stat. org. până la datul sus însemnat subsemnatului oficiu ppresbiteral.

Oficiul ppresb. gr. or. al tract. Bistriţei.

Borgo-joseni, în 24 Aug. 1880.

În conţelegere cu comitetele scolare concernente.

Ioan Buzdug m. p.,
adm. protop.

Nr. 209 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a II în comuna Reşinari, unde s'au redus parochiele dela 4 la 3, se escrie cu aprobarea Ven. Consistor Archidiecesan din 27 Maiu 1880 Nr. 1642 B. concurs cu termin de 30 ḑile după prima publicare.

Venitele sûnt:

A treia parte din venitele ordinare stolare.

Concurenţii au sĕ trimită suplicile lor instruite în sensul prescriselor din Statutul organic şi din regulamentul congresual pentru parochiila P. O. Oficiu protopresbiteral al II, în Sibiiu.

Reşinari în 15 Iunie, 1880.

Comitetul parochial ortodocs-român, în conţelegere cu părintele administrator protopresbiteral tractual.

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu secundariu la scoala confesională gr. or. din Poplaca, protopresbiteratul Sibiiului I-iu, pentru intregirea acestui post se escrie concurs cu terminul până la 20 Septemvre anului curent st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 210 fl. v. a. solvind în rate din alodiul comunal.

2. Cuartir liber, şi folosirea grădinei scolare.

3. 3 orgii de lemne în natură pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupa această staţiune avênd a se presenta în biserică în vre-o Duminecă s'au serbătoare înainte de alegere, au a'şi trimite suplicile lor instruite cu documentele prescrise de „Statutul organic" şi „regulamentul provisoriu" din anul 1878 oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului I până la terminul indicat. Alesul va avè se ţină o strană în biserică în dumineci şi sĕrbători în decursul anului.

Poplaca în 31 August 1880 st. v.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral

3—3 *Comitetul parochial.*

Nr. 161. 3—3

CONCURS.

Conform resoluţiunei Măritului Consistoriu Archidiecesan dto 15 Iulie a. c. Nr. 2243 B. pentru ocuparea postului de capelan lângă neputnciosul paroch gr. or. din Budila, Ioan Ioanovici, în protopresbiteratul Heghigului se escrie concurs până la 30 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

a) din simbria preoţească dela 150 familii $^1/_3$ parte.

b) din veniturile stolare preoţesci $^1/_2$ parte.

c) din pămênturile parochiale de 1000,□°. $^1/_3$ parte.

d) din fênaţurile parochiale de 6 care fên $^1/_3$ parte.

e) din grădin'a parochială $^1/_3$ parte toate aceste venituri dau anual suma de 160 fl. v. a.

Doritorii de a reflecta la acest post sûnt avisaţi, ca conform regulamentului congresual pentru parochii, sĕ'şi astearnă suplicile sale în terminul indicat mai sus, — oficiului protopresbiteral gr. or. al Heghigului în Elöpatak.

Elöpatak la 21 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Moga m. p.,
adm. prot.

Recuisite de învĕţământ

aflătoare la **W. Krafft** în Sibiiu.

Mapa ţĕrilor ţinĕtoare de coroana Ungariei pentru scoalele poporale dată de Eugenie Bordeaux, Ediţiunea II, 158 cm. lată, 111 cm. înaltă, pe pândă în mapă necolorată . . . . . fl. 5.—
colorată . . . . . „ 6.—

„ **Europei,** trad. J. M. Moldovan, 140 cm. lată şi 120 cm. înaltă, pe pândă, în mapă . . . . . fl. 5.50

„ **Semigloburile** sau carta globului pămêntesc, 131 cm. lată şi 110 cm. înaltă, pe pândă, în mapă . . . fl. 4.50

Globuri terestre adjustate, 22 cm. în diametru . . . fl. 7.—

Aparatul metric constând din 12 obiecte, împreună cu esplicarea lor în limba română fl. 4.50

Atlas de istoria naturală cu 250 figure colorate şi cu prescurtare compl. a istoriei natur. a celor 3 domen. leg. fl. 1.75

Maşină de comput cu globuleţe albe şi negre pe drot fl. 3.20

Tabele de părete (20) cu icoane colorate şi îndreptariu lângă dênsele de T. Roşu fl. 3.50

[55] 1—2

---

[54] 1—1

Anunciu.

Prima societate ungurească generală de asecuraţiune, asecurează gratis pe anul prim **case şi edificiuri economice,** aşa că solvirea tacsei se va începe numai după espirarea anului prim gratuit, respective cu începutul **anului al doilea,** dacă astfeliu de edificiuri se vor asecura la dênsa pe un restimp de **şese ani.**

Desluciri mai în detail cuprinde însciinţarea direcţiunei publicată în această privinţă.

Societatea are ca representant în Sibiiu pe dl **Ludovic Reschner** (strada Pintenului Nr. 4).

Prima societate ungurească generală de asecuraţiune.

Ernatic de vite.

Pe moşia Darabani, judeţul Dorohoi, găsindu-se fên de cea mai bună cualitate şi păşune inbelşugată şi întinsă, — mocanii cu oi, cai, sau ori-ce alt soiu de vite sûnt primiţi la ernatic cu condiţiunile cele mai favorabile. Atât în privirea îndemânărilor cât şi a preţului a se adresa direct la Curtea moşiei. [51] 5—6

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 109. Sibiiu, Marți 16 Septemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 15 Septemvre.

Sâmbătă s'au început sesiunea a treia a dietei unguresci. Cea dintâiu ședință, și totuși a avut ceva picant. Un membru al partidei independenței Stefan Miklós a interpelat pe ministrul-president, dacă are cunoscință de respândirea ligei antisemitice în Ungaria contra Jidovilor? dacă statutele ligei sûnt înaintate la guvern și sûnt încuviințate de guvern? In partida liberală, după cum se numesce, și guvernamentală, după cum este, s'a ridicat un sgomot înfricoșat, când au audit, că este suspectată, că stă în legătură cu Istoczy și cu antijudaicii. Ce frumos este când într'un parlament, compus aproape din membrii de națiunea conducătoare, partidele guvernamentale cu cele independente se întrec, ca să se arate, care de care, mai cu veneratiune înaintea Evreilor. Scena cea dintâiu în piesa aceasta s'a terminat recomândându'și interpelantul interpelațiunea sa casei deputaților, eară Istoczy recomândându-o din parte'și prețuitei atențiuni a alegătorilor din stânga estremă.

Manevrele honvedimei dela Cinci-Biserici (Peci) sûnt terminate. Majestatea Sa a visitat și manevrele aceste, a lăudat ținuta cea militară a honvedilor și a fost mulțămit cu prestațiunile lor. Cu ocasiunea aceasta Maj. Sa a primit și deputațiuni, dintre cari noi deosebim pe cea a clerului sêrbesc, condusă de locotenentul patriarchal Angyelici.

„Sum convins — a respuns Maj. Sa deputațiunei clerului sêrbesc — de sinceritatea simțemintelor, ce ați esprimat, de oarece Eu cunosc credința clerului greco-oriental din Ungaria către tron. Primesc bucuros așa dară omagiala înfățișare a domniilor voastre și sper, că veți întrebuința totdeauna influența, ce aveți asupra credincioșilor, spre scopul, ca acestia să trăiească în armonie frățească cu ceilalți locuitori ai țĕrei, ca supuși credincioși ai tronului și cetățeni credincioși ai patriei. Dealtmintrea primiți mulțămita Mea pentrucă v'ați presentat aici și fiți siguri de neschimbăcioasa Mea grație.“

Clerul rom. cat. din diecesa Cinci-Bisericilor a fost primit înaintea tuturor deputațiunilor. Acestuia a respuns Maj. Sa:

„Primesc bucuros omagiul diecesei Cinci-Bisericilor, a cărei splendoare de odinioară și posițiune distinsă și în present nu 'Mi este necunoscută. Sum convins, că clerul catolic al acestei diecese, precum până acum așa și de acì încolo va întrebuința influența sa cu sirguință spre scopul ca atunci, când va întări religiunea și moralul; când va respândì binecuvêntarea sântei credințe, în poporațiunea încredințată păstoririi Voastre, să îngrigească ca să emuleze cu locuitorii de fie-care confesiune, în credința pentru tron și patrie și în respectarea legilor.

„Binecuvêntarea ceriului să însoțească și mai departe activitatea d-voastre în direcțiunea aceasta, pe lângă care puteți compta în toate timpurile la grația și înclinarea Mea neschimbăcioasă.“

Cestiunea dunăreană, care părea dispusă a turbura relațiunile dintre Austro-Ungaria și România, a intrat în fase mai favorabile bunelor relațiuni dintre cele două staturi. „Românul“ din Bucuresci, de o parte, ḑicea în ḑilele trecute, că are „o prea înaltă opiniune despre perspicacitatea oamenilor politici ai Austro-Ungariei, ca să admitem, că ei vor stărui pe calea, pe care un moment de ispită le-a putut-o arĕta;“ eară „P. Ll.“ de Vineri seara, de altă parte, cam necăjit vine și spune, că Austro-Ungaria s'a lăsat de *Avant-projetul*, care era să'i asigure influența pe Dunăre dela Poarta de fer până la Gălați. „Aceasta ar însemna o retragere a diplomației noastre...“ este esclamațiunea ḑiariului Budapestan. Ce e drept lui „Pester Lloyd“, care are pasiunea de a lua „statulețele“ dela Dunăre cam preste picior nu'i poate venì la socoteală, când vede, că diplomații din Viena nu bagă în samă nici calumniile nici denunțările îndreptate asupra Românilor. Altcum multe i cădea greu lui „P, Ll.“ mai nainte și în urmă s'a dedat cu ele. Așa se va deda în fine și cu relațiunile cele bune dintre Austro-Ungaria și România.

Interesant este și acum poate gâcì ori-cine de unde vine aceasta, că „P. Ll.“ află în cestiunea succesiunei după principele Carol sciri netavorabile. Așa ne spune, că la Berlin s'a respins încuviințarea succesiunei de tron. „N. pr. Ztg.“ face lumină în privința cestiunei desbătute în atâtea moduri în ḑiare. După foaia aceasta, principele Carol nu este considerat, că nu ar mai putè avè succesori direcți, de altă parte cestiunea este regulată prin constituțiune. Fiind cestiunea regulată și, mai departe, ne esistând nici o îndoială, că la eventualitatea vacanței de tron nu ar accepta tronul vre unul din cei trei fii ai principelui ereditariu de Hohenzollern, urmează, că în Berlin nici nu s'a discutat astfeliu de afaceri. Nici despre regat ḑice N. pr. Ztg, că n'a fost vorba. Primirea ce a avut principele Carol la Ischl și la Berlin n'are lipsă a se esplica din astfeliu de motive. Ea se esplică din însemnatatea, ce are România în situațiunea de față pentru causa păcei și civilisațiunei în Orient.

Despre situațiunea politică a României

aflăm în „Timpul“ de Joi un articul interesant. Nu împărtășim întru toate vederile din acel articul; aflându'l însĕ instructiv și pentru cetitorii noștri, îl reproducem în toată estinderea lui.

Eată articulul:

„Bukarester Tagblatt“ nu obosește a întreba oposiția să se rostească în privința alianței viitoare, și recunoasce un merit deosebit „Democrației Naționale“, care se pronunță pentru o alianță cu Rusia. Noi nu tăgăduim meritul de a'și ficsa odată pentru totdeauna, din premise date, o conclusie statornică; și dacă foaia partidului democratic-național nu se îndoesce asupra sufficienței premiselor și presupunerilor sale, e fără îndoială bine, că spune, care e ținta statornică a politicei sale esterioare. Deși nu vom fi susținitorii unei politici basate pe înclinarea esclusivă către una din puterile vecine, înțelegem, ca clina austro-germană, pe care lunecă cu repejune presa partidului guvernamental, să trezească numai decât o contragreutate, o reacțiune într'o înclinare asemenea pronunțată pentru o altă putere.

Noi, din parte-ne, scim că alianțe între slab și puternic nu sûnt nici odată a cătării, și dacă se justifică une-ori „faute de mieux“ prin împregiurări estraordinare, bune nu devin prin aceasta, căci, în cele mai multe casuri, cel mic nu ajunge a'și mântuì nici măcar esistența.

Foaia germană întreabă:

Care dintre amêndouĕ puterile oferă României foloase mai mari și mai reale?

Dela care putere se poate aștepta că'și va ținè făgăduințele date?

Poate remânè România neutrală, chiar dacă ar voì?

Care dintre amêndouĕ puterile oferă României foloase mai mari și mai reale? Nici una, respundem. Avem într'adevĕr trebuință de a păstra bună voința Austriei; dar trebuința aceasta este egală către toate puterile mari. Avem nevoe și de Italia, și de Rusia, și de Germania, și de Englitera, și de Franța, in mod cu totul egal. Acesta este intreg înțelesul posiției noastre dificile in Orient. Popor latin, incongiurat de Slavi, de Maghiari, de Germani, noi nu ne putem răzima pe nici o simpatie de rasă, care e cea mai puternică dintre toate. Așa dar' sûntem avisați a ne rezima pe bunăvoința egală a vecinilor noștri resărită dintr'un echilibru, nu de simpatii sau antipatii, ci de înterese. Înclinând spre una sau spre alta, e evident, că punem in cestiune interesele sau ale unuia, sau ale altuia. Dovedind însĕ prin toată atitudinea noastră, că, în mijlocul acestei lupte ascunse, noi nu urmărim decât pur și simplu interesul nostru național, nici una din ele nu ne-o poate lua în nume de rĕu. „Sûnt oameni onești, vor ḑice amêndouĕ, cari își vĕd de interesele lor proprii, fără a esploata, prin inclinări pronunțate, antipatiile dintre noi. Dacă ne-am putè invoì, i am impărți în douĕ; dar fiindcă nu putem, lasă'i să esiste.“

E o pretenție puțin serioasă, dacă se cere de la un popor mic, care scie foarte bine, că de dragul ochilor noștri celor frumoși nu se mișcă un fir de earbă, nici în nordul, nici în apusul Europei, să se facă arbitrul și cumpĕna puterilor puse una alteia.

Dacă ar fi simpatii la mijloc, ar fi altă socoteală. Dar ce simpatii să fie? În Basarabia vedem naționalitatea noastră oprimată în mod sistematic; în Ardeal și țara ungurească asemenea. Amĕndouĕ puterile — deși singure de vină la respândirea ideii dacoromâne, căci marea Ecaterină și Iosif II sûnt părinții acestei idei, — persecută aḑi nește bieto plaiuri de plugari, despre cari presupun, că s'ar putè respândì prin ele idea, ce singure au semênat-o. Deosebirea între persecuție și persecuție e numai o deosebire de sistem, nu de esență. Rusia 'i strivește, Austria 'i macină. Din Românii basasarabeni nu ese nimic; din cei din Austria, măcinați în Bucovina între piatra Rușilor și a Evreilor, iese făină, din care se face D-rul Tomasciuc și alte genii cosmopolite; din cei din Ardeal, rișniți în mașina statului unguresc, ies mameluci guvernamentali și alte soiuri de creștini nepricopsiți. În Austria, acela dintre Români, care va dovedì, că n'are caracter, va ajunge mai departe, — înaintarea socială se basează dar pe un viciu al caracterului. Mică schimbare de sentimente, operată în Bucovina, unde poporul nostru are fericirea de-a vedè în frunte-i pe un păstor sufletesc pe care l'a cerut și dorit de douĕḑeci de ani aproape, e o diversiune oportunistă în spiritul cabinetului Taaffe. Noi facem de sigur o deosebire în Austria între casa împĕrătească și partidele dominante. Împĕratul 'și iubeste în mod egal toate popoarele; dar nu putem susținè același lucru despre partidul constituțional, care nu înțelege Austria astfel de cât ca pe un aglomerat de indivizi, cât se poate fără nici un sentiment de naționalitate și de conecsiune între ei, dat în esploatarea Evreilor și sub dominațiunea politică a Germanilor. Ceea ce voește partidul german din Austria, e o massă de indivizi, îndreptățiți a se ridica numai dacă vor devenì Germani. Același lucru 'l vor, mai cu toroipanul, Ungurii.

Orice mișcare, care ar preface aceste popoare în organisme locale, pline de viață, unite prin spirit de muncă, 'i supĕră pe stăpânii din Viena și Pesta, căci desvoltarea ori cărei puteri vii 'i supĕră. Cu toate aceste, noi nu ne îndoim, că din momentul, în care monarchia ar fi austriacă în loc de-a fi germano-maghiară, fie absolustistă chiar, ar cucerì simpatiile tuturor popoarelor din Orientul Europei.

Folosul cel mai mare și mai real, care ar voì să 'l aibă Românii în genere de la Austro-Ungaria, este respectarea naționalității lor, libertatea, ori-cât de disciplinată prin legi, a limbei, a bisericei, a administrației lor locale. Prin aceasta ar dispărè din lume impopularitatea patentă a unei alianțe cu un imperiu, care la noi se face că ne protege, la el acasă însĕ isbește în tot, ce noi Românii avem mai sfânt în lume, în limbă și naționalitate.

Nu sûmtem atât de naivi de-a crede, că cineva va fi influințat prin părerea noastră. Prea cunoascem lumea pentru aceasta. Dar noi n'am vedè un folos mai mare și mai real de cât în dreptatea, pe care monarchia ar face-o la ea acasă. Cu aceasta i s'ar lua altui vecin ocasia de-a învoca cestiunea aceasta, penibilă pentru ori ce Român, și ar perì până și urma unei idei de unire politică a Românilor. Nici Grecii vechi, nici Italienii, nici Germanii n'au fost uniți politicesce. Cu toate aceste tocmai atunci au fost mai însemnați prin spiritul și

activitatea lor. Deasupra despărțirei politice se născuse o unitate în literatură, în limbă, în obiceiuri, cu atât mai sfântă, cu cât nu avea a face cu meschinele rivalități politice. Un popor împărțit se iubesce, într'unul unit politicesce se nasc toate boalele sociale, se urăsc copiii aceleiași națiî între ei mai rău de cât pe străini. De acolo idei de resturnare, fierbere și ură neîmpăcată între partiți.

A doua întrebare e: „De la care putere se poate astepta România că'și va ținè făgăduințele date?“ Respundem cu Macchiavelli: De la nici una, dacă nu le va convenì; de la amêndouĕ, dacă le va convenì. Precum Basarabia ne-a fost luată nouĕ, cu tot tractatul iscălit, tot astfel ocupația provizorie a Bosniei și Herzegovinei devine o ocupație perpetuă, o apropiere. Tot tractat e la mijloc, ba încă cel de la Berlin, nu o convenție iscălită de Cogălniceănu.

A treia întrebare: Poate remânè România neutrală, chiar dacă ar voì?“ e se înțelege, cu mult mai grea. Noi respundem prin altă intrebare: Încercat-a România sĕ remână neutrală în resboiul trecut? Și dacă ar fi încercat, început-ar fi Rușii vestitul resboiu pentru eliberarea crestinilor prin împușcături în creștini? Poate. Dusar-fi însĕ din capul locu-lui *ad absurdum* toate teoriile de umanitate, creștinism și eliberare, cu cari întraseră în resboiu? De sigur.

„Bukarester Tagblatt“ are un citat din ḑiariul francez „La Libertè“ care trebue recomandat și Românilor ca regulă de purtare: „Dacă Francia s'ar decide sĕ pună mâna pe sabie, aceasta ar face-o numai pentru un mare interes național, nu însĕ pentru acela al unei alte puteri, dar și mai puțin încă pentru scopul de a asigura acesteia oare cari succese în Orient, din cari noi n'am câștiga nimic“.

Reflecsiuni

asupra articlului „La cestiunea învĕțămêntului religios“, publicat în „Biserica și scoala“.

Brașov, 5 August 1880.

(4 Urmare.)

„Eată dară! că calea urmată de d-nii autori este o cale cu totul greșită, o cale, care în adevĕr duce la confusiune. Astădi ḑicem d. e. că dogmele leagă spiritul, mâne vom ḑice, că nu ne convin poruncile lui Dḑeu, pentrucă pretind prea multă abnegațiune, sûnt doară contrare spiritului timpului, carele apleacă tare spre trai bun și comoditate, poimâne nu ne vor convenì icoanele, cultul și chiar biserica, până când vom ajunge doară în sinul teoriilor lui Darvin, cari încă nu ne vor satisface, și așa mai departe.“

Așa dară calea către perfecțiune, pe care voiesc autorii „tractatului“ sĕ punĕ pe elevii scoalei poporale prin istorioarele evangelice și din testamentul vechiu după metodul lui Christos și sĕ'i conducă spre cel Infinit, este după dl N. „o cale cu totul greșită, care în adevĕr duce la confusiune.“

Apoi în confusiunea lor aceasta: „astădi vatĕmă dogmele; mâne vor sparge tablele legii; poimâne vor arde icoanele; vor spurca cultul, vor derîma chiar biserica; apoi vor înainta succesive în fapte tot mai rele, până când vor ajunge, a se face și a fi din cap până în picioare — „ateisti“!

Aici se vede, că nu'l a mai putut servì fantasia dlui în aprinderea și desfrĕul ei cu vre o peatră mai țapănă și cu muchile mai ascuțite, ca ale cuvêntului „ateiști“; deși d-sa mai cere una prin cuvintele: „cari încă nu ne vor satisface, și așa mai departe.“

Spre ce scop?

Fără îndoială, ca sĕ arunce cu ea în resturile oaselor lor din — „sinul lui Darwin“, sĕ le facă..... sdrob!

„Bieții autori ai „tractatului“, cât chin la moartea lor; acum eată'i și dincolo de mormênt în neodichnă!

„Și aceasta nu pentru o vină a lor, căci oameni de amenie erau, ci pentru vina și pĕcatele metoadelor celor necioplite, absurde și varvare din manualele scolastice de religiune; ear mai vêrtos pentrucă au avut sĕ bage și sĕ împămêntenească în scoală metodul și evangelia lui Christos.

„Bieții oameni, cu câtă onestate și probitate, cu câtă dragoste și sinceritate, cu câtă plăcere, cu cât zel au lucrat ei vre o treiḑeci de ani pentru binele, înaintarea și prosperarea scoalei, bisericei, patriei, națiunei lor și omenimei în genere.

„Pot mărturisì coparochienii lor, cari cunosc pe autorii „tractatului“ de creștini adevĕrați și sciu, cu câtă pietate mergeau ei la sânta biserică, se mărturisiau și cuminecau și conduceau la aceasta și pe elevii și elevele lor; cu cât respect contribuiau la promovarea întereselor celor adevĕrate și sânte ale bisericei lor; cu câtă dragoste îngrigiau de binele și fericirea familielor lor și pe cât le sta în putință și de cei lipsiți și nenorociți; cu câtă sânțenie îngrigiau și de sufletele reposaților.

„Pot mărturisì colegii lor, învĕțătorii români g. o., cari sciu, cu câtă asiduitate și abnegațiune de sineși au conlucrat și ei la înființarea, conducerea și folosința conferențelor, cursurilor supletoare și reuniunilor învĕțătoresci spre ridicarea scoalei la o stare mai bună și la vadă, și spre promovarea învĕțământului.

„Pot mărturisì cei vre o douĕḑeci de mii fosti elevi ai lor, cari s'au putut basa pe fundamentul culturei scientific și educațiunei religioase și morale [1]) primite din mânile lor, și basânduse pe acela s'au sciut orienta și au potut înainta cu pași siguri, cu fruntea senină parte prin scoalele medie și superioare, încât au ajuns în fucțiuni până și înalte bisericesci și scolastice, apoi și în sfera politică și economică națională; parte prin câștigarea cunoscințelor reale au îmbrățișat artele, meseriile, negoțul; parte apoi au întrat și nemijlocit în viața practică; — ear fostele lor eleve sciu sĕ conducă căsnicia în mod rațional.

Astfel îndreptați, puși pe calea către perfecțiune [2]) progresează sporind în faptele adevĕrat creștinesci — pentru binele și fericirea lor, a bisericei, scoalei, patriei, națiunei lor și deaproapelui preste tot,.....i liberi și independenți spre — mărirea celui Infinit [3])

„Pot mărturisì concetățenii lor, cari sciu, cum trăiau ei în conțelegere frățească și armonie cu vecinii lor; cu câtă devoțiune satisfăceau ei cerințelor bunei stări și fericirei comunei lor, municipiului, statului, sub ale căror legi trăiau scutiți și fericiți.

„Bieții creștini câtă credință, ce și cât lucru atâta timp, câtă binecuvêntare în urma lor..... și acum eată'i în — „sinul lui Darwin!?“

„Prin cine? — Prin dl N. — carele ținêndu-le calea și oprindu'i, ia prins în ghiarĕle sale; ia prădat și jăfuit de cel mai scump al lor odor: onoarea, încrederea publică; i-a sfâșiat și rupt cu colții d-sale de aturisanie — i-a făcut prav!

„Dar cu aceasta nu 'și-a putut încă stêmpĕra lăcomia lupească; trebue sĕ'i urmărească și dincolo de mormênt!?

Dl N. în partea

III, a „articlului“ dlui ḑice:

„Nu mai încape nici câtă îndoială, că religiunea este obiectul cel mai greu de propus în scoala elementară, dar pentru a încungiura această greutate nu este de tretuință a risca materia spre a abținè o formă mai ușoară în aparență, pentru că chiar în casul acesta nu poți ajunge scopul.“

Aici, pe cât 'i stă în putință, se silesce dl N. sĕ'și dea aerul de părinte povĕțuitoriu față cu învĕțătorii scoalei poporale.

Se arată dar' că:

a) Compătimesce pe învĕțători, și așa recunoasce, că: „Religiunea este obiectul cel mai greu de propus în scoala elementară.“

Aceasta este adevĕrat.

Dar ce'l îngreuiază așa tare?

Cantitatea, calitatea, modul așeḑării și esprimării materialului seu, va sĕ ḑică forma, sub care apare el în manualele scolastice, pe care le combate „tractatul.“

Insĕ propunêndu'l copiilor în formă de istorioare, atunci 'l vor cuprinde ușor și'l vor putè și înțelege.... adecă pe cât pot ei înțelege și alte obiecte de învĕțământ.

Pentru că copilul la nimic nu simte atâta plăcere, nimic nu cuprinde mai ușor, ca istorioarele, când le aude din gura mamei sale ori a vre-unei femei îngrigitoare de el.

b) 'I-a compătimit destul. Acum este timpul sĕ'i desgusteze de „tractat,“ sĕ'i sumuțe în contra „tractatului“ — arĕtându-le, că „pentru a încungiura această greutate nu este de trebuință a risca materia spre a obținè o formă mai ușoară în aparență.“

Va sĕ ḑică, dacă autorii „tractatului“ cred, că prin îmbrăcarea învĕțământului religiunei scoalei elementare în formă de istorioare după metodul lui Christos vor ușura pe învĕțători în propunere, — aceasta este numai o credință deșeartă: — deci metodul lui Christos este netrebnic.

Ba încă și mai mult.... metodul lui Christos este chiar periculos pentru dogme, fiindcă prin îmbrăcarea materialului religiunei creștine în formă de istorioare evangelice se „riscează materia,“ va sĕ ḑică se vatĕmă dogmele bisericei cr. g. o.

Deci dacă evangelia vatĕmă dogmele, atunci aceste nu se potrivesc nici decum cu spiritul evangeliei.

De aici urmează, că dogmele bisericei cr. g. o. nu se basează pe evangelia lui Christos: — deci prin evangelie „nu'ți poți ajunge scopul!“

Cine a audit din gura vre-unui teolog creștin o astfel de învĕțătură antichristiană, decând esistă christianismul ca această miserabilă doctrină de năuc în teologie cum este dl N.?

Doctrina aceasta a d-lui N. nu o putem lua decât de un „esperiment,“ nu din partea dlui, pentrucă nu este materialist, ci dela cineva, care'l va fi credênd din faimosul period al șișcelor, cari se ḑice, că sciau sĕ facă o alifie, cu carea dacă ungea ochii cuiva, vedea alb în loc de vênĕt.

Dl N. vrea prin aceasta sĕ ungă ochii învĕțătorilor, ca sĕ vadă în „tractat“ — alb, în loc de vênĕt; sĕ ungă ochii publicului român g. o. — sĕ vadă, sĕ iubeasca, sĕ îmbrățișeze albeția zăpeḑei din cuvintele dlui, și sĕ nu mai simțească vinețeala ceriului din evangelia lui Cristos — recomândată prin „tractat.“

„D-nii autori ne spun, că religiunea în scoala poporală sĕ se predea în formă de istorioare. Aici însĕ ni se pare, că rĕtăcirea de a doua va fi mai rea, decât cea dintâiu și vom conduce pe elevi tot la credință. Diferența este, că pe când cu un metod bun se pot propune cu succes ca un întreg organic principiele de credință și morale, pe atunci prin istorioare putem provoca o mulțime de îndoieli în capul copilului și o mulțime de nedumeriri, cari în adevĕr îl vor confunda, și'i vor lega spiritul.“

Pe onoarea lui Darwin, la care au ajuns prin zelul și activitatea dlui N. și despre care avem însciințare prin descoperirea din „articlu“ — nu putem ḑice la aceste alt cevași decât, că dl N. are — „dreptate!“

Ne-a arĕtat adecă „articlul“ mai multe "rĕtăciri;“ dar apoi „aceste din urmă sûnt cu mult mai rele decât cele mai dintâiu.

Pecând cele dintâiu se vĕrcoliau prin superficialitate, aceste mai de apoi, ca mai nătăvăloase cad la fundul nesciinței, atingênd aproape ceea ce este nepermis.

La celelalte puncte ale „articlului“ ne-a făcut adecă dl N. numai sĕ subințelegem, că istorioarele evangelice și din testamentul vechiu cuprind în sine neadevĕruri, prin urmare conduc la rĕtăcire; însĕ apoi aici ni le spune toate aceste categorice și apriat,

După cum a arĕtat dl N. mai sus, că întemeiarea „tractatului“ pe principiele pedagogice, fiind că aceste (cu scirea dlui) sûnt numai nesce idei — năluci — este o rĕtăcire, tocmai așa arată aici cuprins de turbare, că întemeiarea „tractatului“ pe istorioarele evangelice etc. după metodul lui Christos încă este o rĕtăcire, — este rĕtăcirea cea de a doua.

Și aceasta ni o împărtășesce dl N. prin cuvintele: „D-nii autori ne spun, că religiunea în scoala poporală sĕ se propună în formă de istorioare“ — evangelice, despre faptele Apostolilor și din testamentul vechiu. „Aici însĕ ni se pare, că rĕtăcirea de a doua va fi mai rea, decât cea dintâiu“.....

Va sĕ ḑică: istorioarele evangelice etc. sûnt o rĕtăcire mai rea, decât a principielor pedagogice, deși aceste sûnt în sine foarte periculoase.

Prin principiele pedagogice vrea sĕ tradeze, dar și poate „tractatul“ vinde vreunui împĕrat frênele bisericei.

Insĕ apoi istorioarele evangelice etc. sûnt mai periculoase, pentrucă prin ele poate „tractatul“ vătĕma, rupe, frânge, sparge dogmele bisericei creștine g. or. și apoi bucățelele, sfărimiturile lor le poate da lui Darwin în schimb pentru teoriile lui ateistice; pe basa cărora vor conduce atunci învĕțătorii scoalei poporale pe elevi în — „sinul lui Darwin.

Numai cât apoi d-nii autori ai „tractatului“ s'au pâcălit amar; pentrucă, vrênd sĕ conducă pe elevi la scepticism, 'i conduc tot la credință.

Triumful acesta asupra autorilor „tractatului și'l esprimă dl N. prin formula următoare: „Și vom conduce pe elevi tot la credință.“

Dar apoi pe lângă tot triumful dlui, ni se arată dl N. în cea mai din afară încurcală cu d-lui însuși.

Pentrucă, de voiesce sĕ afirmeze prin cuvintele „rĕtăcirea de a doua“ și „credință,“ că autorii „tractatului“ vrênd prin istorioarele evangelice etc. sĕ vatĕme dogmele bisericei creștine gr. or. și așa sĕ conducă pe elevi la scepticism, s'au pâcălit, de oare-ce prin aceste nu'i duc decât — „tot la o credință,“ la credința în teoriile lui Darwin, va sĕ ḑică la dogmele lui Darwin despre: „absurditatea forțelor naturei; lupta omului cu plantele, sĕ le scoață sufletele, ca cu acele sĕ'și mai mărească intensitatea sufletului seu etc. spre a și'l putè face demn în odihna, în sinul lui (Darwin):“ — rĕtăcirea aceasta „de a doua“ este tot așa de rea, ca și „cea dintâiu,“ pentru că conduce tot în „sinul lui Darwin.“

Ear dacă vrea dl N. cumva (în mod sarcastic?) sĕ afirmeze, că autorii „tractatului“ vrênd sĕ conducă pe elevi prin istorioarele evangelice etc. la scepticism, s'au pâcălit, pentrucă prin aceste 'i vor conduce „tot la credință“ și încă la credința în Dḑeul cel adevĕrat: — atunci credința aceasta nu s'ar cuvenì sĕ o numească chiar un — chiemat“ (așa vrea adecă dl N. sĕ ni se arete, că este, și dacă este: atunci i se cere sĕ aibă și — „consciință!“), la glasul consciinței sale „rĕtăcire“!!

Pe dl N. însĕ și ca „chiemat“ îl eartă consciința dlui sĕ numească credința în Dḑeul cel adevĕrat — „rĕtăcire“!!.... Și încă una din cele mai — rele!!

Mare grozăvie!

Ei, dacă ḑice dlui, că evangelia vatĕmă acele dogme; atunci trebuie sĕ fi cunoscênd și aceea, că le vatĕmă, pentrucă este în contra lor: deci ca contrarie nu o va lăsa inima sĕ conducă pe cineva și la credința într'ênsele.

Pe basa acestei sciințe a dlui N. cum poate dar tot dsa eși înaintea lumii cu doctrina: „Evangelia vatĕmă dogmele bisericei și prin acea vătĕmare conduce la credința în Dḑeul cel adevĕrat“?

Nu o ar face aceasta, dacă ar fi în stare sĕ mai ia samă și laresoane.

Insĕ încurcat cu sine însuși, cum este dlui trebuie sĕ se mulțămească și cu încurcături.

Harnic și forte în calitățile dsale Dl N. învață apoi pe Români și pe învĕțătorii scoalei pop. g. o. „principiile de credință și morale“ ale „religiunei străbune“.

---

[1]) Se înțelege că după metodul lui Christos. Deși 'i va fi costat multă osteneală, sĕ ia materialul cel așeḑat în manualele scolastice în mod absurd, și sĕ'l propună elevilor lor după alt metod, — după metodul cel adevĕrat și sânt al Mântuitoriului lumii.

[2]) Dacă se va fi și abătut careva dintr'ênșii, nu este mirare.
Nu se poate pădure fără uscătură.

[3]) Am fi trămis dlui N. un catalog cu numele amintiților fosti elevi, dacă l'am fi sciut, cine este și unde locuesce.
On. public se mulțămesce vĕḑênd și simțind faptele cele bune, cari le revarsă asupra lui acei elevi de odinioară, crescuți pe basa principielor pedagogice și ale religiunii lui Christos.

Aceste sună:

„Prin istorioare putem provoca o mulţime de îndoieli în capul copilului şi o mulţime de nedumeriri, cari în adevĕr îl vor confunda, şi'i vor lega spiritul!„

Pe basa acestui principiu: istorioarele evangelice, despre faptele apostolilor şi din testamentul vechiu cuprind într'ênsele o mulţime de îndoieli, o mulţime de nedumeriri, şi rĕtăciri, — dar apoi încă cu mult mai mari şi mai rele ca chiar minciunile şi rĕtăcirile, prin cari sûnt în stare principiele pedagogice sĕ încurce şi sĕ demoraliseze pe copii.

Deci autorităţile scolastice sûnt prin aceasta pentru binele şi fericirea publicului român avisate, sĕ nu fie cumva îndiferenţe faţă cu periculul acesta iminent, care ameninţă, ba pe alocurea a prins deja în ghiarele sale scoala poporală; ci la moment sĕ constringă pe învĕţători, sĕ nu dea cumva credĕmênt afurisitei provocări a „tractatului“ — şi nici decum sĕ nu introducă şi sĕ nu practiseze în scoala poporală istorioarele evangelice etc. nici sĕ nu tracteze vre un obiect de învĕţămênt după principiele pedagogice, ci religiunea creştină sĕ o propună în contra spiritului evangeliei şi în contra metodului lui Christos, şi ori care alt obiect de învĕţămênt sĕ'l împărtăşească copiilor în contra principielor pedagogice!

(Va urma).

Varietăţi.

* (Alegeri Congresuale.) În Archidiecesă şi adecă: În cercul VII al Zarandului dl Dr. Iosif Hodoşiu ases. cons.; în cercul XIV al Bistriţei dl Ioan Bechnitz ases. cons.; în cercul XVII al Vălcelelor dl Ioan cav. de Puşcariu septemvir; în cercul XVIII al Braşovului dl Ioan Lengher advocat; în cercul XIX al Făgăraşului dl Ioan Bran de Lemény capit. supr. în pens.; în cercul XVI al Sighişoarei dl Nic. Şustai advocat.

În diecesa Caransebeşului şi adecă: în Caransebeş dl I. Ionaş; în Ciacova dl Antoniu de Mocsonyi; în Oraviţa dl El. Ţeran; în Sasca dl George Sêrb; în Făget dl Stefan Ioanovici; în Teregova dl Mihai Iacobici; în Mehadia dl Isaia Stoica de Haţeg; în Bozovici dl Dr. Aureliu Babeş; în Prigor dl Didraga; în Brebul dl Iuliu Petric; în Domasna dl Teodor Sêrb; în Ohaba Bistra dl Iosif Seracin; în Biserica-Albă dl Ioan Roşu advocat; în cercul electoral Jam Iuliu Novac.

În diecesa Aradului şi adecă: în Arad dl I. Beleş vicariul din Oradea mare; în Timişoara P. Rotariu; în Vinga dl V. Babeş; în Chiseteu dl Dr. P. Vasici; apoi dd protopopi: Ioan Ţeran, Mel. Dreghici, Petru Chirilescu, Georgiu Vasilievici. şi dd. mireni: Sigismund Popovici, I. P. Desean, Ioan Beleş, M. Stefănescu, I. Mihailovici, Alecsandru Popovici, Florian Vanea, Dr. Eug. de Mocsonyi, domnul Gurban şi Teodor Pap, în Lipova Dr. Alecsandru Mocsonyi, şi în Comloş Dr. Victor Babeş.

* (Avansamentul militar) Comandanţii de trupe au primit ordinul, de a înainta la ministeriul comun de resboiu până în 1 Octomvre a. c. listele cu numele tuturor acelor oficeri, substituţi de oficeri şi cadeţi, cari au ajuns la rêndul, de a fi înaintaţi.

* (Afacerea Seemann) după cum ne spune „Hon“ pe temeiul unor informaţiuni din cercurile înalte politice dela Viena, va avè un sfêrşit serios pentru vice-col. Seemann. Divisionariul Ziegler care a fost în causa aceasta trămis la Agria, pentrucă a aprobat procederea lui Seemann se va pensiona. Seemann în casul cel mai favorabil va fi asemenea pensionat, dacă nu chiar eschis din corpul militar. Se pare că „Hon“ îşi spune dorinţele ear' nu „informaţiunile“.

* (Zăpadă.) In urma ploilor din sĕptĕmâna trecută, cari se continuă, timpul s'a rĕcit tare şi pe munţii din giurul Sibiiului a nins. Zăpada a ajuns până la mijlocul munţilor în jos. Mulţi oameni, mai ales cari au, au îmbrăcat vestminte de earnă.

* (Mutare de têrg). Têrgul din Lăpuşul-unguresc (comitatul Solnocului-Dobâcei), care până acum s'a ţinut în 26 şi 27 Septemvre n., prin o concesiune a ministeriului de agricultură, industrie şi comerciu s'a amênat escepţionalmente pentru acest an pe 30 Septemvre şi 1 Octomvre n.

* (Lucruri de arestanţi). Din partea procurorului de stat din Sibiiu se aduce la cunoscinţa p. t. public, că toţi câţi poftesc a sĕvêrşì unele lucruri, folosindu-se de arestanţii din temniţile Sibiiului, adecă lucruri, cari s'ar putè face de aceştia în localităţile aresturilor, fără a jignì încât-va ordinea de arest, se binevoiască a se însciinţa la sus numitul procuror până în 15 Octomvre n. Spre sevêrşirea acestor fel de lucruri stau în toată ţiua la dispoziţie până la 30 de arestanţi.

* (Transport de pei, oase etc.) Prin o ordinaţiune ministerială s'a statorit, că pei proaspete, oase, untură etc. sĕ se primească spre transportare pe căile ferate numai, dacă materialele de transport vor fi bine pachetate; ear' cele nepachetate se vor primì spre transportare numai, dacă vor ocupa spaţiul unui vagon întreg.

* (Culesul viilor) în Budapesta s'a început, dară subt auspicii foarte nefavorabile. În urma ploilor continue pămêntul aşa s'a desfundat, încât mai numai poţi umbla şi pentru aceasta culesul poate că se va întrerupe. Boabele strugurilor creapă şi se putrezesc. Paguba proprietarilor de vii este însemnată.

* (Revanş). De când magistratul din Budapesta a hotărît cu o majoritate de *un* vot, a oprì ţinerea teatrului nemţesc în Budapesta, toate jurnalele nemţesci au început un resboiu formal contra şovinismului maghiar. Ca revanş contra acestui resboiu toţi cetăţenii din capitala Ungariei au adus — după cum ne spune „Egyetértés“ — un concluş, a elimina din cafenelele lor toate foile germane.

* (Materiile de esplodare) prin cari au voit nihilistii din Rusia a arunca în aer palatul de earnă al împĕratului Alecsandru mai de unăţile, au fost aduse din Englitera şi respândite în toată Rusia. Aruncarea în aer a palatului se ţice, că numai deaceea n'a succes, pentrucă măsarii însărcinaţi cu faptul nihilistic, au întreprins esplodarea înainte de-a avè cuantitatea de ajuns a materiilor esplodătoare, de dinamit şi de pirocsilin.

* (Întărţiare). De trei ţile nu am primit nici un ţiariu, nici o scrisoare din România. Abia astăţi primim posta espedată dela Bucuresci în 13/25 Septemvre. Causa acestei întărţieri ne este încâ necunoscută.

Economic.

Sibiiu 24 Septemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 6.50—7.50; grâu sĕcăreţ fl. 5—6; sĕcară fl. 4.80--5.20; Orz fl. 4.10--4.50; Ovĕs fl. 1.80--2.20 Cucuruz fl. 4.80—5.20; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.60--2.; Semênţă decânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 7—7.50; Linte fl. 9.—10; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 6.; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 32.—35; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Sĕu de luminări fl. 23—25; Luminări de sĕu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.— Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 36—50 cr carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; oauĕ 10 de 20 cr.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitaţiuni: în 16 Oct. şi 16 Noem. imob. Paraschivei Pricu în Braşov (trib.); în 29 Sept. imob. lui Martin Sander şi soţi în Haşag (judec. cerc. Mediaş); în 1 Oct. imob. lui Vasilie Şarlea în Micăsasa (judec. cerc. Mediaş); în 8 Oct. şi 9 Noemvre imob. lui George Fodor şi Andrei Micos jun. în Turda (trib.); în 11 Noem. şi 11 Dec. imob. Susanei Sas în Făgăraş (judec. cerc.); în 2 Oct. imob. lui Samuilă Orban în Oţfalĕu (trib. Odorhei); în 9 Oct. şi 9 Noemvre imob. lui Francisc Eranus în Panic (judec. cerc. Huedin); în 29 Oct. şi 29 Noemvre imob. lui Matei Trifan în Fofeldea (trib. Sibiiu); în 1 Oct. şi 2 Noemvre imob. Mariei Müller născută Binder în Hususĕu (judec. cerc.); în 28 Septemvre imob. remasului după Ioan Temesvar în Braşov (trib.); în 2 Sept. imob. lui George Buşia în Comana de sus (judec. cerc. Făgăraş); în 30 Sept. imob. lui Ioan şi Maria Fröhlich în Nocrichi (trib. Sibiiu).

Bursa de Viena şi Pesta

din 25 Septemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	107.95	109.10
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	81.30	81.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	98.25	97.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	85.50	85.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	123.75	122.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	94.65	94.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	93.75	93.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane	93.50	93.75
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93.—	93.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	93.75	93.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ţecimei de vin	93.50	93.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.60	71.25
Datorie de stat în argint	72.65	72.25
Renta de aur austriacă	87.70	87.—
Sorţi de stat dela 1860	130.50	131.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	817.—	820.—
Acţiuni de credit austr.	282.50	283.25
Acţiuni de bancă de credit ung.	252.75	252.—
Sorţi unguresci cu premii	108.50	108.50
Sorţi de regularea Tisei	107.60	107.25
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.67
Napoleon	9.41	9.42
100 marce nemţesci	58.25	58.20
London (pe poliţa de trei luni)	118.20	118.15

Nr. 131. 1—3

CONCURS.

Devenind în vacanţă postul de învĕţătoriu la scoala noastră română gr. or. din Căstău protopresbiteratul Orăştiei, pentru intregirea acestui post se escrie prin aceasta concurs până la 10 Octomvre a. c. st. v.

Cu acest post sûnt împreunate următoarele emolumente:

1. Un salariu anual în bani gata 200 fl. v. a., ce se solvesc în rate lunare din cassa comunală.

2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi lemne de foc 6 orgii din care are a se încălţì şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ'şi astearnă onoratului oficiu ppresbiteral până la terminul sus indicat petiţiunile lor pre lûngă cari sĕ dovedească:

a) că sûnt de religiunea gr. or.

b) că au absolvat cursul pedagogic;

c) sĕ producă atestatul despre depunerea esamenului de cualificaţiune învĕţătoresc şi sĕ dovedească, că cunosc limba maghiară.

Cei ce doresc a concura la acest post învĕţătoresc vor fi datori a se presenta în restimp până la espirarea concursului acì în Căstău.

Căstău în 14 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Popoviciu m. p,
protopresbiter.

CONCURS.

La gimnasiul român gr. or. a devenit vacant un post de profesor de filologie clasică şi studiile ajutătoare la aceasta.

Pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin până la 10 Octomvre a. c. st. v.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor câtră subscrisa Eforie scolară, instruite cu documentele:

a) că sûnt după naţionalitate Români şi după religiune greco-orientali;

b) că au purtare morală şi politică bună;

c) că sûnt sănĕtoşi;

d) că în sensul Statutului organic al Metropoliei române gr. or din Ungaria şi Transilvania şi al regulamentului provisoric al Archidiecesei transilvane pentru esaminarea candidaţilor de profesură la scoalele secundare române gr. or. au absolvit facultatea filosofică la vre o universitate din patrie sau din străinătate,

e) că cunosc şi limba maghiară;

f) că se vor supune dispoziţiunilor în vigoare ale institutului.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

Până la depunerea esamenului de cualificaţiune salar anual de 700 fl. v. a.

Dela depunerea esamenului de cualificaţiune pentru următorii doi ani salar anual de 800 fl. v. a. ear de acì mai departe salar ordinar de 900 fl. v. a. După 5 ani de serviţiu un adaos sau cuincueniu de 50 fl. v. a. carele se va repeta de 5 ori; în fine drept de pensiune conform Statutului de pensiune.

Braşov în 10 Septemvre 1880 st. v.

Eforia scoalelor centrale române gr. or.

Nr. 221. 1—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Gioagiului I, sûnt de a se mai ocupa următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Banpotoc, cu salariul anual de 200 fl. v. a. cuartir şi lemne pentru încălţit de ajuns.

2. Bârsău, cu salariu anual de 200 fl., bani pentru cortel şi lemne 25 fl. v. a.

3. Măgura, cu salariu anual de 150 fl., cortel şi 3 orgii de lemne.

Doritorii de a ocupa aceste staţiuni au de a'şi substerne petiţiunile lor instruite conform statutului organic până la 9 Octomvre a. c. la oficiul ppresbit. al Gioagiului I.

Hondol, 7 Septemvre 1880.

În conţelegere cu comitetele parochiale respective

Vasiliu Pipoş m. p.,
protopresbiter.

Nr. 324. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu primariu la scoala poporală din Topârcea ppresbiteratul Mercurei se escrie concurs cu termin până la 30 Septemvrie a. c. st. v.

De acest post e împreunat un salariu anual de 180 fl. din cassa alodială.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ'şi adreseze petiţiile lor, instruite conform regulamentului congresual din 1878 oficiului ppresbiteral subsemnat până la terminul sus indicat.

Dela oficiul protopresbiteral al tractului.

Mercurea la 10 Septemvre 1880.

I. Droc m. p.,
adm. protop.

Nr. 193. 1—3

CONCURS.

La scoala confesională greco-rĕserit. din comuna: Inuri are a se întregì staţiunea învĕţătorească, pentru carea se escrie concurs cu termin până la 30 Septemvre 1880 st. v.

Salariul învĕţătoriului e de 120 fl. cortel şi lemne pentru foc.

Doritorii de a se aplica ca învĕţători în numita staţiune au se'şi subtearnă cererile înzestrate cu documentele provedute în statutul orgauic şi regulamentul congresual din anul 1878 inspecţiunei scolare greco-reseritene în Sebeş.

Inuri, 24 August 1880.

Comitetul parochial.

Nr. 240. 1—3

CONCURS.

În urm'a conclusului adunărei generale a asociațiunei transilvane ținute în Turda la 9 August a. c. se escrie concurs pentru următoarele ajutoare:

1. Un ajutoriu de 25 fl. de a societatea „Transilvană“ pentru un învețăcel de meserii, care pre lângă alte atestate va avè de a substerne și contractul închieat cu măestrul:

2. Un ajutoriu de 20 fl. din fundațiunea „Tofăleană“ pentru un sodal sau învețăcel de meserii; la acest ajutoriu se vor preferì între alții fiii născuți din Familiele tofălene:

3. ḑece ajutoare de câte 10 fl. v. a. pentru tineri învețăcei de meserii.

Concurenții au de a'și substerne subscrisului comitet până în 25 Octomvre a. c. suplicele lor instruite cu atestat de botez și de purtare morală precum și cu adeverința de la măestrul respectiv despre desteritatea și diligența în măestrie cu care se ocupă.

Sibiiu 18 Septemvre 1880.

Comitetul associațiunei transilvane.

Nr. 150. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de a III-a classă din Vulceșd cu filia Herepea, se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 14 Octomvre st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

Dela 46 numeri de case din materă și 42 din filie câte o mĕsură vechie de 22 cupe cucuruz sfârmat, folosirea cimiteriilor, și stola usuată, cari toate la olaltă computate dau un venit anual de 150—160 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie au a'și adresa suplicile lor instruite în sensul „statutului organic“ și a regulamentului congresual dela 1878 la subscrisul până la terminul indicat.

Deva. 2 August 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 257. 1—3

CONCURS.

În urma ordinațiunei consistoriale de dtto 21 Februarie a. c. Nr. 297, dechierându-se postul de învețătoriu la scoala gr. or. din comuna Ungra ppresbiteratul Cohalmului de vacant, pentru ocuparea acestuia se escrie concurs cu terminul până la 28 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

I. Salariul învețătoresc de 80 fl. val. austr.

II. Cuartir liber în edificiul scoalei.

III. Lemne de foc de ajuns.

VI. Dreptul de a îngrășa un rîmătoriu în pădurea comunală.

Doritorii de a concura la această stațiune sĕ'și aștearnă petițiunile sale în sensul „statutului organic“ și a regulamentului congresual din anul 1878 la oficiul ppresbiteral al Cohalmului până la subscrisul termin.

Ungra în 10 Septemvre 1880.

În conțelegere cu inspectorul districtual de scoale.

Comitetul parochial.

Nr. 240 1—3

CONCURS.

Conform conclusului adunărei generale a asociațiunei transilvane ținute în Turda la August a. c. se publică concurs precum urmează:

1. Un stipendiu de 70. fl. v. a. pentru un tinĕr, care cercetează vreo scoală reală din patrie:

2. Un stipendiu de 60 fl. v. a. pentru un ascultător de agronomie:

3. Un stipendiu de 60 fl. v. a. pentru un elev de pedagogie în patrie;

4. Un stipendiu de 60 fl v. a. din fundațiunea „Galliană“ pentru un gimnasist:

5. Două stipendii de câte 60 fl. v. a pentru tineri sau tinere, cari cercetează vreun institut de meserii s'au de industrie în patrie.

Concurenții la aceste stipendii au de a'și subterne suplicele lor la subcrisul comitet până în 25 Octomvre a. c. instruite cu atestat de botez și de paupertate, precum și cu testimoniul de pe semestrul II al anului scolastic 1879/80.

Sibiiu 18 Septemvre 1880.

Comitetul associațiunei transilvane.

Nr. 141 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa III Galați, în ppresbiteratul Zlatna inter. se deschide concurs până la 30 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Casă parochială cu două odăi, șură și grajd, la care mai aparține și o grădină de un car de cucuruz.

2. Folosirea cimiteriului, a unui fênaț, de un car de fên, a unui loc de pășunat și arătură, în mărime de 2 jugere, numit la „lunca morii.“

3. Dela 40 de case, câte o ferdelă de cucuruz sfărmit, sau 11 cupe de grâu bun.

4. Venitele stolare sistemisate care toate la olaltă dau aproape suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie, au de a'și substerne petițiunile instruite, conform statut. organic și regulamentului congresual din 1878, la subscrisul oficiu ppresbiteral, până la terminul mai sus prefipt.

Abrud în 3 Septembre 1880.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral.

I. Gallu m. p.,
ppresbit.

Nr. 229. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învețător la scoala poporală din Ludoș protopresbiteratul Mercurei se escrie concurs cu terminul 30 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

a) salariu anual de 200 fl. v. a. din casa alodială, care se va solvì în rate lunare decursive, prelângă cuitanță timbrată și vidimată de oficiul comunal.

b) cuartir liber în localul scoalei sau în relut cuartir în sumă de 10 fl. v. a. asemenea din cassa alodială, care se solvesce la începutul anului scolastic.

c) 4 carĕ de lemne pentru încălḑit.

Concurenții prelângă cualificațiunea recerută de lege au a documenta, că sûnt cântăreți buni, ear alesul e deobligat a cânta în decursnl anului scolastic dumineca și sĕrbătoarea atât la utrenie cât și la liturgie în biserică.

Dela oficiul ppresbiteral al tractului.

Mercurea 9 Septemre 1880.

Ioan Droc m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 211. 2—3

CONCURS.

Pentru reîntregirea vacantei parochii din Vĕrd clasa a III-a pe basa ord. P. V. Consistoriu archidiecesan ddto. 20 Maiu a. c. Nr. 1363. B. se escrie corcurs până la 1 Octomvre 1880 st. v.

Emolumentele sûnt:

a) locuința în odăile scoalei, lângă care două grădini de legumi;

b) porțiunea canonică de 7 jugere comassată lângă care o posesiune întreagă donată de reposatul Spiridon Morariu;

c) dela 80 familii Români câte o ferdelă de cucuruz sfârmit;

d) dela 20 familii neorustice câte o jumĕtate de ferdelă;

e) venitele stolare statorite de sinodul parochial;

f) două sorți lemne în pădure; — toate aceste dau o sumă de 328 fl. 50 cr.

Doritorii de a ocupa această parochie sĕ'și astearnă suplicile provĕḑute cu documentele prescrise ḑe „statutul organic“ și de regulamentul congresual pentru parochii din anul 1878, oficiului protopresbiteral gr. or. mai jos subscris până la subsemnatul termin.

Nocrich în 20 August 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Gregoriu Maier m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 153. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunei învețătoresci la scoala confesională gr. or. din Mogoagea (Hollomezö) protopresbiteratul Solnocului I. se escrie concurs până la 28 Septemvre a. c. când va fi și alegerea.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

a) 180 fl. v. a. din fundațiunea Botaiană.

b) 120 fl. v. a. din lada comunală, toți solvinḑi în rate lunare anticipative.

c) Cuartir liber în edificiul scoalei și lemnele trebuincioase.

Dela concurenți se recere sĕ fie de religiunea gr. or., sĕ fie absolvat cel puțin 4 clase gimnasiale, cursul pedagogic și sĕ fie proveḑuți cu atestate de cualificațiune, cești din urmă vor fi preferiți.

Concursele instruite cu documentele necesare, sûnt a se asterne până la terminul indicat subscrisului oficiu ppresbiteral.

Dej, în 15 August 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Bodea m. p.,
protopresbiter.

Nr. 209. 2—3

CONCURS.

Stațiunea de învețătoriu din comuna noastră Căpâlna devenind vacantă se escrie pentru întregirea ei concurs cu termin până la 30 Septemvre 1880 st. v.

Salariul învețătoriului e 120 fl. cortel și lemne pentru foc.

Doritorii de a îmbrăca această stațiune au sĕ'și substearnă cererile provĕḑute cu documentele ordonate de „statutul organic“ și regulamentul congresual din anul 1878 inspecțiunei scolare districtuale gr. oriet. în Sebeș până la aretalul termin.

Căpâlna, 29 August 1880.

Comitetul parochial în conțelegere cu ppresbiterul ca inspector scolar.

Nr. 1. 3—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învețător la scoala confesioanală din Pianul de sus protopresbiteratul Sebeșului, se escrie concurs pentru ocuparea acestuia cu termin până la 28 Septemvre 1880 st. v.

Salariul învețătoriului e pentru anul prim de probă 200 fl. v. a. cu prospect de a se înbunătăți după întărirea definitivă a învețătoriului; Cuartir și lemne pentru foc 2 stângini.

Doritorii de a ocupa acest post au a'și adresa suplicile instruite după statutul organic și a regulamentului congresual din 1878 la Oficiul protopr. gr. or. în Sebeș până la termin.

Dela concurenți se asteaptă, sĕ se presente în vre-o duminecă sau sĕrbătoare în biserică spre a'și arĕta desteritatea în cântare și tipicul bisericesc.

Pianul de sus în 1 Septem. 1880.

Comitetul parochial

În conțelegere cu protopresbiterul.

Nr. 191 adm. prot. 1880. 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă stațiunea învețătorească la scoala gr. or. din comuna Tătăresci pentru ocuparea acesteia se escrie concurs cu terminul până într'a 28 Septemvre st. v. 1880.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

I. În bani gata 100 fl. plătiți în rate lunare.

II. Grădină de legumi lângă scoală.

III. Lemne 4 orgii, din cari are a se încălḑì și scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au a'și asterne concursele, până la terminul sus indicat oficiului protopresbiteral în Gurasada conform „Statutului Organic“ și a dispositiunilor congresuale.

Gurasada, 3 Septemvre 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. protopopesc.

Publicațiune!

Conform esmisului consistorial din 6/18 Septemvre 1880. Nr. 2849. E. se esarêndează ghețariul împreună cu restaurațiunea „Gerlitzy“ dela 1 Decemvre 1880 n. pe 3 ani consecutivi.

Condițiunile esarendărei se pot vedè la oficiul cassei consistoriale (Strada Măcelarilor *Nr. 32)* unde se primesc și ofertele.

Inspectoratul realităților archidiecesei gr. or.

Recuisite de învețământ

afătoare la **W. Krafft** în Sibiiu.

Mapa țĕrilor ținĕtoare de coroana Ungariei pentru scoalele poporale dată de Eugenie Bordeaux, Ediținea II, 158 cm. lată, 111 cm. înaltă, pe pândă în mapă necolorată . . . . . fl. 5.—
colorată . . . . . „ 6.—
„ **Europei,** trad. J. M. Moldovan, 140 cm. lată și 120 cm. înaltă, pe pândă, în mapă . . . . . fl. 5.50
„ **Semigloburile** sau carta globului pământesc, 131 cm. lată și 110 cm. înaltă, pe pândă, în mapă . . . fl. 4.50
Globuri terestre adjustate, 22 cm. în diametru . . . fl. 7.—
Aparatul metric constând din 12 obiecte, împreună cu esplicarea lor în limba română fl. 4.50
Atlas de istoria naturală cu 250 figure colorate și cu prescurtare compl. a istoriei natur. a celor 3 domen. leg. fl. 1.75
Mașină de comput cu globulețe albe și negre pe drot fl. 3.20
Tabele de părete (20) cu icoane colorate și îndreptariu lângă dênsele de T. Roșu fl. 3.50

[55] 2—2

Ernatic de vite.

Pe moșia Darabani, județul Dorohoi, găsindu-se fên de cea mai bună cualitate și pășune inbelșugată și întinsă, — mocanii cu oi, cai, sau ori-ce alt soiu de vite sûnt primiți la ernatic cu condițiunile cele mai favorabile. Atât în privirea îndemânărilor cât și a prețului a se adresa direct la Curtea moșiei. [51] 6—6

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 110. Sibiiu, Joi 18 Septemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1880 (al 4-lea cuartal) cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire prin asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumĕrantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșesce cu ultima Septemvre 1880 a'și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foiei*). Acei on. dd., cari prenumĕră de nou, sĕ nu întârdie, pentru ca editura sĕ se poată orienta cu tipariul esemplarelor.

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Revista politică.

Sibiiu, în 17 Septemvre.

Un obiect interesant are sĕ vină pe tapet cât mai curênd în dieta Ungariei: proiectul de lege privitoriu la scoalele medie Obiectul acesta nu vine ântâiași dată la ordinea ḑilei. A mai fost în sesiunea trecută pus, și era pe acì ca sĕ se și desbată. Ce a întrevenit, ce n'a întrevenit de a fost amênat sau chiar retras dela ordinea ḑilei, nu ne mai aducem aminte. Atâta este sciut, că obiectul acesta are sĕ scormonească earăși multă pulvere în publicistica Europei și cu deosebire în cea germană, de oare ce de sigur, că între institutele medie, pe lângă cele ale altor naționalități, vor fi atinse și cele nemțesci din patrie.

Episcopatul rom. catolic din Ungaria s'a întrunit la Budapesta în conferențe sub presidiul principelui primate cardinalul Simor. Obiectul conferențelor este atitudinea episcopatului față cu introducerea codicelui penal și în special atitudinea bisericei rom. catolice față cu căsătoriele mestecate.

Cu întrarea Italiei în alianța austro-germană ḑice „Timpul“, lucrul stă astădi astfel: negoțierile urmează, dar guvernul italian nu s'a hotărît încă sĕ se lege definitiv în planul concertat de Austria și Germania; a lăsat însĕ a se înțelege până acuma, că s'ar putè sĕ fie dispus a'și da mână de alianța de care'i vorba. Reserva de până acuma a guvernului italian s'ar esplica până la un oarecare punct și prin acele ce urmează acì. Întrarea Italiei în alianța austro-germană este o cestiune de mare importanță pentru echilibrul puterilor și prin urmare pentru menținerea păcii. Dar, fiind în discuție cestiunea aceasta, s'a adus din oare-cari părți vorba despre piedeca serioasă, ce veleităție „irredente“ foarte populare se opun alianței Italiei. Astfel s'a dat indirect a se înțelege celor din Viena, că dacă alianța austro-germană are neapĕrată nevoe de concursul Italiei, le stă în mână sĕ înlăture acea serioasă piedecă. Foile austriace caută dar acuma sĕ risipească ori-ce ilusiuni, ce s'ar fi clădit asupra acestui punct pe temeiul unei inevitabile nevoi, ce ar fi avênd-o Germania și Austria de a'și apropia pe Italia. Dacă Italia, ḑic dênsele, doresce sĕ se asocieze cu puterile Europei centrale, trebue ca bărbații ei de stat sĕ se pătrundă mai pre sus de toate de convingerile, că absolut n'ar putè fi vorba cum va despre o compensare prin cedări de teritoriu austriac. Înțelegerea austro-germană însemnează uitare și dintr'o parte și dintr'alta a lucrurilor, ce se țin de trecut, căci ca este calculată pe present și viitor. Austria nu aspiră la nici o provincie prusiană, tot așa cum nici Prusia nu aspiră la vreuna austriacă. Altfel, cum ar putè fi vorba de o sinceră și serioasă înțelegere? Precum Austria ar refusa alianța cuiva, care ar cere Posnania sau provincele renane ale Germaniei, asemenea și prințul Bismarck ar refusa de sigur ori ce înțelegere cu un cabinet, care ar ecsprima dorința, sĕ stăpânească trentinul austriac. „Wiener Allgemeine Zeitung“ ḑice: „Alianța cu Italia nu este imposibilă, și Austriacii ar saluta-o cu plăcere; însĕ dacă de dragostea acestei alianțe ar trebuì sĕ cedeze măcar o palmă de pămênt, alianța ar fi prea scump plătită. Imperiul austriac nu trebne sĕ pearḑă aiurea ceea ce câștigă în spre rĕsĕrit“. Foile austriace vorbesc ca și când propunerile stăruitoare de alianță ar fi venit din partea Italiei; reserva guvernului italian și stăruințele diplomației austro-germane arată, că lucrul este cu totul altfel și că ilusiunile italiane, pe cari foile austriace caută sĕ le dărâme, nu sûnt poate atât de deșarte pe cât s'ar părè.

Cestiunea regatului român se ventilează mai departe prin ḑiare. „Bukarester Tagblatt“ arată, că nu este adevĕrat, că Austro-Ungaria a protestat contra promovărei României la rangul de regat. Și „B. T.“ susține ca „N. pr. Ztg“, că nici n'a fost vorbă în cercurile diplomatice de astfeliu de lucru. Tot ce a fost până acum s'a învêrtit pe lângă ceea ce a scris o foaie maghiară: că Ungaria încât o privesce nu va suferì nici odată promovarea tendențelor de o Românie mare.

Operațiunile pentru Dulcigno, spune o telegramă dela Paris, sûnt suspendate. Resistența Porții și posițiunea cea schimbată a Muntenegrului, după ce Europa îl lasă sĕ combată singur pe Albanezi, silesc pe puteri la negoțiări nouĕ.

Memoriu

asupra esecutărei articolului 55 al tractatului din Berlin sau libera navigațiune a Dunărei de jos.

Dunărea este tăiată în două, în jos de pasul Kasan între România și Serbia, prin Porțile de fer, lângă banca de stâncì până aproape de suprafața apei, care opresce trecerea vapoarelor de tonagiu mare și fregatelor de resbel. Dela Porțile de fer până la Galați ea curge lungă și adêncă și poate purta vase de comerciu și corăbii.

Pe cât timp această barieră se va ridica între țĕrile Dunării de sus și acele ale Dunărei de jos, traficul maritim cel mai important se va face pe partea inferioară a fluviului și nu pe la porțile de fer, care în timpul când apele sûnt scăḑute nu pot fi trecute decât în ajutorul unor vapoare ușoare lătărețe cu patru roate, ear când apele sûnt mari ele nu pot fi trecute fără pericul decât ḑiua. Austro-Ungaria se preocupă a face sĕ se dărime aceste stânci, spre a fi în comunicațiune directă și ușoară cu Marea neagră, pentru traficul seu dunărean și escadra sa fluvială, fără a vorbì de pericolele de inundațiune din sus de pasul Kasan, pericole, pe care le-ar micșora dărîmarea Porților de fer. Însĕ până sĕ se sevêrșească aceste lucrări mari, Austro-Ungaria va fi întru câtva în comunicațiune mai puțin apropiată și mai puțin imediată cu Dunărea de jos decât Statele din Occident.

Industria și comerciul Franciei, Engliterei, Italiei transportă pe Marea Mediterană, Marea Neagră și Dunărea de Jos productele lor în România, în Serbia, în Bulgaria cu un preț mai puțin urcat decât Austro-Ungaria dela Pesta și mai ales din Austria de Jos, centrul seu industrial: de vreme ce vapoarele din occident, în loc de a se întoarce cu lest, iau cu chirie produsele acestor țĕri dela Dunărea de Jos, ele înlesnesc astfel, în condițiuni încă și mai avantagioase, traficul schimbărilor între Dunărea de Jos și Occident. Industria austriacă, care nu e încă în situațiune, cu toate progresele sale din timpurile din urmă, de a lupta cu succes în contra industriei occidentale, se vede astfel îndoit întrecută în privința concurenței.

Occidentul liber-schimbist are cel mai mare interes la libertatea navigațiunei Dunărei, pe care trebue s'o apere în cotra statelor protecționiste, căci este vorba nu numai de bogăția țĕrilor dela Dunărea de Jos, ci și de prosperitatea traficului intermaritim.

Interesele comerciale sûnt legate de obiceiu de interesele politice; căci influența politică a unui stat este în legătură cu acțiunea sa industrială și comercială. De aceea, încă dintr'o epocă anterioară primei convențiuni de liber schimb (1860), care a produs o revoluțiune în Europa și a deschis calea sistemei de concurență fără pedeci, marile puteri au proclamat prin tratatul dela Paris (30 Martie 1856, art. 15—19 această libertate, de navigațiune; ele au declarat, că libertatea Dunării este de drept european și au pus-o sub garanția lor colectivă.

Austro-Ungaria pare a fi mai interesată la această libertate a Dunării de cât ori care altă putere, de oare-ce în Orient se deschid adevĕratele debușeuri pentru industria și comerciul seu și de oare-ce toate silințele acțiunii sale politice sûnt îndreptate spre Peninsula Balcanică. Însĕ, în ori-ce cas, sûnt interesele Occidentului și mai ales acele ale Statelor riverane de la Dunărea de Jos, a căror cale de schimb aproape unică, este acest fluviu, care cer, înainte de toate, ca această libertate sĕ fie ocrotită.

Pentru a o ocrotì trebue dar a-o regulamenta așa, ca sĕ împace toate aceste interese și sĕ nu vatĕme nici interesele principatelor riverane din jos de Porțile de fer și în particular ale României, riverana principală, nici ale Statelor din Occident, pentru care Dunărea de jos a devenit o mare cale de trafic internațional pusă de tratatul din Berlin sub garanția colectivă a Europei și sub a nouei comisiuni amintite de art. 55 al tratatului din Berlin din 1878, care a provĕḑut modul practic al regulamentării libertății navigațiunei, dela Porțile de fer până la Galați.

Cestiunea se pune într'un mod foarte lămurit.

(Va urma).

Reflecsiuni

asupra articlului „La cestiunea învĕțământului religios“, publicat în „Biserica și scoala“.

Brașov, 5 August 1880.

(5 Urmare.)

Dogma aceasta, dăruită de dl N. religiunei străbune, nu este rĕtăcire.

Pe basa acesteia își va putè împlinì dl N. datorințele chemărei sale; își va ajunge scopul, a scăpa de bucluc cu umbrele întunerecului.

b) „Cu un metod bun se pot propune cu succes ca un întreg organic principiele de credință și morale.“

După acest principiu al religiunei străbune, propoveduite de dl N., trebuiesc cele mai slabe sĕ se supună celor mai tari. Și fiindcă mai tare este sciința, ca natura desvoltândă a copilului, așa dar: nu sistema teologică, dogmatică, etică se cuvine sĕ cedeze naturei copilului, ci aceasta trebue sĕ se supună celei dintâiu.... dacă nu de bunăvoie, atunci pe basa — forței!

Sistema teologică, dogmatică, etică va trebuì prin memorisare sĕ prindă rădĕcină în mintea copilului; din crieri 'i va pătrunde în sânge.... 'i va bate inima la apĕsarea dogmelor; din sânge îi va străbate în oase.... fosforul acestora 'i va lumina mintea la credință și'i va aprinde voința spre fapte morale.

Dar apoi „se pot propune cu succes ca un întreg organic principiele de credință și morale“ numai „cu un metod bun,“

Și — care ar fi acel metod bun?

Nici unul și nici decum altul decât chiar: „metodul usitat în manualele scolastice de religiune ale scoalei noastre poporale de până acum.

După metodul acesta cuprind manualele scolastice de religiune în sine „ca întreg organic:“ materialul abstract, vast și desfăcut în cele mai suptile amĕnunte confesionale; în suma părților lui foarte ponderos; desfășurat în șir otov; espus în mod mpunĕtoriu, poruncitoriu, silnic, în formă de întrebări scurte și respunsuri lungi — pline de definițiuni, conclusiuni.

Toate aceste, apoi și concepute într'un stil bizar, trebuesc din scoarță în scoarță memorisate pe basa — falangei.

Insĕ cu toate aceste, pe onoarea dlui N., sĕ nu creadă cumva cineva, că metodul acesta ar putè „provoca“ niscareva „îndoieli“ sau „nedumeriri în capul copilului;“ nu, nici decum!

După metodul acesta cum primesce copilul într'ênsul materialul prin memorisare, tocmai așa îl și dă, la cerere, afară din el, neschimbat, nenimic; — chiar așa după cum voiesce dl N. sĕ'l aibă!

Bizar metod! — Bizară cerere din partea dlui N.! — Bizară fericire a bieților copilași!

Ar trebuì sĕ mai avem în scoala poporală și un „Abcdariu“ și o „Carte de lectură“ de calibrul acesta..... și culmea fericirei ar fi ajunsă!

„Hei ..... năluci înspăimêntătoare, ... coabe rele afurisite!“ — ne va ḑice acum dl N. mănios, cu despreț.

„Am avut de calibrul acesta drept Abcdarin — „Bucoavna,“ drept Carte de cetire — „Ciaslovul“ și „Psaltiria“ întroduse tot din evul mediu în scoala poporală, după care se propunea „cu seceș“ învĕțăturile trebuincioase copiilor de părinți români g. o.; însĕ ni le-a răpit, ni le-a scos afară din scoală Marele dușman al întunerecului, inversunatul luptătoriu în contra întunerecului, „Archiepiscopul și Metropolitul *Andreiu Șaguna*.....“

„Ah! — Dar ce ḑic! —

„Spre a afla metodul cel mai ușor în propunerea religiunei nu este de trebuință a face esperimente, așa însemnate, și chiar cu totul nouĕ, ci credem, că este mai consult, a se ocupa de resultatele sciinței și a continua pe calea indigitată acolo. Astăḑi avem și în limba română un manual de Catechetică lucrat cu frumos succes de Stefanelli, profesor la universitatea din Cernăuț, care ne dă deslușirile necesare în privința propunerei religiunii. Oare de ce sĕ nu adoptăm și noi resultatele sciinței? De ce sĕ nu profităm de munca altora, și sĕ nu ne punem pe o cale normală de desvoltare?“

Cuvintele aceste ale dlui N. ne arată că dsa prin restignirea lui Christos „de a doua“ voiesce sĕ steargă și urmele darurilor și binecuvêntărilor ḑeesci de pe acest pămênt.

'I-a declarat mai sus evangelia de mincinoasă! — aici 'i calcă metodul în picioare!

Numai cât nu'i încununează capul cu cunună de spini, nici nu'l pălmuesce strigându'i: „Bucurăte împĕratul Jidovilor!“ ci îl isbesce cu coarnele îmbrâncindu'l de pe treapta gloriei sale ḑeesci, cunoscută acestei lumi de aproape nouĕ-spre-ḑece seculi, până chiar sub picioarele — catedrei dlui profesor de universitate..... „Stefanelli“!

Imbrâncind pe Mântuitoriul lumei pe trepte în jos dl N. mugesce cu glas sever: „Astăḑi avem și în limba română un manual de Catechetică lucrat cu frumos succes de Stefanelli, profesor la universitatea din Cernăuț, care ne dă deslușirile necesare în privința propunerii religiunei!“

Minunat trebue sĕ fie „metodul de a propune religiunea crestină în scoala poporală“ al lui Stefanelli, dacă este el în stare sĕ se înalțe preste cela al „Mântuitoriului lumii Christos!!.....

Trebue sĕ fie încă mai minunat chiar și ca „metodul evului mediu, usitat în cărțile scolastice de religiune de până acum, de oarece dl N. 'l pune acestuia ca — proptea!“

Și cum nu ar putè fi bizar până dincolo și mai mult ca corespunḑĕtoriu cerințelor scoalei poporale elementare?.... când dl Stefanelli 'l-a dăruit, 'l-a înfrumsețat și 'l-a înavuțit cu toate darurile, podoabele și avuțiile dsale de profesor de universitate..... de nu'i-a mai remas, ce sĕ dea vre unui alt „metod de a propune religiunea crestină și în scoalele medie și superioare.“

După cum ne o mărturisesce adecă aceasta dl G. Pletosu în numerii 2—4 ai „Scoalei române“ din acest an, la — ordinul primit din partea on. Redacțiuni a respectivei foi!

După finirea „înfricoșatelor“ atacuri, cu cari au isbit pe Mântuitoriul Christos, i infige mânile și picioarele prin patru piroane pe cruce — a doua oară!!

Foarte înspăimêntătoriu, foarte trist eveniment!....

Și apoi dl N. după cum adecă ne dă dlui se înțelegem, că este: botezat, spălat, miruit, sânțit „în numele tatălui și al fiului și al duchului sânt“, chiar ca atare, chiar ca chiemat — îndrăsnesce a pismuì pe fiul lui Ḑeu, a'l mai restignì odată prin degradare..... tocmai astăḑi! — Și apoi ca Român ortodocs nu se rușinează, a comite atari religiuni, atari crime!

Iuda de a și pismuit pe Christos, totuși poate că suferia mai mult de patima trufiei, de patima de a domnì, sugruma, stoarce, suge pe bietul popor!

Ocasiunea la aceasta credea, că 'și o are în mână. Audise adecă pe Chrisos vorbind de împĕrăția lui Ḑeu; îl scìa, că are destulă putere de a împĕrăți; îl vedea, că lucrează cu zel pentru fericirea poporului: aștepta cu neastêmpĕrată sete, sĕ vadă pe Christos întemeind cât mai curênd o împĕrăție mare și tare aici pe pămênt.

Insĕ 'l vedea, că tot trăgănesce cu „propunerea sa de împĕrat.“

A căutat dar nu a putut afla alt mijloc mai corespunḑĕtoriu, de a silì pe Christos, sĕ o facă aceasta cât mai curênd, decât ca sĕ'l dea în mânile fariseilor și cărturarilor.

Atunci, cugeta Iuda, vĕḑênduse Christos înhățat de farisei și cărturari, nu va mai avè încătrău, ci va trebuì sĕ se facă împĕrat la moment!

Și care altul putea fi mai abil, de a manipula visteria statului, ca Iuda însuși, „căci el pungă avea“?

Dar apoi vĕḑênd, că prin „trădare“ a cășunat — „judecata de moarte a lui Christos,“ îndată „'și-a cunoscut crima comisă.“

„S'a rușinat,“ se mai dea față cu Christos; s'a turburat; a desperat — astfeliu s'a dus de s'a — spânzurat!

Insĕ despre dl N. nu putem crede, că 'i va fi rușine, sĕ mai între de acum înainte în biserica lui Christos; sĕ dea față cu Christos; sărutându'i sânta „icoană“, și — sĕ'și rĕdice ochii la sântul jertfelnic al lui Christos!

Foarte adevĕrat! — „Iudei îi mai remăsese netêmpit cel puțin simțul de — rușine; dl N. 'l-a perdut și pe acesta.“

Aceasta însĕ nu va pune pe nimenea la mirare cugetând, că dl N. s'a dat pe sineși de voia dlui unealtă întunerecului.

Apoi întunerecul, scim, cum 'și-a preparat pe sclavul seu.

Dl N. nu simte acum decât sĕlbatică și crudă plăcere, creḑêndusĕ scăpat de evangelia etc., de metodul lui Christos și de Christos însuși!

Nu 'i-au mai remas în drum decât pentru d-sa nesce neghine în pleava resturilor luminei sfărimate.

Și ce neghine?

Restul învĕțătorilor scoalei poporale, apoi conferențele și reuniunile lor.

Pe învĕțători nu'i va ucide; ci va cerca a și'i prepara, ca sĕ facă trebșoară cu ei.

Conferențele și reuniunile lor le va face impotente; prin aceasta vor cădè ele de sineși. (Va urma).

Varietăți.

* (Cununia Principelui) de coroană Rudolf s'a statorit definitiv pe Marți 22 Februarie n. 1881.

* (Alegeri la congres) în archidiecesă: în cercul IX, al Albei-Iulie dl Nicolae Gaitan adv.; în cercul X, al Abrudului, Gerasim Candrea adv.; în cercul XI, al Turdei dl Iulian Filipescul profesor; în cercul XV, al Tĕrnavei dnul Anania Trombițaș (duplu).

* (Postal). În cercul direcțiunei postale din Sibiiu este de ocupat postul de oficial eventual de practicant cu salariu anual de 600 fl. 100 fl. bani de cuartir pe lângă cauțiune de 300 fl. în bani gata, eventual pentru un practicant 300 fl. v. a.

Doritorii de a concura la aceste poturi au sĕ'și trămite suplicile lor la direcțiunea numită în restimp de 3 sĕptĕmâni.

* (Societatea de lectură) a studenților universitari români „Iulia“ — ni se scrie din Cluj — care acum mai de mulți ani 'și revarsă binefăcĕtoriul seu dar, și care din an în an prosperează, s'a constituit de nou pe anul scol. c. Sâmbătă în 13/25 Septemvre a. c., alegêndu-și de oficianți: președinte Dr. Aurel Isac adv., vice-președinte A. Micu jur. IV, notariu de interne Iuliu Herbeiu jur. IV., notariu de esterne Aug. Nicoară jur. IV., cassariu P. German med. I., bibliot. I. Cupșa controlor D. Ciuta jur. II., bărbați de încredere R. Prișa jur. III și R. Roșca jur. II.

După constituire, conform usului vechiu, s'a ținut seara de cunoscință în ospătăria „Lumea nouă“. Această petrecere sub conducerea d-nului Dr. Gregorie Silași prof. univers. și cu asistența presidiului societății precum și a altor stim. d-ni români, a decurs într'un mod de tot animat, rostindu-se mai multe toaste atât din partea menționaților d-ni cât și din partea tinerilor, și abia numai după trecutul de meaḑă-noapte s'a disolvat acea petrecere însuflețită.

* **(Aritmetica).** Septĕmâna trecută a eșit de sub tipar un manual de Aritmetică întocmit pentru doi ani scolastici și scris atât pentru învĕțători cât și pentru scolari de cătră d. prof. gimnasial **Panteleimonu Dima.** Această Aritmetică tractează în mod sistematic numerii dela 1—100 și adecă cursul I. dela 1—10 și cursul II. dela 10—100. Această cărticică promite a fi una din cele mai bune câte s'au scris în feliul acesta.

* (Adminstrație de dominiuri). În urma organisărei nouĕ a administrațiunei bunurilor reg. ung. se va înființa în Cluj o direcțiune dominială de a cărei cerc se vor ținè Sebeșul, Hunedoara, Câmpenii, Gurghiul și Oradea mare,

* (În Zlatna) se înființează un oficiu montanistic superior, cărui se vor subordina minele dela Hunedoara, Petroșeni, Zlatna, Abrud etc.

* (O linie nouă de telegraf). De vre o câteva ḑile se lucră în ruptul capului la așeḑarea unei linii nouĕ de telegraf, care duce din Alba-Iulia preste Zlatna și Abrud la Câmpeni. Preste puține sĕptĕmâni funcțiunea acestei linii telegrafice, cu stațiunile în Zlatna, Abrud și Câmpeni trebue sĕ se înceapă.

* (Fortificări). Inspectorul general de geniu Salis-Salyo, care se află de present în Sibiiu, în călĕtoria sa cercetând și Aradul, a supus fortăreața deacolo unei esaminări technice detailate din motivul, că dupăcum ne spune „Alföld“ trebue sĕ se întreprindă aici mai multe lucruri fortificatorice spre a substituì Aradul ca fortăreață în locul fortăreței din Timișoara. Va se ḑică, Aradul se va preface într'un pivôt pentru o armată operătoare în câmp.

FOIȚA.

„Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς“.

II.*)

Cei trei idoli ai lui Navuhodonosor împĕrat.

„Navuhonosore împĕrate în veci sĕ trăiesci! Dară sĕ scii, că dumneḑeilor tei nu vom slugì, și chipului celui de aur, ce ai ridicat, nu ne vom închina.“

Cine și ce feliu a fost acești dumneḑei (idoli) ai lui Navuhodonosor, biblia „propriu ḑisă“ nu ne spune. În urma acesteia esegeții au luat refugiu la tot feliul de coniecture și ipotese. Unul dintre acestia, Rodericus Grotius, ḑice în opul seu: „Die Exegese des alten „Bundes“ (Leipzig 1830) pag. 108 seq. următoarele:

„Deși biblia eclesiastică nu ne spune: cine au fost idolii lui Navuhodonosor, totuși le 'aflăm urma într'o altă biblie, care pe la noi e astăḑi unica biblie, de care se ocupă și în care studiază domnii. E aceasta așa numita biblie cu 32 și respective 78 de foițe. Nu sufere îndoială, că cei trei aduți (tromfi) de frunte din jocul taroc, adus mai întĕi de Arabi în Spania și deacolo reslățit prin Jidani până pe la noi, adecă: *Schizul*, *XXI-ul* și *Pagatul* representează astăḑi pe cei trei proroci mari ai acelor trei dumneḑeiri mari din Orientul vechiu: Brahma, Vișnu și Șiven, a căror cult aflându'l reslățit preste toată Asia în evul vechiu, desigur s'a estins și asupra Babiloniei pe timpul lui Navuhodonosor.“

„Schizul, care se înfățișează prin figura unui om gras, rotund și plin la față, ce poate el fi alta, decât prototipul unui apostol de ai lui Vișnu, carele după mitologla indică veche locuia într'o mare de lapte, dormita ḑiua-noaptea pe un șerpe Annaton. Vișnu era la Babiloneni simbolul în îndestulărei șia liniscei, astfeliu și apostolul lui Schizul representă aceste calități.“

„Al doilea tronf de frunte XXI-ul e un apostol de ai lui Șiven al Babilonenilor. Despre acest idol mitologia veche adecă ḑice, că prefăcênduse în rîmătoriu a secat toate mările pămêntului. Babilonenii credeau că de atunci a devenit apa din mări cam sărată. Șiven era la Babiloneni ḑeul esceselor.

„A treia ḑeitate a Babilonenilor a fost Brahma. El era capacitatea, mintea și înțelepciunea colegiului de trei; pentru aceasta mitologia ḑice, că a avut 5 capete și 4 mâni. În biblia „domnilor“ apostolul acestuia e Pagatul, care se înfățișază prin figura unui mic comediant. Pagatul se scie înmânia, înholba și bosumfla, scie tăia grimasuri ca și cea mai obrasnică moimă. De câte ori vede biciul se ascunde pe la spatele altor figuri, se rîngesce și murmue de acolo. El e prototipul Tartuferiei, șarlataneriei, sfârnăriei și al fariseismului rafinat“.

Astfeliu descrie Grotius pe idolii lui Navuhodonosor și pe apostolii acelora. Adevĕr poetic la tot casul este în aceea descriere; adevĕr istoric însĕ e numai ceea ce atestează și biblia, cumcă Navuhodonosor prin cultul acelor idoli devenì în a doua parte a vieții sale animal complet. Umbla pustiu pe câmpuri, rîma pământul și se nutria din rădĕcini și erburi...

Cetatea Babilon (Bab-Bel însemnează: curtea stăpânului) înființată la anul 1874— dela facerea lumei (-2109 înainte de nascerea lui Christos) fu cucerită și nimicită deja sub Nabonid, fiul lui Navuhodonosor la 3446 dela facerea lumei (-537 a. Ch.) de catră Cirus Medopersul și a rĕmas ruină până în ḑiua de astăḑi.

* (Barbarism). „Neues Pester Jurnal“ ne spune, că un comisar din Ungaria avênd prepus pre un biet ficior de țerean, că ar fi comis un furt, în barbarismul seu asiatic a acățat pe presupusul cu picioarele de grindă, și în starea aceasta atâta la bătut, până la făcut rană. Ostenit de bătăile aplicate nenorocitului a lăsat pre acesta ecățat de grindă și cu capul în jos și s'a dus în cârciumă, unde 'și-a petrecut între pocale de vin de Agria. Venind după vreo câteva oare acasă a aflat pre acățatul amorțit.

*) A se vedè Nr. 103 al "Tel. Rom."

* (Licitaţie de lemne). În comuna Petec se vor vinde în 1 Oct. n. stegerii din pădurea bisericei reformate. Preţul esclamărei este 4000 fl. v. a.

* (Foc). În comuna Deal au ars în 21 Sept. n. 2 case şi 16 şuri.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Bibliografic.

Neue rumänische Skizzen. Uebersetzt von Mite Kremnitz. Leipzig. Verlag des „Magazin für die Literatur des Auslandes". 1881. Pag. VII.+161. Preţul 3 marce (ca 1 fl. 80 cr. v. a.).

Este o dovadă eclatantă despre sporirea însemnătăţei intelectuale a unui popor, dacă lumea străină înaintată începe a se interesa mai din adins de productele literare ale aceluia. Mite Kremnitz a fost scos mai nainte „*Rumänische Skizzen*" în Bucuresci la Socec & Comp. Critica favorabilă ce a întimpinat traducĕtoarea în presa germană competentă, precum s'a vĕdut la timpul seu şi în foaia noastră, a îndemnat-o sĕ continue cu publicarea de traduceri, prin cari mijlocesce la publicul german cunoscinţa despre starea literaturei noastre naţionale.

Foarte bătĕtoriu la ochi este, că şi „Neue rumänische Skizzen" conţine numai producte ale „Direcţiei nouĕ". Ce oare — demn de tradus — ar şi putè afla un literat străin în domeniul beletristic bunăoară allatinisatorilor nostri? Numai nespusa perplesitate, în care se află ori cine se silesce a da la întrebarea noastră un rĕspuns favorabil şcoalei din Blaj, ne face sĕ înţelegem, cum aşa numita „Direcţie nouă" salvează în faţa străinilor prestigiul literaturei noastre naţionale. Şi totuşi se află oameni, chiar în nemijlocita noastră apropiere, cari, nepricepênd o critică cu argumente, le înlocuesc pe aceste în numele „Mamei-Roma" *) cu suspectări „clandestine" precum: „Direcţiunea nouă" este „*muscălească*" etc.

Ca şi când ar putè fi pe faţa pământului ceva mai *românesc* decât productele „*Junimei*" din Iaşi, pe cari le-aflăm în cartea cu care ne ocupăm! Eacă cuprinsul acesteia: Gura Satului de *I. Slavici;* Andreiu Florea Curcanul de *N. Gane;* Budulea Taichii de *I. Slavici;* Ioniţă Cocovei de *I. Negruzzi* şi Ziua sfântului Andreiu de *N. Gane.* Toate aceste au apărut mai întâiu în „Convorbiri literare", escelentul organ al „Direcţiei noue". Ear în traducere germană a fost reprodusă mai întâiu novela „Gura Satului" în cunoscuta foaie beletristică „*Illustrirte Welt*" şi apoi „Andreiu Florea Curcanul" în importanta revistă „*Nord und Süd*".

Traducţiunea germană a doamnei Mite Kremnitz întrunesce toate însuşirile, ce trebue sĕ le aibe o bună traducţie: ea ne presentă o limbă adevĕrat germană, păstrând totodată — pecât se poate — buchetul exotic al originalului românesc.

Românii trebue sĕ fie foarte recunoscĕtori dnei Mite Kremnitz pentru frumosul zel, cu care dsa nisuesce a atrage atenţiunea lumei germane şi a tuturor celor ce cunosc limba germană asupra literaturei noastre naţionale.

„Neue rumänische Skizzen" sûnt dedicate „Alteţei Sale regale Doamnei României Elisaveta".

*) A Iesuiţilor? *Culegĕtorul.*

Bibliografie.

Popescu Simeon, *Genesa Evangeliilor.* Studiu biblic. Sibiiu. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane. 1880. Preţul 80 cr. v. a.

Putnoky Nicolae, *Abcdar maghiar-român* pentru scoalele poporale. Partea I. Sibiiu, 1880. Tipariul tipografiei archidiecesane. Preţul 20 cr. v. a.

Dogariu Domeţiu, *Aritmetică.* Esercitii practice cu numerii dela 1 până la 1,000,000 după sistemul decadic pentru începĕtorii din anul al patrulea. Braşov 1880. Preţul 35 cr. v. a.

Diefenbach Lorenz, *Völkerkunde Osteuropas,* insbesondere der Haemoshalbinsel und der untern Donaugebiete. 2-ter Theil. Darmstadt 1880.

Convorbiri literare. Anul XIV — Nr. 6. Sumariu: *Aliuţă,* novelă de N. Gane, — *Ideal,* poem de A. Naum. — *Corespondenţa dintre V. Alecsandri şi Ioan Ghica.* (V). — *Studie Filologice,* de V. M. Burlă. — *Dor de ducă; Pentru ochii tĕi răpit-ai . . .;* poesii de A. V. — *Premiul Volney.* — Bibliografie. — Corespondenţă. — Erată.

Albina Carpaţilor. Tomul IV — Nr. 21. Sumariu: Tecst: *Amor şi naţiune,* novelă istorică (continuare). — *Epistolă satirică,* cătră Elena, poesie de V. Mihal-Lazar. — *O descoperire de monete de argint antice,* de G. P. — *Ervin,* tradiţiune de Teodor Bota. — *Antony,* dramă în 5 acte de A. Dumas, traducţiune de Leon Jaworower (continuare). — *Mĕ întreabă...,* poesie de Teodor Bota. — *De-aşi putea...,* poesie de Teodor Bota. — *Turda şi împregiurimea ei.* — *Honoré de Balzac,* traducţiune din englezesce de J. R. (continuare). — *Varietăţi,* Gîcitură. — Ilustraţiuni: Cimiteriu japonez. — Cheia Turdii. — Pe copertă: *Cronica, Anunciuri.*

Bursa de Viena şi Pesta

din 28 Septemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	106.85	107.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	80.—	81.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	95.—	95.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	83.75	84.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	121.25	122.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	94.50	94.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	93.75	93.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane	93.50	93.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93.—	93.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	93.75	94.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	93.—	93.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.50	71.—
Datorie de stat în argint	72.20	72.25
Renta de aur austriacă	87.15	87.25
Sorţi de stat dela 1860	130.50	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	816.—	820.—
Acţiuni de credit austr.	279.50	280.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	274.55	248.—
Sorţi unguresci cu premii	107.—	107.50
Sorţi de regularea Tisei	106.70	107.25
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.63
Napoleon	9.42	9.42
100 marce nemţesci	58.30	58.25
London (pe poliţa de trei luni)	118.30	118.30

Economic.

Mediaş, 23 Septemvre n. Pro hectolitră: Grâu 6.60—7; Grâu sĕcăreţ fl. 5.60—.6; Sĕcară fl. 4.90—5.10; Ovĕs fl 1.80—2.; Cucuruz fl. 3.50—4.; Sĕmênţă de cânepă fl. —; Fasole fl. 5.40—6; mazere fl. —.—; Cartofi fl. 1.50—1.60; Fên fl. 1.—1.20; cel vechiu; cel nou fl. ——; Cânepă fl. 28—30; Slănină pro 100 chilo: fl. 60—66; unsoare de porc fl. —70; Sĕu de luminări fl. 40—50; Spirt pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 40 cr. carne de porc 48— cr. carne de viţĕl 44 cr.; carne de berbece 28 cr.; ouă 6 de 10 cr. Târgul de aţi fu bine cercetat. Timpul ploios şi rece.

Făgăraş, 24 Septemvre n. Pro. hectolitră Grâu fl. 7.—7.50; grâu sĕcăreţ fl. 6—6.50; sĕcară fl. 4.50—5; orz —— ovĕs fl. 1.80—1.85; cucuruz fl. 4.50—4.80 mălaiu fl. —.; Sĕmânţă de cânepă fl. —10; mazere fl. ——.; linte fl. ——; fasole fl. .5—6. cartofi (vechi) cu fl. 1.20..—2.—; (noi) per litră —— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 60—80; sĕu brut fl. ——; sĕu de luminări fl. 40—45; unsoare fl. 80—; cânepă fl. 30—35; sĕmênţă de in fl. ——; săpun fl. 30.—34; fên fl. —.— spirt pro grad cr. pro chilo: carne de vită 40—42 cr. carne de viţĕl —36— cr.; carne de porc 44—cr carne de berbece 28 cr.; ouă 5 de 10 cr. Târgul fu de mijloc cercetat. Timpul ploios şi rece. Munţii sûnt plini de zăpadă.

Sighişoara, 23 Septemvre n. Pro hectolitră grâu fl. 6.20—7.20; grâu sĕcăreţ fl. 4.60—5.30: sĕcară fl. 4.50—5.—; ovĕs fl. 2—2.20; cucuruz fl. 4.20; cartofi fl. 1.50; per chilogr: sĕu brut 30 cr. carne de vită 40 cr. ostură bovină 70 cr. unsoare de porc 80 cr. pro metru cubic: lemne vârtoase fl. 1.50.

Budapesta, 25 Sept. Impregiurările temporale despre cari am raportat în rêndul trecut au domnit şi în sĕptĕmâna trecută. In toate dilele — cu foarte puţine escepţiuni — au ploat, ba adeseori au căḑut torenţi de ploaie. Ţinênd ploile mereu timpul s'a rĕcit tot mai mult, până ce cătră sfârşitul sĕptĕmânei ne-am pomenit cu o temperatură de earnă. Atât ploile cât şi receala au căşunat foarte multă pagubă. Cartofii au putreḑit, cucuruzele s'au sbârcit, strugurii au început a crepa în boabe şi a putreḑì; căile şi toate drumurile mai cu seamă de pe câmpuri şi prin comune s'au desfundat şi apele au început a cresce. Lucrurile încă ne sfârşite de pe câmp s'au întrerupt şi toate fructele, cari sûnt încă pe câmp s'au stricat mai mult de jumĕtate. Cu deosebire strugurii au pătimit rĕu; nu s'au îndulcit şi nădejdea, că culesul viilor va fi barĕm în cualitate mai bun, a părăsit pe bieţii proprietari de vii şi în această privinţă. Din aceste împregiurări ticăloase toate articlele, de altmintrelea în cuantităţi mari, s'au urcat în preţuri. Aşa notăm în special:

Grâul la 90,000 m. m. s'a vêndut cu fl. 11.30—11.40; sĕcara la 3000 m. m. cu fl. 9.50—9.85; orzul cu fl. 6—6.40; ovĕsul cu fl. 6.15—6.18; cucuruzul cu fl. 6.25—8; făina de toate soiurile a trecut foarte tare; păstăioasele ca şi mai înainte; lânile cu fl. 2—3.40 per chilogram.

Porcii deşi în numer total per 72,790 au trecut foarte tare şi scumpi. Din Ungaria de jos au fost peste 8000, din România şi Ardeal însĕ foarte puţini; unsoarea de porc a trecut cu fl. 70; slănina cu fl. 70—72; sĕul cu fl. 48—49.50; spirtul *en gros* cu fl. 31; *en detail* cu fl. 33—34 per 10,000 litre %

Peile singure n'au avut târg bun. S'au vêndut cele de bou cu fl. 112—115; de vacă cu fl. 108—112; de viţel cu fl. 210—215; de oaie cu fl. 135—145; de miel cu fl. 85—95 (toate per 102 dărabe); cele de capră n'au avut nici o căutare; cele de cal s'au vêndut cu fl. 9.50—10.50 părechea.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitaţiuni: în 4 Oct. imob. lui Ioan Kraft în Copşa-mare (judec. cerc. Mediaş); în 18 Oct. şi 18 Noem. imob. lui Ioan Niera în Berecsĕu (trib. Deva); în 19 Oct. şi 20 Noem. imob. lui Michail Porr în Braşov; în 21 Oct. şi 23 Noem. imob. rĕmasului după Gustav Roşca în Braşov (trib.); în 11 Oct. imob. lui Ignatie Nagy în Orăştie (judec. cerc.); în 28 Oct. şi 30 Noem. imob. lui Nicolau Gires în Petreni (trib. Braşov); în 26 Oct. imob. lui George Komáromi în Vesĕud (judec. cerc. Mediaş); în 23 Oct. şi 27 Noem. imob. lui George Bran în Ciugud; în 9 Oct. şi 9 Noem. imob. Anei Petras în Alba-Iulia; în 9 Oct. şi 9 Noem. imob. lui Ioan Petrascu şi soţi în Drâmbariu; în 11 Oct. şi 15 Noem. imob. rĕmasului după Ioan Vlad, representat prin curatorul sĕu Michail Waldhütter în Câlnic (judec. cerc. Sebeş).

Nr. 245. 1—3

CONCURS.

Instituindu-se un post de învĕţătoriu adjunct la scoala confesională gr. or. din Cebea, protopresbiteratul Zarandului, în urma hârthiei venerabilului consistoriu de dto 4 Iulie Nr. 2109 scol.; pentru întregirea acestui post se escrie concurs cu terminul până la 30 Septemvre st. v. 1880.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 200 fl. v. a. solvind în rate din alodiul comunal.
2. Cuartir liber şi folosirea grădinei scolare.
3. Trei orgii de lemne, din cari se va încălḑi şi scoala.

Doritorii de a ocupa această staţiune au a'şi trimite suplicile lor instruite cu documentele prescrise de „Statutul organic" şi „regulamentul provisor" din anul 1878 oficiului protopresbiteral gr. or. al Zarandului în Bradu (Hunyádmegye) până la terminul indicat, când va fi şi alegerea.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Zarandului, în conţelegere cu comitetul scolar.

Bradu 12 Septemvrie 1880.

Nicolau Mihăltianu m. p.,
ppresbit.

Nr. 184. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din subsemnatele comune ale protopresbiteratului gr. or. al Târnavei inferioare se escrie prin aceasta concurs până la 15 Octomvre a. c. st. v.

1. Deag, cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei, lemne de foc deajuns precum şi folosirea grădinei scoalei.
2. Blaşiel, cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi un stângin de lemne.
3. Cetatea de Baltă cu salariu anual de 80 fl. v. a. lemne de foc şi cuartir în edificiul scoalei.

Concurenţii la aceste posturi au a'şi subterne suplicele lor provĕḑute cu documentele recerute până la datul sus însemnat subscrisului oficiu protopresbiteral.

Dela oficiu prot. gr. or. a Târnavei inferioare.

Deag, 7 Septemvre 1880.

În conţelegere cu comitetele parochiale ca senat scolastic.

D. de Tamaş m. p.,
adm. prot.

Nr. 245—1880. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din subsemnatele comune bisericesci ale protopresbiteratului gr. or. al Zarandului se escrie concurs până la 30 Septemvre st. v. a. c.

1. Pentru postul învĕţătoresc din Zdrapţi cu salar anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc.
2. Pentru post. învĕţ. din Blăjeni-Criş cu salar anual 150 fl. cuartir şi lemne.
3. Pentru postul învĕţătoresc din Bucesiu cu salar 80 fl. şi lemne de foc.
4. După peatra cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne.
5. Hărţigani cu salar anual 210 fl. cuartir şi lemne.
6. Căinel cu salar anual 100 fl. cuartir şi lemne.
7. Ribiţa cu salar anual 220 fl.
8. Grohot cu salar anual 200 fl.
9. Luncoiul desus şi Podele cu salar anual 200 fl.
10. Bulzesci cu salar anual 210 fl.
11. Juncu cu salar anual 200 fl.
12. Ribicioara cu salar anual 100 fl.
13. Tomnatec cu salar anual 200 fl.
14. Mesteacăn cu salar anual 100 fl.
15. Lunca cu salar anual 200 fl.
16. Carasteu şi Birtin cu salar anual 280 fl. v. a.
17. Luncoiul de jos şi Scroafa 210 fl. v. a.

La toate comunele susnumite se află cuartir liber şi se dau învĕţătorilor lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au de a'şi substerne suplicele instruite cu documentele recerute prin „Stat. Organic" şi „Regul. provisor" din anul 1878 şi a le adresa oficiului protopresb. gr. or. al Zarandului, în Bradu (Hunyádmegye) până la termin.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Zarandului în conţelegere cu comitetele parochiale.

Bradu, 12 Septemvre 1880.

Nicolau Mihaltianu m. p.,
ppresbitter.

Nr. 197 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala poporală gr. or. din Zam ppresbiteratul Iliei murĕşene, se escrie concurs cu terminul până la 30 Septemvre 1880 st. v.

Emolumentele sûnt:

I. Salariul anual 110 fl. v. a.
II. 80 de mĕsuri de bucate în

boambe adecă 65 de cucuruz, şi 15 de grâu.

III. 8 stângini de lemne, şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi înainta concursele lor instruite în sensul prescriselor statutului organic şi al dispoziţiunilor sinodale din 1873 şi a regulamentului congresual din 1878, la subscrisul până la terminul sus arĕtat. Concurenţii se aibă cunoscinţă şi despre limba maghiară şi sĕ fie cântăreţi buni.

Gurasada 7 Septemvre 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. protopresbiter.

Nr. 224. 1880.

CONCURS.

Întru urmarea preaînaltei încuviinţări consistoriale din 23 Maiu a. c. Nr. 1483. B. pentru ocuparea staţiunei de capelan lângă slăbănogitul paroch bĕtrân Nistor Popa din Şincanouă, ppresbiteratul gr. or. al tractului Făgăraşului I, se deschide concurs cu terminul până la 14 Octomvre a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu această staţiune sûnt, conform declaraţiunei numitului paroch, jumĕtate din toate venitele parochiale, dela 768 suflete, ce cad pe partea ḑisului paroch, care toate computate în bani ajunge la suma aprocsimativă de 200 fl. v. a., cu toate accidenţiile de preste an.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan au sĕ'şi astearnă concursele lor, instruite conform dispoziţiunilor „Statutului organic“ şi ale regulamentului sinodal din 1878 până la terminul mai sus arĕtat la oficiul protopresbiteral al tractului Făgăraşului I.

Făgăraş 24 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Petru Popescu m. p.,
protopresviter.

3—3

CONCURS.

La scoala greco-orientală română din comuna Poiana-sărată (Sósmezŏ) comitatul Trei-scaunelor (Háromszék) se deschide concurs pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci: pe lângă emolumentele mai jos indicate.

1. Postul pe docent în classa primă cu salariu anual de 100 fl v. a. şi lemne.

2. Postul de docent în classa 2 cu salariu anual de 200 fl val. aust. locuinţă liberă în edificiul scolar şi lemne pentru foc.

Doritorii de a concura la aceste posturi au de a înainta suplicele lor însoţite cu atestat de cualificaţiune la oficiul parochial gr. or. român din comuna sus numită până la 23 Septemvre a. c. st. v. observênd, că acei concurenţi, cari vor putè documenta facultatea lor pentru propunerea limbei maghiare, vor fi preferiţi.

Poiana-sărată în 7/19 Sept. 1880.

3—3 **Ioan Băloiu** m. p.,

Nr. 178—1880. 2—3

CONCURS.

Pe basa înaltei încuviinţări consistoriale din 18 Martie Nr. 857/B. pentru ocuparea staţiunei de paroch de a III classă în comuna Vidraseu protopresbiteratul Tĕrnavei inferioare se deschide concurs cu terminul până în 14 Octomvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Curtea parochială cu casa cu 3 încăperi şi alte edificii economice.

2. Grădină de legumi;

3. Porţiune canonică arătoare şi cositură de 17 jugere 1527□° din care 1020 orgii pătrate folosesce cantorul.

4. O ferdălă de cucuruz sfĕrmit dela 52 familii.

5. Tot de la acele familii câte o ḑi de lucru cu palma.

Cei ce doresc a ocupa această staţiune au a'şi asterne suplicele conform regulamentului sinodal din 1878 la oficiul protopresbiteral în Deag.

Dela oficiul protepresbiteral gr. or. a Tĕrnavei inferioare.

Deag, 1 Septemvre 1880.

În conţelegere cu respectivul comitet parochial.

D. de Tamaş m. p.,
adm. prot.

Nr. 208. 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de classa a III. din comuna Căpâlna, protopresbiteratul Sebeşului, se escrie pe basa înaltului ordin consistorial din 18 Martie 1880. Nr. 1097 B. de a doua oară concurs cu termin până la 11 Octomvre a. c. st. v.

Emolumentele parochiei sunt:

1. Dela 115 familii câte o ferdelă cucuruz în grăunţe, câte o veadră (ferie) de must mĕsurate cu mĕsurile vechi şi câte o ḑi de lucru.

2. Lemne din pădurea comunei pentru ars în casă.

3. Venitul stolar regulat, aceste calculate laolaltă dau suma aproape de 400 fl. v. a.

Cei ce doresc a se aplica în această parochie sûnt avisaţi a'şi înainta suplicele lor înzestrate cu documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresual din 1878. oficiului protopresbiteral gr. or. în Sebeş, până la presentatul termin.

Căpâlna, în 29 August 1880.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul.

Nr. 220. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Voia, cu 100 familii de clasa a III. în protopresbiteratul Gioagiului I. se escrie în urma ord. p. v. consistoriu din 12 August a. c. Nr. 2359. B. concurs, cu terminul până la 14. Octomvre, a. c. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

Porţiune canonică: un pământ arătoriu de 4 mĕsuri semĕnătură de grâu.

Dela 66 familii câte o mĕsură de cucuruz în boambe, câte o ḑi de lucru, şi stola usuată, cari toate computate la olaltă în bani, dau un venit anual de 210 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această staţiune parochială, au de a'şi substerne petiţiunile lor instruite conform „statutului organic“ şi regulamentului congresual din 1878, oficiului ppresbiteral al Gioagiului I, până la terminul sus indicat.

Hondol, 6 Septemvre 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Vasile Pipoş m. p.,
protopresbiter gr. or.

Nr. 157. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele Văleni, Făuresci şi Cărbunariu, în ppresbiteratul Cetăţei de peatră prin aceasta se escrie concurs cu termin până la 14 Octomvre anul curent.

Emolumentele sûnt:

1. Văleni, 200 fl. v. a. şi lemne de încălḑit.

2. Făuresci 140 fl. v. a. cuartir liber şi lemne de încălḑit.

3. Cărbunariu 160 fl. v. a. cuartir liber şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni au a'şi asterne suplicele lor instruate în sensul prescriselor stat. org. şi a regulamentului provisoriu din 1878 la subscrisul oficiu ppresbiteral până la terminul prefipt.

Dela oficiul pbresbiteral gr. or. al Cetăţei de peatră.

Cărpiniş, la 29 August 1880.

În conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Şovrea m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 229. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător la scoala poporală din Ludoş protopresbiteratul Mercurei se escrie concurs cu terminul 30 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

a) salariu anual de 200 fl. v. a. din casa alodială, care se va solvì în rate lunare decursive, prelângă cuitanţă timbrată şi vidimată de oficiul comunal.

b) cuartir liber în localul scoalei sau în relut cuartir în sumă de 10 fl. v. a. asemenea din cassa alodială, care se solvesce la începutul anului scolastic.

c) 4 carĕ de lemne pentru încălḑit.

Concurenţii prelângă cualificaţiunea recerută de lege au a documenta, că sûnt cântăreţi buni, ear alesul e deobligat a cânta în decursnl anului scolastic dumineca şi sĕrbătoarea atât la utrenie cât şi la liturgie în biserică.

Dela oficiul ppresbiteral al tractului.

Mercurea 9 Septemre 1880.

Ioan Droc m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 153. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din Mogoagea (Hollomezŏ) protopresbiteratul Solnocului I. se escrie concurs până la 28 Septemvre a. c. când va fi şi alegerea.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

a) 180 fl. v. a. din fundaţiunea Botaiană.

b) 120 fl. v. a. din lada comunală, toţi solvinḑi în rate lunare anticipative.

c) Cuartir liber în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase.

Dela concurenţi se recere sĕ fie de religiunea gr. or., sĕ fie absolvat cel puţin 4 clase gimnasiale, cursul pedagogic şi sĕ fie proveḑuţi cu atestate de cualificaţiune, ceşti din urmă vor fi preferiţi.

Concursele instruite cu documentele necesare, sûnt a se asterne până la terminul indicat subscrisului oficiu ppresbiteral.

Dej, în 15 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Bodea m. p.,
protopresbiter.

Nr. 209. 3—3

CONCURS.

Staţiunea de învĕţătoriu din comuna noastră Căpâlna devenind vacantă se escrie pentru întregirea ei concurs cu termin până la 30 Septemvre 1880 st. v.

Salariul învĕţătoriului e 120 fl. cortel şi lemne pentru foc.

Doritorii de a îmbrăca această staţiune au sĕ'şi substearnă cererile proveḑute cu documentele ordonate de „statutul organic“ şi regulamentul congresual din anul 1878 inspecţiunei scolare districtuale gr. oriet. în Sebeş până la aretalul termin.

Căpâlna, 29 August 1880.

Comitetul parochial în conţelegere cu ppresbiterul ca inspector scolar.

Nr. 211. 3—3

CONCURS.

Pentru reîntregirea vacantei parochii din Vĕrd clasa a III-a pe basa ord. P. V. Consistoriu archidiecesan ddto. 20 Maiu a. c. Nr. 1363. B. se escrie corcurs până la 1 Octomvre 1880 st. v.

Emolumentele sûnt:

a) locuinţa în odăile scoalei, lângă care douĕ grădini de legumi;

b) porţiunea canonică de 7 jugere comassată lângă care o posesiune întreagă donată de reposatul Spiridon Morariu;

c) dela 80 familii Români câte o ferdelă de cucuruz sfârmit;

d) dela 20 familii neorustice câte o jumĕtate de ferdelă;

e) venitele stolare statorite de sinodul parochial;

f) douĕ sorţi lemne în pădure; — toate aceste dau o sumă de 328 fl. 50 cr.

Doritorii de a ocupa această parochie sĕ'şi astearnă suplicile proveḑute cu documentele prescrise ap „statutul organic“ şi de regulamentul congresual pentru parochii din anul 1878, oficiului protopresbiteral gr. or. mai jos subscris până la subsemnatul termin.

Nocrich în 20 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Gregoriu Maier m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 153 şi 154.—1880. 2—3

Anunciu.

În conformitate cu dispoziţiunea §. 124 din regulamentul pentru procedura judecătorească în cause matrimoniale se aduce la cunoscinţa publică, cumcă Maria născ. Dumitru Martin măritată după Ioaneş Roman, ambii din Sălişte prin sentenţa venerabilului consistoriu archidiecesan dto 3 Iunie 1880. Nr. 1583, s'a despărţit totalmente de pribegitul ei bărbat. De aseminea prin sentenţa venerabilului aceluiaşi cu datul de sus Nr. 1852. 1880, s'a despărţit Ana născută Iacob Hănsa de bărbatul ei pribegit Ioan Marina, ambii din Tilişca.

Sibiiu, 15 Septemvre 1880.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului I.

Publicaţiune!

Conform esmisului consistorial din 6/18 Septemvre 1880. Nr. 2849. E. se esarêndează gheţariul împreună cu restaurаţiunea „Gerlitzy“ dela 1 Decemvre 1880 n. pe 3 ani consecutivi.

Condiţiunile esarendărei se pot vedè la oficiul cassei consistoriale (Strada Măcelarilor *Nr. 32)* unde se primesc şi ofertele.

Inspectoratul realităţilor archidiecesei gr. or.

---

[57] 1—2

Pentru sesonul

de toamnă şi de earnă

subscrisele recomândă *depositul* lor nou *sortat* de *elegante*

Pălării pentru doamne

căiţe şi coafure etc.

Aceleşi primesc fetiţe în cost şi în cuartir şi la dorinţă le instruesc în lucru de modiste.

Sibiiu 28 Septemvre 1880.

Sororile Wegmuth.

(Strada Cisnădiei *Nr. 25.* Etagiul I.)

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 111. Sibiiu, Sâmbătă 20 Septemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 19 Septemvre.

După informaţiunile, ce le avem, în ḑilele aceste listele alegĕtorilor la dietă vor fi definitiv stabilite. Datele statistice au preste tot în ḑilele noastre un rol însemnat. Rolul statisticei nu va întârḑia a'şi arĕta înfluenţa şi asupra puterilor noastre în lucruri privitoare la legislaţiunea din viitoriu.

Nu întrebăm, pentrucă ar fi zădarnică întrebarea, dacă statistica, carea ne va demonstra puterile noastre în lucruri privitoare la legislaţiune, va fi în conformitate cu adevĕrata statistică. Se poate, că compunĕtorii datelor sĕ nu'şi fie împlinit cu esactitate problema; sĕ poate că dintre cei îndreptăţiţi, din varie cause, sĕ nu'şi fie reclamat dreptul de a fi alegĕtori. Una sau alta poate face, ca în ḑiua, când vom venì sĕ vedem bilanţurile listelor stabilite, sĕ ne înfăţişeze un regres, faţă cu perioadele trecute, un regres, a cărui cause sĕ fie nu regresul real în contribuabilitate, ci în influenţele politice. Odinioară „natio valachica“, cum ne numesc legile asuprirei din trecut, a fost cu proprietate. După aceea scăḑută la gradul de coloni, cu toate că ea în faptă se afla în proprietatea ei, „praeter mercedem laboris“, nu avea nimica şi nici drepturi politice.

Socoteala, ce vom avè a face, va trebuì sĕ o facem cu cifrele bune, rele, esacte, neesacte aşa după cum vor fi stabilite.

Ori cum va fi cu datele statistice, nu ne putem ferì din calea altei întrebări foarte serioase, care cu cât se apropie anul 1881 cu atât bate mai puternic la porţile noastre. Este întrebarea, care ori cât s'a vorbit şi scris de cincisprĕḑece ani încoace despre dênsa, a remas o întrebare pendentă, — neresolvită. Este întrebarea atitudinei Românilor faţă cu alegerile în corpurile legiuitoare.

Întrebarea aceasta nu este nici uşoară nici grea. Uşurătatea ca şi greutatea ei atêrnă, pre lângă alte momente, si dela modul de apreţiare. Neresolvarea ei definitivă, sau resolvarea ei de până acum, dacă putem numì resolvare ceea ce s'a făcut de vre o cincisprĕḑece ani, a lăsat deja urme fatale în sinul naţiunei noastre. Urmele aceste trebuiesc sterse dacă nu voim, ca fatalitatea sĕ crească în progresiune geometrică.

Resolvarea unei întrebări, care o putem numì, cel puţin gingaşe, nu se poate nici cu glume, nici cu duplicităţi. Toată seriositatea detorită demnităţei unui popor, însoţită de un studiu profund, basat pre sciinţă positivă, însoţită de calculare cu realitatea trebuiesc aduse pe planul desbaterei. Aşa se discută, aşa se resoalvă astfeliu de cestiuni. Nu trebuie mai departe perdut din vedere, că pracsa evenimentelor este de multe ori mai tare decât teoriile, mai ales lipsite şi de principii.

Noi am desbătut întrebarea aceasta din destul. Oameni cu raţionament politic n'au găsit rea soluţiunea recomandată din partene. Din contră şi dintre contrarii părerilor noastre s'au aflat oameni, cari în cele din urmă au aprobat-o.

Aprobarea şi neacceptarea sûnt lucruri, cari nu dau resultate positive, şi Românilor tocmai resultatul positiv le este de lipsă.

Timp de cugetat numai la părere putem ḑice că mai avem. Reducerile câte s'au făcut până acum în drepturile deja avute, au crescut atât de mult, încât mai stând mult în chipzuri ne vom treḑì, că nici discusiunea nu ne va mai fi permisă.

Cu cât e aşa dară timpul mai scurt, cu atâta este mai preţios. Sĕ 'l folosim, dar se'l folosim cu înţelepciune bărbătească.

Evenimentele ne au adus, fără voie, într'o poştiune, unde afară de legea electorală, Românii transilvăneni au înterese identice cu cei din Ungaria. Nu atacăm nici o instituţiune, nu comitem nici o crimă politică, dacă ne vom întrunì puterile noastre cu a le lor.

Întrunindune puterile şi lucrând împreună, vom resolva şi ce este neresolvat încă mai îngrabă şi de altă parte ne vom manifesta ca un popor naţional şi patriotic în lăuntru şi în afară.

Este un curent al timpului, pre care nici noi nu trebuie sĕ 'l ignorăm. Lucrurile se desleagă astăḑi prin compromisuri. Numai unde popoarele sûnt năcovele, acolo vine ciocanul ca sĕ'şi facă treburile pe dênsele.

Revista politică.

Sibiiu, în 19 Septemvre.

Ministrul president a respuns la interpelaţiunea lui Stefan Miklós. Esenţa respunsului este, că dl ministru va susţinè „pacea“ întru naţionalităţi şi confesiuni şi va înpedeca ori-ce mişcare turburătoare. Constată mai departe, că la guvern nu s'a înaintat nici un feliu de statute dela vre-o ligă antisemitică. Jidovii din Ungaria aşa dară pot fi şi mai liniscìţi ca până acum, pentrucă de pe acum le surid raḑele soarelui cortesesc din mai multe părţi de odată. În bucuria cea mare a Evreilor se va amesteca, la alegerile fiitoare, numai amarul, că nu vor sci pe cine sĕ îmbrăţişeze mai curênd, sau că iubindu'i şi „liberalii“ şi „independenţii“ 'i vor sfăşia de dragoste de nu vor mai sci ai cui sûnt.

Presenţa Maj. Sale în Ungaria şi în special la Cinci-biserici o au folosit Maghiarii din stânga estremă pentru o demonstraţiune. Pe când Maj. Sa primia deputaţiunile clerului şi autorităţilor civile în Cinci-biserici cetatea Dobriţinului a serbat mari serbători în onoarea lui Helfy şi a altor corifei din opositiunea estremă. „Magyarország“ comentează evenimentul acesta într'un articul lung şi memorabil, în care împută guvernului lui Tisza, că alungă pe Maghiari în braţele stângei estreme.

„Magyarország“ are din punctul seu de vedere drept sĕ se tânguie asupra pornirei lucrurilor din Ungaria. Însĕ care partidă maghiară n'a contribuit la pornirea aceasta? Toţi din toate părţile au tămâiat numai idolul naţionalităţii maghiare, nebăgând în samă feliul cel poliglot al statului unguresc şi necalculând cu împregiurările cele firesci a le statului poliglot. Dacă unii dintre Maghiari pun prea multă tămâie în cădelniţa lor naţională sĕ nu se supere ceilalţi, căci eroarea are una şi aceeaşi origine, prin urmare şi pĕcatul trebuie sĕ fie comun pentru dênşii pentru toţi. Stânga estremă merge până la estrem cu cultul maghiarismului, pe când ceilalţi merg mai încet. Celelalte elemente din stat sûnt ignorate, pe când dacă ar fi şi ele considerate de aceea ce sûnt, Ungaria ar fi ceva mai puţin maghiarizătoare, prin urmare destul de maghiară ca Maghiarii sĕ poată trăì cu fraţii lor cu ceilalţi cetăţeni de altă naţionalitate, ca într'o patrie comună tuturor câţi o locuesc şi'şi împlinesc datorinţele faţă cu dênsa.

Se vorbeşte ḑice „Timpul“ de cătva timp în unele cercuri europene, şi cu oarecare consistenţă, despre apropierea Russiei către alianţa austro-germană. In cercurile diplomatice, ne spune „Messager des Vienne“ această apropiere este obiectul unei ocupărì curioase, şi se afirmă că acum câte-va sĕptĕmânì ar fi avut loc, între imperaţii Wilhelm şi Alesandru, o corespondinţă, a cărei cuprindere arată dorinţa ce ar avè Russia sĕ se înţeleagă cu Austria asupra afacerilor orientale. Prinţul Bismarc ar fi comunicat aceasta baronului Haymerle la Friedrichsruhe. Cancelarul german a voit astfel sĕ ia rolul de mijlocitor, şi după cum se pretinde, lucrează acuma direct cu Livadia, luând pe seamă-i pe Austria, în vederea îndeplinirei dorinţei esprimate de Russia pe timpul me

FOIŢA.

Dela Sibiiu la Ogna şi înderĕt.

(Schiţă de călĕtorie).
(Încheiere.)

Când ajunserăm la biserică tocmai se terminase serviţiul divin. Un şir lung de muieri nu urîte, cu învĕlituri albe preste propodul alb, îmbrăcate cu un gust sănetos; bărbaţii robusti asemenea cu gust şi bine îmbrăcaţi dovedesc, că ei pot fi acei ce prin lucru, păstrare şi cumpăt sciu da înainte. Dacă am avut mulţămirile mele „din jos“, aici „din sus“ se unesc toate împregiurările de a sternì mulţămirea iubitoriului de bine. Pe lângă esterior şi vestminte se mai adaoge locuinţele solide mai multe la numĕr ca „din jos;“ şi curţile sûnt preste tot mai avute. Ele tradează pe mai numeroşii şi bunii agricultori.

După cum spunea conducĕtoriul meu Cicerone biserica aceasta este a doua zidire dela perderea celei luate de unaţie, şi caracterisează pe zidìtorii ei, cari au ridicat-o din puterile lor proprie cumparând până şi locul pe care stă. Dacă bisericei în cei 74 ani, de când este, i-au mai scăḑut însemnătatea, apoi scoala ce este lângă dênsa, este, care trebue sĕ stoarcă lauda dela ori şi cine o vede. Şi aici trebuie sĕ ḑic ca mai sus: numai dacă poporul ce a ridicat-o ar scì şi folosì.

La vre o cincisprĕḑece paşi, în dosul unui edificiu frumos (este casa parochială gr. cat.) se vede o bisericuţă nu prea înaltă dar zidită masiv şi în un stil oare care. Dacă ar fi şi coperişul în stilul bisericei, înfăţişarea monumentului bizantin ar fi o adevĕrată decoraţiune a locului, pe care se află; coperişul, situaţiunea în dosul caselor şi spoitura, care ascunde zugrăveala, detrag mult locaşului sânt, zidit de principele Brancoveanu.

Biserica aceasta fără turn este terminată la anul 1701. În ḑilele Mariei Teresia, când se propaga unaţia cu puterea, spunea Ciceronele meu, că au auḑit din bĕtrâni, că s'au aşeḑat tunuri în preajma bisericei şi aşa au cerut-o sĕ o dea pentru unaţie şi de frică oamenii au şi dat-o.

Întors dela escursiunea prin oraş, lucrul cel dintâiu a fost sĕ mai vĕḑ, cese întêmplă în lumea mare. Mi-am îndreptat paşii spre cabinetul de lectură. Ca la toate băile se plătesce şi aici o tacsă, aşa numita tacsă de cură. Din aceasta, şi trebue sĕ se adune bani frumoşi într'o vară, se plătesc ḑiarele pentru oaspeţi şi musică, arvunită se distragă publicul oaspet. Întraiu în cabinet şi ce e drept ca oaspe de o ḑi nici n'aveam dreptul de a face mari pretensiuni. Cabinetul în sine, când ar fi la alt loc, poate că nu ar fi togma reu. Este însĕ în nemijlocita apropiare de băile calde şi de localul unde se încălḑesce apa. Căldura şi sgomotul jignesc pe cetitoriu mai ales fiind însoţite de un roiu de musce obrasnice fără seamă.

Cu lectura nu m'am putut ocupa mult. Ce era sĕ cetesc? doar cum guvernul îşi apĕră în „Ellenör“ în „Magyar Polgár“ etc., cutare sau cutare proiect? On. comisiune sau comitet în zelul seu prea „patriotic“ a prenumerat numai ḑiare guvernamentale. Escepţiune „N. fr. Presse“ şi „Gaz. Trans.“ şi doar „Kikeriki.“

Am plecat de acì fără a fi putut sĕ me întormez mult ce se întêmplă în lumea mare. În şi afară de îngrăditură, sub pavilion şi afară de pavilion, oaspeţii se mişcau a preumblare. Am observat cu ocasiunea aceasta şi cu cea de eri, că în anul acesta lucsul a început şi aici, cu oare-care sfială, a'şi arbora flamurele. Ar fi pĕcat dacă ar căpĕta îndrăsneală mai mare, pentrucă atunci şi unica comoditate, ce oferia Ogna, ar dispărè.

Un lucru de tot jignitoriu şi chiar şi greţos sûnt schilavii de tot feliul, cari trântiţi pe faţa pământului, jumetate goli, sbiară neîncetat, cerênd milă. Nimenea, se vede, că nu este cine sĕ ferească pe oaspeţi de molestarea aceasta.

Pela 4 oare a sosit trenul de plăcere. Trenul vine cu oaspeţii de feliul acesta până aproape de lacuri. Mulţi dintre acestia se îndreaptă spre lacul Tököli, unde apa cuprinde 55% sare. Ca sĕ vĕḑ şi lacul acesta am plecat şi eu în direcţiunea, încotro vedeam că se trage mulţime din cei nou veniţi. În drumul meu am dat de alt punct interesant. Dela lacurile cele patru duce o cărare plântată cu ar-

morabilei întrevederi dela Reichstadt: „Rusia nu opune pedeci Austriei în Orient; Rusia cere numai aceea-şi poziţie la resăritul peninsulei balcanice, pe care Austria caută să o obţină la apus".

In timp ce se vorbesc aceste despre Rusia, succesul demersurilor diplomatice, ce aveau în vedere apropierea Italiei de alianţa austro-germană, se consideră de acum ca foarte compromis, în urma schimbărei ministerului francez. In Germania demisia d-lui Freycinet a provocat în deosebi multă preocupare. In unele cercuri germane se crede, că astăḑi eventualitatea alianţei Italiei cu Austria şi Germania nu mai este probabilă. Retragerea d-lui Freycinet— ḑice „Kreuzzeitung"— va produce probabil la Roma o apropiere a Italiei de Francia, mai ales, că fostul ministru francez Lepére se află astăḑi în capitala italiană cu o misiune confidenţială din partea d-lui Gambetta.

Memoriu

asupra esecutărei articolului 55 al tractatului din Berlin sau libera navigaţiune a Dunărei de jos.

(Încheiere).

Scopul dispoşiţiunilor actului din Berlin este de a nu lăsa traficul dunărean în mânile uneia sau a două puteri. Principiul libertăţii esclude în adevĕr monopolul comercial ca şi monopolul politic. Această libertate este aici cu atât mai importantă de oare-ce acela, care ar esercita dictatura la Dunărea de jos, ar esercita-o şi în Peninsula balcanică, ale cărei state ar fi puse la bunul ei plac. Europa a voit dar şi voesce, ca interesele comerciale să nu fie de loc acaparate de una singură din puterile cele mari. Ea a vrut dar şi voesce, ca fie-care din statele semnatare să păstreze partea sa proporţională de influenţă la Dunărea de jos şi în peninsula balcanică. În acest scop, ea a dat notă deliberativă României, Bulgariei şi Serbiei pentru regulamentul de elaborat, spre a ocroti interesele mai apropiate de riveranii Dunărei de jos.

Ultimul resboiu a dovedit până la evidenţă după cum făcuseră dealtmintrelea crisele precedente ale conflictului oriental, că este necesar a asigura viitoriul. Congresul din Berlin a recunoscut aceasta.

Însă fie-care din puter le semnatare ale tratatului din Berlin n'are interese indentice la Dunărea de jos şi divergenţa intereselor nu permite de loc de a încredinţa în această parte a fluviului, unei singure dintre ele, paza şi apĕrarea esclusive ale navigaţiunei şi intereselor generale.

D. principe de Bismarck a declarat însuşi în şedinţa dela 4 Iulie a congresului, că opiniunea, care reprezentă Dunărea ca marea arteră a comerciului german cu orientul se întemeiază pe o ficţiune. (V. Protocolul XII).

Germania e dar afară din causă.

Rusia nu poate avè la liberul trafic al Dunării un mare interes comercial, dela Galaţi până la Porţile de fer. Esportaţiunea cea mai considerabilă a produselor sale se face pe la Odessa şi această esportaţiune n'ar putè decât să câştige dela pedecile aduse libertăţii navigaţiunii pe Dunărea de jos.

Turcia e acum aproape desinteresată în cestiune. De altmintrelea situaţiunea sa politică e astfeliu în cât ea ar fi la bunul plac al altei puteri, care, în schimbul concesiunilor din partea sa, i ar garanta aiurea compensaţiuni.

Cât despre Austro-Ungaria, ea are, pentru cuvintele espuse în capul acestui memoriu, astfel de interese la Dunărea de jos, în cât unele din organele sale de publicitate merg până a pretinde: că Dunărea ar fi un fluviu austriac, ear' câţi-va din bărbaţii sĕi politici, că ar avè dreptul fundat şi legitim de a acapara libertatea Dunărei de Jos, în folosul traficului seu şi de a dobândì ast-fel un fel de dictatură, de influenţă asupra navigaţiunei fluviului.

Austro-Ungaria pare a urmărì de mult acest scop. In 1857 ea redactă în adevĕr un proiect de regulament (7 Noemvre), care fu semnat la Viena de către patru State, însĕ respins la Paris, în 1858, de către Puterile în conferenţă. Astăḑi nu ne aflăm deci decât în faţa unei nouĕ încercări a proiectului căḑut acum 22 de ani. Dacă ea ar reuşì a îngreuia vaselor celor lalte naţiuni ajungerea la Dunărea de Jos, dacă ea ar putè să le facă navigaţiunea pe fluviu mai puţin comodă, supunênd-o pedecilor, care n'ar depinde de cât dela bunul ei plac, ea ar micşora frecuenţa vapoarelor din occident în apele României şi ale celorlalte riverane. Prin aceasta ea ar silì mai ales pe România puţin câte puţin a face esportarea produselor sale agricole pe liniile ferate ale Ungariei şi ale Austriei: ea ar împedeca, făcĕnd-o prea costisitoare, importaţiunea în principate a produselor manufacturale din Occident şi ar asigura astfel o mare consumaţiune produselor propriei sale industrii. Cu chipul acesta ea ar dobândì în curênd la Dunărea-de-Jos monopolul absolut, pe care nu'l esercitează astăḑi.

Nu tot aceasta este ţinta ce'şi au propus puterile, proclamând libertatea şi neutralitatea riului.

Dar nu tocmai cu Germania, cu Rusia, cu Turcia are Austro-Ungaria interese contrare la Dunărea de jos; ci mai cu deosebire cu cele-l-alte Puteri semnatare tratatului dela Berlin: Francia, Englitera, Italia, care fac un mare comerciu de importaţiune cu Principatele, şi pentru care importanţa schimburilor comerciale este şi va remânè criteriul influenţei politice.

Ciocnirea intereselor se presentă de asemene între Austro-Ungaria aspirând la monopol şi Principatele nesemnatare tratatului de la Berlin, chemate a lua parte la elaborarea regulamentului dunărean.

Interesele lor proprii sûnt nediscutabile şi de altă parte, ele sûnt într'un perfect acord, cu principiul, că navigaţiunea riului trebue să fie deschisă tuturor pavilioanelor, fără monopolul de fapt, nici influenţă absorbitoare din partea vre-unei puteri mari.

Care este dar singura soluţiune, care ar putè să împace toate aceste interese?

Comisiunea europeană se va întrunì la Galatz în luna viitoare Noemvre, spre a desbate asupra acestei cestiuni. Este dar urgent de-a ne întreba, chiar de acum, în ce chip va putè ea se ţină samă de aceste interese diferite, pe care le espuserăm acì.

Austro-Ungaria a propus deja o soluţiune în *ante-proiectul* său pentru regularea navigaţiunei a poliţiei fluviale şi a supraveghiării pe Dunăre, între Porţile de fer şi Galaţi, supus de dênsa desbaterilor comisiunii europene în ultimaei şedinţă.

Se ḑice că aceasta, după iniţiativa Franciei şi Engliterei a refusat de-a admite acest ante-proiect ca basă a desbaterilor sale şi a decis, ca regulamentul, conform tratatului de la Berlin, să fie elaborat de toată comisiunea europeană, cu adjuncţiunea delegaţilor Serbiei şi Bulgariei.

Fiind înlăturată cu chipul acesta încălcarea articolului 55 din tractat, mai este vorba acum de-a face peste putinţă şi ori ce altă încălcare. Dar se afirmă astăḑi, că Austro-Ungaria nu'şi ar fi retras ante-proiectul seu de cât drept formă şi că speră să facă a se adopta principiile formulate încă de la 1857 şi consemnate din nou în acest din urmă act. Se mai adaugă încă — ceea ce ni se pare cu greu de admis — că ea s'ar fi asigurat deja de majoritatea voturilorîn sînul Comisiunei.

Esaminând ideile formulate în Ante-proiectul în cestiune, în care nu se vede nici un cuvênt măcar, care să amintească principiul libertăţei de navigaţiune pe Dunăre, le vom găsì în contraḑicere cu dispoşiţiunile testuale ale tractatului dela Berlin şi, admiţênd chiar, că Austro-Ungaria stăruesce în ele, vom ajunge la această conclusiune logică, că puterile semnatare şi mai ales cele trei puteri occidentale nu vor putè să le admită.

Articolul 3 este redactat astfel:

„Esecutarea regulamentului de faţă este pusă sub autoritatea unei comisiuni, numită comisiune micstă a Dunărei, reşeḑênd la Rusciuc, în care Austro-Ungaria, Bulgaria, România şi Serbia vor fi fie-care representate printr'un delegat."

Art. 55 din tractat n'a prevĕḑut instituirea unei comisiuni de felul acesta. De unde ia oare Austria acest principiu? Art. 55 ḑice pur şi simplu, că se va prelucra un regulament de navigaţiune, poliţie şi supraveghiere. Dar nu ridică comisiunei europene dreptul de a esercita direct această supraveghiere. Este oare cu drept a atribuì numai uneia din puterile semnatare dreptul, ce 'şi-au reservat toate? De asemenea art. 55 nu ḑice nimic nici despre esecutarea regulamentului; prin urmare, această esecutare nu poate fi încredinţată, conform cu usul stabilit în genere în asemenea materii, decât statelor riverane, pe când comisiunea europeană va păstra dreptul de-a veghia, ca esecutarea să se facă în mod leal şi în conformitate cu regulamentul adoptat.

Austro-Ungaria pretinde, după cum se vede, în afară de tratatul de Berlin şi contrariu dispoşiţiunilor sale, a acapara pentru ea singură dreptul de supraveghiere şi, pe deasupra, să mai fie însărcinată şi cu esecutarea regulamentelor de poliţie şi de navigaţiune.

Ei bine cu ce titlu reclamă Austria un asemenea cumul de drepturi şi de prerogative?

Ea nici nu e măcar stat riveran al Dunărei de Jos; căci dela Porţile de Fer şi până la Galaţi nu sûnt decât cele trei principate, care ocupă ţĕrmii riului. Ea posedă, ce e drept, ţĕrmi ai Dunărei şi are un mare interes comercial si politic de a domina cursul riului în partea sa inferioară: însĕ în aceeaşi ordine de idei Rusia şi Germania posedând şi ele ţĕrmi la Dunăre, ar putè să reclame sub acelaşi titlu admiterea lor în această comisiune supra numită comisiune micstă, şi neprevĕḑută de actul internaţional din Berlin. Pretenţiunea formulată de Austro-Ungaria la art. 3 este dar contrară logicei şi neadmisibilă.

Art. 4 care e încă şi mai important, ḑice în primul seu alineat:

„Ea (comisiunea micstă) va fi preşeḑută de delegatul Austro-Ungariei. Otărîrile sale vor fi luate cu maioritate de voturi; în cas de paritate, vocea preşedintelui va fi preponderantă."

Austro-Ungaria voiesce astfel să'şi atribue omnipotenţa permanentă în această comisiune micstă şi prin aceasta dictatura asupra Dunărei de jos. Cu ajutoriul acestei comisiuni micste nu numai că absoarbe atribuţiunile comisiunei europene din Galaţi, dar încă, cu ajutoriul presidenţei perpetue şi cu vocea preponderantă, ea absoarbe toată puterea în sinul acestei comisiuni.

Austro-Ungaria, practicând vechia macsimă: *Divide et impera!* ar putè să câştige, când o voce, când alta, spre a dobândì paritatea opiniunilor şi a domina atunci cu ajutoriul vocei sale presidenţiale preponderante. Ea ar dobândì acest resultat cu atât mai multă înlesnire, de oare-ce adesea ar fi divergenţă de interese între cele trei principate, şi fiind că delegatul austriac ar putè atrage la dênsul pe representantul statului mai puţin interesat de a face împotrivire.

De altmintrelea Serbia n'are decât un mic litoral dunărean; Bulgaria are, ce e drept unul mai întins; însĕ România e riverană pe tot percursul riului pe ţĕrmul stâng şi pe cel drept dela Silistria în colo. Aşa dar din punctul de vedere topografic, este inegalitate între cele trei principate, ceea ce ar permite cu atât mai mult Austro-Ungariei de a împărţì voturile representanţilor lor. Art. 4 strică mai ales României, cu care Austro-Ungaria are cu toate aceste mai mult interes de a trăì în bună înţelegere.

Despre această presidenţă perpetuă şi despre această voce preponderantă nu e de loc vorba în tractatul din Berlin. Ar fi dar numai o încercare de usurpare a puterilor, violând actul internaţional.

Atribuţiunile, pe care Austro-Ungaria ar voì să şi le aroage astăḑi, de vreme ce în zădar s'a încercat să o facă a doua ḑi după resbelul din Crimea, ar pune libertatea Dunărei de jos în voia sa; această libertate ar devenì o adevĕrată ficţiune.

În adevĕr, modul de esecuţiune a regulamentelor supraveghiarii poate fi pentru bastimentele celorlalte naţiuni o causă atât de mare de vecsaţiuni şi de pedeci de tot feliul, încât Austro-Ungaria ar sci, făcênd ilusorică libertatea navigaţiunei, să depărteze dela Dunărea de jos ori ce alt trafic decât al seu, ori ce alte bastimente decât acele, care plutesc sub pavilionul seu şi de a'şi asigura astfel monopolul, despre care vorbim mai sus.

---

borei până la „Ogna pustie." Acolo încă erau adunate mai multe grupe de oameni. Ca un crater înfricoşat se deschide abisul unei ogne surpate şi măsele de sare 'l fac se rînjească ca şi iadul.

Aici se spunea tuturor câţi erau împregiur, că până a nu se surpa, ogna era acoperită cu pâmênt şi avea o uşiţă pe carea puteai să cauţi şi să strigi în lăuntru. Echul iţi repeta un cuvênt foarte respicat şi la înţeles la început, după aceea mai iute, până când iuţala'l confunda să nu'l mai poţi înţelege. O puşcă din mâna unui Român a dat o detunătură în gura abisului. Echul detunăturei s'au repeţit de multeori puternic, până când a dispărut ca focul de plotoane în depărtare. În fundul acestui abis odihnesc 280 Unguri, cei căḑuţi în 4 Februarie 1849 în bătălia de care vorbirăm.

Tököli este o căldare, a cărei gură se ridică sus preste suprafaţa apei. Lacul e strimt şi fără „margini" pentru cei ce nu înnoată. Acestia se scaldă într'un basin de lemn. Şi aici bunĕtatea apei este împreunată cu neplăcutul gunoaielor câte le spală ploaia de pe ţermuri.

Oaspeţii „de plăcere", după baie s'au împărţit în cele douĕ grădini: alui Haidecker şi Fronius. Cea dintâiu, proprietate a cetăceanului din Sibiiu Nendwich, este spaţioasă şi umbroasă; cea de a doua a cetăţeanului sibian Fronius, are umbră mai puţină. Bucate bune şi beutură bună se găsesc într'amêdouĕ, lângă care se mai adauge şi musica (pentru cruceri). Bieţii chelneri asudă alergând şi tot nu sûnt în stare să mulţămească pe toţi.

În fine se aude o fluerătură petrunḑetoare. Trenul oaspeţilor de plăcere vine să'şi ià oaspeţii. Începuse a se întuneca, căci era opt oare. Era şi nuoros. Nisce picuruşi groşi de ploae au început a muia pulberea de pe drum şi hainele oaspeţilor de plăcere, între care m'am amestecat acum şi eu. Până am ajuns la peptul, deasupra cărui ne astepta trenul, lunecuşul era togma bun de a merge cât înainte atât şi înapoi şi a mai şi cădè câte odată.

Cu chin! cu vai! am ajuns la tren. Trei fluerături şi am ajuns earăşi la Sibiiu, pe care nu'l vĕḑusem o ḑi şi jumetate.

Ultimul articol al ante-proiectului austriac (art. 124) face încă şi mai palpabile intenţiunile Austro-Ungariei şi revelează într'un mod încă şi nemai contestabil, scopul pe care 'l urmăresce. Acest articol se formulează astfel.

„Regulamentul de faţă poate fi modificat după trebuinţe de comisiunea micstă a Dunărei, întru cât aceste modificări nu vor fi în contradicere cu regulamentele comisiunei europene a Dunărei.“

Această comisiune micstă, inventată de Austro-Ungaria, proveḑută şi maiorisată de ea, ar fi dar investită cu puterea de a modifica; ea singură, după trebuinţele pe care această putere ar sci sĕ facă a nasce dispositiunile unui regulament elaborat şi votat de comisiunea europeană întreagă ceea ce ar însemna, că Austro-Ungaria a cărei voce ar fi preponderantă, ar sci sĕ facă a se nasce trebuinţele şi sĕ se admită modificările.

Ar fi, din partea marilor puteri, a face act de abnegaţiune şi de desinteresare, contrarii proprielor lor interese, dacă s'ar supune acestei violări figrante a tractatului din Berlin, care ar lăsa regulamentarea chiar a libertăţii Dunărei la omnipotenţa uneia din ele. Nu putem de altmintrelea sĕ credem în această neînţeleaptă delegaţiune de puteri din partea comisiunei europene. Stipulaţiunile acestui articol din urmă nu dovedesc mai puţin decât toate argumentele, ce am mai putè produce, că Austro-Ungaria, prin instituirea comisiunei micste, prin pretenţiunea la preşedinţa perpetuă şi la vocea preponderantă, urmăresce la Dunărea de jos escluderea transitului marinei negustoresci a celorlalte State. Ea 'şi-ar ajunge scopul din ḑiua, în care va face sĕ se adopte ideile sale de comisiunea europeană.

Sĕ mai adaugem că Austria ar putè sĕ conserve nedefinit situaţiunea pre care 'şi-ar crea-o astfeliu; căci în vîrtutea conferenţei dela Londra din 1871, puterile comisiunei internaţionale din Galaţi espiră în 1883 şi dacă o singură putere, Austro-Ungaria de esemplu, care ar avè interes, ar refusa de a consimţi la reînnoirea puterilor şi atribuţiunilor acestei comisiuni internaţionale, aceeaşi putere ar putè face sĕ se voteze în urmă de către comisiunea micstă, că aceasta va continua a îndeplini atribuţiunile pe care le revendică astăḑi.*)

După ce am esaminat ceea ce ar fi contrariu intereselor vitale ale puterilor şi ale riveranilor Dunărei de jos, sĕ căutăm adevĕrata soluţiune cu privire la aceste interese, care ar ocroti într'un mod real libertatea fluviului.

Această soluţiune este dată chiar de tecstul art. 55 al tractatului din Berlin; ea constă în esecutarea fidelă a dispositiunilor lui:

1. Regulamentele de navigaţiune, de poliţie şi de supraveghiere trebuie sĕ fie elaborate şi votate de întreaga comisiune europeană, cuprinḑênd pe România, Serbia şi Bulgaria.

2. Esecutarea acestor regulamente va fi încredinţată fie căruia din statele suverane, întru cât îl privesce.

Comisiunea internaţională din Galaţi va supraveghia această esecutare conform cu regulamentele.

3. Dacă puterile nu voiesc sĕ primească art. 8 din anti-proiectul austriac asupra cabotagiului, ce este reservat de acest articol statelor riverane, atât pentru serviciul porturilor lor respective, cât şi pentru acela al tuturor porturilor ale ţĕrilor riverane ele vor trebui sĕ'l înlocuiască printr'un alt articol, adminţênd cel puţin micul cabotagiu în favoarea statelor riverane, conform cu usul general. Numai prin acest mijloc Principatele de la Dunărea de jos vor putè sĕ'şi creeze o marină de comerciu. Însĕ acest drept va trebui sĕ se esercite după principiile generale ale libertăţei de navigaţiune, aşa cum sûnt stabilite în actul final al congresului dela Viena din 1815.

Soluţiunea ce propunem se impune încă şi printr'o altă consideraţiune, pe care nu putem lipsì de a o indica.

Tractatul din Berlin supune unui regim identic toată Dunărea de jos, de la Porţile de fer până la Galaţi, dar trebue sĕ observăm, că Brăila este un port al Dunărei, care face, ca şi Galaţii, serviciul de mare. Brăila este pentru Muntenia ceea ce este Galaţii pentru Moldova. Nu se poate sustrage dar Brăila de sub competenţa şi autoritatea comisiunei europene pentru a o preda Austro-Ungariei, precum această putere pare a o dorì, lăsând în acelaşi timp navingaţiunea în apele Galaţilor sub supraveghiarea acestei comisiuni. Trebue sĕ vedem şi aici o dovadă vedită, că puterilc au înţeles, că comisiunea europeană va esercita dreptul seu de supraveghiere asupra întregului percurs al Dunărei de jos, şi că constituirea unei comisiuni micste, neprevĕḑută de tratat, ar constituì, precum am spus o, o simplă usurpare de puteri.

Plenipotenţiarul Austro-Ungariei s'a ferit sĕ formuleze asemenea pretenţiuni în sinul congresului, căci atunci ar fi contestat comisiunei europene una din atribuţiunile ei fundamentale.

În adevĕr, dl baron de Heymerle, în şedinţa dela 2 Iulie (V. prot. XI) a presentat congresului un proiect de redactare pentru Dunăre, al cărui art. 3 sună astfel:

„Un comisar, delegat de comisiunea europeană, va veghia la esecutarea acestor regulamente.“

Representanţii celor-lalte puteri nu luară în consideraţiune această propunere, ori cât de modestă era. Cu toate aceste ea implica recunoascerea de către Austro-Ungaria, în epoca aceea a dreptului de supraveghiare a celorlalte puteri cu simpla reservă, că trebue sĕ fie esercitată de un comisar ad hoc, şi a dreptului de esecutare a regulamentelor de către statele riverane; căci a supraveghia şi a esecuta sûnt douĕ operaţiuni distincte şi dacă, în gândul Austro-Ungariei, comisiunea europeană ar fi avut esecutarea, ea nu ar fi putut numì un comisar spre a supraveghia propriele sale acte.

Dar aceasta putere cere astăḑi pentru ea singură această esecutare şi această supraveghiare. Puterile, cari au refusat de a discuta propunerea făcută la congres de către d. de Haymerle, se vor desjudeca ele oare astăḑi precum face Austro-Ungaria? Ele 'i-au refusat puţinul, ce era în 1878, cedavor în 1880 la nesce pretenţiuni mult mai mari?

Acum sûnt în joc interesele lor comerciale şi politice cele mai esenţiale.

La ce ar ajunge, în sfĕrşit, silinţele Austro-Ungariei chiar când ar isbutì cu proiectul seu de comisiune micstă cu vot preponderant.

Dacă unele din statele de la Dunărea de jos nu ar voì sĕ ia parte la elaborarea regulamentului, care ar fi consecuentă acestui refus?

Dacă România, spre esemplu, s'ar abţinè de a vota sau de a recunoasce puterea esecutoriă a mĕsurilor luate, unde ar fi sancţiunea de esecutare? Dacă în fine România sau alt principat ar refusa de a trămite delegaţi în această Comisiune micstă, cum s'ar putè constituì ea, cum ar putè sĕ delibereze?

Stăruinţa Austro-Ungariei în proiectul seu nu ar aduce dar de cât un resultat provĕḑut: adecă de a compromite bunele sale relaţiuni cu poporul român, care ar vedè cu drept cuvênt în rătăcirile acestei puteri un ce vătĕmător pentru interesele sale mai legitime şi o aspirare la dictatura asupra Dunărei de jos. A'şi înstrăina simpatiile unui stat a cărui amiciţie este atât de folositoare Austro-Ungariei, ar fi oare un act de bună politică?

Nu mai este îndoială, că bărbaţii politici cei mai însemnaţi, cei mai patrioţi din România doresc o apropiare sinceră şi durabilă între ţara lor şi Austro-Ungaria; dar aceasta, călcând tractatul din Berlin, fără folos d'almintrelea pentru influenţa ei, ar descuragia pe amicii sei în silinţele lor, spre a aduce această apropiare şi ar silì pe România a căuta în altă parte apĕrători ai dreptei sale cause.

Sûntem în drept de a crede, că înţelegerea între riveranii de la Dunărea de jos şi Austro-Ungaria este posibilă, însĕ numai cu condiţiunea, ca această putere sĕ cosimţă la elaborarea unui regulament, care după ce va stabilì formal principiul libertăţii fluviului, va apĕra în acelaş timp propriele sale interese, şi pe acele al principatelor pe la Dunărea de jos şi interesele generale ale traficului internaţional,

*) Art. LV. „Regulamentele de navigaţiune, de poliţie fluvială şi de supraveghiarea dela Porţile de fer până la Galaţi vor fi elaborate de comisiunea europeană, asistată de delegaţii Statelor riverane şi puse în armonie cu acele, care au fost sau vor fi edictate pentru percursul din jos de „Galaţi.“

Varietăţi.

* (Onomastica Maj. Sale) se va serba Luni în 22 Septemvre (4 Octomvre st. n.)

* (Congres). Avem informaţiuni dela locul cel mai competente, că congresul naţional bisericesc al provinciei noastre metropolitane, care era sĕ se ţină la 1/13 Octomvre a. c., se va convoca şi ţinea numai în anul viitoriu 1881.

(Ministrul de înterne) a încuviinţat deocamdată 15,000 fl. v. a. pentru locuitorii din comitatul Szabolcs, cari pătimesc de miserie.

* (Comitatul Sibiiului). În 5 Octomvre n. se va ţinè şedinţa comitetului permanent, eară în 8 Oct. n. adunarea generală a comitatului.

* (Postal). La direcţiunea postală din Sibiiu este de ocupat postul unui servitor cu salar anual de 300 fl. şi bani de cuartir 60 fl. v. a. Doritorii de a competa la acest post au sĕ'şi trămită suplicele lor la susnumita direcţiune în restimp de 3 sĕptĕmâni.

* (Amênare). Adunarea gen. a desparţ. III al Ass. tr., anunciată pe mâne, se amênă până de mâne într'o sĕptĕmână (10 oct. 28 sept.). Comitetul.

* (În Tipografia archdiecesană) a eşit de sub tipariu: *Catechism pentru învĕţământul religiunei dreptcredincioase-resăritene* în scoalele primare de Moise Toma, prelucrat de Simeon Popescu. Sibiiu 1880.

* (Doamna Marthe Abbadie). Eminenta professoare de limba şi literatura franceză, la cereri generale, s'a decis a deschide un curs public de limba şi literatura franceză pentru doamne şi domni. Prelegerile se vor ţinè în propriul seu salon în toate Duminecile dela 3 până la 5 oare d. am.

Bilete de întrare 50 cr. de persoană, sau 2 fl. 50 un abonament pentru 6 prelegeri, se pot avè la librăria Schmiedeke.

Duminecă 3 Oct. Dna Abbadie va vorbì despre Moliere şi operile sale. Vor urma toţi classicii franceizi.

* (Comassaţiunea) are sĕ se facă şi în comuna Sais lângă Sighişoara, majoritatea locuitorilor însĕ se opune energic. În 23 Sept. eşind în faţa locului comisariul Szekely, sătenii numai decât au început a trage clopotele, poporul alergà din toate părţile ca ploaia spre scoală, unde adunânduse o mulţime de oameni era pe aici sĕ se nască un esces teribil, dacă comisariul nu se întrepunea ca sĕ domolească spiritele înfuriate.

(O bandă organisată de furi) s'a aflat de curênd în comitatul Torontalului. Între membrii numeroşi ai acestei bande se află şi mai mulţi membrii de poliţie şi un notariu comunal, care făcea soţilor sei mai multe pasapoarte false, prin cari le mijlocia vêndarea objectelor furate.

* (Zăpadă de toamnă). În 26 Sept. n. între 4 şi 5 oare după ameaḑi în Budapesta a nins vre o câteva minute.

* (Defraudare nouă). Cassariul din Szokacs (comitatul Tolna) — după cum ne spune „Egyetértés — a defraudat o sumă de 5800 fl v. a. Aceasta s'a aflat numai acum de o lună, deşi cassariul funcţionează de vreo 3 ani. El firesce se află în cercetare, dară ce folos, că averea lui nici pe de parte nu acopere ceastă pagubă.

Bursa de Viena şi Pesta

din 30 Septemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	107.45	107.30
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	80.60	80.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	97.—	95.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	84.30	84.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	121.50	121.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	94.50	94.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	93.25	93.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	93.50	93.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	92.—	92.50
Obligaţiuni urbariale trausilvane.	93.80	93.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	93.—	93.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.20	71.—
Datorie de stat în argint . . .	72.25	72.25
Renta de aur austriacă	87.75	87.25
Sorţi de stat dela 1860 . . .	130.25	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	819.—	820.—
Acţiuni de credit austr. . . .	281.25	280.40
Acţiuni de bancă de credit ung.	247.25	248.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	107.—	107.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	106.50	106.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.63
Napoleon	9.39	9.41½
100 marce nemţesci	58.20	58.25
London (pe poliţa de trei luni) .	118.15	118.10

Economic.

Sibiiu 28 Septemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 6.50—7.50; grâu sĕcăreţ fl. 5—6; sĕcară fl. 5.--5.40; Orz fl. 4.10--4.50; Ovĕs fl. 1.90--2.30 Cucuruz fl. 4.60—5.; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.60--2.; Semênţă de cânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 6.50—7; Linte fl. 9.—10; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 6.; Slănină fl. 36—38; Unsoare de porc fl. 32.—35; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 15—16; Sĕu de luminări fl. 23—25; Luminări de sĕu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.— Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 36—50 cr carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; ouă 10 de 20 cr.

Nr. 138. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Feldioara secuiască, ppresbiteratul Turdei-inferioare se publică concurs până la 19 Octomvre a. c. st. v. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. 100 fl. dela popor prin repartiţie, care sută de floreni o va ridica dela epitropia parochială în trei rênduri şi adecă: o a treia parte la o lună după ce a început învĕţământul cu pruncii; o a trea parte în 15 Faur 1881 şi restul numai decât după ce a depus esamenul cu pruncii.

2. Cuartir natural în edificiul scoclei.

De va primì şi cantoratul, va avè salar anual cantoral circiter 30 fer-

dele (a 16 copuri) cucuruz în grăunțe | o grădină de legumi, și din venitele stolare după usul de până acum terțialitatea.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, sau și numai cel de învețător, au de a'și asterne suplicele instruite conform „Stat. org." și a „regulamentului" din anul 1878 până la terminul sus indicat, oficiului ppresbiteral în Agârbici p. u. Gyéres.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Agârbici 14 Septembre 1880.

Simeon Pop Moldovan m. p.
protopresbiter.

Nr. 139. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învețătoriu în comuna Mociu ppresbiteratul gr. or. al Turdii-inferioare se escrie concurs până în 19 Octomvre a. c. st. v.

Salariul învețătoriului e 200 fl. v. a. cari i va primì în două rate.

Doritorii de a ocupa acest post au a'și asterne concursele până la terminul supra indicat oficiului ppresbiteral, conform „Stat. Org." și în special au a documenta, că au depus esamenul de cualificațiune.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Agârbiciu, 15 Septemvre 1880.

Simeon Pop Moldovan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 245. 2—3

CONCURS.

Instituindu-se un post de învețătoriu adjunct la scoala confesională gr. or. din Cebea, protopresbiteratul Zarandului, în urma hârthiei venerabilului consistoriu de dto 4 Iulie Nr. 2109 scol.; pentru întregirea acestui post se escrie concurs cu terminul până la 30 Septemvre st. v. 1880.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 200 fl. v. a. solvind în rate din alodiul comunal.

2. Cuartir liber și folosirea grădinei scolare.

3. Trei orgii de lemne, din cari se va încălzì și scoala.

Doritorii de a ocupa această stațiune au a'și trimite suplicile lor instruite cu documentele prescrise de „Statutul organic" și „regulamentul provisor" din anul 1878 oficiului protopresbiteral gr. or. al Zarandului în Bradu (Hunyádmegye) până la terminul idicat, când va fi și alegerea.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Zarandului, în conțelegere cu comitetul scolar.

Bradu 12 Septemvrie 1880.

Nicolau Mihaltianu m. p.,
ppresbit.

Nr. 240 3—3

CONCURS.

Conform conclusului adunărei generale a asociațiunei transilvane ținute în Turda la August a. c. se publică concurs precum urmează:

1. Un stipendiu de 70. fl. v. a. pentru un tinĕr, care cercetează vreo scoală reală din patrie:

2. Un stipendiu de 60 fl. v. a. pentru un ascultător de agronomie:

3. Un stipendiu de 60 fl. v. a. pentru un elev de pedagogie în patrie;

4. Un stipendi ude 60 fl v. a. din fundațiunea „Galliană" pentru un gimnasist:

5. Două stipendii de câte 60 fl. v. a. pentru tineri sau tinere, cari cercetează vreun institut de meserii s'au de industrie în patrie.

Concurenții la aceste stipendii au de a'și subterne suplicele lor la subcrisul comitet până în 25 Octomvre a. c. instruite cu atestat de botez și de paupertate, precum și cu testimoniul de pe semestrul II al anului scolastic 1879/80.

Sibiiu 18 Septemvre 1880.

Comitetul associațiunei transilvane.

Publicațiune!

Pe Duminecă în 10 Octomvre 1880 st. n. la 1 oară după ameadi se va esarenda în cancelaria comunei Sadu atât dreptul de cârciumărit cât și morărit al comunei pe timp de 3 eventual de 6 ani, începênd dela 1 Ianuarie 1881 nainte, pe calea licitațiunei publice.

Condițiunile de licitare se pot vedè și înainte de ziua licitațiunei în cancelaria comunală.

Sadu în 28 Septemvre 1880.

1—3 **Primăria comunală.**

---

[58] 1—24

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistența fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumsețate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanției sigure și a soliditătii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateță estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte **fl. 25**, acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din nickel-argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumsețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loți, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 11.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loți, probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 35 și astădi se capĕtă cu prețul fabulos de eftin numai cu fl. 16.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanț, medalion și cutie de catifea.

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabil cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta zi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoit, să nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț escepțional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are să adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

P. T.

Subsemnata aduc cu tot respectul la cunoscința publică, că dela **1 Octomvrie 1880**

Negoțul meu de marfă împletită și de împletitură cu mașina

l'am strămutat dela **Nr. 23 din strada Cisnădiei Nr. 43** în aceeași stradă: Deci me recomând cu ocasiunea aceasta pentru sesonul de earnă și de vară a face **ciorapi femeesci și bărbătesci** de toată coloarea și mărimea, fără cusetură, din lână, bumbac, ață sau mĕtasă, mai departe **gamași, veste femeesci, cingĕtori, haine de copii, plapome, fuste, șaluri, tulpanuri** etc. etc.

Mai primesc și **ciorapi purtați** spre a'i repara; eară în deposit am totdeauna marfă împletită gata.

Vêndare de **mașine de împletit façon de Dresda** de construcțiunea cea mai nouă. (Cumpĕrătorii de mașine de împletit primesc, la dorință, instrucțiune gratuită).

Comande din afară se vor efectuì foarte prompt și eftin.

Sibiiu 1880.

Cu tot respectul
Emilia Simtion,
Strada Cisnădiei Nr. 43, ușa I. la stânga.

Publicațiune!

Conform esmisului consistorial din 6/18 Septemvre 1880. Nr. 2849. E. se esarêndează gheșariul împreună cu restaurațiunea „Gerlitzy" dela 1 Decemvre 1880 n. pe 3 ani consecutivi.

Condițiunile esarendărei se pot vedè la oficiul cassei consistoriale (Strada Măcelarilor *Nr. 32)* unde se primesc și ofertele.

Inspectoratul realităților archidiecesei gr. or.

Audiți, vedeți și mirați-vĕ!

Mărfurile de argint Britania, primite dela o massă concursuală a unei mari **Fabrice de argint Britania,** devenite falită, se dau cu ori ce preț sau mai bine zis gratuit.

Trimițênd **fl. 7.—** în bani gata s'au cu rambursă ori cine primesce următoarele **50** obiecte cu a patra parte din valoarea reală, și adecă:

Bucăți 6 **Cuțite de masă** escelente, mănunchiu de argint Britania, cu cuțitori adevĕrat englezesci
„ 6 **Furcuțe** de cele mai fine, argint Britania, dintr'o bucată.
„ 6 **Linguri de mâncare** de argint Britania, grele și massive.
„ 12 **Linguriță de cafea** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 6 **susțiitoare de cuțite** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 1 **lingură mare de lapte** de argint Britania, masivă
„ 1 **lingură mare de supă** de argint Britania, grea.
„ 9 **Tave de presentat** ciselate foarte fin.
„ 2 **sfeșnice pe masă de salon** Britania pline de efect.
„ 1 **corfă de pâne masivă** de argint Britania.

Toate **50** obiecte au costat mai nainte 25 floreni și costă acum numai floreni 7.—.

Toate **50** obiecte sûnt fabricate din cel mai fin și cel mai solid argint Britania, care este unicul metal ce esistă pe lume care în veci remâne alb și nu se poate deosebi de argintul adevĕrat nici după o folosire de 30 ani; **pentru aceasta garantează.**

Afară de aceste mai sûnt:

18	**cuțite, furcuțe și linguri**	de argint Britania, câte 6 bucăți toate 18 laolaltă										fl.	3.75
6	**linguri mici de cafea**	de arg. Brit. mai nainte cu						fl.	3.—	acum numai cu		fl.	—.60
1	**lingură de supă**	„	„	„	„	„	„	„	3.—	„	„	„	1.—
1	„ „ **lapte**	„	„	„	„	„	„	„	1.50	„	„	„	—.50
6	**tave**	„	„	„	„	„	„	„	5.—	„	„	„	1.50
6	**susțiitoare de cuțite**	„	„	„	„	„	„	„	4.50	„	„	„	1.50
1	**cutie de zăchar**	„	„	„	„	„	„	„	4.—	„	„	„	1.20
1	**pĕreche sfeșnice**	mai mari de		„	„	„	„	„	2.—	și	fl.	3.—	
1	**clopoțel de masă**	de arg. Brit. mai nainte cu						fl.	4.—	acum numai cu		fl.	1.—
1	**păhar de oauĕ**	„	„	„	„	„	„	„	—.60	„	„	„	—.30
1	**piperniță și salniță**	„	„	„	„	„	„	„	2 50	„	„	„	—.75
1	**Carafine p. oțet și uleiu**	„	„	„	„	numai		fl.	3.50	și			4.50
1	**unealtă de foc**	grea de pus pe masă mai nainte						fl.	3.—	acum numai cu		fl.	—.95

Cane de cafea și tcă a fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zăchar à cr. 35, 50, 80 fl. 1; cutii de zăchar à fl. 2, 2.80; presărătoriu de zăchar à cr. 25, 40, 75, 90 fl. 1; carafine de oțet și oleiu à fl. 2, 4; cutii de unt à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4. — încă și alți articuli nenumerați.

Ca dovadă, că anunciul meu

nu este înșelătorie,

mĕ deoblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, **a o rentoarce fără nici o greutate.** Îndrept la epistolele de mulțămită ce mi-au venit, și pe cari îmi voi permite a le publica succesiv. — Cine doresce deci a primi pe banii sei o marfă bună și solidă și nu lăpĕdătură, sĕ se adreseze numai cătră

A. Fraiss, 9

Viena, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatul archiepiscopesc.

Neoplanta.
1875.
Medalie de argint.

Seghedin.
1876.
Medalie pentru merite.

CLOPOTE
DE TOATĂ MĂRIMEA
pe lângă hotărîrea prealabilă a sunetelor lor.

Cu deosebire recomandă **clopotele găurite,** inventate de dênsul, a căror sunet este mai adânc decât acelor de construcțiunea vechie și care, fiind de 100 punți, sûnt asemenea celor de 140 punți de construcțiunea vechie.

Se află totdeauna în deposit clopote, dela mărimea cea mai mică până la 50 chilogr., precum și de **proasce portative** și **de mână.**

Se recomandă pentru comande cât de multe

[43] 6—12

Antonie Novotny
în Timișoara.

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 112. Sibiiu, Marți 23 Septemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 150 Metr.

Cerculariu metropolitan.

Avend in vedere conclusul congresual din 22 Octobre 1878 Nr. 272, prin care s'a precisat durat'a periodului congresual de atunci, avusem intentiunea de a convocá procsimul congres national-bisericesc pe 1/13 Octobre a. c. adeca pe acel termin, care in combinarea §§-lor 150—152 din statutul organic mi se vedea a corespunde conclusului provocat, si acést'a intentiune mi a fost mai ales indemnul, cand prin emisul metropolitan din 12 Iuliu a. c. Nr. 107 facuiu initiativ'a pentru alegerea deputatilor congresuali pe un period nou de trei ani.

Dupace inse in decursul timpului am aflat cu adenca parere de reu, cà in stadiul actual al desvoltarii institutiunilor nóstre bisericesci regulate prin statutul organic, restimpul de doi ani, care in curend va espirá dela congresul din urma, nu a fost si nu este deajuns pentru a se puté aduná si prelucrá materialul pentru un congres nou, mai ales in unele cestiuni de mare importantia, a caror'a deslegare se astépta dela procsimul congres: in considerarea acestei impregiurari de o parte, ér de alt'a parte a ratiunilor, pentru cari congresele ordinari sunt prin statutul organic normate a se intruní numai la trei ani, — m'am aflat necesitat a me abate dela atins'a mea intentiune de a convocá congresul ordinariu al provinciei nóstre metropolitane in anul curinte; totdeodata inse mi am reservat de o afacere indispensabila, a convocá la timpul seu acel congres ordinariu pe 1/13 Octobre in anul viitoriu 1881.

Dorind a aduce acést'a spre scire si orientare la cunoscinti'a deputatilor congresuali alesi pe periodul nou de trei ani, si preste tot la cunoscinti'a publicului nostru bisericesc chiamat a se interesá de o desvoltare salutara a vietii nóstre publice bisericesci: me aflu totdeodata indemnat a prevení dorintielor comune si dreptelor pretensiuni cu acea incredintiare din partemi: cà in alipirea mea la basele depuse in statutul organic, pentru asta-data am in vedere mai pre sus de tóte acea, ca congresul nostru national-bisericesc la procsim'a sa intrunire sè aiba tóta inlesnirea de a continuá regularile, dela cari depinde ordinea si progresul in biserica, si ca pregatirile, ce se recer spre scopul acest'a dela organele permanente ale metropoliei, sè fie pentru viitoriul congres pedeplin multiumitóre.

Sibiiu, 20 Septembre, 1880.

Miron Romanul m. p.
archiepiscop si metropolit.

Revista politică.

Sibiiu, în 22 Septemvre.

În casa deputaților din Budapesta dep. Daniil Irányi a rostit următoarea interpelațiune:

Este un fapt cunoscut de toți, că marile puteri europene au hotărît cederea teritoriului Dulcigno, ce se află sub suveranitatea Turciei, Muntenegrului. Se afirmă, că Sublima Poartă a legat cederea acestui teritoriu de condițiunile următoare: 1. că demonstrațiunea flotei sè nu se pună în lucrare, 2. poporațiunei sè i se garanteze proprietatea și drepturile sale, 3. sè nu se mai pretindă alte cesiuni de teritoriu pentru Muntenegru.

Era un fapt cunoscut de toți, că Albanezii stau sub arme, pentru a apëra integritatea teritoriului lor și pentru a împedeca cu forța încorporarea acestuia la Muntenegru. Se afirmă că marile puteri europene au ordinat o demonstrațiune de flote și că unele dintre ele sûnt aplecate a întrebuința și forță pentruca Albanezii sè fie subjugați de Muntenegreni. Fiindcă în casul, când marile puteri s'ar hotărî a întrebuința forța, procederea lor ar contradice dreptului, dreptății, umanității, ba și acelui postulat al timpului modern ca nici un teritoriu și nici un popor sè nu fie dat altei puteri, înainte de a fi mai întâiu ascultat, întreb pe dl. ministru president și printr'ênsul pe guvernul unguresc, dacă acesta este aplecat a'și validita influența sa ca sè nu se întrebuințeze din partea marilor puteri nici o forță contra Albanezilor în favorul Muntenegrului, și dacă guvernul ori care ar fi resultatul silințelor sale, voiesce a asigura casa deputaților unguresci, că la întrebuințarea forței contra Albanezilor nu va concurge puterea ungurească de resboiu?

Ministrul Tisza în ședința de Sâmbătă a respuns cam următoarele:

Amênările încuviințate mereu Turciei pentru esecutarea tractatulni internațional dovedesc limpede, că nici una dintre puteri n'a arëtat intențiunea unui resboiu contra Turciei. Conducerea oficiului estern al monarchiei 'și pune mereu silințele pentru a asigura pe un timp cât numai se poate de îndelungat acordul european în interesul pății și e spriginit într'această silință a sa de guvernul unguresc cu toate forțele; aceea ce va trebuì sè se mai facă mai departe în această privință, nu se va stabilì înainte, dar o debarcare a trupelor este, după instrucțiunile date comandanților eschisă din sfera posibilităților.

Tisza declară mai departe între aplause vii, că cererea interpelantului, ca guvernul sè ia garanția, ca poterea militară ungurească sè nu între în acțiune, este neadmisibilă în sensul legei și al constituțiunei; guvernul este îndatorat a se îngrigì, ca puterea militară a monarchiei sè întrevină numai esclusiv pentru interesele monarchiei; întrevenind însè acest cas va fi imposibil ca contingentul unui stat sè se bată, ear' contingentul celuilalt stat nu.

Respunsul fu luat la cunoscință.

Ministrul Boerescu și cestiunea dunăreană.

Ziarul „die Presse“ aduce în întregul ei întrevorbirea, ce unul din redactorii acestei foi a avut cu d. B. Boerescu la Viena. Eată această întrevorbire, astfeliu precum o relatează acel redactor:

D. Ministru Boerescu me primì cu o deosebită amabilitate și prevenință și desfășură ideile sale cu acea fineță și tărie, care a desemnat în tot-de-una pe acest dester bărbat de stat. După schimbarea politeților obicinuite me informai despre starea cestiunei dunărene și despre vederile, ce are guvernul român asupra viitoarei desvoltări a acestei afaceri.

D. ministru Boerescu respunse: „Este regretabil, că această cestiune, printr'o discuțiune cam viuă prin ziare, a dobândit însemnătatea unei cestiuni politice. Guvernul român ar fi fost mai bucuros ca neînțelegerile, care esistă între România și Austro-Ungaria, sè fie judecate numai din puncte de vedere economice. Si între Austro-Ungaria și aliata sa Germania esistă deosebiri de vedere asupra tractatului de comerciu, ce voesc a încheia, dar aceste deosebiri nu sunt amestecate în discuțiunea publică cu considerațiuni politice, și tot într'un ast-fel de chip obiectiv ar trebuì, după părerea mea, sè fie privită și discutată cestiunea dunăreană. Dar sciți, că la noi în țară se află o opositiune violentă, care atât prin ziarele noastre cât și prin cele din străinătate, voesce a usa de cestiunea dunăreană spre a face două lucruri: întâiu a resturna ministeriul actual și al doilea, a împedeca ori-ce înțelegere între România cu Austro-Ungaria, și respective cu Germania.

— Credeți d-le ministru, că opositiunea își va puté esecuta planurile ei? întrebaiu eu apoi.

— Aceasta depinde dela aceea, respunse bărbatul de stat român, dacă factorii împărtășiți și principali vor conserva sângele lor rece și o dreptate plină de considerațiuni în viitoarea desfășurare a cestiunei dunărene. Nu este nici un bărbat serios la noi, care sè nu mărturisească, că Austro-Ungaria are de îngrigit și de apërat interese întemeiate și însemnate la Dunăre, ca artera ei de viață. Dar de altă parte, nu va esiste nici un ministeriu în România, care sè aibă curagiul de a lua parte la o ast-fel de soluțiune a cestiunei dunărene, care ar vătëma interesele materiale ale României sau ar încăleca drepturile de suveranitate ale Statului nostru. Dar interesele, ce avem noi și monarchia d-v. la Dunăre, nu sunt de o asemenea natură în cât interesele române sè nu poată găsì alături cu cele austro-ungare o apërare și satisfacere echitabilă în acela-și timp. Eu cred încă, că România și Austro-Ungaria au chiar în unele puncte interese comune în cestiunea dunăreană, și de aceea sunt convins, că în cele din urmă se va ajunge la un aranjament satisfăcëtoriu al întregei afaceri. Atât Austro-Ungaria cât și România țin la o amicie de vecinătate durabilă și dacă se va lăsa desvoltărei lucrurilor cursul seu natural, fără a fi intru nimic înfluințat de violențe, apoi se va ajunge neaperat la înțelegerea dorită de ambele state atât în cestiunea dunăreană cât și în alte cestiuni. Dacă nu s'a ajuns deja la înțelegere până astădi, apoi vina nu este a ne-echității reciproce, ci a prea multului zel de ambele părți.

— Ce idee aveți despre resolvarea greutăților, care domnesc în cestiunea dunăreană?

— Eu cred replică d. ministru Boerescu, că nimeni nu poate sè preciseze aceasta astădi într'un chip amănunțit; aceasta se va putè face tocmai atunci, când comissiunea se va întrunì din nou în Noembre și când delegații fie-cărui stat se vor pronunța din nou asupra esecutărei articulului 55 din tratul dela Berlin. De altmintrelea este vëdit, că în cestiuni, în care se ciocnesc interesele nu se poate ajunge la scop de cât numai prin concesiuni reciproce.

— Dar oare opositiunea, observai eu, care ține astădi un limbagiu atât de aspru nu numai contra ministeriului, ci și contra Alteței Sale principelui Carol și contra Austro-Ungariei, nu va esploata nisce ast-fel de concesiuni cu ori-ce preț, în cât sè facă ca actualul ministeriu sè aibă o campanie parlamentară anevoioasă?

— In acest moment, respunse d. Boerescu, avem în țară o opositiune de și nu periculoasă, dar foarte neastâmpărată și care nu este tocmai scrupuloasă în alegerea mijiloacelor și spriginilor ei. Nici un ministeriu român pâna acum nu s'a aflat în fața unei positiuni tocmai plină de considerațiuni, și de aceea și cel actual scie sè supoarte atacurile protivnicilor lui cu o nepăsare constituțională. Intru ceea ce privesce atacurile în parte contra persoanei Alteței Sale principelui Carol, care n'au pornit până acum de cât dela nisce ambițioși orbiți și rătăciți, apoi ele sunt condamnate în toată țara în chipul cel mai aspru. Alteța Sa principele dispune atât de mult, ba încă în gradul cel mai mare de iubirea și admirațiunea supușilor sei, în cât este o probă urîtă de convingerea și mărimea unui partid, când el se vede nevoit a amesteca persoana stăpânitoriului țerei în discuțiunile de toată ziua.

— Dar întru ceea-ce privesce atitudinea opiniunei publice față cu Austro-Ungaria? observai eu folosindu-mè de pausă.

— Cât pentru acest punct, zice diplomatul român, apoi ve voiu rëspunde bucuros după propriile mele vederi. Vë este negreșit destul de bine cunoscut, că acum câți-va ani chiar cinci, amicii Austro-Ungariei erau în minoritate în opiniunea noastră publică. A trebuit sè suport multă vreme cu mai mulți din partisanii mei ca o împutare complimentul de austrofilie, ce mi-se făcea, dar evenimentele politice din acesti din urmă ani și perspectiva, care se deschide poate pe viitor pentru țeara noastră, au făcut ca majoritatea opiniunii noastre publice sè vină la cunoscința, că restabilirea unor relațiuni amicale cu monarchia habsburgică este în interesul României. Dar, după părerea mea, respândirea și cultivarea cu îngrigirea a acestei cunoscințe poate sè aibă numai atunci un succes, când ea va prinde rădëcini nu numai în guverne, ci și în opiniunea publică și nu va fi împedecată de influențe esterioare din cutare sau cutare parte. Restabilirea unei înțelegeri între Austro-Ungaria și România nu poate sè fie arangiată cu maestrie după părerea mea, numai de un minister de ocasiune. Pentru-ca o asemenea înțelegere sè fie durabilă, apoi trebue mai

ântâiu ca ea sĕ fie voită de opiniunea noastră publică parlamentară, bine înţeles negreşit, că va domnì şi în patria d-v. asemenea convingere şi că toţi factori politici mai însemnaţi din Austro-Ungaria vor înlătura aceea-ce ar putè sĕ împedece pe România de la restabilirea înţelegerei. Dar şi în această privinţă am cele mai bune speranţe, de vreme ce am convingerea, că restabilirea unor relaţiuni politice amicale este în interesul natural al ambelor State.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Năseud, 18/30 Septemvre 1880 (La adresa congresului bisericesc a Românilor otodocşi). Sub timpul constituţiunei noastre bisericesci, s'au ivit unele întrebări, cari sûnt de mare însemnătate atât pentru organismul bisericei, cât şi pentru prosperarea vitalismului naţional. Cele mai însemnate din aceste sûnt douĕ: înfiinţarea de eparchii nouĕ pe teritoriul metropoliei, şi întrebarea despre a doua căsătorie a preoţilor. Interesul faţă cu aceste douĕ cestiuni au trecut preste marginile metropoliei, încât astăţi despre resolvirea lor se interesează şi alţii de altă confesiune, ba chiar şi de altă naţionalitate. Din această pricină ele nu se mai pot considera ca simple întrebări, ci 'şi-au eluptat rangul de probleme, a căror resolvire se aşteaptă dela înţelepciunea congresului naţional bisericesc, ce are sĕ se întrunească în curênd. Ca probleme, ele au străbătut până la consciinţa poporului, aşa ar fi consult şi se doresce, ca măritul congres înainte de ce ar purcede la resolvirea lor, sĕ nu ignoreze opiniunea şi dorinţa poporului credincios din întreaga metropolie şi sĕ ţină cont de trebuinţele cele mai înteţitoare ale aceluia. Pentru astădată o voce din popor va atinge numai problema dintâiu.

Cumcă este trebuinţă de înfiinţarea nouĕlor eparchii, este evident, şi congresele trecute dupăce au meditat asupra mijloacelor pentru susţinerea personalului de administraţiune, asupra asestui punct, s'au înţeles în princip. Nu s'au putut însĕ înţelege asupra locului. Şi pentru ce? Togmai că nu s'au luat în vedere trebuinţele şi necesităţile poporului, ci oare-cari interese particulare. Acì 'mi vine în minte un cuvênt greu a lui Castelar: Când este vorba de cause mari, pentru moment înving interesele, şi numai pentru durată ideile. Nu s'au putut înţelege, căci fraţii din Ungaria şi Banat cer înfiinţarea a douĕ eparchii la dênşii, anume în Oradea mare şi Temişoara, documentând că aceste locuri sûnt istorice. Ei, dacă acesta este cel mai de frunte argument apoi el este foarte slab. Astădi numai poate fi vorba de însemnătatea istorică a unui loc, ci de folosul practic pentru promovarea causelor bisericesci şi naţionale şi de ajutarea trebuinţelor poporului. Sau doară fraţii din Ungaria şi Banat au mai mare trebuinţă pentru desteptarea simţului ortodocs şi naţional? Atunci sĕ li se conceadă, numai cât, după cât i cunoascem, de li s'ar da încă ḑece episcopii, ei tot aşa de buni Români şi ortodocşi vor fi. Pentru ce, dacă e vorba de însemnătatea istorică a locului, nu se lucră şi pentru reînfiinţarea celor 14 episcopii, cari oare când au esistat pe teritoriul metropoliei ortodocse (veḑi Popea, vechia metropolie pag. 56 seq.); pentru ce nu se strămută metropolia la Alba-Iulia? Se poate că după spatele argumentului de sus sĕ mai fie şi altul, ambiţiunea de a avè episcopie, însĕ acest argument este nemoral.

Ci nelegalitatea pretensiunei fraţilor din Ungaria şi Banat, mai bine o vor dovedì datele statistice despre faptica stare în metropolie, cari ni le presentează actele congresului trecut, şi despre cari presupunem, că cel puţin aprocsimativ vor fi autentice. Acolo la pag. 202 stă scris:

Numĕrul sufletelor ortodocse în Archidiecesă este: 674.526.

În eparchia Aradului 327.060.

Sub consistoriul din Oradea mare 150.471.

În eparchia Caransebeşului 342.376.

Aşa dară în toate trele eparchiile din Ungaria şi Bănat sûnt numai cu 145.381 suflete mai mult ca în archidiecesa singură. Deci dacă la o eparchie se cer cel puţin 250,000 suflete aceea sumă e prea mică, pe când suma din archidiecesă e prea mare pentru o singură eparchie. Mai departe totalul parochiilor e 1867 matre şi 481 filii. Din aceste cad pe archidiecesă singură 965 matre şi 209 filii remânênd, sub toate celelalte consistorie numai 902 matre şi 272 filii.

Archidiecesa singură are 41 protoprebiterate pe când toate celelalte consistoare au sub jurisdicţiunea lor numai 28.

Asemenea plus arată la archidiecesă datele statistice faţă cu scoalele şi copii obligaţi la carte. Singur cu numĕrul convețuirilor nelegiuite, întrec celelalte eparchii archidiecesa.

Eată dar că pre basa datelor statistice, pretensiunea fraţilor din Ungaria şi Bănat, este nefundată. Cu toate aceste archidiecesanii nu pot sĕ nu respecteze cererea lor, dar numai în parte. Mai ântâiu ei nu pot face parte din folosirea fondurilor archidiecesei, căci acele au destinaţiunea lor specială, întemeiate fiind multe înainte de statutul organic. La aceasta s'ar opune credincioşii din archidiecesă. Şi aceasta o simt şi fraţii luminaţi dela „Biserica si Scoala,“ cari în Nr. 37 se plâng că archidiecesanii 'şi-au schimbat opiniunea.*) Apoi nu pot face pretensiune nici la arondarea teritoriului, căci acela stă în legătură cu fondurile. Aşa dar cum ar fi a se deslega dilema? Dorinţa credincioşilor archidiecesani din părţile nordostice, nordice şi nordvestice ale Transilvaniei merge într'acolo că mai ântâiu postul de vicariu archidiecesan sub ori ce condiţiune sĕ se sistemiseze cu rang de archiereu. Apoi sĕ se înfiinţeze o eparchie earăşi în archidiecesă; ear suma de 25,000, destinată pentru o altă eparchie, sĕ se aplice la întemeiarea unui seminariu centrale teologic cu rangul unei academii teologice pentru crescerea clerului inalt din intreaga Metropolie.

Pentru casul că destinaţiunea acelor 25,000 nu se poate modifica, atunci deese fraţilor din Ungaria o episcopie, pre carea vor avè a o susţinè dênşii; dorinţa archidiecesei înse remâne, ca una sĕ se întemeeze în Transilvania. Mai special dorim noi cei depărtaţi de centru ca aceea sĕ se ridice în nordul Transivaniei. Ca loc eu propun: Dejul, Bistriţa, Reginul. Dintre aceste cel dintâiu este tocmai aşa de istoric ca ori care altul. Se scie că acolo a fost episcopia Vadului, a cărei urme se vĕd şi astădi. Dar afară de aceea pentru Dej mai militează următoarele împregiurări: Astădi şi în scurt Dejul are se devină un punct central în ţeară. Spre dênsul înclină valea Someşului mic. Din Dej comunică calea preste Bistriţa şi Năseud cu Bucovina, comunică către Şomcuta, Baia mare, apoi către Laslau şi Chior, spre Dej înclină o parte din Câmpia Transilvaniei. Ar forma deci Dejul punctul central pentru protopresbiteratul Cluj, Unguraş, Cetatea de peatră, Solnocul I. şi al II., Bistriţa, Reghin, Vasarhely, Secu etc.

*) „Biserica şi Scoala“ face achidiecesanilor nedreptate, când afirnă, că şi au schimbat opiniunea. Red.

La aceste se mai adaugem că acì poporul este foarte înapoiat din toate punctele de vedere, cu deosebire în protopresbiteralele aretate, dintre cari locul ântâiu 'l ocupă a Solnocurilor, apoi vine a Cetăţii de peatră şi Bistriţei şi în rênd celelalte. Nu este acì locul a enumera causele, ele sûnt cunoscute la organele noastre competente. Deci trebuinţele poporului din aceste părţi cer urgenta spriginire din toate punctele de vedere — şi aceasta spriginire numai pe calea ridicărei unei episcopii la dênşii se poate ajuta.

Aceste sûnt dorinţele noastre, a Archidiecesanilor din aceste părţi. Noi cunoascem trebuinţele noastre şi le mărturisim. Asceptăm dela deputaţii nostrii ca sĕ ne sprigineascâ, deşì alegerile precât ne sûnt cunoscute, nu au eşit preste tot locul după dorinţa noastră. Cu deosebire regretăm căderea bărbaţilor vrednici şi probaţi în cercul Dejului şi unul al Braşovului.

Noi cari purtăm sarcina întunerecului mai tare'l simţim pre acela decât cei ce se află în lumină. De afară poate vedè omul tot ce se petrece noaptea în o casă luminată, până când cei dela lumină, din casă, nu pot se vadă ce se petrece în întunerecul din afară.

Sperăm deci dela înţelepciunea Măritului nostru congres că va resolva această problemă spre fericirea poporului în genere şi mulţămirea comitenţilor. Căci dela aceasta precum şi în specie dela resolvarea celei de adoua adecă adoua căsătorie a preoţilor, pre care o defaimă pigmeii credinţii dela „Biserica şi scoala“ atârnă un mare venitoriu al bisericei şi moralităţii publice tocmai aşa precum ne stă în prospect o mare acuisiţie.*)

G. P.

Cluj, 14 Septemvre 1880. Dle Redactor! Aşi fi dorit foarte tare, ca o mână mai decsteră, o peană mai ageră sĕ descrie ḑiua de 7/19 ale c. aceea ḑi, care pentru biserica română gr. or. din loc este de însemnătate din mai multe puncte de vedere, nu aşi vrea însĕ nici de cum, ca această ḑi sĕ fie trecută cu vederea fără de a reflecta la dênsa cât şi de scurt.

Aceasta este ḑiua care, a fost destinată pentru scrutiniul alegerilor de deputaţi mireni congresuali pe periodul 1881—83 care scrutiniu pentru cercul electoral Cluj, avu loc aici în această biserică; dar tot această ḑi este ḑiua, în care şi-a sĕvêrşit prin P. P. prot. V. Roşescu şi par. Roşescu din Apahida un părăstas solemn împreunat cu rădicarea unui monument frumos de peatră întru memoria reposatului în dl fost paroch şi protopop rom. gr. or. al tractului Clujului Grigoriu Gall.

Privit lucru în sine poate, că s'ar părè de un pond nu aşa de mare, devine însĕ foarte ponderos, dacă reflectăm la împregiurările, ce sûnt împreunate cu acest act solemn, căci e de a se scì, că acel părăstas s'a sevêrşit, şi acel monument s'a ridicat pentru bărbatul, care pe timpul seu numera între elita clerului, pentru acel protopop, care în percurs de 21 ani a condus turma încredinţată lui cu multă înţelepciune cu mult tact şi cu mare zel, şi pentru acel părinte, carele cât timp avu fericirea, a vieţuì în mijlocul familiei sale a sciut da astfel de direcţiune crescerei copiilor sei, încât astădi fac parte din fruntea Românilor, şi fac onoare bisericei sinaţiunei lor. Într'adevĕr cu multă satisfacţiune a trebuit se vadă toţi cei de faţă efectul crescerei celei bune, şi simţemêntul cel nobil, cum adecă o familie aşa nobilă, ce poartă numele Gall, cu atâta pietate 'şi aduce aminte de părintele seu, cu atâta iubire a îngenunchiat earăşi mormêntul acelui stimat soţ şi părinte.

Stima de care s'a făcut reposatul în domnul demn s'a dovedit eclatant, căci biserica numită mai sus de astădată, ca poate nici odată până acì, a cuprins în sine aproape pe întreaga înteligenţă din loc fără deosebire de religiune, domni, doamne, tineri, bĕtrâni, dar cu multă mirare trebuie sĕ constateze fiesce cine şi aceea, că provedenţa s'a îngrigit, de serba ea acestui părăstas s'a efectuit chiar în ḑiua de 7/18 ale c. când adecă precum am accentuat mai sus a fost ḑiua numită de scrutiniu, şi cum astfel a fost representat întreg tractul, unde fericitul în dl a funcţionat în decurs de 21 ani, ba ce-e şi mai mult a fost representat aproape întreg ţinutul unde numitul defunct a vieţuit.

Pe când m'am simţit îndemnat a atinge pe scurt cele de mai sus, sum îndeplina convingere, că nu comit indiscreţiune făcênd cunoscut o. public faptul marinimos, care pentru memoria reposatului servesce de un al doilea monument şi mai frumos ca cel de peatră, care pietatea şi marinimositatea familiei jeluitoare o dovedesce şi mai escelent. Bine, foarte bine a accentuat păr. prot. local V. Roşescu, când în cuvêntarea sa ocasională, prin care totodată a adus la cunoscinţa poporului faptul marinimos, adecă că Preast. familie Gall prin Ilustritatea sa dl Dr. Iosif Gall a depus pe altariul s. biserici suma de 100 fl. pentru care binefacese în numele credincioşilor acestei parochii i a esprimat mulţămita sa, ḑic bine a accentuat, că astfel de fapte pot fi urmarea unei cresceri bune, cărei — cum s'a ḑis — fericitul în dl i a pus basa, şi apoi fu continuată — între greutăţiile vĕduviei — de Preast. consoartă, până când cu un succes aşa eminent 'şi vede încoronate astădi ostenelele sale.

Într'adevĕr prin acest fapt marinimos faţă cu biserica aceea, la altariul cărei defunctul a servit mai mulţi ani, i s'a pus un monument referitoriu, căci dacă e constatat, că atari fapte pot avè numai efect bun, apoi cu atât mai vêrtos se poate constata aceasta faţă cu bis. rom. gr. or din Cluj, care şi până acum s'a susţinut numai din daruri benevole, şi care e evident deci, că mai mult ca ori care altă biserică din archidiecesă este avisată la atari daruri, dacă numai nu vrem sĕ fie amenințală cu apunere totală, ce are a fi fără îndoială un ce foarte regretabil pentru întreagă naţiunea rom. gr. or.

Dar cele amintite mai sus despre marinimositatea Preast. familii des numite şi în specie a Ilustr. Sale dlui Dr. Iosif Gall se potenteză şi mai mult, — dacă în firma convingere că sum de basă sigură — afirm, că s'a depus la mâna P. prot. local V. Roşescu 24 fl. v. a. pentru distribuire între preotesele vĕduve serace din acest tract.

'Mi iau voia dle Redactor a vĕ ruga pentru publicarea acestor şiruri cu acea firmă convingere, că nu voiu vătĕma modestia Preastimatei familii amintite, căci atari fapte bune retacêndule ar fi un lucru greşit, deoarece ele au menţiunea de a servì şi altora ca esemplu precum într'adevĕr şi servesc, căci se aude, că deja şi un alt crestin voiesce a urma frumosului esemplu.

Unul dintre cei de faţă.

*) Noi publicăm corespondenţa de mai sus cu toate, că după cum anunţarăm, congresul e amênat. Publicăm din motivul, că ideile au lipsă de lămurire şi cu cât lămurirea se poate face mai cu regaz, cu atâta vor fi şi fructele lor mai bune. Red

---

Varietăţi.

Onomastica Maj. Sale Imperatului şi Regelui s'a serbat eri cu solemnitate în biserica noastră din ce-

tate. Edificiele publice au fost decorate cu flamuri.

* (Principele de coroană) Rudolf după cum se scrie din Ferdinandsberg (comit. Caraşului) cât de curênd va sosì în Timişoara spre a lua parte la vênatul de căprioare din pregiur. Asemenea se vorbesce, că principele ar avè de gând a cerceta şi Ardealul.

* (Universitatea săsească), precum se aude, se va conchema pe 25 Noemvre n.

* (Programa) adunărei genenale a Reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din Munţii Apuseni, ce se va ţinè la 26 Octomvre st. v. în Câmpeni.

1. În ḑiua de 26 Octomvre ante ameaḑi la oarele 9 toţi învĕţătorii presenţi vor asista la celebrarea serviţului D-ḑeesc în biserica gr. or. din Câmpeni, unde după învocarea duchului sânt va urma deschiderea şedinţei prin o vorbire rostită de preşedinte sau vice-preşedinte.

2. După ameaḑi membrii Reuniunei se vor întrunì în localul scoalelor normale gr. or. din Câmpeni, unde vor urma ulterioarele desbateri şi anume:

3. Raportul Comitetului.

4. Propuneri din partea comitetului sau a cutăruiva membru.

5. Operate, propuneri practice, disertaţiuni, declamări şi cântări.

6. Cuvênt de incheiare rostit de preşedinte sau vice preşedinte.

Din şedinţa Comitetului Reuniunei învĕţătorìlor români gr. or. din Munţi Apuseni ţinută la Abrud 17 August st. v. a. c.

I. Palade m. p., *N. Corchesiu* m. p.,
v. pres. notariu.

* (Cutremur de pămênt). Duminecă dimineaţa, cu vreo 5 minute înainte de 7 oare, s'a simţit aici în Sibiiu şi în pregiur un cutremur de pămênt destul de intensiv de la apus spre resărit. Durata cutremurului a fost de aproape 10 secunde. Obiecte aşeḑate pe mobile sau atârnate de părete au fost puse în mişcare, încât se putea observa foarte bine.

* (Cutremur de pămênt). Ni se scrie dela Mediaş 3 Octombre 1880, că s'a simţit aḑi dimineaţă la 5 oare 50 minute, o sguduitură, ce a fost vehementă şi a durat 3—5 secunde; icoane, glăji, scaune prin casă s'au mişcat dela loc, de pe coperişele caselor au căḑut ţigle. Dauna până la momentul, când se scriu aceste şiruri, nu e cunoscută

* (Regulareade posesiune.) În cestiunea regulărei de posesiune în Ardeal Coloman Horvath, jude la tribunalul reg. din Cluj, a făcut o colecţiune a tuturor legilor şi ordinaţiunilor ministeriale vechi şi noue, cari privesc această afacere. Broşura se va eda în Cluj.

* (Mulţămită publică). Subcrisul, în numele sinodului parochial, aduc cea mai sinceră mulţămită publică economului din Vaidaseg Petru Hoportean, care a binevoit a cumpĕra pre sama Sântei biserici a noastre un Epatrafir în preţ de 7 fl. 50 cr. Primească demnul econom sincera noastră mulţămita rugând pe atot putintele D-ḑeu sĕ'l ţină la mulţi şi fericiţi ani spre binele şi fericirea prea iubitei sale familii şi a bisericei, asigurându'l că numele d-sale va remânè nesters în sinul bisericei noastre. Dea ceriul, ca aceste fapte sĕ'şi aibă mulţi imitători.

Cucerdea maghiară în 17 Sept. 1880.

În numele sinod. paroch.
Ioan German m. p.,
paroch şi preşedinte.

* (O reţea telefonică). În Budapesta cât de curênd se vor începe lucrările spre înfiinţarea unei reţele de telefon. Spre acest scop s'au adus din America esperţi, cari încă în decursul ernei vor termina lucrurile şi se sperează, că reţeaua aceasta telefonică se va putè transpune folosirei în primăvara viitoare.

Bursa de Viena şi Pesta

din 1 Octomvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	107.85	107.90
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	80.90	81.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	97.80	97.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	84.40	84.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.50	122.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	94.25	94.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	93.—	93.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane	93.50	93.50
Obligaţinni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	92.—	92.25
Obligaţiuni urbariale trausilvane	93.40	93.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	93.—	93.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.50	71.50
Datorie de stat în argint	72.60	72.50
Renta de aur austriacă	87.70	87.50
Sorţi de stat dela 1860	130.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	821.—	820.—
Acţiuni de credit austr.	282.—	282.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	252.25	248.—
Sorţi unguresci cu premii	107.50	107.—
Sorţi de regularea Tisei	107.25	106.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.63
Napoleon	9.39	9.39
100 marce nemţesci	58.25	58.15
London (pe poliţa de trei luni)	118.20	118.05

Economic.

Sibiiu 1 Octomvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 6.60—7.70; grâu sĕcăreţ fl. 5.10—6.10; sĕcară fl. 5.10--5.50; Orz fl. 4.10--4.50; Ovĕs fl. 1.80--2.20 Cucuruz fl. 4.60—5.; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.60--2.; Semênţă decânepă fl. 6—7; Mazere fl. 6—7; Linte fl. 9.—10; Fasole fl. 5—6. pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 6.; Slănină fl. 34—36; Unsoare de porc fl. 36.—40; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 15—17; Sĕu de luminări fl. 24—25; Luminări de sĕu 50 chilo fl. 23—25.; Săpun fl. 18—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 16-18. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.25 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 35—48 cr. carne de porc 46—48 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; oauĕ 10 de 20 cr.

Mediaş, 30 Septemvre n. Pro hectolitră: Grâu 6.60—7; Grâu sĕcăreţ fl. 5.60—.6; Sĕcară fl. 4.90—5.10; Ovĕs fl 1.80—2.; Cucuruz fl. 3.50—.; Sĕmênţă de cânepă fl. ——; Fasole fl. 5—6; mazere fl. —.—; Cartofi fl. 1.40—1.50; Fên fl. 1.—1.20; cel vechiu; cel nou fl. ——; Cânepă fl. 28—30; Slănină pro 100 chilo: fl. ——66; unsoare de porc fl. —70; Sĕu de luminări fl. 36—46; Spirt pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 40 cr. carne de porc 48— cr. carne de viţĕl 46 cr.; carne de berbece 28 cr.; oauĕ 6 de 10 cr. Târgul de aḑi fu bine cercetat; preţurile totuşi s'au ţinut ca mai înainte. Timpul fu ploios şi rece. Cucuruzul cel nou s'au vênput cu fl. 2.50 per hectolitră.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitaţiuni: în 29 Oct. şi 27 Noemvre imob. lui Stefan Bölöni în Apaţa (trib. Braşov); în 15 Oct. imob. lui Ignaţ Nagy în Orăştie (judec cerc); în 22 Octomvre şi 22 Noemvre imob. lui Martin Sontag în Vurper; în 10 Noemvre şi 10 Decemvre imob lui Ioan Römer în Nocrichi; în 7. Oct. imob. Anei Gal şi soţi în Bungard (trib. Sibiiu); în 7 Oct. imob.lui Iosif Hubacs în Sighişoara (judec cerc); în 23 Oct şi 23 Noemvre. imob. remasului după Vasilie Moga în Rĕhĕu; în 22 Oct. şi 22 Noemvre. imob lui Lazar Petraşcu în Loman (judec. cerc Sebeş); în 9 Oct. şi 6 Noemvre imob lui George Horia în Şomcuta (judec. cerc. Şomcuta mare); în 6 Oct. imob. contelui Iosif Bethlen în Cluj (trib) în 29 Oct. şi 29 Noemvre. imob. lui Samoilă Iacob Gross în Huedin (judec cerc.) în 3 Noemvre şi 3 Dec. imob. remasului după Paraschiva lui Simion Blaga în Lancrăm (judec cerc. Sebeş); în 11 Oct. imob. lui George Răduţ în Nirăşteu (trib. M. Oşorhei); în 23 Oct. imob. lui Toma Ciocan şi soţi în Săcădate; în 30 Oct. şi 30 Noemvre imob. lui Michail Gabel în Marpod (trib. Sibiiu); în 26 Oct. şi 27 Noemvre imob. lui Radu Duţu Stingea în Braşov (trib.)

Nr. 277. 1—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al tractului Nocrichiu-Cincu-mare sunt a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci cu terminul până la 12. Octomvrie 1880.

1. Nocrich cu salariu anual de 200 fl. v. a. din fondul bisericei si dela popor, cuartir şi lemne de foc.

2. Ruja cu sălariu anual 100 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

3. Verd cu salariu în bani 80 fl. dela fondul scoalei şi dela 80 familii a douĕ cofe cu prebendă.

4. Măgărei cu salariu în bani 100 fl., dela popor şi lemne de foc.

5. Şomărtin cu salariu în bani 100 fl. cuartir şi lemne de foc dela popor.

6. Bruiu cu salariu 100 fl. cuartir şi lemne dela popor.

Doritorii de a ocupa vre-una din aceste staţiuni au de a'şi asterne petiţiunile lor instruite conform statutului organic până la terminul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Nocrichiu în 15 Septemvre 1880.

În conţelegere cu comitetele parochiale respective:

Grigoriu Maier m. p.,
adm. prot.

Nr. 220. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Voia, cu 100 familii de clasa a III. în protopresbiteratul Gioagiului I. se escrie în urma ord. p. v. consistoriu din 12 August a. c. Nr. 2359. B. concurs, cu terminul până la 14. Octomvre, a. c. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

Porţiune canonică: un pămênt arătoriu de 4 mĕsuri semĕnătură de grâu.

Dela 66 familii câte o mĕsură de cucuruz în boambe, câte o ḑi de lucru, şi stola usuată, cari toate computate la olaltă în bani, dau un venit anual de 210 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această staţiune parochială, au de a'şi substerne petiţiunile lor instruite conform „statutului organic" şi regulamentului congresual din 1878, oficiului ppresbiteral al Gioagiului I, până la terminul sus indicat.

Hondol, 6 Septemvre 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Vasile Pipoş m. p.,
protopresbiter gr. or.

Nr. 208. 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de classa a III. din comuna Căpâlna, protopresbiteratul Sebeşului, se escrie pe basa înaltului ordin consistorial din 18 Martie 1880. Nr. 1097 B. de a doua oară concurs cu termin până la 11 Octomvre a. c. st. v.

Emolumentele parochiei sunt:

1. Dela 115 familii câte o ferdelă cucuruz în grăunţe, câte o veadră (ferie) de must mĕsurate cu mĕsurile vechi şi câte o ḑi de lucru.

2. Lemne din pădurea comunei pentru ars în casă.

3. Venitul stolar regulat, aceste calculate laolaltă dau suma aproape de 400 fl. v. a.

Cei ce doresc a se aplica în această parochie sûnt avisaţi a'şi înainta suplicele lor înzestrate cu documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresual din 1878. oficiului protopresbiteral gr. or. în Sebeş, până la presentatul termin.

Căpâlna, în 29 August 1880.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul.

Nr. 193. 2—3

CONCURS.

La scoala confesională greco-răsărit. din comuna: Inuri are a se întregì staţiunea învĕţătorească, pentru carea se escrie concurs cu termin până la 30 Septemvre 1880 st. v.

Salariul învĕţătoriului e de 120 fl. cortel şi lemne pentru foc.

Doritorii de a se aplica ca învĕţători în numita staţiune au se'şi subtearnă cererile înzestrate cu documentele proveḑute în statutul orgauic şi regulamentul congresual din anul 1878 inspecţiunei scolare greco-reseritene în Sebeş.

Inuri, 24 August 1880.

Comitetul ḑvrochial.

Nr. 139. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu în comuna Mociu ppresbiteratul gr. or. al Turḑii-inferioare se escrie concurs până în 19 Octomvre a. c. st. v.

Salariul învĕţătoriului e 200 fl. v. a. cari i va primì în douĕ rate.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi asterne concursele până la terminul supra indicat oficiului ppresbiteral, conform „Stat. Org." şi în special au a documenta, că au depus esamenul de cualificaţiune.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Agârbiciu, 15 Septemvre 1880.

Simeon Pop Moldovan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 245. 3—3

CONCURS.

Instituindu-se un post de învĕţătoriu adjunct la scoala confesională gr. or. din Cebea, protopresbiteratul Zarandului, în urma hârthiei venerabilului consistoriu de dto 4 Iulie Nr. 2109 scol.; pentru întregirea acestui post se escrie concurs cu terminul până la 30 Septemvre st. v. 1880.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 200 fl. v. a. solvind în rate din alodiul comunal.

2. Cuartir liber şi folosirea grădinei scolare.

3. Trei orgii de lemne, din cari se va încălḑì şi scoala.

Doritorii de a ocupa această staţiune au a'şi trimite suplicile lor instruite cu documentele prescrise de „Statutul organic" şi „regulamentul provisor" din anul 1878 oficiului protopresbiteral gr. or. al Zarandului în Bradu (Hunyádmegye) până la terminul idicat, când va fi şi alegerea.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Zarandului, în conţelegere cu comitetul scolar.

Bradu 12 Septemvrie 1880.

Nicolau Mihaltianu m. p.,
ppresbit.

Nr. 257. 3—3

CONCURS.

În urma ordinaţiunei consistoriale de dtto 21 Februarie a. c. Nr. 297, dechierându-se postul de învĕţătoriu la scoala gr. or. din comuna Ungra ppresbiteratul Cohalmului de vacant, pentru ocuparea acestuia se escrie concurs cu terminul până la 28 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

I. Salariul învĕţătoresc de 80 fl. val. austr.

II. Cuartir liber în edificiul scoalei.

III. Lemne de foc de ajuns.

VI. Dreptul de a îngrăşa un rîmătoriu în pădurea comunală.

Doritorii de a concura la această staţiune sĕ'şi aştearnă petiţiunile sale în sensul „statutului organic" şi a regulamentului congresual din anul 1878 la oficiul ppresbiteral al Cohalmului până la subscrisul termin.

Ungra în 10 Septemvre 1880.

În conţelegere cu inspectorul districtual de scoale.

Comitetul parochial.

2—3 **CONCURS.**

La gimnasiul român gr. or. a devenit vacant un post de profesor de filologie clasică şi studiile ajutătoare la aceasta.

Pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin până la 10 Octomvre a. c. st. v.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor câtră subscrisa Eforie scolară instruite cu documentele:

a) că sûnt după naţionalitate Români şi după religiune greco-orientali;

b) că au purtare morală şi politică bună;

c) că sûnt sănĕtoşi;

d) că în sensul Statutului organic al Metropoliei române gr. or din Ungaria şi Transilvania şi al regulamentului provisoric al Archidiecesei transilvane pentru esaminarea candidaţilor de profesură la scoalele secundare române gr. or. au absolvit facultatea filosofică la vre o universitate din patrie sau din străinătate,

e) că cunosc şi limba maghiară;

f) că se vor supune dispositiunilor în vigoare ale institutului.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

Până la depunerea esamenului de cualificaţiune salar anual de 700 fl. v. a.

Dela depunerea esamenului de cualificaţiune pentru următorii doi ani salar anual de 800 fl. v. a. ear de acì mai departe salar ordinar de 900 fl. v. a. După 5 ani de serviţiu un adaos sau cuincueniu de 50 fl. v. a. carele se va repeta de 5 ori; în fine drept de pensiune conform Statutului de pensiune.

Braşov în 10 Septemvre 1880 st. v.

Eforia scoalelor centrale române gr. or.

Nr. 197 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala poporală gr. or. din Zam ppresbiteratul Iliei murĕşene, se escrie concurs cu terminul până la 30 Septemvre 1880 st. v.

Emolumentele sûnt:

I. Salariul anual 110 fl. v. a.

II. 80 de mĕsuri de bucate în baombe adecă 65 de cucuruz, şi 15 de grâu.

III. 8 stângini de lemne, şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi înainta concursele lor instruite în sensul prescriselor statutului organic şi al dispositiunilor sinodale din 1873 şi a regulamentului congresual din 1878, la subscrisul până la terminul sus arĕtat. Concurenţii se aibă cunoscinţă şi despre limba maghiară şi sĕ fie cântăreţi buni.

Gurasada 7 Septemvre 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. protopresbiter.

Nr. 150. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de a III-a classă din Vulceşd cu filia Herepea, se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 14 Octomvre st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

Dela 46 numeri de case din materă şi 42 din filie câte o mĕsură vechie de 22 cupe cucuruz sfârmat, folosirea cimiteriilor, şi stola usuată, cari toate la olaltă computate dau un venit anual de 150—160 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie au a'şi adresa suplicile lor instruite în sensul „statutului organic“ şi a regulamentului congresual dela 1878 la subscrisul până la terminul indicat.

Deva. 2 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 324. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu primariu la scoala poporală din Topârcea ppresbiteratul Mercurei se escrie concurs cu termin până la 30 Septemvrie a. c. st. v.

De acest post e împreunat un salariu anual de 180 fl. din cassa alodială.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ'şi adreseze petiţiile lor, instruite conform regulamentului congresual din 1878 oficiului ppresbiteral subsemnat până la terminul sus indicat.

Dela oficiul protopresbiteral al tractului.

Mercurea la 10 Septemvre 1880.

I. Droc m. p.,
adm. protop.

Nr. 131. 2—3

CONCURS.

Devenind în vacanţă postul de învĕţătoriu la scoala noastră română gr. or. din Căstău protopresbiteratul Orăştiei, pentru intregirea acestui post se escrie prin aceasta concurs până la 10 Octomvre a. c. st. v.

Cu acest post sûnt împreunate următoarele emolumente:

1. Un salariu anual în bani gata 200 fl. v. a., ce se solvesc în rate lunare din cassa comunală.

2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi lemne de foc 6 orgii din care are a se încălzì şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ'şi astearnă onoratului oficiu ppresbiteral până la terminul sus indicat petiţiunile lor pre lûngă cari sĕ dovedească:

a) că sûnt de religiunea gr. or.

b) că au absolvat cursul pedagogic;

c) sĕ producă atestatul despre depunerea esamenului de cualificaţiune învĕţătoresc şi sĕ dovedească, că cunosc limba maghiară.

Cei ce doresc a concura la acest post învĕţătoresc vor fi datori a se presenta în restimp până la espirarea concursului acì în Căstău.

Căstău în 14 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Popoviciu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 138. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Feldioara secuiască, ppresbiteratul Turdei-inferioare se publică concurs până la 19 Octomvre a. c. st. v. în care ţi va fi şi alegerea.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. 100 fl. dela popor prin repartiţie, care sută de floreni o va ridica dela epitropia parochială în trei rênduri şi adecă: o a treia parte la o lună după ce a început învĕţămêntul cu pruncii; o a treia parte în 15 Faur 1881 şi restul numai decât după ce a depus esamenul cu pruncii.

2. Cuartir natural în edificiul scoalei.

De va primì şi cantoratul, va avè salar anual cantoral circiter 30 ferdele (a 16 copuri) cucuruz în grăunţe o grădină de legumi, şi din venitele stolare după usul de până acum terţialitatea.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, sau şi numai cel de învĕţător, au de a'şi asterne suplicele instruite conform „Stat. org.“ şi a „regulamentului“ din anul 1878 până la terminul sus indicat, oficiului ppresbiteral în Agârbici p. u. Gyéres.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Agârbici 14 Septembre 1880.

Simeon Pop Moldovan m. p.
protopresbiter.

Nr. 221. 2—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Gioagiului I, sûnt de a se mai ocupa următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Banpotoc, cu salariul anual de 200 fl. v. a. cuartir şi lemne pentru încălzit de ajuns.

2. Bârsău, cu salariu anual de 200 fl., bani pentru cortel şi lemne 25 fl. v. a.

3. Măgura, cu salariu anual de 150 fl., cortel şi 3 orgii de lemne.

Doritorii de a ocupa aceste staţiuni au de a'şi substerne petiţiunile lor instruite conform statutului organic până la 9 Octomvre a. c. la oficiul ppresbit. al Gioagiului I.

Hondol, 7 Septemvre 1880.

În conţelegere cu comitetele parochiale respective

Vasiliu Pipoş m. p.,
protopresbiter.

Nr. 240. 3—3

CONCURS.

În urma conclusului adunărei generale a asociaţiunei transilvane ţinute în Turda la 9 August a. c. se escrie concurs pentru următoarele ajutoare:

1. Un ajutoriu de 25 fl. de la societatea „Transilvană“ pentru un învĕţăcel de meserii, care pre lângă alte atestate va avè de a substerne şi contractul închieat cu măestrul:

2. Un ajutoriu de 20 fl. din fundaţiunea „Tofăleană“ pentru un sodal sau învĕţăcel de meserii; la acest ajutoriu se vor preferì între alţii fiii născuţi din Familiele tofălene:

3. ţece ajutoare de câte 10 fl. v. a. pentru tineri învĕţăcei de meserii.

Concurenţii au de a'şi substerne subscrisului comitet până în 25 Octomvre a. c. suplicele lor instruite cu atestat de botez şi de purtare morală precum şi cu adeverinţa de la măestrul respectiv despre desteritatea şi diligenţa în măestrie cu care se ocupă.

Sibiiu 18 Septemvre 1880.

Comitetul asociaţiunei transilvane.

Nr. 245—1880. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din subsemnatele comune bisericesci ale protopresbiteratului gr. or. al Zarandului se escrie concurs până la 30 Septemvre st. v. a. c.

1. Pentru postul învĕţătoresc din Zdrapţi cu salar anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc.

2. Pentru post. învĕţ. din Blăjeni-Criş cu salar anual 150 fl. cuartir şi lemne.

3. Pentru postul învĕţătoresc din Bucheşiu cu salar 80 fl. şi lemne de foc.

4. După peatra cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne.

5. Hărţigani cu salar anual 210 fl. cuartir şi lemne.

6. Căinel cu salar anual 100 fl. cuartir şi lemne.

7. Ribiţa cu salar anual 220 fl.

8. Grohot cu salar anual 200 fl.

9. Luncoiul desus şi Podele cu salar anual 200 fl.

10. Bulzesci cu salar anual 210 fl.

11. Juncu cu salar anual 200 fl.

12. Ribicioara cu salar anual 100 fl.

13. Tomnatec cu salar anual 200 fl.

14. Mesteacăn cu salar anual 100 fl.

15. Lunca cu salar anual 200 fl.

16. Carasteu şi Birtin cu salar anual 280 fl. v. a.

17. Luncoiul de jos şi Scroafa 210 fl. v. a.

La toate comunele susnumite se află cuartir liber şi se dau învĕţătorilor lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au de a'şi substerne suplicele instruite cu documentele recerute prin „Stat. Organic“ şi „Regul. provisor“ din anul 1878 şi a le adresa oficiului protopresb. gr. or. al Zarandului, în Bradu (Hunyádmegye) până la termin.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Zarandului în conţelegere cu comitetele parochiale.

Bradu, 12 Septemvre 1880.

Nicolau Mihaltianu m. p.,
ppresbitter.

Nr. 184. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din subsemnatele comune ale protopresbiteratului gr. or. al Târnavei inferioare se escrie prin aceasta concurs până la 15 Octomvre a. c. st. v.

1. Deag, cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei, lemne de foc deajuns precum şi folosirea grădinei scoalei.

2. Blaşiel, cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi un stăngin de lemne.

3. Cetatea de Baltă cu salariu anual de 80 fl. v. a. lemne de foc şi cuartir în edificiul scoalei.

Concurenţii la aceste posturi au a'şi subterne suplicele lor provĕdute cu documentele recerute până la datul sus însemnat subscrisului oficiu protopresbiteral.

Dela oficiu prot. gr. or. a Târnavei inferioare.

Deag, 7 Septemvre 1880.

În conţelegere cu comitetele parochiale ca senat scolastic.

D. de Tamaş m. p.,
adm. prot.

Publicaţiune!

Pe Duminecă în 10 Octomvre 1880 st. n. la 1 oară după ameaḑi se va esarenda în cancelaria comunei Sadu atât dreptul de cârcĭumărit cât şi morărit al comunei pe timp de 3 eventual de 6 ani, începênd dela 1 Ianuarie 1881 nainte, pe calea licitaţiunei publice.

Condiţiunile de licitare se pot vedè şi înainte de ḑiua licitaţiunei în cancelaria comunală.

Sadu în 28 Septemvre 1880.

2—3 **Primăria comunală.**

Spre scire,

la **N. Avram,** învĕţătoriu în Totvaradia posta Soborşin se află spre vêndare:

A. 1500 pomi nobili a 20 cr., şi adecă:

I. meri, — II, peri, — III, pruni, — IV, caisini, — V, cireşi, — VI, nuci à 25 cr. VII, agrişi (köszméte, Stachelbeere) à 10 cr.

B. Sĕmânţuri.

VIII, frăgari *(duḑi, eperja)*, suta cu 60 cr. IX, *prunus mahaleb* suta cu 80 cr. X. pruni diferite soiuri suta cu 80 cr. XI, *populus piramidalis,* de 2—3 m. à 10 cr. XI, *periploca graeca,* o plantă suitoare, frumoasă à 25 cr.

C. Diferite.

XIII, cartea „Despre legume“ 1 es. 60 cr. — La 10 esemplare unul rabat, porto la 1—3 esemplare e 5 cr. — la 4—11 esempl. 15 cr. XIV, Semenţe de tot soiul de legume, cu preţ moderat. XV, cartofi Early roşe americani 50 chilo — 3 fl. XVI, cartofi Snoflake (hópehely, Schneeflocke, fulgi de nea) 1 chilo — 20 cr.

Cari doresc a sădì în toamnă pomii, se binevoească a comanda până în 10 X. V. ear' pentru primăvară până la finea lui Fevruarie 1881, — adaugênd cătră comanda şi o parte a preţului. — Espedările se efectuesc în ordinea ce au întrat

La recercare servesc cu consemnare specială despre pomi. [59] 1—1

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 113. Sibiiu, Joi 25 Septemvre 1880 *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe săptămână, deschidem pe anul 1880 (al 4-lea cuartal) cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire prin asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumĕrantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșesce cu ultima Septemvre 1880 a'și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Revista politică.

Sibiiu, în 24 Septemvre.

Cinci-spră-ḑece ani sûnt, decând am stăruit pentru o atitudine activă în politica internă a noastră, a Românilor transilvăneni. Încă la 1872, dacă nu s'ar fi aflat nisce oameni, cari se turbure spiritele, ca să poată devenì „conducĕtori“, era să învingă principiul cel bun și folositoriu pentru Români. La 1878 a fost o diferență de vre-o câteva voturi între cei ce representau cele două căi, pe care credeau unii și alții, că se pot fericì Românii; mica majoritate a fost însĕ și atunci pe partea pasivității. Astăḑi pare că sûntem aproape de înțelegerea perfectă în privința atitudinei noastre politice.

„Gazeta Transilvaniei“ în unul din numerii mai recenți, într'un articul, nu se pronunță deadreptul pentru una sau altă atitudine politică, dară provoacă la înțelegere. Și atâta este destul deocamdată.

„Telegraful“ din Bucuresci, luând notiță despre espresiunea mai recentă a „Gazetei Transilvaniei“ în materia aceasta, își esprimă bucuria pentru schimbarea, ce transpiră din articul, scriind între alte următoarele:

„Gazeta Transilvaniei“, în numĕrul ei de Joi, 18/30 Septemvre, ne aduce îmbucurătoarea scire „că toți Românii bine simțitori din Transilvania și Ungaria“ s'au decis a se înțelege asupra atitudinei, ce trebue să observe de aḑi încolo spre a corespunde marilor recerințe ale luptei pentru esistența lor națională, pentru bună-starea poporului român din acele țĕri.

„Constatăm cu bucurie această schimbare în atitudinea fraților nostri de preste Carpați și convingerea, ce au dobândit, că politica de pasivitate adoptată dela 1867 încoace și pe care noi am desaprobat-o în totdeauna, nu poate să le aducă de cât rele, încuragiând din ce în ce mai mult pe Maghiari în întreprinderile lor cele îndrăsnețe de desnaționalisare.

„Dacă Românii ar fi continuat lupta lor și dela 1867, astăḑi erau să fie altfel organisați și calea cea grea și spinoasă, pe care trebue să o străbată de aici încolo, era să fie scurtată cu 14 ani. Astăḑi ei ar fi putut să'și numere luptătorii cu miile, pe când acum trebuie să caute să'i adune de prin toate colțurile pe unde 'i-au împrăsciat netoleranța maghiară, care neîntâmpinând nici o resistență, 'și-a jucat calul cum a voit.

„Dar, în fine cum ḑice acea macsimă, „mai bine târḑiu decât nici o dată.“ Noi nu putem decât să'i felicităm pe Români în genere, că s'au desteptat și pe cei dela „Gazeta Transilvaniei“ în particular, că au luat această frumoasă și măreață inițiativă. Lupta este mare, este grea o recunoascem, mai ales că au a lupta contra unor ...., dar cu cât dificultățile, ce vor avè de învins, vor fi mai serioase, cu atâta mai mare va fi meritul acelora, cari vor fi luptat pentru a scăpa românismul din ghiarele Maghiarilor“.

„Welche Wendung durch Gottes Fügung!“

Cetatea Dulcigno n'au ars o Albanezii după cum se telegrafează septĕmânile din urmă nici nu au bombardat-o flotele întrunite ale puterilor. Este întreagă cetatea, dar Europa, cu toate aceste, ține privirea neclintit îndreptată spre acest punct, care poate aprinde un resboiu general pe continentul întreg.

Din dieta Ungariei.

În ședința dela 2 Octomvre n. deputatul Bela Grünwald, cunoscutul părtinitor al sistemei de centralisațiune administrativă, a atins într'o interpelațiune către ministrul de interne corupțiunile ce s'au comis în timpul din urmă la unele oficie ortanale și a cerut să se ia mĕsuri energice contra acestui reu ivit în organismul statului. Grünwald și-a motivat interpelațiunea sa astfeliu:

On. Casă! La începutul anului se vorbia că dl ministru de interne a indrumat pe comiții supremi să cerceteze administrațiunea de cassă a comitatelor. O critică asupra acestui lucru va fi la locul seu abia în timpul când datele despre resultatul acestei cercetări ne vor sta la dispositiune. Partea cea mai interesantă în dispositiune este acea ce nu se cuprinde într'ênsa. Se scie adecă că după această dispositiune cercetarea va avè să se estindă asupra banilor orfanali. Și totuși nu este ceva de o necesitate mai imperativă decât togma banii orfanali, pentru că acestia se administrează din partea deregĕtoriilor administrative cu mai puțină consciință. Cei ce au observat din apropiere administrațiunea banilor pupilari cunosc o serie întreagă de abusuri. Membrii scaunelor orfanale încuviințează unii altora, rudenielor și amicilor, împrumuturi fără garanția necesară; de altă parte orfanii deveniți maioreni nu'și pot căpĕta banii, ear în alte părți se întêmplă corupțiuni la acordarea de împrumuturi. Apoi s'au mai întêmplat unele defraudațiuni, care au desteptat îngrigiri în poporațiunea țerei.

A conserva averea pupilară este una dintre cele mai sânte datorințe ale țĕrei. Statul silesce pe orfani să'și predea averea la oare care deregĕtorii spre administrare, prin urmare statul are și datorința să priveghieze ca aceasta avere pupilară să remână intactă. Statul unguresc, dacă va suferì și de acì înainte abusurile de până acum, va suferì prin aceasta pe trupul seu o pată care'l va desbrăca de caracterul seu moral.

Casurile ce ne au venit la cunoscință în timpul din urmă au însuflat publicului temeri mari, publicul crede, că statul nu'și împlinesce pe deplin datorința pe acest teren. Fie-care simte, că acum am ajuns la punctul unde statul trebuie să ia dispositiuni radicale contra abusurilor comise cu administrarea banilor pupilari. Această stare nu numai că vatemă interesele orfanilor ci surpă și autoritatea statului înlăuntru și înafară. Și această națiune nu merită numele cel rĕu, pentru că dacă mai este în Europa vre-o națiune care doresce cu intensivitatea cea mai mare ca în stat să domnească morala, această națiune sigur e cea ungară.

Ținênd samă de îngrigirile ce domnesc în public, cred că voiu face un bun serviții nu numai causei orfanilor ci și guvernului, dând acestuia ocasiunea, pentru a da o declarațiune liniștitoare.

Deci interpelațiunea mea este următoarea:

Fiind-că abusurile ce au venit la cunosciință în timpul din urmă cu privire la administrarea banilor pupilari și fiind-că defraudările comise în paguba averei pupilare dovedesc că în acest ram al administrațiunei sûnt rele mari și serioase, care amerință a periclita interesele orfanilor: întreb pe dl ministru de interne, ce feliu de mĕsuri cugetă a lua pentru a delătura aceste abusuri, pentru a se prevenì în viitor și pentru a serva întregitatea averei pupilare?

Ministrul president C. Tisza: Voiu respunde pe scurt la interpelațiunea ce togma mi s'a adresat. Mai ântâiu voiu premite două observări: nu pot contesta adevĕru! că în unele casuri escepționale se întêmplă abusuri, eventual defraudațiuni, dar i garantez dlui deputat că unde se întêmplă asemenea lucruri am făcut și voiu face ori-ce pentru sanarea relelor și pedepsirea celor vinovați. Dar totodată trebue să declar categoric că după esperiențele mele — și eu mĕ silesc a cunoasce, lucrurile din temeiu — nu poate fi vorbă de abusuri și defraudațiuni omnilaterale, în țeara întreagă, la administrarea banilor pupilari; trebue să mai observ că cele mai multe rele nu datează din timpul mai nou, ci se ivesc abia acum prin influența legilor mai nouĕ despre regularea afacerilor orfanale, și anumit ca negligențe, din timpuri mai vechi. (Aplause vii în dreapta).

Și aceia cari au datorința de a descoperì abusurile, s'ar putè ¦sgudui în simțul lor de datorință — dacă acest simț nu ar fi atât de puternic — vĕḑênd cum se învinovățesc funcționarii actuali, numai pentru că pecatele vechi ies astăḑi la lumina ḑilei. (Aplause în dreapta).

În provocarea îndreptată către comiții supremi ce e drept nu au fost vorba despre cassele pupilare, pentru că în privința acestora controla era prevĕḑută în lege și în ordinațiunile respective. Trebue numai esecutată legea și ordinațiunile cu rigoare.

Înainte de a'mi încheia cuvêntul voiesc să amintesc numai un lucru: nu aflu adecă temeiu în lege, nici dispun de forțele necesarie pentru a ordina din centru o cercetare a casselor pupilare prin funcționarii mei, înainte de a avè o basă și numai pe presupunerea că se fac înșelăciuni și furturi pretutindenea; am făcut însĕ și aceasta, unde s'a ivit necesitatea și o voiu face și în viitoriu, dar o repet, eu nu aflu necesar decât să cer esecutarea energică a legei și a institutelor și o astfel de evidență despre starea afacerilor orfanale încât se poată fi în stare a spune în tot momentul câte afaceri ereditare au încurs dela legea din 1867, câte s'au pertractat, câte decând și unde se află în restanță.

Deci mie nu mi se poate face nici o imputare în această privință; se poate să fie unele abusuri despre cari nu am cunoscință dar nu pot decât să rog pe dl deputat și pe aceia, cari au cunoscință despre asemenea abusuri, să mi le aducă la cunoscință și eu voiu dispune. Dar numai pentru frasa generală, că se fac furturi și înșelăciuni în țeara întreagă, nu pot face altceva decât să o resping, pentru că după convingerea mea o frasă așa de generală, e o afirmațiune fără temeiu. (Aprobări în dreapta). Dacă în casuri concrete arĕtate nu voiu procede cu energia recerută, voiu trebuì să sufer imputarea, vină ea dela ori și care, pot însĕ să vĕ asigur, că un asemenea cas nu se va ivì. Vĕ rog să luați respunsul la cunoscință. (Aplause în dreapta).

B. Grünwald: Nu sûnt mulțămit cu respunsul, cred că nici bărbații imparțiali și serioși cari cunosc starea lucrului nu vor fi mulțămiți. (Nelinisce). Respunsul a făcut asupra mea impresiunea ca și când dl ministru nu a cugetat serios și mai afund asupra lucrului. D. ministru trebuia să fi precugetat mai ântâiu cu maturitate lucrul. Încât pentru meritul respunsului, eu am ḑis numai că la cele mai multe deregĕtorii orfanale se află o disordine și confusiune din cele mai mari. Acesta este un fapt necontestabil. Esperiențele anilor ultimi dovedesc un rĕu latent și de o dimensiune necunoscută; e vorba de sume colosale, de milioane periclitate prin o administrațiune fără consciință.

Dintr'altele nu guvernul ci judecătoriele sûnt chiemate a pedepsì abusurile, și guvernul are numai a cerceta fără preocupațiune organismul esistent și aflând rĕul să'l delătureze. Dacă ministrul presid. procedea astfeliu resultatul era altul.

Sûnt abusuri mai multe, nu numai cele descoperite prin publicistică şi cu toate aceste în tot archivul ministeriului de interne nu se află un singur act, care ar dovedì, că guvernul a făcut din iniţiaţivă proprie cercetări pentru a se informa despre modul cum se administrează banii pupilari.

Al doilea reu se află în organism însuşi. Sute şi mii de casse orfanale s'au sustras cu totul dela controlă. Unele comune sûnt îndreptăţite prin lege a administra însele banii pupilari, aceasta dispositiune e necorespundĕtoare, pentrucă deregĕtoriile orfanale din asemenea comune nestând în nici un necs organic cu celelalte organe administrative dispun după placul lor. S'au întêmplat casuri, că într'o comună banii pupilari au dispărut cu totul.

Acest rĕu se va putè delătura numai prin concentrarea administraţiunei banilor pupilari în cassele orfanale ale cetăţilor cu magistrat regulat. Cu sistemul actual orfanii 'şi pot perde toţi banii, o eventualitate aceasta, care nu se întêmplă în state regulate. Administrarea averei pupilare se ţine de competenţa statului. Cari organe sĕ fie încredinţate din partea statului cu administrarea, e altă întrebare; ori-cari ar fi acele organe, trebue sĕ ia garanţia pentru o administrare onestă.

Un alt rĕu este acela, că guvernul *de facto* nu esercită nici o controlă. Nu vreau sĕ ḑic, că toate defraudările descoperite s'au comis sub guvernarea d-lui ministru presid., dar d-sa are conducerea în mânile sale mai de 6 ani şi nu a luat nici o dispositiune pentru ocolirea periculului.

În fine oratorul nefiind mulţămit cu respunsul ministrului cere sĕ se pună la ordinea ḑilei şi astfel camera sĕ ia însăşi afacerea a mână.

Ministrul president Tisza se încearcă a respinge învinuirile interpelantului şi provocânduse la faptul, că legea despre causele ereditare s'a înactivat sub dênsul, voiesce a constata, că s'a ocupat serios şi din temeiu cu această afacere.

Încât pentru casurile concrete, aceste s'au descoperit ministeriului prin esperienţele sale, ear' nu prin presă şi guvernul le va sana şi va pedepsì pe cei vinovaţi fără cruţare.

În urmă casa ia rĕspunsul ministrului president la cunoscinţă.

Proces verbal

substernut în şedinţele adunărei generale a XIX a asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ce s'a ţinut, conform hotărîrei adunărei generale din Sighişoara dela 4 August 1879 la p. al XIV dela procesul verbal, în oraşul Turda la 7, 8 şi 9 Aug. 1880.

Sumariul acestor şedinţe este următoriul:

Şedinţa I, dela 7 August.

I. După sevêrşirea serviţiului divin ţinut în biserica română gr. cat. din Turda, la care a asistat un public numeros, membrii asociaţiunei au esmis în urma unei scurte consultări, o comisiune compusă din Ant. Westemean şi căpitanul Pop pentru a învita pre vice-preşedintele asociaţiunei Iacob Bologa la adunare.

Acesta întrând în biserică unde s'au ţinut adunările generale şi ocupând locul presidiale face cunoscut adunărei, cumcă presidiul asociaţiunei, dl preposit Timotei Cipariu, 'i-a făcut arĕtare cumcă împiedecat fiind din causă sanitară, nu poate participa la adunare; care scrisoare se aclude la acest proces verbal sub A/., apoi salutând în termini călduroşi pre toţi membrii adunărei la aceste şedinţe şi spunênd cumcă astădată nu voiesce a ţinè un discurs mai lung pentru a economisa cu timpul, lăsându'l pentru obiectele cele multe puse la ordinea ḑilei, şi pentru discursurile însinuate în numer de 8, — declară şedinţele adunărei generale a XIX a asociaţiunei transilvane la oarele 10 a. m. de deschise.

Advocatul Dr. I. Raţ luând cuvêntul salută în numele înteligenţei şi a poporaţiunei din Turda şi giur, atât pre comitetul asociaţiunei cât şi pre toţi membrii, ce au participat la această adunare. Cuvêntul d-lui Dr. Raţ se aclude la acest proces verbal sub B/.

II. Preşedintele înainte de a trece la obiectele publicate în programă pentru această adunare, ce se alătură la acest proces verbal de sub C/. arată, cumcă dela ultima adunare gen. ce s'a ţinut anul trecut la Sighişoara până acuma au reposat următorii membrii: Georgiu Popa din Blaj membru fundator; Dr. Nicolau Stoia medic în Blaj; Simion Balint protopop la Roşia Abrudului; Demetriu Andronic din Sibiiu şi Moise Toma adm. protop. din Sibiiu membrii ordinari.

ad. II. Adunarea generală dă espresiune părerei sale de rĕu pentru perderea acestor membrii prin sculare.

III. Preşedintele pune la ordinea ḑilei alegerea acelor trei secretari ad hoc conform p. 2 din programă.

ad. III. Adunarea alege prin aclamaţiune de secretari ad-hoc pre Andreiu Cosma, Dr. A. P. Alessi şi N. F. Negruţ.

IV. Secretariul II. Dr. Ios. Hodoş dă cetire raportului comitetului asociaţiunei despre activitatea lui în a. 1879/80 carele se aclude sub D/. la acest proces verbal.

ad IV. Raportul comitetului se ia spre sciinţă.

V. Se pune la ordinea ḑilei raportul despre starea cassei asociaţiunei şi a acelui a fondului pentru academia română, ce se aclude aici sub E/. V. Roman propune, ca de oare-ce acest raport se află tipărit şi împărţit între membri, din considerarea cruţărei de timp, sĕ se privească de cetit.

ad. V. Adunarea primesce propunerea lui V. Roman şi hotăresce, ca acest raport sĕ se predee comisiunei, ce se va alege pentru revederea şi esaminarea fondurilor şi raţiociniului pe anul 1879/80.

VI. Secretariul ad hoc Dr. Alessi în absenţa archivariului bibliotecariu dă cetire raportului acestuia despre starea bibliotecei asociaţiunei, precum propunerile acestuia de a se publica catalogul bibliotecei în organul asociaţiunei, a se vinde toate ḑiarele şi opurile necomplete, şi a se da în schimb toate duplicatele pentru alte cărţi. Raportul se aclude sub T.

ad. VI. Raportul archivariului bibliotecariu se ia spre sciinţă, ear faţă cu propuneri se hotăresce a se transpune comisiunei, ce se va alege pentru propuneri.

VII. Dr. Barcian face propunerea, ca în viitoriu sĕ se facă numai 1 raport, adecă al comitetului, în care sĕ se cuprindă atât raportul cassariului cât şi a bibliotecariului.

ad. VII. Se hotăresce a se transpune această propunere la comisiunea, ce se va alege pentru propuneri.

VIII. Anania Trombiţaş face propunerea, că după ce atât faţă cu raportul despre cassă, cât şi faţă cu raportul despre bibliotecă s'a hotărît a se transpune la comisiune, sĕ se dee şi raportului comisiunei pentru propuneri spre revedere; şi anume aceasta sĕ cerce dacă şi încât a satisfăcut comitetul însărcinărei primite la adunarea generală de acum anul şi încât nu. După o desbatere mai lungă s'a pus această propunere la votisare şi

ad. VIII. Adunarea hotăresce cu mojoritate precumpănitoare cumcă nevoind a reasuma hotărîrea sa dela p. IV. al acestui proces verbal sĕ nu se primească propunerea lui A. Trombiţaş.

IX Se pune la ordinea ḑilei alegerea comisiunilor dela p. programei 7. 8. şi 9. Pentruca membrii sĕ se poată consulta asupra persoanelor se suspinde şedinţa pentru 5 minute. Redeschiḑênduse şedinţa, preşedintele comunică resultatul consultărilor ear

ad. IX. Adunarea alege prin aclamaţiune

a) în comisiunea de 3 pentru esaminarea raportului despre cassă: perceptorele reg. Filipescu, Dr. Brandusan şi Anania Pop.

b) În comisiunea de 3. pentru încassarea de tacse şi încrieri de membrii noi: Al. Romanţian, Danciu şi Cigărean.

c) În comisiunea de 5. pentru esaminarea bugetului: I. Antoneli, Dr. Colceriu., I. Gall., A. Trombiţaş şi Andreica.

d) În comisiunea de 5. pentru propuneri: G. Pop, Dr. Alessi P. Cosma, N. F. Negruţ şi Z. Boiu.

X. An. Trombiţaş propune că acei membri, cari afară de cas de boală şi absenţă justificată nu vor participa de 2 ori la şedinţele comitetului, sĕ se privească ca eşiţi din comitet, ear preşedintele sĕ întregească locul lor cu procsimul după seria alfabetică din membrii suplenţi.

ad. X. Se hotăresce a se transp. la comisiunea pentru prop.

XI. Preşedintele dă cetire alor 3 telegrame de felicitare sosite *a)* dela Patriciu Barb din Reghin în numele Românilor de acolo; *b)* dela Fr. Hossu Longin dela Deva în numele asociaţiunei de acolo; *c)* dela mai mulţi Români ce se află la băile dela Vălcele, cari telegrame se aclud la acest proces verbal sub F. G. H.

ad. XI. Adunarea primesce aceste felicitări cu viuă bucurie.

XII. Preşedintele comunică; *a)* cererea preotului Ioan Iancu, prin care se roagă ca lăsământul fericitului şi neuitatului Avram Iancu sĕ se vêndă lui ca celui mai deaproape consângean al testatorelui; *b)* cererea preotului Ios. V. Balint pentru a fi absolvit de a fi mai departe membru ordinariu, şi a remânè numai membru ajutătoriu cu tacsa anuală de 1 fl. v. a. *c)* Cererea lui Al. Nicolescu din Romănia aflătoriu la cură în Cluj pentru a i se da un ajutoriu.

ad. XII. Adunarea hotăresce ca toate 3 cererile sĕ se transpună comisiunei pentru prop.

XIII. Preşedintele punênd la ordinea ḑilei p. 10 din programă face cunoscut cumcă s'au însinuat 8 disertaţiuni şi anume;

1. Georgiu Baritiu cu 3 disertaţiuni: *a)* documente istorice relative la monografia reg. I. român grăniţerec de pedestrime din Trania. *b)* Recensiune asupra cărţei Convorbiri economice de I. Chica; *c)* Istoria sclăviei în anticitate la Egipteni, Greci, Evrei, Romani, în necs cu istoria feudalismului din evul mediu până la 1848.

2. Despre Turda şi giurul ei de Simeon Pop.

3. Simeon Stoica despre vĕrsat sau bubat.

4. Iustin Pappfi despre darvinism.

5. Dr. A. P. Alessi Românii la Plevna.

6. Andreiu Cosma despre Philocseră.

Impărtĕşesce mai departe cumcă disertaţiunea lui I. Papfi nu a fost înaintată presidiului spre revisiune după cum prescriu statutele, prin urmare nu se poate admite spre cetire. G. Baritiu mărturisesce cumcă domnia Sa s'a preparat cu 3 tractate pentru a satisface detorinţei sale de secretar I. şi de membru al secţiunei istorice, şi roagă adunarea, sĕ admită cetirea celoralte disertaţiuni. Simion Pop împărtĕşesce cumcă dişertaţiunea sa o va cetì în o convenire ce se va arangia pe seară, despre ce s'a şi conţeles cu comitetul arangiator. Venind rêndul la Simeon Stoica se dă cuvêtul acestuia, care suinduse pe tribună, dă cetire tractatului seu despre versat sau bubat o disertaţiune ce se aclude sub 3.

ad. XIII. Adunarea ascultă acest tractat cu atenţiune.

Fiind timpul naintat pentru a se da cetire şi altor tractate, se ridica şedinţa la $1^1/_2$ oare d. a. hotărînduse ţinerea şed. următoare în 8 Aug. c. n. la 9 oare a. m.

D. c. m. s. Secretar ad hoc
I. Bologa m. p., Dr. *A. P. Alessi* m. p.,
vicepreşedinte

Acest proces verbal s'a cetit verificat şi subscris în şedinţa a II. a adunărei gen. a asociaţiunei trans. ce s'a ţinut în Turda la 8 August c. n. 1880.

Turda 8 August c. n. 1880,

Preşedintele ad. gen. Secretariu ad hoc
I. Bologa m. p., Dr. *A. P. Alessi* m. p.,

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Dela poalele Carpaţilor, în Septemvre. Dle Redactor! În ḑilele aceste a eşit de sub tipariul dlui Krafft din Sibiiu o broşurică sub titlul „*Anticritic'a*" brosiurei anonime publicate asupra celoru doue congrese nationali bisericesc din 1873 şi 1874", eşită la 1875.

Broşurica aceasta, care înfăţişează cu cele mai negre colori pe un numĕr respectabil de inteligenţi români, fără cruţare şi pietate chiar şi pe cel mai mare şi meritat bărbat reposat, pare a avè de scop de a arunca din nou ura, duşmănia şi desbinarea în inteligenţa şi poporul român.

Ca unul, ce nu aparţin nici la un partid, nu întru in tratarea cuprinsului anticriticei.

Este însĕ foarte semnificativ, că acum, după 5, ḑi: cinci ani de ḑile sĕ se scrie o asemenea anticritică asupra unei broşuri ce a apărut şi doar şi dispărut încă dela anul 1875! *)

Cum? Nu au avut autorii contra criticei timp destul dela 1875 sĕ combată la rêndul seu acea broşură, până când era încă aşa ḑicênd caldă în memoria cetitorilor? Cine poate crede, că acestor autori le a venit la cunoscinţă numai după 5 ani o cărticică eşită în public de sub tipariu? Anticritica însăşi scie, că după legi a trebuit sĕ se presente aceea broşură încă dela 1875 la procurori, la guvern etc, etc. Ba după cât se scie chiar şi în sinodul archidiecesan a fost vorba de dênsa.

Înaintea noastră cu motive oneste nu se poate justifica astfeliu de metodă, după care dd. anticriticători numai acum, la finitul anului 1880, pe când auḑim că metropolia română din Ungaria şi Transilvania se va întrunì în congresul naţional bisericesc, pe când guvernul face pregătiri pentru alegerile la dietă, pe când durerile Românilor ortodocşi de acì născute la 1873 şi 1874 se alinaseră şi se dedeseră uitărei; acum, prin o astfel de scriere, din nou voiesc sĕ arunce flacăra duşmăniei, urgiei şi a desbinărei în poporul român de acì şi în

*) Atragem atenţiunea d-lui corespondent asupra coincidenţei temporale a aparińiunei din cestiune cu atacurile d-lui Baritiu în contra „Telegrafului român": *malcontenţii* bisericei noastre au la spatele lor pe binevoitoriul organ *blăjenesc* „Observatoriulu", care tocmai mai anunţă pe de-asupra cu multă emfasă aparińiunea unei broşuri a d-lui I. Sterc'a-Siulutiu, avênd de scop „resfrângerea şi îndreptarea mai multor neadevĕruri (!) faptice şi istorice, cuprinse în biografia mitropolitului Şagun'a scrisă de archim. N. Popea". Eacă ordinea de bătăliе: Dintâiu d-nul Baritiu cu articulul seu din organul „Observatoriulu"; apoi malcontenţii din sinul bisericei noastre cu „Anticritica" lor; apoi dl Iosif Sterc'a-Siulutiu cu „resfrângerea şi îndreptarea" sa; apoi... Scopul? — Respundă ori şi care bun fiu al bisericei noastre dreptcredincioase. Red.

biserica lui și din nou să desfacă ranele deja vindecate.

Ori cine ar fi autorii anticriticei, ori ce i ar fi îndemnat pe ei a o scrie, ei trebuiau să'și aducă aminte de cuvintele poetului Virgiliu, puse în gura eroului *Aenea*: „*Infandum regina iubes renovare dolorem*“, și având ei sentimente bune și iubire de pace în biserică și națiune, nu puteau scrie acu acele ce le-au scris in broșurică.

Deliberând dar între ambe broșurile, dic, că dacă critica din 1875 a putut „aduce discordie“ între Români și în biserica lor, apoi „anticritica“ din 1880 este cu mult mai condamnabilă, pentrucă ea poartă în frunte'i tendența de a resuscita și reinnoì discordia deja dispărută; ear astfeliu de oameni nu se pot altfeliu caracterisa, de cât: deapururea malcontenți și stricăcioși binelui public.

Reflecsiuni

asupra articlului „La cestiunea învățământului religios“, publicat în „Biserica și scoala“.

Brașov, 5 August 1880.

(6 Urmare.)

„Domnia voastră vă adunați în conferențe, cursuri supletoare, vă întruniți în reuniuni, spre ce scop? — Ca să vă desvoltați cunoscințele dobândite, să vi le înmulțiți; să vă mai câștigați sciințe.

„Aceasta este adevărat!

„Adevărat este însă și aceea, că ce nu are omul, nu poate da. De aici urmează, că d-voastră dacă v'ați agonisit și aveți sciințe, puteți da și trebue să dați și elevilor vostri nu altcevași decât — „sciințe, resultatele sciințelor,“ sisteme scientifice, pe cari le-ați statorit în urma cercetărilor făcute asupra cutărui ori cutărui material luat înainte. Insă mai bine vă va merge, dacă vă veți lăsa, de a face cercetările altora, ca să le folosiți cu elevii d-voastre.

„A căpăta mură în gură, puteți dice, că nu este salutar? — Mai bine vă va fi să perdeți timpul cu conferențe, reuniuni și alte secături de feliul acesta decât să vă mai vedeți și de niscariva trebșoare?

„Nu fiți copii! Nu mai umblați și după încercări nouă; copiați metoadele aflate, de alții. Cât pentru învățământul relugiunii aveți metodul din evul mediu adi spriginit de al dlui Stefanelli. Memorisațile; dați și elevilor să memoriseze, și — în scurt timp, vă asigurez, 'i veți vedè și pe ei și pe părinții lor — sclavi, la dispositiunea și a voastră, ca să vă folosiți și dvoastră de munca lor.

„De ce să nu profităm de munca altora și să nu ne punem pe o cale normaltă de desvoltare?“

Sciți că Românul a fost ignorat până ieri, alaltă ieri, și era fericit.

„Câți-va înteligenți, dușmani ai întunerecului 'l-au prilostit. Voi însă ca învățători ai lui aveți datoria se'l puneți ear pe calea stării lui normale de fericire; se-'i desvoltați ear têmpirea minții, împetrirea inimei și așa ear 'i veți putè îndrepta voia, să muncească pentru alții, apoi și pentru dvoastră.

„Să nu credeți însă cumva, că veți remânè singuri; mai are întunerecul amici spriginitori; singulari și asociațiuni!

Funeste învățături! — Periculoasă tesă: „Să profităm de munca altora!“....

Pe basa acestei tese tiranice blăstămate s'au ferecat cotele bietului popor prin lanțurile sclăviei; s'a aruncat grumazul bietului Român sub jugul iobăgiei; s'au săvârșit și alte crime tâlhăresci asupra celor inocenți; se pot comite încă și astădi!

Pe basa acestei tese criminale vrea dl N. de nou să subjuge pe poporul român, „ca să profiteze de munca lui.“

Nesimțindu-se însă în stare a săvârși singur o atare crimă, cearcă să atragă la ocasiuni binevenite pe învățătorii scoalei pop. în partea sa prin instrucțiuni seducătoare: — a lăpăda principiele pedagogice, evangelia, metodul lui Christos; a nu mai face inșii cercetări, încercări scientifice; a primì, a copia și a usita metoadele altora memorisându-le, așa d. e. metodul evului mediu, spriginit de al dlui Stefanelli pentru învățământul religiunei ș. a.

Apoi având'și cu toate aceste virtuți și sciințe împodobiți în — mână, atunci nu se va mai teme, că copiii in modul acesta dresați s'ar mai putè cumva ca adulți reculege și devenì capabili, a asculta de consciință, a simți ori vrea să mai scie cevași despre adevăr, dreptate și alte bunătăți.

Minunată „cale normală de desvoltare“ ne mai arată dl N.; dar tot de odată nu lipsesce, a ne provoca, să ne punem pe ea: „Și de ce să nu ne punem pe o cale normală de desvoltare?“

Bine că nu este „dl. N.“ în stare, să pună pe poporul român pe această „cale normală de desvoltare.“

Nu credem pe un inteligent de ai nostri capabil, a-'i sta dlui N. întru ajutor la aceasta. Fereascăne Dțeu de așa ceva!.....

Dacă însă spre marea noastră nefericire 'i-ar sta cineva cumva, atunci: — nici un Român nu s'ar mai putè sci sigur de folosul muncii sale!.....

Un biet creștin ar lucra pe plată — țiua, seara, dimineața cu sudoare de sânge; altul ar profita de munca lui!

Un plugariu, meseriaș etc. ar lucra — vara, toamna, earna, primăvara din toate puterile lui, încât ar ajunge prin muncă trudit, prăpădit ca vai de el; altul ar profita de munca lui!

Un inteligent ar lucra țiua, noaptea, un an doi la înființarea unei instituțiuni de cultură națională; de ce să nu se folosească altul de munca lui? — Și așa mai departe...

Ei, nu are dl N. drept să se umfle în piele ca broasca de bucurie, vețindu'și cu ochii un vis așa de gras prins cu mâna și băgat în — busunariu?

Ba încă cum!

Ast-fel dispus dl. N. continuează cu entusiasm:

„Spre a afla metodul cel mai ușor în propunerea religiunei nu este de trebuință a face esperimente așa însemnate, și chiar cu totul nouă, ci credem, că este mai consult a ne ocupa de resultatele sciinței și a continua pe calea indigitată acolo.“

Prin cuvintele aceste espuse de d-lui în „articlu“ arată dl N. învețătorilor scoalei pop. destul de clar, că dacă voesce și se cuvine, ba încă sunt datori să voiască, să pună pe poporul român „pe calea normală de desvoltare“, atunci „nu trebue (să se mai silească) a face esperimente așa însemnate și chiar cu totul nouă, spre a afla metodul cel mai ușor pentru propunerea religiunei“; ci 'i sfătuesce să se țină numai de metodul din evul mediu sprijinit de al d-lui „Stefanelli“, căci acela cuprinde în sine toate „resultatele sciinței (teologice etc.)“

Să se ocupe numai cu acele sisteme în scoala elementară cu copii „și să continueze pe calea indigitată acolo“ — adecă în manualele scolastice de religiune, de care s'a servit scoala poporală până acum, — adi sporite cu catechetica d-lui Stefanelli; apoi ca să se ușureze și mai mult, să primească și sistemele celor-lalte sciințe, precum: filosofice, juridice etc. etc., să le dea copiilor, să le memoriseze, și prin aceasta vor dobîndì mari — foloase:

aa) Vor areta lumei, că au lucrat chiar ca nisce profesori de universitate, nu însă ca nisce bieți învetători elementari; — apoi ce bucurie și pentru (unii) părinți, vețând pe copii lor în esamene recitând, ca din tun dogmele bisericei gr. or., fisica, matematica etc. etc.;

bb) Vor ajunge la liniștea sufletului lor, că au adus pe Român la fericire, la ignoranță absolută;

cc) Vor avé mare mulțămire vețindu-să, că pe lângă o osteneală mică au ajuns în stare — a profita și ei de munca poporului sclăvit prin ignoranța, la care au putut ajunge prin — scoala lui.

Aici însă nu trebuesce scăpat din vedere, că dacă ar avé dl N. cumva în perspectivă ajungerea la rangul celui mai dintâiu om pe lângă vre-un împărat despot de unde ar putè asuprì, stoarce, suge poporul — după planul d-sale în mod absolutistic: atunci nu ar mai concura la ajutoriul învețătorilor.

Dar fiindcă lucrul stă altmintrea, ear pentru aceasta totuși nevrând să fie d-lui cel mai aprig sclav al întunerecului trebue să se învoiască și cu amărăciunea de a face învețătorilor nechemați — curte!

Amărăciuni de aceste însă nu'i cam fac d-lui N. durere de cap.

Tot ce'l mai superă este, cumcă deși ar putè fi pentru învețătorii singulari de ajuns instrucțiunile, ce li le-a dat d sa până acum, ca să și'i prepareze pentru scopul propus, — totu-și li se mai pot încă sucì creerii prin conferențele, prin reuniunile lor, cari încă esistă.

Aceasta este adeverat!

Insă apoi de altmintrea chiar pe dl. N. carele cu ajutoriul umbrelor întunerecului a comis.... nemai audite: — 'i vor aduce daună coferențele ori reuniunile învețătoresci — pe când ceste din urmă nici că au pus încă bine piciorul pe pământ — în perplesitate?

Nici de cum!

Ba încă pe aceste nici că se va mai căsnì, a le derîma; a cerca numai să le facă impotente, și și-au ajuns scopul.

Prin ce mijloc? — Prin seducere.

Obiectul seducerei vor fi aici ear învățătorii, pentru că conferențele și reuniunile, asupra cărora și-a ridicat dl. N. acum privirea, sunt ale învețătorilor:

(Va urma.)

Varietăți.

* (În țiua onomastică) a Majestății sale împăratului și regelui — adecă Luni în 4 Oct. n. — Escelența Sa P. metropolit Miron Romanul, asistat de mai mulți preoți a celebrat în biserica din cetate serviciul dumnețeesc, docsologia, la care afară de membrii consistoriului archidiecesan și metropolitan, profesorii seminariului, au mai luat parte și o mulțime de alți onoratiori.

* (La desvălirea monumentului lui Bem). Se scie deja că în 17 Octomvre n. se va desvăli în Mureș-Oșorheiu monumentul vestitului general din timpul resboiului civil dela 1848. Ungurii din Transilvania fac pregătiri mari pentru aceasta țI solemnă. Din toate părțile locuite de Maghiari se vor trămite deputațiuni la locul unde va avè loc solemnitatea. — După cum sûntem informați, juristii maghiari dela academia juridică de stat din loc sûnt de părere, că junimea academică să participe la aceasta serbare prin trimiterea unei deputațiuni de patru membri cu o cunună de lauri, care să se depună pe monument. Juristii maghiari au cerut dela direcțiunea academiei permisiunea de a ținè o adunare a tuturor juristilor pentru a face preparativele necesare. Noi credem, că juristii români vor avè un simț cu mult mai bun decât să se demită a'și da consimțementul la un act care pe dênșii nu'i privesce. Juristii români în deosebi credem, că vor protesta cu toată energia contra unui asemenea pas și vor respinge ori-ce solidaritate cu nisce oameni, cari nu se sfiesc a'i învita cu totala despretuire a simțementelor pentru morții lor din timpurile de tristă memorie, la serbătorirea demonstrativă a unui bărbat, care a lăsat suveniri triste în memoria noastră.

* (Istorioare despre corupțiuni). Cercetările despre defraudările comise la Cassa camerei din Pesta de Keiner și Hegedüs s'au încheiat. „Pester Lloyd“ le însoțesce cu următoarele observări: „Resultatul e astfel încât trebue să se rușineze omul până în adêncul sufletului. Dacă domnii defraudanți nu erau atât de afabili încât să producă înșiși un conspect despre defraudările comise în decursul anilor, nu se putè constata din cărtile comunei nici aprocsimativ, că ce este și ce lipsesce. Keiner și Hegedüs au numit 121 partide dela care au defraudat plătiri în suma întreagă de 15,931 fl. 89 cr. Din ascultarea acestor 121 partide și a altor 50 a resultat însă că nu s'a defraudat atâta, ci numai 14,340 fl. 35 cr. și comisiunea însărcinată cu cercetarea a trebuit să se demită în sfârșit la semnificativa mărturisire, că în genere se pare cu neputință, a limpedì situațiunea încurcată și a statorì adeverata mărime a sumelor defraudate, dacă nu se va decide cumva, să asculte pe toți restanțierii cassei, 10—12,000 de partide — o procedură aceasta mai neesecutabilă! Deci ni se impune întradevăr întrebarea: ce valoare mai poate să aibă în fond controla atât de costisătoare a comtabilității și de ce folos sûnt comisiunele cele mai multe de controlarea casselor, dacă cassele se defraudează fără rușine ori dacă în cele din urmă, pentru a afla mărimea defraudărilor, trebue să ne încredem în simțul de adevăr — al domnilor furi“.

Despre economia orașului din Alba-Iulia foaia ce apare acolo ne comunică următoarele;

În conturile finale de pe anul 1876 se arată starea cassei cu mai multe mii și cu toate aceste funcționarii orașului au remas mai multe luni cu lefele neplătite din simpla causă, pentrucă în faptă nu se afla nici un crucer în cassă, fără ca acest fapt să împedece revisiunea conturilor, și provederea acestor conturi cu aprobarea... Cum poate fi aceasta cu putință prelângă o esaminare consciencioasă, nu ne putem esplica.

Al doilea cas se referesce la două comisiuni esmise dela comitat pentru supraesaminare, cari s'au îndepărtat de acolo fără a ispravì ceva, pentrucă în stările caotice ce le au aflat le a fost cu neputință a'și împlinì chiemarea. Să ne mai prindă mirarea, dacă venitele orașului Alba-Iulia, cari mai înainte cu 10 sau 15 ani se urcau la 60.000 fl. astădi au scădut mai la jumătate, și dacă și această jumătate apare mai mult decât imaginară prin tristul fapt, că lefele funcționarilor cari se urcă cam la 10.000 fl. nu se pot plătì!“

* (Defraudare nouă). Curatorul orfanilor din pretura Bogyiszlo (comit. Budapestei) încă a defraudat din banii orfanilor o sumă însemnată. Dar prelângă toate aceste cinstitul curator defraudant este numai depus din oficiu, de încuiat nici vorbă. Și averea ecestuia nu va ajunge să acopere paguba.

* (Zăpadă mare) a căḑut și în munții Hargita din Săcuime. Temperatura se ḑice că este foarte rece. O mare receală se simte de altmintrelea și pe la Sibiiu și giur, fiind și munții din pregiur încărcați cu zăpadă groasă. Receala este mare cu deosebire dimineața și seara. Alaltăeri și eri, cu toate aceste, am avut o ḑi mai blândă și mai plăcută.

* (Generali rusesci) sûnt în toată armata Rusiei 1461. Între acestia adecă 2 mareșali campestrii, apoi 100 generali de infanterie și cavalerie, 385 generali-locotenenți și 964 generali-maiori.

* (O remunerație) de 1000 punți sterline va primì dela vice-regele Irlandiei acela, care va prinde și va trada pre ucigătorii lui Mounthmorri's.

* (Dinamit pentru Rusia) s'a adus de curênd din Englitera 108,000 de punți, cari s'au transportat în lăuntrul imperiului rusesc.

* (Câmpuri de diamanți). În republica Kimberley s'au desgropat decurênd în comuna Iagersfontein un diamant minunat în preț de 6000 punți sterline.

* (Minele de aur) dela Roșia Abrudului sûnt aproape de a fi date în arêndă unui Englez cu numele Alfred Lock. Între ministrul ung. și Englezul acesta a fost vorba încă în anul 1877 de contractul târgului din cestiune, care până adi însă nu este ratificat.

* (Cutremur de pământ). Duminecă în 21 ale lunei curente, dimineața la 6 oare și 10 minute, s'a

simțit în comuna Șulumberg cutremur de pământ, de 4—5 secunde. Acesta s'a simțit și în alte comune din giurul Șulumbergului.

Bursa de Viena și Pesta

din 5 Octomvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	107.80	108.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	81.10	81.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	98.25	97.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	85.—	84.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.50	122.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	94.25	93.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	94.—	94.—
Obligațiuni urbariale temeșiane	93.50	93.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	92.25	94.25
Obligațiuni urbariale transilvane	93.75	93.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea zecimei de vin	93.—	93.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.60	71.75
Datorie de stat în argint	72.75	72.75
Renta de aur austriacă	87.55	87.50
Sorți de stat dela 1860	130.—	130.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	822.—	820.—
Acțiuni de credit austr.	283.10	283.80
Acțiuni de bancă de credit ung.	250.50	252.50
Sorți unguresci cu premii	100.25	108.50
Sorți de regularea Tisei	107.40	107.25
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.61	5.62
Napoleon	9.39	9.39
100 marce nemțesci	58.05	58.15
London (pe polița de trei luni)	118.25	118.10

Economic.

Sighișoara, 30 Septemvre n. Pro hectolitră grâu fl. 6.60—7.20; grâu sěcăreț fl. 4.60—5.30: sěcară fl. 4.50—5.—; ověs fl. 2—2.20; cucuruz fl. —4.; cartofi fl. 1.50; per chilogr: sěu brut 30 cr. carne de porc 40 cr. carne ostură bovină 70 cr unsoare de porc 80 cr. pro metru cubic: lemne vêrtoase fl. 1.60.

Făgăraș, 1 Ocotmvre n. Pro. hectolitră Grâu fl. 7.—7.50; grâu sěcăreț fl. 6—6.50; sěcară fl. 5—5.20; orz —— ověs fl. 1.80—2.10; cucuruz fl. 5—5·50 mălaiu fl. —.; Sămânță de cânepă fl. 10—11; mazere fl. ——.; linte fl. ——; fasole fl. .5—6. cartofi (vechi) cu fl. 1.40..—2.—; (noi) per litră —— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 60—75; sěu brut fl. ——; sěu de luminări fl. 40—42; unsoare fl. 80—; cânepă fl. 36—37; sěmență de in fl. ——; săpun fl. 30.—34; fên fl. —.— spirt pro grad cr. pro chilo: carne de vită 42 cr. carne de viței 36 cr.; carne de porc 44 cr carne de berbece 28 cr.; oauě 5 de 10 cr. Târgul din pricina culesului cucuruzelor a fost cam slab cercetat.

Budapesta, în 2 Octomvre n. Timpul neplăcut și stricăcios care 'l-am descris destul de marcant în raportul trecut, a ținut și în săptămâna espirată mai întreagă. Abia la sfârșitul acesteia a început ceriul a se mai deschide, și soarele numai decât a desteptat la toți locuitorii din capitală și din pregiur o viață mai plăcută. Viața de toamnă deveni vioae între toți cu deosebire între economi, cari se grăbiau a continua lucrurile de câmp restante. Abia începu a pătrunde nițel numai căldura plăcută de toamnă și oamenii nu mai sciau pe ce să pună întâiu mâna la lucru. Aici ruptul cucuruzelor, aici sěmănatul grânelor, aici culesul viilor, aici scoaterea cartofilor și încă și înblătitul grânelor. In scurt toate lucrunile erau grămědite și asteptau toate sěvârșirea lor. Norocul, că ḑilele din ce în ce se făceau tot mai calde până ce în ultima ḑi a septěmânei trecute timpul devenì de tot senin și frumos. Căldura crescênd crescea și voia tuturor cu atât mai mult cu cât puține ḑile încă frumoase și toate lucrurile remase în derept vor fi isprăvite. Culesul viilor însě nu ne face nici o bucurie, căci strugurii au remas mai pe jumětate acrii și mustul se poate numì oțetos. Celelalte fructe se arată frumoase și deaici vine și împregiurarea, că prețurile cu deosebire ale cerealelor nu s'a scumpit, adevěrat că au fost și foarte bine representate. Așa notăm în special:

Grâul la 100,000 m. m. trecut cu fl. 11.10—11.20; sěcara la 4000 m. m. cu fl. 9—10; orzul la 3000 m. m. cu fl. 6—6.40; ověsul la 8000 m. m. cu fl. 5—6.30; cucuruzul s'a vêndut abia cu fl. 6—6.25; pentrucă oamenii s'au provědut mai înainte cu acest soiu de cereale. Asemenea n'a avut trecere nici făina de astădată. Puțină de tot s'a putut esporta în Englitera. păstăioasele trecură de mijloc și adecă: fasolea cu fl. 9.50—10; mazěrea cu fl. 11—13; lintea cu fl. 9—11; mălaiul cu fl. 5—6; sěmênța de in cu fl. 13; de cânepă cu fl. 8.—8.50 (toate per 100 chilograme).

Porcii în numer total per 71,430 au trecut și de astă dată foarte bine. Din Ungaria de jos au fost în târg peste 6000, din România la 1180 și din Ardeal vreo 200 capete; unsoarea de porc cu fl. 66; slănina cu fl. 66—67; sěul cu fl. 48—49; cartofii cu fl. 2.20—2.40 m. m; spirtul *en gros* cu fl. 31—32; *en detail* cu fl. 33—34; per 10,000 litre %

Peile de bou cu fl. 112—115; de vacă cu fl. 108—112; de viței cu fl. 190—200; de oaie cu fl. 138—145; de miel cu fl. 100—115; de capră cu fl 175—185 (toate per 100 dărabe); apoi peile de cal cu fl. 8—10.50 părechea.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitațiuni: în 30 Octomvre și 2 Noemvre imob. lui Carol Schnell în Bistrița (trib.) în 22 Oct. și 24 Noem. imob. lui Michael Fogarași Moritz Glück și Avram Klein în Varadia; în 29 Oct. imob. Rosaliei Schmotzer în Alba-Iulia (trib.) în 26 Oct. și 26 Noem. imob. remasului după Michail Borbe în Rugfaleu; în 2 Noem. și 2 Dec. mobilele și imob. lui Grigorie Csomor în Bügöz (trib. Odorhei); în 5 Noemvre imob. remasului după Nicolau Simenfalvi în Mihăleni (trib. Turda); în 2 Noem. și 2 *D*ec. imob. moștenitorilor după Nicolau Patakfalvi în Cristur (trib. Odorhei); în 25 Oct. imob. remasului după George Kirschner în Șulumberg (judec. cerc. Sighișoara); în 27 Oct. și 27 Noem. imob. lui George și Maria Drăgan în Feldioara (trib. Brașov); în 11 Oct. și 12 Noem. imob lui Mendel Stein în Alba-Iulia (trib.); în 30 Oct. și 30 Noem. imob. lui Pavel Giebner în Șura mare; în 30 Oct. și 30 Noem. imob. Susanei Bomfert în Roșia (trib. Sibiiu); în 23 Oct. și 27 Noem. imob. cridatariului Friederic Schuster în Mediaș (judec. cerc Sibiiu); în 19 Oct. și 19 Noem. imob. lui Anton Nagy în Imecifaleu (judec. cerc. Covasna); în 11 Oct. imob. baronului Arpad György în Gioagiu (judec. cerc. Orăștie)-

Nr. 222. 1—3

CONCURS.

Devenind stațiunea de învețătoriu la scoala noastră confesională din comuna Daia vacantă se escrie pentru întregirea acesteia concurs cu termin până la 12 Octomvre 1880 stil. v. când se va sěvârși și alegerea.

Doritorii de a ocupa stațiunea aceasta împreunată cu salariu anual de 200 fl. 1 stânjin de lemne și cortel, sûnt avisați a'și substerne suplicile înzestrate cu documentele prescrise de „statutul organic" și „regulamentul congresual din 1878 oficiului protopresbiteral greco-oriental în Sebeș până la sus pusul termin.

Daia în 21 Septemvre, 1880.

Comitetul parochial în conțelegere cu protopresbiterul.

Nr. 30. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învețătoresci de clasa I și II la scoala confesională gr. or. din Daneș devenite vacante se escrie concurs până în 12 Octomvre st. v. a. c. când va fi și alegerea.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sûnt:

La classa I, salar anual de 50 fl. v. a. un pământ arător de un car de cucuruz, și altul pentru cartofi.

La classa II, salar anual de 200 fl. v. a. cuartir, grădina scoalei, și lemne de încălḑit de ajuns.

Salariile bănesci se trag din cassa alodială în rate trimestrale decursive.

Doritorii de-a ocupa unul din aceste posturi au a'și așterne petițiunile lor instruite amĕsurat presciriselor Statutului organic și a regulamentului congresual din anul 1878 §. 67 și referitoriu la învețătoriul de classa II, se recere sě aibă 4 classe gimnasiale, sě scie cel puțin pe lângă limba maternă și vre una din limbile patriei.

Concurenții vor avè sě țină strană dumineca și în sĕrbători și scoala de repitițiune, și sě se înfățișeze în vreo duminecă până la alegere în biserică pentru de a'și arĕta desteritatea în cântări și tipic.

Cererile sě se adreseze la subscrisul.

Sighișoara, 8 Septemvre 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial

Zacharie Boiu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 238. 1—3

CONCURS.

Pe temeiul decisiunei luate de către adunarea generală a asociațiunei transilvane ținută la Turda în August a. c. se publică prin aceasta concurs pentru cel mai bun comentariu al legei comunale de la anul 1879, cu termin până la 1 Mai st. n. 1881.

Premiul destinat de către adunarea generală pentru acel comentariu este de 150 fl. v. a.

Operatul trebue sě fie compus în limba românească, stil ușor de înțeles, în care totuși precisiunea terminilor juridici sě fie respectată cu rigoare, tot odată însě și esplicați acei termini așa, încât poporul cu mintea sa naturală sě 'i preceapă fără multă greutate.

Paragrafii sě fie esplicați unul câte unul, aretând însě și legătura firească între acele părți ale legei cari nu pot fi înțelese una fără alta. Operatul întreg, tipărit în format octav nr. 6 cu litere cicero, are se dee împreună cu legea tradusă 7—8 coale.

Manuscriptele se vor transpune până la terminul aretat mai însus, pe lângă o scrisoare sigilată în lăuntrul căreia va fi numele și conumele autoriului, ear de asupra un motto conform usului introdus la toate concursele literare.

Manuscriptele întrate după termin nu vor fi luate în considerațiune.

Din ședința comitetului Asociațiunei Transilvane.

Sibiiu 18 Septemvre 1880.

Bologa m. p., **Baritiu** m. p.,

Nr. 139. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învețătoriu în comuna Mociu ppresbiteratul gr. or. al Turḑii-inferioare se escrie concurs până în 19 Octomvre a. c. st. v.

Salariul învețătoriului e 200 fl. v. a. cari i va primì în două rate.

Doritorii de a ocupa acest post au a'și asterne concursele până la terminul supra indicat oficiului ppresbiteral, conform „Stat. Org." și în special au a documenta, că au depus esamenul de cualificațiune.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Agârbiciu, 15 Septemvre 1880.

Simeon Pop Moldovan m. p.,
protopresbiter.

3—3 **CONCURS.**

La gimnasiul român gr. or. a devenit vacant un post de profesor de filologie clasică și studiile ajutătoare la aceasta.

Pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin până la 10 Octomvre a. c. st. v.

Concurenții vor adresa petițiunile lor câtră subscrisa Eforie scolară înstruite cu documentele:

a) că sûnt după națională Români și după religiune greco-orientali;

b) că au purtare morală și politică bună;

c) că sûnt sănětoși;

d) că în sensul Statutului organic al Metropoliei române gr. or din Ungaria și Transilvania și al regulamentului provisoric al Archidiecesei transilvane pentru esaminarea candidaților de profesură la scoalele secundare române gr. or. au absolvit facultatea filosofică la vre o universitate din patrie sau din străinătate,

e) că cunosc și limba maghiară;

f) că se vor supune dispositiunilor în vigoare ale institutului.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

Până la depunerea esamenului de cualificațiune salar anual de 700 fl. v. a.

Dela depunerea esamenului de cualificațiune pentru următorii doi ani salar anual de 800 fl. v. a. ear de acì mai departe salar ordinar de 900 fl. v. a. După 5 ani de servițiu un adaos sau cuincueniu de 50 fl. v. a. carele se va repeta de 5 ori; în fine drept de pensiune conform Statutului de pensiune.

Brașov în 10 Septemvre 1880 st. v.

Eforia scoalelor centrale române gr. or.

Nr. 184. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învețătoresci din subsemnatele comune ale protopresbiteratului gr. or. al Târnavei inferioare se escrie prin aceasta concurs până la 15 Octomvre a. c. st. v.

1. Deag, cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei, lemne de foc deajuns precum și folosirea grădinei scoalei.

2. Blăjel, cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei și un stăngin de lemne.

3. Cetatea de Baltă cu salariu anual de 80 fl. v. a. lemne de foc și cuartir în edificiul scoalei.

Concurenții la aceste posturi au a'și subterne suplicele lor provědute cu documentele recerute până la datul sus însemnat subscrisului oficiu protopresbiteral.

Dela oficiu prot. gr. or. a Târnavei inferioare.

Deag, 7 Septemvre 1880.

În conțelegere cu comitetele parochiale ca senat scolastic.

D. de Tamaș m. p.,
adm. prot.

Publicațiune!

Pe Duminecă în 10 Octomvre 1880 st. n. la 1 oară după ameaḑi se va esarenda în cancelaria comunei Sadu atât dreptul de cârciumărit cât și morărit al comunei pe timp de 3 eventual de 6 ani, începênd dela 1 Ianuarie 1881 nainte, pe calea licitațiunei publice.

Condițiunile de licitare se pot vedè și înainte de ḑiua licitațiunei în cancelaria comunală.

Sadu în 28 Septemvre 1880.

3—3 **Primăria comunală.**

[57] 2—2

Pentru sesonul

de toamnă și de earnă

subscrisele recomândă *depositul* lor nou *sortat* de *elegante*

Pălării pentru doamne

căițe și coafure etc.

Aceleși primesc fetițe în cost și în cuartir și la dorință le instruesc în lucru de modiste.

Sibiiu 28 Septemvre 1880.

Sororile Wegmuth.

(Strada Cisnădiei *Nr. 25.* Etagiul I.)

Redactor respunḑětor: **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 114 Sibiiu, Sâmbătă 27 Septemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1880 (al 4-lea cuartal) cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire prin asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumĕrantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Septemvre 1880 a'şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 26 Septemvre.

În Cislaitania a grassat în ḑilele din urmă epidemia confiscărei de ḑiare. Un fenomen foarte instructiv, din care se poate cunoasce, până la câte graduri suie şi coboară astădi, dincolo de Laita, temperatura constituţionalismului sau a libertăţilor constituţionale.

Elementul german din Cislaitania se pare că'şi temo esistenţa. În legătură nemijlocită cu Germania şi superior în cultură faţă cu celelalte elemente, cu care vine în contact, se teme, că el are mai întâiu sĕ se stingă, îndată cevor fi toate elementele egale în drepturi.

Bine face, reu face elementul german, silit este sau nu, sĕ proceadă astfeliu, sau că este o politică, prin carea va sĕ introducă pentru mai târdiu o eră germanisătoare *en masse*; sûnt întrebări greu de resolvat astădi, când Germania este „aliata“ „intimă“ a Austro-Ungariei.

Destul că Nemţii îngroziţi, serios sau prefăcut, au provocat aşa numite Partheitaguri, unde acei cari ḑic despre sine că sûnt „constituţionali“ se întrunesc, vorbesc şi aplaudează şi în urmă votează resoluţiuni.

Sûnt nevinovate aceste resoluţiuni; dar cu toate aceste guvernul a confiscat publicarea unei programe de partheitag. Partheitagurile, pe lângă aceea, că sûnt nevinovate, nu sûnt decât întruniri, şi nu scim pentruce, întrunirile fiind permise de lege, li se confiscă programele.

Nu ne plac rodomontadele „constituţionalilor“ din Cislaitania, pentrucă îmblătesc prea mult teorii goale şi lungi şi fac ispravă puţină. Pĕcat vechiu al Nemţilor din Cislaitania.

Dar de altă parte guvernul de acolo este afară din lege, când crede, că opiniunea publică are a se manifesta numai în parlament. Şi cumcă guvernul crede astfeliu se vede din organele sale.

Dacă ar adopta Maghiarii nostri astfeliu de teorie, atunci opiniunea publică în Ungaria nu ar putè fi alta, decât cea representată în dietă, prin urmare, numai cea maghiară, căci majoritatea dietei e maghiară, pe când majoritatea locuitorilor e nemaghiară.

Consecuenţa ar fi mai departe, că poporul, care ar avè nenorocirea din vre-o causă sau alta sĕ nu fie representat în dietă, ar putè fi proscris, şi sutele de indivi̯di din dietă ar dispune absolut de milioanele din ţeară.

Aceasta ar fi o teorie periculoasă. O clică oare care, prin mesteşugiri ar putè sĕ se aşeḑe pe eternitate la guvern şi vocea ei ar trebuì sĕ fie infalibilă, dacă n'ar avè nimenea dreptul sĕ se manifesteze de cât numai cum i place parlamentului adecă maiorităţii acestuia.

Cine disoalvă în Englitera parlamentele? În multe casuri presa periodică, broşurile şi meetingurile. Mai ales când aceste se manifestează cu totul în altă direcţiune, de cum este aceea, pe care s'a pus parlamentul. Lucru este foarte firesc. Când o majoritate dintr'un parlament sau parlamentul, nu mai este espresiunea ideilor poporului, a încetat de a fi representanţa poporului şi ori ce parlament are sĕ fie numai representanţă a poporului.

Ḑiarele ungurești desaproabă procederea guvernului cislaitan. Noi se ni o notăm bine aceasta, ca sĕ nu o uităm.

Revista politică.

Sibiiu, în 26 Septemvre.

Deputaţii dietei ung., în cea mai mare parte s'au dus a casă, însĕ — ḑice „P. N.“ — cu toate aceste, periodul cel scurt al şedinţelor n'a trecut înzadar. Deputaţii s'au înţeles asupra campaniei parlamentare. Oamenii s'au intrebat, dacă Sennyey va eşì din reservă şi va lua parte activă la lucrările dietei? Întrebarea aceasta o au respuns amicii baronului afirmându-o. Tot-odată au adaus, că el e departe de ambiţiunile personale şi nu voiesce sĕ treacă de conducĕtoriu.

Mai multe foi vestiau, că opositiunea moderată maghiară are sĕ se risipe. „Magyarország“ declară, că evenimentele cele mai de aproape au sĕ dovedească, că opositiunea nu se va risipì.

Un corespondent al foaiei provinciale „Szegedi Napló“ face comitelui Andrássy onoarea de a'l scoate la iveală cu o întrevorbire. Trecem preste observările comitelui cu privire la actualul ministru austro-ung. de esterne şi ne mărginim numai la ceea ce privesce afacerile interne ale Ungariei. După părerile comitelui, Tisza va avè în parlamentul viitoriu o majoritate cu mult mai mare ca cea de astădi. Comitele Andrássy este de credinţă, că o fusiune nouă de elemente moderate este inevitabilă. Causa la aceasta va fi sporirea stângei estreme. Urmările fusiunei vor fi foarte salutare (Pentru cine?). O partidă moderată va fi mai acomodată pentru esecutarea reformelor, de care până acum s'au sfiit oamenii a se apropia, precum: căsătoria civilă; secularisarea bunurilor eclesiastice („Pester Lloyd“ nu crede, că Andrássy a putut vorbì astfeliu); denumirea funcţionarilor comitatensi etc. Corupţiunea cea mare o atribuie comitele raporturilor dintre partide.

În urma tuturor confiscărilor de ḑiare de dincolo de Leita, pentrucă au publicat programa unui Partheitag, comuna Vienei a luat, după confiscări, o resoluţiune, prin care fără de nici o şovăitură se alătură la partida nemţească-austriacă-constituţională. Demonstraţiunea aceasta va da ansă la multă vorbă şi scrisoare. Ea va arĕta cât de mult ţine Viena la elementul german; mai departe însĕ, după cum stau lucrurile dincolo de Laita, şi după cum e situaţiunea monarchiei, nu va avè mare efect. Ministeriul n'avea lipsă de confiscări, precum Nemţii n'au lipsă de a se teme, că vor fi înghiţiţi de popoarele din giurul lor.

Puterile s'au săturat de demonstraţiunea navală la Dulcigno. S'a hotărît sĕ se mute în Archipelag, sĕ ocupe o insulă, şi de acolo sĕ silească pe Poartă a împlinì ce i a impus congresul din Berlin. Este anevoie, a prorocì, dacă resultatul va fi mai roditoriu stând flotele înaintea unei insule din Archipelag. Firesce, dacă ar fi cum ḑice „P. Ll.“ de Mercuri seara, timpul demonstraţiunilor“ ar fi terminat şi ar fi sosit cel al acţiunei contra Turciei. Cu alte cuvinte am avè sĕ ne aşteptăm la începerea actului ultim al dramei orientale.

Principele Bulgariei a sosit Mercuri la Berlin. În port a fost primit de principele Serbiei, de ministri şi de mulţime multă de popor. Primirea a fost simpatică.

Sciri din London spun, că resboiul între Rusia şi China este inevitabil.

Proces verbal

substernut în şedinţele adunărei generale a XIX a asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ce s'a ţinut, conform hotărîrei adunărei generale din Sighişoara dela 4 August 1879 la p. al XIV dela procesul verbal, în oraşul Turda la 7, 8 şi 9 Aug. 1880.

(1 Urmare).

Şedinţa a II dela 8 August.

XIV. Şedinţa a II. se deschide la oarele 9½ a. m. şi secretarul ad hoc Dr. Alessi dă cetire procesului verbal susceput în şedinţa I. după unele observări şi modificări.

ad XIV. Procesul verbal al şedinţei I. se primesce şi se declară de verificat.

XV. Preşedintele impărtĕşesce cum că au mai sosit 4 telegrame de felicitare şi anume: a) dela Ladislau Vaida din Cluj, b) dela Barbolovici în numele despărţĕmêntului XI. c) dela Dr. Drăgescu din Constanţa (Dobrogea) şi d) dela mai mulţi Români aflători la băile dela Sângeorgiul Năseudului. Aceste se aclud sub L/. M/. N/. şi O/.

ad XV. Se iau cu bucurie spre sciinţă.

XVI. Se pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei pentru propuneri. Referentul comisiunei N. F. Negruţiu referează propunerile bibliotecariului asociaţiunei făcute în răportul seu de sub Nr. 177/1880, şi anume se propune, ca adunarea generală sĕ hotărească:

a) Cataloagele bibliotecei sĕ se publice în organele Asociaţiunei; b) Opurile şi ḑiarele mance, defectuoase sĕ se scoată cu totul afară şi sĕ se vêndă ca maculatură; c) Duplicatele care nu se cuprind în numerul introdus în catalogul Asociaţiunei de 1393 opuri în 2365 volume, sĕ se dee pe la alte bibloteci în schimb pentru alte cărţi.

La punctul a) Dr. Barcian propune, ca cataloagele sĕ se publice separat şi nu în organele Asociaţiunei. V. Roman propune a se adauge la p. a) ca sĕ se tipărească şi în organele Asociaţiunei şi în catalog special.

Dr. Brandușian propune ca adaus la p. c) că înainte de a se vinde sau da în schimb duplicatele şi opurile necomplete sĕ se publice toate aceste în organele Asociaţiunei.

ad XVI Propunerile comisiunei pentru prop. se primesc cu adausurile făcute de V. Roman şi Dr. Brandușian.

XVII. Referentul comisiunei pentru prop. referează asupra propunerilor secţiunei sciinţelor naturale cuprinse în memoriul aceleia înaintat sub Nr. 184/1880 şi anume:

a) cumcă s'a censurat prin secţiune opul întrat la concurs „Higiena poporală“ şi cumcă nu l'a aflat satisfăcĕtor pentru a'l putè premia;

b) asemenea s'a censurat manuscriptul unui op „agronomic“ şi nu s'a aflat corespundĕtoriu pentru a se putè premia. Secţiunea sciinţelor naturale propune, ca premiile, ce s'au fost escris pentru aceste opuri sĕ se escrie din nou, ear' cu compunerea condiţiunilor de concurs sĕ se concreadă respectiva secţiune. Comisiunea pentru propuneri recomândă primirea acestor propuneri;

c) Secţiunea sciinţelor naturale a censurat un op a lui Florian cav. de Porcius intitulat „Flora fanerogama“ din fostul district al Năsĕudului, şi'l-a aflat de un mare preţ literar cu atâta mai vêrtos, că are şi nomenclatura românească, de aceea recomândă tipărirea acestui op în organul asociaţiunei, şi ca nomenclatura românească sĕ fie mai corectă, aceasta o recomândă a se tipărì cu ortografia cu semne. Domnului Porcius se propune a se vota pentru aceasta eminentă lucrare o remuneraţiune de 20 # =110 fl. Comisiunea pentru prop. recomândă a se primì această propunere a secţiunei însĕ cu modificarea, ca folosirea ortografiei la nomenclatura românească sĕ se lase în buna chibzuire a autorului şi a redactorelui organului asociaţiunei.

d) Secţiunea a hotărît înfiinţarea unui museu istoric natural în reşedinţa comitetului asociaţiunei. Începutul s'a şi făcut prin o colecţiune frumoasă de plante determinate şi provĕdute şi cu nomenclatura românească, donate de Dr. A. O. Alessi, apoi propune, ca adunarea generală sĕ hotărască a se adresa un călduros apel către toţi

Ro mânii pentru a concurge cu ori ce contribuiri pentru sporirea acestui muzeu. Comisiunea pentru prop. recomândă această salutară propunere spre primire. Memoriul secțiunei sciințelor naturale se aclude sub P/.

ad XVII. Adunarea primesce propunerile comisiunei pentru prop. de sub *a) b)* și *d)* în întreg cuprinsul, ear lui Dr. Alessi se esprimă mulțămită pentru donațiunea făcută. Asemenea primesce și propunerea de sub *c)*, însă cu modificarea, ca tractatul lui Florian cav. de Porcius să se tipărească întreg adecă și nomenclatura românească cu ortografia, ce se usitează în toate scrierile asociațiunei și respective în organele Asociațiunei.

XVIII. Tot aceași comisiune referează asupra propunerei comitetului Asociațiunei de sub Nr. 115 e 1880 și publicată și în programa acestei adunări gen. sub p. III. șed. II., ca din suma de 442 fl. 49 cr. adunată până acuma și destinată pentru ridicarea unui monument pe mormêntul poetului Andreiu Murășan, adunarea generală să decidă ridicarea acelui monument.

Comisiunea pentru prop. propune, ca comitetul să fie însărcinat a se îngrigì de ridicarea acestui monument și anume spre acest scop pintre toți Românii; și dacă nici pe aceasta cale nu s'ar putè aduna o sumă cât să se poată ridica un monument demn de nemuritoriul nostru poet, să se dee comitetului Asociațiunei latitudinea de a folosì spre acest scop și din fondul Asociațiunei până la suma de 200 fl.

Pentru ca desvălirea acestui monument să fie împreunată și cu o serbătoare cât de mare, comisiunea propune, ca aceasta să se întêmple atunci când se va ținè și adunarea generală la Brașov.

Propunerea de sub 115 se aclude sub 2.

ad XVIII. Propunerea Comisiunei priminduse în întreg cuprisul se enuncie de conclus.

XIX. Comisiunea pentru prop. referează asupra propunerei comitetului asociațiunei de a se face în regulalamentul secțiunilor scientifice unele modificări. Comisiunea propune a se primì regulamentul cu modificările propuse de comitet care se aclude sub *k)*.

XIX. Propunerea comisiunei se enuncie de conclus.

XX. Comisiunea pentru prop. referează propunerea comitetului de a se arangia pe anul 1881. la Sibiiu o esposițiune agricolă industrială, și a se vota pentru acest scop o anticipațiune de 1000 fl.

Planul pentru arangiarea acestei esposițiuni se aclude sub *S.*

Comisiunea recunosêcnd marea impotanță și marele folos al unei esposițiuni cum este cea proiectată recomândă primirea propunerei comitetului, adecă de a se arangia la Sibiiu în 1881, 27 August, când se va ținè și adunarea generală acolo, o esposițiune națională de agricultură, industrie etc; ear ca anticipațiune, recomândă suma de 700. fl.

ad XX. Se primesce propunerea comisiunei de a se arangia în 1881 o esposițiune agricolă-industrială, cu care se însărcinează comitetul asociațiunei. Se votează o suma de 700 fl. ca anticipațiune și tot odată se hotărește ca adunarea generală a asociațiunei a XX. să se convoace pe 15/27 August 1881 la Sibiiu.

Fiind timpul înaintat ședința a II se ridică la oarele 2½ d. a. Ședința III se hotărește pe astădi la oarele 5 seara.

Ședința III. de la 8 August.

XXI. Președintele deschidênd ședința la oarele 5½ d. a. împărtășesce, cumcă au mai sosit 2 telegrame felicitătoare și anume: *a)* de la Dr. Iarnic din Viena *b)* de la Dr. Vasici din Teplitz, ce se aclud sub *T* și *U* al acestui proces verbal.

ad XXI. Adunarea le ia cu bucurie spre sciință.

XXII. Președintele împărtășesce, cumcă în decursul ședinței II s'a mai presentat o disertațiune pentru această adunare generală a lui Vasile Popescu preot român în Jugu, pre care însă nu a avut timp să o cetească conform statutelor pentru a o putè recomanda spre cetire. Disertațiunea se aclude sub *V.*

ad. XXII. Se ia spre sciință și după ce se va cetì prin presidiu respective se va censura, să hotărește a se tipărì în organul asociațiunei ca și celelalte disertațiuni insinuate însă necetite în această adunare.

XXIII. Comisiunea pentru propuneri continuându'și raportul referează asupra propunerei lui Dr. Alessi de sub Nr. 170 de a se reînvia foaia asociațiunei „Transilvania“ ca organ al asociațiunei în locul Analelor.

Comisiunea recomândă primirea acestei propuneri și anume este de părere, ca „Transilvania“ se reapară în mărime de câte 1 coală un numĕr la jumĕtate de lună, adecă 24 de numeri 24 coale, pentru membrii cu preț moderat.

ad XXIII. Adunarea primesce propunerea comisiunei, ca dela 1 Ianuarie 1881 să reapĕră „Transilvania“ ca organ al asociațiunei în numeri semilunari de câte o coală. Tot odată hotăresce ca: pentru membrii fundatori și pe viață precum și pentru cei ordinari, cari plătesc regulat tacsele anuale la începutul anului (anticipative) să se trimită gratuit; ear' pentru nemembrii și pentru membrii, ce nu plătesc regulat tacsele, să se dea cu un preț moderat ce'l va statorì comitetul.

XXIV. Comisiunea pentru prop. referează asupra propunerilor comitetului asociațiunei de sub Nr. 146/1880, ce le face cu privire la propunerile făcute de Anania Trombițaș în adunarea generală, ce s'a ținut în 4 August 1879 în Sighișoara conform însărcinărei capitale la p. VII al procesului verbal susceput în acea adunare. Aceste propuneri se aclud sub W la acest proces verbal. Comisiunea recomândă, ca adunarea generală să primească din acele propuneri următoarele:

a) Fie-care despărțĕmênt al asociațiunei să fie recercat prin comitet de a studia ținutul seu din puct de vedere al conditiunilor fisicale, economice, etnologice intelectuale și morale, apoi din punct de vedere al meseriilor al industriei și al comerciului indicându-se în urmă în fie-care ținut, ce ram al producțiunei economice, de meserii și de industrie, și pe ce cale s'ar putè promova mai cu succes, ce ramuri nouĕ de producțiune și pe ce cale mai practică s'ar putè întroduce și în sfêrșit ce și cum s'ar putè lucra mai cu sporiu pentru înaintarea culturei intelectuale și morale a popolațiunei din acel ținut.

b) Comitetul asociațiunei să fie însărcinat, ca pe basa datelor câștigate în modul amintit sub *a* /. și pe alte căli, să studieze cumcă înființarea unei sau mai multor scoale de meserii sau de industrie pentru poporul țeran va face toți pașii, ce i se vor părè de lipsă pentru a ajunge la scop, atât la înaltul regim, cât și la ordinariatele metropolitane din țară, și astfel studiată și pregătită cestiunea în indigitările speciale necesare despre locul, feliul, modul susținerei unui astfel de institut să o presente la timpul seu adunărei generale spre ulterioara decidere. Celelalte propuneri comisiunea nu le recomândă a se primì.

ad. XXIV. Adunarea acceptează propunerile comisiunei de sub *a)* și *b)*; dar totodată ridică la valoare de conclus și propunerile de sub *c)* și *d)* ale comitetului și anume *c)* se hotărește, ca asociațiunea să pună la cale esplicarea legei comunale din 1879 așa, ca să fie ușor accesibilă înțelegerei poporului. Ca această întreprindere să aibă resultat, să se escrie un concurs pentru cel mai bun comentariu al legei comunale din 1879 pentru înțelegerea poporului cu termìn până la 1 Maiu 1881 și cu un premiu de 150 fl. v. a.

a) Se hotărește crearea de 2 stipendii a-60 fl. pentru astfeliu de tineri sau tinere din popor, cari vor să cerceteze vre unul din institutele de meserii sau industrie din patrie, cu scop de a se instruì și perfecționa în vre un anumit ram al industriei de casă, și a respândì apoi acest ramur și între consătenii sei.

XXV. Comisiunea pentru prop. referează asupra propunerei lui Dr. Barcian inaintată la P. 7 al acestui proces verbal, ca pe viitor să se cuprindă în raportul general al comitetului asociațiune și raportul despre cassă și cel despre biblioteca asociațiunei. Comisiunea recomândă primirea acestei propuneri.

ad. XXV. Propunerea comisiunei se acceptează.

XXVI. Comisiunea pentru prop. referează asupra propunerei lui An. Trombițaș anunciată la p. X. al acestui proces verbal care sună:

Acei membrii din comitet, cari afară de cas de boală și absență justificată nu vor participa de 2 ori la ședințele comitetului să se privească ca eșiți din comitet, ear președintele să întregească locul lor după seria alfabetică din membrii suplenți. Comisiunea propune, ca această propunere să nu se accepteze pentrucă din actele comitetului nu se vede nimica cumcă comitetul ar suferì atât de mult la purtarea agendelor sale din absența membrilor încât să fie trebuința, a se introduce nesce mĕsuri atât de aspre contra membrilor din comitet; și când s'ar întêmpla aceasta crede, cumcă comitetul singur va venì și propune oare cari mesuri. Comisiunea este tot odată de părere și recomândă adunărei generale, ca pe viitoriu să se aleagă de membrii în comitet și dintre funcționarii asociațiunei.

ad. XXVI. Propunerile comisiunei pentru prop. se primesc în întreg cuprinsul și se pronuncie de conclus al adunărei generale.

XXVII. Comisiunea pentru prop. referează asupra rugărei lui Ioan Iancu preot gr. or. în Vidra de jos la p. XII. al acestui proces verbal, prin care se roagă ca lăsământul fericitului și neuitatului Avram Iancu, ce l'a testat asociațiunei respective națiunei, să se vêndă din mână liberă, ear la această vindere să aibă dênsul preferința caeteris paribus.

Comisiunea propune, ca venind comitetul asociațiunei în posiția de a vinde averea amintită a lui Avram Iancu, să aibă considerare la rugarea lui Ioan Iancu ca cel mai de aproape consângean al testatorelui caeteris paribus.

ad. XXVII. Adunarea acceptează propunerea comisiunei.

XXVIII. Tot acea comisiune ruferează despre propunerea lui Ios. V. Balint preot gr. cat. al Petridului dată la p. XII *b*) al acestui proces verbal, prin care se roagă, ca pe viitor să fie scos din lista membrilor ordinari și să fie numai ca membru ajutător cu tacsa anuală de 1 fl. v. a. Comisiunea recomândă a se considera această rogare.

ad. XXVIII. Adunarea încuviințează rugarea lui I. V. Balint.

XXIX. Comisiunea pentru prop. referează asupra rugărei lui Ales. Nicolescu dată la p. VII. *c)* al acestui proces verbal, prin care se roagă de a i se da un ajutoriu spre a'și continua cura în spitalul din Cluj.

Comisiunea cu părere de reu nu poate recomânda luarea în considerare a acestei rugări, fiindcă scopul asociațiunei este cu totul altul, și așa nu are nici un titlu de a putè vota acest ajutoriu.

ad. XXIX. Adunarea primesce propunea comisiunei.

XXX. Comisiunea pentru prop. referează despre rugarea scolarilui de a IV cl. normală din Blaj întrată în decursul ședinței a III de a i se oferì un ajutoriu. Comisiunea propune a se transpune comitetului pentru decidere meritoare, când va pertracta bursele asociațiunei.

ad. Se primesce propunerea comisiunei.

Fiind timpul înaintat ședința a III se ridică la oarele 8½ seara, anunciânduse ședința a IV pe mâne 9 August la oarele 10 a. m.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Marcoș, 13 Septemvre. (Mulțămită publică). Subscrisul paroch gr. or. al comunei Marcoș recunoscênd și prevĕdênd cumcă, din venitul anual al discului de 5—6 fl. v. a., și din arânda cimiterului de 3 –4 fl. v. a., biserica noastră n'a fost și nu va fi în stare de a'și acoperì necesitățile sale multilaterale; pre de altă parte spre a putè înlesnì încât-va sarcina epitropilor bisericesci, cari de multe ori erau esecutați și siliți a plătì din averea lor propriă darea bisericei, din care causă în cele de pe urmă postul de epitrop devenind chiar uricios nu se mai ocupă decât de cei mai sĕraci și mai neînsemnați oameni din comună, pe cari desprețuindu'i cei ce se țin oameni de frunte își detrag fileriul lor dela discul bisericei, și astfeliu starea materială a bisericei noastre din ce în ce se micșorează; și de oarece caracteristica timpului, de astădi nu este regres, ci progres în toți ramii de viață atât materială cât și spirituală, m'am încercat încă de pe la anul 1878 de când am devenit paroch în această comună seracă a pune o posibilă stavilă regresului ce se prăvălia asupra micei noastre comune atât în privința materială cât și spirituală. Și astfel în earna trecută acompaniat de epitropii bisericei din colecte benevole, din parochia noastră și mai târdiu cu concesiunea Prea Ven. Părinte protopresbiter Ioan Petric, din parochia Dăbârlăului și filia Bastelek am pus basă la crearea unui fond (de cucuruz) bisericesc-parochial, care manipulânduse după statutele sale aprobat de mult On. Domn adm. protopresbiteral Ioan Moga, încă chiar din anul viitor va avè înriurință binefăcĕtoare asupra bisericei prin întrebuințarea unei ¼ părți din interesele anuale spre acoperirea recerințelor bisericesci.

Deci fiindcă bunăvoința cere, ca să fim recunoscĕtori față cu cei ce ne beneficiază, afară de aceea, că statutele fondului nostru bisericesc-parochial cuprind în sine și un §. carele îndatorează pe servitorii altariului, a pomenì numele fundatorilor în rênd cu titorii bisericei la celebrarea hramului, și cari de sigur 'și vor împlinì această plăcută îndatorire; viu a aduce și publice cea mai cordială mulțămită marinimoșilor contribuitori la întemeierea fondului nostru bisericesc-parochial, și totodată a'mi da prin aceasta raciociniu față cu cei din alte parochii și a'i asigura cumcă milostenia dumnilor s'a și elocat spre fructificare și cumcă această milostenie manipulată înțelepțesce revidată și aprobată de autoritățile noastre bisericesci în curênd va aduce roade însutite și înmiite spre lauda și eterna memorie a fundătorilor, cari sûnt următorii:

Ch. Dogariu, paroch Teliu 1 ferd. cucuruz, Alecse Comșa negutătoriu S. Buzeu 1 fl. 20 cr., Dămian Juga învĕțătoriu în Bastelec 1 ferdelă cucuruz, George Dogariu paroch în Marcoș 1 ferd. cucuruz. Michail

Comsa învĕţătoriu în Marcoş 8 cupe cucuruz. Din Bastelec: Nicol. Sooş 1 ferd., O. Mirică 1 ferd., O. Drangă 1 ferd., G. Comaniţă 1 ferd., I. Hurghi 1/2 ferd., Z. Făcăjan 1/2 ferd., I. Coman 1/2 ferd., N. Roşca 1/2 ferd., P. Florea 1/2 ferd., G. Stanciu 1/2 ferd., M. Sooş 1/2 ferd., I. Iuga 1/2 ferd., G. Negrea 1/2 ferd., Nicolae Mirică 1/4 ferd., A. Roşca 1/2 ferd., G. Tătariu 1/4 ferd., I. Tătariu 1/4 ferd., N. Vrăncean 1/4 ferd., I. Florea 1/4 ferd., N. Colceriu 1/4 ferd., A. Negrea 1/2 ferd., I. Mirică 1/2 ferd., G. Mirică 1/2 ferd., P. Iuga 1 ferd., O. Iuga 1 ferd., D. Neag 1 ferd., M. Pătrănjel 1/2 ferd., V. Stanciu 5 cupe, D. Roşca 11 cupe.

Din Dăbârlău: L. Bucur 8 cupe, I. Toderica 8 cupe I. Coman 8 cupe, A. Moean 8 cupe, G. Luca 8 cupe N. Vasii 8 cupe, N. Şerban 4 cupe, C. N. Son 8 cupe, T. Toderica 1 cupă, G. Vasii 8 cupe, M. Văsii 4 cupe, I. Stanciu 5 cupe, A. Banciu 4 cupe, G. Tărasiu 13 cupe, I. Clanţor 8 cupe N. Văsii jun. 20 cr., N. Toderică 3 cupe, G. Oltean 4 cupe, I. Vireag 1 cupă Nicolae Moean 3 cupe, P. Son 20 cr., I. Dogariu 2 cupe, Z. Cojocariu 4 cupe, A. Hurghi 4 cupe.

Din Lunca Marcoşului: N. B. Marin 4 cupe, M. Roşca 4 cupe, Il. Răţulea 6 cupe, I. Vrancean sen. 4 cupe. G. Marin jun. 8 cupe, Il. Ch. Şerban 4 cupe, T. M. Călit 8 cupe, G. M. Călit 4 cupe, Ioan Stanci sen. 8 cupe, Ioan Neag 8 cupe, V. Adam 4 cupe, N. Stoia 4 cupe, St. B. Marin 4 cupe, Ch. Vrăncean 4 cupe, Nicolae Pătrănjel 5 cupe, I. Pătrănjel sen. 4 cupe, D. Neag 8 cupe, N. Comşa 2 cupe, Alecse Roşca 8 cupe, D. Marin 8 cupe, I. Vrancean jun. 4 cupe, I. Pătrănjel jun. 4 cupe, N. Roşca 5 cupe, I. Burlea 8 cupe, N. Adam 4 cupe, I. Marin 4 cupe, A. Vrăncean 4 cupe, Al. Marin 8 cupe, G. Nedelea 4 cupe, Avr. Nedelea 1 ferdelă. Petru Pătrănjel 8 cupe, G. C. Pătrănjel 4 cupe, I. Avr. Marin 4 cupe.

Din Marcoş: I. Serban jun. 20 cr., D. Stoica 8 cupe, Ar. Serban 4 cupe G. R. Şerban 4 cupe D. S. Ducu 4 cupe, I. Comşa 4 cupe, Eliseiu Socaci 4 cupe, G. Şerban 4 cupe, N. Macsin 3 cupe, M. Şerban 3 cupe, Al. St. Comşa 3 cupe, I. R. Şerban 3 cupe, C. R. Comşa 3 cupe, M. G. D. Comşa 3 cupe, I. Văcăruş 3 cupe, G. Bunea sen. şi jun. 4 cupe, D. şi P. Macsim 4 cupe, D. Stoica 2 cupe, I. Răuţ 2 cupe, I. N. Z. Onea 2 cupe, G. St. Comşa jun. 2 cupe, M. Vulpoi 2 cupe, N. Muntean 2 cupe, M. Răducan 2 cupe, Al. Răducan 2 cupe, I. Macsin 2 cupe, I. D. Onea 2 cupe, Av. Făcăjan 2 cupe, A. Vulpoiu 2 cupe, V. Văcăruş 2 cupe, A. şi G. Ardelean 2 cupe, T. Balint 2 cupe, D. Răţulea 2 cupe, L. Răţulea 2 cepe, N. S. Ducu 2 cupe, G. Răducan 2 cupe, G. Condrea 2 cupe, M. Nechită 2 cupe, G. Şerban 2 cupe. D. I. R. Şerban 2 cupe, G. P. Onea 2 cupe, G. St. Comşa sen. 2 cupe, G. Nazarin 2 cupe, R. Comşa 2 cupe, I. Comşa 2 cupe, G. Neacşu 2 cupe, N. Răducan 2 cupe, P. Onea 1 cupă, G. şi M. Lupşa 3 cupe, D. Răducan 10 cr., El. Comşa 5 cr., G. R. Şerban 1 cupă, A. Drăghici 1 cupă, I. M. Şerban 1 cupă, G. Vulpoi 1 cupă, N. Răducan 1 cupă, G. Gătejel 1 cupă, P. N. Răducan 1 cupă, P. Tăraş 1 cupă, Al. St. Comşa sen. 1 cupă, G. Văcăruş 1 cupă, Safta Ducu 1 cupă, T. Şerban 1 cupă, I. Răducan 1 cupă, Gl. Văcăruş 1 cupă, M. Comşa 1 cnpă, G. Comşa 1 cupă, G. Tătariu 1 cupă, G. Z. Onea 1 cupă, P. Adam 1 cupă, I. Adam 1 cupă, I. D. Şerbau 1 cupă, V. Nechită 1 cupă, P. Nechită 1 cupă.

Georgiu Dogariu m. p.,
paroch gr. or.

Varietăţi.

* (Denumire). Vice-colonelul c. r. Teodor Seracin, şeful statului-maior la a 20 divisiune de infanterie e denumit comandant de reservă la regimentul de infanterie Nr. 43, remânênd altcum în corpul statului-maior.

* (Învitare). Convocânduse după scurtă amênare, adunarea generală din anul acesta a „Societăţii pentru fond de teatru“ pe ḑilele de 17 şi 18 Octomvre st. n. la Sibiiu, toţi acei onor. oaspeţi, cari vor fi decişi a lua parte la această adunare, sûnt învitaţi, a se insinua până cel mult în 12 l. c. la subcrisul secretariu al comitetului de primire din Sibiiu, pentru ca sĕ se poată lua de timpuriu mesurile cuviincioase, relative la primirea şi încuartirarea onor. oaspeţi eventuali.

Sibiiu 2 Octomvre st. nou 1880.

Ier. G. Baritiu.

* (La cestiunea steagului) din Agria congregaţiunile generale din comitatele: Abauj şi Somogy precum şi magistratul din Budapesta au adresat petiţiuni la dietă, în cari toate trei corporaţiunile cer crearea unei legi, care sĕ pedepsească mai aspru pre vătĕmătorii emblemei naţionale unguresci. N'ar fi fost oare cu mult mai folositor, ca chiar cele douĕ comitate, a căror locuitori stau sĕ moară de foame, ar fi adus nesce concluse, prin cari sĕ se delăture miseria colosală de la bieţii oameni, pentru cari ministrul de finanţe — dupăcum anunţăsem deja în unul din numerii trecuţi ai „Telegr. Roman“ — numai acum de curênd a dat o sumă de 15,000 fl. v. a. spre a'i scăpa din ghiarele morţii?

* (Primăria din Sebeş). Precum se vorbesce, dl Dr. Stefan Păcurar, primariul oraşului Sebeş, ar fi abḑis de oficiul acesta.

* (Băile de sare) din Ocna Sibiiului se vor vinde prin licitaţie publică în 20 Octomvre n.

* (Cutremurul de pâmênt) din 3 Octomvre n. s'a simţit mai în toate părţile Ardealului firesce în unele mai puternic, în altele mai lin.

* (Bĕtrâneţe adûnci). În Carcov a murit acum de curênd o femee cu numele Awdotuşca, în vêrstă de 125 de ani.

* (Albanezii) se ḑice, că au tăiat bucăţi pe toţi creştinii din satul Tiburnic lângă Berat.

* (Poştă de porumbi). Într'o casă din Lugano (Elveţia), vreo câteva sute de porumbi sûnt dresaţi spre a trece în sbor preste graniţa Elveţiei în regatul Italiei, ducênd cu sine epistole şi alte greutăţi mai mici. Ele avênd adecă legate de picior epistole, acum decurênd însĕ mai cu seamă oroloage mici pentru doamne, le trec în Italia la locul anumit fără de a putè fi supuse unei vămi, şi dupăce s'au eliberat de greutăţile lor în aceaşi ḑi sboară preste graniţă earăşi la Elveţia.

* (Sfătoşia „Observatoriului“). După cum ni se spune, organul *blăjenesc* de aici, în îngrigirea sa zeloasă pentru interesele archidiecesei noastre greco-orientale, întreabă că: cine plătesce hârtia, pe care s'a tipărit deunăḑi un numĕr al „Tel. rom.“ în o ediţie nouă?

Respundem: A fost hârtie eftină remasă încă din vremile cele bune, pe când se făcea hârtie naţională în moara dela *Zernesci*. Dar în archidiecesa *Blajului* sĕ nu fie oare nimica de regularisit?!

* (Un defraudant prins). Ioan Springĕr, senatorul magistratului din N. Károly, care după defraudarea unei sume însemnate a luat lumea în cap, în pripegirea sa fu prins în Satulmare.

* Atragem deosebit atenţiunea p. t. public asupra anunciului privitoriu la „Negoţul de marfă împletită“.

Raţiociniu public.

Trimiţîndu-mi-se la 12/24 Iunie a. c. de către domnul Dr. Iacob Banci din Craiova, ca resultat al unei loterii de efecte suma de 453 fl. v. a. (patru sute cinciḑeci şi trei floreni) pe sama nenorociţilor locuitori din comuna Bungard, — mi ţin de datorinţă a da publicităţii — în formă de raţiociniu public — următoriul conspect de distribuire:

Maria vĕduva Tomei Balteş 20 fl., Lina vĕduva George Balteş 20 fl., Lina Bulea 20 fl., Eva Vlad 15 fl., Maria Bica 15 fl., Lina Andreiu Crittan 15 fl., Dordea George 15 fl., Todor Căpuşan 15 fl., Ioan Tatu 15 fl., George Lazar Bucurenci 15 fl., Ioan Imberuş 15 fl., Ioan Tod Modran 15 fl., Petru Fluieraşi 15 fl., George Voina 15 fl., Toma Comşa 15 fl., Ioan Frăţilă 15 fl., George Opri Modran 15 fl., Ioan Tomi Modran 15 fl., George Caicuţ 10 fl., George Cărstea 15 fl., Ioan Voina 10 fl., Ioan Radu 6 fl., Ioan Gligor Frăţilă 6 fl., George Iacob 6 fl., Scoala greco-orientală 6 fl., George Gall 6 fl., George Imbăruş 6 fl., Nicolae Lazar Bucurenciu 6 fl., Ioan Bucurenciu 6 fl., Ioan Cioară 6 fl., Nicolae Cosma 6 fl., George Gurian 15 fl., George Caicuţ 6 fl., Ioan Bulea 6 fl., Vasilie Dordea 6 fl., Vasilie Macavei 6 fl., Nicolae Macavei 6 fl., Ioan Vlad 6 fl., Nicolae Imbăruş 8 fl., Maria I. Guran 9 fl., Nicolau Boicean 5 fl.

Suma 453 fl.

Că împărţirea ajutoarelor de mai sus s'a făcut în presenţa şi cu conţelegerea noastră a tuturor, aprobăm şi aducem în numele nostru şi al celor împărtăşiţi tuturor marinimoşilor contribuitori profundele noastre mulţămite.

Bungard, 29 August 1880.

Oficiul comunal:

Fleischer m. p., pret. — *George Modran* m. p., antiste. — *Ioan Frăţile* m. p., — *Toma Ciora* m. p., jurat. — *Nicol. Dordea* m. p., not.

In fine nu pot a nu esprima şi din parte'mi cea mai cordială şi sinceră mulţămită domnului Dr. Iacob Banci la al cărui apel s'a făcut loteria, din care a resultat frumosul ajutoriu de mai sus, precum şi tuturor confraţilor Craioveni, cari au spriginit acea întreprindere filantropică, şi cu deosebire prea stimabilelor doamne din Craiova, cari şi de astădată conduse de nobilele simţeminte de umanitate şi creştinătate au contribuit gratuit efectele de loterie.

Sibiiu, 12/24 Septemvre 1880.

E. Macellariu.

Bursa de Viena şi Pesta
din 7 Octomvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	106.45	106.30
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	80.40	84.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	97.—	96.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	84.25	84.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.25	120.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	94.50	94.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.—	94.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	93.25	93.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	92.—	92.25
Obligaţiuni urbariale transilvane	93.70	93.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	70.95	71.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.30	72.—
Datorie de stat în argint	86.90	87.—
Renta de aur austriacă	129.	87.50
Sorţi de stat dela 1860	118.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	279.25	820.—
Acţiuni de credit austr.	246.50	279.10
Acţiuni de bancă de credit ung.	107.—	246.50
Sorţi unguresci cu premii	106.90	107.25
Sorţi de regularea Tisei	107.40	107.25
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.92	5.64
Napoleon	9.42 1/2	9.43
100 marce nemţesci	53.25	58.25
London (pe poliţa de trei luni)	118.40	118.25

Economic.

(Recolta în Rusia). Cetim în „Timpul“: După raportul oficial al Guvernului, recolta va fi satisfăcĕtoare în acest vast imperiu de abia în câteva provincii: şi anume în casinul Vistulei, în provinciile Baltice şi în gubernea Witebok. Pretutindeni airea recolta este foarte rea.

În sudul Rusiei s'au vĕdit cele mai triste resultate. In toate părţile preţul cerealelor s'a urcat cu esagerăţiune — şi în câteva locuri a ajuns la cifre, cari nu s'au mai pomenit.

În provincia Kasan nu mai secara a dat o bună producere. Insectele au distrus peste 6,000 fălci de sĕmĕnături şi grindina a devastat aproape 11,000 de fălci. In plăşile Samara a fost contrariul: aci soarele a ars totul; încât grânele au dat de la o sută până la douĕ sute de oca pe falce în loc de 1,500 şi 2,000 cea-ce era recolta obicinuită anterioară. In plăşile Nicolajewsc şi Nowy-Usen este amenințare de foamete.

În guvernamentul Saratow situaţia este mult mai rea de cât în anul 1879 şi vor trebui milioane de ruble pentru ca sĕ se ajute miseria populaţiunilor din această localitate, ceea ce 'i mai grav este, că şi furagiul lipsesce mai cu totul.

Mai tot atât de triste şciri vin din guvernamentul Simbirsc şi din mai multe plăşi ale guvernamentelor Volga şi Cama.

Pentru ca sĕ isprăvim tabloul, estragem din ḑiarul „le Teps“ un pasagiu al unei epistole datată din Petersburg, care ḑice:

„Un flagel mult mai ingrozitoriu decât nihilismul a năvălit acum asupra imperiului rusesc. Insecta „Anosoplia austriacă„ amenință de a distruge mai bine de jumĕtate recoltele noastre din picioare. Această insectă este mai de temut decât locusta, fiindcă „ea se aclimatisează în provinciile, unde întră“, şi este foarte anevoe de a o destruge. Nu este numai Meaḑă-ḑi şi Estul imperiului, cari sunt prada Anosopliei, dar încă şi centrul a fost atacat; periculul este cu atăta mai mare, cu cât Anosoplia se lăţeşte tocmai în provinciele cele mai fertile. Taurida şi plăşile din Don provinciele Ecaterinoslaw, Karkorff şi Pultava, ba chiar parte din Basarabia, au fost atinse de acest flagel.

„Domnii profesori Lindeman şi Portehinsky, cari au fost insărcinaţi sĕ „studieze „casul în diferite regiuni n'au fost în stare „sĕ arete guvernului mĕsuri de o utilitate „practică pentru a ferì în viitoriu împeriul „de devastaţiunile aceştei insecte. Domnii „profesori sunt de părere, ca sĕ nu se mai „cultive grău, orzu, şi secară în locurile, unde „s'a incuibat Anosoplia; însĕ nu'i cu putinţă „sĕ se facă o agricultură mare în aceste lo„calităţi, numai cu cultura inului, rapiţei şi „a păpuşoiului.

„Dar nu este numai atât. În provin„ciele Voronej, Karkoff şi Kursb niște flu„turi au distrus toate frunḑele lanurilor de „sfecle, ceea-ce a compromis cu totul industria „zăharului. Cu toate aceste provinciele, cari „au o reputaţiune de fertilitate precum sûnt „Seratow, Samra şi Simbirsk sufer în acest „an adevĕrate desastre. Grânele cari s'au „recoltat acì nu sunt suficiente nici pentru „sĕmĕnăturile de toamnă. In aceste părţi nu „e vorba de Anosoplie; rĕcelile estraordina„re din primăvară şi apoi seceta din cursul „verei a adus populaţiunile la foamete. In „aceste provincii guvernul trebue sĕ dea „populaţiunilor nu numai sĕmênţa pentru „toamna aceasta, dar încă şi hrană pentru „tot cursul ernei.

„Zemstova ceru dela guvern, sĕ ajute „populaţiunile cu imprumuturi de bani şi „cu suspendarea impositelor până la recolta „anului 1881; el ceru ca sĕ se creeze lu„crări de utilitate publică cam în feliul ace„lora, pe cari Englezii le numesc „Workre„lieff“ şi cari s'au întrebuinţat în anii de „lipsă pentru a nu lăsa sĕ peară de foame „populaţiuni întregi. Munca manuală a „ajuns în guvernamentul Saratow aşa de „puţin preţuită în cât ţărănii oferă servi„ciele lor de o ḑi de muncă numai pe „hrană.

„Într'un cuvênt, toată recolta Rusiei „nu va ajunge pentru hrana populaţiunei „sale“.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitaţiuni: în 23 Octomvre şi 23 Noemvre imob. lui George Lupea în Hodiş (judec. cerc. Huedin); în 25 Oct. şi 25 Noemvre. imob. lui Rusu Petrui şi soţi în Blăjeni (judec cerc. Baia de Criş); în 25 Oct. şi 25 Noemvre imob. lui Ioan a lui Iacob Popa în Pianul săsesc (judec. cerc. Sebeş); în 25 Oct. şi 25 Noemvre imob. lui Ioan Cupirean în Căstĕu (judec cerc. Orăştie); în 2 Noemvre şi 4 Dec. imob. lui Gligor şi Iova Stefănescu în Dumitru; în 29 Oct. şi 30 Noemvrie imob. lui Iosif Deian în Cut; în 24 Oct. şi 30 Noemvre imob. Evei Iacobi în Alba-Iulia (trib.); în 12 Oct. şi 12 Noemvre imob. lui Ludovic Nemeth sen. şi remasului după Susana Silagy în Dej (trib.); în 20 Oct. imob. moştenitorilor după Ioan Toda în Borghiş; în 20 Oct. imob. lui Vasilică Coţofană în Borghiş (judec. cerc. Şomcuta mare); în 9 Noemvre şi 9 Dec. imob. lui Pentru Muntean în Vaidei; în 2 Noemvre şi 2 Dec. imob. lui Michailă Medrea şi soţi în Bozieş (judec. cerc. Orăştie); în 11 Oct. imob. lui Ioan şi Maria Thal în Slimnic; în 30 Oct. şi 30 Noemvre imob. remasului după Toma Frum în Ludoş (trib. Sibiiu); în 22 Oct. şi 22 Noemvre imob. lui Ioan Man în Sânmărtin (judec. cerc.); în 30 Oct. şi 30 Noemvre imob. Catarinei Ruş născută Adleff în Sighişoara (judec. cerc.)

Nr. 157. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele Văleni, Făuresci şi Cărbunariu, în ppresbiteratul Cetăţei de peatră prin aceasta se escrie concurs cu termin până la 14 Octomvre anul curent.

Emolumentele sûnt:

1. Văleni, 200 fl. v. a. şi lemne de încălḑit.

2. Făuresci 140 fl. v. a. cuartir liber şi lemne de încălḑit.

3. Cărbunariu 160 fl. v. a. cuartir liber şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni au a'şi asterne suplicele lor instruate în sensul prescriselor stat. org. şi a regulamentului provisoriu din 1878 la subscrisul oficiu ppresbiteral până la terminul prefipt.

Dela oficiul ppresbiteral gr. or. al Cetăţei de peatră.

Cărpiniş, la 29 August 1880.

În conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Şovrea m. p,
adm. ppresb.

Nr. 245—1880. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din subsemnatele comune bisericesci ale protopresbiteratului gr. or. al Zarandului se escrie concurs până la 30 Septemvre st. v. a. c.

1. Pentru postul învĕţătoresc din Zdrapţi cu salar anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc.

2. Pentru post. învĕţ. din Blăjeni-Criş cu salar anual 150 fl. cuartir şi lemne.

3. Pentru postul învĕţătoresc din Buceşiu cu salar 80 fl. şi lemne de foc.

4. După peatra cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne.

5. Hărţigani cu salar anual 210 fl. cuartir şi lemne.

6. Căinel cu salar anual 100 fl. cuartir şi lemne.

7. Ribiţa cu salar anual 220 fl.

8. Grohot cu salar anual 200 fl.

9. Luncoiul desus şi Podele cu salar anual 200 fl.

10. Bulzesci cu salar anual 210 fl.

11. Juncu cu salar anual 200 fl.

12. Ribicioara cu salar anual 100 fl.

13. Tomnatec cu salar anual 200 fl.

14. Mesteacăn cu salar anual 100 fl.

15. Lunca cu salar anual 200 fl.

16. Carasteu şi Birtin cu salar anual 280 fl. v. a.

17. Luncoiul dejos şi Scroafa 210 fl. v. a.

La toate comunele susnumite se află cuartir liber şi se dau învĕţătorilor lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au de a'şi substerne suplicele instruite cu documentele recerute prin „Stat. Organic“ şi „Regul. provisor“ din anul 1878 şi a le adresa oficiului protopresb. gr. or. al Zarandului, în Bradu (Hunyádmegye) până la termin.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Zarandului în conţelegere cu comitetele parochiale.

Bradu, 12 Septemvre 1880.

Nicolau Mihaltianu m. p.,
ppresbitter.

Nr. 193. 3—3

CONCURS.

La scoala confesională greco-rĕserit. din comuna: Inuri are a se întregì staţiunea învĕţătorească, pentru carea se escrie concurs cu termin până la 30 Septemvre 1880 st. v.

Salariul învĕţătoriului e de 120 fl. cortel şi lemne pentru foc.

Doritorii de a se aplica ca învĕţători în numita staţiune au se'şi subtearnă cererile înzestrate cu documentele provedute în statutul orgauic şi regulamentul congresual din anul 1878 inspecţiunei scolare greco-reseritene în Sebeş.

Inuri, 24 August 1880.

Comitetul parochial.

Nr. 138. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Feldioara secuiască, ppresbiteratul Turdei-inferioare se publică concurs până la 19 Octomvre a. c. st. v. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. 100 fl. dela popor prin repartiţie, care sută de floreni o va ridica dela epitropia parochială în trei rênduri şi adecă: o a treia parte la o lună după ce a început învĕţământul cu pruncii; o a treia parte în 15 Faur 1881 şi restul numai decât după ce a depus esamenul cu pruncii.

2. Cuartir natural în edificiul scoalei.

De va primì şi cantoratul, va avè salar anual cantoral circiter 30 ferdele (a 16 copuri) cucuruz în grăunţe o grădină de legumi, şi din venitele stolare după usul de până acum terţialitatea.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, sau şi numai cel de învĕţător, au de a'şi asterne suplicele instruite conform „Stat. org.“ şi a „regulamentului“ din anul 1878 până la terminul sus indicat, oficiului ppresbiteral în Agârbici p. u. Gyéres.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Agârbici 14 Septembre 1880.

Simeon Pop Moldovan m. p.
protopresbiter.

Nr. 178—1880. 3—3

CONCURS.

Pe basa înaltei încuviinţări consistoriale din 18 Martie Nr. 857/B. pentru ocuparea staţiunei de paroch de a III classă în comuna Vidraseu protopresbiteratul Têrnavei inferioare se deschide concurs cu terminul până în 14 Octomvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Curtea parochială cu casa cu 3 încăperi şi alte edificii economice.

2. Grădină de legumi;

3. Porţiune canonică arătoare şi cositură de 17 jugere 1527□° din care 1020 orgii pătrate folosesce cantorul.

4. O ferdălă de cucuruz sfêrmit dela 52 familii.

5. Tot de la acele familii câte o ḑi de lucru cu palma.

Cei ce doresc a ocupa această staţiune au a'şi asterne suplicele conform regulamentului sinodal din 1878 la oficiul protopresbiteral în Deag.

Dela oficiul protepresbiteral gr. or. a Têrnavei inferioare.

Deag, 1 Septemvre 1880.

În conţelegere cu respectivul comitet parochial.

D. de Tamaş m. p.,
adm. prot.

---

[58] 2—24

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a soliditătii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25**, acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din nickel-argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 11.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi, probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 35 şi astădi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 16.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifea.

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabil cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit, să nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are să adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Auḑiţi, vedeţi şi miraţi-vĕ!

Mărfurile de argint Britania, primite dela o massă concursuală a unei mari **Fabrice de argint Britania**, devenite falită, se dau cu ori ce preţ sau mai bine ḑis gratuit.

Trimiţênd **fl. 7.**— în bani gata s'au cu rambursă ori cine primesce următoarele **50** obiecte cu a patra parte din valoarea reală, şi adecă:

Bucăţi 6 **Cuţite de masă** escelente, mănunchiu de argint Britania, cu cuţituri adevĕrat englezesci
„ 6 **Furcuţe** de cele mai fine, argint Britania, dintr'o bucată.
„ 6 **Linguri de mâncare** de argint Britania, grele şi massive.
„ 12 **Linguriţe de cafea** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 6 **susţiitoare de cuţite** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 1 **lingură mare de lapte** de argint Britania, masivă
„ 1 **lingură mare de supă** de argint Britania, grea.
„ 9 **Tave de presentat** ciselate foarte fin.
„ 2 **sfeşnice pe masă de salon** Britania pline de efect.
„ 1 **corfă de pâne masivă** de argint Britania.

} Toate 50 obiecte au costat mai nainte 25 floreni şi costă acum numai floreni 7.—.

Toate **50** obiecte sûnt fabricate din cel mai fin şi cel mai solid argint Britania, care este unicul metal ce esistă pe lume care în veci remâne alb şi nu se poate deosebi de argintul adevĕrat nici după o folosire de 30 ani; **pentru aceasta garantează.**

Afară de aceste mai sûnt:

18	**cuţite, furcuţe şi linguri**	de argint Britania, câte 6 bucăţi toate						18 laolaltă	fl.			3.75
6	**linguri mici de cafea**	de arg. Brit. mai nainte cu	fl.	3.—	acum	numai cu	fl.	—.60				
1	**lingură de supă**	„	„	3.—	„	„	„	1.—				
1	„ „ **lapte**	„	„	1.50	„	„	„	—.50				
6	**tave**	„	„	5.—	„	„	„	1.50				
6	**susţiitoare de cuţite**	„	„	4.50	„	„	„	1.50				
1	**cutie de zăchar**	„	„	4.—	„	„	„	1.20				
1	**păreche sfeşnice** mai mari de	„	„	2.—	şi	fl.	3.—					
1	**clopoţel de masă**	de arg. Brit. mai nainte cu	fl.	4.—	acum	numai cu	fl.	1.—				
1	**păhar de oauĕ**	„	„	—.60	„	„	„	—.30				
1	**piperniţă şi salniţă**	„	„	2.50	„	„	„	—.75				
1	**Carafine** p. oţet şi uleiu	„	„	numai	fl.	3.50	şi	4.50				
1	**unealtă de foc** grea de pus pe masă	mai nainte	fl.	3.—	acum	numai cu	fl.	—.95				

Cane de cafea şi tcă a fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zăchar à cr. 35, 50, 80 fl. 1; cuţii de zăchar à fl. 2, 2.80; presărătoriu de zăchar à cr. 25, 40, 75, 90 fl. 1; carafine de oţet şi olein à fl. 2, 4; cutii de unt à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4. — încă şi alţi articuli nenumeraţi.

Ca dovadă, că anunciul meu

nu este înşelătorie,

mĕ deoblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, **a o rentoarce fără nici o greutate.** Îndrept la epistolele de mulţămită ce mi-au venit, şi pe cari îmi voi permite a le publica succesiv. — Cine doresce deci a primì pe banii sei o marfă bună şi solidă şi nu lăpĕdătură, să se adreseze numai cătră

10

A. Fraiss,

Viena, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatul archiepiscopesc.

P. T.

Subsemnata aduc cu tot respectul la cunoscinţa publică, că dela **1 Octomvrie 1880**

Negoţul meu de marfă împletită şi de împletitură cu maşina

l'am strămutat dela **Nr. 23 din strada Cisnădiei Nr. 43** în aceeşi stradă: Deci me recomând cu ocasiunea aceasta pentru sesonul de earnă şi de vară a face **ciorapi femeesci şi bărbătesci** de toată coloarea şi mărimea, fără cusetură, din lână, bumbac, aţă sau mĕtasă, mai departe **gamaşi, veste femeesci, cingĕtori, haine de copii, plapome, fuste, şaluri, tulpanuri** etc. etc.

Mai primesc şi **ciorapi purtaţi** spre a'i repara; eară în deposit am totdeauna marfă împletită gata.

Vêndare de **maşine de împletit façon de Dresda** de construcţiunea cea mai nouă. (Cumpĕrătorii de maşine de împletit primesc, la dorinţă, instrucţiune gratuită).

Comande din afară se vor efectuì foarte prompt şi eftin.

Sibiiu 1880. Cu tot respectul

[59] 2—3

Emilia Simtion,
Strada Cisnădiei Nr. 43, uşa I. la stânga.

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 115. Sibiiu, Marți 30 Septemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe săptămână, deschidem pe anul 1880 (al 4-lea cuartal) cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire prin asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumĕrantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșesce cu ultima Septemvre 1880 a'și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

O constatare interesantă.

Este la toată întêmplarea cu totul de prisos a mai constata, că „Telegraful român“ nu'și-a schimbat întru nimic atitudinea sa, păstrată de la 1865 încoace, întrucât privesce adecă politica Românilor ardeleni începênd cu anul amintit.

În numĕrul penultim al „Tel. rom.“ am fost de altă parte în poziție a pune sub ochii cetitorilor nostri espresiunile de „bucurie“, ce „Telegraful“ bucurescean s'a simțit îndemnat a le publica, pentrucă „Gazeta Transilvaniei“ 'și-a „schimbat atitudinea“ de până acuma.

Astădi putem cetì în „România Liberă“ de Duminecă 28 Septemvre Nr. 997 din Bucuresci chiar următoarele:

„Românii din Transilvania s'au abținut până acum, cum bine vor scì cetitorii, dela ori ce participare la viața parlamentară maghiară. Ținerea la această politică resultase din încredințarea basată pe argumente concrete (?!), că prin o întrare în camera ungurească deputații români ardeleni nu puteau face națiunei lor asuprite nici un bine, ci se făceau numai, vrênd nevrênd, părtași și iscălitori, dacă nu activi, pasivi, ai actelor ei de sugrumare.

„Din ziarele ardelene, profesau până acum politica acestei atitudini „Observatorulu“ și „Gazeta Transilvaniei“. Astădi, mai presus de ori ce asteptare, *ambele* aceste organe (cel dintâiu numai indirect) se lapădă de politica anterioară și încep a prepara Românilor ardeleni terenul, pentru inaugurarea unei politici *active* pe basele oferite de statul maghiar...“

Nu adaugem de astădată nimica la cele dise de foaia bucuresceană.

Revista politică.

Sibiiu, în 29 Septemvre.

Nu este prima dată, că oficioasele după o agresiune vehementă îndreptată asupra cui-va, se retrag ca și leul, când greșesce mesura pașilor asupra pradei. Puțin timp este de când „P. Ll.“, organul ministerielor din monarchie, arunca ca un *Jupiter tonans* cu fulgere și tunete asupra României, căci nu se supune dispositiunilor din Avant-projetul cunoscut. Acum dintr'odată se vede, că s'a mai domolit boieriul și a luat-o pe o coardă cel puțin cu trei octave mai jos.

În zilele din urmă, scrie precautul organ, se zicea în presa străină, că proiectul la navigațiunea dintre Poarta de fer și Galați, atacat de multe părți este acceptat în genere. Dar dênsul crede, că scirea aceasta nu este de a se lua *ad litteram* Mai la vale spune, că puterile au ajuns așa departe ca să accepteze în principiu *avant-projetul*; cu toate aceste încă ar fi pripită presupunerea, că venind vorba la specialități se vor primì toate în tocma cum se află în avant-projet „P. Ll“ merge mai departe și recunoasce puterea convingĕtoare a unui articul din „Românul“ în favorul liberei navigațiuni pe Dunăre „P. Ll.“ se deosebesce de „Românul“ numai în punctul, că Austro-Ungaria ar vrea să vatĕme libertatea aceasta, ceea ce după „P. Ll.“ nu ar fi așa.

Dragostea aceasta repentină a lui „P. Ll.“ este mai puțin esplicabilă decât schimbările vremilor. Nu cumva a venit pocăința pentru despretul de mai deună-zile?

„Times“ publică în privința Cestiunei Dunărene următoarea telegramă din Bucuresci, cu data de 30 Septemvre:

„Esportările României care trec pe la Sulina întrec pe acele din tot imperiul austriac; de acì se poate vedè că România are la Dunărea de jos un interes negreșit egal, dacă nu superior aceluia al Austriei, care nu țintesce decât la aceea de a'și asigura monopolul practic al transporturilor care trebue să fie cu totul libere pentru toate naționalitățile.

„Cifrele următoare estrase din raportul oficial al comisiunei europene pentru Dunărea de jos, probează că Englitera are interese foarte însemnate angajate în această cestiune. În cursul anului 1879 au eșit pe Gurile Dunărei 5,394,729 cuartere de cereale (un cuarter echivalează cu 12 chilogr, 700,) dintre care 2,625,948 cuartere fuseseră îmbarcate la Brăila, adecă în afară de jurisdicțiunea citatei comisiuni. Eacă acum cifrele, care ne arată proporțiunea vaselor englese și austriace care au fost ocupate cu transportarea acestor mărfuri: corăbii austriace 54, steamere 88; în schimb au fost 15 corăbii englese și 479 steamere. Tonagiul respectiv al acestor vase se repărțesce în următoriul chip: corăbiile austriace au avut 14,965 tone, ear' steamerile 46,214; în schimb corăbiile englese au avut 14,214 tone ear' steamerile 408,492; adecă tonagiul vaselor engleze a fost anul trecut aproape de șepte ori mai mare decât acela al vaselor austriace, și tonagiul mijlociu al vaselor acestor două țĕri în cursul celor opt ani din urmă indică aproape aceeași proporțiune.

„Astfel cei de aici se întreabă dacă Englitera va fi dispusă să lase acest comerciu la dispositiunea unei comisiuni, în care ea nu va fi representată, și se afirmă că este cu putință a se mănținè comisiunea europeană, în loc de accepta pe aceea pe care o propune ante-proiectul austriac.“

O telegramă dela 9 Octomvre n. din Bucuresci ne spune, că guvernul de acolo e aproape de înțelegere cu oposițiunea. Altă telegramă din același dat, dară dela *Viena* spune, că „Presse“ este informată din isvor foarte bun, că cabinetul Brătianu și-a schimbat politica și s'a apropiat de Rusia. Indemnul la aceasta este decursul cestiunei dunărene, raporturile cu Bulgaria și nepopularitatea de până acum a cabinetului. Bratianu în cestiunea dunăreană se apropie de punctul de mânecare al partidei austrofobe, Grigorie Sturza, (a cărui organ, „Democrația națională“ a încetat) numai ca să'și întărească posițiunea.

Altă telegramă dela Bucuresci (tot din 9 Oct. n.) spune după „Politische Korrespondenz“: Împregiurarea, că postul legatului rusesc pe lângă curtea română încă este neocupat, a îndemnat pe cabinetul din Bucuresci a reînnoì pașii pentru întregirea postului vacant.

Ori cât de îngrozitoare ar fi putut fi flota destinată pentru Dulcigno, ea n'a dat până acum decât salve de salutare reciprocă și salve de salutare lui Danilo principelui de coroană al Muntenegrului. Încă nu se scie înaintea cărei localități are să se posteze flota după depărtarea dela Dulcigno, și dacă și acolo va fi demonstrațiunea așa de înocentă ca la Dulcigno.

Telegramele din urmă înăspresc situațiunea. Ele spun că vice admiralul englez Seymour a primit instrucțiuni dela guvernul seu; că puterile la cea din urmă notă a Porței nu vor mai respunde, ci o vor încunosciința simplu despre mesurile ce au se ia. În cercurile oficiale din Berlin circulează scirea venită dela Constantinopole, că Sultanul este hotărît a abdice, îndată ce s'ar începe vre-o acțiune maritimă din partea puterilor.

Este o coincidență minunată, că multe din ziarele de alaltă eri, în articulii de fond, cântă prohodul Turciei în lungi și frumoase necroloage.

Tocmai vine scirea telegrafică din Paris la „S. D. Tageblatt“ de aici, că consiliul ministrilor în Constantinopole a hotărît cesiunea *necondiționată* a Dulcignului.

Mișcările unioniste din Bulgaria și Rumelia.

Prin ziarele vieneze găsim o corespondență din Rusciuc, — cetim în „Românul“ — care nu mai lasă nici o îndoială despre mișcarea unionistă, ce se pregătesce în Bulgaria și Rumelia orientală și care va avè în curênd de resultat unirea acestor două provincii. Eacă în întregul ei această corespondență, care ni se pare importantă din toate punctele de vedere:

„Pregătirile pentru realisarea ideei unei mari Bulgarii au început să devină atât de vii în aceste din urmă timpuri, în cât se poate prezice, că în curênd va începe mișcarea plănuită de atâta vreme. Guvernul bulgar a tolerat ca oare cari persoane influente, oficiale să organiseze mișcarea, care se va arĕta mai curênd sau mai târziu ca un factor în peninsula balcanică. Lucrările partidei unioniste sûnt atât de desvoltate deja, încât ele par a permite o acțiune. De mai multe luni Comitetul central pentru restabilirea integrității statului bulgar, precum se numesce el în mod oficial, desfășură pe aici o activitate tot atât de mare, cât și plină de succes. Nu esistă nici un oraș și nici un sat în principatul Bulgariei, în care să nu fie stabilit câte un comitet secundar. Acesta, compus fiind dintr'un președinte, trei membrii, un cassar și trei așa numite organe esecutive, e împărțit în trei categorii de locuitori, cari aparțin circumscripțiunii sale, și adecă în aceia cari plătesc o contribuțiune patriotică, în aceia, cari au realisat înarmarea armatei naționale prin oferirea de arme, și în fine în aceia, cari trebue să dea un contingent pentru această armată. Și fiindcă preoțimea, profesorii și funcționarii, adecă elemente cu o influență netăgăduită, au spriginit cu o mare energie aceste sforțări, apoi ele au fost încoronate de un succes surprinzĕtoriu. Informațiuni positive ne arată, că este foarte însemnată întinderea mijloacelor de acțiune, de care dispun comitetele. Se zice, că sûnt deja înarmați 60,000 oameni bine esercitați. Pentru toți viitorii luptători, pentru causa bulgară, sûnt deja uniforme de ajuns în multime de deposituri. Fondul, de care dispune comitetul central, este de 15 milioane lei. Dacă mai ținem încă samă de faptul, că toate posturile de comandanți și până la cel din urmă sergent sûnt deja ocupate și, după cum se zice, numai cu oameni bine esercitați și care au luat parte la cel mai din urmă resbel, apoi se poate lesne deduce conclusiunea, că acțiunea este cu totul gata.

Pentru această acțiune s'a creat însĕ și dincolo de Balcani o armată destul de bună. Ne ținênd nici o samă de guvernul cel slab din Filipopole, societățile de gimnastică, care fuseseră disolvate în mod formal de Aleco-pașa, n'au încetat un singur moment măcar de a'și urmărì ținta lor principală. In aceste din urmă luni s'au trimis prin Bulgaria în Rumelia orientală 16,000 pusci, 11 tunuri și o cuantitate însemnată de munițiuni. Trecĕtorile din Balcani au fost întărite după instrucțiunile date de militari superiori. Punctele acele, care ar fi putut să fie mai întâiu espuse la un atac turcesc, au fost deja întărite în destul de bine. Luptătorii procurați de societățile de gimnastică și al căror numer se urcă la 34,000 sûnt înarmați tot cu arme de acele, cu care sûnt înarmați și Bulgarii de dincoace de Balcani. Acum patrusprĕdece zile au fost trimiși 34 oficeri dela Sofia în Rumelia orientală cu scopul de a lua comandamentele cele mai principale. Dar atât comandantul suprem cât și statul-major general reșede în Bulgaria, spre a se putè mantinè unitatea trebuincioasă în comandă.

Asupra începerei acțiunii, care se va înscena în ambele Bulgarii de odată, circulă diferite sgomote. Se afirmă, că într'una și aceeași zi va trebuì să se proclame unirea Rumeliei orientale cu Bulgaria și independența Bulgarielor independente. Aceste pregătiri ne probează esistența convingerei, ce esistă, că Poarta nu se va mărginì numai într'un protest teoretic. In schimb însĕ, Bulgarii par decișì a plătì pe cât se va putè de scump realisarea ideii panbulgare.

Nu se poate afirma cu otărîre, dacă călĕtoria de acum dece dile a ministrului de finance Karaveloff la Petersburg este sau nu în legătură cu această mişcare.“

Proces verbal

substernut în şedinţele adunărei generale a XIX a asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ce s'a ţinut, conform hotărîrei adunărei generale din Sighişoara dela 4 August 1879 la p. al XIV dela procesul verbal, în oraşul Turda la 7, 8 şi 9 Aug. 1880.

(Încheiere).

Şedinţa a IV. de la 9 August 1880.

XXXI. Preşedintele deschide şedinţa la oarele 10½ a. m. apoi pune la ordinea dilei raportul comisiunei de 3 aleasă la p. IX. *a)* al acestui proces verbal, pentru revederea şi censurarea socotelelor despre averea asociaţiunei. Referentul acestei comisiuni Er. Iacob Brănduşan dă cetire raportului, ce se aclude la acest proces verbal sub *H* din care se vede, cumcă averea efectivă a acociaţiunei până la această adunare gen. este de 75,947 fl. 59 cr., ear averea academiei de drepturi este de 17,233 fl. 17 cr., apoi constată, că s'au aflat toate socotelele în ordine bună, şi propune, a se da funcţionarilor de la cassă absolutoriu.

ad XXXI. raportul comisiunei se ia spre sciinţă, ear funcţionarilor de la cassă li se dă absolutoriu.

XXXII. La ordinea dilei se pune raportul comisiunei de 5 pentru esaminarea proiectului de buget făcut de comitetul asociaţiunei pentru anul 1880/1 aleasă la p. IX. *c)*

Referentul acestei comisiuni An. Trombiţaş dă cetire raportului seu, ce se aclude împreună cu proiectul de buget al „comitetnlui de sub Nr. 161 1880 sub *y* ·/. al acestui proces verbal.

Se iau la discusiune punct de punct din proiectul Comitetului şi propunerile comisiunei.

Comisiunea bugetară recomândă a se primì neschimbat:

1. Preliminariul de percepţiuni proiectat de comitet cu suma de 4392 fl. 57 cr.

2. Pentru secţiunile scientifice suma de 800 fl.

3. Pentru procurarea de cărţi 100 fl.

4. Pentru prelegerile publice 100 fl.

5. Premiul lui Fl. Porcius 20 ℔ = 110 fl.

6. 2 Stiperdii votate la p. XXIV. *a)* à 60 fl. = 120. fl.

7. Posiţiile de sub punctele 6—17 ale preliminariului comitetului, diferite stipendii votate mai înainte cu 1130 fl.

8. Ajutoriu pentru scoala de fetiţe din Câmpeni 200 fl.

9. Pentru lucrările secretarilor conform §. 16 şi 17 din statute 300 fl.

10. Pentru funcţionarii de la cassă 200 fl.

11. Remuneraţiunea bibliotecariului 60 fl.

12. Spese de cancelarie 100 fl.

13. Pentru un scriitoriu 150 fl.

14. Pentru esposiţie comisiunea propune numai 500 fl. în loc de 742 fl. 57 cr. din preliminariu;

15. Pentru chiria localului 100 fl.

16. Pentru servitoriu 120 fl. în loc de 180 din prelimiriu.

17. Un premiu conform hotărîrei de la p. XXIV. *c)* al acestui proces verbal 150. fl.

ad XXXII. Adunarea primesce din punctele propuse de comisiunea bugetară 1. 2 şi 3, neschimbate; postul de la p. 4 'l sterge cu totul; punctele 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, şi 13, se primesc neschimbate. Punct 14 s'a primit deja la p. XX. al acestui proces verbal, adecă suma de 700 fl. ca anticipaţiune, sperânduse cumcă această sumă se va încassa din venitele esposiţiei precum s'au refundat şi de la esposiţia ce s'a arangiat la Braşov. Punctele 15 şi 17 se primesc neschimbate. La punct 16 se primesce propunerea din preliminariu cu suma de 180 fl. La propunerea lui G. Pop adunarea votează 100 fl. ce s'au sters la p. 4 ca ajutoriu pentru scoala romană din Lăpuşul unguresc.

XXXIII. Se pune la ordinea dilei raportul comisiunei de 3 aleasă la p. IX. *b)* pentru încassarea de tacse şi înscrierea de membrii noi. Referentul comisiunei Al. Danciu dă cetire unei consemnări, din care se vede, că la acea comisiune s'au încassat atât ca tacse vechi cât şi ca tacse nouĕ şi de diplome şi ca tacse ajutătoare suma de 1215 fl 40 cr., şi s'au înscris ca membrii ordirari noi 80. ear ca membrii pe viaţă 2.

ad XXXIII. Se ia cu bucurie spre sciinţă. Suma încassată de 1215 fl. 40 cr. se hotăresce a se preda cassariului pentru a o întroduce în cărţile de evidenţă; ear membrilor noi se decide a li se da diploma în regulă.

XXXIV. La ordinea dilei se pune punct 6 din programă, adecă alegerea funcţionarilor şi a comitetului asociaţiunei pe periodul următoriu de 3 ani. Alegerile se fac conform statutelor cu vot secret. Pentru ca membrii sĕ se poată consulta şi unì asupra persoanelor alegênde se suspinde şedinţa pe 5 minute. Redeschidênduse şedinţa se alege o comisiune scrutătoare în persoanele: Parteniu Cosma, Andreica şi Zachiaria Boiu.

ad. XXXIV. Preşedintele comunică cumcă resultatul alegerilor este următoriul conclus al adunărei generale:

a) Funcţionarii Asociaţiunei:

1. Preşedinte Timotei Cipariu: 2 Vicepreşedinte Iacob Bologa; 3 secretariu G. Baritiu; 4 secretariu II. Dr. Ios. Hodosiu; 5 casseriu Const. Stejariu; 6 controlor Eug. Brote; 7 archivar-bibliotecar Nic. P. Petrescu.

b) membrii ord. ai comitetului:

1. Paul Dunca: 2. Bar. de Ursu; 3. Elia Macelariu; 4. I. V. Rusu; 5. Ioan Popescu profesor; 6. Ios. St. Şulutiu; 7. Dr. Ilar. Puşcariu; 8. Partenie Cosma; 9. G. Baritiu; 10 Z. Boiu; 11, B. Hărşan; 12. V. Roman.

c) membrii supl. ai comitetului·

1. Dr. D. Bărcian; 2. Constantin Stezariu; 3. Dr Ios. Hodosiu; 4. Eug. Brote; 5. Dr. Răcuciu: 6. Demitriu Comşa.

XXXV. Se pune la ordinea dilei p. 7 din programă, adecă alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal al şedinţelor din urmă.

ad XXXV. Adunarea alege prin aclamaţiune în această comisiune pe Dr. I. Raţ; protopopul Lugoşan şi Anania Moldovan toţi din Turda.

Ne mai fiind alte obiecte de deliberat în această adunare generală, ear' timpul fiind foarte înaintat (la 4 oare p. m.) în urma cărei împregiurări foarte mulţi membrii s'au şi depărtat dela şedinţă, preşedintele mulţămesce tuturor membrilor, cari au alergat pentru a participa la şedinţele acestei adunări generale, şi prin aceasta au dovedit un mare interes faţă cu această instituţiune culturală; ear' în specie mulţămesce Românilor din Turda şi giur şi cu deosebire comitetului de primire pentru iubirea frăţească, ce au dovedit-o prin primirea călduroasă a tuturor oaspeţilor veniţi la Turda. Asemenea mulţămesce cetăţenilor din Turda de naţionalitate maghiară pentru primirea ospitală, cu care au destins această adunare generală; — apoi declară de închise şedinţele adunărei generale a XIX a asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

Protopopul Lugoşan luând îndată cuvêntul respunde preşedintelui în numele tuturor Românilor din Turda şi giur în terminii cei mai călduroşi mulţămind atât comitetului asociaţiunei, cât şi tuturor membrilor veniţi la Turda, ce le-a procurat Turdenilor o rară di de serbătoare prin aceea, că asociaţiunea transilvană 'şi-a ţinut în acest an adunarea sa generală la Turda.

Turda la 9 August c. n. 1880.

Secretariu ad hoc.
Dr. *A. P. Alessi*

Protocoalele din şedinţa II. III. şi IV, s'au verificat prin subscrişii:

Turda în 9 Septemvre 1880.

Iacob Lugoşan, v. protopop. *Anania Moldovan*, advocat.

Dr. *Raţ.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Agnita, 26 Septemvre. În Nr. 82 al acestui preţuit diar a apărut un articul intitulat „Fapte negre din inimă neagră“, subscris de un Brutus. În acel articul se laudă învĕţătoriul Ioan Corfariu dela Agnita şi se descriu oamenii din acel popor nefavorabil. Apoi continuă, că prin influenţa unor nechiemaţi s'ar fi revoltat şi sumuţat acest popor contra învĕţătorului Corfariu, căruia i s'ar fi şi omorît într'o noapte în grajd o vacă, foarte frumoasă — mai departe tot acei nechiemaţi în continuu sumuţau poporul atât asupra învĕţătorului Corfariu, cât şi asupra administratorului ppopesc. Acestui din urmă i s'ar fi ameninţat cu bătaie şi omor, ear' apoi învĕţătoriului Corfariu i ar fi tăiat de pe un loc de 6 ferdele tot cucuruzul.

Se descarcă în fine acel Brutus asupra unei persoane, pre care însĕ nu o numesce, voind a o deonesta înaintea publicului dându'i lecţiune spre îndreptare.

Prin acest articul s'a pus o peatră neagră, nemeritată, pre noi ca parochieni din Agnita, dânduni-se epitete de selbatici, popor nepriceput, moralmente decădut, materialmente dependent de populaţiunea conlocuitoare etc.

Simţul de onoare ne îndeamnă a păşì contra calumniilor lui Brutus, şi le respingem cu indignaţiune ca pre nesce scornituri mincinoase. Şi de oarece scopul acestui preţuit diar nu este publicarea de polemii, trecem preste Brutus, care scim că nu'i cel din istoria vechie, ci un năimit, care prin surparea altora ar voì sĕ se înalţe, ca oare când Aman prin surparea lui Mardochiciu.

Permitene d-le Redactor! Eată cum: Nu este adevĕrat, că acest popor s'ar fi revoltat şi ar fi fost sumuţat de oare-cine contra învĕţătoriului Corfariu. Nu este adevĕrat că numitului învĕţător i s'ar fi omorît noaptea o vacă în grajd, căci vaca, despre care pomenesce B. a murit, scie Dĕu de ce, nu o a omorît nimenea. A mai murit şi altora animale domestice — lucru firesc — dar nau mai dis, că le a omorît cine-va precum scrie B.

Dacă a murit învĕţătorului Corfariu vaca, cine e de vină?

Mai departe nu este adevĕrat, că adm. ppopesc i s'ar fi ameninţat cu bătae şi omor, altmintrea este treaba pe acì, de acele n'a fost vorba; ear' dacă s'a întêmplat aşa ce-va, pentru ce nu a cerut respectivul P. adm. ppopesc intervenţia judecătorească? — Dar aceasta nu o a făcut, pentrucă nu a avut pentru ce, şi pre cine acusa. Nu este edevĕrat că învĕţ. nostru Corfar are sĕ înghită în fie-care di, oară şi minut neplăceri şi imputări nemeritate. Nu este adevĕrat, că învĕţătorul nostru Corfariu în conţelegere cu adm. ppesc ne ar fi apĕrat şi liniscit spiritele noastre contra acelor ce au voit a ne propaga, precum scrie B. proselitismul.

Totul ce este adevĕrat in articulul lui B. este, că învĕţătorului Corfariu i s'a tăiat pe un loc cucuruzul, însĕ nu de pe agrul întreg, ci numai după cum spun cei ce au vĕdut o parte*) Reu destul a făcut acela, care a sevêrşit această faptă neumană — dar dacă o a făcut aceasta vre-un ticălos sûntem siguri, că nu s'a întêmplat din vre o sumuţare? Apoi precum o rândunică nu face primăvară, şi un arbore pădurea, aşa nici pentru un ticălos dintr'o comună nu se poate pĕta întreg poporul, sau şi numai o parte, dândulise epitete nemeritate.

Se vede că B. a fost rĕu informat, când a scris articulul seu, sau a stat la pândă ca vênătorul cu arcul încordat pândind ocasiunea, ce i se ar putè da, ca sĕ săgeteze paserea galbină în cioc, ce rĕu ia cântat de noroc

Membrii comitetului parochial.

Provocare

spre împărtăşirea datelor privitoare la cutremurul de pământ.

Cutremurul de pământ, ce în 3 Octomvre noaptea şi dimineaţa fu observat — după însciinţările de până acum — mai în toată Transilvania, este un fenomen natural aşa de însemnat încât merită şi recere cercetarea scientifică aprofundată a tuturor datelor şi observaţiunilor privitoare la dênsul, pentruca pe temeiul acesteia sĕ se poată lămurì fiinţa lui, şi ceea ce e lucru de căpetenie, causa în afacerea atarei scrutări scientifice, îndrăsnesce a apela la tot individul cult, care ori că a observat el însuşi acest notabil fenomen firesc, ori poate căpĕta despre dênsul încunosciinţări sigure, desclinit însĕ roagă pre on. dd. oficiali ai telegrafelor şi staţiunilor de căli ferate, cari au ocasiune de a face observaţiuni punctuoase în privinţa timpului, se binevoiască în interesul sciinţei, ca respuns la întrebările mai jos punctate, a conscrie toate datele în legătură cu cutremurul, ce le vor fi băgat în samă şi cât mai curênd a le trămite subscrisului spre cercetare scientifică. Datele se cer cu subscrierea numelui şi posiţiunei trămiţătoriului, ca la timpul seu sĕ poată fi publicate deplin.

Întrebările pentru a căror resolvire binevoitoare se roagă suscrisul, sûnt următoarele:

1. În ce comună din patrie şi în care parte a aceleia fu simţit cutremurul?

2. În care di şi pre ce timp se simţì cutremuuul? (NB. Timpul, dacă numai se poate, se recere până la puntuositate de secunde, eară timpul local e de a se transcalcula după timpul din Pesta la cea mai deaproape staţiune telegrafică ori de cale ferată; în special oficialii de telegrafie şi de căli ferate pot lesne comunica în modul acesta timpul.)

3. Simţitu-s'a tremurare undulătoare ori zocniture (sguduituri? Red.), ori amendoaue!

4. În ce direcţiune au proces undulările ori zocniturele, sau adecă din ce direcţiune au fost simţite? Adevĕrat, că direcţiunile după regiunile ceriului numai cu ajutoriul cronometrului se pot mĕsura, dar' date cât mai posibile aprosimative încă putem folosì.

5. Câte au fost la numer zocniturele, cât timp a ţinut una sau alta?

6. Întreg cutremurul cât a durat?

7. Fost'a cutremurul însoţit de vre-un fenomen sunetal, precum: durăit, tunet, şuerăit, zurăit, tropot, au de alte sunete cu ori-ce asemenabile.

8. În urmarea sguduiturei clătinatus'au ori căḑutau jos diverse obiecte, anume ce soiu şi de unde, în care direcţiune a căḑut ori s'au clătit? Făcutu-s'au crepături în părepii edificielor, în ce direcţiune merg acesti

* Oameni de treabă se mulţămesc şi mai cu puţin. Red.

păreți și în ce direcțiune crepăturile escate în ei? Oroloagele pendulare opritus'au și în ce timp? (de se va putè sĕ se facă transcalculare după timpul din Budapesta). Părețiĭ, pre cari atêrnă aceste oroloage, ce direcțiune aveau? Cimentul picatau de pre părești, hornuri, turnuri, în ce direcțiune sburà din înălțime, și cât de departe de părete, horn ori turn? Făcutăs'au oare unde crepături în pământ, și aceste în ce direcțiune au mers? Remas'au aceste deschise, ori ear s'au închis numai decât? Observatus'au oare care înrîurință a cutremurului asupra apelor curgĕtoare și stătoare? Apa isvoarelor și fântânilor n'a decrescut ori esundat, ori n'a secat cu totul, ori temperatura ei nu s'a schimbat, nu s'a turburat?

9. Ce influență avu cutremurul asupra animalelor: nu s'a observat la ele anumită nelinisce înainte de cutremur și sub dênsul?

10. Cum a fost timpul înainte, sub, și după cutremur: ploios, înnuorat, senin, vêntos? La ce grad a stat termometrul și barometrul pre timpul cutremurului?

Aceste ar fi întrebările, la cari subscrisul cere binevoitoriu respuns și sperà, că în interesul cultivărei sciinței în patrie-ne ori-ce individ cult va face tot ce i va sta în putință, pentru ca în acest mod sĕ putem da icoana cât mai perfectă a acestui cutremur, precum se pare, din cele de dimensiuni mai mari.

Cu patriotică reverență

Cluj, 4 Octomvre 1880.

Dr. *Antoniu Koch*,
prof. de mineralogie și geologie la universitate.

Varietăți.

* (Societatea de lectură „Andrei-Șaguna"), conform statutelor și-a început activitatea ei prin constituirea efectuită la 21 Septemvre st. v. a. c. — sub presidiul Reverendisimului d-n Ioan Hannia, directorul seminarial, alegêndu'și, de:

a) president — conducĕtor pe d. profesor seminarial Simion Popescu;

b) vice-presedent Nicolau Borza cl. a. III;

c) notar al corespondențelor Ales. Dogar cl. a. III;

d) notar al ședințelor Nicolau Neamț cl. a. II;

e) cassar Teodor Herman cl. a. I;

f) controlor Ioan Șandor cl. a. III;

g) bibliotecar Sev. Olariu cl. a. II;

h) vice-bibliotecar Ioan Berescu pedagog a II;

i) redactor al foaei „Musa" Romul Furdui cl. a. III; și

k) membrii în comitet: Ioan Nicolescu și Ioan Cândea cl. a. III;

Vasile Bologa și Ioan Micu cl. a. II;

Valeriu Verza, Sab. P. Barcianu cl. a. I, și Ioan Patachi pedagog a. I.

Nicolau Borza m. p.,
v.-președinte.

Nicolau M. Todoran cl. a. III,
notariu ad-hoc.

* (Adunarea comitatensă) de aici 'și-a ținut ședința în 8 Octomvre n. Pintre objectele pertractate cel mai interesant a fost despre clădirea unei case comitatense. Maioritatea a remas pe lângă conclusul de mai nainte ca sĕ nu se clădească edificiu nou, ci sĕ se cumpere „Leul alb" și sĕ se adapteze.

* (Necrolog). Ioana Flămându născută Dan, ca soție, în numele ei și a orfanilor Veturia, Constanța, Eugenia și Iulian; și Simion Flămându ca tată, anunță cu inimă frântă de durere, cumcă iubitul lor, soț respective tată și fiu: *Macedon Flămându*, paroch gr. or. în Borgo-Suseni, după un morb îndelungat a reposat în Domnul, în etate de 33 ani, în 11/23 Septemvre 1880. Osemintele pământesci s'au astrucat în 13/25 Septemvre 1880 în cimiterul bisericesc tot de acolo. Fie'i țĕrina ușoară și memoria eternă!

* (Necrolog). *Sofia Pascu cu fica ei Valeria*, precum și Ioane Becineaga advocat în Verșeț cu inima sfășiată de durere anunciă moartea mult iubitei lor fiică respective soră și soață *Livia Becineaga* născ. *Pascu* carea în urma unui morb îndelungat în 8 Octomvre 1880 st. n. la 8 oare dimineața în al 26 an al etății sale a adormit în domnul! Remășițele pământesci s'au înmormântat în cimiteriul gr. or. din loc în 10 Octomvre st. n. la 4 oare după ameadi. Fie'i tĕrîna ușoară și memoria eternă!

Verșeț în 8 Octemvre 1880 st. n.

* (Advocat nou în Brașov). Camera advocaților din Brașov publică trecerea lui Simeon Mărgineanu, advocat în Brașov în lista advocaților de acolo.

* (Bal român) se va da cu ocasiunea adunărei generale pentru fondul teatrului român în sala dela *„împĕratul Romanilor"* în 18 Octomvre n. 1880. Biletele à 1 fl. de persoană, Logia mare 3 fl. 50 cr., Logia mică 2 fl. se află de vêndare în ḑilele de 17 și 18 Octomvre st. n. 1880 dela 3—5 oare p. m. în sala „Asociațiunei Transilvane" strada Cisnădiei Nr. 7, precum și seara la cassă. Oferte marinimoase se vor cuita prin ḑiare.

* În privința balului am mai primit eri următoarea notită: (Bal românesc). În seara de 18 l. c. se va da în sala dela „Împeratul român" un bal în favorul fondului de teatru, a cărei adunare generală a fost convocată în anul acesta pe ḑilele de 17 și 18 Octomvre st. n. aici la Sibiiu.

Comitetul arangiator avênd în vedere frumosul și laudabilul scop, căruia este destinat venitul eventual, are onoare a învita prin aceasta pe onor. public român din loc și giur la acest bal, rogând'ul tot odată, ca sĕ participe în numer pe cât se va putè mai mare. Tot cu această occesiune își permite a învita pre aceasta cale pe toți p. t. membrii ai casinei din loco împreună cu onor. d-lor familii, precum și pe intreg p. t. corp de oficeri ai garnizoanei acestei cetăți prin a căror presență comitetul arangiatoriu se va simți onorat și deobligat.

Sibiiu, 10 Octomvre st. n. 1880.

Comitetul arang.

N. B. Biletele à 1 fl. de persoană, Logia mare 3 fl. 50 cr., Logia mică 2 fl, se află de vêndare în ḑilele de 17 și 18 Octomvre st. n. 1880 dela 3—5 oare p. m. în sala „Asociațiunei Transilvane strada Cisnădiei Nr. 7 precum și seara la cassă.

Ofertele marinimoase se vor cuita prin jurnale.

* (Himen). În 21 Septemvrie v. a. c. d-na Ana Treandafil din Bucuresci și dl Eugen Brote proprietariu din Sibiiu s'au cununat în Bucuresci în biserica sântului Nicolae (Lucaci).

* (Himen). D-șoara Maria P. Foica și dl Iuliu I. Dan s'au încredințat Duminecă în 10 Octomvre n. în Sibiiu.

* (Oficiele postale) din Ciaba, Lugoș și Sighișoara vor trece cu începutul anului 1881 din mânile private, în care se află acuma, în administrația statului.

(Însciințare). Direcțiunea căilor ferate de stat reg. ung. face cunoscut, că pedecile comunicațiunei pe linia ferată românească Predeal-Ploesci sûnt delăturate.

* (Requiem) pentru căḑuții honveḑi unguresci din 1848/49 s'a ținut în 6 Oct. n. și în Budapesta, o serbătoare mai mult bisericească, la carea au luat parte multe notabilități unguresci. Apoi membrii asilului de honveḑi sub conducerea comandantului de casă, cu un steag negru în frunte, încă au participat la requiem.

* (Înmormêntarea lui Manolache Costache Epureanu). Marți avu loc în Berlad înmormêntarea remășițelor mult regretatului Manolache Costache Epureanu. După cum ne spune „Timpul", din partea comitetului partidului conservator au fost delegați sĕ asiste la funebra solemnitate d-nii: P. Mavrogheni, T. Roseti, Al. Zis, P. Teulescu, V. Hiotu și Lascar, Catargiu. Guvernul era representat prin dl Teriachiu, ministru de interne, ear' din partea M. S. R. Domnitoriului, d. adjutant domnesc, colonelul Grecean, însoțit de d. general Zefcari, a depus pe sicriu o coroană frumoasă de trandafiri albi și de viorele. Delegațiunea comitetului partidului conservator a depus asemenea o coroană măreață de viorele. Servițiul religios a început la oarele 11 a. m. Tot orașul era în picioare. Dela gară și până în târg tot bulevardul era îndesat de lume. Pe ambele lături ale podului erau înșirate garnisoana locală, garda orășenească, toate scolile și corporațiunile. Toate casele și balcoanele erau cernite: tot orașul era în doliu și toate prăvăliile închise. La oarele 11 și un cuart cortegiul a pornit pe bulevard a întrat în strada cea mare, apoi în piața domnească, oprindu-se la biserica zidită de familia Costache. După terminarea serviciului devin d. Iordache Gane, primarul orașului, a rostit vre-o câteva cuvinte, ear' d. T. Roseti a cetit un discurs. Apoi cortegiul a pornit spre cimiter, unde primăria construise o criptă zidită, în care s'au depus remășițele mortale ale lui Manolache Costache. Pompa înmormêntărei a fost strălucită și deamnă de ilustrul reposat.

* (Afacerea lui Seemann) —după cum declară în „P. Ll." Edelsheim Gyulai — fiind cu deamĕruntul cercetată s'a sfêrșit în netavorul șovinismului maghiar dovedinduse la cercetare prin martori, că vice-colonelul Seemann în nici o privință n'a comis faptele de cari fu inculpat din partea Ungurilor. Ministrul president Tisza, primind încă din August însciințarea despre resultatul acestei cestiuni n'a făcut publicului nici o împĕrtășire. Și totuși cestiunea aceasta a interesat pe lumea întreagă!

* (Esamenile din silvanistică) pe anul acesta încep cu 8 Noemvre și se vor ținè în casele comitatelor din Budapesta, Pošoni, Neusohl, Cașovia, Ungvár, M. Sighet, Cluj, Timișoara și Steinamanger. Doritorii de a depune aceste esamene sûnt provocați, a'și trămite suplicele instruate conform legilor la locurile competente cu observarea, că pentru locul de esaminare Ungvár este competent inspectorul silvanal din Cașovia, eară pentru M. Sighet inspectorul silvanal din Satumare.

* (Cutremurul) din 3 Oct. în Brașov nu s'a simțit de loc.

* (Un Ungur despre Bucuresci). Cetim în „Familia": Deputatul George Endre scrie un articul de foișoară în „Fővárosi Lapok" despre Bucuresci, unde făcuse o escursiune. Între altele ḑice: „Bucurescii nici nu se pot compara de odată cu Belgrad sau cu Sofia, și eu cred, că în resărit cu tot dreptul urmează îndată după Budapesta. E un oraș frumos, și ceea ce e de frunte, un oraș care înaintează. Îmi place mult etatea dorului de înaintare . , . Cu mirare și cu invidie veḑ, cât de romăresc e Bucuresci . . . nimene nu se teme aici de acusa șovinismului, ma e mândru de acela . . . În Bucuresci sûnt vr'o trei-ḑeci de mii de Unguri, dar acestia nici nu se observă în comunicațiunea orașului . . . Ungurii nu fac sgomot, se pitulează și se românisează. Călĕtorul care sosesce din rĕsărit, găsesce la Bucuresci o alinare deosebită. Simte, că earăși se află în Europa, și i pare bine sĕ afle până la amenuntele cele mai înterioare formulele civilisațiunii . . . Ași fi superb, dacă a noastră capitală ar fi atât de națională ca Bucuresci . . .

* (Cultivarea tutunului). Ministrul de finanțe a dat poruncă strînsă tuturor organelor financiare, a grigì cu stricteță, ca cultivătorii de tutunuri sĕ semene tutunul numai pe câmpuri proaspete și dacă acestia s'ar încumeta a semena tutunul a doua oară pe locurile unde mai înainte earăși au fost semĕnate tutunuri, sĕ li se detragă numai decât concesiunea.

* (Kossuthiană.) Manuscriptele dela al 2-lea tom a scriptelor lui Kossuth au ajuns în 5 Oct. n. în mânile deputatului Helfy, carele cât de curênd le va da spre tipărire. Tomul dintâiu al traducerei franceze va eși de sub tipariu în ḑilele aceste. Edițiunea franceză este provĕḑută de Kossuth cu o prefață separată.

* (Defraudare nouă.) Jurnalului „Függentlenség" i se scrie din Muncaci (comitatul Bereg), că registratorul prefecturei Muncaci fiind însărcinat din partea pretorului, a espeda într'o epistolă 400 fl. v. a. în loc sĕ pună în epistolă banii primiți, a pus fășii de hârtie, reținênd suma banilor de 400 fl. v. a.

* (Surorile lui Bem), a cărui monument s'a desvĕlit în 8 Octom. au primit dela magistratul din Budapesta prin comitetul esecutiv în cestiunea desvĕlirei monumentului lui Bem în Murĕș-Oșorheiu, un ajutoriu de 100 fl.

* (Foc în Paris). În 3 Oct. noaptea a ars o parte din Tuilerii, asemenea și biblioteca orașului. Paguba e enormă.

* (Faptă înfiorătoare) s'a întêmplat în ḑilele cele dintâiu a le lunei lui Octomvre n. în Viena. Un anumit Burkart din Cașovia Ungariei, fiiul unui magistru postal, sub nume fals și prin mijlocul unei epistole false „cu bani", a amăgit pe un purtător de epistole se bea un păhar de vinars de prune otrăvit. Purtătoriul de epistole abia s'a coborît din etagiul IV, unde s'a comis fapta, până la logea portariului și a căḑut victimă otravei. Până se ajungă în spital a murit. Otrăvitoriul s'a otrăvit și el de frica justiției.

Bursa de Viena și Pesta
din 9 Octomvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	105.25	105.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	79.50	80.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	96.50	96.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	84.—	84.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	119.25	120.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	94.50	94.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	93.—	94.—
Obligațiuni urbariale temeșiane	93.—	93.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	92.—	92.25
Obligațiuni urbariale transilvane	93.70	92.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	93.95	63.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	70.—	70.25
Datorie de stat în argint	71.50	72.—
Renta de aur austriacă	85.60	76.—
Sorți de stat dela 1860	119.—	129.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	825.—	820.—
Acțiuni de credit austr.	274.—	276.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	238.75	242.—
Sorți unguresci cu premii	104.75	106.—
Sorți de regularea Tisei	105.90	107.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.64
Napoleon	9.42½	9.44
100 marce nemțesci	58.20	58.25
London (pe poliță de trei luni)	118.50	118.50

Economic.

(Recolta în Statele unite) Ce„tim în „Timpul:" Furtuni violente, ploi to„rențiale și grindini au făcut stricăciuni în „Carolina de nord și în provința Tesas. Dar „în Nord Ost timpul a fost senin și bun „pentru lucrările secerișului.

Ḑiarul New-Yorck Produce Exchange arată, că în anul 1879 recolta a avut următoriul raport: 475—500 milioane bush (merță americană) aprocsimativ 100 milioane merțe de Moldova în anul acesta variază între 450—550 milioane.

Cu toate aceste trebuie sĕ notăm că aprecierele ni se par esagerate pentru acest an pe care noi îl credem ceva mai jos în producere decât anul trecut.

Se scie că în anul 1879 concurența Americei pe piețele Europei a fost foarte puțin simțită și cu toate, că recolta nici în Rusia nici în Germania nu a fost atât de rea ca cea de a cum, totuși grânele rămâne s'au vêndut cu bune prețuri, care au trecut peste 80 franci chilo de Moldova pentru grâu și 47 de franci pentru cucuruz.

Ce va fi dar în anul acesta? Negreșit că cultivătorii nostri, cari vor avè prudența de a nu se grăbì, vor vinde cu 7 galb. chila de grâu bun și cu 4 galb. chila de cincantin.

* * *

De aci trebue sĕ tragem următoarea învĕțătură:

1-iu. Că cultivătorii nostri sĕ nu se grăbească de a vinde se ție prețul sus; căci nu'i grâu, nici secară, nici orz, nici ovĕs. Chiar în țiară nu se scie încă ce soarte vor avè cucuruzele, cari au suferit foarte mult de frigul din primavară, de ploile continue și de recelile ce au urmat ploilor; sĕ poate prea bine, ca multe cucuruze se nu ajungă la o completă maturitate înainte de căderea brumelor.

Totul atêrnă de la primele brumi; dacă or fi timpuri, cel puțin $^1/_4$ din recolta cucuruzelor va fi perdută.

2-lea Necesitatea de a convoca și noi congrese agricole și de a organisa tèrguri de grâne precum sunt în Austria.

3-lea Sĕ ne ferim de întroducerea grânelor rusești în porturile noastre pentru a nu aduce în țeară insecta Anosoplia Austriacă care devastează imperiul vecin.

Cât pentru prețuri credem, că cultivătorii înțelepți vor putè dobândì pentru o chilă de Moldova de 22 baniți aprocsimativ următoarele prețuri:

Grâul de bună calitate		80—85 fr.	Iași
Secara	idem	48—52 „	„
Orzul	idem	33—38 „	„
Ovĕsul	idem	30—35 „	„

Cucuruzul trebue sĕ se mențină cel puțin tot atât de firm ca și în anul contenit.

Și cu toate aceste Agenția Havas respândește prin țiarele române asemene știri culpabile pentru ca sĕ întimidez pe producetorii români:

„Cursul grânelor scade pe piețele franceze *și străine „din causa scirilor satisfăcĕtoare a recoltelor*!...

Oare cât plătesc samsarii de jidani la agenția Havas, pentru ca sĕ împrăștie sistematic asemene știri comerciale mincinoase în dauna noastră?

Și aceasta se face regulat anualmente tocmai pe timpul vênzĕrii grâului....

Estras din toaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitațiuni: în 30 Oct. și 30 Noem imob. rĕmasului după Ioan Wagner sen. în Sebeș (judec. cerc.); în 2 Noem. și 4 Dec. imob. lui Danilă Schneider și soți în Moșna (judec. cer. Mediaș); în 3 Noem. și 3 Dec. imob. lui Andrei Marosi în Șoimușul mare (trib. Odorhei); în 29 Oct. și 29 Noem. imob. lui Herman Kaimer și soției sale în Cujir (judec. cerc. Orăștie); în 10 Noem. și 10 Dec. imob. rĕmasului după Iosif Ciumas în Beriu (judec. cerc. Orăștie); în 26 Oct. și 26 Noem. imob. lui Ioan Munteau și Ioan Urdea în Tătârlaua (judec. cerc. Hususĕu); în 30 Oct. și 1 Dec. imob. lui Felix Schupiter în Reghen (judec. cerc.); în 10 Noem. și 10 Dec. imob. Cristinei Hechter în Sebeș (judec. cerc.); în 16 Oct. imob. lui Ioan Rociu în Nucet (trib. Sibiiu); în 13 Oct. și 17 Noem. imob. Sofiei Kloos in Irmeș (trib. Ibașfalĕu); în 30 Oct. și 30 Noem. imob. rĕmasului după Stefan Deneș și soți în Dêrș (trib. Odorhei); în 21 Oct. și 22 Noem. imob. lui Michail Ghitz în Ieder (judec. cerc. Șomcuta mare); în 29 Oct. și 29 Noem. imob. massei concursuale după Iosif Arz în Sighișoara (judec. cerc.)

Nr. 216. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕțătoresc și cantoral confesional român gr. or. în parochia Lona-săsească din ppresbiteratul Clujului se escrie concurs, conform §-lui 23 pct. 5 al Statutului organic, până în 18 Octomvre 1880 inclusive.

Cu acest post este împreunat un salar anual de 130 fl. și $\frac{1}{2}$10 cr. computat în bani din competența învĕțătorească și cantorală, după conclusul comitetului parochial din ședința ținută în 5 Septemvre 1880.

Doritorii a ocupa acest post sûnt poftiți a substerne, în terminul îndicat, suplicile sale concursuale la subscrisul, fiind instruite pe basa §-lui 13 și 23 pct. 12 al statutului organic, precum și pe basa §-lui 67 și 68 al regulamentului provisoriu congresual din 1788.

În conțelegere cu comitetul parochial

Cluj 23 Septemvre 1880.

V. Roșescu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 238. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunilor învĕțătoresti la scoalele confesionale gr. or. din comunele: Cinade, Broșteni și Păuca în ppresbiteratul Mercurii prin aceasta se escrie concurs cu terminul până la 14 Octomvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Cinade, 250 fl. v. a. trei stênguini de lemne, cortel natural în edificiul scoalei și folosirea grădinei scoaalei în mărime de 600 □°.

2. Broșteni, 160 fl. v. a. doi stênguini de lemne și cortel natural.

3. Păuca 120 fl. v. a.

Concurenții au a 'și asterne suplicile lor instruite în sensul satutului organic și al regulametului provisor din 1878 la subsemnatul oficiu ppresbiteral până la terminul prefipt.

Dela oficiul ppresbiteral al tractului.

Mercurea, 15 Septemvre, 1880.

În conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Droc m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 30. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci de clasa I și II la scoala confesională gr. or. din Daneș devenite vacante se escrie concurs până în 12 Octomvre st. v. a. c. când va fi și alegerea.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sûnt:

La classa I, salar anual de 50 fl. v. a. un pământ arător de un car de cucuruz, și altul pentru cartofi.

La classa II, salar anual de 200 fl. v. a. cuartir, grădina scoalei, și lemne de încălțit de ajuns.

Salariile bănesci se trag din cassa alodială în rate trimestrale decursive.

Doritorii de-a ocupa unul din aceste posturi au a'și așterne petițiunile lor instruite amĕsurat prescriselor Statutului organic și a regulamentului congresual din anul 1878 §. 67 și referitoriu la învĕțătoriul de classa II, se recere sĕ aibă 4 classe gimnasiale, sĕ scie cel puțin pe lângă limba maternă și vre una din limbile patriei.

Concurenții vor avè sĕ țină strană dumineca și în sĕrbători și scoala de repitițiune, și sĕ se înfățișeze în vreo duminecă până la alegere în biserică pentru de a'și arĕta desteritatea în cântări și tipic.

Cererile sĕ se adreseze la subscrisul.

Sighișoara, 8 Septemvre 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial

Zacharie Boiu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 238. 2—3

CONCURS.

Pe temeiul decisiunei luate de cătră adunarea generală a asociațiunei transilvane ținută la Turda în August a. c. se publică prin aceasta concurs pentru cel mai bun comentariu al legei comunale de la anul 1879, cu termin până la 1 Mai st. n. 1881.

Premiul destinat de cătră adunarea generală pentru acel comentariu este de 150 fl. v. a.

Operatul trebue sĕ fie compus în limba românească, stil ușor de înțeles, în care totuși precisiunea terminilor juridici sĕ fie respectată cu rigoare, tot odată însĕ și esplicați acei termini așa, încât poporul cu mintea sa naturală sĕ 'i preceapă fără multă greutate.

Paragrafii sĕ fie esplicați unul câte unul, aretând însĕ și legătura firească între acele părți ale legei cari nu pot fi înțelese una fără alta. Operatul întreg, tipărit în format octav nr. 6 cu litere cicero, are se dee împreună cu legea tradusă 7—8 coale.

Manuscriptele se vor transpune până la terminul aretat mai însus, pe lângă o scrisoare sigilată în lăuntrul căreia va fi numele și conumele autoriului, ear de asupra un motto conform usului introdus la toate concursele literare.

Manuscriptele întrate după termin nu vor fi luate în considerațiune.

Din ședința comitetului Asociațiunei Transilvane.

Sibiiu 18 Septemvre 1880.

Bologa m. p., **Baritiu** m. p.,

Nr. 222. 2—3

CONCURS.

Devenind stațiunea de învĕțătoriu la scoala noastră confesională din comuna Daia vacantă se escrie pentru întregirea acesteia concurs cu termin până la 12 Octomvre 1880 stil. v. când se va sĕvêrși și alegerea.

Doritorii de a ocupa stațiunea aceasta împreunată cu salariu anual de 200 fl. 1 stânjin de lemne și cortel, sûnt avisați a'și substerne suplicile înzestrate cu documentele prescrise de „statutul organic" și „regulamentul congresual din 1878 oficiului protopresbiteral greco-oriental în Sebeș până la sus pusul termin.

Daia în 21 Septemvre, 1880.

Comitetul parochial în conțelegere cu protopresbiterul.

Nr. 324. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu primariu la scoala poporală din Topârcea ppresbiteratul Mercurei se escrie concurs cu termin până la 30 Septemvrie a. c. st. v.

De acest post e împreunat un salariu anual de 180 fl. din cassa alodială.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ'și adreseze petițiile lor, instruite conform regulamentului congresual din 1878 oficiului ppresbiteral subsemnat până la terminul sus indicat.

Dela oficiul protopresbiteral al tractului.

Mercurea la 10 Septemvre 1880.

I. Droc m. p.,
adm. protop.

Nr. 277. 2—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al tractului Nocrichiu-Cincu-mare sunt a se ocupa următoarele posturi învĕțătoresci cu terminul până la 12. Octomvrie 1880.

1. Nocrich cu salariu anual de 200 fl. v. a. din fondul bisericei si dela popor, cuartir și lemne de foc.

2. Ruja cu sălariu anual 100 fl. dela popor, cuartir și lemne de foc.

3. Verd cu salariu în bani 80 fl. dela fondul scoalei și dela 80 familii a două cofe cu prebendă.

4. Măgărei cu salariu în bani 100 fl., dela popor și lemne de foc.

5. Șomărtin cu salariu în bani 100 fl. cuartir și lemne de foc dela popor.

6. Bruiu cu salariu 100 fl. cuartir și lemne dela popor.

Doritorii de a ocupa vre-una din aceste stațiuni au de a'și asterne petițiunile lor instruite conform statutului organic până la terminul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Nocrichiu în 15 Septemvre 1880.

În conțelegere cu comitetele parochiale respective:

Grigoriu Maier m. p.,
adm. prot.

Nr. 131. 3—3

CONCURS.

Devenind în vacanță postul de învĕțătoriu la scoala noastră română gr. or. din Căstău protopresbiteratul Orăștiei, pentru intregirea acestui post se escrie prin aceasta concurs până la 10 Octomvre a. c. st. v.

Cu acest post sûnt împreunate următoarele emolumente:

1. Un salariu anual în bani gata 200 fl. v. a., ce se solvesc în rate lunare din cassa comunală.

2. Cuartir natural în edificiul scoalei și lemne de foc 6 orgii din care are a se încălțì și scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ'și astearnă onoratului oficiu ppresbiteral până la terminul sus indicat petițiunile lor pre lûngă cari sĕ dovedească:

a) că sûnt de religiunea gr. or.

b) că au absolvat cursul pedagogic;

c) sĕ producă atestatul despre depunerea esamenului de cualificațiune învĕțătoresc și sĕ dovedească, că cunosc limba maghiară.

Cei ce doresc a concura la acest post învĕțătoresc vor fi datori a se presenta în restimp până la espirarea concursului acì în Căstău.

Căstău în 14 August 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Popoviciu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 221. 3—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Gioagiului I, sûnt de a se mai ocupa următoarele posturi învĕțătoresci:

1. Banpotoc, cu salariul anual de 200 fl. v. a. cuartir și lemne pentru încălțit de ajuns.

2. Bârsău, cu salariu anual de 200 fl., bani pentru cortel și lemne 25 fl. v. a.

3. Măgura, cu salariu anual de 150 fl., cortel și 3 orgii de lemne.

Doritorii de a ocupa aceste stațiuni au de a'și substerne petițiunile lor instruite conform statutului organic până la 9 Octomvre a. c. la oficiul ppresbit. al Gioagiului I.

Hondol, 7 Septemvre 1880.

În conțelegere cu comitetele parochiale respective

Vasiliu Pipoș m. p.,
protopresbiter.

Catechism, pentru învĕțămêntul religiunei în scoalele primare de **M. Toma,** prelucrat de **Simion Popescu,** prețul **30 cr. v. a.,** se poate procura dela *Tipografia archidiecesană* în Sibiiu. [60] 1—3

Redactor respundĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 116. Sibiiu, Joi 2 Octomvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1880 (al 4-lea cuartal) cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire prin asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumĕrantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Septemvre 1880 a'şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 1 Octomvre.

Nu scim cum şi de unde s'a respândit sgomotul, că în curênd are a se ţinè o conferenţă politică aici în Sibiiu.

Nu pretindem, că trebue sĕ scim toate, nici că numai aceea e bine, ce dorim sau propunem noi. De aceea noi întimpinăm scirea ăceasta vagă cu aceea, că nu scim nimica despre o conferenţă politică şi nici nu o am propune afară de forma cum îşi va fi închipuit-o conferenţa electorală din urmă a Românilor din Transilvania. Întimpinăm scirea aceasta şi pentrucă noi am vrè, ca sĕ nu se compromită, nici prin sciri vage, alte scopuri, cari sûnt tot de atâta interes ca şi conferenţele politice, dar cari aduse în combinaţiune cu politica, pot provoca presupuneri neîntemeiate.

Cu toate aceste, o conferenţă politică ar fi de lipsă pentru Români. Şi încă nu numai pentru cei din Transilvania, dar şi pentru cei din Ungaria; la fraţii din Bucovina nu ne estindem, măcarcă şi ei sûnt, cu unele escepţiuni, ca şi noi, de aceeaşi soarte.

Când afirmăm lipsa unei conferenţe avem în vedere toată situaţiunea, pe a cărei plan stăm şi politicesce şi social. Acì nu se înţelege numai atitudinea faţă cu alegerile dietale viitoare. Este vorba de mai mult. Este vorba de derangiarea raporturilor dintre partidele maghiare şi de posiţiunea guvernului faţă cu raporturile aceste; este vorba de raporturile dintre Ungaria şi Croaţia; este vorba de raporturile interne din Cislaitania; este vorba de raporturile dintre Cis- şi Translaitania şi în fine de raporturile acestora faţă cu staturile, faţă cu politica esternă. Unele din apropiere, altele din depărtare; dar' toate reageză şi asupra noastră.

Toate aceste ne provoacă, şi încă serios, a ne da şi noi sama de modul cum voim sĕ esistăm în viitoriu.

Toate aceste ne provoacă sĕ ne reînscriem şi noi în cartea viitoriului şi sĕ nu mai lăsăm, ca evenimentele sĕ ne împingă, când suflă dela dreapta, la stânga, când suflă dela stânga, la dreapta, când suflă dinainte, înapoi, şi când suflă dinapoi înainte.

Ori cum s'ar opintì oficioasele, ca sĕ facă pe lume sĕ creadă, că guvernul unguresc are încă toate frênele ţerei în mână, faptele dovedesc, că stânga estremă, sau partida independenţilor Kossuthiani, sporesce din ḑi în ḑi. Şovinismul maghiar, fie din ori ce motive, este faptă, că a ajuns la culme, pentru că guvern şi partide se întrec în a face imposibilă esistenţa ori cărei suflări omenesci, care nu cugetă, nu vorbesce, nu scrie unguresce. Înşişi Nemţii, companionii Maghiarilor în supremaţia preste naţionalităţile nemaghiare şi negermane din monarchia austro-ungurească, se iau de gânduri de esistenţa ce le pregătesce şovinismul maghiar în Ungaria. Nu mai vorbim de Croaţia, care începe a scutura una câte una din cele ce i se împusese dela dualism în coace, închide şi puţinele scoale maghiare, ce se încuibaseră acolo şi eschide sau reduce limba maghiară în agende până la dispariţiune. Tot aşa nu mai vorbim de lupta elementelor din Cislaitania, cari, fie care în feliul seu, ameninţă cu cutropire. Cel puţin aşa se învinuesc elementele reciproc unele pe altele.

Şi politica esternă ne provoacă a fi mai cu atenţiune la viitoriul, ce ni se pregătesce. Este adevĕrat, că nu noi vom decide, nu noi vom îndupleca pe vre una, sau pe toate puterile a se abate de la punctul de mânecare al politicei lor. Însĕ tocmai pentrucă aceasta nu sûntem în stare a o face, sûntem datori a fi cu toată atenţiunea, ca nu în momentele, când inimicii puternici din afară vor sta la pândă cu scop de a face părţi de pradă din monarchia noastră, sĕ stăm indiferenţi şi sĕ lăsăm, ca cei ce se joacă cu soartea popoarelor sĕ o sguduie în lăuntru. Sau dacă nu vom fi în stare sĕ'i înfrênăm, se nu ne facem fără voia noastră părtaşi la nechibzuirile lor, sau în casul estrem sĕ ne ferim încât putem, ca năpăstile sĕ nu se descarce, fără a ḑice barem un cuvênt, şi în capetele noastre.

Alegĕtorii introduşi în listele electorale pre periodul care se începe cu 1881, au oare cum obligamentul de a se gândì la toate cele înşirate în toată estinderea lor. Ei au mai departe şi îndatorirea de a'şi întrunì gândirea lor într'o programă, care apoi, la locurile competente şi între marginile legilor, sĕ caute a o aduce la valoare.

Nu scim dacă nimerim. Credem însĕ că sgomotul de care am vorbit la început este mai mult o dorinţă, care şi-a făcut drumul pe calea amintită în public. Credem în fine că comitetul electoral, de care aşijderea am amintit la început, avênd material adunat, va satisface în curênd şi acestei dorinţe juste şi pretinse de împregiurări.

Revista politică.

Sibiiu, în 1 Octomvre.

Nemţii din Austro-Ungaria au început a lupta cu toată energia şi seriositatea. Ḑicem au început, de oarece în un timp de aproape trei decenii, Nemţii, avênd posiţiune favorabilă, nu erau siliţi la aşa ceva. Posiţiunea negermanilor era în timpul acela cu mult mai inferioară, ca ofensiva lor sĕ provoace pe partea Nemţilor o defensivă împreunată cu o muncă mai serioasă. Nemţii din Ungaria erau prea indiferenţi. Afară de conlocuitorii nostri Sasi din Transilvania, lăsau sĕ fie toate după voia sorţii. Astăḑi de când se vĕd scoşi cu teatrul afară şi de când vĕd că maşina maghiarisărei se aplică şi la dênşii, au început a fi mai îngrigiaţi de limba lor, prin urmare şi de naţionalitatea lor şi în cele din urmă faptic au început a o şi apĕra.

Ceea ce se întêmplă aşa ḑicênd, în mic în Ungaria, se întêmplă în mare în Cislaitania monarchiei austro-unguresci. După partheitagurile singuratece are sĕ urmeze unul general, al Nemţilor austriaci. Acesta are sĕ însemne o luptă generală contra tuturor elementelor, din partea căror cred că li se face agresiune dincolo de Laita.

Mişcarea aceasta se vede că nu consună cu intenţiunile contelui Taaffe, care voiesce sĕ realiseze egala îndreptăţire încât privesce naţionalităţile din Cislaitania. Organele, despre care se presupune, că ar fi inspirate din cabinetul contelui Taaffe, au început a se pune în posiţiune faţă cu cele ce se lucră din partea Nemţilor. Unul dintre oficioasele ministrului cislaitan, avênd în vedere eventualitatea într'u-

FOIŢA.

La Dulcigno.

Ḑiarul parisian „Le Voltaire“ primesce următoarea corespondenţă plină de detalii din Dulcigno:

Dulcigno 29 Septemvre 1880.

Buna'mi stea m'a făcut sĕ întâlnesc alaltă-eri la Scutari pe un agent consular englez, căruia avui plăcerea de a'i face un mic serviţ la Roma în earna trecută.

— Eacă-te! îmi ḑise el, ce faci oare pe acì?

— Culeg noutăţi pentru un ḑiar.

— Doresci să faci o preumblare prin Dulcigno? Plec de seară şi te iau împreună cu mine. Sûnt cert, că vei găsì materie pentru cronică. Am un pasa-port diplomatic visat de Riza-paşa şi contra semnat de Hadshi-Saleh, comandantul trupelor albaneze.

— Propunerea mĕ tentează, rĕspunsei: dar sub ce pretest te aşi putè însoţì?

— Te voiu face sĕ treci ca secretarul meu?

— Bravo! primesc şi îţi mulţămesc.

A vĕ povestì impresiunile de voiagiu dela lacul Scutari la *Olgon* (nume turc al *Città Dulcigno*) m'ar duce prea departe şi cu toate aceste câte ar trebuì sĕ spun despre această Ilyrie-Epir depoetisată de Turci; asupra acestui pămênt clasic coronat de Pind, pre care pacificul Apollon şi cele nouĕ Surori l'au părăsit de mult, asupra sinistrului Glykys, acest fluviu-tunel al Infernului, care nu este altul de câtă „întunecatul Acheron“. Dea Dumneḑeu ca manifestaţia navală sĕ nu fie“ capabilă de a'l îmbogăţì într'o ḑi!“

Dar mĕ grăbesc de a întra în Dulcigno şi de a vĕ da un rapid *croquis* de acest oraş de acum înainte celebru şi ai cărui locuitori sûnt consideraţi ca cei mai îndrăsneţi piraţi ai Adriaticei.

Împregiurimile oraşului sûnt protegiate de cinci linii de apĕrare, legate între ele prin treceri subterane. Bărbaţi, femei şi copii lucrează fără întrerupere la casemate.

Ne apropiăm:

— *Shar da bu Kar!* ne strigă un soldat *hotis*, pus ca sentinelă.

Judecând după pantomimă, acesta vrea sĕ ḑică în *schipetăresce:* Nu, treceţi!

Ne dăm înḑĕrĕt şi ne scoborîm în oraş, lăsând la stânga muntele Mazura, în vêrful căruia armata albaneză a stabilit un formidabil câmp de resboiu.

Cu un binoclu zăresc în depărtare un alt câmp: acela al Turcilor. Acolo sûnt cinci batalioane gata de a ataca aripa stângă a armatei muntenegrene, dacă Albanezii ar fi gata de a fi învinşi....

Pre înălţimile Dulcignului se vĕd două colori bine destinse: drapelul musulman şi drapelul creştin. Iisus şi cu Mahomet fraterniseză!

În moment de a întra prin poarta de vest esaminăm fortificaţiunile. Construite de Veneţieni în 1718, ele sûnt astăḑi cu totul ruinate. Şi nu este de loc de mirat că Muntenegrenii sĕ fi putut ocupa Dulcigno, acum doi ani, fără a vĕrsa o pìcătură de sânge. Forţaţi de Turci a părăsì această cucerire uşoară, supuşii principelui Nichita, s'au considerat, dela 1878, ca spoliaţi. Au promis de a se întoarce şi se vor întoarce .... Dulcignioţii chiar nu urăsc pre Muntenegreni. Albanezii din sud însĕ le-au jurat o ură implacabilă şi cari, după instigaţiunea guvernului turc, au alergat la Dulcigno pentru a predica resboiul sânt.

Aceasta este cel puţin opinia unui bĕtrân Jidan al tribului Clementilor, care, pentru bani, s'a însărcinat de a ne servì de cicerone şi a ne acorda ospitalitatea în timp de patru-ḑeci şi opt de oare.

Las pre amicul meu, consulul, de a'şi face trebile şi eu visitez oraşul.

Dulcigno este construit în amfiteatru. La Nord sûnt ruinele anticei cetăţi „Ulcinium“, care datează din timpii eroici. Acolo nepotul lui Eol, iresistibilul Jason, amiral „en chef“ al necuirasatului „Argo,“ făcu, sûnt câte-va secole, prima „demonstraţiune navală“ în onoarea acelei „Tunsuri de aur“, care a imortalisat pe d. Carlos.

nirei partheitagului general la Viena, amenință, că popoarele austriace încă 'și vor găsi Versailul lor. Căci precum representanța imperiului (delegațiunile) se duce la Budapesta, vor afla și popoarele austriace loc de scăpare acolo, ca să fie scutite de curatela representanței comunale a Vienei și să caute negenate de problema statului. La amenințarea aceasta, pretinsă oficioasă, respunde „D. Ztg“: „Așa dară un Kremsier nou! Însă nu ne prea vine să credem în amenințarea aceasta, pentru că se scie încă destul de bine cu ce consecențe fatale pentru Austria a fost la 1848 împreunată strămutarea parlamentului la Kremsier“.

Aceaași foaie ne spune, că în legătură cu mișcarea aceasta, pe care o numesce decapitalisarea Vienei, „Narodni listy“ se silesce a provoa ca o contra demontrațiune: o adunare a lucrătorilor din Viena.

Simptoamele aceste din monarchia austro-ungurească au atras atențiunea opiniunei publice din Germania. „Nat. Ztg“ din Berlin, într'o corespondență dela Viena, se esprimă ast fel:

„Toate rasele inferioare se pre„gătesc a tăbări asupra germanismu„lui, unicul razim de dai doamne al „împărăției. În toate părțile inimici„ții și desbinări! Alungărei teatrului „nemțesc din Budapesta urmează su„mutarea din Lemberg, introdusă de „„Gazeta Narodova“ printr'un articul „scandalos contra culturei germane, „care întrece toate scârnăviile buda„pestane. Foaia cinstită ḑice, că tea„trul nemțesc este cuibul demoralisa„țiunei! În fața lucrurilor de feliul „acesta renunciăm bucuros dela ilus„trarea programei înscenate de „P. „Ll.“ (Acest ḑiariu apărase într'un articul de fond procederea contelui Taaffe Red. T. R.). Noi ne ținem de „fapte precum se va ținè și lumea „numai de fapte“.

Și „Dresdner Journal“ se alătură cu observările sale la cele ce ḑice „Nat. Ztg“, adaugând, că dacă lucrurile merg astfeliu în Austria, aceasta va perde simpatiile Germaniei.

Scirea despre cederea Dulcignului se constată, dară se presupune, că este un joc de șac din partea Porții față cu politica Engliterei. În Berlin s'a și primit foarte cu receală scirea despre cedere. „N. d. All. Ztg.“ sfătuesce pe cetitori, ca să nu se lege în așteptări prea sangvinice în urma notei din urmă a Porții, pentrucă este întrebarea, dacă Albanezii se vor conforma hotărîrilor Sultanului. Cu toate aceste flota se pregătesce de plecare. În cătro? Încă nu se poate sci, de oarece Poarta mai are de a resolve cestiunea grecă, armeană și a reformelor ei interne. „Times“ a și început a pleda pentru amênarea mĕsurilor coercitive, după ce Poarta a dovedit, că respectează verdictul puterilor.

Turcia.

„Romanul“ în nrul de Duminecă face următoriul necrolog Turciei:

„Situațiunea Orientului sau mai esact a peninsulei balcanice este mai gravă decât ori când, și cu toate aceste după părerea noastră mai puțin îngrigitoare decât ori când, pentru pacea generală a Europei.

„Crisa se apropie de sfîrșit; toți se așteaptă la desnodămêntul fatal; cestiunea moștenirii este mai mult sau mai puțin regulată, prin desvoltarea naturală a lucrurilor; toți interesanții se observă și se controlează unul pe altul, pentruca nici unul să nu poată face ceva, să nu poată apuca ceva, fără învoirea celorlalți. Această stare a lucrurilor este cea mai puternică garanție, că pacea Europei nu va fi turburată, ori ce s'ar întêmpla în peninsula balcarică, reul este localisat; toți doctorii adunați se ocupă a stêrpì gangrena, pentruca în loc să'i crească o carne nouă și sănetoasă.

„Scirile dela Constantinopole sûnt din cele mai grave. Insuși Turcii par a fi convinși, că domnia lor în Europa este sfîrșită; desperarea și amețirea i a cuprins; fatalismul, care le dedea un avênt atât de puternic în timp de prosperitate, făcêndu'i să creadă, că nimic din ceeace e putere, mărire, victorie, glorie nu poate să fie refusat de soarte, le dă astădi, în timpul decăderii și al degenerării, împresiuni cu totul opuse, ei se cred perduți, și ca răniții Turci, cari în giurul Plevnei își făceau rugăciunea și apoi se descheiau la haine, pentruca receala morții să'i ajungă mai curênd, astfel și stăpânii Constantinopolelui credêndu-și rana lor politică și socială mortală, își așteaptă oara și se pregătesc de moarte.

„Nu numai că Turcii nu fac nici o silință spre a vindeca, sau măcar a alina relele politice și sociale, de care pere marele imperiu al Otomanilor, dară din contră lasă ca aceste rele să se agraveze din ḑi în ḑi mai mult, ba chiar le agravează din propria lor voință întocmai ca răniții dela Plevna, care își descheiau hainele pentruca gerul să sevêrșească opera glonțului.

„Desordinea, nechibzuința, risipa — pe cât mai este de unde să se risipească — prevaricațiunea, nesiguranța sûnt astădi la Constantinopole mai mari decât ori când. Nu se mai poate nimeni depărta de zidurile Constantinopolelui, nu se poate nici chiar risca pe stradele ceva mai depărtate ale orașului fără temerea, de a fi din moment în moment prins de mohagirii (refugiații) adunați din toate părțile imperiului în descompunere, și prădat, maltratat, ținut ca ostatic până la plata unei sume mai mult sau mai puțin însemnată, și chiar ucis.

„Decât-va timp reul crescênd mereu, cu o mare repediciune, s'a respândit temerea, că Turcii ar avè de gând să dea Constantinopolul pradă, apoi să'l încendieze și să treacă în Asia, părăsind provinciile europene.

„Aceste temeri sûnt poate esagerate; ele dovedesc însă până la ce grad de desperare și de destrăbălare au ajuns Turcii și cum numai convingerea peririi lor neînlăturate îi poate împinge la acte, cari să dea nascere și să autoriseze astfel de temeri.

„Dacă aceasta e starea de lucruri la centru, ce trebue să fie la estremități! Ceea ce se petrece în Albania ne este o dovadă. Acolo se vede că Albanezii sûnt un popor plin de vigoare și de eroism, dar că Turcii, ca popor organisat, nu mai esistă; că ei, individual, mai pot fi ceva, pot fi buni soldați, buni muncitori, onesti comercianți, dar ca membrii ai imperiului otoman nu mai sûnt nimic.

„Pentru culmea nenorocirii lor, Turcii, popor de altmintrelea foarte simpatic, au păstrat cătră religiunea și obiceiurile lor de acum una mie două sute de ani o credință fanatică nealterată; și această religiune și obiceiuri 'i pune în imposibilitate de a fi buni cetățeni ai unei societăți civilisate.

„Nu'i vedem oare în Dobrogea, unde sûnt din partea autorităților române obiectul unei îngrigiri părintesci, unde sûnt ajutați, ocrotiți în toate modurile, și cu toate aceste n'au decât un vis: a desface tot ce posed și a părăsì acel pământ devenit al ghiaurilor, pentru a merge să'și depună munca și să'și dea sfîrșitul pe pământul Sultanului.... Numui cu această condițiune religiunea și credințele lor le promite acel paradis al simțurilor, al cărui singur gând a contribuit atât de mult la enervarea unui popor plin de vigoare.

„Noi sûntem dar astădi nu numai martorii descompunerei unui puternic imperiu, dar și spectatorii unui proces social cu mult mai important și mai interesant: asistăm la descompunerea unei societăți întregi, studiu plin de interes și de învĕțaminte; de cari trebue să profite popoarele în genere și mai cu samă popoarele Orientnlui, cari n'au putut scăpa cu totul de influența națiunei atâta timp domnitoare.

„Dar oare Europa civilisată, oare mamarile puteri, — cari sûnt întru câtva respunḑĕtoare de suferințele încercate pe un punct al Europei, de oare ce dispun de mijloacele de a ușura și chiar de a vindeca asemeni suferințe — oare marile puteri, ḑicem, fac ceea ce ar trebuì să facă pentru a curma o stare de lucruti, de care sufere nu numai peninsula banică, dar lumea întreagă am putè ḑice?“

La întrebarea aceasta respunde cu părere de reu, căci după „Romanul“ Europa nu'și face datoria. Frasa aceasta o ilustrează cu demonstrațiunea dela Dulcigno:

„Dar, continuă „Românul“ pare că s'ar simți deja eroarea unei asemenea urmări, și, pe când mijloacele de siluire sûnt amênate de Dulcigno, se respândesce deodată scirea despre proiectarea unei mari demonstrațiuni navale Europene înaintea Constantinopolelui.

„Acì, după noi, ar fi leacul; acì Europa ar înceta de a se ocupa de efectele depărtate, spre a vindeca însăși causa, aci ea ar putè să dovedească că are curagiul lăudabil de a'și călca chiar pe inimă și de a sacrifica vechi simpatii, în interesul umanității și al civilisațiunei . . . . .“

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sibiiu, în 11 Oct. a. c. Conform conclusului luat la adunarea generală a despărțĕmêntului al III al asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în anul trecut în Gurarîului, se întrunì această adunare în anul acesta și anume Duminecă în 10 l. c. în comuna Tilișca. Fiind în ḑiua amintită timpul foarte frumos, fiind de altă parte comuna amintită un loc foarte plăcut și după situare interesant și romantic și numai apt a Te distrage și a Te face să uiți barĕm pe un moment grigile, necasurile și variile ocupațiuni, ce apasă în mod deosebit pe cei dela orașe, considerând și apropierea amintitei comune de Sibiiu și ușurătatea de comunicare între aceste două locuri: dorința de a vedè cât de mulți bărbați din Sibiiu, ca din centrul asociațiunei transilvane și în special a despărțĕmêntului al III, întruniți în adunarea aceasta n'a fost nici decum esagerată. Durere, că dorința a rĕmas numai dorință și degetele dela mâni sûnt de ajuns a esauria numĕrul celor din Sibiiu, ce au fost de față.

Tactul și desteritatea cunoscută domnului director a acestui despărțĕmênt, a protosincelului și asesorelui cons. Dr. Puşcariu, bunăvoința dlor Sibieni presenți, dintre cari amintim pe domnii: Hania, V. Roman, Sim. Popescu, Comșa, Petrescu etc. în fine căldura, cu care îmbrățișeaza poporul nostru în genere idei privitoare la cultură, cu deosebire dacă se pregătește cu bunăvoință și îndulgență spre primirea lor, și cu care și de astădată au spriginit Tilișcanii scopul asociațiunei, au umplut pre cei presenți de cea mai frumoasă satisfacțiune, și au făcut de și adunarea din cestiune se poate numera cu drept cuvênt în șirul acelora, cari au fost în coronate de cel mai bun succes.

După servițiul divin, la care ajungênd la timp, au putut asista și oaspeții Sibieni, s'a întrunit la propunerea d-lui președinte la signalul dat prin clopot, adunarea în frumosul edificiu al scoalei române gr. or. din loc, cuprinḑênd sala spațioasă a acestui edificiu mulți Tilișcani cu preoții în frunte în sinul seu.

În treacĕt fie ḑis spre lauda Tilișcanilor, că scoala numită le face onoare lor și tuturor, celor ce au contribuit spre edificarea ei, corespondênd întru toate recerințelor prescrise în lege; de dorit ar fi fost un spațiu mai mare pentru curtea scoalei, și se nu fi fost în apropiere așa mare de progadie, care fiind și cam neregulată face impresiune neplăcută asupra privitoriului și sigur că și asupra fragedului spirit al copiilor. Dar aceasta numai în treacĕt.

Deschiḑêndu-se din partea d-lui dir. al desp. pe la oarele 11 ½ ședința adunărei prin o cuvêntare acomodată scurtă dar precisă, în care s'a arĕtat scopul întrunirei acesteia precum și scopul asociațiunei peste tot, care e cultura și stimulul spre cultură propagarea ideilor conducĕtoare spre cultura și aflarea mijloacelor, cari asigură ajungerea țintei acestei-a și în special tendența de a face pe popor accesibil pentru înaltele idei culturale — se trece la ordinea ḑilei amĕsurat programei statorite. După alegerea unui notariu ad hoc se ascetì raportul secretariului despre activitatea desvoltată de comitetul despărțemêntului în decursul anului espirat și se păși la încassarea de colecte pentru scopul asociațiunei, care colectă avu în anul acesta un resultat deosebit urcându-se suma încurselor la 581 fi. 30 cr., nefiind aici computată suma de 200 fl. tacsa de membru fundator, promisă după cum am înțeles de dl administrator protopresbiteral din cercul Săliștei.

Lista contribuenților se va publica la timpul seu în toată estensiunea sa, de aceea putem treco de o camdată fără amintirea numelor, cari au contribuit.

Espirând terminul de trei ani, pe cari au fost ales directorul și comitetul acestui despărțĕmênt, a urmat la ordinea ḑilei alegerea acestora —

Călăusul meu se gătesce a'mi nara a doua „manisfestație navală“: aceea pe care o făcură, sub comanda lui Schullenbourg în 1718 Venețienii, a căror flotă fu distrusă de o furtună. Dar opresc pe interlocutorul meu, care vorbesce limba francesă cu D. Rothschild în persoană.

Destulă istorie antică, 'i ḑiseiu, și să trecem la a treia „demonstrație navală.“

— Ah! Domnule, respunse Jidanul, nici odată nu 'l va lăsa inima pe amirarul Seymour de a bombarda un oraș deschis!

— Nu te mai încela, bravul meu, ori cât de demni de milă ar fi compatrioții D-tale, de cari Poarta s'a servit ca de un scut, puterile nu mai pot hesita, sub pedeapsa de a continua să servească jucăria Sultanului și de a întârḑia până la eternitate soluțiunea atât așteptată a acestei înfricoșate cestiuni a Orientului.

— Dar Riza-Pașa, care ne dă bani și muniții, ne a jurat, că Dulcigno va remânè al Albaniei.

— Riza-Pașa! Dar mai are el oare aici ceva influență?

— De sigur. Noi nu lucrăm de cât după ordinele lui.

— Dar Hadshi-Saleh? Resboinicul rĕspuns ce au făcut el lui Riza probează destul, că Dulcignoții au rupt ori ce legătură cu Sultanul.

— De loc! Rĕspunsul lui Hadshi a fost redactat la Constantinopole: „numai spre a închide ochii Europei.“ Ne oferiți 30,000 lire pentru a evacua Dulcigno și spre a ne stabilì în vecinătate de Matia; primim tot așa propositiunea voastră precum ați primit și voi protestațiunile noastre. Ori-ce guvern datoresce protecțiune supușilor cari trăesc sub legea lui; sultanul nostru din contră, pretinde a ne plătì pentru a părăsi orașul! Într'adevĕr funcționarii otomani sûnt mai rĕi de cât ghiaurii. Aveți grijă de a nu ne mai trămite vrun mesager la Dulcigno, căci, pe Alah! oara sorirei lui va fi ultimă oară a vieței lui — Semnat: *Hadshi-Saleh*, „Toate aceste, vi le repet, sûnt nesce mofturi; este opera cabinetului turc, care este în stare să întreacă pe toți finii diplomați ai Europei.

(Va urma.)

realegênduse tot cei vechi cu o singură escepţiune în locul dlui Ciora, a cărui abdicere se primì la espresa-i dorinţă alegêndu-se de suplent în comitet dl Bălaş. Asteliu costă comitetul din domnii următori:

D. Dr. I. Puşcariu, dir. al desp., Schiau, S. Popescu, Dr. Moga, Petrescu, V. Roman şi Tobias membrii ai comitetului şi Baritiu, Dr. Olariu şi Balaş suplenţi.

Detaiurile şedinţei decurse în cea mai frumoasă ordine şi bună înţelegere reciprocă precum şi între aplausele numerosului popor, care se adunase a asista la pertractări ni le reservăm pentru altă ocasiune, cu care se va publica şi procesul verbal luat aici.

După şedinţă întrunì pe toţi oaspeţii şi pre mai mulţi bărbaţi din poporul Tiliscan un prânz dat de bravii Tiliscani tot în edificiul scoalei, un prânz frumos, animat şi preserat cu toaste în sănătatea celor pătrunşi de scopul asociaţiunei, a direc. desp. care şi de astădată a dat-o vie dovadă despre interesul, ce'l nutresce faţă cu popor ca bărbat al bisericei acestuia, şi în special ca membru al asociaţiunei, a dlor, cari nu a cruţat nici o osteneală spre a uşura înaintarea scopului adunărei, a membrilor din comitet şi a învĕţătorilor, cari asemenea sûnt chiemaţi a concurge cu câte o petricică nu neînsemnată la ridicarea edificiului cultural al poporului nostru.

Seara târdie cu ploaia cea rece abia putu despărţì pe oaspeţi de Tilisca, ducêndu cu sine multe suveniri plăcute, satisfacţiune sufletească şi învĕţături relative la frumoasele caracteristice ale poporului român de acolo, care a îmbrăţişat cu atâta prevenire adunarea cu ocasiunea aceasta.

Sebeş, 9 Octomvre nou 1880. Domnule Redactor! Joi în 7 Octomvre c. n. s'au vêndut prin licitaţiune publică mai multe objecte esecuate de colectorul de contribuţiune din loc din cancelaria parochială a parochului bĕtrân, Nicolau Benna, din Pianul de jos.

Menţionatul preot a constatat cu libelul de contribuţiune, că a plătit contribuţiunea sa la timp, şi nu se află în restanţă nici cu un ban — a relaţionat în scris la oficiul comunal cu doveḑi vii, negru pe alb, unde şi-a arĕtat nevinovăţia şi nedatoria sa, acesta însĕ i a resolvat în scris sub Nro 685 în 29 Octomvrie 1880: că oficiul comunal nu e competent sau îndreptăţit a dispune în astfel de lucruri, ci sĕ se adreseze în sensul legei. Prin relaţiunea Nr. 14 şi 15 ex. 1880 'şi-a îndreptat menţionatul preot glasul cătră respectivul protopop în această causă, de unde i s'a resolvat, că oficiul protopresbiteral nu se poate face advocatul causelor private, ci acele sĕ şi le caute fie-care personal la forul respectiv.

Acţiunea presentată în causa aceasta în 30 Octomvre Nro 3170 1880 la pretoriatul respectiv nu s'a resolvat nici până acum, resoluţiunea comisarului inspector Hoszu, verbal dată, fu respinsă de cătră subpretorele din Sebeş în 7 Octomvre şi dusă in fine vênḑarea obiectelor preotului menţionat. Astfeliu se poartă lucrurile în pretoriatul Sebeşului.

Preotul s'a vĕḑut silit, a cere cercetarea casului deja împlinit din partea comisariatului sau inspectoratului de contribuţiune, până atunci viază în speranţă; că dreptatea încă n'a fi perit de tot şi *finis coronat opus.*

Ioane Benna

Halmagiu, 25 Septemvre 1880. Toate ḑiarele luară notiţă despre cântarea ungurească în biserica orientală din Halmagiu, afară de „Telegraful roman“, unele mai pre lung, altele mai pre scurt, şi cetindule pre toate, corespondenţa, ce apăru în „Observatoriul“ Nr. 71 şi articolul „Unde am ajuns“ din „Luminătoriul“ publicat în Nr. 52 şi 53 m'au surprins mai mult, vĕḑêndu cum sûnt unii oameni de reutăcioşi, mistificând cele întêmplate şi nezuindu-se ca prin neadevĕruri şi calumnii sedus sĕ judece prea on. public cetitoriu. Am cetit şi respunsul dlui protopresbiter Groza, ce apăru în „Biserica şi Scoala“ Nr. 37, pre carele eu, ca om fără carte multă, nu'l pot pricepe cum de n'a dat la publicitate cele întru adevĕr întêmplate.

Deci în interesul adevĕrului şi ca totodată onoratul public cetitoriu sĕ nu fie sedus de unii oameni despoiaţi de tot simţul uman; eu ca unul carele am fost martor ocular, vin a aduce la publicitate toate de arêndul, cum s'au întêmplat.

Cu o sĕptĕmână mai nainte de serbarea nascerei Maj. Sale, adecă în 30 Iulie, când dl protopresbiter Groza se afla la Oradea-mare în cause private, pretorele cercual chiemà pe preotul Arsenie Circuş la cancelaria pretorială şi acest din urmă mergênd fu întrebat: „Aici e protopopul?“ „Ba“, respunse acesta. Întrebat fiind mai departe, despre timpul venirei d-lui ppresbiter, asemenea n'a sciut da respuns positiv. În fine pretorele spuse d-nului preot deja numit, că de oare ce funcţionarii din opidul Halmagiu în toţi anii trecuţi pentru serbarea ḑilei nascerei Maj. Sale, s'au presentat în biserica gr. cat. de acolo; fiind însĕ că biserica gr. cat. se repareză, în acest an pentru serbarea acelei ḑile solemne vor merge la biserica gr. or. din loc, unde apoi vor cânta imnul lor în limba ungurească şi numai după aceea imnul Maj. Sale în limba română, după cum s'a cântat şi în anii trecuţi în biserica gr. catolică. Acì am a observa, că în anii trecuţi în biserica gr. cat. s'a cântat la aniversarea nascerei Maj. Sale în loc de imnul imperial „Áld meg Isten a magyart“; ear în 8/20 August „Hazádnak rendűletlenűl“ etc. *)

Sâmbătă înainte de serbarea ḑilei de mai sus dl protopresbiter a şi venit la Halmagiu, ear' duminecă d. m. mai mulţi locuitori de frunte neam adunat la locuinţa Dsale, unde am vorbit, că ce ar fi de făcut?

În fine am decis, că dl protop. în ḑiua următoare sĕ meargă la Baia de Criş şi sĕ se consulte cu unele persoane de acolo; ear' Marţi a. m. ne am adunat de nou la locuinţa Dlui protopres. spre a primì decisul din ḑiua trecută, carele ne spuse, că numai în zădar a fost pela Baia de Criş, de oare-ce sfat nimene nu voesce a ne da. După aceasta am decis între noi, că nu vom concede sĕ se cânte poesia „Áld meg Isten a magyart“, fără fiindcă în biserica noastră sub absolutism s'a cântat imnul imperial în limba română şi germană, astfel şi acum le vom concede ca cântânduse mai nainte românesce nu mai după aceea sĕ se cânte şi în limba maghiară: acest decis s'a comunicat cu funcţionarii, la cari decisiune s'au învoit.

În ḑiua de 6/18 August demineaţa între 6—7 oare, când crîsnicii măturau biserica venirĕ doi panduri aducêndu cu sine un steag unguresc şi 'l puserĕ în turnul bisericei, fără a face această împregiurare cunoscută oarecuiva fără nu mai indivi ḑilor ce se aflau curăţind biserica. Mai târḑiu când această faptă devenì la cunoscinţa publicului român, toţi se indignară. La timpul seu se începu serviţiul divin, la care asistà tot poporul din Halmagiu dinpreună cu funcţionarii; imnul imperial s'a cântat dintâiu românesce şi în urmă din partea funcţionarilor în limba maghiară dar nu mai o strofă.

În 7/19 venì un persecutor la oficiul protopresbiteral cu un ucas scris în limba maghiară, prin care dl protopresbiter fu recercat oficios, ca după ce altă biserică în Halmagi nu se află, unde se meargă cei cari serbează ḑiua sf. Stefan, fără nu mai cea orientală, dl protopresb. sĕ le conceadă a merge la acea biserică şi sĕ le oficieze sf. liturgie. La acest ucas dl prot. a respuns: că biserica orientală nu cunoasce pe I rege Stefan de sfânt, nu va oficia liturgia; însĕ cu toate aceste dacă au plăcere a serba acea ḑi, atunci ca la indivi ḑi privaţi le va oficia sf. liturgie, după tipicul bisericei noastre gr. or. ear despre cântarea ungarească nici vorbă nu a fost.

În 8/20 pe la 10 oare s'a ţinut sf. liturgie, la care a participat toţi funcţionarii, popor însĕ nici un individ. Liturgia a decurs în ordinea cea mai bună până la priceasnă,— cum pot blama oamenii ..... o biserică şi o persoană, acì s'a putut observa. — Eu eram într'o strană şi pretorele într'alta, după „Tatăl nostru“, vĕḑ că pretorele chiemà la sine pe un tiner şi'i şoptì ceva, ear acesta merse pe rênd la mai mulţi funcţionari tineri asemenea şoptindule şi în urmă venì la cantorul I. C. comunicându'i şi lui ordinaţiunea ce primise mai înainte.

După toate aceste când venì sĕ se cânte priceasna cantorul I. C. eşì din biserică şi tinerii oficiali, cari deja se scrise în cor începură a cânta „Hazádnak rendűletlenűl“ etc., dar nu gătară bine una strofă şi dl protopresbiter deschise uşa împĕrătească şi întrerupse cântarea. După finea liturgiei dl prot. chemà la sine pe cantorul I. C. dojenindu'l pentru ce nu 'i-a făcut cunoscută intenţiunea funcţionarilor şi cum de nu a cântat priceasna?

Din toate aceste apare evident, că nimenea n'a avut cunoscinţă mai nainte despre intenţiunea funcţionarilor, dar' mai vêrtos dl prot. nici decât, până când fapta deja era împlinită şi prin urmare delăturarea ei imposibilă.

Nu voiesc ca prin toate aceste sĕ acus dar' cu atât mai vêrtos se escus pe cineva, fără vĕḑêndu mistificarea celor întêmplate, — ca unul, care sum condus de purul adevĕr, — am voit a pune înainte on. public cetitoriu icoana cea mai fidelă a evenimentelor întêmplate în bis. gr. or. din Halmagiu; ca astfel fără nici o parţialitate sĕ poată judeca, că cine este causa şi sub ce împregiurări am fost în ḑilele de 6/18 şi 8/20 August şi că în modul acesta cei uşor creduli sĕ nu fie seduşi.

Un Hălmăgian.

*) Aşa dar „pĕcatul“ comis în biserica gr. or. din Halmagiu între împregiurări mitigante, s'a comis de obiceiu între şi cu împregiurări îngreunătoare în biserica gr. catolică din Halmagiu. „Observatoriul“ însĕ n'a aflat decât de ceea ce s'a întêmplat în anul acesta în biserica gr. or. R.

Varietăţi.

(Dar împĕrătesc.) Maejestatea Sa Împĕratul şi Regele, la propunerea dlui. comite suprem al Hunedoarei, G. Pogany, a dăruit din şatula proprie, dlui. paroch gr. or. Vasilie Basarab 80 fl v. a., pentrucă a descoperit băile (termele) dela Gioagiu-Cigmeu.

* (Principele Carol al României) împreună cu înalta Sa soţie, precum cetim în „Deutsche Zeitung“, a sosit în 11 Octomvre n. dimineaţa la 6 oare în Viena. Deja la 8 oare a. m. archiducele Albrecht a făcut o visită părechei princiare române. Împĕratul în aceaşi ḑi la ameaḑi a cercetat pe principele şi pe principeasa României în „Hôtel Munsch“, unde Maiestatea Sa a petrecut timp mai îndelungat. După ameaḑi înalţii oaspeţii români au fost învitaţi la *diner* la archiducele Albrecht. În ḑiua următoare la 3½ oare după ameaḑi Măriile Lor Regale după dispoziţiile luate aveau sĕ plece la Pesta, pentru a călătorì apoi, după o zăbovire scurtă în capitala Ungariei, la Bucuresci.

* (Învitare). Reuniunea română de cântări din Sibiiu va arangia în 17 Octomvre c. n. al doilea concert ordinar pentru acest an, în localităţile „Reuniunei germane de cântări şi musică“ (Pământul mic Nr. 1.) după următoriul program:

1. a) *Dimineaţa*, melodie de L. Lenz.
   b) *Cimpoeriul*, melodie scotică de R. Weinwurm, esecutat de chor.
2. *Grande Polonnaise*, de C. M. Weber ap. 21 pentru piano.
3. a) *Codrul*, melodie de L. Lenz.
   b) *Viaţa Ţiganilor*, melodie de R. Schumann.
4. a) *Odată şi acum*, melodie de T. Georgescu.
   b) *De pe vêrful acestui munte*, melodie de Mezzetti, pentru Sopran, solo.
5. Trei coruri şi o arie din melodramul „*Precioasa*“, de C. M. Weber.
6. Quintet din opera „*Fluerul fermecat*“, de W. A. Mozart.
7. *Tata moşu*, melodie de A. Flechtenmacher.

Începutul la 7 oare seara.

P. T. dd. membrii sûnt cu onorul cuvenit învitaţi a participa la acest concert. Biletele se vor distribuì Sâmbătă în 16 şi Duminecă în 17 Octomvre n. dela 3—5 oare după prânḑ, în localul „Asociaţiunei transilvane“, strada Cisnădiei.

Comitetul.

* (Comitatul Sibiiului). Gustav Wolf fostul adjunct de pretură în Tălmaci fu închis pentru defraudarea unei sume de 270 fl. v, a. În 9 Octomvre sfêrşindu-se cercetarea criminală contra lui fu judecat la închisoare de 4 luni.

* (Şovinistii) se acaţă acuma până şi de oficerii de honveḑi, dacă acestia se ţin de regulamentul lor şi nu vreau sĕ scie de demonstraţiunile ultraistilor maghiari. „Magyar Polgár“, şi după el mai cu samă organul kossuthian din Cluj „Ellenzék“ denunţă tuturor „*patrioţilor*“ că colonelul de honveḑi şi brigadierul Mangesius din Sibiiu a refusat învitarea la Ogna-Sibiiului, pentru a asista acolo la sfinţirea monumentului ridicat în memoria honveḑilor căḑuţi acolo în 1848/49.

Cu alte cuvinte, organele numite din Cluj provoacă deadreptul pe oficerii honveḑimei, a călca regulamentul în favorul unei demonstraţiuni ultraiste!

* (Cestiunea teatrului german în Pesta). După ce s'a fost oprit representaţiile germane în teatrul din uliţa lânei din Pesta, a încercat proprietăreasa teatrului „Hermina“, vĕduva Guttmann, a redeschide această localitate pentru musa germână. Proprietăreasa numită anunţând intenţia ei poliţiei pestane a şi realisat-o în aceeaşi ḑi. Deschiḑênd seara cassa teatrului mulţime de public german s'a înfăţoşat în coridor, unde se ivì şi un numĕr de „studenţi“ maghiari, cari prin strigăte şi urlăte etc., nizuiau a provoca nerêndueli. Publicul german însĕ i-luà pe „domnişorii“ maghiari la goană, folosindu-se chiar de pumni şi de beţe. Curăţit astfel teatrul de elementele scandalului, representaţia a putut decurge sub aplausele frenetice ale publicului foarte numĕros. Acuma însĕ proprietăreasă e condamnată la un penal de 100 fl. pentrucă representaţia fu „sĕvêrşită fără concesiunea mai înaltă“. Dna Guttmann a închis teatrul, reservându-şi însĕ a susţinè dreptul ei, moştenit de la bărbatul seu, pe calea civilă.

* (Partida lui Kossuth) numită şi stânga estremă din parlamentul unguresc ocupă teren şi se estinde din ḑi în ḑi mai departe. După ce la 1 Octomvre a apărut în Cluj ḑiariul

acestei partide, care în timpul cel scurt al esistenței sale și a dat dovedi, că nu cruță pe Austria, a mai apărut altă foaie la Kézdi-Vásárhely în Secuime: „Székely-Közlőny“. Acesta pare că se silesce să întreacă pre antecesorul seu în erupțiunile contra Austriei. Ambele aceste foi propagă din resputeri ideea: de a se desface Ungaria cu totul de Austria și a se declara independentă chiar și cu putere armată. Va să dică: amêndoue, ca foile partidei kossuthiane, propagă separare de Austria, bună-oară ca în anii 1848 și 1849.

* (Culesul viilor) se va ține la Sighișoara din 18 până 23 Oct. n. Vinul nou însă nu promite nici o bucurie, pentrucă struguri dulci sûnt pe acolo o raritate.

* (Vijelie). În noaptea dela 10 spre 11 Octomvrie n. s'a descărcat asupra Sighișoarei o tempestate înfricoșată cu rupturi de nouri.

* (Esport de poame) din Ardeal pot face toți Ardelenii, cari se ocupă cu neguțătoria de poame. În Silesia adecă în anul acesta au fost atât de puține poame, încât producenților de vinuri de mere le lipsesce mai cu totul materialul de producțiune. În urma acestei împregiurări firma dlui Samuel Carl Häusler din Hirschberg (Silesia prusiană) se adresează la toți neguțătorii de poame din Ardeal și Ungaria cu observarea, că doritorii de a întra cu numita firmă în legături de negoț să binevoiască a se adresa la firma aceasta.

* (Earăși defraudare). Ioan Burany, fostul fiscal al orașului Strigoniu a defraudat din banii orfanali și ministrul de interne a luat și casul acesta numai spre sciință. Deci el se pare, a privi defraudările de nisce lucruri bagatele, ce nu sûnt vrednice de cercetări mai profunde și mai energice.

Bursa de Viena și Pesta
din 12 Octomvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	105.80	105.55
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	79.—	79.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	94.80	95.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	82.80	83.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	119.75	110.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	93.50	94.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	92.50	93.—
Obligațiuni urbariale temeșiane	92.50	93.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	91.—	92.—
Obligațiuni urbariale transilvane	92.25	93.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	93.—	93.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	74.45	70.50
Datorie de stat în argint	72.10	72.—
Renta de aur austriacă	85.85	85.50
Sorți de stat dela 1860	128.80	128.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	817.—	820.—
Acțiuni de credit austr.	278.20	277.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	244.—	239.—
Sorți unguresci cu premii	104.75	105.—
Sorți de regularea Tisei	106.—	106.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.65
Napoleon	9.41½	9.43½
100 marce nemțesci	58.20	58.20
London (pe polița de trei luni)	118.35	118.30

Economic.

Brașov, 8 Octomvre n. Pro hectolitră Grâu fl 6.80—8; Grâusăcăreț fl. — Săcară fl. 5.20--5.50. Orz fl 3.40—3.70; Ovăs fl. 2.—2.10; Cucuruz fl. 4.70; Mălaiu fl 5.20.; Mazere fl. 6.; Linte fl 8.70; Fasole fl. 4.70; Sămânță de in fl. 12. Sămânță de cânepă fl. 4.60— Cartofi fl. 1. pro chilo: carne de vită 48 cr. carne de porc 52 carne carne de viței — cr. de berbece 30 cr.; Său de bovine proaspăt fl. 35; (pro 100 chilo); topit 48 fl.

Sighișoara, 7 Octomvre n. Pro hectolitră: grâu fl. 6.60—7.20; grâu săcăreț fl. 4.80—5.50 săcară fl. .5—5.10—; ovăs fl. 2—2.30; cucuruz fl. 4.20; cartofi fl. 1.50; per chilogr: său brut 30 cr. carne de porc 40 cr. carne ostură bovină 70 cr unsoare de porc 84 cr. pro metru cubic: lemne vârtoase fl. 1.60.

Făgăraș, 8 Ocotmvre n. Pro. hectolitră Grâu fl. 7.50—8.; grâu săcăreț fl. 6—7.; săcară fl. 5—5.25; orz 4--4.20 ovăs fl. 1.90--2; cucuruz (nou) fl. 3.80 (vechiu) fl. 5; mălaiu fl. —.; Sămânță de cânepă fl. 6—7; mazere fl. ——.; linte fl. ——; fasole fl. 6—650; cartofi (vechi) cu fl. 1.20..—2.—; (noi) per litră —— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 60—75; său brut fl. ——; său de luminări fl. 40—42; unsoare fl. 80—; cânepă fl. 28—30; sămânță de in fl. —; săpun fl 30.—34; fân fl. 2.—2.50 spirt pro grad fl. 10—10.50 pro chilo: carne de vită 42 cr. carne de viței 36 cr.; carne de porc 44 cr carne de berbece 26 cr.; ouă 5 de 10 cr. Târgul de ași din pricina târgului din Arpaș, apoi și din pricina ruptului de cucuruze a fost foarte slab cercetat. Timpul e frumos și cald.

Budapesta, 9 Oct. Timpul frumos și senin, care l'am descris în raportul nostru trecut, a ținut spre bucuria tuturor tot plăcut până către sfârșitul săptămânei espirate, când cele din urmă două zile au fost cam reci și ceriul mai mult noros; de ploat însă n'a ploat și pentru aceea lucrurile încă restante au mers neîntrerupte calea lor obicinuită. Cucuruzele sûnt adunate de pe câmp; culesul viilor este pe sfârșit, dară resultatul lui nu ne mângâie mult. Acum se poate constata fără îndoială, că vinul din acest an atât în cualitate cât și în cuantitate este foarte nemulțămitor. Și cucuruzele nu sûnt așa de mulțămitoare, după cum aveam nădejdea să fie; totuși ele sûnt cu mult mai bune, decât să se poată oamenii chiar plânge asupra recoltei lor; cuantifativ sûnt puține dară bunișoare în cualitate. Asemenea puține sûnt grânele și ovesele, un ce, care numai acuma, după ce îmblătitul lor este aproape terminat, se poate constata cu siguritate. Aceste împregiurari au și dovedit înfurința lor asupra prețurilor, cari în săptămâna trecută s'au urcat cu 50—60 cr. la m. m. firesce și din pricina, că de astădată au venit și foarte puține cereale în târg, față cu alte ori. Așa notăm în special:

Grâul cu fl. 11.70—12.70; săcara cu fl. 10.20—10.40; orzul cu fl. 7.60—8.30 ovăsul cu fl. 6—6.50; cucuruzul cu fl. 6—8.59; făină încă a trecut de astadată mai bine și scumpă; Păstăioasele deși de astădată au fost foarte multe, totuși au fost numai așa de scumpe ca în rêndul trecut și a decă: fasolea cu fl. 9—10; mazerea cu fl. 12—14; lintea cu fl. 9—16; mălaiul cu fl. 6.25; sămânța de cânepă cu fl. 8—8.50; sămânța de in cu fl. 13—13.75 (toate per 100 chilogr.); lânile cu fl. 2—3.20.

Porcii în număr total per 70.600 capete au trecut iute și scumpi. Din Ungaria de jos au fost în târg preste 8000, din România numai 700 și din Ardeal vreo 100 capete; unsoarea de porc s'a vêndut cu fl. 68—68.50; slănina cu fl. 66.50; sěul cu fl. 46—48; spirtul *en gros* cu fl. 32; *en detail* cu fl. 33—33.50 per 10,000 litre %.

Peile de astădată s'au ținut la prețurile din rêndul trecut. Negoațele lor nici n'au cam fost animate.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 22 Oct. și 22 Noem. imob. lui Marcel Cosma în Cavasna (jud. cerc.); în 22 Oct. și 23 Noem. imob. lui Georghică Prună în Ieder (judec. cerc. Șomcuta-mare); în 16 Oct. și 20 Noem. imeb. lui Ioan și Maria Knall în Bratei (judec. cerc. Mediaș); în 9 Noemvr. imob. Catarinei Merche sen. și jun. în Vărd (judec. cerc. Sighișoara); în 29 Oct. imob. lui Iosif Bodo jun. și soți în Cluj; în 15 Oct. imob. lui Martin Toma Török în Copșa mare; în 19 Oct. imob. soției lui Petru Filep în Cluj (trib.); în 25 Oct. imob. lui Ludovic Koncz în Vasid (trib. M. Oșorhei); în 19 Oct. și 19 Noem. imob. lui Carol Roth și soți în Dej (trib); în 13 Noem. imob. lui George Szöcs în Măgherău (jud. cerc. Reghen); în 8 Noem. imob. lui Sigismund Nagy în B. Ujfalu; în 13 Noem. și 13 Dec. imob. văduvei după Antoniu Olasz în Odorhei (trib.).

Nr. 257. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a două posturi de învățători la scoala capitală normală gr. or. din comuna Poiana protopresbiteratul Mercurii se escrie concurs cu terminul 13 Oct. a. c. st. v.

Dotarea acestor posturi este:

unul cu 250 fl. v. a.

al doilea cu 300 fl. v. a.

Concurenții 'și vor adresa suplicile lor, instruite conform regulamentului congresual din anul 1878 subsemnatului oficiu până la terminul indicat.

Dela oficiul protopresbiteral al tractului.

Mercurea la 29 Septemvre, 1880.

Ioan Droc m. p.,
adm. prot.

Nr. 216. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învățătoresc și cantoral confesional român gr. or. în parochia Lona-săsească din ppresbiteratul Clujului se escrie concurs cu terminul 13 Oct. a. c. st. v. conform §-lui 23 pct. 5 al Statutului organic, până în 18 Octomvre 1880 inclusive.

Cu acest post este împreunat un salar anual de 130 fl. și 10 cr. computat în bani din competența învățătorească și cantorală, după conclusul comitetului parochial din ședința ținută în 5 Septemvre 1880.

Doritorii a ocupa acest post sûnt poftiți a substerne, în terminul indicat, suplicile sale concursuale la subscrisul, fiind instruite pe basa §-lui 13 și 23 pct. 12 al statutului organic, precum și pe basa §-lui 67 și 68 al regulamentului provisoriu congresual din 1878.

În conțelegere cu comitetul parochial

Cluj 23 Septemvre 1880.

V. Roșescu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 30. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci de clasa I și II la scoala confesională gr. or. din Daneș devenite vacante se escrie concurs până în 12 Octomvre st. v. a. c. când va fi și alegerea.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sûnt:

La classa I, salar anual de 50 fl. v. a. un pământ arător de un car de cucuruz, și altul pentru cartofi.

La classa II, salar anual de 200 fl. v. a. cuartir, grădina scoalei, și lemne de încălțit de ajuns.

Salariile bănesci se trag din cassa alodială în rate trimestrale decursive.

Doritorii de-a ocupa unul din aceste posturi au a'și așterne petițiunile lor instruite amăsurat prescriselor Statutului organic și a regulamentului congresual din anul 1878 §. 67 și referitoriu la învățătoriul de classa II, se recere să aibă 4 classe gimnasiale, să scie cel puțin pe lângă limba maternă și vre una din limbile patriei.

Concurenții vor avè să țină strană dumineca și în sărbători și scoala de repitițiune, și să se înfățișeze în vreo duminecă până la alegere în biserică pentru de a'și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Cererile să se adreseze la subscrisul.

Sighișoara, 8 Septemvre 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial

Zacharie Boiu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 28. 3—3

CONCURS.

Pe temeiul decisiunei luate de către adunarea generală a asociațiunei transilvane ținută la Turda în August a. c. se publică prin aceasta concurs pentru cel mai bun comentariu al legei comunale de la anul 1879, cu termin până la 1 Mai st. n. 1881.

Premiul destinat de către adunarea generală pentru acel comentariu este de 150 fl. v. a.

Operatul trebue să fie compus în limba românească, stil ușor de înțeles, în care totuși precisiunea terminilor juridici să fie respectată cu rigoare, tot odată însă și esplicați acei termini așa, încât poporul cu mintea sa naturală să 'i preceapă fără multă greutate.

Paragrafii să fie esplicați unul câte unul, aretând însă și legătura firească între acele părți ale legei cari nu pot fi înțelese una fără alta. Operatul întreg, tipărit în format octav nr. 6 cu litere cicero, are se dee împreună cu legea tradusă 7—8 coale.

Manuscriptele se vor transpune până la terminul aretat mai însus, pe lângă o scrisoare sigilată în lăuntrul căreia va fi numele și conumele autoriului, ear de asupra un motto conform usului introdus la toate concursele literare.

Manuscriptele întrate după termin nu vor fi luate în considerațiune.

Din ședința comitetului Asociațiunei Transilvane.

Sibiiu 18 Septemvre 1880.

Bologa m. p., **Baritiu** m. p.,

Nr. 222. 3—3

CONCURS.

Devenind stațiunea de învățătoriu la scoala noastră confesională din comuna Daia vacantă se escrie pentru întregirea acesteia concurs cu termin până la 12 Octomvre 1880 stil. v. când se va sevârși și alegerea.

Doritorii de a ocupa stațiunea aceasta împreunată cu salariu anual de 200 fl. 1 stânjin de lemne și cortel, sûnt avisați a'și substerne suplicile înzestrate cu documentele prescrise de „statutul organic“ și „regulamentul congresual din 1878 oficiului protopresbiteral greco-oriental în Sebeș până la sus pusul termin.

Daia în 21 Septemvre, 1880.

Comitetul parochial în conțelegere cu protopresbiterul.

Nr. 277. 3—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al tractului Nocrichiu - Cincu-mare sunt a se ocupa următoarele posturi învățătoresci cu terminul până la 12. Octomvrie 1880.

1. Nocrich cu salariu anual de 200 fl. v. a. din fondul bisericei si dela popor, cuartir și lemne de foc.
2. Ruja cu sălariu anual 100 fl. dela popor, cuartir și lemne de foc.
3. Verd cu salariu în bani 80 fl. dela fondul scoalei și dela 80 familii a două cofe cu prebendă.
4. Măgărei cu salariu în bani 100 fl., dela popor și lemne de foc.
5. Șomărtin cu salariu în bani 100 fl. cuartir și lemne de foc dela popor.
6. Bruiu cu salariu 100 fl. cuartir și lemne dela popor.

Doritorii de a ocupa vre-una din aceste stațiuni au de a'și asterne petițiunile lor instruite conform statutului organic până la terminul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Nocrichiu în 15 Septemvre 1880.

În conțelegere cu comitetele parochiale respective:

Grigoriu Maier m. p.,
adm. prot.

Catechism, pentru învățământul religiunei în scoalele primare de **M. Toma,** prelucrat de **Simion Popescu,** prețul **30 cr. v. a.,** se poate procura dela *Tipografia archidiecesană* în Sibiiu. [60] 2—3

Redactor respunzător: **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 117. Sibiiu, Sâmbătă 4 Octomvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Arţieulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1880 (al 4-lea cuartal) cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire prin asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumĕrantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Septemvre 1880 a'şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 3 Octomvre.

Bine veniţi
Sĕ fiţi, frumoşilor mei oaspeţi! Nobile
Femei şi cavaleri de n'aţi avè
Aḑi voiu bun' amici pe voi abia
Numì doar v'aşi putè. Vĕ ḑic de nou:
Ai mei sc fiţi bineveniţi!
(*Shakespeare*)

Sûnt de tot rare ḑilele cu soare, ḑilele de serbătoare pentru noi Românii din Transilvania şi Ungaria. Nuorii politici planează aproape neîntrerupt cu massele asuprirei deasupra noastră. Raḑele culturei numai prelângă deosebite jertfe, după ce împlinim obligamentele faţă cu statul, obligăminte, din a căror vistierie prea puţine bunătăţi se revarsă şi asupra noastră: pot sĕ'şi facă cale de câte o licureală rătăcită, spre a încălḑì şi inimile şi a lumina şi ochii spiritelor noastre.

Bisericile noastre se bucură, prelângă ale celorlalţi locuitori din patrie, de ajutoare neînsemnate. Scoalele noastre trebue sĕ ni le susţinem noi din asudoarea noastră, măcarcă dela dênsele se pretinde sĕ cultivăm şi limbi străine şi acolo, unde aceasta se face fără folos învederat şi, după asigurările pedagogilor, cu paguba celorlalte cunoscinţe neapĕrat de lipsă.

Între astfeliu de împregiurări nu este mirare dacă *Talia* română este esilată din mijlocul nostru.

Bărbaţi cu inimă română au cugetat, că după ce cu celelalte mijloace de cultură sûntem avisaţi la propriele noastre puteri sĕ se facă o încercare cu acesteşi puteri şi pentru reîmpământenirea şi eventual înfiinţarea unui locaşiu esilatei Talie române. Aşa mai înainte de toate s'a pus temeiul unui fond, care după timp sĕ înlesnească indigenarea acelei muse şi între noi, care deschide porţile institutului numit şi scoala lumei, adecă teatrul.

Nu este nici locul aici, nici timpul ca sĕ judecăm, dacă mijlocul acesta este cel suficient şi cel corespundĕtoriu pentru ajungerea scopului din cestiune. Purceḑênd dela: *et si desunt vires, tamen est laudanda voluntas*, avem în vedere fapta, după cum ni se înfăţişează. Ajungerea la scop sau mai bine nisuinţa către ajungerea la scop, eată ceea ce este de lăudat în casul nostru.

Ideea este îmbrăţişată de publicul român. Aceasta ni o dovedesce cifra fondului, care este deja departe în ḑeci de mii de florini şi buna primire a adunărei generale în părţile, unde adunarea s'a ţinut până în anul acesta.

Peste o ḑi s'au două purtătorii primi ai acestei idei au sĕ vină în mojlocul nostru pentru a o propaga mai cu tărie şi în părţile noastre.

Preste două ḑile vom fi în stare sĕ aflăm dela aceiaşi apriat stadiul, în care se află opera aceasta, a cărei misiune credem că este destul de cumscrisă în cele de mai sus. Ne vom ţinè de o plăcută datorinţă a împărtăşi publicului cetitoriu şi resultatele acestei misiuni de cultură. Aceasta o vom face pentruca sĕ scie şi sĕ se mângăie şi el, aflând şi cu ocasiunea aceasta că nu i lipsesc oamenii, cari se întereseză şi se luptă pentru câstigarea unui liman recreatoriu.

Dar şi până a fi în posiţiune sĕ facem aceasta, sĕ deschidem braţele şi inimile noastre acelor ce vin din mare depărtare în misiunea culturei naţionale şi împreună cu dênşii sĕ serbăm o ḑi sau două de serbătoare, nutrindu-ne cu speranţa, că mai curênd sau mai târḑiu, vom ajunge la limanul dorit, la acele ḑile, în cari în libera strălucire a raḑelor culturei sĕ tragem o horă mare, la care cu mândrie şi cu bucurie sĕ caute patria întreagă. Căci prejudeţele străcurate în viaţa politică şi socială până în ḑilele noastre au sĕ dispară odată din plaiurile patriei, şi toţi, cum sûntem, şi cum ne chemăm, avem sĕ trăim fără de cea mai mică umbră de jelosie sau neîncredere reciprocă; căci prismele supremaţiei, prin cari unii privesc astăḑi lucrurile, nu vor mai putè resista în delung curentului, ce suflă puternic preste Europa.

Fiind întrunirea de Duminecă şi Luni o pregătire a viitoriului senin, senine sĕ ne fie feţele noastre ca primitori şi împreună cu poetul dramatic sĕ provocăm şi pre oaspeţii nostri voioşi sĕ fie: căci vin la aceia, cari pe dênşii i numesc „ai nostri“ şi le ḑic din adâncul inimii: Mănoasă şi roditoare vĕ fie munca, bine aţi venit!

Revista politică.

Sibiiu, în 3 Octomvre.

Maghiarisare fără de sfêrşit. În Budapesta s'au apucat acum şi de maghiarisarea comerciului, industriei şi a bursei, şi a petrecerilor de tot feliul. Toate aceste sûnt calculate maiântâiu pentru capitală, de unde maghiarisarea mai cu deadinsul se va deriva şi în provincie.

Un corespondent vienez scrie la „Köln. Ztg.“ despre embrionul federaţiunei staturilor balcanice. Correspondentul constată, că influenţa Austro-Ungariei în peninsula balcanică este foarte redusă şi că steaua Rusiei eară strălucesce la Bucuresci şi Sofia, precum şi la Belgrad, Filipopole şi Cetinie. — „Köln. Ztg.“ sĕ nu grăbească aşa curênd cu „steaua rusască“, căci e probabil, că, cel puţin la Bucuresci, nu lucesce aşa precum i se pare cor. seu.

Dulcignioţii încă nu au devenit supuşii principelui Nichita. Întârḑiarea cu trecerea Dulcignului sub potestatea muntenegreană provoacă nouĕ îndoieli în seriositatea şi loialitatea Porţii. Îndoielile sûnt cu atât mai mari, cu cât Riza paşa se ocupă cu punerea în lucrare a unui feliu de plebiscit, care sĕ hotărască pe Albanezi a devenì Muntenegreni. E probabil, că Poarta mai amênă trecerea Dulcignului cu tertipuri bizantine până ce Albanezii vor începe resboiu oficios. Ea 'şi va gândì: cine cutează poate câştiga.

Concertul European ar fi, până una altă, desconcertat. Germania şi Austro-Ungaria nu vor sĕ mai contribuie la „încendiarea“ Orientului şi s'au desfăcut de celelalte puteri.

În Iria agitaţiunea bântuie demult societatea de acolo, fără de a se aşeḑa definitiv.

Concordat cu România.

N'am avut deadreptul a face cu concordate. Biserica noastră nu le cunoasce. Ne este însĕ în memorie încă concordatul austriac cu curtea papei, prin care biserica romano-catolică era biserică domnitoare şi proselitistică tot odată, într'o monarchie mare, cu milioane de suflete de alte confesiuni.

Concordate nefavorabile pentru curtea papei şi favorabile pentru par-

FOIŢA.

La Dulcigno.

(Încheiere).

— Vai, am vĕḑut foarte bine aceste, dar astăḑi cunoascem tactica otomană, şi este cert, că demonstraţia va eşì din caracterul seu platonic şi că lucrurile vor merge mai iute. O dată cestiunea muntenegreană regulată, va trebuì sĕ se termine şi cea greacă. Europa, pe drept sau nedrept, a pronunţat *fiat*. Sentenţa este irevocabilă. Încuragiat prin vechia politică a eternelor termine, Sultanul-cunctator spera, încă odată, de a ţinè pe puteri în nelucrare, opunêndu-le această forţă de inerţie care 'i-a reuşit de atâtea ori contra Ruşilor şi Austriacilor. Era temporisaţiunei a trecut! Facă ceriul, ca „omul bolnav“ sĕ fie desilusionat la timp, căci altfel s'a dus imperiul turc, care va fi mâncat foae cu foaie ca o anghinare....

— Aveţi dreptate, ḑise Jidanul rîḑênd cu hohote, vĕḑ înghiţirea apropiată a unei nouĕ foi. Noi aceştia, Albanezii, loviţi în patriotismul nostru şi furioşi de a fi fost jucaţi de Sultanul, nu vom întârḑia de a proclama îndependenţa.

— Atunci, Albanezii uresc pre Turci?

— Da, mai cu samă Dulcignioţii. Ah! dacă am fi fost noi stăpâni de a dispune de teritoriul nostru, de mult ne am fi dat Muntenegrenilor mai bine decât a fi sclavi unui Sultan, care ne ia drept, carne de tun.

— Se spune că Dulcignioţii sûnt bravi. Credeţi oare că se vor apĕra?

— Într'un mod energic. Dar ei nu vor asvêrlì oraşul în aer, după cum s'a depeşat din.... Constantinopole. Aici Musulmanii sûnt în majoritate. Fanatismul Skypetarilor a ajuns la culme în timp de opt luni...

— Dar creştinii şi Jidanii?

— *Noi*, sûntem obligaţi de a urla împreună cu lupii. Popolaţiunea Dulcignului este aproape de 8,000 oameni. Ea se compune dintr'o amestecătură de Turci, Greci, Serviani, Ovrei şi Albanezi, propriu ḑişi *Skypetari*. Toate aceste rase nu au putut încă sĕ se fusioneze pre deplin, astfel că resultă o mare ură între locuitori. Mahomedanii sûnt stăpâni. Dar cum ei formează un numĕr oare care de secte — ale căror certe adecă sûnt mult mai insolente decât acele între Musulmani şi creştini — oraşul este un focar de turburări perpetue, şi trebue această cestiune de patriotism pentru a reunì pe Dulcignioţi, fără deosebire de culte, sub îndoitul stindard musulman şi creştin al lui Hadshi-Saleh. Fiind oara prânḑului, ciceronele mĕ conduce la el acasă. Acolo găsirăm pe amicul meu consulul, care scria câteva scrisori.

— Ei bine, i ḑiseiu, ce mai e nou?

— Trebue sĕ mĕ întâlnesc mâne cu mai mulţi compatrioţi de ai mei, pre cari i-am decis de a părăsì Dulcignul şi a merge la Scutari.

— Atunci, plecăm mâne?

— Da, la meḑul nopţei. Dar de vrei sĕ mai remâi o ḑi, te voi concrede unuia din amicii mei, cu care te vei întoarce mâne seară.

— Noaptea dă sfaturi. 'Ţi voi da respuns mâne la dejun.

A doua ḑi dimineaţa eram sculat la şepte oare. Oaspetele nostru ne arătà, că ar fi periculos de a eşì singur, şi se oferì de a mĕ conduce ca eri.

Merserăm sĕ visităm oraşul modern. Este foarte pitoresc; se vĕḑ multe minarete cochete şi numeroase fântâni de o architectură plină de gust.

În urmă ne scoborîrăm la port, care cu toată presenţa flotei la Ragusa, nu'şi perduse nimic din mişcarea'i obicĭnuită. — O mulţime de bărci cu pânḑe triangulare sosiră. Portul este puţin adânc şi nu oferă corăbielor de cât un adăpost mediocru.

După câte am putut vedè, Dulcignioţii fac un comerciu destul de considerabil de lemne de construcţie, de oi, măsline, peşce sărat, fructe, grâne, arme şi stofe de mătase brodate.

Costumul locuitorilor din Dulcigno nu diferă mai de loc de costumul

tea, cu care se încheie concordatul, este lucru neobicinuit în Vatican.

Premiţênd aceste avem sĕ spunem, că nu de mult a apărut într'o foaie, numită „*Correspondance autrichiene*“, faima, că Vaticanul are sĕ incheie un concordat cu România. Fiind foaia amintită cam în reu renume încât privesce autenticitatea scirilor aduse de dênsa, am lăsat scirea sĕ treacă, fără a'i da multă însemnătate. Pentru completare mai adaugem, că „*Correspondance autrichiene*“ ḑicea mai departe, că episcopia romano-cat. din Bucuresci (care pe nesimţite s'a furişat dela Nicopole) are sĕ se promoveze la archiepiscopie.

Noi şi acum sûntem înclinaţi a crede, că toată scirea se reduce la un feliu de sondare. Vaticanul poate că află cu cale sĕ'si depună Iesuiţii alungaţi din alte părţi în România.

Ori cum va fi, „Alegătoriul“ de Mercuri, după ce cu o ḑi mai nainte a împărtăşit scirea, că ministrul de esterne Boerescu a negoţiat în privinţa concordatului cu nunciul papei, în primul Bucuresci, ia lucrul în serios.

Eată cum apreţuesce „Alegătoriul“ afacerea aceasta:

„Am împărtĕşit eri cetitorilor noştri vestea, că d. Boerescu, în călĕtoria sa pe la Viena, între altele, pe cari ţara nu le scie, a negoţiat cu representantul Bisericei romane, un Concordat între Vatican şi România şi că în curênd acest Concordat are sĕ fie iscălit de către ministrul Papei şi de către delegatul nostru pe lângă curtea lui Leone XIII.

Nu cunoascem încă punctele fundamentale ale acestei convenţiuni religioase, care va fi supusă poate, chiar în iarna aceasta, deliberaţiunei corpurilor legiuitoare cu mândria unui nou triumf diplomatic, dar' cu toate aceste fie-ne permis a întreba: La ce e bună încheiarea unui Concordat?

Poate că un asemenea act era politic şi de mult interes naţional, pe vremea lui Stefan-cel-Mare şi mai în urmă, când ne găsiam în lupte crâncene, pentru lege şi pentru moşie, cu păgânii Musulmani, şi când Papa, dispunênd de o mare putere, putea sĕ ne fie spre ajutor, dar astăḑi, pentru ce concordatul? ce ajutor ne-ar putè aduce dênsul?

Mai înţelegeam lucrul, chiar acum trei ani, când se afla în fruntea Franciei mareşalul Mac-Mahon, căci am fi câştigat poate pe guvernul francez, prin mijlocirea Papei, în favoarea noastră, prea amăriţi de cestiunea israelită; dar acum la ce bun întrarea în legăminte cu curia romană?

Mărturisim că nu înţelegem profunditatea calculelor diplomatice ale d-lui Boerescu.

Ţeara noastră a fost şi este destul de tolerantă pentru toate credinţele religioase, întru cât miniştrii deosebitelor culturi ne lăsau şi pe noi sĕ credem ce vom vrea şi sĕ ne închinăm cum vom vrea. Catolicii, cu deosebire, n'au fost supĕraţi întru nimic; ei au fost primiţi cu bunăvoinţă în ţeară şi lăsaţi sĕ'şi facă case, biserice, şcoale câte le vor plăcea. Mai mare toleranţă nici că se putea. Şi cu toate aceste nu eram obligaţi la nimic către Ponteficele roman. Ce nevoiă avem sĕ ne legăm acum printr'un Concordat?

Nu oare cumva voesce guvernul, pentru patima de a face tractate, sĕ transforme România într'un asil al Iesuiţilor, prigoniţi din Francia şi din Germania? şi încă sĕ se lege, printr'un act formal?

Ori cât de liberali sûntem, ne cam sfiim de a subscrie o asemenea hotărîre, în societatea noastră uşurică, căci ni e teamă, că am introduce un element tulburător în vatra românească.

In ori-ce cas noi credem, că e de preferit starea actuală, unde ne găsim liberi de a lua ori ce mĕsură la nevoiă, unei stări care sĕ ne lege mânile, — şi deci, rĕu face guvernul, când tinde sĕ ne înlănţuească voinţa, prin nesce contracte, cari nu respund la nici o trebuinţă românească.

Ar trebui sĕ ne curăm de conventiomanià, fie politică, fie economică, fie religioasă.“

Consimţim cu apreţiarea de mai sus, dar de altă parte am dorì sĕ vedem şi dincolo de Carpaţi un interes mai viu de biserica română ortodocsă. Este prea pusă la dispositiunea sorţii. Tot ce s'a făcut, pe cât ne este cunoscut din ḑiarele de dincolo, e că monăstirile închinate şi neînchinate sau desbrăcat de averi şi că clerul lumesc este privat de influenţa mai înaltă în legislaţiunea bisericească; eară administraţiunea este lănţuită de soarta aceluia, ce eventual poartă portfoiul ministeriului de culte.

Nicăiri, ca în România, nu ar fi locul ca sĕ se desvoalte o biserică naţională ortodocsă şi nicăiri nu ar putè aduce atâtea roade bune, ca în România. Este un pĕcat mare, că Românilor le place prea mult sĕ'şi arunce privirea tot în depărtare, pentru ca sĕ nu vadă nestimata, ce calcă în picioare.

La situaţiunea României.

„L'Indépendance roumaine“ crede, scrie „Timpul“, de a fi sosit timpul pentru a pune o gravă întrebare. „Din momentul în care principiul integrităţii imperiului otoman n'a mai esistat, România, de şi a câştigat independenţa, a pierdut totodată cea mai puternică garanţie internaţională. Prin însuşi faptul independenţei noastre sûntem reduşi la noi înşine, sûntem isolaţi, nu mai aparţinem nici unui mare principiu al echilibrului european. Prea slabi pentru a avè o politică a noastră proprie, cată sĕ ne spriginim când pe una, când pe alta din puterile vecine sau sĕ înlocuim prin ceva ecuivalent rḑimul politicei pe care ni'l oferia altă dată imperiul otoman. Unde putem afla acest ecuivalent, păstrând cu toate aceste independenţa câştigată? Nici într'o altă parte, credem, decât în acelaşi Orient, din care am făcut parte atâta timp. Numai făcênd parte dintr'o mare colectivitate orientală, vom putè avè perspectiva de a resista deosebitelor rîvniri pe cari le escită posiţia noastră geografică. Numai apropiindu-ne de naţiile peninsulei, stabilind cu ele, dacă nu alianţe, cel puţin o înţelegere basată pe respectul intereselor comune, putem spera a face politică naţională, singura, care ne-ar putè convenì. Acesta e singurul mijloc pentru a pune căpĕt acelei politici de cumpĕnă, numită greşit politică de echilibru, care până aḑi n'a isbutit la altceva decât de a ne înstrăina pe toate puterile, unele după altele. Blesăm pe Unguri, indispunem pe Bulgari, ne arĕtăm ostili Grecilor. Ne-am înstrăinat pe Rusia, sûntem pe calea de-a ne înstrăina pe Austria, deci şi pe Germania, precum ne înstrăinăm pe Englitera şi pe Francia. Toate aceste pentru că nu avem o atitudine bine definită, francă, loială. Finețele unui stat născut de eri sûnt copilării pentru vechia deplomaţie a Europei. Nu ne trebuesc advocaţi diplomaţi, ci adevĕraţi oameni de stat, cari cugetă, vorbesc şi lucrează ca buni Români.“

Ca buni Români? întreabă „Timpul“. Cine e bun Român, cine rĕu.

Fie-cine se crede la noi a fi cel mai bun Român, şi până la un grad oarecare, nu fără cuvênt. Chiar dacă n'am voi sĕ fim, sufletul nostru a devenit o rană prin necontenitele impunsături cari ni se dau din toate părţile, încât s'ar putè ḑice, că sûntem supuşi acelei draconice torturi, căreia nimeni nu-i poate resista, inventată de un incuisitor al Spaniei, impungerea cu acul în unul şi acelaş punct.

Blesăm pe Unguri. Prin ce-i blesăm *noi* pe Unguri? Ḑilnic se fac încercări peste Carpaţi de-a desnaţionalisa două milioane şi jumĕtate de Români, un element tot atât de cult sau tot atât de incult, ca şi Ungurii, organele demagogiei unguresci nu se sfiesc a'i ameninţa cu spênḑurătorile şi cu alte delicii, şi toate aceste pĕtrund la noi prin presă; une-ori demagogia noastră le esploatează pentru a boteza pe adversarii ei cu epitetul de vênduţi Ungurilor... şi noi blesăm pe Unguri.“

Blesăm pe Bulgari. Am dorì sĕ scim cu ce? Pentrucă ni s'a dat Dobrogea, care n'a aparţinut nici când Bulgariei, pe care Turcii au luat-o dela Mircea Vodă, într'un timp, când regatul dela Tîrnova încetase de mult de a mai esista şi pentru că o provincie, care după date autentice ni se luase nouĕ, ni s'a redat nouĕ. Se vede că'i blesăm, pentrucă în Bucuresci 'şi au organisat, neîmpedecaţi de nimeni mişcarea lor de regenerare naţională. pentrucă în Bucuresci şi în Brăilă 'şi tipăreau foile lor politice şi literare, cărţile şi broşurile în limba naţională şi pentrucă, pe teritoriu românesc şi în scoalele statului român, a crescut aproape toată generaţia tineră, care guverneaza aḑi Bulgaria. Ba vorba Românului: Pe cine nu'l laşi sĕ moară, nu te lasă sĕ trăesci. N'are cineva decât sĕ ia în mână gazetele dela Sofia şi sĕ vadă, dacă toată ḑiaristica română, de sigur tare în espresii, are atâtea vorbe rele la adresa Bulgarilor câte înjurii cuprinde un numĕr al unei foi din Sofia la adresa noastră.

Ne arĕtăm ostili Grecilor. Prin ce? Pentrucă se susţine, că Traco-Românii caută sĕ aibă şi scoli primare în limba naţională, lucru, pe care la noi în ţeară îl au Armenii, Grecii, Nemţii, Maghiarii, toţi cu un cuvênt. E sciut îndealtmintrelea, că învĕţămênt primar nici nu poate esista de cât în limba maternă. Cine nu are scoală în limba maternă, nu învaţă în genere carte. Ei bine o asemenea pretenţie legitimă şi fără nici un fel de idee politică, e privită de foile greceşti ca un atentat la naţionalitatea greacă, precum scolile românesci din Ardeal sûnt privite ca un atentat la naţionalitatea maghiară. Cu un cuvênt ceea ce pentru Grec, Bulgar ori Ungur e o virtute, pentru Român e un pĕcat.

Tot astfel ne înstrăinăm pe Rusia. De ce ne o înstrăinăm? Pentru că n'am tăcut în timpul păcii dela San-Stefano.

Ne înstrăinăm pe Austria. Pentru ce? Pentru că nu tăcem în cestiunea dunăreană; amêndouĕ casuri, în care e în cestiune teritoriul ţerii noastre. Cum ne-am fi înstrăinând pre Anglia şi Francia nu mai înţelegem. Causa pare însĕ a fi următoarea. Pe ḑi ce merge, ele se desinteresează în cestiunea liberei navigări a Dunărei şi înstrăinarea aceasta, care ni se atribue nouĕ, nu este decât pur şi simplu indiferentă.

Principele Carol în Budapesta.

Despre petrecerea principelui Carol în capitala Ungariei cetim în „Pester Lloyd“ următoarele:

Domnitoriul României a sosit în noaptea de Marţi spre Mercuri 13 l. c. n. dela Viena la Budapesta. În salonul de aşteptare al Curţii împĕrătesci asteptau ministrul de comunicaţie Ordódy, consulul general românesc din Budapesta Voinescu, directorul căii ferate Blazovich şi şeful de staţie Littmann, pentru a întimpina pe oaspele înalt. Din trenul sosit se coborî principele Carol cu adiutantul seu şi cu suita sa. Principele avênd o faţă plină de sănĕtate purtă un pardesiu întunecat şi o pălărie neagră. Întimpinat pe peron de consulul general românesc, principele dădu mâna ministrului de comunicaţie Ordódy, presentat de consulul general, adresându-i totodată vre-o câteva cuvinte afabile în limba germână. Principele apoi urmat de suită, trecu în salonul de Curte, pentru a se duce de loc într'o birje la „Grand Hôtel Hungaria“ înaintea căruia era postată gvarda duplă în onarea principelui Carol. În „Grand Hôtel Ungaria“, unde pentru principele au fost pregătite opt odăi în etagiul prim (trontul Dunărei), îl primiră pe principele la sosirea sa colonelul Kristianovics de la regimentul de infanterie c. r. Nr. 6 „*Principele Carol al României*“ şi o deputaţiune de oficeri. Principele învită pe domni, a i-urma în apartamentele sale, unde petrecură oficerii mai multe minute. Principele Carol se retrase apoi.

Ḑiua următoare după 8 oare dimineaţa principele Carol părăsì neînsoţit de nimeni şi în haine civile hotelul „Hungaria“ şi făcu o preumblare de o oară preste *corso* şi preste podul Dunărei la fortăreaţa Budei şi înderĕt. La 9¼ oare Alteţa Sa Regală primì visita comandantului-general baron Edelsheim-Gyulai, care era însoţit de şeful statului-maior colonel Drexler. La 10½ oare principele se duse la casarma „Ullő“, în a cărei curte era postat în mare ţinută regimentul c. r. de infanterie Nr. 6 „Principele Carol al României“. La aripa dreaptă se puseră comandantul-general baron Edelsheim-Gyulai, generalii Kees şi Szametz şi domnii de la statul-maior. Când principele în uniformă austriacă de colonel, însoţit fiind de adjutantul sĕu colonelul Schina (în frumoasa uniformă românească) şi de ataşatul căpitan austriac Weber, apăru în curtea casarmei, gvarda fu chemată „la arme“ şi între sunetele imnului naţional românesc, pe care'l intonă capela regimentului, acesta aduse

---

grec: fes de postav roşu cu ciucure de aur şi haină brodată cu mătasă multicoloră la gât şi mâneci.

Femeile Dulcignote trec de cele mai frumoase şi mai fidele din toată Albania.

— Ele sûnt, 'mi ḑise ciceronele, dotate de o fecunditate rară, şi adese se vĕd născênd în timp de şapte sau opt ani, până la cincisprĕḑece copii, mai toţi gemeni.

— Şi care este caracterul concetăţenilor d-tale?

— Ca comercianţi, ei sûnt mai Jidani de cât Jidanii.

— Dar burgesii?

— Burgesia nu esistă de loc în Orient. La noi nu sûnt de cât trei clase: boeri, negustori şi sclavi.

— Dar soldaţi?

— Toţi sûntem soldaţi. Tot deauna gata de a se jefuì între dênşii. Dulcignoţii (ca toţi Albanezii în general), nu formează mai de loc o societate. Casele noastre sûnt isolate şi adese încongiurate cu gropi, spre a putè devenì la trebuinţă, nesce mici fortăreţe.

— Crḑi oare că Muntenegrenii vor ajunge de a îndulcì moravurile viitorilor lor anecsaţi?

— Nu mĕ îndoesc. Şi eacă eu, care 'ţi vorbesc, mi-am măritat fata după un Muntenegrean; ast-fel că orice s'ar întêmpla, familia mea şi eu nu avem a ne teme de nimic.

Un escelent dejun ne aşteptă la casa Jidanului.

Am mâncat ca un lup.

La ameaḑi, consulul amicul meu irupse în casă strigênd:

— Dragă, dacă mai ţinem la pelea noastră, trebue sĕ plecăm fără a mai perde un minut. Presenţa mea acì a provocat o mare iritaţiune. De sigur Englezii nu sûnt populari la Dulcigno, şi mi-e frică, ca titulariul din Scutari se nu fie constrîns de a'şi stringe bagagele în curênd....

Plecarăm. Câteva grupe amenințătoare ne urmăresc scoţind nesce răcnete, pe cari am avut norocul de a nu le înţelege.

Am aflat la urmă, că aceaste erau nesce ameninţări de moarte.

Am scăpat, mulţămim lui Ḑeu.

„Pressa“.

şefului seu princiar onorurile prescrise. Comandantul regimentului Kristianovics făcu şefului princiar raportul îndatinat, principele trecu frontul în pas iute, şi apoi regimentul între sunetele musicei defilă înaintea principelui. Ţinuta şi aspectul soldaţilor nu lăsară nimica de dorit. Soldaţii cu sub-oficerii se retraseră apoi în casarmă, pecând oficerii regimentului formară un semicerc înaintea principelui, care se adresă către dênşii cu o cuvêntare în limba germână, în care cu glas înalt şi cu accentuare vie declară oficerilor, ce mult se bucură şi ce mândru este, că Maiestatea Sa Împĕratul şi Regele 'l-a denumit de şef al viteazului regiment Nr. 6 (până acum Coronini), de a cărui steag sûnt legate atâta glorie şi onoare, un trecut atât de glorios. „Eu Vĕ rog, domnii mei", ḑise principele, „a mĕ privi de acì încolo ca pre un soţ şi camerad al regimentului, care de acì încolo în timp de pace şi de rĕsboiu se interesează în modul cel mai viu de soartea regimentului." Principele la sfêrşitul cuvêntărei sale aduse un „*Hoch*" întreit Maiestăţii Sale Împĕratului şi regelui; oficerii regimentului şi generalitatea aclamară cu entusiasm. Acuma principele făcu sĕ i se presente fie care oficer a regimentului, întrebà pe domni de restimpul serviciului lor şi de celelalte raporturi ale lor, de esemplu de ce naţionalitate sûnt, la care prilegiu au fost decoraţi ş. c. l. Alteţa Sa Regală visità apoi, însoţit fiind de comandantul general şi de generalitate, toate odăiile soldaţilor şi cuinele regimentului în tustrele etagiele casarmei, adresând întrebări suboficerilor. După o zăbovire de mai mult de 1½ oară în casarmă principele se reîntoarse în „Hôtel Hungaria". La 12½ oare principele se duse în fortăreaţa Budei, pentru a face comandantului general baron Edelsheim-Gyulai o contra-visită.

Principele i a adus în persoană insigniele marei cruci ale „Stelei României". În decursul după ameaḑei principele a primit pre ministrul president Col. Tisza, pre carele ministrul român plenipoteţiat, Bălăceanu l'a fost cercetat înainte de ameaḑi ca sĕ'i comunice, că Domnitoriul României, Carol, ar voì sĕ cunoască pre ministrul president unguresc. Principele a făcut dlui de Tisza contra visită. Înălţimea Sa a mai primit pe ministrul de finanţe contele Szapáry pe principele Filip de Koburg, pre generalul Türr şi pe căpit. superior Thaisz. La 6 oare seara a fost diner în sala nr. 16; în sala laterală capela regimentului a ḑis de masă, fiind condusă de măiestrul capelei Hajek. La diner (prânḑ cu 24 cuverte) au luat parte afară de principele Carol şi colonelul Schina, bar. Edelsheim-Gyulai, divisionariul L. M. C. Kees, generalul Samecz, capul statului maior general colonel Drexler, colonelul Cristianovics şi căpitanul ordonanţ ataşat Weber, comandanţii de batalioane şi adjutanţii de batalioane ai regimentului.

Dinerul a avut următoriul *menu*:

Potage à la reine, Old Sherry. Branzino à la Genevoise, Èrmelléki Bakator. Pièce de boeuf en surprise, Macedoine de légumes, Pontet Canet. Filet de chevreuil aux truffes. Suprême de volaille à la Faupallier, Granit des princes, Faisan à la broche, Heidsieck Monopole. Chapou aux Crenssons, Salade de saison. — Compôte: Poudding Imperiale, Glace en sortise, Patisseries, Fruits, Fromage. Café. Vin blanc de Tokaj, Crême de Thé, Cognac fine, Champagne.

În decursul prânḑului s'a esecutat programa cu următoarele piese: 1. Ouverture ocasională, Hajek, 2. „El Turia" Vals, Granado. 3 Revistă de operete, Pout pourri, Schlögel. 4 Marş de omagiu, compus şi dedicat cu cel mai adûnc respect Principelui Domnitoriu Carol I al României, Hajek. 5 Causerie musicală, poutpourri, Friton. 6 „Vergissmeinnicht" cântec, Suppè. 7 „Ins Zentrum!", Vals, I. Strauss. 8. „Am Abend", Idilă, Czibulka. 9 Marş de nuntă „Sommernachtstraum", Mendelssohn-Bartholdy.

Toastul cel dintâiu îl purtà principele Carol aducênd „ca camerad şi soţ de arme" a corpului oficerilor Preaînălţatului lor beliduce, Maiestăţei Sale împeratului şi Regelui un „*Hoch*". Capela de musică intonà imnul popular. Comandantul şi colonelul regimentului, Kristianovics, pronunţà atunci un „Hoch" entusiastic presentului şef serenisim al regimentului, Domnitoriului unui mare stat vecin şi gloriosului biruitor de la Plevna! Capela de musică intonà aici imnul naţional poporal românesc şi ḑise mai târḑiu „*Marş al principelui Carol*" compus în onoarea principelui de maestrul de capelă Hajek. Principele Carol vorbì a doua oară, aducênd cu elocenţa proprie lui şi vioaie un întreit „*Hurrah*" viteazului regiment, a cărui şef este el acuma, unui regiment, cu care alăturea a luptat împreună în Schlewig-Holstein, pe când acela se numia încă „Coronini" *) După *diner* principele convorbì în modul cel mai afabil cu oficerii şi predă colonelului Kristianovics crucea de mare oficer al ordinului „Steaoa României". Afară de acesta mai primiră decoraţiuni, şi adecă crucea de oficer al aceluiasi ordin: maiorii Gabor şi v. Lilienheim, apoi căpitanul Weber; crucea de cavaler: căpitanii Wienecke, Petkowics, baron Billek, Martini, Demini, şi primotenentele Ocsics. Maestrul de capelă (al regimentului) Hajek, primì medalia „*Bene merenti*" clasa doua; în sfêrşit mai primiră suboficerii Albrecht şi Rohrheim medalie de argint. Dintre persoanele civile căpitanul superior al oraşului Thaisz a primit crucea de oficer al ordinului „Steaoa României". Principele Carol dăruì regimentului o fundaţie de 1000 floreni v. a. şi soldaţilor regimentului o soldă gratuită pentru douĕ ḑile.

La 9½ oare seara principele se duse la staţia căii ferate austriace. La gară se înfăţoşară în aşa numitul salon al ministrilor pentru întimpinarea principelui ministrul de comunicaţie Ordódy, căpitanul oraşului Thaisz, şeful şi funcţionarii consulatului general românesc, directorul căii ferate Blazovich, precum şi colonelul Kristianovics şi oficerii decoraţi ai regimentului c. r. de infanterie Nr. 6 „Principele Carol al României". Principele convorbì foarte viu cu singuraticii domni până la sosirea trenului accelerat, cu care venì principeasa Elisaveta a României dela Viena, unde Înălţimea Sa petrecu în restimpul petrecerei principelui în Budapesta. Principeasa nu părăsì vagonul-salon, şi remase acolo, pe când vagonul se rangià în trenul accelerat, ce merge la Bucuresci. Când vagonul-salon se oprì la „salonul de ministrii", principele Carol se suì în vagon, în a cărui uşă deschisă se ivì principeasa. D-na României Elisaveta, o blondină de o aparițiune imposantă cu o faţă de o frumseţe tinerească şi înfloritoare, purtà haină deschisă de călĕtorie şi paleton, pălărie albă de călĕtorie cu vĕl alb şi un *pince-nez*. În vagonul-salon mai erau trei dame, aparţiitoare suitei, şi la ferești se vedeau mai multe strălucite buchete de camelii şi trandafiri. Principele presentà înaltei Sale soţii pe ministrul Ordódy, pe căpitanul superior al oraşului Thaisz, pe consulul general românesc Voinescu şi pe oficeri, şi principeasa conversà cu numiţii domni, mai cu samă însĕ cu colonelul Kristianovics, până la plecarea trenului, ce se puse în mişcare între urările entusiastice de „Sĕ trăeascĕ", aduse de junimea română adunată pe peron.

*) Principele a luat parte la Campania din 1864 în Schleswig Holstein ca oficer de dragon prusian. R.

Varietăţi.

* (Principele de coroană) Rudolf la sfêrşitul lunei acesteia, sau la începutul lunei viitoare va lua parte la vênătoarea de urşi în Marmaţia, carea va începe în giurul comunei Poiana şi se va estinde mai târḑiu şi pe ţinuturile comunelor Körösmezö Királymezö, Mocşa şi altele.

* (Oficiile de licuidatură) după cun ne spune „Ung. Post" se vor înmulţi de la 36 la 45 şi se vor aduce într'o legătură mai deaproape cu inspectoratele de dare. În această privinţă precum şi înprivinţa organisărei acestor oficii ministrul de finanţe va substerne legislativei un proiect de lege.

* (Făgăraşul-nou). 32 familii române din Făgăraşul din ţeară Oltului transilvan au emigrat în România şi s'au aşeḑat cu învoiala comunităţei din Hîrşova, în Dobrogea, într'un sat părăsit de Turci în apropierea Hairaclarului. Statul a dat din domeniile sale lemnul de lipsă pentru clădiri. De aci încolo satul coloniei va purta numele: Făgăraşul-nou.

* (Concordia) se numesce o societate nemţească, care s'a înfiinţat în 10 Octomvre în Buda veche; ea consistă din Nemţi aparţinĕtori imperiului german şi are de scop, a apĕra interesele nemţesci în afacerea teatrului german. Ea 'şi-a început activitatea sa cu votarea sumei de 200 fl. v. a., spre ajutorarea teatralistilor nemţesci din Budapesta, cari se află de present într'o stare miserabilă.

* (Oraşul lui Tantalus). Archeologul Carol Humann a scris acum decurênd unui amic al seu în Hanover o epistolă, din carea „Curierieriul hanoveran" estrage următoarele: Înainte de a călĕtorì la Pergam, m'am abătut spre munţii Sipilos după Magnesia şi am aflat într'o ḑi oraşul lui Tantalus, care s'a căutat de mult cu propusul, că s'ar afla într'alt loc; am aflat mai departe piscul lui Pelops şi mormêntul de şghiaburi a lui Tantalus. Toate aceste sûnt deja desemnate şi dimpreună cu descrierile lor vor merge la Berlin, unde se vor tipărì.

* (Siguranţă contra petroleului). Un corespondent al jurnalului sibian „Herm. Ztg" scrie din Deva, că acolo un anume Stefan Schmidt friser a înventat un fel de prav, carele pus în cuantitate, cât ţine vêrful cuţitului, în lampele unplute cu petroleu, are însuşirea, de a detrage petroleului toate ingredienţele esplodătoare şi aşa delătură tot periculul petroleului. Pravul acesta se vinde în sticluţe cu câte 50 cr., şi sĕ capĕtă numai la iventatoriul Stefan Schmidt. O sticluţă ajunge pentru o earnă întreagă.

* (Postă de porumbi). Din Varşovia se scrie, că guvernul rusesc a încuviinţat 12,000 de ruble pentru scopul, de a se înfiinţa în Varşovia, Viena şi în alte locuri postă de porumbi.

* (Bilete de lut). În ruinele amfiteatrului roman desgropat decurênd în apropierea Budapestei s'a aflat şi un bilet (lung de 6 centim. şi lat de 4 cent.), carele fiind format din lut este proveḑut cu un numer şi cu o inscripţiune asemene tuturor acelor obiecte de lut, cari s'au aflat între ruinele altor amfiteatre romane, cu deosebire în Italia, şi cari serviau de bilete pentru intrarea la jocuri şi la luptele cu animale.

* (Iuţala drotului). O telegramă de 66 cuvinte adresată în 1 Octomvre n., din edificiul de esposiţii în Melbourne de lordul Normamby reginei din Eglitera a călĕtorit numai 38 minute o distanţă de 16,000 chilometre. Cu prilegiul acesta s'a statorit totdeodată şi o diferentă de timp de 9 ceasuri şi 40 minute între Melbaurne şi London.

Posta din urmă.

— Domnul şi Doamna României a sosit alaltă seară la Bucuresci şi au fost întimpinaţi la gară de ministri. Mulţime mare de popor a salutat pe Domn şi Doamnă cu entusiasm.

— „Pol. Corr." anuncie: Cabinetul a decis a nu permite principelui Ghica a se întoarce la postul seu de ambasador în Peterburg, până când Rusia nu va întregì postul ei de ambasador în Bucuresci.

Bursa de Viena şi Pesta
din 14 Octomvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	106.15	106.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	80.15	80.12
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	96.25	96.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	83.50	83.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	121.75	121.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	95.—	94.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.—	93.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane	93.—	93.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	92.—	92.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	93.50	92.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	93.—	93.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	70.85	70.75
Datorie de stat în argint	72.35	72.50
Renta de aur austriacă	86.05	86.—
Sorţi de stat dela 1860	128.75	129.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	821.—	820.—
Acţiuni de credit austr.	279.—	278.70
Acţiuni de bancă de credit ung.	242.25	242.—
Sorţi unguresci cu premii	108.25	107.50
Sorţi de regularea Tisei	107.50	106.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.64
Napoleon	9.40½	9.42½
100 marce nemţesci	58.15	58.15
London (pe polița de trei luni)	118.10	118.15

Economic.

Sibiiu 12 Octomvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 7.—8.; grâu sĕcăreţ fl. 5.50—6.50; sĕcară fl. 5.30--5.70; Orz fl. 4.10--4.50; Ovĕs fl. 1.90--2.30 Cucuruz fl. 4.70—5.10; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.60--2.; Semênţă decânepă fl. 6—7; Mazere fl. 6—7; Linte fl. 9.—10; Fasole fl. 5—6. pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 6.; Slănină fl. 34—36; Unsoare de porc fl. 36.—40; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 15—17; Sĕu de luminări fl. 24—25; Luminări de sĕu 50 chilo fl. 23—25.; Săpun fl. 18—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 16-18. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.25 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 35—48 cr. carne de porc 46—48 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; ouă 10 de 20 cr.

Arad, 9 Octomvre n. Pro hectolitră grâu: fl. 11—11.75; sĕcară fl. 9.20--9.25; orz 6; ovĕs fl. 5.40—5.50; cucuruz fl. 4.20—4.30; Spirt *en gros* fl. 32, cară *en detail* fl. 34.50 per 100 litre %. Târgul a fost foarte animat, dară articole puţine de cumpĕrat. Cerealele din această pricină au fost foarte scumpe. Singur cucuruzul a fost mai bine representat şi pentru aceea şi mai eftin. Preţul lui cel mai mic a fost 4 fl. pro hectolitră.

(Untul) In „Monitorul Agricul" cetim următoarele:

Trei condiţiuni sûnt trebuincioase pentru fabricaţiunea înlesnicioasă a untului celui bun:

1. Un putinel bun; 2. Smêntână proaspătă; 3. O temperatură mijlocie. Putineiurile cele bune nu sunt rare; Smêntână se păstrează proaspătă patru cinci ḑile, când vor fi puse în borcane mari, la gură strimte; în vreme ce se învecheşte şi se acreşte îndată în oale puţin adânci şi nu prea deschise la gură.

Temperatura de la 14 până la 150 grade deasupra lui zero, este favorabilă.

Se întêmplă în ferme ca untul sĕ se râncezească. Spre a'i drege acest gust neplăcut, se pune douĕ dramuri de var nestins într'o oca de apă; cleatină şi lasă sĕ se depue. După aceasta se deşartă şi se strecoră. Intrebuinţează această composiţie după canitatea untului de îmbunătăţit.

Se va frământa bine untul cel tare în această apă de var limpedită. Vei scoate untul și 'l vei frământa de nou într'o apă limpede. Se îngălbinește untul cu șofran, cu zeamă de morcovi, și altele. Cel mai bun gust ce ar putè cineva sĕ dea untului este acela ce dă o bună hrană vacilor de lapte.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitațiuni: în 3 Noem. și 3 Dec. imob. remasului după Paraschiva lui Simion Blaga în Lancrăm (judec. cerc. Sebeș); în 22 Oct. și 23 Noemvre imob. remasului după George Pop în Filpeș; în 24 Noemvr. și 24 Dec. imob. lui Ioan Tüzesi în Bereț (judec. cerc. Reghen); în 26Oct. imob. lui Nicolau Socol în Vaidei (judec. cerc. Orăștie); în 27 Oct. imob. lui Moise Farkas în Magherău (judec. cerc. Reghen); în 13 Noemvr. și 13 Dec. imob. lui Iosif Popand în Șărcaia (judec. cerc. Făgăraș); în 25 Oct. imob. lui Iacob Hruda în Aiud (judec. cerc); în 4 Noemvr. și 4 Dec. imob. Anei Rus și soți în Căzănești (judec, cerc. Baia de Criș); în 22 Oct. și 22 Noemvr. imob. lui Onuț Pestean în Făget (judec. cerc. Hususcău); în 3 Noemvr. și 4 Dec. imob. lui George Franz în Helcia (trib. Brașov); în 24 Octomvre și 30 Noemvr. imob. lui George Sarosi în Disnei (judec. cerc. Reghen); în 25 Oct. imob. lui George Pethö și soți în Panit (trib. Mureș Oșorhei.)

Nr. 238. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunilor învĕțătoresti la scoalele confesionale gr. or. din comunele: Cinade, Broșteni și Păuca în ppresbiteratul Mercurii prin aceasta se escrie concurs cu terminul până la 14 Octomvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Cinade, 250 fl. v. a. trei stêngini de lemne, cortel natural în edificiul scoalei și folosirea grădinei scoaalei în mărime de 600 □°.

2. Broșteni, 160 fl. v. a. doi stêngini de lemne și cortel natural.

3. Păuca 120 fl. v. a.

Concurenții au a 'și asterne suplicile lor instruite în sensul satutului organic și al regulametului provisor din 1878 la subsemnatul oficiu ppresbiteral până la terminul prefipt.

Dela oficiul ppresbiteral al tractului.

Mercurea, 15 Septemvre, 1880.

În conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Droc m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 216. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕțătoresc și cantoral confesional român gr. or. în parochia Lona-săsească din ppresbiteratul Clujului se escrie concurs, conform §-lui 23 pct. 5 al Statutului organic, până în 18 Octomvre 1880 inclusive.

Cu acest post este împreunat un salar anual de 130 fl. și 10 cr. computat în bani din competența învĕțătorească și cantorală, după conclusul comitetului parochial din ședința ținută în 5 Septemvre 1880.

Doritorii a ocupa acest post sûnt poftiți a substerne, în terminul îndicat, suplicile sale concursuale la subscrisul, fiind instruite pe basa §-lui 13 și 23 pct. 12 al statutului organic, precum și pe basa §-lui 67 și 68 al regulamentului provisoriu congresual din 1878.

În conțelegere cu comitetul parochial

Cluj 23 Septemvre 1880.

V. Roșescu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 257. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a două posturi de învĕțători la scoala capitală normală gr. or. din comuma Poiana topresbiteratul Mercurii se escrie concurs cu terminul 13 Oct. a. c. st. v.

Dotarea acestor posturi este unul cu 250 fl. v. a.
al doilea cu 300 fl. v. a.

Concurenții 'și vor adresa suplicile lor, instruite conform regulamentului congresual din anul 1878 subsemnatului oficiu până la terminul indicat.

Dela oficiul protopresbiteral al tractului.

Mercurea la 29 Septemvre, 1880.

Ioan Droc m. p.,
adm. prot.

Catechism, pentru învĕțământul religiunei în scoalele primare de **M. Toma,** prelucrat de **Simion Popescu,** prețul **30 cr. v. a.,** se poate procura dela *Tipografia archidiecesană* în Sibiiu. [60] 3—3

---

[58] 3—24

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistența fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumsețate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanției sigure și a soliditătii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateță estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din nickel-argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumsețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loți, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 11.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loți, probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 35 și astădi se capĕtă cu prețul fabulos de eftin numai cu fl. 16.** Afară de aceastu lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanț, medalion și cutie de catifea.

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabil cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desceptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta zi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoit, sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț escepțional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

P. T.

Subsemnata aduc cu tot respectul la cunoscința publică, că dela **1 Octomvrie 1880**

Negoțul meu de marfă împletită și de împletitură cu mașina

l'am strămutat dela **Nr. 23 din strada Cisnădiei Nr. 43** în aceeași stradă: Deci me recomând cu ocasiunea aceasta pentru sesonul de earnă și de vară a face **ciorapi femeesci și bărbătesci** de toată coloarea și mărimea, fără cusetură, din lână, bumbac, ață sau mĕtasă, mai departe **gamași, veste femeesci, cingĕtori, haine de copii, plapome, fuste, șaluri, tulpanuri** etc.

Mai primesc și **ciorapi purtați** spre a'i repara; eară în deposit am totdeauna marfă împletită gata.

Vêndare de **mașine de împletit façon de Dresda** de construcțiunea cea mai nouă. (Cumpĕrătorii de mașine de împletit primesc, la dorință, instrucțiune gratuită).

Comande din afară se vor efectui foarte prompt și eftin.

Sibiiu 1880.

Cu tot respectul

[59] 3—3

Emilia Simtion,
Strada Cisnădiei Nr. 43, ușa I. la stânga.

Audiți, vedeți și mirați-vĕ!

Mărfurile de argint Britania, primite dela o massă concursuală a unei mari **Fabrice de argint Britania,** devenite falită, se dau cu ori ce preț sau mai bine dis gratuit.

Trimițând **fl. 7.—** în bani gata s'au cu rambursă ori cine primesce următoarele **50** obiecte cu a patra parte din valoarea reală, și adecă:

Bucăți 6 **Cuțite de masă** escelente, mănunchiu de argint Britania, cu cuțitori adevĕrat englezesci
„ 6 **Furcuțe** de cele mai fine, argint Britania, dintr'o bucată.
„ 6 **Linguri de mâncare** de argint Britania, grele și massive.
„ 12 **Linguriță de cafea** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 6 **susțiitoare de cuțite** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 1 **lingură mare de lapte** de argint Britania, masivă
„ 1 **lingură mare de supă** de argint Britania, grea.
„ 9 **Tave de presentat** ciselate foarte fin.
„ 2 **sfesnice pe masă de salon** Britania pline de efect.
„ 1 **corfă de pâne masivă** de argint Britania.

Toate **50** obiecte au costat mai nainte 25 floreni și costă acum numai floreni 7.—.

Toate **50** obiecte sûnt fabricate din cel mai fin și cel mai solid argint Britania, care este unicul metal ce esistă pe lume care în veci remâne alb și nu se poate deosebi de argintul adevĕrat nici după o folosire de 30 ani; **pentru aceasta garantează.**

Afară de aceste mai sûnt:

18	**cuțite, furcuțe și linguri**	de argint Britania, câte 6 bucăți toate 18 laolaltă									fl.	3.75
6	**linguri mici de cafea**	de arg. Brit. mai nainte cu						fl. 3.—	acum numai cu		fl.	—.60
1	**lingură de supă**	„	„	„	„	„	„	3.—	„	„	„	1.—
1	„ „ **lapte**	„	„	„	„	„	„	1.50	„	„	„	—.50
6	**tave**	„	„	„	„	„	„	5.—	„	„	„	1.50
6	**susțiitoare de cuțite**	„	„	„	„	„	„	4.50	„	„	„	1.50
1	**cutie de zăchar**	„	„	„	„	„	„	4.—	„	„	„	1.20
1	**păreche sfesnice**	mai mari de						2.—	și	fl.	3.—	
1	**clopoțel de masă**	de arg. Brit. mai nainte cu						fl. 4.—	acum numai cu		fl.	1.—
1	**păhar de oauĕ**	„	„	„	„	„	„	—.60	„	„	„	—.30
1	**piperniță și salniță**	„	„	„	„	„	„	2 50	„	„	„	—.75
1	**Carafine** p. oțet și uleiu	„	„	„	„	numai	fl.	3.50	și			4.50
1	**unealtă de foc**	grea de pus pe masă mai nainte						fl. 3.—	acum numai cu		fl.	—.95

Cane de cafea și tcă a fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zăchar à cr. 35, 50, 80 fl. 1; cutii de zăchar à fl. 2, 2.80; presărătoriu de zăchar à cr. 25, 40, 75, 90 fl. 1; carafine de oțet și olciu à fl. 2, 4; cutii de unt à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4.

— încă și alți articuli nenumerați.

Ca dovadă, că anunciul meu

nu este înșelătorie,

mĕ deoblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, **a o rentoarce fără nici o greutate.** Îndrept la epistolele de mulțămită ce mi-au venit, și pe cari îmi voi permite a le publica succesiv. — Cine doresce deci a primi pe banii sei o marfă bună și solidă și nu lăpĕdătură, sĕ se adreseze numai cătră

A. Fraiss, 11
Viena, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatul archiepiscopesc.

Neoplanta.
1875.
Medalie de argint.

Seghedin.
1876.
Medalie pentru merite.

CLOPOTE
DE TOATĂ MĂRIMEA
pe lângă hotărîrea prealabilă a sunetelor lor.

Cu deosebire recomandă **clopotele găurite,** inventate de dênsul, a căror sunet este mai adânc decât acelor de construcțiunea vechie și care, fiind de 100 punți, sûnt asemenea celor de 140 punți de construcțiunea vechie. Se fac din metal de clopot și **toci** de 40—50 chilo greutate și avênd un ton foarte gros.

Se află totdeauna în deposit clopote, dela mărimea cea mai mică până la 50 chilogr., precum și de **proasce portative** și **de mână.**

Se recomandă pentru comande cât de multe

[43] 7—12

Antonie Novotny
în Timișoara.

Redactor respunzĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 118. Sibiiu, Marți 7 Octomvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 6 Octomvre.

În resboiul de rase din monarchia Austro-Ungariei este semnificativ, că Germanii încep a face represalii asupra Maghiarilor.

Cetitorii au cunoscință despre rîvna cea mare ce o pun Maghiarii pe maghiarisare. Maghiarisarea însĕ fiindcă atinge și elementul german din Ungaria a urmat ca Germanii din toate părțile sĕ desaproabe mai întâiu procederea Maghiarilor; eară după ce au vĕdut, că desaprobarea nu este suficientă, sĕ facă un pas mai departe: sĕ facă întrebuințare de represalii.

De ocamdată, după cât aflăm din foile vieneze; unele dintre represaliile aceste ar fi următoarele:

a) Mauriț Iokai făcuse o învoială cu editorul Otto Ianke din Berlin ca acesta sĕ edea în limba germână romanurile aceluia. Acea învoială nu mai esistă;

b) Un alt scriitoriu maghiar încheiase contract cu reuniunea pentru literatura germână din Berlin, ca sĕ'i edea un op despre Ungaria. Autorul a primit o epistolă dela societate în care i se pune întrebarea, dacă în împregiurările de față ar fi consult a esì în public o carte despre Ungaria;

c) Unei societăți de asigurațiune i au comunicat representanțele din Austria, că mușteriii de până acì nu mai vor sĕ asigure la societăți unguresci.

d) În ministeriul de comerciu este o encuetă, care se ocupă cu eruarea mijloacelor, prin care statul sĕ vină într'ajutoriul industriei. Spre sfîrșitul acesta se constituise un consorțiu de capitaliști, care avea sĕ procure ḑece milioane de floreni. Din Austria mai mulți capitaliști insinuă retragerea lor din consorțiu și un technic din Praga a anunciat, că numai poate servì și mai departe cu sfaturile sale.

Dacă faptele aceste sûnt adevĕrate este foarte probabil, că represaliile nu se vor oprì la cele înșirate.

Am ḑis la începutul acestor șiruri, că este semnificativ, că Germanii încep a face represalii.

Se vor oprì și la aceste, adecă, la casul că mĕsurile de feliul cesta nu ar avè efectul așteptat, Germanii nu vor procede mai departe?

Germanii de astăḑi nu sûnt ca cei din trecut. De când cu resboiul cel mare dela 1870—1871 natura lor se pare cu totul schimbată. Cosmopolitismul lor proverbial s'a prefăcut în o aderență la națională lor, care nu mai cunoasce granițele staturilor în care trăiesc. Solidaritatea în ceea ce privesce națională lor se întinde până acolo, până unde resună idioma germană.

Aceasta nu va se ḑică, că ei ar tinde la resturnarea staturilor în care se află pentru a încorpora tot în Germania. La toată întêmplarea însĕ va se ḑică un interes, ca fie care ram, acolo unde se află, sĕ poată trăì și prospera fără de a abḑice la națională sa.

Pentru Ungaria începerea lor cu represalii lucrul nu poate fi așa de indiferent ca în alte părți, unde Germanii se află într'o proporțiune disparentă. Deși împărțită prin dualism în done staturi, monarchia austro-ungurească are o poporațiune considerabilă germână. Solidaritatea lor politică, culturală și socială adusă la estrem poate da Ungariei mult de lucru. Ea poate provoca intr'un stat fără capitaluri și fără industrie, pedeci, cari se pot suì până în sferele guvernului unguresc.

Pedecile aceste validitate, fără alt concurs, sûnt în stare a pune la întrebare chiar și forma constituțională de astăḑi.

Ori cât demonstrează Germanii din Cislaitania contra ideilor federalistice, sciu bine, că și într'o monarchie federalistică vor avè rolul cel dintâiu și dacă se vor convinge, că dualismul cum este el astăḑi ar fi în stare sĕ înghită elementul lor din Ungaria, ei vor preferì în cele din urmă reul cel mai mic.

Aceasta ar fi sĕ și o însemne foarte bine Maghiarii și sĕ se abată dela opera tantalică de maghiarisare. Consecuențele ar putè sĕ'și întindă lanțul lor departe, lanț, care cu timpul ar devenì lanț pentru elementul maghiar însuși.

Opera aceasta continuată în liniamentele începute în timpul mai nou este așa dară un pericul chiar pentru Maghiari.

Deci pĕcatul cel mai mare contra statului unguresc îl comit Maghiarii înșiși, când provoacă furtuni, căror nu vor fi în stare sĕ le resiste. Nu vor fi în stare se le resiste pentrucă nu sûnt în condițiuni, prin care sĕ împună unei puteri cum este Germania. Neînțelepciunea lor politică nu se opresce la atâta. O mână de oameni, fără de nici un razim în Europa, ei bat rĕsboiu deodată asupra elementelor din Ungaria, cari toate mai au pe câte cine-va în Europa.

De multe ori s'a accentuat în coloanele acestei foi, că elementul, care ar fi mai chemat de a și'l apropia de sine, elementul maghiar, ar fi cel românesc. Cătră acesta însĕ Maghiarii sûnt mai cu puțină considerațiune de cât și fața cu Germanii.

Nu urmărim această temă mai departe, ci ne esprimăm părerea de rĕu, că Maghiarii după ce le-a dat Ḑeu o soarte atât de favorabilă pentru dênșii nu se nisuesc sĕ facă traiul plăcut tuturor elementelor nemaghiare în patria locuită de aceste, încât sĕ fie toate mândre de numele Ungaria.

Fiind-că concetățenii nostri maghiari ne au adus până la stadiul, a ne perde speranțele de o schimbare spre mai bine, numai apelăm la bunul lor simț; avem însĕ datorința de a ne îngrigì, ca consecuențele politicei lor sĕ ne îmbărbăteze a păși între marginile legei franc și pe față în legislațiune și ori unde ne va chiema interesul și datorința națională în contra rătăcitei lor direcțiuni.

Revista politică.

Sibiiu, în 6 Octomvre.

Bem, generalul revoluționar maghiar din 1848/49, care a condus cu sabia în mână rescoala de atunci în contra dinastiei noastre habsburgice, de Dumineca trecută are un monument mare în Murĕș-Oșorheiu, ridicat de „patrioții“ leali ai monarchiei noastre habsburgice! Ori ce comentariu este de prisos: Și surḑii aud, și orbii vĕd! —

Altcum s'a — retras eară un înalt funcționariu al administrației maghiare din postul seu. Comitele suprem al comitatului Baciu-Bodrog, ca și mulți alți „domni“ din Ungaria, a avut lipsă prea mare de bani și a ajuns în concurs. Despre defraudațiunile, ce se mai descoper mereu, în țeara noastră maghiară, nici nu ne mai vine a amintì, căci a ajuns un lucru prea de toate ḑilele. Dar' nu administrația bună și onestă, nu bunăstarea economică a țerei este ținta șovinistilor, cari vreau sĕ teroriseze astăḑi cu gura lor neînfrênată toată suflarea nemaghiară. Ei ar voì — dacă ar putè — sĕ sugrume tot, ce nu e maghiar, pe toate terenurile: Scoală, teatru, comerciu . . ., cu un cuvênt toate trebuesc maghiarisate fără cruțare. Până și cele mai moderate elemente maghiare sûnt cuprinse de agitațiunile șovinistilor estremi; cel puțin ele nu cutează, a se opune torentului. Însĕ terorismul esercitat asupra tot ce nu e maghiar, departe de a produce efectul dorit, a început sĕ stârnească o reacție puternică chiar și acolo, unde nu am fi asteptat-o. Unele organe, scrise în limba germână, dar până acuma destul de maghiaroane, precum este d. e. „Pester Journal“ se sufulcă de odată în contra șoviniștilor scriind bunăoară astfel: „Astăḑi încă nu esistă o cestiune germână, dar încă mâne putem avè una. Concedem, că strigătele turbate ale foilor vieneze nu sûnt normative; însĕ cu atâta mai însemnată

FOIȚA.

Corespondența Catarinei II și a lui Josif II.

Împrumutăm din „Archive Ruski“ *) din Moscova următoarea corespondență schimbată între Catarina II a Rusiei și Josif II al Austriei relativă la reînvierea imperiului Grec pe ruinele imperiului Otoman, precum și crearea unui nou stat al vechei Dacii.

17 Septemvre 1782.

Catarina a II către Iosif II.

. . . . . .

Imperiul otoman altădată atât de redutabil pentru cei slabi este sfâșiat pentru moment prin calamitățile interioare, cari ar putè distruge chiar un stat mai bine organisat. Posesiunile sale în Europa se găsesc prin positiunea lor geografică separate prin mări de posesiunile din Asia. Cea mai mare parte din pașale, cari sûnt în capul provincielor nu se supun Porței decât în aparență și nu așteaptă decât o ocasiune favorabilă pentru a scutura jugul supunerei și confiscațiunei bunurilor lor, căci acesta este mijlocul ce întrebuințează sultanii contra goliciunei cronice a tesaurului lor.

S'ar putè ḑice acelaș lucru pentru cea mai mare parte a supușilor creștini ai Porței, cari sûnt de cinci sau șese ori mai numeroși decât Turcii. Comerciul le este cu totul ruinat prin monopoluri și pedeci de tot feliul. Locuințele sûnt prădate de tâlhari; muncitorii 'și părăsesc câmpurile din causa lipsei de siguranță și se refugìază în orașe ceea ce face ca desordinea, turburările și scumpetea hranei sĕ crească mereu.

Disciplina militară în armatele de mare precum și în armatele de uscat ale sultanului, nu esistă decât cu numele. Jenicerii ocupați, cea mai mare parte, cu un mic comerciu, nu'și părăsesc de bună voe prăvăliile, căci ei sciu foarte bine, că mai adesea, nu sûnt plătiți decât cu vorbe. Trupele, ce unele provincii au obligația, de a da, refusă, a se unì cu armata și nu plătesc impositele, când au de ce se teme pentru siguranța proprielor lor locuințe.

Din an în an, divanul se populează cu oamenii mai capabili de a'și umplè buzunarele prin ajutorul jafului, de cât a reforma viciurile guvernului, care cade din ḑi în ḑi și care nu mai subsistă de cât grație Alcoranului. Nu voi vorbì de frica, panica, de cari pentru moment este cuprinsă populația turcă și care se comunică chiar divanului și seraiului la fie care vuet de resbel, și a cărui isvor se găsesce în fie care verset al Coranului. Ei bine! cu toată frica, ei tot au recurs la mii de încelări, la mii de întrigi pentru a putè sĕ rupă tractatele, ce nu le surid și cari, cu toate aceste, le dau liniscea de care au atâta trebuința.

Aceste bine stabilite, eacă ce v'așì propune:

Basându-mĕ pe conventiunea noastră, în cas de rebel, trebue sĕ hotărîm irevocabil următoarele principiuri, cari ne vor conduce:

1. Trebuința de a ne arangia spre a depărta pentru viitoriu ori-ce causă de conflict între cele trei imperii, și pentru a putè ajunge sĕ evităm pre cât va fi posibil contiguitatea imediată a posesiunilor;

2. Împărțirea egală a teritorielor cucerite și de care cele douĕ state ale noastre pot conta în cas de resbel cu Turcia.

Cât despre primul punct, ar trebuì îm pare, sĕ „otărîm dinainte și pentru totdeuna, că între cele trei imperii va trebuì sĕ esiste un stat autonom, totdeuna independent de cele trei imperii limitrofe. Acest stat, ce trebue sĕ'l reconstituim și care a esistat odată sub numele de Dacia, ar putè cuprinde Moldova, Valachia și Basarabia sub guvernul unui monarch creștin aparținênd ritului, care domină în aceste posesiuni și ale cărei calități personale și devotament cele douĕ curți imperiale sĕ poată absolut conta. Trebue în acelaș timp de a hotărî, ca acest nou Stat, al cărui suveran va fi hereditar, sĕ fie cu totul independent și nu va putè nici o dată fi anecsat nici Rusiei, nici Austriei, precum asemenea aceste douĕ imperii nu vor su-

*) Traducerea „Pressei“ din Bucuresci.

este părerea piaţelor de bani. Acolo se privesc întêmplările cele din urmă drept începutul unei prigoniri sistematice a naţionalităţilor, zorii sângeroşi ai unei frecări civile. Puterile financiare întorc Ungariei spatele, care e bolnavă de mii de stări nesănĕtoase. Aceasta trebue sĕ se oprească odată!... Budapesta este încă atât de necunoscută în străinătate, încât chiar de curênd ministrul belgic de justiţie a putut schimba Pesta cu Praga. Dacă s'ar păşi mai departe pe calea şoviniştilor, Budapesta în curênd ar decădè la rangul unui oraş din Turchestan."

Kossuth, marele apostol al şoviniştilor veḑi bine are păreri cu totul contrare: „Egyetértés" din 15 l. c. n. publică o „prefaţă" de şepte columne, adausă de Kossuth ediţiei franceze a memorielor sale. Marele revoluţionar din 1848/49 ḑice acolo între altele multe de natura cea mai şovinistică: „Prin dualism monarchia ungurească s'au şters din statele europene bogate. Ungaria a devenit o provincie impotentă, care nu poate desvolta după trebuinţele sale creditul, comerciul şi comunicaţia sa şi nu poate esercita nici o înrîurinţă asupra afacerilor esterne." Ce frase fără cuprins real! Ca şi când o Ungarie independentă ar putè mai uşor pune stavilă torentului slavic, care ameninţă a ne copleşì.

Nu este încă aplanată până acuma nici măcar cestiunea Dulcignului; căci o scire adusă de „Agence Havas" dto 16 Octomvre n. după care Muntenegrenii ar fi întrat în Dulcigno în mod pacînic nu s'a confirmat încă din nici o parte. Positiv este numai, că admiralul englez Sir Seymour a primit în 15 l. c. n. informaţia oficială despre aplecarea Turciei, a preda Dulcignul. De altă parte se telegrafează dto Scutari 16 Octomvre n., că Riza paşa vrea sĕ tracteze cu Muntenegru în Podgoriţza: ear Muntenegrul prefere teritoriul austriac, anume oraşul Cattaro ca loc de tractare.

Se afirmă din nou, că principele Carol al României va merge la Rusciuc, pentru a convenì acolo cu principele Alecsandru al Bulgariei. Deocamdată Domnitoriul României se duce la taběra de la Ţigănesci.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Sibiiu în 7 Octomvre. (Adunarea generală pentru fondul de teatru.) Un numer frumos de inteligenţă română din Transilvania şi din părţile bănăţene şi ungurene s'au întrunit cu ocasiunea aceasta aici în Sibiiu. Duminecă la 11 oare înainte de ameaḑi adunarea, la care a luat parte şi Escelenţa Sa P. Archiepp şi Metropolit Miron Romanul, de P. Archim. şi vic. archieppesc N. Popea şi alţi onoraţiori din cler şi laici precum şi o cunună frumoasă de doamne şi domnişoare din loc şi din afară, dl Babeş o a deschis cu următoriul discurs:

„Sciind chiemarea şi avênd fericirea, de a deschide şi conduce această frumoasă adunare, îmi simt de plăcuta detorinţă, a atinge câte-va cuvinte ocasionale asupra scopului intreprinderei noastre, cu atât mai vêrtos, căci mulţi sûnt încă în naţiune, chiar între cei din inteligenţă, cari se pare a nu le fi pĕtruns bine.

„Este vorba de fond pentru teatru naţional-românesc.

Ce va se ḑică aceasta?

„Eată-vĕ d-nelor şi d-nilor, ideea, precum am priceput-o eu din capul locului şi precum astăḑi o pricepe şi comitetul central al d-voastre.

„Lucrăm la adunare de mijloace pecuniare, cu cari sĕ se poată înfiinţa şi susţinè — o scoală practică pentru popor; — o scoală, unde prin representaţiuni viue, adecă prin producţiuni personale şi faptice înaintea ochilor poporului nostru — va se ḑică, în cel mai eficace mod de instrucţiune, — prin esemple intuitive, desteptătoare de spirite şi îndulcitoare de inime, sĕ se arete poporului nostru valoarea vêrtuţilor, însemnătatea evenimentelor şi faptelor celor mari din viaţă — atât cea privată cât şi cea poporală şi socială, precum şi urmările cele triste şi neevitabile ale greşelelor şi viţiilor, ale retăcirii şi distrucţiunei omenesci; astfel luminarea poporului în viaţă inspirându'l şi conducêndu'l spre scopurile cele mari şi sublime ale societăţii organisate, ce se numesce stat; îndemnându'l la progres, desvoltare, cultură, la fapte publice şi private, bune şi frumoase; de altă parte ferindu'l de rĕtăciri şi stricăciune. Toate aceste întru nobilisarea proprie a poporului — present şi viitoriu, în care nobilisare se cuprinde propriamente fericirea în această viaţă, pre acest pămênt.

„Multe popoare pre această cale, prin această scoală s'au desvoltat şi urmă a se desvolta, astfel strălucind şi simţindu-se fericite între celelalte — şi mai multe rĕmase înderĕt în scoala vieţii.

„Dar la noi se vede, că pentru acest scop, pentru această scoală, considerând starea noastră ticăloasă, sĕrĕcia şi impilarea, în carea ne aflăm, mijloacele necesare nici odată nu le vom ajunge.

„Cei inspiraţi de acest pesimism, cred cum-că noi, pentru scopul nostru avem în vedere ridicarea de palate teatrale mari la diferite puncte ale locuinţelor poporului nostru. Ei se înşală. Ţinta nostră este cu totul alta; este, ca îndată ce vom avè un venit sigur de 6—7000 fl. la an, sĕ procurăm decoraţiuni şi costume şi mijloacele necesare de transport, sĕ procurăm — prin premie — piesele necesare, sĕ primiăm cu câte 3—4000 fl. o societate teatrală, bună, ambulantă, şi s'o trămitem sĕ facă scoala mai sus atinsă din ţinut în ţinut pintre popor.

„Spre acest scop mijloacele de bună samă le vom procura câtmai curênd. Deja de 9 ani, de când esistă această societate, avem adunată o sumă de 24 mii fl. lá care singuri trei domni Mocionescii au contribuit cu preste 9000 fl. Averea noastră în 10 ani normalmente va fi duplicată şi în cel mult 12—20 de ani va fi în stare a ne da suma venitelor necesare; ear' dacă ceriul s'ar îndura, sĕ ne dee timpuri mai bune şi pentru câmp şi pentru politică, apoi chiar în 5—6 ani am putè fi în stare de a ne deschide scoala cea dorită.

„Dar, astăḑi pe mulţi 'i îngrigesc şi descuragiază pedecele politice ce se ivesc de sus! Nici de aceste sĕ nu ne spăriem. Vĕ fac atenţi, că statutele noastre chiar de ministeriul de astăḑi sûnt aprobate; ear' încât pentru apariţiunile mai nouĕ de pedece în contra teatrelor nemaghiare, cutez a'mi spune solenel convicţiunea, că acele sûnt prodoctul unui închipuit pericul din partea naţionalităţilor. Este natural, că omul, şi de asemenea şi poporul, în momentele de temere şi frică, sĕ esceadă în apĕrare. Dar aceasta nu ţine, decât până se convinge despre greşala sa. Putem sĕ fim cu toţii convinşi, că de îndată ce domnii maghiari dela putere se vor încredinţa, că desvoltarea si cultura poporului român nu este pentru dênşii şi patria noastră un pericul; ci este un evident folos, o siguranţă a esistenţei şi prosperărei comune, tocmai atât de puţin ne vor împedeca desvoltarea şi cultura, cât de puţin Românul, convins pe deplin de importanţa naţiunei maghiare pentru sine, ar fi în stare a împedeca desvoltarea şi cultura acesteia şi a-i periclita esistenţa. Apoi în această privinţă deja ni se ivesc pe orison unele puţine raze a aurorei, care curênd trebue sĕ lucească în deplină putere şi apoi sĕ ne rĕsară soarele adevĕrului, dreptăţii şi frăţietăţii din partea întregei naţiuni maghiare!

„Rog pe on. adunare, sĕ se pĕtrundă de aceste raţiuni logice, de atâtea ori conprobate prin esperinţa popoarelor, astfel apoi inspiraţi cu toţii, întru acest înţeles sĕ facem propagandă pentru scopul nostru cel frumos, carele în adevĕr este atingibil, sigur şi curênd."

In fine preşedintele dă espresiune neplăcerei, ce are comitetul central prin procesele ce, din mandatul adunărilor generale, a trebuit sĕ facă mai multor subscriitori de sume însemnate, pre cari mai apoi au refusat a le respunde. „Sûnt bărbaţi, căror le place a figura ca Români mari şi plini de devotament cătră naţiune, şi cari totuşi, prin advocaţi străini, înaintea judecătoriei din Budapesta nu s'au sfiit a ne ataca şi compromite întreprinderea şi scopul în cel mai nerušinos mod! Dar ofertele la noi se fac din cea mai liberă voie, şi nime nu cere ca cineva sĕ 'şi încoarde punga preste putinţă. Când însĕ un om matur se deobligă ţinĕ'şi parola, măcar cu sacrificiu. Aceasta pretinde caracterul de bărbat de Român serios!"

După aceste cuvinte preşedintele bineventând pre cei veniţi din afară, din depărtare şi salutând pre toţi cei adunaţi, declară şedinţa I de deschisă.

La acest discurs dl *V. Roman* a respuns:

„Domnule preşedinte! Onorabilă adunare! Istoria ne dovedesce la fie care pagină, că popoarele sau merg înainte, sau mor. Altă alternativă nu esistă.

În curs de 1800 ani naţiunea română a dat toate probele de putere de viaţă neperitoare, ear în secolul nostru ea 'şi-a afirmat esistenţa în concertul popoarelor, cari merg înainte, cari sûnt în progres şi cari aspiră la un viitoriu mai bun.

În deosebi poporul român din Austro-Ungaria, îndată după scuturarea jugului sclaviei, s'a pus, a'şi crea şi asigura unul câte unul factorii progresului seu.

Teatrul, fiind unul din acesti factori, nu putea sĕ lipsească din primele obiecte de îngrigire ale poporului nostru.

Avisaţi fiind noi mai mult ca ori carele dintre popoarele conlocuitoare la propriele puteri, partea cea mai mare a operei progresului cade la noi în sarcina iniţiativei private.

Un frumos product al acestei iniţiative este, domnilor, „Societatea pentru fond de teatru român", pe care, representată în adunarea ei generală de astăḑi, avem fericirea, a o saluta în mijlocul nostru.

Importanţa teatrului în timpul de faţă nu mai e de desbătut. Ori-ce om inteligent recunoasce, că teatrul este icoana societăţii şi unul dintre cele mai puternice elemente civilisătoare.

De aceea vedem teatrul înflorind la toate naţiunile începênd dela Indiani, cari cu 1500 ani înainte de Christos ajunseră la o desvoltare considerabilă în cultură şi până în timpurile noastre.

Nu cred deci, sĕ mai fie astăḑi om inteligent, care sĕ nu recunoască aceste adevĕruri stabilite prin geniuri nemuritori ca Aeschiles, Sofocles, Euripides, Molier, Schakespeare, Schiller, Göthe şi alţii.

Însĕ dacă teatrul în general caută a ridica vêrtuţile şi moralitatea, cu atât mai mare este influenţa teatrului national asupra unui popor cu simţemintele naţionale adormite prin asuprire.

Aceasta o putem vedè foarte apriat la fraţii nostrii de dincolo, unde abia la începutul secolului present s'au făcut nisce timide încercări pentru înfiinţarea unui teatru naţional; căci despostismul se temea de influenţa deşteptătoare a teatrului.

Aceasta am putut-o vedè în Francia pe timpul lui Napoleon III, unde

---

ferì nici o dată, ca sĕ fie supus la vre o altă putere.

Frontierile acestui nou Stat trebue sĕ fie delimitate din partea Poloniei şi Rusiei prin Dnipru şi Marea neagră şi din partea Austriei prin linia acuisiţiunilor, ce am garantat-o M. V. I. în o clausă secretă a tractatului nostru, şi apoi prin Olt, până unde el se aruncă în Danubiu. Din partea Turciei noul Stat va avè drept frontieră Danubiul până la gurile lui.

Delimitaţiunea nouei frontiere între Austria şi Turcia depinde de ceea ce M. V. I. va voì se decidă relativ la achisiţiunile teritoriale, la cari ea are atât de multe drepturi. Asupra acestui punct vom avé a ne înţelege într'un mod mai clar, conform clausei secrete a tractatului nostru: de aceea sper, că M. V. I. va voì sĕ se confie mie cu francheţa, pre care o strînsă şi sinceră amiciţie o face necesar reciprocă.

Frontiera cea mai naturală între Ruşi, imperiul otoman şi aceea, care aşi dori-o mai particular, este marea Neagră.

Polonia va remânè cu frontierile ce posedă actualmente, după „tractatul încheiat între cele trei puteri, tractat, care determină frontierile ei şi'i garantează posesiunile.

Cât despre ecuilibrul achisiţiunilor viitoare ale Austriei şi Rusiei, pentru moment, Rusia nu doresce pentru dênsa ca posesiuni turcesci, de cât:

1. Oraşul Otchakoff şi dependenţele lui între Boug şi Dnipru;

2. Una sau douĕ insule în Archipelag, pentru a garanta şi facilita comerciul supuşilor ruşi.

După ce m'am ecsprimat cu cea mai deplină francheţă şi cu cea mai mare sinceritate asupra planurilor mele în cas de resbel şi asupra celor ce aşi dorì sĕ obţin pentru binele supuşilor mei, rog pe M. V. I. de a mĕ onora cu ceeaşi confienţă, atât de proprie amiciţii şi obligaţiunilor, ce esistă între noi, comunicându-mi, într'un mod detaliat, planurile şi dorinţele sale. M. V. I. trebue sĕ fie asigurată, că nimic nu va putè sĕ'mi facă mai multă plăcere de cât posibilitatea de a o ajuta în scopurile sale şi de a contribuì a le realisa cu armatele mele, precum şi din parte-mi aştept la cooperaţia armatelor sale. Cu toate că situaţia geografică şi fertilitatea naturală a posesiunilor imperiului Otoman limitrofe cu ale M. V. I. dau crescerilor de teritor, pe care eu pot spera o mai mare importanţă de cât au acele pe cari Rusia crede de folos de a şi le apropria, însĕ amiciţia mea personală pentru prea scumpul meu aliat nu 'mi va permite un minut de a esita spre a'i face acest sacrificiu.

(Va urma).

---

* (Monete de a lui Traian). Aflăm în „Korrespondenzblatt d. Vereins f. sieb. Landeskunde": S'a găsit în Guşteriţa (lângă Sibiiu) săpându-se la temelia unei case în aproprierea casarmei o *monetă de bronz*, care arĕta pe avers capul laureat a lui *Traian*, ear' pe revers figura unei femei zăcênd jos, a cărei mână dreaptă ţine o roată de car, pe când mâna stângă se proptesce pe o bucată de stâncă. Din legendă este păstrat: *Av.* . . . TRAIANO AVG DAC P M TR P . . . , *Rev.* VIA TRAIANA.